Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

FLAVII JOSEPHI

OPERUM

QUÆ SUPERSUNT

Pars Altera.

267.347 - D. Fid.
2

F.I.
FID.C

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ, ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO DECIMOSEXTO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

α'. ΟΝ τρόπον Αλέξανδρος καὶ Αριστόβουλος ἀπὸ Ρώμης ὑποστρέψαι πρὸς τὸν πατέρα· καὶ ὡς Σαλώμη καὶ Φερώρας, οἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφοὶ, ταῖς κατ' αὐτῶν διαβολαῖς ἐχρῶντο.

1. *Quomodo Alexander & Ariſtobulus Roma redierant ad patrem: utque Salome & Pheroras, Regis fratres, eos calumniantur.*

β'. Ως γυναῖκας δοὺς τῆς περὶ Αλέξανδρον καὶ Αριστόβουλον Ηρώδης πρὸς Αγρίππαν ἐξέπλευσεν εἰς Μιτυλήνην, κἀκεῖθεν αὐτὸν ἔπεισεν εἰς Ιουδαίαν παραγενέσθαι.

2. *Quomodo Herodes, cum Alexandro & Ariſtobulo uxores locaſſet, ad Agrippam in Mitylenen navigavit, eique perſuaſit ut inde in Judæam veniret.*

γ'. [a] Εφοδος Αγρίππα εἰς Ιωνίαν, καὶ ὡς Ηρώδης τὸ δεύτερον ἐξέπλευσεν πρὸς Αγρίππαν εἰς τὸν Βόσπορον.

3. *Agrippæ in Ioniam profectio. & quomodo Herodes denuo ad Agrippam navigavit in Boſporum.*

δ'. Εντυξις τῶν κατὰ Ιωνίαν Ιουδαίων Αγρίππᾳ, παρόντος Ηρώδου, περὶ ὧν ἠτιῶντο τοὺς Ελληνας.

4. *Judæorum in Ionia ſupplicatio ad Agrippam, præſente Herode, de iis quorum Græcos accuſabant.*

ε'. Ως Αγρίππας ἐβεβαίωσε μὲν αὐτοῖς τοὺς νόμους, Ηρώδης δὲ εἰς Ιουδαίαν ὑποστρέψεν.

5. *Quomodo Agrippa ſuas illis leges confirmavit, & Herodes Judæam repetiit.*

ς'. [b] Ως διεδέξατο Ιεροσολυμίτας Ηρώδης, καὶ τὸ τέταρτον αὐτοῖς ἀφῆκεν τῶν φόρων τοῦ παρεληλυθότος ἔτους.

6. *Quomodo Herodes excepit Hieroſolymitanos, & quartam ſuperioris anni vectigalium partem eis condonavit.*

ζ'. Ως ἐστασιάσθη τὰ περὶ τὸν οἶκον Ηρώδῃ, [c] σεσημῶντι μὲν Αντίπατρον τὸν πρεσβύτατον υἱὸν, χαλεπῶς δὲ τὰ περὶ Αλέξανδρον φερόντων τὴν ὕβριν.

7. *Quomodo domi Herodis oritur diſſidium, quod ille Antipatrum filium ſuum natu maximum pluris faceret, & res iſta ut contumelia doleret Alexandro.*

η'. Ως Αντιπάτρου διατρίβοντος ἐν Ρώμῃ, τοὺς περὶ Αλέξανδρον & Αριστόβουλον Ηρώδης ἄγων ἐπὶ Καίσαρος, αὐτῶν κατηγόρησεν.

8. *Quomodo, Antipatro Romæ degente, Herodes Alexandrum & Ariſtobulum ad Cæſarem ductos accuſat.*

θ'. Αλεξάνδρου ἀπολογία ἐπὶ Καίσαρος, καὶ διαλλαγὴ πρὸς τὸν πατέρα.

9. *Alexander cauſam ſuam agit ad Cæſarem, & pater cum filiis in gratium reit.*

ι'. Ως ἀγῶνας ἤραγε πενταετηρικοὺς Ηρώδης ἐπὶ τῇ Καισαρείας κτίσει.

10. *Quemadmodum Herodes quinquennale certamen ob Cæſaream ædificatam celebravit.*

ια'. Πρεσβεία τῶν ἀπὸ Κυρήνης καὶ Ασίας Ιουδαίων ὡς Καίσαρα περὶ ὧν ἠτιῶντο τοὺς Ελληνας· καὶ ἀντίγραφα ἐπιστολῶν, ἃς Καῖσαρ καὶ Αγρίππας ἔγραψαν ὑπὲρ αὐτῶν ταῖς πόλεσιν.

11. *Judæorum Cyrenenſium & Aſianorum legatio ad Cæſarem de iis quorum Græcos accuſabant: & exemplaria literarum quas Cæſar & Agrippa pro ipſis ad civitates ſcripſerunt.*

ιβ'. Ως δοτρῶν χρημάτων Ηρώδης κατῆλθεν εἰς τὸν Δαυίδου τάφον, & δείματων αὐτὸν περιεχόντων, μνημεῖον ἔστησεν ἐπὶ τῷ τάφῳ.

12. *Quomodo Herodes pecunia egens deſcendit in ſepulchrum Davidis, & terroribus perturbatus in oſtio ſepulchri monumentum exſtruxit.*

ιγ'. Ως Αρχέλαος ὁ Καππαδόκων βασιλεὺς Αλέξανδρον τῷ πατρὶ διήλλαξεν, [d] δηθέντα ὑπ' αὐτοῦ πρότερον· καὶ ὡς ὁ μὲν εἰς Καππαδοκίαν, Ηρώδης δὲ εἰς Ρώμην ἀνῆλθεν.

13. *Quomodo Archelaus Cappadocum rex Alexandrum à patre in vincula conjectum ei reconciliat: utque Archelaus in Cappadociam, & Herodes Romam profectus eſt.*

ιδ'. Απόστασις τῆς Ηρώδου βασιλείας τῶν τὴν Τραχωνα οἰκούντων, καὶ ἀποβολὴ ἀπὸ τῶν στρατηγῶν [e] τῆς χώρας.

14. *Trachonitæ deficiunt ab Herodis regno, atque à regionis præfectis iterum ei adjiciuntur.*

ιε'. Ως Ηρώδης τοὺς εἰς τὴν Αραβίαν ἀπαφυγόντας τῶν ἀποστάντων ἐζήτει, καὶ μὴ τυγχάνων ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτούς, ἐπιτρέποντος Σατορνίνου τοῦ ἡγεμόνος.

15. *Quomodo defectores, qui ſe in Arabiam receperant, depoſcebat Herodes; eumque iis potiri nequiſſet, exercitum in eos duxit permiſſu Saturnini ducis Cæſareani.*

a Illa Εφοδος Αγρίππα εἰς Ιωνίαν, καὶ ſupplevimus ex MSS. b Ita in MSS. unica in Editis hoc modo, ὑπισχνεῖτο, καὶ τὸ τέταρτον &c. c Sic Vat. σεσημῶν in Editis Aliiſque. d Bo modo Vat. δηθέντα ὑπ' αὐτοῦ, καὶ εἰς in reliquis. e Illa τῆς χώρας adjecimus è Cod. Vat.

16. *Quomodo Syllæus Arabs Herodem apud Cæsarem accusavit de impressione in Arabiam facta; utque Cæsare irato Herodes ope Nicolai crimina diluit.*
17. *Euryclis ad Herodem calumniæ adversus ipsius filios, & quomodo eos in vincula conjecit pater, & de illis ad Cæsarem scripsit.*
18. *Quomodo Herodes, Cæsaris permissu, Beryti in judicum assessu filios accusavit. Mors juvenum & corporum eorum sepultura in Alexandrio.*

ις'. Ως κατηγόρησε Σύλλαιος ὁ Ἀραψ ὑπὲ Καίσαρος, ὑπὲρ τῆς ἐμβολῆς τῆς εἰς τὴν Ἀραβίαν, τὸ Ἡρώδ· καὶ ὡς ἀπὸ Νικολάου ἀπελύσατο τὰς αἰτίας Ἡρώδης, ὀργιζομένου Καίσαρος.

ιζ'. Διαβολαὶ Εὐρυκλέους κατὰ τῶν παίδων πρὸς Ἡρώδην· [a] καὶ ὡς ἔδησεν αὐτοὺς ὁ πατὴρ, καὶ τῷ Καίσαρι περὶ αὐτῶν ἔγραψεν.

ιη'. Ως, Καίσαρος ἐξουσίαν δόντος, ἐν Βηρυτῷ ἐπὶ τοῦ συνεδρίου κατηγόρησε τῶν παίδων Ἡρώδης. [b] Θάνατος τῶν νεανίσκων, καὶ ταφὴ τῶν σωμάτων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

a Quæ sequuntur usque ad Ως Καίσαρος accepta debemus *MSS.* b Καὶ ὡς θανόντες ἐτάφησαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ *Vat.*

Φ Λ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν [a] ιϛ'.

FLAVII JOSEPHI

ANTIQUITATUM JUDAICARUM

LIBER DECIMUSSEXTUS.

Continet hic liber tempus annorum XII.

CAP. I.

Herodis lex de furibus. Alexandrum & Aristobulum Roma reversos Salome & Pheroras calumniantur: iis tamen uxores dat Herodes.

Herodis lex de furibus.

CUM in reipublicæ administratione operam dedisset rex ut privatas omnes injurias, quæ tam in urbe quam in agris grassarentur, coerceret, *inter cætera* legem tulit, prioribus plane dissimilem, quam & ipse sancivit, *scilicet* ut extra regni terminos fures venditi educerentur. quæ res non solum facinorosis gravis erat, sed & ad mores patrios dissolvendos plurimum conferebat. nam servitutem servire apud exteros & diversam vivendi rationem habentes, & necessitate cogi ad faciendum quicquid illis imperare libuerit, magis religioni in injuriam cedebat, quam scelere deprehensis in supplicium, dum in priscis legibus de hujusmodi pœna cautum fuisset. Illæ enim jubebant furem quadruplo mulctari, aut si solvendo non esset vendi, sed non alienigenis, ne-

Furti pœna juxta Moysis legem. Exod. 22.

ΚΕΦ. α'.

Ἡρώδου νόμος περὶ κλεπτῶν. Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον ἀπὸ Ῥώμης ἐπανελθόντας διαβάλλουσι Σαλώμη καὶ Φερώρας· αὐτοῖς μέντοι Ἡρώδης γυναῖκας δίδωσιν.

ΕΝ δὲ τῇ διοικήσει τῶν [b] ὅλων πραγμάτων ἐπανορθωτὴς ὁ βασιλεὺς τοῖς κατὰ μέρος ἀδικίας ἀναιρεῖ, τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν χώραν ἁμαρτανομένων, τίθησι νόμον οὐδὲν ἐοικότα τοῖς πρόσθεν, ὃν αὐτὸς ἐτέθη, τοὺς [c] τειχωρύχους [d] ἀποδιδόμενον ἐπ' ἐξαγωγῇ τῆς βασιλείας. ὅπερ ἦν οὐκ εἰς τιμωρίαν μόνον τῶν παρόντων φορτικὸν, ἀλλὰ καὶ κατάλυσιν [e] πλείστου τῶν πατρῴων ἐθῶν. τὸ γὰρ ἀλλοφύλοις, καὶ μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔθεσιν διαιτᾶν ἑαυτὸν, δουλεύειν, καὶ βιάζεσθαι πάντ' ὅσα πρόσταττον ἐξ ἀνάγκης ἐκεῖνοι ποιεῖν, ἁμαρτία πρὸς τὴν θρησκείαν ἦν, ὑπὸ κόλασιν τοῦ ἁλισκομένου, πεφυλαγμένης δὲ τοῖς πρόσθεν τὴν τοιαύτης τιμωρίας. [g] ἐκέλευον γὰρ οἱ νόμοι [h] τετραπλάσιον καταβαλεῖν τὸν κλέπτην, ὑπὲρ ἔχοντα δὲ πιπράσκεσθαι, [i] ἀλλ' ὕπαγε τοῖς ἀλλοφύλοις, ὑπὲρ

ὧν τε

a In hoc numero consentiunt *Codices* fere omnes, tam *Græci* quam *Latini*. adeo ut ista de re ne minima quidem occurrat difficultas. b Vox ὅλων deest *Busb.* c Ita in *libris omnibus*. Alibi semper (quod sciam) in aliis auctoribus, τειχοῤῥύχους. Apud *Zonaram*, τὸν τειχωρύχους ἐπ' ἐξαγωγῇ τῆς χώρας πιπράσκεσθαι. d Ἀποδιδόμενον *Busb.* Hunc locum, ut innumera alia non percepit *Vet. Interpr.* ἐπ' ἐξαγωγῇ τῆς βασιλείας vendi, est peregre venum ire, & *sub ea lege, ne in patria moretur, exsportandum venire.* Phrasi hac utitur *Dio*, l. 54. ut ostendit *Cujac.* ad *Paratitl. Cod.* l. 4. t. 55. e Πλείστων *Busb.* & *Vat.* f Mallem hoc ordine, οὐδὲν ἐοικότα τοῖς πρόσθεν ἔθεσιν. g Vide *Antiquitatum* lib. IV. c. 27. h Τετραπλᾶ καταβαλεῖν *Busb. Gall.* & *Vat.* πεντάπλων *Zonar.* i Ἀλλ' ὑπὸ τοὺς ἀλλοφύλους, τοὺς δὲ μὴ ἐμμένοντας, ἵνα μήτε τῆς θρησκείας ἐκπίπτωσι, μήτε πᾶς ὅλως τὸν βίον δουλεύωσι, ἀλλὰ τυγχάνωσι μιᾶς ἐξαστίου ἀφέσεως. *Zonar.*

a Ita

ὥστε διηνεκῆ τὴν ἀγωγὴν ἀνατεμένειν. ἔδει γὰρ ἀφεῖσθαι μετὰ ἑξαετίαν. [a] τοῦτο, ὅπερ ἀείθη τότε χαλεπὴν καὶ παράνομον γενέσθαι τὴν κόλασιν, ὑπερηφανίας ἐδόκει μέρος, οὐ βασιλικῶς, ἀλλὰ τυραννικῶς αὐτῷ, καὶ τοῖς τὰ κοινὰ τῶν ἀρχομένων ὀλιγώρως, θεῖναι τὴν τιμωρίαν ἐνεωτέρου. Ταῦτα μὲν οὖν, κατ' ὁμοιότητα οὗ [b] λοιπὸν τρόπου γινόμενα, μέρος ἦν τῶν ἀμφιβολῶν, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ δυσνοίας.

β'. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ, οὗ τὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν πλοῦν ἐποιήσατο, Καίσαρί τε συντυχεῖν ὁρμηθείς, καὶ θεάσασθαι τοὺς παῖδας ἐν τῇ Ῥώμῃ διατρίβοντας. Καῖσαρ δὲ τά τε ἄλλα φιλοφρόνως αὐτὸν [c] ἐδέξατο, καὶ τοὺς παῖδας, ὡς ἤδη τελειωθέντας ἐν τοῖς μαθήμασιν, [d] ἀπέδωκεν ἄγειν εἰς τὴν οἰκείαν. ὡς δ' ἦκον ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, ἀσμένως εἶδε τὰ μφάκια τὸν ὄχλον ὄντα, καὶ περίοπτοι πᾶσιν ἐγεγόνεσαν, τῷ τε μεγέθει τῆς περὶ αὐτοὺς [e] τύχης κοσμούμενοι, καὶ βασιλικοῦ κατὰ τὰς μορφὰς ἀξιώματος οὐκ ἀποδέοντες. ἐπίφθονοί τε εὐθὺς ἐδόκουν, Σαλώμῃ τε τῇ τοῦ βασιλέως ἀδελφῇ, καὶ τοῖς Μαριάμμην ταῖς διαβολαῖς καθηδωνισμένοις. ὅτῳ δὲ φόνος [f] δυναστευόντων αὐτοῦ δίκην δώσειν τοὺς εἰς τὴν μητέρα τὴν ἐκείνων παρανομηθέντων. τὴν αὐτὴν δὴ ταύτην ὑπόθεσιν οὗ δέους εἰς τὸν καθ' ἑκείνων διαβολὴν μεταφέρον, λοιδοροῦντες καθ' ἡδονὰς συνεῖναι τῷ πατρὶ, διὰ τὸν μιαρὸν θάνατον, ὡς μηδὲ ὅσιον εἰ) δοκεῖν ὅτι ταὐτὸν συνεῖναι τῷ τεκούσης φονέ. ταῦτα γὰρ [g] ἀπὸ τῆς ἀληθείας ὅτι τὸ πιθανὸν τῆς αἰτίας φέροντες, κακῶν ἐδύναντο, καὶ τὴν εὐνοίας ἣν εἶχεν εἰς τοὺς παῖδας ἀφαιρεῖν. οὐδὲ γὰρ φανερὸς αὐτοῖς ἄντικρυς ἔλεγον, ἀλλ' εἰς τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐσκόπτιζον τοὺς τοιούτους λόγους· [h] ἐξ ὧν φανερὸς Ἡρῴδῃ ἀναφερομένων ὑποκαλεσκευάζετο μῖσος, ὃ δ' αὐτῇ τῇ φύσει χρόνῳ νικώμενον.

β'. εἰ μέντοι τότε πάσης ὑποψίας καὶ διαβολῆς μείζονι χρώμενος ὁ βασιλεὺς τῇ τοῦ γεγεννηκέναι φιλοστοργίᾳ, καὶ τιμῆς ἧς ἔδει μᾶλλον ἀπέδιδε, καὶ γυναῖκας [i] ἐν ἡλικίαις γενούσαις ἐζεύγνυεν, Ἀριστοβούλῳ μὲν τὴν Σαλώμης θυγατέρα Βερενίκην, Ἀλεξάνδρῳ δὲ τὴν Ἀρχελάου τοῦ [k] Καππαδόκων βασιλέως Γλαφύραν.

que ut perpetuo ſerviat. oportebat enim ut poſt annos ſex manumitteretur. Hoc ipſum, ſicuti tunc æſtimatum erat in animadverſione pœnaque durum & iniquum, *ita* cum arrogantia conjunctum videbatur, quaſi non regio ſed tyrannico more, nulla ratione habita Judæorum reipublicæ, pœnam conſtituere in animum induxiſſet. Atque iſta quidem, eo modo quo conſueverat facta, in parte erant criminationum odiique in ipſum *popularis*.

2. Per id autem tempus profectus eſt in Italiam, quod deſiderarit & cum Cæſare colloqui, & filios ſuos, qui *tum* Romæ agebant, videre. Eumque Cæſar tum alias comiter excepit, tum filios ei, ut jam in diſciplinis perfectos, reddidit domum reducendos. Ubi ab Italia revertebantur, magnum erat populi erga juvenes ſtudium, & conſpicui fiebant omnibus, tum quod fortunarum amplitudine ornati erant, tum quod illis non deerat regiæ formæ dignitas: ſtatimque inviſi eſſe cœperunt & Salomæ regis ſorori, & iis qui calumniis ſuis Mariamnen confecerant. ita enim fore putabant, ut, ſi illi rerum potirentur, ipſi pœnas luerent ob illatam matri eorum injuriam. Itaque hanc ipſam metus cauſam adhibebant, ut calumnias illis ſtruerent, dictitantes, eos patris conſuetudine non delectari, propter necem matris, ut qui religioni ſibi ducerent cum illius interfectore degere. Ita enim à rei veritate ad rationem veriſimilem progredientes lædendi poteſtatem habuerunt, patrique eripiendi ſuam erga filios benevolentiam. neque enim illi quidquam palam dicebant, ſed in vulgus hujuſmodi rumores ſpargebant: quibus Herodi relatis, ſubinde oriebatur odium, quod poſtea natura ipſa vincere non potuit. Eo tamen tempore rex, cum adhuc ei maneret amor genitoris in liberos, omni ſuſpicione & criminatione potentior, & eis honorem habuit, quem debuit, & adultis uxores dedit, Ariſtobulo Berenicen Salomæ filiam, Alexandro vero Glaphyram Archelai Cappadocum regis filiam.

Herodis in Italiam profectio.

Herodis filios Romæ reverſos calumniantur Salome & Pheroras.

II.

Herodes filiis ſuis uxores locat.

ΚΕΦ. β'.

Ὡς Ἡρῴδης δὶς ἐξέπλευσεν πρὸς τὸν Ἀγρίππαν· καὶ ὡς τὰ κατὰ Ἰωνίαν Ἰουδαίων τοὺς Ἕλληνας ἐπαγτιασαμένων, Ἀγρίππας Ἰουδαίοις τοὺς νόμους ἐβεβαίωσεν.

CAP. II.

Quomodo Herodes ſemel & iterum ad Agrippam navigavit: utque Agrippa, accuſatione à Judæis in Ionia contra Græcos inſtituta, Judæis leges ſuas confirmavit.

Ταῦτα διοικήσας, ἐπειδὴ καὶ Μάρκον Ἀγρίππαν ἐπύθετο καταπεπλευκέναι πάλιν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπειχθεὶς πρὸς αὐτὸν, ἠξίωσεν εἰς τε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ παρελθεῖν, καὶ τυχεῖν ὧν ἔδει παρὰ ἀνδρὸς ξένου καὶ φίλου. καὶ ἐκεῖνος μὲν εἶξας λιπαροῦντος ἐγκειμένου, ἦκεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ἡρῴδης δ' οὐδὲν ἀρεσκείας ἀπέλειπεν, ἐν τε ταῖς νεοκτίστοις πόλεσιν ὑποδεχόμενος αὐτὸν, καὶ [l] μετὰ τῶν τὰς κατασκευὰς ἐπιδεικνύων, πᾶσαν ἀπόλαυσιν διαίτης καὶ πολυτελείας ἐξαλλάττων αὐτῷ καὶ τοῖς φίλοις, ἐν τε τῇ Σε-

HIS factis, cum Marcum Agrippam iterum ab Italia in Aſiam navigaſſe intellexiſſet, eum propere adiit, obſecravitque ut in regnum ſuum veniret, & iis quibus affici oportebat apud hoſpitem & amicum uteretur. Et ille quidem, cum inſtaret urgeretque *Herodes*, annuit, & in Judæam profectus eſt. atque Herodes nihil, quod ei placeret, omiſit, & in oppidis recens conditis eum excipiens, dumque ædificia oſtenderet, ipſi ejuſque amicis omne genus deliciarum & magnificentiæ apparatum exhibens, & apud Sebaſten,

Herodes ad Agrippam navigat.

Agrippa in Judæam venit.

a Ita reſcripſi. in *libris* τὸ δ' ὅπερ. Si quis malit, τοῦτ', ὅπερ ἀείθη, per me licet. *b* Sic *Busb.* & *Vat.* καὶ τοῖτο in *cæteris*. *c* Ἐξεδέξατο *Vat.* *d* Ἀπεδίδωκεν *Vat.* *e* Ita *Vat.* ψυχῆς in *cæteris*. ut vertendum ſit, *& quod animi magnitudinem præ ſe ferebant*. *f* Iterum cum *Cod. Vat.* adſentiente *Epiphanio*, qui vertit, *dum putarent, quod ſi prævalerint, ultionem exigerent de his quæ in matrem ſuam commiſſa videbantur*. δυναστεύειν, εἰ μὴ δίκην in *Editis Aliiſque*. *g* Ita plane cum *Cod. Vat.* in *Editis Aliiſque*, δεῖν τὴν ἀληθείας ἄλλης αἰτίας φέροντες &c. *h* Ἐξ ὧν *Busb. Hen.* & *Vat.* *i* Ἐν ἡλικίᾳ *Vat.* *k* Ita *Vat. Busb.* & *Zonar.* Καππαδόκης in *Editis Aliiſque*. *l* Sic lego cum *Cod. Vat.* μετ' αὐτῶν ἐπιδεικνὺς in *cæteris*.

Agrippa magnifice excipitur ab Herode.

ſten, & Cæſaream in portu à ſe exſtructo, & in propugnaculis itidem à ſe multis ſumptibus excitatis, Alexandrio *ſcilicet* & Herodio & Hyrcania. Quin & in urbem Hieroſolymitarum eum duxit, ubi ei populus obviam feſto veſtitu prodiit, fauſtiſque acclamationibus eum excepit. Agrippa autem Deo centum boves immolavit, & populo convivium præbuit, nemini rerum lautiſſimarum copia cedens. Is vero, cum ad ſemet oblectandum etiam plures adhuc dies manſiſſet, propter anni tempus feſtinabat: ſibi enim, neceſſe habenti Ioniam repetere, hyeme appetente navigare haud adeo tutum eſſe arbitrabatur.

Convivium lautiſſimum populo dat.

2. Atque ille quidem oram ſolvit, Herode ei, ejuſque comitum clariſſimis, multa largito.

III. *Herodes Agrippam denuo adit.*

Rex vero, cum in ſua ditione hyemem exegiſſet, ineunte vere eum iterum convenire properavit, ſciens eum in Boſporum expeditionem paraſſe: Rhodumque & Coon navigando prætervectus prope ad Lesbum appulit, ratus ſe eo loco offenſurum eſſe Agrippam. Sed à vento aquilonari correptus prohibetur navibus portum tenere. Ille vero *hac de cauſa* aliquot diebus apud Chium morabatur; *ubi* & multos, ipſum *ſalutatum* adeuntes benigne excipiens, regiis proſequitur muneribus: cumque urbis portam prolapſam animadvertiſſet, (quam, bello Mithridatico dejectam, haud facile erat illis, quemadmodum in cæteris fecerant, propter ejus magnitudinem & pulchritudinem inſtaurare) tantum pecuniarum eis contulit quantum ſatis ſuperque eſſe poſſet ad ſtructuram abſolvendam, hortatus ut non ceſſarent, idque ocius facerent, ut ſuum urbi ornamentum reſtituerent. Ille vero, cum ventus leniter flaret, primum Mitylenen, deinde Byzantium delatus, ut audivit Agrippam jam ultra Cyaneos ſcopulos provectum, quanta potuit contentione eum ſequutus eſt. Cumque apud Sinopen, in Ponto eum inveniſſet, ex inſperato quidem viſus eſt cum claſſe appellere, ſe tamen gratum præſtitit, multumque inter ſe amiciſſime conſalutabant, quippe quod Agrippa exiſtimaſſet ſe maximum ejus erga ipſum benevolentiæ & amoris teſtimonium accepiſſe, cum rex tantum mari curſum confeciſſet, & illius rebus opportune interfuiſſet, quibus, regno utpote relicto rerumque ſuarum adminiſtratione, nihil prius & antiquius habuit. In univerſis itaque ei in illa expeditione aderat Herodes, in rebus gerendis ſocius & adjutor, & in ſingulis conſiliarius & autor. ei etiam cum animum remitteret gratus & acceptus, ſoluſque omnium particeps, difficilium quidem propter benevolentiam, jucundorum vero honoris ergo. Quamprimum autem ab illis confecta erant negotia Pontica, quorum cauſa Agrippa illuc miſſus fuerat, minime placuit navibus uti ad revertendum, ſed Paphlagoniam & Cappadociam pertranſeuntes, ac deinde itinere pedeſtri in Phrygiam majorem profecti Epheſum pervenerunt, unde in Samum navibus trajecerunt.

Magna apud Agrippam eſt in gratia.

Apud Sinopen comiter excipitur ab Agrippa.

βασῆ, ᾗ Καισαρείᾳ τῇ ἐπὶ θαλάσσῃ κατασκευασμένον, καὶ τοῖς ἐρύμασιν, ἃ πολλαῖς δαπάναις ἐξῳκοδόμησεν, [a] τό,τε Αλεξάνδρειον ᾗ Ηρώδιον ᾗ τὴν Υρκανίαν. ἦγεν δὲ ᾗ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ιεροσολυμιτῶν, ὑπαντώντος τε τοῦ δήμου πάντος καὶ ἑορτάζει σολῇ, ᾗ δεχομένου τὸν ἄνδρα σὺν εὐφημίαις. Αγρίππας δὲ τῷ Θεῷ μὲ ἑκατόμβοιν κατέθυσεν, [b] εἰσία δὲ τὸν δῆμον, ἡδονὴν τῶν μεγίστων [c] πλήθει λιπόμβος. αὐτὸς δὲ, ὅσον ὅπῃ τῷ καθ' ἡδονὴν καὶ ἔτι πλείους ἐπιμένας ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἔτους ἠπείγετο· τὸν γὰρ πλοῦν, ὀλιβαιτονίου δ' χειμῶνος, οὐκ εὐόμιζεν ἀσφαλῆ κομιζομένῳ πάλιν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν Ιωνίαν.

β'. Ἐκεῖθεν μὲν οὖν ἀπέπλει, πολλαῖς αὐτοῦ δωρεαῖς τιμήσας Ηρώδην, [d] καὶ σὺν αὐτῷ τοὺς ἐπισημοτάτους. ὁ δὲ βασιλεὺς, χειμάσας σὺν τοῖς οἰκείοις, γ'. ἔρρως ἠπείγετο συντυχεῖν αὐτῷ, [e] τὸν εἰς Βόσπορον εἰδὼς στρατὸν παρεσκευασμένον. καὶ πλεύσας ἀφ' Ρόδου, καὶ Κῶ παρατυχὼν περὶ Λέσβον, οἰόμενος ἐκεῖ καταλήψεσθαι τὸν Αγρίππαν. ἐκεῖ δὲ αὐτὸν ἐπολαμβάνει πνεῦμα βόρειον, εἶργον τοῦ ἀναγωγῶν τῶν νεῶν. ὁ δ' ἐπιδιέτριβεν ἡμέρας πλείους ἐν τῇ Χίῳ· καὶ πολλοὺς μὲν τῶν παρόντων αὐτῷ δεξιούμενος ἀπελάμβανεν βασιλικοῖς δωρεαῖς. αὐτῆς δὲ τῆς πόλεως ἰδὼν πεπτωκυῖαν σαθρῶς· ἦν, ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ καθῃρεθεῖσαν, ὐχ ὥσπερ τὰ ἄλλα ἀφ' μέγεθος καὶ κάλλος ἀναστῆναι ῥᾴδιον ἦν· χρήματα δ' ὅσα μὴ μόνον ἐπαρκεῖν, ἀλλὰ καὶ περιβάλλειν ἐδύνατο πρὸς τὴν συντέλειαν τοῦ καταskευάσματος, ἐπέτελλεν μὴ παρέρᾳν, ἀλλὰ ταχὺν ἐγείρειν, ἐπισκηψάντας τῇ πόλει τὸν ἴδιον κόσμον. αὐτὸς δὲ, λήξαντος τοῦ πνεύματος, εἰς Μιτυλήνην κἀκεῖθεν εἰς Βυζάντιον παρακομισθείς, ὡς ἤκουσεν ὅτι Κυανέων ἤδη πεπλευκέναι τὸν Αγρίππαν, μετέσπευδεν ὡς ἐκεῖνον. καὶ περὶ Σινώπην [f] τὸν ἐν τῷ Πόντῳ καταλαβών, ἀπροσδόκητος μὲν ὤφθη τοῖς πολλοῖς παραπλέουσιν, ἀσμένως δὲ ἐφάνη, πολλαί τε φιλοφρονήσεως [g] ἦσαν, ὥστε καὶ μεγίστην πίστιν ἐμφανῆ δοκοῦντος εὐνοίας καὶ φιλοστοργίας τῆς εἰς αὐτὸν [h] Αγρίππα, τοσοῦτον μὲν πλοῦν ἀνύσαντος τοῦ βασιλέως, οὐκ ἀπολειφθέντος δὲ τῆς ἐκείνου χρείας, ἐν μετὰ τοῦ καταλιπεῖν ἀρχὴν καὶ διοίκησιν οἰκείων πραγμάτων περιεργοτέρων ἔλαβετο. πᾶν γοῦν ἐν αὐτῷ κατὰ τὸν στρατὸν Ηρώδης, ἔν τε τοῖς πραγματικοῖς συναγωνιστὴς, καὶ τοῖς κατὰ μέρος σύμβουλος. ἡδὺς δὲ καὶ ταῖς ἀντέσεσι, καὶ μόνος ἁπάντων κοινωνὸς, ὀχληρὸς μὲν ἀφ' τὴν εὐνοίαν, ἡδέων δὲ ἀφ' τὴν τιμήν. ὡς δ' αὐτοῖς κατείργαστο καὶ τὰ περὶ τὸν Πόντον, ὧν ἕνεκεν Αγρίππας ἐξάλη, τὸν ἀναχομιδὴν ὐκ ἔτ' ἐδόκει ποιεῖσθαι πλέοντι. ἀλλὰ [k] διαμειψάμενοι τήν τε Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν, κἀκεῖθεν ὅπῃ τὴν μεγάλης Φρυγίας ὁδεύσαντες, εἰς Εφεσον ἀφίκοντο, [l] πάλιν δὲ ἐξ Εφέσου διέπλευσαν εἰς Σάμον.

πολλαὶ

a Perplexa eſt conſtructio, qualis Atticis familiaris eſt, ut oſtendit *H. Steph.* in *Append. ad Dial. Gr.* p. 125 &c. b Βοῦς *Busb* & *Hen.* c Πλήθει λιπομένων *Vat.* πλήθους λειπόμενον *Busb.* d Καὶ τὴν σὺν αὐτῷ *Busb.* e Videſis *Dionem*, l. 54. p. 538. f Τὸν ἐν Πόντῳ *Vat.* g Ησαν περὶ αὐτὸν *Busb.* h Αχείππα *Hen.* à prima manu. Αγείππα *Vat.* i Ita ex *Gall.* ἐκ ἀπολειφθέντος in *cæteris.* k Mallem παραμειψάμενοι. l Ita *Vat.* πάλιν δ' ἐξ Εφέσου διαπλεύσαντες εἰς Σάμον in *Edit. Aliiſque.*

a Τὸν

πολλαὶ μὲν οὖν καὶ καθ' ἑκάστην πόλιν εὐεργεσίαι τῷ βασιλεῖ κατὰ τὰς χρείας τῶν ἐντυγχανόντων ἐγένοντο. καὶ γὰρ αὐτὸς ὅσα ἀφ' χρημάτων εἶχε ἢ δεξιώσεως οὐ παρέλειπεν, ἐξ αὐτῶν τὰς δαπάνας ποιούμενος. καὶ τῶν παρ' Ἀγρίππα τινῶν ἐπιζητουμένων μεσίτης ἦν, καὶ διετέθειτο μηδενὸς ἀτυχῆσαι τὰς δεομένους. ὅντος δὲ καὶ κείνου χρηστοῦ καὶ μεγαλοψύχου πρὸς τὸ παρέχειν ὅσα, τοῖς ἀξιοῦσιν ὠφέλιμα ὄντα, μηδὲν τῶν ἄλλων ἐλύπει, πλεῖον ἢ τοῦ βασιλέως ἐποίει ῥοπὴ, προτρέπουσα πρὸς τὰς εὐεργεσίας οὐ βραδύνοντα Ἀγρίππαν. [b] Ἰλιεῦσι μὲν γὰρ αὐτὸν διήλλαξεν ὀργιζόμενον, δέλυσε δὲ Χίοις τὰ πρὸς τὸν Καίσαρος ἐπιτρόπους χρήματα, καὶ τῶν εἰσφορῶν ἀπήλλαξεν· τοῖς δὲ ἄλλοις καθ' ὁπηδήποτε ἑκάστοις παρέσχετο.

γ'. Τότε δὲ πρὸς τὴν Ἰωνίαν αὐτῷ γενομένων, πολὺ πλῆθος Ἰουδαίων, οἳ τὰς πόλεις ᾤκει, προσῆλθε, χαρᾷ καὶ παῤῥησίας ἐπειλημμένοι· καὶ τὰς ἐπηρείας ἔλεγον ἃς ἐπηρεάζοντο, μήτε νόμοις οἰκείοις ἐῶσθαι χρῆσθαι, δίκας τε ἀναγκαζόμενοι δίδοναι κατ' ἐπήρειαν τῶν [c] εὐθυνόντων ἐν ἱεραῖς ἡμέραις, καὶ τὴν εἰς Ἱεροσόλυμα χρημάτων ἀναπεμπομένων ἀφαιροῖντο, στρατιῶν καὶ λειτουργιῶν ἀναλισκόμενοι κοινωνεῖν, καὶ πρὸς ἄλλοις δαπανᾶν τὴν ἱερῶν χρημάτων, ὧν ἀφείθησ ἀεὶ, Ῥωμαίων αὐτοῖς ἐπιτρεψάντων κατὰ τὰς οἰκείας ζῆν νόμους. τοιαῦτα καταβοώντων, [d] παρητήσατο μὲν ὁ βασιλεὺς ἀκοῦσαι Ἀγρίππαν αὐτῷ [e] διαμολογουμένων· Νικόλαον δέ τινα τῶν αὑτῷ φίλων ἔδωκεν εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ δίκαια. τῷ δὲ Ἀγρίππα Ῥωμαίων τε τοὺς ἐν τέλει, καὶ βασιλέων καὶ δυναστῶν τοὺς παρόντας ἀπὸ συνέδρου ποιησαμένῳ, καλέσας ὁ Νικόλαος ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων [f] ἔλεξεν.

δ'. "Ἅπασι μὲν, ὦ μέγιστε Ἀγρίππα, τοῖς ἐν χρείᾳ "γεγενημένοις, ἀνάγκη καταφεύγειν ὅτι τοὺς ἀφελέσθαι "τὰς ἐπηρείας αὐτῷ δυνησομένους· τοῖς δὲ νῦν ἐντυχάνουσι καὶ παῤῥησία. τυγχάνεις γὰρ πρότερον [g] ὑμῖν "οἷοις ἠύξαντο πολλάκις, τὸ μὴ τὰς χάριτας ἀφαιρεῖσθαι δι' ὑμῶν [h] αἰτοῦντας τῶν δεδωκότων, καὶ τοῦτο εἰληφότες μὲν αὐτὰς καὶ τούτων, οἷς μόνοις δίδόναι δυνάμεθα, ἀφαιρούμενοι δ' ὑπ' ὀδενὸς χρείτονος, ἀλλ' ὃς ἴσον ἔχειν αὐτοῖς [i] ἀρχομένοις ὁμοίως "ὑμῖν ἴσασιν. καὶ τοι γε εἰ μεγάλων ἠξιώθησαν, ἔπαινός ὅτι τῶν πεπυκνότων, ὅπι τοσούτων παρέχον αὐ"τοὺς ἀξίους· εἴτε μικρῶν, αἰσχρὸν μὴ καὶ τοῦτα βε"βαιοῦν τοὺς δεδωκότας. οἵ γε μὴν ἐμποδὼν ὄντες "καὶ τοῖς ἐπήρειαν χρώμενοι Ἰουδαίοις, εὔδηλον ὡς "ἐφ' ᾧ ἀδικοῦσι τοὺς εἰληφότας, εἰ μὴ νομίζοιεν ἀγα"θοὺς οἷς [k] ἂν κάκιστοι ἐμαρτύρησαν, εἰ τῷ καὶ τοιαῦ"τα δεδωκέναι, καὶ τοὺς δεδωκότας, εἰ τοῖς χάριτας "αὐτῷ ἀβεβαίους ἀξιοῦσι γενέσθαι. [l] εἰ δέ τις αὐ"τοὺς ἔροιτο δύο τούτων πότερον ἐθέλοιεν ἂν ἀφαιρεθῆναι,

Et quidem multa per ſingulas civitates, Herodis in gratiam, data erant ab *Agrippa* beneficia, prout ſupplicantibus opus erat. Quin & *Herodes* ipſe nihil prætermiſit, quod, pecuniam largiendo & amice *omnes* recipiendo, præſtare potuit, ſumptibus etiam de ſuo erogatis; quotieſque deſideraretur aliquid interceſſit apud Agrippam, effecitque ut voti compotes fierent quicunque opem rogabant. Cum autem & ille eſſet *natura* benignus, animique magnifici ad largiendum quicquid petentibus prodeſſet, modo alios non læderet, non leve momentum erat & in rege, ad incitandum Agrippam vel ſponte currentem ad beneficentiam. Nam Ilienſibus, cum eis iraſceretur, illum reconciliavit, & pro Chiis debitam Cæſaris procuratoribus pecuniam perſolvit, & à tributis *eos* liberavit; itemque aliis, quacunque in re ſingulis opus eſſet, *libenter* adfuit. *Agrippa, Herode interceſſore, multa multis condonat.*

3. Tunc vero, cum in Ioniam veniſſent, magna Judæorum multitudo (qui urbes illas incolebant) ad Agrippam, occaſione fiduciaque ſumpta, ſe contulerunt: & apud eum de injuriis, quæ ſibi fierent, expoſtulabant, ut qui ſuis uti legibus prohibeantur, & ſacris *diebus* in jus vocentur magiſtratuum iniquitate, & pecuniis ſpolientur quas Hieroſolyma *ad templum* mittere vellent, coganturque ad obeundam militiam & publica munera, & in ea ſacras pecunias inſumere, quibus ſemper ſoluti erant, cum eis Romani ſecundum patrias leges vivere permiſiſſent. Hæc dum vociferantur, rogavit Herodes Agrippam, ut illorum rationes audire vellet: allegavitque quendam ſuum amicum, nomine Nicolaum, qui Judæorum cauſam ageret. Cumque aſſeſſores ſibi advocaſſet Agrippa, Romanorum primos & qui aderant reges & principes, Nicolaus pro Judæis dicere aggreſſus eſt. *Iones Judæi de Græcis apud Agrippam expoſtulant.*

4. "Equidem omnes, Agrippa potentiſſime, "qui in anguſtiis ſunt, neceſſe habent ad eos "confugere, qui malis ipſos levare poſſunt: "hi vero, qui nunc ſupplices adſunt, etiam fi"ducia freti *accedunt*. Cum enim vos jam "ante habuerint quales *ut eſſetis* multis votis "expetiverunt, ne beneficia illis *veſtra* eripian"tur per vos poſtulant qui ea dediſtis: præſer"tim cum ea quidem ab iſtis acceperint, qui"bus unica erat dandi poteſtas; eiſdem vero "privati ſint, non à ſuperioribus, ſed ab illis, "quos ſciunt æque ac ipſos veſtro imperio ſub"jectos eſſe. quanquam ſi magna aſſequuti fue"rint, id ipſis in laude ponendum, quod tan"tis ſeſe dignos præſtiterint; ſin parva, turpe "erit, quod ea confirmare nolint ii ipſi qui de"derint. Minime enim dubium eſt quin iſti, "qui Judæos impediunt & modis indignis tra"ctant, eo ipſo quod injurii ſint eis qui *bene*"*ficia* acceperint, ſi bonos eſſe non exiſtiment, "quibus viri optimi, tam præclare de illis me"rendo, teſtimonium tribuerunt; & illis etiam "*injurii ſint* qui ea dederint, ſi gratiam illo"rum irritam fieri poſtulant. Si quis autem "eos interroget, utrum horum malint ſibi eripi, "vitam, *Nicolai Damaſceni concio.*

a Τιτῶν *Gall.* b Vide Excerpta ex *Nicolao Damaſceno* edita per *Valeſium*, p. 418. c Ita cum *Cod. Vat.* εὐθυνόντων in cæteris. d Ita *Hen.* παρεσκήσατο *Busb.* παρεσκήσατο in *Editis Aliiſque.* e Sic *MSS.* διαλεγομένων in *Editis.* f Ἔλεγε *Busb.* g Ita cum *Cod. Vat.* ὑμᾶς deeſt in cæteris. h Iterum è *Cod. Vat.* αἰτοῦντες in *Editis Aliiſque.* i Eo modo *Vat.* & *Hen.* à prima manu. ἀρχομένους in *Editis Aliiſque.* k Οἱ κρατοῦντες *Vat.* l Ita *Vat.* ὅτις in cæteris.

"vitam, an patrios ritus, pompas, ſacrificia
"& feſta, quæ Diis ſuis *in honorem* adhibentur;
"probe novi quod omnia potius perpetien-
"da eſſe ducent, quam ut aliquid ex inſtitutis
"patriis imminui ſinant. Quin & multi pro-
"pter iſta bella movent, ſummopere caventes
"ne quis ea tranſgrediatur: atque felicitatem,
"qua nunc univerſum hominum genus per vos
"fruitur, eo ipſo metimur, quod per provin-
"cias ſingulis liceat ſua ſolennia obſervare, mo-
"reque ſuo vivere. Et hoc quidem, quod illi
"ipſi ægre ferrent, contra alios facere vi co-
"nantur; quaſi non æque nefarie agant, ſive
"ſuam in deos pietatem negligant, ſive aliis
"contra jus faſque ſacra ſua adimi velint. Al-
"terum vero *illud* jam conſideremus. nunquid
"populus eſt, aut civitas, aut hominum natio, cui
"non maximum bonorum viſum eſt imperii
"veſtri patrocinium, & populi Romani pote-
"ſtas. Eſtne ullus qui veſtra beneficia irrita eſſe
"deſiderat? nemo certe, niſi mentis inops. neq;
"enim reperiuntur qui illorum publice priva-
"timque participes non fuerunt. Atqui veſtro
"quicunque munere conceſſa aliis auferre vo-
"lunt, nihil ſibimet, ex iis quæ vobis accepta
"debent, firmum & incolume relinquunt: quan-
"quam ea ejuſmodi ſint beneficia quæ ex di-
"gnitate æſtimari nequeunt. Nam ſi regnorum
"quæ olim fuerint præſentiſq; imperii rationem
"haberent, inter multa ab eo ad felicitatem il-
"lis ſuppeditata, etiam & hoc inſtar omnium
"agnoſcendum, quod non amplius ſervi ſed li-
"beri videantur. Noſtræ autem res, licet præ-
"clare nobiſcum agatur, non ita comparatæ
"ſunt ut invidiam nobis pariant. per vos enim
"factum eſt ut una cum omnibus vitam feli-
"citer degamus; & hoc ſolum cum aliis com-
"mune habere poſtulavimus, ut ſine impedi-
"mento nobis liceat patriam pietatem colere.
"id quod & in ſe videatur haud invidendum,
"& è re illorum eſſe qui conceſſerint. nam
"ſi Deus honore delectetur, illis etiam dele-
"ctatur qui permittunt ut honore afficiatur.
"Porro noſtris in inſtitutis nihil ab humanita-
"te alienum, ſed pietati omnia conſentanea,
"& cum juſtitia ſalutari conjuncta. Neque
"enim præcepta *noſtra* occultamus, quibus ad
"vitam inſtituendam utimur, ut *veteris* pie-
"tatis monumentis noſtræque inter homines
"profeſſionis. Septimum etiam diem addici-
"mus inſtitutis noſtris & legibus perdiſcendis,
"volentes ut hiſce, æque ac aliis quibuſcun-
"que, meditandis incumbamus, quibus ob-
"temperando peccata vitabimus. Et pulchra
"quidem *apparebunt*, ſi cui lubet ſigillatim
"ea diſcutere; nobis vero etiam antiqua eſſe
"*perſuaſum eſt*, licet nonnullis haud ita vi-
"deantur: adeo ut à vetuſtatis illorum honore
"ægre diſceſſuri ſint, qui pia mente ea accepe-
"runt & obſervant. Iſta *tamen* nobis vi & in-
"juria auferunt: immo & pecuniam, quam Deo
"dicandam colligimus, ſacrilege diripiunt, &

"ὅ ζῆν, ἢ τὰ πάτρια ἔθη, τὰς πομπὰς, τὰς θυ-
"σίας, τὰς ἑορτὰς, ἃς τοῖς νομιζομένοις προσάγου-
"σι θεοῖς, εὖ οἶδ' ὅτι πάντα μᾶλλον αἱρήσονται πα-
"θεῖν, ἢ καταλύσαι τι τῶν πατρίων. καὶ γὰρ τοὺς
"πολέμους οἱ πολλοὶ διὰ ταῦτα αἴρονται, φυλατ-
"τόμενοι μὴ παραβαίνειν αὐτά· καὶ τὴν εὐδαιμονίαν,
"ἣν νῦν τὸ σύμπαν τῶν ἀνθρώπων γένος δι' ὑμᾶς ἔχει,
"τούτῳ μετρεῖσθαι, τῷ ἰδίαν καθ' χώραν ἑκάστοις
"τὰ οἰκεῖα τιμᾶσθαι ἄγειν, καὶ διαζῆν. τοῦτο μὲν οὖν
"οὐκ ἂν αὐτοὶ παθεῖν ἐλόμενοι βιάζονται δρᾶν κατ'
"ἄλλων, ὥσπερ οὐχ ὁμοίως ἀσεβοῦντες, εἴ τε τῶν οἰ-
"κείων εἰς θεὸς [a] ὁσίων ἀμελοῖεν, εἴ τε τὰ οἰκεῖά τι-
"σιν ἀνοσίως [b] καταλύοιντο. τὸ δ' ἕτερον ἤδη [c] σκο-
"πήσωμεν. ἔστι τίς δῆμος, ἢ πόλις, ἢ κοινὸν ἐθνος
"[d] ἀνθρώπων, οἷς ὑμέτερον μέγιστον ἀγαθὸν πέφυκεν ἡ παρου-
"σία τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς, καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν κρά-
"τος; ἐθέλοι δ' ἂν τις ἀκύρους τὰς ὑπὸ τοῦδε δοθεί-
"σας χάριτας; οὐδεὶς οὐδὲ μαινόμενος. οὐδὲ γὰρ εἰ-
"σὶν οἳ μὴ μετέχοντες αὐτοῖς ἰδίᾳ καὶ κοινῇ. καὶ
"μοὶ οἵ τινες ὦν ὑμεῖς ἔδοτε προσευόμενοι, βέ-
"βαιον ὑφ' αὐτοῖς οὐδὲν ὦν δι' ὑμᾶς ἔχουσιν ὑπο-
"λείποντας. καί τοι τὰς μὲν τούτων χάριτας, οὐ-
"δὲ μετρῆσαι δυνατόν ἐστιν. εἰ γὰρ ἀπολογίσαιτο
"τὴν [e] πάλαι βασιλείαν, καὶ τὴν νῦν ἀρχήν,
"πολλῶν ὄντων ὅσα πρὸς εὐδαιμονίαν αὐτοῖς ἐπέ-
"δωκεν, ἔτι καὶ πάντων ἀρχεῖ τὸ μηκέτι δού-
"λους, ἀλλὰ ἐλευθέρους φαίνεσθαι. τὰ δ' ἡμέ-
"τερα, καὶ λαμπρῶς προκόπτοντα, οὐκ ἔστι ὅπι-
"θεν. δι' ὑμᾶς γὰρ καὶ μετὰ πάντων εὐτυχοῦ-
"μεν, καὶ τούτου μόνου μετέχειν ἠξιώσαμεν, ἀκω-
"λύτως τὴν πάτριον εὐσέβειαν διαφυλάττειν, ὃ καὶ
"καθ' αὑτὸ δόξειεν οὐκ ἐπίφθονον, καὶ πρὸς τῶν
"συγχωρησάντων εἶναι. τὸ γὰρ θεῖον, [f] εἰ χαίρει τι-
"μώμενον, χαίρει τοῖς ἐπιτέρπουσι τιμαῖς. ἐθῶν τε
"τῶν ἡμετέρων, ἀπανθρωπον μὲν οὐδέν ἐστιν· εὐσεβῆ
"δὲ πάντα καὶ τῇ [g] σωζούσῃ δικαιοσύνῃ συγκα-
"τασκευάσματα. καὶ οὔτ' ἀποκρυπτόμεθα τὰ θεσμο-
"θέτηματα οἷς χρώμεθα πρὸς τὸν βίον, ἐπιμενή-
"μασιν τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιτη-
"δευμάτων. τὴν τε ἑβδόμην τῶν ἡμερῶν ἀνίεμεν τῇ
"μαθήσει τῶν ἡμετέρων ἐθῶν [h] καὶ νόμων, μελέτην
"ὥσπερ ἄλλου τινὸς καὶ τούτων ἀξιοῦντες εἶναι, [i] δι'
"ὧν οὐχ ἁμαρτησόμεθα. καλὰ μὲν οὖν ἐάν τις
"ταύτῃ καὶ καθ' αὑτὰ τὰ ἔθη, παλαιὰ δὲ ἡμῖν
"κἂν μή ποι [k] δοκεῖ· ὡς αὐτῶν καὶ τὸ τῶ χρό-
"νου πιστὸν [l] δυσαποδίδακτον εἶναι τοῖς ὁσίως παρει-
"ληφόσιν καὶ διαφυλάττουσιν. τούτων ἡμᾶς ἀφαι-
"ρουμένων κατ' ἐπήρειαν, χρήματα μὲν ἃ τῷ Θεῷ
"συμφέρομεν ἐπίτιμα [m] διαρπάζοντες, καὶ φανερῶς
ἱερόσυ-

a Ita *Vat.* ὁσίως in *Editis Aliiſque.* b Καταλυθεῖεν *Vat.* c Ita *Hen.* & *Epiphan.* σκοπήσωμεν in *reliquis.* d Sic *Vat.* & *Epiphan.* ἀνθρώπους in *cæteris.* e Iterum cum *Cod. Vat.* & *Epiphan.* πάσαν in *Editis Aliiſque.* f Ita *Vat.* & *Epiphan.* ut puto. εἰ χαίρει in *Editis Aliiſque.* qua lectione retenta, mox legendum, τῷ χαίρειν, vel χαίρει τι τιμώμενον. g Συνιόντι *Vat.* forſan pro συνήθει. h Καὶ νόμων μελέτη *Hen.* Ε νόμων μελέτη *Vat.* forſan pro νόμων μελέτην. i Illud δι' habuimus è *Cod. Vat.* k Δοκεῖν *Hen.* l Ita reſcribere placuit è *Cod Vat.* ὧν' αὐτῶν Ε τῇ τῶ χρόνῳ τιμῇ τὸ δυσαποδίδακτον εἶναι in *Editis Aliiſque.* in *Epiphanii* verſione, *ut eorum honor per longitudinem temporis non facile repellatur ab his qui eas exſtte cuſtodiunt.* m Διαφθείροντες *Vat.* non ita *Epiphanius*, qui vertit, *rapientes.*

a Ita

"ἱεροστολοῦντες, τέλη δὲ [a]ὑπηθέντες, καὶ ταῖς ἑορ-
"ταῖς ἄγοντες ὑπὸ δικαστήρια, καὶ πραγματείας ἄλ-
"λας, ἃ κατὰ χρείαν τῶν συναλλαγμάτων, ἀλλὰ
"κατ' ἐπήρειαν τῆς θρησκείας· ᾗ καὶ συνίσασιν ἡμῖν,
"μίσῳ δ' δίκαιον ὑπ' αὐτεξούσιον αὐτοῖς πεπονθό-
"τες. ἡ γὰρ ὑμετέρα κατὰ πάντων ἀρχὴ, γενομένη
"μία, τὴν μὲν εὔνοιαν ἐπηρτὸν, τὴν δύσνοιαν ἀρτὸν
"ποιεῖ τοῖς τοιοῦτον ἀντ' ἐκείνου προαιρουμένοις. ζῶντ'
"οὖν ἀξιοῦμεν, ὦ μέγιστε Ἀγρίππα, μὴ κακῶς πά-
"σχειν, μηδὲ ἐπηρεάζεσθαι, μηδὲ κωλύεσθαι τοῖς ἐθ-
"σι χρῆσθαι τοῖς ἡμετέροις, μηδ' ἀφαιρεῖσθαι τῶν
"ὄντων, μηδ' ἃ μὴ βιαζόμεθα τούτοις, ὑπὸ τού-
"των βιάζεσθαι. καὶ γὰρ οὐ δίκαια μόνον ἐστὶν,
"ἀλλὰ καὶ ὑφ' ὑμῶν δεδομένα προτέρων ἐστί. καὶ
"[b]δυνάμεθα καὶ πολλὰ δόγματα τῆς συγκλή-
"του, καὶ τὰς ἐν τῷ Καπετωλίῳ κειμένας δέλ-
"τους, ὑπὲρ τούτων ἀναγινώσκειν. ἃ δῆλον μὲν ὡς
"μετὰ πείρας τῆς ἡμετέρας εἰς ὑμᾶς πίστεως ἐδόθη,
"κύρια δὲ κἂν εἰ μηδενὸς [c]ὑπάρξαντος ἐχρείσαθε.
"ῥᾴδιον γὰρ οὐ μόνοις ἡμῖν, ἀλλὰ πᾶσιν ἀνθρώποις,
"τὰ μὲν ὄντα [d]ἐφυλάξασθε, μείζω δὲ τῶν ἐλπισθέν-
"των προσθέντες, εὐεργετεῖτε τῷ κρατεῖν. καὶ δύναιθ'
"ἄν τις ἐπεξιὼν τὰς ἑκάστων εὐτυχίας, ἃς δι' ὑμῶν
"[e]ἔσχον, ἀπεραίλητον ποιῆσαι τὸν λόγον. ἵνα μέντοι
"καὶ δικαίως ἁπάντων αὐτῶν τυγχάνοντες, ἑαυτοὺς ὑπ-
"δείξωμεν, ἀρκεῖ πρὸς παῤῥησίαν ἡμῖν, τὰ προτε-
"θέντα σιωπήσασιν, τῷ βασιλεύοντι νῦν ἡμῶν, καὶ σοὶ
"προσηκόντως, εἰπεῖν. ὁποῖα μὲν εὔνοια πρὸς τὸ
"ὑμέτερον οἶκον προελήλυθεν; ποῖα δὲ πίστις ὑπ-
"δεής ἐστιν; τίς δὲ ὑπὲρ νενόηται τιμή; [f]ποία δὲ χρεία
"μὴ εἰς προῦπτον [g]ὁρᾶται; τί δὴ κωλύει, καὶ τὰς [h]ὑμε-
"τέρας χάριτας, τῶν εἰς τοσοῦτον εὐεργεσιῶν ἀριθμὸν εἰ-
"[i]δέναι; δίκαιον δ' ἴσως μηδὲ τὴν τοῦ πατρὸς Ἀντιπάτρου πα-
"ρελιπεῖν ἀνδραγαθίαν ἀμνημόνευτον, ὃς, [k]εἰς Αἴγυ-
"πτον εἰσβεβληκότος Καίσαρος, δισχιλίοις ὁπλίταις
"βοηθήσας, ὅτ' ἐν τοῖς κατὰ γῆν ἀγῶσιν, ὅθ' ὅτε
"νεῶν ἔδει, δεύτερος ἐξητάζετο. καὶ τί δεῖ λέγειν
"ὅσων ἐκεῖνος παρέσχον ῥοπὴν τῷ τότε καιρῷ, καὶ πό-
"σων καὶ τίνων δωρεῶν ὑπὸ Καίσαρος ἠξιώθησαν;
"ἄνωθεν δέον [l]ὑπομνῆσαι τῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἔγραψε
"τότε Καῖσαρ τῇ συγκλήτῳ, καὶ ὡς δημοσίᾳ τιμὰς
"καὶ πολιτείαν ἔλαβεν Ἀντίπατρος. ἀρκέσει γὰρ [m]τὰ τού-
"τα τεκμήρια τῶν καὶ τὰς χάριτας ἡμᾶς κατ' ἀξίαν
"ἔχειν, καὶ πρὸ οὗ τὸ βέβαιον αὐτῶν αἰτεῖν, παρ'
"ὃ καὶ προῦπτον μὴ [n]δοθείσας ἐλπίσαι, τὴν δ'
"βασιλέως πρὸς ὑμᾶς εὔνοιαν καὶ τὴν ὑμετέραν
"πρὸς αὐτὸν ὁρῶσιν. ἀπαγγέλλεται δὲ ἡμῖν ὑπὸ
"τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων, ὡς μὲ ἐπέβης τῆς χώρας εὐμενὴς,
"ὡς δὲ ἀπέδωκας τῷ Θεῷ τέλεια θύματα, τιμῶν αὐ-
"τὸν ὑπερβολαῖς εὐχῶν, ὡς δὲ τὸ δῆμον ἐπάσας, ἐν τοῖς
"παρ' αὐτῷ ἐκείνῳ ξένια προσήκω. ταῦτα γὰρ πάντα ἐν

"tributa à nobis exigunt, & festis diebus in ju-
"dicia nos vocant, atque ad alia negotia ob-
"eunda, quibus non opus esset ex rerum con-
"tractarum fide, sed ut religionem nostram
"injuria afficerent: cui & *illi* nobiscum con-
"scii sunt, ut qui odio in nos præter jus &
"fas omne flagrarint. Nam cum vestrum in
"universos imperium ex æquo sit, ita compa-
"ratum est ut benevolentiam *mutuam* alat
"odioque obsistat, si qui huic potius quam illi
"studeant. Ista itaque te rogamus, Agrippa
"potentissime, ne quid mali patiamur, neque
"injuriose tractemur, neque institutis nostris
"uti prohibeamur, neque fortunis nostris spo-
"liemur, neque illorum vi opprimamur cum
"vim iis nullam adhibeamus. nam & ista non
"solum æqua & justa sunt, sed & antea ve-
"stro beneficio concessa. Possumus & multa
"de iisdem senatus consulta, & tabulas in Ca-
"pitolio positas recitare. quibus sane, fide
"nostra perspecta, nosmet ornastis, sacrosan-
"ctis alioqui futuris, etiamsi gratiam vestram
"nostra non præcessissent merita. Nam non
"solum nobis sed & omnibus mortalibus sua
"conservastis, multisque præter opinionem in
"majus auctis vincendo benefacitis. adeo ut
"in immensum dicendi campum excurreret,
"qui singulorum res prosperas, quas vobis ac-
"ceptas referunt, numerando percenseret. Ve-
"rum ut nosmet istis omnibus *beneficiis*, quæ
"in nos contulistis, non indigenos ostendamus,
"sufficiat nobis ad confidentiam, priora omnia
"si tacuerimus, de eo, qui jam regno potitur
"tibique affidet, *pauca* dicere. Quod enim ille
"benevolentiæ *aut officii* genus vestræ familiæ
"non præstitit? qua in re fides ejus desidera-
"ta? quemnam erga vos honorem non exco-
"gitavit? ad quam necessitatem non primus
"adfuit? Quid igitur vetat, quo minus vestra
"beneficia tantis ejus in vos meritis respon-
"deant? Forsan & par est ut patris ejus Anti-
"patri fortitudinem silentio non prætereamus,
"qui, expeditione in Ægyptum facta à Cæsa-
"re, cum duobus armatorum millibus sup-
"petias tulit, & tam terrestribus quam navali-
"bus præliis nemini cedere compertus est. Et
"quidni dicerem, quantum illi eo tempore rebus
"ejus momentum attulerint, & quantis & qua-
"libus muneribus à Cæsare donati fuerint? cum
"antea debuerim literarum mentionem fecisse,
"quas tunc Cæsar senatui scripsit; & quomo-
"do à populo honores & jus civitatis obtinuit
"Antipater. Hæc enim satis indicant, nos non
"immerito vestra consequutos esse beneficia,
"nec *sine ratione* petere, ut ea nobis confir-
"mares, quæ, si prius data non fuissent, à te
"sperare nobis licuisset, spectantibus regis erga
"vos animum, vestrumve in illum. Quin &
"nunciatum est à Judææ incolis, quam amice
"& benevole provinciam ingressus es, utque
"Deo justa sacrificia obtulisti, & votis rite fa-
"ctis illum honorasti, utque populum epulis
"adhibuisti, ejusque non dedignatus es hospi-
"talia munera. Atque hæc omnia, quibus

"vir

a Ita *Vat.* ἐπιθέντες in *reliquis*. *b* Δυνάμεθ' ἂν *Vat.* *c* Ὑπαρξὲν *Vat.* *d* Φυλάξαντες *Vat.* *e* Ἔχωσιν *Vat.* *f* Ita lego. ποῖα ᾗ χρεία in libris. *g* Sic *Hen.* ὁρᾷ in *cæteris*. *h* Ita lego. ἡμετέρας; in *libris*. *i* Καλὸν *Vat.* interpretamentum, ut puto, vocis δίκαιον. *k* Illud εἰς è Cod. *Vat.* *l* Ἀναμιῆσαι *Vat.* *m* Ταῦτα τὰ πιπρωμένα *Vat.* *n* Ita *Vat.* & *Gall.* δοθείσης in *Editis Aliisque*.

"vir in tanta dignitate conſtitutus à gente & "urbe exceptus fuerit, pro argumentis haberi "debent amicitiæ inter te & Judæorum gen- "tem ſancitæ, propter neceſſitudinem quæ tibi "cum Herodis domo interceſſit. Horum te ad- "monentes, regiſque, qui jam præſto eſt tibi- "que aſſidet, nihil præterea poſtulamus, quam "ut ea, quibus nos impertiri voluiſtis, aliorum "vi & injuria nobis eripi non patiamini.

5. Cum ejuſmodi orationem Nicolaus habuiſſet, Græci quidem nullatenus interceſſerunt: non enim ut in judicio de rebus iſtis litigabatur, ſed ſupplicatio erat contra vim. nec illi quidem omnino inficiabantur, ſe iſta feciſſe: ſed eo ſe tegebant, quod dicerent Judæos ipſorum finibus uti, & in eo nunc injurios eſſe. Illi vero ſe bono genere eſſe demonſtrarunt, quodque *ubi verſarentur ibi* leges ſuas haberent in

V. pretio, in eo illis injuriam non facere. Quam-

Agrippa Judæorum immunitates confirmat.

obrem Agrippa, intellecto quod vim paterentur, ſic reſpondit. "Se quidem propter Hero- "dis in ipſum benevolentiam & amicitiam pa- "ratum eſſe Judæis poſtulata concedere, eaque "etiam in ſe juſta exiſtimare: adeo ut ſi plura "quidem petiiſſent, non gravaretur ea illis lar- "giri, dummodo ſine incommodo fieret impe- "rii Romani. quoniam vero *tantum* poſtulant "ut quæ prius acceperint rata maneant, ſe con- "firmatum dare, ut nemo illis injuriam faciat "inſtituta ſua obſervare perſeverantibus". Cum iſta dixiſſet, concionem dimiſit. Atque Herodes coram ſtans ipſum ſalutabat, & quod ita in illos affectus eſſet gratias agebat. Ille vero hiſce delectatus paria referebat, illum in ſuos complexus accipiens ſalutanſque. Et tunc quidem à Lesbo diſceſſit. Rex autem mari domum reverti ſtatuit, atque ubi Agrippæ valedixerat oram ſolvit: & non multis poſt diebus Cæſaream appulit, vento uſus ſecundo. Indeque Hieroſolyma profectus convocavit omnem populum (ingens autem erat etiam ex agris multitudo) atque in mediam concionem progreſſus, eis totius itineris ſui rationem expoſuit, ſeque Judæis in Aſia perfeciſſe, ut deinceps ſua jura quiete retenturi eſſent. Prolixam etiam de rebus ſuis proſperis regnique adminiſtratione narrationem fecit, ut in omnibus utilitatis eorum ſtudioſus fuerit; atque lætitia elatus, quartam ſuperioris anni vectigalium partem eis condonavit. Illi vero, & gratia & oratione *regis* mirifice capti, vehementer lætati diſceſſerunt, bona multa *proſperaque omnia* regi optantes.

A Lesbo digreditur.

Herodes, Hieroſolyma reverſus, quæ in itinere geſſerit, populo exponit.

"ὁ [a] ἔθνει τ πόλει τοὺς ἄνδρα τοσύτων ὑπεςβαλλόντως "τυγχάνοντα δεξιώματα, καὶ σύμβολα φιλίας χρὴ δο- "κεῖν, ἵν' ἀποδῶσας τῷ Ιουδαίων ἔθνει, τῆς Ηρώδου "τοξενύσης αὐτοῖς ἕνεκα. τούτων ὑπομιμνήσκοντές σε, "καὶ αὐτῷ δ' παόντος καὶ συγκαθιζομένου βασιλέως, "ἠξιώκαμεν τοιοῦτόν σοι, ἃ δ' αὐτοὶ διδώκατε, "ταῦτ' ἐκ ἄλλων μὴ τοιοῦτον ἀφαιρεθέντας.

ε'. Τοιαῦτα δὲ τοῦ Νικολάου διελθόντος, ἐγένετο μὲν θόρυβος τῶν Ελλήνων ἀντικατάστασις· θόρυβος γὰρ ὡς ὸ δικαστήριον, περὶ τῶν προκειμένων διελάμβανον, [b] ἀλλ' ἵν' ἔντευξις ἦν ἐβιάζοντο. καὶ ἐκεῖνοι ἀπολογία μὲν θόρυβος, τοῦ μὴ ταῦτα ποιεῖν· πρόφασις δὲ, ὡς τὴν χώραν αὐτῶν νεμόμενοι, πάντα τὸν ἀδικοῖεν. Ὁ δὲ εὐγενεῖς τε αὐτοὺς ἐπεδείκνυσαν, καὶ τὸ τὰ οἰκεῖα τιμᾶν, μηδὲν λυποῦντες οἰκεῖν. συνιδὼν οὖν Αγρίππας βιαζόμενος, ἀπεκρίνατο ταῦτα. "Αμφὶ μὲν τῷ Ηρώδου "πρὸς αὐτὸν εὐνοιάν τε καὶ φιλίαν, ἕτοιμος καὶ εἰ πᾶν "ὁτιοῦν χαρίζεσθαι [c] Ιουδαίοις ἀξιοῦσιν, καὶ καθ' αὐτὰ "δὲ δίκαια δοκεῖν· ὥστ' εἰ μὲν ἐπίοντο καὶ πλείονων, "οὐκ ἂν ὀκνῆσαι τάχα [d] μὴ λυποῦντα τῷ Ρωμαίων "ἀρχῷ πρᾶξαι. [e] ἐπεὶ δὲ ἃ καὶ πρότερον εἰλήφα- "σιν ἄκυρα [f] μὴ γενέσθαι, [g] βεβαιοῦν αὐτοῖς ἀνεπηρέα- "στως ὸ τοῖς οἰκείοις διατελεῖν ἔθεσι". ταῦτα εἰπὼν, διέλυσεν τὸν σύλλογον. Ηρώδης δὲ προσιὼν καταπάζει, καὶ τῆς [h] πρὸς αὐτὸν διαθέσεως ὁμολογῶν χάριν. ὁ δὲ καὶ εἰς ταῦτα φιλοφρονούμενος, ἴσον αὐτὸν παρεῖχεν ἀντιπλεκόμενος καὶ καταπαζόμενος. καὶ τότε μὲν ἀνεχώρησεν ἀπὸ Λέσβου. πλεῖν δ' ὁ βασιλεὺς ἐπ' οἴκου διέγνω, καὶ τὸν Αγρίππαν παραγησάμενος ἀνήχθη· κατάγεται δὲ εἰς Καισαρείαν ὑ πολλαῖς ὕστερον ἡμέραις, πνευμάτων ὀπίσω εἰαν τυχών. κἀκεῖθεν ἐλθὼν εἰς Ιεροσόλυμα, συνήγαγεν ἐκκλησίαν πάνδημον. ἦν δὲ πολὺς καὶ ὁ χώρας ὄχλος. ὁ δὲ παρελθὼν, ἀπολογισμόν τε ὅλης [i] ἀποδημίας ἐποιήσατο, ὑ τὰ πρὸς τοὺς Ιουδαίους ὅσοι κατ' Ασίαν ἦσαν, ὡς δι' αὐτὸν ἀνεπηρέαστος εἰς ὸ λοιπὸν ἔξουσιν. [k] διηγήσατό τε σύμπαν ὀπὶ ταῖς εὐτυχίαις, ὑ τῇ διοικήσει τ ἀρχῆς, ὡς [l] οὐδενὸς παραλείποιτο τ ἐκείνοις συμφερόντων, [m] ἀγαλλόμενός τε τὸ τέταρτον τ φόρων ἀφίσιν αὐτοῖς ὑ παρελθυθότος ἔτους. οἱ δὲ, ὑ τῇ χάριτι ὑ τῷ λόγῳ δεδημαγωγημένοι, μετὰ πλείστης ἀπήεσαν χαρᾶς, πολλὰ ἀγαθὰ [n] σευχόμενοι τῷ βασιλῆ.

VI.

CAP. III.

ΚΕΦ. γ'.

Quomodo domi Herodis oritur diſſidium, quod ille Antipatrum filium ſuum natu maximum pluris faceret, & res iſta ut contumelia doleret Alexandro.

Ως ἐταράσθη τὰ περὶ τὴν οἰκίαν Ηρώδῃ, περιπμῶντι μὲν Αντίπατρον τὸν πρεσβύτατον υἱὸν, χαλεπῶς δὲ τ περὶ Αλέξανδρον φερόντων τὴν ὕβριν.

Oritur domi Herodis diſſidium.

GLiſcebat autem indies domeſticum diſſidium, creſcendoque in deterius vergebat, dum Salome quaſi jure heredi-

ΠΡούβαινε δὲ [o] ἀεὶ τὰ κατὰ τὴν ῥάσιν τῆς οἰκίας, καὶ χαλεπωτέραν ἐλάμβανε τὴν ὀπίδοσιν, ἀντιμεταλαβούσης μὲ ὥσπερ ὸκ κληρονομίας

---

a Illud *in* adjectum eſſe volumus è *Cod. Vat.* b Ita è *Cod. Vat.* ἀλλ' ἡ ἔντευξις in *Edits Aliiſque.* c Ιουδαίοις, ἃ ἦ ἀξιοῦσιν ἐ κατ' αὐτὰ δίκαια δοκεῖν *Vat.* d Μὴν perperam *Vat.* & *Hen.* à prima manu. e Επειδὴ ἃ κ πρότερον *Vat.* ἐπεὶ δὲ ἃ κ πρότερον *Busb.* f Ita in plerisque *MSS.* μὴ γενέσθαι *Hen.* & *Baſ.* Poſt μὴ γενέσθαι ſubintelligendum ἀξιοῦσι, quod forſan alieno loco poſitum, v. 18. g Διὸ βεβαιοῦν *Busb.* h Εἰς αὐτὸν *Vat.* i Επιδημίας *Vat.* k Διηγήσατο τότε σύμπαντα *Vat.* & *Busb.* l Οὐδὲν παραλείπειν τ ὠφ. *Busb.* m Αγαλλόμενόν τε τ. *Busb. Hen.* & *Vat.* n Επευχόμενοι *Busb.* o Αὐτῷ pro ἀεὶ *Busb.*

a Τῆς

μίας ὃ κ᾽ τ̃ νεανίσκων μῖσος τ̃ Σαλώμης, καὶ πᾶν ὅσον εὐδοκιμήκει κ᾽ τ̃ μητρὸς αὐτ῵ εἰς ἀπόνοιαν καὶ θράσος λαμβανούσης, μηδένα τ̃ ἐξ ἐκείνης καταλιπεῖν, ὃς δυνήσαιτο πιμωρῆσαι τ῵ θανάτῳ [a] τ̃ ἀνηρημένης· ἐχόντων δέ τι καὶ τ̃ νεανίσκων θράσους καὶ δύσνιν εἰς τ̃ γεγεννηκότα, μνήμη τε τ̃ μητρὸς οἵα πάθοι π῵ τὴν ἀξίαν, καὶ τῇ ὕ κρατεῖν ἐπιθυμία. πάλιν τε τὸ κακὸν ὅμοιον ἐγεγόνει τοῖς π῵τοις, βλασφημίαις μὲ ἐξ ἐκείνων εἴς τε τ̃ Σαλώμην κ᾽ τ̃ Φερώραν, κακοήθειαι δὲ τ῵των εἰς τὰ μειράκια, κ᾽ μὴ π῵γματείας ἐπιβουλή. ὃ μὲ γ῵ μῖσος ἴσον ἦν ἐξ ἀλλήλων, ὁ δὲ τρόπος ὕ μισεῖν ὐχ ὅμοιος. ἀλλ᾽ οἱ μὲ ἐν τ῵ φανερῷ λοιδορηθῆναι, καὶ π῵σονειδίσαι π῵πτεῖς, εὐγενὲς ὑπὸ τ̃ ἀπειρίας οἰόμενοι τὸ τ̃ ὀργῆς ἀνυπόστολον. [b] οἱ δ᾽ ὕ τοιῦτον τρόπον, ἀλλὰ π῵γματικῶς καὶ κακοήθ῵ς ἐχρῶντο ταῖς διαβολαῖς, [c] π῵οστέλκοντες ἀεὶ τὰ μειράκια, κ᾽ ὃ θράσους καταλογιζόμενοι βίαιον ἔσεσθαι π῵ς τ̃ γεγεννηκότα. τὸ γὰ οὐκ αἰδεῖσθαι ταῖς τ̃ μητρὸς ἁμαρτίαις, ὑπ᾽ οἴεσθαι δίκην παθεῖν ἐκείνῳ, ἄχετον εἶ) π῵ς τὸ μὴ ⟨ὃ⟩ αὐτοῦ δοκοῦντα [d] τιμωρήσεσθαι, καὶ δι᾽ αὐτοχειρίας. τέλος οὖν ἀνεπλήσθη πᾶσα ἡ πόλις τ̃ τοιούτων λόγων, καὶ καθάπ῵ ἐν τοῖς ἀγωνίσμασιν, [e] ἠλέητο μὲν ἡ τ῵ν μειρακίων ἀπειρία, κατῆχνε δ᾽ ἡ τ̃ Σαλώμης ἐπιμέλεια, καὶ παρ᾽ αὐτ῵ ἐκείνων τὰς ἀφορμὰς ὕ μὴ ψευδῆ λέγειν ἐλάμβανεν. οἱ γὰ ὕτως ἀχθόμενοι τ῵ θανάτῳ τ̃ μητρὸς, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνῳ καὶ σφᾶς αὐτοὺς κακῶς ἔλεγον, ἐφιλονείκουν ἐλεεινῷ μὲν ὥσπερ ἦν ἐπφαγεῖν τὴν καταφορὰν τῆς μητρὸς, ἐλεεινοὺς δὲ αὐτοὺς οἱ τῆς ἐκείνης φονεῦσιν ἀναγκάζοντας συζῆν, καὶ τῶν αὐτ῵ μεταλαμβάνειν.

β᾽. Ταῦτα π῵οὴ μειζόνως, χωρὸν ἐχούσης τ̃ γάσεως ἐν ἀποδημίᾳ ὕ βασιλέως. ὡς δ᾽ ἐπανῆλθεν Ηρώδης, καὶ τ῵ πλήθ῵ διελέξατο καθ᾽ ὡς π῵οῤῥήκαμεν, π῵σέπιπτον εὐθὺς οἱ λόγοι παρά τε ὕ Φερώρα κ᾽ τ̃ Σαλώμης, μέγαν αὐτ῵ τ̃ κίνδυνον εἶ), τ̃ παρὰ τ̃ νεανίσκων ἀναφανδὸν διαπφλυμένων, ὡς ὐκ ἀνέξον) μὴ πσάμενοι τ̃ μητρὸς τ̃ φόνον. π῵σεπίθησε δέ τι, κ᾽ ὡς ταῖς παρ᾽ Αρχελάου ὕ Καππαδόκος ἐλπίσιν ἐπανέχοιεν, ὡς δι᾽ ἐκεῖνον π῵ός τε Καίσαρα ἀφιξόμενοι, καὶ καθηγορήσοντες ὕ πατρός. Ηρώδης δὲ τεταραχὸ μὲ εὐθὺς ἀκούσας τοιούτων, ἐξεπέπληκτο δὲ μᾶλλον ὅτι κ᾽ τ̃ ἄλλων τινὲς ἀπήγγελλον. κ᾽ ἀνέκαμπτε τῇ συμφορᾷ τά τε π῵ῆτα καταλογιζόμενος, ὡς ὅτε τ̃ φιλτάτην ὕτε τ̃ σεμνομένην αὐτ῵ γυναικὸς ὤνατο, διὰ τὰς ἐγκινομένας ταραχὰς κ᾽ τ̃ οἰκίαν. [f] τό,τε μέλλον ὕ π῵οαπειλοῦντος ἤδη βαρύτερον· κ᾽ μεῖζον ἔσεσθαι ὑπολαμβάνων, ὐ συγχύσει τ̃ ψυχῆς ἦν. ὃ γὰ ὅτι πλεῖστα μὲ τ̃ ἔξωθεν κ᾽ παρ᾽ ἐλπίδας εἰς εὐτυχίαν αὐτ῵ δαιμόνιον π῵σετίθει· μέγιστα δὲ τ̃ οἴκοι, κ᾽ μηδὲ π῵οσδοκώμενα, δυσυχεῖν αὐτ῵ συνέβαινεν, ἑκατέρ῵ π῵οσιόντος ὡς ὐκ ἄν τις φήνη, καὶ παρέχοντος ἀμφήκειαν τ̃ ἐπιβολῇ, εἰ δέον τῇ τοσαύτῃ εὐτυχίαν τῶν ἔξωθεν π῵αγμάτων [g] ἀλλάξαι τ̃ οἴκοι κακῶν, ἢ τοιῦτο

tario in adoleſcentes odium exercebat, atque ex iis quæ bene ceſſerant contra matrem eò temeritatis & audaciæ efferebatur, ut neminem relinquere è natis conaretur, qui occiſæ mortem ulciſci poſſet: atque adoleſcentes è contra feroces & in patrem malevoli fiebant, tum recordatione injuriæ matri illatæ, tum regnandi cupidine. Iterumque malum erat quale prius, quod & adoleſcentes Salomæ & Pheroræ libere & aperte maledicebant, atque illi malicioſi erant in adoleſcentes, eiſque enixe inſidias ſtruebant. Nam odium quidem utrinque par erat, modus vero illud exercendi diſſimilis. dum hi quidem palam conviciarentur & temere probra jacerent, præ rerum imperitia animi ingenui eſſe exiſtimantes iram non diſſimulare; illi vero, alia via aggredientes, calumniis callide & improbe confictis utebantur, juvenes ex omni occaſione provocantes, reputanteſque audaciam illorum verſum iri in vim contra genitorem. nam, cum matris criminum eos non puderet, neque eam jure occiſam eſſe putarent, fieri non poſſe colligebant, ut non eum ultum irent ſuis etiam manibus, quem cædis auctorem eſſe arbitrarentur. Tandem itaq; factum eſt ut urbs hujuſmodi ſermonibus plena fuerit, &, ut fit in certaminibus, juvenum quidem imperitiæ miſertum eſt, prævalebat autem Salomes cura & diligentia; atque ab illis ipſis occaſionem captabat ad dicendum quod veriſimile erat. Illi enim ægre adeo ferentes matris occaſum, poſtquam & ipſi & illis maledictum eſſet, ſtudioſe agebant, ut miſerabilis, ſicuti revera erat, videretur matris interitus, ipſique etiam miſerandi, qui neceſſe haberent una cum parentis interfectoribus vivere, & eadem cum illis participare.

Salome hereditario odio Mariamnes filios proſequitur.

2. Iſta propterea creſcebant, quod abſente rege major erat diſſenſionis occaſio. Quam primum vero reverſus eſt Herodes, & cum populo, ut jam ante diximus, colloquutus eſt, ſtatim ſermones ferebant Pheroras & Salome, magnum illi periculum imminere ab adoleſcentibus, qui ei aperte minarentur, non ſe matris necem inultam relicturos. Addebant & illud, eos ſperare ab Archelao Cappadoce, fore ut ejus ope ad Cæſarem irent & patrem accuſarent. His ſermonibus auditis ſtatim turbatus eſt Herodes, eoque magis perculſus eſt, quod eadem ab aliis accipiebat. Atque ex hac calamitate ei in memoriam & cogitationem veniebant quæ prius acciderant, quod propter diſſidia inter domeſticos orta nec chariſſimis ſibi nec conjuge dilectiſſima frui potuerit. Atque futura præteritis graviora & majora fore ſuſpicans, plane confuſus erat animo. Nam revera foris quidem pleraque, etiam magis quam ſperaret, ad voluntatem fluebant, Dei beneficio: fiebat autem ut quæ maxima eſſent domi, etiam præter exſpectationem, male ei cederent; rebus utrinque aliter quam opinio tulerit evenientibus, & incertum reddentibus utrum præſtabilius fuiſſet, res foris quam feliciſſime geſtiſſe ac deinde malis domi implicari, an calamitates

Pheroras & Salome Alexandrum & Ariſtobulum apud Herodem accuſant.

a Τῆς δι᾽ αὐτὸν ἀνηρημένης *Vat.* *b* Οἱ δὲ ὁ τ̃ αὐτὸν τρόπον *Vat.* *c* Προϊλκοντες *Vat.* *d* Τιμωρήσασθαι *Vat. Busb. & Gall.* *e* Ηλεῖτο *Gall.* *f* Ita lego, ſicut in ora libri à docta manu emendatum inveni. prius erat τότε μέλλον τ. π. ὃ. βαρὺ κ᾽ μεῖζον ἐκείνων ὑπολ. in *Cod. Vat.* τότε μᾶλλον π. τ. ἦ βαρὺ κ᾽ μεῖζον ἐκείνων ὑπ. ſi rectum eſſet τότε μᾶλλον, in ſequentibus legendum ἐκείνοις pro ἐκείνων. *g* Αλλαξαι *Vat.*

lamitates adeo magnas inter domeſticos effugiſſe, regnum detrectando & quæ homines in eo mirari ſolent.

Antipater Herodis filius.

3. Turbatus itaque & in hunc modum afflictus, ut pueros deprimeret, alterum filium, ſibi natum cum adhuc privatus eſſet, (vocabatur autem Antipater) accerſivit, & illum in honore habere ſtatuit; non ſicut poſtea cum ab eo plane victus eſſet & ad eum omnia referret: ſed eo animo ut audaciam filiorum Mariamnes coërceret, magiſque ut eos admoneret, id ita conſtituens. eo enim minus ſibi arrogaturos, ſi illis perſuaſum eſſet, regni ſucceſſionem neque ſolis ſibi neque neceſſario deberi. Hac de cauſa Antipatrum, *quaſi æmulum, ad ſe domum recepit, putans ſe bene ac ſapienter rebus ſuis providere; atque, repreſſa juvenum ferocia, licere tempeſtive eos meliores habere. Verum longe aliter evenit ac putarat. Nam & pueri gravi ſe injuria affici interpretabantur: & Antipater, homo verſutus, poſtquam ſemel eò venit ut ſperare auderet quod antea non ſperabat, id unum dabat operam, ut fratres male tractaret, & primum eis locum non cederet, patrique adhæreret, qui jam ab illis alienatus erat per calumnias, & in id cui ſtuduerat facile adduci potuit, ut in eos indies magis magiſque irritaretur, calumniis oneratos. Omnes itaque rumores ab illo erant diſſeminati, qui *tamen* cavebat ne ipſe videretur hujuſmodi quid *ad patrem* deferre: ſed in eam rem uti maluit opera hominum, in quos nulla caderet ſuſpicio, quique id ex ſua in regem benevolentia facere crederentur. Jam vero multi Antipatrum propter ejus ſpem colebant, & hujuſmodi ſermonibus Herodi plane perſuadebant, quod ex ſuo in illum amore profecti viderentur. Cumque hæc per multos inter ſeſe fideles certatim agebantur, tum etiam ipſi adoleſcentes magnam ejus rei præbebant occaſionem. Nam frequenter lachrymas ob contumeliam, qua afficerentur, emittebant, & matrem appellabant: quinetiam aperte apud amicos patrem ut iniquum redarguere conabantur. quæ omnia, pro ea qua erat malitia, opportune aucupatus Antipater, Herodi non ſine additamento renunciabat, quibus factum eſt, ut domeſtica lis ſenſim deterior evaderet.

Mariamnes filios male tractat, eiſque inſidias ſtruit.

Atque Herodes ad eos deprimendos Antipatrum ad honores evehit.

Rex enim calumniis *iſtis* offenſus, & Mariamnes filios deprimere volens, Antipatrum indies novis augebat honoribus; adeo ut tandem victus ejus matrem domum aſciverit. Cæſari etiam ſæpe pro eo ſcribens, privatim hunc ei officioſiſſime commendabat. Cumque Agrippa quidem in eo eſſet ut Romam, poſt decem annos adminiſtratas Aſiæ res, peteret, à Judæa profectus *Herodes* ad illum navigavit, eiq; Antipatrum, quem unum ſecum duxerat, tradidit, Romam ducendum cum multis donis, ut fieret Cæſaris amicus: adeo ut jam omnia penes

Antipater Romam mittitur ad Cæſarem.

μέγεθος τ῀ ϖερὶ τὰς οἰκείας συμφορὰς ἀφυγεῖν, ὲ τῷ μηδὲ [a] τὰ βασιλείας θαυμαζόμενα κεκτῆσθαι.

γ'. Ταρασσόμενος [b] δὴ ὁ Ἀφκείμενος τ῀ τρόπον τοῦτον, ὅπῃ καθαιρήσει τ῀ μφρακίων ἕτερον αὐτῷ γενόμενον ἰδιωτοῦντι παῖδα ϖροσήγετο, καὶ τοῦτον ἐδόκει τιμᾶν· ἐκαλεῖτο δὲ Ἀντίπαλρος· ὐχ ὥϖερ ὲ ὑστέρῳ καὶ τελέως ἡττηθεὶς αὐτῷ, καὶ ϖάντ' εἰς ἐκεῖνον ἀναφέρων, οἰόμενος δὲ [c] ϖαραιρεῖσθαι τ῀ θράσος τὰς ἐκ Μαριάμμης, καὶ μᾶλλον εἰς νουθεσίαν τ῀ ἐκείνων [d] οἰκονομῶν αὐτό. Ὃ δ' αὐθαδες ὐκ ἂν εἴη παρ' αὐτοῖς εἰ τοῦτο πεισθεῖεν, ὅτι μὴ μόνοις μηδ' ἐξ ἀνάγκης ἡ διαδοχὴ τ῀ βασιλείας ὀφείλεται. διὸ καθάϖερ ἕφεδρόν τινα τ῀ Ἀντίπατρον [e] εἰσήγαγεν, οἰόμενος ὀρθῶς ϖρονοεῖν, καὶ καλαζαλέντων τ῀ μφρακίων ἐξεῦναι εὐκαίρως χρῆσθαι βελτίοσιν. τὸ δ' ὐχ ὥϖερ ἐδόκησεν ἀπέβη. τοῖς τε γὰρ ϖαισὶν ὁ μετρίως ἐδόκει κεχρῆσθαι τῇ ϖρὸς αὐτὸς ἐπιμελείᾳ· καὶ δεινὸς ὢν τ῀ τρόπου Ἀντίπατρος, ἐπειδὴ ϖαῤῥησίας τινὸς τ῀ ὁ ϖρότερον ὅσης ἐλπίδος ἀντεποιήσατο, μίαν ἔσχεν ὑπόθεσιν [f] κακῶν τὸς ἀδελφὸς, ὲ μὴ ϖαραχωρεῖν τ῀ ϖρωτείων, ἀλλ' [g] ἐνέχεσθαι τῷ ϖατρὸς, ἤδη μὲν ἠλλοτριωμένῳ ταῖς διαβολαῖς, εὐμεταχειρίστῳ δ' ὄντος εἰς ὅσῳ ἐσωθάκει ϖολὺ χαλεϖώτερον ἀεὶ γενέσθαι τοῖς διαβεβλημένοις. ἦσαν οἶν ὅτοι ϖαρ' αὐτῷ μόνῳ οἱ λόγοι, φυλαττομένῳ δι' αὐτῷ δόξαι τὰ τοιαῦτα καλαμιᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐχρῆτο σωεργοῖς τοῖς ἀνυϖόϖτοις, καὶ διὰ τ῀ εὔνοιαν τὴν ϖρὸς τ῀ βασιλέα ϖιστευθησομένοις αὐτὸ ϖοιεῖν. ἤδη δὲ ϖλείους [h] ἐγεγόνεσαν οἱ καθ' ἑκάστην ὃν ἐφ' οἷς ἠλϖίκει θεραϖεύοντες, καὶ ⟨illegible⟩ Ηρῴδην ὐκ τῷ δοκεῖν καθ' εὔνοιαν τὰ τοιαῦτα λέγειν ὑϖαγόμενοι. καὶ τότων ϖολυϖροσώϖως καὶ ϖιστῶς ἀλλήλοις σωαγωνιζομένων, ἔτι καὶ μᾶλλον αἱ [i] ϖρόφασις τ῀ μειρακίων ἀφορμαὶ [k] ϖροσεγίνοντο. καὶ γὰρ καὶ δάκρυα ϖολλάκις ἐϖ' αὐτῷ κατ' ἐϖήρειαν ὧν ἠμάζοντο, καὶ τῆς μήτρὸς [l] ἀνάκλησις, καὶ ⟨illegible⟩ ϖατέρα φανερῶς ἤδη ϖρὸς τὸς φίλους ὁ δίκαιον ἐλέγχειν ἐϖετήδευον. ἄϖερ ἅϖαντα κακοήθως ὑϖὸ τῶν ϖερὶ ⟨illegible⟩ Ἀντίπατρον [m] ϖαρεφυλακτούμενα, καὶ μειζόνως ϖρὸς τὸν Ηρῴδην ἐξαγγελλόμενα, ϖροῦβαινεν ὁ μικρὰν ἀῤῥαζόμενα τὴν τῆς οἰκίας ϖάσιν. ἀχθόμενος γὰρ ὁ βασιλὺς ταῖς διαβολαῖς, καὶ ταπεινῶσαι βυλόμενος τὸς ἐκ τῆς Μαριάμμης, μείζονα ἀεὶ ϖρὸς τιμὴν Ἀντιπάτρῳ ϖαρεῖχεν· καὶ τέλος ἡττηθεὶς, ἐϖεισήγαγεν τῷ ἐκείνου μητρὶ. Καῖσαρι δὲ ϖολλάκις γράφων ὑϖὲρ αὐτῷ καὶ ἰδίᾳ σωίσῃ ασφαλότερον. Ἀγρίϖϖα μὲν οὖν ἀνιόντι εἰς τ῀ Ῥώμην, μετ῀ τ῀ διοίκησιν τῶν ⟨illegible⟩ τῆς Ἀσίας [n] δεκαετῆ γεγενημένην, πλεύσας ἀϖὸ τ῀ Ἰουδαίας, καὶ σωτυγχάνων μόνον τε τ῀ Ἀντίπατρον [o] ἐϖεγάγετο, καὶ ϖαρέδωκεν εἰς Ῥώμην ἀνάγειν μετ῀ ϖολλῶν δώρων, Καῖσαρι φίλον ἐσόμενον· ὥστε ἤδη ϖάντα δοκεῖν ἐϖ'

a Ita *Vat.* τὰ βασίλεια θαυμαζόμενα κτήσασθαι in *Edd. Aliiſque.* Omnia fere à τῇ δ' ὄντι &c. (v. 45. p. 713.) uſq; ad ϖεριασόμενος in verſione ſua prætermiſit *Epiphan.* At *Gelenius* in hunc modum interpretatus eſt, *Revera enim quemadmodum foris ſupra ſpem fortuna mutatur propitia, ſic domi præter opinionem omnia male cedebant; ut merito ambigendum ſit, poſſitne penſari tanta felicitate externa ejus calamitas domeſtica; an ſatius eſſet carere ex æquo utraque, & intra privatam fortunam conſiſtere.* b Ita lego & interpungo auctoritate *Epiphanii.* antea in *Editis,* ϖαρασσόμενος δὲ ὁ Ἀφκείμενος τ῀ τρόπου τοῦτον ἐπὶ κ. τ. μειρακίων, ἕτερον &c. c Forſan ἐξαιρεῖσθαι. d Ita *Vat.* οἰκοδομῶν αὐτὸν in *Editis Aliiſque.* e Εἰσῆγεν *Vat.* f Ita è *Codd. Gall.* κακὸν τὸς ἀδελφὸς μὴ ϖαραχ. *Busb.* καὶ τὸς ἀδελφὸς μὴ ϖαραχ. *Hen.* & *Vat.* κακῶ, τοῖς ἀδελφοῖς μὴ ϖαραχωρεῖν in *Editis.* g Ἐχεσθαι *Busb.* & *Zonar.* h Ita *Vat.* γεγένηνται in *reliquis.* i Vox ϖαρὸ deeſt *Hen.* & *Vat.* k Προστίθεντο *Busb.* l Ἀνακλήσεις *Busb.* m Καιροφυλακτούμενα *Busb.* n Sc. ex quo à Cæſare in Syriam & Aſiam miſſus Lesbi permanſit. *Uſſerius* ad *A. M.* 3992. o Ἐϖήγετο *Busb.* & *Hen.* * Succedaneum, *Gelen.*

a Ita

ἐπ' ἐκείνῳ, καὶ παρεῶσθαι παντάπασιν ἐκ τῆς ἀρχῆς τὰ μειράκια.

illum esse, adolescentes vero spe regni prorsus excidisse viderentur.

ζ. ΚΕΦ. δ'.

Ὡς Ἀντιπάτερ Δαμασίβοντος ἐν Ῥώμῃ, τὰς περὶ Ἀλέξανδρον & Ἀριστόβουλον Ἡρώδης ἄγων ἐπὶ Καίσαρ@, αὐτῶν κατηγόρησεν. Ἀλεξάνδρ ἀπολογία ἐπὶ Καίσαρος, & διαλλαγὴ πρὸς τὸν πατέρα.

CAP. IV.

Quomodo, Antipatro Romæ degente, Herodes Alexandrum & Aristobulum ad Cæsarem ductos accusat. Alexander causam suam agit ad Cæsarem, & pater cum filiis in gratiam redit.

VII.

ΠΡὸς μὲν οὖν τιμὴν, καὶ τὸ φανῆναι δοκεῖν, Ἀντιπάτρῳ παρῆν τὰ κατὰ τὴν ἀποδημίαν· καὶ γὰρ ἐν τῇ Ῥώμῃ, πᾶσιν ἐπεξαλκότ@ Ἡρώδ@ τοῖς φίλοις, ἀφάσμ@ ἦν. ἤχθετο δὲ τῷ μὴ παρεῖναι, μηδὲ ἔχειν ἐξ εὐκαίρου διαβάλλειν ἀεὶ τοὺς ἀδελφούς· καὶ μᾶλλον ἐδεδοίκει μεταβολὴν τοῦ πατρὸς, εἴ τι καὶ καθ' αὑτὸν ἀξιώσειεν ὑπεικέστερον εἰς τοὺς ἐκ τῆς Μαριάμμης φρονεῖν. ταῦτα δὲ δι' ἐννοίας ἔχων, οὐκ ἀφίστατο τῆς ἑαυτοῦ προαιρέσεως· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖθεν, ὅτε ἀνιάσειν τι καὶ παροξύνειν ἤλπιζεν & πατέρα κατὰ τῶν ἀδελφῶν, συνεχῶς ἐπέστελλεν· προφάσιν μὲν, ὡς [a] ὑπαγωγιῶν αὐτοῦ, τὸ δὲ ἀληθὲς, ἀφ' ἧς ἔχει ἐν φύσει κακοηθείας, τιμὴν ἐλπίδα μεγάλην καθ' ἑαυτὸν ὅσαν ἐμπορδόμων@, ἕως εἰς τοῦτο προήγαγεν & Ἡρώδου ὀργῆς [b] ἐκ δυσφημίας, ὡς ἤδη μὲν ἔχειν δυσμενῶς τοῖς μειρακίοις. [c] ἐν δὲ τῷ κατοκνεῖν εἰς τοιοῦτον [d] ἐμβλῶσαι πάθ@, ὡς μητ' ἀμελῶν [e] μητ' ἐκ προπετείας ἁμαρτάνοι, χρεῖττον ἡγήσατο πλεῦσαι εἰς Ῥώμην, ἐξ ὧν παίδων κατηγορεῖν τοῦδε Καίσαρος, [f] καὶ μηδὲν αὐτῷ τοιοῦτον ἐπιτρέπειν, ὃ καὶ μέγιστον τῆς ἀσεβείας ὑποπτον ἦν. ὡς δὲ ἀνῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐγένετο μὲν μέχρι τῆς [g] Ἀκυλήας πόλεως Καίσαρι συντυχεῖν ἐπειγόμεν@. ἐλθὼν δ' εἰς [h] λόγους, καὶ χαλεπὴν αἰτιασάμεν@ ἐπὶ μεγάλοις [i] οἷς ἐδόκει δυσχεραίνειν, παρεσήσατο μὲν τοὺς παῖδας, ἤπατο δὲ τῆς ἀπονοίας καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως, "ὡς ἐχθρῶς ἔχουσιν "ἅπαντα τρόπον ἐπιβουλεύοντες μισεῖν & ἑαυτὸν [k] πα- "τέρα, ὥστε διαχειρίσασθαι αὐτὸν καὶ τὴν βασι- "λείαν ὠμοτάτῳ τρόπῳ προαφελέσθαι. ὁ δ' οὐδὲ θνήσκων ἐξ ἀνάγκης μᾶλλον ἢ κείσει προδοῦναι τῷ "δαμείσαντι τοὺς αὐτὸν εὐσεβεστέρῳ προδὲ Καίσαρος "ἐξουσίαν ἔχοι. τοῖς δ' ὑπὲρ τὴν ἀρχῆς τὸ πλέον, ἀλλ' "εἰ καὶ ταύτης στερεῖντο καὶ ζῆν ἔλαττον λόγος, εἰ μόνον "ἀποκτεῖναι τὸν πατέρα δυνηθεῖεν. ὅπως ἀγριόν τι καὶ "μαρὸν ἐπετηδεύεται τοῖς ψυχαῖς αὐτῶν μῖσος. καὶ ταύ- "την τὴν ἀτυχίαν αὐτὸς ἐκ μακρᾶ φέρων ἀναδιδάσκειν "νῦν νεῶν ἐξηγεῖται Καίσαρι, καὶ μαίνειν αὐτῷ τὰς ἀκοὰς "τοιούτοις λόγοις. καί τοι τί μὲ εἶπαν παθόντες ἐξ αὐτῶν "δυσχερές; ὅτι τίνι δὲ μέμφον) βαρύνονται; πῶς δ' οἷόν)

ANTIPATER Romæ id agit ut literis patrem incenderet adversus fratres.

AT enim ista peregrinatio plurimum Antipatro profuit, tum ad honorem, tum ut *fratribus* prælatus videretur: quippe Romæ, cum de eo scripsisset Herodes ad omnes amicos suos, illustris fiebat. Cæterum ægre ferebat quod *patri* non adesset, neque commodam haberet occasionem fratribus perpetuo maledicendi: eoque magis veritus est ne pater mutaretur, si quid mitius de Mariamnes filiis sentire in animum induceret. Dum ista secum reputaret, à proposito suo non desistebat: sed & Roma, quoties sperabat se posse patrem contristare & irritare in fratres, assidue literas mittebat, magnam de eo solicitudinem simulando, *revera autem, qua erat ingenii malignitate, ex spe in se magna quæstum faciens, donec eo indignationis ex falsis rumoribus Herodem perduxit, ut jam adolescentibus infensus esse cœperit. Dum vero pigratur talem induere affectum, ne quid negligenter aut temere committeret, visum est ei satius Romam navigare, ibique eos coram Cæsare accusare, nihilque sibi tale permittere, quod ex magnitudine *sua* impietatis suspicionem daret. Ac postquam Romam pervenit, progressus est ad *urbem* Aquilejam, Cæsarem convenire festinans. Quamprimum vero datum esset sermonem cum eo habere, cumque orasset ut se de maximis, quibus implicari videbatur, incommodis, audire vellet, filios coram adduxit, deque eorum indole deplorata querebatur, atque de *nefario* eorum conatu, "quam "sibi inimici infestique erant, ut qui modis "omnibus id egerunt ut suum in patrem odium "ostenderent, eo usque ut illum perimerent, "regnumque crudelissimo facinore sibimet ar- "riperent. dum & ipse potestatem habeat à "Cæsare regnum relinquendi, cum morere- "tur, non ex necessitate sed judicio, filio isti "qui in maxima erga se pietate perseverarit. "Illis vero non tam magni imperium, quam, "si illo priventur, parvi penditur vita, dum- "modo patrem possent interficere. adeo im- "mane & fœdum illorum animis penitus infe- "dit & inveteravit odium. eamque calami- "tatem diu toleratam nunc demum se coa- "ctum esse Cæsari aperire, & aures ejus hu- "jusmodi sermonibus offendere. Atqui, quid "ab eo durius perpessi sint? aut qua de re "graviori querantur? Quomodo justum & "æquum

Herodes Alexandrum & Aristobulum Romam ducit.

Apud Cæsarem eos accusat.

a Ita *Vat.* & *Gall.* ὑπὲρ ἀγωνιῶν & ὑπὲρ ἀγωνίων perperam in *Editis*. b Ita lego ex conjectura, καὶ in ἐκ mutato, cum antea esset ἐκ δυσφημίας. Verum καὶ μανίας legisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *ad tantum iræ vel furoris perduxisset.* c Ἐν κατοκνεῖν *Hen.* & *Vat.* d Ita *Vat.* ἐκβῆναι in *reliquis.* e Μήτε καὶ προπ. *Vat.* & *Hen.* à prima manu. f Sic *Vat.* & *Hen.* nec aliter ut puto *Epiphanius*, qui vertit, *nihilque sibi tale permittere* &c. ὡς μηδὲν αὐτῷ τοιοῦτον ἐπιβαίνῃ πάθος in *Editis Aliisque.* g Ἀκυλείας *Hen.* unde pro Ἀκυλέας *Editorum* fecimus Ἀκυλήας è *Cod. Gall.* h Καίσαρας post λόγους addit *Busb.* i Οἷς δοκεῖ συνδυσχεῖν *Vat.* & *Hen.* à prima manu. k Ita è *Cod. Busb.* nonnihil favente *Zonara*, hisce verbis, ἤπατο δὲ τὴν ἀπονοίας, ὡς τὸν ἑαυτῶν πατέρα μισοῦντας, καὶ διαχειρίσασθαι μελετῶντας αὐτὸν, ἔτως τὴν βασιλείαν λαβεῖν, in *Editis* πατέρα καὶ μετεχειρίσασθαι τὴν βασ. paulo aliter *Vat.* πατέρα μεταχειρίσασθαι τὴν βασ. * *Sed revera ad speratam regni successionem malis artibus viam sibi præmuniens, domes* &c. vertit *Gelen.* plane omisit *Epiphan.*

"æquum eſſe putant, ut quem ipſe principa-
"tum longo tempore per multa pericula quæ-
"ſiſſet, ejus non ſinant eſſe dominum, eoque
"potiri, & optime merenti dare. nam hoc
"cum aliis pietatis præmiis proponitur ei cui
"in animo eſt præcedentem diligentia æqua-
"re, utpote qui ſperet talem ſibi gratiam rela-
"tum iri. Quod vero nefas ſit illis hac de
"re ſatagere, manifeſtum. nam qui ſemper
"regnum in animo habet, ſimul cogitat de pa-
"tris interitu, cum non niſi poſt illum aſſe-
"quuturus ſit regnum. Ille vero quænam ipſis,
"ut in regio imperio viventibus regiiſque libe-
"ris, hactenus non largiendo deeſſe paſſus eſt,
"non ornamenta, non miniſterium, non deli-
"cias; immo & conjugia illis honoratiſſima
"procuraſſe, alteri ſuæ ſororis, Alexandro vero
"Archelai regis filia collocata. Et quod ma-
"ximum eſt, ne poſt talia quidem *ausa* ſua ſe
"poteſtate in eos uſum, ſed ad communem
"benefactorem Cæſarem adduxiſſe, & cedendo
"de omni eo quod aut pater læſus aut rex inſi-
"diis petitus agere potuit, æquo cum illis jure
"diſceptatum veniſſe: rogare tamen ne ipſe
"omnino inultus ſit, neque in ſummo metu æta-
"tem agat; cum, poſt ea quæ moliti ſunt, ne
"ipſis quidem, ſi nunc *pœnam* effugiant, expe-
"diat diutius vivere, malorum extrema, quem-
"admodum patrarunt, certiſſime paſſuris.

Pueri patris accuſatione confuſi lachrymabantur.

2. Iſta quidem Herodes magna cum vehe-
mentia filiis ſuis objecit coram Cæſare. Juvenes
autem etiam eo dicente confuſi lachrymabant,
magis vero poſtquam Herodes dicendi finem
fecit. nam ſe quidem extra hujuſmodi impie-
tatem eſſe ex conſcientia bonæ mentis perſua-
ſum habuerunt, contra ea vero quæ illis pater
crimini dediſſet, difficile eſſe, id quod erat,
ſeſe defendere probe noverant, cum libere etſi
opportune verba facere haud eos deceret, ut
patrem, dum violenter ſemper & nimium feſti-
nanter ageret, in errorem inductum oſtende-
rent. Quid ideo dicerent non habebant, la-
chrymæque illis obortæ ſunt & tandem vehe-
mentius ſuſpirabant, veriti quidem, ne, ſi file-
rent, ex conſcientia *ſceleris* viderentur hæſi-
taſſe, haud vero invenientes quo pacto defen-
ſionem ſui expedirent, propter ætatis infirmi-
tatem animique conſternationem. Non ta-
men Cæſar, aſpiciens ipſos quemadmodum
perturbati erant, non ſentiebat eos ex imperi-
tia & modeſtia potius hærere & impediri, quam
ex facinorum conſcientia. nec quiſquam ad-
erat quem non eorum miſereſceret: immo &
patrem ita affecerunt, ut vere animo moveretur.

VIII. *Ex populi miſericordia paululum recreantur.*

3. Poſtquam vero *juvenes* animadvertunt &
patrem illis aliquanto magis benevolum, ipſum-
que etiam Cæſarem, inſuper & aliorum ſingulos,
partim vicem ipſorum dolentes, partim à lachry-
mis non temperantes, alter illorum Alexander,

"καὶ δίκαιον ἰῶ αὐτὸς ἐκτήσατο πλλοῖς χρήνοις καὶ
"κινδυνοις ἀρχιὼ, ζώτης οὐκ ἐᾶν κύριον εἶ), κρατεῖν
"τι, καὶ διδόναι τῷ κατ' ἀξίαν. ὡς τοῦτό γε μὴ τ ἄλ-
"λων ἄθλων εὐσεβείας ἐκπέσεται τῷ [a] μέλλοντι ποιεῖς
"ποτὲ γενήσεσθαι τοιούτῳ τιὼ ἐπιμέλειαν, ἅτε καὶ
"τῆς ἀμοιβῆς τοσῆσδε ὕσης ἐπιτυγχάνειν. ὅτι δὲ μη-
"δὲ εὐσεβὲς αὐτοῖς ὑπὲρ τούτου πολυπραγμονεῖν, εὖδη-
"λον. ὁ γὰρ ἀεί τι περὶ τ βασιλείας εὐθυμούμενος, συλλο-
"ταλογίζεται τ θάνατον ᾧ γεγεννηκότος, μᾶλλον ὃν ἄλλως οὐκ
"ἔστιν τ ἀρχὴν ἀπολαβεῖν. αὐτὸς δ' ὅσα βασιλευομένοις
"καὶ βασιλέως παισὶν οὐχ ὑπέρκειται, μέχρι νῦν ἐπεδίδου,
"οὐ κόσμου, οὐχ ὑπηρεσίαν, οὐ τρυφῆς, ἀλλὰ καὶ γάμους
"τοὺς ἐπισημοτάτους παρεσχημένος, τῷ μὲν ἐκ τῆς ἀδελ-
"φῆς, Ἀλεξάνδρῳ δὲ τιὼ Ἀρχελάου τ βασιλέως θυγατέρα
"συνοικίσας. ὃ δὲ μέγιστον οὐδὲ ἐπὶ τοιούτοις ἰῶ ἔσχεν ἐξου-
"σίαν ζώτῃ κατ' αὐτοῦ χρησάμενος ἀγαγεῖν ἐπὶ τ κοι-
"νὸν εὐεργέτιν Καίσαρα, καὶ παρελόμενον αὐτῷ πᾶν ὅσον
"ἦ πατὴρ ἀσεβούμενος ἦ βασιλεὺς ἐπιβουλεύομενος
"δυνατὸν, κείσεως ἰσοτιμίᾳ παρεσκεύαν. [b] δεῖσει μέν-
"τοι μὴ παντάπασιν αὐτὸν ἀπιμώρητον γενέσθαι, μηδ' ἐπὶ
"τοῖς μεγίστοις φόβοις καταζῆν, [c] οὐδ' ἐκείνοις λυσιτελοῦν-
"τος, ἐφ' οἷς ἐθυμοῦτο, ὁρᾶν τ ἥλιον, εἰ νῦν διαφθείροιεν,
"ἔργῳ μέγιστα τ ἀνθρωπείων ἐργασάμενος καὶ πεισομένους.

β'. Ταῦτα [d] μὲν Ἡρώδης ἐμπαθῶς ἠπάτησε πρὸς
Καίσαρα τοὺς αὐτοῦ παῖδας. τῶν δὲ νεανίσκων ἤδη μὲν καὶ
λέγοντος δάκρυα καὶ σύγχυσις ἰῶ, μᾶλλον δ' ἐπεὶ
κατέπαυσεν Ἡρώδης τὸν λόγον. τὸ μὲν γὰρ ἔξω τῆς
τοιαύτης ἀσεβείας γενέσθαι, [e] τὸν λόγον πιστὸν ἰδόντι σφί
τε συνειδότι, τὸ δ' ἐκ τοῦ πατρὸς διαφέρεσθαι τοῖς
ἀμφιβολοῖς, δυσαπολόγητον, ὥσπερ ἰῶ, ᾔδεσαν, οὐκ
εὐχημονοῦντος οὐδὲ τοῦ κατὰ παῤῥησίαν λόγου τοῦ
πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μέλλοιεν ἐκ βίας ἀεὶ καὶ κατὰ
σκοπὸν ἐλέγχειν πεπλανημένον. ἰῶ οὖν ἀπορία τοῦ
δύασθαι λέγειν, καὶ δάκρυα, καὶ τέλος οἰμωγὴ
συμπαθεστέρα, δεδοικότων μὴ [g] ὡς εἰ σιγῶεν δόξου-
σιν ἐκ τοῦ συνειδότος ἡττηθῆναι, ῥᾳδίαν [h] δ' οὐχ
εὑρισκομένων τιὼ ἀπολογίαν [i] διὰ νεότητος καὶ τα-
ραχῆς ἧς ἐπεπόνθεσαν. [k] ὁ μὲν γε Καῖσαρ, ἐπιβλέ-
πων αὐτοὺς [l] ὡς εἶχον, ἀσυνέτου ἐποιεῖτο τὸ μὴ κατὰ
συνείδησιν [m] ἀποστῆναι, ἀλλὰ ἐξ ἀπειρίας καὶ με-
τριότητος οἰκείων. ἐλεεινοί τε ἐγεγόνεσαν [n] τοῖς παροῦ-
σιν ἰδίᾳ, καὶ τὸν πατέρα διεκίνησαν ἀληθινῷ [o] τῷ πάθει
συνεχόμενον.

γ'. Ἐπεὶ δὲ συνεῖδον εὐμένειάν τινα, καὶ παρ' ἐκεί- ἡ.
νου, καὶ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, καὶ τῶν ἄλλων δὲ
ἕκαστον, τοὺς μὲν συνδακρύοντας, ἅπαντας δὲ συναλ-
γοῦντας, ἅτε αὐτῶν Ἀλέξανδρος, ἐπικαλεσά-
μενος

a Ita *Hen.* & *Vat.* μέλλοντι ποτὲ γενέσθαι τοιούτῳ τ ἐπιμελείας τε καὶ τ ἀμ. in *Editis Aliiſque.* b Mallem δείσειν. c Quæ ſequuntur uſque ad finem orationis corrupta eſſe ſuſpicor. neque facile exiſtimari poteſt quomodo legerit *Epiphanius*, qui vertit, *Et auferens à ſe totum quantum aut pater læſus aut rex inſidiatus potuiſſet agere, pariter eos in judicio ſecum feciſſe aſtare: & reliquum eſſe aut eos occidi, ne cum timore maximo ipſe viveret; aut ſe opprimi, quatenus iuſtique fabula hominum aut opprobrium forent. Cum hæc Herodes* &c. d Illud μὲν è *Codd. Busb.* & *Vat.* e Τὸν λόγον redundare puto. f Εἶπον *Hen.* & *Vat.* Forſan εἶχον. g Illud ὡς ante εἰ, ut & σιγῶεν, quod ſtatim ſequitur, habuimus ex *Zonara*, qui præterea legit, δόξειν ἐκ ἂν συνειδότος μὴ εὐπρεπῆ ἀπολογίαν. h In *Cod. Vat.* δ' ὡς οὐχ. i Iſta νέοτητος καὶ ταραχῆς ἧς ἐπεπόνθεσαν deſunt in *Cod. Hen.* nec agnoſcuntur ab *Epiphanio.* τοῦ πρὸ τ ν. *Vat.* k Ita lego. ὁ μὲν ὅλως Καῖσαρ in libris omnibus. l Ὡς εἶχον *Vat.* & *Hen.* à prima manu. m Ita *Gall.* ἀποστῆναι in *Editis Aliiſque.* ἄτοπος *facinoroſus* in *Vet. Gloſſ.* nec aliter intellexit *Epiphanius*, qui vertit *ex conſcientia facinoroſa.* n Forſan ſic diſtinguendum, τοῖς παροῦσιν, ἰδίᾳ καὶ τ π. o Ita lego è *Cod. Gall.* τὸ πάθει in *Editis Aliiſque.*

a Εὐεργεία,

μαν & αὐτὸν, ἐπεχείρει ἀφαλύειν τὰς αἰτίας, καὶ
"πάτερ, ἔιπεν, ἡ μὲν σὴ πρὸς ἡμᾶς εὔνοια δῆλη, καὶ
"παρ' αὐτῷ τῷ κείσιν. οὐκ ἂν γὰρ εἴ τι δυσχερὲς
"ἐνόεις ἐφ' ἡμῖν, ὅτι πάντα σώζοντα προήκα-
"γες. καὶ γὰρ ἐξὸν, πατρώους μὲν ἐξουσίας ὡς
"βασιλεῖ, πατρώους δὲ ὡς πατρὶ, τοὺς ἀδικοῦν-
"τας ἐπεξιέναι. τὸ δ' εἰς Ρώμλιν ἄγειν, καὶ τοῦτον
"ποιεῖσθαι μάρτυρα, σώζοντι λῷ. οὐδεὶς γὰρ ἀπο-
"κτεῖναί τινα προαιρούμενος, εἰς ἱερὰ καὶ ναοὺς ἄγει.
"τὸ δ' ἡμέτερον ἤδη χεῖρον. ὃ γὰρ ἂν ὑπομείναι-
"μεν ἔτι ζῆν, εἰ τοιοῦτον ἠδικηκέναι πατέρα πιστεύ-
"σαιμεν. καὶ μήποτε τοῦτο ἐκείνῳ χεῖρον, ἀντὶ τοῦ πε-
"θανεῖναι μηδὲν ἀδικοῦντας, τὸ ζῆν ἀδικεῖν ὑποπτευο-
"μένους. εἰ μὲ ὃν εὕρεσι λόγον ἡ ἀληθείας ἡ παῤῥησία,
"μακάριον ἂν σὲ πεῖσαι, καὶ τὸ κίνδυνον ἀφυγεῖν. εἰ δ'
"ὅπως ἡ ἀφαβολὴ κρατεῖ, ποῖος ἡμῖν ὁ νῦν
"ἥλιος, ὃν τί δεῖ βλέπειν μετὰ τῆς ὑποψίας; τὸ
"μὲν οὖν φάναι βασιλείας ἐπιθυμεῖν, εὐχερὲς εἰς νέους
"αἰτία, καὶ τὸ προσθέναι τῷ τῆς ἀθλίας μητρὸς
"ἰχμὴν ἐκ τῆς προφάσεως τοῦ νῦν ἀτυχίαν ἐξεργά-
"ζεσθαι. βλέπον δὲ εἰ μὴ κοινὰ ταῦτα καὶ πᾶσιν
"ὁμοίως λέγεσθαι δυνησόμενα. κωλύσει γὰρ ὑδὲν τὸν
"βασιλεύοντα, παῖδες εἰ εἰσὶ νέοι καὶ μήτηρ αὐτοῖς ἀπο-
"θανοῦσα, πάντας ὑποπτους εἰς τὸν πατρὸς ἐπιβού-
"λους δοκεῖν. ἀλλ' ὃ τὸ ὕποπτον πρὸς τοιούτῳ ἀσε-
"βείας ἀρκετόν. εἰπάτω δή τις, ἡμῖν εἰ τετόλμηται
"τοιοῦτον, ᾧ καὶ τὰ μὴ πρὰ πίστιν εἴωθεν ὑπὲρ εὐερ-
"γείας λαμβάνειν. φαρμάκου κατασκευὴ ἐλέγχειν
"δυνατή τις, ἢ συνωμοσίαν ἡλικιωτῶν, ἢ ἀφαφθο-
"ρὰν οἰκετῶν, ἢ γράμματα κατὰ σοῦ γεγραμμένα; ὑπὲρ
"κρίτου τόπον ἔκαστον ἔσθ' ὅπου καὶ μὴ γενόμενον ὑπὸ
"ἀφαβολῆς ἐπλάσθη. χαλεπὸν γὰρ ὑχ ὁμοιῶν οἰ-
"κου & βασιλείᾳ· καὶ τῷ ἀρχῷ, λῷ σὺ φὴς
"ἔπαθλον εὐσεβείας, συμβαίνει πολλάκις αἰτίαν γε-
"νέσθαι τοῖς πονηροτάτοις ἐλπίδων, δι' ἃς ὑδὲ μίαν
"ὑποφολὴν ποιῶνται κακοηθείας. ἀδίκημα μὲν οὖν
"οὐδεὶς ἐφ' καθ' ἡμῶν. τὰς δὲ ἀφαβολὰς πῶς ἂν
"λύσειεν, ὁ ἀκοῦσαι μὴ θέλων; ἐλαλήσαμεν τι μετὰ
"παῤῥησίας; οὐκ εἰς σὲ, τοῦτο γὰρ λῷ ἄθεσον, ἀλλ'
"εἰς τοὺς ὑδ' ὅ,τι λελάληκε μὴ σιωπῶντας. τῷ μη-
"τρὶ τις ἡμῶν ἔκλαυσεν; ὑχ ὅτι πέθανεν, ἀλλ'
"ὅτι καὶ νεκρὰ κακῶς ἤκουσεν ὑπὸ τῶν οὐκ ἀξίων.
"ἀρχῆς ἐπιθυμοῦμεν, ἧς [b] ἴσμεν ἔχοντα τὸν πατέρα; τί
"τί καὶ θέλοντες; εἰ μὲν εἰσὶν ἡμῖν τιμαὶ βασιλέων,
"ὥσπερ εἰσὶν, οὐ κενοσπουδοῦμεν; εἰ δ' οὐκ εἰσὶν, οὐκ
"ἐλπίζομεν; ἢ σὲ ἀφανισάμενοι κρατήσειν τῷ
"βασιλείαν προσδοκήσαμεν, οἷς ὑτε γῆ βαδιστὸν,
"ὑτε πλωτὴ θάλαττα μετὰ τοῦτον ἔρχον; ἡ δὲ τῶν
"ἀρχομένων εὐσέβεια, καὶ θρησκεία τῷ παντὸς ἔθνους,
"ὑπέμετο ἂν κατασκόπους ὅτι τῶν πραγμάτων ἕξει,
"καὶ εἰς ὃ ἀγνώτατον ὑπὸ σοῦ κατασκευασθέντα
"ναὸν εἰσέναι; τί δ' εἰ καὶ τῶν ἄλλων κατηφοιή-

patre appellato, crimina diluere aggreſſus eſt, dicebatque, "Pater, qua es in nos benevolen-
"tia ſatis declarat hoc ipſum judicium. nam
"ſi quid in nos durius in animo agitaſſes, nun-
"quam ad omnium ſervatorem nos adduxiſſes.
"etenim poteras, vel pro regia vel patria po-
"teſtate, de ſontibus ſupplicium ſumere. Cæ-
"terum Romam nos ducere, & hunc ipſum
"teſtem adhibere, ſervare volentis *indicium*
"eſt. nemo enim, cui in animo eſt quenquam
"interficere, ad templa eum ſacratiaque per-
"ducit. Verum pejori adhuc ſtatu res noſtræ
"ſunt. non enim amplius vivere ſuſtinere-
"mus, ſi talem patrem nos læſiſſe cuiquam
"perſuaſum eſſet. Fortaſſe & hoc iſto dete-
"rius: ut cum mori debuiſſemus boni & inno-
"centes, ſceleris ſuſpecti viveremus. Jam vero ſi
"quid valeret fiducia ex veritate, nobis lætiſſi-
"mum eſſet tibi fidem facere, & periculum
"effugere. Quod ſi ita vincit calumnia, ſatis
"ſuperque nobis præſens hic dies, quem quor-
"ſum ſuſpecti intueremur? Et quidem dum
"dicis nos regnum affectare, accuſationem in
"juvenes bene accommodas, dumque adjicis
"iſtam à matris miſeræ interitu petitam, ex hac
"infelicitate præſenti cumulus accedit. Sed
"vide obſecro, annon hæc nobis cum omnibus
"communia ſimiliter *de iis* dici poſſint. Ni-
"hil enim vetabit, quin rex, cui filii ſint ju-
"venes & matri defunctæ ſuperſtites, eos in
"ſuſpicionem vocet, quaſi *patri* ſtruant inſi-
"dias. ſed ſuſpicio non ſatis eſt ad fidem hu-
"juſmodi impietati faciendam. Dicat itaque
"quiſpiam, an tale aliquid auſi fuerimus, unde &
"incredibilia propter *hominum* credulitatem
"fidem acquirere conſueverunt. Poteſt ne quiſ-
"quam indicare venenum paratum, aut con-
"jurationem cum æqualibus, aut corruptos *pe-*
"*cunia* famulos, aut ſcriptas contra te literas?
"atqui horum ſingula interdum de nihilo fin-
"git calumnia. Grave enim regno eſt diſſi-
"dium & diſſenſio in regia: atque ſæpe fit ut
"principatus, quem tu dicis eſſe pietatis præ-
"mium, homines flagitioſiſſimos ad ſpem ex-
"citet, quæ facit ut nihil mali intentatum re-
"linquant. Cæterum injuriam alicui factam
"nemo nobis objicit. nos vero calumniis quo-
"modo liberabit, qui nobis auſcultare recuſat?
"An paulo liberius loquuti ſumus? at non in
"te; nam hoc nefas eſſet: ſed in eos, qui
"nihil quod dictum fuerit ſilentio premunt.
"An noſtrûm quis matrem deflevit? *at* non
"quod interierit: ſed quod mortua ab homi-
"nibus inhoneſtis male audierit. Num regnum
"appetimus quod ſcimus à patre teneri? at
"quid in animo habentes? ſi enim nobis ſint
"regii honores, id quod fatendum, nonne fru-
"ſtra laboramus? ſin minus, nonne eos ſpe-
"rare licet? An te interfecto in regnum ſuc-
"ceſſuros eſſe exſpectavimus; quibus, tali fa-
"cinore commiſſo, nec terra ambulanda nec
"mare navigandum? num ſubditorum pietas,
"& totius gentis religio ferre potuerit, ut par-
"ricidæ ſumma rerum potirentur, & in ſan-
"ctiſſimum à te inſtauratum templum ingre-
"derentur? Sed quid? ſi cæteros contemnere
"datum

a Εὐεργεία, ὑπηρία *Heſych.* Verum ὑπ' ἐπηργείαις habet *Vat.* ὑπὲς ἐπηργείας *Hen.* b Ita *Gall.* ἴσμεν in *cæteris.*

"datum fuiſſet, num qui te interfecerit, dum "Cæſar in vivis eſſet, pœnam effugere po- "tuerit? Non tam impios genuiſti, neque "tam ſtultos, ſed infeliciores forſan quam re- "bus tuis expediat. Quod ſi nec aliquid no- "bis vitio vertendum habes, nec inſidias *tibi* "*locatas* inveniſti, quid tanti erat ut poſſet "ejuſmodi impietatis tibi fidem facere? Ma- "ter *quidem* occidit. illius vero caſus *mise-* "*rabilis* nullam nos irritandi, ſed admonendi "vim habuit. Equidem pluribus cauſam agere "nobis in animo eſt: ſed excuſationem non "admittunt quæ nunquam commiſſa erant. "Quapropter coram Cæſare, omnium domi- "no noſtroque in præſentia ſequeſtro, hanc "tecum pactionem facimus. Si poſſis, ὁ pater, "revera affectum in nos induere ab omni ſu- "ſpicione vacuum, liceat nobis vivere, quam- "vis haud ita feliciter. grave enim eſt magno- "rum malorum etiam falſo inſimulari. verum ſi "quid eſt quod timeas, perge tibimet cautionem "adhibere, nos nobiſmet rationem reddemus. "non enim uſque adeo chara nobis eſt vita, ut "eam in autoris damnum conſervare velimus.

Subit omnes juvenum miſeratio.

4. Cum ita cauſam ageret, tum Cæſar, qui jam ante gravi adeo calumniæ non credebat, magis adhuc mutatus eſt, & Herodem, quem nonnihil etiam confuſum animadvertit, continenter aſpexit; tum omnes, qui aderant, anxii erant & ſoliciti de juvenibus, ſermoque *de illis* per aulam diffuſus regem in odium adducebat. Nam quod calumnia parum credibilis illis viſa eſt, juveneſque in flore ætatis erant ſummaque corporum pulchritudine, illorum miſertum eſt, & miſeratio omnes ad opem illis ferendam trahebat. Sed multo magis poſtquam Alexander tam ſolerter prudenterque patris accuſationi reſpondiſſet. Verum non illis idem manebat oris vultûſque habitus, lachrymantibus quidem & præ mœſtitia in terram intuentibus: ſpei tamen melioris nonnihil effulgebat, atque rex, ex iis quibus ipſe ad perſuadendum uſus eſt haud juſte accuſaſſe viſus, excuſatione aliqua egebat, ut qui nihil ipſe haberet quo dicta redargueret. At Cæſar, paulatim cunctatus, adoleſcentes, licet à crimine abeſſe viderentur, tamen in eo peccaſſe dicebat, quod non ſe tales erga patrem præſtitiſſent, ut hominum ſermones reprimerent. Herodemque hortatus eſt, ut, depoſita omni ſuſpicione, cum pueris in gratiam rediret. Iniquum enim eſſe talia de iis, quos genuiſſet, credere; fierique poſſe ut animorum mutatio non ſolum medeatur iis quæ utriſque acciderant, ſed & alliciat ad benevolentiam, dum invicem excuſantes ſuſpicionis temeritatem, æquum cenſebunt ut majori ſtudio ad mutuum amorem ferantur. Has inter admonitiones pueris innuit: cumque illi patri ad pedes accidere & veniam orare pararent, antevertit pater eos orantes complecti, & in collum utriuſque invadere; adeo ut nemo præſens eſſet, ſive ingenuus ſive ſervus, qui non ad miſericordiam adduceretur.

Quid de illis ſenſerit Cæſar.

Patri reconciliantur.

"σαμεν, ἐδύνατό τις φονεύσας ἀτιμώρητος μένειν, "ζῶντος Καίσαρος; ὅτ' ἀσεβεῖς ὄντας ἐγέννησας, "ὄντα ἀλογίστους, ἀτυχεστέρους δ' ἴσως ἢ σοὶ καλῶς εἶ- "χεν. εἰ δὲ μήτ' αἰτίας ἔχεις, μήτ' ὀπιθυλακὰς εὐ- "είσκεις, τί σοι πρὸς πίστιν αὐτάρκες τοιαύτης δυσ- "σεβείας; ἡ μήτηρ τέθνηκεν. ἀλλά τοι τὰ [a]κατ' "ἐκείνην, ἃ παροξύνει ἡμᾶς, ἀλλὰ νυθετεῖν ἐδύ- "νατο. πλείω μὲν ἀπολογεῖσθαι βουλόμεθα, λό- "γοι δ' οὐκ ὀπιδέχεται τὰ μὴ γενόμενα. διόπερ, ὅπερ "πᾶ πάντων δεσπότῃ Καίσαρι μεσιτεύοντι καὶ πα- "ρόντα χαρεῖν, σωπήσομεθα ταύτῃ τὴν συνῆ- "κλιν. εἰ μὲν ἀνύποπτον ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας τὴν "πρὸς ἡμᾶς ἀφάθειαν ἀπολαμβάνεις, ὦ πάτερ, ζή- "σομεν, οὐδ' οὕτως μὲν εὐτυχῶς. δεινὸν γὰρ τῶν με- "γάλων κακῶν καὶ ψευδεῖς αἰτίας. παρούσης δὲ πι- "θανὸς ὀργισθείς, σὺ μὲν σὺ τῇ κατὰ σαυτὸν εὐσεβείᾳ "μένε, δώσομεν δὲ λόγον ἡμεῖς ἑαυτοῖς. οὐχ οὕτως ὁ "βίος ἡμῖν τίμιος, ὡς ἔχειν αὐτὸν ἐπ' ἀδικίᾳ τοῦ δεδωκότος.

δ'. Τοιαῦτα δὲ λέγοντος, ὅ, τε Καῖσαρ, οὐδὲ πρότερον πιστεύων τῷ μεγέθει τῆς διαβολῆς, ἐπὶ μᾶλλον ἐξηλλάττετο, καὶ [b]συνεχὲς εἰς τὸν Ηρώδην ἀπέβλεπεν, ὁρῶν κἀκεῖνον [c]συγχυνόμενον· ἀγω- νία τε τοῖς παροῦσιν διεπεπλώκει, καὶ πρὸς τὴν αὐ- λὴν ὁ λόγος διαδοθεὶς ὑπόφθονον ἐποίει τὸν Βα- σιλέα. τὸ γὰρ ἄπιστον τῆς διαβολῆς, καὶ τὸ πρὸς τὰς νεανίσκας ἐν ἀκμῇ καὶ κάλλει σωμάτων ἐλεεινὸν [d]ἐπε- σπᾶτο βοήθειαν. [e]ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπειδὴ καὶ τῷ λό- γῳ δεξιῶς καὶ μετὰ φρονήσεως ἀπήντησεν Αλέξαν- δρος. [f]ἐμοὶ δ' ὧδ' ἐκείνους ἔτι ζωτὸν σχῆμα, κλαί- σι μὲν ὄμως καὶ σὺν κατηφείᾳ πρὸς τὸν γέρων νεύουσιν· ἡ δ' ἐλπὶς ἀμείνων ἐπεφαίνετο, καὶ δό- ξας ὁ Βασιλεὺς ἐξ ὧν [g]αὐτὸς ἔπεισεν [h]οὐκ εὔλογα κατηγορηκέναι, [i]διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν αὐτὸν ἐξελέγ- χειν, ἀπολογίας τινὸς ἐδέετο. Καῖσαρ δὲ μικρὸν ὑπε- χὼν, τὰς μὲν νεανίσκας, εἰ καὶ πόρρω τῆς ἐπ' αὐτοῖς διαβολῆς δοκοῦσιν, αὐτόγε τοῦτο ἁμαρτεῖν ἔφη, τὸ μὴ τοιούτους αὑτοὺς παρασχεῖν τῷ πατρὶ, ὡς μηδὲ γενέσθαι τὸν ἐπ' αὐτοῖς λόγον. Ηρώδῃ δὲ παρεκάλει, πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀφελόντα, διαλλάττεσθαι τοῖς παισίν. ὁ γὰρ εἰ δίκαιον οὐδὲ πιστεύειν τὰ τοιαῦτα κατ' ἐξαυτῆς. δύ- νασθαι δὲ μετάνοιαν ἀμφοτέροις μόνον ἰάσασθαι τὰ συμβεβηκότα, παροξύναι δὲ τὴν εὔνοιαν, εἰ ᾧ ὁ προ- πετὴς ἑκάτερος τῆς ὑποψίας ἀπολογούμενοι, ταυτῇ πλείονι πρὸς ἀλλήλους ἀξιώσουσι κεχρῆσθαι. τοιαῦτα νου- θετῶν, [k]ἔνευσε τοῖς νεανίσκοις. ἐκείνων δὲ βουλομένων ὑποπεσεῖν ὅπῃ δήσει, περιαναλαβὼν αὐτοὺς ὁ πατὴρ δακρύουσιν ἠσπάζετο, παρ' ἕκαστον ἐν μέρει περιπλύσας, ὡς μηδένα τῶν παρατυγχανόντων, ἐλεύθερον ἢ δοῦλον, ἀπα- θῆ γενέσθαι.

ε'. Τότε

a Κατ' ἐκείνης *Vat.* & mox ἐδύνατο παρ. & ſtatim ἠδυνάτο. *b* Συνεχῶς *Busb.* *c* Υποσυγκεχυμένον *Busb.* & *Zonar.* ut & alibi apud *Joſephum* *d* Επισπάσατο *Busb.* *e* Ετι δὴ μᾶ. *Busb. Vat.* & *Hen.* à prima manu. *f* Ην δὲ ἐκείνους *Hen.* ἦν δ' ἐκείνους *Busb.* atque ita accepiſſe videtur *Gelenius*, qui vertit *manentibus reis in eodem habitu, & præ mœſtitia humentes oculos in terram dejicientibus.* *g* Ita lego αὐτὸν in *libris* tam *Editis* quam *MSS.* *h* Illud οὐκ inſerui è *Cod. Busb.* *i* Διὰ τὸ μηδὲν αὐτὸν ἐλέγχειν *Busb.* Διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν, ἀπολ. *Hen.* & *Vat.* *k* Apud *Zonaram*, ἔνευσε τοῖς νεανίσκοις προπεσεῖν τῷ πατρί. atque ita forſan *Epiphanius* legebat, qui vertit, *juvenibus innuit ad veſtigia patris ſeſe projicere. qua ſupplicatione pater eos lachrymabiliter & flebiliter complexus* &c.

a Καὶ

ε'. Τότε μὲ οὖν εὐχαριστήσαντες Καίσαρι μετ' ἀλλήλων ἀπῆσαν, [a] καὶ σὺν αὐτοῖς Ἀντίπατρος ὑποκρινόμενος ἐφήδεσθαι τοῖς διαλλαγαῖς. [b] Ὁ δὲ τοῖς ὑστέραις ἡμέραις Ἡρώδης μὲν ἐδωρεῖτο Καίσαρα τριακοσίοις ταλάντοις, θέας τε καὶ διανομὰς ποιούμενον τῷ Ῥωμαίων δήμῳ· Καῖσαρ δὲ αὐτῷ τε μετάλλου τοῦ Κυπρίου χαλκοῦ τὴν ἡμίσειαν προσέδωκε καὶ τὴν ἡμισείας τὴν ἐπιμέλειαν ἔδωκεν, καὶ τἄλλα ξενίαις καὶ καταγωγαῖς ἐτίμησε, καὶ πρὸς τὴν βασιλείας αὐτῷ τὴν ἐξουσίαν ἐφῆκεν, ὃν ἂν αἱρῆται τῶν παίδων διάδοχον [c] καθίσαι, ἢ καὶ διανέμειν μέρος ἑκάστῳ τὴν τιμὴν εἰς πάντας [d] διελευσομένης. ἐκείνου δὲ ἤδη θέλοντος αὐτὸ ποιεῖν, [e] οὐκ ἐπιτρέψειν ἔφη ζῶντι μὴ καὶ τὴν βασιλείας καὶ τῶν παίδων κρατεῖν.

ς'. Ἐπὶ τούτοις ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. ἀποδημοῦντος δέ, ὁ μικρὸν μέρος ἀπέστη τῆς ἀρχῆς, τὸ πρὸς τὴν Τραχῶνα· καὶ τούτους οἱ καταλειφθέντες στρατηγοὶ χειρωσάμενοι, πάλιν ὑπακοῦσαι ἠνάγκασαν. Ἡρώδης δὲ πλέων σὺν τοῖς παισὶν, ὡς ἐγένετο κατὰ Κιλικίαν ἐν [f] Ἐλεύσῃ, τῇ μετονομασμένῃ νῦν [g] Σεβαστῇ, καταλαμβάνει τὸν βασιλέα τῆς Καππαδοκίας Ἀρχέλαον, ὃς αὐτὸν ἐκδέχεται φιλοφρόνως, ἡδόμενος ὅτι ταῖς τῶν παίδων διαλλαγαῖς, καὶ τῷ τὴν Ἀλέξανδρον, ὃς ἔσχεν αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, [h] τὰς αἰτίας ἀπολελύσθαι· δωρεάς τε [i] ἀντέδωκαν ἀλλήλοις ἃς εἰκὸς βασιλεῖς. ἐντεῦθεν Ἡρώδης, ὅτι [k] Ἰουδαίας ἐλθὼν, καὶ γενόμενος ἐν τῷ ἱερῷ, πρὸς τῷ πανηγυρίαν [l] κατὰ τὴν ἀποδημίαν διελέγετο, τὴν Καίσαρος εἰς αὐτὸν φιλοφροσύνην, καὶ τἄλλα διεξιὼν, ὅσα κατὰ μέρος αὐτῷ προσχήντα συμφέρειν ἡγεῖτο καὶ [m] τοὺς ἄλλους εἰδέναι· τέλος ὅτι νομίσας τῶν παίδων κατάστροφὴν τὸν λόγον, τοὺς μὲν τὴν αὐλὴν, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος εἰς ὁμόνοιαν προσκαλῶν, καὶ τοὺς υἱοὺς μετ' αὐτὸν ἀποφαίνων βασιλέας γενέσθαι, [n] πρῶτον μὲν Ἀντίπατρον, εἶτα καὶ τοὺς ἐκ Μαριάμμης Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον. ἐν δὲ ᾧ τότε πάντας ἀποβλέπειν εἰς αὐτὸν ἀξιῶν, καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην ἁπάντων δεῖν, μήτε γήρᾳ παραποδιζόμενον, ἐν ᾧ γε χρόνῳ τὸ πρὸς ἀρχὴν ἐμπειρότατον ἔχοι, μήτε τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν ἐλαττούμενον, ἃ δύναται καὶ βασιλείας κρατεῖν καὶ παίδων ἄρχειν· τούς τε ἡγεμονίας καὶ τὸ στρατιωτικὸν, εἰ πρὸς ἕνα βλέποιεν αὐτὸν, ἀπάραχον ἔφη τὸν βίον ἕξειν, καὶ πᾶσαν ἀφορμὴν εὐδαιμονίας ἐξ ἀλλήλων ἔσεσθαι. Ταῦτ' εἰπὼν, ἀφῆκε τὴν ἐκκλησίαν· τοῖς πλείοσι μὲν [o] ἀρεστὰ [p] διειλεγμένος, οἷς δ' οὐχ ὁμοίως. ἤδη γὰρ ὑπὸ τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἐλπίδων ἃς ἐδίδου τοῖς παισὶν, ἐνεωτέριζε πολλὰ, καὶ νεωτέραν ἐφιέμενα.

5. Et tunc quidem Cæſari gratias egerunt, & una diſceſſerunt, comitante Antipatro cum ſimulatione lætitiæ ob amoris redintegrationem. Sequentibus autem diebus largitus eſt Herodes Cæſari trecenta talenta, ludos agenti & Romano populo congiaria dividenti: & Cæſar ei dimidium reditum æris Cyprii donavit, & alterius dimidii curam commiſit, & præterea hoſpitiis & manſionibus eum honoravit, atque de regno ei poteſtatem dedit, quem vellet filiorum ſucceſſorem ſuum conſtituendi, aut honorem in ſingulos pro rata parte dividendi. Cumque Herodes id è veſtigio facere vellet, negavit Cæſar permiſſurum ſe, ut non per omnem vitam dominus eſſet & regni & filiorum. *Antipater lætitiam ſimulat ex reconciliatione patris & fratrum.*

6. Poſtea ille rurſus in Judæam rediit. Dum autem peregre abeſſet, Trachonitæ, ejus ditionis pars non exigua, rebellarunt: ſed relicti illic duces eos ſubegerunt, iterumque ſub imperium redegerunt. Cæterum Herodes, cum filiis navigans, ubi juxta Ciliciam appulit ad *inſulam* Eleuſam, quæ nunc mutato nomine Sebaſte dicitur, illic offendit Archelaum Cappadociæ regem, qui eum perhumaniter excipit, lætus admodum quod cum filiis in gratiam rediiſſet, quodque Alexander, qui filiam ejus *in matrimonio* habuit, crimina ei objecta diluiſſet: atque munera, quæ regibus convenirent, ſibi invicem largiti ſunt. Inde Herodes in Judæam reverſus, ingreſſuſque in templum, de iis quæ in profectione ſua egiſſet orationem habuit, Cæſaris in ipſum liberalitatem narrando perſequens, ut & præcipua quæque ab ipſo geſta, quæ non neſcire aliorum intereſſe exiſtimabat: & in extremo ſuæ orationis filios ſuos monitis inſtruxit, aulicoſque & reliquum populum admonuit, ut concordiam tuerentur; declaravitque filios poſt ſe regnaturos, primum Antipatrum, deinde Mariamnes liberos, Alexandrum & Ariſtobulum. In præſentia autem edixit ut omnes in ipſum intuerentur, eumque pro domino & rege ducerent, nihil ſenectute impeditum, quæ ex omni vitæ tempore rerum uſu aptiſſima ad imperium exercendum, atque aliis non cedit inſtitutis, quibus poſſumus regna moderari & liberos regere: duces quoque cum exercitibus, ſi ſe unum reſpiciant, ſumma tranquillitate vitam acturos eſſe dicebat, ſibique invicem omnino fore felicitatis auctores. His dictis, conventum dimiſit: fuitque ejus oratio grata multis, ſed aliis non item. jam enim ex contentione & ſpe quam filiis dederat, multi res novas moliebantur earumve deſiderio tenebantur. *Trachonitæ rebelles domantur.* *Herodis poſt reditum concio ad populum.*

ϑ'. ΚΕΦ. ε'. — CAP. V. — IX.

Ὡς Ἡρώδης ἀγῶνας ἤγαγε πενταετηρικοὺς ἐπὶ τῇ Καισαρείας κτίσει· ὡς τε τόπους πλείους μεγαλοπρεπῶς ᾠκοδόμησε καὶ ἐκόσμησε, πολλά τε ἄλλα λαμπρῶς ἔπραξεν.

Quomodo Herodes quinquennale certamen ob Cæſaream ædificatam celebravit: utque loca quamplurima magnifice ædificavit ornavitque, atque alia multa ſplendide geſſit.

Περὶ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον συνετέλεσεν ἐλάσσων ἡ Καισάρεια [q] Σεβαστὴ ἣν ᾠκοδόμει, [r] δεκάτῳ μὲν ἔτει πρὸς

Circa id tempus Cæſarea Auguſta, quæ ab eo condebatur, perfecta & abſoluta eſt, decimo quidem anno ad finem perducto *Herodes, exædificata Cæſarea, ludos agit.*

---

a Καὶ μετ' αὐτῶν *Busb.* *b* Τῇ δ' ὑστεραίᾳ *Busb. & Zonar.* *c* Καθίσαι *Zonar.* *d* Ἐλευσομένης *Vat. & Hen.* à prima manu. *e* Οὐκ ἐπιτρέψειν ἔφη, ζῶντι γε τὴν βασιλείαν ἔφη κρ. *Hen. & Vat.* *f* Ἐλέυσσα νῆσος, ἀντικειμένη τῇ ἠπείρῳ, ἣν συνῴκισεν Ἀρχέλαος, καὶ κατεσκεύασεν βασίλειον. *Strabo*, l. 14. *g* Νῆσος Καλινοῦσα, ἡ νῦν Σεβαστή. *Steph. Byzant.* voce Ἐλαιοῦσσα. *h* Τὰς αἰτίας *Busb.* *i* Ita *Vat.* ἀντέδωκαν in reliquis. *k* Ἰουδαίαν *Busb* *l* Περὶ *Vat. & Hen.* à prima manu. *m* Τοὺς ἄλλους *Vat. & Hen.* à prima manu. ut & inox κατέστρεφε. *n* Πρῶτον μὲν τὸν Ἀντίπατρον, ἔπειτα δὲ τοὺς Μαριάμμης *Busb.* *o* Ἀρεστὰ *Busb. Hen. & Vat.* *p* Ita *Busb.* διειλεγμένος *Vat.* διειλεγμένῳ in *Editis Aliiſque.* *q* Σεβαστὴ abeſt ab *Epiphanii* libris. *r* Lib. XV. c. IX. p. 695, v. 39. ἣν δὲ ἡ πόλις (Καισάρεια)

perducto toto opere, ſtata autem ſolennitate in annum ejus regni duodetrigeſimum & Olympiadem centeſimam nonageſimam ſecundam incidente. Statim itaque ad eam dicandam magnam adhibuit celebritatem & ſumptuoſiſſimum apparatum. Indixit enim certamen muſicum, & ludos gymnicos. nam gladiatorum magnum numerum & ferarum præparaverat, curſuſque equorum & quicquid ejuſmodi ſtudii pretioſius erat & Romæ & alibi uſpiam. Quin & hoc certamen Cæſari conſecravit: quod ita inſtituit, ut per ſingula quinquennia inſtauraretur. Ille autem omnem ad iſtiuſmodi ſpectacula apparatum propriis ſumptibus ſuppeditari voluit, ut inde major eſſet liberalitatis ſuæ laus. Verum & de ſuo Julia, Cæſaris uxor, multa ex iis, quæ in Italia maximo in pretio habita, mittenda curavit, ut nihil ad *ſplendorem* deeſſet. ſumma omnium efficiebat quingenta talenta. Cum autem in urbem ſpectatum conveniſſet ingens multitudo, & legationes, quæ à *diverſis* populis mittebantur ob accepta beneficia, omnes excepit diverſoriis & menſis & continuis hilaritatibus, dum hominum frequentia ſpectaculis ſe totos dies oblectat, noctu vero lætitiis & ſumptibus in eas profuſis: adeo ut ab univerſis extolleretur ob animi magnitudinem. Nam in omnibus, quibus ſtuderet, id agere contendebat, ut quæ prius oſtenſa erant longe ſuperaret. Atque perhibetur & Cæſarem ipſum & Agrippam aliquoties dixiſſe, Herodis imperium minime reſpondere animi ejus magnitudini: dignum enim eſſe qui totius etiam Syriæ & Ægypti regno potiretur.

Ludorum magnificentia.

Herodes oppida quædam condit.

2. Poſt hanc autem celebritatem & lætitiam aliam urbem condidit in campo qui dicitur Capharſaba, electo ad hoc loco irriguo, & terra arboribus accommodata, & amne urbem ipſam circumfluente,& luco *eam* circumdante pulcherrimo, pro arborum magnitudine.

Antipatris exſtructa.

Hanc ab Antipatro patre nominavit Antipatridem. Ædificavit & alium locum ſupra Hierichuntem, magnæ ſecuritatis nec minoris ad habitandum amœnitatis, quem matris ſuæ nomine Cypron appellavit. Porro fratri Phaſaëlo, ex ſuo erga illum amore, monimentum dedicavit pulcherrimum, turrim in ipſa urbe exſtructam, quæ magnitudine Phariam adæquaret,eamque Phaſaëlum nuncupavit,quæ & urbi partim eſſet in ſecuritatem & *fratri* defuncto in memoriam propter appellationem. Itemque urbem ipſi cognominem conſtruxit in valle Hierichuntia, qua itur boream verſus: quæ in cauſa erat, ut terra omnis finitima, *antea fere* deſerta,incolarum induſtria cultior evaderet. hanc autem Phaſaëlidem nominabat.

Cypron condium.

Phaſaëlus turris & oppidum.

Herodis in exteros liberalitas.

3. Quin & alia ejus beneficia longum eſſet dicere, quæ contulit in civitates, tum in Syria, tum in Græcia, & ubicunque eum ver-

τέλος ἐληλύθοις αὐτῷ τ ὅλης κατασκευῆς, ὀκτεσύσης δὲ τ θεωρίσμίας εἰς [a] ὄγδοον καὶ εἰκοσον ἔτος τ ἀρχῆς, ἐπ' [b] Ολυμπιάδος δευτέρας καὶ ἑνηκοσῆς θεὸς τοῖς ἐκτόν. [c] ἵνα οὖν εὐθὺς θεὸς τῇ καθιερώσει μείζων ἑορτὴ, καὶ θεωρικωτάτη πολυτελέσταται. κατηγγέλκει μὲ γὰρ ἀγῶνα μουσικῆς, καὶ γυμνικῶν ἀθλημάτων. παρεσκευάκει δὲ πολὺ πλῆθος μονομάχων καὶ θηρίων, ἵππων τε δρόμον, καὶ τἀ πολυτελέστερα τ ὲν τῇ Ρώμῃ [d] καὶ παρ' ἄλλοις ποὺ θεατικθυμάτων. ἀνετίθει δὲ καὶ τοῦτον τ ἀγῶνα Καίσαρι, [e] χρ' πενταετηρίδα παρεσκευασμένος ἄγειν αὐτόν· ὁ δ' αὐτῷ πᾶσαν τὴν εἰς τὰ τοιαῦτα θεωρικὴν ἀπὸ τ οἰκείων διεπέμπετο, τὴν φιλοτιμίαν θαυμαζόντων. [f] ἰδίᾳ δὲ καὶ ἡ γυνὴ Καίσαρος [g] Ιυλία, τἀ πολλὰ τῶν ὀκθ πολυτελεστάτων ἀπέστειλεν, ὡς [h] μηδὲν ὑστερεῖν. τὰ πάντα σωτημώμθνα ταλάντων πεντακοσίων. συνελθόντος δὲ εἰς τὴν πόλιν ὄχλυ πλείονος χρ' θεωρείαν, [i] καὶ παρέσθοιον ὃς ἔπεμπον οἱ δῆμοι, δι' ἃς ἐπεπόνθεισαν εὐεργεσίας, ἄπαυλας ἐξεδέξατο καθαγωγαῖς, καὶ τραπέζαις, καὶ διηνεκέσιν ἑορταῖς, τ παντηύρεως ἐν μὲ ταῖς ἡμέραις ἐχύσης τὰς ἀπὸ τ θαμάτων ψυχαγωγίας, τὸ δὲ ταῖς νυξὶ ταὶς εὐφροσύναις καὶ τὴν εἰς τοῦτο πολυτέλειαν, ὡς ὀπίσημον γενέσθαι τ μεγαλοψυχίαν αὐτ. εἰς πάντα γὰρ, ἅτερ ἂν ὀπιτηδεύσειεν, ἐφιλονείκει τὴν τ ἤδη γεγενημένων ὀπόδειξιν ὑπερβάλλεσθαι. καὶ φασὶν αὐτόν τε Καίσαρα καὶ Αγρίππαν πολλάκις εἰπεῖν, ὡς ἀποδέοι τὰ τῆς ἀρχῆς Ηρώδῃ τῆς ὕσης τὸ αὐτῷ μεγαλοψυχίας· ἄξιον γὰρ εἶ) καὶ Συρίας ἁπάσης καὶ Αἰγύπτυ τὴν βασιλείαν ἔχειν.

β'. Μετὰ δὲ τ πανήγυριν ταύτην καὶ τὰς ἑορτὰς, πόλιν ἄλλην ἀνήγειρεν ὲν τῷ πεδίῳ τῷ λεγομένῳ [k] Καφαρσαβᾶ, τόπον ἔνυδρον καὶ χώραν ἀείσην φυτοῖς ὑλέξαι, ποταμῷ τε θερρέοντος τὴν πόλιν αὐτὴν, καὶ καλλίστῳ κατὰ μέγεθος τ φυτῶν θειληφότος ἄλσος. ταύτην ἀπὸ Αντιπάτρυ ὃ πατρὸς Αντιπατρίδα θεσηγόρευσεν. ἐπώνυμον δὲ καὶ τῇ μητρὶ χωρίον ὑπὲρ Ιεριχῦντα οἰκοδομήσας, ἀσφαλείᾳ τε διαφορον, ὑ καταγωγαῖς ἥδιστον, ἐκάλεσε Κύπρον. Φασαήλῳ τε ὃ ἀδελφῷ μνημεῖα διὰ τ γεγενημένην θεὸς αὐτὸν φιλοστοργίαν [l] ἀνετίθει τὰ κάλλιστα, πύργον ἐπ' αὐτῆς τ πόλεως ἀναστήσας, [m] ὑδὲν ἐλάττω ὃ κ' τ Φάρον, ὃν θεσηγόρευσεν Φασάηλον, ἀσφαλείας τε τῇ πόλ μέρος ὄντα, ὑ μνήμης τῷ τετελευτηκότι διὰ τ θεσηγορείαν. ὁμώνυμον δὲ αὐτῷ, ὑ πόλιν θεὶ τ αὐλῶνα τ Ιεριχῦντος ἔκτισεν, ἀπόντων κ' βορρᾶν ἄνεμον, δι' ἧς καὶ τὴν πρὸς χώραν ἔρημον ὖσαν εὐεργοτέραν ἐποίησεν ταῖς ὀπιμελείαις τ οἰκητόρων. Φασαηλίδα καὶ ταύτην ὠκάλ.

γ'. Τὰς δὲ ἄλλας εὐεργεσίας ἄπορον εἰπεῖν, ὅσας ἀπέδωκεν τοῖς πόλεσιν, ἔν τε Συρίᾳ, ὑ κ' τ Ελλάδα, ὑ παρ' οἷς ποτ'

φοις) ἐξεπλήσθη διαδικαίτη χρόνῳ. adeo ut, forſan hîc reſcribendum διαδικώτῳ. id quod probare conatur *Petitus* in *Animadverſ. ἀνεκδότοις*, tom. 3. p. 319. *a* Anno regni Herodis (poſt Antigoni mortem inchoati) XXVIII. *Uſſer.* ad A. M. 3994. *b* Anno videlicet illius tertio. *Id.* Vide *Noriſii* Cenotaphia Piſana, p. 153. *c* Hὐ ἵν' εὐθὺς καθιερώσει μείζονος ἑορτῆ *Vat.* & *Hen.* à prima manu. *d* Καὶ πολλοῖς τισιν *Vat.* & *Hen.* à pr. m. *e* Καὶ πωτ. *Vat.* & *Hen.* à pr. m. *f* In libris *ἰδίᾳ*, abſque puncto ſubſcripto. *g* Ita Liviam, Auguſti uxorem, paſſim appellat, ut & alii, poſtquam in familiam Juliam adſumeretur ex teſtamento Auguſti, ut narrat *Tacitus* in *Annalium* libro primo. *h* In libris, ὡς μηδὲν ὑστερεῖν τοῦ πάντα &c. nulla diſtinctione adhibita. *i* Ita *Busb.* & ut puto, *Epiphan.* ὑ πρωσθείας ὡς in *Editis Aliiſque.* *k* Lib. XIII. c. XV. p. 598. v. 4. ἀπὸ τ Καφαρσαβᾶ, ἣ τῶν Αντιπατρίδα καλεῖται. adeo ut idem eſſe videatur nomen urbis & campi. Hîc loci etiam Καφαρσαβᾶ habet *Cod. Gall.* *l* Ἐπίθει *Vat.* & *Busb.* *m* Οὐδὲν ἔλαττον *Hen. Busb.* & *Vat.*

a Mallem

ποτ' ἂν ἀποδημήσας τύχοι. καὶ γὰρ πλείους λειτουργίας, καὶ δημοσίων ἔργων κατασκευὰς, καὶ χρήματα τοῖς θεοειδέσι ἔργοις [a] εἰς ὀπτιμέλειαν, τῶν πατέρων ὀκνηρῶν ὄντων, ἄφθονα χαρίσασθαι δοκεῖ. τὰ δὲ μέγιστα καὶ λαμπρότατα τῶν πεπραγμένων αὐτῷ, Ροδίοις μὲν τόν τε Πύθιον ἀνέστησεν οἰκείοις ἀναλώμασι, καὶ παρέσχεν ἀργυρίου πολλὰ τάλαντα πρὸς ναυπηγίαν. [b] Νικοπολίταις δὲ τοῖς ἐπ' Ακτίῳ κτισθεῖσιν ὑπὸ Καίσαρος τὰ πλεῖστα τῶν δημοσίων συγκατεσκεύασεν. Ἀντιοχεῦσι δὲ, τοῖς ἐν Συρίᾳ μεγίστην πόλιν οἰκοῦσιν, καὶ κατὰ μῆκος τέμνει πλατεῖα, [c] ζωστὸν αὐτοῖς στοᾶς παρ' ἑκάτερα, καὶ λίθῳ τῷ ὑπαθρον ὁδὸν ξεστῷ καταστρέσας, πλεῖστον εἰς κόσμον καὶ τῶν οἰκούντων εὐχρηστίαν ἀφέλησεν. τόν γε μὴν Ολυμπιάσιν ἀγῶνα, πολὺ τῆς προσηκούσης ἀδοξότερον ὑπ' ἀχρηματίας [d] Διατιθεμένων, τιμιώτερον ἐποίει, χρημάτων προσόδους καταστήσας· καὶ πρὸς θυσίας καὶ [e] ἄλλον κόσμον [e] ἐσεμνοποίησεν τῇ πανηγύρει. Διὰ δὴ ζῶτλον τὸν φιλοτιμίαν διηνεκῆ ἀγωνοθέτης πᾶσι τοῖς πλείοσι ἀνεγράφη.

δ'. Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἐπέρχεται θαυμάζειν τὸ διεζευγμένον τῆς ἐν τῇ φύσει προαιρέσεως. ὅταν μὲν γὰρ εἰς τὰς φιλοτιμίας καὶ τὰς εὐεργεσίας ἀποβλέψωμεν, ἃς ἐκέχρητο πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἄν τις αὐτὸν καὶ [f] τῶν ἐλαττόνων [g] τετιμηκότων ἡρνήθη μὴ συνομολογεῖν εὐεργετικωτάτῃ κεχρῆσθαι τῇ φύσει. ὅταν δὲ εἰς τὰς τιμωρίας καὶ ἀδικίας, ἃς εἰς τοὺς ἀρχομένους καὶ τοὺς οἰκειοτάτους ἐπεδείξατο βλέψῃ [h] τις, καὶ καταμάθῃ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ [i] δυσπαραίτητον τοῦ τρόπου, νικηθήσεται θηριώδη δοκεῖν καὶ πάσης μετριότητος ἀλλότριον. ἔνθεν καὶ διάφορόν τινα καὶ μαχόμενον ἐπ' αὐτῷ νομίζοντι γενέσθαι τὴν προαίρεσιν. ἐγὼ δ' οὐχ ὅπως ἔχων, μίαν αἰτίαν ἀμφοτέρων τούτων ὑπολαμβάνω. φιλότιμος γὰρ ὢν, καὶ τούτου τοῦ πάθους [k] ἠπιμέλητος ἰσχυρῶς, προσήγετο μὲν εἰς μεγαλοψυχίαν, εἴπου μνήμης εἰς αὖθις ἡ κατὰ τὸ παρὸν εὐφημίας ἐλπὶς ἐμπέσοι. ταῖς δὲ δαπάναις ὑπὲρ δύναμιν χρώμενος, ἠναγκάζετο χαλεπὸς εἶναι τοῖς ὑποτεταγμένοις. τὰ γὰρ εἰς ὃς ἐδαπάνα πολλὰ γινόμενα, [l] κακὸν ποιεῖσθαι ἐξ ὧν ἐλάμβανεν ἐποίει. καὶ σαφεστάτως ἐφ' οἷς ἠδίκει τοὺς ὑποτεταγμένους μισούμενον ἑαυτὸν, τὸ μὲν ἐπανορθοῦσθαι τὰς ἁμαρτίας οὐ ῥᾴδιον ὑπέμενεν· οὐδὲ γὰρ εἰς τὰς προσόδους λυσιτελὲς ἦν· ἀντιφιλονείκει δὲ τῇ δύσνοιαν αὐτῷ εὐποιΐας ἀφορμὴν ποιούμενος. εἴ μὲν [m] οὖν τοὺς οἰκείους εἴ τις λόγῳ μὴ θεραπεύοιτο δῆλον ὁμολογούμενος, [n] ἢ δόξειεν εἰς τὴν ἀρχήν τι παρακινεῖν, οὐχ ἑκὼν ἑαυτοῦ κρατεῖν ἐγίνετο, καὶ διεξῆλθεν ὁμοῦ συγγενεῖς καὶ φίλους, ἴσα πολεμίοις τιμωρούμενος, οὐκ ἂν μόνος ἥλω τιμῶν τοὺς

sari contigit. nam & ingentem pecuniæ vim impendiſſe videtur pluribus muneribus publicis, & publicorum operum exſtructionibus, operibuſque non ſatis curatis, exhauſta, quæ jam ante ſuppeditata erat, pecunia. Maxima vero & nobiliſſima ab eo facta erant in Rhodiorum gratiam, quibus Pythium templum ſuis ſumptibus exædificavit, & ad naves compingendas multa argenti millia præbuit. Nicopolitarum autem urbi, apud Actium à Cæſare conditæ, ad pleraque loca publica exſtruenda, plurimum contulit. Antiochenſibus etiam, maximam in Syria urbem habitantibus, plateam, mediam ejus longitudinem ſecantem, porticibus ex utraque parte incluſam dedit, & viam ejus ſubdialem lapide polito ſtravit, ad maximum ejus ornamentum & incolarum commoditatem. Porroque fecit ut ludi Olympiaci, propter pecuniæ inopiam nominis gloriæ haud ſatis reſpondentes, majori in honore haberentur, annuos eis reditus aſſignando: & quoad ſacrificia aliumque apparatum magnum celebritati honorem conciliavit. Ob hanc itaque liberalitatem fere omnium voce perpetuus in tabulas relatus erat Agonotheta.

Pythium templum ab Herode exſtructum.

Ludi Olympii ab eo magnifice inſtaurati.

4. Jam vero alios forſan ſubeat mirari tantam in eo animi ingeniique diverſitatem. Nam ſi ejus liberalitatem ſpectemus & beneficentiam, qua erga omnes uſus eſt, non eſt ſane ut quiſquam, qui vel minimum ei tribuerit, inficias eat, quod natura propenſiſſimus fuerit ad benefaciendum. Sin autem quis reſpexerit ſupplicia & injurias, quibus ſubditos affecit & ſibi conjunctiſſimos, ſecumque perpendat quam durus fuerit & inexorabilem ſe præbuerit, victus fatebitur ipſum videri ferum & immanem & ab omni manſuetudine alienum. unde *plerique* exiſtimant voluntatem ei variam fuiſſe & ſibi diſſentientem. Ego vero, ſeorſum ab iis ſentiens, unam eandemque utriuſque cauſam fuiſſe arbitror. Eo enim quod honoris eſſet cupidiſſimus & totus huic affectui deditus, incitabatur ad magnificentiam, ſicubi ſpes eſſet aut in præſens laudis aut in poſterum memoriæ: quare quod profuſior eſſet ſumptibus quam res pateretur, ſubditis aſper & iniquus eſſe cogebatur. nam cum aliis plurimum largiretur, neceſſe erat id aliquando ab aliis male quærere. ſibique conſcius, quod ſubditorum in odium incurrerit ob injurias illis factas, difficile quidem arbitrabatur vitia iſta corrigere *& offenſas lenire* (neque enim fieri potuit niſi reditus ſuos minueret) contra vero nitebatur, ex illorum malevolentia captans occaſionem ſuas augendi facultates. Et quidem ad familiares quod attinet, ſi quis ad ejus voluntatem non loqueretur, ſervum ſe ei *obſequentiſſimum* profitendo, aut aliquid in regnum ejus moliri creditus fuerit, ex impotentis animi effrenatione cognatos ſimul & amicos perſequebatur, tanquam in hoſtes vindicatum eſſet, iſtiuſmodi in ſe peccata admittens, quod

Herodis ingenium varium, & hujus diverſitatis cauſæ.

a Mallem εἰς ἐπιτέλεια. b Ita *Suetonius* de Nicopoli: *Quoque Actiaca victoriæ memoria celebrior in poſterum eſſet, urbem Nicopolin apud Actium condidit, ludoſque illic quinquennales conſtituit.* c Hîc verbum aliquod excidiſſe ſuſpicor, quod agnoviſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *ex utraque parte porticibus ornavit.* d Διατιθέμενον *Busb.* e Ita *MSS.* ἐσεμνοποίησεν in *Editis.* f Ita *Gen.* τ' ἐλαττόνων τετιμηκότων *Baſ.*. g Τετιμημένων *Vat.* & *Hen.* à prima manu. h Illud τις è *Cod. Busb.* i Δυσπαραίτητον *Vat.* & *Hen.* à pr. m. k Ηπιωμένου *Busb.* l Κακὸν ποιεῖσθαι ἐξιῶν ὑποτελέσαι με ποιεῖν *Vat.* & *Hen.* à pr. m. m Οὖν deeſt *Vat.* n Ἢ κατὰ τιμῶν ὑπόνοια ἴσχυ ἐφιεῖσ τ' ἀρχῆς, ἤ τι σφὲ αὐτῷ παρακινῶν. *Zonaras.*

quod ipſe ſolus honorari vellet. Quam vehementi autem hujus rei deſiderio teneretur, mihi teſtimonio ſunt iſti honores, quos Cæſari & Agrippæ aliiſque amicis deferendos curavit. quemadmodum enim majores colebat ipſe, ita ſibi *à minoribus* fieri volebat; & quod ille optimum ſe dare putabat, id *ab aliis* ipſum deſiderare indicio erat. Atqui Judæorum gens lege ſua ab iſtis omnibus abhorrebat, & aſſuefacta erat majorem juſti & æqui quam gloriæ rationem habere. quapropter ipſi non adeo grata erat & accepta, quod non potuiſſet ſtatuis & templis & hujuſmodi rebus *inſanam* regis ambitionem adulari. Mihi quidem hæc cauſa videtur, cur familiares & conſiliorum participes male tractando peccaverit, dum exteros & alienos beneficiis demereri ſtuduerit.

Herodes cur in exteros liberalis in ſuos ſævus fuerit.

τοιαύτας ἁμαρτίας ἀναλαμβάνων. μαρτύριον δέ μοι τούτου ὅ πάθος, ὅτι μέγιστον τῶν αὐτὸν ἐᾷ, καὶ τὰ γινόμενα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος καὶ Ἀγρίππα καὶ τῶν ἄλλων φίλων τιμᾶς. οἷς γὰρ ἐθεράπευεν τοὺς κρείττονας, τούτοις καὐτὸς ἠξίου θεραπεύεσθαι. [a]καὶ τὸ κάλλιστον ὧν ᾤετο παρέχειν, τῶν ὁμοίων ὀρέγεσθαι ἐδήλου. τοῦτο μὲν Ἰουδαίων ἔθνος ἀλλοτριώτατα νόμῳ τοῖς πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ συνείθισται τὸ δίκαιον ἀντὶ τοῦ τοῖς δόξαι ἠσκηκέναι· διόπερ οὐκ ἐᾷ αὐτῷ κεχαρισμένον, ὅτι μὴ δυνατὸν εἰκόσιν, ἢ ναοῖς, ἢ τοιούτοις ὑποτιθεύμασιν κολακεύειν τὸν βασιλέως τὸ φιλότιμον. αἰτία μὲν αὕτη μοι δοκεῖ τῆς Ἡρῴδου τοῖς μὲν τοὺς οἰκείους καὶ συμβούλους ἁμαρτίας, τοῖς δὲ τοὺς ἔξω καὶ μὴ προσήκοντας εὐεργεσίας.

X. **CAP. VI.** ΚΕΦ. ϛ'. ι'.

Judæorum Cyrenenſium & Aſianorum legatio ad Cæſarem de iis quorum Græcos accuſabant: & exemplaria literarum quas Cæſar & Agrippa pro ipſis ad civitates ſcripſerunt.

Πρεσβεία τῶν ἀπὸ Κυρήνης καὶ Ἀσίας Ἰουδαίων πρὸς Καίσαρα περὶ ὧν ἠτιῶντο τοὺς Ἕλληνας· καὶ ἀντίγραφα ὑποστολῶν, ἃς Καῖσαρ καὶ Ἀγρίππας ἔγραψαν ὑπὲρ αὐτῶν ταῖς πόλεσιν.

Judæorum Aſianorum legatio ad Cæſarem.

CÆterum Judæi, qui in Aſia & Lybia Cyrenenſi degebant, à civitatibus vexabantur, cum à ſuperioribus quidem regibus in ſua jure defenſi fuiſſent, tunc vero per Græcos injuriis afficerentur, adeo ut ſacra pecunia ſpoliarentur, & privatim læderentur. Quapropter cum in ea calamitate eſſent, neque Græcæ crudelitatis finem ullum invenirent, miſerunt etiam iſtis de rebus legatos ad Cæſarem. Ille vero iis eadem jura conceſſit, & ad provinciales ea de re ſcripſit: cujus reſcripti exemplar ſubjecimus, ut nobis teſtimonio ſit, qua in nos voluntate erant imperatores ſuperiores.

ΤΟὺς δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἰουδαίους, καὶ ὅσους ἡ πρὸς Κυρήνην Λιβύη κατέχει σκάκους αἱ πόλεις, τῷ μὲ [b]πρότερον βασιλέων ἰσονομίαν αὐτοῖς παρεχομένων, νῦν δὲ τῷ τότε δι' ἐπιρείας ἔχοντι τὸν Ἑλλήνων αὐτούς, ὡς καὶ χρημάτων [c]ἱερῶν ἀφαίρεσιν ποιεῖσθαι καὶ καταβλάπτειν [d]ἐν τοῖς ὀπὶ μέρους. πάσχοντες δὲ κακῶς, καὶ πέρας οὐδὲν εὑρίσκοντες [e]ἐπὶ τὸν Ἑλλήνων ἀπανθρωπίας, ἐπρεσβεύσαντο [f]πρὸς Καίσαρα καὶ πρὸ τούτων. ὁ δ' αὐτοῖς τὸν αὐτὸν ἐστείλατο ἔδωκεν, γράψας τοῖς κατὰ τὰς ἐπαρχίας· ὧν ὑπελάξαμεν τὰ ἀντίγραφα μαρτύρια τῆς διαθέσεως ἣν ἔχον ὑπὲρ ἡμῶν ἄνωθεν οἱ κρατοῦντες.

Auguſti Cæſaris edictum.

2. "CÆSAR AUG. PONT.MAX.TRIB. "POTEST.EDICIT. Quandoquidem Judæo- "rum gens non ſolum hoc tempore fida & gra- "ta populo Romano inventa fuerit, ſed & mul- "to ante, maximeque ſub patre meo Cæſare "imperatore, & in primis pontifex maximus "Hyrcanus: placuit mihi & conſiliariis meis "auctoratis, de ſententia populi Romani, ut "Judæi ſuis moribus uti ex patria ipſorum lege "ſinerentur, quemadmodum uſi fuiſſent tem- "pore Hyrcani pontificis ſummi Dei; neque "eorum donaria attingerentur, ſed Hieroſoly- "ma mitti *permitterentur*, & iis tradi quibus "eſſet recipiendi munus Hieroſolymis delega- "tum: neve cogerentur ad vadimonia præſtan- "da Sabbatis, aut quæ ante hæc fuerit præpara- "tio ab hora nona. Quod ſi quis furatus ſacros "eorum libros aut ſacram pecuniam, ex cella "Sabbataria aut ex cella conclavium virorum, "compertus eſſet, pro ſacrilego haberetur, ejuſ-

β'. "ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ, ΔΗ- "ΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ, ΛΕΓΕΙ. ἐπειδὴ τὸ ἔθνος "τὸ τῶν Ἰουδαίων εὐχάριστον εὑρέθη, οὐ μόνον ἐν τῷ ἐνεστῶ- "τι χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ προγεγενημένῳ, καὶ μάλιστα "ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς αὐτοκράτορος Καίσαρος, τοῖς "θεοῖς δόγμον τῶν Ρωμαίων, ὅ,τε ἀρχιερεῖς αὐτῶν Ὑρκα- "νὸς, ἔδοξέ μοι καὶ τῷ ἐμῷ [g]συμβουλίῳ μετὰ ὅρκω- "μοσίας γνώμῃ δήμου Ρωμαίων, τοὺς Ἰουδαίους χρῆσθαι "τοῖς ἰδίοις θεσμοῖς κατὰ [h]πάτρια αὐτῶν νόμον, "καθὼς ἐχρῶντο ἐπὶ Ὑρκανοῦ ἀρχιερέως θεοῦ ὑψίστου, [i]τὰ "τε ἱερὰ εἰ) ἐν ἀσυλίᾳ, καὶ ἀποστέλλεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, "[k]καὶ ἀποδίδοσθαι αὐτὰ τοῖς ἀποδοχεῦσιν Ἱεροσολύμοις, "ἐγγύας τε μὴ ὁμολογεῖν αὐτοὺς ἐν σαββάσιν, ἢ τῇ [l]πρὸ "τούτης παρασκευῇ, ἀπὸ ὥρας ἐνάτης. ἐὰν δέ τις φωραθῇ "κλέπτων τὰς ἱερὰς βίβλους [m]αὐτῶν, ἢ τὰ ἱερὰ χρήματα, "ἢ [n]ἐκ τῆς σαββατείου, ἢ τῆς [o]ἀνδρῶνος, εἰ) αὐτὸν ἱερόσυλον, καὶ "τ

a Plenius in *Cod. Vat.* καὶ τὸ κάλλιστον ὧν ᾤετο παρέχειν τὸ τῆς διαθέσεως τὴν πρὸς τοιούτου τὸ ὁμοίων ἐπιθυμίαν ἐδήλου. b Προτέρων *Busb.* c Illud ἱερῶν è *Codd. Gall. Busb. & Vet. Interpr.* d Αὐτὸς ἐπὶ μέρους *Busb.* e Κατὰ τὸ τῶν Ἑλλ. *Vat. & Hen.* à prima manu. f Πρὸς τὸν Καίσαρα εἰς τὰ τότων *Busb.* πρὸ Καίσαρος καὶ π. *Vat. & Hen.* à pr. m. g Συμβούλων *Hen.* à pr. m. h Πάτριον *Vat.* i Id eſt, ut nemo ἱερόσυλος rapaces in ſacram pecuniam manus injiciat. k Καὶ ἀποδόσθαι τοῖς ἀποδεχοῦσιν *Vat.* & rectius, ut puto, quam in *Editis Aliiſque.* l Sc. ἡμέρας. eodemque ſenſu πρὸ αὐτῆς *Vat.* eſt qui malit πρὸ ἑορτῆς. Vide *Langium* de *Annis Chriſti*, l. 1. p. 24. m Illud αὐτῶν è *Cod. Vat. & Vet. Interpr.* n *Ex Synagogis* vertit *Epiphanius*, quæ Σαββατεῖα (vel Σαββάτια juxta *Cod. Gall.*) forſan dicebantur, quia ſingulis Sabbatis in eas conveniebant Judæi. Porro in Synagogis erant arcæ, in quas conjiciebant ſtipem, quam ſinguli conferebant, ſive ad levandam tenuiorum inopiam, ſive in uſus ſacros. Harum arcarum formam deſcriptam habes apud Judæorum magiſtros. o Ἀνδρὼν, inquit *Suidas*, οἶκος ἔνθα οἱ ἄνδρες ἐθώλουν ἀθροιζόμενοι. Forſan ἀνδρῶνας hîc vocat Auguſtus, quæ *Andronitides* appellantur *Vitruvio*, in quibus ſolis erant Bibliothecæ, non in *Gynæconiditibus*.

a Αναπλήτε

"τ βίον αὐτ ἐνεχθῆναι εἰς τὸ δημόσιον τ Ρωμαίων. τὸ
"τε ψήφισμα τὸ δοθέν μοι ὑπ' αὐτῶν, ὑπὲρ τ ἐμ
"εὐσεβείας, ἧς ἔχω πρὸς πάντας ἀνθρώπους, κ ὑπὲρ Γαΐ
"Μαρκίε Κλωσεινε, καὶ τοῦτο τὸ πρόσταγμα κελεύω
"ἀνατεθῆναι ἐν ἐπισημοτάτῳ τόπῳ [a] γενηθέντι μοι
"ὑπὸ τ κοινῆ τ Ασίας ἐν [b] Αγκύρᾳ. ἐάν δέ τις πα-
"ραβῇ τι τῶν προγεγραμμένων, δώσει δίκην κ μετρίαν".
ἐστηλογραφήθη δὲ τῷ Καίσαρος ναῷ.

γ'. "ΚΑΙΣΑΡ ΝΟΡΒΑΝΩ, ΦΛΑΚΚΩ, ΧΑΙ-
"ΡΕΙΝ. Ιουδαίοι, ὅσοι ποτ' ἂν εἰσὶν [c][οἱ] δι' ἀρχαίαν
"συνήθειαν ἐώθασιν χρήματά τε ἱερὰ φέροντες ἀνα-
"πέμπειν εἰς Ιεροσόλυμα, ἀκωλύτως τοῦτο ποιείτωσαν".
καὶ ταῦτα μὲν Καῖσαρ.

δ'. Αγρίππας δὲ κ αὐτὸς ἔγραψεν ὑπὲρ τ Ιουδαίων τ
τρόπον [d] τοῦτον. "ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΡΧΟΥ-
"ΣΙ, ΒΟΥΛΗ, ΔΗΜΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. τ εἰς τὸ ἱερὸν ὃ
"ἐν Ιεροσολύμοις ἀναφερομένων ἱερῶν χρημ τ ἐπιμέλειαν
"κ φυλακὴν βούλομαι τοὺς ἐν Ασίᾳ Ιουδαίους ποιεῖσθ τ
"τὰ πάτρια· τούς τε κλέπτοντας ἱερὰ χρήματα τ Ιουδαίων,
"καὶ φεύγοντάς τε εἰς τὰς ἀσυλίας, βούλομαι ἐπισπᾶσθ
"κ ὡς δίκαιόν ἐστι τοῖς Ιουδαίοις, ὡς δικαίως ἐπισπῶνται οἱ ἱερό-
"συλοι. [e]ἔγραψα δὲ κ Σιλανῷ ὃ στρατηγῷ, ἵνα σάφ-
"βασι μηδεὶς ἀναγκάζῃ Ιουδαῖον ἐγγύας ὁμολογεῖν.

ε'. "ΜΑΡΚΟΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΚΥΡΗΝΑΙΩΝ ΑΡ-
"ΧΟΥΣΙ, ΒΟΥΛΗ, [f]ΔΗΜΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. οἱ δὲ
"Κυρήνῃ Ιουδαῖοι, ὑπὲρ ὧν ἤδη ὁ Σεβαστὸς ἔπεμψεν πρὸς
"Φ δὲ Λιβύῃ στρατηγὸν [g]τότε ὄντα Φλάβιον, καὶ
"πρὸς τοὺς ἄλλους τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐπιμελουμένους,
"ἵνα ἀνεπικωλύτως ἀναπέμπηται τὰ ἱερὰ χρήματα
"εἰς Ιεροσόλυμα, ὡς ἔθος αὐτοῖς πάτριον, εὐτυχόν
"μοι νῦν, ὡς [h]ὑπό τινων συκοφαντῶν [i]ἐπηρεάζοιντο,
"καὶ ὡς δὲ πρόσεισι τέλων μὴ ὀφειλομένων κωλύοιν-
"το· οἷς ἐπισκήψαι κατὰ μηδένα τρόπον [k]δύ-
"ναμένοις, καὶ εἴ τινων ἱερὰ χρήματα ἀφῄρηται τ
"πόλεων τοὺς εἰς ταῦτα ἐπικεκριμένους, καὶ ταῦτα
"διορθώσασθαι τοῖς ἐκεῖ Ιουδαίοις κελεύω.

ς'. "ΓΑΙΟΣ ΝΟΡΒΑΝΟΣ ΦΛΑΚΚΟΣ ΑΝ-
"ΘΥΠΑΤΟΣ [k]ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ ΑΡΧΟΥΣΙ ΧΑΙ-
"ΡΕΙΝ. Καῖσάρ μοι ἔγραψε κελεύων μὴ κωλύεσθ τοὺς
"Ιουδαίους, [l]ὅσοι ἂν ὦσιν κ ὁ πάτριον αὐτοῖς ἔθος συναγα-
"γόντες, χρήματα ἀναπέμπῃ εἰς Ιεροσόλυμα. ἔγραψα
"ὑμῖν, ἵν' εἰδῆτε ὅτι Καῖσαρ καὶγὼ θέλομεν γίνεσθ.

ζ. Οὐδὲν ἧττον καὶ Ιούλιος Αντώνιος ἀνθύπατος ἔγρα-
ψεν. "ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΡΧΟΥΣΙ, ΒΟΥΛΗ, ΔΗ-
"ΜΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. οἱ κατοικοῦντες Ιουδαῖοι
"ἰδοῖς Φεβρουαρίοις δικαιοδοτοῦντί μοι ἐν Εφέσῳ ὑπέδειξαν,
"Καίσαρα τ Σεβαστὸν κ Αγρίππαν συγκεχωρηκέναι αὐτοῖς

"que bona in publicum populo Romano ad-
"dicerentur. Decretum etiam quod mei in
"honorem scripserunt, ob meum in universum
"hominum genus pietatem, & ob Caji Mar-
"cii Censorini *in illos* merita, una cum hoc
"edicto reponendum esse jubeo in loco cele-
"berrimo à communi Asiæ mihi Ancyræ con-
"secrato. Si quis contra ea, quæ ediximus,
"fecerit, non levi mulctabitur pœna". In-
scriptum est columnæ in templo Cæsaris.

3. "CÆSAR NORBANO FLACCO S. *Augusti Cæsaris literæ.*
"Judæis ubicunque gentium degentibus, qui
"ex veteri instituto soliti erant etiam pecu-
"niam sacram Hierosolyma mittere, liceat hoc
"facere nemine prohibente". Atque hæc qui-
"dem Cæsar.

4. Porro & ipse Agrippa pro Judæis scri-
psit in hunc modum. "AGRIPPA EPHESIO- *Agrippæ literæ ad Ephesios.*
"RUM MAGISTRATIBUS, SENATUI,
"ET POPULO S. Pecuniæ sacræ, quæ Hie-
"rosolyma in templum mitti solebat, procura-
"tionem & custodiam penes Judæos in Asia esse
"volo more patrio: & si qui sacram Judæo-
"rum pecuniam furati ad asyla confugerint,
"eos inde abstrahi volo & Judæis *in supplicia*
"dari, quo jure abstrahi solent sacrilegi. In-
"super & Silano prætori scripsi, ne quis Ju-
"dæum Sabbatis compellat ad vadimonia præ-
"standa.

5. "M. AGRIPPA CYRENÆORUM *Ejusdem literæ ad Cyrenenses.*
"MAGISTRATIBUS, SENATUI, POPU-
"LO S. Judæi Cyrenenses, pro quibus jam
"Augustus scripsit Flavio Libyæ prætori, aliis-
"que istius provinciæ procuratoribus, non esse
"vetandos mittere ex more patrio sacram pe-
"cuniam Hierosolyma, nunc me interpella-
"runt, dicentes se vexari à delatoribus qui-
"busdam improbis, vetarique hoc facere simu-
"latione quorundam tributorum quæ minime
"debentur: quibus sine ulla molestia in inte-
"grum restitui jubeo, etiam sacram urbis unius-
"cujusque pecuniam, si quæ hominibus erepta
"fuerit ad eam colligendam custodiendamve
"delectis, curarique *in posterum* ut res istæ
"Judæis, qui illic sint, in melius cedant.

6. "CAJUS NORBANUS FLACCUS
"PROCOS. SARDIANORUM MAGI-
"STRATIBUS S. Cæsar mihi scripsit, jubere
"se, ut Judæi, qui more patrio *sacram* pecu-
"niam collegerint, nequaquam vetentur eam
"Hierosolyma mittere. Vobis itaque scripsi,
"ne vos lateat quod & Cæsar & ego hoc ita
"fieri volumus.

7. Nec aliter Julius Antonius prodos. re- *Julii Antonii literæ ad Ephesios.*
"scripsit. "EPHESIORUM MAGISTRA-
"TIBUS, SENATUI, POPULO S. Judæi,
"Asiam habitantes, mihi, idibus Februariis
"Ephesi jus reddenti, indicaverunt, Cæsarem
"Augustum & Agrippam ipsis concessisse, ut
"ex

[a] Ἀναπλίνται malit *Casaubonus*. Sed vulgata lectio bene ferri potest. nam apud *Dionem*, πρίν γοῦν τὸ Καίσαρι &c. [b] Ita cum *Scaligero, Casaubono, Aliisque.* ἀργύρᾳ in *Græcis* omnibus. At *Sam. Petitus* (in lib. IV. *Var. Lect.* c. XI. & in *Animadvers.* ἀνεκδότους, tom. II. p. 126.) ἐν ἀργυρῇ pro ἐν ἀργύρᾳ legendum putat, hoc est, *argentea* seu *stela* seu *tabella*. Verum istam emendationem (tum ob alia tum quod insolitus sit vocis illius ἀργυρᾶς usus) rejicit Ill. *Ez. Spanhemius* in *Epistolæ prima* ad *Mollerum*, quam videsis, p. 91. [c] Voculam οἱ uncis inclusam dedi ad sensum supplendum. qua non admissa, vertendum, *Judæi, quotquot ubilibi gentium sunt, soliti erant sacram pecuniam Hierosolyma mittere. id ipsis facere nunc liceat*; pleniore distinctione posita post Ιεροσόλυμα. [d] Τοῦτον solus *Hen.* [e] Ita cum *Cod. Vat.* & melioribus *Epiphanii* libris. ἔγραψε ϛ & Σιλανῷ in *Editis Aliisque.* [f] Illud δήμῳ è *Cod Vat.* & *Hen.* consentientibus *Epiphanii* libris. [g] Τότε τι ὄντα *Vat.* & *Hen.* [h] Ἐπηρεαζόμενοι *Vat.* [i] Ἐνοχλουμένους *Hen.* & *Vat.* [k] ΕΦΕΣΙΩΝ apud *Philonem* in lib. *de Legatione ad Cajum*, p. 1036. [l] Forsan ἃ ἂν ὦσιν, ut apud *Philonem.*

"ex ſuis legibus & inſtitutis viverent, & primi-
"tias, quas unuſquiſque ſponte ſua ex pietate
"in Deum ſolvet, liceat, nemine prohibente,
"cum comitatu *Hieroſolyma* deportare. ro-
"gabantque ut ipſe, convenienter iis quæ à
"Cæſare & Agrippa conceſſa erant, meam
"ſententiam decreto ſancirem. Volo itaque
"vos ſcire, Cæſaris & Agrippæ voluntatem
"eſſe, ut permittantur pro libitu vivere atque
"agere juxta patriam conſuetudinem.

8. Et hæc quidem apponere neceſſe habui, ut oſtenderem Græcis, quorum in manus maxime perventura ſunt quæ de rebus noſtris geſtis perſcripſi, quod ſuperiore tempore omni in honore habiti, nequaquam à magiſtratibus prohibiti fuerimus ex patriis legibus vitam inſtituere; ſed eorum etiam auctoritate freti & muniti religionem Deique cultum conſervavimus. Sæpius autem illorum mentionem facio, ut gentes *nobis* reconciliem, odiique in nos & illum cauſas in hominibus nihil penſi habentibus inſitas ejiciam. Nam gens quidem nulla eſt, quæ tota eiſdem utitur inſtitutis, ſed oppidatim *fere* diſcrepatur plurimum. At jus ipſum omnibus ex æquo hominibus accommodatur, tam Barbaris utile quam Græcis: cujus quidem rationem habentes maximam quæ apud nos ſunt leges, faciunt nos, eas recte modo obſervemus, cunctis hominibus benevolos & amicos. Quamobrem par eſt, ut & iſta ab illis expetamus; neque nos arbitrari à ſe alienos debent *alii*, in eo quod inſtitutis differamus, ſed id potius ſpectare an ad virtutem & probitatem comparata ſint. Hoc enim ad omnes communiter pertinet, ſolumque per ſe ſufficit ad tuendam hominum vitam. Sed ad narrationem inſtitutam redeo.

"χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις νόμοις καὶ ἔθεσιν, ἀπαρχάς τε ἃς
"ἕκαστος αὐτῶν ἐκ τῆς ἰδίας προαιρέσεως εὐσεβείας ἕνε-
"κα τοῦ πρὸς τὸ θεῖον [a] ἀναχωμιδῆς συμπορευομένους, ποιεῖν
"ἀνεμποδίστως. ἦτιν τε ὅπως καγὼ ὁμοίως τοῖς ὑπὸ
"τῶν Σεβαστῶν καὶ Ἀγρίππα δοθεῖσιν τῷ ἐμῷ γνώμῃ
"βεβαιώσω. ὑμᾶς οὖν βούλομαι εἰδέναι, ὅτι τοῖς τῶν Σε-
"βαστῶν καὶ Ἀγρίππα βουλήμασιν, συνεπιτρέπειν [22] αὐ-
"τοὺς χρῆσθαι τοῖς πατρίοις ἔθεσι κατὰ τὰ πάτρια χωρὶς ἐμποδισμοῦ.

η'. Ταῦτα μὲν οὖν παρεθέμην ἐξ ἀνάγκης, ἐπεὶ δὴ μέλλουσιν αἱ τῶν ἡμετέρων πράξεων ἀναγραφαὶ τὸ πλέον εἰς τοὺς Ἕλληνας ἥξειν, δεικνὺς αὐτοῖς ὅτι πάσης τιμῆς [b] ἄνωθεν ὑπετυγχάνοντες, οὐδὲν τῶν πατρίων ἐκωλύθημεν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων πράττειν, [c] ἀλλὰ καὶ συνεργούμεθα τὰ τῆς θρησκείας ἔχοντες καὶ τῶν εἰς τὸν Θεὸν τιμῶν. ποιοῦμαι δὲ πολλάκις αὐτῶν τοῦ μνήμου ὑπομιμνήσκων τὰ γένη, καὶ τὰς ἐμπεφυκυίας [d] ἀλογίστοις ἡμῶν τε καὶ ἐκείνοις μίσους αἰτίας ἐκτεμνόμενος. ἔθεσιν μὲν γὰρ οὐδὲν ὄφελος τὸ τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ χρῆσθαι, κατὰ πόλεις ἔθ' ὅπη πολλῆς ἐγκινουμένης τῆς διαφορᾶς. τὸ δίκαιον δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμοίως [e] ὑπέρκειται φύσει λυσιτελέστατον ὂν Ἕλλησίν τε καὶ Βαρβάροις, ὧν πλεῖστον ἄξιον παρ' ἡμῖν νόμοι λόγον ἔχοντες ἅπασιν ἡμᾶς, εἰ καθαρῶς ἐμμένοιμεν αὐτοῖς, εὐνοῦς καὶ φίλους ἀπεργάζονται. διὸ καὶ ζῶντα παρ' ἐκείνων ἡμῖν ἀπαιτητέον, καὶ δέον οὐκ ἐν τῇ διαφορᾷ τῶν ὑπομνημάτων οἴεσθαι τὸ ἀλλότριον, ἀλλ' ἐν τῷ πρὸς καλοκαγαθίαν ὑπομνήσεως ἔχειν. τοῦτο γὰρ κοινὸν ἅπασιν, καὶ μόνον ἱκανὸν διασώζειν τῶν ἀνθρώπων βίον. [f] ἐπάνειμι δὲ ὅπου τὰ συνεχῆ τῆς ἱστορίας.

XI. CAP. VII. ΚΕΦ. ζ'. ια'.

Quomodo, poſt Herodis deſcenſum in ſepulchrum Davidis, ingraveſcebat diſſidium in domo Herodis.

Ὡς μετὰ τοῦ Ἡρῴδου καταβάσιν εἰς τὸν Δαυίδου τάφον, μειζόνως ἐταράσσοντο τὰ περὶ τοὺς οἰκείους Ἡρῴδου.

Herodes pecunia egens deſcendit in ſepulchrum Davidis.

HErodes vero, qui tum in regno ſuo tum extra ingentes ſumptus faciebat, cum jam ante audiviſſet, Hyrcanum ſuum in regno anteceſſorem, aperto ſepulchro Davidis, inde tria millia talentorum argenti abſtuliſſe, atque ibi multa adhuc plura reſtare, quæ ejus largitioni abunde ſufficerent, multo quidem ante in animo habebat ut idem faceret: tunc vero noctu recluſo ſepulchro, eo cum amicorum ſuorum fideliſſimis intravit, cavens ne id in urbe reſciſceretur. Et pecunias quidem depoſitas ſimiliter ac Hyrcanus non invenit, ſed aurea ornamenta multumque ſupellectilis pretioſæ, quæ omnia abſtulit. Ac, dum accurate rimatur, voluit & ulterius progredi etiam uſque ad conditoria, in quibus ſita erant corpora Davidis & Solomonis. Et duos quidem è ſuis ſatellitibus amiſit, flamma ex adytis (ut ferebatur) prodeunte quæ in intran-

Ὁ γὰρ Ἡρῴδης, πολλοῖς τοῖς ἀναλώμασιν, εἴς τε τὰς ἔξω καὶ τὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ χρώμενος, ἀκηκοὼς ἔτι τάχιον ὡς Ὑρκανὸς ὁ πρὸ αὐτοῦ [h] βασιλεὺς, ἀνοίξας τὸν Δαυίδου τάφον ἀργυρίου λάβοι τρισχίλια τάλαντα, κειμένων πολὺ πλειόνων [i] ἔτι, καὶ δυναμένων εἰς ἅπαν ἐπαρκέσαι ταῖς χορηγίαις, οὐκ πλείονος μὲν δι' ἐννοίας εἶχεν τοῦ ἐπιχείρησιν· ἐν δὲ ᾧ τότε νυκτὸς ἀνοίξας τὸν τάφον, εἰσέρχεται [k] πραγματευσάμενος ἥκιστα μὲν ἐν τῇ πόλει [l] φανερῶς εἰ), παρειληφὼς δὲ τοὺς πιστοτάτους τῶν φίλων. ἀποθήσιμα μὲν οὖν χρήματα, καθάπερ Ὑρκανός, οὐχ εὗρεν· [m] κόσμον δὲ χρυσοῦ καὶ κειμηλίων πολλῶν, ὃν [n] ἀνείλετο πάντα. ἀσμένως δ' εἶχεν, ὑπομελεξέραν ποιούμενος τὴν [o] ἔρευναν, ἐπιδυτέρω τε χωρεῖν, καὶ κατὰ τὰς θήκας, ἐν αἷς ἔκειντο τοῦ Δαυίδου καὶ τοῦ Σολομῶνος τὰ σώματα. καὶ δύο μὲν ἀπὸ τῶν [o] ἀδρυφόρων διεφθάρησαν, φλογὸς ἔνδοθεν εἰσιούσης [p] ἀπαντώσης

ὡς

a Rectius forſan ἀναχωρήσῃ. Verum hoc non ſufficit ad locum integritati ſuæ reſtituendum. Videſis *Annott.* a a Αὐτοῖς *Vat.* b Αὐτοῖς *Vat.* & *Hen.* à prima manu. c Ita è *Cod. Vat.* vel συνεργούμεθα, quomodo *Epiphanius* legiſſe videtur, qui vertit, *ſed & defendebamur, religiones & honores in Deum ſervantes.* ἀλλὰ & συνεργεῖς μεθημέρτων τ' ἄρ. in *Editis Aliiſque.* d Τοῖς ἀλογίστοις ἡμῶν *Vat.* τοῖς ἀλογίστοις ὑμῶν *Hen.* e Ἐπικεῖται *Vat.* & *Hen.* à pr. m. f Ἐπάνειμι ἐπὶ πόλιν ἐπὶ τὰ ε. *Vat.* g Ἡρῴδης *Busb.* h Βασιλεύσας *Busb.* & *Zonar.* i Ita lego cum *Cod. Hen.* πλειόνων ἔτι καὶ δ. in *aliis.* k Πραγματευσάμενος *Busb.* l Φανερὸς *Hen.* & *Busb.* m Κόσμον δὲ πολλὰ κειμηλίων χρυσῶν *Busb.* & *Zonar.* κόσμον δὲ χρυσῶν κειμηλίων πολλὰ *Vat.* & *Gall.* n Ἀνείλατο in *Editis Aliiſque.* o Ἔνδον *Vat.* verum ἔνδοθεν juxta *Epiphan.* p Ἀπαντήσασης *Zonar.*

ἐπὶ

ὡς ἐλέγετο. Φείσασθαι δ' αὐτὸς ἐξῆλθε, καὶ τῷ θεῷ ἱλαστήριον μνῆμα λευκῆς πέτρας ὑπὲρ τῷ τοιούτῳ κατεσκεύασεν, πολυτελὲς τῇ δαπάνῃ. τοῦτο καὶ Νικόλαος, ὁ κατ' αὐτὸν ἱστοριογράφος, μέμνηται δ' κατασκευάσματος, ὃ μὴν ὅτι κατῆλθεν, οὐκ εὑρεπὴς τοῦ τοιούτου ἔδοξεν ὑπάρχειν. ἀκριβῶς δὲ καὶ τἄλλα τοῦτον τὸν τρόπον χρώμενος τῇ γραφῇ. ζῶντι γὰρ αὐτῷ τῆς βασιλείας καὶ συνοῦσι, κεχαρισμένως ἐκείνῳ καὶ καθ' ὑπηρεσίαν ἀνέγραφεν, μόνον ἀπόμενος τοῦ πρὸς εὔκλειαν αὐτοῦ φερόντων· πολλὰ δὲ καὶ τοῦ ἐμφανῶς ἀδίκων ἀντικατασκευάζων, καὶ μὴ πάσης ἀσυδησίας ὑπεκφυπόμενος. ὅς γε καὶ τὸν Μαριάμμης θάνατον, καὶ τῶν παίδων αὐτῆς ὡμῶς ὑπὸ βασιλέως πεπραγμένον, εἰς εὐσέβειαν ἀνάγειν βουλόμενος, ἐκείνης τε ἀσέλγειαν, καὶ τοῦ νεανίσκων ὑποβολὰς καταψεύδεται. καὶ ἀκριβολογεῖται τῇ γραφῇ, τὰ μὲν πεπραγμένα δικαίως τῷ βασιλεῖ, σεμνότερον ἐγκωμιάζων, ὑπὲρ δὲ τοῦ ὠμότητος ἐπανορθωσάμενος ἀπολογούμενος. ἐκείνῳ μὲν οὖν, πολλοῦ ἄν τις, ὡς ἔφην, ἔχοι τοῦ συγγνώμην. ὁ γὰρ ἱστορίαν τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ ὑπουργίαν τῷ βασιλεῖ ταύτην ἐποιεῖτο. ἡμεῖς δὲ καὶ γένους ὄντες ἀρχῆθεν ἐξ Ἀσαμωναίων βασιλέων, καὶ ἀφ' τοῦτο σὺν τιμῇ τὴν ἱερωσύνην ἔχοντες, ὃ ψεύσασθαί τι ὑπὲρ αὐτῶν οὐκ εὐσεβεῖς ἡγησάμεθα, καθαρῶς καὶ δικαίως ἐκτίθεμεν τὰς πράξεις, πολλοὺς μὲν τοῦ ἐγγόνων τοῦ ἐκείνου βασιλεύοντας, ἔτι δ' ἐντροπὴν ἔχοντες, τὴν δ' ἀλήθειαν πρὸ ἐκείνων τετιμηκότες, ἢν, ὅτε δικαίως ἐγίνετο, συνέβη τι πρὸς αὐτοῖς ἐκείνοις ὀργῆς τυγχάνειν.

Β'. Ἡρώδης δὲ ἀφ' τῆς ἐπιχειρήσεως ἣν ἐποιήσατο τῷ τάφῳ, χεῖρον ἐδόκει πράττειν ἐν τοῖς καθ' ἑαυτὸν οἰκίαις, εἴτε δὴ τοῦ μνήματος ἐπιδούσης εἰς ἀμάλιξαν τὸ πρότερον ἐνόσῳ, πλείω γενέσθαι πρὸς ἀνηκέστους ἐξελθεῖν συμφοράς, εἴτε καὶ τύχης ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ποιησάσης, ἐν οἷς τὸ καθ' αὑτὸν ἀσεβείαν εἰς τὸν θεὸν ἐνέφηνε μικρὰν πίστιν παρεῖχε τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀσέβειαν πρὸς τὰς συμφορὰς ἀπηντηκέναι. ἔστασις γὰρ ἐν αὐτῷ ὥσπερ ἐμφύλιος πολέμου καθ' ἑαυτὸν αὐλικοῦ, καὶ μίσος πρὸς ἀλλήλους ἀνθυφαλλομένων ταῖς ἀφορολαῖς. ἐστρατήγει δ' ἀεὶ καθ' ἑαυτοῦ τῶν ἀδελφῶν Ἀντίπατρος, δεινὸς ὤν, ἔξωθεν μὲν ἐπιβάλλειν αὐτοῖς ταῖς αἰτίαις, αὐτὸς δὲ πολλάκις ἀπολογούμενον τόπον λαμβάνων, ἵν' ἢ ὃ δοκῶν εὔνους πιστὸν πρὸς τοῖς ἐπιχειρήσεις ὢν ἐδόκει. καὶ τούτῳ μὲν τρόπῳ ποικίλως ἐκπεριελήλυθει τὸν πατέρα, μόνος ὑπὲρ τῆς ἐκείνου σωτηρίας ἅπαντα πράττειν αὐτὸς πεπιστευκώς. ὁ δὲ καὶ Πτολεμαῖον, ὃς ἦν πρὸς ἀμφοτέρους τῆς βασιλείας πραγμάτων, Ἀντιπάτρῳ συνίστη, καὶ μητρὸς ὑπὲρ τῶν ἐπειγόντων ἐβουλεύετο. καὶ καθόλου τὰ πάντα ἦσαν αὐτοῖς, καὶ πράττειν ὅσα θέλοιεν, καὶ πρὸς δύσνοιαν ἄγειν τὸν βασιλέα τοῦ ἔξωθεν οἷς ἐδόκει συμφέρειν. ὁ δ' ἐκ τῆς Μαριάμμης χαλεπώτερον ἀεὶ διετίθετο, καὶ τὴν ἀπάτην ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς κατασκεύασεν πολυτελεστάτῃ δ. *Busb.* ἐπὶ τοῦ ς. κατασκευάσατο πολυτελεστάτῃ δ. *Gall.* b Καὶ κατῆλθεν *Busb.* & *Vat.* ἔτι κατῆλθεν *Hen.* à prima manu. c Sic forsan *Epiphanius*, qui vertit, *quæ ad gloriam ejus pertinebant.* τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ φερόντων *Vat.* d Ἐμφανῶν ἀδίκων *Hen.* & *Vat.* atque ita forsan *Epiphan.* e Οὕτως ὠμῶς τ. β. πεπραγμένον *Vat.* ὕστερον ὠμῶς τ. β. πεπραγμένων *Hen.* f Ἀγχοῦ τοῦ ἐξ Ἀσαμωναίων *Vat.* ἀγχοῦ τοῦ ἐξ Ἀσαμωναίων *Hen.* g Ita lego. ἦν *Hen.* à prima manu. ἦν in *Editis Aliisque.* mox pro σωτῆρα τε mallem σωτῆρα. h Ἐν ἐκείνῳ *Vat.* & *Hen.* i Κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν βασιλικὴν *Zonar.* k Δι' ἅπαν μὲν αὐτὸς σεβόμενος αἰτίας, αὐτὸς δὲ πολλάκις ὑπερπολογούμενος, ἵνα δοκῶν εὖνους ἐκείνοις, ἀνύποπτος ἦ τῷ πατρὶ ἐκ τοῦ ἐγχωρῆσαι, καὶ μόνος τὰ ἐκείνου σωτηρίας φροντίζων δοκῇ. *Zonar.* l Περιέκαλλον *Busb.* m Λαμβάνων *Busb.* & *Vat.* n Ἐπὶ τοῦ πραγμάτων *Busb.* o Καὶ τὴν αἰτίαν ὑπ' αὐτοῦ. *Vat.* * Vel, *si quid forte, dum honeste fiebat, ipsos offenderis.* ac si lectum fuisset συνῆλθέ τι.

tes incidit: ille vero perterritus exiit, & placandi numinis gratia, exstruxit in ostio sepulchri magnis sumptibus monumentum albo lapide. Hujus etiam operis meminit Nicolaus historiarum scriptor, qui eo tempore floruit; non tamen *memoravit* quod *in sepulchrum* descenderit *rex*, ut qui præter decorum id factum esse noverit. Quin & in aliis ad hunc modum scribit. Nam cum & in regno ejus vixerit & simul cum eo, quæ illi grata essent, eique inservirent, scriptis mandavit, ea tantum attingens quæ ad gloriam illius pertinerent: insuper & multa ejus facinora manifesto injusta aliis coloribus depingens, & quantum potuit occultare studens. Ille etiam Mariamnes ejusque liberorum cædi, crudeliter à rege perpetratæ, speciosam causam astruere volens, illam calumniatur quod impudice se gesserit, juvenesque quod insidias struxerint. totoque opere idem fecit, quæ à rege præclare gesta erant nimium extollens, quæ vero improbe egerit excusare laborans. Cæterum illi, ut dixi, facile quis potest ignoscere. nam id sibi negotii dedit, non ut res gestas aliis narraret, sed ut regi gratificaretur. Nos vero, qui etiam generis propinquitate Asamonæorum reges attingimus, propterea que sacerdotii honore fungimur, minime id nos decere rati ut illorum gratia falsi quid audeamus, incorrupte sincereque res *ante* actas exponimus, multos quidem è posteris illius regno potitos adhuc reverentes, ita tamen ut veritatem quam eos pluris fecerimus, * etsi, dum id honeste fiebat, acciderit etiam, ut eos ipsos nobis iratos habuerimus.

Nicolaus Damascenus notatur.

Josephus ex stirpe Asamonæorum.

2. Cæterum Herodis domesticæ res, postea quam sepulchrum aggressus est, indies deterius habebant, sive diris ultricibus in eam partem invadentibus qua jam ante maxime laborabat, ut malum ingravesceret ad insanabilem usque calamitatem, sive fortuna eo tempore in illum impetum faciente, quo res opportune adeo ceciderunt, ut fidem haud parvam facerent ipsum propter impietatem in miserias istas incidisse. Dissidium enim erat in regia quod belli civilis speciem præ se ferebat, & mutua crescebant odia, unde alii alios certatim calumniis onerabant. Antipater autem semper aliquid adversus fratres moliebatur, adeoque malitiose versutus erat, ut eos ab aliis insimulandos curaret, & ipse sæpe eos simulate excusaret, ut quoniam benevolus videretur facilius conata sua perficere posset. Atque hoc pacto ita callide patrem circumveniebat, ut crederet unum esse Antipatrum, cui patris salus summæ curæ foret. Quinetiam Ptolemæum, negotiorum regni sui procuratorem Antipatro commendavit *rex*, ac magnis de rebus cum Antipatri matre consultabat. In summa ii omnia erant, ut & quæ vellent facerent, & in alios prout iis videretur regis odium commoverent. Erat autem ea res Mariamnes filiis indies gravior; & quod ad omnia

Herodis domesticæ turbæ.

Antipatri calliditas.

omnia ſumma nati eſſent, minimum eos pupugit dedecus, neque ſe repelli ſuamque dignitatem minui ferre poterant. Immo & de feminis, Glaphyra Archelai filia Alexandri conjux, ſimultatem cum Salome exercebat, partim propter ſuum in maritum amorem, partim quia habita eſſet paulo inſolentior in ejus filiam. nam nupta quidem erat Ariſtobulo, quam illa pari ſecum dignitate eſſe indigne ferebat.

Diſſidia inter mulieres.

μίαν ἐπ' εὐγενείας οὐκ ἔφερον προεωσμένοι, καὶ τάξιν ἀτιμοτέραν ἔχοντες. ἄγαμαι μὲν γυναῖκες, ἡ μὲ Αλεξάνδρῳ συνοικοῦσα, θυγάτηρ Αρχελάου γλαφύρα, μῖσος εἶχεν εἰς τὴν Σαλώμην, κατά τε τὸν πρὸς Φ ἄνδρα ἔρωτα, καὶ τῷ πρὸς τὴν ἐκείνης θυγατέρα δοκεῖν ὑβρικὴν φανῆναι πρὸς ἐκείνην. συνῴκει μὲν γὰρ Αριστοβούλῳ, ἡ δὲ ἰσοτιμίᾳ αὐτῆς [a]ἀνηξιοπαθει Γλαφύρα.

3. Cæterum altera hac lite exorta, etiam turbas ciebat Pheroras regis frater. Illi vero erat privata ſuſpicionis & odii cauſa. Nam amore quidem captus eſt ſervæ mulierculæ, quam habebat, atque ita perdite eam adamavit, ut ſpreta regis, quam ſibi deſponderat, filia, ſervæ totus adhæreſceret. Quam rem ægre ferebat Herodes, quaſi contumelia affectus, cum frater quem tot beneficiis ornaverat & eo potentiæ evexerat ut pene regni ſocius eſſet, ſibi in amore parum reſponderet: atque in eo homine ſeſe infelicem eſſe exiſtimabat. Et puellam quidem, cum parum æquum haberet Pheroram, Phaſaëli filio nuptam locavit: tempore vero aliquanto poſt, arbitratus fratris amores jam refrixiſſe, de prima apud eum expoſtulavit, & ut ſecundam, nomine Cypron, duceret, poſtulavit. Tum Ptolemæus Pheroræ conſilium dat ut omiſſis amoribus ſuis *fratri opprobrio eſſe deſineret. Turpe enim eſſe, ſervam deperiundo, ſemet privare regis amicitia, eique moleſtiam faceſſere & ſibi odium conflare. Ille itaque, id è re ſua eſſe videns, quod ſibi ante accuſato venia data fuiſſet, cum muliere, quamvis ex ea jam filium haberet, divortium facit: regique pollicebatur, ſe filiam ejus ſecundam ducturam, & nuptias in diem trigeſimum conſtituebat, fide jurejurando data ſibi cum repudiata nihil amplius rei fore. Verum præteritis triginta diebus, adeo amore victus erat, ut nihil eorum præſtiterit quæ pepigerat, ſed iterum ſervæ adhæſerit. Quam rem Herodem ægre tuliſſe iratoque animo palam erat: dum ſibi ſemper aliquod ea de re verbum elabi ſinebat; unde multi ab ira regis occaſionem ſumebant de Pherora detrahendi. Jamque eò proceſſum eſt, ut non dies, non hora ulla quieta foret, quin ſemper novæ aliquæ ſimultates intervenirent, quas ejus conſanguinei & ſummi amici inter ſe exercebant.

Pheroras in regis odium incurrit, quod ſervam mulierculam regis filiabus prætulerit.

Δευτέρας οὖν ταύτης ἔριδος ἐμπεπτωκυίας, ἦν ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς Φερώρας ἔξω παραχῆς ἰών. ἰδίαν δὲ ὑπόθεσιν ὑποψίας καὶ μίσους εἶχεν. ἐμπεπτώκει μὲν γὰρ εἰς ἔρωτα δουλούσης αὐτῷ γυναικός, ἤτιητο δὲ τὸν ἀνθρώπον μεμνόητο ὅτι τοσοῦτον κρατύνομενος, ὥστ' αὐτῷ καὶ τὸν τοῦ βασιλέως ἐγγυηθείσης θυγατέρα, τὴν μὲ ὑπερηφανοῦσαν, πρὸς δὲ [b]τῇ δούλῃ τὴν νοῦν εἶχεν. ἤχθετο δὲ ἀπιμαθεὶς Ηρώδης ὃ πολλὰ μὲ εὐεργετῆσαι τὸν ἀδελφὸν, δυνάμει δὲ καὶ κοινωνὸν ἔχειν τὴν βασιλείας, οὐχ ὅμοιον εἰς τὰς ἀμοιβὰς ὁρῶν, καὶ ὃ προσώπῳ δυσκολεῖν ᾠήθη. καὶ τὴν μὲ κόρην, μὴ τυχὼν Φερώρα δικαίᾳ, παιδὶ Φασαήλου δίδωσιν· αὐτὸς δὲ, χήρᾳ διελθόντος οἰόμενος ἤδη πρυκμακέναι τὴν ἐπιθυμίαν τἀδελφῷ, περί τε τὸν γάμον ἠπᾶτο, καὶ τὴν δευτέραν ἀξίᾳ λαμβάνειν. Κύπρος δ' ἐκαλεῖτο. Φερώρᾳ δὲ [c]συμβουλεύει Πτολεμαῖος ἤδη παυσαμένῳ τὸν εἰς τὸν ἀδελφὸν ἀτιμίας, καταβαλεῖν τὰ ἔρωτα. καὶ γὰρ αἰσχρὸν εἶ) δούλης ἡττώμενον, ἀποστερεῖν μὲ αὐτὸν τὸν εὐνοίας τὸν παρὰ βασιλέως, αἴτιον δὲ καὶκείνῳ παραχῆς καὶ μίσους πρὸς αὐτὸν καθίσασθαι. ταῦτ' ἐκεῖνος [d]εἰδὼς λυσιτελήσοντα, ὃ καὶ πρότερον ἐν διαβολαῖς γενόμενος συνεγνωσθη, τὴ μὲ ἄνθρωπον, ἤδη καὶ παῖδα ἐξ αὐτῆς ἔχων, ἀποπέμπει· βασιλεῖ δὲ ὁμολογεῖ λήψεσθαι τὴν δευτέραν αὖθις θυγατέρα, καὶ τεσσαρακοστὴν ἡμέραν συνέθετο γάμου, συνεπομνύμενος ὡς ἥδιον ἐπὶ κοινώνημα πρὸς τὴν ἀποπεμφθεῖσ' ἔσαν. διελθόντων δὲ τεσσάρων καὶ ἡμερῶν, τοσοῦτον ἰὼν ἦτταν ὁ ἔρωτος, ὥστε μηδὲν μὲ ἔτι ποιῆσαι τῶν ὁμολογημένων, πάλιν δὲ διατελεῖν ὁπὶ τῇ πρώτῃ. ταῦτα φανερῶς ἤδη τὴ Ηρώδου ἐλύπει, καὶ πρὸς ὀργὴν ἦγεν. ἦσαν οὖν λόγοι τινὲς ἀεὶ παραπίπτοντες παρ' αὐτῷ, καὶ πολλοὶ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἀφορμὴν τὴν κατὰ Φερώρα διαβολῶν ἐποιοῦντο. διέλειπε δὲ [e]οὐκέτι τις ἡμέρας οὐδ' ὥρα, καθ' ἣν ἀτρεμεῖν αὐτῷ συνέβαινεν, ἀλλ' ἀεί τι παρεπέπιπτεν καινῶν ἀγωνισμάτων συγγενῶν καὶ φιλτάτων εἰς ἀλλήλους πεποιημένων. [f]τοῦτο μὲν γὰρ ἡ Σαλώμη χαλεπὴ καὶ δύσνους ἦσα τοῖς ἐκ Μαριάμμης, οὐδὲ τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα συνοικοῦσαν Αριστοβούλῳ πατρὶ τῶν νεανίσκων εἰα τῆ τοῦ γάμου πρὸς ἐκεῖνον εὐνοίᾳ χρῆσθαι, λέγειν εἶπ [g]λαλήσειν κατ' ἰδίαν ἀναπείθουσα καὶ μηνύειν ἑαυτῇ, καὶν τοῖς παρεσκρύσμασιν, οἷα συμβαίνῃ, πολλὰς ὑποψίας εἰσάγουσα. δι' ὧν αὐτὴ μὲ ἅπαντα τὰ κατ' ἐκείνους ἐμάνθανε, δύσνουν δὲ τὴν παῖδα τῷ νεανίσκῳ πεποίηκει. χαριζομένη δ' ἐκείνη τῇ μητρὶ πολλάκις ἔλεγεν ὡς μέμνηνται μὲ ἰδιάζοντες ἐκεῖνοι τὸν Μαριάμμης, ἐγκήκασι δὲ τὸν πατέρα, συνεχὲς δὲ διαπειλοῦσιν, εἰ τύχοιεν αὖθις ποτὲ τῆς ἀρχῆς,

Nam hinc quidem Salome, quæ animo infenſo infeſtoque erat in Mariamnes filios, ne filiam quidem ſuam, Ariſtobuli juvenum alterius conjugem, paſſa eſt ita ſe in maritum gerere ut poſtulabat conjugium, ei perſuadens ut ſecreta illius colloquia renunciaret, ipſique proderet; & cum aliquid (ut fieri ſolet) offenſionis accidiſſet, multas ſuſpiciones injiciens. Quibus factum eſt ut omnia illorum arcana reſciſceret, & filiæ animum alienaret à marito. Atque illa matri gratificans narrabat, illos ſæpiuſcule, dum ſeorſum eſſent, mentionem facere Mariamnes, patrem vero odiſſe, atque identidem denunciare, ſi unquam rerum poti-

Salome filiam ſuam eò perduxit, ut ſecreta domus mariti proderet.

a Ita *Busb. Hen.* à prima manu. ἀνηξιοπάθει in *Editis Aliiſque.* b Τῷ δούλῳ *Busb.* c Ita *Gall.* συμβουλεύῃ in *cæteris.* d Ἰδὼν *Hen.* à pr. m. οἰδὼν *Vat.* e Οὐκ ἔθ' ὅπως *Vat.* & *Hen.* à pr. m. f Vide *Scheidii* Indicem ad *Herodianum*, voce ΣΥΓΩ. g Ita *Busb. Hen. Vat.* & *Epiphan.* λαλήσοιμι in *Editis Aliiſque.* * *Al.* fratri obtemperaret. *Vel*, fratrem non amplius contemneret.

a Sic

ἀρχῆς, τὰς μὲν ἐκ τῶν ἄλλων γυναικῶν παῖδας Ηρώδῃ γεγενημένας, γραμματεῖς καλασήσῃ· [a] ἁρμόσειν γὰρ εἰς τοιαύτην χρείαν ὃ νῦν ὀπιμελὲς αὐτῷ καὶ πρὸς [b] παιδείαν ἐσπουδασμένον· τὰς δὲ γυναῖκας, εἴ ποτε καὶ ταύτας [c] εἶδεν ὑπὲρ μητρὸς κόσμου μετειληφυίας, ἀντὶ τῆς παρούσης ἀβρότητος ἀπειλεῖν ὡς [d] τείχεσιν ἠμφιεσμένας [e] καθειργνῦται, μηδὲ τὸν ἥλιον βλέπουσαι. ταῦτ' εὐθὺς ἀπηγγέλλετο παρὰ τῆς Σαλώμης τῷ βασιλεῖ· καὶ κακῶς μὲν ἤκουεν ἀληθεύων, ἐπειρᾶτο δὲ διορθοῦν. ἐκακοῦτο δὲ ταῖς ὑποψίαις, καὶ χείρων ἀεὶ γινόμενος ἅπασιν ὑπώπτευεν. ὁ μὲν οὖν τότε μὲν ὀπλήξας τοῖς παισὶν, ἀπολογησαμένων ῥᾷον εἰς τὸ χρεὼν ἐγίνετο. ταῖς δ' ἐξῆς πολὺ [f] χείρω προσέπεσεν.

δ'. Ὁ γὰρ Φερώρας ἐλθὼν πρὸς τὸν Αλέξανδρον, ἔχοντα τὴν Αρχελάου θυγατέρα Γλαφύραν, ὡς ἐδηλώσαμεν, Σαλώμης ἔφη λεγούσης ἀκηκοέναι, τὸν Ηρώδην ἐρᾶσθαι τῆς Γλαφύρας ἔρωτος, καὶ δυσαπηλλάκτου αὐτῷ τὴν ὀπτὴν εἶναι. τοῦτο οὖν ἐκεῖνος ἀκούσας, ὑπό τε νεότητος καὶ ζηλοτυπίας ἐξεκαίετο· καὶ τὰ κατὰ τὴν πομπὴν εἰς τὸν παῖδα γινόμενα παρ' Ηρώδου, πολλάκις δὲ ἦσαν αἱ τοιαῦται φιλοφρονήσεις, ὅτι τὸ χεῖρον ἐλάμβανεν, ἐξ ὑποψιῶν ἀφ' ὧν ἔπεσόντα λόγον. Οὐκ ἐκαρτέρησέ τε τὴν ὀδύνην ὁ φέρων, ἀλλὰ ἐλθὼν πρὸς τὸν πατέρα, [g] καταμηνύει τὰ ὑπὸ τοῦ Φερώρα ῥηθέντα μετὰ δακρύων. Ηρώδης δὲ πολὺ μᾶλλον ἐκπαθὴς γενόμενος, καὶ ὃ σὺν αἰσχύνῃ τὸν ἀφαιρούμενον ὑφεῖτο φέρων, ἐτετάρακτο. καὶ πολλάκις μὲν ὠδύρετο τὴν προνοίαν τὸν οἰκείων, οἵους εἰς αὐτὸν γενόμενος, οἷον τυγχάνοι. μεταπέμπεται δὲ τὸν Φερώραν, καὶ προσποιεῖσας, "[h] κάκιστε ἁπάντων, εἶπεν, εἰς τοῦτο "τῆς ἀμέτρου καὶ πρωτίστης ἦλθες ἀχαριστίας, ὡς τοιαῦτα "μοι περὶ ἡμῶν νοῆσαι, τοιαῦτα δὲ λαλεῖν; ἆρ' οὐχ ὁρῶ "τὴν σὴν προαίρεσιν, ὡς ὑ βλασφημίας ἐτοχασμένος, "τοὺς τοιούτους λόγους τῷ παιδὶ προσήνεγκας, ὑπὲρ "λυσιτελοῦς δὲ καὶ φάρμακον αὐτὸν ποιούμενος τὴν ἐμὴν ἀπω- "λείας; πῖς γὰρ ἂν, εἰ μὴ δαιμόνων ἀγαθῶν ἔτυχεν ὥσ- "περ [k] οὗτος ὁ παῖς, ἠνέσχετο πατέρα μὴ πίσασθαι "ἀφ' τοιαύτην ὑποψίαν; πότερον δὲ λόγον [l] εἰς τὴν "ψυχήν, ἢ ξίφος εἰς τὴν δεξιὰν ἐμβαλεῖν [m] αὐτῷ δο- "κεῖς κατὰ τοῦ γεγεννηκότος; τί δέ σοι βούλεται, τὸ μισοῦν- "τά τε αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, πρὸς μόνην τὴν κατ' "ἐμοῦ βλασφημίαν, εὔνοιαν ὑποκείναθαι, καὶ περὶ τού- "των λέγειν ἃ τῆς σῆς ἀσεβείας ἴδιον καὶ νοῆσαι καὶ ἀφα- "βαλεῖν; ἔρρε κάκιστε εἰς εὐεργέτην καὶ ἀδελφὸν γενόμε- "νος, καὶ σοὶ μὲν ἡ συνείδησις [n] αὐτὴ συζήσειεν· ἐγὼ δὲ νικῶν ἀεὶ τοὺς ἐμοὺς, μήτε ἀμυνόμενος κατ' ἀξίαν "καὶ μειζόνως εὐεργετῶν ἢ τυγχάνειν [o] εἰσὶ δίκαιοι.

ε'. Τοιαῦτα μὲν οὖν ὁ βασιλεύς. Φερώρας δὲ ἐπ' ἀδελφῷ τῇ μοχθηρίᾳ ἀλγῶν, Σαλώμην ἔφη ταῦτα [p] συνθῆσαι, καὶ παρ' ἐκείνης εἰς τοὺς λόγους. ἡ δὲ οὐ μόνον

rentur, facturos de filiis, quos Herodes ex cæteris uxoribus ſuſtuliſſet, ſcribas paganos; (ad quod munus idoneum fore ſtudium quod tum in literas impenderent) feminis vero, ſi unquam matris ſuæ mundo comptas viderent, minari, facturos, ut pro præſenti veſtitu & deliciis centonibus induti includerentur, ut ne ſolem quidem aſpicerent. Hæc continuo à Salome regi referebantur: atque ille ea dolenter quidem audiebat, operam vero dabat ut omnia componeret. Suſpicionibus autem adeo erat exagitatus, ut deterior indies fieret & omnibus contra omnes crederet. Quanquam tunc filios quidem objurgavit, & audita eorum purgatione, paulo melius in præſentia ſe habuit. at poſtea tamen longe pejora evenerunt. *Nonnulla à Salomes filia patefacta contra maritum.*

4. Nam Pheroras cum ad Alexandrum veniſſet, qui Glaphyram, ut memoravimus, Archelai filiam *in uxorem* habuit, ſeſe ex Salome audiviſſe dicebat, Herodem efflictim amare Glaphyram, nec facile deſiderium ejus leniri poſſe. Qua re audita, ille, ex juventutis fervore & zelotypia vehementer inflammatus erat; & quam comitatem Herodes erga puellam ſæpe honoris cauſa exhibuit in pejorem partem vertebat, ſuſpicione injecta ex iis quæ audierat. Atque doloris ex ea re impatiens, patrem adiit, eique Pheroræ verba non ſine lachrymis refert. Herodes autem multo magis ira percitus, & ſe turpis adeo criminis falſo inſimulari non ferens, turbatus eſt, ſuorumque malitiam ſæpe deplorabat, exprobrans ipſis, quàm magnos eos affecerit beneficiis & quam indigne ab iis acceptus fuerit. Moxque Pheroram evocat, &, cum multis eum opprobriis oneraſſet, "Omnium, inquit, *hominum* ne- "quiſſime, adeone ſupra modum & inſigniter "ingratus evaſeris, ut talia de nobis cogites, ta- "lia loquaris? Nonne perſpectam habeo quid "velis, quod non ſolum ut nobis convicia fa- "ceres hujuſmodi ſermones cum filio inſtitue- "ris, ſed ut ſuaderes mei in interitum inſidias "& veneficia parari? Quis enim, niſi qui "Deum præſentem haberet ut iſte puer, non "ultum iret patrem ob hujuſmodi criminis "ſuſpicionem? Utrum tibi videris ſermonem "in animum, an in dextram gladium inſe- "ruiſſe, quo parentem conficeret? aut quid "tibi voluiſti, qui, cum & ipſum oderis ejuſ- "que fratrem, benevolentiam ſimulaſti, dun- "taxat ut in me calumnias projiceres, atque "ea *liberius* diceres, quæ tu ſolus, qua es im- "pietate, in animo & in ore habere potuiſti? "Apage, peſſime de benefactore & fratre me- "ritus, & quamdiu vivas te angat crucietque "ſcelerum conſcientia: ego vero non deſinam "meos *benignitate* vincere, & debitas pœnas "ab illis non exigendo, & majoribus quam "mereantur beneficiis eos proſequendo. *Pheroras calumniatur Herodem de amore Glaphyræ.* *Quod ægre ſert Herodes.*

5. Atque iſta quidem rex. Pheroras vero, in manifeſto facinore deprehenſus, Salomen iſta commentam eſſe dicebat, & ab ea *prima* hæc verba prodiiſſe. At illa, cum præſens adeſſet, *Culpam in Salomen rejicit Pheroras.*

[a] Sic *Busb.* & *Hen.* ab altera manu. ἁρμόσειν in *cæteris.* [b] Ita *Hen.* & *Busb.* παιδίαν in *Editis Aliisque.* [c] Ἰδιεν *Busb.* [d] Τειχίοις *Busb.* [e] Καθειδῆνται *Busb.* [f] Ita *Busb.* χείρων in *reliquis.* [g] Καταμηνύσασα τὰ *Vat.* [h] Κάκιστε πάντων *Vat.* [i] Νοῆσαί τε & λαλεῖν. [k] Αὐτὸς ὁ παῖς *Vat.* [l] Εἰς τὴν ψυχὴν δ' παῖδος *Busb.* & *Zonar.* [m] Αὐτῷ *Busb.* & *Zonar.* [n] Ita vel αὐτὴ legendum cenſeo pro αὐτῇ, quod præ ſe ferunt libri omnes. [o] Εἰσὶν ἄξιοι *Vat.* [p] Συμπείσειν *Vat. Busb.* & *Hen.* à pr. m. συνῆγεν *Zonar.*

[a] Sic

Salome ſe purgat.

eſſet, ſimulac hæc audivit, exclamavit ratione probabili, nihil tale ab ipſa profectum eſſe, ſed omnes ſtudere eam regi inviſam facere, idque modis omnibus agere ut occideretur, propter ſuam erga Herodem benevolentiam, dum ſemper pericula prævidet: ac tunc ſibi multo infenſiores eſſe. ipſam enim ſolam fratri ſuadere, ut quam habebat uxorem repudiaret, regiſque filiam duceret; itaque non mirum eſſe, ſi fratri inviſa foret. Hæc dicens, & ſibi capillos ſubinde vellens pectuſque pulſans, ore vultuque fidem faciebat ſe vere omnia negare, ſed ingenii ejus perverſitas ſimulationem in factis eſſe coarguebat. Interea Pheroras medius tenebatur, nihil quidem ad ſemet excuſandum habens, ut qui ſe iſta dixiſſe non inficias iverit, ſed aliunde audiviſſe non crederetur. Itaque duravit diutius ea perturbatio, & verborum mutua contentio. tandemque rex, & fratrem & ſororem exoſus, *eos* dimiſit, filioque collaudato, qui ita continens fuiſſet, & eos ſermones ad patrem tuliſſet, ſero admodum ad curam corporis ſe contulit. Poſt id diſſidium

Male tamen audit.

male audiebat Salome, quippe quæ prima videretur iſtam confinxiſſe calumniam: & eam regis uxores oderant, ſcientes eam natura difficilem eſſe, & quæ ſubinde mutaretur, & modo inimica modo amica, pro temporis opportunitate, fieret. Itaque Herodi ſemper aliquid adverſus eam dicebant, & ad id majorem audaciam eis addidit caſus quidam.

Syllæi & Salomæ amores.

6. Erat Arabiæ quidem rex Obodas, homo natura ſegnis & tardus: hujus autem negotiorum pleraque adminiſtrabat Syllæus, vir acer & juvenis adhuc, idemque formoſus. Hic *Syllæus* cum aliquando ad Herodem ob aliquod negotium veniſſet, & inter cœnandum Salomen vidiſſet, animum ad eam adjecit: & viduam eſſe cum ſciret, cum ea verba fecit. Et Salome, quæ fratri minus quam antea chara eſſet, neque non juvenem valde amaret, in conjugium conſentiebat: ac ſequentibus diebus, cum ad cœnam ibatur, multa magnaque ſigna cernebantur eorum conventionis. Hæc regi referebant uxores, ejuſmodi turpitudinem deridentes: & Herodes eadem de re quæſivit etiam ex Pherora, juſſitque ut in cœna obſervaret, quomodo ſe erga ſe invicem gererent. Ille vero retulit, facile ex eorum aſpectibus & nutibus intelligi poſſe, utrumque ad eam rem proclivem eſſe. Poſtea diſceſſit ſuſpectus Arabs: deinde poſt duos aut tres menſes rediit ob eam rem nominatim, & de ea cum Herode loquutus eſt, ab eo Salomen petens in matrimonium. fore enim ei hanc affinitatem non inutilem, ut commercium habeat cum Arabum * regno, quod & jam, ſi poteſtas ſpectetur, ſibi contigit, multoque magis penes ipſum futurum eſſet. Cum autem hoc ad ſororem referret Herodes, & eam interrogaret an ad nuptias conſentiret, protinus quidem illa annuit.

ἤκουσεν, ἐτύγχανεν δὲ παροῦσα, πιθανῶς ἀνεβόησεν, ὡς ὑδὲν εἴη [a] παρ' αὐτῆς τοιοῦτον, ᾗ ὅτι διὰ ταυτὸς ἐστιν ἅπασιν εἰς μῖσος [b] ἀλαγεῖν αὐτῷ τὸν βασιλέως, ᾗ πάντα τρόπον [c] ἀνελεῖν διὰ τὴν εὔνοιαν ἣν ἔχη περὶ τὸν Ηρώδην, ἀεὶ προγινώσκουσα τοὺς κινδύνους· οἱ δὲ τῷ παρόντι ᾗ μᾶλλον ἐπιβουλεύειν. μόνη γὰρ ἀναπείθουσα τὸν ἀδελφὸν [d] ἐκβάλλειν ἣν εἶχε γυναῖκα, λαμβάνειν δὲ θυγατέρα τοῦ βασιλέως, εἰκότως ὑπ' ἐκείνων μεμισῆσθαι. τοιαῦτα λεγόντος, ᾗ πολλάκις μὲν ἐπιδραττομένης τῶν τριχῶν, πολλάκις δὲ τυπτόντος τὰ στέρνα, ἡ μὲν ὄψις εἶχε πρὸς τὴν ἄρνησιν πιθανόν, ἡ δὲ κακοήθεια τοῦ τρόπου τὸ οἷς τοῖς γενομένοις ὑποκρίσιν ἀπεσήμαινεν. ὁ δὲ Φερώρας εἰς μέσον ἀπειλημμένος, μηδὲν εὔχρηστον εἰς ἀπολογίαν ἔχων, εἰπεῖν μὲ ὁμολογουμένως, ἀκοῦσαι δ' ὃ πιστεύομεν. ἐγένετο δὲ ὅτι πλεῖον ἤτε σύγχυσις, καὶ ἡ τῶν λόγων εἰς ἀλλήλους ἄμιλλα. τέλος δὲ ὁ βασιλεὺς, τόν τε ἀδελφὸν ᾗ τὴν ἀδελφὴν μεμισηκὼς, ἀπεπέμπετο, ᾗ τὸν μὲν ἐπαινέσας τὴν ἐγκράτειαν, ᾗ ὅτι πρὸς αὐτὸν ἀνενεγκεῖν τοὺς λόγους, ὀψὲ τὴν ὥραν περὶ θεραπείαν τοῦ σώματος ἐγένετο. τοιαύτης δὲ τῆς μάχης ἐμπεσούσης, κακῶς ἤκουσεν ἡ Σαλώμη, παρ' αὐτῆς δὲ ἐδίκῃ κεκινῆσθαι τὰ [e] περὶ τὴν διαβολήν· αἵτε τοῦ βασιλέως γυναῖκες ἤχθοντο, φύσει δυσχερεστάτην εἰδυῖαι, ᾗ γινομένην ἄλλοτ' ἄλλῃ κατὰ καιροὺς ἔχθραν καὶ φιλίαν. ἔλεγον οὖν ἀεὶ τὰ πρὸς τὴν Ηρῴδην κατ' αὐτῆς, ᾗ τὰ συμπεσὸν ὅτι μεῖζον [f] ἦγαγεν τὸ εἰς τοῦτο παῤῥησίας.

ς'. Ην μὲν γὰρ ὁ τῆς [g] Αραβίας βασιλεὺς [h] Οβόδας, ἀπραγμων καὶ ναθὴς τὴν φύσιν· Σύλλαιος δ', αὐτῷ [i] διήκει τὰ πολλὰ, δεινὸς ἀνὴρ καὶ τὴν ἡλικίαν νέος ἔτι καὶ καλός. [k] ὅτος ἐπὶ χρείας οὖν τινος ἐλθὼν εἰς τὴν Ηρῴδην, συνδειπνῶν [l] ἴδεν τὴν Σαλώμην, καὶ τὴν νεῦν ἔχει πρὸς αὐτὴν· γνώσκων δ' ὅτι καὶ χήρα τυγχάνει, διελέγετο. Σαλώμη δὲ καὶ χεῖρον ἢ πάλαι φερομένη πρὸς τὸν ἀδελφὸν, καὶ ᾗ νεανίσκον ἐκ ἀπαθῶς ὁρῶσα, πρὸς ᾗ γάμον ὥρμητο· [m] τοῖς τε μεταξὺ φοιτῶντων ὅτι τὸ δεῖπνον διεφαίνετο πλέον τε καὶ μὴ μέτρια τῶν ἐκείνων ὁμολογίας. Ταῦτα δὲ αἱ γυναῖκες ἀνέφερον τῷ βασιλεῖ, διαχλευάζουσαι τὴν ἀκμοσωΐαν· Ηρώδης δὲ καὶ αὐτὸς τὸν Φερώραν προσεπυνθάνετο, καὶ τηρεῖν ἠξίου αὐτὸς ὃ δεῖπνον, πῶς τὰ πρὸς ἀλλήλους ἐχήκασιν. ἐκεῖνος δὲ ἀπήγγελλεν, ὅτι καὶ νεύμασι καὶ βλέμμασιν ἐκ ἄδηλοι τὰ ὁρμῆς εἰσιν ἀμφότεροι. μετὰ τοῦτο, ὁ μὲν Αραψ ὑποπτος ὢν ἀπῆει· διαλιπὼν δὲ δύο μῆνας ἢ τρεῖς, ἔρχεται πάλιν ὡς ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, καὶ λόγους Ηρῴδῃ προσεφερεν, ἀξιῶν αὐτὸν τὴν Σαλώμην δοθῆναι πρὸς γάμον. ἐσεσθαι γὰρ ἐκ ἀλυσιτελὲς τὸ κῆδος ἐπιμιξίᾳ τῆς τῶν Αράβων ἀρχῆς, ᾗ αὐτῷ καὶ νῦν ἤδη παρεῦναι δυνάμει, καὶ μᾶλλον ὀφείλεσθαι. τὸν δὲ Ηρώδην τὸν λόγον ἀναφέροντα, καὶ πυνθανομένην τὴν ἀδελφὴν, εἰ πρὸς γάμον ἑτοίμως [n] ἔχει, ταχέως μὲν ἐκείνη προσήκατο.

Σύλλαιος

a Sic *MSS.* παρὰ deeſt *Editis.* b Κατασῆσαι *Busb.* c Ενέχειν *Vat.* ἐνίσχειν *Hen.* à prima manu. d Εκβαλεῖν ἣν ἔχει γυναῖκα, λαβεῖν ᾗ θυγατέρα τοῦ βασιλέως· Δι' τοῦτο μεμισῆσθαι *Busb.* e Περὶ τὴν Δραβόλης *Busb.* f Ηες τὴν κατ' ἐκείνης ἐχθραν *Busb.* g *Sc.* Ναβαταίων, ut apud *Strabonem*, l. 16. p. 780. h Οὐαιδας *Busb.* perperam, ut conſtat ex *Strabone*, l. 16. p. 781. ubi Οὐοδας dicitur. i Hic Syllæus Ναβαταίων ἐπίτροπος dicitur *Straboni*, p. 780. k Υπὸ χρείαν δή τινος *Busb.* ſine ἐστος. l Εἶδε *Busb.* m Ita verto ac ſi lectum eſſet ταῖς τε ἐξῆς, ſc. ἡμέραις, aut μεταξὺ acciperetur pro *poſtea*. Eſt qui legendum eſſe conjicit, τοῖς τε μεταξὺ φοιτῶντων, aut ταῖς τε μεταξὺ φοιτησῶν. n Ita *Vat.* & *Busb.* ἔχη in *cæteris*. * Principatu, quem jam ſibi nunc adeſſe, magis vero futurum ex plano credebat, *Epiphan.* cum Arabibus, quorum principatum & ſibi deberi & jam magna ex parte contigiſſe, *Gelen.*

a Ita

Σύλλαιος δὲ, ἀξιώντων αὐτὸν ἐγγραφῆναι τοῖς τῶν Ἰουδαίων ἔθεσιν, καὶ τότε γαμεῖν, ἄλλως γὰρ οὐκ εἶναι δυνατὸν, οὐχ ὑπομένας, ἀλλὰ καὶ καταλοιδήσεσθαι παρὰ τῶν Ἀράβων εἰπών, εἰ τοῦτο παράξειεν, ἀπαλλάξεται. Σαλώμην οὖν ὁ, τε Φερώρας ἤδη διέβαλλεν εἰς ἀκρασίαν, καὶ μᾶλλον αἱ γυναῖκες, λέγουσαι κοινωνίαν αὐτῇ γενέσθαι πρὸς τὸν Ἄραβα. τοῦτο δὲ κόριον ἰδὼν τὰδελφῷ κατενεγκόμενον ὁ βασιλεὺς, ἰδὼν ὁ μὲν Φερώρας οὐκ ἔλαβεν, ὡς πρεῖπον, [a] ἠπημελημένῳ τὴν γυναικὸς, αὐτὸς δὲ Σαλώμης εἰς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον Κοστοβάρου γενόμενον, ὥρμητο μὲν ἐκείνῳ [b] συνοικίσαι. μεταπεμψάμενος δὲ τὸν Φερώραν, τὸ νεανίσκον οὐκ εὔνουν ἔσεσθαι λέγοντος, διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πατρὸς, καὶ δικαιότερον εἶναι λαβεῖν αὐτὸς παῖδα τῆς τετραρχίας ὄντα διάδοχον. οὗτος δὲ συγγνώμην ἠτεῖτο, [c] καὶ μετέπεισεν οὕτως. [d] ἐκείνη μὲν οὖν, ἀνταλλαγείσης τῆς ἐγγύης, ἐγαμεῖτο [e] τῷ Φερώρᾳ μειρακίῳ, φέρνην ὀφειλόντων ἑκατὸν τάλαντα τοῦ βασιλέως.

Syllæus vero, cum rogaretur ut ipſe in Judæorum mores concederet, atque tum demum matrimonium iniret, (aliter enim fieri non poſſe) non conſenſit, dixitque, ſi faceret, ſe ab Arabibus lapidatum iri: atque ita diſceſſit. Inde Salome à Pherora, ut mulier intemperans, vituperabatur, magiſque etiam à feminis, quæ eam cum Arabe rem habuiſſe dicerent. Cum autem Salome filio ſuo è Coſtobaro nato puellam peteret, à rege fratri ſuo Pheroræ deſponſam, ei tamen non nuptam, quòd, ut antea dixi, *alterius* uxoris amore captus eſſet, *rex* quidem voluit illam ei locare; ſententiam vero mutavit ſuaſu Pheroræ, dicentis, haud fore ut amaret *eam* propter patris ſui cædem; atque ſatius eſſe ut ſibi *in generum* caperet ipſius filium, qui in Tetrarchiam ſucceſſurus erat. Atque ita *prioris offenſæ* veniam impetravit, ſimulque in ſuam ſententiam regem adduxit. Tum illa quidem, mutatis ſponſalibus, nuptum datur Pheroræ puero, rege centum talentorum dote eam locupletante & ornante.

Non fiunt nuptiæ, quod Syllæus in Judæorum mores concedere noluerit.

Herodis filia Pheroræ filio nupta datur.

ΚΕΦ. η'.

Ὡς Ἡρώδης συλλαβὼν ἔδησε τὸν Ἀλέξανδρον, ὃν μετ' ὀλίγον Ἀρχέλαος ὁ Καππαδόκων βασιλεὺς Ἡρῴδῃ αὐτῷ πατρὶ διήλλαξεν.

Οὐκ ἀνῆτο δὲ τὰ [f] κατὰ τὴν οἰκίαν ἀεὶ καὶ [g] μείζους τὰς ταραχὰς λαμβάνοντα. [h] ἐξ συμπίπτει τοιοῦτον, ἐξ αἰτίας μὲν οὐκ εὐσχημόνως, χωρῆσαι δὲ πρόσω καὶ δυσχέρειαν. ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ διὰ κάλλος ἐπιθυμούμενοι. τούτων ὁ μὲν οἰνοχοεῖν, ὁ δὲ δεῖπνον προσφέρειν, ὁ δὲ [i] κατακοιμίζειν [k] τὸν βασιλέα πεπίστευτο, καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς. [l] καὶ τις ἀγγέλλει τῷ βασιλεῖ διαφθαρῆναι τούτους ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ παιδὸς ὑπὸ πολλοῖς χρήμασιν. [m] ἀνακρινάντων δὲ περὶ [n] μὲν τῆς γεγενημένης πρὸς αὐτὸν κοινωνίας καὶ μίξεως, ὡμολόγουν· ἄλλο δὲ οὐδὲν δυσχερὲς εἰς τὸν πατέρα συνειδέναι. βασανιζόμενοι δὲ μᾶλλον, καὶ ἐν ταῖς ἀνάγκαις ὄντες, ὑπετείνοντο ἀεὶ τὸν ὑπηρετοῦντι, καὶ κακιζομένων τῷ Ἀντιπάτρῳ τὸ τοιοῦτον, ἔλεγον, ὡς εἴη δυσμένεια πρὸς τὸν πατέρα καὶ μῖσος ἔμφυτον Ἀλεξάνδρῳ· ὠδυνοῖτο δ' αὐτοῖς Ἡρῴδῃ μὲν ἀπεγηρακέναι πρεσβύτῃ ἤδη τετυχηκότα, καὶ τῷ γήρᾳ ὠδυκάλυμμα ἐν χερσὶν ποιούμενον, μελαίνοντα τὰς τρίχας, καὶ κλέπτοντα τὸν ἔλεγχον τῆς ἡλικίας. [o] εἰ δ' αὐτῷ προσγένοιτο τὴν νῦν προσγενομένην τῆς βασιλείας, ἰδὼν καὶ μὴ βλαμένης τοῦ πατρὸς οὐκ ἄλλης τινὸς εἶναι, ταχὺ τὸν προῆκον ἔξειν ἐν αὐτῇ τόπον. ἐν γὰρ μόνον ἀφὰ τὸ γένος, [p] ἀλλ' ἤδη καὶ ταῖς προσκλίσεις ἕτοιμον αὐτῷ τὸ κρατεῖν εἶναι. πολλοὶ μὲν γὰρ τῶν ἡγεμόνων, πολλοὶ δὲ τῶν φίλων συνεργάσειν, ἐὰν οἱ πονηροὶ, πᾶν ὅτι οὖν ἐν δρᾶν καὶ πάσχειν.

CAP. VIII.

Quomodo Herodes Alexandrum in vincula conjecit, quem non multo poſt Archelaus Cappadocum rex patri ejus Herodi reconciliat.

Attamen in tranquillo non erant res domeſticæ, ſed magis magiſque indies creſcebant turbæ. Atque iſtiuſmodi quid accidit, quod ab initiis non adeo honeſtis profectum magnas peperit difficultates. Erant ſpadones *quidam* regi propter formæ elegantiam chariſſimi. quorum unus ei erat à poculis; alter à menſa; tertius ſopiendi regis procurationem habebat, & regni maxima negotia adminiſtrabat. atque hos ab Alexandro *ejus* filio multa pecunia corruptos quidam regi indicavit. Illi vero, cum interrogati eſſent, an cum eo conſueverint & congreſſi fuerint, rem faſſi ſunt; aliud quiddam in patrem flagitium nullum ſcire. Sed cum acrius cruciarentur & in neceſſitatibus eſſent, & à miniſtris in gratiam Antipatri ſemper crudelius torquerentur, *in hanc ſententiam* dixerunt, Alexandrum ſcilicet patri eſſe infenſum, innatumque odium alere; ſeque ab eo monitos,* Herodem imperium abdicaſſe, ut qui jam inutilis eſſet, & ſenectuti annorum operimentum faceret, capillos denigrando, occultandoq; quicquid ætatem proderet. Quod ſi ejus partes ſequi vellent; fore ut eo regnum adepto (quod vel invito patre ad alium neminem venturum eſſet) brevi primas in regno tenerent. ſibi enim facile eſſe imperio potiri, non ſolum propter genus, ſed etiam propter apparatum quem haberet. quippe quod multi & ducum & amicorum, nec ii mali homines, ab ipſo ſtarent, ad quidvis & faciendum & patiendum parati.

Novæ turbæ domi Herodis.

Eunuchorum de Alexandro confeſſio.

Β'. Τούτων τῶν λόγων ἀκούσας Ἡρώδης, ὅλος ἐγένετο τῆς ἐπιπρείας καὶ τῆς ὀργῆς, τὰ μὲν εἰς ὕβριν ῥη-

2. His auditis, Herodes iræ timoriſque plenus erat, contumelioſe dicta ægre ferens, quæque

Ex qua irritatus Herodes.

a Ita *Vat.* & *Busb.* ἠπιόμβρῳ, forſan pro ἠπιώμβρῳ, in *Editis Aliiſque.* b Ita *Busb.* συνοικῆσαι in *reliquis.* c Καὶ μὴ πείσας ἦτας *Vat.* & *Hen.* à pr. m. d Ἐκείνης *Hen.* & *Busb.* e Ita *Baſ.* τοῦ τῆ Φερώρᾳ μειρ. *Busb.* τοῦ Φερώρα μειρ. *Gen.* f Sic lego & diſtinguo, quo fere modo *Busb.* qui οἰκίαν habet & ἀεὶ poſt ἀεὶ omittit. κ τὰ οἰκεῖα, ἀεὶ κ in *Editis Aliiſque.* g Μᾶζους *Vat.* & *Hen.* à pr. m. h Καὶ συμπίπτει τι τοῦτον *Busb.* ἔτερον τι σκοπὸν *Zonar.* i Κατακοιμίζειν *Zonar.* k Illud τὸν è *Cod. Busb.* l Καὶ τὶς ἀναγγέλλει *Busb.* m Ita *Vat.* & *Busb.* ἀνακρίνοντι in *Editis Aliiſque.* n Illud μὲν è *Cod. Vat.* & *Vet. Interpr.* o Ἢν δ' αὐτῷ *Vat.* p Ἀλλὰ δὴ *Busb.* * Herodem quidem ſpernere velut ſuperfluum, & cooperientem ſenectutis ſuæ tempora, dum annos ætatis celaret &c. *Epiphan.*

Herodes, calumniis fidem habens, ſævit in ſuos.

que ſuſpicionem movebant pro periculoſis habens: adeo ut ex utriſque magis irritaretur, & exacerbatus metuerit nè quid revera gravius contra ſe conflatum eſſet, quam ut illo tempore de eo ſatis cavere poſſet. Quo factum eſt ut eam rem aperte non excuſſerit, ſed homines miſerit ad obſervandos eos quos ſuſpectos habebat: atque adeo in omnes ſuſpicione & odio laborabat, ratuſque tutius eſſe ut multos ſuſpicaretur, etiam de innocentium fide magnopere dubitabat. In ſumma, nullus modus erat: quo quiſque magis eum frequentabat, eo magis timebatur, tanquam qui lædere magis poſſet; qui vero ad eum non itabunt, eos plerumque vel tantum nominaſſe ſat erat, ſtatimque ad ſui ſecuritatem facere credebatur ut interficerentur. Ad extremum eò verſi ſunt aulici, quoniam certa ſpe ſalutis carerent, ut alii in alios inveherentur, dum pro ſe quiſque cogitat, ſi alterum accuſare anticipet, ſe poſſe eſſe ſalvum. Deinde, ubi quis alterum oppreſſerat, inviſus erat, adeoque merito ob ea ulciſcendus videbatur, quibus alios læſerat, ſolummodo quod eos anteverteret. Quin hac ratione ſeſe nonnunquam de privatis inimicitiis vindicabant: & ipſi viciſſim deprehenſi ſimiliter pœnas dabant, & occaſione tanquam machina & decipula in adverſarios utebantur, ac deinde eodem, quem aliis obtenderant, laqueo capiebantur. Nam regem mox pœnitebat, quoniam quos necaſſet convicti non eſſent: quodque pejus erat, non utebatur ea pœnitentia ad talia deinceps cavenda, ſed ad eos ſimiliter puniendos, qui alios accuſaſſent.

Turbis mirum in modum agitatur regia.

3. Hujuſmodi quidem turbis agitabatur aula. Quinetiam multis amicorum denunciavit, non fore deinceps cur ad ſe officii cauſa ventitarent, aut in regiam intrarent: idque edicti eò fecit, quod propter eorum reverentiam minus peccare licenter audebat. Nam & tunc expulit *aula* Andromachum & Gemellum, qui erant de ejus veteribus amicis, & multum ejus domui, tum curandis regiis negotiis, tum legationibus & conſiliis, profuerant, ejuſque filios docuerant,* & ſane primum tenuerant apud eum auctoritatis locum: & alterum quidem, quod Demetrius ejus filius Alexandrum frequentaret; Gemellum vero, quod illum noſceret animo eſſe in Alexandrum benevolo. nam & ei puero adhuc in ludo literario adfuerat, & Romæ commoranti comes adhæſerat. Cæterum & hos expulit, porroque graviori pœna libenter affeciſſet: ſed ne licenter graſſari videretur in viros tantæ dignitatis, ſatis habuit honore eos & poteſtate ſibimet peccanti obſtandi privare.

Andromachus & Gemellus regia pulſi.

Malorum auctor Antipater.

4. Horum autem omnium cauſa erat Antipater, qui, poſtquam inſanam patris licentiam animadverterat, cum jam diu ei à conſiliis fuiſſet, vehementer eum urgebat, eoque facilius quæ vellet perficere putabat, ſi omnes qui ſibi reſiſtere poſſent è medio tollerentur. Tunc igitur ejectis Andromacho & Gemello, ut re-

ῥηθέντα χαλεπῶς, τὰ δ' εἰς ὑποψίαν οὐκ ἀκινδύνως ἐλαβόν· ὥστε καὶ μᾶλλον ἐξ ἀμφοτέρων ἠρεθίζετο, καὶ πικρὸς ὢν ἐδεδοίκει [a] μηκέτι ταῖς ἀληθείαις συνεχόμενος ἐπ' αὐτὸν ἰσχυρότερον, ἢ φυλάξασθαι τοὺς ἐλέγχους ⟨καιρόν⟩. [b] ἔνθεν δὴ οὐκ φανερῶς τιμωρίαν ἐποιεῖτο, καθαιρῶν δὲ τῶν ὑποπτευομένων διέπεμψεν· ὑποψία τε καὶ μίσος τοῖς ἅπασι λῶν, καὶ τιμωρίαν ἐπ' ἀσφαλείᾳ λαμβάνων πολλῷ, [c] καὶ κατὰ τῶν οὐκ ἀξίων αὐτῇ χρώμενος διετέλει. πέρας τε οὐδὲν λῶν, ἀλλὰ μένειν οἱ νομιζόμενοι μᾶλλον, ὡς ἂν καὶ μᾶλλον ἰσχύοντες, ἐδόκουν αὐτῷ φοβεροί· τοῖς δ' οἷς οὐκ ἦν σωπᾶσθαι πλείω ὀνομάσαι μόνον ἐδόκει, καὶ μέγας εὐθὺς ἀσφαλείας ἐδόκουν ἀπολύμενοι. τέλος τε ἦν περὶ αὐτὸν, οὐ τῷ μηδὲν ἔχειν βέβαιον εἰς ἐλπίδα σωτηρίας, ἐπ' ἀλλήλους ἐτράπησαν, [d] νομίζοντες μὲν εἰ φθάσας ἕτερος ἕτερον ἐβάλοι, τοῦτ' αὐτῷ τοῖς σωτηρίαν φέρειν. ὀπίφρονοι δ' εἴ ποτε τύχοιεν ὢν ἠξίουν γενόμενοι, καὶ [e] τῷ δικαίως αὐτοὶ παθεῖν ἐφ' οἷς ἀλλήλους ἠδίκησαν [f] προλαμβάνοντες μόνον. ἤδη οἷν οἰκείας τινὰς ἔχθρας ἐπεξήεσαν τῷ τοιούτῳ τρόπῳ, καὶ καταφωραθέντες οὐ τοῖς ὁμοίοις ἐγένοντο, ⟨καιρὸν⟩ ὥσπερ ὄργανον καὶ παγίδα ὀπὶ τοὺς ἐχθροὺς νοοῦντες, καὶ σφαλισκόμενοι τῇ πείρᾳ, καθ' ἑαυτοὺς ἑτέροις ἐπεβάλλοντο. ἥτε γὰρ μετάνοια τῷ βασιλεῖ ταχὺ ἀφ' τοῦ μὴ προφανῶς [g] ἁμαρτάνοντας ἀναιρεῖν ἐπεγίνετο, καὶ ἑαύτης τὸ χαλεπὸν, οὐκ εἰς ὃ παύσασθαι τοῦ ὁμοίου δρᾶν, ἀλλ' εἰς τὸ τιμωρήσασθαι τοῖς ἴσοις τοὺς ὑπεξαιμώσους ἀπηρτίζετο.

γ'. Τοιαύτη μὲν οὖν τῶν περὶ τὴν αὐλὴν παραχή· [h] πολλοῖς δὲ τῶν φίλων ἤδη καὶ τοῦτ' αὐτὸ προσῆκεν, ὡς ὑπ' ἐμφανίζεσθαι δέον αὐτῷ λοιπὸν, ὑπ' [i] εἰς τὸ βασίλειον εἰσιέναι. ταύτην δὲ τὴν παῤῥησίαν ἐποιεῖτο, [k] καθὸ ἦν παῤῥησίας ἐλάττων ἢ πλείων ὑποπτῆς μετειλήφει. καὶ γὰρ Ἀνδρόμαχον καὶ Γέμελλον, ἄνδρας ἄκωθεν φίλους αὐτῷ, καὶ πολλὰ μὲν περὶ τοὺς βασιλικοὺς χρείας, ἔντε πρεσβείας, καὶ συμβουλίας ὀνήσαντας, αὐτῷ τ' οἶκον, συμπαιδεύσαντας δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς, καὶ τί γὰρ ἦν πρῶτον παῤῥησίας τόπον ἐσχηκότας, παρῃτήσατο τότε μὲν, ὅτι Δημήτριος ὁ παῖς αὐτῷ σωήθης ἦν Ἀλεξάνδρῳ, Γέμελλον δὲ εὖνουν ὑπεῖχεν ἐκείνῳ, καὶ γὰρ ἐν τοῖς προφοῖς καὶ τῇ παιδίᾳ συνεγένετο, καὶ τότε ἐν τῇ Ῥώμῃ συνδιέτριβεν ἀπόντι μάλιστα. παρῃτήσατο δὲ καὶ τούτους [l] ἡδέως μὲν ἂν καὶ χεῖρον· ὑπὸ δὲ γε μὴ κατ' ἀνδρῶν οὐκ ἀσήμων ἔχειν τότε ἄχει τοιούτων παῤῥησίαν, τότε τε τιμῶν καὶ τὸ [m] δυνάσθαι κωλύειν [n] ἁμαρτάνοντας παραμύθιον.

δ'. Ἦν δὲ τούτων ἁπάντων αἴτιος Ἀντίπατρος, ὃς, ἐπεὶ δὴ τὸ γενοσηκὸς τοῦ παιδὸς παῤῥησίας καλέμαθεν, ἐκπαλαι μὲ συνεδρεύων αὐτῷ προσέκειτο, καὶ μᾶλλον ἐδόκει τι πεπραγέναι, εἰ τὸ ἀντίχειρ δυναμένων ἕκαστος ὑπεξαιρεθείη. τότε γοῦν τὸ περὶ τὸν Ἀνδρόμαχον ἀπελαθέντων λόγου

a Hîc ἔτι poſt μηκέτι ſubintelligendum videtur. b Ἐνθένδε οὐδ' οὐκ φ. *Busb.* c Καὶ deeſt *Busb.* d Νομίζοντες ᾗ εἰ φθ. *Vat.* & *Hen.* à prima manu. e Τῷ pro τοῦτο. f Προσλαμβάνοντες *Vat.* προσπαλαίοντες *Busb.* g Ἁμαρτάνοντα ἀναιρεῖν ἐπιγίνετο *Vat.* ἁμαρτάνοντας ἀναιρεῖν γίνεται *Hen.* h Πολλοὶ δὲ τῶν φίλων ἤδη καὶ τοῦτ' αὐτὸ προσῆκεν *Vat.* i Εἰς τὰ βασίλεια *Busb.* & *Zonar.* k Καθ' ὃν ἦν παῤῥησίαν *Busb.* l Ἡδέως μὲν ἂν ⟨καὶ⟩ τούτους, τοῦτο *Vat.* & *Hen.* à pr. m. m Δυνάσθαι κωλύειν *Vat.* n Ἁμαρτάνοντας in *libris.* * *Magis ad verbum*, & quid enim aliud quam primum *&c.*

a Ἐτέροις

γου καὶ παῤῥησίας, πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ὅσους ᾤετο πιστοὺς Ἀλεξάνδρῳ, βασάνοις ἀνέκρινεν, εἴ τι κατ' αὐτοῦ τολμηθὲν εἰδείησαν. οἱ δὲ ἀπέθνησκον, οὐδὲν ἔχοντες λέγειν. τὸ δ' ἰδιοῦ φιλονεικίας αἴτιον, εἰ μή τι τοιοῦτον οἷ[a] οἰόμενοι κακῶς εὐρίσκοιτο· καὶ δεινὸς Ἀντίπατρος ἦν μὲν γὰρ αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἀναίτιον εἰς ἐγκράτειαν καὶ πίστιν ἁλῶναι, ὑπαιτιώμενος δὲ ζητεῖν ἃ πλείονα τὸ λανθάνον τῆς ὑπονοίας. καὶ τις ἐν πολλοῖς τοῖς βασανιζομένοις εἶπεν, ὡς [b]εἰδείη μὲν νεανίσκον λέγοντα πολλάκις, ὅταν ἐπαιρόμενος αὐτὸς τύχοι τοῦ τε σώματος ὡς εἴη μέγας, καὶ τὴν τοξικὴν εὐστοχίαν, καὶ τἄλλα τὰ περὶ ἀρετὴν ὑπὲρ ἅπαντας, ὅτι ταῦτα αὐτῷ καλὰ μᾶλλον ἢ πρὸς ἀγαθὰ πρὸς τῆς φύσεώς ἐστιν· ἄχθεσθαι γὰρ ἐπ' αὐτοῖς μὲν πατέρα καὶ φθονεῖν. αὐτὸς τε [d]ὅταν μὲν ἅμα πρὸς πατρὸς συστέλλειν αὑτὸν, καὶ καθαιρεῖν ὡς μὴ μεῖζον ὁρᾶσθαι· τοξεύων δὲ ἐν τοῖς κυνηγεσίοις ἐκείνῳ παρῆν[e] ἄποσκοπεῖν. τὴν γὰρ φιλοτιμίαν εἰδέναι τῷ γεγεννηκότι, τὸν ὑπὸ πολλῶν εὐδοκιμούντων. [f]βασανιζόμενον οὖν ὑπὲρ λόγου, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ σώματος, προσεπίθετο, ὅτι, ἐπειδὴ [g]ἔχων τὸν ἀδελφὸν Ἀριστόβουλον, [h]βουλεύσαιτο ἐν κυνηγεσίῳ λοχήσας ἀνελεῖν τὸν πατέρα, καὶ φεύγειν εἰς Ῥώμην, ἐπειδὴν τοῦτ' αὐτῷ προχωρήσῃ, τὴν βασιλείαν αἰτησόμενον. εὑρέθη δὲ καὶ γράμματα τοῦ νεανίσκου πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ἐν οἷς ἐμέμφετο τὸν πατέρα μὴ δίκαια ποιήσειν, Ἀντιπάτρῳ χώραν ἀποδιδόντα πρόσοδον ἑξακοσίων ταλάντων φέρουσαν. ὑπὲ τούτοις εὐθὺς μὲν ἔδοξε τι πιθανὸν ἔχειν Ἡρῴδης, ὡς ᾤετο, κατὰ τῆς τῶν παίδων σωφροσύνης· καὶ συλλαβὼν ἔδησε τὸν Ἀλέξανδρον. αὖθις δὲ οὐκ [i]ἀνῆκε χαλεπὸς ὤν, τοῖς μὲν ὑφ' οἷς ἤκουσεν ἄγαν πεπιστευκώς· ἀναλογιζομένῳ [k]δὲ ἄξιον μὲν ὑποβολῆς ἐξ αὐτοῦ οὐδὲν ἐφαίνετο, μέμψεις δὲ καὶ νεανικὴ φιλοτιμία, [l]καὶ τὸν κτείναντα φανερῶς εἰς τὴν Ῥώμην ὁρμᾶν ἀπέφαινον. ἀξίωμα δὲ καὶ μεῖζόν τι λαβεῖν τῆς περὶ τὸν υἱὸν ὑποψίας τεκμήριον, καὶ φιλόεικον· ἣν μὴ δόξαι προσηκόντως τοὺς δεσμοὺς καταγνωκέναι. τοῦ δὲ φίλων τῶν Ἀλεξάνδρου βασανίζων τοὺς μὲν τέλει, διέφθειρεν αὐτοῦ ὑπολύσας, οὓς δὲ ὑπόντας [m]ὧν ἐκεῖνος ᾤετο. πολλῆς δὲ τῆς εἰς τὸ τοιοῦτον ἑτοιμότητος ὕσης, καὶ φόβου καὶ ταραχῆς περὶ τὸ βασίλειον, ἐς τις τῶν νεωτέρων, ὡς ἐπὶ ταῖς ἀνάγκαις ἐγένετο, προσέπεμψεν ἔφη τοῖς ἐν Ῥώμῃ φίλοις τὸν Ἀλέξανδρον, ἀξιοῦντα κλητῆναι παρὰ τὸν Καίσαρος, ἔχειν [n]δὲ αὐτῷ πρόξιν ἐπ' αὐτὸν συνισταμένῳ μιμοῦσθαι, Μιθριδάτην τὸν βασιλέα Πάρθων τῷ πατρὶ ἠρημένου καὶ Ῥωμαίων φίλον· ἔναγε δὲ αὐτῷ καὶ φάρμακον ἐν Ἀσκάλωνι παρεσκευασμένον.

gem alloqui & admonere non poſſent, cœpit rex in omnes tormentis quæſtionem habere, quos Alexandro fideles eſſe credebat, ut extorqueret ſi quid ille contra ſe molitus eſſet. Illi vero cum nihil dicere haberent, moriebantur. id quod regem reddebat furioſiorem, quia nihil eorum quæ male ſuſpicaretur deprehendi poſſet: & Antipater ita malitioſus erat, ut cum quis reipſa innocens reperiebatur, negaret innocentiam eſſe, ſed *erga Alexandrum* conſtantiam atque fidem, regemque inſtigaret ad quærendum ex aliis de arcanis inſidiis. Atque accidit, inter complures qui cruciabantur, ut unus fateretur, ſe noſſe Alexandrum dicere ſolitum, cum à corporis proceritate & jaculandi peritia cæterarumque virtutum ſingulari excellentia collaudaretur, eas ſibi naturæ dotes magis pulchras eſſe quam bonas, quippe patri inviſas & invidioſas. itaque ſe cum patre ambulantem ſeipſum ſupprimere ſolere atque demittere, ne illo major videretur: & in venatione cum patre jaculantem data opera aberrare, ut qui patrem gloriæ ſtudioſiorem norit, quam ut alios ferret ſibi laudem ex iſtis comparare. Deinde ſuper ea re tormentis interrogatus, remiſſo cruciatu illud addidit, Alexandrum cum fratre ſuo Ariſtobulo ſtatuiſſe in venatione patrem inſidiis perimere, & tum patrato facinore Romam ad petendum regnum perfugere. Repertæ ſunt præterea Alexandri ad fratrem literæ, in quibus de patre conquerebatur, qui inique Antipatro regionem daret, ex qua ducenta talenta ad eum redirent. Hîc continuo ſibi viſus Herodes certum aliquod habere argumentum ſuſpicionis, quam de pueris conceperat, Alexandrum comprehendi & in vincula tradi jubet. Deinde ne ſic quidem moleſtus eſſe deſinebat, partim quia auditis non multum fidei adjungebat, partim quia rem perpendendo nihil apparebat cur deberet ab illis per inſidias appeti, ſed videbat querimonias eſſe & contentiones juveniles, neque credi poſſe ut qui patrem interfecerat palam Romam proficiſceretur. Quapropter majus argumentum culpæ filii habere volebat, & ſollicitus erat ne eum inconſideratius in vincula dediſſe videretur. Itaque ſummos amicorum Alexandri eouſque excruciavit ut multos necârit, nec tamen quicquam extorſerit eorum quæ exſpectabat. Huic ille rei dum vehementer incumbit, & regia timorum turbarumque plena eſt, fuit juvenis quidam, qui, ubi tormenta ei admota erant, fatebatur, Alexandrum Romam ad amicos literas miſiſſe, ut ſe curarent à Cæſare cito accerſendum. habere ſe novas adverſus eum res, quas ei indicare vellet, videlicet ſuum patrem cum Mithridate Parthorum rege amicitiam contra Romanos coiiſſe: atque illud adjecit, Alexandrum habere paratum venenum Aſcalone.

Multi ex Alexandri amicis in tormentis necati.

Quidam, tormentorum vim non perferens, Alexandrum accuſat.

Alexander in vincula conjicitur.

Alteri etiam extorqueitur confeſſio.

5. His

a Ἐνιοὶ Busb. b Οἶδε Busb. c Ὅτι ταῦτα αὐτῷ τὰ καλὰ, λυπηρὰ μᾶλλον Busb. Ὅτι ταῦτα αὐτῷ καὶ μᾶλλον ἦσαν Vat. d Ὅταν μὲν προσπαίων Vat. & Hen. à prima manu. e Ita edendum cenſui. ἀποσκοπεῖν in libris. ſi quis ἀποσκοπὸς malit, per me licet. f Βασανιζομένου τοῦ τι λόγου Vat. & Hen. à pr. m. g Ita Vat. & Hen. à pr. m. ἴσχυε in Editis Aliiſque. h Eo modo Baſ. atque ita fere Zonaras, προσεπίθετο ὅ, ὡς [δι' ὅτι Busb. Vat. & Hen. à pr. m.] καὶ βουλεύσαιτο σὺν Ἀριστοβούλῳ ἐν κυνηγεσίῳ ἀνελεῖν τὸν πατέρα ἔπειτα εἰς Ῥώμην φυγεῖν, τὴν βασιλείαν μετιόντα. Epiphanius vertit, addebat, quod patrem Ariſtobulum conſcium haberet, ut in venatione patrem perimentes, ad Romam confugerent, regnumque peterent. antea editum erat, ſenſu plane mutilo, Ἀριστοβούλου ἐν κυνηγεσίῳ λοχήσαντος φεύγειν εἰς Ῥώμην. i Ἀνιεν Busb. k Γὰρ Hen. Busb. & Vat. l Καὶ τὸν πατέρα κτείναντα Busb. καὶ κτείναντος legiſſe videtur Epiphan. m Οἷον ὄντων Zonar. n Γὰρ Hen. Busb. & Vat.

Alexander, quo magis Herodem irritaret, inſidias ſtructas eſſe fatetur.

5. His rebus credidit Herodes, & in iis malis nonnullam temeritatis ſuæ conſolationem cepit, ſibiipſi aſſentando & majora eſſe quam erant mala perſuadendo. Verum non eſt inventum venenum, licet diligentiſſime quærendum curaverit; neque tamen id negavit Alexander, ut qui de induſtria malorum magnitudinem augere vellet: ſed patris temeritatem majori adhuc crimine incitavit, forſan ut hoc ipſo facilitatis in calumniis fidem habendo pudorem ei incuteret, non minima tamen dedita opera, ut, ſi forte crederetur, ipſum cum tota regia malis exagitaret. Dimiſit enim quaternas literas, in quibus ſignificabat, "nihil "opus eſſe tormentis, neque procedendum ul- "terius, quippe quod ipſe inſidias fecerit, & "quidem ſocio Pherora & regiorum amico- *Conjurationis ſocios indicat, viros regi fidiſſimos.* "rum fidiſſimis; Salomen quoque ad ſe ve- "niſſe noctu & ſecum per vim concubuiſſe: "atque omnium conatus eo tendere, ut regem "de medio tollerent, atque ita perpetuo me- "tu liberarentur". Inter cæteros etiam accuſabantur Ptolemæus & Sapinnius, qui regi fideliſſimi habiti ſunt. Quid enim multis? haud aliter ac ſi rabies eos occupaſſet, in ſe invicem efferabantur qui aliquando fuerant amiciſſimi, cum neque ſui defendendi neque alios refellendi, ad veritatem patefaciendam, locum haberent, ſed omnes nullo judicio neci darentur. atque dum alii vincula, alii necem, vel eorundem exſpectationem deflerent, ſolitudo & mœſtitia, pro præteriti temporis felicitate, regiam complebant. Itaque tota Herodis vita ei erat acerba, ut qui *perpetuo* turbaretur, &, quod nemini ſe auderet credere, triſti futuri exſpectatione cruciaretur. Quinimo frequenter animo ſuo perſuadebat, invadi ſe à filio, & eum ſtricto gladio aſtare. adeo ut, dum in ea cogitatione dies noctesque verſatur, non ſecus ac furioſus & mente captus baccharetur. Atque ita quidem ille ſe habebat.

Herodem vitæ tædet.

XII. 6. Ubi autem iſta de Herode intellexit Archelaus Cappadocum rex, & de filia & de adoleſcente ſollicitus, amicique vicem dolens qui in tantas inciderit turbas, *Hieroſolyma* profectus eſt de induſtria ut res componeret. Cumque eum *ſicut audiverat* affectum inveniſſet, tempori nequaquam congruere exiſtimavit, ut eum reprehenderet aut temeritatis argueret. fore enim ut ille æger animi irritaretur, & quo majori ſtudio ſemet excuſaret ira vehementiori exardeſceret. Quapropter alia via aggreſſus eſt ad ea quæ tam male ceciderant emendanda, adoleſcenti quidem ſuccenſendo, & Herodem hominem æquum eſſe pronunciando, qui nihil temere feciſſet. atque illud inſuper adjecit, ſe filiæ ſuæ & Alexandri matrimonium diſſoluturum, ac ne filiæ quidem jure parſurum eſſe, ſi quid ea ſciret quod Herodi non indicaſſet. Rex autem ubi Archelaum (quem ſibi adverſaturum putabat) à ſe ſtare vidit, ſuique in gratiam tantam præ ſe ferre iracundiam, aliquan-

Archelaus aſſiste agit, ut Alexandrum patri reconciliet.

ε'. Τούτοις ὑπέτευσεν Ηρώδης, καί τινα παρρησίαν τῆς παρρητείας εἴληφεν ὑπὸ τοῖς κακοῖς, ὑπὸ τῶν ψευδῶν κολακευόμενος. καὶ ὁ μὲν φάρμακον εὐθὺς ἐπιζητεῖν ἤρχετο, [a] τῷ δ' ὑπερβολῇ τῶν κακῶν Αλέξανδρος οὐ φιλοτεχνίας ὑπερρῶσαι θέλων, εἰς μὲν ἄρτιον οὐκ ἐτράπετο· μετῆει δὲ τῷ παρρητείαν τῇ παιδὸς ἁμαρτίᾳ μείζονι, τάχα δὲ καὶ ἀφ' ἑτέρας δυσωπῆσαι βουλόμενος τὸ πρὸς τὰς διαβολὰς ἕτοιμον, ἤρχετο δὲ εἰ καὶ ἔτυχεν πιστευθεὶς κακοῦ αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν βασιλείαν προπρημένος. γράμματα γὰρ γράψας ὑπὸ βίβλοις τέτταρσιν ἀπέστειλεν, ὡς οὐδὲν δεῖ βασανίζειν, οὐδὲ περαιτέρω χωρεῖν, γενέσθαι γὰρ τὴν ὑπόβουλην, καὶ ζώντης συλλαμβάνειν τόν τε Φερώραν καὶ τοὺς πιστοτάτους αὐτῷ τῶν φίλων, Σαλώμην δὲ καὶ νύκτωρ ἐπεισελθεῖν [c]ἄχοντι μιγῆναι· καὶ πάντας ὑπὸ ταὐτὸν ἥκειν, τὸ θάνατον ἐκείνου ἐκποδὼν ποιησαμένους, ἄδειαν τῆς ἀεὶ προσδοκίας ἔχειν. ὑπὸ τούτοις καὶ Πτολεμαῖος διεβέβλητο καὶ [d]Σαπίνιος, ἃ πιστότατοι τῷ βασιλεῖ. [e]καὶ τί γὰρ ἡ καθάπαξ λύττης πλοῦς ἐμπεσοῦσης κατ' ἀλλήλων ἃ πάλαι φίλτατοι πεφιλείωντο, μήτ' ἀπολογίας μήτ' ἐλέγχου τόπον ἔως ἀληθείας ἐχόντων, ἀλλ' ἀεὶ γνομένης ἀκρίτου τινὸς εἰς ἅπαντας ἀπωλείας. καὶ τῷ μὲν δεσμά, τῷ δὲ [f]θάνατον, τῷ δὲ τὸ ταῦτα μέλλειν ἐπ' αὐτοῖς ὀδυρομένων, ἡσυχία τε καὶ κατήφεια τὸ βασίλειον ἀπεκόσμει τῆς πρώτης εὐδαιμονίας. καὶ χαλεπὸς ἦν Ηρώδῃ πᾶς ὁ βίος ὑπταραγμένῳ, καὶ τὸ μηδενὶ πιστεύειν μέγα τῆς προσδοκίας κολαστήριον ἔχοντι. πολλάκις γὰρ ὡς ἐπανιστάμενον αὐτῷ τὸν υἱόν, ἢ καὶ ξιφήρη παρεστῶτα ἀφ' φονεύσιας ἐλάμβανεν. ὅπως ἡ ψυχή, καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν πρὸς τούτῳ γενομένη, πάθος ἀνεμάξατο μανίας καὶ ἀγνοίας οὐκ ἤπιον. ἐν τοῖς μὲν οὖν ἐκείνου εἶχεν ὅπως.

ς'. Αρχέλαος δὲ ὁ τῆς Καππαδόκων βασιλεύς, [g]ὡς ἐπύθετο τὰ κατὰ τὸν Ηρώδην, ἀγωνιῶν τε ὑπὲρ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νεανίσκης, καὶ συναλγῶν ἀνδρὶ φίλῳ τῆς ὑπὸ τοσόνδε ταραχῆς, ἦκεν οὐκ ἐν παρέργῳ θέμενος τὰ πράγματα. καὶ καταλαβών ὅπως ἔχοντα, τὸ μὲν ὑποπτον ἢ φανὰν γενέσθαι τι προπετὲς αὐτῷ τελέως ἀνοίκειον εἰς τὸν κηδεστὴν ἡγήσατο. φιλονεικήσειν γὰρ κεκακωμένον, καὶ μᾶλλον ἀπολογεῖσθαι αὐτοῦ πλείονος ὀργῆς ἀναπλησθήσεσθαι. [h]μετὰ δὲ τάξιν ἑτέραν τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἠτυχημένων, ὀργιζόμενος τῷ νεανίσκῳ, καὶ κεῖνον ὑποικίζων λέγων, τῷ μηδὲν οὐ προπετείας ἐργάσασθαι. τόν τε γάμον ἀφαλύσειν ἔφη πρὸς τὸν Αλέξανδρον, καὶ μηδ' ἂν τῆς θυγατρὸς φείσασθαι [i]δικαίως εἴ τι συνοίσει τούτῳ ὑπὸ καλαμήνυσεν. τοιούτῳ δ' ὄντος [k]Αρχελάου ὑπ' προσδοκίαν [l]ὧν ὁ Ηρώδης ᾤετο, [m]ὃ δὲ πλέον ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ὀργὴν ὑποδεδυκυῖαν, μελέτην πιθὴν

a Διὰ ταῦτα τῶν κακῶν ὑπερβολὴν ὁ Αλέξανδρος φιλοτεχνίας ἀφειδεῖς καὶ βουλήσεις ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθροὺς, ἵν' αὐτῷ συναπόληται, χαίμησεν ὑπομφὴ τοῦ πατρὸς Zonar. b Καπποδοκῶν Busb. c Ita lego. ἄκοντι in libris Editis & pleriſque MSS. αὐτῷ μιγῆναι ἄκοντι Busb. αὐτῷ μιγῆναι καὶ ἄκοντι Zonar. d Σαπίνιος Busb. Σαπήνιος Gall. in Epiphanii verſione Sapphinius. e Ita legendum cenſui, prout p. 730. v. 37. καὶ τί γὰρ ἡ in Editis & MSS. plenius καὶ τί γὰρ ἄλλο ἤ, quid enim aliud niſi, vel quid enim aliud quam. f Θάνατον in libris. g Illud ὡς abeſt Hen. & Vat. h Μετὰ δὲ ἑτέρας Busb. i Δικαίως abeſt Vat. & Busb. k Αρχελάου repoſui è Cod. Busb. & Vet. Interpr. l Ἦν Ηρώδης Vat. ὧν ὁ Ηρώδης Hen. à pr. m. m Τὸ δὲ πλέον ἐπ' αὐτῷ Vat. Ita interpretatur Epiphanius, ac ſi legiſſet Τὸ πλέον αὐτῷ.

a Ita

πιπλεν ὁ Βασιλεὺς τ χαλεπότητος, καὶ λαβὼν ἐκ ὀ δικάιᾳ δοκεῖν τὰ πεπραγμένα πεποιηκέναι, κτ' μικρὸν εἰς τὸ ὀ πατρὸς ἀντιμεθίστατο πάθος. [2] αἰχλρὸς δ' ἦν ἐν ἀμφοτέροις, ὅτε μὲν ἀπελύοντο τινὲς τὰς ὀ νεανίσκυ ἀγχολὰς εἰς ὀργὴν ἐκταραττόμενος, ἐπειδὴ δὲ Αρχέλαος συνκατηγόρει, τοὺς δάκρυα καὶ λύπην οὐκ ἀπαθῆ μεθιστάμενος· ἐδεῖτο γοῦν ἐκείνυ μήτε ἀγχολύειν τ γάμον, ὀργῆς τε ἔλαττον ἔχειν, ἐφ' οἷς ὁ νεανίσκος ἠδίκηκεν. Αρχέλαος δὲ, τὸν ἀδελφὸν ὑπεικέστερον, εἰς τε τὺς φίλυς μετέφερεν τὰς ἀγχολὰς, ἐκείνων εἰ λέγων νέον ὄντα καὶ κακοηθείας ἀναίσθητον ἀγαθοῦ· τόν τε ἀδελφὸν αὐτῷ μᾶλλον εἰς ὑποψίαν καθίστη. ὀ γὰρ Ηρώδυ χαλεπῶς καὶ τοὺς τ Φερώραν ἔχοντος, ὁ μὲν ἀπειλᾷ ὀ διαλλάξαντος, Αρχέλαον ὁρῶν μᾶλιστα δυνάμενον, αὐτὸς τυχὼν τοὺς ἐκεῖνον ἐτοιμάπετο μελανέμων, καὶ πάντα τὰ σημεῖα τ μὴ μικρὸν ἀπωλείας ἔχων. Αρχέλαός τε ὅτε ὑποδεῖδεν τ ἔντευξιν, ὅτ' ἔφη δυνατὸς εἰ ταχὺ μεταπείθειν ὅτας ἔχοντα τ βασιλέα· βέλτιον δὲ εἰ αὐτῷ τοιστέναι καὶ δεῖλθ, τ πάντων αὐτὸν αἴτιον ὁμολογῆνται. [b] ἀφελήσθι γὰρ ὅτως ὀ θυμῷ τὸ τοιοῦτον, αὐτὸς δὲ [c] συλλήψεσθ παρών. ζῶντα δὲ [d] πειθένος αὐτῷ, σὺν ἀμφοτέροις ἰῶ διαπεπραγμένον. αἵ τε διαβολαὶ τοῦ δόξαν ἀφήρηντο ὀ νεανίσκυ, καὶ Φερώραν Αρχέλαος διαλλάξας, ὅτως εἰς Καππαδοκίαν ἀπῆλθ, κεχαρισμένος, ὡς ὐκ ἄλλος ὁ τῇ τότε τοιησάσθ τ χαρῶν, Ηρώδῃ γενόμενος. ὅθεν καὶ δώρυς αὐτὸν ἐτίμησε πολυτελεστάτοις, καὶ τοῖς ἄλλοις [e] μεγαλοπρεπὴς ὁ τοῖς μᾶλιστα φίλτατον ἡγησάμενος. ἐποιήσατο δὲ ὢ σωθῆναι εἰς Ρώμην ἐλθεῖν, ἐπειδὴ τοι τῶν ἐγκλημάτων Καίσαρι, καὶ μέγας Αντιοχείας ὅπι τὸ αὐτὸ παρῆλθον. ὀκεῖ καὶ ⟨Φ⟩ ἡγεμόνα Συρίας Τίτιον, ὃν διαφορᾶς Αρχελάῳ κακῶς ἔχοντος, διήλλαξεν Ηρώδυς, καὶ πάλιν εἰς Ιυδαίαν ὑποστρέφ.

tulum de acerbitate ſua remiſit, & dum putaret jure facta videri quæ feciſſet, paulatim animum paternum induit. Jamque in utramque partem miſerandus erat. cum quidem nonnulli conjectas in Alexandrum calumnias refellebant, turbabatur; cum vero Herodem defendebat Archelaus, ad fletum convertebatur, graviterque dolore affectus erat: eò uſque ut eum oraverit, ne connubium diſſolveret, neque adeo juveni ob maleficia iraſceretur. Itaque ubi paulo æquiorem factum vidit Archelaus, vertit in amicos calumnias, ab iis dicens corruptum Alexandrum, qui juvenis eſſet, neque malitiam ſentiret: & ſuſpicionem etiam magis in *regis* fratrem detorſit. nam cum Pheroras etiam in Herodis indignationem incurriſſet, ille, cum neminem haberet per quem cum rege in gratiam redire poſſet, videns magnam eſſe Archelai auctoritatem, eum adiit atratus, omniaque ſigna de ſalute deſperantis præ ſe ferens. Tum Archelaus ſupplicis preces admiſit, fieri tamen poſſe negavit, ut tantam regis iram cito reſtingueret; proinde præſtare, ut ipſe ab illo veniam peteret iret, ſeque totius mali auctorem eſſe confiteretur. ita enim ipſum immodicam *regis* iram diminuturum, ſe vero tum in auxilium commode adfuturum. Cum autem hæc ei perſuaſiſſet, perfecit ut pax utrique componeretur. atque ita juvenis præter opinionem crimine ſublevatus eſt, & Pheroram Herodi reconciliavit: deinde ſe in Cappadociam recepit, Herodi ut temporibus illis gratior quam quiſquam alius. adeo ut eum muneribus pretioſiſſimis honoraverit Herodes, & in aliis magnificus fuerit, eumque pro ſummo amico habuerit. Pepigit etiam iturum ſe Romam, quoniam de ſuis negotiis ad Cæſarem ſcripſiſſet: iveruntq; una Antiochiam uſq;. & litem ibi compoſuit Herodes inter Archelaum & Titium Syriæ * præſidem; atq; ita in Judæam reverſus eſt.

Archelaus in Herodis amicos Alexandri crimina transfert.

Herodes cum Alexandro & Pheroræ redit in gratiam.

Herodes comitatur Archelaum Antiochiam uſque, & lites componi inter Archelaum & Titium.

ιγ'. ΚΕΦ. θ'. XIII. CAP. IX.

Περὶ ἀποστάσεως τῶν Τραχωνιτῶν. ὡς Ηρώδυ κατηγόρησεν ὁ Σύλλαυ ὅπι Καίσαρ· καὶ ὡς, Καίσαρος ὀργιζομένυ, Ηρώδης τὰς αἰτίας ἀπελύσατο διὰ Νικολάυ.

De Trachonitarum defectione. Quomodo Syllæus Herodem apud Cæſarem accuſavit: atque Cæſare irato Herodes ope Nicolai crimina diluit.

ΓΕνομένῳ δὲ ὐ τῇ Ρώμῃ, καὶ κεῖθεν ἐπανήκοντι, συνέστη πόλεμος τοὺς τὺς Αραβας, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Ⓐ κατοικοῦντες τὸν Τραχῶνα, Καίσαρος ἀφελομένυ Ζηνόδωρον καὶ τοσοῦτος Ηρώδῃ τὴν χώραν, ληστεύειν μὲν ὐκ εἶχον ἐξυσίαν ἔτι, γεωργεῖν δὲ καὶ ζῆν ἡμέρως ἠναγκάζοντο. [g] τοῦτο δ' οὖν ὐκείνοις ὐχ αἱρετὸν, ὐδὲ λυσιτέλειαν ἔφερεν ἡ γῆ πονούντων. ὅμως δὲ [h] κατ' ἀρχὰς μὲν, ὐκ ὀπιτρέποντος τῷ βασιλέως, ἀπέχοντο τῶν εἰς τὺς τοιούτυς ἀδικημάτων. καὶ πολλὴ ἀγαθὸ τοῦτο ἰῶ εὐδοξία τῆς ὀπιμελείας Ηρώδυ. πλὴν

POſtquam autem Romam ivit, & inde revenit, bellum ortum eſt adverſus Arabas ob hujuſmodi cauſam. Incolæ Trachonis, poſtquam Cæſar eam regionem, Zenodoro ademptam, Herodi attribuerat, amplius quidem latrocinari nequibant, terram vero colere & quiete vivere cogebantur; id quod eis parum placebat, † nec admodum idoneum agriculturæ ſolum *habebant*. verumtamen à principio, rege eos coërcente, finitimos nullis laceſſebant injuriis. qua ex re Herodes magnam diligentiæ laudem adeptus eſt. Illo autem

Trachonitarum rebellio, ejuſque cauſæ.

---

a Ita lego cum *Cod. Busb.* εἴκτος in *reliquis*. *b* In *Editis Alliſque* ἀφιλόσω. veteri mendo, quod & codices obſedit *Epiphanii* qui vertit, *quia prodeſſent hæc ad ejus indignationem mitigandam*. Verum cum ἀφιλεῖ habeat *Busb.* ἀφιλόσω repoſui, prout legendum eſſe docuit *Cotelerius* in *Notis* ad *Monumenta Eccl. Gr.* Vol. 2. p. 578. Μαλάξαι γὰρ ἴσως τὸ σκληρὸν φ ὀργῆς *Zonar.* *c* Ita *Busb. Gall. Hen.* & *Zonar.* συνίψιος in *Editis*, nullo plane ſenſu. *d* Πειθόμενος ἦ τῷ Φερώρᾳ *Busb.* *e* Ita cum *Cotelerio* in *Notis* ad *Mon. Eccl. Gr.* vol. 2. p. 634. μεγαλοπρεπῶς in *libris* omnibus. *& omnibus magnifice diſavit* in verſione *Epiphanii*. *f* Ita reſcripſi, prout exſtat in *Cod. Mediceo* & pleriſque *Epiphanii* libris *MSS.* atque apud *Strabonem*, l. 16. p. 515. Τίτον in *Editis Alliſque*. quod male ſe habere poſt *Caſaubonum* (in *Exercit.* p. 136.) contra *Monacuſium* (in *Apparatu*, p. 154.) oſtendit *Ill. Card. Noriſius* in *Cenotaphiis Piſanis*, pag. 206. &c. *g* Τὸ δ' ἦν *Busb.* & *Vat.* *h* Διὸ δὴ τοῦ βασιλέως *Busb.* * Procuratorem, *Epiphan.* † Neque terra reſpondebat laboribus, *Gelen.* *a* Ita

autem Romam profecto, cum & puerum Alexandrum accuſabat, & Antipatrum ſuum filium commendaturus Cæſarem adibat, Trachonis incolæ mortuum eſſe Herodem ſermonibus divulgarunt, rebellaruntque, & iterum finitimum agrum, ut ante conſueverant, diripere & vaſtare cœperunt. At tum regii duces, abſente ipſo, eos domuerunt. Cæterum fuerunt circiter quadraginta latronum principes, qui, captorum exemplo territi, ex iis finibus ceſſerunt, ſeque in Arabiam receperunt, & à Syllæo, poſtquam is à Salomes conjugio aberraverat, accepti ſunt, qui eis locum munitum dedit : qua habitatione uſi, cœperunt non ſolum Judæam incurſare, verumetiam univerſam Cœlen-Syriam, receptum & præſidium maleficis ſceleratiſque præſtante Syllæo. Herodes autem, Roma reverſus, comperit eos gravia damna ſuis intuliſſe: & quoniam latronibus ipſis potiri nequibat, quippe ſecuritate ex Arabum tutela fretis, eas contumelias ægre ferens, Trachonem obiit, & latronum conſanguineos necavit. Ea res, quam pro gravi injuria habuerunt, tanto reddidit irritatiores, præſertim quod legem habebant, quæ ſuorum interfectores omnibus modis ulciſci juberet : adeo ut, quicunque tandem ſequuturus eſſet eventus, ex univerſa Herodis ditione prædas agere eamque diripere non ceſſarint. Ille vero, hac de re loquutus cum Saturnino & Volumnio, Cæſarianis ducibus, latrones ad ſupplicium depopoſcit. Quamobrem latrones ſeipſos magis etiam confirmare, & numero aucti omnia perdere, loca pagoſque Herodiani regni vaſtando, hominesque quos ceperant interficiendo : adeo ut hujuſmodi incurſiones bellicis ſimiles eſſent. homines enim jam circiter mille erant. Quam rem moleſte ferens Herodes latrones depoſcebat, & ſexaginta talenta exigebat, quæ Obodæ per manus Syllæi mutua dederat, quorumque dies tranſacta jam erat. At Syllæus, qui Oboda rejecto omnia regebat, negare in Arabia eſſe latrones, & pecuniæ ſolutionem differre : qua de re coram Saturnino & Volumnio, qui tum Syriæ * præeſſent, diſceptatum eſt. Tandem vero, illis ita decernentibus, convenit, Herodi intra dies triginta pecuniam ſolutum iri, & utrumque alterius homines redditurum, quos in ſuo regno haberet. Atque Herodes quidem neminem omnino Arabem habere compertus eſt, neque ob maleficium, neque ob aliam cauſam : at Arabes convicti ſunt habere in ſuis finibus latrones.

Latrones à Syllæo recepti.

Eos ad ſupplicium depoſcit Herodes.

XIV. 2. Cæterum cum jam elapſa eſſet dies præſtituta, Syllæus, antequam aliquid eorum quæ debebat feciſſet, Romam profectus eſt. Herodes vero exſequebatur redditionem pecuniarum & latronum qui apud Arabas erant, Sa-

Syllæus cum promiſſis non ſteriſet, Romam proficiſcitur.

σαντος δὲ εἰς τὴν Ρώμην, ὅτε καὶ ὁ παῖδὸς Αλεξάνδρου κατηγόρει, καὶ ὡδηπόρουν Αντίπατρον τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν παρελήλυθει Καίσαρι, λόγον ὡς [a] ἀπολωλὼς εἴη διαφθείροντες τὸν Τραχῶνα νεμόμενοι, τῆς τε ἀρχῆς ἀπέστησαν, καὶ πάλιν ὅπῃ τὰ σφῶν ἤθη τὰς πλησιοχώρους [b] ἀδικεῖν ἐτρέποντο. τότε μὲν οὖν αὐτοὺς οἱ στρατηγοὶ, τοῦ βασιλέως ἀπόντος, ἐχειρώσαντο. [c] οἱ δὲ πεντήκοντα δέ τινες ἀρχηγοὶ, καθ' ὧν τὴν ἀλωκότων, ἐξέλιπον μὲν τὴν χώραν, εἰς δὲ τὴν Αραβίαν ἀφορμήσαντες, Συλλαίου δεξαμένου μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Σαλώμης γάμου, τόπον τε ἔρυμνον οἰκεῖν δόντος, ᾤκησαν· καὶ κατασχόντες οὐ μόνον τὴν Ιτουραίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Κοίλην Συρίαν ἅπασαν ἐλυμαίνοντο, παρέχοντος ὁρμητήρια τῷ Συλλαίῳ, ᾗ κακῶς [d] ποιοῦσιν ἄδειαν. Ηρώδης δὲ, ἐπανελθὼν ἀπὸ τῆς Ρώμης, ἔγνω πολλὰ τῶν οἰκείων αὐτῷ κεκακωμένα· καὶ τοὺς μὲν ληστῶν ἐγκρατὴς οὐ δυνάμενος γενέσθαι διὰ τὴν ἀσφάλειαν, ἣν οἱ τῶν Αράβων προστασίαν ἐποιήσαντο, χαλεπῶς δὲ ἔχων αὐτὸς τοὺς ἀδικημάτων, [e] προελθὼν τὸν Τραχῶνα, τοὺς οἰκείους αὐτῷ ἀπέσφαξεν. ὀντιῦθεν οἰκεῖοι καὶ μᾶλλον προὶς φυγὰς ὧν [f] ἐπεπόνθεισαν, ὄντος αὐτοῖς καὶ νόμου πάντα τρόπον [g] ἐπεξιέναι τοὺς τῶν οἰκείων φονεῖς, ἀνυποστόλους τὴν Ηρώδου πᾶσαν ἄγοντες καὶ φέροντες διετέλουν. ὁ δὲ οἰκεῖος δὲ προὶς τούτων τοῖς Καίσαρος ἡγεμόσιν Σατορνίνῳ τε καὶ Οὐολομνίῳ, [h] ὅπῃ κολάσει τοὺς λῃστὰς ἐξαιτούμενος. ὅθεν ἔτι καὶ μᾶλλον ἰσχυρῶς ἐχόντων, πλείους μὲν ἐγίνοντο, πάντα δὲ ἐταράττοι ἐπαναστάσει, τὴν Ηρώδου βασιλείας χωρία καὶ κώμας πορθοῦντες, καὶ τοὺς λαμβανομένους τῶν ἀνθρώπων [i] διαφθείροντες, ὡς εἰπεῖν πολέμῳ τινὶ ἀδικίαν ἐοικυῖαν. ἐγεγόνεισαν γὰρ ἤδη προὶς χιλίους· ἐφ' οἷς ἀχθόμενος Ηρώδης, τούς τε λῃστὰς ἐζήτει, καὶ χρέος ὃ ἀφὶ Συλλαίου δωρείσας ἔτυχεν Οβόδα, τάλαντα [k] ἑξήκοντα, παρηκούσης αὐτῷ τῆς προθεσμίας, ἀπολαβεῖν ἠξίου. Σύλλαιος δὲ τῷ μὲν Οβόδᾳ παρεσκάμμενος, αὐτὸς δὲ ἅπαντα διοικῶν, τούς τε λῃστὰς ἔφασκεν οὐ μὴ ποτὲ τῇ Αραβίᾳ (οὐκ εἶ) καὶ περὶ τῶν χρημάτων ἀνεβάλλετο, περὶ ὧν ὅπῃ τε Σατορνίνῳ καὶ Οὐολομνίῳ τῇ Συρίας ὑπατευόντων, ἐγίνοντο λόγοι. τέλος δὲ [l] συνέθετο δι' ἐκείνων σὺν ἡμερῶν τριάκοντα, τὰ τε χρήματα τῷ Ηρώδῃ ἀπολαβεῖν, [m] καὶ τοὺς ἀλλήλων ἑκατέρα τῇ βασιλείᾳ. καὶ ταῦτα μὲ Ηρώδῃ, τῶν Αράβων οὐδεὶς εὑρέθη ὃ συνὼν, οὔτε ἐπ' ἀδικίᾳ, οὔτε κατ' ἄλλον τρόπον· οἱ δ' Αραβες ἠλέγχοντο τοὺς λῃστὰς παρ' αὐτοῖς ἔχειν.

β'. Διελθούσης δὲ τῆς προθεσμίας ὁ Σύλλαιος, οὐδὲν τῶν δικαίων [n] πεποιηκὼς, εἰς Ρώμην ἀνέρχεται. ῥύσια δὲ τῶν χρημάτων καὶ τῶν παρ' ἐκείνοις λῃστῶν Ηρώδης ἐποιεῖτο, καὶ τῶν περὶ τὸν Σατορνίνον καὶ Οὐο-

a Ita reſcripſi è *Cod. Gall.* cum ἀπολωλὸς & mox ἠμώμενοι antea editum eſſet. διεδόθη λόγος ὡς ἀπολωλὼς εἴη. διαταραττόντες ἐν οἷς τὴν Τρ. *Busb.* b Ηδίκουν pro ἀδικεῖν ἐτρέποντο in *Cod. Busb.* ἐτράποντο *Gall.* c Aliud quiddam in ſuo codice habuiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit. *ex quibus* XL. *principes latronum cum cognatione ſua à Trachone provi c.* d Ποιοῦντος *Vat.* & *Hen.* à pr. m. e Εκφευγιλθὼν *Busb.* f Επιπόθησαν ἠτιθιοθησαν *Busb.* g Ita cum *Cod. Busb.* ἐπιξέναι in *Editis Aliiſque.* h Eo plane modo *Vat.* τῶν ἐπὶ ηγλ. in *reliquis.* i Αποσφαττοντες *Busb.* ἀπόσφαττον *Vat.* k Πεντηκόντα *Busb.* non ita in *cæteris*, aut in *Epiphanii* libris. l Συνέθητο *Vat.* & *Hen.* à prima manu. m Και τὴν ἀλλήλων ἑκατέρα ἀποκατάστησιν τῇ βασιλείᾳ *Busb.* quo ſane modo legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *& eos qui de utroque regno ſuſpexiſſent invicem reddere.* n Πεποιηκὼς, ἀλλ' εἰς P. *Busb.* * *Sc.* non æquata poteſtate & imperio. cum Saturninus id temporis eſſet Legatus Prætor Syriæ, Volumnius vero tantum Procurator ejuſdem provinciæ, ut oſtendit *Noriſius* in *Cenotaph. Piſ.* p. 206. & *Pagi* ad *Ann. Baronii*, p. 30.

Οὐολύμνιον ὑπηρετούντων ἀγωμοσύνας, [a] ἐπεξίεναι. στρατόν τε ἔχων, προσήγαγεν εἰς τὴν Ἀραβίαν, τρισὶν ἡμέραις ἐπὶ καθημένοις ἀφανύσας. καὶ γενόμενος ὅτι ἐπὶ φρουρίου τοῦ τοὺς λῃστὰς ἔχοντος, [b] αἱρεῖ μὲν ἐξ ἐφόδου πάντας αὐτούς, καταστάπλει δὲ τὸ χωρίον, [c] Ραιπὰ καλούμενον· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν ἐλύπησεν. ἐκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἀράβων ἡγουμένου Ναχέβου, μάχη γίνεται· καθ' ἣν ὀλίγοι μὲν [d] τῶν Ηρώδου, Νάχεβος δὲ ὁ τῶν Ἀράβων στρατηγός, καὶ ὡσεὶ εἴκοσι πέντε τῶν σὺν αὐτῷ πίπτουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι πρὸς φυγὴν ἐτράποντο. πισάμενος δὲ τούτους, τρισχιλίους [e] Ἰδουμαίων ὅτι τῇ Τραχωνίτιδι κατοικίσας, [f] ἦρχε λῃστὰς τοὺς ἐκεῖ· καὶ περὶ τούτων τοῖς ἡγεμόσιν ἔπεμπεν ὡς Φοινίκῃ οὖσιν, ἀποδεικνὺς ὅτι μηδὲν πλέον ὧν ἀγωμονοῦντας ἐπεξελθεῖν ἔδει τοὺς Ἀραβας αὐτῷ πέπρακται. ταῦτα μὲν οὖν ἐκεῖνοι πολυπραγμονοῦντες εὕρισκον οὐ ψευδόμενον.

turnino & Volumnio permittentibus ut contumaces etiam armis perſequeretur. Atque exercitum habens in Arabiam eum duxit, ſeptem manſiones triduo emenſus. Et poſtquam ad præſidium, quod latrones habebat, pervenit, omnes primo impetu cepit, & locum *munitum*, qui Raëpta vocabatur, complanavit: aliorum vero nihil violavit. Cumque latronibus Arabes, Nacebo duce, ſubſidio veniſſent, prælium committitur: in quo pauci quidem ex Herodianis *deſiderati ſunt*, Arabum vero dux Nacebus una cum ſuorum circiter viginti quinque ceciderunt: reliqui in fugam compulſi ſunt. Iſto autem de illis ſumpto ſupplicio, cum tria Idumæorum millia in Trachonitidem deportaſſet, regionis illius latrones coërcuit: totaque de re literas dedit ad duces qui erant in Phœnicia, quibus eos certiores fecit, quod nihil amplius, quam in contumaces Arabes *fieri* oportebat, ab eo actum fuiſſet. Et iſta quidem illi, cum in ea diligenter inquirerent, vera eſſe comperiebant.

Herodis expeditio in Arabiam.

ε'. γ'. Ἄγγελοι δὲ Σύλλαίῳ καταχήσαντες, εἰς Ῥώμην τὰ πεπραγμένα διεσάφουν, εἰς μεῖζον ὡς εἰκὸς ἔχοντες τὴν γενομένων αἰρονῖες. ὁ δὲ ἤδη μὲν ἐπεπραγμάτευτο γνώριμος τῇ εἰς Καίσαρι, τότε δὲ ὡς τὴν αὐλὴν ἀναστρεφόμενος, ὡς ἤκουσεν, εὐθὺς μεταμφιέννυται μέλαιναν ἐσθῆτα, καὶ παρελθὼν ἔλεγεν [g] ὡς αὐτὸν, ὅτι πολέμῳ τὰ [h] περὶ τὴν Ἀραβίαν εἴη κεκακωμένα, [i] καὶ πᾶσα ἀνάστατος ἡ βασιλεία στρατιᾷ πορθήσαντος αὐτῷ Ηρώδου. [k] δακρύων δὲ, πεντακοσίους μὲν ὅτι διχιλίοις Ἀράβων ἀπολωλέναι τοὺς σφετέρους ἔλεγεν, ἀνηρῆσθαι δὲ [l] καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Νάχεβον, οἰκεῖον αὐτῷ καὶ συγγενῆ, πλοῦτον δὲ διηρπάσθαι τὸν τῶν Ραίπλοις. καταφρονηθεὶς δὲ τὸ Οὐόδλῳ, ὑπὸ ἀσθενείας οὐκ ἀρκέσαντα τῷ πολέμῳ, διὰ τὸ μήτ' αὐτὸν, μήτε τὴν Ἀραβικὴν δύναμιν παρεῖναι. τοιαῦτα δὲ Συλλαίου λέγοντος, καὶ προσιθέντος ὅτι φθόνους, ὡς ὑφ' ἂν αὐτὸς [m] ἀπέλθοι τὴν χώρας μὴ πεπιστευκὼς ὅτι Καίσαρι μέλοι τὴν εἰρήνην ἄπασιν εἶναι πρὸς ἀλλήλους, μηδ' εἰ παρὼν ἐτύγχανεν οἷός τε λυσιτελῆ ποιῆσαι τὸν πόλεμον Ηρώδῃ, παροξυνθεὶς ὅτι τοῖς λεγομένοις ὁ Καῖσαρ, ἀνέκλαυε τὴν Ηρώδου τύχας παρούσας, καὶ τὴν ἰδίαν τύχην [n] ἀπὸ Συρίας ἥκουσαν, αὐτὸ μόνον, εἰ τὴν στρατιὰν Ηρώδης [o] καταγοι. τὴν δὲ τοῦτο μὲν αὐτὸ λέγειν ἀνάγκην ἐχόντων, τὸ δὲ ἐφ' ὅτῳ καὶ πῶς οὐκ ἀκούοντος, ὀργή τε μείζων ἐγίνετο τῷ Καίσαρι, καὶ γράφει πρὸς τὸν Ηρώδην, ταῦτα ἄλλα χαλεπῶς, καὶ τοῦτο τὸ ὑβριστικῆς κεφάλαιον, "ὅτι πάλαι χρώμενος "αὐτῷ φίλῳ, νῦν ὑπηκόῳ χρήσῃ." γράφει δὲ καὶ Σύλλαιος ὑπὲρ τούτων τοῖς Ἀραψίν. οἱ δὲ ἐπαρθέντες ὅτε τὴν λῃστῶν ὅσοι διέφυγον ἐξεδίδοσαν, ὅτε τὰ χρήματα [p] διελύοντο, νομάς τε ἃς ἐκεῖνοι μισθωσάμενοι διακαλέσαν, ἀμισθὶ ταύταις ἐχρῶντο, τεταπεινωμένου τὸν τῶν Ἰουδαίων βασιλέως διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ Καίσαρος. ὑπιόντα δὲ τῷ χειμῶνι καὶ οἱ τὴν Τραχωνίτιν ἔχοντες, τῆς τῶν [q] Ἰδουμαίων φρουρᾶς

XV. *Syllæus Herodem apud Cæſarem accuſat.*

3. Nuncii autem Romam celeriter ad Syllæum res geſtas pertulerunt, &, ut fere fit, ſingulas in majus auxerunt. Ille vero, qui jam id conſequutus erat ut Cæſari innoteſceret, & forte tum circa palatium erat, his auditis, confeſtim mutata veſte pullatus Cæſari indicatum ibat: Arabiam bello eſſe vexatam, & univerſum regis exercitum everſum ab Herode, qui regionem vaſtaverat. Ad hæc lachrymans querebatur, duo millia quingentos Arabiæ primarios cecidiſſe; eorumque ducem Nacebum occubuiſſe, amicum cognatumque ſuum: direptaſque divitias, quæ Raëptis eſſent, contempto Oboda ut ad bellum ſuſtinendum inferiore, quoniam nec ipſe Syllæus, nec Arabum exercitus adeſſet. Cum iſtiuſmodi verba faceret Syllæus, &, ut invidioſiorem redderet Herodem, illud etiam adjiceret, ſe eam profectionem ſuſcepturum non fuiſſe, niſi Cæſarem putaſſet daturum operam, ut cum omnibus omnes pacem haberent, neque, ſi ipſum ibi adeſſe contigiſſet, fauſtum Herodi bellum futurum fuiſſe; his verbis irritatus Cæſar, quæſivit ab Herodis amicis qui aderant, & à ſuis, qui ex Syria venerant, hoc ſolum, an Herodes exercitum duxiſſet. id quidem cum illi fateri neceſſe haberent, Cæſar vero quam ob cauſam & quo pacto non auſcultaret, cum ille magis ira exardeſcebat, tum ſcripſit acerbius Herodi, & inter alia, literarum ſumma hæc fuit, "Se eum aliquando in amicis habuiſſe, "nunc pro ſervo habiturum". Syllæus quoque ea de re ſcripſit ad Arabes. atque illi *literis ejus* elati neque prædones elapſos dedi-derunt, neque pecuniam ſolverunt, inſuper & paſcuis, quæ Herodis erant & ipſi conduxerant, gratis utebantur, quoniam Judæorum rex eſſet Cæſaris ira dejectus. Item Trachonitæ, hanc occaſionem nacti, in Idumæorum præſidium conſurgunt,

Cæſar in Herodem irritatur.

Trachonitæ in eum inſurgunt.

[a] Τὴν Ἀραβίαν poſt ἐπεξίεναι addit *Busb.* [b] Ita *Busb.* αἱρεῖ in *Editis Aliiſque.* [c] Ἀιπτα *Vat.* Ῥάιπτα *Gall.* in *Epiphanii* libris *Repta.* [d] Illud τῶν inſertum dedi è *Cod. Busb.* [e] Ἰδυμαίους *Busb.* [f] Εἶχε *Busb.* [g] Illa ὡς αὐτὸν deſunt *Busb.* [h] Κατὰ τὴν Ἀραβίαν *Busb.* [i] Καὶ πᾶσαν ἀνάστατον ἡ βασιλεία στρατιὰ πορθήσαντος αὐτῷ Ηρώδου in *Editis Aliiſque.* καὶ πᾶσαν ἀνάστατον ἡ βασιλείαν στρατιὰ πορθήσαντος αὐτὴν Ηρώδου *Vat.* unde reſcribere non dubitavi, καὶ π. ἀ. ἡ βασιλεία στρατιᾷ π. nec aliter, ut puto, legebat *Epiphanius*, qui vertit, *totumque regnum commotum ab Herodis exercitu fuiſſet.* [k] Δακρύων μὲν *Hen.* à prima manu. & *Vat.* qui mox μὲ poſt πεντακοσίους negligit. [l] Illud καὶ è *Cod. Vat.* & *Epiphan.* [m] Ita lego pro ἐπέλθοι, quod in *Editis* exſtat & *MSS.* in *Epiphanii* verſione, *quod nec ipſe rediret in provinciam, neque ſi præſens fuiſſet, commodum fuiſſet cum Herode bellum committere.* [n] Ita *Vat.* ἀπὸ Συρίας in *Editis Aliiſque.* [o] Καταγάγοι *Busb.* & *Baſ.* [p] Διελύετο *Busb. Hen.* & *Vat.* [q] Ἰουδαίων *Busb.* & *Hen.* à pr.m. nec aliter *Epiphan.*

consurgunt, atque una cum Arabibus latrocinantes, qui Idumæorum agrum populabantur, non solum lucri sed etiam ultionis causa miris modis in eos sæviebant.

Legatos ad Cæsarem frustra mittit Herodes.

4. Herodes autem ista omnia ferre cogebatur, perdita, quam in Cæsare habuerat, fiducia, & animum multo quam ante demissiorem gerebat. nam *Cæsar* legationem missam ab Herode ob causæ suæ defensionem audire nolebat, eamque iterum venientem re infecta remisit. Itaque erat ex istis in magna solicitudine atque metu,& ei permolestus erat Syllæus, tum quod ei crederetur, tum quod Romæ esset, & eo tempore ad majora spiraret. Nam

Aretas Obodæ in Arabum regnum succedit.

Obodas quidem diem supremum obierat, Æneas vero, cognomento Aretas, Arabum imperium occupat. Cæterum Syllæus eum per calumnias deturbare, regnumque invadere nitebatur, magnas largitiones aulicis faciens, multasque Cæsari promittens. Aretæ quoque Cæsar succensebat, quod regnum usurpasset, neque prius ad se scripsisset. Verum & ille literas cum muneribus ad Cæsarem mittit, & in his auream coronam multa talenta pendentem : quibus in literis Syllæum accusabat, ut qui malus servus esset & Obodam veneno sustulisset, quo etiam vivo rerum dominus fuisset, dum & Arabum uxores adulteraret, & pecuniam mutuaretur, ut imperium sibimet vendicaret.

Cæsar ei offensus.

Cæsar autem ne hos quidem *legatos* audire dignatus est, sed nullo accepto dono remisit. Judææ vero & Arabiæ regna indies deterius se habebant, tam propter turbas, quibus agitabantur, quam quia nemo erat qui ei malo mederetur. Nam *duorum* regum alter nondum certo rex erat ; alter vero Herodes, quod semet vindicatum iverit,Cæsarem iratum habens, omnes contumelias perpeti cogebatur. Cum autem nullum finem videret malorum, qui eum circumsteterant, Romam iterum mittere decrevit, si quid æquius amicorum gratia & precibus apud Cæsarem posset obtinere.

Nicolaus Damascenus ad Cæsarem missus.

Atque istam quidem legationem suscepit Nicolaus Damascenus.

κατεξανασάντες, ϗ λῃσηείοις χρώμενοι μ τ Ἀράβων, οἱ ἐλευλάτην τ ἐκείνων χώραν, ϗκ ἀ'δπὶ ὠφελείας μόνον, ἀλλὰ ϗὶ μνησικακίας χαλεπῶτερον τὰς ἀδικίας ὄντες.

δ'. Ηρώδης δὲ ζῶντα πάντα φέρων ἠνείχετο, μεταβεβληκυίας ἀπ τ παῤῥησίας, ἰὼ εἶχε πρὸ Καίσαρα, b ϗὶ τὸ μεῖζον ἀφῤῥητο ϑ φρονήματος. ὅθ δὲ πέμψαντος αὐ ϖρεσβείαν ἀπολογησομένην ὁ Καῖσαρ ἠνέσχετο, πάλιν δὲ τὺς συνελθόντας ἀϖράκτυς ἀνέπεμψεν. ἰὼ δ' οὖν 'δπὶ τύτοις ἀθυμία ϗὶ δέος, ὅ, τι Σύλλαος ὑ μετρίως ἐλύπει, πιστευθεὶς τε ϗὶ παρὼν ἐ τῇ Ῥώμῃ, τότε δὲ ϗὶ μειζόνων ἀπόμβυος. ὁ μὲ γὰ Οβόδας ἐτεθνήκει, ϖαραλαμβάνει δὲ τὸ τ Ἀράβων ἀρχὸ Αἰνείας, ὁ μετονομασθεὶς Ἀρέτας. τοῦτον γὰ ἐπεχείρει πρωτοπλαγῶς παρωσάμβυος αὐτὸς c ἀναλαμβάνειν τὸ ἀρχεῖ, χρήματα μὲ πολλὰ διδὺς τοῖς ϖρὶ τὸ αὐλικό, πολλὰ δὲ Καίσαρι δώσειν ὑποχνύμβος. ὁ δὲ πρὸ μὲ τ Ἀρέταν 'δπιτείλαντα ϖρότερον αὐ βασιλεύειν ὠργίζετο. πέμπει δὲ κἀκεῖνος 'δπὸ λόγ ϗὶ δῶρα τῷ Καίσαρι, στέφανόν τε χρυσῦν ἀπὸ πολλῶν ταλάντων. ἡ δὲ 'δπὸ λὴ κατηγόρει Σύλλαον ὅτι πονηρὸν δῦλον, Οβόδαν τε φαρμάκοις ἀναιρεθῆναι, ϗὶ ζῶντος ἔτι κρατεῖν αὐτόν, τάς τε τ Ἀράβων μοιχεύοντα, ϗὶ χρήματα δανειζόμβυον, ὡς' ἐξιδιώσασθαι τ ἀρχήν. ϖροσέχειν δὲ ϗδὲ τύτοις ὁ Καῖσαρ, ἀλλ' ἀποπέμπει μηδὲν τ δώρων λαβών. τὰ δὲ ϖρὸ τὸ Ἰβδαίαν ϗὶ Ἀραβίαν, ἀεὶ ϗὶ μᾶλλον ἐπεδίδυ, τὰ μ εἰς ἀταξίαν, τὰ δ' ὡς καταφθειρομβύων μηδένα ϖροῆσθαι. τ γὰ βασιλέων ὁ μ, d ὅπω τὸ ἀρχὴν βεβαίαν ἔχων, ϗκ ἰκανὸς ἰὼ κωλύειν τὺς ἀδικῦντας. Ηρώδης δὲ, ἐφ' οἷς e ἠμιώτο ταχὺν ὀργισθέντος ἀπ Καίσαρος, ἁπάσας τὰς εἰς αὐτὸν ϖροσκομίας φέρειν ἠναγκάζετο. πέρας δ' ϗδὲν ὁρῶν τ ϖροϊεμένων κακῶ, ἔγνω πάλιν εἰς Ῥώμην ἀποστέλλειν, εἴ τι δυνατὸ μετριώτερον εὑρεῖν ἀφ' τε τ φίλων, ϗὶ ϖρὸς αὐτὸν Καίσαρα τὸ σύντυχίαν ποιησόμβος. κἀκεῖ μὲν ὁ Δαμασκηνὸς ἀπῆει Νικόλαος.

XVI. CAP. X. ΚΕΦ. ι'. ιϛ'.

Quomodo Eurycles Herodis filios ad ipsum calumniatus est : utque eos in vincula conjecit pater, & de illis ad Cæsarem scripsit. De Syllæo à Nicolao accusato.

Ὡς Εὐρυκλῆς τὺς Ηρώδε ϖαῖδας διέβαλεν· ϗὶ ὡς ἔδησεν αὐτὺς ὁ ϖατὴρ, ϗὶ τῷ Καίσαρι ϖρὶ αὐτῶν ἔγραψε. ϖρὶ Συλλαίε τ Νικολάε κατηγορηθέντος.

VErum res suæ domi, filiorumque, qui multo magis in ipsum eo tempore exacerbati erant, valde turbari cœperunt. Omnino enim nec jam ante obscurum erat, fortunam malorum, quæ in homines cadunt, maximum & gravissimum regno *ipsius* minatam esse : tunc autem ingruebat & in majus crevit ex hujusmodi causa. Eurycles *quidam*

Eurycles Lacedæmonius.

Lacedæmonius, honesto loco natus, sed homo nequam,voluptatibus & assentationi deditus,ita tamen tecte ut non animadverteretur, cum peregre ageret apud Herodem, multis muneribus

ΕΞεταράχθη δὲ ϗὶ ϖρὸς f οἰκείαν ϗ τὺς ϖαῖδας ἀπ g ϖολὺ χεῖρον ἐσχηκότας χρ τ χρόνον ἐκεῖνον. ὅλως μ γὰ, ϗδὲ τ ἔμϖροσθεν χρόνον h ἀσύνοπτον ἰὼ, ὡς ὅ μέγιστον ϗ δυσερέσκτον τ ἀνθρωπίνων ϖαθῶν i ἠπείληται τῇ βασιλείᾳ διὰ τ τύχης· ἐπέβαινε δὲ ϗ μᾶλλον νυξήθη τότε ϖρὸς τοιαύτην αἰτίαν. Εὐρυκλῆς ἀπὸ Λακεδαίμονος, ϗκ ἄσημος τ ὀνῇ, κακὸς δὲ τ ψυχὴν ἄνθρωπος, ϗ περὶ τρυφὴ ϗ κολακείαν δεινὸς k ἑκατέραν αὐτῶν ἔχειν τε ϗ μὴ δοκεῖν, 'δπιδημήσας ὡς τ Ηρώδην, δῶρά τε δίδωσιν

a Απὸ ὠφιλείας *Hen.* & *Vat.* b Καὶ μᾶζον *Hen.* & *Vat.* c Αναλαμβάνει *Vat.* & *Hen.* à prima manu. d Ο μὲν ἐδέπω τὸ ἀρχ. *Vat.* e Ημιώατο *Busb.* f Οικίαν *Busb.* & *Zonar.* g Πολὺ χεῖρον ἐσχηκότα *Busb.* ϖρὸ τ in cæteris. χεῖρον ἔχει τὰ τ τὺς ϖαῖδας *Zonar.* h Ανύποπτον legisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *& licet sine suspicione nunquam fuisset, malum tamen plus justo ex hujusmodi causa prævaluit.* i Απείληται in *Editis* & *MSS.* unde ἠπείληται fecimus. k Cum in *Editis Aliisque* fuerit ἑκατέραν, rescripsimus ἑκατέρων. in *Cod. Vat.* ἑκάτερον.

a Ita

δίδωσιν αὐτῷ, καὶ πλείω πρὸ ἐκείνης λαβὼν, ταῖς εὐχαριστίαις τῶν ἐντεύξεων ἐφαρματεύσατο φίλος ὁ τοῖς μάλιστα γενέσθαι βασιλέως. ἦν δ' αὐτῷ καταγωγὴ μὲν ἐν τοῖς Ἀντιπάτρου, πρόσοδος δὲ καὶ συνήθεια πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον· Ἀρχελάῳ γὰρ ἔλεγεν εἶναι τῷ Καππαδόκι ἀφ' αὑτοῦ. ὅθεν καὶ τὴν Γλαφύραν ὑπεκρίνατο τιμᾶν· καὶ πολὺς ἦν ἀφανῶς μὲν ἐκθεραπεύων ἅπαντας, ἀεὶ δὲ τοῖς λαλουμένοις ἢ γινομένοις προσέχων, ὡς ἐξ αὐτῶν ἀντιχαρίζεσθαι τὰς ἀφροδισίας. τέλος δὲ [a] τοιοῦτος [b] ἐκάστῳ τῶν συντυχίας [c] ἀπέβαινεν, ὡς ἐκείνῳ μὲν τῷ φίλος, τοῖς δὲ ἄλλοις δοκεῖν κατὰ τὸ συμφέρον ἐκείνῳ [d] προσεῖναι. [e] τὸν οὖν Ἀλέξανδρον προσεκτήσατο νέον ὄντα, καὶ περὶ ὧν ἐπεπόνθει μηδενὶ μέν, πρὸς ἐκεῖνον δὲ μόνον ἀδεῶς πεπεισμένον ἐξεῖναι λέγειν· διέφαινεν οὖν ἀχθόμενος ὡς ὁ πατὴρ ἠλλοτρίωτο, καὶ τὰ περὶ τὴν μητέρα διηγεῖτο καὶ τὸν Ἀντίπατρον, ὅτι παρωθούμενος αὐτὸς τῆς τιμῆς τὰ πάντα ἤδη δύναται. τούτων δὲ ἀνεκτὸν οὐδὲν ἔφη, κατεσκευασμένου πρὸς μῖσος ἤδη γε πατρὸς, [f] μηδὲ συμποσίοις μηδὲ συλλόγοις ἀνέχεσθαι, λέγων. τοιαῦτα μὲ ἐκεῖνος, ὡς εἰκὸς, ἐφ' οἷς ἤλγει. τὰς δὲ λόγους Εὐρυκλῆς Ἀντιπάτρῳ τούτους ἀνέφερεν, λέγων μὲν ὡς οὐχ ἕνεκα σοῦ τοῦτ' αὐτὸ ποιεῖν, νικᾶσθαι δὲ ὑπὸ σοῦ νικώμενος τῷ μεγέθει γε θαύματος, καὶ φυλάττεσθαι προσκελεύομαι Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ ἀπαθῶς τοῦτο ἔκαστον λέγειν, ἀλλὰ τοῖς ῥήμασιν αὐτοῖς εἰς τὸ αὐτὸ χωρεῖαν. Ἀντίπατρος μὲν οὖν εὐνοϊκὸν ὑπολαμβάνων [g] ὄντα τοῦτον, μεγάλας αὐτῷ παρ' ἕκαστα δωρεὰς ἐδίδου, καὶ τέλος ἤδη πείθει πρὸς τὸν Ἡρώδην ἀναφέρειν τὸν λόγον. ὁ δ' οὐκ εἰς τὸν Ἀλεξάνδρου δύσνοιαν ἐξ ὧν ἔλεγεν ἀκηκοέναι διηγούμενος [h] ἀπίστανος, ἀλλ' ὅτι διέθηκε τὸν βασιλέα, πρόφασιν ἀεὶ τοῖς ῥήμασι καὶ παροξυσμὸν, ὡς ἀμετάγνωστον ποιήσαι τὸ μῖσος. ἐδήλωσε δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν καιρόν. εὐθὺς γὰρ Εὐρυκλῆς δίδωσι πεντήκοντα τάλαντα δωρεάν. ὁ δὲ ταῦτα λαβὼν, καὶ πρὸς τὸν Ἀρχέλαον [i] ἀναβὰς τὸν βασιλέα τὸν Καππαδόκων, τὸν Ἀλέξανδρον ἐπῄνει, καὶ χρήσιμος ἔλεγεν αὐτῷ εἰς πολλὰ πρὸς τὰς ἀλλαγὰς τὰς πρὸς τὸν πατέρα γεγενῆσθαι. χρηματισάμενος δὲ καὶ παρ' ἐκείνου, πρὶν καταφρονηθῆναι τῆς κακοηθείας, ἀπῆλθε. Εὐρυκλῆς μὲν οὖν, ὁδὲ ὁ τὴν Λακεδαίμονι παυσάμενος πολεμῶν, ὅτι πολλοῖς ἀδικήμασιν ἀπεστερήθη [k] τῆς πατρίδος.

Β'. Ὁ δὲ τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς οὐχ ὥσπερ πρότερον εἶχεν πρός τε τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Ἀριστόβουλον, ἀκούειν μόνον τὰς κατ' αὐτῶν διαβολὰς, ἀλλ' ἤδη διὰ μίσους οἰκείου γεγενημένου αὐτὸς, εἴ καὶ μὴ λέγοι τις, [l] ἐξεργάζετο, πατρῷων ἕκαστα, καὶ πυνθανόμενος, καὶ πᾶσιν ἐπιτρέπων τοῖς βουλομένοις, εἴ τις ἔχοι τι κατ' ἐκείνων εἰπεῖν, Εὐάρατόν τε Κῶον Ἀλεξάνδρῳ συνειδέναι. καὶ τοῦτο μὲν οὖν [m] καθ' ἡδονὴν ὃ πάντων ἥδιστον Ἡρώδης ἐλάμβανεν.

ei datis & majoribus acceptis, urbanitate ſua ſeſe in intimam regis amicitiam inſinuavit. Antipatri quidem hoſpitio utebatur, ad Alexandrum vero itabat, multumque cum eo erat; ut qui ſe Archelao Cappadociæ regi familariſſimum eſſe dictitaret. ideoque Glaphyræ honorem ſe præbere ſimulabat: atque in eo totus erat ut omnes clam coleret, & quæ dicerentur & fierent ſemper obſervabat, ut ita calumniis retineret hominum benevolentiam. Poſtremo id conſequutus eſt, ut, cum ſe in familiaritatem alicujus dedidiſſet, ejus amicus eſſe videretur; quod ſi alium frequentaret, id ejus gratia facere putaretur. Alexandrum itaque, ut juvenem, adeo ſibi conciliavit, ut ei perſuaſerit, ſe tuto poſſe ei querelas de iis quæ paſſus fuerat concredere, id quod alii audebat nemini. Suam igitur vicem dolens ei aperuit, ut pater *ab ipſo* alienatus eſſet, narravitque ei cuncta de matre, itemque de Antipatro, quod is, ipſis ab honoribus repulſis, omnem ſibimet poteſtatem arripuiſſet. Atque iſta haud ferenda eſſe dicebat, præſertim quod pater tantum in eos odium jam conceperat, ut cum ipſis, prout adjiciebat, nec convivia nec colloquia communicare ſuſtineat. Talia quidem ipſi, ut veriſimile erat, dolor ſuggerebat. Hæc autem verba Eurycles Antipatro referebat, dicens quidem, non illius gratia hoc ipſum ſe facere, ſed tanti eſſe momenti rem ut tacere nequeat, quò illi ab Alexandro cavendum eſſe putet. neque enim hæc ſine affectu eum dicere, quin non obſcuram præ ſe ferre nocendi voluntatem. Jam vero Antipater, cum ex iſtis eum ſibi amicum opinaretur, ei ſæpe liberaliter largiebatur: & ad extremum perſuaſit, ut ea referret Herodi. Ille vero, dum ex iis quæ ſe audiviſſe dicebat de Alexandri malevolentia verba faceret, non difficulter fidem inveniebat, atque ita regem affecit, orationis calliditate eum circumagens atque irritans, ut odium inexpiabile *in filium* ſuſciperet. id quod ea ipſa hora oſtendit. nam Eurycli extemplo quinquaginta talenta dedit. Is vero cum iſta accepiſſet, & Archelaum Cappadociæ regem adiiſſet, *ei* laudabat Alexandrum, ſeque ei in componenda cum patre pace magno uſui fuiſſe prædicabat. Hac arte Archelao etiam pecunia emuncto, antequam detegeretur malitia, diſceſſit. Et quidem Eurycles iſte, cum *poſtea* in Lacedæmone improbus eſſe non deſiiſſet, ob multa facinora à patria relegatus eſt.

Eurycles in Herodis & Antipatri & Alexandri amicitiam ſe inſinuat.

Ab Antipatro & Herode muneribus donatur.

Archelao etiam pecuniam extorquet.

2. Judæorum autem rex non ut ante ſatis habebat criminationes adverſus Alexandrum & Ariſtobulum audire: verum etiam tam inteſtino in eos odio flagrabat, ut, ſi nemo criminaretur, ipſe ad criminandum induceret, omnia ſpeculando & explorando; & omnibus, ſi quid contra eos haberent, dicendi poteſtatem faciendo: ac perfecit ut ei referretur, Evaratum Coum cum Alexandro conſpiraſſe. Et hoc quidem omnium libentiſſime audivit Herodes.

Herodes filiis ſit infenſior.

3. Huc

a Τοιοῦτο in *Cod. Gall.* b Ex ἐκείνου *Vat.* c Ita *Vat.* & *Bunb.* ἐπίστασιν in *Editis Aliiſque.* d Προσεῖναι *Bunb.* e Οὕτως Ἀλέξανδρον προσέγνω νέον ὄντα, καὶ περὶ ὧν ἐπεπόνθει μὴ ὡς πατρὸς μόνον μηδενὶ μὲν, σφῶν δὲ οἰκεῖον *Vat.* f Ὡς μηδὲ συμποσίοις ἢ συλλόγοις ἀνέχεσθαι *Vat.* g Illa ὄντα τοῦτον ἐ *Codd. Hen.* & *Vat.* h Πιστὸς *Vat.* i Διαβὰς *Bunb.* k Τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος *Vat.* l Πεπονηρεύετο juxta *Zonaram.* qui hoc ipſum ex *Joſepho* ad hunc modum narrat; Ἡρώδης ἤ τοῦτο ὡς τὰς παῖδας ἐξέφερεν, ὡς μᾶλλον διὰ ταύτην ἀφορμὴν ἐπιτρέπειν τὰ οἰκεῖα, ἐπιτηρεῖν ἤρξατο. m Forſan κατ' ἀνάγκην.

Jucundus & Tyrannus ſe ſolicitatos ab Alexandro, ut inter venandum Herodem interficerent, fatentur.

3. Huc & majus quiddam contra juvenes accedit, dum novæ ſemper in eos excogitantur calumniæ, & omnes ut ita dicam certatim id agunt, ut grave aliquid de iis ad regem deferrent, quod pro ſalute ipſius facere videretur. Erant Herodi ſatellites duo, qui propter corporis fortitudinem & proceritatem habebantur in pretio, videlicet Jucundus & Tyrannus. Ii, offenſo rege depulſi, cum Alexandro equitabant, &, quoniam homines exercitati eſſent, erant in honore, & auri aliquantum, aliaque dona accipiebant. Quapropter rex eos ſtatim ſuſpectos habuit, & in quæſtionem vocavit. Illi vero, poſtquam diu perſtiterant, tandem dixerunt, Alexandrum ſibi perſuadere voluiſſe, ut Herodem in venatione feras perſequentem occiderent. facile enim confingi poſſe, equo delapſum ſuiſmet venabulis tranſfixum eſſe. nam & ante pene ſimile quiddam ei acciderat. ſimulque indicaverunt aurum in equili defoſſum eſſe, & venatorum præfectum convicerunt, ſibi regia venabula, & Alexandri aulicis arma, ipſius juſſu, dediſſe.

In Alexandrii præfectum quæſtio.

4. Poſt hos comprehenditur & torquetur præfectus præſidii Alexandrii: quippe accuſatus, promiſiſſe adoleſcentibus ſeſe eos caſtello recepturum, eiſque regiam pecuniam, quæ in ea munitione eſſet, traditurum. Atque ipſe quidem *præfectus* nihil confeſſus eſt: ſed prodiit ejus filius, & ita eſſe dixit; literaſque tradidit ſcriptas, ut videbatur, manu Alexandri, *in hanc ſententiam.* "Perfectis, ſi Deus vo-
Literæ fictæ à Diophanto, manum Alexandri aſſimulante.
"luerit, omnibus quæ inſtituimus, veniemus ad "vos: ſed date operam, ſicut promiſiſtis, ut "nos caſtello recipiatis". Poſt hanc ſchedam non dubitabat Herodes, quin inſidiæ ſibi à filiis paratæ fuerint. Alexander autem dicebat, manum ſuam à Diophanto notario aſſimulatam, eamque ſchedam ab Antipatro malitioſe effictam. Erat enim Diophantus aſſimulandarum literarum peritiſſimus; tandemque alias ſimulaſſe convictus morte pœnas dedit.

5. Eos autem, in quos fuerat habita quæſtio, produxit rex Hierichunte ad populum, ut accuſarent pueros: atque illos quidem multi lapidibus obrutos necarunt. cum vero idem Alexandro & Ariſtobulo facturi eſſent, hoc ipſum quidem nè fieret prohibuit rex, per Ptolemæum & Pheroram populi impetum reprimendo. at pueros ita concludendos cuſtodiendoſque curavit, ut eos adiret nemo, cunctaque eorum facta & dicta obſervarentur. Et nihil omnino à condemnatis differebant infamia & *futuri* metu. Eorum autem alter Ariſtobulus tantum animi dolorem concepit, ut Salomæ amitæ ſocruique ſuæ perſuadere tentaverit, ut ipſius calamitatem acerbe ferret, eumque odio haberet, qui ſe eò perduci ſineret. "Etenim nonne tu quoque, inquit, in mortis "periculo verſaris, cum omnia quæ hîc fiunt "Syllæo ſpe conjugii detegere dicaris? Hæc

Alexander & Ariſtobulus in carcerem conjecti.

Operam dat Ariſtobulus ut Salomen Herodi infenſam reddat.

γ'. Επιγίνε) δὲ χτ' τ̃ νεανίσκων μεῖζόν τι, σκευωρημένης ἀεὶ τ̃ κατ' αὐτ̃ διαβολῆς, ϗ πᾶσιν ὡς εἰπεῖν ἄθλιν τύτ προσκεμένν, λέγν τι περὶ ἐκείνων [a] δυχερές, ὁ σρὸς τ̃ β̃ βασιλεύονλος ἐδόκ σωτηρίας. σωμαλοφύλακες ἦσαν Ηρώδ δύο, κατ' ἰσχὺ ϗ μέγεθος τιμώμνοι, Ιύκννδος ϗ Τύραννος. ὅτοι, σροσκρύσαντος αὐτοῖς τ̃ βασιλέως ἀπεωσμένοι, [b] τοῖς περὶ Αλέξανδρον ἦ σνιππαζόμνοι, ϗ χτ' [c] γυμνασίαν τιμώμνοι, ϗ τι χρυσίον ϗ δωρεὰς ἄλλας ἐλάμβανον. εὐθὺς οὖν ϗ τύτν ὁ βασιλεὺς ἔχων ὑ σ̃ωψία, ἐβασάνιζεν. οἱ δὲ, ἀφ' ἁρπερήσαντες πολλ χρόνον, ὕσερον ἔλεγον, ὅτι πείθοι φονεύειν αὐτὸς Ηρώδ Αλέξανδρος, [d] ἐπεὶ περὶ κυνηγέσιον θηείων διώκων σροσβάλοι. [e] δνατὸν δ ἦ) λέγειν, ὡς ἀπὸ ἵππν καπνεχθεὶς [f] ἀναπαρείη ταῖς ἑαυτ̃ λόγχαις. ϗ δ σρότερον αὖσ τοιῦτον γεγενῆ πάθος. [g] ἐπέδειξαν δὲ ϗ χρυσίον μὲ ὑ ἱππῶνι καθορωρυγμένον, ϗ τ̃ ἀρχικυνηγν ἐξήλεγχον, ὅτι ϗ λόγχας αὐτοῖς δύο βασιλικὰς, ϗ τοῖς Αλέξανδρον θεραπεύσιν ὅπλα, κελεύοντος ἐκείν.

δ'. Μετὰ τύτν ὁ φρύραρχος Αλεξανδρεὺς ληφθεὶς ἐβασανίζετο· [h] ϗ δ ἐκεῖνος αἰτίαν εἶχε δέξαθαι τ̃ φρυρᾶ, ϗ παρέξειν τοῖς νεανίσκοις χρήματα ὑπεχῆσθαι, τὰ κείμενα τ̃ βασιλικ̃ κατ' ἐκεῖνο ὃ φρύριον. αὐτὸς μὲ οὖν σ̃δὲν ὡμολόγησεν· ὁ δὲ αὖ παρελθὼν ταῦτα ἔφη γενέαθ, ϗ γράμματα ἐπέδωκεν, [i] ὡς ἦ) εἰκάσαι τ̃ς Αλεξάνδρ [k] χειρός. "Τελέσαντες, σὺ Θεῷ εἰπεῖν, ἃ "σροθέμεθα πάντα, ἥξομεν σρὸς ὑμᾶς· ἀλλὰ σειρά-"σητε, καθὼς [l] ὑπέχεσθε, δέξαθαι ἡμᾶς τ̃ φρυρίῳ." μ̃ τοῦτο τὸ γραμματεῖον, ὁ μὲ Ηρώδης [m] ἔκρι σ̃δὲ διασίμως εἶχε σερὶ τ̃ τῶν παίδων εἰς αὐτὸν ὑ̃βρεως. Αλέξανδρ δὲ [n] Διόφαντον ἔφη τ̃ γραμματέα μιμήσαθαι τ̃ τύπον, ϗ δι' Αντιπάτρν κακνργηθῆναι τὸ γραμματίδιον. [o] ὁ γὰ Διόφαντος ἐδόκει τὰ τοιαῦτα δεινός· ὃ ὑσέρ δὲ διελεγχθεὶς ἐπ' ἄλλοις, ὕσ ἀπέθανε.

ε'. Τύς δὲ βασανισθέντας ὁ βασιλεὺς ϗ εἰς τὸ πλῆθος σροήγαγεν ὃ Ιεριχ̃ντι [p] κατηγορ̃σαι τ̃ παίδων· [q] ϗ τύτς μὲν ὐκ χερσὶ ἃ πολλοὶ βάλλοντες ἔκτειναν. ὡρμημένων δὲ ϗ τὸς περὶ Αλέξανδρον ὁμοίως κλεῖναι, τοῦτο μὲν ὁ βασιλεὺς παρητήσατο, ἀφ' Πτολεμαίν ϗ Φερώρα τὸ πλῆθ ἀναχείλας. ἰὼ δὲ φυλακὴ ϗ τήρησις αὐτ̃, ϗ σροσῆει μὲν [r] ὑδείς, πάντα δὲ ἐπεσκοπεῖτο τὰ γινόμενα ϗ λαλύμενα. [s] ϗ τί γὰρ ἦ καταδίκων εἶχον ἀδοξίαν ϗ δ. Ἕτερ δὲ αὖ Αριόβλ, ὐκ βαρυθυμίας [t] ἐπαγόμεν ϗ τὴν ἑαυτ̃ πτῳδα ϗ σενθερὰν σναλγεῖν αὐτ̃ τ̃ τ̃ συμφορᾶς ϗ μισεῖν ϑ τὰ τοιαῦτα σειθόμενον, "ὃ γὰρ, ἔφη, ϗ σοὶ κίνδυν ἀπωλείας, "[u] ἀφανεβλημένῃ Συλλαίῳ κατ' ἐλπίδα [x] γάμων "ἅπαντα ταῦτα δὲ σρομιμύειν"; τύτς ἐκείνη τα-

χὺ

[a] Δυχερὲς σρὸς τ̃ β̃ βασιλεύοντος σωτηρίαν *Vat.* [b] Τοῖς deeſt *Vat.* [c] Γυμνάσια *Vat. Busb.* & *Hen.* à manu ſecunda. [d] Ἐπεσπ' ἐς κυν. *Busb.* atque ita *Hen.* voce σρὲι in ora libri poſita. ἐπεί τι σρὲι ϗ *Vat.* [e] Δυατὸν δ' ἐν λίγειν *Busb.* & *Hen.* à pr. m. [f] Εμπαρείη *Busb.* & *Gall.* ἀναπαρήει *Hen.* à pr. m. [g] Επέδειξαν ϳ ϗ τὸ χρυσίον *Vat.* [h] Καὶκεῖνος αἰτίαν εἶχεν ὡς ἐπαγγειλάμενος δέξαθ τ̃ φρυρίῳ *Busb.* ϗ ὁ φρύραρχος δὲ β̃ Αλεξανδρεὺς ἠπάζατο, ὡς ἐπαγγειλάμεν δέξαθ τὸς νεανίσκους εἰς τ̃ φρυρίν *Zonar.* [i] Ως εἰκάσαι *Vat.* & *Zonar.* [k] Φράζοντα post χειρὸς addit *Busb.* [l] Υπίχηθε *Vat.* [m] Οὐκέτι σαφῶς ἦν *Zonar.* [n] Hujus Diophanti meminit *Tzetzes*, Chil. VI. [o] Ο γὰρ τοι Δ. *Vat.* [p] Καὶ τὸς κατηγορ̃ντας τ̃ παίδων legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, & accuſatores eorum. [q] Καὶ βάλλοντες ἐπίκτειναν *Busb.* [r] Οὐδεὶς ἐπ *Vat.* [s] Καὶ καταδίκων εἶχεν ἀδοξίαν ϗ δίος *Zonar.* [t] Υπαγόμενος *Vat.* [u] Ita *Busb. Gall.* & *Zonar.* Ἀφανεβλημένης in *Editis Aliiſque.* [x] Γάμε *Vat.* a Ταῦτα

χὺ μάλα τἀδελφῷ προσφέρει τὺς λόγυς. ὁ δὲ, ὑκ ἐπ καλοχὼν αὐτὸν, δῆσαί τε κελδύει, καὶ διφησήσαντας ἀπ' ἀλλήλων ὅσα κακῶς ἐποίησαν ὑπὶ τῷ πατρὶ [a]ταῦτα γραψαμένυς ἀποφέρειν. οἱ δὲ, ἐπεὶ τῦτο προσετέτακτο αὐτοῖς, ἐγγεφήσιν, ὑπόβυλιὸ μὲν [b]ὐ- τε νοῆσαι κατὰ τῦ γεγεννικότος, ὕτε συσκευάσασθαι, δρασμῷ δὲ ὑπβαλέσθαι, καὶ τῦτο δι' ἀνάγκιν, ὑποπῖν καὶ δυσχερῦς ὄντος αὐτοῖς ὃ βίυ.

ε'. Κατὰ τῦτον τ χρόνον ἥκοντος [c]ἀπὸ Καππαδοκίας πρεσβευτῦ παρὰ Αρχελάυ, Μήλα τινὸς, ὃς ἦν δυνάστης τ ἐκείνυ, βυλόμενος Ηρώδης ἐνδείξασθαι τιμὴ δύσνοιαν Αρχελάυ πρὸς αὐτὸν, ἐκάλει τ Αλέξανδρον, ὡς ἦν ἐν τοῖς δεσμοῖς, καὶ πάλιν ἠρώτα περὶ τ φυγῆς, ὅπυ καὶ πῶς ἐγνώκασιν ἀποχωρεῖν; ὁ δὲ Αλέξανδρος, "πρὸς Αρχέλαον, ἔφη, κἀκεῖθεν εἰς Ρώμην ὁμο- "λογήσαντα διαπέμψαι· ἀλλ' ὀδὲν ὕτε ἄτοπον ὕτε "δυχερὲς ἐνεθυμῆσθαι κατὰ πατρὸς, ὐδὲ ὅσα συνε- "σκάσαμεν κακοηθείᾳ τ ἑαυτῶν ἀληθὲς εἶναί τι τύτων. "βύλεσθαι δὲ ἀνετάζειν καὶ τὺς περὶ Τύραννον εἰς ἐξέ- "ταsιν ἀσφαλεστέραν, ἀλλὰ μὴ τύτυς [d]ἀπολέσαι θᾶττον, "Αντιπάτρυ φ πλήθει τὺς ἰδίυς ἐγκαθιζάνλος φίλυς.

ζ'. Τοιαῦτα λέγοντος, ἐκέλδυσεν ἅμα τόν τε Μήλαν καὶ [e]Αλέξανδρον ἄγειν ὡς Γλυφύραν τιμὴ Αρχελάυ, καὶ πυνθάνεσθαι πρ' αὐτῆς εἰ μηδὲν ἠγόει τ εἰς ὑπόβυλιὸ Ηρώδυ γινομένων. [f]ὡς δὲ ἦκον, εὐθὺς μὲν ἡ Γλαφύρα, δεσμώτιν ἰδῦσα τ Αλέξανδρον, ἐπλήξατο τιμὴ κεφαλήν, καὶ καταπλαγεῖσα, μέγα καὶ [g]συμπαθὲς ἀνώμωξεν. ἐπὶ δὲ καὶ ὑ νεανίσκυ δάκρυα, καὶ τῶν παρόντων ὀδυνηρά τις ἰδέα, μέχρι πλείονος ὐδὲ ἐφ' οἷς ἦκον εἰπεῖν ἢ πρᾶξαι δυναμένων. ὁ δὲ Πτολεμαῖος, [h]τύτῳ γὰρ ἄγειν αὐτὸν ἐπετέτακτο, φράζειν [i]κελδύσαντος, [k]εἴ τι τ προσιομένων ἡ γυνὴ συνοίδειν αὐτῷ· "τί δὲ ὐκ ἂν, ἔφη, συνέγνω [l]τ ψυχῆς ἐμοὶ περιομένη "πλέον, ἢ κοινωνῦσα τέκνων;" ἡ δὲ πρὸς ταῦτα μὲ ἀνεβόησεν, "ὡς συμφδείη μὲ ὀδὲν ἄτοπον· εἰ δὲ φέρει [m]πρὸς "πιτνείαν τ ἐκείνυ τὸ καὶ κατ' αὐτῆς τι ψεύσασθαι, "πάντα ὁμολογεῖν." ὁ δὲ Αλέξανδρος, "ἀσεβές μὲ ὐδὲν, "εἶπεν, ὐδὲ ὧν ὑπονοῦσιν ὃς ἥκιστα ἐχρῆν, ὕτε αὐτὸς "ἐνόησα, ὕτε [n]σὺ ὐδὲν οἶδα, ἀλλ' ὅτι παρ' Αρχέλαον "ἀποχωρεῖν ἐγνώκειμεν κἀκεῖθεν εἰς Ρώμιν." ταῦτα καὶ- κείνης ὁμολογύσης, ὁ μὲν Ηρώδης, Αρχέλαον [o]ἐξελαλέγχθαι τ πρὸς αὐτὸν δυνοίας [p]ὑπολαβὼν, δίδωσιν Ολύμπῳ καὶ Ουολομνίῳ γράμματα, κελδύσας [q]τὸ παράπλῳ μὲν Ελεύσῃ τ Κιλικίας προσχόντας, [r]Αρχελάῳ δ' περὶ τύτων ἀποδῦναι, καὶ μεμψαμένυς ὅτι τ [s]ὑπβυλῆς ἐφάψαιτο τοῖς παισὶν, ἐκεῖθεν εἰς Ρώμην πλεῖν. κἂν εὕρωσιν αἰτύσαντά τι Νικόλαον, ὡς μηκέτι αὐτῷ δυχεραίνειν Καίσαρα, δίδναι τὰς [t]ἐπιτολὰς, καὶ τὺς ἐλέγχυς, ὃς κατ' τ νεανίσκων κατεσκευασμένυς ἀπέστειλεν.

verba illa protinus *Herodi* fratri narratum it. Ille vero, ut qui non amplius ſemet cohibere potuerit, eum ſine ulla cunctatione conſtringi jubet, & utrumque ab altero ſeparatum ſcripto prodere quicquid mali in patrem commiſiſſent. Illi vero, quoniam ita ipſis mandatum eſſet, ſcribunt, ſe in patrem inſidias neque cogitaſſe neque ſtruxiſſe: fugam autem adornaſſe, idque vi coactos, quia ſuſpectam moleſtamque vitam degerent. *Ariſtobulus, Salome ejus conſilia Herodi narrante, conſtringitur.*

6. Eo tempore, cum veniſſet ex Cappadocia legatus ab Archelao, Mela quidam, unus ex illius dynaſtis, volens Herodes ei oſtendere Archelai in ſe malevolentiam, Alexandrum vinctum accivit ad ſe, & ex eo iterum quæſivit de fuga, quonam & quo pacto diſcedere decreviſſent? Ad quod reſpondit Alexander, "ad Archelaum, qui ſe inde Romam eos miſſurum promiſiſſet: verum in patrem nihil quidem ſceleris aut maleficii conatos fuiſſe, neque eorum quæ ipſis ab adverſariis malitioſe imponerentur, quicquid verum eſſe. voluiſſe etiam *ſe*, ut de Tyranno & illo altero circumſpectius haberetur quæſtio, ſed illos celerius periiſſe, auctore Antipatro, qui amicos ſuos inter multitudinem ſummiſiſſet. *Nonnulla ab Alexandro quæſita Herodes coram Mela Archelai legato.*

7. Hæc eo dicente, juſſit *Herodes*, ut Melas & Alexander ad Glaphyram Archelai filiam ducerentur; & ex ea quæreretur, ecquid inſidias Herodi ſtructas ſciret. Quò ut ventum eſt, Glaphyra, ſimulac vinctum conſpexit Alexandrum, caput ſibi percuſſit, animoque conſternata magnum triſtemque ploratum edit. Quin & juveni manarunt lachrymæ, atque iis qui aderant miſerabile adeo erat ſpectaculum, ut diu id cujus cauſa venerant dicere aut facere nequirent. Tandem vero cum Ptolemæus (huic enim mandatum erat ut illum duceret) juſſiſſet dicere, ecquid ei factorum conſcia foret mulier; "quî potuit, inquit, non "conſcia eſſe, quæ mihi ſit vel ipſa anima cha- "rior, & communes mecum natos habeat?" Ad hæc quidem illa exclamavit, "nullius ſe malæ "rei conſciam: ſed *tamen* ſi ejus utilitas poſtu- "let, ut aliquid vel contra ſeipſam mentiatur, "omnia confeſſuram". Tum Alexander, "ſcelus "quidem, inquit, nullum eorum quæ ſuſpican- "tur quos minime omnium decebat, neque ego "cogitavi, neque tu noſti, niſi quod ad Arche- "laum nos recipere decreveramus, & inde Ro- "mam". Iſta etiam illâ fatente, Herodes, ratus Archelaum malevolentiæ in ſe convictum eſſe, dedit Olympo & Volumnio literas, juſſitque ut inter navigandum ad Eleüſam Ciliciæ **inſulam* appulſi Archelao ſcriptum de his redderent, &, poſt expoſtulationem quod inſidiarum particeps cum filiis ſuis fuiſſet, recta inde Romam navigarent. & ſi quid illic à Nicolao expeditum invenirent, adeo ut Cæſar †ipſi non ſuccenſeret, literas *ei* & teſtimonia traderent, quæ contra adoleſcentes parata mittebat. Cæterum *De fuga ad Archelaum ſe cogitaſſe fatetur Alexander.* *Olympus & Volumnius Romam miſſi.*

Cæ-

a Ταῦτα γραψαμένυς Καίσαρι ἀποφέρειν Busb. b Οὔτ' σύσειν Busb. c Ex Καππαδοκίας & πρεσβευτῦ & παρὰ Vat. d Απολίσαι Vat. e Ita Vat. & Busb. nec aliter Epiphanius, qui vertit, qui cum venissent. ὡς δ ἦκεν in Editis. f Περιπαθὴς Busb. g Τῦτο γὰρ αὐτῷ ἐπετέτακτο Busb. h Κελδύσαντος Vat. i Εἴ τι τ προσιομένων σύνοιδε τάνδρὶ Busb. quo fere modo Epiphan. qui vertit, *interrogante Glaphyram* [Ptolemæo] *ſi quid de his quæ fiebant cognoſceres.* k Υπὲρ τ ψυχῆς Busb. l Πρὸς τὴν σωτ. Hen. & Vat. m Illud σὺ è Cod. Busb. & Epiphan. n Ἐξελαλίχθαι Vat. o Κατελαβὼν Busb. παρελαβὼν Hen. à pr. m. p Εν παραπλῳ τῇ Κιλικίᾳ προσχόντας Zonar. unde pro Ελεύσῃ (quod in libris omnibus exſtat) reſcripſi Ελαίσσῃ. Vide p. 719. q Αρχελάῳ τι Busb. Hen. & Vat. r Περὶ τύτων σύτυχεῖν Busb. & Zonar. ſ Ita è Codd. Busb. & Gall. ὑποβολῆς in reliquis. t Civitatem *Epiphanio*. Vide *Annott.* ad p. 719.

† &c. Herodi.

Archelaus Herodi ſe excuſat.

Cæterum Archelaus ſeſe purgabat, de ſuſceptione quidem juvenum confitendo, quod è re illorum ipſorum eſſet patriſque,* ne quid præterea durius in eos ſtatueret, dum illis ſuccenſeret ob ea quorum ex ſuſpicione orta eſſet diſſenſio; non tamen miſſurum fuiſſe ad Cæſarem, neque aliud quidquam ex ſua in illum malevolentia juvenibus promiſiſſe.

Litera ab Olympo & Volumnio traditæ Cæſari, Herodi ope Nicolai reconciliato.

8. Cum autem Romam perveniſſent, opportunitatem habuerunt literas tradendi Cæſari, quòd eum Herodi reconciliatum offenderunt. Nam Nicolai legatio hunc in modum ſe habuit. Quamprimum Romam venit & in palatium profectus eſt, viſum eſt ei non ſolum id agere cujus cauſa venerat, verum etiam Syllæum accuſare. Nam Arabes, priuſquam cum iis colloqueretur, aperte inter ſe diſſentiebant, quorum nonnulli cum ſe à Syllæo ſubduxiſſent, ad Nicolaum ſe applicuere, facta omnia injuſta ei indicantes, manifeſtiſque indiciis oſtendentes, eum multos ex Obodæ hominibus interfeciſſe. cum enim diſceſſionem feciſſent ſubreptæ erant literæ, quibus ipſum redarguebant. Quam rem ſibi valde opportunam videns Nicolaus, ea utebatur ad id quod ſibi agendum erat, modis omnibus ſtudens ut Cæſarem cum Herode in gratiam redire faceret. Certo enim ſciebat, ſi vellet Herodis facta defendere, non habiturum audientiam; ſin Syllæum accuſare conſtitueret, fore ut occaſio ſibi daretur Herodis cauſam *melius* agendi.

Syllæum apud Cæſarem accuſat Nicolaus.

Conteſtata igitur lite, dictaque die, Nicolaus, adſiſtentibus ſibi Aretæ legatis, & alia Syllæo objiciebat, "& quod regi ſuo Arabumque "multis perniciem attuliſſet, quodque † ad per- "turbandum ſtatum pecunias mutuo ſumpſiſ- "ſet; eum etiam arguebat mulieres corrupiſſe, "tam Romæ quam in Arabia: &, quod ma- "ximum eſſet, adjiciebat, Cæſarem alienaſſe, "quod *ipſum* nihil veri de geſtis ab Herode do- "cuerit." *Ubi autem ad hunc locum ventum eſt, eum interpellabat Cæſar, jubens hoc unum diceret de Herode, "annon exercitum "in Arabiam duxiſſet,& bis mille & quingentos "homines illic occidiſſet, & direpto agro ab- "duxiſſet captivos?" Ad hæc Nicolaus, "de

Herodem criminibus ei falſo objectis purgat.

"his ſe vel maxime, ajebat, docere poſſe, hæc "partim nihil habere veri, partim non ita fa- "cta, ut tute intellexiſti, nec ut ob ea merito "ſuccenſere *Herodi* debeas". His præter opinionem auditis, & Cæſare attentiorem ſe præbente, cum narraſſet de quingentis talentis mutuo datis, & de Syngrapha, in qua cautum fuerat, ut liceret Herodi, ubi dies præſtituta ceſſiſſet, pignora capere ex univerſa *Arabum* terra, "hanc expeditionem non expeditio- "nem eſſe dicebat,ſed juſtis de cauſis pecuniæ "ſibi debitæ exactionem. neq; tamen huc feſti- "nanter decurriſſe *Herodem*, ne tum quidem "cum formula cautionis id permitteret, ſed

Ἀρχέλαος μὲν οὖν ἀπελογεῖτο, δέξαθαι μὲ τὰς νεανίσκας ὁμολογήσας ἀφ' τὸ συμφέρον αὐτοῖς τε ἐκείνοις καὶ τῷ πατρὶ, [a] μὴ χαλεπώτερόν τι προσενεχθῆναι κατ' ὀργὴν ὧν ὑποπίπτειν ἔχοντες ἐφασίαζον, ἢ μὴν καὶ πρὸς Καίσαρα πέμψειν, οὐδὲ ἄλλό τι κατ' δύνοιαν τὴν πρὸς ἐκεῖνον ὁμολογῆσαι τοῖς νεανίσκοις.

η'. Εἰς δὲ τὴν Ρώμην ἀποκομισθέντες, ἔχόν τε χάριν [b] ἀποδῶναι τὰ γράμματα τῷ Καίσαρι, διηλλαγμένον εὑρόντες Ηρώδην. τὰ γὰρ περὶ τὴ Νικολάου πρεσβείαν ἀπέβη τῶτον τὸ τρόπον. ὡς ἀνῆλθεν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ περὶ τὴν αὐλὴν ἐγένετο, πρῶτον μὲν ὑκ ἐφ' οἷς ἐλήλυθ μόνον, ἀλλὰ καὶ Συλλαίου κατηγορεῖν ἠξίου. καὶ [c] Ⓐ Αραβες δῆλοι πρὸ τ ὀρτυχίας ἦσαν ἀλλήλυς πολεμοῦντες, ἐστασιασμένοι ἐξ αὐτ, καὶ τῷ Νικολάῳ προσελθόντες, τὰς ἀδικίας ἁπάσας ἐμήνυον, καὶ τῶν Οβόδ ὡς ἀφαιρεθέντων πλείστων σφαγῆ τεκμήρια παρέχοντες. ἐν γὰ καὶ τ γραμμάτων [d] αὐτ κατὰ τὴν ἀπόστασιν ὑφηρημένα, ἀφ' τῶτων ἤλεγχον. ὁ δὲ Νικόλαος [e] ἐπιτυχίαν ταύτην ὁρῶν αὐτῷ προσγεγενημένην, δι' αὐτῆς ἐπραγματεύετο τὸ μέλλον, ἐπείγων ἐλθεῖν εἰς Ἀθήνας Ηρώδην [f] ποιῆσαι Καίσαρα. σαφῶς γὰρ ἠπίστατο βουλομένῳ μὲν ἀπολογήσασθ περὶ ὧν ἔπραξεν οὐκ ἔσεσθαι παῤῥησίαν· ἐθέλοντι δὲ κατηγορεῖν Συλλαίου, γενήσεσθαι χάριν ὑπὲρ Ηρώδ λέγειν. συνεχώτων οὖν ἐπ' ἀλλήλυς καὶ δοθείσης ἡμέρας, [g] Νικόλαος, παόντων αὐτῷ τῶν Αρέτα πρεσβέων, τἆτ ἄλλα κατηγόρ Συλλαίου, "τὸ τε τῦ βασι- "λέως ἀπώλειαν λέγων καὶ πολλῶν Αράβων, χρήμα- "τά τε ὡς εἴη δεδωνισμένῳ ἐπ' ἀδὲν ὑγιές, καὶ μοι- "χείας ἐξελέγχων, ἃ τῶν οἰ Αραβία μόνον, ἀλλὰ καὶ "τῶν οἰ Ρώμη γυναικῶν· πρωτεῖόν δὲ τὸ μέγιστον, "ὡς ἐξανασήσειε Καίσαρα, μηδὲν ἀληθὲς διδάξας ὑπὲρ "τῶν Ηρώδην πεπραγμένων". ὡς δὲ ἦκεν ὅτι τῦτον Ⓐ τόπον, ὁ μὲν Καῖσαρ ἐξῆργεν αὐτὸν τῦτο μόνον ἀξιῶν ὑπὲρ Ηρώδ λέγειν, "[h] ὡς ἃ γραπὰν ἤγαγεν "εἰς Αραβίαν, μηδὲ διχιλίους καὶ πενταχοσίους ἀποκλεί- "νειν τῶν οἰκ, μηδὲ αἰχμαλώτους λάβοι τὴν χώ- "ραν ἀφαιρήσας". [i] πρὸς ταῦτα ὁ Νικόλαος, "ὑπὲρ τύτων, ἔφη, καὶ μάλιστα διδάξειν, ὅτι μηδὲν ἢ "τὰ πλεῖά γε αὐτῷ ἃ γέγονεν [k] ὡς σύ τε ἀκήκοας, "ἃ δίκαιον ἐστὶν ἐλαφρότερον ἐπ' αὐτοῖς φέρειν". πρὸς δὲ τὸ πρόσδοξον Καίσαρος ἐνδόντος αὐτὸν ἀκριβεστέρῳ, τὸ δάνειον [l] εἰπὼν τ πενταχοσίων ταλάντων, ἃ τ συγγραφῇ, ἐν ᾗ καὶ τῦτο [m] προσγεγραμμένον, ἐξεῖναι τ πρεσβυτέρας παρελθούσης ῥύσια λαμβάνειν ἐξ ἁπάσης τ χώρας, "τ μὲ [n] γραπὰν ἃ γραπὰν ἔλεγεν, ἀλλ' ὅτι "[o] δικαίαν τ ἰδίων ἀπαίτησιν χρημάτ· καὶ μηδὲ ταχὺ "[p] ταύτην, μηδὲ ὡς ἐπέτρεπον αἱ συγγραφαί, πολλάκις "μὲ

a Μὴ τὴ χαλεπώτερον *Busb.* *b* Ἀποδῦναι *Busb.* *c* Illa οἱ Αραβες desunt *Busb. Vat.* & *Hen.* à prima manu. mox autem poſt πολεμοῦντες in *iiſdem* habentur οἱ ϗ Αραβες. *d* Αὐτῇ ἃ (*lir.* ἃ) κατὰ τὴν ἀπόστασιν ὑφηρημένα ἀφ' τύτων ἤλεγχον *Vat.* Forſan, ἃ γὰρ τῶν χρ. ἀ. κ. τ. ὑ. ὑφηρημένα, καὶ ἀφ' τ. *e* Ἐντυχόντα τινὰ ταύτην ἐρῶν *Busb.* & *Vat.* *f* Ποιῆσαι deeſt *Vat.* *g* Ο Νικόλαος παρόντων αὐτῷ τῶν *Busb.* *h* Εἰ μὴ γραπὰν, & mox ἀπίστασιν, *Busb.* & *Vat.* *i* Ὁ ϗ Νικόλαος *Busb.* *k* Ως σὺ ἀκήκοας *Vat.* ὡς σύ τε ἀκήκοας *Hen.* à pr. m. ὡς σύγε ἀκ. ab altera manu. *l* Εἶπεν *Vat.* *m* Προγεγραμμένον *Vat.* *n* Hic γραπὰ ſumitur pro γράπτοις. *o* Ita cum *Busb. Vat.* & *Hen.* à pr.m. ut αἰτίαν aut πρόφασιν ſubintelligatur. forſan delendum ἐπὶ ante δικαίαν. in *Editis* δικαίαν. *p* Ita *Busb. Vat.* & *Hen.* à pr. m. ταύτην in *reliquis.* * Ne quod illi ſuſpicionibus adacti minus ſe obſequentes patri præbuerant, id ipſa iracunde magis quam paterne vindicaret, *Grotius.* † Pro nullo reip. commodo, *Epiphan.* * *Vel*, in hac orationis parte interfatus eſt Cæſar.

a Ὁ ϗ

"μὲν ὅτι Σατορνῖνον ἐλθόντα καὶ Οὐολύμνιον τοὺς τῆς
"Συρίας ἡγεμόνας· τελευταῖον δὲ, ἐν Βηρυτῷ τύ-
"χην σφαντίον Συλλαίῳ τῷ σῷ τυχεῖν ἐπομόσαν-
"τα, ἢ μὴν ἐντὸς ἡμερῶν τριάκοντα παρέξειν τὰ
"χρήματα, καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἡρῴδου
"πεφυγότας. ὧν οὐδὲν ποιήσαντος Συλλαίου πά-
"λιν ὅτι τοὺς ἡγεμόνας ἐλθεῖν Ἡρῴδῃ, καὶ κείνων
"ἐφέντων αὐτῷ λαμβάνειν τὰ ῥύσια, μόλις ὕστατον ἐξ-
"ελθεῖν σὺν τοῖς περὶ αὐτόν. [a]ὁ μὲν δὴ πόλεμος
"ὡς ὅτι τραγῳδοῦντες ἔλεγον, καὶ τὰ τῆς ἐπιστρα-
"τείας τοιαῦτα. καί τοι πῶς ἂν εἴη πόλεμος, ὅπου
"προφάντων μὲν τῶν σῶν ἡγεμόνων, δεδωκυίας δὲ τῆς
"συνθήκης, ἱστευμένου δὲ μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ
"τοῦ σοῦ, Καῖσαρ, ὀνόματος. τὰ δὲ περὶ τοὺς
"αἰχμαλώτους ἐξῆς ἤδη λεκτέον. λῃσταὶ [b]τῶν
"Τραχώνα κατοικούντων, πεντεκαίδεκα τὸ πρῶτον,
"εἶτα αὖθις πλείονες, τὰς Ἡρῴδου κολάσεις ἀμφεύ-
"γοντες, ὁρμητήριον ἐποιήσαντο τὴν Ἀραβίαν. πρὸ-
"τους προεδέξατο Σύλλαος ὅτι πάντας ἀνθρώ-
"πους πρέφων, καὶ χώραν ἔδωκε νέμεσθαι, καὶ τὰ
"κέρδη τῶν ληστῶν αὐτὸς ἐλάμβανεν. ὡμολόγησε δὲ
"καὶ τούτοις ὅτι τοῖς αὐτοῖς ὅρκοις ἀποδώσειν χρή-
"ματα τῷ δήμῳ τῷ Ῥωμαίων προθεσμίαν. καὶ [c]δυνατὸν ἂν
"ὀφεῖλε δεῖξαι κατὰ τὸ παρὸν ἄλλόν τινα τῆς
"Ἀράβων χώρας, ἢ τούτοις ἐξηρημένους, ἢ δὲ πάν-
"τας, ἀλλ' ὅσοι μὴ λαθεῖν ἴσχυσαν. οὕτως οἶμαι καὶ
"τοῦ τῆς αἰχμαλωσίας ὑπῳδόντος συκοφαντήματος
"πεφηνότος, μέγιστον, ὦ Καῖσαρ, κατάμαθε πλά-
"σμα καὶ ψεῦσμα πρὸς τὸν σὸν ὀργὴν [d]αὐτῷ ποιη-
"θέν. φημὶ γάρ, ἐπελθούσης ἡμῖν [e]τῆς Ἀράβων δυ-
"νάμεως, καὶ τῶν περὶ Ἡρῴδην [f]πεσόντος ἑνὸς καὶ
"δευτέρου, τότε μόλις ἀμωμομένου, Νάκηβον τὸν γρα-
"μματέα αὐτῷ, καὶ περὶ πέντε καὶ εἴκοσι [g]τοὺς πάν-
"τας, ὧν ἕκαστον αὐτὸς εἰς ἑκατὸν ἀναφέρων, διχιλίους
"[h]καὶ πεντακοσίους τοὺς ἀπολωλότας ἔλεγε.

θ'. Ταῦτα μᾶλλον ἐκίνει τὸν Καίσαρα, καὶ πρὸς
τὸν Σύλλαον ὑπογραφεὺς, ὀργῆς μεστὸς, ἀπέκειτο ὁπό-
σοι πεθήκασι τῶν Ἀράβων. ἀπορουμένου δὲ αὐτῷ, ἡ πε-
πλανημένη λέξις, ἥ τε συνθήκη τῶν δημοσίων ἀπεγνώσκον-
το, [i]ἡ τὰ τῶν ἡγεμόνων γράμματα, πολύς τε [k]ὅσα λῃστή-
ρια κατηπίωντο. ἡ πέρας εἰς τοῦτο κατέστη Καῖσαρ, ὡς
ὅν μὲ Συλλαίῳ καταγνῶναι θάνατον, Ἡρῴδῃ δὲ διαλλάτ-
τεσθαι, μελάνοιαν ἐφ' οἷς ἐκ διαβολῆς πικρότερον ἔγραψεν
αὐτῷ πεπονθώς, καί τι τοιοῦτον εἰπεῖν ὡς τὸν Σύλλαον, ὡς
ἀναγκάσοντα αὐτὸν ψεύδεσθαι λόγῳ πρὸς ἄνδρα φίλον ἀγνω-
μονῆσαι. ὃ δὲ σύμπαν, ὁ μὲ Σύλλαος ἀνεπέμπετο, τὰς δί-
κας ἡ τὰ χρέα τοῖς δεδημοκόσιν ἀποδώσων, εἶτα ὕστε-
ρον κολασθησόμενος. Ἀρέτας δὲ οὐκ εὐμενὴς ἦν Καίσαρι, ὅτι τὴν
ἀρχὴν μὴ δι' ἐκείνου καθ' αὐτὸν ἔλαβεν. ἐγνώκει γὰρ ἡ τὴν

"post aditos aliquoties Syriæ duces Satur-
"ninum & Volumnium: denique, postquam
"apud Berytum his coram Syllæus *per tuam
"fortunam jurasset, omnino intra trigesimum
"diem se & nomen exsoluturum, & deditu-
"rum qui ex ditione Herodis *in Arabiam* pro-
"fugerant. & cum horum nihil Syllæus præ-
"stitisset, iterum ab Herode appellatos du-
"ces; cumque hi ei permisissent pignora ca-
"pere, vix tandem cum suis profectum in
"Arabiam. Equidem hoc, inquit, est quod,
"tragice exaggerantes bellum appellant, at-
"que ejusmodi erat ista expeditio. At quo
"modo bellum dicatur *hæc juris persequutio*,
"post impetratam à ducibus à te datis ve-
"niam, idque ex præscripto cautionis, post
"violatum & Deorum aliorum numen & tui,
"Cæsar, nominis majestatem. Jam restat di-
"cere, quæ ad captos homines pertinent. Cum
"Trachonitæ latrocinari cepissent, quadragin-
"ta primum, mox etiam complures, ne ab He-
"rode ad supplicium raperentur, in Arabiam
"perfugerunt. Hos recepit Syllæus, & omnium
"hominum in damnum aluit, locumque ad
"habitandum dedit, immo & horum ex latro-
"ciniis quæstûs partem in se vertit. Eodem
"tamen juramento spopondit, hos se deditu-
"rum illa ipsa die, quæ & pecuniæ exsolven-
"dæ erat præstituta. nec potest ostendere in
"præsenti quenquam alium præter hos ex Ara-
"bia abductum, ac ne hos quidem omnes, sed
"qui latebras reperire nequibant. Jam cum
"videris illud invidiæ plenum de hominibus
"captis nihil esse nisi calumniam, rogo aliud,
"Cæsar, cognoscas nequissimum figmentum
"& mendacium, quo usus hic est, ut te ad
"iram concitaret. Pro cognito enim affirmo,
"cum in nostras partes irrupisset Arabum exer-
"citus, & eorum qui Herodi parebant unus at-
"que alter periissent, tum demum, & non an-
"te, sua tutante Herode, occubuisse Nacebum
"illorum ducem, & una homines non supra
"xxv. è quorum iste singulis centenos faciens,
"bis mille & quingentos narrabat occisos.

9. Cæsarem *jam ante nutantem* hæc *maxime* commoverunt; & ad Syllæum versus, jam manifestus iræ, quærit quot Arabes interierint. Illo autem hærente, & male se edoctum fatente, lecta est rei creditæ cautio, lectæ & ducum literæ, & civitatum querelæ de latrociniis. Tandem eò perductus est Cæsar, ut capitis quidem Syllæum damnaret, Herodi vero conciliaretur, ut quem jam pœniteret eorum, quæ calumniis inductus duriora ipsi scripserat; & Syllæo hoc quoque exprobraret, se se ejus falsis verbis adductum † ut in amicum *veterem* amicitiæ officia exueret. In summa, remittitur Syllæus jure functurus, & æs alienum soluturus, deinde afficiendus supplicio. Aretæ autem parum amicus erat Cæsar, quod per se non exspectata ipsius voluntate regnum arripuisset. *Constituerat enim & Arabiam

Syllæus capitis damnatus.

a Ὁ μὲν δὴ πολ *Vat.* b Illud τῶν è *Codd. Busb. & Vat.* c Notatu dignum, adverbium negativum verbo postponi, licet constructio & Latinitas exigant ut præponatur. ἡ δυνατὸν ἂν σὸν ἐπιδεῖξαι κ. τ. παρὸν οὐδ' ἄλλόν τινα *Vat.* ἐ δυνατὸν ἂν ἐπιδ. κ. τ. παρὸν σὸν ἄλλον τινα *Busb.* d Αὐτῷ ποιηθὲν *Vat.* αὐτὸ ποιηθὲν *Busb.* e Τῆς τῶν Ἀράβων *Vat.* f Πεσόντων *Busb.* g Σωτῆρα ποιῶν πάντας *Busb.* h Illud καὶ è *Codd. Busb. & Vat.* i Ita *Hen. Busb. & Vat.* καὶ τὰ ἡγ. in *Editis.* k Ὅσαι τὰ ληστήρια *Vat.* * *Al.* per tuam Genium. † *Vel*, ut in amicum delinqueret. *vel*, discederet ab officiis amicitiæ. *vel*, virum sibi amicum offenderet. * *Alii vertunt*, Itaque statuerat &c.

a Πρὸ

Arabiam Herodi dare: ſed huic rei obſtiterunt literæ, quas *de pueris* miſerat Herodes. Nam cum Olympus & Volumnius placatum eſſe Cæſarem audiviſſent, illico eis, prout juſſerat Herodes, viſum eſt, literas de filiis ei reddere & argumenta *ad inſidias illorum patefaciendas*. Quibus lectis Cæſar haud conſultum putavit, alterum imperium & ſeni & circa pueros laboranti addere. Itaque Aretæ homines admiſit: & eo ob id duntaxat reprehenſo, quod temere feciſſet, non exſpectando dum regnum à ſe haberet, munera accepit & ei principatum confirmavit.

Aretæ reconciliatur Cæſar.

Ἀραβίαν Ἡρῴδῃ διδόναι· διεκώλυσε δὲ τὰ [a] παρ' ἐκείνου πεμφθέντα γράμματα. τοῖς γὰρ περὶ τὸν Ὀλυμπον καὶ Οὐολλούμνιον, εὐμενῆ Καίσαρα [b] πυθομένοις, αὐτοῖς ἔδοξεν ἐξ ἐπιστολῆς Ἡρῴδου τὰ περὶ τῶν παίδων γράμματα καὶ τὰς ἐλέγχους ἀναδιδόναι. Καίσαρ δὲ ἀναγνούς, ὃ μὲ ἀρχὴν ἄλλην [c] προσιδέναι γέροντι, καὶ κακῶς πράττοντι τὰ περὶ τοὺς παῖδας, οὐκ ᾤήθη καλῶς ἔχειν. δεξάμενος δὲ τοὺς περὶ Ἀρέταν, καὶ τοῦτο μόνον ἐπιτιμήσας, ὡς προπετείᾳ χρήσαντι, ᾧ μὴ παρ' αὐτοῦ τὴν βασιλείαν ἀναμεῖναι λαβεῖν, τά τε δῶρα προσήκατο, καὶ τὴν ἀρχὴν [d] ἐβεβαίωσε.

CAP. XI.

ΚΕΦ. ια'.

Quomodo Herodes, Cæſaris permiſſu, Beryti in Judicum aſſeſſu filios accuſavit: quæque Teron, immoderata & militari libertate uſus, paſſus eſt. De morte juvenum & eorum ſepultura in Alexandrio.

Ὡς, Καίσαρος ἐξουσίαν δόντος, ἐν Βηρυτῷ τῷ τοῦ συνεδρίῳ κατηγόρησε τῶν παίδων Ἡρῴδης· οἷά τε Τήρων, ἀμέτρῳ καὶ στρατιωτικῇ παρρησίᾳ χρώμενος, πέπονθε. περὶ πλούτης νεανίσκων, καὶ ταφῆς αὐτῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Cæſaris ad Herodem literæ.

HErodi autem reconciliatus *Cæſar* ad eum ſcribit hujuſmodi verbis, "Dolere "ſe vicem ejus, qui tales haberet filios, "oportereque in eos, ſi quid gravioris ſceleris "ſuſceperant, ut parricidas animadvertere: "ſe enim ei ejus rei poteſtatem facere. Sin "nihil niſi fugam inſtituerant, corrigendos ali-"ter, neque ad extrema veniendum. Se etiam "ſuadere, ut ea de re judicium haberet conci-"lio indicto apud Berytum, * in qua Romani "degerent, & advocatis ducibus, & Cappa-"dociæ rege Archelao, omnibuſque reliquis "quos ſibi amicos & dignitate illuſtres putaret, "eorum ſententiam in judicio ferendo ſeque-"retur." Ita quidem Cæſar ad eum ſcripſit.

XVII. Herodes vero, literis ad ipſum perlatis, lætitia ſtatim geſtiens exſultabat, tum quod Cæſar ſecum in gratiam rediiſſet, tum propter poteſtatem ſibi factam de filiis pro arbitrio ſtatuendi.

Herodis in filios immanitas.

Et *neſcio* quo modo factum eſt, ut qui prius in ſecunda fortuna durus quidem pater fuerat, non tamen temerarius, aut præceps ferebatur ad filiorum interitum; nunc rebus ſuis in melius mutatis & fiducia fretus, novo more laxaverit habenas odiis. Advocavit itaque quos viſum eſt ad concilium; ſed Archelaum non advocavit: noluit enim ut is intereſſet ex ſuo in eum odio, aut quod vereretur ne voluntati ſuæ repugnaturus eſſet.

Eos accuſat in concilio Beryti habito.

2. Poſtquam autem duces, atque alii, quos ab urbibus accerſivit, Berytum advenerunt, filios quidem (nam in concilium eos adducere noluit) in vico Sidoniorum, nomine Platana, collocavit, prope urbem, ut ſiſti poſſent ſi *forte* vocarentur; ſoluſque per ſe *in curiam* ingreſſus, centum & quinquaginta virorum in conſeſſu uſus eſt accuſatione, non tam propter infortunium & neceſſitatem miſerabili, quam patri filios criminanti valde indecora. Nam vehemens erat, & in crimine demonſtrando turbidus, & maxima furoris & agreſtis immanitatis præ ſe ferebat indicia; non permittens aſ-

ΗΡῴδης δὲ γράφει διηλλαγμένος ὅτι τε τοῖς παισὶν ἄχθεσθαι, λέγων, "καὶ δέον εἰ μὲν ἀνοσιώ-"τερόν τι τετολμήκασιν [e] ἐπεξιέναι [f] παλεκ-"λοίας ὄντας· [g] αὐτῷ γὰρ ἐφῆναι τούτου τοῦ ἐξουσίαν. εἰ "δὲ ὁρασμὸν ἐνεύσησαν, ἄλλως νουθετήσαντα μηδὲν "ἀνήκεστον ἁμαρτάνεσθαι. [h] συμβουλεύειν δὲ ἔχειν αὐ-"τῷ συνέδριον ἀποδείξαντα περὶ Βηρυτόν, ἐν ᾗ κατοι-"κοῦσι Ρωμαῖοι, καὶ παραλαβόντα τούς τε ἡγεμόνας, καὶ "τὸν βασιλέα τῆς Καππαδόκων Ἀρχέλαον, ὅσους τε τῶν ἄλ-"λων οἴεται φιλίᾳ τε καὶ [i] ἀξιώματι ἐπιφανεῖς, με-"τὰ τῶν ἐκείνων γνώμης ὅπη χρὴ ἁμαρτάνειν." Καῖ-σαρ μὲν τοιαῦτα [k] ἐπέστειλεν. ὁ δὲ Ἡρῴδης, τῶν γραμ-μάτων ὡς αὐτὸν ἀπενεχθέντων, περιχαρὴς μὲ εὐθὺς ὅτι ταῖς ἁμαλαγαῖς ἐγεγόνει, περιχαρὴς δὲ καὶ τῷ πάντα ἐξεῖναι κατὰ τῶν παίδων αὐτῷ. καὶ πῶς [l] ὁ μὲν εὐπράτ-τειν, ἐν τῷ παρόντι χαλεπὸν μὲν, ἀλλ' ὅτι θεοῦν, ὅτι περπετῆ, πρὸς τὴν ἀπώλειαν τῶν τέκνων παρεῖ-χεν αὐτόν· ἐν δὲ τῷ τότε μεταβολῆς ἀμείνονος καὶ παῤῥησίας ὑπολαβόμενος, τὸ μῖσος ἐκραγοδόξει τὴν ἐξουσίαν. [m] διέστεμπεν οὖν ὅσους ἐδύκει χαλεῖν εἰς τὸ συνέ-δριον, Ἀρχελάου χωρίς. ἐκεῖνον γὰρ [n] δι' ἔχθος οὐκ ἠξίου προσυλλαβέσθαι, ἢ καὶ τῇ προαιρέσει νομίζων ἐμ-ποδὼν ἔσεσθαι,

β'. Γενομένων δὲ ἐν Βηρυτῷ, τῶν τε ἡγεμόνων, καὶ τῶν ἄλ-λων [o] ὅσους ἀπὸ τῶν πόλεων ἐκάλεσε, τοὺς μὲ παῖδας, ἐπ οὐδὲ ἠξίου παραγαγεῖν εἰς τὸ συνέδριον, ἐν κώμῃ τινὶ [p] Σιδωνίων εἶχε, [q] Πλατάνῃ καλουμένῃ, πλησίον τῆς πόλεως, ὡς ἔχειν εὐ κλιθεῖσιν προσῆσαι. μόνος [r] δὲ καθ' αὐτὸν εἰσελθών, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα συγκαθημένων ἀνδρῶν, κατηγόρει καὶ λοιδορίαν οὐκ ὀδυνηρὰν ὡς πρὸς ἀνάγκην ὧν ἠτύχει, πλεῖστον δὲ ἀπεοικυῖαν ἡ πατὴρ ὅτι παισὶν εἴπει. βίαιος γὰρ ἦν, καὶ περὶ τὴν ἐπίδειξιν τῆς αἰτίας ἐπτάρακτος, καὶ μέγιστα θυ-μοῦ καὶ ἀγριότητος ἐνδιδοὺς σημεῖα, τούς τε ἐλέγχους οὐκ

a Παρ' ἐκείνου pro περὶ ἐκείνου reposui è *Cod. Busb* b Πυθομενοίους *Vat.* c Προσιδεῖναι *Hen.* à prima manu. προσσῆναι *Vat.* d Ἐβε-βαίωσεν *Vat.* & *Busb.* e Ἐπιξιέναι *Busb.* ἐπιξέναι ὡς παιγαλαίας *Zonar.* f Παιγαλάιας, forſan pro παιγαλαίας, *Gall.* & *Vat.* g Αὐτῷ γραφὴν ἔναι τ. *Vat.* h Συμβουλεύειν *Vat.* & forſan *Epiphan.* i Ἀξιώμασιν *Busb.* ἀξιώματι ἐπιφανεῖς *Vat.* k Ἐπιστειλεν *Busb.* l Τὸ μὲ οὐκ ὑπερπέπτειν *Vat.* m Εὐθὺς ἂν διέπεμπεν *Busb.* & *Epiphan.* n Δι' ἔχθρας *Busb.* δι' ἔχθραν *Zonar.* o Ὅσους τῶν πόλεων *Vat.* p Ita *Busb. Vat.* & *Epiphan.* & *lib.* 1. *de Bello Jud.* Σιδωνίᾳ in *Editis.* q Παλατινῇ *Vat.* r Δὲ ἓν καθ' αὐτὸν *Busb.* & *Hen.* r Ἀπόδειξιν *Vat.* * *Id eſt*, quæ eſſet Romanorum colonia.

οὐκ ἐκείνους ὑπηρέπτων καταμαθεῖν· ἀλλὰ σωτηρίαν αὐτοῖς προσιθεὶς, πατρὶ κατὰ παίδων ἀχήμονα, καὶ τὰ γραφέντα δι' αὐτοῦ ἐκείνων ἀναγινώσκων, ἐν οἷς ὑπόνοιά μὲν ἢ τις ὑπόνοια δυσνοίας οὐκ ἐνέγεγραπτο, μόνον δὲ ὡς φυγεῖν βουλεύοιντο, καὶ λοιδορίαι τινὲς εἰς αὐτὸν ὀνείδη προσέχουσαι διὰ τὴν ὀργήν. ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ὡς ἐγένετο, μᾶλλόν τε ἐξεβόα, καὶ τὸ πρὸς ὁμολογίαν τῆς ὑπούλης δι' ἐκείνων ἤνυσαν, ἐπομνύμενος, ὡς ἥδιον ἂν φέροιτο [b] τῆς ζωῆς ἢ τοιούτων ἀκούειν λόγων. τὸ δὲ τελευταῖον εἶπεν, "ὅτι καὶ τῇ φύσει, καὶ τῇ Καίσαρος δόσει τὴν ἐξουσίαν αὐτὸς ἔχοι", [c] προσέθηκε καὶ πάτριον αὐτῷ νόμον, [d] ὃς ἐκέλευεν, "[e] εἰ τῶν γονέων ὑπὸ τῶν τέκνων ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τὰς χεῖρας, ἐπάναγκες [f] ἐν τοῖς πρεσβύταις βάλλειν, καὶ τὸν ἀποκτείνειν τρόπον. ὅσῳ ἕτοιμος ὢν αὐτὸς εἰς τὸν πατρίδι καὶ τῇ βασιλείᾳ πρᾶξαι, ὅμως ἀναμένειν τὴν ἐκείνων κρίσιν· ἦκειν μέντοι, δικαστὰς μὲν οὐκ ὄντας ὑπὲρ φανερῶν οἷς ἐκ τῶν παίδων ὀλίγα πάθοι, [g] συμφορᾶσθαι δὲ χρεὼν ἔχοντας, ὡς ἥδιστ' ἂν τῆς πόρρω γενομένου ἀμελῆσαι τοιαύτης ὑπούλης ἄξιον.

γ'. Ταῦτα τοῦ βασιλέως εἰπόντος, καὶ τῶν νεανίσκων οὐδὲ ἕως τῆς ἀπολογίας παρεγμένων, συμφρονήσαντες ἅπαντες κατὰ τὸ συνέδριον ὡς ὑπείκειας καὶ διαλλαγῶν χεῖρον ἔχοιεν, τὴν ἐξουσίαν [h] ἐβεβαίωσαν αὐτῷ· καὶ [i] πρῶτος μὲν Σατορνῖνος ἀνὴρ ὑπατικὸς, καὶ τῶν ἐπ' ἀξιώματος, ἀπεφήνατο γνώμην [k] αἰδημονεστάτην εὐσεβείᾳ χρωμένην. ἔφη γὰρ "καταδικάζειν μὲν τῶν Ἡρώδου παίδων, κλείειν δὲ οὐκ οἴεσθαι "[l] δίκαιον, αὐτὸς παῖδας ἔχων, καὶ τοῖς παθοῦσι μείζονα "καὶ ἔντιμα, εἰ καὶ πάντα δι' αὐτοὺς δεδυσχέρανται." μετ' ἐκεῖνον δὲ Σατορνίνου παῖδες, εἵποντο γὰρ αὐτῷ τρεῖς ὄντες παρόντες, τὴν αὐτὴν γνώμην ἀπεφήναντο. Οὐολούμνιος δὲ ἄντικρυς ἔφη χολάζειν θανάτῳ τοὺς ὑπατικοὺς ἀσεβήσαντας εἰς τὸν πατέρα. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τῶν ἐξῆς οἱ πλείους, [m] ὥστε μηδὲν ἄλλο πρᾶξαι, ἢ καταδικάσθαι τὸν ὑπὲρ θανάτου τοὺς νεανίσκους. κἀκεῖθεν εὐθὺς Ἡρώδης ἦκεν, ἄγων αὐτοὺς εἰς Τύρον, καὶ δή γε Νικολάου πλεύσαντος εἰς αὐτὸν ἐκ Ῥώμης ἐπυνθάνετο, προσδιηγησαμένου τὰ ἐν Βηρυτῷ, ἥντινα ἔχοιεν γνώμην περὶ τῶν παίδων αὐτῷ, καὶ οἱ ἐν τῇ Ῥώμῃ αὐτῷ φίλοι. κἀκεῖνος εἶπεν, "ὅτι δοκοῖ μὲν [n] ἀσεβῆ εἶναι τὰ "ἐκείνοις περὶ σὲ ἐγνωσμένα, χρῆναι μέντοι αὐτοὺς [o] κεθείρ- "ξαντας, δεσμώτας φυλάττειν. καὶ εἰ μὲν [p] ἕτερόν σοι δοκοίη, "κολάζειν αὐτούς, μὴ φαύλοιο ὀργῇ ὃ πλέον ἢ γνώμῃ κε- "χρῆσθαι· εἰ δὲ ταναντία, ἀπολύειν, μὴ ἀνεπανόρθωτον "εἴη σοι ὃ ἀτύχημα. τὰ αὐτὰ δὲ δοκοῖ καὶ ἐν Ῥώμῃ τοῖς "πλείοις τῶν σῶν φίλων." καὶ ὡς συνῆκας [q] ὁ πολλῆ ἐγένετο συμπλεῖν αὐτῷ.

sessoribus ut argumenta ponderarent atque perpenderent: sed, haud convenienter patri contra filios, ipse ea tuens atque defendens, & quæ ab illis scripta erant legens, in quibus nihil insidiarum inerat, aut sceleris quod machinati fuerant, sed tantum cogitatam fugam continebant, & maledicta quædam in patrem contumeliosa, propter ejus in eos malevolentiam. Ad quæ ubi ventum est, exclamabat etiam vehementius, crimenque exaggerabat, perinde ac si de insidiis confessi fuissent, jurans se vitam amittere maluisse quam talia audire. Postremo autem, cum dixisset, "se tum jure naturæ, "*utpote patrem*, tum permissu Cæsaris potesta- "tem habere," addidit & legem patriam quæ jussit, "ut, si parentes filio accusato manus in "caput imponant, necesse habeant circumstan- "tes in eum lapides mittere atque ita eum oc- "cidere. quod cum ipse in sua patria & re- "gno facere potuisset, illorum tamen senten- "tiam exspectasse: qui tamen eò non ut judi- "ces (utpote in tam manifestis *insidiis*, qui- "bus parum abfuit quin ipse *extrema* passus "fuisset à filiis) sed ut iræ suæ adjutores op- "portune venissent, ac si par esset, nemini, "quamvis remoto, negligendas esse ejusmo- "di insidias.

Lex Judæorum de filiis consumacibus.

3. Hæc loquuto rege, & juvenibus ne ad causæ quidem suæ dictionem introductis, assessores, cum eum iratiorem esse percepissent, quam ut ad æquitatem aut concordiam perducere possent, potestatem ei confirmarunt. Et primus quidem Saturninus, vir consularis, & magnæ auctoritatis, sententiam protulit moderatissimam cum pietatis adjuncto. dicebat enim, "se damnare quidem Herodis filios, non "vero justum censere ut morte multentur, ut "qui ipse filios haberet, cum majus esset hoc "supplicium, quam omnia quæ ab ipsis acci- "dere mala potuissent." Deinde Saturnini filii (nam tres una secum legatos habebat) eandem sententiam sequuti sunt. Sed Volumnius è contra morte plectendos pronunciabat, qui se in patrem tam impie gessissent. In eadem deinceps ivit maxima pars reliquorum, adeo ut nil aliud crederetur, quam capite damnatos iri juvenes. Moxque illinc Tyrum proficiscitur Herodes, pueros secum ducens: & Nicolaum ad se Roma reversum interrogat, postquam ei acta Beryti narraverat, quænam fuerit amicorum suorum, qui Romæ essent, de pueris sententia. Cui ille respondit, "videri eis "impios quidem esse filiorum in te conatus, "debere tamen eos à te vinculis custodiaque "teneri. postea, si severior sententia placue- "rit, *morte* posse puniri, ne iracundia magis "quam ratione usus esse videare: sin mitiora "malis, posse absolvi, ne in immedicabile in- "fortunium incidas. Hæc sunt quæ plerique "omnes amici tui Romæ degentes censent." Tum ille, cum aliquandiu in tacita cogitatione fuisset, Nicolaum secum navigare jussit.

Missum sententiam ferunt Saturninus ejusque filii.

Duriorem Volumnius Aliique.

Nicolai responsum ad Herodem.

4. Ubi

a Ἐφ' οἷς *Busb. & Gall.* b Τῆς ζωῆς *Vat. & Busb.* c Προσέθηκε ἡ *Hen.* à prima manu. d Ἐκέλευεν *Busb.* e Εἴτε γονεῖς ὑπὸ τέκνων *Busb. Vat. & Zonar.* Hac de lege confer *Deut.* c. 21. v. 19, & 20. & *Josephum* in *Antiq.* l. 4. c. 8. p. 168, 169. Videlis etiam *Seldenum* l. 3. de *Synedriis*, c. 13. p. 555. & *Grotium* ad *Deut.* c. 21. v. 20. f Ἐν τῇ κεφαλῇ *Vat. & Hen.* à pr. m. g Συνορᾶσθαι δὲ χρὴ *Hen.* à pr. m. h Ἀνεβεβαίωσαν *Gall.* i Πρῶτος *Vat.* k Αὐθεντικὴν *Vat.* αἰδημονεστάτην *Busb.* l Ita *Gen. Gall. & Vat.* δικαίων *Bas. Busb. & Hen.* m Ὡστε χὴ μηδὲν *Vat.* n Ἀσεβῆ μὲν εἶναι *Hen.* o Καθαιρέσαντας *Hen.* p Ἑτέρως *Busb. & Vat.* q Ἐν πολλῇ οὐσίᾳ *Hen.* à pr. m. ὁ πολλῇ ἐγένετο οὐσίᾳ *Vat.*

Herodes filios secum ducit Cæsaream.

4. Ubi autem Cæsaream ventum esset, cœperunt statim vulgo de pueris loqui: atque per regnum ejus suspensi tenebantur, *cunctis* quo tandem res illorum evasuræ essent exspectantibus. metuebant enim omnes ne propter inveteratum dissidium immineret eis exitium, atque vicem illorum graviter dolebant: tamen nec vocem ullam temere vel emittere vel etiam audire ab alio licebat sine periculo; sed misericordiam, *quam de pueris habebant*, clausam tenebant, & tam atrox facinus dolenter quidem, sed taciti ferebant. Unus autem, nomine Tero, regis olim miles, qui filium habebat Alexandro æqualem atque amicum, quicquid alii quieti occultabant, ipse libere eloquebatur, & sæpe palam in vulgus exclamare cogebatur, dicens, "interiisse veritatem, sublatum "jus ex hominibus, vigere mendacium & ma"litiam, & tantam nubem rebus inducere, "ut à peccantibus ne maxima quidem mala "in homines cadentia cerni possent." Hæc tam libere dicens, videbatur quidem non sine periculo facere: sed movebat omnes æquitas rei, quod animose & fortiter se illis temporibus gereret. quapropter omnia quæ ille diceret libenter omnes audiebant ut ab eo dicta, & cum sibi cavendum esse silentio providerent, tamen ejus confidentiam collaudabant. nam tanti mali exspectatio unumquemque cogebat quodcunque liberet pro eo loqui.

Tero verba facit ad populum paulo liberiora.

Pari fiducia alloquitur regem.

4. Ille vero regem ipsum adiit audacissime, & solum cum solo colloqui velle dicebat: ac facta potestate, "Non possum, inquit, ô Rex, "diutius ferre hanc animi anxietatem. Equi"dem audacem hanc confidentiam, sed tibi "necessariam & conducibilem, si quid ab ea "utilitatis perceperis, meæ vitæ antepositi. "Sanusne es, aut ubi est excellens illud inge"nium, quo tot tantasque res assequutus es? "quæ est ista amicorum cognatorumque soli"tudo? quos equidem, quamvis præsentes, "nec cognatos nec amicos judico, qui tantum "scelus in quondam felici regno perpetrari "sustineant. Et tu non aspicies quid agatur? "duos juvenes regina conjuge tibi natos, omni "virtute ornatissimos interficies, tuamque se"nectutem uni puero committes, qui susce"ptam de se spem male sustinuit, & consan"guineis, quos ipse toties jam capitis damna"sti? Nonne cogitabis vulgus silere, tamen "peccatum videre, & facinus odisse: exerci"tumque universum, & maxime præcipuos, "misericordia commoveri erga infelices, odio "erga infelicitatis auctores?" Audiebat rex ista, principio quidem non omnino *intemperanter: sed ubi scilicet Tero facinus & domesticorum perfidiam aperte taxavit, commovit se rex. Et Tero è contra paulatim modum excessit immoderata & militari libertate usus. nec tempus satis scite & commode cepit. Unde ita turbatus est Herodes, ut, ea verba pro conviciis magis quam pro utili admonitione

Regem nimia libertate usus offendit.

δ'. Ὡς δὲ [a] ἦκεν εἰς Καισάρειαν, ἡ λόγος εὐθὺς ἅπασι τ̃ παίδων, καὶ μετέωρός ἡ βασιλεία, [b] ποῖ ποτε χωρήσειε τὰ κατ' αὐτὸς ἐκδεχομένων. δεινὸν γὰρ ὑπῆρε πάντας δέος ἐκ παλαιᾶ καταστασιζομένης εἰς αὐτὸ ὅ πέρας ἐλθεῖν, καὶ τοῖς μὲ πάθεσιν ἐδυσχέραινον. ὁκ ἦν δὲ ὑδὲ εἰπεῖν τι περπτὸς, ὑτε ἄλλε λέγοντος ἀκύειν ἀκίνδυνον, ἀλλ' ἐγκεκλεισμένοι τ̃ ἔλεον, ὀδυνηρῶς μὲν, ἀναύδως δὲ τὸν ὑποβολιμᾶ δ' πάθος ἔφερον. ἦν δὲ [c] αὐτ̃ πάλαι γραπτὸς, [d] ὀνόματι Τήρων, ὑᾶ αὐᾶ καθ' ἡλικίας ὄντος Ἀλεξάνδρε φίλε, πάντα, ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις ὑποδυόμενα δ' ἡσυχίας ἰδί, [e] αὐτὸς ὑπ' ἐλευθεριότητος ἐξελάλει, καὶ βοᾶν ἠναγκάζετο πολλάκις ὲ τοῖς πλήθεσιν, ἀπαρακαλύπτως λέγων, "ὡς ἀπώλοιτο μὲν ἡ "ἀλήθεια, τὸ δὲ δίκαιον ὁκ τ̃ ἀνθρώπων ἀνῃρημένον εἴη, "κρατεῖ δὲ τὰ ψεύσματα καὶ ἡ κακοήθεια, καὶ το"σοῦτον νέφος ἐπάγει τοῖς πράγμασιν, ὡς μηδὲ τὰ μέ"γιστα τ̃ ἀνθρωπίνων παθῶν ὁρᾶσθ τοῖς ἁμαρτάνουσιν." τοιοῦτος ὢν, ἐδόκει μὲν ὁκ ἀκινδύνως παῤῥησιάζεσθαι· τὸ δὲ εὔλογον ἐκίνει πάντας, ὁκ ἀνάνδρως αὐᾶ πρὸς ᾧ καιρὸν ἰσαμένε. διὸ καὶ πᾶλα, ἄτε αὐτὸς εἰποιεν, ἕκαστος ἡδέως ἤκουεν ὑπ' ἐκείνε λεγόμενα, καὶ ὃ καθ' αὑτὸς ἀσφαλὲς ὲ τῇ σιγᾷν προφερόμενοι, τὴν ἐκείνε παῤῥησίαν ὅμως ἀπεδέχοντο. τὸ γὰρ προσδοκώμενον πάθος, ἐβιάζετο πάντα ὅτινα οὖν ὑπὲρ αὐᾶ λαλεῖν.

δ'. Ὁ δὲ ᾗ πρὸς τ̃ βασιλέα μᾶ πάσης παῤῥησίας ὠσάμενος, μόνος μόνῳ λέγειν ἠξίε· καὶ συγχωρήσαντος, [f] ᾗ δυνάμενος, εἶπεν, "ὦ βασιλεῦ, ἀγαπητὸν ὅτι "τοιούτῳ πάθει, τ̃ τολμηρὰν ταύτην παῤῥησίαν, ἀναγκαίαν "δὲ σοὶ, καὶ συμφέρουσαν εἰ [g] λάβοις τι χρήσιμον ἐξ "αὐτ̃ης, πρόκρινα τ̃ ἐμ̃ης ἀσφαλείας. [h] ποῖ ποτε φέρον"τὸ σε, καὶ πεπλώκασιν ὰ τ̃ ψυχ̃ης αἱ φρένες; ποῖ δὲ "καὶ ὁ πρεσβὺς ἐκεῖνος νᾶς, ᾧ πολλὰ καὶ μεγάλα κα"τώρθωσας; πῖς δὲ ἡ τ̃ φίλων καὶ συγγενῶν ἐρημία; κρί"νω δὲ, ὑδὲ παρόντας αὐτὺς εἶ) συγγενεῖς ἢ φίλυς, οἳ "θεωροῦσι τοιοῦτον μῖσος ὑπὲ τ̃ μακαιζομένη ποτὲ βα"σιλείᾳ. σὺ δὲ ᾗ σκέψῃ τί πραττόμενόν ὐστι; [i] δύο νεα"νίσκυς ὲκ βασιλίδος [k] σοὶ γυναικὸς γεγεννημένυς, εἰς πᾶ[l] "ἀρετὴν ἄκρυς, ἀναιρήσεις, σαυτὸν ὲ γήρᾳ καταλιπὼν "ἐφ' ἑνὶ παιδὶ κακῶς οἰκονομήσαντα τ̃ εἰς αὐτὸν ἐλπίδα, ᾗ "συγγενέσιν ὧν αὐτὸς ἤδη τοσαυτάκις [l] κατέγνως θανάσιμος; "ὐκ ἐννοήσεις ὅτι ᾗ τ̃ ὄχλων ἡ σιωπὴ τ̃ ἁμαρτίαν ὅμως "ὁρᾷ καὶ μισ̃ῖ τὸ πάθος· ὑτε γραπτὰ πᾶσα, καὶ ταύτης αἱ "προῳδύσης, ἔλεον μὲ τ̃ ἀτυχήντων, μῖσος δὲ τ̃ ταῦτα "διαπραξαμένων ἐοχήκασιν;" ἤκυε τύτων ὁ βασιλεύς, ἐν ἀρχῇ μὲ ᾗ παντάπασιν ἀγνωμόνως· ἀλλὰ, τί δῆ ᾗ λέγειν, [m] διεκίνησεν ἑαυτὸν ἁψαμένυ ᾗ Τήρωνος ἀφορμᾶς ᾗ τε πάθυς ᾗ τ̃ ὲπὶ τὺς οἰκείυς ἀπιστίας. αὖθις δὲ ὁ μὲν ἐπεδίδυ χ[n] μικρὸν ἀμείτῳ ᾗ πραότητι χρώμενος παῤῥησίᾳ. ὃ δὲ ἀπαύδατον [o] ἐξέπιπτε ᾗ χαρᾷ. ταραχὴς δὲ Ἡρώδης ὲπὶ πλείω, ᾗ μᾶλλον ὀνειδίζεσθ δοκᾶν, ἢ πρὸς ὃ συμφέρον ἀκύειν

a Ηλθεν *Busb.* & *Vat.* b Ita *Busb. Hen.* & *Basil.* ποι ποτε in *aliis.* c Αὐτῶν *Busb.* & *Vat.* d Ονομα *Busb Vat.* & *Zonar.* e Αὐτὸς ὑπ' ἰλ. *Vat.* f Ita cum *Cod. Vat.* & *Epiphan.* ὠδυνώμενος εἶπεν, ὦ βασιλεῦ διακαιτρέμει in *Editis Alsisque*, nisi quod διακαιτρεῖ habeat *Hen.* à pr. m. g Ita *Vat.* λαβοὺς in *cæteris.* h Ποι ποτε οἰχονται σει *Busb.* ποῖ ποτε οἰχονται σε *Vat.* i Ει δύο ν. *Busb* k Illud σοὶ deest *Vat.* l Κατέγνωκας *Busb.* & *Vat.* m Διεκίνησεν αὐτὸν *Vat.* n Υπεξέπιπτε *Vat.* ὑπερεξέπιπτε *Busb.* * *Al.* libenter, *aut* non iracunde, *aut* æquis auribus.

a Επειδὴ

ἀκούσῃ τ̃ λόγων, [a] ἐπεὶ καὶ τοὺς [b] διακειμένους φαύλως καὶ τοὺς ἀφανεστάτους ἡγεμόνας ἐπύθετο, φροστάτης [c] τ̃ τε ὀνόματι δηλωθέντων ἁπάντας, καὶ τ̃ Τήρωνα δήσαντας ἔχειν ἐν φυλακῇ.

ε'. Τότε γενηθέντος, ὑποπτήξας τῷ καιρῷ καὶ Τρύφων τις κουρεὺς τ̃ βασιλέως, ὡς ἔφη προσελθὼν ὡς πόλλ' ἀκριβῶς ὁ Τήρων, ὁπόταν [d] θεραπεύῃ τ̃ βασιλέα ξυρῷ τ̃ λαιμὸν [e] ὑποτεμεῖν· ἔσεσθαι δὲ αὐτῷ παρὰ τοῖς [f] τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον, καὶ μεγάλας λήψεσθαι δωρεάς. ταῦτα εἰπόντα συλλαμβάνειν κελεύει, καὶ μὴ ταῦτα βάσανος λαβὼν τ̃ τε Τήρωνος, καὶ τ̃ παιδὸς αὐτ̃, καὶ τ̃ γυναικός. διαχρησθέντος τε τ̃ Τήρωνος, ὁρῶν ὁ νεανίσκος τ̃ πατέρα, χαλεπῶς μὲν ἤδη διακείμενον, ἔχοντα δὲ ὀδυνηρὰν ἐλπίδα σωτηρίας, [g] αὐτό τε τὸ μέλλον ἐκ τ̃ περὶ τ̃ πάσχοντα δυσχερείας τεκμαιρόμενον, ἔφη "[h] μηνύειν τ̃ βασιλεῖ τ̃ ἀλήθειαν, εἰ παραιτήσεται αὐτ̃ τ̃ "φόβου τ̃ βασάνου καὶ τ̃ αἰτίας αὐτόν τε καὶ τ̃ πατέρα." δόντος δὲ πίστιν ὑπὲρ τούτου, ἔλεγεν "ὡς εἰη σεσωφικὼς τις "ὑποβεβλ̃ται δι' αὐθαιρεσίας βασιλεῖ τ̃ Τήρωνα. προσελ- "θεῖν γὰρ εὔπορον εἶναι μόνον μόνῳ, καὶ δράσαντα παθεῖν τι τ̃ "εἰκότων ὑπ' ἀγεννοῦς Ἀλεξάνδρῳ χαριζόμενον". ταῦτα μὲν [i] ὧν ἐκεῖνος εἰπὼν, ἐξαιρεῖται τ̃ πατέρα τ̃ ἀνάγκης, ἄδηλον εἴτε τ̃ ἀληθείᾳ ἐκβιασθεὶς φράζῃ, εἴτε καὶ παραφρὰν νοήσας τινὰ ταύτῃ τ̃ κακ̃ αὐτ̃ καὶ σ̃ γεγεννηκότι.

ς'. Ὁ δὲ Ἡρώδης, [k] ὑπὲρ εἴ τι πρότερον ἐνδοιάσιμον ἦν αὐτ̃ περὶ τ̃ τεκνοκτονίᾳ, τότε τόπον οὐ χώραν καταλελοιπὼς ἐν τ̃ ψυχῇ, ἀλλὰ πᾶν ἐξηρημένος ὃ δυνάμενον αὐτ̃ ὑπόνοιαν ἀμείνονος λογισμῶ παρασχεῖν, ἔσπευσεν ἤδη τέλος ὑπιθεῖναι τ̃ προαιρέσει. καὶ [m] προσαγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν, τριακοσίους τε τ̃ πλεμόνων τοὺς ἐν αἰτίᾳ γενομένους, καὶ τ̃ Τήρωνα σὺν τ̃ παιδὶ, [n] καὶ τ̃ πρὸ ἐκείνου διελέγχοντα κυρᾷ, καταψηφίσθη ὁ ἅπαντων αὐτῶν ἐπαγαγὼν τοῖς ἐκκλησιάζουσι βάλ- λοντες, ἀπέκτειναν. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Ἀριστόβουλος, ἀχθέντες εἰς Σεβαστὴν, ὑπ' ἀξιώματος τ̃ πατρὸς, στραγγάλῃ κλείνονται. τὰ δὲ σώματα νύκτωρ εἰς Ἀλεξάνδρειον ἀπήνεγκε, τ̃ τε μητροπάτορος ἐκ, καὶ τ̃ πλείστων αὐτοῖς προγόνων [p] κρίσεων.

ζ. Ἴσως μὲν οὖν οὐκ ἄλογον οἷσίν κατάφανεται, πρεσφόρημον οὐκ πολλ̃ τὸ μῖσος ὑπὸ τ̃ αὐξηθῆναι, καὶ πρατέρω προελθὸν ὑπονικῆσαι τὸ φύσει. ὑπίσασις δὲ γένοιτο ἂν εἰκότως, εἴτε εἰς τοὺς νεανίσκους ἀνοιστέον τὸ τοιούτῳ αἰτίᾳ, πρὸς αὐτὸν ὀργ̃ [q] ἀναγαγόντας τ̃ πατέρα, καὶ χείρω προσκευάσαντας ἑαυτὸν χαλεπότητι τ̃ ἀνήκεστον αὐτοῖς, εἴ τε καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον ἀπαθῆ καὶ πρεῖττον ὄντα περὶ τὸ ὑπιθυμίαν τ̃ ἀρχ̃, καὶ τ̃ ἄλλης εὐδοξίας, ὡς μηδένα οἴεσθαι προσηκόντως, ἐφ' ᾧ πᾶν τὸ βουλόμενον ἀκίνητον ἔχειν, ἢ καὶ τὸ τύχῃ πολυτὸς εὐγνώμονος λογισμ̃ μείζω τὸ δυνάμει ἐσχηκέναι, ὅθεν καὶ πεπόμεθα τοὺς ἀνθρωπίνους πρέξεις. ὑπ' ἐκείνης [r] προκαθωσιῶσθαι τ̃ τ̃ γενέσθαι πάντως ἀνάγκης, καὶ καλ̃μεν αὐτὸ [s] εἱμαρμένην, ὡς σθένος ὄντ, ὃ

ducens, ubi milites rem ægre ferre & duces indignari audivit, tam eos qui nominati fuerant quam ipſum Teronem in cuſtodia vinctos adſervari juſſerit.

5. Hoc facto Tryphon quidam, regis tonſor, arrepta occaſione, regem adiit, eique nunciabat, Teronem ſæpe ſibi perſuadere voluiſſe, ut regi barbam tondens eum novacula jugularet: ita principem locum apud Alexandrum habiturus, & magna præmia conſequuturus. Hæc loquutum juſſit rex comprehendi: ac deinde de Terone & ejus filio & tonſore quæſtio habita eſt. Cumque Tero perſiſteret, juvenis patrem male jam mulctatum, nec ullam ſpem ſalutis habere videns, & quid futurum eſſet ex ſummis ejus angoribus conjiciens, dicebat "ſe regi veritatem patefacturum, ſi fore "polliceretur ut & ipſi & patri tormenta & "cruciatus remitteret." Ubi autem rex ei fidem dedit, ajebat, "conſtitutum fuiſſe, ut Te- "ro regi manum afferret; ac factu facile eſſe "ut ſolus ſolum aggrederetur: quo perpetra- "to, ſi quid ei ſiniſtrum accidiſſet, id honori "fore, dum Alexandro gratificaretur." Iſtis quidem ab illo dictis, patrem à neceſſitate redemit: neque ſcitur, verumne dixerit vi coactus, an id fecerit ut à ſemetipſo & patre dolorem depelleret.

Tryphon Herodis tonſor Teronem accuſat.

Confeſſio filii Teronis.

6. Herodes vero ſi vel minimam antea de filiis *ſuis* occidendis dubitationem habuerit, jam ei nullo in anima loco relicto, ſed ejectis omnibus quæ ſibi vel tantillum melioris conſilii ſuggerere poſſent, inſtitutum exſequi properavit. Cumque in cœtu produxiſſet triginta duces, in reos relatos, & Teronem cum ſuo filio, & tonſorem indicem, eos omnes accuſavit: atque populus, conjectis quæcunque venerunt in manum, eos necavit. Alexander vero & Ariſtobulus, ducti Sebaſten, juſſu patris ibi ſtrangulantur: & corpora noctu portantur Alexandrium, ubi ſiti erant maternus avunculus & multi ex majoribus eorum.

Tryphon, filius ejus, & tonſor lapidati.

Ariſtobulus & Alexander juſſu Herodis ſtrangulati.

7. Et forſan quidem aliquibus minime mirum videbitur, odium inveteratum adeo creviſſe, & eouſque proceſſiſſe, ut ipſam naturam vinceret. Merito autem dubitari poſſit, an adoleſcentibus ejuſmodi quid vitio vertendum, quod patri juſtam illis ſuccenſendi cauſam dederint; ac deinde ita eum perverſitate ſua irritarint, ut implacabilis evaderet: an quod ipſe adeo durus fuerit & ferreus, & tam in aliis rebus gloriæ quam dominationis vehementer cupidus, ut neminem ſibi *ſocium* aſſumendum putaret, quod quicquid ei placeret firmum ratumque haberi voluerit: an *quod dicendum* fortunam vim obtinuiſſe, omni conſilio prudentiæ licet pleno potentiorem; unde & credere ſolemus, humanos actus à neceſſitate quadam præſancitos eſſe ut omnino fiant, eamque vim fatum vocamus, quòd nihil ſit quod illa

a Επειδὴ *Busb.* b Απχθῶς, aut aliud adverbium excidiſſe aut ſubintelligendum eſſe exiſtimo. *Epiphanius* vertit, *quia milites eum abhorrerent, & primates eorum ſibi indignarentur.* c Τῷ τι ὀνόματι δηλωθέντων ἁπάντων *Vat.* τὰς τι ὀνόματι δηλωθέντας ἅπαντας *Busb.* d Θεραπεύοι *Busb.* ὡς πείθοι πολλάκις αὐτὸν ὁ Τήρων, ὁπόταν θεραπεύη *Vat.* e Αποτέμνειν *Vat.* τεμεῖν *Zonar.* f Τοῖς abeſt *Vat.* g Εαυτ̃ τε τὸ μ. *Vat.* αὐτ̃τε τὸ μ. *Busb.* h Μλυούσαν *Vat.* i Illud ὧν è *Cod. Vat.* k Οὐδ' εἰ τὸ πρ. *Vat.* & *Hen.* à pr. m. l Ita cum *Cod. Vat.* μετρίοις in *Editis Aliiſque.* m Προάγων *Vat.* προαγαγὼν *Zonar.* n Καὶ τ̃ υἱοῦ *Busb.* o Απάντων ἐποιεῖτο *Busb.* p Poſt κριμάτων habemus τοῦτο τὸ τέλος τ̃ πανοικεσίας in *Cod. Busb.* q Εναγόντας *Vat.* forſan pro εναγαγόντας. r Προσκωλωσιῶσθαι τ̃ ἡ γενέσθαι πάντως ἀνάγκη *Vat.* Eſt qui malit ὑπ' ἐκείνης προκαθωσιῶσθαι τ̃ τ. γ. π. ἀνάγκη, per illam (*ſc.* fortunam) quod eos evenire omnino neceſſe ſit, à culpa eſſe præexemptos &c. ſ Alludere videtur ad notationem Latini nominis potius quam Græci. nam *fatum* à *faciendo* dictum videri poteſt: at in Græco idiomate, quo uſus eſt *Joſephus*, εἱμαρμένη non ab *efficiendo* ſed *ſortiendo* deducitur. *Salianus* in *Ann. Eccl.* l. 6. p. 386.

illa non efficiat. Cæterum ſatis erit, ut arbitror, ſententiam hanc, *quò refellatur*, cum illa conferre, quæ nobiſmet aliquid *in agendo* tribuit, nec prohibet quo minus ſua cuiq; imputetur morum pravitas: quæ jam olim ante nos ſapienter in *Lege tractata ſunt. Ex duabus autem reliquis cauſis, ea quæ ad filios ſpectat *merito* culpari poteſt, tam ex juvenili arrogantia quam faſtu regio, quod calumniis in patrem auſcultarint, & in acta ejus & vitam parum æqui inquiſitores fuerint; malitioſe ſuſpicaces, & linguæ temperare neſcii, & ob utrumque iis obnoxii qui id egerunt ut eos obſervarent, & ad gratiam captandam *Herodi omnia* indicarent. Veruntamen, non eſt ut pater juſtam excuſationem inveniat ſuæ in filios impietatis, qui omni re ad fidem certam inſidiis faciendam deſtitutus, nec aliud habens ad eos convincendos hujuſmodi conatûs in *ipſius perniciem* parati, ſuſtinuit ex ſe genitos interficere; forma egregia *juvenes*, & ab alienigenis omnibus valde expetitos, quibus nihil ad ſtudia & exercitationes deerat, ſi aut venationi ſeſe dare, aut militiæ muneribus vacare, aut pro re nata dicere oporteret. Horum vero omnium gnari erant peritique, præſertim Alexander natu major. Satis enim fuiſſet, etiamſi *eos* damnare libuiſſet, aut vivos in vinclis aſſervare, aut procul à regno relegare, cum abunde tutus ageret Romanorum potentia munitus, qua fretus non erat ut vel repentinum impetum aut vim *apertam* metueret. Tam cito autem eos occidiſſe, & ut impotenti affectui gratificaretur, quid aliud eſt quam argumentum impiæ licentiæ. præſertim quod adeo peccaverit, cum eſſet ætate provectior. Quin & neque mora aut dilatio facit ut ei quodammodo ignoſcatur. Nam ut quis repentino caſu perculſus & commotus ad atrocia facinora impelleretur, utut grave ſit, ſæpe tamen ſolet accidere. Verum ut re perpenſa, cum ſæpe incitaretur & ſubinde cunctaretur, poſtremo tale quidpiam aggrederetur & perpetraret, ſanguinarii animi eſt & obſtinati in deterius. id quod & poſtea declaravit, dum nec reliquis parceret quos chariſſimos habuerit: qui tametſi minus miſerabiles erant, quod jure merito perirent; ſimilem tamen exercuit crudelitatem, eò quod ab illorum cædibus non temperarit. Sed de his dicturi ſumus in ſequentibus.

μὴ δι' αὐτὸν γίγνεται. τοῦτον μὲν οὖν ὡς [a] νομίζω πρὸς ἐκεῖνον ἀρκέσει κρίνειν, ἡμῖν τε αὐτοῖς [b] ἀποδιδόντα τι, καὶ τὰς διαφορὰς τῶν ἐπιτηδευμάτων οὐκ ἀνεύθυνους ποιοῦντας· ἃ πρὸς ἡμᾶς ἤδη πεφιλοσόφηται καὶ πρὸ νόμου. τῶν δὲ ἄλλων δύο, τὸ μὲν ἀπὸ τῶν παίδων μέμψαιτ' ἄν τις αἰτίαν, ὑπό τε αὐθαδείας [c] νεωτερικῆς καὶ βασιλικῆς οἰήσεως, ὅτι καὶ διαβολῶν ἠνείχοντο κατὰ τοῦ πατρὸς, καὶ τὰ πραττόμενα αὐτῷ [d] περὶ βίον οὐκ εὐμενεῖς ἦσαν ἐξετασταὶ, καὶ κακοήθεις μᾶλλον ἢ σωφρονεῖν, ἀκρατεῖς δὲ λέγειν, εὐάλωτοι δὲ δι' ἀμφότερα τοῖς ἐπιτηροῦσιν αὐτοὺς, καὶ πρὸς χάριν καταμηνύσαι. ὁ μὲν τοι πατὴρ, οὐδὲ σύντροπος ἔοικεν ἄξιος φαίνεσθαι τοῦ περὶ ἐκείνους ἀσεβήματος, ὃς, ὅτε πίστιν ἐπιβουλῆς σαφῆ λαβὼν, ὅτε παρασκευὴν ἐπιχειρήσεως ἐλέγχειν ἔχων, ἐτόλμησεν ἀποκτεῖναι τοὺς ἐξ αὐτοῦ φυτοὺς, ἀείσους μὲν τὰ σώματα, καὶ περιποιήτους πᾶσι τοῖς ἀλλοτρίοις, οὐκ ἀποδοῦντας δὲ οὐ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν, εἴπερ θηρᾶν, ἢ γυμνάζεσθαι [e] τὰ πολέμου, ἢ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐμπεσόντων ἔδει. τούτων γὰρ ἁπάντων μετεῖχον, Ἀλέξανδρος δὲ καὶ μᾶλλον ὁ πρεσβύτερος. ἦρκει γὰρ, εἰ καὶ κατέγνω, καὶ ζῶντας ὅμως ἐν δεσμοῖς, ἢ ξενιτεύοντας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἔχειν, μεγάλῃ ἀσφαλείᾳ αὐτῷ περιβεβλημένῳ τὴν Ῥωμαίων δύναμιν, δι' ἣν οὐδὲν οὔτε ἐξ ἐφόδου καὶ βίᾳ παθεῖν ἐδύνατο. τὸ δὲ ἀποκτεῖναι ταχὺ, καὶ πρὸς ἡδονὴν τῷ νικῶντι [f] αὐτὸν πάθους, ἀσεβείας τεκμήριον ἀνυποτιμήτου. καὶ τῆς ἡλικίας ἔτι ὕσης σὺν γήρᾳ τοσοῦτον ἐξήμαρτεν. ἤγε μὴν παροινὴ, καὶ τὸ χειρίζον συγγνώμην οὐκ [g] ἂν αὐτῷ τινα φέροι. ταχὺ μὲν γὰρ ἐκπλαγέντα καὶ κεκινημένον χωρῆσαι πρός τι τῶν ἀτόπων, εἰ καὶ δυσχερές, ἀλλὰ ἀεὶ συμβαῖνον· [h] ὁ δ' ἐπισάσει δὲ, καὶ πολλάκις μὲν ὁρμηθέντα πολλάκις δὲ μελλήσαντα, τὸ τελευταῖον δὲ ἐπιστῆναι καὶ διαφράξασθαι, φονώσης καὶ δυσμελαγχολίας ψυχῆς ἀπὸ τῶν χθονίων. ἐδήλωσε δὲ καὶ τοῖς αὖθις, οὐκ ἀποχόμενος ὧν δὲ τῶν περιλοίπων ὅσους ἐδόκει φιλτάτους, ἐφ' οἷς τὸ μὲν δίκαιον ἔλαττον ἐποίει συμπαθεῖσθαι τοὺς ἀπολλυμένους, τὸ δὲ ὠμὸν ὅμοιον ἴσως, τῷ μηδὲ ἐκείνων [i] φεισαμένῳ. διέξιμεν δὲ ὑπὲρ αὐτῶν ἑξῆς ἀφηγούμενοι.

Finis Libri decimi ſexti.

Τέλος τῆς βιβλίου ἑκκαιδεκάτης.

a Ita conjicit vir doctiſſimus, *T. Terry Gr. L. Prof.* Antea in *Editis* erat, ὡς μείζω π. ἰ. ἀ. κτῖν, & mox ἀφορές. nullo plane ſenſu. *b* Ἀποδιδόντες τι & mox ποιοῦντας *Vat.* & *Hen.* à pr. m. ἀποδεχόμενα ἢ ἡμῖν τι αὐτοῖς ἀποδιδόντι τι &c. legendum cenſet *Salianus*, vertendumque, *verum hunc ſermonem, qui cauſas humanis ſuperiores aſtingat, moviſſe ſufficiat; eum autem amplectamur, qui & nobis ipſis aliquid tribuit, nec variietatem ſtudiorum noſtrorum obnoxiam faciat rationi reddendæ.* Vel, certe nihil addendo, ita ſi placet interpretemur, *hunc ergo ſermonem, quem ſcilices ſubjicio, ut illo utiliorem movere ſufficiat, qui nobis ipſis tribuat aliquid, & non omnia fato, & multiplices actiones noſtras examini ſubjiciat.* *c* Vide *J. A. Boſii* diſſertationem de νεωτερικαῖς ἐπιθυμίαις ad 2 *Tim.* c. 2. v. 22. in *Theſauro Theologico Philologico*, vol. 2. p. 687. *d* Περὶ τὸ βίον *Vat.* *e* Τὰ πόλεων *Vat.* *f* Ita lego. αὐτὸν in libris. *g* Illud ἂν è *Cod. Vat.* *h* Ἐν ἐπιστάσει δὲ τῇ μάνῃ πολλ. *Vat.* & *Hen.* *i* Φεισαμένων *Vat.* * *Id eſt*, in Legis commentariis.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ, ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO DECIMO SEPTIMO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

α'. Ως Αντίπατρος ἐμισήθη τῷ παντὶ τῷ ἔθνει διὰ τὴν αἵρεσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· καὶ ὡς διὰ τοῦτο ἐθεράπευσε τοὺς ἐν Ρώμῃ πολλοῖς χρήμασι, καὶ τὸν πεπιστευμένον τῇ Συρίαν Σατορνῖνον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἡγεμόνας.

1. *Quomodo Antipater genti universæ invisus erat ob fratrum ipsius cædem: utque ob hanc causam amicos, qui Romæ erant, ingenti pecunia sibi conciliare studebat, atque etiam Saturninum Syriæ præsidem, & duces qui cum eo erant.*

β'. Ως Ηρώδης ὁ βασιλεὺς, ἰδὼν τὴν Τραχωνίτιν χώραν μὴ δυναμένην εὐσταθεῖν διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων, Ζάμαριν Ἰουδαῖον, ὃς Βαβυλῶνος ἀποχωρήσαντα, καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ διατρίβοντα, μεταπεμψάμενος, [a] ἐγκατῴκισεν αὐτῇ, καὶ ἐχρῆτο αὐτῷ προβλήματι πρὸς τοὺς Ἄραβας.

2. *Quomodo Herodes rex, cum vidisset regionem Trachonitidem in tranquillo esse non posse ob crebras Arabum incursiones, Zamarin Judæum, qui Babylone relicta in Antiochia degebat, accersivit, locumque ad habitandum dedit in Trachonitide, eoque usus est propugnaculo contra Arabes.*

γ'. Ως Ηρώδης τοὺς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τῶν υἱῶν αὐτοῦ παῖδας προσποιησάμενος, καὶ τὰς Φερώρα θυγατέρας μνηστευσάμενος αὐτοῖς, Ἀντίπατρος ἔπεισε τὸν πατέρα τῇ μνηστείᾳ εἰς τοὺς παῖδας μεταθεῖναι τοὺς αὐτοῦ. καὶ ὡς ἐθεράπευσεν Ἀντίπατρος τοὺς περὶ Φερώραν, βουλόμενος ἤδη δι' αὐτῶν ἐπιβουλεῦσαι τῷ πατρί. καὶ ὡς γνοῦσα ἡ ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως Σαλώμη, κρυφαίως ἀπήγγειλεν τῷ ἀδελφῷ. καὶ ὡς Ηρώδης παρήγγειλεν Ἀντιπάτρῳ μὴ φοιτᾶν πρὸς Φερώραν, μηδὲ ἀποῤῥῆτον μηδὲν ἀπαγγέλλειν αὐτῷ. ὁ δὲ φανερῶς μὲν οὐδὲν ἐποίει, ἀλλὰ κρυπτῶς, καὶ ταῦτα δὲ οὐκ ἐλάνθανε τὸν Ηρώδην.

3. *Quomodo Antipater, cum Herodes Alexandri & Aristobuli filiorum suorum filios sibi adsumpsisset, eisque Pheroræ filias desponsisset, patri suasit, ut illas è contra filiis suis desponsatas daret. utque Antipater Pheroram studiose colebat, eo animo ut ipso ad insidias patri struendas uteretur. utque Salome, regis soror, insidias sibi cognitas clam fratri narravit. utque Herodes Antipatro interdixit, ne ad Pheroram iret, neve arcani aliquid ei nunciaret. atque ille nihil horum palam faciebat, sed remotis arbitris; id quod Herodem non latebat.*

δ'. Ως Αντίπατρος ἔγραψε τοῖς ἐν Ρώμῃ φίλοις, παρακαλῶν αὐτοὺς γράψαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, πείθοντας ἵνα πέμψῃ αὐτὸν πρὸς Καίσαρα μετὰ πολλῶν χρημάτων· καὶ πειθεὶς Ηρώδης ἐξέπεμψε τὸν υἱόν.

4. *Quomodo Antipater ad amicos suos Romæ degentes scripsit, eos obsecrans patri scriberent, ut ei suaderent ipsum Romam ad Cæsarem mittere cum ingenti pecunia: quibus obsequutus Herodes eò misit filium.*

ε'. [b] Ως Αντίπατρος ἔπεισε Φερώραν ἵνα ἀνέλῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ Ηρώδῃ φαρμάκῳ, δοὺς αὐτὸς τὸ φάρμακον Φερώρᾳ. καὶ ὡς ὁ βασιλεὺς Ηρώδης παρήγγειλεν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Φερώρᾳ ἐκβαλεῖν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἢ ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς βασιλείας. ὁ δὲ ἀσμένως ἤκουσε καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἰδίαν τετραρχίαν, κἀκεῖ μετ' οὐ πολὺ τελευτᾷ.

5. *Quomodo Antipater Pheroræ suasit ut Herodem patrem suum pharmaco tolleret, quod ille Pheroræ dederat. utq; Herodes rex jussit fratri ejus Pheroræ, ut uxorem suam repudiaret, aut è regno discederet. cui ille libenter morem gessit, & in suam Tetrarchiam se recepit, ubi non multo post diem supremum obiit.*

ς'. Κατηγορία τῆς γυναικὸς Φερώρα τοῦ τῶν ἀπελευθέρων Φερώρα ὡς ἀναιρεθέντος Φαρμάκῳ. καὶ ὡς Ηρώδης ἐκζητήσας εὗρεν τὸ φάρμακον, κατασκευασμένον ἐπ' αὐτῷ τοῦ τε ἰδίου αὐτοῦ Αντιπάτρου, καὶ βασανίσας ἔγνω τοὺς Αντιπάτρου ἐπιβουλάς.

6. *Pheroræ uxor à Pheroræ libertis accusatur occisi veneno mariti. utque Herodes, inquisitione facta, pharmacum invenit sibi à filio suo Antipatro paratum, & quæstione habita deprehendit Antipatri insidias.*

ζ'. Κατάπλους Αντιπάτρου ἐκ Ρώμης πρὸς τὸν πατέρα. καὶ ὡς κατηγορηθεὶς τοῦ Νικολάου τοῦ Δαμασκηνοῦ, καὶ καταγνωσθεὶς θάνατον τοῦ τε πατρὸς, καὶ τοῦ [c] Κοϊντιλίου Οὐάρου τοῦ τότε πεπιστευμένου τὴν Συρίαν, ἐδέθη μέχρι τῆς ἐσομένης ἀναγνώσεως τοῦ Καίσαρος.

7. *Antipater Româ navigans ad patrem venit. utque à Nicolao Damasceno accusatur, & capitis damnatus à patre, & à Quintilio Varo, tunc Syriæ præside, in vinculis adservatur, donec ea de re certior factus esset Cæsar.*

a Ἐγκατῴκισεν in *Editis & MSS.* b Illa ὡς Αντίπατρος ἔπεισε &c. usque ad vocem Ηρώδης accepta debemus *Codd. Vat. & Gall.* c Ita cum *Strabone Aliisque.* Κοϊντιλίου in *Editis & MSS.*

8. *Legatio ab Herode ad Cæſarem miſſa de Antipatro: utque Cæſar, accuſatione audita, capitis eum damnavit.*

9. *De Herodis morbo, metaque ob eam cauſam ſeditione: & quomodo puniti erant ſeditioſi.*

10. *Quemadmodum Antipater, cum ei crederetur mortuum eſſe Herodem, verba fecit ad cuſtodem de liberatione è vinculis: quam ob rem patris juſſu interimitur.*

11. *Herodis mors, & quænam teſtamento legavit Cæſari, qualiſque facta erat diviſio in tres filios, & quomodo Archelaum Judææ regem conſtituit.*

12. *Herodis epiſtola ad exercitum, & munificentia erga milites, & cohortatio ad eos ut fidem Archelao filio ſuo præſtarent.*

13. *Sepultura Herodis in Herodio caſtello, utque in feſto ſeditionem movit populus contra filium ejus Archelaum: & ut Archelaus tria ſeditioſorum millia occidit, atque ipſe cum fratre ſuo Herode Romam navigavit ad Cæſarem, regni cura fratri ſuo Philippo commiſſa.*

14. *Quomodo Sabinus Cæſaris in Syria procurator Hieroſolyma aſcendit, vi contendens ut ſibi Herodis pecuniæ & munitiones traderentur ab Archelai curatoribus. utque curatores ab Archelao relicti populo ſuaſerunt, ut arma caperent, & Sabinum exercitumque ejus in Antonia obſiderent. & ut Varus, iſtis auditis, magna cum militum manu Hieroſolyma aſcendit, Sabinoque ab obſidione liberato in ſeditionis auctores animadvertit; ac deinde, rebus in Judæa compoſitis, literis Cæſari ſignificavit res à ſe geſtas.*

15. *Quomodo Cæſar Herodis teſtamentum ſanxit, cuſtodita ejus filiis ſucceſſione: & de falſo Alexandro.*

16. *Et ut Archelaus à conſanguineis ſuis coram Cæſare accuſatur, & illis ſuperatis regnum accepit; cumq; decem annos imperaſſet, accuſatione iterum in eum inſtituta, Viennam relegatus eſt, quo facto regnum ipſius in provinciam mutavit Cæſar.*

η'. [a]Πρεσβεία πεμφθεῖσα ὑπὸ Ηρώδου πρὸς Καίσαρα περὶ Ἀντιπάτρου· καὶ ὡς Καῖσαρ, ἀκούσας τὰς κατηγορίας, κατέγνω αὐτοῦ θάνατον.

θ'. Περὶ τῆς Ηρώδου νόσου καὶ στάσεως τῶν Ιουδαίων [b]δι' αὐτήν· καὶ κόλασις τῶν στασιαστῶν.

ι'. Ως δόξαντος Ἀντιπάτρου Ηρώδην τετελευτηκέναι, Ἀντίπατρος διαλεχθεὶς τῷ σωματοφύλακι περὶ ἀφέσεως· [c]καὶ δι' αὐτὸν Ἀντιπάτρου ἀναίρεσις.

ια'. Ηρώδου [d]τελευτὴ, καὶ διαθήκη τοῦ αὐτοῦ πρὸς Καίσαρα, καὶ μερισμὸς πρὸς τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ὡς Ἀρχέλαον βασιλέα ποιεῖ τῆς Ιουδαίας.

ιβ'. [c]Ἐπιστολὴ Ηρώδου πρὸς τὸν στρατὸν, καὶ ἐκάστῳ αὐτῶν δωρεὰ, καὶ παράκλησις πίστεως πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀρχέλαον.

ιγ'. [f]Ταφὴ Ηρώδου ἐν Ηρωδίῳ τῷ Φρουρίῳ, καὶ ὡς ὁ λαὸς ἐστασίασε πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀρχέλαον ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ ὡς Ἀρχέλαος τελειλίους αὐτῶν ἀνεῖλεν, αὐτὸς δὲ ἔπλευσε πρὸς Καίσαρα σὺν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ηρώδῃ εἰς Ρώμην, πιστεύσας τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ Φιλίππῳ.

ιδ'. Ως Σαβῖνος ὁ ἐν τῇ Συρίᾳ Καίσαρος ἐπίτροπος ἀνέβη εἰς Ιεροσόλυμα, βίᾳ αἰτῶν τὰ Ηρώδου χρήματα καὶ φρούρια παρὰ τῶν Ἀρχελάου ἐπιμελητῶν. καὶ ὡς ἔπεισαν οἱ [g]Ἀρχελάου ἐπιμεληταὶ τὸν λαὸν χωρεῖν ἐπὶ ὅπλα, καὶ πολιορκῆσαι τὸν Σαβῖνον καὶ στρατὸν αὐτοῦ ἐν τῇ Αντωνίᾳ. καὶ ὡς ταῦτα ἀκούσας ὁ Οὔαρος μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἀνέβη εἰς Ιεροσόλυμα, καὶ ῥυσάμενος τὸν Σαβῖνον ἐκ τῆς πολιορκίας, παύει αὐτοὺς τῆς στάσεως ἐκόλασε· καὶ καλῶς διαθεὶς τὰ ἐν τῇ Ιουδαίᾳ ἔγραψε Καίσαρι, δηλῶν [h]αὐτῷ τὰ πραχθέντα.

ιε'. Ως Καῖσαρ τὰς Ηρώδου διαθήκας βεβαίας ἐποίησε, φυλάξας τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ τὴν διαδοχήν· καὶ περὶ Ψευδαλεξάνδρου.

ις'. [i]Καὶ ὡς κατηγορεῖται Ἀρχέλαος ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπὶ Καίσαρος, καὶ νικήσας ἔλαβε τὴν βασιλείαν· καὶ βασιλεύσας μοχθηρῶς δεκαετίαν, πάλιν κατηγορηθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Βίενναν, τὴν δὲ βασιλείαν αὐτοῦ μετέθηκε Καῖσαρ εἰς ἐπαρχίαν.

a Hoc ſummarium nobis conſervatum dederunt *MSS. Vat.* & *Gall.* b Ita *Gall.* δι' αὐτὸν *Vat.* deſunt *Editis Aliiſque.* c Sic *Gall.* Ἀλλὰ ταῦτα in *reliquis.* d Eo modo *Vat.* τελευτὴ, διαθήκη σὺν κ. in *Editis Aliiſque.* e Hoc ſummarium etiam debemus *MSS. Vat.* & *Gall.* f Illa καὶ ταφὴ Ηρώδου ἐν Ηρωδίῳ φρουρίῳ, quæ in *Editis* ſubjiciuntur verbis iſtis βασιλέα ποιεῖ τῆς Ιουδαίας, in principio hujuſce ſummarii habent *MSS. Vat.* & *Gall.* g Illud Ἀρχελάου è *Cod. Vat.* h Αὐτῷ τὰ πραχθέντα deſunt in libris omnibus præter *Vat.* i Illa καὶ ὡς κατηγορεῖται uſque ad vocem πάλιν accepta referimus *Codd. Vat.* & *Gall.*

Φ Λ. Ι Ω Σ Η Π Ο Υ
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν ͵ιδ'.

FLAVII JOSEPHI
ANTIQUITATUM JUDAICARUM
LIBER DECIMUS SEPTIMUS.

Continet hic liber tempus annorum XIV.

ΚΕΦ. α'.

Ως Αντίπατρος ἐμισήθη ὑπὸ πάντας τὰ ἔθνη διὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὡς διὰ τοῦτο ἐθεράπευσε τοὺς ἐν Ρώμῃ πολλοῖς χρήμασιν, καὶ τὸν πεπιστευμένον τὰ Συρίαν Σατορνῖνον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἡγεμόνας. Περὶ Ηρώδου γάμων καὶ παίδων.

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ δὲ, ἀραμένου τοὺς ἀδελφούς, [b] ἀσεβείᾳ τε τῇ ὑστάτῃ καὶ ἀλαστρείᾳ τῇ ἐπ' αὐτοῖς τὸν πατέρα βεβελημένοι, ὅ τι κατ' γνώμην ἡ ἐλπὶς ἦν αὐτῷ βίου λοιποῦ. ἀπαλλαγεὶς γὰρ φόβου ὃν ὅτι τῇ ἀρχῇ διὰ τοὺς τῶν ἀδελφῶν μὴ ὑπεναντίωσον, [c] ἐργωδέστερον καὶ ἄπορον αὐτῷ εὕρισκεν τὸ τὴν βασιλείαν ἀδιαγενέσθαι. [d] τοσοῦτ' ἐφύη τῷ ἔθνει μῖσος πρὸς αὐτόν. ὄντος δὲ [e] αὐτῷ καὶ τοῦτο χαλεποῦ, πλείονας παρελύπει τὸ φρατρωτικὸν, ἀλλοτρίως ἔχον τῇ γνώμῃ πρὸς αὐτόν, εἰς ὃν τὰ πάντα λοιπὸν τοῖς βασιλεῦσιν ἀναχείμενα τοῦ οἰκείου ἀσφαλοῦς, ὁπότε τύχοι τὸ ἔθνος νεωτέρων ὀρεγόμενον πραγμάτων. τοσοῦτο κίνδυνον ἐμήχανεύσατο αὐτῷ ὁ ὄλεθρος τῶν ἀδελφῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σωτηρίᾳ τις τῷ πατρὶ, οὐδὲν ἄλλο ἢ βασιλεὺς ὤν· καὶ ἐπιτύχοι παρ' αὐτῷ μείζονος, ἐξ ὧν ἀπολαλέναι καλῶς ἔχειν, εὐνοίας βεβαιώματα εὑρημένος, ὡς ἐπ' ἀσφαλείᾳ σωτηρίας τῆς Ηρώδου τοὺς ἀδελφοὺς [f] ἀνδιδεικώς, ἀλλ' οὐκ ἔχθρᾳ τῇ πρὸς ἐκείνους καὶ πρὸ αὐτῶν πρὸς τὸν πατέρα. τοιαῦτα αὐτὸν θεάσασθαι ἀρά. ἄφρ δὴ πάντα μηχαναὶ τῆς ὅτι τὸν Ηρώδην ὁδοῦ ἵστατο Αντιπάτρῳ, ἐρημοῦντι αὐτὸν μὲν κατηγόρων ἐφ' οἷς πράττειν διενοεῖτο, Ηρώδῃ δὲ αὖ

CAP. I.

Quomodo Antipater genti universæ invisus erat ob fratrum ipsius cædem, utque ob hanc causam amicos, qui Romæ erant, ingenti pecunia sibi conciliabat, atque etiam Saturninum Syriæ præsidem, & duces qui cum eo erant. De Herodis conjugiis & liberis.

ANTIPATRO autem, postquam fratres sustulisset, & patrem extrema nequitia & furiis illorum injurias ulciscentibus circumdedisset, nihil ad spem, quam de reliqua vita conceperat, firmandam affulgebat. Nam omni de imperio metu liberatus, quod nihil cum fratribus commune habiturus esset, tamen ut regnum adipisceretur opus arduum fore & impeditum sentiebat: odium in ipsum tam inveteratum genti penitus insederat. Cum autem & hoc ei grave esset & molestum, majorem adhuc solicitudinem ei injiciunt milites, animos ab ipso alienos habentes, quorum ex fide pendet omnis regnantium securitas, si quando gens *ipsa* novarum rerum studio teneatur. tantum periculi sibi conflavit ex fratrum interitu. Neque tamen non cum patre regnabat, nihil plane à rege discrepans: & majorem apud eum auctoritatem habebat, benevolentia sibi ex iis ob quæ periisse debuerat firmiori conciliata, quasi in Herodis securitatem fratrum delator exstitisset, non autem ex odio quo illos prosequebatur & in primis patrem. tales ipsum agitabant diræ. Quæ scilicet omnia Antipatro viam sternebant ad Herodem *submovendum*, id agenti ut nemo esset qui ipsum accusaret de iis quæ perpetrare cogitabat, utque Herodes perfugium

Antipater fratribus sublatis populo & militibus invisus.

Cum patre res Judæorum administrat.

[a] Ita in *Græcis* omnibus & plerisque *Latinis*. [b] Ασεβείᾳ τε ὑστ. & mox ἀλαστρείᾳ τ' π. *Busb.* [c] Ἐργωδέστερον ἂν ἦ τ' βασιλείας ἐπιτυχία *Zonar.* [d] Ita *Busb. Gall* & *Epiphan.* τοσοῦτο φόνου in *Editis Aliisque.* [e] Ita ex conjectura. αὐτῷ in *libris.* [f] Προδιδεικὼς legisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *proditor exstitisset.*

[a] Ita

Antipater patris necem machinatur.

fugium non haberet aut auxilium, ſi Antipater ſemet hoſtem ei aperte profiteretur. Proinde ex odio in patrem factum eſt, ut fratribus inſidiaretur. Sed tunc longe magis ſtimulabatur cœptos conatus perſequi. *ſcilicet* quod Herode defuncto pro certo regnum adepturus eſſet: ſin vero diutius viveret, magno in periculo foret, ne patefacto facinore, cujus ipſe auctor erat & machinator, patrem eo adigeret ut hoſtis ſibi fieret. Hac de cauſa nullis ſumptibus parcebat ut patris amicos demereretur, hominum in ſe odium abolere volens magnis beneficiis, præſertimque amicos qui Romæ erant, miſſione ingentium munerum ſibi benevolos reddens, & in primis Syriæ prætorem Saturninum. Fore etiam ſperabat, ut eorum quæ dono dedit magnitudine ſibi conciliaret Saturnini fratrem, iiſdemque artibus & regis ſororem, quæ uni de præcipuis Herodis amicis nupſerat. eratque mirus artifex fidem iis faciendi, quibuſcum verſaretur, veram eſſe quam ſimulavit amicitiam, & ad odium in quoſcunque illud ſuſceperat diſſimulandum callidiſſimus.

In demerendis patris amicis nullis ſumptibus parcit.

Amitam fallere non potuit.

Non tamen fallebat amitam, quæ eum jampridem exploraverat, nec jam decipi poterat, præſertim quod omnes adhibuerit machinas ad occurrendum ejus malitiæ: quamvis avus maternus Antipatri Salomæ filiam haberet in matrimonio, eam quæ antea nupſerat Ariſtobulo, auctore & conciliatore nuptiarum Antipatro, nam alteram ex ejus marito habebat Callææ filius in uxorem. Sed nec affinitas hæc effecit quo minus perſpecta eſſet ejus malitia, ſicut nec prior illa conſanguinitas odium exſtinguere potuit. Salomen autem, quæ Syllæo Arabi ex amatoria cupiditate matrimonio jungi ſtudebat, compulit Herodes ut nuberet Alexæ, operam ſuam ei præſtante Julia, & Salomæ ſuadente, ut nuptias non detrectaret, ne apertæ cum ipſa illi intercederent inimicitiæ, utpote quod juraverit Herodes, nunquam ſe eam amaturum, niſi vellet ſeſe nuptum dare Alexæ. Atque paruit Juliæ, & quod Cæſaris uxor eſſet, & quod præterea utilia admodum ſuaderet. Hoc ipſo tempore Herodes regis Archelai filiam, Alexandri uxorem, ad patrem remiſit, eique dotem de ſuo reſtituit, ne quid eſſet inter eos controverſiæ.

Salomen ad Alexæ conjugium compulit Herodes.

Glaphyra patri ſuo remiſſa.

Herodis progenies.

2. Herodes autem filiorum liberos alebat accuratiſſime (ſuſtulerat enim Alexander ex Glaphyra duos mares, & Ariſtobulus ex Bernice Salomes filia tres filios & duas filias) & cum liberos aliquando, præſentibus amicis, in conſpectum eorum dediſſet, & filiorum fortunam deploraſſet, orabat ne tale quidquam illorum liberis accidat, ſed ut virtute aucti, inſuper & æqui bonique ſcientia, gratiam pro educationis cura dignam rependant. Spoſponditque in matrimonium, ubi ad id ætatis adoleviſſent, Alexandri filio grandiori Pheroræ filiam, Ariſtobuli autem filio Antipatri filiam; Ariſtobuli autem filiam *unam* addicebat Antipa-

Nepotibus ſuis ſponſalia fieri curat Herodes.

καταφυγῆς, [a] ἢ βοηθείας, αὐτῷ δ' Ἀντιπάτῳ φανερῶς πολεμίᾳ καταϛαίνλος. ὥϛε μισῷ μ' ᾧ πρὸς τ πατέρα ἐϛρατῆϛε τ ὑπιβυλιὼ τ ἀδελφῶν. τότε δὲ [b] ἤπλεϵ μᾶζόνως γ' ἐγχφρεῖν μὴ ἀφέξεαϑ τ ϛράξεως. ϗποθνήσκονϵος μ' γὰ Ἡρώδυ, βεβαίως αὐτῷ ϖϵιγενομένης τ ἀρχῆς· ἐξιπνυμένυ δὲ εἰς ὃ πλέον ὑπιζῆν, κινδύνων ἂν ϖϵιϛαίνλων ἐξαγϵλτὴ γενομένης τ ϛράξεως, ἧς ϖυνήϑης γενομένης, πολέμιον ἀνάγκαζϵ τ πατέρα καταϛῆναι. [c] ᾗ διὰ τοῦτο χαρίζεαϑ πολυτελὴς ἦν τοῖς ϖϵὶ τ πατέρα, κέρδϵϛι μεγάλοις ἐκπλήϛων ὃ τ ἀνθρώπων μῖϛος πρὸς αὐτὸν, ᾗ μάλιϛα τοὺς ὑπὶ Ῥώμης φίλυς ϖομπαῖς μεγάλων δωρεῶν εὐνυς [d] καϑιϛάμενος, πρὸ πάνλων δὲ Ϛατυρνῖνον, τ τ Συρίας ὑπιμελητήν. ὑποδέξαϑαί τ ἦν ἐλπὶς αὐτῷ ᾗ τ Ϛατυρνίνυ ἀδελφὸν μεγάϑ δώρων ἃ ἐδίδυ, ᾗ τ ἀδελφὴν δ' βαϵιλέως, ἀνδρὶ πρώτῳ τ ϖϵὶ τ Ἡρώδλν ϵυνοικοῦϵ, ᾧ αὐτῷ τρόπῳ χρώμενος. ψευϵάμυός τ φιλίαν πρὸς τοὺς ὁμιλοῦνλας ἀφνόταϵος ἐῶ ϖεπιϛεῦαϑ, ᾗ μῖϛος ἀράμυος ἐφ' οἷς τινας ὑπικρύφαϑ ϵυνετώταϵος. ὁ μὲν ἦπάτα γε τ πιϑήδα, ϖροκαλανενοκινῆαι ἐκ πλείονος αὐτὸν, ᾗ μικέτ' οἷαι δ' παραλογιαϑῆναι, ᾗ διὰ ὃ ἤδη παρασκυῇ τῇ πάϵῃ ἀντιτεχνάαϑ αὐδ' πρὸς ὃ κακόϵροπον· καί τοι ϑυγατρὶ αὐτῆς ϵυνάκϵ ϑεῖος πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρυ προνοίᾳ τῇ ἐκείνυ καὶ διαπράξει, [e] λαβὼν τὴν κόρην ϖρότϵρον Ἀριϛοβύλῳ γεγαμημένην, [f] τὴν γὰ ἑτέραν ἐκ τ ἀνδρὸς αὐτῆς [g] Καλλαΐα παῖς γυναῖκα εἶχεν· ἀλλ' ὑδὲν ὑπὶ τῷ μὲν καταναεῖϑαι ϖονηρὸν ὄντα [h] ἐῶ ὁ ὑπεγαμία τεῖχος, ὥϛϵρ ὑδ' ὁ ϖρότϵρον ϵυγγένεια ϖρὸς τὸ ᾗ μεμιϖῆϑαι. τὴν δὲ Ϛαλώμην Ἡρώδης, ἐαϖδακυῖαν Ϛυλλαίῳ ᾧ Ἀραβι γαμηθῆναι κατ' ἐρωτικὴν ὑπιθυμίαν, βιάζεϵ τῷ Ἀλεξᾷ ϵυνοικεῖν, ϵυμπραοτύϖης αὐτῷ [i] Ἰυλίας ᾗ ϖειθύϖης τ Ϛαλώμην μὴ ἀνήναϑ τ γάμον, μὴ καὶ [k] ἔχθρα καθίϛαιτο αὐτοῖς ϖρῶτος, ὁμωμοκότος Ἡρώδυ μὴ ἂν ϵυνοίϖϵιν Ϛαλώμῃ, μὴ ϵὐδεξαμένῃ τ Ἀλεξᾶ γάμον. καὶ ἐπείθετο Καίϖαρος τε ὕϖῃ γυναικὶ τῇ Ἰυλίᾳ, καὶ ἄλλως ϵυμβυλεύϖῃ πάνυ ϵυμφέρονϖα. ϵὐ τύτῳ δὲ καὶ τὴν Ἀρχελάυ θυγατέρα ᾧ βαϵιλέως Ἡρώδης ὡς τ αὐτῆς πατέρα ἐξέπεμψεν Ἀλεξάνδρῳ ϵυνωκηκυῖαν, ὑκ τ ἀὐ τὴν ϖροῖκα ϖόδους, ὥϛε ἀμφιϵβήτημα αὐτοῖς μηδὲν εἶ.

β'. Ἀνέτρεφε δὲ αὐτὸς τ παίδων τὰ τέκνα πάνυ ὑπομελῶς· ἦϵ γὰ ᾧ μὲ Ἀλεξάνδρῳ ὑκ Γλαφύρας ἄρϵνες δύο, Ἀριϛοβύλῳ δὲ ἐκ [l] Βερνίκης τ Ϛαλώμης θυγατὸς ἄρϵνές τε τρεῖς, καὶ ϑήλειαι δύο· καί ποτε παρόντων αὐτῷ τ φίλων ϖϵριϵπαμένος τὰ παιδάρια, ᾗ τ ἡϐῶν ἀναπλάυϵας τ τύχην, ἤυχετο μηδὲν τοιόνδε ϖαῖϵιν τοῖς ὑκείνων ϵυνελθεῖν· αὐξηθέντας δὲ ἀρετῇ, [m] ᾗ ϵυμφορᾷ ᾧ δικαίᾳ, τὰς τροφὰς ἀμείψαϑαι ἃς ἐποιεῖτο. [n] ϵὐεγύητό τε εἰς γάμον, ὁπότε ἀφίκοιτο εἰς ὥραν τ ἐπ' αὐτῷ, ᾧ μὲ ϖρεϵβυτέρῳ τ Ἀλεξάνδρυ παίδων Φερώρυ θυγατέρα, ᾧ δὲ Ἀριϛοβύλυ τ Ἀντιπάτρυ, ᾗ θυγατέρα τ Ἀριϛοβύλυ ἐπωνόμαζε παιδὶ ᾧ Ἀντι-

a Ita lego ex conjectura. ἀ βοηθῆϛιν αὐτῷ in *Editis* & *MSS.* in *Epiphanii* verſione, *non habens qui ſibi auxiliaretur.* b Sic *Hen.* & *Gall.* ἤπιϛο in *Editis Aliiſque.* c Καὶ ἀϕ' ᾧ χαλεπὸς *Hen.* à pr. m. d Ita lego cum Cl. *Lowthio.* καθιϛαμένυς in *libris.* e Παρελαβὼν *Vat.* f Τὴν ϳ ἑτέραν ὁ ὰν ᾧ ἀνδρὸς *Vat.* g Καλλαίας legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit *nam alteram Calleas viri ejus filius habebat uxorem.* h Illud ὧν e *Codd. Vat.* & *Gall.* i Ἰυλιαῦ τ Καίϖαρος γυναικὸς *Busb.* k Ita *Busb.* ἐχθρὰ in *reliquis.* l Βερνίκης *Vat.* m Illud ᾗ non agnoſcit *Vat.* n Ἐξεγύητο *Vat.*

a Vocem

Αντιπάτρῳ, τὴ δὲ ἑτέραν τῷ Αριστοβούλῳ θυγατέρων, Ηρώδῃ παιδὶ τῷ αὐτῷ, τῇ δὲ τῷ [a] βασιλεῖ ἐκ τῆ ἀρχιερέως θυγατρός. πάτριον γὰρ [b] ταὐτῷ πλείοσιν ἡμῖν συνοικεῖν. ἔσπευδε δὲ τὰς μνηστείας τῶν παίδων ὁ βασιλεὺς ἐλέῳ τῶν ὀρφανῶν, εἰς εὔνοιαν αὐτῷ διὰ τὴν ὁπιγαμίαν τῷ Αντίπατρον [c] προσκαλούμενος. Αντίπατρος δὲ γνώμῃ τῇ περὶ τοὺς ἀδελφοὺς πολιτεύειν οὐκ ἔλιπεν ἡ περὶ παῖδας αὐτοῖς γεγονότας. ἥτε γὰρ πατρὸς στοργὴ περὶ αὐτοὺς ἠρέθιζεν αὐτόν, [d] μείζονας ἔσεσθαι τῶν ἀδελφῶν προσδεχόμενον, ἡ μάλιστα ὁπότε ἀνδρωθεῖεν, Αρχελάῳ [e] συλληψομένῳ τοῖς θυγατριδοῖς βασιλέως ἀνδρὸς, ἡ Φερώρᾳ τῷ υἱῷ ληψομένῳ τὴν θυγατέρα. τετράρχης δὲ οὗτος ἦν. ἐπῴγειρεν δὲ αὐτὸν, ἡ ὁ πᾶν πλῆθος ἐλέῳ μὲν τῷ περὶ τοὺς ὀρφανοὺς χρώμενον, μίσει δὲ τῷ περὶ αὐτὸν τὰ πάντα ἐξαγαγεῖν οὐκ ἀπηλλαγμένον κακοτροπίας τὸ ὅτι τοῖς ἀδελφοῖς. ἐμηχανᾶτο οὖν διάλυσιν τῷ τῷ πατρὶ ἐγνωσμένων, τὸ δεινῷ πλήμενος εἰ [f] προσλήψαιτο τοσῆσδε αὐτὸς ὁμιλήσας δυνάμεως. ἡ μεθέπιπλεν Ηρώδης εἶκων δέησι τῇ Αντιπάτρου, ὥστε αὐτὸν μὲν τὴ θυγατέρα Αριστοβούλου γαμεῖν, ἡ τὴ Φερώρα τὸν υἱὸν αὐτῶ. ἡ τὰ μὲν τῶν ὁμολογιῶν δὴ γάμου τοῦτον κινεῖται τὸν τρόπον, ἄκοντος δὴ βασιλέως.

γ'. Ηρώδῃ δὲ τῷ βασιλεῖ κατ' τοῦτον τὸν χρόνον συνῆκεν γυναῖκες, ἥτε Αντιπάτρου μήτηρ, ἡ ἡ θυγατὴρ δὲ Αρχιερέως, [g] ἐξ ἧς ἡ ὁμώνυμος αὐτῷ παῖς ἐγεγόνει. ἦν δὲ ἡ ἀδελφῆ παῖς αὐτῷ μία γεγαμημένη, ἡ [h] ἀνεψιὰ [i] σὺν αὐταῖς. ἡ ταύτας μὲν τέκνων ὑδὲν [k] ἐφύη. ἦν δ' ἐν ταῖς γυναιξὶν καὶ τῶν Σαμαρέων ἔθνους μία, ἡ παῖδες [l] αὐτῇ Αντίπας ἡ Αρχέλαος, ἡ θυγατὴρ Ολυμπιάς. ἡ ταύτην μὲν ὕστερον Ιώσηπος γαμᾷ, βασιλέως ἀδελφιδῆς ὤν. Αρχέλαος δὲ ἡ Αντίπας [m] ὅτι Ρώμης ἐτράφη πρὸς ἰδιώτῃ τροφὰς εἶχον. Κλεοπάτρα τε Ιεροσολυμῖτις ἐγγαμηθεῖσα αὐτῷ, ἡ παῖδες ἐξ αὐτῆς Ηρώδης τε ἐγεγόνεις ἡ Φίλιππος, ὃς ἡ αὐτὸς ἐν Ρώμῃ τροφὰς εἶχεν. ἡ Παλλὰς δὲ ἦν ἐν ταῖς γαμεταῖς, Φασαήλου πεποιημένη αὐτῷ παῖδα· τοῖς γὰ μὴν ταύταις Φαίδρα ἡ Ελπὶς ἦσαν, ἐξ ὧν θυγατέρες δύο ἦσαν, Ρωξάνη ἡ Σαλώμη. τὰς δὲ πρεσβυτέρας αὖ θυγατέρας ὁμομητρίας τῷ τοῖ Αλέξανδρον, ὧν τοιεώρα Φερώρας [n] γάμοι, συνῴκισε τὴ μὲν Αντιπάτρῳ [o] τοῦ βασιλέως ἀδελφῆς παιδὶ ὄντι, Φασαήλῳ δὲ τὴ ἑτέραν· ἡ οὗτος Ηρώδου ἀδελφῆ παῖς ἐγεγόνει. ἡ τοῦτο μὲν Ηρώδου τὸ γένος ἦν.

tri filio, Ariſtobuli vero alteram Herodi filio ſuo, quem ex pontificis filia rex ſuſtulerat. nam mos nobis eſt patrius eodem tempore plures habere uxores. Hæc liberorum ſponſalia faciebat rex pupillorum miſericordia, ut eis Antipatri amorem ex affinitate conciliaret. Antipater autem non ceſſabat eundem animum erga liberos gerere, quem erga fratres habuerat. Patris etiam ſtudium, quod in eos exſtitit, vehementer illum irritabat, cui jam perſuaſum erat, illos fore potentiores ipſius fratribus, præſertim quod, cum forent adulti, Archelaus, vir regiæ dignitatis, nepotibus auxilium laturus eſſet, & Pheroras, qui & ipſe tetrarcha, pupillarum alteram filio ſuo conjugem accepturus. Quin & ipſum provocabat, quod populus miſeratione orbatorum parentis, odioq; in ipſum malitiæ in fratres reum, cuncta *demum* patefacturus eſſet. Itaq; tentabat ut patrem ad ſua decreta reſcindenda pertraheret, periculoſum ducens, ut eos in ſocietatem adſciſceret qui tanta eſſent poteſtate. Atq; Herodes precibus Antipatri flexus à ſententia ſua diſceſſit, ita ut Antipater ducturus eſſet Ariſtobuli filiam, Antipatri vero filius Pheroræ filiam. Et ſponſalia quidem, invito rege, in hunc modum mutantur.

Antipatri odium in Ariſtobuli & Alexandri liberos.

3. Eo autem tempore Herodes rex uxores novem habebat, videlicet Antipatri matrem, ac pontificis filiam, ex qua filium ſuſtulit ſibi cognominem, ut & fratris ſui filiam & *alteram* ſororis ſuæ filiam, quæ *duæ* liberos non habuerunt. Erat etiam illi inter uxores Samaritana una, ex qua filios *duos* procreavit Antipam & Archelaum, & filiam *nomine* Olympiadem, quæ poſtea Joſepho nupſit regis fratris filio. Archelaus autem & Antipas Romæ apud privatum quendam educabantur. Cleopatra etiam Hieroſolymitana ei nupta erat, ex qua filios genuit Herodem & Philippum; qui Philippus Romæ educabatur. Porro in uxoribus erat etiam Pallas, quæ ei Phaſaëlum filium peperit. Præterque illas habuit Phædram & Elpim, ex quibus duas filias ſuſtulit Roxanen & Salomen. Filias autem ſuas grandiores, Alexandri *filii ſui* ſorores ex eadem matre, quas ducere Pheroras recuſarat, elocavit, alteram quidem Antipatro ſororis ſuæ filio, alteram vero Phaſaëlo, qui & fratris ſui filius erat. Atque hæc fuit Herodis progenies.

Herodis uxores liberique.

β'. ΚΕΦ. β'.

Περὶ Ζαμάρεω Ιουδαίου ἐκ Βαβυλῶνος, καὶ ὅπως ἐπιβουλῶν Αντιπάτρου κατὰ Ηρώδου· καί τινα καὶ Φαρισαίων.

ΤΟτε δὲ βουλόμενος τοῖς Τραχωνίταις ἀσφαλῆ εἶναι χώραν, πόλεως μέγεθος οὐκ ἀποδύεσθαι, ἔγνω [p] Ιουδαίοις κτῆσαι ἐν μέσῳ, δυσέμβολόν τε ποιεῖν τὴν αὐτῶν, ἡ τοῖς πολεμίοις ἐξεπίτομος ὁρμώμενος, ἐμβαλὼν ἐκ ὀξέως κακουργεῖν. ἡ ὑποπτεύμενος ἄνδρα Ιουδαῖον ἐκ τῆ Βα-

II. CAP. II.

De Zamari Judæo Babylonio, de inſidiis Antipatri contra Herodem; deque Phariſæis nonnullis.

EO autem tempore, cum vellet adverſus Trachonitas in tuto eſſe, ſtatuit vicum, qui urbi magnitudine non cederet, Judæis in medio condere, ut & ſuam terram contra irruptiones muniret, factoq; è propinquo in hoſtes impetu, repentina incurſione eos infeſtaret. Cumq; intelligeret Judæum quendam è Babylonia

Herodes urbem condit, quæ Judæis propugnaculo eſſet contra Trachonitas.

a Vocem ἔτῳ poſt βασιλεῖ addit *Vat.* b Κατὰ ταὐτὸν *Zonar.* c Ita cum *Cod. Vat.* προσκαλούμενος in cæteris. d Sic *Hen.* à pr. m. μείζονα in *Editis Aliiſque.* e Προσδεχόμενον in *Editis Aliiſque.* συλληψόμενον *Vat.* in *Epiphanii* verſione, *nepotibus auxilium præbiturus* &c. unde συλληψομένῳ reposui. f Εἰ προσλήψοιτο τοσῆσδε αὐτὸς in *Editis Aliiſque.* εἰ προσλήψει τοσῆσδε αὐτὸς *Vat.* προσλήψεται σῆσδε *Hen.* in *Epiphanii* verſione, *adverſum ſibi repuerans ſi contra ſe talium adunaretur potentia.* g Ἐξ ἧς; δὴ ἡ *Vat.* & *Busb.* h Ἐξαδέλφη δηλαδὴ· τὰς γὰρ ἐξαδέλφας ἀνεψιὰς ἐκάλουν οἱ παλαιοί, ὡς ἔστιν εὑρεῖν παλαιᾷ ἡ παρὰ τοῖς Πλουτάρχῳ, ἐ παρὰ τοῖς βιβλίοις τοῖς νομικοῖς. *Zonar.* i Σὺν αὐτῇ *Vat. Busb.* & *Zonar.* k Ita *Hen.* & *Busb.* ἐφύει in *Editis.* ἔφυε *Gall.* l Αὐτῆς *Vat.* & *Busb.* m Ηα ἐπὶ Ρώμης ἐ *Cod. Vat.* & *Epiphan.* n Ἀδελφῆς αὐτῦ & mox ἔτῳ ἀδελφῆ αὐτῦ π. *Busb.* o Ita cum *Epiphan.* Ιουδαίων in *Græcis* omnibus.

Zamaris, Babylonia relicta, in Syria habitat.

bylonia cum quingentis equitibus, qui omnes eſſent ex equo ſagittarii, & cognatorum multitudine ad centum homines, Euphrate forte trajecto, degere in Antiochia quæ eſt ad Daphnen Syriæ, eique Saturninum, qui tum prætor erat, locum dediſſe ad habitandum, nomine Valatha, hunc *ipſum* ejuſque comites accerſivit, pollicitus ſeſe ei terram daturum in præfectura Batanæa, quæ Trachonitidi confinis eſt, eo animo ut ejus habitationem propugnaculum *in hoſtes* haberet: promiſitque regionem vectigalibus immunem, utq; ipſi incolerent nullis tributis obnoxii, quæ pendi ſolebant, cum terram ab exactionibus liberam *eis* dediſſet.

Eum in Batanæam pertrahit Herodes.

Bathyram, aliaque loca condit Zamaris.

4. His inductus Babylonius venit, terraque occupata in ea caſtella ædificavit, atque vicum, quem Bathyram appellari voluit. Erat & iſte vir præſidio tum incolis adverſus Trachonitas, tum Judæis qui ex Babylonia Hieroſolyma veniebant ob ſacrificia, ne latrociniis eos vexarent Trachonitæ; multique ad eum ſe receperunt, & undique ii quibus curæ erant patria Judæorum inſtituta. Et facta eſt ea regio valde populoſa, quod ſecure ageretur cum immunitate in omnibus, quæ eis Herode vivente *ita* manſerunt. Philippus vero filius ejus, principatum adeptus, pauca & non diu ab eis exegit. Cæterum Agrippa Magnus & filius ejus ei cognominis eos etiam valde attriverunt, tamen libertatem eis adimere noluerunt. A quibus Romani cum accepiſſent principatum, libertatis dignitatem etiam illis conſervarunt, ſed tributis quæ imperarunt in univerſum eos oppreſſerunt. Et iſta quidem ſuo tempore accuratius deinceps perſequar.

Philippus Herodis filius & Agrippa M. Zamaritas duriuſcule tractant.

Zamaris moritur, Jacimo filio relicto.

5. Zamaris autem Babylonius, quem ad hanc regionem poſſidendam accerſit Herodes, moritur, poſtquam cum virtute vitam egiſſet, liberis egregiis poſt ſe relictis, & in his Jacimo, qui, fortitudine illuſtris, Babylonios ſuos ad equitandum inſtituit: atque turma horum virorum reges iſti in ſatellites uſi ſunt. Jacimus, cum ſenex eſſet, moritur, & Philippum filium reliquit, virum manu ſtrenuum, & in cæteris ob virtutem ſupra alium quemcunque memorabilem. quare fidam ei amicitiam firmamque benevolentiam præſtitit rex Agrippa: & milites, quotquot rex alebat, ille ad *militiæ munera* exercebat, & quocunque expeditionem facerent *eos* ducebat.

Philippus Jacimi filius.

III.

Apud Herodem plurimum valebat Antipater.

6. Cum autem Herodes in eo eſſet, quem dixi, rerum ſtatu, omnia ſpectabant ad Antipatrum, neque ea quibus *aliis* prodeſſet rata faciendi poteſtate carebat, id quod & ipſi conceſſerat pater, bene ſperans de ejus benevolentia & fide; adeo ut majorem in eis poteſtatem ſibi vendicare auſus, quod patri latebat ejus nequitia & verbis facile fidem *ab eo* impetrabat, erat & omnibus formidabilis, non tam propter poteſtatis magnitudinem, quam propter verſutam malitiam; maximeque eum colebat Pheroras, & ipſe *viciſſim* mirum in modum Pheroram, quem Antipater inſtructis

Amicitia inter Antipatrum & Pheroram.

Βυλωνίας [a] σὺν ἱππεῦσι πεντακοσίοις ἱπποτόξοις πᾶσι, καὶ συγγενῶν πλήθει εἰς ἑκατὸν ἀνδρῶν τὸν Εὐφράτην διαβεβηκότα κατὰ τύχας, ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ ὑπὲρ Δάφνῃ τῆς Συρίας διατάξαι, Σατορνῖνον δ' τότε στρατηγοῦντος εἰς ἐνοίκησιν αὐτῷ δεδωκότος χωρίον, [b] Οὐαλαθὰ ὄνομα αὐτῷ, μεταπέμπεται τοῦτον σὺν ᾧ πλήθει τῶν ἑπομένων, παρέξειν ὑπισχνούμενος γῆν, [c] ἐν τοπαρχίᾳ τῇ λεγομένῃ Βαταναίᾳ, ὠνείσθαι δὲ αὐτὸν τῇ Τραχωνίτιδι, βουλόμενος προβλημα τὴν κατοίκησιν αὐτῷ κτᾶσθαι· ἀπολῆψιν τε τῶν χώραν ἐπαγγέλλεται, καὶ αὐτοὺς εἰσφορῶν ἀπολλαγμένους ἁπασῶν [d] αἷς εἰωθῆσαι ἐγκατοικεῖν, τῇ γῇ [e] ἄπρακτον προσοίσειν.

Ε'. Τούτοις πειθεὶς ὁ Βαβυλώνιος ἀφικνεῖται, καὶ, λαβὼν τὴν γῆν, φρούρια ᾠκοδομήσατο, καὶ κώμην, Βαθύραν ὄνομα αὐτῇ θέμενος. προβλημά τε ἰδίοις ὅστος ὁ ἀνὴρ, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις τοὺς πρὸς τὰς Τραχωνίτας, καὶ Ἰουδαίων τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος ἀφικνουμένοις [f] διὰ θυσίας ὅτι Ἱεροσολύμων, ἢ μὴ λῃστείας ἕνεκα τῶν Τραχωνιτῶν κακουργεῖσθαι. πολλοί τε δὴ αὐτὸν ἀφίκοντο, καὶ ἀπανταχόθεν οἷς τὰ Ἰουδαίων θεσπεύει πάτρια. καὶ ἐγένετο ἡ χώρα σφόδρα πολυάνθρωπος, ἀδεία δ' ὅτι πᾶσιν ἀτελὴς, ἃ [g] παρέμενεν αὐτοῖς Ἡρῴδου ζῶντος. [h] Φίλιππος δὲ διάδοχος ἐκείνου, προβλαβὼν τὴν ἀρχὴν, ὀλίγα τε καὶ ἐπ' ὀλίγον [i] αὐτοὺς ἐπράξατο. Ἀγρίππας μέντοι γε ὁ μέγας, καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ καὶ ὁμώνυμος, καὶ πάνυ ἐξετρύχωσε αὐτούς, ἐλευθερίας μὲντοι τὰς ἐλευθερίας κτᾶσθαι οὐκ ἠθέλησε. παρ' ὧν Ῥωμαῖοι δεξάμενοι τὴν ἀρχὴν, καὶ μὲν ἐλαφρὰ καὶ αὐτοὶ τηροῦσι τοῖς ἀξίωσιν, ὑπερβολαῖς δὲ τῶν φόρων εἰς τὸ πάμπαν ἐπίεσαν αὐτούς. καὶ ταῦτα μὲν ἡμεῖς ἀκριβώσομαι προϊόντος τοῦ λόγου.

ς'. Τελευτᾷ δὲ Ζάμαρις ὁ Βαβυλώνιος, ὃν ὅτι κτίσει τῆσδε τῆς χώρας Ἡρῴδης [k] προσοικεῖται, ζήσας μετ' ἀρετῆς, καὶ παῖδας [l] λειπόμενος ἀγαθούς· Ἰάκειμον μὲν, ὃς ἀνδρείᾳ γενόμενος ὑπερφανῶς ἱππεύειν [m] συνεχρότησε τοὺς ὑφ' αὐτῷ Βαβυλωνίους, καὶ ἴλην τοῦδε τοῦ ἀνδρῶν ἐδορυφόρει τοῦσδε τοὺς βασιλέας. καὶ Ἰάκειμος, ἐπὶ γήρᾳ τελευτοῦ, Φίλιππον ἄνδρα χειρὸς ἀγαθὸν κατέλιπεν τὸν υἱόν, καὶ τἄλλα ἀρετῇ [n] χρήσασθαι [o] πρὸ' ὅν τινα οὐκ ἀξιόλογον. διόπερ φιλία τε πιστὴ καὶ εὔνοια ἀσφαλὴς αὐτῷ πρὸς Ἀγρίππαν ἦν τὸν βασιλέα· στρατιὰν δὲ, ὁπόσην ὁ βασιλεὺς ἔτρεφεν, ὅστος ἀσκῶν διετέλει, καὶ ὅπῃ ἐξοδεύειν δέοιτο ἡγεμὼν ἦν.

ς'. Ἡρῴδου δ' ἐν οἷς εἶπον ὄντος, ἀφεώρα τὰ πάντα πράγματα εἰς Ἀντίπατρον, καὶ ἐφ' οἷς ὠφελήσε κωλυθεὶς οὐκ ἀπήλλακτο ἐξουσίας, ὅτι κεχωρικότος τε τοῦ πατρὸς, ἐλπίδι εὐνοίας καὶ πίστεως, [p] ὡς καὶ περαιτέρω κλᾶσθαι τινὶ ἐπ' αὐτοῖς ἐξουσίαν τολμηρὸς καὶ ἐξαμβλὺς, [q] ἅμα δ' ἄδηλος τῷ πατρὶ εἰ κακουργῶν, καὶ ἐφ' οἷς εἴπειε πιστότατος. ὧν τε πᾶσι φοβερὸς ἦν οὐκ ὄντως ἰσχύι τῆς ἐξουσίας, ὡς δ' κακοτρόπῳ τῷ τρόπῳ· μάλιστα δὲ αὐτὸν Φερώρας ἐθεράπευε, καὶ ἀντιθεραπεύετο δεινῶς, πάνυ τοῦ Ἀντιπάτρου προκοινολογησαμένου αὐτὸν

γ'.

[a] Illud σὺν ἐ *MSS.* ἱππεῦσι deeſt *Vat.* [b] Οὐαλαθὰ *Vat.* [c] Ἐν τῇ ὑπαρχίᾳ *Busb.* [d] Sc. ἐσφορᾶς. antea diſtinctum erat, ἀπολλαγμένους ἐγκατοικεῖν τὴν γ. π. [e] Fuit cum aut legendum cenſerem γῆν ἄπρατον, aut vertendum *terram feriatam.* [f] Κατὰ θυσίαν *Vat.* [g] Παρέμενον *Vat.* [h] Φίλιππος δὲ ὁ υἱὸς ἐκείνου *Vat.* & *Epiphan.* [i] Ita *Busb.* αὐτοῖς in *Editis.* [k] Sic *Vat.* προσοικεῖται in *Editis.* ἐξεπονεῖτο *Hen.* à pr. m. [l] Λιπὼν *Busb.* [m] Συνεκρότησε τὸ ὑφ' αὐτῷ Βαβυλώνιοι *Vat.* [n] Χρῆσθαι *Vat.* [o] Ita lego. πρεσβύτατα in *Editis.* [p] Illud ὡς deeſt *Vat.* [q] Διὰ τῷ in *Editis* & *MSS.* ut & mox εἶπειεν.

a Eſt

αὐτὸν καὶ τὴν γυναικωνῖτιν συνιζαμένην τε καὶ τοὺς αὐτόν. ἐδεδήλωτο γὰρ Φερώρᾳ γαμετῇ τε καὶ μητρὶ Σωΐτης, καὶ ἀδελφῇ, ἣ Σωῖτα [a] μισῶν τὰς ἀνθρώπους ὕβρει θυγατέρων αὐτῷ παρθένων· ἀλλ' ὅμως ἠνείχετο, τοιοῦτον τι ὂν δὲν ἰδίᾳ τὴν γυναῖκα ἐκπεπλοδυκυῖαν τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀλλήλαις εὐνοίᾳ συμπράττειν τὰ πάντα μὴ ἀπαλλαγησόμεναι. ὥστε πεπτοίως ὁ Ἀντίπατρος ὑπῆκτο αὐτάς, καὶ δι' αὐτῆς, καὶ διὰ τὴν μητέρα. ταὐτὸν γὰρ ἄμφω αἱ τέσσαρες γυναῖκες ἔλεγον. Φερώρᾳ δὲ τοὺς Ἀντιπάτρου ἐπ' ὀλιγωρίαις τισὶν αἰ γνῶμαι διήλλαττον. ἀντίστασις δ' ἦν αὐτοῖς ἡ βασιλέως ἀδελφὴ, σκοπεῖσα τὰ πλείονος τὰ πάντα, καὶ τὴν εὔνοιαν αὐτῶν ὅτι κακοῖς τοῖς Ἡρῴδου τοιοῦτον εἰδυῖά τε, καὶ μηνύειν οὐκ ἀποτραμμένη. οἱ γόντες δὲ ἀπεχθείᾳ βασιλικῇ τὴν εὔνοιαν αὐτῶν, ὅτι κακοῖς τοῖς Ἡρῴδου τοιοῦτον ὄντα φανερὰν μὴ εἴη τοὺς ἀλλήλους αὐτῶν στυγεῖν, μίσους δὲ καὶ λοιδορεῶν εἰ καιρὸς τοιοῦτοίη, καὶ μάλιστα Ἡρῴδου τοιαῦτα τυγχάνοντος [b] ἢ εἴ τις τοὺς αὐτὸν ἀπαγγέλλειν ἔμελλεν· κρυπτῶς δὲ τὰ τῆς εὐνοίας ἐχυρώτερα καθίσασθαι. καὶ ἔπρασσον ὅτως. ἐλάνθανε δὲ τὴν Σαλώμην, ὅτε τοῦτον ἡ διάνοια αὐτῶν ὅτι τοιοῖσδε ὡρμημένων, ὅτε ἐπιβὰν τοῖσδε χρῆναι οὐκ ἀπήλλακτο [c] αὐτή. πάντα δὲ ἀνίχνευέ τε, καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν μεζόνως ἐκδηλοῦσα ἀπεσήμαινεν, συνόδους τε κρυπτὰς καὶ πότους, βουλευτήριά τε ἀφανῶς κατεσκευασμένα· "ὧν μὴ ἐπ' ὀλέθρῳ ᾧ ἐκείνου συνετίθεντο, κἂν περιεργᾶσθαι "μὴ κεκωλύσθαι. νῦν δὲ τὰς μὲν ἐκ τοῦ παρόντος διαφόρους καὶ "τὰ πάντα ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἀλλήλων λέγοντας, εἰς δὲ ὃ ἀφανὲς ἐν τοῖς πολλοῖς τὴν εὔνοιαν ἀναπεφηνότας, καὶ ὁπότε ἀλλήλοις "συμμονωθεῖεν φιλίᾳ τοιούτῳ μὴ ἀπηλλαγμένους ὁμολογεῖν, πολεμεῖν τοὺς οὓς λανθάνῃ χρώμενοι εὐνοίᾳ τῇ ἀλλήλων ἐπιβουλεύοντας." καὶ ἡ μὲν, Σωῖτα, ἀνίχνευέ τε καὶ ἀκριβῶς συντυγχάνουσα τῷ ἀδελφῷ ἀνέφερε, συνιέντι μὲν ἤδη τὰ πολλὰ καὶ δι' ἑαυτοῦ, εἰς δὲ ὃ θαρσεῖν καὶ [d] ἀφῃρημένου ὑπονοιῶν καθιζομένων διαβολαῖς τῆς ἀδελφῆς. καὶ δὴ μόριόν τι Ἰουδαϊκὸν ἀνθρώπων [e] ἐπ' ἀκριβώσει μέγα [f] φρονοῦν τῶν πατρίων νόμων, οἷς χαίρειν ὃ θεῖον τοιουμένων ὑπῆκτο ἡ γυναικωνῖτις. Φαρισαῖοι καλοῦνται, [g] βασιλεῦσι δυνάμενοι μάλιστα ἀντιπράττειν, τοιοῦτοι, καὶ τὸν πρῶτον εἰς ὃ πολεμεῖν τε καὶ βλάπτειν ἐπηρμένοι. πάντως γὰρ τῶν Ἰουδαϊκῶν βεβαιώσαντος δι' ὅρκων ἢ μὴν εὐνοήσαι Καίσαρι, καὶ τοῖς βασιλέως τοιούτοις, οἵδε οἱ ἄνδρες οὐκ ὤμοσαν, ὄντες ὑπὲρ ἑξακισχίλιοι· καὶ αὐτοὺς βασιλέως ζημιώσαντος χρήμασιν, ἡ Φερώρᾳ γυνὴ τὴν ζημίαν ὑπὲρ αὐτῶν εἰσφέρει. οἱ δὲ ἀμειβόμενοι τὴν εὔνοιαν αὐτῆς, τοιοῦτον δὲ [h] ἐπεπιστεύοντο ὑπαφοιτήσει τῶν Θεῶν, πρόλεγον ὡς Ἡρῴδῃ μὲν καταύσεως ἀρχῆς ὑπὸ Θεῶν ἐψηφισμένης [i] αὐτῷ τε καὶ γένει τῷ ἀπ' αὐτοῦ, τῆς τε βασιλείας εἰς τε ἐκείνου τοιοῦτος καὶ Φερώρου, παῖδάς τε οἱ εἶεν αὐτοῖς. καὶ τοῦτο, ὃ δὴ ἐλάνθανεν τὴν Σαλώμην, ἐξαγγελτὰ βασιλεῖ ἦν, καὶ ὅτι τὴν περὶ τὴν αὐλὴν ἀφῃρεθείσην πίναξ· καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν τε Φαρισαίων τοὺς ἀπιστάτους ἀναιρεῖ, καὶ Βαγώαν τὸν εὐνοῦχον [k] Καρόν

in eum feminis callidiſſime irretiverat. erat enim Pheroras uxori ſuæ & ſocrui obnoxius & uxoris ſorori, quamvis eas peroſus propter injurias filiabus ſuis virginibus illatas: ſed tamen ferebat, neque quidquam ſine his feminis facere poterat, quæ hominem illaqueaverant, & aliæ aliis, omnibus in rebus quibus mutuo adjuvarentur, fideles erant. adeo ut eis eſſet Antipater addictiſſimus, tum per ſeipſum tum per matrem. eadem enim dicebant hæ quatuor feminæ. Sed exorta eſt inter Pheroram & Antipatrum diſſenſio ob nullius momenti cauſas. Eos quippe diſſociabat regis ſoror, quæ jampridem rem totam explorabat, & cum eorum concordiam Herodi detrimentoſam eſſe ſciret, eam indicare non detrectabat. Itaque illi, cum ſuam concordiam regi non placere cognoſcerent, ut quæ ei in damnum cederet, cogitarunt palam non convenire, ſed mutua interdum odia & convicia ſimulare, præſertim præſente Herode, aut quopiam qui id ei dicturus eſſet: ſecreto tamen conjunctiores fore, quam unquam antea. id quod faciebant. Salomen autem neque latebat quod primum de ejuſmodi rebus inſtituerant, neque procul erat cum eadem exſequi cœpiſſent. Sed & omnia perveſtigabat, & fratri etiam in deterius aucta renuncians *ei* indicabat occultos congreſſus, & compotationes, & arcana conſilia, "quæ, inquit, niſi in perni-"ciem illius ſtruerentur, quo minus palam fie-"rent nihil prohibuiſſe. Nunc vero qui co-"ram diſſident & nihil non conviciorum ja-"ctant ad ſe invicem lædendos, ubi ex omnium "oculis ſeſe abſtulere, benevolentiam profite-"ri, & cum ſecum verſentur ab arbitris remo-"ti, amicitiæ indulgere, non refugientes à con-"juratione de illis oppugnandis, quibus ſuam "benevolentiam occultam eſſe ſtuduerunt." Et hæc quidem illa perſcrutabatur, fratrique, cum ei adeſſet, accurate referebat, qui & ipſe per ſe magnam jam partem ſciebat, ſed nihil audebat, quoniam ſuſpectos habebat ſermones ſororis. Erat etiam Judæorum quædam ſecta, qui legis accuratam cognitionem profitebantur & de ea ferociebant, quibus, ſe Deo charos eſſe ſimulantibus, addictæ erant feminæ. Ii Phariſæi vocantur, *homines* qui maxime regibus auſi ſunt reſiſtere, cauti, & ad aperte bellandum lædendumque prompti. Et quidem cum univerſa Judæorum natio juraſſet ſe Cæſaris regiſque rebus fauturos eſſe, ii non juraverunt, cum eſſent ſupra ſex millia: cumque eos rex mulctaſſet, Pheroræ conjux mulctam pro eis ſolvit. Pro quo beneficio ut ei gratiam referrent (credebantur enim futura ſcire ex afflatu divino) fore prædixerunt, ut Herodes ejuſque progenies Dei decreto imperium amitterent, idque ad eam & ad Pheroram eorumque liberos deferretur. Atque hæc regi, nam Salomen non fugiebant, nunciata erant, & aulicorum nonnullos ab eis corruptos eſſe: quamobrem rex Phariſæorum nocentiſſimos interficit, & Bagoam ſpadonem, & Carum quendam

Feminarum ſodalitium.

Salome Herodi mulierum aliorumque conſilia aperit.

Phariſæi fidem regi jurejurando dare recuſant.

Mulctantur, & Pheroræ conjux mulctam pro eis ſolvit.

Phariſæorum de novo rege vaticinium.

a Μισῶν τὰς Hen. μισῶν τὰς Busb. μισῶν & Ἡρῴδου τὰς ἀδελφ. mallit Cl. Aldrichius, quem vide in Annot. ad l. 1. de Bello Jud. b Η εἰ τοὺς αὐτὸν ἀπαγγέλλειν ἐμελλον Vat. c Ita lego pro αὐτὴ Editorum Aliorumque. αὕτη Vat. d Ἀπὸ τῶν ὑπονοιῶν Gall. & Vat. e Ἐπ' ἐκριβώσει Vat. & Busb. f Φρονοῦντων Busb. g Βουλεῖ Busb. Vat. & Epiphan. h Ἐπιστεύοντο Busb. i Καὶ τῷ γένει τῷ Busb. k Ita Vat. & Epiphan. τινὰ non agnoſcitur ab aliis.

quendam regis puſionem, eo tempore pulchritudinis primas tenentem. Necavit etiam ex ſua familia omnes, qui cum Phariſæorum dictis conſenſerant. Fuit autem per eos elatus Bagoas, quod dicerent eum patrem beneficumque appellatum iri ejus, qui ex eorum prædictione creandus rex eſſet: habiturum enim eum regem omnium rerum poteſtatem, & Bagoæ vires conciliaturum cum muliere congrediendi, proprioſque liberos gignendi.

Bagoas & Carus plurimique ex Phariſæis eorumque ſautoribus occiſi.

τι πνὰ τῶν τότε τοῦχοντα ἀρετῇ τῇ εὐσεβείας, καὶ παιδικὰ ὄντα αὐτῷ. κλείνει δὲ καὶ πᾶν ὅ,τι τῇ οἰκείᾳ συνειςήκει οἷς ὁ Φαρισαῖος ἔλεγεν. ἦρτο δὲ ὁ Βαγώας ἐπ' αὐτῷ, ὡς πατήρ τε καὶ εὐεργέτης ὀνομαζησόμενος τοῦ ὑπακουσομένου προῤῥήσει βασιλέως· κατὰ χεῖρα γὰρ ἐκείνῳ [a] πάντα ἔσ), σαρέξοντος αὐτῷ γάμου τε ἰσχυὸ, καὶ σαιδώσεως τέκνων γνησίων.

CAP. III.

De inimicitia quæ Herodi cum Pherora interceſſit. Quomodo Herodes Antipatrum miſit ad Cæſarem. Deque Pheroræ obitu.

Herodes Pheroræ uxorem accuſat, ſuadetque Pheroræ ut eam dimittat.

IGitur Herodes, ſumpto de Phariſæis convictis ſupplicio, convocat amicos, uxoremque Pheroræ accuſat, & injurias virginibus illatas hujus feminæ audaciæ imputans, & de hac ſibi facta contumelia actionem conſtituens, "utpote quod faceret diſſidium inter ipſum & fratrem, & ex ingenio "ſuo hoſtilitatem inter ipſos, quoad poterat, tam "factis quam verbis excitaret, ſuiſque impendiis evitata eſſet ſolutio mulctæ ab ipſo impoſitæ, nihilque jam ſine illa ageretur. Rede igitur facturum Pheroram, ſi nec precibus nec admonitionibus meis impulſus, ſponte ſua hanc mulierem dimitteret, ut quæ nos "in mutuas inimicitias conjectura ſit: & nunc, "ſi fraternam neceſſitudinem tibi vendices, "oportet miſſam facias hanc uxorem. Sic enim "frater mihi germanus eris, & amore con"junctus." Pheroras autem, licet verborum vi moveretur, dicebat tamen "ſe neque ejus "fratrem eſſe deſiturum, neque fore ut uxorem ſuam non amaret; morique malle, quam "amiſſa uxore dilecta vivere." Tum quidem Herodes ſuam ob iſta in Pheroram iram diſtulit, gravi licet contumelia affectus: Antipatroque & ejus matri interdixit, ne cum Pherora colloquerentur, utque daret operam Antipater, ne feminæ convenirent. id quod illi quidem promiſerunt: ſed nihilominus conveniebant interdum, ſimulque convivia agitabant Pheroras & Antipater. Quinetiam rumor erat, habere Antipatrum cum Pheroræ uxore conſuetudinem, Antipatri matre lenocinante.

Pheroras uxorem dimittere recuſat.

Herodes Antipatro interdicit colloquio cum Pherora.

IV. 2. Patrem autem ſuſpectum habens *Antipater*, & ne ejus in ſe odium longius progrederetur metuens, ſcripſit ad amicos ſuos Romæ degentes, Herodi ſignificare jubens, ut Antipatrum primo quoque tempore mitteret ad Cæſarem. id quod Herodes fecit, & Antipatrum magnis cum muneribus miſit, necnon teſtamentum ſuum, in quo ſtatuebat ut poſt mortem ſuam regnaret Antipater, ſin vero prius moreretur, filius ſuus Herodes, quem habebat ex filia pontificis. Eodem autem tempore, quo Antipater, *Romam* profectus eſt, Syllæus Arabs, cum quidem nihil eorum præſtitiſſet quæ Cæſar imperaverat: eumque poſtu-

Herodes Antipatrum mittit ad Cæſarem.

ΚΕΦ. γ'.

Περὶ ἔχθρας Ηρώδῃ πρὸς Φερώραν ὑπαρχούσης. ὡς Ηρώδης ἔπεμψε τὸν Αντίπατρον πρὸς Καίσαρα. περί τε Φερώρας τελευτῆς.

ΗΡώδης δὲ, κολάσας τοὺς Φαρισαίων τοὺς ὑπὲ τοῖσδε ἐληλεγμένους, συνέδριόν τε ποιεῖται τῶν φίλων, καὶ κατηγορίαν τῆς Φερώρᾳ γυναικὸς, τήν τε ὕβριν τῶν παρθένων [b] τῇ τολμῇ τῆς γυναικὸς ἀναπιθεὶς, καὶ ἔγκλημα ζωὴν ἀπμίαν αὐτῷ ποιούμενος, "ὥστε ἀγωνιᾶν φασιν αὐτὸν πρὸς τὸν ἀδελφὸν [c] καὶ πόλεμον ἐκ "φύσεως αὐτοῖς καὶ λόγῳ καὶ δι' ἔργων ὅσα δύναιτο, τήν "τε ἀφάλυσιν τῆς ζημίας τῆς ὑπ' αὐτοῦ ὑποληθείσης τε- "λεσι ἀφαφευχθῆναι τοῖς ἐκείνης, τῶν τε νεῶν πεφρα- "γμένων ὧδε ἔχει, ὅ,τι μετ' αὐτῆς. ἀνθ' ὧν [d] Φερώρᾳ κα- "λῶς [e] ἔχῃ, μὴ δεῖσθαι μὴδὲ γνωμῶν εἰσηγήσεως τῶν ἐμῶν, αὐτο- "κέλευστον ἀποπέμπεσθαι γυναῖκα ζωύτην, ὡς πολέμου μὲν "πρὸς με σοὶ αἰτίαν ἐσομένου· καὶ νεῶν, εἰ μὴ ἀνταποιῇ "συγγενείας τῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἕλεγεν κινήσειν δίκαιον "μὴδὲν, [g] ὅτε τῶν πρὸς τὴν γαμετὴν εὐνοιῶν αἱρεῖσθαί τε πρό- "τερον [h] φανεῖσθαι, ἢ ζῶν τολμᾶν ἀπεστερῆσθαι γυναικὸς αὐτῷ "κεχαρισμένης." Ηρώδης δὲ Φερώρᾳ μὲν ὑπερεβάλλετο τὸν ὀπὶ τούτοις ὀργὴν, καὶ τὸν ἀνήδονον τιμωρίαν εἰσπεπραγμένος· Αν- τιπάτρῳ τε ἀπεῖπε τὴν μηλεὶ τῇ ἐκείνου Φερώρᾳ τε μὴ ὁμι- λεῖν, τὴν τῶν γυναικῶν φυλάσσεσθαι δ' εἰς ταὐτὸν συνεσόμενον. οἱ δ' ὡμολόγουν μὲν, συνῆσαν δὲ ἧ ἡμέρᾳ, καὶ συνεκώμαζον Φερώρᾳ καὶ Αντίπατρος. ἐφοίτα δὲ ὁ λόγος, ὁμιλεῖν καὶ Αντιπάτρῳ τὴν Φερώρᾳ γυναῖκα, συμπρασσούσης αὐτοῖς τὰ εἰς τὴν σύνοδον τὴν Αντιπάτρου μητρός.

β'. Υφορώμενος δὲ τὸν πατέρα, καὶ διδιὼς μὴ εἰς δ'. πλεῖον προχωρήσειεν τὰ τῶν μίσους ἐπ' αὐτῷ, γράφει πρὸς [i] τοὺς ἐν τῇ Ρώμῃ φίλους, κελεύων ὑπαγγέλλειν Ηρώ- δῃ, πέμπειν ἧ τάχος Αντίπατρον ὡς Καίσαρα. οὗ γενομένου, ἔπεμπεν Ηρώδης Αντίπατρον, δῶρα συν- εκπέμψας ἀξιολογώτατα, καὶ ἀφανίζει σὺν ἧ μετ' αὐτὸν Αντίπατρον [k] ἀπεδείκνυε βασιλέα, φθάσαντος δὲ τελευτᾶν, Ηρώδου, τὸν ἐκ τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυ- γατρὸς υἱὸν αὐτῷ γεγεννημένον. συνεξορμᾷ δὲ Αντιπά- τρῳ καὶ Σύλλας ὁ Αραψ, μηδὲν ὧν προστάξει Καῖσαρ ἀφανιστοραγμένος· καὶ Αντίπατρος αὐτοῦ κατηγορῆ

a Τὰ πάντα *Vat.* b Καὶ τόλμῃ τῆ γ. legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *& virginum injuriam & audaciam mulieris exponens.* c Illud καὶ inſertum dedi ex *Epiphanio.* Forſan legendum, καὶ πόλεμον ἐμφύλιον αὐτ. d Eo modo ipſe: antea erat Φερώρᾳ. in *Cod. Buſb.* ὦ Φερώρα. e Εἶχεν *Vat.* f Μίσεις μὲ γὰρ ὅτως ἀδελφὸς τε *Vat.* g Οὔτε τὴν πρὸς τ. γ. εὐνοίαν *Buſb.* h Φανεῖν *Buſb.* i Τοὺς ἐν Ρώμῃ *Vat.* k Επεδείκνυε *Buſb.*

a Ως

κατηγορῆ ὅτι Καίσαρος, ὃν ἐν ὀφθαλμοῖς ἔσχεν Νικόλαος. κατηγορεῖτο δὲ καὶ ὑπὸ Ἀρέτα Σύλλαιος· [a] ὃς πολλοὺς ἀπέκτεινεν ὧν Πέτρᾳ ἀξιολόγων, ὧδε κἀκείνου γνώμῃ τοῦ αὐτοῦ, καὶ μάλιστα [b] Σόαιμον ἄνδρα [c] τὴν εἰς πάντα ἀρετὴν πᾶσαν δικαιότατον, ἀνῃρηκέναι δὲ καὶ Φάβατον Καίσαρος δοῦλον. καὶ Σύλλαιος αἰτίαν εἶχεν ὑπὲρ τοιούσδε ἐγκλημάτων. [d] Κόρινθος μὲν Ἡρῴδου σωματοφύλαξ τοῦ βασιλέως μάλιστα πιστευόμενος ὑπ' αὐτοῦ. τοῦτον πείθει Σύλλαιος ὅτι χρήμασι μεγάλοις Ἡρῴδην ἀποκτεῖναι, καὶ ὑπέσχετο. μαθὼν οὖν Φάβατος, Συλλαίου πρὸς αὐτὸν εἰρηκότος, δηγεῖται πρὸς τὸν βασιλέα. [e] ὁ δὲ Κόρινθον βασανίζει συλλαβών, καὶ πάντα [f] ἀνάπυστα μαθὼν αὐτοῦ. συλλαμβάνει δὲ καὶ [g] δύο ἑτέρους Ἄραβας καταμηνύσει τῇ Κορίνθου [h] πειθόμενος, τὸν μὲν φύλαρχον ὄντα, τὸν δὲ Συλλαίου φίλον. [i] οἱ καὶ αὐτοὶ, βασανίζει δ' αὐτοὺς ὁ βασιλεύς, ὡμολόγουν, ὅτι παρεῖεν ἐξοτρύνοντες μὴ μαλακίζεσθαι Κόρινθον, καὶ εἴπερ δέοιτο καὶ συγχειρουργήσοντες αὐτῷ τὸν φόνον. καὶ Σατορνῖνος, δηλώσεως αὐτῷ πάντων γενομένης τοῦ Ἡρῴδου, εἰς Ῥώμην [k] ἐξέπεμψεν αὐτούς.

ε'. γ'. Φερώραν δὲ, ἰσχυρῶς ἐμμένοντα εὐνοίᾳ τῆς γυναικὸς, ἀναχωρεῖν εἰς τὴν αὑτοῦ Ἡρῴδης κελεύει. ὁ δὲ ἀσμένως ὅτι τὴν τετραρχίαν ἀπῆρεν, πολλὰ ὀμόσας ὑπὲρ τοῦ πρόσεσθαι ἥξειν ἢ πύθοιτο Ἡρῴδην τετελευτηκότα· ὥστε καὶ νοσήσαντος τοῦ βασιλέως ἀξιωθεὶς ἥκειν ὅτι τινῶν πιστεύσειν [l] ἐντολῶν, ὡς ἤμελλε τελευτᾶν, οὐχ ὑπήκουσεν [m] ὅτι τῇ τιμῇ τοῦ ὅρκου. ὁ μὲν Ἡρῴδης γε μισεῖται ὑπὲρ ὅτι τοιοῦσδε ἐκείνου γνώμην [n] παρηρημένος οὐκ ἔχει· ἀλλ' ἦκεν ὡς τὸν Φερώραν, ἐπειδὴ ὕστερον ἄρξεται νοσεῖν, [o] καὶ μεταπλήσεως αὐτῷ μὴ γενομένης. θανόντα δὲ περιστείλας ὅτι Ἱεροσολύμων ἀγόμενος ταφῆς ἠξίου, καὶ πένθος μέγα ἐπ' αὐτῷ ποιεῖται. τοῦτο Ἀντιπάτρῳ καί τοιγε ὅτι Ῥώμης πεπλεύκοτι κακῶν ἐγένετο ἀρχὴ, τῆς ἀδελφοκτονίας αὐτὸν [p] τιννυμένου τοῦ Θεοῦ. διηγήσομαι δὲ πάντα περὶ αὐτῶν λόγον, παράδειγμα [q] τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἐσόμενον, τὴν ἀρετὴν πολιτεύεσθαι ὅτι πᾶσιν.

lavit apud Cæſarem Antipater eorundem criminum, quorum ante fuerat poſtulatus à Nicolao. Quin & Aretas eum inſimulabat interfectorum Petræ, injuſſu ſuo, multorum, & quidem primariorum virorum, & potiſſimum Soëmi, ob ſuam in omnibus virtutem honore digniſſimi, inſuper & necis Fabati Cæſaris ſervi *eum accuſabat*. Et in Syllæum *quidem* inſtituta erat accuſatio ex hujuſmodi cauſa. Habebat Herodes rex ſatellitem nomine Corinthum, cui ſummopere fidebat. Huic ſuaſit Syllæus grandi pecunia ut Herodem occideret. id quod ille ſuſcepit. Hoc ubi ipſius Syllæi indicio reſcivit Fabatus, regi ſignificavit. Ille vero Corinthum comprehendi juſſit, & ab eo quæſtione totius criminis confeſſionem expreſſit. curavit etiam comprehendendos Arabas duos, fidem habens Corinthi indicio; quorum alter tribûs præfectus, alter Syllæi amicus erat: qui & ipſi, quæſtionem de eis habente rege, confeſſi ſunt, ſeſe veniſſe ut Corinthum adhortarentur, ne animo deficeret, promittentes, ſi res poſtularet, ei operam ſuam ad eam cædem perpetrandam. Hæc omnia cum expoſuiſſet Herodes Saturnino, miſit eos Romam Saturninus.

Antipater & Aretas Syllæum accuſant apud Cæſarem.

V.

3. Pheroram autem, in conjugis amore obſtinate perſeverantem, juſſit Herodes in ſuam regionem diſcedere. Ille vero, cum multa juraſſet non ſe prius rediturum quam Herodem obiiſſe intelligeret, libenter in ſuam tetrarchiam ſe recepit: adeo ut cum rex ægrotans eum orandum curaſſet ut ad ſe veniret, quod ei quaſi moriturus vellet aliquid coram mandare, noluit propter jurisjurandi religionem. non tamen in iſtis eodem animo ſe erga fratrem geſſit Herodes, ſuam jam ante mutando ſententiam: ſed poſtea quam Pheroras ægrotare cœperat, etiam non vocatus, ad eum viſendum ibat. cumque mortuum in feretro reponendum curaſſet, Hieroſolyma deportatum ſepultura dignatus eſt, luctuque ingenti proſequendum edixit. Ea res Antipatro, quamvis Romam profecto, malorum fuit initium, Deo tandem repoſcente ab eo fratricidii pœnas. Totam autem de eo narrationem perſequar, ut in poſterum hominum generi documento ſit, in omni vitæ inſtituto adhibendam eſſe virtutem.

Pheroras, Herodis juſſu, in tetrarchiam ſuam ſe recipit.

Pheroræ obitus.

ς'.

ΚΕΦ. δ'.

Κατηγορία τῆς γυναικὸς Φερώρα ὑπὸ τῶν ἀπελευθέρων Φερώρα ὡς ἀναιρεθέντος Φαρμάκῳ. καὶ ὡς Ἡρῴδης ἐκζητήσας εὗρεν τὸ φάρμακον, κατασκευασμένον ἐπ' αὐτῷ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀντιπάτρου, καὶ βασανίσας ἔγνω τὰς Ἀντιπάτρου ἐπιβουλάς.

CAP. IV.

Pheroræ uxor à Pheroræ libertis accuſatur occiſi veneno mariti. utque Herodes, inquiſitione facta, pharmacum invenit ſibi à filio ſuo Antipatro paratum, & quæſtione habita deprehendit Antipatri inſidias.

VI.

ΕΠειδὴ Φερώρας τελευτᾷ, θάπτει τε ἐνεγκόντες αὐτὸν, ἀπελεύθεροι δύο [r] τοῦ Φερώρα τιμίων, προσελθόντες

POſt obitum Pheroræ ſolutaſque ei exſequias, duo Pheroræ liberti, quos habuerat in pretio, Herodem *regem* adierunt,

Pheroræ liberti uxorem ejus veneficii accuſant.

a Ὡς πολλοὺς ἀπέκτεινεν τῶν ἐκ π. *Vat.* *b* Σόαιδον *Gall.* & *Epiphan.* Σόαιμον *Vat.* *c* Ita *Vat.* & *Busb.* τὴν πάντα in *ceteris.* *d* Κορίνθου μὲν τοῦ Ἡρῴδου juxta quoſdam *Epiphanii* libros. Κόρινθος δ' ὁ Ηε. *Vat.* *e* Ὁ δὲ τὸν Κ. *Vat.* *f* Ita lego cum *Cod. Busb.* ἀνάπυστα perperam in *aliis.* *g* Δύο Ἄραβας in *Editis.* δύτέρους Ἄραβας *Vat.* & *Hen.* à prima manu. unde cum *Joſepho* in l. 2. *de Bello Jud.* δύο ἑτέρους Ἄραβας reſcripſi. *h* Ita cum *Epiphanio*, qui vertit, *confeſſioni credens Corinthi.* πειθόμενον in *Editis Aliiſque.* *i* Brevius in *Cod. Busb.* οἱ καὶ αὐτοὶ βασανιζόμενοι ὡμολόγουν. *k* Ita cum *MSS.* ἐξέπεμψεν in *Editis.* *l* Ἐντολῶν ὧν ἤμελλε τελευτᾶν in *Editis Aliiſque.* ἐντολῶν, ἃ μέλλει *Vat.* quod non diſplicet, vocula περὶ ſubintellecta, aut ſine ea ἃ μέλλει τ. Verum cum *Joſephus* (in l. 1. *de Bello Jud.*) habeat ὡς πυθηξόμενος, levicula cum mutatione ὡς ἤμελλε τελευτᾶν reposui. *m* Ἐπὶ τιμῇ *Vat.* *n* Προαποφηναμένου *Vat.* forſan pro ἀποαποφηναμένου. quod verbum in ſuo codice habuiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *non tamen Herodes in his rebus imitatus illius exemplum, meliorem circa Pheroram voluntatem ſuæ mentis oſtendens.* *o* Μεταλλήσεως αὐτῷ μηδὲ γενομένης *Busb.* *p* Τιμωρῷ *Vat.* perperam in *Editis* τιμᾶται. *q* Τῷ ἀνθρωπείῳ γενεσίδρυον *Gall.* & *Vat.* *r* Ita lego & diſtinguo ex conjectura, firmat *Epiphanius*, dum vertit, *Pherora itaque mortuo, humatoque celebritate magnifica, duo ex liberis* [ἐκ τῶν ἐλευθέρων] *ejus, qui in honore habebantur, ad Herodem veniunt, poſtulantes* &c. in *libris* ταφῆς τοῦ [ταφῆς τοῦ *Busb.*] ἐγκόντες αὐτοῦ [αὐτῷ *Vat.*] ἀπελεύθεροι δύο τ. Φ. τιμίων, ὅτοι προσελθόντες, Ἡρῴδῃ [προσ. Ἡρῴδη *Busb.*] ἠξίουν μὴ &c. Si quis ὅτοι retinendum cenſeat, aut in αὐτοῦ vertendum, non refragabor. *s* Τῷ Φερώρᾳ *Vat.*

Narratio de Pherora veneno occiso.

runt, rogantes ne fratris necem inultam relinqueret, ſed de eo ita miſere & infeliciter mortuo quæſtionem haberet. His verbis auſcultante rege (videbantur enim vera eſſe) dicebant illum, pridie quam ægrotaſſet, cœnaviſſe domi uxoris ſuæ, comeſoque pharmaco, quod ei in ferculo inſolito appoſitum fuiſſet, inde interiiſſe. idque pharmacum allatum fuiſſe à quadam muliere Arabica, nomine quidem amatorii (philtrum enim appellari) ſed re ipſa ad Pheroram *veneno* tollendum. Sunt autem Arabicæ mulieres veneficæ maximæ: & quæ tum inſimulabatur, eam conſtabat amicæ Syllæi eſſe amiciſſimam. eique perſuaſuras ut pharmacum venderet, eò loci *ubi habitaret* profectas fuiſſe *ajebant* matrem & ſororem uxoris Pheroræ, & in reditu ſecum illam adduxiſſe, uno die ante iſtam cœnam. His verbis incenſus rex, feminarum ſervas torſit & nonnullas liberas: cumque nihil appareret, quòd nulla earum quidquam confiteretur, tandem una vehementer cruciata nihil aliud dixit, niſi ſe Deum precari ut talibus implicaret cruciatibus matrem Antipatri, quæ illorum omnium malorum cauſa eſſet. Iſta Herodem eò perduxerunt, ut cruciatus intenderet, quo factum eſt ut omnia, mulieres torquendo, cognita haberet, convivia, clandeſtinos conventus, atque etiam verba quædam Pheroræ mulieribus enunciata, quæ ipſe ſoli dixerat Antipatro (erant autem quæ pater Antipatro in mandatis dederat, ut celaret centum talenta *ab ipſo data*, ne cum Pherora colloquia miſceret) odiumque Antipatri in patrem, & apud matrem querimonias de tam longa vita, dum interim etiam ipſe conſeneſceret, ut etiamſi regnum adipiſceretur, nunquam eo tantum delectaretur. eſſe etiam multos tum fratres tum fratrum filios, qui una ſecum in ſpem regni nutrirentur, quæ res ſpes ſibi dubias redderet: quandoquidem jam nunc, ſi quid fatale ſibi accidiſſet, fratrem ſuum, non filium, ab Herode regem conſtitui. Conquerebatur etiam de atroci regis crudelitate, & filiorum cæde; quorum malorum metu ipſe ſibi Romam proficiſcendum prudenter excogitaſſet, Pheroras autem in ſuam tetrarchiam.

Herodes Antipatri & mulierum ſecreta detegit.

Doridem Antipatri matrem Herodes ejicit è regia.

2. Conveniebant autem hæc cum ſororis ſuæ dictis, multumque, ad elevandam perfidiæ ſuſpicionem, feminas adjuvabant. Rex vero, cum in Antipatri malitia deprehendiſſet Doridem matrem illius, ubi omni ornatu, qui erat multorum talentorum, eam ſpoliaverat, poſtea dimittit, & cum feminis Pheroræ amicitiæ fœdus iniit. Maxime autem regem in filium ejus exacerbavit Samaritanus quidam

Ηρώδη, ἠξίουν μὴ ἀνεκδίκητον καταλιπεῖν τὸν ἀδελφὸν τὸν νεκρὸν, ἀλλὰ ζήτησιν ποιεῖσθαι τοῦ ἀλόγου τε καὶ δυσυχοῦς μεταστάσεως. ὡς δ' ὑπισχνοῦντο τοῖς λόγοις, πρὸ μὲν ἐδόκει, δειπνῆσαι μὲν αὐτὸν ἔλεγον παρὰ τῇ γυναικὶ τῇ Φερώρα τὸν νόσον, φάρμακόν τε προσκομισθὲν ἐν βρώματι μὴ πρέπειν εἰωθότι ἐμφανόντα τοῦτο τὸν τελευτῆσαι. κομισθὲν μέντοι γενέσθαι τὸ φάρμακον ὑπὸ γυναικὸς ἐκ τῆς Ἀραβίας, λόγῳ μὲν ὅτι προσποίησιν ἐρώτων, φίλτρον γὰρ δὴ ὄνομα αὐτοῦ ἐστί), τὸ δ' ἀληθὲς ὅτι τῇ Φερώρα τελευτῇ. φαρμακιδέσταται δὲ εἰσὶ γυναῖκες αἱ ἐκ τῆς Ἀραβίας· ἣ δὲ ταῦτα ἐπεχείρει, ἣν ὁ Συλλαίου ἐρωμένης ἐν τοῖς μάλιστα ὁμολογοῦσι φίλην. πεῖσαί τε αὐτὸν ὅτι πρᾶσιν μὲν φαρμάκου, εἰς τοὺς τόπους ἐλήλυθεν, ἵνα μήτηρ τῆς Φερώρα γυναικὸς ᾖ καὶ ἀδελφὴ, ᾗ ἐπαίνεσον αὐτὴν ἀγόμενον ἡμέρας μιᾶς. ὑπὸ τούτων ὁ βασιλεὺς τοῖς λόγοις παροξυνθεὶς δόλους τε ἐβασάνιζε τῶν γυναικῶν καὶ τινας ἐλευθέρας, ἣν ὄντος ἀφανοῦς μὲν πράγματος, διὰ δὲ μηδεμίαν ἐξευρεῖν, τελευταία τις, πεισθεῖσα αὐτῇ τὰ ἀληθῆ λέγειν, ἄλλο μὲν ἔφη οὐδέν, Θεὸν δὲ ἐπικαλεῖσθαι τοιαῦτα αἰτίας δώσειν τοῦ βασιλέα τὸν Ἀντιπάτρου μητέρα, χαλεπῶς ἐπεχόντων αἰτίαν πᾶσι γενομένου. ταῦτα εἰς ὑπόνοιαν Ἡρῴδῃ ἄγει, ἣν τὰ πάντα βασάνοις τῶν γυναικῶν ἀνάπυστα ἦν, οἵ τε κῶμοι, ἣν αἱ κρυπταὶ σύνοδοι, ἣν δὴ ἣν λόγων οὐ μόνον τῶν εἰρημένων ἐξοίσεις πρὸς τὰς Φερώρα γυναῖκας· ἦν δὲ ταλάντων ἑκατὸν δωρεὰν ὑπεκρύπτετο ὑπὸ μὴ φέρειν πρὸς Φερώραν ὃ Ἀντιπάτρου κέλευσις ἦν τοῦ πατρός· μῖσος τε πρὸς τὸν πατέρα, ἣν ὀλοφυρμοὶ πρὸς τὴν μητέρα, ὡς ὑπὸ μήκιστον τοῦ πατρὸς βίον ἐξημένης, ἣν οὐδὲν ἐλάσσονος τοῦ γήρως ὑπομενούσης, ὡς μηδ' ἐλθοῦσα τὴν βασιλείαν ὁμοίως εὐφραίνοι ποτ' αὐτόν. πρὸς τρέφεσθαί τε πολλοὺς ὑπὸ τῇ βασιλείᾳ ἣν ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφῶν παῖδας, ὑδαμῶς ἀδεᾶ τὴν ἐλπίδα παρεχομένους τἀσφαλοῦς· καὶ γὰρ δὴ ἣν νῦν, εἴ τι πάσχοι αὐτὸν συμβαίη, ἀδελφῷ μᾶλλον ἢ παιδὶ ᾧ αὐτὸς κελεύει τὴν ἀρχὴν δίδοσθαι. ὠμότητά τε πολλὴν καταγορεύσαι τοῦ βασιλέως, ἣν τοὺς σφαγοὺς τῶν υἱέων, φόβῳ τε μὴ ἣν αὐτὸν ἄπιστος ᾖ, τὸ μὲ ὅτι Ῥώμης ἄρασθαι τύχην ὑπενόησαν, Φερώραν δ' ἐπὶ τὴν αὐτοῦ τετραρχίαν.

β'. Ταῦτα δὲ σωθεὶς τοῖς λόγοις τοῦ ἀδελφοῦ, ἣν πολὺ, τοῦ μὴ ἀπιστίαν ἐπὶ ὑποπτεύεσθαι, συνῆρεν αὐτοῖς. ὁ δὲ βασιλεὺς, κρατυνόμενος ὅτι κακίᾳ τοῦ Ἀντιπάτρου τὴν Δωρίδα τὴν μητέρα αὐτοῦ, πάντα τὸν περὶ αὐτὸν κόσμον ταλάντων πολλῶν ὄντα ἀφελόμενος, ἔπεμψε αὐτὴν ἀποπέμπει, ἣν ταῖς Φερώρα γυναιξὶν φιλίαν εἰσεῖσατο. μάλιστα δὲ ἐξώτρυνεν εἰς ὀργὴν κατὰ τοῦ παιδὸς τὸν βασιλέα, Σαμαρείτης ἀνὴρ

a Τῆς τοῦ Φερώρα γ. *Vat.* τὸ Φερώρα γεν. *Busb.* b Καὶ τινας ἣν ἰλ. *Busb.* c Αὐτῆς *Vat.* d Επικαλεῖτο *Busb.* & *Zonar.* e Εἰς ἐπίστασιν *Busb. Hen.* & *Vat.* εἰς ἐπίτασιν *Epiphanius*, ut puto, qui vertit *ad inſtandum.* εἰς ἐξέτασιν legi poteſt. f Ita cum *Epiphanio.* ἀνάπυστα in *Editis.* g Sic lego. Δωρεὰς *Busb.* & *Vat.* δωρεᾶς *Hen.* à pr.m. δωρεὰ in *Editis Aliiſque.* h Illa ἐπὶ τοῦ μὴ (quæ deerant in *libris* tam *Editis* quam *MSS.*) inſerta dedi ipſius *Joſephi* auctoritate nixus, qui (in *lib.* 1. *de Bello Jud.*) iſta habet, δῶρα γὰρ αὐτοῦ πρὸ ἑκατὸν τάλαντα, ἐπὶ τοῦ μὴ λαβεῖν Φερώρα. i Βίον *Busb. Vat.* & *Hen.* à pr.m. k Ita *Vat.* & *Busb.* αὐτῷ & mox γήρως in *Editis Aliiſque.* l Ὡς μηδ' ἂν ἐλθοῦσα *Vat.* ὡς μηδ' οἱοδήποτε τοῦ βασιλέως ἡδέως, εἴποτε αὐτοῦ γένοιτο, διὰ γῆρας ἤδη αὐτοῦ ἐπιτρεπόμενον *Zonar.* m Ita *Busb.* παρεχομένους in *ceteris.* n Vocem συμβαίη acceptam debemus *Cod. Busb.* o Ita quidem lego cum *Cod. Busb.* niſi quod συνῆρεν αὐτοῖς in συνῆρεν αὐτοῦ μεταverim. ταῦτα, συνὼν δὲ τοῖς λόγοις τοῦ ἀδελφοῦ ἣν πολὺ, τοῦ μὴ ἀπιστίαν ἐπὶ ὑποπτεύεσθαι, συνῆρεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, κρατυνόμενος ἐπὶ κακίᾳ τοῦ Αντ. τ. Δ. &c. in *Editis Aliiſque. Epiphanius* vertit, *Quibus Herodes auditis, agnoſcebat ſororis ſuæ ſermones, quos ad ſe ſæpius detulerat. Incitabatur autem rex ſuper Antipatri nequitia, juſſitque matrem ejus ornamenta ſua cuncta conradere, quæ multorum conſtabant pretio talentorum. quæ poſtquam abſtulit rejecit eam, & in amicitiam mulierum Pheroræ pro damnatione dedicavit.* Si quis malit, ταῦτα, συνὼν δὲ τ. λ. τ. ἀδελφοῦ, πολὺ &c. prout edidi, per me licet. p Αφαιρεῖται *Zonar.* qui ad hunc modum tem exponit, ταῦτα οὖν πανουργίᾳ Αντιπάτρου ὁ βασιλεὺς, ἀφαιρεῖται μὲ τὴν οἰκείαν μητέρα τὴν Δωρίδα τοῦ ἀφεῖναι αὐτῇ πάντα κόσμον, τάλαντων ὄντα πολλῶν· αὐτὴν δ' ἀποπέμπεται &c. q Εκπέμπεται (*foras ejicit*) legiſſe videtur *Epiphan.* r Ita lego cum *Cod. Busb.* ἐπείσατο in *Editis Aliiſque.*

ἀνὴρ Ἀντίπατρος, ὁπίσω τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως Ἀντίπατρον, ἀλλά τε αὐτῷ ἐν ταῖς βασάνοις κατειπών, καὶ ὅτι [a] φαρμακοδασύμβιος φάρμακον θανάσιμον, δοὺς Φερώρᾳ, κελεύσας αὐτὸν τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ, [b] ἵν' ὡς πλεῖστον ἀφεστήκῃ τοῦ ἐν τούτοις ὑποτοπασμῶν, τῷ πατρὶ δοῦναι καὶ κομίσαι μὲν Ἀντίφιλον ἐξ Αἰγύπτου τὸ φάρμακον, ἕνα τοῦ Ἀντιπάτρου φίλων, ταλῆναι δὲ ὡς Φερώραν ἀφ' [c] Θεudίωνος ἀδελφῆς τῆς μητρὸς Ἀντιπάτρου τοῦ βασιλέως παιδός, καὶ ὅτως ἐλθεῖν τὸ φάρμακον εἰς τὴν γυναῖκα τὴν Φερώρου, δόντος φυλάσσειν αὐτὸν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. ἡ δὲ ὁμολογεῖ μὲν ἀναχρίναντος τοῦ βασιλέως, [d] καὶ δραμοῦσα ὡς κομίσοιτο, [e] ῥίπτει τε τέγους αὐτίκα, ὁ μὲν τελευτᾷ, ὅτι ποδὸς τῆς πλώσεως γενομένης. καὶ ὅτως ἐπεὶ [f] ἀνεκτήσατο αὐτίκα, ἄδειάν τε αὐτῇ ὑπισχνούμενος καὶ τοῖς οἰκείοις [g] μηδὲν ἐπ' ἀφανισμῷ ταληθὲς τρεπομένη, τρέψειν γε μέλλοι κακοῖς τοῖς ὑστάτοις ἀγνωμονεῖν προθεμένην, ὑπισχνεῖται, ἃ ὤμοσεν, ἢ μὲν [h] ἐρήσειν τὰ πάντα ὃν ἐπράχθη τρόπον, λέγουσα μὲ, ὡς ἔφας ⓐ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀληθῆ τὰ πάντα. "[i] ἐκομίσθη γὰρ ἐκ τοῦ Αἰγύπτου τὸ φάρμακον ὑπὸ Ἀντι- "φίλου, ἀδελφός τε ἐκείνου ἰατρὸς ὢν ἐπέμετο· καὶ Θεu- "δίωνος ὡς ἡμᾶς κομίσαντος, ἐφύλαττον αὐτὴ, ὡς ἀφ' Φε- "ρώρου λαβοῦσα ὅτι σὲ ὑπ' Ἀντιπάτρου ἠτοιμασμένον. "ἐπεὶ οὖν ἐνόσει Φερώρας, καὶ [k] ἐθεράπευες αὐτὸν ἀφικό- "μενος, ὁρῶν σου τὴν εὔνοιαν [l] ἣν περὶ αὐτὸν ἔχρῃ, ἐπεκλά- "σθη τε τῇ ἀγνοίᾳ, καὶ μεταπαλέσας με, ὦ γύναι, φη- "σὶ, περιώδυσέ μοι Ἀντίπατρος ὅτι παρὰ μὲ [m] ἑαυτῷ, "ἀδελφῷ δὲ ἐμῷ, θανάσιμόν τε γνώμιον σωθεὶς καὶ "φάρμακον ὁ ἀγαθοεργὸς [n] αὐτῇ πεποιημένος. νῦν "οὖν, ἐπειδὴ ὅ, τε ἀδελφὸς ἐδὲν ἀρετῇ ἧττον "ἐχρῆτο περὶ ἐμὲ ὑφαιρῶν ὠφέλειαν, ἐμέ τε ἐλπὶς ἔτι εἰς "μακρὰν ἀπίστευτος βίου, φέρε, μὴ γνώμῃ ἀδελφοκτόνῳ "[p] ἀποπσάμην προπάτορας τοὺς ἐμαυτοῦ, ὃ φάρμακον, "[q] καί τε ἐμοῦ βλέποντος, [r] κομίσασάν τε ἐδὲν εἰς ἀναβο- "λὰς πράσσειν τοῦ ἀνδρὸς τὰς ὁλοκάς· καὶ ὃ μὲν πλεῖστον "καύσασαν τοῦ φαρμάκου τυχεῖν, ὑπολείπειν δὲ ὀλί- "γον, ἵνα εἰ Φερώρᾳ μεταγάνοι, [s] πειράσοι κακῶς αὐτὴν "ὁ βασιλεὺς, [t] μεθίσταιτο διάθρασιν ποιουμένη τοῦ ἀναλγοῦς." Ταῦτα εἰποῦσα, τό, τε φάρμακον καὶ τὴν πυξίδα εἰς τὸ μέσον παρῆγεν. καὶ ἀδελφὸς δὲ Ἀντιφίλου ἕτερος καὶ μη- τὴρ αὐτοῦ, ἀνάγκαις τε καὶ βασάνων σφοδρότητι, [u] ταὐ- τὰ ἔλεγον, καὶ ἐγνώριζον τὴν πυξίδα. κατηγορεῖτο δὲ καὶ τοῦ ἀρχιερέως ἡ θυγατὴρ, γυνὴ δὲ τοῦ βασιλέως, ὡς πάντων τούτων ἴσως γενομένη, [x] κρύπτειν τε προθυμηθεῖσα αὐτά. ᾗ διὰ τάδε Ἡρώδης ἐκείνην τε ἐξέβαλε, καὶ τὴν υἱὸν αὐτῆς ἐξήλλαξε τοῦ διαθήκῃ, [y] εἰς ὃ βασιλεύσοι μεμνημένων ἐκεί- νου· καὶ τὸν πενθερὸν τιμῶ ἀρχιερωσύνην ἀφείλατο Σίμωνα

nomine Antipater, ipſius Antipatri regis filii procurator, qui inter cruciatus dixit & alia, & hæc in primis; paratum ab Antipatro mortiferum venenum, quod Pheroræ dediſſet, eique mandaſſet ut cum peregre profectus eſſet, ne in minimam rei hujuſmodi ſuſpicionem veniret, id patri porrigeret, allatumque fuiſſe id venenum ex Ægypto per Antiphilum, unum de amicis Antipatri, miſſum inde ad Pheroram à Theudione fratre matris Antipatri regis filii, atque ita perveniſſe ad uxorem Pheroræ, cui ſervandum Pheroras tradidiſſet. Illa vero cum rex eam *iſta de re* interrogaſſet, id quod erat confeſſa eſt; & quaſi venenum petitum ſe foras proripuiſſet, ſeipſam de tecto præcipitat; ſed in pedes delapſa non interiit. Atque ita, poſteaquam ipſam recreaſſet, eique & omnibus domeſticis veniam promittendo, dummodo nihil de veritate celaret, porroque extremos cruciatus *minando*, ſi obſtinate aliquid reticere decreviſſet; pollicetur, juravitque ſeſe rem omnem uti geſta eſſet dicturam, id quod fecit, nihil niſi verum, ut plerique dixerunt, proferens. " Apportatum eſt venenum, inquit, ex " Ægypto per Antiphilum, qui id ſui cujuſdam " fratris medici opera habuerat: cumq; Theu- " dio illud ad nos pertuliſſet, ipſa ſervavi ac- " ceptum à fratre meo, paratum ab Antipatro " adverſum te. Igitur cum Pheroras ægrota- " ret, & tu ad eum curandum veniſſes, ille, " animadverſa tua in ſe benevolentia, fractus " animo me evocat, &, ô uxor, inquit, circum- " venit Antipater me, dum in ſuum ipſius pa- " trem eundemque meum fratrem conſilia ca- " pit mortifera, & quod iis ſubſerviat vene- " num comparat. Nunc igitur, quandoquidem frater meus facile oſtendit nihil ſe de " priſtina ſua erga me virtute diminuere, & " ego non diu ſuperſtitem fore me ſpero, age, " ne parricidali animo majores meos impiem, " affer venenum, & ſpectante me combure. " ſeque, cum illud attuliſſet, ſine cunctatione " viri mandatis obſequutam eſſe, maximaque " pharmaci parte in ignem conjecta, parum " ſibi reſervaſſe, ut ſi poſt obitum Pheroræ in- " clementius ipſam tractaret rex, vita decede- " ret *patiendi* neceſſitatem effugiens." His dictis, pyxidem cum veneno in medium protulit. Quin & alter Antiphili frater & mater ejus, tormentorum vehementia compulſi, eadem fatebantur, & pyxidem *quam attulerant* agnoſcebant. Inſuper & pontificis filia, eademque regis uxor, accuſata eſt, ut quæ hæc omnia ſciviſſet & celare voluiſſet. Hanc ob cauſam repudiavit eam Herodes, ejuſque filium de teſtamento ſuo expunxit, quod ejus, ut qui regnaturus eſſet, meminerit: ſocerum quoque ſuum Simonem Boëthi filium pontificatu

Antipater Samarita Antipatrum accuſat.

Pheroræ uxoris confeſſio.

Mariamnem pontificis filiam dimittit Herodes filiumque ejus de teſtamento expungit.

a Παρασκδασυμβίου Busb. b Ἰν' ὅσον πλεῖστον ἀφεστήκοι τοῦ τοιούτοις Vat. ἵν' ὡς πλεῖστον ἀφεστήκοι τοῦ τοιούτων ὑπόπτου. Busb. c Ita cum Cod. Busb. Θεωδίωνος μητρὸς Αντιπάτρου ἀδελφῆς in reliquis. d Καὶ ἀπιοῦσα κομίσοιτο Zonar. e Ῥίπτει κατὰ τοῦ τέγους ἑαυτὴν Busb. & Zonar. f Ita etiam Epiphan. ἀνεκτήσατο αὐτῷ ſolus Hen. g Μὴ ἐπ' ἀφανισμῷ Busb. h Ἐρεῖν Busb. Vat. & Zonar. i Κεκομισμένον γὰρ ὑπὸ τοῦ, & mox ἀδελφὸς ὄν Busb. & Vat. k Ἐθεράπευσεν Hen. à pr. m. l Ita Busb. & Vat. ἣν in Editis Aliiſque. m Αὐτοῦ Busb. & Vat. n Forſan αὐτῷ. o Περὶ ἐμὲ & mox ἐμοί τε Busb. p Ἀποστησάμην Busb. & Vat. q Καίου τε Busb. & Vat. r Κομίσασά τε Busb. & Vat. ſ Ita Busb. πειάσοι Hen. à pr. m. πείσοι in Editis. t Sic Cod. Busb. μεθίσταιτο in Editis. μεθίστατο αὐτῷ Vat. καθίσταιτο Hen. à pr. m. u Ita Busb. & Vat. ταῦτα in reliquis. x Sic Busb. κρύπτειν πρ. in cæteris. y Ita plane Zonaras. ſi quis malit εἰς τὸ βασιλεύσοι μετ' Ἀντίπατρον μιμνημ. per me licet. εἰς ὃ βασιλεύσοι μετ' αὐτὸν, καὶ τὴν π. in Editis Aliiſque. εἰς ὃς βασιλεύσοι μ. ἀ. Hen. à prima manu. εἰ ὁ βασιλεύσοι μιμνοῦν, καὶ τὴν π. Vat. quo fere modo legiſſe videatur Epiphan. qui vertit, *filium autem ejus ex teſtamento delevit in cæteris permanente.* Eſt qui μιμνοῦν αὐτὸν legendum eſſe conjicit, è veſtigiis Cod. Vat.

a Καθίσταιτο

Simoni pontificatum abrogat Herodes, & Theophilum facit pontificem.

ficatu abdicavit, & eum honorem ad Matthiam Theophili filium, natu Hierosolymitanum, detulit.

3. Dum hæc fiunt, venit Roma Bathyllus Antipatri libertus: &, quæstione habita, deprehensus est venenum afferre, quod Antipatri matri & Pheroræ traderet, ut si prius in regem vires non habuisset, eum illo tollerent. Venerunt & Roma literæ ab Herodis amicis, consilio & rogatu Antipatri, in quibus insimulabantur Archelaus & Philippus, quasi patrem ob interemptos Alexandrum & Aristobulum vituperassent, eorumque misereſcerent: seque jam à patre non aliam ob causam accersi dicerent, quam ut evocati ab eo similiter necarentur. obtinueratque ab amicis Antipater magnis largitionibus, ut sibi ad hæc operam suam commodarent. Quinetiam ipse Antipater de illis ad patrem scripsit, atrocibus eos onerans criminibus; & *sub finem* eos omnino excusat, juvenes esse dicens, eorumque verba ætati imputans. ipse interim decertabat contra Syllæum, & colendis primoribus incumbebat, comparatis splendidis ornamentis ducentorum talentorum pretio. Mirum autem alicui videatur, quod septimum jam mensem tam multa adversus eum moverentur in Judæa, quorum ipse omnium ignarus esset. Verum in causa erat diligens itinerum custodia, atque hominum in Antipatrum odium: nemo enim erat qui suo periculo libenter vellet illius incolumitati consulere.

Archelaus & Philippus ab Antipatro accusantur.

τ̃ δ̃ Βοηθ̃, [a] καθίσᾳ δὲ Ματθίαν [b] τ̃ Θεοφίλ̃, Ιερ̃σολυμίτ̃ν γένει.

γ'. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βάθυλλος ἐκ Ῥώμης ἀπελθ̃ν Ἀντιπάτρ̃ παρ̃ν, ὁ βασανισθεὶς εὑρίσκε) φάρμακον κομίζειν, δώσ̃ν [c] τ̃ῇ τε αὐτ̃ μητρὶ ὁ Φερώρᾳ, ὡς εἰ μὲν πρότερον μὴ ἄποιλο δ̃ βασιλέως, τούτῳ γ̃ν μᾶλλον χαρίζοιντο αὐτόν. [d] ἀφίκετο δὲ γράμματα παρὰ τ̃ ἐν Ῥώμῃ φίλων πρ̃ Ἡρῴδ̃ν, [e] γνώμ̃ ὁ ὑπατ̃ρεύσ̃ Ἀντιπάτρ̃, ὅτι κατηγορία Ἀρχελάου ὁ Φιλίππ̃ συγκείμενα· ὡς δ̃θεν διαβάλλοιεν τε τ̃ πατέρα, ὅτι σφαγ̃ῇ τ̃ περὶ Ἀριστόβουλον ὁ Ἀλέξανδρον, δι' οἴκτ̃ν δὲ αὐτ̃ν λαμβάνοιεν· [f] ἤδη γὰρ ὑ ἐκαλ̃ντο ὑπὸ τ̃ πατρὸς, οὐχ ὡς ἐφ' ἑτέροις, [g] ἀλλ' ὅτι πρ̃ κἀκείν̃ς προσαπολωλέναι τ̃ κλήσεως αὐτ̃ν γινομέν̃ς. Ταῦτα δὲ μεγάλων μισθ̃ν οἱ φίλοι πρ̃ Ἀντιπάτρ̃ συνέπραττον. γράφ̃ δὲ ὁ αὐτὸς τὸν Ἀντίπατρον τῷ πατρὶ περὶ αὐτ̃ν ὅτι μείζους τ̃ αἰτιῶν, ὁ παντελ̃ς ἀπαλλάττ̃ [h] φάσκων αὐτὰ μειρακίσκα, τ̃ δὲ λόγων τ̃ ἡλικίᾳ τ̃ ἀναθ̃σιν συγγνώμ̃ν. αὐτὸς δὲ, δι' ὧν τὰ περὶ Σύλλαιον ἠγωνίζετο, ὁ περὶ θεραπείαν τ̃ πρώτων ἀνδρ̃ν ἐγεγόνει, κόσμ̃ν τε [i] ἀξιοπρεπ̃ς ταλάντων ἑκατὸν ἐώνητο διακοσίων. θαυμάσῃ δ' ἄν τις ὅπ [k] τοσ̃νδε ὁ Ἰουδαίᾳ κατ' αὐτ̃ κεκινημέν̃ν μισ̃ πρ̃τερον ἐπᾶραι, ὑδὲν αὐτ̃ῷ δ̃λον γένοιτο. αἴτιον δ' ἦν ἥτε ἀκρίβεια κατὰ φυλακὴν τ̃ ὁδ̃ν, καὶ [l] μῖσος τ̃ ἀνθρώπ̃ν ὅ πρ̃ς Ἀντίπατρον· ὑδεὶς γὰρ ἦν ὃς πρ̃θύμως, κινδυν̃ῳ τ̃ αὐτ̃, πρ̃ς τ̃ ἐκείν̃ ἀσφαλείαν καθίστατο.

Καταίτλιος Ἀντιπάτρ̃ ἐκ Ῥώμης πρ̃ς τὸν πατέρα. καὶ ὡς κατηγορηθεὶς ὑπὸ Νικολάου τ̃ Δαμασκην̃, ὁ καταγνωσθεὶς θάνατον ὑπὸ τ̃ πατρὸς, ὁ ὑπὸ Κοϊντιλίου Οὐάρου τ̃ τότε πεπιστευμέν̃ τὴν Συρίαν, ἐδέθη μέχρι τ̃ ἐσομέν̃ς διαγνώσεως ὑπὸ Καίσαρ̃.

Herodes scribit Antipatro ut redire maturaret.

HErodes vero, cum ei scripsisset Antipater, sese brevi omnibus rite confectis venturum, rescripsit, ira dissimulata, *cavere* jubens ne diu moraretur in itinere, ne quid sibi eo absente incommodi accideret: simulque leviter conquerebatur de ejus matre, promittens sese, postquam ille venisset, querelas illas missum facturum; atque modis omnibus amorem in illum præ se ferebat, ne quid ille suspicatus reditum ad ipsum non maturaret, sed *diutius* Romæ degens regno insidiaretur, & in ipsum etiam aliquid moliretur. Has literas accepit Antipater in Cilicia, cum quidem prius Tarenti eas accepisset quæ Pheroræ obitum declarabant: quem quidem obitum doluit, non Pheroræ amore, sed quia mortuus esset non interfecto patre, quod se facturum susceperat. Ubi autem ad Celende-

Ἡρῴδ̃ς δὲ, Ἀντιπάτρ̃ γεγραφότος πρὸς αὐτὸν, ὡς [m] τὰ πάντα ὁ χρὴ διαπεπραγμένος τρόπον ἥξοι ἐν τάχει, ὁπλισμυκάμενος τ̃ ὀργ̃ ἀντιπέμπει, κελεύων [n] μὴ βραδύν̃ν εἰς τ̃ ὁδὸν, [o] μή τι χαίρ̃ πάρεστι παρὰ τ̃ ἐκδημίαν αὐτ̃· ὁ ἅμα τ̃ [p] μητρὸς καθ̃ρῶν ὡς ὀλίγον, [q] καθ̃σθήσεσθαι μέμψεις ἐπαγγελλόμενος τὰς πρὸς αὐτὴν, ὁπότε ἐκεῖνος ἀφίκοιτο. ταυτί τε τρόπῳ φιλοτιμίᾳ τ̃ πρ̃ς αὐτὸν ἐνδείκνυτο, δεδιὼς μή τι ἐπιβουλεύσας ὑπερβάλλοιτο μ̃ ὁδ̃ῖς τὰς πρὸς αὐτὸν, τ̃ δὲ Ῥώμ̃ [r] ἐνδιατρίβων ἐφεδρεύοι τ̃ βασιλείᾳ, ὁ δὴ [s] ὁ διαπράσσετό τι αὐτ̃. τούτοις ἐν Κιλικίᾳ τοῖς γράμμασιν ὑπολυχάνει, τοῖς δὲ τ̃ Φερώρ̃ τελευτὴν διασαφ̃σιν, ἐν Τάραντι πρότερον ἀκούσας τε ἤνεγκεν οὐκ εὐνοίᾳ τ̃ Φερώρ̃, διότι δὲ θανάτ̃ τ̃ ἀναίρεσιν ὁ διαπραξάμενος, ὥσπερ ὑπέλαβε, ἀπέθανεν. περὶ δὲ Κελέν-

---

VII. CAP. V. ΚΕΦ. ε'. ς'.

Antipater Româ navigans ad patrem venit, utque à Nicolao Damasceno accusatur, & capitis damnatus à patre, & à Quintilio Varo, tunc Syriæ præside, in vinculis adservatur, donec ea de re certior factus esset Cæsar.

a Καθίσταται solus *Vat.* b Τὸν τ̃ Θεοφ. *Hen.* à pr. m. c Ita cum *Busb.* δώσειν τι τ̃ αὐτ̃ in *Editis Aliisque.* δώσειν τι τ̃ ἑαυτ̃ *Vat.* d Ἀφίκετο *Busb. Vat.* & *Hen.* e Illud γνώμη restitui consentientibus tribus *MSS.* & *Epiphanio*, qui vertit, *consilio Antipatri & dilatione.* f Ἤδη γὰρ καλοῦντο *Busb.* g Ἀλλ' ἐπὶ τοῖς κακείνοις προσαπολωλεκόσι κατακλίσεως αὐτ̃ν γινομέν̃ς *Vat.* προσαπολέσθαι hic loci habet *Cod. Gall.* h Φάσκων τὰ μειρακία τ̃ δὲ τ̃ ἡλ. τ. ἀ π. αὐτὸς ὢν τὰ πρὸ Σ. ἀ. & θεραπεία τ. πρ. ἐγ. κόσμ̃ν τε εἰσεπρεπ̃ς ταλάντων ἑκατὸν ἐώνητο διακοσίων *Vat.* i Ἀξιοπρεπ̃ς *Busb. Hen. Vat.* & *Gall.* k Τοσούτ̃ν *Vat.* l Μῖσος τ̃ ἀν. τὰ πρ̃ς Α. ἀ. γ. ἦν ὃς πρ. κινδύν̃ τ̃ αὐτ̃ πρ̃σιὼν τ̃ ἐκείνου ἀσφαλ̃ν π. *Vat.* m Τὰ πάντα ἢ χρὴ διαπεπραγμέν̃ ἥξειν *Vat.* n Μὴ βραδύν̃ν τ̃ εἰς τὴν ὁδὸν *Vat.* o Ita *Busb.* μηκέτι in *ceteris.* p Μητρὸς αὐτ̃ *Vat.* q Ita cum *Cod. Busb.* (ut γνώσ̃ μέμψεως in l. 1. *de B. J.*) καθίσεσθαι in *Editis.* καθ̃σθαι *Vat.* καθήσεσθαι *Gall.* ἀναθήσεσθαι μέμψεως αὐτ̃ ἐπαγγ. juxta *Zonaram.* r Vocem στήσεις, quæ post ἐνδιατρίβ̃ν erat in *Editis Aliisque.* ejiciendam censui auctoritate *Cod. Busb.* Quid in suo codice habuerit *Epiphanius*, conjiciat, cui lubet, ex ejus versione, *ne Romæ demorans aliquas sibi possibilitates pararet, & in regno Rom. munieris alicujus fieret minister* &c. s Illud γὰρ ὁ *Cod. Vat.* t Διαπράσσοιτο τι αὐτ̃ *Vat.* & *Hen.* à pr. m.

a Ers-

Κελένδεριν ἡ Κιλικίας γενόμενος ἐπεδίαζεν ἤδη καὶ ὅ οἰκαδε πλῶ, δεινῶς τῇ ἐκβολῇ τ μητρὸς λελυπημένος. καὶ τ φίλων οἱ μὲ ἐκέλευον αὐτὸν ζῶντά που καραδοκῆσαι ἐπέχειν, οἱ δὲ μὴ διαμέλλειν τ οἴκαδε πλῶν· λύσειν γὰρ ἀναγκαίως αἰτίαν πᾶσαν, ὡς καὶ νῦν ὐκ ἐτέρωθεν, ἀλλὰ ἀφ' ἑαυτ ἐκείνου ἀπουσίαν, ἰσχυὰ τοῖς κατηγόροις ὑπογενέσθαι. τούτοις πειθθεὶς ἔπλει τε καὶ προσέσχε τῷ Σεβαστῷ λιμένι λεγομένῳ, ὃν κατασκευάσας Ἡρώδης πολλῶν χρημάτων ὑπὸ τιμῇ τῇ Καίσαρος, καλεῖ Σεβαστόν. ἐπεὶ προῦπτοις δ' ἦν τοῖς κακοῖς, μήτε προσιόντος αὐτῷ μηδενὸς, μήτε προσαγορεύοντος, ὥσπερ ὅτε ἐξήει μετ' εὐχῶν καὶ ἀγαθῶν ὑπομνημάτων· τοῖς δ' ἐναντιωτάταις ἀρραῖς ὐκ ἐκωλύοντο αὐτὸν δέχεσθαι, ποινὴν τοῖς ἀδελφοῖς ἀποτίνειν ὑπειληφότες.

β'. Ἐτύγχανε δὲ ὁ Ἱεροσολύμοις τότε τοῦτον τ χρημάτων Οὐάρος [b] Κοϊντίλιος, ἀφίκτης μὲ Σατορνίνῳ τ ὁ Συρίας ἀρχῆς ἀπειραλμένος, [c] ἥκων δὲ αὐτός τε σύμβουλος Ἡρώδῃ, περὶ τ ἐπιόντων αὐτῷ δεήσεων. καὶ αὐτῷ συνεδρεύοντων, παρῆν ὁ Ἀντίπατρος ἀδήλως αὐτῷ ὐκ ἐπιτυχὼν γεγονότος. εἰσφοιτᾷ δὲ εἰς ὃ βασίλειον, ἔτι πορφυρίδας ἀμπεχόμενος. καὶ αὐτὸν μὲ δέχονται οἱ ὑπὸ θύραις, ἀνείργουσι δὲ τοὺς φίλους. ἐτεθορύβητο δὲ ἤδη σαφῶς οἱ ἐλπίδι κακῶν, ἐπειδὴ καὶ ὁ πατὴρ αὐτὸν προσιόντα ὡς ἀσπάσαιτο ἀπεώσατο, ἀδελφοκτονίαν τε ὑπικαλῶν καὶ βάλλουσιν ὀλέθρῳ δ' ἐπ' αὐτῷ, πάντων τε ἀκροατὴν καὶ δικαστὴν ἔσεσθαι Οὐάρον τῇ αὐριον. καὶ ὁ μὲ τοιούτῳ κακῷ ἅμα τε ἀκροαθέντος καὶ παρόντος τῷ μεγέθει περιφερόμενος ᾤχετο, ὑπαντιάζουσι δ' [d] αὐτῷ ἥ τε μήτηρ καὶ ἡ γυνή· αὕτη δὲ ἦν ἡ γνωμίμη Ἀντιγόνῳ παῖς τῷ πρὸ Ἡρώδου Ἰουδαίων βεβασιλευκότι· παρ' ὧν τὰ πάντα σκαθὼν ὁ προδοσίας δ' ἀκριβὴς ἦν.

γ'. Τῇ δ' ἑξῆς [e] συνήδρευε μὲ Οὐάρος τε καὶ ὁ βασιλεὺς, εἰσεκλήθησ δὲ καὶ οἱ ἀμφοῖν φίλοι, καὶ οἱ συγγενεῖς βασιλέως, Σαλώμη τε ἡ ἀδελφὴ, [f] εἴ τε τινες μηνύσειν ἔμελλον, καὶ ὧν [g] τινὲς βάσανοι γεγόνασιν, δῆλοί τε μητρῷοι τῷ Ἀντιπάτρῳ, μικρῷ πρότερον συνειλημμένοι ἢ ἐκεῖνον ἥκειν, ὑπιστολὰς φέροντες, ἧς τὸ κεφάλαιον τ γεγραμμένων ἦν, "μὴ [h] ἐπανιέναι, ὡς πάντων τῷ πατρὶ ἡκόντων "εἰς [i] πύστιν, μόνην τε ἂν καταφυγὴν αὐτῷ λιπεῖν Καί- "σαρα, καὶ σὺν αὐτῇ ὃ μὴ ῷ πατρὶ ὑποχείριον γενέσθαι." Ἀντιπάτρῳ δὲ προσπεσόντος τῷ πατρὶ πρὸς τὰ γόνατα, καὶ ἱκετεύοντος μὴ προδιεγνωσμένῳ καταψῆφον δίκην, ἀλλ' ἀκροάσεως [k] αὖ γενομένης πρὸς τῷ πατρὶ, ἀκεραίως μένειν διναμένῳ, τοῦτον κελεύσας Ἡρώδης ἀπάγειν εἰς μέσον, "αὐτὸς ὠλοφύρατο τῶν παίδων τ ποιή- "σεως, ἐφ' ὅτι τοιαύταις αὐτῷ τύχαις [l] γενομένῳ, εἰς "Ἀντίπατρον ἐμβαλεῖν αὖ τὸ γῆρας. προφάς τε καὶ παρ- "δόσεις ἃς ποιήσαιτο αὐτῷ ἐξηρύμενος, καὶ πλού- "του εὐχερείαν ὁ χορηγὸς ὡς ἐθελήσειαν προτιθεὶς εἰς

rim in Ciliciam venit, dubitare cœpit utrum in patriam ire deberet, matris ejectionem ferens iniquiſſime. Atque amicorum quidem alii ſuadebant ut exitum alicubi exſpectaret; alii vero ut ſine mora domum rediret: adventu enim ſuo crimen *matris* omne ſoluturum, at nunc una ejus abſentia confirmatos eſſe delatores. Ab his perſuaſus oram ſolvit, appellitque ad portum nomine Sebaſtum, quem magno ſumptu conſtructum in honorem Auguſti Sebaſtum appellavit Herodes. Jam mala ſua in conſpectu habuit Antipater, utpote quod nemo ei obviam prodiret, ſalutaret nemo, ut in ejus diſceſſu factum fuerat, cum quidem ei fauſta omnia comprecati fuiſſent: quin è contra eum, nemine prohibente, exſecrabantur, putantes venire ad dandas de nece fratrum pœnas. *Antipater, Sebaſtum portum appulſus, male excipitur.*

2. Erat eo tempore Hieroſolymis Quintilius Varus; miſſus Saturnino ſucceſſor ad gubernandam Syriam: veneratque Herodis rogatu, ut ei ſuper præſentibus negotiis conſilium daret. Atque his concilium habentibus, ſupervenit Antipater, ignarus totius negotii, & in palatium purpuratus adhuc intrat. Eum janitores ingredi ſinunt, amicos excludunt. Tum vero ille turbari, quò redactus eſſet plane intelligens; præſertim cum à patre, ad quem ſalutandum accedebat, repelleretur, ei fratrum necem perpetratam & patris tentatam exprobrante; ac poſtridie Varum aditurum, & de toto negotio judicaturum *dicente*. Et ille quidem, tanto malo audito pariterque imminente, ad ejus magnitudinem animo diſtractus abiit, moxque ei occurrunt mater & uxor: (illa autem erat Antigoni filia, ejus qui ante Herodem regnaverat in Judæa) è quibus cum rem omnem reſciviſſet, ſeſe ad cauſæ ſuæ defenſionem præparavit. *Quintilius Varus Syriæ præſes.*

3. Poſtero die conſederunt in concilio Varus & rex, advocatis eò utriuſque amicis, regiſque conſanguineis, & ejuſdem ſorore Salome, & iis qui crimen aliquod indicaturi erant, & iis de quibus habita fuerat quæſtio, & matris Antipatri ſervis, qui paulo ante ejus adventum comprehenſi fuerant, literas ferentes, quarum ſumma hæc erat: "Ne reveniret, pa- "trem enim de tota re certiorem eſſe factum, "jamque hoc unum ei ſupereſſe perfugium, "ut ad Cæſarem ſe reciperet, neve ſimul cum "ipſa in patris manus veniret." Cum autem Antipater ſeſe patris ad pedes abjeciſſet, oratſetque ne quidquam de ſe ex præjudicata opinione decerneret, ſed ſibi audientiam faceret pater, ut qui integer manſurus ſit & incorruptus, Herodes, eo in medio collocari juſſo, "de "filiis ſuis conqueri aggreditur, per quos tot "infortunia perpeſſus, in ſenectute incidiſſet in "improbitatem Antipatri. Deinde memorabat, "quantum curæ illis educandis inſtituendiſque "impenderit, quantumque divitiarum opportu- "ne illis, quandocunq; voluerint, ad omnia ſup- "peditarit, *Antipater judicio ſiſtitur coram Varo.* *Ab Herode accuſatur.*

a Επὶ τιμῇ δ' Κ. *Busb.* b Ita *Busb.* Κοϊντίλιος in *Editis* omnibus. Κοϊντίλλιος *Vat.* Vide *Var. Lect.* ad pag. 745. c Ἦκων δὴ καὶ αὐτὸς *Busb.* ἦκων δὴ αὐτὸς τε *Hen.* & *Vat.* d Ita *Busb.* αὐτὸν in *reliquis*, tam *Editis* quam *MSS.* e Συνήδρευον *Zonar.* f Εἴτ' ἄτινες *Vat.* g Vocem τινὲς non agnoſcit *Vat.* h Ἐπανιέναι *Hen.* & *Vat.* ἐπανήκειν *Busb.* & *Zonar.* i Ita ex conjectura. πίστιν in *Editis* & *MSS.* k Fuit cum putarem aut legendum eſſe αὐτῷ, aut διναμένῳ. l Γενομένῃ, προτέρου δὲ τ δυσμενείας ἀπαστάσαις, καὶ εἰς Ant. *Busb.* γενομένῃ, προτέρου ἢ τ δυσμενείας ἀπαστάσαις τ προτέρου, καὶ εἰς Ant. *Vat.* in *Epiphanii* verſione, *quod tales illi filios habere contigiſſet, per quos fortunæ tales exſurgerent, aut unde tantam divinitatis indignationem comparaverit, ut ſua ſenectus in Antipatri nequitias incidiſſet.*

"peditarit, quibus ſe nihil profeciſſe quo mi-
"nus inſidiis illorum in vitæ diſcrimen addu-
"ceretur; ut citius quam fata ſinerent, aut
"quam jure liceret paterve vellet, ſcelerate re-
"gnum arriperet. Sibique mirum videri aje-
"bat, qua ſpe elatus Antipater, quave auda-
"cia fretus eo uſque procedere non dubitârit.
"Succeſſorem enim imperii jam ſcripto teſta-
"mento deſignatum fuiſſe, ſibi quoque viven-
"ti nec dignitatis ſplendore nec poteſtatis
"amplitudine cedere, talenta etiam quinqua-
"ginta, proventum in ſingulos annos, tuliſſe,
"cumque Romam proficiſceretur, dono acce-
"piſſe talenta trecenta in viaticum. Quin &
"ipſi objiciebat, quod fratrum, ſi quidem eo-
"rum, ut qui improbi eſſent, accuſationem in-
"ſtituiſſet, imitator exſtiterat: ſin vero ut qui
"boni fuiſſent, quod inique adverſus tales
"conſanguineos criminationes ad ſe attulerat.
"Se enim nec comperiſſe de iis quicquam niſi
"ejus indicio, nec quicquam eorum quæ per-
"peſſi ſunt ſtatuiſſe niſi ex illius ſententia &
"conſilio: quos ipſum omni crimine abſolve-
"re, quippe parricidii illorum hæredem con-
"ſtitutum.

Nicolaus Damaſcenus Antipatri crimina exaggerat.

4. Hæc dicenti Herodi obortæ lachrymæ finem dicendi fecere. Atque Nicolaus Damaſcenus, qui & regi amicus erat & convictor prope quotidianus, & pleriſque ſuis rebus, quemadmodum agebantur, interfuerat, cum eum rogaſſet rex ut reliqua adderet, quæ pertinerent ad criminum probationem & redargutionem perſequebatur. Tum Antipater, ut cauſam ſuam defenderet, ad patrem converſus, & quæcunque eſſent paternæ in eum benevolentiæ exempla percurrens, honores ipſi habitos enumerabat, qui nunquam ei obtigiſſent, niſi ſua in ipſum pietate eos promeruiſſet:

Antipatri defenſio.

"ſe enim quæcunque providenda erant ſoler-
"ter proſpexiſſe, & ſicubi res manuum ope-
"ram poſtularet ſuo labore omnia confeciſſe;
"atque haud veriſimile eſſe, ut qui patrem
"aliorum ab inſidiis eripuerit, ipſe ei inſidia-
"retur, & virtutem, quam in iis opprimendis
"oſtenderat, malitia, hujuſmodi facinora co-
"mitante, obſcuraret. præſertim cum jam an-
"te, nemine vetante, regni ſucceſſor declara-
"tus fuerit, & in partes venerit honorum qui-
"bus in præſens tempus fruitur. atq; haud con-
"ſentaneum eſſe, ut qui rerum omnium dimi-
"dium ſine periculo & cum dignitate teneret,
"totum cum infamia & diſcrimine cupide
"appeteret, dum in incerto ſit an obtineri
"poſſit: maximeque, poſtquam vidiſſet quam
"gravia perpeſſi ſunt fratres; quorum ipſe,
"cum forſan delituiſſent, index erat & accu-
"ſator, itemque ſupplicii autor, quamprimum
"nefarii in patrem ſceleris convicti fuerunt.
"Atque iſtæ quidem, in quas domi venerat,
"contentiones argumento eſſe, quam ſincera
"fide & benevolentia in patrem ſe geſſerit.
"Quæ vero Romæ egerit, teſtatiſſima eſſe

"πάντα· ὧν οὐδὲν ἐπ' ἐμποδίσματι γενέσθαι τῷ μὴ
"οὐχ ὑπερβολῇ τῇ ἐκείνων κινδυνῶσαι τελευτᾶν, ὑπὲρ
"τοῦ ῥᾷσον δυστεβῶς τὴν βασιλείαν περιλαβεῖν,
"ἢ φύσεως νόμῳ μεταξάντα, εὐχῇ τε τοῦ πατρὸς
"καὶ δίκῃ. τότε Ἀντίπατρον θαυμάζειν, τίνων ἐλπί-
"δι ἐπαρθεὶς θαρσήσειεν ὅτι τοιαῦτα χωρεῖν μὴ [a] ἀπο-
"τραπῆναι. προσδοκᾶν μὲν γὰρ ἀποφήνασθαι διὰ
"γραμμάτων τῆς ἀρχῆς, ζῶντα δὲ ἐπ' οὐδενὶ [b] μειο-
"νεκτεῖν, ἀξιώματός τε ὑπαφαιρεῖσθαι καὶ δυνάμει ἐξου-
"σίας, πεντήκοντα μὲν τάλαντα ἐπέτειον προσοδον
"κομισάμενον, δωρεὰν δ' εἰληφότα ὁσῶν τῆς εἰς Ρώ-
"μην πομπῆς ἑξακοσίων ταλάντων ἀριθμόν. ἐπεκάλει δὲ
"καὶ τῶν ἀδελφῶν, εἰ μὲν πονηρῶν γεγονότων κατη-
"γορίαν προσθεμένῳ, μιμητὴν γεγονότι· εἰ δὲ μὴ [c] διὰ
"κενῆς τοιῶνδε ἐπαγωγὰς ἐπάγοντι αὐτῷ τῶν συγγε-
"νῶν. τὰ γὰρ πάντα ὑδαμόθεν ἀλλὰ μὴν ὑσεκείνου μεμαθηκότα, προσάξαι τὰ ἐπ' αὐτοῖς πεπρα-
"γμένα γνώμῃ τῇ ἐκείνου· οὓς ἀπολύειν κακοῦ παν-
"τὸς κληρονόμον τῆς πατροκτονίας αὐτοῖς καθιστά-
"μενον.

Δ'. Ταῦθ' ἅμα λέγων εἰς δάκρυα τρέπεται, λέ-
γειν τε ἄπορος ἦν. καὶ Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς
φίλος τε ὢν τοῦ βασιλέως, καὶ τὰ πάντα συνδιαπρά-
σσων ἐκείνῳ, καὶ τοῖς πράγμασιν ὃν παρακθεῖεν
πρόπον παρατετευχώς, δεηθέντι τῷ βασιλεῖ τὰ λοιπὰ
εἰπεῖν, [d] ἔλεγεν ὁπόσα ἀποδείξεών τε καὶ ἐλέγχων ἐχό-
μενα ἦν. καὶ τὴν Ἀντιπάτρου κατὰ διχομηνίαν πρὸς
τὸν πατέρα τετραμμένου, καὶ ὁπόσα παραδείγμα-
τα τῆς εὐνοίας πρὸς αὐτὸν διεξιόντος, τὰς τιμὰς
αἳ ὑπῆρχον αὐτῷ προφερόμενος, [e] ἃς μὴ ἄν ποτε
γενέσθαι μὴ ὄντι ἀρετῆς ἀξίῳ περὶ αὐτὸν γεγονότι·
"καὶ γὰρ ὁπόσα προϊδεῖν διήσειε πάντων προβλη-
"λυκέναι σωφρόνως, εἴτε τινὰ ἐδέετο χειρῶν πόνῳ τῷ
"αὐτῷ ἐκπεπραχθαι τὰ πάντα, εἰκός τε οὐκ εἶ τὸ
"ἀλλαχόθεν ἐπιβουλῶν τὸν πατέρα ἐξελόμενον αὐτὸν
"ὑπερβολῇ καταστῆναι, καὶ ἀφανίζοντα ἀρετὴν ἐπ'
"ἐκείνοις ἐμαρτυρεῖτο, κακίᾳ τῇ ὑπὲρ τοῖσδε [f] μελ-
"λούσῃ σωιέναι. [g] καίτοιγε τῷ βασιλεύοντος προσ-
"δοκον προπαθεῖν, καὶ τὸ σωματολαυσομένου
"πλοῦ, εἰ εἰς τὸ παρὸν πρεῖπαν, οὐκ ὑπεκκωλύσαι.
"εἰκός τε οὐκ εἶ τὸν ἁπάντων ἀκινδύνως καὶ μετ'
"ἀρετῆς ἔχοντα τὴν ἡμέτεραν, μὴ φόνων καὶ κινδύνων
"ἐφιέσθαι ὅλως, ἄδηλον εἰ δυναμένην προσγενέσθαι· καὶ
"ζῶντα τεθαμμένον τὴν ζημίαν τῶν ἀδελφῶν, καὶ μισου-
"μένην μὲ καὶ κατηγορητὴν γενόμενον λανθάνειν δυναμέ-
"νων, κολασήν τε ἐπεὶ φανεροὶ κατέστησε πονηροὶ τὰ πρὸς
"τὸν πατέρα ὄντες. ἢ τάδε μὲ αὐτῷ τῷ σώζεσθαι ἠγωνι-
"σμένων παραδείγματα εἶ, τῷ ἀκράτῳ εὐνοίᾳ πρὸς τὸν
"πατέρα πεπολιτευμένων. τῷ δ' ὅτι Ρώμης μάρτυρα εἶ
"Καίσαρα,

[a] Ita cum *Cod. Vat.* ἐπιτραπῆναι in *reliquis.* [b] Ita cum *Cod. Vat.* πλειοκτεῖν in *cæteris.* [c] Διακενῆς, teſte *Suida*, ἀνόδ πρὸς προφάσεως exponitur apud *Græcos Bibliorum Interpretes*, in *Pſ.* 24. v. 3. atque ita hîc loci διὰ κενῆς accipio. [d] Illud ἔλεγεν e *Cod. Busb.* [e] Voculas ἃς μὴ reſtitui è *Cod. Vat.* [f] Ita lego ex conjectura. μέλλων in *Editis & MSS.* Forſan & τῷ ante ἀφανίζοντα & ἐπὶ ante τοῖσδε commode ſatis abeſſe poſſunt. [g] In *Græcis* omnibus, καίτοιγε δὲ μέλλοντος. Verum cum μέλλοντος vox nihili ſit, aut βασιλεύοντος aut βασιλείας reponendum cenſeo, fretus auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *præſertim, cum ſucceſſor regni ſuiſſet offenſus* &c.

"Καίσαρα, ὑπίσης τῷ Θεῷ ἀπατηθῆναι μὴ οἷόν τε
"ὄντα. ὧν πίστιν εἶναι τὰ ὑπ' ἐκείνου γεγρ-
"μμένα, ὧν ὑ καλῶς ἔχειν ἰσχυροτέρας
"ἔναι τὰς ἀφορμὰς τῶν στασιάζειν αὐτὸς προθυμέ-
"νων, τὰς πλείους ἀποδημίᾳ τῇ αὐτοῦ σωτεθῆναι
"φιλῆς τοῖς ἐχθροῖς ἐγκεκομένης, ἵν' ὅτι ἂν αὐτοῖς
"ὑπόδημοι τοῦ προγενέσθαι." Προβάλλοντο δὲ
καὶ τὰς βασάνους εἰς ψαυδολογίαν, ὡς τῆς ἀνάγκης
φύσιν ἐχούσης διδάσκειν τὸς ὑποπεσόντας, ἡδονῇ τὰ
πολλὰ τῶν ἐφεστηκότων λέγειν, [a] καὶ παρέχοντο αὐ-
τὸν εἰς βάσανον.

ε'. Ἐπὶ τούτοις τροπῆς τοῦ σωτηρίου γενομένης· σφό-
δρα γὰρ ὠφέλησαν οἱ Ἀντίπατρον, δάκρυσίν τε καὶ [b] αἰ-
κίαις τοῦ προσώπου χρώμενον, ὥστε καὶ τοῖς ἐχθροῖς δ'
οἴκτου καταστῆναι, [c] φαίνεσθαι δὲ καὶ Ἡρῴδῃ ἤδη κάμ-
πτόμενόν τι τῇ γνώμῃ, κἀκεῖνον μὴ βουλόμενον ἔκδηλον εἶ-
ναι. Νικόλαος ἀρξάμενος οἷς τε ὁ βασιλεὺς κατήρξατο
[d] λόγοις, μειζόνως ἐκδεινῶν, καὶ ὁπόσα ἐκ βασάνων ἢ
μαρτυρίων σωῆγε [e] τῷ ἀποδεῖξαι τοῦ ἐγκλήματος.
"μάλιστα δὲ τῷ ἀρετῷ ὑπερβολὴ ἐχρῆτο τοῦ βασι-
"λέως, ἥτορ εἰς τε τροφὰς καὶ παιδεύματα χρησά-
"μενος τοῖ ἰδίοις, ὠφελήθη εὐσεβοῦς ὀνησιφόρου αὐτῷ, περι-
"πλαίων ἑτέρωις ἀφ' ἑτέρων. καίτοιγε ὐχ' ὅπως θαυ-
"μάζειν τοῦ προτέρων τῷ ἀβουλίαν· νεωτέρους γὰρ καὶ
"κακίᾳ συμβούλων διεφθαρμένους ἀπαλείφαι τὰ τῆς
"φύσεως διαμάρτημα, ἀρχῆς [f] θᾶσσον ἢ χρῷ μεταποιεῖ-
"σθαι σπουδάσαντας. Ἀντιπάτρου δ' ἂν δικαίως τῷ
"[g] μιαρίαν καταπλαγῆναι, μὴ μόνον ὑπὸ τοσοῦ
"[h] εὐεργετηθέντα τοῦ λογισμὸν ὥσπερ τὰ ἰοβολώτατα τοῦ
"ἑρπετοῦ μὴ μαλαχθέντος, καίτοιγε κἀκείνοις πινὸς
"ἐγγινομένης μαλακίας ὑ ἀδικεῖν τοὺς εὐεργέτας, ἀλλὰ
"μηδὲ τὰς τύχας τοῦ ἀδελφῶν πρὸς τὸ ὑ μιμητῶν
"αὐτοῦ καταστῆναι τὸ ὠμότητος ἐμποδὼν σάντος. καί-
"τοιγε, ὦ Ἀντίπατρε, τοῦ ἀδελφῶν μηνυτής τε ὢν τολ-
"μήσαι αὐτὸς ἦς, καὶ ἐρώνητής τοῦ ἐλέγχου, καὶ κολα-
"στὴς [i] τοῦ πεφωραμένων. [k] καὶ ὑ τοῦ ἐπ' ἐκείνοις ἐγκα-
"λοῦμεν θυμῷ χρῆσθαι μὴ ἐλλείποντος, ἀλλὰ ὑ μιμεῖσθαι
"τοῦ ἀσέλγειαν [l] αὐτοῦ σπουδάσαντος ἐκπεπλήσμεθα, εὐ-
"ρίσκοντες [m] κἀκεῖνα ὐκ ἐπ' ἀσφαλείᾳ ὑ πατρὸς, ἀλλ'
"ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ ἀδελφῶν πεφραγμένα, ὅπως μισοπονηρίᾳ
"τῇ καθ' αὐτοῦ φιλοπάτωρ εἶναι πεπιστευμένος, ἀδεεστέραν
"ἐπ' αὐτῷ κακουργεῖν προσλάβοις δύναμιν. ὃ δὴ ὑ τις
"ἔργοις παρέσπασας. [n] ἅμα δὲ ὑ τοὺς ἀδελφοὺς ἀνῄρεις ἐφ'
"οἷς ἤλεγχες πονηροὺς γεγονότας, ὑ τοὺς ὁμοταγήσαντας
"αὐτοῖς ὐχ ὑπεδίδους, φανερὸν τοῖς πᾶσι καθιστὰς ὡς ὑ
"συνθήκῃ πρὸς αὐτοὺς τοῦ πατρὸς ποιησάμενος, [o] ἐπαὶ
"εἶναι καθηγορεῖν, βουλόμενος σοὶ τοῦ ἐπιβουλὴν τοῦ πατροκτο-
"νίας κερδαίνειν τοῦ μόνας, ὑ δυοῖν ἀγώνων εὐφροσύνην καρ-
"πούμενος, τρόπῳ ὑ σοῦ ἀξίᾳ. φανερῷ μὲν ὑ τοῦ ἀδελφῶν, ὦ

"Cæsari, quem æque difficile est ac Deum
"ipsum fallere & decipere: quibus fidem fa-
"ciunt literæ ab eo missæ, quas periniquum
"esse hominum, id sibi proponentium ut se-
"ditionem turbasque moverent, calumniis
"posthaberi, ad quas magna ex parte confin-
"gendas otii abunde nactos esse inimicos,
"dum ipse abesset, quod se præsente nunquam
"habere potuerint." Quinetiam in quæstio-
nes invehebat, quibus factum est ut falsa dice-
rentur, quasi ea esset vis necessitatis ut homi-
nes ei subjectos adigeret ad multa loquenda in
dominantium gratiam: tandemque sese in
quæstionem offerebat.

5. Cum ex his dictis mutatio facta esset
totius confessus, (miserebat enim eos valde
Antipatri, qui obsoleto vultu magnam vim la-
chrymarum profundebat, adeo ut ejus etiam
adversarii misericordia commoverentur; im-
mo & ipsum Herodem jam flecti apparebat,
licet id animadverti nollet) Nicolaus oratio-
nem à rege cœptam atrocius persequens, ar-
gumenta omnia ad accusationem firmandam,
quæ ex quæstionibus aut testium fide haberi
poterant, densabat. "Imprimis vero regis vir-
"tutem prædicabat, & merita in bene edu-
"candis instituendisque liberis, quorum ille
"non modo fructum perciperet nullum, sed in-
"de in alias ex aliis incideret calamitates. Ne-
"que tamen adeo se mirari priorum filiorum
"temeritatem: fuisse enim juvenes, & à ma-
"lis consultoribus corruptos, ut majori quam
"oporteret fruendi imperii festinatione à na-
"turæ legibus descisceret. At Antipatri stu-
"pendum plane scelus, quem tot patris
"merita non flexerint, venenati in morem
"animantis, nisi quod hujus quoque generis
"feritas aliquid creditur benefactis emolliri;
"nec *fratrum* quidem miseranda exempla
"absterruerint, quo minus eos imitaretur ob-
"firmato in duritatem animo. Atqui tu ipse,
"*inquit*, ô Antipater, index fuisti facinoris
"fratrum, tu argumenta suppeditasti, tu in
"convictos ut animadverteretur fecisti. Nec
"id culpamus quod in illis iram satiasti: sed
"hoc miramur te tam subito æmulatum ipso-
"rum improbitatem: & hinc discimus quæ
"fecisti antea, in iis propositam tibi fuisse non
"salutem patris, sed fratrum perniciem, dum
"infectando scilicet ipsorum malitiam id con-
"sequutus ut patris amans filius credereris,
"majores inde vires & audaciam ad scelus
"aggrediendum sumeres. id quod docet res
"ipsa. Item & fratres sustulisti ob ea quæ il-
"los nequam factos redargueras: at conscios &
"adjutores eorum non dedidisti, ut facile omni-
"bus appareat, te tacito cum his fœdere inito
"accusationem ingressum, eo nimirum ani-
"mo ut solus parricidii compos fieres, & ex
"duabus concertationibus duplicem, sed utram-
"que tuo dignam ingenio, perciperes voluptа-
"tem. palam quidem confectis fratribus, quo
"nomine,

Nicolaus Damascenus accusationem ab Herode cœptam prosequitur.

a Paulo aliter legit & distinguit Busb. ad hunc scilicet modum; καὶ τέλος περίχοντος ἑαυτὸν εἰς βάσανον. ἐπὶ τούτοις τροπὴ τοῦ σωτηρίου γίγν. σφόδρα γὰρ &c. dein ἔκδηλον εἶναι. ὁ δὲ Νικόλαος &c. atque ita fere legisse & distinxisse vitus est Epiphanius. b Ἰκετείᾳ δὲ πρ. Vat. c Φαινομένου δὲ ἤδη καὶ Ἡρῴδῃ εἶναι Vat. d Παλιλογεῖν post λόγοις addunt Vat. & Epiphan. e Mallem εἰς λύσιν. f Ita Vat. Θᾶσσον ἢ χρημάτων μετ. in Editis Aliisque. g Maniae Vat. & Epiphan. h Εὐεργετηθεὶς Vat. i Vocula τοῦ non agnoscit Vat. k Eo modo Vat. Cæt. ὑ τοῦ ἐπ' ἐκ. in Editis Aliisque. l Illud αὐτὸν è Cod. Vat. m Κἀκεῖνά στι οὐκ ἐπ' ἀσφ. Vat. n In Cod. Vat. ἅμα δὲ Cæt. o Ἐπαὶ εἶπαι Vat.

"nomine, tanquam rem præclare geſſiſſes, ul-
"tro gloriaris, & merito quidem; ſin minus,
"tu illis pejor, qui clam patris vitæ inſidiatus
"es, illos, non quod patri moliti eſſent necem,
"odio habens, (nam ſi id eſſet non te obli-
"gaſſes eodem crimine) ſed quod regni hæ-
"redes eſſent juſtiores: patrem autem inter-
"ficere voluiſti, ſcilicet fratribus ſuperadditum,
"ut periculum effugeres, ne quæ in eos ca-
"lumniatus es celeriter detegerentur, & quæ
"tu meritus es ſupplicia ea de infelici patre
"exigeres, repertor non vulgaris parricidii, ſed
"quale hactenus ignorat *hominum* vita. Non
"enim tantum patri filius inſidiatus es, ſed &
"amanti te, beneficiis ab eo affectus, re ipſa
"jam particeps regni, & ſucceſſor etiam de-
"ſignatus, immo & voluptatem imperii jam
"ante capere nequaquam prohibitus, ſpe futu-
"ræ poſſeſſionis certiſſima præmunitus, con-
"ſcripta patris voluntate. At tu non Herodis
"bonitate, ſed pravitate ingenii tui res metie-
"baris, id agens, ut patri indulgentiſſimo par-
"tem quæ ei reſtabat de imperio auferres, &
"cujus conſervator volueras dici, eum reipſa
"conareris interficere: ac quaſi non ſatis eſ-
"ſet temet malum eſſe, matrem etiam tuis
"peſſimis conſiliis impleſti, atque fratrum con-
"cordiam diſſociaſti; ac deinde patrem fe-
"ram appellare auſus es, ipſe peſſimos ſerpen-
"tes exſuperans feritate animi, unde illud vi-
"rus in proximos ſanguine & tantorum tibi
"bonorum auctores in promptu eſſet, ſtipato
"ſatellitiis, armato aſtubus, nec virorum tan-
"tum ſed & mulierum adverſus ſenem, quaſi
"tuus ille odio tam injuſto inſeſſus animus ad
"maleficia non ſufficeret. Et nunc apparere
"hîc audes, ut poſt tortos homines, liberos,
"ſervos, viros, feminas, tuam unius ob cau-
"ſam, poſt tot indicia eorum qui tecum con-
"ſpiraverant, veritatem oppugnes: quaſi quod
"patrem rebus humanis voluiſti eximere pa-
"rum ſit, niſi inſuper evertas legem in te ſcri-
"ptam, & Vari æquitatem, & ipſam vim ju-
"ſtitiæ. Itane tuæ confidis audaciæ & impu-
"dentiæ, ut etiam tormentis temetipſum ſub-
"jici velis, dum prius habitis quæſtionibus fi-
"dem detrahis, ut illi ſcilicet, qui patrem
"tuum ſalvum voluerunt, mendaces habean-
"tur; illis vero credatur quæſtionibus quas tu
"rexiſti? Quando regem liberabis, Vare,
"à conſanguineorum injuriis? quando ex-
"ſtingues portentum illud hominis, eum dico
"qui in fratrum perniciem patris amorem ſimu-
"lavit; ac deinde cum ſolus brevi regno eſſet
"potiturus, fata ejus maxime omnium præcipi-
"tare voluit? Scis quippe parricidium in omnem
"ferri injuriam, *& naturæ pariter ac vitæ ho-
"minum eſſe infeſtum, nec ideo minus eſſe *par-*
"*ricidium* quia tantummodo cogitatum; &
"qui non punit, naturæ ipſi facere injuriam.

"καὶ ἠγάλλυ ὡς ὅπι τοῖς μεγίστοις, καὶ λιῶ ἄξιον ὄντα
"φρονεῖν, εἰ δὲ μήγε, σὺ χείρων οἷς κρύπιειν δόλον κα-
"τὰ τῦ πατρὸς [a] συνετίθεις, ἐκείνυς μὲν, ὐχ ὡς
"τῷ πατρὶ ὅπιβεβυλευκότας μισῶν, ὐ γὰρ ἂν ἐξώ-
"κειλας αὐτὸς [b] αὐτοῖς ὅπι τοιᾶξιν ὤφλισπλησίαν,
"ἀλλ' ὡς ἀφαδόχυς τῆς ἡγεμονίας συ διχμότερον ἂν
"γενομένυς· τὸν δὲ πατέρα ὅπισφάζειν τοῖς ἀδελ-
"φοῖς, ἵνα [c] ῥᾶσον ὡς ἐκείνων ὅπικαταψεῦσθαι μὴ
"ἐλεγχθῇς, καὶ ὧν αὐτὸς δίκας ὤφλησκεῖν ἄξιος
"[d] γένοι, ζωύτιω ὤφλ τῦ δυσυχῦς εἰσπεράξας πα-
"τρὸς, ὅπινοῶν πατροκτονίαν ὐ κοινὴ, ἀλλ' οἵαν μέ-
"χει νῦν ὐχ ἱσόρησεν ὁ βίος. ὐχ υἱὸς γὰρ μόνον πα-
"τρὶ ἐπεβύλευες, ἀλλὰ καὶ φιλῶντι καὶ εὐεργετικό-
"τι, κοινωνὸς τῆς βασιλείας ὢν τοῖς ἔργοις καὶ ἀφέ-
"δρος φαινόμενος, καὶ τὴν μὲν ἡδονὴν τῆς ἐξου-
"σίας ἤδη προλαμβάνειν μὴ ὅπικεκωλυμένος, ἐλπί-
"δα δὲ τὴν εἰσαῦθις γνώμῃ τῦ πατρὸς καὶ γράμμασι
"προσφαλισμένος. ἀλλ' ὐχ ἅρα τῇ Ηρώδυ ἀρε-
"τῇ τὰ προφύγματα, γνώμῃ δὲ καὶ πονηρίᾳ ἔκεινες
"τῇ ἑαυτῦ, βυλόμενος ἅπαντων σοι ὑπακύσαντος πα-
"τρὸς καὶ τὸ μέρος ἀφαιρεῖσθαι· καὶ ὃν προσποιῦ
"τοῖς λόγοις σώζειν, τοῖς ἔργοις τῦτον ἀφανίσαι ζητῶν,
"καὶ μὴ μόνον αὐτὸς πονηρὸς καθιστάμενος, ἀλλὰ καὶ
"μητέρα ᾧ ἐπενόεις πιμπλὰς, καὶ στασιοποιῶν τὴν εὔ-
"νοιαν τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τολμῶν θεῖον ὀνομαλεῖν
"πατέρα, παντὸς ἑρπετῦ χαλεπωτέραν ἀφάνοιαν κατε-
"σκυασμένος, ἢ ἐκεῖνον ἰὸν ὅπι τὺς συγγενεστάτυς
"τὺς ὅπι τοσύτοις εὐεργέτας παρεκάλεις ὅπι συμμα-
"χίας φυλάκων, καὶ τέχνας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν φρασ-
"σόμυος χῦ ὅ γέροντος, ὥσπερ ὐκ ἀρκύσης σῦ ἡ ἀφα-
"νοίας μῖσος ὃ ὑποικυρῶν ὤφλισῆσαι. ὐ νῦν ἐλήλυθας
"μῖ βασάνυς ἐλευθέρων οἰκετῶν ἀνδράσι ὐ γυαιξὶν διὰ
"σὲ γεγονίας, μηνύσεις ἐ συνωμοτῶν, ἀνπλέγειν τῇ
"ἀληθείᾳ ἀπεύδων, καὶ ὐχὶ μόνον ἐ πατέρα ἀναιρεῖν
"μεμελετηκὼς ὐκ ὤ ἀνθρωπείυ, ἀλλ' ἤδη καὶ νόμον κα-
"τὰ σῦ γεγραμμένον, καὶ τὸν ἀρετὸν ὤ Οὐάρυ, καὶ τῦ
"δικαίυ τὸν φύσιν. ὅτας ἅρα [e] τῇ ἀναιδείᾳ πεποιθὼς
"ὥστε καὶ βασανίζεσθαι ἀξιοῖς, καὶ ψυδεῖς λέγων τὰς
"βασάνυς ἐ προβεβασανισμένων, ἵν' ⓘ μὴ ῥυόμενοί συ
"ἐ πατέρα ἐκκρυσθῶσιν ὤ ἀληθευκέναι· αἱ δὲ σαὶ βά-
"σανοι [f] δοκῶσι πιστάς; ὐ ῥύσῃ Οὔαρε ἐ βασιλέα ἐ ἐπι-
"ρείας ἐ συγγενῶν; ὅδὲ ἀπολεῖς πονηρὸν θηρίον, ἐπ'
"ὀλέθρῳ μὲν ἐ ἀδελφῶν εὔνοιαν προσποιύμενον ὤ πατρὸς,
"ἔνθα δὲ μέλλοι χῦ μόνας ταχέως ἀποίσασθαι ἐ βασι-
"λείαν, πάντων αὖτ' θανασιμώτατον ἀναφαινόμενον;
"γνὺς ὅτι πατροκτονία κοινὸν ὄντιν ἀδίκημα ὐ ἐ φύσεως
"ὐ ὤ βίυ, πεφυκῶς ὅδὲν ἧσσων ὡς ὤ βεβυλευμένυ·
"καὶ ὁ μὴ κολάζων ἀδικεῖ ἐ φύσιν.

Multa præterea contra Antipatrum addidit Nicolaus.

6. Addidit ſuper hæc *Nicolaus* de matre Antipatri nonnulla, quæ illa garrulitate muliebri effutierat, conſultos vates, & ſacra facta quibus rex devoveretur; & quæ in Pheroræ

ς'. Πεισπέθει ἤδη τὰ ἐ μητρὸς Αντιπάτρυ, ὁπόσα
πρός τινας ἐν κυφολογίᾳ γυναικείως εἰρημένα, μαντείας τε
ὐ θυσίας ὅτι ὦ βασιλεῖ γενοίμας, ὐ ὁπόσα μὴ ἐ Φερώρυ
γυαικὸς

a Συντιθεὶς *Vat.* b Αὐτὸς deeſt *Vat.* mox αὐτὲς pro αὐτοῖς malit Cl. *Lowthius.* Forſan σὺν αὐτοῖς legendum, aut συνεξώκειλας αὐτὸς αὐτοῖς. c In *Editis* ῥᾶστον. ſed ῥᾶσον malui cum Cl. *Lowthio.* d Γένοιο & mox εἰσπράξειο *Busb.* e Illa τῇ ἀναιδείᾳ πεποιθὼς ὥστε ὐ βασανίζεσθαι ἀξιοῖς, ℰ è *Cod Vat* deprompta, & à *Veteri Interprete* confirmata, in textum recepimus. f Ita *Vat.* δεξαμεναι in *Editis Aliiſque.* * Eſt qui vertit, *neque minus naturæ ac vitæ hominum eſſe infeſtum, quam ei cui exitium molitur.*

a Ita

γωμάχῳ Ἀντιπάτρῳ ἠσέλγητο μετὰ οἴνου καὶ λύμης ἐρωτικῆς, τῶν τε βασάνων ταῖς ἀνακρίσεσι καὶ ὁπόσα μαρτυρίων ἐχόμενα· πολλὰ δὲ καὶ παντοῖα ἦν, τὰ μὲ προπαρασκευασμένα, τὰ δὲ πρὸς τὸ ἐξαίφνης ἀπαγγέλλεσθαί τε καὶ βεβαιοῦσθαι ἐφευρημένα. οἱ γὰρ ἄνθρωποι καὶ εἴ τι κατὰ φόβον τοῦ Ἀντιπάτρου, μὴ διαφανάμενοι [a] τὰ αὐτῶν, σιγῇ παρεδίδοσαν, ὁρῶντες αὐτὸν ὑπόβατον τοῖς κατηγορίαις τῶν ἀρξάντων γεγονότα, καὶ τὸ ποτὲ πολλῷ αὐτοῦ συζῆσαι τύχῃ προφανῶς αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς προδεδοκῆσαι, οἱ καὶ ἁπλήστως μίσους τοῦ πρὸς αὐτὸν διεφορροῦντο, [b][τότε πάντα ἐξέφερον.] κατέπρεπε δὲ τοσοῦτον ἔχθρας τὸ ὑπερχειρηκότων κατηγορεῖν, ὡς μεγέθει τόλμης ὧν [c] ἐπενόησεν κακῶν, καὶ δυσμενείας τὸ πρὸς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς, φόνου καὶ ἀλληλοφθορίων ἀναπεπλησμένος τὸ οἶκον, ᾧ μήτε μίσει τινὶ δίκαιον μήτε φιλίᾳ δι' εὐνοιαν χρώμενος, ἀλλ' ὡς μελλήσοι αὐτῷ συμφέρειν. ὧν ἁπάντων οὐκ πλέονος αὐτοῖς Ⓐ πολλοὶ προπαρεσκοπημένοι, οἵπερ δὴ μάλιστα ἀρετῇ κρίνειν πεφύκασιν ὅτι τοῖς πράγμασι, διὰ ὃ καὶ ὀργῆς ἀπηλλαγμένως ὑπιφρίζειν τοῖς γιγνομένοις, καὶ καθαρὰς οὐ τοῖς πρὶν ἐφεστῶσι πιεῖσθαι, προσγενομένης ἀδείας ἐξέφερον εἰς μέσον ὁπόσα εἰδεῖεν. πολύτροποί τε καὶ πολλοὶ ἀποδείξεις ἦσαν, ὑδαμόθεν ψεύδους αἰτίαν ἐγκαλεῖσθαι δυνάμεναι, ἀφ' ὃ μήτε εὐνοίᾳ τῇ πρὸς Ἡρῴδην λέγειν τὰς πολλὰς, μήτε ὑποψίᾳ κινδύνων, σιγῆς ἐφ' οἷς ἔχοιεν εἰπεῖν ἐγκαλυμένης. ἀλλὰ ᾧ πονηρά τε ἠγεῖσθαι τὰ πράγματα, καὶ τὸν Ἀντίπατρον ὐκ ἀσφαλείᾳ τῇ Ἡρῴδου, πονηρίᾳ δὲ τῇ αὐτῶν, πάσης ἄξιον τιμωρίας. [d]πολλά τε ἦν ἃ πρὸς πολλῶν οἷς μὴ παρῃγγέλλετο εἰπεῖν ἀγορευόμενα, ὥστε Ⓑ Ἀντίπατρον καὶ ὅτι ὅτι πλεῖστον πάντα δεινότατον ὄντα ψεύσασθαι καὶ [e] ἀπερυθριάσαι, μηδὲ ὅσον ἀπὸ φωνῆς [f]ὅτι τὸ ἀντιλέγειν τὴν ἰσχὺν εἰσφέρεσθαι. Νικολάου δὲ σωσαμένου τῶν τε λόγων καὶ τῶν ἐλέγχων, Οὔαρος [g] ἐκέλευσεν Ἀντίπατρον [h] ἐπ' ἀπολογίαν τῶν ἐγκλημάτων χωρεῖν, εἴπερ αὐτῷ προσκευὴ γε μὴ ὀόχῳ τοῖς ὑπαφερομένοις εἴη· καὶ γὰρ αὐτὸς εὔχεσθαι καὶ Ⓒ πατέρα εἰδέναι τῶν ὁμοίων εὐχόμενον, μηδὲν αὐτὸν ἀδικοῦντα φωράσειν. ὁ δ' ὅτι κόμα ἔκειτο ἀναπεφαλαμμένῳ, τῷ τε Θεῷ καὶ πᾶσι [i]προσπίπτειν τὸ ὑπομαρτυρήσαι αὐτῷ μηδὲν ἀδικεῖν, ἢ τεκμηρίοις ἐμφανέσι προσκρῆσαι, μὴ ὄκ ὑπόβουλον αὐτὸν γε πατρὸς γεγονέναι. εἰωθότες μὲν καὶ πάντες οἷς ὑπολείπει ἀρετῆς, ὁπόταν μὲν ἐγχειρεῖταί τινα κακῶν, [k]ᾗ τῷ θεῷ τὸ πᾶσιν προσπυγχάνειν ἀφαιρούμενοι, γνώμῃ τῇ αὐτῷ ὅτι τὰ ἔργα χωρεῖν· ὁπόταν δὲ φωρώμενοι κινδυνεύοιεν δίκαιον ὑποχεῖν, κατ' ὀλίγον αὖ μαρτυρεῖν τὰ πάντα ἐκτρέπειν. ὃ δὴ καὶ τῷ Ἀντιπάτρῳ συμβεβήκει. τὰ πάντα γὰρ ὡς ὑπ' ἐρημίᾳ τοῦ θεοῦ ἀφαπτομένῳ,

uxores Antipater in vino atq; amoris æstu proterve fecerat; tum vero repetiit quæ tormentis comperta erant: multa autem & varia erant, & quæ testes partim præmeditati partim ex tempore eoq; certiora responderant. Homines enim, etiam si quid metu Antipatri, cujus facinora scire non refugerant, silentio premebant, cum viderent ipsum criminationibus eorum, *qui accusare cœperunt, obnoxium, & fortunam, quæ multa ei olim indulserat, manifesto illum inimicis, qui insatiabili in eum odio flagrabant, tradentem, tunc omnia prodebant. Præceps autem actus est *suum in exitium*, non adeo illorum inimicitiis qui ad accusandum aggressi sunt, ac magnitudine ausorum & scelerum quæ excogitavit, malevolentiæque in patrem fratresque; & quod domum *paternam* seditione & mutuis cædibus impleverat, nec odia justa exercens, nec amicitiam ex benevolentia colens, sed prout in rem suam fore videretur. Quæ omnia cum jamdudum multi observarint, (qui scilicet optime comparati erant ad judicandum de rebus, quod & ira non accensi facta suffragiis suis confirmarunt) atque antea prohibiti fuerint de iis gravius queri, quam primum tuto licuit, cœperunt pro se quisque ea proferre quæ scirent. Cumque varia criminum afferrentur indicia, quæ neque redargui neque falsitatis convinci potuerunt, quod neque ad regis gratiam plerique loquerentur, neque illis objici posset quod periculi metu silentio quidquam texerant, damnarunt *omnes* nefaria facinora, & Antipatrum non tam ob patris securitatem quam suam nequitiam omni supplicio dignum censuerunt. Multa etiam à multis, qui non interrogati erant, dicebantur, ita ut, licet Antipater callidissimus esset mendaciorum artifex frontisque perfrictissimæ, tamen nec respondere ad hæc aut omnino hiscere auderet. Postquam autem Nicolaus & dicere & dictorum probationes afferre desierat, jussit Antipatro Varus, ut sese ad criminationes depellendas accingeret, si quid paratum haberet, quo se non teneri criminibus quorum accusabatur, ostenderet; valde enim & se optare, scireque patrem quoq; idem velle, ut in maleficio non deprehendatur. Ille vero, pronus humi jacens, Deum omnesque appellabat ut testatum fieret, se nullæ culpæ affinem esse, aut ut manifestis signis ostenderetur se nihil adversus fratrem molitum fuisse. Solent nimirum omnes quibus deest virtus, cum scelus aliquod aggrediuntur, quasi Deum rebus humanis præsentem adesse negassent, suopte arbitrio ad agendum ferri: ubi vero deprehensi in judicii periculum venerint, Deum testem invocando *conari* omnia *contra se allata* evertere. id quod & Antipatro accidit. Postquam enim nefaria omnia, tanquam è mundo sublatum esset numen, perpetrasset, ubi

Antipater ab universis accusatur.

Varus Antipatro dicendi pro se potestatem facit.

Antipater manifestissimis indiciis convictus Deum invocat.

a Ita legi & distinxi, cum antea esset ad hunc modum, Ἀντιπάτρῳ μὴ διαφανάμενοι τὸ αὐτῶν σιγῇ &c. absque ulla interpunctione. b Verba illa uncis inclusa inserui non sine auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *quod odio ineffabili adversus eum nitebantur: tunc omnia prodebant.* Quæ sane necessario postulat sensus, nisi οἱ ᾗ ante ἁπλήστως deleamus. c Ita *Vat.* in cæteris ἐπενόησεν d Πολλὰ ἦν ἃ ἕτερα παρὰ πολλῶν οἷς μὴ παρῃγέλλετο εἰπεῖν κατὰ Ἀντιπάτρου ἀγορευόμενα *Basil.* e Ἐπηνθειάσαι *Vat.* f Ἐπ' ἀντιλέξει *Vat.* g Ἐκέλευσε τὸν Ἀντίπατρον *Basil.* h Ita *Basil.* ἐπ' ἀπολογίᾳ, aut ἐπ' ἀπολογίας in *Editis Aliisque.* i Προστιθεὶς *Vat.* τὸν Θεὸν ἐπικαλούμενον ἐπιμαρτυρῆσαι αὐτῷ μηδὲν ἀδικεῖν. *Zonar.* k Εἰ ἐν τούτῳ ἓν τὸ πᾶσι τὸ παρὰ τὸ τυχὸν ἀφορήσαντες in *Editis Aliisque.* ἐν τῷ θεῷ τὸ πᾶσι παραπυγχάνειν ἀφορήσαντες *Vat.* quam lectionem sequutus sum, nisi quod οἱ ἐν in οἷον mutarim, & ἀφορήσαντες in ἀφορίσαντες. *Epiphanius* vertit, *solent quippe universi, quibus justitia deficit, quando facinorum aliquorum perpetratores existunt dicere, sibi liberum arbitrium ex divinitate concessum: quando vero* &c. Fuit cum legerem, οἷον τῷ θεῷ πᾶσι παραπυγχάνειν ἀφιλοσόφους. Legendum conjicit *Vir Doctus*, οἷον τὸ θεῖον πᾶσι παραπυγχάνειν ἀφρονήσαντες. l Ita cum *Cod. Vat.* ἐπιτρέπειν in *Editis Aliisque.* in *Epiphanii* versione, *per invocationem ejus omnia testimonia conantur evertere.* * *Al.* qui in imperio erant.

ubi ſupplicii metu undique conſtringeretur plane deſtitutus juris præſidiis, quibus crimina dilueret, Dei iterum virtute petulanter abuſus eſt, eum conteſtans, ut ſuæ potentiæ acceptum tulerit quod adhuc ſuperſit, productis in medium quæ nullo puncto temporis intermiſſo facere auſus eſt pro patris incolumitate.

7. Tum Varus, cum crebris interrogationibus nihil ab Antipatro eliceret præter Dei invocationem, rem infinitam eſſe videns, venenum coram omnibus proferri juſſit, ut quænam ei vis ſupereſſet *è veſtigio* experiretur. Quod ubi allatum erat, Varique juſſu cuidam capitis damnato ut propinaretur datum, confeſtim exſtinctus eſt. Tunc ille ſurgit & è concilio diſcedit, & poſtridie Antiochiam proficiſcitur; ubi plurimum commorari ſolebat, quoniam id Syrorum palatium eſt. Herodes vero filium protinus vinculis aſtringendum curavit: neque vulgo ſciebatur, quid cum eo loquutus Varus fuiſſet, antequam diſcederet: multi tamen opinabantur ex ſententia illius acta eſſe quæcunque in Antipatrum admiſerat *Herodes*. Eo vincto, miſit de eo literas Romam ad Cæſarem, & una homines qui eum verbis de Antipatri malitia docerent. Per eos autem dies interceptæ ſunt literæ per Antiphilum ex Ægypto (ibi enim ille degebat) ad Antipatrum ſcriptæ: in quibus, à rege ſolutis, iſta continebantur. "Mitto tibi Acmes literas, etiam "cum vitæ meæ diſcrimine. noſti enim mihi "rurſus à duabus familiis imminere periculum, "ſi deprehendor. Opto tibi in iſto negotio "ſucceſſum." in hanc ſententiam ſcripta erat hæc epiſtola. Rex autem & alteram epiſtolam requirebat. Nuſquam tamen apparuit: & ſervus Antiphili, qui lectam attulerat, negabat ſe ullam præterea accepiſſe. Cum autem dubius hæreret rex, unus ex amicis ejus, animadverſa quadam futura in interiori ſervi tunica (nam duabus erat indutus) conjectavit in plicatura latere literas. atque ita erat. Epiſtolam igitur arripiunt, quæ *quidem* iſta ſcripta continebat. "ACME ANTIPATRO. "Scripſi ad tuum patrem quales volebas lite- "ras, eique exemplum mitto fictarum Salomes "literarum ad Dominam meam, quibus lectis "ſcio ſumpturum de Salome tanquam inſidia- "trice ſupplicium." Fuerant autem literæ hæ, quæ Salomes ad Acmes dominam eſſe videbantur, compoſitæ ab Antipatro Salomes nomine quantum ad ſenſum, ipſius vero Acmes verbis. Literæ autem ſic ſe habebant. "ACME "REGI HERODI. Ego dans operam ut ni- "hil te lateat eorum quæ contra te fiunt, nacta "Salomes epiſtolam ad Dominam meam con- "tra te ſcriptam, eam mihi periculoſe ſed ti- "bi utiliter exſcripſi, & tibi miſi. Hanc illa "ſcripſit volens nubere Syllæo. Igitur literas "conſcinde, ne ego de vita pericliter. Ad ipſum autem Antipatrum ſcripta erat epiſtola, indicante *Acme* ſe mandatis ejus obſequutam eſſe, & ad Herodem ſcripſiſſe, quaſi Salome ei ut inſidiaretur omnia agere feſtinaret: inſuper &

Antipater in vincula conjectus.

Herodes legatos ad Cæſarem mittit.

Antiphili literæ ad Antipatrum.

Acmes literæ ad Antipatrum.

Acmes literæ ad Herodem.

[a] κατειργάσης αὐτὸν παντα χόθεν τῆς δίκης ἀπείρα τῶν ἀλλαχόθεν δικημάτων, [b] οἷς ἀπολύσαιτο τὰ ἐγκεκλημένα, εἰ θεραπεύει τῇ ἀρετῇ τὸ θεῖον, μαρτυρίαν ὑπισχνῶν αὐτῷ, ὅπερ ἰσχύι τῇ ἐκείνου πεποίηκε, εἰς μέσους [c] πολεμίων ὁπόσα εἰς τὸ πατρὶ πρόσεστιν τολμᾶν οὐκ ἀπέλιπεν.

ζ. Ὁ δὲ Οὔαρος, ἐπειδὴ πολλάκις ἀνακρίναντα τὸν Ἀντίπατρον, ἄλλο μὲν εὑρίσκειν πλέον τῆς ἀνακλήσεως τοῦ Θεοῦ, ὁρᾷ ἀπέραντον ὂν τὸ γινόμενον, ἐκέλευσε τὸ φάρμακον εἰς μέσους ἐνεγκεῖν, [d] ἵν' εἰδῇ τὸ θεῖον αὐτοῦ δύναμιν. καὶ κομισθέντος, τοῦ δεσμίου θανάτῳ τινὶ ἁλωκότων πίνει κελεύσαντος Οὔαρος, καὶ πρόχρημα ἔθανε. τότε δ' ἐξαναστὰς ἀπῆλθε συνεδρίου, καὶ τῇ ἑξῆς ἐπ' Ἀντιοχείας· [e] ἔνθα δὴ καὶ τὸ πλεῖστον ἦν αὐτοῦ αἱ διατριβαί, διὰ τὸ Σύροις τοῦτο βασίλειον εἶναι. Ἡρώδης δὲ πρόχρημα μὲν ἔδησε τὸν υἱόν. ἄδηλοι δὲ τοῖς πολλοῖς ἦσαν αἱ Οὔαρος πρὸς αὐτὸν ὁμιλίαι, καὶ τί αὐτῶν ἀπεληλύθει. εἰκάζετο δὲ τοῖς πολλοῖς γνώμην τῇ ἐκείνου πρόσεσθαι ὁπόσα περὶ τοῦ Ἀντίπατρον ἔφρασεν. δόσας δὲ αὐτὸν εἰς Ῥώμην ὡς Καίσαρα ἐκπέμπει γράμματα περὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀπὸ γλώσσης διδάξοντας τὸν Καίσαρα τοῦ κακίαν τοῦ [f] Ἀντιπάτρου. ἁλίσκεται δὲ ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ ὑπηρέτης ὑπὸ Ἀντιφίλου πρὸς Ἀντίπατρον γεγραμμένη· ὃν Αἰγύπτῳ δὲ αὐτὸς διέτριβε· καὶ λυθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τάδε ἐδήλου. "Ἐπέμψά "σοι τὸν παρ' Ἀκμῆς ὑπηρέτην, μὴ φεισάμενος τῆς ἐμῆς "ψυχῆς. οἶδα γὰρ ὅτι αὐτοῖς κινδυνεύω ὑπὸ δύο οἰκιῶν "εἰ γνωσθείην. σὺ δ' εὐτυχοίης περὶ τὸ πρᾶγμα." καὶ ἡ μὲν ὑπηρέτη τάδε ἐδήλου. ἐζητεῖτο δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν ἑτέραν ὑπηρέτην. καὶ μὴν φθάνει γε λαβὼν καὶ ὁ τοῦ Ἀντιφίλου δοῦλος, ὃς τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ἔφερεν, ἁρπάζει τὴν ἑτέραν πρόσβασιν. ἀπορίας δὲ ἐχούσης τὸν βασιλέα, τῶν φίλων τις τοῦ Ἡρώδου θεώμενος ὑπερράμμενον τοῦ δούλου τὸν ἐντὸς χιτῶνα, ὑποδεδυκὼς δύο, εἶχεν αὐτὸς τὴν ὑπερπυχῆ κρύπτειαν τὰ γράμματα. καὶ ἦν δὲ ὅτως. λαμβάνουσιν οὖν τὴν ὑπηρέτην, ἐγγεγραμμένα τε λαβὼν ἐν αὐτῇ τάδε. "ΑΚΜΗ ΑΝΤΙΠΑΤΡΩ. "Ἔγραψα σῷ πατρί σου οἷόν μ' ἤθελες ὑπηρέτην, καὶ ἀντίγραφον "ποιήσασα τῇ πρὸς τὴν ἐμὴν κυρίαν ὡς πρὸς Σαλώμης "ἔγραψα· ἦν ἀναγνούς, οἶδ' ὅτι τιμωρήσει Σαλώμην ὡς "ὑπούλον." ἦν δὲ ἡ πρὸς τὸν Σαλώμης δοκοῦσα εἶναι πρὸς τὴν δέσποιναν αὐτῆς, ὑπ' Ἀντιπάτρου ἐπ' ὀνόματι δὲ Σαλώμης, ὅσα γὰρ ἡ διάνοια θέλει [g] ὑπαγορευομένη, λέξει δὲ συνέχεσθαι αὐτῆς. τὰ δὲ γεγραμμένα ἦν τοιάδε. "ΑΚΜΗ ΒΑ- "ΣΙΛΕΙ ΗΡΩΔΗ. Ἐγὼ ἔργον ποιουμένη μηδέν σε λαν θά- "νειν τῶν σοὶ γινομένων, εὑροῦσα ἐπιστολὴν Σαλώμης πρὸς "τὴν ἐμὴν κυρίαν τὴν σὴν γεγραμμένην, ὑπερκινδύνως ἐμαυτῇ, "σοὶ δὲ ὠφελίμως ἐξεγραψάμην, [h] ἵνα ἀπέχῃ σοι. Σώτην "δὲ ἐκείνη ἔγραψε γήμασθαι Συλλαίῳ θέλουσα. κολάζισον "οὖν τὸν ὑπηρέτην ἵνα μὴ κἀγὼ ὃ ζῆν κινδυνεύσω." πρὸς δὲ αὐτὸν ἐγέγραπτο Ἀντίπατρον, [i] διασαφοῦσα ὅτι διακονουμένη κελεύσαιτο ὑπ' ἐκείνου αὐτή τε γράψαι πρὸς Ἡρώδην, ὡς Σαλώμης ἐπιβούλως αὐτῷ φρονούσης ἐπιζητούσης τὰ παῦλα· καὶ

ἀντίγραφον

a Ita lego. κατηργάσης in *libris* tam *Editis* quam *MSS.* b Οἷς τὰ ἐγκεκλημμένα λυθεῖν ἐπαροίσει τῇ ἀρετῇ *Vat.* c Παρεγγράπτει *Vat.* d Ἰν' εἰδήτη τὸν π. *Vat.* e Ἔνθα δὴ ἐ τὸ πλεῖστον ἦσαν αὐτῷ διατριβαί *Vat.* f Inter Ἀντιπάτρου & ἁλίσκεται verba illa καὶ Καισαρος γνώμη τὸν Καίσαρος posita habet *Cod. Vat.* nullo plane ſenſu. g Ὑπηρεδυμβῆν *Vat.* h Καὶ ἐπίστειλά σοι *Vat.* i Eſt qui malit διαφθείρουσα.

a Καπὶ

ἀντίγραφον τ῀ ὡς χρὴς δέοιτο ἢ αὐτῆς πεμφθείσης ἐπιστολῆς ἀπὸ Σαλώμης ἀποπέμψειεν αὐτῇ. ἦν δὲ ἡ Ακμὴ, Ιουδαία μὲν τὸ γένος, ἐδούλευε δὲ Ιουλίᾳ τῇ Καίσαρος γυναικί· ᾗ ἔφασαν ταῦτα φιλίᾳ τῇ Αντιπάτρου, ὠνηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ, μεγάλῃ δόσῃ χρημάτων, συγκακουργεῖν κατά γε τὸν πατέρα καὶ τὴν ἀδελφήν.

exemplar epiſtolæ ad Dominam ſuam à Salome miſſæ ad eam mittendum curaſſe. Erat autem hæc Acme Judæa genere, Juliæ Cæſaris uxoris ſerva: atque iſta faciebat in Antipatri gratiam, qui eam grandi pecunia corruperat, ut ipſum adjuvaret in nece maturanda patri amitæque.

η'. Ηρώδης δὲ, ἐκπλαγεὶς μεγέθει τ῀ Αντιπάτρου κακίας, ὥρμησε μὲν ἐπὶ τὸ χρῆμα αὐτὸν ἀνελεῖν, ὡς κύκλῳ μεγάλων γενόμενον πραγμάτων, καὶ μὴ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐπιβεβουλευκότα, καὶ τὸν Καίσαρος διεφθαρκότα τὴν οἰκίαν. ἐξώτρυνε δὲ αὐτὸν καὶ ἡ Σαλώμη, [b] στερνοτυπουμένη, καὶ κλαίουσα αὐτὴν κελεύουσα, εἴ πινος ὅτι τοιούσδε πίστεως αἰτίαν ἀξιόχρεων εἰά τι πρᾶξαι γένοιτο. Ηρώδης δὲ μεταπέμψας, ἀνέκρινε τὸν υἱὸν, κελεύων εἰ τι ἀντεύπειν ἔχοι, λέγειν μηδὲν ὑπεισάμενον. ἐπεὶ δὲ ἀχαιὴς ἦν, ἤρετο αὐτὸν, [c] ἐπειδὴ πανταχοῦ πεφώραται πονηρὸς ὤν, τοὺς γοῦν [d] συγκακουργήσαντας αὐτῷ τὰ πράγματα μὴ μελλήσαι [e] κατονομᾶσαι. ὁ δὲ Αντιφίλῳ τ῀ πάντων αἰτίαν ἀνετίθη, ἕτερον δ' οὐδένα φράζοντι. Ηρώδης δὲ θαλλῶν ὥρμησεν μὲν πέμπειν ὅπη Ρώμης τὸν υἱὸν ὡς Καίσαρα, λόγον ὑφέξοντα τ῀ ὅπη τοῖσδε [f] βουλεύματος. ἔπειτα δείσας μὴ βοηθείᾳ τ῀ φίλων [g] εὐεπίσκοπος ὢν κινδύνου ἀφαρπαγῇ, αὐτὸν μὲν δέσμιον ὡς καὶ πρότερον ἐφύλαττεν· αὖθις δὲ [h] πρέσβεις ἐξέπεμψε καὶ γράμματα [i] ἐπὶ κατηγορίᾳ τοῦ υἱέος, ὁπόσα τε Ακμὴ συγκακουργήσειεν αὐτῷ, καὶ ἀντίγραφα τ῀ ἐπιστολῶν.

8. Herodes autem, ſingulari Antipatri malitia ſtupefactus, impetu ferebatur ad ipſum è veſtigio tollendum, ut magnarum rerum turbatorem, & qui non ſibi ſolum ſed & ſorori inſidias ſtruxerat, domumque Cæſaris corruperat. Quin & ipſum incitabat Salome, quæ pectus plangeret, ſeque occidi juberet; ſiquod argumentum iſtis de rebus fide dignum contra ſe afferri poſſit. Itaque Herodes filium evocavit & interrogavit, juſſitque ut ſine ulla diſſimulatione diceret, ſi quid contra haberet. Illo autem *ad hæc* obmuteſcente, petiit ab eo *Herodes*, ut, poſtquam undequaque malus reperiretur, ſaltem ſuos in his ſceleribus *ſocios & adjutores* ſine mora nominaret. Ille vero Antiphilum omnium auctorem eſſe dicebat, neque quenquam alium indigitabat. Tum Herodes valde dolens, feſtinavit Romam mittere filium ad Cæſarem, pœnas daturum ſcelerum quæ mente agitaverat. Deinde veritus ne amicorum ope periculo eximeretur, eum in cuſtodia, ut antea, habuit: iterumque legatos miſit ad Cæſarem & literas ad filium accuſandum, indiciaque eorum quæ Acme ad illius maleficia contulerat, adjunctis literarum, *quæ ſupra poſitæ ſunt*, exemplaribus.

Herodis in Antipatrum odium.

Legatos literaſque de eo Romam mittit.

η'. ΚΕΦ. ς'.

Περὶ τ῀ Ηρώδου νόσου καὶ στάσεως τ῀ Ιουδαίων δι' αὐτὸν καὶ κόλασιν τ῀ στασιαστῶν.

CAP. VI.

De Herodis morbo, motaque ob eam cauſam ſeditione: & quomodo puniti erant ſeditioſi.

VIII.

ΚΑΙ ὁ μὲν πρέσβεις [k] ὅπη ἡ Ρώμης [l] ἐπήγοντο, ὁπόσα τε ἀναχρινομένους δεήσοι λέγειν [m] προεκδιδαχθέντες, καὶ τὰ γράμματα φέροντες. εἰς νόσον δὲ ὁ βασιλεὺς ἐμπεσὼν ἀφαθήκας γράφει, τῷ νεωτάτῳ τῶν υἱῶν τὴν βασιλείαν διδούς, μίσει [n] τῷ πρὸς τ῀ Αρχέλαον καὶ Φίλιππον ἐκ τ῀ Αντιπάτρου ἀφεδρῶν, Καίσαρί τε [o] τάλαντα χίλια, καὶ γυναικὶ Ιουλίᾳ τῇ Καίσαρος καὶ τέκνοις καὶ φίλοις [p] καὶ ἐπελευθέροις Καίσαρος πεντακόσια. ἔνειμε δὲ καὶ τοῖς υἱέσι χρήματα καὶ προσόδους καὶ ἀγροὺς, καὶ υἱέσι τοῖς ἐκείνων· Σαλώμῃ τε ὅπη μέγα [q] ἐπλούτιζεν τὸν ἀδελφὸν, [r] εὔνουν τε ἐν πᾶσι πρὸς αὐτὸν ἀφημελημηκυῖαν, καὶ μηδαμόθι θρασυνομένην κακουργεῖν. ἀπεγνωκὼς δὲ βιοίσιμον, [s] καὶ δὴ πρὸς ἔτος ἑβδομηκοστὸν ὢν, [t] ἐξηγρίωσεν ἀκράτῳ τῇ ὀργῇ καὶ πικρίᾳ [u] εἰς πάντα χρώμενος· αἴτιον δὲ ἦν δόξα τοῦ καταφρονεῖσθαι, καὶ ἡδονὴ τὰς τύχας αὐτοῦ ὁ ἔθνος φέρειν. ἄλλως τε ἐπειδή τινες τ῀ [x] δημοτικωτέρων ἀνθρώπων καὶ ἐπανέστησαν αὐτῷ ἀφ' οἱασοῦτινος αἰτίας.

Interea, dum legati jam ante edocti quid reſponderent ad interrogata, & literas ſecum ferentes, Romam properabant, rex in morbum lapſus, teſtamentum fecit, in quo filiorum ſuorum natu minimo regnum dabat, ob odium quo tum Archelaum & Philippum ob Antipatri calumnias proſequebatur; Cæſarique mille talenta donabat, & Juliæ Cæſaris uxori & Cæſaris filiis & amicis & libertis quingenta. Filiis præterea ſuis pecuniam & penſiones & agros diſtribuebat, itemque nepotibus ſuis: Salomen etiam ſororem ſuam valde locupletabat, quod in omnibus ſummam ei benevolentiam præſtiterit, & nuſquam aliquid adverſus eum moliri auſa fuerit. Cumque *ex eo morbo* convaliturum ſe non ſperaſſet, quippe jam ſeptuaginta circiter annos natus, *mirum in modum* efferatus eſt, & ex ira & acerbitate omnia ſtomachabatur; eoque præcipue nomine, quod contemni ſe gentemque ſuo malo delectari putabat. accedit quod exſtiterunt quidam è maxime popularibus, qui in eum etiam conſurrexerunt ob hujuſmodi cauſam.

Herodes morbo correptus teſtamentum condit.

Herodis in ſenio amarulentia.

2. Erant

---

a Κατά τι τῶ π. *Vat.* b Στηριστυπουμένη *Busb Vat. & Zonar.* c Επειδὴ τὰ πάντα πανταχοῦ *Vat.* d Καταργήσαντας *Vat.* e Ανατεθεῖναι *Vat.* f Βεβουλευμένων *Busb.* g Εὐεπίσκοπος τ῀ κινδύνων ἀφαρπαγῆς *Busb.* h Πρεσβείας *Vat.* i Επὶ κατηγορίᾳ *Vat.* k Επὶ τὸν Ρώμης *Busb.* l Ita *Gall.* ἐπείγοντο *Busb.* ἐπήγοντο in *Editis Aliiſque.* m Sic lego, προεκδιδαχθέντες in *Libris* tam *Editis* quam *MSS.* n Ita lego cum *Zonara.* Μίσει τῷ πρὸς τὸν τ῀ Αρχ. *Busb.* μίσει τότε πρὸς in *Editis.* o Ταλάντων χιλίων & mox πεντακοσίων *Vat. & Busb.* p Καὶ ἀπελευθέροις πρὸ πεντακόσια in lib 1. *de Bello Jud.* q Sic *Vat. & Busb.* ἐπλούτισεν in *cæteris.* r Εὔνουν τε αὐτῷ ἐπὶ πᾶσι ἀφημ. *Vat.* s Καὶ δὴ πρὸς ἔτος ἑβδομήκοντα ὄντα legendum eſſe contendit *S. Petitus* in *Animadverſionibus ineditis*, Tom. 1. p. 524. ut & ſupra (p 624. v. 43.) πρὸ πεντεκαίδεκα ἔτη, ις'. δὲ αὐτῷ ἐγένετο μέσα ἔτη. t Ita in *pleriſque libris.* ἐξηρίωσεν *Busb. & Zonar.* u Mallem εἰς πάντας κρ. x Ita *Busb.* δημηγετῶν *Vat.* δημηγετῶν in *Editis Aliiſque.*

a Ita

Judas & Matthias in Herodem conjurant.

2. Erant Judas Sariphæi & Matthias Margalothi F. Judæorum eloquentiſſimi & legis patriæ interpretes præſtantiſſimi, vitique populo chariſſimi, quoniam juventutem docerent. qui enim virtuti comparandæ ſtudebant, eos quotidie frequentabant. Hi *duo*, audientes regis morbum eſſe inſanabilem, concitarunt juventutem, ut, ſublatis operibus quæcunque à rege præter patriam conſuetudinem facta fuiſſent, certaminis pro pietate præmia ex legibus ferrent. nam ex eo quod auſus eſſet ea facere quæ ne fierent lege cautum erat, morbum iſtum *dicebant* ut & cætera infortunia proficiſci, quibus aliquanto ſecus atque ſolent homines multatus fuit. quippe nonnulla ab Herode contra legem fabricata fuerant, quæ ei crimini dabant Judas & Matthias. Fecerat enim rex & ſuper majorem portam templi dedicaverat ingentem & magni pretii aquilam ex auro. Lege autem vetitum eſt iis, qui volunt ex ejus inſtitutis vitam agere, vel quidquam cogitare de imaginibus erigendis, operamve dare animantium ſimulachris conſecrandis. Atque adeo dictitabant illi magiſtri aquilam iſtam de-

Juventutem concitant ad ea tollenda quæ rex contra Moyſis legem fecerat.

turbandam eſſe: "quod ſi cui ejuſmodi im-
"mineat periculum ut morti devoveatur, bo-
"num ea ex re propoſitum illis, qui pro legi-
"bus patriis conſervandis tuendiſque moritu-
"ri ſunt, longe magis è re ſua eſſe videri quam
"voluptatem ex vitæ uſura percipiendam, eo
"quod ſempiterna ſibi laude comparata vi-
"tam relicturi ſint, præſenti ſeculo celebran-
"dam, futuriſque in omne ævum memoran-
"dam. Et quidem iis, qui ſine periculo vi-
"tam agunt, non effugiendam eſſe mortis ca-
"lamitatem, proinde recte facturos, qui virtu-
"tis deſiderio tenentur, ſi, quod fors tulerit
"cum laude & gloria amplectentes, diem ob-
"ierint ſupremum. quippe magnum *ſortis* leva-
"men, præclaris operibus, ad quæ provocant
"pericula, immori, ut ex gloria illorum ad filios
"redundet utilitas, ejuſque in partem tota
"cognatio tam viri quam feminæ veniant.

Aquila aurea dejicitur.

3. Dum illi his & aliis ſermonibus juventutem incitant, nunciatur obiiſſe regem. id quod plurimum adjuvabat *iſtos* magiſtros. Itaque illi meridie aquilam demolitum eunt, atque eam ſecuribus diſcindunt, ſpectantibus multis qui in templo morabantur. Hoc ubi regis prætori nunciatum eſt, is, ſuſpicatus majorem aliquam rem, quam revera eſſet, tentari, eò cum magna manu proficiſcitur, ſatis valida ad multitudinis impetum repellendum, quæ *tum* id agebat ut tolleretur quod rex dedicaverat: cumque inopinantes aggreſſus eſſet, (quales plerumque ſolet eſſe vulgus ad audendum aliquid magis opinione temere præſumpta quam tuta rerum proviſione adductum) & incompoſitos *adortus*, quique nihil quod in rem ſuam eſſet animo proſpexerant, juvenes ad quadra-

Prætor regis milites ducit in conjuratores.

Β'. Ην [a] Ἰούδας ὁ Σαριφαίου, καὶ Ματθίας ὁ Μαργαλώθου Ἰουδαίων λογιώτατοι, καὶ παρ' οὓς πινας τῶν πατρίων ἐξηγηταὶ νόμων, ἄνδρες καὶ δήμῳ θεοσεβεῖς ἀφ' παιδείαν [b] δ' νεωτέρου· ὁσημέραι γὰρ διημέρευον αὐτοῖς πάντες οἷς θεραπεύσεις ἀρετῆς ἐπετηδεύετο. οἵ τε πυθανόμενοι δ' βασιλέως τὸν νόσον θεραπεύειν ἄπορον ὄντα, ἐξῆραν ὁ νεώτερον, ὥστε ὁπόσα [c] παρὰ τὸν νόμον τὸν πάτριον κατεσκεύασο ἔργα ὑπὸ δ' βασιλέως, ταῦτα [d] καθελόντες εὐσεβείας ἀγωνίσματα παρὰ τῶν νόμων φερέσθαι. καὶ γὰρ δὴ ἀφ' τὸ τόλμαν [e] αὐτοῦ, παρ' ἃ διηγόρευεν ὁ νόμος, τὸν ποιήσεως, πάντα ἄλλα ἀπορ συμβαίνειν οἷς παρὰ ὁ εἰωθὸς δ' ἀνθρώπων διετέθη, καὶ δὴ καὶ τὸ νόσον. ἐν γὰρ τῷ Ηρώδῃ τινὰ παραπεπλεγμένα παρὰ τὸν νόμον, ἃ δὴ ἐπεκάλων ἐπὶ τοῖς Ἰούδᾳ καὶ Ματθίαν. [ee] κατεσκεύακει δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ δ' πυλῶνα δ' μεγάλου δ' ναοῦ ἀνάθημα καὶ λίαν πολυτελὲς, ἀετὸν χρύσεον μέγαν. κωλύει δὲ ὁ νόμος εἰκόνων τε ἀναστάσεις ἐπινοεῖν καὶ τινων ζώων ἀναθέσεις ἐπιτηδεύεσθαι τοῖς βίον κατ' αὐτὸν [f] παρημμένοις. "[g] ὥστε ἐκέλευον οἱ σοφισταὶ τὸν ἀετὸν
"τὸν καταπᾶν· [h] καὶ γὰρ εἴ τις ἂν γένοιτο κίνδυνος [i] τῷ
"εἰς θάνατον ἀνακειμένῳ, πολὺ τὸ τῷ ζῆν ἡδονῆς λυ-
"σιτελεστέραν φαίνεσθαι τοῖς [k] παρεσκευασμένοις ἀρετοῖς
"ὑπ' αὐτῶν, τοῖς ὑπὲ σωτηρίᾳ καὶ φυλακῇ δ' πατρίου
"[l] μελλήσουσι τελευτᾶν, ἀφ' τὸ ἀίδιον [m] δ' ἐπαινεῖσθαι φή-
"μην καταλιπόντας, ἔν τε τοῖς νῦν ἐπαινεθήσεσθαι
"καὶ τοῖς ἐσομένοις ἀειμνημόνευτον [n] καταλιπεῖν τὸν βίον.
"[o] κἀκείνοις τοῖς ἀκινδύνως διαπεπαμένοις ἄφυκτον εἶναι τὴν
"συμφορὰν, ὥστε καλῶς ἔχειν τοῖς ἀρετῆς ἐρασθεῖσιν
"ὃ καταψηφισμένου [p] αὐτῶν μετ' ἐπαίνων καὶ πρῶν δε-
"χομένοις ἀπέναι δ' βίου. [q] φέρειν καὶ κόφισιν πολλὴν
"τὸ ὑπὲ καλοῖς ἔργοις, ὧν μνήμης καὶ κίνδυνον εἶναι,
"τελευτᾶν, καὶ ἅμα ἡδέσι τοῖς αὐτῶν, καὶ ὁπόσοι τῶν
"συγγενῶν καταλείποιντο ἄνδρες ἢ γυναῖκες, καὶ τοῖσδε
"περιποιῆσαι ὄφελον εὐκλεᾶ τὴν ἀπ' αὐτῶν.

γ'. Καὶ ὁ μὲν τοιούτοις λόγοις ἐξῆρεν τοὺς νέους. ἀφικνεῖται δὲ λόγος εἰς αὐτοὺς τεθνάναι [r] φράζων δ' βασιλέα, καὶ σωφρονέστερα τοῖς σοφισταῖς. καὶ μέσης ἡμέρας ἀνελθόντες κατέαξαν τε, καὶ πελέκεσιν [r] ἐξέκοψαν δ' ἀετὸν, πολλῶν ὁρώντων τῷ ἱερῷ ἀφορμὴν βούντων. καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ βασιλέως, ἀγγέλεται γὰρ ἡ ἐπιχείρησις περὶ αὐτὸν, ὑπὸ μείζονος ἀφανοίας ἢ ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ἄνεισι χεῖρα πολλὴν [s] ἀγόμενος, ὁπόσοι ἀνθέξοιεν τῷ πλήθει τῶν φρονούντων καθαιρεῖν τὸ ἀνάθημα· [u] ἐπιπεσών τε μὴ προσδεχομένοις, ἀλλ' ὁποῖα ὄχλος φιλῇ δόξῃ μᾶλλον ἀμαθὴς ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ τετολμικόσι, ἀσυντάκτοις τε καὶ μηδὲν τοῦ ὀνήσαντος προαισθομένοις, τῷ τε νέων ὄχλῳ ἐλάσσους τεσσαράκοντα ἀν-

δρῶν,

a In *lib.* 1. *de B. J.* Ἰούδας τε ὁ Σεπφοραίου, καὶ Ματθίας Μαργάλου. b Τῶν νεωτέρων *Busb.* utraque lectio ferri poteſte c Παρὰ νόμον τὸ πάτριον *Busb.* d Καθῃρέθησαν *Busb.* e Niſi ſic diſtinguatur poſt αὐτῶν & νόμος, legendum, ut me monuit *Vir doctus*, αὐτῶν παρ' ἃ διηγόρευεν ὁ νόμος δ' Μωϋσέως. ee Κατεσκεύακει γὰρ ὁ βασ. *Busb.* f Ita *Busb.* παρεσημμένοις in *Editis Aliiſque.* g Ὥστε ἐξεκέλευον *Vat.* h Ην γάρ τις κίνδυνος ἀφ' τοῦτο γένηται *Zonar.* i Τῷ αὐτὸν καταπάσαντι *Busb.* k Προσεσταλμένοις *Vat.* l Μέλλουσι *Busb.* m Illud τῷ è *Cod. Vat.* n Ita *Vat.* καταλιπεῖν τὸ κλεος in *cæteris.* o Paulo aliter legiſſe viſus eſt *Epiphanius*, qui vertit, *Nam etiamſi quiſquam ſine periculo valeat aliquando præclarum opus efficere, poſt paululum tamen venturam mortem naturæ lege non valebit effugere. Proinde pulchrum eſt his &c.* p Αὐτῶν *Vat.* q Φέρειν *Vat.* Φέρειν δ' κ. *Baſ.* r Vocem φράζων omittit *Busb.* & commode abeſſe poteſt. ſ Ἐξέκοψαν *Busb.* ἐξῆρεν *Vat.* & *Joſephus* ipſe l. 1. de *Bello Jud.* t Ἐπαγόμενος *Busb.* u Ita *Vat.* & *Busb.* ἐπιπεσὼν μὴ προσ. in *cæteris.*

a Καὶ

ὁρῶν, οἱ δὲ πρὸς ἔμφυτον ἐπιόντα εἰς φυγὴν τὸ λοιπὸν πλῆθος καταράντος, συλλαμβάνει, καὶ τοὺς εἰσηγητὰς τοῦ τολμήματος Ἰούδᾳ καὶ Ματθίᾳ, ἄδοξον ἡγουμένους ὑποχωρεῖν τὴν ἔφοδον αὐτῷ, [a] καὶ ἀνηγάγετο ὅπου ⟨Φ⟩ Βασιλέα. ἐρωμένου δὲ ἐπεὶ ἀφίκοντο ἐπ' αὐτὸν οἱ Βασιλέως, [b] εἰ τολμήσαι αὐτῶν τὸ ἀνάθημα καθελεῖν; "ἀλλὰ καὶ πεφεύνται γε "ἡμῖν τὰ φρονηθέντα, [c] καὶ πέπρακται τὰ πεπραγμένα, "μετ' ἀρετῆς ἀνδράσι πρεπωδεστάτης. τῷ τε γὰρ θείῳ "τὴν ἀξιώσει πεπιστευμένα βεβοήθηται ὑφ' ἡμῶν, [d] καὶ τῷ "νόμῳ τὴν ἀκροάσει πεφρονήσαμεν. θαυμαστόν τε οὐδὲν εἰ "τῶν σῶν δογμάτων ἀξιωτέρους [e] τετηρήκαμεν [f] ἡγησάμενα [g] τοὺς "νόμους, οὓς Μωϋσῆς ὑπαγορεύσει καὶ διδαχῇ τοῦ Θεοῦ γρα- "ψάμενος κατέλιπεν. ἡδονὴν τε τὸ θανάτου οἴσομεν, καὶ "τιμωρίαν ἥν τινα ἐπιβάλοις, μᾶλλον ὃ μὴ ἐπ' ἀδίκοις ἔρ- "γοις ἀλλὰ φιλίᾳ τοῦ εὐσεβοῦς [h] μέλλειν συνείσεσθαι ὃ ἐφο- "μιλήσει αὐτῷ." καὶ οἱ μὲν ταῦτα πάντες ἔλεγον, οὐδὲν ἐλλειπέστερα τῇ τόλμῃ τοῦ λόγου χρώμενοι, ἢ θαρσήσαντες τὸ ἔργον προάγειν οὐκ [i] ἀπεπροάπονεν. [k] Βασιλεὺς δὲ αὐτοὺς καταδήσας, ἐξέπεμπεν εἰς Ιεριχοῦντα, καλέσας Ιουδαίων τοὺς ἐν τέλει. καὶ παραγενομένων, ἐξεκλησιάσας εἰς ὃ αὐτὸ θέατρον ὅπου κλινιδίῳ κείμενος ἀδυναμίᾳ τοῦ στῆναι, "τὸ [l] ἀγωνιῶν τε ἐφ' ὅσον αἵτινες ἦσ ἐπ' αὐτοὺς "γενοῖντο ἀνηριθμεῖτο, ἐν τοῦ ναοῦ τὴν καταστευὴν ὡς με- "γάλοις τέλεσι τοῖς αὐτοῦ γένοιτο, μὴ [m] δυνηθέντων ἔτεσιν "ἑκατὸν εἰκοσιπέντε τὸ Ασαμωναίου ἐν οἷς ἐβασίλευον "τοιόνδε τι ὅτι τιμῆ προέξαι τοῦ Θεοῦ. κοσμῆσαι δὲ καὶ "ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις, [n] ἀνθ' ὧν ἐλπίδα μὲ αὐτοῦ γε- "νέσθαι [o] καὶν μὴ θάνατον καταλελείψεσθαι μνήμιον τε αὐτοῦ "ἐν εὐκλειαν. κατέβαλε τε ἤδη, διότι μηδὲ ζῶντα ὑφεί- "ζειν ἐπόχοιντο εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἡμέρας τε καὶ ἐν ὄψει τοῦ "πλήθους ὕβρει χρωμένους ἄφασθαι τοῦ ὑπ' αὐτοῦ [p] ἀνακεμέ- "νου, καὶ καθαιρήσειν ὑβρίζοντάς τε ποιεῖσθαι, λόγῳ μὲν εἰς αὐτὸν, "ἀληθείᾳ δὲ εἴ τις [q] ἐξετάζοι ὁ γενόμενος ἱεροσυλῶντας.

δ'. Οἱ δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ὠμότητα αὐτοῦ μὴ δι' ἃ κατ' αὐτοῦ ἐξαγριώσας εἰσπράττοιτο τιμωρίαν, ὅτι γνώμῃ ἔφασ αὐτὰ πεπρᾶχθαι τῇ αὐτοῦ, φαίνεσθαί τε αὐτοῖς οὐκ ἀπηλλαγμένα κολάσεως αὐτὰ εἶ). ὁ δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις πραότερος ἦν, Ματθίαν δὲ τὸν ἀρχιερέα παύσας ἱερᾶσθαι ὡς αὖθις τοῦ μέρους τούτου γενόμενα, [r] καθίστα Ιώζαρον ἀρχιερέα, ἀδελφὸν γυναικὸς τῆς αὐτοῦ. ὅτι δὲ τοῦ [t] Ματθίου τούτου ἱερωμένου, συμβαίνει καὶ ἕτερον ἀρχιερέα χειροτονηθῆναι πρὸς μίαν ἡμέραν διὰ Ιουδαίους νηστείαν ἄγουσιν. αἰτία δὲ ὅδε ἐστὶν ἥδε. ὁ Ματθίας ἱερωμένῳ, ἐν νυκτὶ τῇ φερούσῃ εἰς ἡμέραν ἣ ἡ νηστεία ἐτέλεστο, ἔδοξεν ἐν ὀνείρατι [u] ὁμιλῆσαι γυναικί· καὶ ἀφ' τόδε οὐ δυναμένου ἱερουργεῖν, Ιώσηπος ὁ τοῦ [v] Ελλήμου συνιερώσατο αὐτῷ, συγγενὴς

ginta, qui reliquis fuga dilapſis eum animoſe exſpectarant, comprehendit, factique ſuaſores duceſque Judam & Matthiam, qui ſibi dedecori eſſe putarunt ad adventum ejus recedere; eoſque ad regem perduxit. Quos, cum rex, poſtquam ad eum venerant, interrogaſſet, an quod ipſe donaſſet, id dejicere auſi fuiſſent? "At nos, *inquiunt*, de iis quæ deliberata erant "deliberavimus, & quod factum erat id feci- "mus, atque ut viros bonos forteſque decuit. "Nam & iis ſuccurrimus quæ Dei honori ſa- "crata ſunt, & de lege ex ejus auditione ſo- "liciti eſſe didicimus. nihilque mirum ſi ſer- "vatu digniora credimus juſſis tuis ea quæ "Moyſes Deo docente & ſuggerente ſcripta "reliquit. nobiſque volupe erit mortem, etiam "quovis ſupplicio exacerbatam, obire, ut qui "conſcii erimus nos cum ea congreſſuros, non "ob maleficia, ſed ob pietatis amorem." Atque in iſtis quidem illi omnes conſentiebant, audacia verbis reſpondente adhibita, qua animati facinus aggredi non dubitarunt. Rex autem, ubi eos colligaverat, Hierichuntem nuncios miſit, Judæorum primores eò accerſens. Cumque illi conveniſſent, concione advocata in ipſum theatrum, *is* in lectica jacens, quoniam ſtare non poſſet, "enumerabat quot & "quamdiu eorum cauſa labores pertuliſſet, ut- "que templum magnis ſuis ſumptibus exſtru- "xiſſet, cum Aſamonæi nati centum viginti "quinque annis (quibus regnaſſent) nullum "unquam tale opus ad Dei honorem facere "potuiſſent. idque ſe ornaſſe *adjiciebat* præ- "cellentibus donariis, pro quibus ſe etiam poſt "mortem celebratum & collaudatum iri ſpe- "raſſet. Hîc vero clamare cœpit, eos ne "vivente quidem illo à contumeliis abſtinere, "quin luce palam audere ſuis donariis manus "admoliri, eaque deturbare, per ſimulationem "eum contumelia afficiendi, ſed reipſa (ſi res "diligenter perpenderetur) id eſſe ſacrilegium.

4. Illi vero ejus crudelitatis metu, ne forte, efferatus in ipſos, vindictam exigeret, negarunt id factum de ſua ſententia, ac *ſibi* videri facinus vindicandum. Atque ille in alios ſatis leniter ſe geſſit, ſed Matthiam pontificatus honore, ut earum rerum nonnulla ex parte auctorem, abdicavit, & Jozarum uxoris ejuſdem *Matthiæ* fratrem pontificem creavit. Hujus Matthiæ pontificatu accidit, ut alius crearetur pontifex, in unam *duntaxat* diem, qua Judæi *ſolenne* jejunium agebant, ob hujuſmodi cauſam. Is Matthias, munere ſacerdotali fungens, ea nocte, quæ jejunii diem anteceſſit, viſus eſt ſibi ſecundum quietem rem habere cum muliere: quam ob cauſam cum rem divinam facere non poſſet, ei vicariam operam præſtitit Joſephus Ellemi filius, ejus conſanguineus.

Judas & Matthias cum aliis ad Herodem perducti.

Seſe arrogantius excuſans.

Vincti Hierichuntem mittuntur.

De illis queritur Herodes ad Judæorum primores.

Jozarus pontifex ſubſectus in locum Matthiæ.

Joſephus creatur pontifex in unam diem.

a Καὶ ἀνήγαγεν *Vat.* & *Busb.* κατήγαγε in *lib.* 1. *de B.* J. b Εἰ ἐτόλμησεν *Zonar.* c Καὶ οἱ ἄνδρες, πέπρακται, εἶπον, καὶ γνωμῶζειν ἐ χρὴ &c. *Zonar.* d Καὶ τῷ νόμῳ τε ἐπρόσετο τὸ σῶφρον. ἦμεν. *Vat.* e *Al.* τετηρῆσθαι. f Ita lego cum *Cod Vat.* ἡγημένοι *Baſ.* ἡγούμεθα *Gen.* g Illud τοὺς è *Cod. Busb.* h Ita cum *Cod. Vat.* qui mox habet ἐπομιλῆσαι. Locum hunc corruptum eſſe ſuſpicor. nec ad eum ſanandum quidquam confert *Epiphanius*, qui vertit, *non enim pro injuſto facinore ſed pro amore pietatis nobis ſuſtinenda ſunt.* i Sic *Vat.* ἀπεπροάπτοντο in *cæteris.* k Βασιλεὺς τε αὐτοὺς καταδήσας μετέπεμψεν εἰς Ιεριχοῦντα Ιουδαίων τοὺς ἐν τέλει. Ἐπαρεγενομένων ἐξεκλησίασεν εἰς τὸ *Vat.* βασιλεὺς δὲ δήσας αὐτοὺς, ἐξέπεμψεν εἰς Ιεριχοῦντα, καὶ καλέσας *Busb.* l Εὐπορίαν *Busb.* & *Zonar.* m Ita *Vat.* & *Busb.* δυνηθέντες in *Editis Aliiſque.* n Ἀνθ' ὧν ἐλπίδα γενέσθαι αὐτῷ καὶ μετὰ θάνατον *Busb.* o Καὶ μετ' ὀλίγον *Vat.* p Ἀνακειμένων καὶ καθαιρήσειν ὑβρίζοντας τε ποιεῖσθαι, λόγῳ μὲν εἰς αὐτὸν, *Vat.* ἀνατιθεμένων καὶ καθαίρεσιν ὑβρίζοντας τε ποιησασθαι *Busb.* q Sic *Busb.* ἐξετάζοι δὲ γενόμενος in *reliquis.* Forſan tamen legendum, ἀληθείᾳ δὲ εἴ τις ἐξετάζοι δὲ γενόμενος. r Καθιστᾷ *Busb.* ſ De Joſepho Matthiæ ſuffecto, nocturnam pollutionem paſſo, vide *Miſn. tom.* I. 1. Hujus etiam rei exſtat memoria in *Talm.* Hieroſ. *Horaijoth tom.* fol. 47. col. 4. t Ὡμιλητίνην *Busb.* & *Vat.* u Ἐδείμεν *Busb.* & *Epiphan.*

Vivicomburium Judæ & Matthiæ.

neus. Hunc autem Matthiam Herodes munus deponere coëgit: alterum vero Matthiam, qui ſeditionis auctor exſtiterat, & ejus ſociorum nonnullos, vivos igni cremavit. eadem etiam nocte fuit lunæ defectio.

Herodis morbus & cruciatus.

5. Herodi autem morbus magis magiſque ingraveſcebat, Deo pœnas ſcelerum illius exigente. Nam ignis quidem erat eum lente exurens, qui non tantum tactui ardorem prodebat, quantum partibus internis dolorem afferebat. Ab eodem malo erat vehemens aliquid aſſumendi deſiderium, cui quidem non obtemperare non licebat. aderat etiam inteſtinorum exulceratio, maximeque eum vexabant acerbi in colo cruciatus. quin & pedes occupaverat humor aqueus & pellucens, ſimiliſque erat circa abdomen mali labes. porro genitalium putredo gignebat vermes; & laborabat, cum erectus eſſet, gravi ſpirandi difficultate, quæ tum ob anhelitus fœtorem tum ſpiritus crebritatem erat moleſtiſſima. denique convulſiones per univerſa propemodum membra inſuperabile ipſi robur addebant. Ajebant porro divini, & qui in hujuſmodi vaticinandi ſcientia ſtudium ſuum collocaverant, hanc multiplicem impietatis pœnam Deum à rege expoſcere. Ille vero, licet gravius affligeretur quam ut quis cruciatum ferre poſſe videretur, ſalutem tamen ſperabat, & medicos accerſebat, & eorum conſiliis per omnia obſequebatur: trajectoque Jordane fluvio thermis utebatur Callirhoënſibus, quæ præter cæteras tot dotes etiam potui commodæ ſunt. Hæ aquæ in lacum influunt, qui bituminis ferax eſſe dicitur. Ibi cum medicis viſum eſſet, ut eum refoverent, demiſſus in ſolium olei plenum, *non multo poſt* in eo eſſe credebatur ut animam efflaret. ſed famulis ploratum edentibus ad ſe rediit: ac de ſalute ſua deſperans, quinquaginta drachmas militibus viritim juſſit diſtribui. Inſuper ducibus & amicis ingentem pecuniæ vim largitus eſt, ac deinde iterum Hierichuntem revertebatur: ubi atra bile correptus adeo exacerbatus eſt, ut ad extremum hujuſmodi facinus excogitaverit. Cum totius gentis primores, ubicunque degerent, juſſu ipſius ad eum conveniſſent (quæ fuit ingens ſane multitudo, tota quippe gente evocata, & univerſis edicto obſequutis, quòd pœna capitis iis intentata eſſet qui mandata negligerent) rex, ut qui ſimiliter in omnes inſontes ſonteſque ſæviret, eos in Hippodromum cunctos concluſit, deinde, accerſita ſorore ſua Salome ejuſque viro Alexa, dicebat, "ſe, nimirum quod "tantis undique premeretur doloribus, non "procul à morte abeſſe: quæ res tolerabilis "& omnibus optanda eſt. ut vero ſine ulla "

Herodis crudelitas ultima.

ὧν. Ἡρώδης δὲ, τόν τε Ματθίαν ἐπεπαύκει τὴ ἀρχιερωσύνης, καὶ τ ἕτερον Ματθίαν, ὃς ἐπηγέρκει τὸν ςάσιν, καὶ ἄνδρας ὀκ τ ἑταίρων αὐτῦ ἔκαυσε [a] ζῶντας. καὶ ἡ [b] σελήνη δὲ τῇ αὐτῇ νυκτὶ ἐξέλιπεν.

ε'. Ἡρώδῃ δὲ μειζόνως ἡ νόσος ἐνεπικραίνετο, δίκῃ τῶν ἀνομήσεν ὀκ ἀπαλασομένῦ Θεῦ. πῦρ μὲν γὰρ [c] μαλακὸν ἰῷ, [d] ὅδε πολλῷ ἐπισημαῖνον τοῖς ἁπτομένοις τ φλόγωσιν, [e] ὁπόσην τοῖς ἐντὸς παρίστησι τ κάκωσιν. ὀρέξεως δὲ δεινὴ τ δέξασθαί [f] τι ἀπ' αὐτῦ· ὃ γὰρ ἦν μὴ ὐκ ὑπαργεῖν. καὶ [g] ἑλκώσεις τῶν τε ἐντέρων καὶ μάλιςα τ κώλῦ δεινὰς ἀλγηδόνες. καὶ φλέγμα ὑγρὸν περὶ τὰς πόδας ἀ διαυγές· παραπλησία δὲ [h] ἀ περὶ ὄ ἦτρον κάκωσις ἰῷ. [i] ναὶ μὴν ἀ τ αἰδοίῦ σῆψις σκώληκας ἐμποιῦσα· πνεύματός τε ὀρθία [k] ἔντασις, ἀ [l] αὖτη λίαν ἀηδὴς ἀχθηδόνι τε τ [m] ἀποφορᾶς, ἀ ὃ πυκνῷ τ ἄσθματος, [n] ἀσασμός τε περὶ πᾶν ἰῷ [o] μέρος, ἰσχνὸ ὐχ [p] ὑπομένητον παροξύνθμος. [q] ἐλέγετο δὴ ὑπὸ τ [r] θεαζόντων, ἀ οἷς ζῶντα προαποφήνασθαι [s] σοφία παρῆκεν, ποινὴν τ [t] πολλῶν δυσσεβῶν ζημίαν ὁ Θεὸς εἰσπράσεσθαι παρὰ τ βασιλέως. [u] ὁ δὲ, καίτοι δὴ μειζόνως ἢ ἀντίχοι ἄν τις ταλαιπωρύμενος, ἐν ἐλπίδι [x] τ ἀνασῴλας ἰῷ, ἰατρούς τε μεταπέμπων, ἀ ὁπόσα ἀρωγὰ ὑπαγορεύσειαν χρῆσθαι [y] μὴ ἀποτιτραμμένος· πορθμοῖ τε περάσας Ἰορδάνῃ, θερμοῖς τοῖς κατ' Καλλιρόην αὐτὸν παρεδίδῦ, ἄνθρ συν τῇ ἐς πάντ' ἀρετῇ ἀ πότιμά ὄςιν. ἔξεισι δὲ ὄ ὕδωρ τῦτο εἰς λίμνην τ ἀσφαλτοφόρον λεγομένην. καἰνθῦθα τοῖς ἰατροῖς δοκῆ ὥςε ἀναθάλπειν αὐτὸν, καθεθεὶς εἰς πύελον ἐλαίῦ πλέων, δόξαν μεθεσάσεως ἀπεποίησεν αὐτοῖς. τ δὲ οἰκετῶν οἰμωγῇ χρωμένων θρηνετικῶν, καὶ μηδ' ἥντινα ἀμφὶ ὅ σωθησομένῦ ἐλπίδα ἔχων, τοῖς γνωριμωτάτοις [z] ἀνὰ πεντήκοντα δραχμὰς ἑκάςῳ κελεύει νεμηθῆναι. πολλὰ δὲ ἀ τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν ἀ φίλοις τοῖς αὐτῦ ἐδωρεῖτο, καὶ παλιν αὖθις ὀπὶ Ἱεριχῦντος· μέλαινά τε χολὴ αὐτὸν ἤρθ' ὀπὶ πᾶσιν ἐξαγριαίνῦσα, ὥςε [a] δὴ τελευτῶν τοιάνδε ὀπτοιεῖν. ἀφικομένῳ τροσάγματι ὃ αὐτῦ Ἰῦδαίων ἀνδρῶν παντὸς ἔθνῦς [b] ὁπόποτε ἀξιολόγων· πολλοὶ δὲ ἐγένοντο ὡς ἔ παντὸς ἔθνῦς καλαχεκλημένῦ, καὶ πάντων ἀχθεσαμένων ἔ διατάγματος, εἰς ὃ θάνατον ἦν ἀνακείμενα τοῖς ἀλογήσασι τῶν [c] ὀπτολῶν· ἐμμεμομένῦ πᾶσι τοῦ βασιλέως ὁμοίως τοῖς τε ἀναιτίοις καὶ παρεσκηκόσιν αἰτίαν, συγκλείσας αὐτὺς πάντας ὁ τῷ ἱπποδρόμῳ, τὸν τε ἀδελφὸν αὐτῦ Σαλώμην καὶ ἄνδρα αὐτῆς Ἀλέξαν μεταπέμψας, "τεθνήξεσθαι μὲν, ἀ πόρρω, ἔλεγεν, ὀπὶ τοσόνδε τῶν "ἀλγηδόνων αὐτὸν [d] περιεχῦσῶν· καὶ τόδε μὲ οἰςὸν τε "ἀ πᾶσι φίλον ὠδυτυχήσειν. [e] ὀλοφυρμῶν δὲ ἄπειρον "καὶ

[a] Ζῶντας *Vat.* [b] Videſis *Scaligerum* in *Animadverſ. ad Chron. Euſeb.* p. 162. *Keplerum* de *Anno Natali Chriſti* p. 80. *Petavium* in lib. X. *de Doctr. Temp.* c. 66. *Uſſerium* ad *A. M.* 4000. *Langium* de *Annis Chriſti*, p. 346. & *Pagi Apparat.* ad *Ann. Baronii*, p. 35. [c] Μαλθακὸν *Zonar.* [d] Οὐχ ὧδε πολλῷ *Vat. Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 1. c. 8. & *Nicephorus Caliſtus* in *Hiſt. Eccl.* l. 1. c. 15. [e] Apud *Euſeb.* & *Niceph.* ὅσην. [f] Ita *Vat.* & *Niceph.* τὸν ἀπ' αὐτῦ in *Editis Aliiſque.* δ δέξασθαί τι, ἐδὲ ἰῷ μὴ ὐχ ὑπαρχεῖν *Euſeb.* omiſſis ἀπ' αὐτῦ, quæ ſuperflua eſſe exiſtimat *Valeſius.* [g] Ita *Euſeb. Epiphan. Zonar.* & meliores *Euſebii* libri. ἑλκώσεις in *Editis Aliiſque*, ut & apud *Nicephorum.* [h] Καὶ ἡ περὶ *Euſeb.* [i] Καὶ μὴν ἡ *Niceph.* [k] Ἔντασις *Vat.* & *Busb.* à pr. m. perperam. [l] Αὕτη *Euſeb.* & *Niceph.* [m] Ἐπιφορᾶς contra librorum omnium fidem legit *Gregorius* noſter, in tractatu *de Epiſcopo puerorum.* [n] Ita cum *Busb.* & *Zonar.* & quibuſdam *Euſebii* libris. ἀσασμένος τε in *Editis Joſephi.* [o] Μέλος *Busb. Zonar.* & *Niceph.* [p] Ita *Vat. Busb. Euſeb.* & *Niceph.* ὑπομενητὸν in *Editis Aliiſque.* [q] Ἐλέγετο γὰρ *Euſeb.* [r] Iterum cum iiſdem. θεαζόντων perperam in *Editis Aliiſque.* [ſ] Ita cum *Euſebii* libris. σοφία πρόεικτο *Niceph.* σοφία περιεκτὴν in *Joſephi Editis* & *MSS.* [t] Τῶν πολλῶν ὧν δυσσεβῶν in *Editis Euſebii.* non ita in quibuſdam ejus *MSS.* quibuſcum conſentit *Joſephus.* [u] Ita *Busb.* καὶ ὡς ἢ μειζόνως ſine ὁ ἢ in *Editis Aliiſque.* [x] Τῶ ἀνασῳλῶντος *Vat.* [y] Καὶ λάσεως, μὴ ἀνανιπτόμενος *Busb.* ſimiliſque lectio apud *Zonaram.* [z] Κατὰ π. *Vat.* [a] Ἤδη *Busb.* [b] Οπόσοι *Vat.* & *Busb.* [c] Ἐντολῶν *Busb.* [d] Περιεκτυσῶν *Vat.* [e] Τὸ ἢ ὀλοφυρμῶν τε ἄπειρον *Vat.*

[a] Ἐκτὸς

"καὶ πένθος οἰδεὶς ὁποῖον ἐπὶ βασιλεῖ θεάσαιτο ἄν,
"μᾶλιστα αὐτὸς λυπηρὸν εἰ). ὁ γὰρ ἀποσκοπῶν τὴν Ιω-
"δαίων διάνοιαν, ὡς [a] εὐκταῖος αὐτοῖς καὶ πάνυ κεχα-
"ρισμένος ὁ θάνατος αὐτῷ, διὰ τοῦτο καὶ ζῶντος ἐπὶ
"τοσοῦτον ἐπείγεσθαι καὶ ὕβρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προπηλά-
"κων. ἔργον δ' ἄρα οἱ κείνων εἰ), κἂν φιλίαν τινὰ αὐτῷ φυ-
"λάσσεσθαι δοκῶσιν ἐπὶ τοιούτοις ἀλγεινῷ. τὰ αὐτὰ γὰρ δὴ
"φρονήσας δόξῃ τῇ αὐτοῦ μὴ ἀπειπάμενον μέγαν αὐτῷ τὸ
"ὑποτάφιον γενήσεσθαι, καὶ ὁποῖος [b] ὢν ἄλλοις βασι-
"λεῦσι, καὶ πένθος ἄξιος ἅπαντος οὐκ ψυχῆς
"ὀλοφυρομένων [c] ἐπὶ παιδιᾷ καὶ γέλωτι αὐτοῦ. ἐπὰν οὖν
"ἡσθησονται τὸν ψυχὸν ἀφέντα αὐτὸν, προσήσανται
"τῷ ἱπποδρόμῳ ὁ στρατιωτικὸν, ἀγνοοῦντες ἔτι τὸν θάνατον αὐτοῦ.
"μὴ γὰρ πρότερον εἰς τοὺς πολλοὺς ἐξενεγκεῖν ἢ ταῦτα
"[d] πρᾶξαι· κελεύειν ἀκοντίσαι τοὺς ἐγκαθειργμένους, ὑπὲρ
"πάντα, τοῦτον ἀνελόντας τὸ πρόπαν διελθεῖν αὐτὸν ὑπὲρ
"ἁμαρτήσαντας δ' εὐφρανοῦντα, κυρώσαί τε ὧν [e] ἐπιστεί-
"λειεν αὐτοῖς μέλλων τελευτᾶν, καὶ τῷ πένθει ἀξιολό-
"γῳ τετιμῆσθαι." καὶ ὁ μὲν μετὰ δακρύων τοιαῦτα παρήνει,
καὶ τὴν συγγενῶν τιμὴν εὔνοιαν καὶ πίστιν δ' εἰς θεὸν [f] προσκα-
λῶν, ἐπέσκηπτε μὴ ἀτιμωθῆναι ἀξιῶν. κἀκεῖνοι ὡμολό-
γουν δ' ἀφαιρήσεσθαι.

ε'. Καταυοήσαι δ' ἄν τις τὴν διάνοιαν αὐτοῦ τὴν ἀν-
θρώπου, [g] καὶ ὅτῳ τὰ πρότερα ἤρεσκεν, ὡς ἐπὶ τῷ
φιλοζωεῖν προξενεῖ τὰ εἰς τοὺς συγγενεῖς πεπραγμένα,
ἐκ γὰρ τῶν ἄρτι ἐπιτολῶν ἤδειν ἀνθρώπειον [h] εἰσφερομένων.
εἶτα καὶ ἀπιὼν δι' βίου προνοίαν εἶχεν ὡς ἐπὶ πένθει καὶ
ἐρημίᾳ τοῦ φιλτάτου τὸ πᾶν καταστήσαι ἔθνος, ἵνα ἀπὸ
ἑκάστου οἴκου κελεύσαι μεταχειρῆσαι, μηδὲν ἄδικον μήτε
εἰς αὐτὸν διαπραξάντας, μήτε ἐφ' ἑτέρῳ ἐγκλήμασιν κα-
τηγορίας αὐτῶν γενομένης, εἰωθόσιν οἷς προσποίησις ἀρε-
τῆς καὶ πρὸς [i] τοὺς δίκῃ ἐχθροὺς γεγονότας ἐπὶ τοιούτοις
καιροῖς τὰ μίση καταπίπτειν.

"lamentatione aut luctu, qui rege dignus ſit,
"moreretur, hoc ſibi animum urere. Se enim
"quæ ſit Judæorum mens perſpectum habere,
"nihilque illis ſua morte optatius lætiuſque
"accidere poſſe, ut qui ſe vivente rebellare
"auſi fuerint, ſuoque donario contumeliam
"facere. Itaque illorum officii eſſe, ut ad ſe
"aliquantulum hoc dolore ſublevandum ali-
"quid decernerent. Nam ſi ſecum ſentire vo-
"luerint, fore ut juſta ſibi ſplendida, & longe
"alia quam regibus ſolent, perſolvantur, ut-
"que ſerio per univerſam nationem luctu con-
"decoretur, quem alioquin non niſi per ludum
"jocumque deplorarent. Quare ubi illum
"animam egiſſe videbunt, debere eos collo-
"care circa Hippodromum milites, mortis
"ejus adhuc ignaros (neque enim eam niſi
"hoc perfecto indicandam) jubereque ſe ut
"omnes ibi concluſos miſſilibus configant:
"atque ita, cum iſti hoc modo perempti fue-
"rint, ipſum eos bifariam delectaturos eſſe,
"dum & illi ſui morientis voluntatem exſe-
"quantur, & is luctu memorabili cohoneſtabi-
"tur." Atque ille quidem eis iſta mandavit,
plorans miſerabiliter, & per amorem conſan-
guinitatis, perque fidem, quam Deo deberent,
eos obteſtans, ne ſibi honorem hunc denega-
rent: id quod illi ſe facturos eſſe promiſerunt.

6. Jam vero qui fuerit homini iſti animus, cui & priora forſan placebant, quod ex vitæ amore acta eſſent quæ in conſanguineos ſuos perpetraverat, ex iis licet conjicere, quæ modo in mandatis, ab omni humanitate alienis, dederat; *ſcilicet* ut totam gentem in luctum & chariſſimorum deſiderium conjiceret, jubendo unum aliquem è ſingulis familiis neci dari, nulla licet ipſum injuria affecerant, nec criminis cujuſpiam ab aliis accuſati fuerant: cum iis qui vel minimum ſibi virtutis vendicant moris ſit, in eos, quibuſcum illis juſtæ inimicitiæ, in ejuſmodi præſertim tempore odium deponere.

Quid auctor de Herode ſenſerit.

θ'. ΚΕΦ. ζ'.

Ἡρώδης διανοεῖ ἑαυτὸν φόνῳ αὐτόχειρ γῆσαι, καὶ μετ' ὀλίγον Ἀντίπατρον ἀναιρεῖσθαι κελεύει.

IX. CAP. VII.

Herodes conatur ſibimet manus inferre; & paulo poſt Antipatrum interfici jubet.

Ταῦτα δὲ ἐπιστέλλοντος αὐτοῦ πρὸς τοὺς συγγενεῖς, γράμματα παρῆν ὑπὸ τῶν εἰς Ρώμην πρέσβεων ἀπεσταλμένων εἰς Καίσαρα· καὶ ἀναγνωσθέντων ὅ κε-
φάλαιον ἦν, ὡς ἥ τε Ἀκμὴς ὀργῇ τῇ Καίσαρος ἀνῃρημένη, ἐφ' οἷς Ἀντιπάτρῳ συνῆκεν ἀχθομένῳ, αὐτόν τε Ἀντίπατρον, ὡς ἐπὶ γνώμῃ τῇ ἐκείνου [k] ποιεῖτο ὡς πατρὸς καὶ βασιλέως, εἴτε φυγάδα ἐλαύνειν ἐθελήσειεν, εἴτε [l] καὶ κτανεῖν. τούτων [m] ἀκροασάμενος Ἡρώδης, βραχὺ μέν τι ἀνελύπησεν ἡδονῇ τῶν γεγραμμένων, θανάτῳ τε τὴν Ἀκμὴς ἐπαμύνοντος, καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ τῷ παιδὶ τιμωρίας. [n] θερμῶν δὲ εἰς μέγα τὴν ἀλγη-
δόνων, παρίετο τὴν ἀλαζονευομένου σιτίων· καὶ ἤτησε μῆλον καὶ μαχαίριον. ἦν γὰρ ἐν ἔθει καὶ πρότερον αὐτῷ, [o] περιλήψασθαι αὐτὸ

Herodis legati, Roma venientes, læta nunciant.

INterim, dum iſta cognatis ſuis mandat, adveniunt Roma literæ à legatis, quos ad Cæſarem miſerat, quibus ſignificabatur, Acmen indignatione Cæſaris interfectam eſſe, quod Antipatro facinorum adjutrix fuerit, ipſumque Antipatrum relictum eſſe arbitrio illius, ut patris & regis, ſive in exſiliam eum pellere vellet, ſive morte multare. Cum iſta accepiſſet Herodes, meliuſcule ſe habuit ex tam læto nuncio, animis & ex Acmes interitu ſublatis & ex poteſtate de filio ſupplicium ſumendi ſibi permiſſa. Cruciatibus autem in immenſum creſcentibus, langueſcebat inedia confectus: atque pomum popoſcit & cultellum. ſolitus enim erat & antea manu ſua poma decorticare

a Ἐκτὸς *Vat.* forſan pro ἰδιωτὸς. b Ita cum *Cod. Vat.* ὢν ἄλλων in *Editis Aliiſque.* c Ita lego. ἐπὶ παιδιᾷ in *Editis.* ἐπὶ παιδὶ καὶ γ. *Vat.* ἐπὶ παιδιᾷ *Busb.* qui & ὀλοφυρομένων habet. d Πρᾶξαι *Vat. & Busb.* e Ita *Vat.* ἐπιστειλαμεν in *Editis Aliiſque.* f Eo modo *Vat.* προσκαλῶν in *reliquis.* g Eſt qui malit καὶ ὅσῳ. Forſan καὶ ὅτῳ, vel καὶ ὅτῳ αὐτῷ, vel καίτοι αὐτῷ τὰ πρ. h Ita ex conjectura. εἰσφερομένων in *Editis & MSS.* i Ita lego cum *Cod. Vat.* τοὺς οὐ δίκῃ ἐχθροὺς γεγονότας τοιούτοις κ. in *Editis Aliiſque.* k Ποιεῖτο *Busb.* l Illud καὶ è *Codd. MSS.* m Sic *Busb. & Vat.* ἀκροώμενος in *reliquis.* n Ita *Busb. & Vat.* θερμῶς & mox θέλοντος in *Editis.* θέλει ὡς ἡ *Gall.* τὴν δὲ ἀλγηδόνα εἰς μέγα ἠρμῆσθαι, ἀπεῖχετο μὲ σιτίων *Zonar.* o Περιλήψασθαι *Busb.*

Herodes manus sibi inferre conatur.

corticare & fruſtatim comeſſe. Ubi id habuit, circumſpexit, & ſeipſum ferire voluit. Quod ſane feciſſet, niſi ejus ſobrinus Achiabus manum ei prehendiſſet, magnumque clamorem edidiſſet. unde tantus repente in regia ululatus & tumultus coortus eſt, quantus ſi mortuus rex fuiſſet. & Antipater, patrem vere mortuum credens cœpit confidenter, quaſi jam ſolvendus & rex nullo negotio futurus, loqui, cumque cuſtode carceris de miſſione agere, multa ei tum in præſens tum in futurum promittens, quaſi jam de re ejuſmodi inſtaret certamen. Ille vero non ſolum id, quod voluit Antipater, facere recuſabat, ſed & voluntatem ejus regi it nunciatum, poſtquam multas ab eo ſolicitationes expertus fuiſſet. Tum Herodes, qui jam ante male affectus erat erga filium, ubi audivit cuſtodem carceris iſta narrantem, cum exclamatione caput ſibi, quamvis in extremis eſſet, percuſſit, erectuſque in cubitum imperat, miſſis quibuſdam ſatellitibus, ut è veſtigio, ſine ulla cunctatione, Antipatrum interficerent, eumque in Hyrcania ignobili funere ſepelirent.

Mors Antipatri.

δι' αὐτῆ ἡ κατ' ὀλίγον τέμνοντι ἐαυτόν. λαβὼν δὲ καὶ περισκεψάμενος, γιώμιον εἶχεν ὡς παύσων ἑαυτόν. [a] καὶ ἐπεφράχει, μὴ φθάσαντος αὐτῆ καλαλαβεῖν τὴν δεξιὰν Αχιάβου, ὃς ἀνεψιὸς ἦν αὐτῆ. ἡ μέγα ἀναχραγόντος, οἰμωγή τε αὖθις ἀνὰ τὸ βασίλειον ἦν, ἡ θόρυβος μέγας ὡς οἰχομένου τοῦ βασιλέως. [b] ἡ Αντίπατρος, πιστεύων δὴ τέλος ἀληθῶς τὸν πατέρα ἔχειν, θαρσεῖ τε [c] ἐχρῆτο ἤδη τοῖς λόγοις, ὅλος ὡς ἤδη τῶν δεσμῶν ἀφησόμενος, ἡ τὴν βασιλείαν ἀκοντὶ [d] δεξόμενος εἰς χεῖρας· ἡ τῷ εἰρκτοφύλακι περὶ ἀφέσεως ἦν αὐτῆ διάλογος, μεγάλα ὑπισχνουμένῳ εἰς τὸ παρὸν ἡ τὸ αὖθις, ὡς ἂν περὶ τοιούτου τοῦ ἀγῶνος [e] ἐνεστηκότος. ὁ δὲ, ἡ μόνον ἀπιθὴς ἦν θεάσασθαι ἐφ' οἷς ἠξίου Αντίπατρος, ἀλλὰ ἡ τῷ βασιλεῖ ἀποσημαίνει διάνοιαν τὴν ἐκείνου, πολλοῖς ἡ προσφοραῖς παρ' αὐτοῦ χρώμενος. ὁ δὲ Ηρώδης ἡ πρότερον ἐχ ἡσυχάζοντος ὑπ' εὐνοίας τοῦ υἱέος, ἐπεὶ ἤκουσε τοῦ εἰρκτοφύλακος ταῦτα εἰρηκότος, ἀνεβόησέ τε ἀναπτύσσων τὴν κεφαλὴν, καὶ τῷ ἐν τῷ ὑσάτῳ ὢν, ἡ ὅτι [f] τὴν ἀγκῶνα θεραπεύσας ἑαυτὸν κελεύει πέμψας [g] τινὰς τῶν δορυφόρων, μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' ἐν τῷ ὀξέως [h] κλείναντας αὐτὸν ἐν Υρκανίᾳ [i] ταφὰς ἀσήμους ποιεῖσθαι.

X. CAP. VIII.

De Herodis deceſſu, teſtamento & funere.

Herodis teſtamentum mutatum.

DEinde mutata voluntate teſtamentum ſuum denuo mutavit *Herodes*: & Antipam quidem (cui regnum reliquerat) Galilææ Peræaque tetrarcham conſtituit, regnum vero Archelao dedit; atque Gaulonitidem & Trachonitidem & Batanæam & Peniadem Philippo filio ſuo, Archelai fratri, tetrarchiæ nomine conceſſit; & Salomæ ſorori ſuæ Jamniam & Azotum & Phaſaëlidem attribuit, & argenti ſignati quingenta millia. Quin & aliis, quotquot ſibi conſanguinei eſſent, proſpexit atque conſuluit, ſingulos, pecuniam iis largiendo redituſve *annuos*, egregie locupletans. Cæſari quoque *legavit* argenti ſignati centies centena millia, ac præterea vaſa *ſua* tam aurea quam argentea, pretiique ſtupendi veſtes. Juliæ autem Cæſaris uxori, & aliis nonnullis quinquagies centena millia. His factis, quinto poſt occiſum Antipatrum die vitam finivit, cum regnaſſet poſt interfectum Antigonum annos triginta quatuor; poſtquam autem à Romanis rex creatus fuerat, triginta ſeptem: vir pari in omnes immanitate, iræ effrenatæ, animoque jus faſque deſpiciente, fortuna autem, ſiquis alius, propitia uſus, ut qui ex privato ad regnum evectus fuerit, & innumeris circundatus periculis ex omnibus effugerit, & non niſi provecta ætate vita deceſſerit. Quod vero ad res domeſticas attinet, præſertimque filios ſuos, hîc quoque felix fuit ſua ſententia, quod ſe de inimicis victoriam reportaſſe exiſtimaverit, meo vero judicio pro miſero admodum & infelici habendus eſt.

Ejus deceſſus.

Auctoris de Herode judicium.

ΚΕΦ. ι'.

Περὶ Ηρώδου τελευτῆς, διαθήκης ἡ ταφῆς.

ΤΑΣ δὲ διαθήκας αὖθις [k] μετέγραφε μεταβολῆς αὖτῷ περὶ τὴν διάνοιαν γενομένης· [l] Αντίπατρον μὲν, ᾧ τὴν βασιλείαν καλαλελοίπει, τετράρχην καθιστὰς Γαλιλαίας τε ἡ Περαίας, Αρχελάῳ δὲ τὴν βασιλείαν χαριζόμενος, τήν τε [m] Γαυλανῖτιν ἡ Τραχωνῖτιν ἡ Βαταναίαν ἡ [n] Πανιάδα Φιλίππῳ, παιδὶ μὲν ὄντι αὐτῆ, Αρχελάῳ δὲ ἀδελφῷ γνησίῳ, τετραρχίαν τὴν [o] Ἰάμνιαν δὲ ἡ Αζωτον ἡ Φασαηλίδα Σαλώμῃ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆ καταλείπει, ἡ ἀργυρίου ὀπισήμου μυριάδας πεντήκοντα. τρισχίλιοι δὲ ἡ τῶν λοιπῶν, ὁπόσοι συγγενεῖς ἦσαν αὐτῷ, [p] χρημάτων τε δόσεσι ἡ προσόδων ἀναφοραῖς, ἑκάστους ἐν εὐπορίᾳ καθιστάμενος. Καίσαρι δὲ ἀργυρίου μὲν ὀπισήμου μυριάδας χιλίας, χωρὶς δὲ σκεύη τὰ μὲν χρυσοῦ, τὰ δ' ἀργύρου, ἡ ἐσθῆτα [q] παμπολυτελῆ. Ιυλίᾳ δὲ τῇ Καίσαρος γυναικὶ, καὶ παισὶν ἑτέροις πεντακοσίας μυριάδας. ταῦτα διαθέμενος ἡμέρᾳ πέμπτῃ, μετὰ τὸν Αντίπατρον κλείνει τὸν βίον, τελευτᾷ, βασιλεύσας μετὰ μὲν ἀνεῖλεν Αντίγονον, [r] ἔτη τέσσαρα καὶ τριάκοντα, μετὰ δὲ τὸν Ρωμαίων [s] ἀπελεύθερον, ἐπὶ καὶ τριάκοντα· ἀνὴρ ὠμὸς μὲν εἰς πάντας ὁμοίως, καὶ ὀργῆς μὲν ἥσσων. χρείττων δὲ δικαίου, τύχῃ δὲ εἰ καί τις ἄλλος κεχρημένος εὐμενεῖ. ἔκ τε γὰρ ἰδιώτου βασιλεὺς καλασὰς, ἡ κινδύνοις περιπίπτων μυρίοις, πάντων ἐκράτησεν, καὶ τὴν ζῆν ὅπη μήκιστον ἐξέλιπε. ὁπόσα δὲ τὰ κατ' οἶκον περὶ υἱεῖς τοὺς αὐτῆ, ὅσα μὲν γνώμῃ τῇ ἐκείνου, [t] καὶ τύχῃ πάνυ δεξιᾷ κεχρημένος διὰ τὸ κρίνας ἐχθροὺς κρατεῖν οὐχ [u] ὑστερῆσαι, δοκεῖ δέ μοι καὶ πάνυ δυστυχής.

Β'. Σαλώ-

a Καὶ πίστραχον ἂν Busb. b Καὶ ὁ Αντίπατρος Vat. & Busb. c Ita Busb. & Gall. ἐχρᾶτο in Editis Aliisque. d Ἐξόμενον Vat. e Ita cum Busb ἀνεστηκότος in cæteris. f Illud τὸν è Codd. MSS. g Sic Busb. Zonar. & Joſephus l. 1. de Bello Jud. πρὸς τὸν in Editis. h Ita Busb. κτείναντας Zonar. κτείναντα in Editis Aliiſque. i Eo modo Busb. & Vat. ταφὰς in reliquis. k Μετεχειρίσω Busb. l Αντίπατρον μὲν ὃν ᾧ Busb. m Γαυλανῖτιν Busb. n Παναιάδα Busb. videſis Var. Lect. ad p. 697. o Al. Ἰάμνειαν. p Χρημάτων δόσεσι Busb. q Πάνυ πολυτελῆ Busb. πάνυ πολλοῦ τίλους Vat. r Joſephi numeros hîc loci (poſt Uſſerium in Annalibus ad A. M. 4001.) defendit explicatque Ant. Pagi in Apparatu ad Annales Baronii, p. 35. Videſis Joſ. Scaligerum de Emend. Tem. p. 433. in Can. Iſagog p. 332. & in Animadverſ. Euſeb. p. 163. Kepplerum de Anno Nat. Chriſti, c. 9. & Langium de Annis Chriſti, p. 346. s Ita Vat. ἀπελεύθερος Busb. ἀπελεύθερον in Editis & Zonara. t Ita lego ex Joſepho in l. 1. de Bello Jud. deerat vox τύχῃ in Editis & MSS. u Υστέρησαι Busb. & mox δοκεῖν Vat.

a Παρεχῶ

β'. Σαλώμη δὲ καὶ Αλεξᾶς, πρὶν ἔκπυστον γενέσθαι τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως, τοὺς ὀφειλομένους ἐπὶ τὸν ἱππόδρομον καθεκλεισμένους ἀπέπεμψαν ὀφείλοντες, φάμενοι βασιλέα κελεύειν ἀπιέναι αὐτοὺς ὀφείλοντας ἐπὶ τὰς ἀρχὰς νέμεσθαι τὰ οἰκεῖα. θεραπεύεται τε αὐτοῖς ἤδη εὐεργεσία μεγίστη εἰς τὸ ἔθνος. ἐφανερώθη δ' ἤδη ὁ θάνατος τοῦ βασιλέως· καὶ Σαλώμη καὶ Αλεξᾶς, συναγαγόντες ὅ τε στρατιωτικὸν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ὅ ἐστι Ιεριχοῦντι, πρῶτον μὲν ἐπιστολὰς ἀνέγνωσαν τοῖς τοὺς στρατιώτας γεγραμμένοις, ἐφ' οἷς τε πίστεως εὐχαριστία καὶ εὐνοίας τῆς εἰς αὐτὸν, καὶ παρακλήσεως τοῦ ὁμοίαν παρέχεσθαι Αρχελάῳ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, ὃν βασιλέα καθίστα. εἶτα μέντοι Πτολεμαῖος, τοῦ σημαντῆρος τοῦ βασιλέως πεπιστευμένος, τὰς διαθήκας ἀνέλεγεν, αἷς λήψεσθαι κύριοι οὐκ ἄλλους ἔμελλον, ἢ Καίσαρος ἐντυχόντος αὐταῖς. βοὴ οὖν εὐθὺς ἦν ἐκτιμώντων Αρχέλαον βασιλέα, καὶ οἱ στρατιῶται σὺν τοῖς ἡγεμόσι εὔνοιάν τε ὑπισχνοῦντο καὶ προθυμίαν τοῦ αὐτὸν, καὶ συλλήψορα τοῦ Θεὸν παρεκάλουν.

γ'. Ἐντεῦθεν δὲ τάφον ἡτοίμαζον τῷ βασιλεῖ, μελήσει Αρχελάῳ πολυτελεστάτην γενέσθαι τὴν ἐκκομιδὴν τοῦ πατρὸς, καὶ πάντα τὸν κόσμον προκομίσαντος εἰς ὃ συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ. ἐφέρετο δὲ ἐπὶ κλίνης χρυσέας λίθοις πολυτελέσι καὶ ποικίλοις διαπεπασμένης· στρωμνή τε ἦν ἀλουργὴς καὶ ἐμπέπλεκτο πορφυρίσιν ὁ νεκρὸς, διαδήματι ἠσκημένος, ὑπερκειμένου στέφανου χρυσέου, σκῆπτρόν τε τῇ δεξιᾷ παρακείμενον. περὶ δὲ τὴν κλίνην οἵ τε υἱεῖς καὶ ὁ πλῆθος ἦν τῶν συγγενῶν· ἐπὶ δὲ τούτοις ὅ στρατιωτικὸν κατὰ οἰκεῖα ἔθνη καὶ προσηγορίας διεκρίθη, ἦσαν γὰρ ἐπιλεκτοι. πρῶτοι μὲν οἱ δορυφόροι, μετὰ δὲ ὁ Θρᾳκίων, ἐπὶ δὲ τούτοις ὁπόσοι Γερμανοὶ, καὶ ὁ Γαλατικὸν μετ' αὐτοὺς, ἐν κόσμῳ πάντες ὡς πολεμικωτάτῳ. τούτων δὲ κατόπιν ἤδη πᾶς ὁ στρατὸς ὡς εἰς πόλεμον ἐξωδεύοντες, ὥσπερ ὑπὸ λοχαγῶν ἀγόμενοι καὶ τοῖς ταξιάρχοις αὐτῶν. τούτοις ἑπόμενοι πεντακόσιοι τῶν οἰκετῶν ἀρωματοφόροι. ἦγε δὲ ἐπὶ Ηρωδίου κατὰ ὁδὸν. τῆδε γὰρ αὐτῷ ἐγένετο αὐτὸν ταφαῖς κελεύσματι ὡς αὐτός. Ηρώδης μὲν δὴ τὸν ἐτελεύτα τὸν τρόπον.

δ'. Αρχέλαος δὲ, ἐπὶ μὲν ἑβδόμους ἡμέρας πένθος ἦγε ἐπὶ τῷ πατρὶ τιμῶν διετέλει. τόσας γὰρ ἀξιοῖ ἄγεσθαι τὸ νόμιμον τοῦ πατρίου. ἐστιάσας δὲ τοὺς ὁμίλους, καὶ καταλύσας τὸ πένθος, ἄνεισιν εἰς τὸ ἱερόν. ἦσαν δὲ εὐφημίαι καὶ ἔπαινοι καθ' ὃς πρὸς ἴσοι, ἐκάστων τοὺς πλησίον ἀλλήλους φιλοτιμουμένων εἰς τὸ δοκεῖν μείζοσι χρῆσθαι ταῖς εὐφημίαις. ὁ δὲ εἰς ὑψηλὸν βῆμα πεποιημένον ἀνελθὼν, καὶ ἱδρυθεὶς εἰς θρόνον χρυσοῦ πεποιημένον, ἀντεδέξιώτο τοὺς ὁμίλους, χάριτας τῶν εὐφημιῶν τιμὴ εὔνοιαν αὐτῶν ἡδονῇ φέρων· χάριν τε ὡμολόγει, "ὅτι μηδὲν αὐτῷ μνησικακοῖεν ἀνθ' ὧν ὁ "πατὴρ εἰς αὐτοὺς ὠργίσθη, καὶ πειράσεσθαι μὴ "ἐλλείψειν ἀμειβόμενον τὸ πρόθυμον αὐτῶν. ἄρτι μέν "τοι φευδωνυμίας τοῦ βασιλείου ὀνόματος τετιμῆσθαι δὲ

2. Cæterum Salome & Alexas, antequam divulgata eſſet regis mors, concluſos in Hippodromum domum dimiſerunt, dicentes regem jubere ut in provincias *ſuas* diſcederent, reſque domi curarent. ita quidem maximo beneficio ab illis affecta eſt gens *univerſa*. Atque jam mors regis in ore & ſermone omnium cœpit eſſe: ac Salome & Alexas, militia omni in Hierichuntis theatrum coacta, primum ſcriptas ad milites literas legerunt, in quibus rex eis ob fidem & gratum erga ſe animum, gratias agebat, & ut idem Archelao filio ſuo, quem regem inſtituiſſet, præſtarent orabat. deinde Ptolemæus, cui creditum erat regis ſigillum, teſtamentum recitavit, quod ratum eſſe non poterat, niſi prius inſpectum eſſet à Cæſare. Ac ſubito clamor exſtitit in honorem Archelai, eique milites gregatim, necnon duces, eandem, quam patri præſtitiſſent, amicitiam benevolentiamque præſtiterunt, Deumque ei ſecundum exoptarunt.

Salome & Alexas dimittunt Judæos in Hippodromum concluſos.

Archelao, ut regi, acclamatur.

3. At poſt hæc funus parabant regi, id agente Archelao ut pater ſplendidiſſime efferretur, atque omnem ornatum proferente ut *magna* cum pompa comitaretur mortuum. Ferebatur igitur in lectica aurea, multis & variis ingentis pretii lapidibus diſtincta; ſtragula murice fulgebat, & corpus purpura erat amictum, cujus vertici adhærebat diadema, ſupraque corona aurea; & dextra ſceptrum geſtabat. Lectum ſtipabant filii & cognatorum multitudo. His proximi erant milites per gentes ſuas diſtributi earumq; nominibus diſtincti, in hunc modum diſpoſiti. Primi incedebant ſatellites; deinde *agmen* Thracicum; poſtea Germani; & deinceps Galli; ornatu omnes militari: reliqua deinde exercitus multitudo, ac ſi in bellum iretur, ſub ſuis ducibus eorumque centurionibus. Hos ſequebatur quingenti famuli, aromata portantes. Ibant autem verſus Herodium octo ſtadia: ibi enim, ut ipſe mandaverat, ſepultus eſt. Et Herodes quidem hoc modo è vita exceſſit.

Exſequiæ Herodi ſolutæ.

4. Archelaus autem luctum dierum ſeptem in honorem patris integravit. tot enim dies poſtulat patria conſuetudo. Deinde cum multitudinem convivio excepiſſet, luctu finito, in templum aſcendit. atque omnes, quaqua tranſibat, fauſtis eum ominibus & præconiis proſequebantur, certatim id agentibus ſingulis ut quam lætiſſimas edere viderentur acclamationes. Tum vero ille, conſcenſo ſuggeſtu, ſublimis in aurea ſella reſidens, populum viciſſim excipiebat, oſtendens ſibi gratam acceptamque eſſe illorum benevolentiam, lætis gratulationibus expreſſam, eiſque gratias egit, "quod paterna- *Ejus concio.*
"rum in ipſos injuriarum memoriam depoſuiſſent, ſeque ſedulo conaturum *pollicebatur* ne
"quid ſibi deſit, quo minus egregiæ illorum vo-
"luntati vices rependeret. In præſenti qui-
"dem regio nomine ſe abſtinere: appellationis
"tamen

Luctu finito Archelaus populum convivio excipit.

a Παρεχῆ *Busb.* παρεκεχῆ *Vat.* b Ελεγεν *Vat.* qui mox habet ἀντ. τῷ Αρχ. c Τῶν αὐτῶν *Vat.* d Ταφῶν *Busb.* e Ita *Vat.* & *Busb.* συμπομπεύσοντα in *Editis Aliiſque.* ἀλλὰ πάντα τὸν βασίλειον κόσμον ἐκφέροντα, συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ in lib. 1. de *Bello Jud.* f Sic *Busb.* & *Vat.* ἀμφιέστο πορφυρίσιν in *Editis Aliiſque.* g Ita cum *Cod. Vat.* & *Epiphanio*, qui vertit, *per proprias diſtincta nationes & diſcreta nominibus.* κατὰ ἰδίους ἐκάστους ἐπιγραφὰς διῃρεῖτο in *Editis Aliiſque.* h Ita lego ex conjectura, favente *Epiphanio*, qui vertit, *erant autem tali ordine diſtributi.* i Τούτοις ἐπιτεταγμένοι π. *Vat.* k Vide *Annott.* ad extremum lib. 1. de *Bello Jud.* l Sic *Busb.* & *Vat.* πάντα τὸν ἐπὶ τῷ πατρὶ πόνον διετέλει *Baſ. Aliique.* τὸν τῷ π. *Gen.* m Χρῆσθαι *Busb.* n Χρυσοῦ *Busb.* & *Vat.* o Ita cum *Busb.* & *Vat.* ἀντεδέξιῶτο in *Editis Aliiſque.* p Ομολογεῖν δέοντι μηδὲν *Vat.* q Πειράσεσθαι *Busb.* r Ita *Vat.* & *Busb.* φευδωνυμίας in *Editis Aliiſque.*

"tamen honorem conſequuturum, ſi Cæſar te-
"ſtamentum à patre ſcriptum auctoritate ſua
"confirmaverit: quam ob cauſam ipſum, cum
"ſtudioſe id ageret exercitus, ut diadema ei
"imponeretur, honorem inde adeo expetitum
"accipere noluiſſe, quod eſſet adhuc incerta
"voluntas ejus, qui iſtum valere ratumque
Archelai promiſſa. "eſſe juſſurus eſt. Verum, ſi fuerit adeptus
"imperium, ſibi non defuturam illius bonita-
"tem qui benevolentiam eorum remunerabit.
"operam enim daturum ut in omnibus erga
"eos patre melior eſſe videatur." Illi vero,
quo more vulgus ſolet facere, rati primis
Populi poſtulata. diebus aperiri mentem eorum, qui ad tantæ
poteſtatis faſtigium provehuntur, quo ſuavius
& humanius eos alloquebatur Archelaus, eo
magis eum collaudabant, & ſcribebant quæ
ſibi dari poſtulabant. Alii ut tributa annua di-
minuerentur clamabant; alii ut vincti ſolve-
rentur, quos & multos & longo tempore He-
rodes habebat: erant etiam qui vectigalia, re-
bus in foro emptis venditiſque impoſita, & ſa-
tis acerbe exacta, tolli efflagitabant. ad quæ
Archelaus minime contradicebat, quoniam id
ſuſceperat ut multitudini in omnibus gratifi-
caretur, quippe quod populi erga ſe benevo-
lentiam permagni momenti eſſe exiſtimaret ad
confirmationem regni ſui. Et hinc, facta re di-
vina, ad convivium cum amicis ſe contulit.

"αὐτὸν τῇ ἀξιώσει, εἰ περ βεβαίως Καῖσαρ ἐπικυρώσῃ
"τὰς Ἀλφθήκας, ἃς ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ πατὴρ ἐγράψησαν αὐ-
"τῷ. διὰ ἣν αἰτίαν οὐδὲ τὸ στράτευμα ὁμοίως ἔσπευδε
"χεῖνται [a] Ἀλφάδημα αὐτῷ περιθέσθαι προθυμούμενον, δέ-
"ξασθαι τὸ προσαγόμενον. τῆς ὑπερβαλλούσης τιμῆς, ἀφ' ὧν
"μηδέπω τὸ κυρίως ἀποδώσοντα φανερὸν εἰ προσδοκώμε-
"νον. προθύμως μέν γε εἰς αὐτὸν τὸ πρόσχημ' ἔχειν
"ἀρετῆς δ' ἀμειψομένην τὴν εὔνοιαν αὐτῶν. πρᾳότερον δ'
"ἐν πᾶσι τὰ πρὸς αὐτὸν φανεῖσθαι τοῦ πατρὸς ἀμείνονα
"τὰ πάντα." οἱ δέ, ὡς ὄχλος εἴωθεν φιλεῖν, οἰόμενοι τὰς
προφάσεις τῶν ἡμερῶν τὰς ἀφανοίας ἐμφανίζειν τὴν παλίντονον
ὀργὴν τοιάνδε ἀρχάς, ὅσῳ πρᾴως καὶ θεραπευτικῶς ὁ Ἀρ-
χέλαος διελέγετο αὐτοῖς, τοσῷδε μειζόνως τε ἐχρῶντο τοῖς
ἐπαίνοις, [b] καὶ τὰς αἰτήσεις δωρεῶν [c] ἐπεγράφοντο. ἃ μὲ
εἰσφορὰς ἃς σταυσίους φέρειν ὀπισθφίζειν βοῇ χρώμε-
νοι· ἃ δὲ αὖ δεσμωτῶν, οἳ ὑφ' Ἡρῴδου ἐδέδεντο, πολ-
λοὶ δ' ἦσαν καὶ πολλῶν χρόνων, ἀπόλυσιν. εἰσὶν δὲ οἳ
ἄρσεις τῶν τελῶν, ἃ ὠνίοις πρασίοις ἢ ὠναῖς [d] δημοσίαις ἐπε-
βάλλετο [e] προσούμενα πικρῶς, αἰτοῦντο. ἀντέλεγέ τε ἠ-
δαμῶς Ἀρχέλαος, [f] ἐπεὶ ἤρατο ὁμίλοις ἀπαθὴς ὢν ποιεῖν
πάντα, ἀφ' τὸ νομίζειν μέγα πρᾶγμα εἰς τήρησιν τῆς
ἀρχῆς γενήσεσθαι, τὴν εὔνοιαν αὐτῶν τῆς πλήθους. ἐν-
τεῦθεν δὲ θύσας τῷ Θεῷ κατ' εὐωχίαν ἔπεμπε μετὰ τῶν φίλων.

XI. CAP. IX. ΚΕΦ. θ'. ια'.

Quomodo populus ſeditionem movit contra Archelaum: & ut ipſe Romam profectus eſt.

Ὡς ὁ λαὸς ἐστασίασε πρὸς τὸν Ἀρχέλαον· καὶ ὡς αὐτὸς
ἔπλευσεν εἰς Ῥώμης.

Tumultuoſe agunt Judæi ut occiſos ab Herode ultum iret Archelaus.

INterea Judæi quidam, novarum rerum deſiderio congregati, Matthiæ & ejus ſociorum, ab Herode occiſorum, mortem deplorabant, (qui tunc temporis exſequiarum honore privati erant metu Herodis, erant quippe iſti ob dejectam aquilam auream morte multati) magnum edentes clamorem & lamentationem; inſuper & convicia quædam, quaſi in mortuorum ſolatium, in regem *defunctum* jactabant. Cumque in unum locum convenissent, ab Archelao contendebant, ut id facinus in eos vindicaret, quos habuerat Herodes in pretio: utque in primis pontificem abdicaret ab Herode conſtitutum, aliumque deligeret magis legitimum & ad munus obeundum puriorem. Iſtis Archelaus, licet graviter illorum impetum ferens, annuebat, quòd illi iter inſtaret quod ad Romam quam ocyſſime facere propoſuerat, ut voluntatem Cæſaris de ſe perſpectam haberet. Miſſo itaque duce qui perſuaſione uteretur, ut omiſſo propter iſta vindictæ ſtudio conſiderarent, & morte pœnas dediſſe illorum amicos ex lege, & poſtulatis eorum magnas ineſſe contumelias, & tempus hoc alia *conſilia* poſcere, opuſque

Archelaus ad populum ſedandum ducem mittit.

ΕΝ τούτῳ δὲ τινὲς τῶν Ἰουδαίων, συνελθόντες νεωτέ-
ρων ἐπιθυμίᾳ πραγμάτων, ὠδύροντο Ματθίαν
καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ὑφ' Ἡρῴδου ἀποθανόντας· οἱ πα-
ραχρῆμα τῶν [g] ἐκ δεινῆς τιμῆς φόβῳ τῷ ἐκείνου [h] ἀπε-
στέρηντο, [i] ἦσαν δὲ τῶν ὅτι καθαιρέσει δὴ χρυσοῦ ἀετοῦ [k] κα-
τα δεδικασμένων· [l] ὅτι μέγα τε τῇ βοῇ καὶ οἰμωγῇ χρώ-
μενοι, καί τινα, ὡς κύφισιν φέροντα τοῖς τεθνεῶσιν, ἀπερ-
ρίπτων εἰς τὰ βασιλέα. συνόδου τε αὐτοῖς γενομένης ἠξίουν
τιμωρίαν αὐτοῖς ὑπὲρ Ἀρχελάου γενήσεσθαι κολάσεσι τῶν
ὑπὸ Ἡρῴδου τιμωμένων· καὶ πάντων γε καὶ προτοῦ μὲ
ἐκδικώτατον [m] τὸν ὑπ' αὐτῷ ἀρχιερέα καθεστῶτα [n] παύ-
σαντα, νομιμώτερόν τε ἅμα καὶ καθαρὸν ἀρχιερεῶσθαι
ἄνδρα [o] αἱρεῖσθαι. τούτοις Ἀρχέλαος, καίπερ δεινῶς φέρων
[p] τὴν ὁρμὴν αὐτῶν, ἐπένευε, ἔχων τιν' ὅτι Ῥώμης ὁδὸν ἀνύε-
σθαι προκειμένην αὐτῷ τάχος, ὅτι προσκοπήσει τὰ δο-
ξάντων Καίσαρι. πέμψας δὲ τοὺς στρατηγοὺς πειθοῖ χρῆ-
σθαι, [q] μὴ τῆς ὅτι τοιούτοις τιμωρίας ἀποστάντας σκοπεῖν,
θάνατόν τε ὃς τοῖς φίλοις αὐτῶν συνέλθοι μετὰ νόμων
γεγενότα, καὶ τὰς αἰτήσεις ὡς ὅτι μέγα τὸ ὑβρίζειν
προῖσιν, τούς τε χαρὰς οὐκ ἐν τοιοῖσδε [r] μᾶλλον
δὲ

a Τὸ Ἀλφάδημα *Vat.* & *Busb.* b Καὶ κατ' αἰτήσεις *Vat.* c Ἐπέφερον *Busb.* ἐπεγράφατο *Vat.* d Ita lego, *Epiphanio* vertente, *alii vero gravedines, quas Herodes in emptionibus & in publicis nundinis conſtituerat auferri vociferabantur.* ἡμοσίαις in *libris* omnibus, nullo plane ſenſu. e Eo modo *Busb.* πρασσομένας in *Editis Aliiſque.* f Ita lectum eſſe volui pront conjecerat *Cotelerius* in notis ad Volumen ſecundum *Monumentorum Eccleſiæ Græcæ*, pag. 614. ἐπεὶ ἤρατο ὁμίλως ἀπαθὴς ὢν ποιεῖν πάντα in *Editis.* ἐπαίρατο ὁμ. απ. ὢν ποιεῖν *Vat.* ἐπιτηρητῶ ὁμίλω απ. ὢν ποιῶν πάντα *Busb.* g Ita cum *Cod Busb.* ἐκ τὸ πιθεῖς in *cæteris.* h Sic *Busb.* & *Vat.* ἀπεστέρητο in *Editis Aliiſque.* i Iterum cum *Cod. Busb.* ἦσαν ᾗ οἱ τῶν in *reliquis.* k Καταδεδικασμένων *Busb.* δεδικασμένων *Vat.* l Ita *Vat.* ἐπὶ μέγα μὲ τῇ βοῇ ϵ οἰμωγῇ χρ. *Busb.* ἐπὶ μέγα τι τῇ βοῆς καὶ οἰμωγῆς χρ. in *Editis.* m Illud τὸν ὲ *Codd. MSS.* n *Al.* παύσασθαι. o Vocem αἱρεῖσθαι non agnoſcit *Busb.* p Illa τὴν ὁρμὴν αὐτῶν deſunt *Vat.* & deerant forſan codici *Epiphanii*, nam vertit, *Archelaus autem, licet iſta graviter ferret, annuebat tamen* &c. q Καὶ σκιλδὸν ὡς τῆς ἐπὶ τοιούτοις τιμωρίας ἀπαν. *Busb.* r Μᾶλλον δ' ἐν τῷ ὁμ. *Busb.*

a Ita

δὲ ὅ ἀμυνοῦν ἕως κατασησάμενος τὴν ἀρχὴν ὑπ' αὐτοῦ τῇ Καίσαρος ἀφίκοιτο εἰς αὐτούς, τότε γὰρ κοινῇ [a] βουλεύσεσθαι περὶ ὧν ἀξιοῦσιν σὺν αὐτοῖς· ἄρτι δὲ ἀνέχεσθαι, [b] μὴ καὶ στασιάζειν δοκοῦσιν.

β'. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν καὶ διδάξας ἢ πρατήσων, [c] ἐκπέμπεται πρὸς αὐτούς. οἱ δὲ βοῶντες λέγειν τε οὐκ εἶναι, καὶ εἰς κίνδυνον ὃ [d] ἀπολωλέναι ἐκεῖνόν τε καθίσασαν, καὶ τὴν ἄλλην ὅσις γε ὑπὲρ σωφρονισμοῦ καὶ ἀποτροπῆς τοιούτων διεγνωσμένη τιμωρίαν φθέγξασθαι φανερὸς ἦν, ἅτε τὸ πάντα βουλόμενον τῇ αὐτῶν μᾶλλον ἢ ἐξουσίᾳ τὴν ἐφεσιν διδόναι, [e] συγχωρεῖν, δεινὸν ἡγούμενοι, εἰ ζῶντός τε Ἡρῴδου στερηθεῖεν τῶν φιλτάτων, καὶ τελευτῆς αὐτοῦ γενομένης τιμωρίας τῆς ἐπ' αὐτοῖς, [f] ἁρμοσάντων τὰς γνώμας, καὶ νόμιμόν τε τῇ δίκῃ ἡγούμενοι ὅ,τι μέλλοντι ἡδονὴν αὐτοῖς φέρειν, κινδυνόν τε τὸν [g] ἀπ' αὐτοῦ προσδέχεσθαί τε ἀμαθεῖς, ἢ [h] εἴτ' ἐπιβουλεύσει, ἐπιβουλῆς αὐτοῦ γενομένης τῆς προσχρῆμα ἡδονῆς οὐκ ἂν τοῦ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐχθίστους [i] δοκούντας αὐτοῖς. πολλῶν δὲ ἐπὶ Ἀρχελάου πεμπομένων οἱ προσλέξοιντο αὐτοῖς, [k] τῶν δὲ οὐχ ὡς ἐπ' ἐκείνῳ, γνώμῃ δὲ τῇ αὐτοῦ ἰόντων προσιόντων, ὅπως εἰς τὸ πραότερον καταστήσοιτο αὐτούς, οὐδενὸς ἀνείχοντο εἰπεῖν. ἀνάστασίς τε ἦν λίαν ὀργῇ χρωμένων, φανεροί τε ἦσαν ὅτι μέγα αὐξήσοντες τὸν στάσιν πλήθους ὑπισυρρυήσεται αὐτοῖς.

γ'. Ἐν τούτῳ δὲ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἑορτῆς, ἣν ἡ Ἰουδαίοις ἄζυμα προσπίπτειν πάτριον· [m] Πάσχα δὲ ἡ ἑορτὴ καλεῖται, ἐπόμνημα θυσίας τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἀπάρσεως αὐτοῖς γενομένης, καὶ θύουσιν [n] αὐτὸν προθύμως, πλῆθός τε ἱερείων ὡς οὐκ ἐν ἄλλῃ καταλέγειν ἐστὶν αὐτοῖς νόμιμον, κατέστη δὲ πλῆθος ἀναρίθμητον οὐκ ἐπὶ χρόνους, ἤδη δὲ καὶ ἐπὶ μυριάδας ἑπτὰ τῶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγνείαν τοὺς προσιόντας τῇ Ἰούδᾳ καὶ Ματθίαν ἐξηγητὰς τῶν νόμων ὀδυρόμενοι, συρράντες ἐν τῷ ἱερῷ προφῆς ὑπορρῆτο, τοῖς στασιώταις οὐκ ὀκνοῦντες ἢ αἰσχύνῃ μαλακίᾳ τῶν [p] αὐτῶν. καὶ δείσας Ἀρχέλαος [q] μήπω δεινόν βλάστοιεν αὐτῷ τῇ ἀπονοίᾳ, πέμπει κατὰ τὸ ὁπλιτικὸν χιλίαρχόν τε τῶν ὁμίλων [r] στασιάζοντα καταστεῖλαι πρὶν τὸ πᾶν πάντα ὅμιλον τοῦ μανιώδους αὐτῶν [s] πλέον κατασχεῖν· καὶ εἴ τινες ἀφίδρυσαν [t] πολὺ τὸ ἄλλον καθίσαντο προθυμίᾳ τοῦ στασιάζειν, ἐπ' αὐτὸν ἀγαγεῖν. ὅτι τούτους ὁ στασιώτας τῶν ἐξηγητῶν καὶ τὸ πλῆθος [x] ἐξηγρίωσαν, βοῇ καὶ ἀφυκτεύσμῳ χρώμενον ἅρμησάν τε ὅτι τοὺς φρονιώτας, καὶ προσράντες κατελεύσουσι τοὺς πλείστους αὐτῶν. ὀλίγοι δέ τινες καὶ ὁ χιλίαρχος τραυματίαι διέφυγον. καὶ τοῖς μὲν ζῶσιν παράξασιν ἀφ' ἧς ἦλθεν αὖθις ἡ θυσία ἦν. Ἀρχελάῳ δὲ ἄπορον

esse concordia, donec ad ipsos reverteretur in imperio confirmatus approbatione Cæsaris; tunc enim de iis quæ postularent una cum illis consultaturum esse: interim vero quiescerent ne seditionis crimen incurrerent.

2. Et ille quidem, cum ista suggessisset edocuissetque, ducem misit ad eos *hæc ipsa loquuturum*. Sed illi clamantes eum ne verbum quidem facere permiserunt, mortisque periculum ei intenderunt alterique cuipiam qui palam aliquid dicere auderet, quod eos ad sanam mentem perduceret, averteretque ab hujusmodi rerum studio, quod plus suæ voluntati tribuerent quam præsidentium auctoritati; grave esse existimantes, si charissimorum, quos vivo Herode amiserant, ne mortuo quidem illo impetraretur ultio, animis incitati, atque id demum jus & fas reputantes quod ipsis voluptatem allaturum videbatur, & periculum ab eo *intentatum* providere nescientes, etiamsi alicui de eo suspicio foret, præsenti quippe lætitia nimium elato, quod eos ulturi essent, quos sibi inimicissimos esse crediderunt. Et multis ab Archelao missis qui cum eis colloquerentur, quibusdam etiam non ipsius jussu sed sponte quasi sua *ad eos* advenientibus, ut ad mitiorem animum reducerentur, neminem eos vel tantillum alloqui passi sunt. Et seditio mota est ab iis qui valde irascebantur, palamque erat tumultum valde auctum iri, magno hominum numero ad eos confluente.

Ducem aliumve quempiam verba facere non sinit multitudo.

3. Cum autem sub id tempus instaret festum, quo Judæis patrium est vesci non fermentatis panibus (Pasca enim illa festivitas appellatur, in memoriam exitus illorum ex Ægypto instituta, quam quidem agant ingenti lætitia, tumque illis mos est majorem quam in ulla alia solennitate victimarum numerum mactare, atque magna vis hominum ex *universa* regione locisque extra illius fines *ad istam celebritatem* religionis ergo convenit) etiam seditiosi illi, Judam & Matthiam *legis* expositores lamentantes, in fano cœtus habuerunt, non deficiente victu, quem perturbatores istos non pudebat mendicato quærere. Itaque Archelaus, veritus ne quid gravius oriretur ex illorum insolentia, misit eò centurionem cum cohorte militum qui seditiosos coërcerent, priusquam cætera multitudo hujus furoris inficeretur contagio: & si quorum emineret in concienda seditione ferocia, illos ut ad se adducerent. In hos etiam populum irritarunt qui è factione erant *legis* expositorum, clamoribus suis & cohortationibus: adeo ut impetum in milites fecerint, propiusque adstantes maximam eorum partem lapidarint. verum ipse centurio & alii pauci effugerunt. Eoque facto manum iterum sacrificio admovent. Archelaus autem de rerum

Seditio mota in festo Paschatis.

a Ita *Vat.* βουλεύειν in *cæteris*. b Ὡς μὴ στασιάζοι *Busb.* atque ita forsan *Epiphanius*. c Ἐκπέμπει *Vat.* d Ita *Vat.* ἀπολογεμένου ἐκεῖνον καθ. in *Editis Aliisque*. e Ita lego cum *Cod. Vat.* & *Epiphan.* συγχωρεῖν δεῖν in *cæteris*. f Ὠργισμένοις *Vat.* g Sic *Vat.* ὑπ' αὐτῶ ἀποκλαῖς in *reliquis*. h Εἴτε malit Cl. *Lowthius*, ita ut εἰτε vel ἴσως ante ἐπιβουλεύσει subintelligendum sit. i Est qui malit δικαίων αὐτοῖς. k Τῶν τε ἐπιόντων μὲν ὑπ' οὐδενὸς, γνώμῃ δ' *Vat.* Lectionem ab hac *Editaque* diversam habuisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *aliis ex regis persona loquentibus, aliis autem ex illius quidem sententia, sed veluti ex sua mente monentibus* &c. l Παρίσαν δικαίως *Busb.* m *Al.* Φάσκα. n Ita *Vat.* & *Busb.* αὐτῇ in *Editis Aliisque*. o Sic *Vat.* μετ' αἰσχύνης in *reliquis*. p Ita legere visum est, quod τῶν αὐτῶν habeat *Busb.* αὐτὸς in *Editis Aliisque*. q Μὴ καί τι *Busb.* r Ita lego cum *Cod. Busb.* favente *Zonara*, qui habet χιλίαρχον μὲν ἀποίησε ἐξέπεμψε, τῶν ὁμίλων καταστέλλοντα δ' ἤδη στασιάζοντος. in *Editis* τῶν ὁμίλων τὸν ἀποστατήσαντα πρῶτον π. quæ lectio certe manca & vitiosa. s In *Editis* μὴ πλέον, sed μὴ expunxi auctoritate *MSS.* t Ita *Vat.* & *Busb.* πολλοὶ δ' ἄλλων καθίσαντο in *Editis Aliisque*. u Ἐπὶ τούτους *Busb.* ἐπὶ τούτων *Vat.* x Ἐξηγίωνται *Vat.* ἐξαγρίωσαν in *Editis*. ἔστι δ' πλῆθος ἐξαγριῶσαι *Busb.*

Magnam vim militum ad ſedioſos coërcendos mittit Archelaus.

rum ſumma periclitari ſibi viſus eſt, niſi multitudinis impetum ex hujuſmodi occaſione reſtunderet: itaque milites omnes eò miſit & equites, qui eos qui foris eſſent, iis qui in templo forent, ſuccurrere prohiberent, & eos qui à peditibus evaſiſſent, jam in tuto ſe exiſtimantes, ferro exciperent. Ita occiſa ſunt ab

Tria Judæorum millia occiſa.

equitibus circiter tria hominum millia: reliqui in montes qui in propinquo erant ſe receperunt. Et Archelaus proclamari juſſit, ut omnes domum diſcederent: id quod illi fecerunt, & feſtum, quamvis audaces propter rerum imperitiam, deteriora veriti reliquerunt. Deinde Archelaus ad mare deſcendit

Archelaus Romam proficiſcitur.

una cum matre, ſecum ducens Nicolaum & Ptolemæum, multoſque amicorum, relicta totius domus & principatus cura Philippo fratri ſuo. Eum comitata eſt Herodis ſoror Salome, una cum ſuis natis, multiſque conſanguineis, per ſpeciem adjuvandi Archelaum ad regnum obtinendum, ſed reipſa ad ei adverſandum, &

Sabinus & Varus in Judæa.

maxime ad conquerendum de eo quod in templo factum fuerat. Cæſareæ autem Archelao occurrit Sabinus, Cæſaris in Syria rerum procurator, in Judæam properans ad cuſtodiendam Herodis pecuniam: ſed Varus ſuperveniens eum ab itinere avertit. aderat enim ab Archelao accerſitus per Ptolemæum: inque Vari gratiam Sabinus neque Judææ caſtella occupavit, neque pecuniam conſignavit, ſed Archelao, donec de ea Cæſar ſtatuiſſet, reliquit; eoque promiſſo Cæſareæ remanſit. Sed poſtquam Archelaus Romam ſolvit, & Varus Antiochiam diſceſſit, Sabinus Hieroſolyma profectus palatium occupat. Deinde, accerſitis præſidiorum præfectis omnibuſque rerum adminiſtratoribus, demonſtrat ſe rationes exigere, & de caſtellis ſtatuit arbitratu ſuo. non tamen cuſtodes Archelai mandata neglectui habuerunt: ſed in tuendo omnia, quæ illis in mandatis dederat, perſeverabant, & præ ſe ferebant, quod cuncta Cæſari reſervarent.

Antipas Romam ſe confert.

4. Eo autem tempore Antipas quoque Herodis filius Romam ad obtinendum principatum profectus eſt, ſpe regnandi elatus ex Salomes promiſſis, ceu longe quam Archelaus dignior imperio, utpote in priore teſtamento rex inſtitutus, quod magis ratum eſſe deberet quam poſterius. Ille vero una ſecum ducebat ma-

Ptolemæus frater Nicolai.

trem, & Nicolai fratrem Ptolemæum, quondam Herodi chariſſimum, & tum ſui ſtudioſum. At potiſſimum eum ad appetendum regnum impellebat Irenæus, qui orator erat &

Irenæus orator.

ob eloquentiæ exiſtimationem regni procurationem habuerat. unde etiam iis qui conſulebant ut cederet Archelao, qui & natu grandior & ultimo patris teſtamento rex conſtitutus eſſet, auſcultare nolebat. Poſtquam autem Romam pervenit, cognati omnes ejus partibus accedebant, non illi quidem ejus amore, ſed Archelai odio, cupientes ante omnia liberi eſſe, & ſub Romani præſidis adminiſtratione: quod

ἐδόκει σώζεσθαι τὰ πάντα, [a] μὴ ὑπ' ἀνακόφωνα τὸ ὄχλου τοῖς δὲ ὁρμῇ τοῦ πλήθους· ἐκπέμπει δὲ πᾶν ὅ στρατόπεδον, καὶ τοὺς ἱππέας οἱ τοὺς τε [b] αὐτόθι ἐσκηνακότας κωλύσουσι τοῖς ἔξω ὅ ἱερὸν βοηθεῖν, καὶ τοὺς ἐκπίπτοντας ὑπὸ τῶν πεζῶν δέχωνται ἀντειληφθαι δ' ἀσφαλῶς ἤδη πεπιστευκότας. καὶ εἰς μὲν τετρακισχιλίους ἄνδρας ἐκλείπουσι οἱ ἱππεῖς· τὸ δὲ λοιπὸν ὤρμητο ὅτι ὄρη τὰ πλησίον ἴοντες. ἐκήρυσσε δ' Ἀρχέλαος ἀναχωρεῖν ὅτι τὰ αὐτοῦ πᾶσιν. οἱ δὲ ἀπήεσαν τὴν ἑορτὴν καταλιπόντες, φόβῳ κακῶν μείζονος, καίτοι θρασεῖς ὄντες διὰ τὸ ἀπαίδευτον. Ἀρχέλαος δ' ὅτι θαλάσσης κατὰ μέσην τὴν μητρὸς, Νικόλαον καὶ Πτολεμαῖον καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἐπαγόμενος, Φιλίππῳ τἀδελφῷ τὰ πάντα [c] ἐφεὶς καθίσταται δὲ οἴκου καὶ τῆς ἀρχῆς. συνεξῆει δ' αὐτῷ καὶ [d] Σαλώμη Ἡρῴδου ἀδελφὴ τὴν γενεὰν ἀγομένη τὴν αὐτῆς. πολλοὶ δὲ τῶν συγγενῶν, λόγῳ μὲν ὡς συναγωνιούμενοι τῷ Ἀρχελάῳ ὅτι κλίνοι τὴν βασιλείας, ἔργῳ δὲ ἀντιπαράξοντες, καὶ μάλιστα περὶ τῶν παραλελυμένων ἐν τῷ ἱερῷ ποιησόμενοι καταβοάς. [e] ὑπαντιάζει δ' ἐν Καισαρείᾳ τῷ Ἀρχέλαον Σαβῖνος, Καίσαρος ἐπίτροπος τῆς ἐν Συρίᾳ παραλίας, εἰς Ἰουδαίαν ὁρμημένος ὅτι φυλακὴν τῶν Ἡρῴδου χρημάτων· καὶ αὐτὸν μὲν ἐπὶ τοῖσδε ὁρμῆς ἐπέσχεν ὁ Οὔαρος παρελθών. διὰ γὰρ Πτολεμαίου μεταπεμπόμενος ὑπ' Ἀρχελάου παρῆν· καὶ Οὐάρῳ Σαβῖνος χαριζόμενος, ὅτι τὰς ἄκρας [f] ὅσαι γε ἐν τοῖς Ἰουδαίοις ἦσι παρέλαβεν, ὅτι τοὺς θησαυροὺς καθεσκημμένα, εἶα δ' ἔχειν Ἀρχέλαον μέχρι Καίσαρι δόξειέν τι περὶ αὐτοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐν τῇ Καισαρείᾳ τοῦθ' ὑποκρόμενος. ἐπεὶ δ' ἐκπλεῖ μὲν ἐπὶ τὴν Ῥώμης Ἀρχέλαος, Οὐάρῳ δ' ἐπ' Ἀντιοχείας ἐγένοντο κομιδαὶ, Σαβῖνος ἐπὶ Ἱεροσολύμων χωρήσας παραλαμβάνει τὰ βασίλεια. μεταπέμψας δὲ τοὺς φρουράρχους, καὶ ὁπόσοι διοικηταὶ τῶν στρατιωτῶν ἦσι, λόγους τε ἀπαιτεῖν παρόδους ἐῶ, καὶ τὰς ἄκρας καθίσταται ἢ αὐτῷ [h] δοκοῖ. καὶ μὴν οἱ φύλακες [i] ἐν ὀλίγῳ τὰς Ἀρχελάου ἐνολὰς ἐποιοῦντο· ἀλλ' ἔμενον σώζοντες τὰ πάντα ἢ προστέτακτο αὐτοῖς. Καίσαρι δὲ φυλάσσειν ἔκαστα ἐῶ στρατιώταις αὐτοῖς.

δ'. Πλεῖ δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐπὶ Ῥώμης καὶ Ἀντίπας, Ἡρῴδου μὲν παῖς, ἐπὶ ἀντιποιήσει τῆς ἀρχῆς, ὑποφέρεσι Σαλώμης ἡρμένος ἐπὶ ᾧ ἄρξειν, καὶ πολὺ [k] δικαιότερος Ἀρχελάου παραλήψεσθαι τὰ στρώματα, [l] ἠξιωκὼς ὅ κατὰ τὰς προτέρας διαθήκας βασιλεὺς ἀποφανθῆναι, ἃς ἀσφαλεστέρας εἶ τὸ ὑπογραφῆσαν. ἐπήγετο δὲ ὅτος τήν τε μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν [m] τὸν Νικολάου Πτολεμαῖον, φίλων τε Ἡρῴδῃ τιμιώτατον γενόμενον καὶ αὐτῷ προσκείμενον. μάλιστα δὲ αὐτὸν ἐνῆκεν ἐπ' ἀντιποιήσει τῆς βασιλείας φρονεῖν Εἰρηναῖος, ῥήτωρ ἀνὴρ, καὶ δόξῃ εὐφυΐας τὸν περὶ αὐτὸν τὴν βασιλείαν πεπιστευμένος. διὸ δὴ καὶ τὸ κελεύσαν εἶχεν Ἀρχελάῳ πρεσβυτέρῳ ὄντι, καὶ τὰς διαθήκας ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐγκεχαραγμένῳ βασιλεῖ, οὐκ ἠνείχετο. ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο, καὶ πάντων τῶν συγγενῶν ἀπόστασις ἦν πρὸς αὐτὸν, οὐκ εὐνοίᾳ τῇ ἐκείνου, μίσει δὲ τοῦ πρὸς Ἀρχέλαον, μάλιστα μὲν τὸ ἐλευθερίας, καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγῷ τεταχθαι· εἰ δ' ἄρα

a Εἰ μὴ ἀνακόψει Busb. μὴ οὐκ ἀνακόψει Vat. b Ita in Cod. Vat. αὖθις in Editis Aliisque. c Ἀφεὶς Busb. d Σαλώμη ἡ Hp. Vat. & mox πολλοὶ τε τῶν συγγ. λόγους μὲν ὡς σ. e Ita hîc loci in libris omnibus. Supra tamen (p. 752. v. 28.) ὑπαντιάζω (è Cod. Busb.) jungitur cum dativo. f Ita cum Cl. Lowthio pro ἴσχυε Editorum & MSS. in lib. 2. de Bello Jud. τῶν ἐπίσης φρουρίων Οὐαρῳ ἐπλήρ. g Ὅσην οὖν τοῖς Vat. h Δοκοῖη Busb. i Mallem ἐν ὀλιγωρίᾳ. conjecturæ huic favente Joſepho In lib. 2. de Bello Jud. c. 2. ὃ μὲν οἱ φρουρεχοι τὸν Αρχελάου καταμείλιον ὑπολῶν. k Δικαιότερον in MSS. l Ita cum Cod. Vat. ἠξιωκὼς τὸν κατὰ in Editis Aliisque. m Τῶ Νικολάου Busb.

ἄρα

ἄρχ. [a]τὴ ἀντιπαίη, λυσιτελέστερον Ἀρχελάου ἢ [b]Ἀντίπατον λογιζόμενοι, σωέσπευδον Ἀντίπατρῳ τὴν βασιλείαν. καὶ Σαβῖνος κατηγόρει πρὸς Καίσαρα τοῦ Ἀρχελάου διὰ γραμμάτων.

ε'. [c]Καίσαρι δὲ Ἀρχέλαος ἐπιστέλλας γράμματα, ἐν οἷς τὰ δικαιώματα διετίθει τε αὐτῷ, καὶ τὴν διαθήκην τοῦ πατρὸς, καὶ τὰς λογισμὰς τῶν Ἡρῴδου [d]χρημάτων σὺν τῷ σημαντῆρι κομίζοντα Πτολεμαῖον, ἐκαραδόκει τὸ μέλλον. ὁ δὲ, ταῦτά τε ἀναγνοὺς τὰ γράμματα, [e]καὶ τὰς τοῦ Οὐάρου καὶ Σαβίνου ἐπιστολὰς, ὁπόσα τε χρήματα λοιπὸν [f]καὶ τί ἐπ' ἔτος ἐφοίτα, καὶ ὡς Ἀντίπας ἐπ' οἰκειώσει τῆς βασιλείας ἐπεπόμφει γράμματα, συνῆγεν ὅτι πρῶτα μὲν τοὺς φίλους, σὺν οἷς καὶ [g]Γάϊον τὸν Ἀγρίππου μὲν καὶ Ἰουλίας τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς υἱὸν, ποιητὸν δὲ [h]αὐτοῦ γεγονότα, τοῦτόν τε καθεδούμενον παρέλαβε, καὶ κελεύει λέγειν τοῖς βουλομένοις περὶ τῶν ἐνεστώτων. καὶ τοῦτος ὁ Σαλώμης υἱὸς Ἀντίπατρος, δεινότατός τε ὢν εἰπεῖν καὶ πρὸ Ἀρχελάου ἀναιδέστατος, ἔλεγεν, "Ἀρχελάῳ παιδιὰν τὸν περὶ τῆς "ἀρχῆς ἀγῶνα λόγῳ, ἔργῳ τῇ δυνάμει αὐτῆς πρότερον ἢ "Καίσαρα συγχωρῆσαι παρειληφότι, [i]δικαλῶν τὰ ὑπὲρ "τολμηθέντα ὑπὸ τοῖς ἀποθανοῦσι χθὲς ἢ ἑορτῇ. ὧν εἰ "ἀδικούντων ἄλλως, ἔχρην ἢ τιμωρίαν εἰς τοὺς [k]ἔξω χρῆ- "σθαι δυναμένους ἀνακειμένην σοι, καὶ μὴ πρὸ ἀνδρὸς "πεπράχθαι, εἰ μὴ βασιλέως, ἀδικοῦντος τὸ Καίσαρος "[m]ἀγνοίᾳ περὶ αὐτῷ ἐπιχειρήσαντος, εἰ δὲ ἰδιώτου, [n]πο- "λὺ χειρόνως, διὰ ὃ μὴ βασιλείας ἀντιποιούμενον καλῶς "ἂν τι συγκεχωρῆσθαι, διὰ ὃ Καίσαρος τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἐξου- "σίας ἀφαιρεῖσθαι. καθιππεῦσαι δὲ αὐτὸν ἡγεμόνων τινῶν ἐν ᾧ "γραπτικῷ [o]μεταξάσης ὅπλα λῶν, ἐν ᾧ προεκάθισεν ὅτι "θεοῦν βασιλέα, [p]καὶ διὰν αἰτήσῃς ὡς ὑπὸ βασι- "λέως γενομένας, καταλύσειν τε αὐτίσειν τοῖς δημοσίοις "αὐτομόλοις, ἐν πάντων διάπραξιν, ὧν [q]οὐδὲν ἂν μείζονος "ὑπονοῆσαι καθιστάμενον ὑπὸ ὧν Καίσαρος εἰς τὴν ἀρχήν. "ἀνεπήδα δὲ αὐτῷ ἐν τῷ ἐκ τοῦ ἱπποδρόμου δεσμωτηρίῳ τὴν ἄφε- "σιν, ἐν πολλὰ τὰ μὲν γεγονότα, τὰ δὲ ἐν πιθανῷ δυ- "νάμενα, διὰ τὸ φύσει ἔχειν γίνεσθαι ὑπό τε νεωτέρων ἐν [r]φι- "λοτιμίᾳ τοῦ ἄρχειν προλαμβανόντων τὴν ἐξουσίαν. πένθος "τε ὧν ἐπὶ τοῦ πατρὸς [s]ἀμελείας, καὶ κώμους αὐτοῦ νυκτὶ τῇ "ἐκείνου τελευτῇ γεγονότας· ἐφ' οἷς δὴ καὶ τὴν πλη- "θὺν ἀρχὴν τοῦ στασιάζειν λαβεῖν. εἰ τοιαῦτα εὐεργετή- "σαντος αὐτὸν τοῦ πατρὸς, καὶ ὕστερον μεγάλων ἐξικνού- "μενος, τοιοῖσδε ἀμείβεσθαι τὸν τέκνου, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς "δακρύειν μὲν προσποιούμενον ταῖς ἡμέραις, ἀπολάβοντα δὲ

5. Cum autem Archelaus literas, in quibus jus ſuum tueretur, Cæſari miſiſſet, necnon patris teſtamentum, & Ptolemæum Herodianæ pecuniæ rationes ſigillumque ferentem, eventum exſpectabat. Ille vero poſtquam ſcripta iſta legerat, Varique & Sabini literas, & quantum pecuniarum annuique redditus eſſet *cognoverat*, utque Antipas regnum appetens literas miſiſſet, amicos convocat ut eorum ſententias audiat, & in his Cajum, Agrippæ quidem natum & Juliæ Auguſti filiæ, ſed ab ipſo *Auguſto* adoptatum, cui primum locum tribuit, imperatque ut qui velit de præſentibus negotiis verba faciat. Et primus quidem Antipater Salomes filius, homo in primis diſertus & Archelai adverſarius, dicebat, "Archelaum nunc "per ludibrium de regno agere, ut qui potе- "ſtatem ejus prius ſibimet vendicaſſet quam "bona Cæſaris cum venia licuerit, ei objiciens "audaciam qua impulſus in feſto die tam mul- "tos interemerat. Qui etiam ſi inique egiſſent, "oportebat vindictam externæ legitimæque "poteſtati reſervari, & non ab homine exigi, "qui, ſi ſpectetur ut rex, injuriam facit Cæ- "ſari, dum adhuc ignoret, quid ille de ſe ſta- "tuet, ſin vero ut privatus, multo pejus erit, "utpote cui, regiam dignitatem quærenti, haud "fas eſſet quidquam *à Cæſare* concedi, quod "Cæſarem in ipſos poteſtate privatum iverit. "Quin & ipſum perſtringebat, vitio ei verten- "do quod duces nonnullos in exercitu muta- "verit, & in ſolio regio ſeſe collocaverit, & "lites tanquam rex exſtitiſſet dijudicarit, po- "pulique poſtulatis palam factis annuerit, in "ſumma omnia ita fecerit, ut nihil amplius ei "in mentem venire potuerit, ſi à Cæſare in "imperio conſtitutus fuiſſet. Illi quoque im- "putabat, quod in Hippodromo vinctos di- "miſerit, aliaque afferebat multa, partim verâ, "partim veriſimilia, quod hujuſcemodi res fie- "ri conſueverint ab adoleſcentibus, & qui "regnandi cupiditate imperium feſtinanter "præripiunt. Præterea ei crimini dabat negle- "ctum patris luctum, & comeſſationes eadem "qua ille obiit nocte celebratas: unde coor- "tam eſſe populi ſeditionem. Si, cum pater "tanta in eum contuliſſet beneficia & tam "magna ei præſtitiſſet, mortuo talem repen- "derit gratiam, ut interdiu tanquam perſonam "induens lachrymas ſimularet, noctes vero "ſingulas

Antipater Salomes filius Archelaum apud Cæſarem accuſat.

a Ita *Vat.* τὴς in *Editis Aliiſque.* b Ἀντίπατρον hîc loci *Vat.* & inox v. 2. Ἀντιπάτῳ & v. 12. Ἀντίπατος. c Ita *Busb.* Καίσαρ ᾧ Ἀρχελάῳ τε ἐπιμψαντος εἰς αὐτὸν γράμματα ἐν οἷς τὰ δικαιώματα διετίθη τὰ αὐτοῦ in *Editis Aliiſque.* niſi quod ὡς pro ἐν & dein τε αὐτῷ pro τὰ αὐτοῦ habeat *Vat.* d Ita *Busb.* & *Vat.* χειμηλίων αὐτοῦ in *Editis.* e Καὶ τὰς Οὐάρου *Vat.* f Ita *Busb.* ᾗ τὸ in *cæteris.* g Videſis *Salianum* in tom. 6. p. 410. *Caſaub. c. Baron.* p. 138. *Monacciatum* in *Originibus Eccl.* part. 1. p. 273. *Keplerum* de *Anno Nat. Chriſti*, p. 90, 91. & *Noriſium* in *Cenotaph. Piſan.* p. 132. h Ita cum *Cod. Vat.* αὐτοῦ in *reliquis.* i Illa ἐπικαλῶν τὰ ὑπερτολμηθέντα accepta debemus *Codd. Vat.* & *Busb.* necnon *Epiphanio*, qui vertit, *hujus teſtimonium eſſe dicebat ejus audaciam, quæ præſumpſerat in die feſto Judæos interimere.* k Ἔχειν *Vat.* l Fuit cum legerem ἐξουσίᾳ χρῆσθαι δ. m Δι' ἄγνοιαν περὶ αὐτῷ ἐπιχειρήσαντος in *Editis.* δι' ἀγνοίας περὶ αὐτοῦ ἴστι χειρήσαντος *Vat.* unde Ἀγνοίᾳ (ex Ἀγνοίαν *ignoro*, ſi *Lexicis* fides) pro δι' ἀγνοίας ſubſtitui, & χειμῶνι levicula mutatione pro χειρήσαντος. Si quis cum *Viro docto* malit, ἀδικοῦντι & ἢ Καίσαρος Ἀγνοίᾳ περὶ αὐτῷ ἐπιχειρήσαντι, per me licet. *Epiphanius* locum ita vertit, *Qui & ſi injuſtum aliquid geſſiſſem, alios eos debere ulciſci, qui eos poſſint legitima & ordinata poteſtate compeſcere, & non ab illo tantam cædem fieri oportere. qui ſi ut rex illud feciſſet, contumeliam grandem Cæſari intuliſſe firmabat, quod ignorans quid de eo adhuc diſpoſiturus eſſet, regia jam ui poteſtate præſumeret. Si autem ui privatus illa geſſiſſet, amplius eum deliquiſſe narrabat: quod regnum non poſſidens, ſupplicia quibuſlibet intulerit, de quibus decretum Cæſaris debuit expectari.* n Ita cum *Cod. Vat.* πολὺ χεῖρον, ὡς ἀφ' τὸ μηδεμίαν βασιλείας in *Editis Aliiſque.* o Ita *Busb.* μετάσχεσις *Vat.* μετασταθέντος in *Editis Aliiſque.* p Καὶ διὰν Ἀγρίππου ὡς ὑπὸ βασιλέως γενομένην *Vat.* q Ita *Vat.* ἐὰν μείζονος in *reliquis.* r Illud ᾗ è *Cod. Vat.* ſ Ita *Vat.* φιλοτιμίαις in *Editis.* t Ἀμελείας τε ᾗ κώμους αὐτῇ νυκτὶ ἐπὶ τῇ αὐ. *Busb.*

"ſingulas in voluptatibus regiis ageret, non "alium ſeſe oſtenſurum eſſe erga Cæſarem, ſi "ab eo regnum acceperit, quam erga patrem "*ſui amantiſſimum* ſe geſſit. cantu quippe "ſe oblectare & choreis tanquam in morte "inimici, non ſibi conjunctiſſimi & benefi- "centiſſimi. Omnium etiam indigniſſimum "eſſe oſtendebat, nunc venire ad Cæſarem, ut "regnum ipſius munere & conceſſu accipiat, "cum jam ante omnia *arbitrio ſuo* egiſſet, "quæ ab ipſo fieri poterant, poſtquam vali- "dam ea agendi poteſtatem dediſſet rerum "dominus. Maxime autem cædem in templo "nefarie factam verbis exaggerabat: utque "feſtiva ſolennitate etiam victimarum more "mactati fuerint, tam peregrini quam indige- "næ; & cæſorum corporibus fanum fuerit reple- "tum, idq; non ab alienigena, ſed qui legitimam "regis appellationem prætexens ferebatur ad "facinus, ut tyrannico ſuo ingenio obſequu- "tus poſſet explere injuſtitiam omnibus odio- "ſam. Quamobrem ne in ſomnis quidem ſpem "ſucceſſionis in regnum à patre habuiſſe, ut "qui mores ejus probe norit, & in potioribus "tabulis ejus adverſarium Antipam *ſucceſſo-* "*rem* conſtituerit; à patre quippe ad regnum "vocatum, non cum animam patiter ac corpus "vires deficerent, ſed dum integra eſſet mente "& ratione, eoque corporis robore quod ne- "gotiis obeundis adhiberi potuit. Immo ſi jam "antea tale de Archelao fuiſſet patris judicium "quale in poſterioribus tabulis, ipſum tamen "ſatis declaraſſe qualiſnam rex futurus ſit, qui "Cæſarem, cujus erat regnum ei largiri, lar- "giendi poteſtate ademptum iverit, & privatus "adhuc cives in templo jugulare non dubitarit.

6. Et Antipater quidem hujuſmodi verba loquutus, multiſque è conſanguineis ad ea quæ dixerat teſtimoniis ſuis firmanda adhibitis, finem dicendi fecit. Surrexit vero Nicolaus, qui Archelai cauſam egit, dicebatque, "Illa qui- "dem quæ in templo facta erant obſtinatis po- "tius eorum animis qui paſſi ſunt imputanda "eſſe, quam Archelai poteſtati. qui enim ta- "les res cœptant, non eo tantum injuſtos eſſe "quod innocentes vexant, ſed & quod pacis "& æqui amantes in ultionem impellunt. Hos "autem homines verbo quidem in Archelaum "patraſſe hoſtilia, re ipſa autem in Cæſarem "res aperta eſt. Conſtat enim tumultuum au- "ctores, eos, qui ad vim & injuriam propul- "ſandam ab Archelao miſſi aderant, facto im- "petu occidiſſe, neque Deum neque fas die- "rum nobis ſanctiſſimorum reverentes: & hi "ſunt quorum non puduit Antipatrum ſuſci- "pere tutelam, ſive ut odio in Archelaum ſuo "morem gereret, ſive quod jus & æquum omne

Nicolaus pro Archelao reſpondet Antipatro.

"ἡδονῆς τῆς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅσαι τύχαι, φανεῖσθαί τε "καὶ τῷ Καίσαρι τοιόνδε ὄντα Ἀρχέλαον συγχω- "ρήσοντα τὴν βασιλείαν, ὁποῖος γένοιτο καὶ τῷ τὸν "πατέρα. χορεύειν γὰρ καὶ ᾄδειν, ὥσπερ ἐχθρῷ πεσόν- "τος, ἀλλ' οὐκ ἀνδρὸς, ὅτου μὴ συγγενοῦς, τηλικαῦτα "δ' εὐεργετῶν ἐξημμένου. [a] δεινότατόν τε πάντων ἀπέ- "φαινε τὸ νῦν ἥκειν ἐπὶ Καίσαρα, καταιδοῦσι τῇ ἐκείνου "χρησόμενον τῇ βασιλείᾳ, πάντων αὐτῷ πεπραγμέ- "νων ὁπόσα γένοιτο ἂν [b] ὑπ' αὐτοῦ καὶ βεβαίως ἤδη "τῇ αὐτοκράτορος προαιρέσει πεπραγμένα. μά- "λιστα δὲ τὴν σφαγὴν τὴν περὶ τὸ ἱερὸν [c] ἐδείνου τῷ λό- "γῳ καὶ τὴν δυσέβειαν, ὡς ἑορτῆς τε ἐνεστηκυίας, καὶ ἱε- "ρείων ὑπὸ πρόπαν σφαχθοῖεν, ἔνιοι μὲ ξένοι, οἱ δὲ ἐγχώριοι· "πληθεὶς δὲ ὁ ἱερὸν νεκρῶν, [d] οὐχ ὑπ' ἀλλοφύλων, ἀλλὰ "τῷ μὴ νομίμων ὀνομάτων τὴν βασιλείας ἐφιεμένου τὸ πρά- "ξεως, ὅπως δυνηθεὶς πληρῶσαι τὴν φύσει τυραννίδος τὴν πα- "σιν ἀνθρώποις μεμισημένην ἀδικίαν. δι' ὃν μηδὲ ὄναρ "ποτὲ ὀρθῶς τὴν βασιλείας αὐτῷ τὴν Ἀρχελάου ἀρετὴν θεῖ- "ναι πατρός· ἐπίσασθαι γὰρ αὐτῷ τὸν τρόπον, καὶ τὸν ἐχθρὸν αὐτῷ "ὄντα τῷ Ἀρχελάῳ τῶν ἰσχυροτέρων Ἀντίπαν καθίσασθαι· "κληθῆναι γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν [e] οὐχὶ νε- "κρῷ ὄντος τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ ἀκραιφνεῖ "μὲν τῷ λογισμῷ χρωμένῳ, ἀλκῇ δὲ σώματος τοῖς πρά- "γμασιν ἐφεστηκότος. εἰ δὲ μὴ πρότερον εἰς αὐτὸν ἐπίστις "τοῖς νῦν διατεθεῖσι [f] τὸν πατέρα, ἀποφαίνοιτο ποταπὸς "ἂν γένοιτο βασιλεύς, τὸν μὲ κύριον προσοφεῖν τὴν βασιλείαν "Καίσαρα ἀφῃρημένον δ' εἶναι τὴν ἐξουσίαν, τοὺς δὲ πο- "λίτας ἰδιώτην ὄντα ἀκμὴν σφάζειν τὸ ἱερὸν μὴ ἀπο- "πεπαυμένον.

5. Καὶ Ἀντίπατρος μὲν τοιάδε εἶπεν, καὶ μαρ- τύρων προσχόντων τὰ εἰρημένα [g] κρατυνόμενος πολ- λοῖς τῶν συγγενῶν, παύεται τῷ λέγειν. [h] ἀνίσταται δὲ Νικόλαος ὑπὲρ Ἀρχελάου, καὶ ἔλεγεν, "τὰ μὲν "οὖν τῷ ἱερῷ γνώμῃ τῶν προπεπτωκότων ἀναπεῖσθαι μᾶλ- "λον ἢ ἐξουσίᾳ τοῦ Ἀρχελάου. τοὺς γὰρ ἐπὶ τοιούσ- "δε ἄρχοντας, οὐ μόνον τῷ καθ' αὑτοὺς ὑβρίζοντι εἶ- "ναι πονηροὺς, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀναγκάζοντι εἰς τὸ ἄμυ- "νασθαι αὐτοῖς εὐγνωμονεῖν προαιρουμένων. ὡς δὲ προ- "λέγουσιν ἔδρων λόγῳ μὲν κατ' Ἀρχελάου, τὸ δὲ ἀλη- "θὲς εἰς Καίσαρα φανερὸν εἶναι. τοὺς γὰρ ὑβριστὰς, "φησὶ, κωλύτας γενομένους καὶ τῶν Ἀρχελάου "πεπομφότας, κλεῖναι βουληθέντος, οὔτε τῷ Θεοῦ θέ- "σει τῷ νόμῳ τῆς ἑορτῆς ὀφειλόμενος, ὧν Ἀντί- "πατρον οὐκ αἰσχύνεσθαι ἐκδικητὴν καθίσαντος βου- "λόμενα ἔπραξε καὶ αὐτὸς προς Ἀρχέλαον, ἢ [k] μᾶλλον τῇ ἀρετῇ "δικαίου.

Nicolaus pro Archelao reſpondet Antipatro.

a Ita cum *Cod. Vat.* δεινότατόν τε πάντων ἐπιφαίνει τὸ νῦν *Busb.* ἐξημμένου, δεινότατόν τε πάντων ἀπεφαίνετο νῦν ἥκειν in *Editis.* *b* Ὑπὸ σοῦ *Vat.* *c* Ita *Vat.* & *Busb.* ἐδείνοντο in *Editis Aliiſque.* *d* Deeſt οὐχ in *Cod. Vat.* qui mox habet ἀλλὰ τῷ μὴ νομ. *e* Οὐχὶ νοσοῦντος αὐτοῦ τὸ σ. *Vat.* *f* Ita *Vat.* in *cæteris* deeſt τὸν. *g* Ita *MSS.* κρατυνομένου in *Editis.* *h* Ἀνίσταται ὁ Νικόλαος ὑπὲρ Ἀρχελάου. τοὺς γὰρ ἐπὶ τοιούσδε ἄρχοντας οὐ μόνον τὸ καθ' αὑτοὺς ὑβρίζοντι εἶναι πονηροὺς in *Editis.* Ἀρχελάου, ἔφ' ἃ λέγει, τὰ μὲν ἐν τῷ ἱερῷ γνώμῃ τῶν πεπονθότων ἀναπεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἐξουσίᾳ τοῦ Ἀρχελάου. τοὺς γὰρ &c. *Busb.* Ἀρχελάου, ἢ ἔλεγεν τὰ μὲν ἐν τῷ ἱερῷ γνώμῃ τῶν πεπονθότων ἀναπεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἐξουσίᾳ τοῦ Ἀρχελάου· τοὺς γὰρ ἐπὶ τοιούσδε ἄρχοντας, οὐ μόνον τὸ καθ' αὑτοὺς ὑβρίζοντι εἶναι πονηροὺς, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀναγκάζοντι εἰς ἄμυναν τῶν σὺγν. *Vat.* in *Epiphanii* verſione, *Surgit Nicolaus pro Archelao verba facturus*: *dicebat itaque, Illa quidem quæ in templo contigerant, improbitate potius eorum quæ paſſi ſunt, quam Archelai poteſtate contigiſſe*: *ſiquidem tantum eos facinus aggreſſos fuiſſe, ut non ſolum injurias contumeliaſque jactarent, ſed etiam eos qui devote humiliterque vivere diſponebant, ulciſci prætenderent.* Ipſe lectionem *Vaticanam*, paucis mutatis, in textu exprimendo ſequutus ſum. Si cui inſolens videatur τῷ ὑβρίζοντι poni pro ὑβρίζειν & τῷ ἀναγκάζοντι pro ἀναγκάζειν, adeat *H. Stephani Append. ad al. Scripta de Dial. Attica* p. 164. Fuit cum pro καθ' αὑτοὺς legerem αὐθις vel κατ' αὐθις. *i* Παραγενομένους *Vat.* *k* Ita ex conjectura pro φύσει, aut ſane μᾶλλον τῇ δικαίᾳ, ejecta voce ἀρετῇ. In *Epiphanii* verſione, *& odio magis quam natura juſtitiæ judicaret*, ac ſi legiſſet, κατὰ μῖσος μᾶλλον ἢ φύσιν τῇ δικαίᾳ κρίνοιτο.

"δικῶν. οἱ παρελθόντες ᾗ μὴ τοὺς ἀφιγμένους ἄρ-
"χοντες ἀδίκων ἔργων, οὐδὲ εἰσὶν οἱ βιαζόμενοι ᾗ μὴ θέ-
"λοντας τοὺς ἀμυνομένους ἐφ' ὅπλα χωρεῖν. ἀνετίθει δὲ
"καὶ τὰ λοιπὰ πᾶσι τοῖς ὑπὸ βουλῆς κατηγόροις. ὑδὲν
"δ' ὅ,τι μὴ ὑ μὴ γνώμης τῆς αὐτοῦ γεγενημένον αἰτίας
"δεῖν ἀδικεῖν ὑπάγεσθαι. ὑ τῇ [a] φύσει τοιούτους αὐτὰ γε-
"γονότα πονηρά εἶ), ἀλλὰ τῷ βλάπτειν ἂν δοκεῖν Ἀρχέ-
"λαον. τοσόνδε αὐτοῖς εἶ) βουλὴ τοῦ ὑφεῶντος εἰς
"ἄνδρα συγγενῆ, καὶ πατρὸς μὲν εὐεργέτου, [b] σωιόντι
"δὲ αὐτοῖς καὶ ἅπαντος οἰκείως πεπολιτευμένον.
"τάς γε μὴν ἀφιδήκας ἐκεῖνό τε σωφρονοῦντος γε-
"γενῆφθαι τοῦ βασιλέως, καὶ [c] κυριωτέρας τῶν γεγραμ-
"μένων φέρεσθαι, ἀφ' ὧν Καίσαρα διαπορεῖν τῶν
"ὅλων [d] καταλελεῖφθαι τοῖς τῶν κρίσιν τῶν ὑπ' αὐ-
"τοῦ γεγραμμένων. μιμήσεσθαί τε ὑδαμῶς Καίσαρα
"τὸν ὕβριν αὐτοῦ, [e] οἳ τῆς Ἡρώδου παντοίως ὠφελού-
"σαντες παρ' οἷς ἔζη χαρᾶς δυνάμεως, τὰ πάντα ὅτι
"ὕβριν γνώμης ἐπείχοντο αὐτῷ, ὑ δ' αὐτοῦ φίλοι
"συγγενῆ τοιοῦτον γεγονότων. ὕκουν Καίσαρά τε [f] ἀνδρὸς
"ὃν αὐτῷ πεπιστευμένου τὰ πάντα καὶ φίλου καὶ συμ-
"μάχου καταλύσειν τὰς ἀφιδήκας, ὅτι πίστιν τῇ αὐ-
"τοῦ γεγραμμένας. ὑδὲ μισήσας κακίαν τὸν ἐκεί-
"νων τὸν Καίσαρος ἀρετὴν καὶ πίστιν, τοὺς ἅπασαν
"τὴν οἰκουμένην ἀνενδοίαστον γενομένην, καὶ μανίαν καὶ [g] λο-
"γισμὸν ἔχεσθαι καταλείπειν ἀνδρὸς βασιλέως, ᾧ μὲν
"ἀγαθῷ τὸν ἀφιδόκιμον καταλελοιπότος, πίστει δὲ
"τῇ αὐτοῦ προσπεφευγότος. ὅτε ἁμαρτάνειν Ἡρώδην
"ποτὲ περὶ κρίσιν τοῦ ἀφιδόκου, σωφροσύνῃ κεχρημέ-
"νον ἐπὶ τῇ Καίσαρος γνώμῃ τὰ πάντα ποιεῖσθαι.

ζ. Καὶ Νικόλαος μέν, ταῦτα διελθών, κατέπαυσε τὸν λόγον. Καῖσαρ δὲ Ἀρχέλαον, προσπεσόντα αὐτοῦ πρὸς τὰ γόνατα, φιλοφρόνως τε ἀνῆκε, φάμενος ἀξιώτατον εἶ) τῆς βασιλείας· πολλοῦ τε ἀπέφαινε τρόπον γνώμης τοῦ αὐτοῦ ὑκ ἄλλα προφέρειν, ἀλλ' ὁπόσα αὖ τε διαθήκη ὑπηγόρευον, ᾗ Ἀρχελάῳ συνέφερεν. ᾗ μέντοι ἐκεκύρωτο ὑδὲν, [h] ὡς ἂν ἐκ τοῦ ὑφ' ἑαυτοῦ χρώμενον ἐπ' ἀσφαλείας Ἀρχέλαον εἶ). ᾗ ἀφιλύσεως τῶν ἀνδρῶν γενομένης ἐσκοπεῖτο καθ' αὑτὸν εἴ τε Ἀρχελάῳ τῷ βασιλείαν [i] ἐᾶν κυρώσειν, [k] εἴ τε νομιεῖ αὐτῆς ποιεῖσθαι πάντι τῷ Ἡρώδου γένει, καὶ ζῶντα πάντων πολλῆς ὠφελείας δεομένων.

"averſatur. Certe qui adoriuntur alios, ni-
"hilque mali ſuſpicantes injuriis laceſſunt, hi
"ſunt qui nolentes cogunt ſui cauſa ad arma
"recurrere. Tum reliquorum omnium, quæ
"objecta fuerant, cauſam aſſignavit iis ipſis
"qui à conſilio erant accuſatoribus. Nihil re-
"ferri unde color quæratur injuriæ, quod non
"ipſis factum ſit ſuaſoribus. Neque ea per
"ſe eſſe improba, ſed in odium Archelai ita
"referri ut improba videantur. Tanto illos
"agi ſtudio lædendi cognatum hominem, de
"ipſorum parente bene meritum & ipſos
"omnibus amicitiæ officiis proſequutum. Te-
"ſtamentum à patre factum bene mentis com-
"pote, & haud dubie poſteriores tabulas po-
"tiores eſſe prioribus, eoque magis quod Cæ-
"ſari omnium, quæ in iis ſcripta ſunt, pleniſſi-
"mum arbitrium relinquitur. Non timendum
"ne horum iniquitatem Cæſar imitetur, qui
"Herodis, ex cujus viventis potentia fructus
"plurimos cepere, nunc mortui voluntatem
"oppugnant; idque ſatis ſibi conſcii, neuti-
"quam ſe de Herode ita meritos ut Arche-
"laus fuit. Non is eſt Cæſar qui viri amici,
"bellorum ſocii, qui in omnibus etiam in hoc
"ipſo à Cæſare pendere ſemper voluit, reſcin-
"dat teſtamentum ſuæ commiſſum fidei. Mul-
"tum ab horum malignitate abeſt Cæſaris
"virtus ac fides, toti humano generi teſtatiſſi-
"ma; neque id in eum cadit, ut non ſanæ
"mentis pronuntiet regem, qui primum filio
"bono hereditatem reliquerit, deinde in hoc
"ipſius Cæſaris fidem imploraverit. Quan-
"do teſtamentum condidit Herodes, ita ſa-
"puit ut Cæſaris arbitratui cuncta ſubmitte-
"ret: ne in herede quidem eligendo deſi-
"pere potuit.

7. Et Nicolaus quidem, cum iſta oratione percurriſſet, finem etiam dicendi facit. Cæſar autem Archelaum, qui ſeſe ad pedes ejus abjecerat, comiter allevavit, regno digniſſimum eſſe dicens: ſeque ſatis oſtendit ſic eſſe affectum, ut non aliter facturus eſſet, quam teſtamentum poſtularet, & è re Archelai eſſet. Verum, ubi Archelaum, ut qui *benevolentiæ ejus* indicio ſatis magno fretus eſſet, ſecurum eſſe animadvertit, nihil ſanxit. Poſtea dimiſſo concilio, diſpexit ipſe ſecum, utrum regnum Archelao confirmare deberet, an vero id omnibus Herodis filiis communiter dividere, idque quoniam omnes plurimum egerent auxilio.

Cæſar benigne alloquitur Archelaum.

ΚΕΦ. ϛ'.

Στάσις Ιουδαίων πρὸς Σαβῖνον· ᾗ ὡς Οὔαρος τοὺς αἰτίους αὐτῆς ἐκόλασεν.

Πρότερον δέ, ἢ κύρωσίν τινα τούτων γενέσθαι, [l] Μαλθάκη τε ἡ Ἀρχελάου μήτηρ νόσῳ τελευτᾷ· ᾗ παρὰ Οὐάρου τοῦ Συρίας γραμματεῦ παρῆν γράμματα τῶν Ιουδαίων ἀπόστασιν διασαφοῦντα. ὅτε γὰρ Ἀρχελάου μὲν τὸ ἔκπλουν ἐθορυβήθη ὅλον πᾶν ἔθνος· ᾗ Οὔαρος αὐτὸς, ἐπεὶ παρῆν, τοὺς αἰτίους τῆς κινήσεως τιμωρίᾳ περιβαλὼν, ᾗ τὸ πλοῦτον τῶν σώντων

CAP. XII.

Seditio Judæorum contra Sabinum: & quomodo Varus in auctores ejus animadvertit.

ANtequam vero horum quicquam ſancitum eſſet, obiit morbo Malthace mater Archelai: veneruntque à Varo Syriæ præſide literæ, quæ Judæorum rebellionem declararent. Nam poſt Archelai diſceſſum, ſeditionem fecit univerſa natio: & Varus, qui illic aderat, in ejus auctores animadvertit, ac ſeditione (quæ gravis ſane fuit) maxima

Malthace mater Archelai moritur.

Varus ſeditionem Hieroſolymis compeſcit.

a Φύσει δὲ ὄντας αὐτὰ Busb. φύσει τῷ ὄντας αὐτὰ Vat. b Ita è Cod. Busb. σωιόντι in cæteris. c Vocem εἶναι poſt κυριωτέρας addit Busb. d Sic MSS. καταλιπεῖν in Editis. Quin & ἀφ' ὧν τὸ Καίσαρα διαπορεῖν τῶν ὅλων καταλελεῖφθαι habet Busb. e In Cod. Vat. ὅτι τοῦ Ἡρώδου. f Ἀνδρὸς ὃν ἐπ' αὐτῷ Vat. g Λογισμὸν Vat. h Ita cum Cod. Busb. ὡς αὐτὸν in Editis Aliisque. i Ἐπικυροῦντα Vat. ἂν κυροῦντα Busb. k Sic Cod. Vat. ἔτε νομιεῖ αὐτῆς ποιεῖσθαι in Editis Aliisque. l Ita Vat. & in l. 2. de Bello Jud. Μαρθάκη perperam in Editis Aliisque.

maxima ex parte compoſita, Antiochiam profectus eſt, relicta Hieroſolymis una legione ad Judæos reprimendos, ſi quid moverent. nec tamen quicquam proficiebat ad finem ſeditioni imponendum. Nam digreſſo Varo, Sabinus ibi, ceu Cæſaris procurator, manens, multum Judæis negotii faceſſebat, ſperans eos iis copiis, quæ magnæ reſtabant, cohiberi poſſe. Circumducebat enim frequentes armatos ſatellites, per quos Judæos premens atque turbans rebellare cogebat. Etenim caſtella vi conabantur occupare, & ad pecunias regias veſtigandas impetu animi magno acrique ferebantur, lucrorum & rapinarum cupidine incitati.

Sabinus Judæis moleſtus.

2. Inſtante autem Pentecoſte, feſtum enim eſt nobis patrium ita appellatum, conventum eſt Hieroſolyma non ſolum religionis gratia, ſed etiam indignatione contumeliarum Sabini: coïverùntque plurima Galilæorum & Idumæorum & Hierichuntiorum millia, & omnes Tranſjordanini, & Judæorum magna vis, qui ad univerſos ſeſe aggregaverunt, & plus aliis cupiditate incenſi in Sabini ultionem feſtinarunt: atque in tres turmas diviſi hoc modo caſtra metantur. Pars quidem una Hippodromum occupat, reliquarum vero duarum altera à ſeptentrionali templi regione meridiem verſus orientalia tenebat; tertia autem illorum pars ad occidentem poſita erat, ubi regia locabatur. Atque iſta illi agebant, ut Romanos ab illis undique incluſos obſiderent. Tum Sabinus (nam & multitudinem eorum formidabat, ſpirituſque hominum elatos, qui mori facile maluerunt quam victoriam non reportare, ubi vincere virtutis loco habetur) confeſtim per literas Varo rem ſignificabat; atque, ut fieri ſolet, non intermittebat horrari ut ſibi celeriter auxilium ferret, legionem quippe ibi relictam in maximo verſari periculo, quod non longe abeſſe exſpectarent quin ipſi capti trucidarentur. Ille vero, arcis excelſiſſima turri occupata, (ea Phaſaëlus appellabatur, in honorem Phaſaëli Herodis fratris exſtructa atque ita nominata, poſtquam à Parthis occiſus fuerat) inde Romanis ſignum dedit, ut Judæos exeuntes adoriantur. & cum ipſe ne ad ſuos quidem amicos deſcendere auderet, poſtulabat ut alii propter ejus avaritiam ſe prius mortis periculo objicerent. Cumque Romani eruptionem feciſſent, commiſſum eſt acre prælium: in quo licet hoſtibus revera ſuperiores eſſent Romani, non tamen animis fracti erant aut deſponderunt Judæi ad conſpectum periculi, poſtquam multi de ſuis ceciderant: quin per circuitum conſcenſis porticibus, quæ circum exterius templi ſeptum erant, magnaque pugna edita, & ſaxa dejiciebant, partim è manibus partim è fundis, utpote in hujuſmodi pugnis bene exercitati. & ſagittarii univerſi il-

Turba in feſto Pentecoſtes.

Acre prælium inter Judæos & Romanos.

ὀπίσσων ποιησάμενος πολλῆς γενομένης, ἐπ' Ἀντιοχείας ἀναζυγὴν ἐποιεῖτο, τάγμα ἓν τῶν τριττύων ὑπολιπών, τὴν Ἱεροσολύμοις λυπούμενος, τὴν Ἰουδαίων νεωτεροποιίαν ὀπτιζομένην. ὁ μὲν ἐπεραίνετό γε οὐδὲν ὅπη παύλῃ τοῦ[a] μὴ οὐ ζασιάσοντος αὐτῷ. ὅτε γὰρ Οὔαρος ἀπῆει, ὁ Σαβῖνος [b]ὁ ὀπίτροπος τοῦ Καίσαρος ὑπομένειν αὐτόθι μεγάλως [c]τὸν Ἰουδαίων καλεπόνει, στρατείᾳ τε τῇ καθαλελειμμένῃ πιστεύων ὡς ἐν ὅπλοις αὐτῷ, καὶ ᾧ πλήθει. [d]πολλοὺς γὰρ ὁπλίσας δορυφόρους ἐχρῆτο αὐτοῖς, ἐπείγων τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἐκζητοῦντα ὅπου χρήματα. τάς τε γὰρ ἄκρας ἐδιάζετο καταλαμβάνειν, καὶ τὰ βασιλικὰ χρημάτων ἐπ' ἐρεύνῃ σπουδῇ μεγάλῃ βίᾳ διὰ κέρδη καὶ πλεονεξίαν ὁπιθυμίας.

β'. Ἐπιζάσης δὲ τῆς Πεντηκοστῆς, ἑορτὴ δὲ ἡμῖν ὀνομάζεται πάτριος τοῦτο κεκλημένη, ὅτι κατὰ τὴν θρησκείαν μόνον παρῆσαν, ἀλλ' ὀργῇ φερόμενοι τὴν παροινίαν τῆς Σαβίνου ὕβρεως, μυριάδες συνηθροίσθησαν ἀνθρώπων καὶ πάνυ πολλαί, Γαλιλαίων τε καὶ Ἰδουμαίων, Ἱεριχουντίων τε ἡ πληθύς, καὶ ὁπόσοι περάσαντες Ἰορδάνην ποταμὸν οἰκοῦσιν, [e]αὐτῶν τε Ἰουδαίων πλῆθος ἦν ὁ σπὸς πάντας [f]συνελέγετο, καὶ πολὺ σπουδαιότεροι τοῦ ἄλλων ὅπως τιμωρίας τοῦ Σαβίνου ἁρπάσωσι. καὶ τρία μέρη νεμηθέντες ὅπως τοιῶνδε στρατοπεδεύσωσι χωρίων. οἱ μὲν τὸ Ἱππόδρομον ἐπολαβόντες, καὶ τὸ δὲ λοιπῶν δύο μερῶν οἱ μὲν πρὸς βορέῳ τοῦ ἱεροῦ σπὸς μεσημβρίαν [g]τεταραμένοι τὴν ἑῴαν μοῖραν εἶχον· μοῖρα δὲ αὐτῶν ἡ τρίτη τὰ πρὸς δυσμῶν ἥλιον, ἔνθα καὶ ὁ βασίλειον ἦν. ἐπράσσετο δὲ τὰ πάντα αὐτοῖς ὅπως πολιορκίᾳ τοὺς Ῥωμαίους ἀπαλλαχθῆναι αὐτοὺς [h]ἐπικεκλεισμένους. καὶ Σαβῖνος, ἔδεισε γὰρ τὸ τε πλῆθος αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα ἀνδρῶν, ἐν ὀλίγῳ τὸ θανεῖν ποιουμένων ὑπὸ τοῦ ἡττᾶσθαι μὴ ἐθέλειν ἐφ' οἷς ἀρετὴν κρίνειν [i]αὐτὸ καὶ τὸ νικᾶν, πρὸς χρήματά τε οὐκ τοὺς Οὔαρον ἔπεμπε γράμματα· καὶ, ὃ σύνηθες, οὐκ ἀνῆκε κελεύων ἐκ τοῦ ἄξεως βοηθεῖν, ὡς κινδύνου μεγίστου ὄντος ἐγκαλεφθῆναι στράτευμα τοσοῦτον, διὰ τὸ μὴ εἰς μακρὰν ἐλπίζειν καλακοπήσεσθαι ληφθέντας αὐτούς. αὐτὸς δὲ τοῦ φρουρίου [k]τὴν ὑψηλοτάτην τῶν πύργων καλαλαβόμενος Φασάηλον, ὅπερ ἦν Ἡρώδου ἀδελφοῦ Φασάηλου ὠκοδομημένον τε καὶ ὕπερ ἐρημένον, τελευτῆς ὑπὸ Παρθυαίων αὐτοῦ γενομένης, κατίσχει τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξιέναι τοῖς Ἰουδαίοις. αὐτὸς μὲν γὰρ εἰς τοὺς φίλους τολμῶν καταίνει, τοὺς δ' ἄλλους τοσαπροθήσεσθαι αὐτοῦ τῆς πλεονεξίας διεγνῶν. τολμήσαντες δ' εἰς τὴν ἔξοδον τῶν Ῥωμαίων, μάχη συνίσχει χαρτερά· καὶ οἱ Ῥωμαῖοι [m]τὸ πολεμίων ἔργῳ ὑπέρτερον, καὶ μὴν τὰ φρονήματά γε τοῖς Ἰουδαίοις ἔκαμνε τῇ ὄψει τοῦ δεινοῦ πολλῶν αὐτοῖς πεπτωκότων, τροδοῦσαντες δ' ἀνιᾶσιν ὅπως τοὺς τοὰς, αὐτοῦ ἦσαν γὰρ ἱεροῦ τὸ ἔξωθεν περίβολον τοσέχουσι, καὶ πολλῆς μάχης γενομένης, λίθους τε [n]ἠφίεσαν, τοὺς μὲν [o]οὐκ χερὸς ὑπαφέντες, [p]οὓς δὲ σφενδονῶν, ἀθλητοὶ [q]τρόπον τοιαύτης μάχης ὄντες. καὶ οἱ τοξόται πάντες τοσε-

a Τοῦ μὴ ζασιάσοντ& αὐτῶν *Vat.* Τοῦ μὴ ἃ ζασιάσαι αὐτοὺς *Bunb.* b Illud ὁ inſertum dedi è *Cod. Vat.* c Τὸν ζασιάσαν *Bunb.* τὸν ὁρμῶντα *Vat.* d Πολλοὺς δὲ ὄντας ὁπλ. *Vat.* πολλοὺς ὄντας ὁπλ. *Bunb.* e Videſis *Caſaubonum* contra *Baronium*, p. 27. *Edit. Lond.* f Συνελέξατο *Vat.* g In *Editis Aliiſque* τεταραμένου, οἱ δὲ τὴν ἑῴαν &c. verum οἱ ȝ expunximus, ſenſu ita poſtulante. Quin & *Epiphanius* & ipſe *Joſephus* (l. 2. *de Bello Jud.*) noſtram lectionem firmant. h Ita *Bunb.* ἀποκεκλεισμένους in *Editis Aliiſque.* i Sic *Vat.* qui & κρίνει habet. αὐτὸν νικᾶν in *Editis Aliiſque.* k Τὸ ὑψηλότατον *Vat.* l Ita *Bunb.* σπεῖσι in *reliquis.* m Iterum cum *Cod. Bunb.* πολεμίων μὲν ἔργον in *Editis Aliiſque.* Paulo aliter legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *& licet Romani opere belli-co & experientia ſuperiores exiſterent.* n Ita *Bunb.* & *Joſephus* l. 2. *de Bello Jud.* ἀφεῖσαν in *Editis.* ἠφείσαν *Vat.* o Ἐκ χειρῶν *Bunb.* p Uſitatius τοὺς ȝ σφ.. q Ita *Cod. Vat.* ſi quis malit τρόπου τοιούτου μάχης, non refragabor. fuit cum legerem, ἀθληταὶ τρόπου τοιούτου μαχαιρῶν ὄντες.

a Ita

ωθέντα ἰσχύοντες [a] μεγάλα ἔβλαπτον τὺς Ρωμαίους, ἅμα μὲν ὑπερδεξιοί τε ὄντες, καὶ ὅπλοις χρῆσθαι μὲν ἄποροι διὰ τὸ [b] ἀνέφικτοι τοῖς εἰσακοντίζειν πειρωμένοις εἶναι, ῥᾳδίως δὲ χρατεῖσθαι τὺς πολεμίους ἔχοντες. καὶ πολὺ μὲν χρόνον ἡ μάχη συνέστη τοιάδε οὖσα. ἔπειτα Ρωμαῖοι, δεινῶς φέροντες [c] τοῖς δρωμένοις, πῦρ ὑπάσιν ταῖς στοαῖς, λαθόντες Ιουδαίων τὺς ἀναβεβηκότας ἐπ' αὐτάς. καὶ ὃ πῦρ ὑπό τε πολλῶν [d] προστιθεμένων καὶ μὴ τῶν ἐγείρειν φλόγα δυναμένων, ἥπλετο ὃ ὀροφὴ ἡ ταχος. ἦν δὲ ξύλωσις, [e] παρέχουσα πίσσης τε καὶ [f] κηρῶ πλέον, ἔτι δὲ κηρῷ χρυσὸν [g] ἐπαλλιλιμμένον, εὐθέως [h] εἶχεν· ἔργα τε μεγάλα ἐκεῖνα καὶ ἀξιολογώτατα ἠφανίζετο, καὶ τὺς ὑπὲρ τῶν ὅλεθρος ὅτος ἀπροσδόκητος κατέλαβεν. οἱ μὲν γὰρ ὀρόφῳ καταῤῥαγέντος συγκατεφέροντο αὐτῷ, τὺς δὲ πρόσωθεν ἔβαλλον οἱ πολέμιοι· πολλοὶ δὲ ἀπορίᾳ τε σωτηρίας, καὶ ἐκπλήξει κακῶν ὑπερεχόντος, οἱ μὲν εἰς τὸ πῦρ ἐσήεσαν ἑαυτύς· οἱ δὲ καὶ τοῖς ξίφεσι χρώμενοι διάφορα αὐτῶν ἐποιοῦντο. ὁπόσοι δὲ [l] εἰς τὸ κατόπιν χωρήσαντες ὁδῷ ἢ ἀναβεβήκεσαν ἐσώζοντο, οἱ Ρωμαῖοι πάντας ἔκτεινον γυμνύς τε ὄντας καὶ τὰ φρονήματα ἐκλελυμένους, ὑδὲν τῆς ἀπονοίας ἀφ' τὸ ἄνοπλον βοηθεῖν δυναμένης. ἐσώθη δὲ τῶν ἀπελθόντων ὀλίγα τὸ τέγος ὑφ' ὅσιον. καὶ οἱ Ρωμαῖοι, διὰ τὸ πυρὸς ἢ παρεῖκον [m] ὠθέντες, ἐκράτουν τοῦ θησαυροῦ, καθ' ὃν ἱερὰ ἦν χρήματα. καὶ διεκλάπη μὲν πολλὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, Σαβῖνος δὲ ἐξεποίησεν εἰς τὸ φανερὸν τετρακόσια τάλαντα.

γ'. Ιουδαίους δὲ ἐλύπει μὲν τὸ πάθος τῶν φίλων, οἳ οὐ τῆδε ἔπεσον τῇ μάχῃ· ἐλύπει δὲ καὶ τῶν ἀναθημάτων ἡ ἀφαίρεσις. ὃ μὲν ἀλλ' ὅτῳ αὐτῶν ἐτύγχανεν συνεστραμμένον καὶ [n] μαχιμώτατον, τούτῳ [o] ἐμπεσόντες ὃ βασίλειον, ἠπείλουν πῦρ τε [p] οἰήσειν αὐτῷ, καὶ πάντα, κτείνειν, κελεύοντες ἢ τάχος ἀπιέναι, καὶ σωθησομένους ὑπισχνούμενοι ἄδειαν καὶ Σαβίνῳ σὺν αὐτοῖς. καὶ τὸ βασιλικὸν τὸ πλεῖστον [q] ἠνταμόλησαν πρὸς αὐτύς· Ῥοῦφος δὲ καὶ Γράτος τρισχιλίους [r] τὸ μαχιμωτάτους ὃ Ηρώδου στρατεύματος ἔχοντες, ἄνδρας τοῖς σώμασι δραστηρίους Ρωμαίοις [s] προστίθεσαν. καί τι καὶ ἱππικὸν ἦν ὑπὸ τῷ Ῥούφῳ τεταγμένον, ὃ καὶ αὐτὸ προσέθηκε τὸ Ρωμαίων ἐξεγόνει. Ιουδαίοις δὲ οὐκ ἠμέλητο ἡ πολιορκία. ἀλλὰ καὶ τὸ τεῖχη μετήλλευον, καὶ τοῖς μεταβαλλομένοις ἐκέλευον μὴ ἐμποδίσαι εἶναι [t] ὃ ἀπολειφομένου χρόνου παρῆσαν αὐτοῖς ἐλευθερίαν τὸ πάτριον. Σαβίνῳ μὲν οὖν εὐκτὸν [u] ἦν ἀπιέναι μετὰ τῶν στρατιωτῶν, πιστεύειν δ' οὐχ οἷός τε ἦν ἅ. τὰ πεπραγμένα, καὶ τὸ [v] λίαν εὔγνωμον τῶν πολεμίων ἐπ' ἀποστροφῇ τοῦ [w] κατασημαίνου ἔχειν. ἅμα δὲ καὶ τὸ Οὐάρου ἦξιον [x] προσδοκῶν ὑπέμενε [y] τὴν πολιορκίαν.

lis immiſti Romanis multum nocebant,& quod ſuperiore loco eſſent, atq; expugnatu difficiles, ut qui attingi nequirent ab iis qui tela ad eos adigere conarentur, & hoſtes nullo negotio profligare poſſent. Et diu quidem hunc in modum pugnatum eſt. Deinde Romani,* rei indignitate commoti, ignem porticibus (inſciis ipſis qui eò aſcenderant Judæis) ſubjiciunt. atque ignis,eo quod multa apponerentur quæque etiam flammam excitare poſſent,quam celeriter tectum corripuit. Ejus vero materies, quod & pice & cera abundaret, præterea auro cera perunctо, confeſtim *flammis* cedebat, atque opera magna & admiratione digniſſima ſenſim evanuerunt, & quotquot ſuper porticus erant improviſo perierunt exitio. nam alios ſecum ruina tecti trahebat, alii ab hoſtibus undique cædebantur: multi, nihil reliqui ad ſalutem videntes,maloque eos circumſtante attoniti,aut in ignem ſe conjiciebant,aut ut flammas effugerent ſeipſos gladiis ſuis occidebant. quicunque vero retro abſcedendo qua aſcenderant evadere conabantur, à Romanis omnes cæſi ſunt, quippe inermes animoſque debilitati, deſperatione nihil eos adjuvante quod armis erant deſtituti. ex iis itaque qui tectum aſcenderant ne unus quidem elapſus eſt. Tum Romani per flammam, quà dabatur, irruentes, theſauro potiebantur in quo recondita erat pecunia ſacra. ejuſque magna parte à militibus direpta, ipſe Sabinus talenta quadringenta palam recepit.

Ignis, porticibus templi ſubjectus, exitio eſt Judæis.

Sacri theſauri direptio.

3. Interea Judæos magno quidem dolore affecit amicorum calamitas, qui in iſta pugna ceciderunt: illoſque etiam male habuit † *ærarii* & donariorum direptio. veruntamen, conglobatis ſuorum fortiſſimis quibuſque,hiſce regiam obſident, flammaſque ei & extrema omnibus minitabantur, jubentes ut celeriter exirent, quo facto promittebant nihil ipſis & Sabino nocitum iri. Proinde regiorum maxima pars ad Judæos ſeſe contulit. Sed Rufus & Gratus, qui tria millia è præſtantiſſimis Herodis militibus habebant, viros corpore validos ſtrenuoſque, ad Romanos tranſierunt, quin & idem fecerunt equites quidam quibus præerat Rufus, & ipſi facti ſunt acceſſio ad Romanos. Verum Judæi nihilominus obſidionem urgere, & cuniculos agere, atque obſeſſis clamare *ut exirent*, ne per ipſos ſtet quo minus tempus jam arripiant patriæ libertatem recuperandi. Et Sabino quidem nihil optatius,quam cum militibus exire; ſed Judæis fidere non poterat propter ea quæ perpetraverat: & non vulgaris hoſtium lenitas, *ipſi utpote ſuſpecta*, in cauſa erat quod conditiones rejecerit. adde quod à Varo exſpectabat auxilium, eamque ob rem obſidionem ſuſtinebat.

Rufus & Gratus ad Romanos tranſeunt.

4. Ea

a Ita *Vat. Busb.* & *Zonar.* μέγα in *Editis.* b Ita *Busb.* ἀνέφικτοι in *Editis Aliiſque.* c Sc. Ἐπὶ τοῖς δρωμένοις. d Ita *Vat.* προστιθεμένων *Busb.* προσπίπτων in *Editis*: quo modo etiam *Epiphanius.* e Ita *Busb.* & *Vat.* παρεῖχεν in *Editis.* f Iterum cum *Cod. Busb.* κῆρον in *cæteris.* g Ita in *Editis.* ἐπαλλελιμμένον *Busb.* & *Gall.* h Ita *Busb.* ἦκεν in *cæteris*, nullo plane ſenſu. i Ἀπορίᾳ σωτηρίας τε καὶ ἐκπλ. *Busb.* & *Vat.* k Illud αὐτῶν è *Codd. Busb.* & *Vat.* l Εἰς τὰ κατόπιν *Busb.* m Σωζόντες *Busb.* περιελθόντες corrupte in *Cod. Vat.* in *Epiphanii* verſione, *Romani autem per illud incendium in fiduciam ſublevati.* n Μαχητικώτατον *Busb.* ut & mox infra. o Ἐκπεσόντα τε τὰ βασίλειον καὶ ἠπείλουν *Vat.* p Ita *Busb.* οἴσειν in *cæteris.* q Ita *Busb. Zonar.* & *Epiphan.* ἠντομολήκεσαν σὺν αὐτοῖς in *Editis.* r Τὰ μαχιμώτατον *Vat.* s Προσέθεντο *Busb.* & *Vat.* t Τῶν ἀπὸ τῷ Ῥούφῳ τεταγμένων *Vat.* u Τῆ ἀπολήψει χρόνῳ τὴν ἐλευθερίαν τὴν πατρικὴν *Busb.* utram harum lectionum mavis per me licet accipias. x Εὐκτὸν ἀπιέναι *Vat.* y Ita in *Cod. Vat.* λίαν μὲν εὔγνωμον in *Editis Aliiſque.* z Κατασημαινόμενον *Vat.* a Sic *MSS.* προσδοκῶν in *Editis.* b Ita cum *Cod. Busb.* τῇ πολιορκίᾳ in *Editis Aliiſque.* * Impune ſe talia perpeti non ferentes, *Epiphan.* † Vocem *ærarii* ex *Epiphanio* adjectam eſſe volui.

Tumultus in Judæa variis.

4. Ea autem tempestate existebant in Judæa mille aliæ turbæ, multique plurimis in locis, aut lucri cupiditate aut odio in Judæos, bellum concitabant. Nam duo quidem hominum millia, qui aliquando sub Herode meruerant, jamque dimissi erant, in ipsa Judæa inter se conspiraruntt, & regios oppugnare cœperunt; quibus Achiabus Herodis sobrinus resistebat, & ex agris in editiora loca compulsus (quippe ab hominibus rei militaris scientissimis) difficiles aditus insidendo servabat quæ poterat.

Judas latro.

5. Exstitit & Judas, Ezechiæ filius latronum præfecti, qui magnarum erat virium, quemque Herodes ægre oppressserat. Hic Judas apud Sepphorim Galilææ *oppidum*, coacta profligatorum hominum caterva, palatium adortus, arma omnia ibi reposita occupavit, iisque suorum singulos armavit, & omnem illic repertam pecuniam abstulit, suique terrorem omnibus injecit, obvios quosque diripiens secumque abducens, rerum majorum desiderio regnandique cupiditate, eam adipisci sperans dignitatem non virtutis peritia sed effrenata nocendi licentia.

Simon diadema sibi imponit.

6. Fuit & Simon quidam regis Herodis servus, homo alioqui formosus, & corporis amplitudine & pulchritudine excellens,† creditusque excellere. Hic, sumpta ex rebus turbidis fiducia & diadema sibi imponere ausus est, & congregata hominum multitudine, cum & ipse rex illis insanientibus salutatus fuisset, seque aliis digniorem imperio existimasset, Hierichuntiam regiam à se direptam cremavit; aliasque multas regis domos in multis regionis locis incendit, omnibus quæ in illis erant suis gregalibus in prædam concessis. Quin & majus quiddam perpetrasset, * nisi mature in eum animadversum fuisset. Nam Gratus, postquam regios milites Romanis junxisset, cum copiis suis omnibus Simoni obviam occurrit: & post longum & acre prælium, profligatis Simonianis, quippe Transjordaninis, & nullo ordine, audacia magis quam arte pugnantibus, Gratus nactus Simonem, per anguslias, ut salutem sibi quæreret, fugientem, caput ei amputavit. Apud Amatha quoque, ad Jordanem fluvium posita, crematum est palatium ab hominum caterva Simonis similium. Tantus tum furor per totam gentem grassabatur, eo quòd proprium regem non haberet cujus justo fortique imperio multitudo regeretur: qui vero alienigenæ ad castigandos seditiosos venerant, malum potius exacerbarent, graves superbia simul & avaritia.

Idem facit & Athronges opilio.

7. Deinde & Athronges, vir neque generis dignitate illustris, neque magna virtute aut opum abundantia fretus, sed opilio, cunctis cætera omnia obscurus *visus*, vasto tantum corpo-

δ'. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἕτερα μύρια δορύβων ἐχόμενα τῷ Ἰουδαίαν καταλάμβανε, πολλῶν πολλαχόσε κατ' οἰκείαν ἐλπίδας κερδῶν καὶ Ἰουδαίων ἔχθρας ὅπῃ τὸ πολεμεῖν ὁρμηθέντων. διχίλιοι μὲν τῶν ὑφ' Ἡρῴδῃ ποτὲ στρατευσαμένων, καὶ ἤδη καταλελυκότες, [a] ὁ αὐτὴ Ἰουδαίᾳ συζάντες στασιπολέμων τοῖς βασιλικοῖς, ἀντίσταντος αὐτοῖς [b] Ἀχιάβου δ' Ἡρῴδου ἀνεψιοῦ· καὶ τῶν μὲν πεδίων εἰς τὰ μετέωρα ἀνεσωμένων δι' ἐμπειρίαν τῶν εἰς τὰ πολεμικὰ τῶν ἀνδρῶν, ταῖς δὲ δυσχωρίαις σώζοντο ὁπόσα δυνατά.

ε'. [c] Ἰούδας δὲ υἱὸς Ἐζεκίου δ' ἀρχιλῃστοῦ υἱὸς ὅτι μέγα δυνηθέντος, ὑφ' Ἡρῴδου δὲ μεγάλοις ληφθέντος πόνοις. οὗτος ἦν ὁ Ἰούδας ὃς ἐπὶ Σεπφώρεως τῆς Γαλιλαίας, συστησάμενος πλῆθος ἀνδρῶν ἀποτετολμημένων, ὁπλοφορμεῖ δ' [d] βασιλείῳ παιδείᾳ· ᾗ ὅπλων κρατήσας ὁπόσα αὐτόθι ἀπέκειτο, ὥπλισε τοὺς περὶ αὐτὸν καθ' ἕνα, ᾗ ἁρπάσας χρήματα ὁπόσα [e] καταλείφθη αὐτόθι, φοβερός τε ἅπασιν ἦν ἄγων ᾗ φέρων τοὺς προσυλαίνοντας, ἐπιθυμίᾳ μείζονι πραγμάτων ᾗ ζηλώσει βασιλείου τιμῆς, οὐκ ἀρετῆς ἐμπειρίᾳ, ᾧ δὲ ὑπερίζειν περιουσίᾳ, [f] κλήσεως προσδοκῶν γέρας ὃ ἐπετύθει.

ς'. Ἦν δὲ ᾗ Σίμων δοῦλος μὲν Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἄλλως δὲ ἀνὴρ εὐπρεπὴς, ᾗ μεγέθει ᾗ ῥώμῃ σώματος ὅτι μέγα πρὸ ἄλλων τε ᾗ πεπιστευμένος. οὗτος ἀρθεὶς [g] τῇ ἀκρασίᾳ τῶν παρόντων, διάδημά τε ἐπόλμησε περιθέσθαι, καὶ πλῆθος συζάντος ᾗ αὐτὸς βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς μανίᾳ τῇ ἐκείνων, ᾗ εἰ μὴ ἄξιος ἐλπίσας πρὸ ὀντῶν, [h] ὃ ἐν Ἱερειχοῦντι βασιλέως πίμπρησι δι' ἁρπαγὴν ἄλλων τοὺς [i] ἐγκαταλελειμμένους· πολλάς τε ᾗ ἄλλας τῶν βασιλικῶν οἰκήσεων, πολλαχοῦ δὲ χώρας πῦρ [k] ἐνιεὶς ἐφάνιζεν, τοῖς συνεσπόσαις λείαν ἄγειν τοὺς ἐγκαταλελειμμένους ὁπηνίκα. ἐπέπρακτο δ' ἂν τι μεῖζον ἀπ' αὐτοῦ μὴ ταχείας ὁπισθοφυλακῆς γενομένης. ὁ δὲ Γράτος, τῶν βασιλικῶν στρατιωτῶν Ῥωμαίοις προσεθειμένους, μεθ' ἧς εἶχε δυνάμεως ὑπαντιάζει [m] τῷ Σίμωνι. ᾗ μάχης αὐτοῖς μεγάλης ὅτι πολὺ γενομένης, [n] τό τε πολὺ τῶν Περαίων, ἀσυντάκτοις οὖσι, ᾗ τόλμῃ μᾶλλον ἢ ὁπλίσει μαχομένοις διεφθάρη. καὶ αὐτοῦ Σίμωνος, φυγῇ μέν τινος φάραγγος σώζοντος αὐτὸν, Γράτος ἐντυχὼν τῷ κεφαλεῖ ἀποτέμνει. καλεπρήθη δὲ καὶ [o] τὰ ὅτι ἐπὶ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπὸ [p] Ἀμαθοῖς βασίλεια ὑπὸ τινῶν συσάντων ἀνδρῶν Σίμωνι τοιούτοις πλησίον. ὅτως πολλὴ ἀφεστώσῃ οἰκεπολίτευσε τῷ ἔθνει, διὰ ὃ βασιλέα μὲν οἰκεῖον οὐκ εἶ) τοῦ χαθέξονται τὸ πλῆθος ἀρετῇ· τοὺς δὲ ἀλλοφύλους ἐπιθυμίας σωφρονισὰς [q] ᾧ σασιάσοντος τῶν ἀνθρώπων, ὑπέκκαυμα αὐτῷ ἀφ' τε ᾧ ὑβρίζειν καὶ πλεονεκτεῖν γενέσθαι.

ζ. Ἐπεὶ ᾗ [r] Ἀθρόγγης ἀνὴρ, ὅτε προγόνων ὅτιφανὴς ἀξιώματι, ὅτε ἀρετῆς τοιαύτης, ἢ πινῶν πλήθει χρημάτων, πομπὴν δὲ ᾗ ἀνεπιφανὴς τοῖς πᾶσιν εἰς τὰ πάντα ὤν, ἄλλως δὲ, με-

γέθει

a Ita cum *Cod. Vat.* ὁ αὐτῇ ἰδίᾳ in *Editis Aliisque.* καὶ τὴν Ἰδουμαίαν in l. 2. de *Bello Jud.* b Ἀλεξιάδου *Vat.* c Non alius fuisse videtur Judas hic, quàm Theudas ille de quo in *Act* 5.36. ut inquit *Usserius* ad *An. M.* 4001. p. 538. *Edit. Lond.* quem videlis. Alterius *Theudæ* meminit *Jos.* in *Antiqq* l. 20. nec mirum est diversis temporibus plures extitisse factiosos homines ejusdem nominis. d Ita ex *MSS.* βασιλεῖ in *Editis.* e Sic *Busb.* & *Epiphan.* καταλήφθη in *reliquis.* f Κτήσεως *Vat.* g Τῇ παρούσῃ τῶν πρ. *Zonar.* h Τότε ἐν Ἱερ. *Vat.* i Ἐγκαταλειμμένα *Vat.* k Sic *MSS.* ἐνεὶς in *Editis.* l Ita cum *Cod. Vat.* λείαν ἀναγαγεῖν in *cæteris.* m Τῷ Σίμωνι *Busb.* n Τότε πολλοὶ *Busb.* o Τὰ ἐν Ἰορδάνῃ *Vat.* & *Busb.* p Videri posset Amathus *Josephi* esse eadem ac Ramoth in Gilead. Certe eandem urbem quam Ἀμαθὼ vocat *Antiqq.* 17. 12. alibi (viz. l. 2. de *Bello Jud.*) Βηθεζηχὼν vocat, quæ vox clara vestigia vocis *Ramoth* indicat. *Relandus* in *Pal. J.* p. 560. q Ita cum *Cod. Busb* ᾧ μὴ συστασιάσαντος in *Editis Aliisque.* r Ἀθρογγαῖος in lib. 2. *de Bello Jud.* Ἀθρογγῆς *Busb.* * Nisi celeriter mutatio contigisset, *Epiphan.* nisi mature occursum fuisset, *Gelen.* † Cui magna fuerant credita, *Epiphan.*

a Φροιτῶσι,

γάθει σώματος, καὶ τῇ χειρὶ χεῖρας ἀλκῇ ἁμαρτάνων, ἐτόλμησεν ὅτι βασιλείας [a] φθονήσας, καὶ διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχειν πλέον ὑβρίσας, καὶ θνήσκων οὐκ ἐν μεγάλοις πίπτων τῆς ψυχῆς τὸ ὅτι τοιοῦτος [b] ἀνάλωμα γενησόμενον. ἦσαν δὲ αὐτῷ καὶ ἀδελφοὶ τέσσαρες, μεγάλοι τε καὶ αὐτοὶ, καὶ [c] ὅτι μεγάλα φρονεῖν τῇ [d] χειρὶ χεῖρας ἀρετῇ πεπιστευμένοι, [e] φρούρημα εἶεν τῆς καθέξεως τῆς βασιλείας δοκοῦντες. λόχος τε αὐτοῖς ἦρχεν ἑκάστος. συλλεγεὶς δὲ μεγάλη πληθὺς φρὸς αὐτούς. [f] καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἦσαν, καὶ [g] ὑπεστράτευον αὐτῷ ὁπόσα εἰς τὰς μάχας φοιτῶντες δι' αὐτοῦ. ὁ δὲ διάδημα περιθέμενος, βουλευτήριόν τε ἦγεν ὅτι τοῖς ποιητέοις, καὶ τὰ πάντα γνώμῃ ἀναχείμενα εἶχεν τῇ αὐτοῦ. διέμενέ τε ὅτι πολὺ τῷδε ὦ ἀνδρὶ ἡ ἰσχὺς, βασιλεὺς τε κεκλημένῳ, [h] καὶ ἃ προάσειεν ἐθέλοι μὴ ἀποστερουμένῳ, φόνῳ τε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἦσαν ὅτι μέγα προσκείμενοι Ρωμαίων τε καὶ τῶν βασιλικῶν, μίσει πολιτεύοντες ὁμοίως πρὸς ἀμφοτέρους. τότε μὲν ὕβρει ἢ χρήσαιντο ὅτι τῆς Ηρώδου ἀρχῆς, Ρωμαίους δὲ [i] ὧν εἰς τὸ παρὸν ἔδοξαν ἀδικεῖν. πρεσβύτερος δὲ ὢν χρόνῳ, καὶ ὅτι πλεῖον ὁμοίως ἐξηπατήθης. [k] διαφευξίς τε οὐκ ἦν τοῖς πᾶσιν οὐ πᾶσι, τὰ μὲν κέρδους ἐλπίδι, τὰ δὲ καὶ συνηθείᾳ τοῦ φονεύειν. ὁπότ' ἦν δὲ [m] ποτὲ καὶ Ρωμαίων λόχῳ τινὶ Εμμαοῦντα, [n] οἳ σῖτον καὶ ὅπλα τοῖς στρατιώταις ἔφερον. καὶ προσιόντες Αρειον μὲν τὸν ἑκατόνταρχον, ὃς ἡγεῖτο τοῦ τάγματος, καὶ τριακοσίους τοὺς περὶ αὐτὸν, πεζῶν τοὺς κρατίστους [o] κατηκόντισαν. οἱ δὲ λοιποὶ, δείσαντες πρὸς τὸ πάθος αὐτῶν, Γρήτῃ σὺν τοῖς βασιλικοῖς οἱ περὶ αὐτοὺς ἦσαν σκέπης αὐτοῖς [p] γενομένης, σώζουσι) τοὺς νεκροὺς καταλιπόντες. καὶ πολλοὺς μὲν χρόνον τοιούτοις πρόποις χρώμενοι μάχαις, Ρωμαίους τε παρελύπησαν [q] οὐκ εἰς ὀλίγα, καὶ τὸ ἔθνος ἐκάκωσαν ὅτι μέγα. χειρῶνι δ' οὖν χείρονι ὕστερον, ὁ μὲν Γράτῳ συμβαλὼν, ὁ δὲ Πτολεμαίῳ· καὶ τὸν πρεσβύτατον Αρχελάου λαβόντος, ὁ τελευταῖος πάθει τῷ οἰκείῳ λελυπημένος, καὶ ἄπορον ὅτι πλέον ὁρῶν τὴν σωτηρίαν [r] ὑπὸ νόσου καὶ γήρατος πολλῷ φιλανθρώπου τῆς δυνάμεως, ὅτι δεξιᾶς καὶ πίστει τῇ θείᾳ Αρχελάῳ προσεδίδωσιν αὐτόν. καὶ τάδε μὲν ὕστερον ἦν.

re & manuum robore insignis, regnum affectare ausus est, cui adeo placebat major nocendi licentia, ut mori certus parvi penderit vitæ jacturam, quam male agendo facturus esset. Illi autem quatuor erant fratres, qui & ipsi grandi statura, & ad facinus quodvis arduum manu prompti habebantur, magni momenti esse visi ad conservationem imperii. atque hi singuli singulis cohortibus præerant. convenit enim ad eos magna hominum multitudo. Atque illi quidem turmarum præfecti erant, & cum per se itarent pro Athronge prælia faciebant. Ipse autem diadema sibi imposuit, & de rebus agendis concilium habuit, omniaque gerebat arbitratu suo: & diu in potestate permansit, regio nomine, faciens quæ vellet; magnasque tum ipse tum fratres cædes edebant tam Romanorum quam regiorum, utpote utrisque ex æquo infensi, his propter licentiam quam sub Herode usi fuerant, Romanis propter injurias quas tum ab illis acceperant. Tempore autem consequenti magis magisque pariter in omnes efferabantur: & vix quisquam interitum poterat effugere, partim quod quæstui inhiarent, partim ob interficiendi consuetudinem. Hi aliquando Romanorum cohortem (qui frumenta & arma militibus ferebant) prope Emmauntem aggressi, ita circundederunt, ut Arium centurionem, legionis ducem, & quadraginta ejus peditum fortissimos, missilibus confixerint. Reliqui, illorum clade attoniti *erant*, auxilio tamen Gratî, qui eis cum regiis succurrit, evaserunt, relictis cæsorum cadaveribus. In hunc modum longo tempore pugnas conferentes, & Romanis magna detrimenta intulerunt & gentem suam valde afflixerunt. Postea tamen subacti sunt, unus cum Grato prælio congressus, alter cum Ptolemæo: natuque maximo in Archelai potestatem redacto, ultimus qui supererat, ex fratris casu mœrore confectus, & nullam videns salutis spem reliquam, quod ejus copiæ vel morbo vel continuis laboribus exhaustæ essent, accepta fide & jurejurando ipse quoque Archelao se dedidit. Sed hæc postea facta sunt.

Athronges cum fratribus subactus.

η'. Ἀνῆκεν δὲ ἡ Ιουδαία ἔμπλεως λῃστῶν, καὶ ὡς ἂν συντύχοιέν τισι συστασιάσαντες αὐτῷ, βασιλεὺς προσηγορεύετο ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ κοινοῦ ἠπείγετο, [s] ὀλίγα μὲν καὶ ἐπ' ὀλίγοις Ρωμαίοις λυπηρὰ καθιστάμενοι, τοῦ δὲ ὁμοφύλου φόνου ὅτι μήκιστον ἐμποιοῦντες.

8. Tunc autem Judæa plena erat latrociniis: & ut quisque seditiosorum cœtus coiverat, reges creabantur, qui omnia agebant in perniciem reipublicæ; ut qui parum admodum & in rebus tenuissimis Romanis nocerent, ipsi vero in populares suos longe lateque cædibus grassarentur.

Latrociniis plena Judæa.

θ'. Οὐάρος δὲ, ἐπειδὴ ὃ πρῶτον πυνθάνεται τὰ παραλυπήσαντα, Σαβίνῳ γράψαντος πρὸς αὐτὸν, δείσας [t] περὶ τοῦ τάγματος, δύο τὰ λοιπὰ ἀναλαβὼν, τρία γὰρ ὅτι Συρίας τὰ πάντα ἦν, καὶ ἵλας ἱππέων τέσσαρας, ὁπόσα τε ὀπτιονεικὰ ἢ βασιλεῖς ἢ τινες τετράρχαι τότε παρεῖχον, ἠπείγετο βοηθεῖν τοῖς ὑπ' Ιουδαίᾳ τότε πολιορκουμένοις. εἴρητο δὲ πᾶσιν εἰς Πτολεμαΐδα ἐπείγεσθαι,

9. Interea Varus, ubi primum ex Sabini literis quæ gesta erant intelligit, solicitus de legione * *Hierosolymis relicta*, duas reliquas assumpsit, (quippe tres in universum erant in Syria) & quatuor turmas equitum, omniaque regum & tetrarcharum auxilia, atque celeriter obsessis in Judæa subsidio proficiscitur. omnibus autem jussum erat, qui præmittebantur, ut Ptole-

Varus Sabino succurrit.

a Φθονήσας, τῷ κτωμένῳ τε αὐτὸ ἡδονῆς πλέον *Vat.* φθονήσας τῷ κτωμένῳ ᾗ αὐτὸ ἡδονῆς πλ. *Busb.* *b* Ἀναλώματος *Vat. Busb.* & *Gall.* *c* Ἐπὶ μέγα *Vat.* *d* Κατὰ χεῖρα *Busb.* *e* Πρόκλημα mendose in *Cod. Vat.* & σκέλημμα *Gall.* *f* Καὶ οἱ ᾗ μὲν στρ. *Vat.* & *Busb.* *g* Ὑπεστρατήγουν *Busb.* *h* Καὶ ἃ προάσοιτο ἄσφ ὤθελον *Busb.* omissis μὲ ἀποστερουμένῳ. *i* Illud ὧν insertum dedi è *Cod. Vat.* Est qui malit ὅτι. *k* Διαζώξις *Busb.* *l* Τοῖς πᾶσιν ἐμπαιτῶν *Vat.* *m* Ita *Vat.* & *Epiphan.* τότε in *Editis Aliisque.* *n* Οἳ σῖτόν τε καὶ *Vat.* οἳ σῖτα καὶ *Busb.* *o* Κατηκόντισαν *Busb. Vat.* & in l. 2. *de Bello Jud.* *p* Γενομένου *Busb.* *q* Οὐκ ὀλίγα *Busb.* *r* Ὑπὸ μοναύστου καὶ καμ. *Vat.* atque ita forsan *Epiphan.* qui vertit, *nam se solum manssisse cernens, & omni manu militum spoliatum.* *s* Ὀλίγα μὲ Ρωμαίοις λυμαινόμενοι, ᾧ δὲ ὁμοφύλου φόνου ἐπὶ μήκιστον ἐμποιοῦντων *Busb.* in *Vulgatis* autem *Aliisque* non aliter ac edidimus, *nominativis* pro *genitivis absolutis* more Attico adhibitis. *t* Ita *Busb. Vat.* & in l. 2. de *Bello Jud.* περὶ ᾧ τέτρα τάγματος in *Editis Aliisque.* " Ita ex *Epiphanio.* *a* Ita

Berytii & Aretas Arabs ſuppetias mittunt Romanis.

Ptolemaïdem properarent. Dant illi etiam Berytii, cum per urbem eorum iret, mille quingentos auxiliares. Aretas quoque Petræus, ex ſuo in Herodem odio amicus Romanis factus, alias ei ſuppetias affert præter pedites equiteſque. Coactis itaque ad Ptolemaïdem ſuis copiis, earum partem filio & cuidam amico tradit, eoſque ad bellum Galilæis ſupra Ptolemaïdem incolentibus inferendum mittit. Atque ille hoſtes prælio aggreſſus in fugam vertit, ca-

Sepphoris cremata, ut & Arus, Sampho & Emmaus.

ptoque & incenſo oppido Sepphori incolas vendidit. Ipſe Varus cum univerſo exercitu ad Samariam profectus, urbi (quod ſeditionis culpa careret) manus abſtinuit: ſed caſtra in vico, cui nomen eſt Arus, poſuit, qui Ptolemæi ditionis erat: eumque vicum Arabes, *Varo ab Areta ſubſidio miſſi*, Herodis odio amicis qnoque ejus infenſi incenderunt. Illinc digreſſi Arabes, vicum alium, nomine Sampho, munitiſſimum & inſtructiſſimum, diripuerunt atque concremarunt. Quin toto itinere nihil eos effugit, omnia miſcentes flammis ac cædibus. Emmaus quoque, ſed ab incolis deſerta, juſſu Vari cremata eſt, ut iis qui ibi fuerant occiſi parentaret. Inde ad ipſa Hieroſolyma ducit, ubi Judæi, qui legionem ab ea parte obſidebant, ad primum venientis exercitus conſpectum fugæ ſe mandarunt, obſidione ſemiperfecta relicta. Hieroſolymitani autem Judæi, graviter à Varo increpati, ſeſe purgarunt; demonſtrantes ob feſta coiviſſe populum, neque ſuo conſilio bellum, ſed externorum audacia ſuſceptum; ſe quidem cum Romanis magis obſeſſos fuiſſe, quam eos obſidere in animo habuiſſe. Et jam ante Varo ſe obtulerant Joſephus Herodis regis ſobrinus, & Gratus & Rufus cum ſuis militibus, & Romani qui obſeſſi erant. At Sabinus in Vari conſpectum non veniebat, ſed clam ex urbe ſe ſubduxit & ad mare profectus eſt.

Varus Hieroſolyma venit & legionem obſeſſam liberat.

Varus in ſeditionis auctores animadvertit.

10. Tum Varus per regionem copiarum ſuarum partem ad conquirendos ſeditionis auctores mittit. factoque indicio, in quoſdam ut cæteris nocentiores animadvertit, cæteros vero dimiſit; duobus millibus ob eam cauſam in crucem ſublatis. Deinde milites, quod ad nullam rem utiles eſſe videret, exauctoravit: multa enim peccaverant, Varique præceptis & voluntati non obtemperaverant, cupiditate lucri quod eis ex maleficiis provenerat. Ille vero, cum decem Judæorum millia coïviſſe intellexiſſet, eò celeriter ad eos opprimendos profectus eſt. atqui illi manus conſerere non auſi ſunt, ſed ex Achiabi ſententia omnes ſeſe dediderunt. Atque Varus, data plebejis defectionis venia, eorum duces omnes miſit ad Cæſarem. Cæſar autem pleroſque ex eis dimittit: & de illis qui ex Herodis conſanguineis ſeſe eis adjunxerant, ſupplicium ſumpſit, quod præter jus faſque contra neceſſarios ſuos arma tulerant.

ὁπόσοι προεξεπέμποντο. διδάσι τε αὐτῷ ἡ Βηρύτιοι, διότι αὐτοῦ τὴν πόλιν, ὁπικύρους πεντακοσίους καὶ χιλίους. πέμπει δὲ καὶ Ἀρέτας ὁ Πετραῖος, ἔχθρα τε ᾧ Ἡρῴδου φιλίαν τὴν Ῥωμαίων κτώμενος, συμμαχίαν οὐκ ὀλίγην, χωρὶς πεζῶν τε καὶ ἱππέων. συναχθείσης δ' ἐν Πτολεμαΐδι [b] πάσης ἤδη τῆς δυνάμεως, μέρος τι ζώντης ᾧ υἱῷ παραδοὺς, καὶ ἕνα τῶν αὐτῷ φίλων, Γαλιλαίους ἐξέπεμπε πολεμεῖν, [c] οἱ ὑπὲρ τὴν Πτολεμαΐδος ἐνέμοντο καλουμένην. ὃς ἐμβαλὼν τοῖς τε ἀντικαταστᾶσιν εἰς μάχην τρέπει, καὶ Σεπφώριν ἑλὼν, τοὺς μὲν οἰκήτορας ἠνδραποδίσατο, τὴν δὲ πόλιν ἐνέπρησεν. αὐτὸς δὲ Οὖαρος ὅτι Σαμαρείας ᾧκοδόμητο τοῖς ἄλλοις, τὴν μὲν πόλεως ἀπέσχε διὰ δ' ἀνέγκλητον ὅτι τοῖς νεωτερίσμοις εἶχεν· στρατοπεδεύει δ' ἐν τῇ κώμῃ Πτολεμαΐδι κλήματι, [d] Ἄρους ὄνομα αὐτῇ. καὶ οἱ Ἄραβες μισοῦντες Ἡρῴδου ἐμπίμπρασιν αὐτὴν, ἐχθρὰς καὶ πρὸς φίλους τοὺς ἐκείνου ἔχοντες. ἐκεῖθεν δὲ προϊόντες [e] Σαμφὼ κώμην ἑτέραν διήρπασάν τε οἱ Ἄραβες καὶ ἔκαυσαν, πᾶσαν ἐρημίαν θέντες καὶ ὀχυράν. ἐν δὲ τῇ πορείᾳ, οὐδὲν αὐτοὺς διέφυγεν, ἀλλὰ πυρὸς καὶ φόνου τὰ πάντα μεστὰ ἦν. πέμπεται δὲ καὶ Ἐμμαοῦς, Οὐάρου κελεύσαντος ἐπ' ἐκδικίᾳ τῶν [f] τελευτησάντων, προεκλοφθεῖσα ὑπὸ τῶν οἰκητόρων. ἐντεῦθεν δὲ καὶ Ἱεροσολύμοις ἤδη συνῆπτε, καὶ Ἰουδαῖοι οἱ κατὰ πολιορκίαν [g] ὃ τάλαιπος τῆδε στρατοπεδεύομενοι, τὴν ὄψιν τοῦ προσόντος τοῦ στρατεύματος οὐκ ὑπομείναντες ᾤχοντο, ἡμίεργον τὴν πολιορκίαν καταλιπόντες. οἱ δ' ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἰουδαῖοι, δῆθεν ὑπὲρ Οὐάρου σφίσιν ἐληλεγμένος, ἀπελύοντο τὰς αἰτίας, ὡς τὸ μὲν συνόδου τὸ πλῆθος διὰ τὴν ἑορτὴν γενομένης, τὸ δὲ πολέμου μηδαμῇ γνώμῃ τῇ αὐτῶν, τόλμῃ δὲ τῶν ἐπηλύδων, συνελθόντες αὐτοῖς, καὶ συμπολιορκηθέντες Ῥωμαίοις μᾶλλον ἢ πολιορκεῖν προθυμίαν ἔχοντες, προσπίπτουσι δὲ τῷ Οὐάρῳ, Ἰώσηπός τε ἀνεψιὸς Ἡρῴδου βασιλέως, Γράτος τε καὶ Ῥοῦφος τοῦ ὑπ' αὐτοῖς τῶν στρατιωτῶν ἄρχοντες, καὶ τῶν Ῥωμαίων οἱ πολιορκούμενοι. Σαβῖνος γὰρ οὐκ ἀφίκετο Οὐάρῳ εἰς ὄψιν, ἀλλ' ὑπεξῆλθε τῆς πόλεως [h] ἐπὶ θαλάσσης.

ι'. Οὔαρος δὲ, τῶν τὴν χώραν πεμφθέντων καὶ στρατοῦ μέρος, ἐπεζήτει τοὺς αἰτίους τῶν ἀποστάσεων. καὶ σημηνομένων, [i] τοὺς μὲν ἐκόλασεν ὡς αἰτιατάτους, οὓς δ' ὡς καὶ ἀφῆκεν. ἐγένοντο δὲ οἱ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν σταυρωθέντες διχίλιοι. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν μὲν αὐτῷ στρατιὰν ἀποπέμπει, χρήσιμον μὲν ὁρῶν εἰς [k] ὕδαμα τοῖς θέλουσι τοῖς πράγμασι, πολλὰ γὰρ ἡμαρτήκεσαν αὐτοῖς καὶ [m] παρήκουσαν τῶν δογμάτων, καὶ ὧν ἐπῄει Οὔαρος, ἐφέσει κερδῶν ἃ ὄκνει καὶ κακουργεῖν παρεγένοντο αὐτοῖς. αὐτὸς δὲ, μυρίους Ἰουδαίους συνειληγένας πυνθανόμενος, ἤπειγετο εἰς χεῖρας αὐτοῖς. οἱ δὲ οὐκ ἦκον εἰς χεῖρας, ἀλλὰ παρέδοσαν αὐτοὺς γνώμῃ τῇ Ἀχιάβου συνελθόντες. καὶ Οὔαρος, τὸ πλῆθος συγχωρῶν τὰς αἰτίας τῶν ἀποστάσεων, ἔπεμπεν ὅτι Καίσαρα ὁπόσοι ἡγεμόνες ἦσαν αὐτοῖς. Καῖσαρ δὲ τοὺς μὲν αὐτῶν πολλοὺς ἔλυσεν, ὁπόσοι τε συγγενεῖς ὄντες Ἡρῴδου συνεστράτευον αὐτοῖς, τοὺς δὲ ἐκόλασεν μόνους, οἳ μηδὲν φρονήσαντες δικαίως τὴν οἰκείαν ἐστράτευον.

a Ita *Vat.* τὴν Ῥωμαίων in *cæteris*. b Sic *Vat. Busb.* & *Epiphan.* illa πάσης ἤδη in *cæteris* deſiderantur. c Οἱ ὑπὲρ Πτολεμαΐδος ἐχόμενα καλούμενον, οἷς ἐμβαλὼν *Busb.* d An *Athanus* ſit, cujus meminit *Hieronymus*, judicent alii. e Σαπφὼ *Busb.* prout in lib. 2. de *Bello Jud.* f Συνεπολέμησαν *Vat.* g Τῶ τοιγαροῦν τλῶ δὴ *Vat.* h Ἐπὶ θαλάσσαν *Busb.* & *Vat.* i Ita *Vat.* ὡς μὲ ἐκόλασεν ὡς αἰτιατάτους, οὓς δ' ὡς ἀφῆκεν in *Editis Aliiſque*. k Οὐδαμοῖς ὄντων πεπραγμένων *Vat.* l Πολλὰ γὰρ *Vat.* m Ita cum *Cod. Vat.* παρήκουσαν in *reliquis*.

ΚΕΦ. ιγ'.

Ιουδαίων πρεσβεία πρὸς Καίσαρα· καὶ ὡς Καῖσαρ Ηρώδου διαθήκας βεβαίους ἐποίησεν.

Οὖαρος μὲν δὴ ταῦτα κατασησάμενος, καὶ φρουρὰν Ιεροσολύμων τὸ καὶ πρότερον καταλιπὼν τάγμα, ἐπ' Αντιοχείας ἠπείγετο. Αρχελάῳ δὲ ὅτι Ρώμης ἑτέρων πραγμάτων ἐφύοντο ἀρχαὶ κατ' τοιαύτας αἰτίας. ἀφίκετο εἰς τὴν Ρώμην πρεσβεία Ιουδαίων, Οὐάρου τὸ ἀποστολον αὐτοῖς πρὸ ἔθνους ὁπλιτεχορηκότος ὑπὲρ αὐτονόμου πολιτείας. καὶ ἦσαν οἱ μὲν πρέσβεις οἱ ἀποσταλέντες γνώμῃ τοῦ ἔθνους πεντήκοντα, [b] συνίσαντο δὲ αὐτοῖς τὸν ὅτι Ρώμης Ιουδαίων [c] ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους. Καίσαρός τε συνέδριον φίλων τε τῶν αὐτοῦ καὶ Ρωμαίων τῶν πρώτων [d] συναγόντος ἐν ἱερῷ Απόλλωνος, μεγάλοις τέλεσιν ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυμένῳ, οἱ μὲν πρέσβεις μετὰ τοῦ πλήθους τῶν αὐτόθι Ιουδαίων ἀφικνοῦνται· Αρχέλαος δὲ μετὰ τῶν φίλων. ὁπόσοι δὲ συγγενεῖς ἦσαν τοῦ βασιλέως, Αρχελάῳ μὲν συμπαραστῆναι ἀφ' μῖσος τὸ πρὸς αὐτὸν ὑπῆρχον, τοῖς δὲ πρέσβεσιν ὁμοφρονεῖν κατ' αὐτοῦ δεινὸν ἡγοῦντο, ἐν αἰσχύνῃ τῇ αὐτῶν οἰόμενοι γενήσεσθαι πρὸς Καίσαρα κατ' ἀνδρὸς οἰκείου τοιάδε πράσσειν [e] πρεσβευομένους. παρῆν δὲ ἤδη καὶ Φίλιππος ἀπὸ Συρίας, ἐξορμήσαντος αὐτὸν Οὐάρου, τὸ μὲν κεφάλαιον ὅτι σωτηρίᾳ τἀδελφοῦ, πάνυ γὰρ εὐνόει Οὐάρος αὐτῷ, γενομένης δὲ [f] τῆς βασιλείας μεταβάσεως, καὶ τάδε ὑπώπτευεν Οὐάρος, νέμεσιν αὐτῆς γενήσεσθαι ἀφ' τὸ πολλοὺς εἰ) τῆς αὐτονομίας ζηλοῦντας, ἂν ὑπερεῖεν γὰρ καὶ αὐτὸς μοῖραν αὐτῆς τινα φέρεσθαι

β'. Λόγων οὖν τοῖς Ιουδαίων πρέσβεσι δοθέντων, οἱ ὅτι καταλύσει τῆς βασιλείας ἦλπιζον λέγειν, ὅτι καταπορεία τῶν Ηρώδου νομίμων πέπονται· "βασι-
"λέα μὲν ὀνόματι ἀποφαίνοντες [g] αὐτὸν, τῶν δὲ ὁπ' τοῖς
"τυραννίσιν [h] ἐκάστης τὸ ἀνήκεστον [i] ἀναδεξάμενοι [k] εἰς
"αὐτὸν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν Ιουδαίων συνῆκται χρῆσθαι, τὰ
"πολλὰ καὶ φύσει τῇ αὐτοῦ πρὸς καιγυργεῖν οὐκ ἀπηλ-
"λαγμένον. πολλῶν γὰρ ὄντων οἱ ὀλέθροις ἀπολώλοιεν,
"[l] ὅσους οὐκ ἰσορήσειν τῷ πρότερον, πολλῷ δυσχερε-
"στέρους τοῦ πάθους ἐκείνων τοὺς ζῶντας εἶ), ἢ μόνον
"ὧν ὄψει καὶ ἀγνοίᾳ ἐπ' αὐτοὺς ἀναθεῖεν, ἀλλὰ καὶ
"ὧν τοῖς ὑσίαις. [m] πόλεις μέν γε τὰς μὲν πρὸς ἀλλο-
"δαπούς, καὶ ὑπὸ ἀλλοφύλων οἰκουμένας, κοσμοῦντα μὴ
"παύσασθαι, καταλύσει τε καὶ ἀφανισμῷ τῶν ἐν τῇ
"ἀρχῇ αὐτοῦ κατῳκημένων. πενίας δὲ ἄπορον τὸ ἔθνος
"ἀναπεπλησθαι, σὺν ὀλίγοις εὐδαίμον παρειληφό-
"τα, τοῦ τε εὐπατριδῶν ὁπόσα κτείνειεν αὐτοὺς ἐπ'
"ἀλόγοις αἰτίαις τοὺς ὑσίας ἀποφερόμενον, καὶ οἷς συγ-
"χωρήσειε τιμὴ ἄδειαν τοῦ ζῆν, φίλοσιν χρημάτων
"καταδικάζοντα. ἐν χρείᾳ μὲ πρόσεσθαι φόρους ὅτι-

CAP. XIII.

Judæorum legatio ad Cæſarem: & ut Cæſar Herodis teſtamentum confirmavit.

VArus itaque, his perfectis, Antiochiam profectus eſt, relicta Hieroſolymorum ad præſidium priore legione. Romæ vero Archelao novum ortum eſt negotium ex hujuſmodi cauſis. Judæorum legatio, Varo genti mittendi poteſtatem faciente, Romam veniebat, ad poſtulandam ſuis legibus vivendi libertatem. Et legati quidem, ex decreto totius gentis miſſi, quinquaginta erant: illis vero Romæ ſeſe adjunxerunt ſupra octo Judæorum millia. Cumque Cæſar convocaſſet in ædem Apollinis, quæ ab ipſo magnis ſumptibus fuerat exſtructa, concilium tam amicorum quam primorum Romanorum, venerunt eò legati, eos proſequente Judæorum Romæ degentium turba; Archelaus autem è contra cum amicis *aderat*. Verum regis quotquot fuere conſanguinei ab Archelao ſtare recuſabant, quod eum oderant, & tamen in eadem cum legatis contra eum ire illis grave videbatur, id ſibi dedecori fore exiſtimantes, velle coram Cæſare adverſari homini tam propinqua neceſſitudine ſibimet conjuncto. Philippus quoque eò venit ex Syria, impulſu Vari, maxime quidem ut fratris partes adjuvaret, (nam eum amabat Varus) facta vero regni mutatione (idque ſuſpicabatur Varus fore ut regnum divideretur, quod multi eſſent qui ſuis legibus vivendi libertatem deſiderarent) ut ipſe ſibi non deeſſet quo minus partem ejus aliquam obtineret.

Archelaus cum Judæis litigat: inde Judæorum legatio ad Cæſarem.

2. Igitur ubi dicendi locus datus eſt Judæorum legatis, cum de regno diſſolvendo verba facere metuerent, ad iniquitatum Herodis accuſationem ſe convertunt. "nomine quidem "eum regem exſtitiſſe indicantes, at *re vera* "graviſſima quæque in omni tyrannide in ſe "recepiſſe, & in Judæorum perniciem confla-"ta exercuiſſe, & à novis aliquammultis ſuo "etiam ingenio excogitatis non refugiſſe. Cum "itaque plurimi diverſis mortis generibus oc-"cubuerint, quotquot ſuperiore tempore nuſ-"quam reperire eſt, multo *tamen* infeliciores "iis qui interierunt ſuperſtites eſſe, non ſolum "quod ex vultu *illius* & animo in eos ma-"ligno anxietate laborent, verum etiam quod "de facultatibus ſuis in ſolicitudine verſentur. "urbes quippe vicinas, ab exteris habitatas, "ornare non deſiiſſe, ut quæ in ſuo regno ſitæ "ſunt ſumptibus exhauſtæ funditus perirent: "& ad ſummam inopiam gentem ſuam ade-"giſſe, quam cum paucis florentem accepe-"rat, nobilium, quoties ei viſum fuerit eos le-"vibus de cauſis interficere, bona diripiendo, "quibuſque vitam conceſſerit fortunis ſuis eos "ſpoliando. ac præterquam quod annua tri-"buta

Judæorum legati Herodem & Archelaum accuſant apud Cæſarem.

a Cum *Caſaubono* (in *Exercitt.* c. *Baron.* p. 312.) vocem ἀπόστολον capimus pro ἀποστολὴ *miſſio, ipſe mittendi actus.* qua fere ſignificatione *literas dimiſſorias*, quas aliter *libelli Appellationis* dicuntur, *Paulus* Juriſconſultus aliique Romani vulgo *Apoſtolos* dixerunt. Eſt tamen qui malit de viro quodam primario accipere, quem Varus Judæis ceu caput Legationis adjunxit. b Sic *Vat.* συνίσαντο *Busb.* συνίσασιν in *Editis Aliiſque.* c Υπὲρ ὀκτακισχιλίους *Vat.* d Συναγόντος *Vat.* e Πρεσβευομένους *Vat.* f Τῆς βασιλείας *Vat. & Busb.* g Illud αὐτὸν è *Codd. Busb. & Vat.* h Ita *Gall.* ἐκάστης in *Editis Aliiſque.* i Sic *MSS.* ἀναδεξαμένου in *Editis.* k Εἰς ταὐτὸν *Vat.* l Vocem ὅσους inſerui, favente nonnihil *Epiphanio*, qui vertit, *& tantos quidem Judæorum ejus crudelitatibus interiiſſe, quantos nunquam ex hiſtoria periiſſe cognoſcerens.* ἐχ ἱσορήσειν τῷ πρότερον *Vat.* qui mox ἐπ' αὐτοῖς habet. m Πόλεις τε τὰς *Vat.*

"buta ſingulis impoſita exigerentur, inſuper "etiam in uberiorem quæſtum munera collata "eſſe & in ipſum & familiares ejus & ami- "cos, ſervoſque illos qui vectigalibus colligen- "dis præfuerint; quippe quod immunitas ab "injuriis impetrari non potuerit, niſi auri ali- "quid argentive daretur. Cæterum virginum "corruptelas matronarumque pudicitiam ſum- "ma cum petulantia & immanitate attenta- "tam ſilere neceſſe habemus, quod miſeris par "fere ſolamen afferat ut iſta lateant facinora "ac ſi nunquam perpetrata fuiſſent. *In ſum-* "*ma*, tantas ſe ab Herode paſſos injurias, ut "majoribus ipſos afficere non potuiſſet beſtia, "ſi in homines imperium accepiſſet. Itaque "cum multæ acciderint genti everſiones migra- "tioneſque, nullum tamen exſtare in rerum mo- "numentis mali exemplum, cum quo conferri "poſſit præſens per Herodem genti illata ca- "lamitas. Quapropter merito ab eis Arche- "laum non ſine lætitia regem conſalutatum, "quod ita putarent fieri non poſſe, quin qui- "cunque tandem in regnum ſuccederet, ſeſe "Herode moderatiorem præſtiturus eſſet, at- "que adeo in ejus gratiam patrem publico lu- "ctu cohoneſtaſſe, alia etiam facturos ad de- "merendam ejus benevolentiam, ſi modo eum "aliquanto mitiorem habere poſſent. At ille, "quaſi veritus ne non germanus Herodis filius "crederetur, nihil ultra diſtulit, ſed ſtatim "quo eſſet in gentem animo oſtendit, idque "priuſquam principatum firmiter tenuerat, ut- "pote quod penes Cæſarem eſſet *imperium* "*illi* dare negareve. Immo & ſubditis futu- "ræ virtutis, modeſtiæ ſcilicet & æquitatis "qua in eos uteretur, in ipſo ſtatim primor- "dio ſpecimen edidit, eo in cives & Deum "perpetrato facinore, quo tria ſuorum popu- "larium millia in templo necavit. Annon igi- "tur juſtis de cauſis odio habebitur, qui, ut re- "liquæ crudelitati hoc demum accederet, ac- "cuſationem in eos inſtituit, quod circa im- "perium ei reſtiterint & contradixerint? In "ſumma autem hoc erat quod poſtulabant, ut "regno & hujuſmodi principatu liberati Syriæ "contribuantur, prætorumque Romanorum "adminiſtrationi ſubjiciantur: ita perſpicuum "fore, utrum ſeditioſi ſint rebuſque novis mo- "liendis addicti, an quieti modeſtique, cum il- "lis contigerit ut moderato imperio regantur.

Nicolaus Herodem & Archelaum excuſat.

3. Cum autem Judæi hujuſmodi orationem habuiſſent, Nicolaus etiam reges de criminibus purgavit, "Herodem quidem, quod nulla de "re ab illis accuſatus fuerit quamdiu viveret, "neque fas eſſe, ut, qui apud æquos *rerum ju-* "*dices* accuſare & de vivente ſupplicium ſu- "mere potuerint, mortuo accuſationem con- "flarent; quæ vero ab Archelao acta eſſent, "ad illorum improbitatem injuriaſque refere- "bat, qui cum res contra leges affectaſſent,

"βαλλομένους ἐκάστοις τὸ ἐπ' ἔτῳ, χρεὶς δὲ [a] εὐ- "πορείας ἕνεκα καταβολὰς [b] αὐτῷ τε καὶ οἰκείοις "καὶ φίλοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, οἱ ἐπ' ἐκτροπῇ τῶν "φόρων ἀξιοῖεν, ἀφεῖ τὸ μὴ εἶναι κτῆσιν τοῦ ἀνδρεί- "ου, [c] μηδὲ χρυσοῦ μηδὲ ἀργυρίων διδομένων. παρ- "θένων μέντοι φθορὰς, καὶ γυναικῶν αἰσχύνας, ὑπὸ- "σας ὅτι παρανίας καὶ ἀπανθρωπίας δρωμένας, σιγᾶν, "ἀφεῖ τὸ ἡδονὴν ἴσην εἶναι τοῖς πεπονθόσι, τοῦ μὴ "γεγονέναι, τῷ ἐκ τοῦ ἀνέκπυστα αὐτὰ εἶναι. τοσήν- "δε Ἡρῴδην ἐπισπάσεσθαι τῷ ὕβρει αὐτοῖς, [d] ὑπόσην "οὐκ ἂν θηρίον, ἀνθρώπων ὑπερατεῖν δυνάμενος αὐτῷ "παραγενομένης. [e] πολλῶν γὰρ ἀναστάσεων ἡ μεταστά- "σεων παραλαβουσῶν ὅ ἔθνος, οὐδεμίαν [f] ἰσορρόπως πώπο- "τε τοιάνδε δυσχέρειαν [g] ἐπεληλυθέναι αὐτῷ [h] παράδει- "γμα κακώσεως, ἣν αὐτῷ Ἡρῴδης ἐπενέθετο τῷ ἔθνει. "καὶ ἀφ' ὧν εἰκότως ἂν γενέσθαι τὸ ἀσμένως Ἀρ- "χέλαον βασιλέα προσειπεῖν, οἰομένους πάντα ὁν- "τινοῦν ὅτι βασιλεία ἐσόμενον Ἡρῴδου μετενέ- "γκειν [i] φανεῖσθαι, καὶ [k] τόν τε πατέρα συνολοφύ- "ρασθαι αὐτῷ προσποιουμένους, εἰ δὲ μετρίου τυ- "χεῖν δυνηθεῖεν, καὶ τἀλλὰ οἰκειωμένους. ὧν δὲ, "δείσαντα μὴ ὑπ' Ἡρῴδου γήσιον πιστεύοιτο υἱὸς, "οὐδὲν εἰς ἀναβολὰς, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ὀξέως ἐπάξειν "ἀν τῷ ἔθνει τὴν [l] ἀφάνειαν αὐτῷ, καὶ ταῦτα μη- "δέπω τέλεον [m] κρατυνάμενον ἡγεμονίαν, ἀφεῖ τὸ "ὅτι Καίσαρι δοῦναι, καὶ μὴ, τὴν ἐξουσίαν εἶναι. "[n] παράδειγμά τε τῆς εἰς αὖθις ἀρετῆς πλέναι τοῖς "ἀρχησομένοις μετριότητα καὶ εὐνομίαν, ἣ χρήσαι- "το ἂν πρὸς αὐτοὺς, ἀπό τ' οἰ προφοίτοις ἀποδει- "χθείσης πρᾴξεως, ὅτι τε τοῖς πολίταις ἡ τῷ Θεῷ, "τετρακίσιοι ὁμοφύλων ἀνδρῶν σφαγὴν ἐν ᾧ τεμένει ποιη- "σάμενον. πῶς γὰρ ἂν ἥδη [o] δικαίως μισῆσαι καὶ' "αὐτὸν, πρὸς τῇ λοιπῇ ὠμότητι, ἡ ἔγκλημα τὸ ἀπι- "στίας ἡ ἀπιλογίας ὅτι τῇ ἀρχῇ προσφερόμενον; ἦν "δὲ κεφάλαιον αὐτοῖς τὸ ἀξιώσεως, βασιλείας [p] μὲ ἡ "τοιῶνδε ἀρχῶν ἀπαλλάχθαι, προσθήκην δὲ Συρίας γλω- "σσαις ὑποτάσσεσθαι τοῖς ἐκεῖσε πεμπομένοις στρατηγοῖς· "φανερωθήσεσθαι γὰρ ὅπως εἴτε ἀληθῶς στασιώδεις εἶεν ἡ "νεωτερισμοῖς τὰ πολλὰ προσκημένοι, εἴτε ἡ εὐτακτοι "μετρίων τυγχάνοντες οἱ ὑπήκοοντες αὐτοῖς.

γ'. Τοιαῦτα δὲ τῶν Ἰουδαίων εἰρηκότων, Νικόλα- [q] ὁς τε βασιλεῖς ἀπήλλαττε τῶν ἐγκλημάτων, "Ἡρώ- "δην μὲν, διὰ τὸ παρ' ὃν ἔζη χρόνον, τυχεῖν ἀκα- "τηγόρητον, ἡ γὰρ δεῖν τοὺς ἐγκαλεῖν ἔχοντας ὅτι "μετοίοις, καὶ πρὸς ζῶντα τιμωρίαν λαβεῖν δυ- "ναμένους, ὅτι νεκρῷ κατηγορίαν σωτηρίαν, τὰ δὲ "ὑπ' Ἀρχελάου πραχθέντα ὕβρει τῇ εἰκείνου ἀνε- "πίθευ, οἳ ὑπερηφάνως πρὸς τὰ νόμους, "καὶ

a Cum *Epiphanius* vertat *lucrandorum gratia*, aut ἕνεκα poſt εὐπορείας excidiſſe aut ſubintelligendum eſſe exiſtimo. b Ita cum *Cod. Vat.* αὐτῶν τι in *Editis Aliiſque*. c In *libris* omnibus (tam *Editis* quam *MSS.*) μηδὲ ὅπως μηδὲ ἀργυρίων διδομένων. nullo plane, ut mihi videtur, ſenſu. unde cum in *Epiphanii* verſione habeamus *auri vel argenti*, reſcripti, μηδὲ χρυσοῦ μηδὲ ἀργυρίου διδομένων. eſt qui malit μηδ' ὅτως ἀργ. d Ὁπόσῳ ὑπὲρ ἂν θηρίον *Vat.* e Ita è *Cod. Vat.* τὴν μεταστάσεων deſunt in *cæteris*. f Ἰσορρόπως *Busb.* g Ita *Vat.* ὑπελθοῦσαν αὐτῷ *Baſ. & Hen.* h Illa παραδείγματα κακώσεως omittit *Busb.* & ſtatim habet οἷαν αὐτὸς Ἡρῴδης ἐποίη- σε τῷ ἔθνει. Sequuti ſumus *Cod. Hen.* perperam in *Editis* ᾧ αὐτὸ Ἡρῴδης ἐπιτίθει τὸ ἔθνος. i Ita *Busb.* φαίνεσθαι in *cæteris*. k Τόν τε πατέρα *Hen.* l Ἀπόνοιαν αὐτῷ *Busb.* m Sic *MSS.* κρατυνάμενον in *Editis*. n Ita *Busb.* & *Hen.* ὃ παράδειγμα τῷ ἐ- ὰ. ἀ. ἀ. τ. τ. ἀ. μετριότητος ὃ εὐνομίας in *Editis Aliiſque*. μετριότητα ὃ εὐνομίαν habet *Busb.* o Ita *Hen. à pr. m.* δικαίᾳ in *Editis*. ἄλλ' ἡ δικαίᾳ *Vat.* p Illud μὲ ὃ *Cod. Vat.* q Τὸς τε βασιλεῖς, δι' ὧν ἔλεγεν, ἀπήλλαττε *Busb.* a Πείθεσθαι

"καὶ σφαγῆς ἄρξαιτες τῶν κωλύειν ὑβείζοιτας τοὺς "μηθουμένους, ἀμωύης γενομένης ἐγκαλοῖεν. ἐπεκά- "λει δὲ νεωτερηποιίας αὐτοῖς, καὶ τοῦ ζασιάζειν ἡδο- "νὴν ἀπαραδόσια τοῦ [a] πειστεῖναι δίκῃ καὶ [b] νόμοις, "ἐπὶ τοῦ θέλειν τὰ πάντα νικᾶν." Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Νικόλαος.

ιγ'. δ'. Καῖσαρ δὲ ἀκούσας ἀφαλύει μὲ τὸ συνέδριον, ὀλίγων δὲ ἡμερῶν ὕστερον Ἀρχέλαον βασιλέα μὲ ὸν ἀπο- φαίνεται, ϑ δὲ ἡμίσεως τ χώρας ἧσῤ Ἡρώδῃ ὑπετέλει ἐθνάρχιν καθίζας· τιμήσειν ἀξιώματι βασιλείας ὑπο- ρχήμενος [c] ἐνῶῤ τῷ εἰς αὐτὸν ἀρετῷ προσφέροιτο. τῷ δὲ ἑτέρᾳ ἡμίσᾳ νείμας διχῇ, δυσὶν Ἡρώδου παι- σὶν ἑτέροις παρεδίδου, Φιλίππῳ ϑ [d] Ἀντίπᾳ, ϕ πρὸς Ἀρχέ- λαον τ ἀδελφὸν ἀμφισϐητήσαντι περὶ τ ὅλης ἀρχῆς. ϑ τούτῳ μὲ ἥτε Περαία, ϑ [e] ὁ Γαλιλαῖον ὑπετέλουν· φορὰ τε ἰῶ, τάλαντα διακόσια ὁ ἐπ' ἔτος. Βαταναία δὲ σὺν Τρα- χωνίτιδι, ϑ Αὐρανίτις σύν τινι μέρει [f] οἴκου ϑ Ζηνοδώρου λε- γομένου, Φιλίππῳ τάλαντα ἑκατὸν προσέφερε· τὰ δὲ Ἀρ- χελάῳ συντελοῦντα Ἰδουμαία τε ϑ Ἰουδαία, τό τε Σαμαρι- τικόν. [g] τεταρτημόρους ὄντοι τ φόρων παραλέλυτο, Καί- σαρος αὐτοῖς κούφισιν ψηφισαμένου, ἀφ' ὧν μὴ συναπο- στῆναι τῇ λοιπῇ πληθύι. ϑ ἦσαν πόλεις αἳ Ἀρχελάῳ ὑπετέλουν, Στράτωνός τε πύργος, καὶ Σεβαστὴ σὺν Ἰόππῃ καὶ Ἱεροσολύμοις. [h] Γάζα γὰρ ϑ Γάδαρα ϑ Ἵππος, Ἑλλη- νίδες εἰσὶ [i] πόλεις, ἃς ἀπορρήξας αὐτῆς διοικήσεως Συρίας προσθήκην ποιεῖ. προσῆν δὲ Ἀρχελάῳ φορὰ χρημάτων ὁ καθ' ἑαυτόν, εἰς τάλαντα [k] ἑξακόσια, ἐξ ὧν παρέλαϐεν ἀρχῆς.

ε'. Καὶ τάδε μὲ τοῖς Ἡρώδου υἱέσιν τ πατρῴων παρῆν. Σαλώμῃ δὲ, πρὸς οἷς ὁ ἀδελφὸς ἐν ταῖς διαθήκαις ἀπονέμει· [l] Ἰαμνία δὲ ἰῶ ζώντα ϑ Ἄζωτος ϑ Φασαηλὶς, ϑ ἀρ- γυρίου ϐτισήμου μυριάδες πεντήκοντα· Καῖσαρ χαρίζεται ϑ τ ἐν Ἀσκάλωνι βασίλειον οἴκησιν. ἦν δὲ ϑ ζώντι πρόσοδος οὐκ πάντων, τάλαντα ἑξήκοντα [m] ἐπ' ἔτος· ϑ αὐτῆς ὁ οἶκος ἦν ἐν τῇ Ἀρχελάου ἀρχῇ. νομίζοντο δὲ ϑ οἱ λοιποὶ ϑ βασι- λέως συγγενεῖς ὁπόσα αἱ διαθῆκαι διηνόρθουν. δυσὶ δὲ αὖ θυγατράσι παρθένοις, χωρὶς ὧν ὁ πατὴρ κατέλιπε, Καῖσαρ ἑκατέρᾳ δωρεὰν ἐπιτίθησι [n] μυριάδων ἀνὰ πέντε ϑ εἴκοσι ἀργυρίου ϐτισήμου, ϑ [o] συνώκισεν αὐτὰς τοῖς Φερώρου υἱέσι. χαρίζεται δὲ ϑ ὁπόσα αὐτῷ καταλέλειπτο τοῖς παισὶ ϑ βασιλέως, ὅπλα [p] πεντακοσίων ταλάντων καὶ χιλίων, ὀλί- γα τ σκευῶν ὑπεξελόμενος, ὧν ὕπου μεγέθει τέλους ἀπὸ μνήμης τοῦ βασιλέως αὐτῷ κεχαρισμένα.

"& illorum cædes facere cœpiſſent quibus cu- "ræ erat illos ab injuriis prohibere, nunc de "injuriis vindicatis queruntur: & illis obji- "ciebat rerum novarum ſtudium, quodque ſe- "ditionibus delectarentur, ut qui juſtitiam co- "lere legibuſque parere neſcirent, quod in "omnibus vincere *& ſuperiores eſſe* vellent." Atque hæc quidem Nicolaus.

4. Cæſar autem hiſce auditis dimiſit concilium: at aliquot poſt diebus Archelaum quidem regem non declarat, ſed ejus ditionis, quæ Herodi erat ſubjecta, in partem dimidiam *ipſum* conſtituit Ethnarcham; pollicitus regii nominis honorem, *ſi dignam rege virtutem præſtitiſſet. Alteram vero partem dimidiam in duas partitus, reliquis duobus Herodis filiis diviſit, Philippo & Antipæ, qui cum fratre Archelao de toto regno contenderat. Et huic quidem paruit Transjordanenſis ager & Galilæa, quæ ei quotannis ducenta talenta penſitabant. Batanæa vero cum Trachonitide, & Auranitis cum parte quadam Zenodori, ut appellabatur, domûs Philippo datæ, ei talenta centum *reddebant*: Archelao autem tributæ erant Idumæa & Judæa & Samaria; quarta vectigalium parte condonata Samaritanis, Cæſaris decreto onere levatis, quod cum cæteris non rebellaſſent. Fueruntque Archelao ſubjectæ urbes, Stratonis turris & Sebaſte, Joppe & Hieroſolyma. nam Gaza & Gadara & Hippos fuere Græcæ civitates, quas ab ejus diœceſi avulſas Syriæ adjunxit *Cæſar*. Archelao autem ex ſuo principatu quotannis redibant ſexcenta talenta.

XIII. *Cæſar Archelaum Ethnarcham facit, regnique dimidium Philippo & Antipæ dividit.*

5. Atque hæc quidem Herodis filiis ex patris poſſeſſionibus obtigere. Salomæ vero præter ea quæ frater ei legaverat, videlicet Jamniam & Azotum & Phaſaëlidem & argenti ſignati quingenta millia, Cæſar regiam ei dedit Aſcaloniam. Ejuſque annui reditus ſumma erat talenta ſexaginta, ac domus ei in Archelai ditione poſita erat. Quin & cæteris regis conſanguineis reddita erant legata, ita ut teſtamento caverat. Duabus autem filiabus ejus virginibus, præter illa quæ pater reliquerat *Herodes*, Cæſar utrique dono dedit auri ſignati ducenta quinquaginta millia, eaſque Pheroræ filiis nuptum elocavit. Imo quicquid ei rex legaverat regis ipſius filiis diſtribuit, mille ſcilicet & quingenta talenta, paucis aliquot vaſis ſibimet reſervatis, utpote donatis, non tam ob pretii magnitudinem quam ut regis memoriam conſervarent.

Cæſaris erga Salomen liberalitas.

Herodis duæ filiæ virgines Pheroræ filiis elocatæ.

a Πείθεται *Busb. & Vat.*. *b* Νομίμοις *Vat. & Hen. à pr. m.* *c* *Epiphanius* aliter legiſſe videtur: ſic enim ille, *ſi laboribus & ſævoribus circa ſemetipſum meritus appareret.* Liquet codicibus uſum in quibus erat ſcriptum ὡς αὐτὸν. quam lectionem inepta verborum ambage ipſe conatus eſt exprimere. *d* Αντιπάτῳ *Vat.* *e* Sic infra τὸ Σαμαρειτικόν. Verum τὸ Γαλιλαῖον habet *Busb.* *f* Cum dicat partem aliquam οἴκου Ζηνοδώρου (id eſt, *Abilenæ*) Philippo attributam, eo ipſo indicat partem ejus potiorem penes alium fuiſſe. Is autem fuit Lyſanias, cujus *Lucas* meminit, ex poſteritate illius Lyſaniæ qui eandem regionem (*Abylenam* dictam ab urbe Abyla, *Chalcidenen* aliis ab urbe Chalcide) Antonio per orientem imperante obtinuit, poſt patrem Ptolemæum Mennæi filium: à quo Lyſania regio iſta paſſim Λυσανίου dici cœperat. Et ſicut poſt prioris Lyſaniæ mortem dicta eſt *Zenodori Tetrarchia*, ita poſt Zenodori mortem, aut conductione ejus finita, cum alter Lyſanias priori cognominis eandem regionem tenuit, dici iterum cœpit *Tetrarchia Lyſaniæ*. *Grotius* ad *Luc.* c. 3. v. 1. *g* Τετάρτῃ μοίρᾳ *Vat.* τετάρτου μέρους *Busb* τετάρτου μέρους in *Editis*, unde levi mutatione reſcripſi τετάρτης μέρους. *h* Quum *Gaza* tam longe remota fuerit à *Gadaris & Hippo*, ſuſpicio naſci poſſet legendum Γίγαρτα, quæ urbs utrique vicina fuit. *Relandus* in *Paleſt. S.* p. 773. *i* Πόλεις, ἀπορρήξας αὐτὰς τ ἀπὸ τῆς διοικήσεως Συρίας πρ. π. in *Editis Aliiſque.* αὐτὰς τ ἀπορρήξας Συρίαν *Vat.* in *Epiphanii* verſione, *quas abſcindens a diſpenſatione Syriæ additamento Judææ regioni conjunxeras.* Verum (cum iſta male conveniunt cum ipſo *Joſepho* in lib. 2. de *Bello Jud.* ubi habet ἀποτμήσαντος τ βασιλείας ἐπαρχίαν Συρίας) non dubito quin ſcripſerit, *quas abſcindens ab ejus diſpenſatione Syriæ additamento conjunxeras.* unde ipſe in textum repoſui, ἃς ἀπορρήξας αὐτῆς τ διοικήσεως Συρίας πρ. π. *Caſaubonus* (in *Exerc. c. Baron.* p. 155) legit, πόλεις. ἀπορρήξας αὐτὰς τ ἀπὸ βασιλείας, Συρίας πρ. π. Forſan voluit τ ἀρχῆς τ βασιλείας. Eſt qui αὐτὰς (ut ſupra v. 20. ὄντοι) ferendum cenſet. Si iſta diſpliceant, videſis *Noriſium* in *Epochis Syro-Macedonum*, p. 482. & *Petavium* in *Eclogis Chronol.* p. 334. & in *Animadv. ἀνεκδότοις*, tom. 4. p. 123. 127. *k* Τετρακόσια in lib. 2. de *Bello Jud.* & *quadringenta* in quibuſdam *Epiphanii* libris. *l* *Al.* Ἰάμνια. *m* Τὸ ἐπ' ἔτος *Vat.* *n* Μυριάδας *Busb.* *o* Ita *Busb.* συνώκισεν in *cæteris.* *p* In lib 2. de *Bello Jud.* πεντήκοντα μυριάδας ἀργυρίου. * *Vel*, ſi virtutem exhiberet regno convenientem.

XIV. **CAP. XIV.**

De falso Alexandro.

Pseudalexander unde.

HIS ita à Cæsare ordinatis, juvenis quidam, genere Judæus, in Sidoniorum urbe educatus apud quendam Romani civis libertum, semetipsum in Herodis familiam adoptavit, ex formæ similitudine quæ illi erat cum Alexandro Herodis filio, qui fuerat occisus : id quod attestati sunt omnes qui utrumque viderant. atque hoc ei incitamentum erat, ut ad imperium occupandum animum adjiceret. Itaque adjutore in rebus agendis sibi assumpto, homine ejusdem tribûs, rerum aulicarum perito, ac præterea nequam & improbo, & natura comparato ad magnas turbas excitandas, ipsique facto ejusmodi malarum artium magistro, se Alexandrum esse præ se ferebat, Herodisque filium, qui abditus fuisset ab eorum quodam, quibus fuerat ejus interficiendi commissum negotium : qui quidem, ut hominibus imponeretur, alios interfecisset, se vero & fratrem Aristobulum conservasset. Hisce ille rebus elatus inflatusque eos fallere pergebat in quos inciderat : adeo ut, cum Cretam delatus esset, Judæi, quotcunque ibi na-

Judæis imponit.

ctus est, ei fidem habuerint, largiterque illi nummos suppeditarint, quibus fretus se in Melum trajecit. Atque illic ingenti pecunia auctus est, quod regio sanguine ortum credideriut, sperarintque fore ut regnum paternum recuperaret, & de se bene meritis vicem rependeret. Romam itaque properabat, hospitibus suis eum deducentibus; *ac Dicæarchiam appulso tam bene res cecidernnt, ut in similem fraudem istius loci homines impulerit. Immo & ei tanquam regi sese adjunxerunt, tam alii quam quot cum Herode hospitium *vetus* fuerat & amicitia. In causa erat hominum natura, libenter ea quæ de se prædicabat accipiens, fidem iis conciliante forma : quippe qui facile iis persuaderet, quibus cum Alexandro familiaritas intercesserat, non alterum esse, sed ipsissimum illum ; id quod aliis etiam jurejurando firmarunt. Adeo ut, fama de illo *percrebrescente* & ad Romam perlata, universa Judæorum illic agentium multitudo obviam ei prodierit, Deo adscribentes quod præter omnium opinionem salvus & incolumis sit, magnoque cum gaudio eum excipientes *maxime* propter maternum genus, quacunque per vias in curru sublimis incederet regio plane apparatu : quæ res fiebat sumptibus ejus hospitum. quin & magnus ad eum factus est populi concursus, faustisque ominibus ei acclamabatur, & nihil non actum fuerat quod iis solet accidere qui adeo præter spem servati sunt.

Fraudem suspicatur Cæsar.

2. Cum autem hæc de eo Cæsari nunciata essent, fidem dicentibus non habebat, quod sciret Herodem haud facile potuisse decipi in

ΚΕΦ. ιδ'. ιδ'.

Περὶ Ψευδαλεξάνδρου.

Τοῦτον δὲ ταύτῃ [a] διαπεπραγμένων ὑπὸ Καίσαρος, νεανίας, Ιουδαῖος μὲν τὸ γένος, ὁρμὴ δὲ τῆς Σιδωνίων πόλεως [b] ἀνατεθραμμένος ὑπό τινι τῶν Ρωμαίων ἀπελευθέρων, [c] εἰσῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν Ηρῴδου συγγένειαν, ὁμοιότητι μορφῆς ἣ πρὸς Αλέξανδρον αὐτῷ [d] ἀνηρημένον υἱὸν Ηρῴδου ἐμαρτυρεῖτο πᾶσι τοῖς θεωροῦσι. [e] καὶ τοῦτο παρόρμημα ἦν αὐτῷ εἰς τὸ μεταποιεῖσθαι τῆς ἡγεμονίας. καὶ ὁμοτράπεζα μονα πᾶσι λαβὼν ὁμόφυλον ἄνδρα, ἔμπειρον δὲ τῶν ἀμφὶ τὸ βασίλειον, [f] πονηρὸν δὲ ἄλλως, καὶ παράξαι μεγάλα πράγματα [g] φύσιν ἔχοντα, καὶ τοιαύτης κακίας διδάσκαλον αὐτῷ γενόμενον, ἀπέφαινεν αὑτὸν Αλέξανδρον, καὶ Ηρῴδου παῖδα ὄντα ἁρπακλεμμένον [h] ὑπό τινων τῶν ἀνελεῖν αὐτὸν ἐταλμένων· κτείναντα γὰρ ἑτέρους, οἳ ἀπατήσειν ἔμελλον τοὺς [i] θεωροῦντας, αὐτὸν τε θρέψαντα καὶ τὸν ἀδελφὸν Αριστόβουλον. καὶ τούτοις αὐτός τε ἀνεπέρωτο, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας οὐκ ἀπήλλαττο ἀπατᾶν· ἀλλὰ Κρήτῃ προσενεχθείς, Ιουδαίων ὁπόσοις εἰς ὁμιλίαν ἀφίκετο ἐπηγάγετο εἰς πίστιν, καὶ χρημάτων εὐπορηθεὶς δόσει τῇ ἐκείνων, ὥρμα Μήλου διήρων. [k] πολὺ πλείονα δὲ ἐντεῦθεν ὁπόσα αὐτῷ προσῆλθε χρήματα, [l] πίστει τῆς βασιλικῆς συγγενείας καὶ ἐλπίδι τοῦ ἀπολαβεῖν τὴν πάτριον ἀρχὴν, καὶ ἀμείψασθαι τοὺς εὐεργέτας. ὥρμα Ρώμης [m] οὗ ἠπείγετο, πανταπομπῇ τῶν ἰδιωτῶν καὶ Δικαιαρχία προσβαλὼν οὐκ ἠτύχει καὶ [n] τοὺς τῇδε Ιουδαίους [o] ἐφ' ὁμοίας ἀπάτης προσαγαγέσθαι. προσῆσαν τε ὥσπερ βασιλεῖ οἵτε ἄλλοι, καὶ ὁπόσους ξενία πρὸς Ηρῴδην καὶ εὔνοια εἶχεν. αἴτιον δὲ ἦν, τὴν ἀνθρώπων τὸ ἡδονῇ δεχόμενον τοὺς λόγους σὺν τῷ φερεγγύῳ τῆς μορφῆς· καὶ γὰρ τοῖς πάνυ ὁμιλικόσιν Αλεξάνδρῳ πολὺ τὸ πιστὸν ὑπετίθει τῷ μὴ [p] ἄλλον εἶναι, ἀλλ' αὐτὸς εἶναι, καὶ πρὸς τοὺς πλησίον [q] καὶ ὤμνυσαν. ὥστε καὶ [r] προσελθόντος εἰς τὴν Ρώμην λόγος τοῦ περὶ αὐτοῦ, πᾶν τὸ τῇδε Ιουδαίων [s] πλῆθος ὑπαντιάζοντες ἧκεσαν, τῷ θεῷ δόξαν τῆς σωτηρίας θεάζοντες ὅ ἔργον, καὶ χάρμα ποιούμενοι ἅμα τὸ μητρῷον αὐτῷ γένος, ὅπου χωρῴη κατὰ τὴν τεταγμένην διαφοροῦμενος· καὶ [t] πᾶν τὸ βασίλειον πρὸς αὐτὸν ὄχλημα ἦν ἀναλώμασι τῶν ἰδιοξένων, [x] μεγάλας τε θεοπάσεις ἐγίνοντο τῆς πληθύος, ὑποδόσεις τε εὔφημοι, καὶ ὁπόσα εἰκὸς τοῖς ὑπὲρ ἐλπίδα σωθεῖσι συντυγχάνειν φάσιν ὅτι οὐκ ἐθεάσατο.

β'. Καίσαρι δὲ [y] ὡς ἀφίκετο ἀγγελία περὶ αὐτοῦ, ἠπίστει μὲν διὰ τὸ μὴ ἂν ῥᾳδίως ἀπατηθῆναι Ηρῴδην τὰ πράγματα ὅτι

a Διαπεπραγμένων *Vat.* *b* Τεθραμμένον *Vat.* *c* Ita cum *Cod. Busb.* εἰσῴκησεν in *cæteris.* *d* Ανηρημένον *Bas.* *e* Καὶ ἀφ' τοῦτο τὴν ἡγεμονίας μεταποιεῖσθαι *Busb.* breviuscule, ut amat. *f* Πονηρὸν δὲ *Vat.* *g* Δυνατὸν *Busb.* *h* Υπὸ τῶν ἀνελεῖν ἀ. ἐσ. *Vat.* κατὰ τινῶν τῶν ἐν *Zonar.* *i* Θεραπεύοντας & mox ἀδελφοκτόνον *Busb.* *k* Ita *Vat.* πλείονα deest *Editis.* πολλὰ ἦν *Busb.* *l* Sic cum *Cod. Vat.* & *Epiphanio.* σωφρονεῖν in *Editis Aliisque.* *m* Illud ἂν è *Cod. Busb.* & *Epiphanio.* *n* Ita *Vat.* τοὺς τῇδε Ιουδαίους in *Editis.* *o* Ita *Vat.* ἀφ' ὁμοίας in *cæteris.* *p* Οὐχ ἕτερον ἀλλ' αὐτὸν τινὰ *Busb.* *q* Καὶ deest *Vat.* & *Busb.* *r* Ita *MSS.* προσελθόντος in *Editis.* *s* Λόγου τοῦ περὶ αὐτοῦ *Vat.* *t* Εθνος *Vat.* *u* Sic *Vat.* πᾶν βασίλειον in *cæteris.* *x* Μεγάλας θεοπρόπους *Vat.* & *Busb.* *y* Ως ἀφίκετο ἀγγελία ἡ περὶ αὐτοῦ *Vat.* ὡς ἠγγέλθη περὶ αὐτοῦ *Busb.*

* Puteolos.

a Ita

[a] ὅτι μέγα ἀνήκεσεν αὐτῷ δεδὼς δὲ τῇ ἐλπίδι, Κέλαδόν τ αὐτῷ πινὰ ἐξελευθέρων, ὁμιλικότα τοῖς μφρακίαις, πέμπει κελεύσας ἀγαγεῖν εἰς ὄψιν αὐτῷ τ Αλέξανδρον. ὁ δὲ ἀνῆγεν, οὐδέν τι βελτίων διὰ τὴν κρίσιν τ πολλῶν γινόμενος. [b] ὁ μὲν Καῖσαρ διημάρτητο. ἀλλ' οὐ μὲν ὑμφρεῖς, ὁ μὲν ὥστε ἀπατῆσαι τὸς σοφρόνως ἐκλογίζεσθαι δυναμένους. αὐτουργία τε γὰρ [c] ἐτετρέχητο ὁ Ψευδαλέξανδρος, καὶ παρὰ ὃ ἐκείνῳ [d] ῥαδιουργὸν ὁ σώματος ὑπὸ [e] τρυφῆς ὑ γυναικότητος συνερχόμενον, διὰ τὰ εἰωτία τοῦδε διὰ [f] σκληρότερον ἐξεβεβήκει ὁ σῶμα. θρασύμενος οὖν συμπεφυκέναι ἐπὶ ψευδολογίᾳ διδασκάλῳ ὑ μαθητῇ, ὑ λόγων ταλμηρῶν συνεργότησιν, ἐζήτησε παρὰ Αρισοβούλῳ [g] τί ὑ γένοιτο [h] συνεκπλαπέντος αὐτῷ, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὁ τοιγένοιτο μεταποιούμενος τ ἀξίας, ἧς τετύχηκε τυγχάνειν τὸς ὧτα γενότας. φαμένου δὲ ἐπὶ νήσου τ Κυπρίων καταλελεῖφθαι, κινδύνων ὑφοράσθαι τ κατ' θάλασσαν, αὖ [i] τοῦδε αὐτοῦ συγαίνειν τι δεινὸν μὴ [k] παντελὲς ἐκλείφοιεν ὁ Μαριάμμης γένος, ἀλλὰ τοιοῦτο Αρισόβουλος μένοι τὸς ὑποβεβουλευκότας. ζῶντα διέχυεζομένου, καὶ συνεζῶτος αὐτῷ τῇ μηχανοποιῷ τῆς τοιαύτης, Καῖσαρ καθαιρούσας ἀπλαβῶν τὸ μφρόμενον, "ἀλλά σοι μαθὸς εἶπε τετυφῶσθαι "ὃ μὲν ὑ τοῖς ἐμὲ ἀπάτῃ [l] χρησαμένῳ τὸ μὲν [ll] ἀπο- "λύμενον τ σωτηρίας, φάθι δή μοι αὐτόν τε ὃς ὢν τυγχά- "νεις, καὶ ὅς σε τοιάδε ἐξετόλμησε ἀγνοεῖσθαι. μεῖ- "ζον γὰρ τὸ ὑποβούλευμα κακίας ἧς ἐγκεχείρηκας χεί- "κων ὧς γενοῖς τυγχάνεις." καὶ δή, ὑ γὰρ ἐν ἄλλως τοιοῦτον, φράζει τοῖς Καίσαρα τὸ ὑποβούλευμα, ὅτου τρόπου, καὶ ἐφ' ᾧ τυγχάνοι [m] συγκείμενον. καὶ ὁ Καῖσαρ μὲν Ψευδαλέξανδρον, οὐ γὰρ ἐψεύσατο ὁμολογίαν τινὶ τοῖς αὐτόν, δεσμώτιον ὁρᾷ αὐτουργῆσαι τὰ σώματι, ἐρέσσειν σὺ τοῖς ναύταις καταλέγει· ὃν δὲ ἀναπείσαντα κλέπτειν. κατεδίκη δὲ ἦρκει Μηλίοις ὁπόσα [n] ἐπιτελέκεσαν εἰς Ψευδαλέξανδρον ἀγχικεῖς ἀναλωκέναι. καὶ τὰ μὲν περὶ Ψευδαλέξανδρον τολμηρῶς [o] συντεθέντα οὕτως ἀκλεῶς ἔσχεν.

re magna, quæ ipſum propius attingebat: nonnihil tamen ſuſpicans, Celadum unum è ſuis libertis, cum adoleſcentibus familiariter *olim* verſatum, mitti jubet ut Alexandrum ſibi in conſpectum adduceret. id quod ille fecit, non majori tamen quam vulgus ad eum diſcernendum erat perſpicacia. Verum non ita deceptus eſt Cæſar. nam erat quidem ſimilitudo, non tamen tanta ut eis imponeret, quibus paulo acrius erat judicium. Iſte enim falſus Alexander & labore aſperitatem manibus obductam habuit, & pro mollitudine corporis, qua eſſe debuerat, utpote delicatus & ingenuus, contra erat corpore ſcabriore & rigidiore. Poſtquam igitur animadvertit magiſtrum atque diſcipulum in eadem conſpirare mendacia, inque eadem conſentire loquendi libertate, quærebat *ex eo* quid factum ſit Ariſtobulo, ſimul cum eo *è cuſtodia* ſubrepto, & quam ob cauſam ille non veniſſet, ut jus tam præclaris natalibus debitum repoſceret. Cui ille reſpondit, in Cypro inſula, periculorum in mari formidine, relictum eſſe, ut ſi quid Alexandro humanitus accidiſſet, Mariamnes genus non funditus interiret, ſed Ariſtobulus ſuperſtes exciperet inſidiatores. Juvenem hoc affirmantem, cum eo conſentiente qui commenti auctor erat, Cæſar ſeducit, & ita dicit, "ſi mihi ve- "rum dicere voles, hoc tibi præmium erit quod "veniam & ſalutem aſſequuturus ſis. age ita- "que, dic mihi quis tu ſis, & quis tibi ejuſmo- "di res audere perſuaſerit. iſta enim quæ ani- "mo agitaſti & aggreſſus es majoris ſunt ma- "litiæ quam pro ætate tua." Tum ille, ut qui non poſſet aliud, totum commentum Cæſari exponit, & quo pacto, & à quo fuerit compoſitum. Et Cæſar Pſeudalexandrum, nam fidem ei datam fallere noluit, ad remiges relegavit, quod corpore ad tolerandos labores validum videret; & ejus fraudis auctorem interfecit. Cæterum Meliis abunde magna mulcta fuit pecuniarum amiſſio, quas in fictitium Alexandrum impenderant. Atque ita quidem coeptum Pſeudalexandri temerarium turpis conſequutus eſt exitus.

Celadus ad rem explorandam miſſus.

Pſeudalexander à Cæſare ad remiges relegatus.

ιε'. ΚΕΦ. ιε'.

CAP. XV.

XV.

Ως Αρχέλαος πάλιν κατηγορηθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Βίεννα.

Quomodo Archelaus iterum accuſatus Viennam relegatus eſt.

Αρχέλαος δὲ, ὁ ἐθναρχίας παραλαβὼν, ἐπεὶ εἰς Ιουδαίαν ἀφικνεῖτο, [p] Ιωάζαρον τ Βοηθοῦ ἀφελόμενος τ ἀρχιερωσύνης, [q] ὅτι καλῶν συγαίτη τοῖς ςασιώταις, Ελεάζαρον τ ὁμοίως [r] ἀδελφόν. ἀνοικοδομᾷ δὲ καὶ ὃ ἐν Ιεριχοῦντι βασίλειον ἐκ τῶν ἐπῶς, τῶν τε ὑδάτων ὁπόσα [s] Νεαρὰν τ κώμην [t] ὠφελεῖ ὑποῤῥέοντα, ἐξ ἡμισείας ἀπέστρεψεν, ἐπαγαγὼν αὐτῷ ποιήσας τὸ πεδίον

Joazarus pontificatu privatur, Eleazaro in ejus locum ſuffecto.

POſtquam autem Archelaus Ethnarcha factus in Judæam pervenit, Joazarum Boëthi filium pontificatu privavit, eum cum ſeditioſis conjuraſſe criminatus, idque munus Eleazaro ejuſdem fratri tradidit. Refecit etiam Hierichuntium palatium magnifice; & dimidiam aquam, qua Neara vicus irrigabatur, ductu ei facto, in campum divertit, quem

a Ita cum *Cod. Vat.* ἐπὶ μεγάλῃ in *Editis Aliiſque.* b Οὐ μὲν § K. *Busb.* ὁ μὲν Καῖσαρ γε ἡπατᾶτο *Vat.* ὁ μὲν Καῖσαρ δὴ διημάρτητο *Hen. à pr. m.* c Ετέτρυτο *Vat.* atque ita forſan *Epiphanius*, qui vertit, *ex labore & opere valde attritus.* d Ita *Gen.* ῥαδιαρὸν *Baſ.* ῥαδιλὸν *Vat.* ῥαδιὸν *Busb.* e Sic *Busb.* & *Zonar.* & ut puto *Epiphan.* τρυφῆς in *cæteris.* f Περὶς τὸ σκληρότερον *Busb.* & *Zonar.* g Ita *Baſ. Hen.* & *Vat.* τί ὑ γένοιτο *Busb.* τί γὰρ γοῦν *Gen.* h Συνεκπλαπεὶς *Vat. Gall.* & *Hen. à pr. m.* i Ita lego. περὶ αὐτῶν in *Editis.* περὶ αὐτὸν εἶναι *Busb.* περὶ αὐτὸν φύσει *Vat.* αὐτῶν ὁ φύσει *Hen.* k τι περὶ ἐμὲ συμβαίη *Zonar.* k Παντελὲς ἐξαλείφοιτο *Vat.* παντελῶς ἐξαλαφοίη *Busb.* l Χρήσαντι *Busb.* ll Forſan ἀπομόρσιμον. m Συγκεκειμένον *Vat.* forſan pro συγκεκειμένον. n Ita *Vat.* τετέλεσαν in *cæteris.* Fuit cum legerem πεπόνεσαν. o Συγκέντα ἅτινα ἀκλεῶς ἔσχεν *Vat.* p Ιάζαρον *Busb.* Hujus in pontificatu Chriſtum natum eſſe admonet *Nicephorus.* ſub Matthia potius exiſtimat *Petavius* in lib. X. de *Doctr. Temp.* c. 55. q Vel ex Simone filio nepotem, *Uſſer.* ad *A. M.* 4002. r Ἐπικαλῶν ἀεὶ τῷ συγαίτῃ *Vat.* ἐπικαλῶν ὡς συγαίτην *Busb.* ſ Επικαθίσαντα *Vat.* t Verba iſta Νεαρὰν τὴν κώμην non agnoſcit *Epiphan.* ὑδάτων ὁ αὖθις Ἀσπρὰν τὴν κώμην *Vat.* u Οφείλει in *Editis.* ὠφελεῖ *Vat.* unde ὠφελεῖ reſcripſi.

quem palmetis totum conſeverat. Vicum etiam conſtruxit, quem Archelaïdem nuncupavit: & contra leges patrias Glaphyram, Archelai *regis* filiam, Alexandri ſui fratris quondam uxorem, ex quo ipſa liberos habebat, in matrimonium duxit, cum apud Judæos res deteſtanda ſit fratris habere uxorem. Nec Eleazarus quidem in pontificatu permanſit, ſuffecto in ipſius viventis locum Joſua Siæ filio.

Eleazarus deponitur, eique ſucceſſit Joſua.

Archelaus ierum accuſatur.

2. Anno autem decimo principatus Archelai, fratres ipſius cum primoribus Judæorum & Samaritanorum, ejus crudelitatem & tyrannidem non ferentes, eum apud Cæſarem accuſant, maxime cum intellexiſſent contra Cæſaris feciſſe mandatum, quo jubebatur eos tractare leniter. Quamobrem Cæſar, audita accuſatione, cum iratus Archelai negotiorum quæ Romæ eſſent procuratorem, qui & ipſe Archelaus vocabatur, accerſiviſſet, non quidem Archelao quidquam ſcribere dignatus eſt, ſed tu, inquit, è veſtigio conſcenſa navi, age eum adeas, & nulla interpoſita mora ipſum ad nos adducas. Atque ille prima navigatione tranſmiſſus in Judæam venit, & Archelaum cum amicis epulantem deprehendit: cui cum voluntatem Cæſaris expoſuerat, ad maturandam profectionem perpulit. Ubi autem *Romam* venit, Cæſar, poſtquam illum cauſam ſuam contra certos accuſatores agentem audivit, eum in exſilium abegit, Vienna Galliarum urbe in commorandi locum ei aſſignata; pecuniaque ſpoliavit.

In exſilium miſſus.

Archelai ſomnium.

3. Antequam autem evocatus Romam iret Archelaus, ſomnium hujuſmodi ſuis amicis narravit. "Viſus eſt ſibi videre decem ſpicas, "tritici plenas, jam perfectas, quas, ut ipſi vi- "debatur, boves depaſcerent." Experrectuſque (putabat enim viſionem magna ſibi portendere) conjectores accerſit, qui in ſomniis verſabantur. Cum autem alii ab aliis diſſentirent (nam una eademque omnibus non erat interpretatio) Simon quidam Eſſæus, poſtulata dicendi venia, dixit Archelao, "Viſione illa "ſignificari rerum mutationem, idque in de- "terius. Boves enim ærumnam declarare; "quippe laborioſum animal; itemque rerum "mutationem, quoniam humus, quæ ab eis co- "leretur, eodem in ſtatu permanere non poſ- "ſet: ſpicas autem, cum decem eſſent, toti- "dem annorum indices eſſe, quoniam una æ- "ſtate proveniat ſpica. itaque Archelao fi- "nem adeſſe imperii." Atque ſic ille ſomnium enucleavit. Quinto autem die, poſtquam hoc ſomnium viderat Archelaus, *alter ille* Archelaus qui eum evocabat, à Cæſare in Judæam miſſus veniebat.

φοίνιξιν ὑπ' αὐτῆς πεφυτευμένῳ. κώμην δὲ κτίσας Αρχελαΐδα ὄνομα αὐτῇ τίθη· [a]καὶ τῶν πατρίων ἀθεμίτων παισὶν ἐμόθη, [b]Γλαφύραν μὲν τὴν Αρχελάου θυγατέρα, Αλεξάνδρου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ γαμετὴν γενομένην, ἐξ ἧς καὶ τέκνα ἦν αὐτῇ, ἀπαίμοζον ὂν Ιουδαίοις γαμετὰς ἀδελφῶν ἄγαμος γαμεῖν. ἀφαιρεῖται δὲ ὑπ' ὁ Ελεάζαρος τὸν τῆς ἱερωσύνης, ὑπεκαταστάντος αὐτῷ ζῶντι Ιησοῦ [c]τοῦ Σιὲ παιδός.

β'. [d]Δεκάτῳ δὲ ἔτει τῆς ἀρχῆς Αρχελάου, οἱ πρῶτοι [e]τῶν ἀδελφῶν ἀνδρῶν ἔθνη Ιουδαίοις καὶ Σαμαρείταις, μὴ φέροντες τὴν ὠμότητα αὐτοῦ καὶ τυραννίδα, κατηγοροῦσιν αὐτοῦ ὅτι Καίσαρος, καὶ μάλιστα ἐπεὶ ἔγνωσαν αὐτὸν παραβεβηκότα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ὅτι εἰκῶς ἀναστρέφηται πρὸς αὐτούς. ὁ τοίνυν Καῖσαρ ὡς ἤκουσεν, ὀργῇ φέρων τὸν ὅτι πρεσβύτατον Αρχελάου τῶν ἐν Ρώμῃ πραγμάτων, Αρχέλαον δὲ καὶ τοῦτῳ ὄνομα ἦν, μεταπαλέσας, γράφειν μὲν Αρχελάῳ ταπεινὸν ἡγεῖται, σὺ δὲ πρᾶγμα, φησί, πλέον μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἐπανάγειν αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς. καὶ ὃς ἐκπλεύσας οὐ πολὺ ὀξέως ποιησάμενος, καὶ ἀφικόμενος εἰς Ιουδαίαν [f]καταλαμβάνει τὸν Αρχέλαον ἐν [g]εὐωχίαις ὄντα μετὰ τῶν φίλων, τοῦ τε ἀφνίου ἀπολαύοντα τοῦ Καίσαρος, καὶ ὥρμησεν αὐτὸν εἰς τὸν ἔξοδον. καὶ ὁ Καῖσαρ ἀφικομένου ὅτι πάντων κατηγόρων ἀκροᾶται καὶ αὐτοῦ λέγοντος, [h]καὶ ἐκεῖνον μὲν φυγάδα ἐλαύνει, δῶς οἰκητήριον αὐτῷ Βίεννα πόλιν τῆς Γαλατίας· τὰ δὲ χρήματα ἀπενέγκατο.

γ'. Πρότερον δὲ ἢ κληθεὶς [i]ὅτι Ρώμης ἀνελθεῖν Αρχέλαος, ὄναρ τοιόνδε ἐκδιηγεῖται τοῖς φίλοις. "[k]θεασάμην ἀσταχύας δέκα τοῦ ἀριθμοῦ, πλέως πυρῶν τοῦ ἰδίου "ἀκμῇ ἀπειληφότας, δύζα [l]τοῖς [m]αὐτοῦ βιβρωσκομένους "ὑπὸ βοῶν θεωρεῖν." καὶ προεγειρόμενος, φέρειν γὰρ εἰς μέγα δόξα τοῖς ὕπνοις αὐτοῦ, μεταπέμπει τοὺς μάντεις, οἷς προεῖπεν ὀνειρόπολον ἦν αἱ ἀναστροφαί. συνιάμβων δὲ ἕτερον ἀφ' ἑτέρου, ᾧ γὰρ εἰς ἕνα ἔκειτο πᾶσιν ἀφήγησις, Σίμων, ἀνὴρ γένος Εσσαῖος, ἀσφάλειαν αἰτησάμενος, "μεταβο- "λὴν πραγμῶν ἔλεγεν Αρχελάῳ φέρειν τοῦ ὕπνου ὑπ' ἀγα- "θοῖς πράγμασιν. βόας μὲν γὰρ κακοπαθείας τε ὑποσαφεῖν, "διὰ τὸ ἔργοις ὑπιπταλαιπωρεῖν τὸ ζῶον, μεταβολὰς δὲ "αὖ πραγμῶν, διὰ δὲ τὴν γῆν, πόνῳ δ' ἐκείνων ἀρυμένην, εἰς "ταὐτὸ μένειν ὑ δύναμιν· τοὺς δὲ ἀσταχύας δέκα ὄντας, "[n]τοσόνδε ἀριθμὸν ὁμαυτοῦ ὀφείλειν, [o]πρεσβεύω γὰρ ἐνὸς πα- "ραγίγνεσθαι ἔτους. χρόνον ἐξήκειν Αρχελάῳ τοῦ ἡγεμο- "νίας." ᾗ ὁ μὲν [p]ταύτῃ ἐξηγήσατο τοῦ ὄνειρου. πέμπτῃ δὲ ἡμέρᾳ μετ' ὁ δ πρῶτον αὐτῷ ἡ ὄψις Αρχελάῳ συνῆλθεν, ὁ ἀναπαλαίμνηστος Αρχέλαος πεμπὸς εἰς Ιουδαίαν [q]τοῦ Καίσαρος ἀφίκετο.

δ'. Πα-

a Τῷ πατρίῳ νόμῳ πεφεύσασιν *Busb.* *b* Γλαφύραν τὴν Αρχελάου μὲν θυγ. *Vat.* *c* Σεὶ *Busb.* & *Vat.* Σὶ *Hen. 2 pr. m.* Σιὲ *Zonar.* In *Epiphanii* libris, *Seæ fil.* *d* At vero in *lib. 2 de Bello Jud.* non decem ſed novem Archelao tribuuntur anni. Non tamen hoc mirum, (inquit *Iſ. Voſſius* in *Chron. S.* p. 158.) decimus enim Archelai annus non fuit abſolutus (ſed tantum inchoatus ut dicit *Uſſerius*, quem omnino vide in *Annalibus* ad A. M. 4010.) Forſan ariſtæ illæ plenæ, quam in ſomnis videt, novem tantum fuere humero, decima fracta aut non plena. Vide etiam *Pagi Critica* in *Baronium*, Vol. 1. p. 13. *e* Αδελφῶν deeſt *Vat.* immo ἀδελφῶν ἀνδρῶν deſunt *Busb.* nec ea agnoſcit *Epiphan.* Forſan ἀνδρῶν fuerit à manu *Joſephi*, ſed ἀδελφῶν è margine in textum irrepſerit. Verum *Dio* (l. 55. p. 567.) à fratribus accuſatum fuiſſe prodidit, hiſce verbis, ὅτι Ηρῴδης ὁ Παλαιστινὸς (ita enim *Archelaum* appellat, nec hallucinatur ut recentes Hiſtorici ſcribunt, ſed *Archelaum* duplex nomen tuliſſe nos edocet, ſicut & *Archelaus* junior, qui *Herodes* dictus eſt. *Pagi* ad *Baron.* p. 13.) αἰτίαν πὰρ ἀνὴρ τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, ὑπὲρ ὧν Αλκιος ὑπεμνήσθη. unde reſcribendum cenſet *Petitus* (in *Animad. emendand.* tom. 1. p. 539.) οἱ πρῶτοι τῶν ἀδελφῶν, ἀνδρῶν τε ἐν Ιουδαίοις. Forſan diſtinguendum legendumque, οἱ πρῶτοι τῶν ἀδελφῶν, ἀνδρῶν τε ἐν Ιουδ. Ita verò ac ſi ſcriptum fuiſſet, οἱ ἀδελφοὶ σὺν πρώτοις τῶν ἀνδρῶν ἔντι Ιουδ. *f* Ita *Busb.* λαμβάνει in *ceteris.* *g* Sic *Busb.* & *Vat.* εὐωχίᾳ in *Editis Aliiſque.* *h* Καὶ deeſt *Busb.* & *Vat.* *i* Εἰς Ρώμην *Busb.* *k* Τεθήπασιν *Busb.* *l* Ita *MSS.* ut infra v. 39. ἀστάχυσι in *Editis.* *m* Αὐτῷ *Busb.* *n* Τοσοῦνδε *Busb.* *o* Πρεσβεύειν γὰρ ἐνὸς παραγίνεσθαι ἔτους *Vat.* In *Epiphanii* verſione, *unam quippe futuram aſtatem, & tempus ſuppleri aſſeverabat Archelao, quod de principatu ſuæ poteſtatis exiret.* *p* Ita *Vat.* prout p. 786. v. 2. τοῦτον in *reliquis.*

a Συντυχάνει

δ'. Παραπλήσια δὲ καὶ Γλαφύρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ
[a] συνέβη, βασιλέως Ἀρχελάου θυγατρὶ οὔσῃ, ἣ, ὡς πρότερον
εἶπον, συνοίκῳ, παρθένον λαβὼν, Ἀλέξανδρος Ἡρῴδου μὲν υἱὸς,
Ἀρχελάου δὲ ἀδελφός· ἐπεὶ δὲ συμβαίνει τὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ
πατρὸς τελευτῆσαι, Ἰόβᾳ τῷ Λιβύων βασιλεῖ γαμεῖται, μετα-
στάντος δὲ τοῦ Λιβύος χρεών τινι ἐν Καππαδοκίᾳ παρὰ τῷ πατρὶ
Ἀρχέλαος ἄγεται, τὴν [b] συνοικοῦσαν αὐτῷ Μαριάμμην ἐκβαλών.
τοσόνδε αὐτὸν ὁ Γλαφύρας [c] ἀνέστρεψεν ἔρως. ἡ συνοῦσα τῷ
Ἀρχελάῳ, τοιόνδε ὄναρ ἴδεται. "ἐδόκει, τὸν Ἀλέξανδρον ὁπο-
"τανοῦν θεασαμένην, χαίρειν καὶ περιβάλλειν προθύμως. τὸν δὲ
"καλάμενόν τε αὐτῆς ποιεῖσθαι, καὶ φάναι, Γλαφύρα, συνη-
"γορεῖς ἄρα λόγῳ, ὃς ἄπιστα ἔλεγεν εἶναι γυναιξίν, ἢ [d] συνωμο-
"λογήσασά μοι καὶ συγκαλοικιοῦσα παρθένος, παίδων ἡμῖν
"γενομένων, λήθην παρεδίδους ἔρωτας τοὺς ἐμούς, δὸς πέρων ὁπο-
"θυμία γάμων. πληθώρα δέ σοι οὐδὲ ὤπως οὔρεως, ἀλλὰ
"καὶ τρίτον ἐτόλμησας [e] σαυτὴν παρακαλακλίναι νυμφίον,
"ἀσεβῶς καὶ ἀναισχύντως [f] ὑπισοῦσαν οἴκῳ τῷ ἐμῷ, καὶ [g] γά-
"μῳ συνθεμένην πρὸς Ἀρχέλαον, ἄνδρα μὲ σεαυτῆς, ἀδελ-
"φὸν δ' ἡμέτερον. ἀλλ' οὐκ ἔγωγε λήθην ποιήσομαι εὐνοίας τὰ
"σῆς, ἀπαλλάξω δέ σε παντὸς τοῦ ὀνειδιστοῦ, ἐμὲν ὥσπερ [h] ἦς
"κἀσκευασάμενος." Ταῦτα διηγησαμένη πρὸς τὰς συνή-
"θεις τῇ γυναικῶνι, μετ' ὀλίγας ἡμέρας τελευτᾷ τὸν βίον.

ε'. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀλλότρια νομίσας αὐτὰ τοῦδε τοῦ λόγου
εἶναι, διὰ τὸ περὶ τῶν βασιλέων αὐτὸν συνεγκέναι, καὶ ἄλλως [i] ἐπὶ
παράδειγμά τι φέρον, τοῦτο ἀμφὶ τὰς ψυχὰς ἀθανασίας ἐμ-
φερῶς, καὶ τὸ θεῖον προμηθείας τὰ ἀνθρώπινα θελκτικὸν τῇ
ἀκοῇ, καλῶς ἔχειν ἐνόμισα εἰπεῖν. ὅτῳ δὲ ἀπιστεῖται τὰ
τοιάδε, γνώμης ἀνάμενος τὸ ἑαυτοῦ κώλυμα οὐκ ἂν γένοιτο τῷ
ἐπ' ἀρετὴν αὐτῷ προτιθεμένῳ. ὁ δὲ Ἀρχελάου χώρας
ἐπιτροπεύσας προσηνεμηθείσης τῇ Σύρων, πέμπεται [k] Κυ-
ρηνίῳ τότε Καίσαρος, ἀνὴρ ὑπατικὸς, [l] ἀποτιμησόμενος τὰ τε Συρίας, καὶ τὰ Ἀρχελάου ἀποδωσόμενος οἶκον.

4. Simile quiddam & Glaphyræ ejus uxori accidit, Archelai regis filiæ, quam, ut jam ante diximus, virginem in uxorem duxerat Alexander Herodis filius, Archelai frater: poſtea vero, quam Alexander à patre fuerat interemptus, nupſerat Judæ Libyæ regi, cujus poſt deceſſum, viduam domi patris in Cappadocia degentem, in matrimonium accepit Archelaus, repudiata uxore ſua Mariamne. tantus erat ejus amor in Glaphyram. Igitur cum Archelai conjux eſſet, vidit hujuſmodi ſomnium. "Viſa eſt cernere aſtantem ſibi Alexandrum, "qua re gaviſa cupidiſſime eum complexa "eſt. At ille de ea queſtus eſt, dixitque, Gla- "phyra, ergo tu vulgare verbum comprobas, "quo feminis fidendum non eſſe dicitur, quæ "mihi deſponſa & nupta virgo, genitis ex me "liberis, amores oblita meos, alii nupſeris, ne- "que hac contumelia contenta, cum tertio "marito *ſponſa* cubare auſa ſis, cum dedecore "& probro in domum meam *iterum* ingreſſa; "Archelaoque viro tuo, fratri noſtro, nupſeris. "Ego vero meæ in te benevolentiæ idcirco "non obliviſcar, quin te omni infamia libe- "rabo, meam facturus ut prius fuiſti." Hæc cum apud mulieres ſocias ſuas narraſſet, aliquot poſt diebus moritur. *Glaphyræ ſomnium.*

5. Ego vero, iſta ab hac narratione non aliena eſſe ratus, quod mihi ſermo ſit de *ipſis* regibus, præſertimque quod aliquid in exemplum afferant, & ad probandam animarum immortalitatem, Deique circa res humanas providentiam, commodum eſſe exiſtimavi ut illa memorarem. Cui vero hæc videntur incredibilia, ſua dum fruitur opinione, illi rei non ſit impedimento, quæ ipſi datur pro incitamento ad virtutem. Cæterum ditione Archelai Syriæ contributa, miſſus eſt à Cæſare Quirinus, vir conſularis, ut cenſum ageret bonorum in Syria, & Archelai domum addiceret. *Archelai Ethnarchia in provinciam redacta.*

Τέλος τῆς βίβλου ἑπταικαιδεκάτης.

Finis Libri decimi ſeptimi.

a Συντυγχάνει *Vat.* *b* Συνοῦσαν *Vat.* & mox (v. 8) συνοικοῦσα, ut & *Busb.* *c* Ἐπίσχεν *Vat.* *d* Συνωμόσασά τε *Vat.* *e* Ita *Busb.* & *Vat.* αὐτῇ in *Editis Aliisque.* *f* Ita *Vat.* ὑπισοῦσα in *Editis.* ὑπισοῦσαν *Vat.* *g* Γάμῳ *Vat.* & *Busb.* &, ut videtur, *Hen. à pr.* *h* Ita cum *Cod. Busb.* ἦν in *reliquis.* *i* Ἐπὶ παραδείγματι *Busb.* *k* Κυρίνιος *Strabonis.* in aliquibus *Epiphanii* libris *Cyrinus*, in aliis *Cyrenius.* Verum τοῦ Κυρίνιου nomen fuit *P. Sulpicius Quirinus*, ut monſtrat *Jac. Perizonius* in *Diſſ. de Auguſtea orbis Terr. deſcriptione*, p. 971. Rectius ſane ſcribendum Κυιρεινῷ quam Κυρίνιος, niſi externis uſitatum fuiſſet cognomina Romanorum in ιος efferre. *l* Bis igitur à Cæſare in Syriam miſſus eſt, ſed non ex eadem cauſa. Prioris ἀπογραφῆς (cujus meminit *Lucas*, c. 2. v. 2) cauſa, ut non tam in Judæa quam in toto orbe Romano omnes deſcriberentur, ut quot & quantos delectus ad bellum populus Romanus facere poſſet, tam ex provinciis quam ex ſociis regibus & civitatibus, ſciri poſſet. Poſterioris ἀπογραφῆς (cujus mentio *Act.* v. 37.) cauſa intra Syriam Palæſtinam, & unius Archelai patrimonium & Tetrarchiam ſtetit; nec mera & nuda erat ἀπογραφή, ſed redactio bonorum Archelai in fiſcum, & exactio tributi ſuper provinciales, Judæâ poſt exſilium Archelai redactâ in provinciam & Romanis præſidibus parere juſſâ. Qui plura hac de re ſcire deſiderat, & de conciliatione *Lucæ* & *Joſephi*, adeat *Montacutium* in *Originibus Eccl* parte pr. ſub initium, *Uſſerium* in *Annalibus* ad A. M. 4000. *Caſaubonum* contra *Baronium*, p. 127. *Grotium* ad *Luc.* c. 2. v. 2. *Pagium* in *App. Chronol. ad Baronium*, p. 31 & 32. *Jac. Perizonium* in *Diſſ de Auguſtea Orbis Terr. deſcriptione. Reineſium* in *Epiſt.* LVII. *Ryckium* ad *Tacitum*, p. 38. & *Baſnagium* in *Annalibus Politico-Eccleſ.* p. 108. &c.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ, ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO DECIMOOCTAVO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

1. *Quomodo Quirinus ad censendam Syriam & Judæam missus est à Cæsare, & ad Archelai facultates addicendas, Judæa è regno in provinciæ formam redacta: utque Coponius ad procurandam Judæam missus est. Et quomodo Judas Galilæus & alii nonnulli populo persuaserunt, ut bonorum censum impedirent, multique in eorum sententiam iverunt, donec Joazarus pontifex eos adduxit ad obedientiam Romanis præstandam, & ad censum facultatum admittendum.*
2. *Quænam sectæ, & quot apud Judæos philosophandi genera, & quæ instituta.*
3. *Quomodo Herodes & Philippus tetrarchæ urbes in honorem Cæsaris ædificarunt.*
4. *Quomodo Samaritæ, mortuorum ossa passim per templum dispergendo, populum septem dies polluerunt.*
5. *Quomodo Salome Herodis soror bona sua cum moreretur Juliæ Cæsaris uxori reliquit.*
6. *Quomodo Pontius Pilatus secum statuit Cæsaris effigies in Hierosolyma clam inferre; populusque, ea re cognita, à seditione in eum movenda non destitit, donec imagines Hierosolymis Cæsaream relatæ essent.*
7. *Quænam Judæis Romæ degentibus sub id tempus acciderint, & de populo corruptela depravato apud Samariam, utque Pilatus complures interemit.*
8. *Pilatus à Samaritis accusatur apud Vitellium. utque Vitellius eum Romam ad Cæsarem proficisci compulit, ut factorum rationem redderet.*
9. *Vitellii profectio Hierosolyma, & quomodo ei scripsit Tiberius Cæsar ut Artabano Partho persuaderet obsides ei mittere, bellumque contra Aretam susciperet.*
10. *Philippi obitus, & quomodo tetrarchia ejus facta erat provincia.*
11. *Herodes bellum movet contra Aretam, & prælio superatur.*
12. *Agrippa rex Romam mari proficiscitur ad Tiberium Cæsarem, utque à liberto suo accusatus in vincula conjicitur: & quo pacto post Tiberii excessum è Cajo solutus est, & rex factus est Philippi tetrarchiæ.*
13. *Quomodo Herodes tetrarcha Romam profectus & ab Agrippa accusatus in exsilium missus erat; utque Cajus tetrarchiam ejus dedit Agrippæ.*

α'. Ως Κυρλίνι τὸν Καίσαρος ἐπέμφθη τιμητὴς Συρίας καὶ Ιουδαίας, καὶ ἀποδοσόμενα τὴν Αρχελάου οὐσίαν, μεταπεσούσης τὴν Ιουδαίας ἐκ βασιλείας εἰς ἐπαρχίαν· καὶ ὡς Κωπώνιος, ὃν τῷ ἱππικῷ τάγματος, ἐπέμφθη ἔπαρχος Ιουδαίας. Ἐν ὡς Ιούδας ὁ Γαλιλαῖος καὶ τινες ἕτεροι ἔπεισαν τὸ πλῆθος μὴ ἀπογράψασθαι τὰς οὐσίας, καὶ πολλοὶ ἠκολούθησαν αὐτῶν τοῖς γνώμαις, μέχρι Ιωάζαρος ὁ ἀρχιερεὺς ἔπεισεν αὐτοὺς μᾶλλον ὑπακούειν Ρωμαίοις, καὶ ἀποτιμήσασθαι τοὺς βίους.

β'. Τίνες αἱρέσεις, καὶ ὁποίαι παρὰ Ιουδαίοις [a] Φιλοσοφίαι, καὶ τίνες οἱ νόμοι.

γ'. Ως Ηρώδης καὶ Φίλιππος οἱ τετράρχαι πόλεις ἔκτισαν εἰς τιμὴν Καίσαρος.

δ'. [b] Ως Σαμαρεῖς, ὀστᾶ νεκρῶν διαρρίψαντες εἰς τὸ ἱερὸν, τὸν λαὸν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ ἐμίαναν.

ε'. Ως Σαλώμη ἡ ἀδελφὴ Ηρώδου τελευτήσασα τὰ αὐτῆς κατέλιπεν Ιουλίᾳ τῇ Καίσαρος γαμετῇ.

ς'. Ως Πόντιος Πιλάτος ἠθέλησε κρύφα εἰσενέγκαι εἰς Ιεροσόλυμα τὰς τοῦ Καίσαρος, γνοὺς δὲ ὁ λαὸς ἐξανέστησε πρὸς αὐτὸν, ἄχρι ἐξεκόμισεν αὐτὰς ἀπὸ Ιεροσολύμων εἰς Καισάρειαν.

ζ'. Τὰ συμβάντα Ιουδαίοις ἐν Ρώμῃ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, καὶ πῶς τῆς ἐν Σαμαρείᾳ καταφθορᾶς τοῦ πλήθους, καὶ ὡς πολλοὺς ἀπώλεσε Πιλάτος.

η'. [c] Κατηγορία ἀπὸ Σαμαρέων Πιλάτου ἐπὶ Ουϊτελλίου, καὶ ὡς Ουϊτέλλιος ἠνάγκασεν αὐτὸν ἀναβῆναι εἰς Ρώμην πρὸς Καίσαρα, καὶ ἀποδοῦναι λόγον πρὸς τὰ πεπραγμένων.

θ'. Ουϊτελλίου ἀνάβασις εἰς Ιεροσόλυμα, καὶ ὡς Τιβέριος Καῖσαρ ἔγραψεν αὐτῷ, Αρταβάνῃ μὲν [d] τὸν Πάρθον πεῖσαι ὁμήρους αὐτῷ πέμψαι, πρὸς Αρέταν δὲ πολεμεῖν.

ι'. [e] Τελευτὴ Φιλίππου, καὶ ὡς ἡ τετραρχία αὐτοῦ ἐπαρχία ἐγένετο.

ια'. Πόλεμος Ηρώδου τοῦ τετράρχου πρὸς Αρέταν τὸν τῶν Αράβων βασιλέα ἐν ἤτλα.

ιβ'. Απώλεια Αγρίππα τοῦ βασιλέως εἰς Ρώμην πρὸς Τιβέριον Καίσαρα, καὶ ὡς [f] κατηγορηθεὶς ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἀπελεύθερου ἐδέθη· καὶ ὃν τρόπον ἐλύθη ὑπὸ Γαΐου μετὰ τὸν Τιβερίου τελευτὸν, καὶ ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Φιλίππου τετραρχίας.

ιγ'. Ως Ηρώδης τετράρχης ἀναβὰς εἰς Ρώμην, κατηγορηθεὶς ὑπὸ Αγρίππα, ἐξωρίσθη· καὶ ὡς τὴν τετραρχίαν αὐτοῦ ἐδωρήσατο Γάιος Αγρίππᾳ.

a Ita lego pro φιλοσόφων. b Hoc summarium, & quod sequitur, eruimus è *Codd. MSS.* c Verba ista, Κατηγορία ἀπὸ Σαμαρέων Πιλάτου ἐπὶ Ουϊτελλίου, accepta debemus *MSS.* d Ita *MSS.* τὸν Πάρθον in *Editis.* e Hoc summarium habuimus è *MSS.* f Κατηγορηθεὶς ἀπὸ τοῦ Ιουλίου ἐδέθη in *Cod. Vat.*

ιδ'. Στάσις τ̃ ἐν Αλεξανδρείᾳ Ιουδαίων καὶ Ελλήνων, καὶ πρεσβεία ἀφ' ἑκατέρων πρὸς Γάϊον.

ιε'. [a] Κατηγορία Ιουδαίων ὑπὸ Απίωνος καὶ τ̃ συμπρεσβέων ὅτι τῷ μὴ ἔχειν Καίσαρος ἀνδριάντα.

ις'. Ως [b] ἀναπεμπόμενος Γάϊος πέμπει Πετρώνιον ἡγεμόνα εἰς Συρίαν, δὺς ἐντολὰς συναγαγόντα δύναμιν πολεμήσοντι Ιουδαίοις, ἐὰν μὴ θέλωσι δέξασθαι αὐτοῦ τ̃ ἀνδριάντα.

ιζ'. Τὰ συμβάντα τοῖς ἐν Βαβυλῶνι Ιουδαίοις, δι' Ασιναῖον καὶ Ανιλαῖον τοὺς ἀδελφούς.

14. *Judæorum & Græcorum apud Alexandriam ſeditio, & legatio utrorumque ad Cajum.*

15. *Judæi ab Apione cæteriſque cum illo legatis accuſantur, quod Cæſaris ſtatuam non haberent.*

16. *Ut Cajus iratus in Syriæ præfecturam mittit Petronium, cum mandatis ut exercitu coacto bellum inferret Judæis, niſi vellent ipſius ſtatuam recipere.*

17. *Quænam Judæis apud Babylonem acciderunt, ex factis Aſinæi & Anilæi fratrum.*

a Et hoc ſummarium nobis conſervarunt Codd. *MSS.* b Vocem ἀναπεμπόμενος addidimus è *MSS.*

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἔτη [a] λϚ'.

FLAVII JOSEPHI

ANTIQUITATUM JUDAICARUM

LIBER DECIMUS OCTAVUS.

Continet hic liber tempus annorum XXXII.

ΚΕΦ. α'.

Ως Κυρήνιος ὑπὸ Καίσαρος ἐπέμφη τιμητὴς Συρίας καὶ Ιουδαίας, καὶ ὡς Κωπώνιος ἐπέμφη ἔπαρχος Ιουδαίας. περὶ Ιούδα τ̃ Γαλιλαίου, καὶ περὶ αἱρέσεως τ̃ παρὰ Ιουδαίοις.

CAP. I.

Quomodo Quirinus ad cenſendam Syriam & Judæam miſſus eſt à Cæſare, & Coponius ad procurandam Judæam. item de Juda Galilæo, & de Sectis apud Judæos.

ΚΥΡΗΝΙΟΣ δέ, τ̃ εἰς τὸ βουλεύειν ἀνὴρ, πάς τε ἄλλας ἀρχὰς ὑπατευκὼς, καὶ διὰ πασῶν ὁδεύσας ὕπατος γενέσθαι, [b] πάντα ἄλλα ἀξιώματα μέγας, σὺν ὀλίγοις δὲ τοῖς ἀπὸ Συρίας παρῆν, ὑπὸ Καίσαρος δικαιοδότης τ̃ ἔθνους ἀπεσταλμένος, καὶ τιμητὴς τ̃ οὐσιῶν γενησόμενος. Κωπώνιός τε αὖ σὺν αὐτῷ συνεπέμπετο, [c] ταύτης τ̃ ἱππέων, ἡγησόμενος Ιουδαίων τῆ ὅση πᾶσιν ἐξουσία. [d] παρῆν δὲ καὶ Κυρήνιος εἰς τ̃ Ιουδαίαν προσθήκην τῆς Συρίας γενομένην, ἀποτιμησόμενός τε αὐτοῖς τὰς οὐσίας, καὶ ἀποδωσόμενος τὰ Αρχελάου χρήματα. Οἱ δέ, καίπερ τὸ κατ' ἀρχὰς οὐ δεινῶς φέροντες τὸ διὰ τῶν ἀπογραφῶν ἀκροᾶσιν, [e] παυσαμένοις δὲ εἰς πλέον ἐναντιοῦσθαι, πείσαντος αὐτοὺς δὲ

INTEREA Quirinus, unus è Senatoribus *Romanis*, vir omnibus magiſtratibus jam perfunctus, & qui per omnes honorum gradus ad conſulatum uſque provectus fuerat, aliis etiam dignitatum inſignibus conſpicuus, cum paucis militibus in Syriam pervenit, miſſus à Cæſare, tum ut jus redderet populo, tum ut cenſus facultatum ageret. Mittitur etiam cum eo Coponius, vir ordinis equeſtris, qui ſumma cum poteſtate Judæis præeſſet. Quin & in Judæam Syriæ additam venit Quirinus, ut eorum bona cenſeret & Archelai pecuniam addiceret. Judæi vero, quamvis in principio vel nomen deſcriptionis ægre audire voluerant, paulatim tamen eò venerunt ut huic rei non adverſarentur, idque ſua-

Quirinus ad cenſendam Syriam & Judæam miſſus.

Coponius Syriæ præſes.

a Ita in *Græcis* omnibus. in *Latinis* quibuſdam XXXII. in aliis XXXIII. b Eſt qui legendum cenſet, τινὰ τὰ ἄλλα ἀξιώματα μέγας, σὺν ὀλ. in *Editis* hoc modo diſtinctum erat, τινὰ τὰ ἄλλα ἀξιώματι μέγας συὼ ὀλίγοις, ἐπὶ Σ. c In *Editis* talis erat interpunctio, τάγματος τ̃ ἱππέων ἡγησόμενος, Ιουδαίων τῆ ἐπὶ πᾶσιν ἐξουσίᾳ. nec aliter *Epiphanius* legiſſe videtur, qui vertit, *ductor totius equeſtris agminis, poteſtatemque Judæorum omnium gerens.* d Sc. ſecundo miſſus ad cenſum agendum, cum antea id munus obiiſſet Sentio Saturnino Syriæ præſide, cui cenſum priorem adſcribit *Tertullianus* (lib. 4. contra *Marcionem* c. 48.) ab aliis Quirino adſcriptum, ut qui Saturnino, quod exacte didiciſſet res orientis, cum extraordinario imperio adjunctus fuerat. Videſis auctores ad pag. 792. citatos, ut & *Noriſium* in *Cenotaph. Piſ.* p. 321. & *Baſnagium* in *Annalibus Politico Eccl.* p. 203.

e Ενδιαιωντες.

Judas Gaulanita populum ad defectionem sollicitat.

su pontificis Joazari, qui Boëthi filius erat. Atque illi quidem, Joazari rationibus assentientes, sine controversia bonorum censum agi permiserunt: Judas vero Gaulanites, ortus ex oppido Gamalis, Sadduco Pharisæo sibi adjuncto, populum ad defectionem concitabat, *ambo* dicentes censum *eum* nihil minus secum afferre quam manifestam servitutem, & universam gentem ad libertatem vindicandam cohortantes: quasi *ipsis* darent rem quidem bene agere & facultates suas in tuto reponere, boni vero hisce majoris securitatem habere, gloriæ *scilicet* & laudis ex animi magnitudine comparandæ; Deumque non alia ratione prompte eos adjuturum esse, quàm si consultis suis strenue operam navarint, præsertim si magnis rebus in animo agitatis, iis exsequendis nulli parcant labori. Atque ita (nam summa cum aviditate ea quæ dicerent accipiebant homines) in majus provehebatur temerarium quod ausi sunt incœptum. nihilque fuit malorum, quo non, ex viris istis profecto, repleta erat gens, etiam supra quam dici potest: alioque post aliud bello exorto fieri non potuit, quin vi perpetua affligerentur, & amissione amicorum, qui ærumnas leviores facerent; accedente, quod frequens erat latronum grassatio, magnaque primariorum virorum occisio, prætextu quidem communis libertatis propugnandæ, revera autem lucri privati spe. unde coortæ sunt seditiones, & ex his cædes publicæ, partim quidem popularium edita strage, (dum in se invicem furerent homines eo animo ut nemo ex parte adversa relictus esset) partim vero hostium: deinde sequuta est fames, quæ omnem ad facinus quodcunque verecundiam sustulit, urbium expugnationes, & excidia, usquedum etiam templum ex ista seditione igne hostili deflagraret. Tantum rerum novarum molitio & institutorum patriorum mutatio valuit ad eos, qui in idem convenerant, perdendos. Siquidem Judas & Sadocus, qui quartum philosophandi genus nobis invexerant & plurimos habuerant sectatores ejus studiosos, non in præsens tantum universam seditione rempublicam perturbarunt, sed & mala futura, quæ tum radices egerant, severunt irrigaruntque ejusmodi philosophia, cui non antea homines affluverant. De qua paucis volo differere, eoque magis quod juniores istis institutis dediti rebus nostris exitium attulerint.

II. *Judæorum Sectæ.*

2. Habebant Judæi à priscis etiam temporibus tres patriæ philosophiæ sectas, unam quidem Essenorum, alteram vero Sadducæorum, tertiam autem, quam profitebantur Pharisæi nomine. Et quanquam de his egimus in secundo libro Judaïci belli, nunc tamen eas sigillatim attingere non gravabimur.

ἀρχιερέως Ἰωαζάρου. Βοηθῦ δὲ ὄντος υἱοῦ θεῦ. καὶ οἱ μέ, πεπηδέντες τῷ Ἰωαζάρου τὸ λόγον, ἀπεπέμψαν χρήματα, μηδὲν [a] ἐνδιάσαντες. Ἰούδας δὲ [b] Γαυλανίτης ἀνὴρ, ἐκ πόλεως ὄνομα Γάμαλα, Σάδδουκον Φαρισαῖον προσλαμβάνομος, ἀπέγνατο ὅτι ἀποφάσει, τιμὴ τε ἀποτίμησιν ὑδὲν ἄλλο ἢ ἄντικρυς δουλείαν ὑπιφέρειν λέγοντες, καὶ τ ἐλευθερίας ἐπ' ἀνταλλάγμα προκαλῦντες τὸ ἔθνος. ὡς παρέχον μὲν κατορθῶν εἰς ὃ εὐδαιμον ἀναχειμένης τῆς κτήσεως, ἀσφάλισιν δὲ τῦ ἑαύτης θελόντος ἀγαθῦ, πρᾶϋ καὶ κλέος ποιήσεσθαι τῆ μεγαλοφροσύνῃ, καὶ τὸ θεῖον οὐκ ἄλλως ἢ ὅτι συμπροθύμειαν τῶν βουλημάτων εἰς τὸ κατορθῦν [d] συμπροθυμεῖσθαι, μᾶλλον ἂν μεγάλων ἐργάταις τῆ ἀμαυρία καθιζάμενοι [e] μὴ ἐξαφίωντας πόνῳ τῦ ἐπ' αὐτοῖς. [f] καὶ, ἡδονῆ γὰρ τῶν ἀκρόασιν ὧν λέγοιεν ἐδέχοντο ἅπ ἄνθρωποι, πρᾴκοπίαν [g] ὅτι μέγα ἡ ἐπιβολὴ τῦ τολμήματος. κακὸν δὲ οὐκ ἦεν ὃ μὴ φύεντος ἐκ τῶνδε τῶν ἀνδρῶν, καὶ περαιτέρω τῦ εἰπεῖν, ἀνεπλήσθη τὸ ἔθνος· πολέμων τε ἐπαγωγαῖς ὐχ οἵων τε [οὐκ] ἄπαυστον τ βίαν ἔχειν, ἢ ἀποστέρησιν φίλων, οἳ καὶ ἐπελαφρύοιεν ἂν πόνοι, λῃστηρίων δὲ μεγάλων ἐπιθέσεσι καὶ ἁρπαγαῖς ἀνδρῶν τῶν σεφῶν, δόξα μὲν τῆ [h] ὀρθυμένῳ τῶν κοινῶν, ἔργῳ δὲ οἰκείων κερδῶν ἐλπίσιν. ἐξ ὧν χάσεις τε [i] ἐφύησαν, δι' αὐτὰς καὶ φόνος πολιτικός· ὁ μὲν ἐμφυλίοις σφαγαῖς, μανίᾳ τῶν ἀνθρώπων εἰς τε ἀλλήλους καὶ αὐτῶν χρωμένων ἐπιθυμίᾳ τοῦ μὴ λείπεσθαι τῶν ἀντικαθεστηκότων, ὁ δὲ τῶν πολεμίων· λιμός τε εἰς ὑστάτιον ἀναχείμενος ἀναμιχθείσαν, καὶ πόλεων ἁλώσεις, καὶ [k] καταισκαφαί, μέχει δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τῦ Θεοῦ οἰκήματος πυρὶ τῶν πολεμίων ἥδε ἡ χάσις. ὅτως ἄρα [l] ἡ τῶν πατρίων κίνησις καὶ μεταβολὴ μεγάλας ἔχει ῥοπὰς τῦ ἀπολυμένῳ τοῖς συνελθῦσιν. εἶχε καὶ Ἰούδας καὶ Σάδδουκος, τετάρτιον φιλοσοφίας ἠπείσακτον ἡμῖν ἐγείραντες, καὶ ταύτης ἐραστῶν εὐπορηθέντες, σεῖς τε ὃ παρὰ πολὺ θορύβων τὴν πολιτείαν ἐκύκλωσαν, καὶ τῶν αὖθις κακῶν κατειληφότων ῥίζας ἐφυτεύσαντο τῷ ἀσωμάθει σεφίας φιλοσοφίας τοιάσδε. σεῖ ἧς ὀλίγα βούλομαι διελθεῖν, ἄλλος τε ἐπεὶ ἡ ὃ κατ' αὐτῶν ἀπορραθέντι τοῖς νεωτέροις ὁ φθόρος τοῖς σεφάγμασι [m] συνεπετύχει.

Β'. Ἰουδαίοις φιλοσοφίας τρεῖς ἦσαν ἐκ παλαιᾶς ἀρχαίας τ πατρίου, ἥτε τ Ἐσσηνῶν, καὶ ἡ τ Σαδδουκαίων· τρίτην δὲ ἐφιλοσόφουν οἱ Φαρισαῖοι λεγόμενοι. ἡ τυχαίη μέντοι σεῖ αὐτῶν ἡμῖν εἰρημένα ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τ Ἰουδαϊκῦ πολέμου· μνησθήσομαι δὲ ὅμως καὶ νῦν αὐτῶν [n] ἐπ' ὀλίγον.

Β'.

γ'. Οὗτοι

a Ἐνδιαίσαντες. Γαυλανίτης δέ τις ἀνὴρ *Busb. Vas.* & *Zonar.* b Lib. 20. à *Josepho* (qui satis accurate Galilæam & Gaulaniten distinguit) *Galilæus* appellatur. Verum *Judæ* quidni nomen duplex, unum ab urbe natali, alterum à loco educationis aut habitationis: sicuti *Apollonius*, Argonauticôn scriptor, qui patria *Ægyptius* erat, *Rhodius* appellatur. c Ita in *MSS.* ἧ τ ἐν ταύτῃ in *Editis*. d Antea distinctum erat, *συμπροθυμεῖσθαι μᾶλλον, ἂν μεγάλων* &c. e Ista verba, *μὴ ἐξαφίωντας τ ἐπ' αὐτῆς πόνῳ*, omittunt interpretes, tam *Epiphanius* quam *Gelenius*: forsan quod mendosa essent. cumque ipse idem suspicarer, mihi placuit *πόνῳ τ ἐπ' αὐτῆς* mutare in *πόνῳ τ ἐπ' αὐτοῖς*, duobus Viris doctis in id ipsum mecum consentientibus. In *Cod. Busb.* καθιζάμενοι, ἐπὶ πόνου τι τ ταῦτ' ἐσεργάσταν ἐρεθίζοντες, ἡδονῇ ἧ τῶν ἀκρόασιν ὧν λέγοιεν τ ἀνθρώπων διχόμενοι, πρᾴκοπίαν &c. f Non aliter mihi sensus constare videtur, nisi ita distinguatur. prius erat, καὶ ἡδονῇ γὰρ &c. g Ita è *Cod. Busb.* ἐπὶ μεγάλῃ ἐπιβολῇ τ τολμήματος in *reliquis*. h Sic *Busb.* ἐρθυμένῳ in *ceteris*. i Ita distinguendum censui. prius erat, ἐφύησαν δι' αὐτὰς, καὶ φόνος &c. k Καταφαγαὶ in *Editis Aliisque*. rectius καταφαγαὶ *Busb.* ipse tamen, *Zonaram* sequutus, καταισκαφαὶ prætuli. l Ita rescripsi è *Cod. Busb.* ὅτως ἄρα τῶν τ πατρίων κινήσεις καὶ μεταβολὰς μεγάλας ἴσχει ῥοπὰς τ ἀπ. τ. συνελθοῦσιν in *Editis Aliisque*, nullo plane sensu. m Συνεπετύχει *Hen.* συνετύχει *Vas.* n Ἐπ' ὀλίγων *Busb.*

a In

γ'. Οἵτε γὰρ Φαρισαῖοι τὰ δίαιταν ἐξευτελίζουσι, ἡδὲν εἰς ὃ μαλακώτερον ἐνδιδόντες· ὧν τε ὁ λόγος κρίνας παρέδωκεν ἀλαθῶν, ἕπου τῇ ἡγεμονίᾳ, περιμάχητον ἡγοῦμενοι τὴν φυλακὴν [a] ὧν τοιαυτορρόει ἠθέλησε. τιμῆς γε [b] τοῖς ἡλικίας τοιούτους ὑπεχώρησαν, [c] ἡδὲν ἐπ' ἀνατλέξει τῇ [d] εἰσηγηθέντων ζῶντα [e] θείᾳ ἐπαγόμενοι. τοιούτεσθαί τε εἱμαρμένην τὰ πάντα ἀξιοῦντες, οὐδὲ ἕν ἀνθρωπείᾳ τὸ βουλόμενον τὴν [f] ἐπ' αὐτοῖς ὁρμὴν ἀφαιροῦν· δοκεῖσαι τῷ Θεῷ κρᾶσιν γενέσθαι, ἡ τῇ ἐκείνης βουλευτηρίῳ ἡ τὴν ἀνθρώπων [g] ὃν θελήσαιεν προσχωρεῖν μετ' ἀρετῆς ἢ κακίας. ἀθανατόν τε ἰσχυὰ ταῖς ψυχαῖς πίστις αὐτοῖς εἶναι, καὶ [h] ὑπὸ χθονὸς δικαιώσεις τε καὶ τιμὰς οἷς ἀρετῆς ἢ κακίας ἐπιβιώσασιν ἐπιβεβήκασιν· καὶ ταῖς μὲν εἱργμὸν ἀίδιον προσιέσθαι, ταῖς δὲ ῥαστώνην ἐπ' ἀναβιῶσιν. καὶ δι' αὐτὰ τοῖς τε δήμοις πιθανότατοι τυγχάνουσι, καὶ ὁπόσα θεῖα [i] εὐχῶν τε καὶ ἱερῶν ποιήσεως ἐξηγήσῃ τῇ ἐκείνων τυγχάνουσι θεραπεύματα. εἰς τοσόνδε ἀρετῆς [k] αὐτοῖς αἱ πόλεις ἐμαρτύρησ' ἐπιτηδεύσῃ τ' ὅτι πᾶσιν κρείσσοσι, ἔν τε τῇ διαίτῃ τοῦ βίου καὶ λόγοις.

δ'. Σαδδουκαίοις δὲ ταὶς ψυχαὶς ὁ λόγος συναφανίζεται τοῖς σώμασι. φυλακῆς δὲ [l] ὐδαμοῦ πῶν μεταποίησις αὐτοῖς ἢ τοῦ νόμων. ὁρὸς γὰρ τοὺς διδασκάλους σοφίας, ὃν μετέασιν, ἀμφιλογεῖν ἀρετὴν ἀριθμοῦσιν· εἰς ὀλίγους τε ἄνδρας ἥκει ὁ λόγος ἀφίκετο, τοὺς μέντοι πρώτους τοῖς ἀξιώμασι. θεραπεύεταί τε ἀπ' αὐτοῦ ὐδὲν ὡς εἰπεῖν· ὁπόταν γὰρ ἐπ' ἀρχαὶς παρέλθωσιν, ἀκουσίως μὲν καὶ καθ' ἀνάγκας, προσχωροῦσι δ' οὖν οἷς ὁ Φαρισαῖος λέγει, διὰ τὸ μὴ ἄλλως ἀνεκτοὺς γενέσθαι τοῖς πλήθεσιν.

ε'. Εσσηνοῖς δὲ ὁπὶ μὲν Θεῷ καταλιπεῖν φυλακτὰ πάντα ὁ λόγος. ἀθανατίζουσι δὲ ταὶς ψυχαὶς, θεμαχητὸν ἡγούμενοι δικαίου τὴν πρόσοδον. εἰς δὲ ὃ ἱερὸν [m] ἀναθήματά τε στέλλοντες, θυσίας οὐκ ὁπιτελοῦσι διαφορότητι ἁγνειῶν ἃς νομίζουσιν, ἡ [n] δι' αὐτὸ εἰργόμενοι τοῦ κοινοῦ τεμενίσματος, [o] ἐφ' αὑτοῖς ταὶς θυσίας ὁπιτελοῦσι. βέλτιστοι δὲ ἄλλως ἀνδρες τὸ πρόσπαν, ἡ ὃ πᾶν πονεῖν ὁπὶ γεωργίᾳ τεθραμμένοι. ἄξιον δὲ αὐτῶν θαυμάσαι παρὰ πάντας τοὺς ἀρετῆς μεταποιουμένους ὃ δίκαιον, μηδαμῶς ὑπάρξαν Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων ποτὲ, [p] ἀλλὰ μηδ' εἰς ὀλίγον, ἐκείνοις δ' ἐκ παλαιοῦ συνελθὸν, ἐν ᾧ ὁπιτηδεύεται [q] μὴ κεκωλύται τὰ χρήματα κοινὰ αὐτοῖς εἶναι, πλουσίου δὲ ἥδεν ὁ πλούσιος τοῦ οἰκείων μείζονας, ἢ ὁ μηδ' ὅτι ἕν κεκτημένος· καὶ τάδε πράττουσιν ἄνδρες ὑπὲρ τετρακισχιλίους τὸν ἀριθμὸν ὄντες. καὶ ὅτε γαμετὰς εἰσάγονται, ὅτε δ' ἄλλων ὁπιτηδεύσει κλῆσιν, ὃ μὲ εἰς ἀδικίαν φέρει ὑπφληφότες, ὃ δὲ γάσεως εὐδιδύναι ποιοῦσιν· αὐτοὶ δὲ ἐφ' ἑαυτῶν [r] ζῶντες διακονίᾳ τῇ ἐπ' ἀλλήλους ὁπιχρῶνται. ὑποδοχὰς δὲ τοῦ προσόδων [s] χειροτονοῦσι καὶ ὁπόσα ἡ γῆ φέρει, ἄνδρας ἀλαθεῖς [t] ἱερεῖς, ἀφ' ποίσιν σίτου τε καὶ βρωμάτων. ζῶσι

3. Phariſæi enim tenuiter vivunt, nihil deliciis tribuentes: & quæ ratio judicavit bona ac tradidit, eorum regulam ſequuntur, tuenda omni modo cenſentes quæ ab illa præſcripta ſunt. exhibent & honorem ætate provectioribus, non id ſibi ſumentes arrogantiæ ut contradicant eis rebus quas illi induxere. Cumque dicant fato omnia fieri, voluntatem hominis non privant impetu à ſeipſa pendente: quippe ſic Deo placitum eſſe, ut certo temperamento miſcerentur in unum fati decretum & ratio humana, ſi quis vellet accedere aut cum vitio aut cum virtute. Credunt etiam animis vim eſſe immortalem, ac ſub terra vel præmiis vel pœnis eos affici, qui in hac vita virtuti ſe aut vitiis addixerint; & hos quidem ſempiterno carcere clauſos teneri, illis vero facultatem eſſe in vitam redeundi. & propter hæc *placita* tantæ apud populum ſunt auctoritatis, ut quæcunque ad religionem pertineant, ſupplicationes & ſacrificia, iſta ex eorum interpretatione fiant. amplum adeo virtutis teſtimonium eis dederunt civitates, quod iis quæ optima eſſent ſtuduerint, tam in vita quam oratione. *Phariſæi.*

4. Sadducæorum vero doctrina facit ut animæ cum corporibus intereant. Nec illi quicquam aliud præter legem ſibi ſervandum vendicant. nam contra magiſtros quidem ejus quam ſequuntur ſapientiæ diſputare, virtuti tribuunt: eorumque opinioni ſuffragantur pauci, ſed dignitate primi. atque ab illis nihil fere agitur: nam ſi quando magiſtratus gerunt, inviti & neceſſitate coacti, Phariſæorum opinioni aſſentiuntur, quod eos alioquin non ferret populus. *Sadducæi.*

5. Eſſeni autem omnia Dei in manu relinquenda eſſe cenſent. Animas immortales faciunt; fructuſque juſtitiæ magnopere expetendos ducunt. In templum autem donaria dum mittunt, ibi ſacra non faciunt, propterea quod luſtrationes habeant ſanctiores: hac de cauſa communi delubro arcentur, & ſacra ſua ſeorſum faciunt. Cæterum homines ſunt optime morati, & agriculturæ prorſus addicti. Convenit autem illos mirari, ſupra omnes qui virtutis laudem ſibi tribui volunt, propter juſtitiam, (minime quidem inter Græcos Barbaroſque cultam, ab illis tamen non ad breve tempus ſed à multis retro annis uſurpatam) qua modis omnibus agebant, ne quid eos impediret quo minus habeant bona inter ſe communia, ita ut dives ſuis bonis non magis fruatur, quam qui nihil poſſidet: ſuntque ſuper quatuor hominum millia qui hæc faciunt. & neque uxores ducunt, neque ſervos habere ſtudent, quod hoc iniquum, illud jurgioſum arbitrantur; ſed ſeparati vivunt, & alii aliis miniſtrant. Quæſtores etiam ſuorum proventuum & terræ frugum creant viros bonos ſacerdotes, qui frumentum parant & edulia. Vivunt omnes *Eſſeni, ſive Eſſei.*

a In *Editis* ὧν τοιαυτορρόει. Verum ὧν pro ὃν repoſui è *Cod. Busb.* qui ὧν ἀπαγορεύει habet. *Lud.* ὑπαγορεύει *Hen.* & *Vat.* b Ita cum *Cod. Busb.* τῆ ἡλικίας πρ. in *cæteris.* c Οὐδ' ἐπ' ἀντ. *Busb.* d Poſt εἰσηγηθέντων lacuna eſt in *Cod. Busb.* e Οἱ θρῶνοι ἐπ. in *Cod. Vat.* nec aliter *Hen* à *pr. m.* f Sic *Busb.* atque ita legendum eſſe conjecerat *Caſaub.* in *Exercit.* c. *Baronium*, p. 58. ἐπ' αὐτοῖς nempe τοῖς ἀνθρώποις, *impetu qui eſt in hominis poteſtate*: ut ſit periphraſis liberi arbitrii. ἐπ' αὐτῆς in *Editis.* ἀπ' αὐτῆς *Vat.* ἐπ' αὐτῇ legit *P. Molinæus* in *Vate ſuo*, l. 3. c. 6. g Τὸ ἐθελῆσαι *Busb.* h Ὑποχθονίους *Busb.* i Εὐχῶν τε ἐπιτυγ καὶ ἱερῶν π. *Vat.* εὐχῶν τε ἐπιτυ καὶ *Busb.* k Ita *Hen.* & *Gall.* ἀρετῆς αὐτῆς in *Editis Aliiſque.* ἀρετῶν αὐτοῖς *Busb.* l Οὐδαμῶς *Busb.* & *Gall.* m Ἀναθήματα τιθέντες θυσίας ἐπιτελοῦσι *Hen.* & *Vat.* n Διὰ τοῦτο *Busb.* o Ἀφ' αὑτῶν *Vat.* & *Hen.* à *pr. m.* p Ita *Busb.* ἀλλὰ μηδὲ εἰς ὀλίγον, ἐκείνοις οὐκ π. in *Editis Aliiſque.* q Iterum è *Cod. Busb.* μὴ κεκωλύται. τὰ χρήματά τε κοινὰ αὐτοῖς ἐστι in *Editis Aliiſque.* r Sic *Cod. Busb.* ζῶντες ἐπὶ ἀμοιβῇ τῇ ἐπ' ἀλλήλους in *cæteris.* ſ Ita *Busb.* χειροτονοῦντες, in *Editis Aliiſque.* t Ἱερεῖς δὲ ἐπὶ ποιήσει σίτου τε καὶ βρωμάτων συγκομίζονται *Busb.*

omnes uno eodemque modo, & quammaxime referunt Dacas qui Poliſtæ appellantur.

Judas Galilæus quarta Sectæ auctor.

6. Præter has tres ſectas, Judas ille Galilæus quartam introduxit, hominum qui cæteroquin cum Phariſæis ſentiunt, ſed libertatem ſic amant, ut eam mordicus tueantur, Deum unum pro rectore & domino habentes. Varias etiam mortes ſubeundas, cognatorumque ſupplicia & amicorum nihili faciunt, dummodo hominum neminem dominum appellent. Cum autem iſta multis perſpecta fuerint, de firma illorum in ejuſmodi rebus animi præſentia quidquam amplius dicere omiſi. Non enim veritus ſum ne mea de illis verba fidem non inveniant; ſed è contra ne minus quam debuit tam inſignem patientiam & doloris contemptum aſſequatur oratio. Hinc & iſta ex amentia

Geſſius Florus.

ægrotare cœpit gens, Geſſio Floro præſide, dum poteſtate ſua abutitur, eos ex deſperatione adigente ad defectionem à Romanis. Atque ita philoſophatum eſt à Judæis.

δὲ ἐδὲν παρηλλαγμένως, ἀλλ' ὅπι μάλιστα [a] ἀμφέρονται Δακῶν τοῖς [b] Πολιστῶν λεγομένοις.

ϛ'. Τῇ δὲ τετάρτῃ τ̃ [c] φιλοσοφιῶν ὁ Γαλιλαῖος Ἰούδας ἡγεμὼν κατέστη, [d] τὰ μὲν λοιπὰ πάντα γνώμῃ τ̃ Φαρισαίων ὁμολογοῦσι, δυσκίνητος δὲ ὅ ἐλευθέρου ἔρως ἐστὶν αὐτοῖς, μόνον ἡγεμόνα καὶ δεσπότην τ̃ Θεὸν ὑπειληφόσι. θανάτων τε ἰδίας ὑπομονὰς παρηλλαγμένας τὸ ὀλίγῳ πάνυ, καὶ συγγενῶν τιμωρίας καὶ φίλων, ὑπὲρ ὅ μηδένα ἄνθρωπον προσαγορεύῃ δεσπότην. ἐφαρκέσει δὲ τοῖς πολλοῖς ὅ ἀμεταλλακτον αὐτῆς [e] τὸ ὑπὸ τοιούτοις ὑποστάσεως, περαιτέρω διελθεῖν παρέλιπον. ὃ γὰρ δέδοικα μὴ εἰς ἀπιστίαν ὑστερηθῇ τι τ̃ λεγομένων ἐπ' αὐτοῖς, τοῦναντίον δὲ μὴ [f] ἐλασσόνως ὅ ἐκείνων καταφρονήσαιτος, δεχομένῳ τ̃ παραπτωρίαν ὁ ἀλγηδόνος, ὁ λόγος ἀφικνῆται. [g] ἀρχὴ τε τῆς ἀποστάσεως ἤρξατο νοσεῖν ὅ ἔθνος, Γεσσίῳ Φλώρῳ, ὃς ἡγεμὼν ἦν, ἐξουσίας ὅ ὑβρίζειν ἐπιτρέψαντος αὐτοῖς ἐπιφανῶς Ρωμαίων. καὶ φιλοσοφεῖται μὲν Ἰουδαίοις τοσάδε.

III. CAP. II. ΚΕΦ. β'. γ'.

Quomodo Herodes & Philippus urbes ædificarunt in honorem Cæſaris. De pontificum & præſidum ſucceſſione: & quænam Phraati & Parthis acciderunt.

Ὡς Ἡρώδης καὶ Φίλιππος πόλεις ἔκτισαν εἰς τιμὴν Καίσαρος. περὶ ἱερέων καὶ ἡγεμόνων διαδοχῆς· ἃ, τε συνέβη φερόμενα καὶ τοῖς Παρθυαίοις.

Quirini cenſus finitus.

QUirinus poſtquam Archelai pecuniam addixit & cenſui finem impoſuit, qui factus eſt anno trigeſimo ſeptimo poſt Cæſaris Actiacam victoriam Antonii, Joazarum, cui cum plebe contentio fuerat, dignitate atque honore abdicavit, ejuſque muneri

Ananus pontifex.

Ananum Sethi filium præfecit. Herodes vero & Philippus in ſuæ uterque Tetrarchiæ poſſeſſionem invaſerunt. & Herodes Sepphorim

Herodes & Philippus urbes condunt.

munivit, & eam totius Galilææ *ornamentum fecit & urbem principem: item cum Betharamphtha (ipſa enim urbs erat) mœnibus cinxiſſet, Juliadem ab uxore imperatoris *eam* appellavit. Philippus quoque Paneadem apud Jordanis fontes poſitam conſtruxit, eique Cæſareæ nomen fecit: vicum etiam Bethſaidam, lacui Genneſaritico adſitum, cum ad dignitatem urbis perduxiſſet, multiſque habitatoribus & cætera opulentia auxiſſet, nomen ei dedit ab Julia Cæſaris filia.

Samaritæ polluunt templum.

2. Cæterum Coponio, quem cum Quirino miſſum diximus, Judæam adminiſtrante, hujuſmodi quiddam accidit. In Azymorum feſto, quod Paſcha vocamus, ſacerdotibus moris erat poſt mediam noctem aperire templi januas. tunc igitur, quamprimum apertæ ſunt, Samaritani quidam clam Hieroſolyma ingreſſi, oſſa humana disjiciunt per porticus & per to-

Κυρήνιος δὲ τὰ Αρχελάου χρήματα ἀποδόμενος ἤδη, καὶ τ̃ ἀποτιμήσεων πέρας ἐχούσων, αἳ ἐγένοντο τεσσαρακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει μετ' τ̃ Ανίωνίου καὶ Ακτίου νίκην Καίσαρος, Ιωάζαρον τ̃ ἀρχιερέα καθαιρεθέντα ὑπὸ τ̃ πλήθους ἀφελόμενος ὅ ἀξίωμα τ̃ τιμῆς, [h] Ανανον τ̃ [i] Σὲθ ἰσᾷ ἀρχιερέα. Ηρώδης δὲ καὶ Φίλιππος τετραρχίαν ἑκάτερος τὴν [k] ἑαυτῶν παρειληφότες καθίσαντο. καὶ Ηρώδης, Σεπφώριν τειχίσας, [l] τρόχμα [m] δὲ Γαλιλαίας παντὸς, ἦγεν [n] αὐτὴν αὐτοκρατορίδα· Βηθαραμφθᾶ δὲ, πόλις ἦν καὶ [o] αὕτη, τείχει περιλαβών, [p] Ιουλιάδα ἀπὸ ὅ αὐτοκράτορος ἀγορεύει τ̃ γυναικός. Φίλιππος δὲ Πανεάδα, τ̃ πρὸς ταῖς πηγαῖς ὅ Ιορδάνου καταskευάσας, ὀνομάζει Καισάρειαν· κώμην δὲ Βηθσαϊδὰν, πρὸς λίμνῃ δὲ τῇ Γεννησαρίτιδι, πόλεως πολλῷ μείζω ἀξίωμα, πλήθει τε οἰκητόρων καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει, [q] Ιουλίᾳ γαμετῇ τ̃ Καίσαρος ὁμώνυμον ἐκάλεσεν.

β'. Κωπωνίου δὲ τ̃ Ιουδαίαν διέποντος, ὃν ἕπεμψε Κυρηνίῳ συνεκπεμφθῆναι, τάδε πράσσεται. τ̃ [r] ἀζύμων τ̃ ἑορτῆς ἀγομένης, ἣν Πάσχα καλοῦμεν, ἐκ μέσης νυκτὸς οἱ ἱερεῖς τοῖς ἱερεῦσιν ἀνοίγνυσι θύρας ὅ ἱερὸς τὰς πύλας. καὶ τότε [s] ἦν ἐπεὶ ὅ πρῶτον ἀνέῳγε ἡ ἄνοιξις αὐτῶν, ἄνδρες Σαμαρεῖται κρύφα εἰς Ιεροσόλυμα ἐλθόντες διάρριψιν ἀνθρωπείων ὀστῶν οἱ τοῖς

[a] Εμφανῶς *Bunb.* [b] Πλείστοις in *Editis & MSS.* Primus (inquit *Scaliger* in *Elencho Trihæreſ.*) odoratus eſt *Ortelius* Κίσσους eſſe *Strabonis.* Verum Πολιστῶν malo. Idem enim Πολιστὴς qui Κίσσης. Omnes Scythæ & Thraces antiquitus *Nomades* erant, in planſtris degentes. Primi inter illos φιλοσοφῶντες quidam vicatim & oppidatim cœperunt habitare, qui ab eo Πολιστὴς & Κίσσης dicti: quum tamen Λῶοι, in quorum finibus habitabant, palabundi viverent, quod eorum nomen indicat. Adde quod nimis recederetur à veſtigiis corruptæ lectionis: ſi pro Πλείστοις legamus Κίσσης. Igitur Πολιστῶν veriſimum. Videſis *Tho. Brunonem* in *Diſſert. de Therapeutis*, & *S. Bochartum* ad calcem *Geogr. S.* p. 1042. *Edit. Lugd. Bat.* [c] Ita *Bunb.* & *Epiphan.* Φιλοσόφων in *Editis Aliiſque.* [d] Sic & *Zonaras.* Verum haud ita à *Joſephi* manu fuiſſe ſuſpicor: quod οἷς οἱ τρόφιμοι τοῦ μὲ habeat *Bunb.* & *Epiphanius* vertat, *hujus ſequaces in veſtitu, in habitu, cæteriſque aliis, Phariſæis conſentiunt.* [e] Sic *Bunb.* τ̃ deeſt *cæteris.* [f] Ita reſcripſi ex conjectura. prius erat ἐλάσσονος. [g] Ενταῦθα ἤρξατο τὸ τ̃ Ιουδαίων ἔθνος νοσεῖν ἐξ αἰτίας ἀνοήτου, Γεσσίου Φλώρου ὃ ἡγεμόνος ὡς ἐπὶ κακῷ αὐτοῖς ἐφιέντος καὶ ὕβρεσιν &c. *Zonar.* [h] Is *Annas* dicitur ab *Evangeliſtis* & *Zonara.* [i] Σὶς *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Σηθοῖ *Zonar.* [k] Παρ' αὐτῆ *Vat.* & *Hen. à pr. m.* [l] Sc. πρὸς λίμνῃ. [m] Eſt qui malit τ̃ Γαλιλαίας ἀπάσης. [n] Αὐτοκρατορίδα *Vat.* & *Hen. à pr. m.* [o] Τυγχάνει poſt αὕτη addunt *Bunb.* & *Vat.* [p] Male Λιουλιάδα apud *Euſeb.* ut oſtendit *Scalig.* in *Animadv. Euſeb.* p. 169. [q] Ιουλίαν *Bunb.* [r] Videſis *Grotium* ad *Matth.* c. 26. v. 17. [s] Illud ἦν è *Codd. MSS.* & *Epiphanio.* * *Al.* propugnaculum fecit & regiam urbem.

a Vox

τοῖς ϛοαῖς [a] ποιῦν]. [b] δι' ὃ καὶ πάλαι ϑ' ἱερῶ ἔρξαντο, [c] μὴ πρότεροι ὅτι τοιούτοις νομίζοντες, ταύτ' ἄλλα διὰ φυλακῆς [d] μείζονος ἦγον ϑ' ἱεροῦ. ὑ Κοπώνιος μεθ' ὃ πολὺ εἰς Ῥώμην ἐπαναχωρᾷ, διάδοχος δὲ αὐτῷ τ' ἀρχῆς παραγίνε]αι Μάρκος [e] Ἀμβιβίος, ἐφ' ὃ ὑ Σαλώμη ϑ' βασιλέως Ηρώδ'ϑ ἀδελφὴ μεταξᾶσα Ἰουλίᾳ Ἰάμνιάν τε καταλείπᾳ, ὑ τ' τοπαρχίαν πᾶσ[ν. τότε ἐν ᾧ πεδίῳ Φασαηλίδα ὑ Αρχελαΐδα, ἔνθα φοινίκων πλείστη φύτευσις, ὑ καρπὸς αὐτῶν ἄριστος. Διαδέχε]αι δὲ ὑ τοῦτον Αννιος Ῥοῦφος, ἐφ' ὃ δὲ ὑ τελευτᾷ Καῖσαρ, δεύτερος μὲ Ρωμαίων αὐτοκράτωρ γενόμενος, ἐπὶ δὲ ὑ πεντήκοντα τ' ἀρχῆς ἔτη, τοῖς οἷς [f] μῆνες ἕξ, [g] ἡμέραν δυοῖν πλείονες· τοῦτο δὲ αὐτῷ ϑ' χρόνῳ παρεσκεύαζε ἔτη συνῆρξεν Αντώνιος· βιώσας ἔτη ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα. διαδέχε]αι δὲ τῷ Καίσαρι τ' ἡγεμονίαν, Τιβέριος Νέρων, τ' γυναικὸς αὐτῷ Ἰουλίας υἱὸς ὤν. τρίτος οὗτος ἦδη αὐτοκράτωρ, ὑ [h] πεμπτὸς ὑπ' αὐτῷ παρῆν Ιουδαίοις ἔπαρχος, διάδοχος Αννίῳ Ῥούφῳ, Οὐαλέριος Γράτος· ὃς, παύσας ἱερᾶ]α Ἄνανον, Ισμάηλον [i] ἀρχιερέα ἀποφαίνᾳ τ' ϑ' [k] Φαβί. ὑ τοῦτον δὲ μεθ' ὑ πολὺ μεθαφήσας, Ελεάζαρον τ' Ανάνῳ ϑ' ἀρχιερέως υἱὸν ἀποδείκνυσιν ἀρχιερέα. ἐνιαυτῷ δὲ διαλειπομένῳ, ὑ τοῦδε παύσας, Σίμωνι ϕ' [l] Καμίθῳ τ' ἀρχιερωσύνην παραδίδωσιν. ὑ πλέον ὑ τοῦδε ἐνιαυτῷ τ' τιμῆς ἔσχεν διεγένε]ο χρόνος, ὑ Ἰώσηπος, [m] ὁ ὑ Καϊάφας διάδοχος ἦν αὐτῷ. ὑ Γράτος μὲ ϛοῦτα πράξας εἰς Ῥώμην ἐπαναχωρᾷ, ἐνδεκα ἔτη διατρίψας ἐν Ιουδαίᾳ· Πόντιος δὲ Πιλάτος διάδοχος αὐτῷ ἦκεν.

γ'. Ηρώδης δὲ ὁ τετραρχής, ὅτι μέγα γὰρ ἰδ τῷ Τιβερίῳ φιλίας προσελθών, οἰκοδομᾶται πόλιν ἐπώνυμον αὐτῷ Τιβεριάδα, τοῖς κρατίστοις [n] ὑπάκτισας [o] αὐτὴν τῆς Γαλιλαίας, ὅπι λίμνῃ τῇ Γεννησαρίτιδι. θερμαὶ δὲ οὐκ ἄπωθεν [p] ἔνεσι κώμῃ, [q] Αμμαοὺς ὄνομα αὐτῇ· συγκλυδὴς δὲ ᾤκησαν, οὐκ ὀλίγον δὲ καὶ τὸ Γαλιλαῖον ἰδ, καὶ ὅσοι μὲν ἐκ τ' ἔχω' αὐτῷ γῆς ἀναγκαῖοι, καὶ προς βίαν εἰς τ' κατοικίαν ἀγόμενοι, τινὲς δὲ καὶ τ' ἐκ τέλει. ἐδέξατο δὲ αὐτοῖς συνοίκους καὶ τοὺς παντα χόθεν ὑπισυναγομένους ἄνδρας ἀπόρους, ἔστι δ' οὓς μήτε σαφῶς ἐλευθέρους, πολλά τε αὐτοὺς καὶ [r] ὅτι πολλοὺς ἠλευθέρωσε καὶ εὐεργέτησεν, ἀνάγκασμα ϑ' μὴ ἀπολείψειν τὴν πόλιν ὑπιθεὶς, κατασκευαῖς τε οἰκήσεων τελείαις τ' αὐτῶν καὶ γῆς ἀποδόσ], εἰδὼς προσήκοντα ⟨Ϡ⟩ οἰκισμὸν ὄντα, καὶ ἀπὸ τῶν Ιουδαίοις πατρίων, ἀφ' ὃ ὅτι μνήματα πολλὰ τῆδε ἰδ ἀνηρημένοις τ' ἵδρυσιν Τιβεριάδι γένε]αι, μαρτυρᾷ δὲ ὅτι ἑπτὰ ἡμέρας εἰ τοὺς οἰκήτορας εἰσαγορεύει ἡμῖν τὸ νόμιμον.

δ'. Τελευτᾷ δὲ ὑ Φραάτης ὁ Παρθυαίων βασιλεὺς χ' τοῦτον τ' χρόνον, ὑποβουλῆς αὐτῷ γενομένης ὑπὸ [s] Φραατάκου ϑ' υἱέως, χ' τοιαύτην αἰτίαν. Φραάτης, παίδων αὐτῷ γνησίων γενομένων, Ιταλικῇ παιδίσκῃ, ὄνομα αὐτῇ [t] Θερμοῦσα, ζώσῃ

tum templum: ideoque *eos* omnes, præter ſuam in ejuſmodi feſtivitate conſuetudinem, à templo arcebant, cæteroquin & ſolito majorem fano cuſtodiam adhibuerunt. Non multo autem poſt Coponius Romam revertitur, eique ſucceſſit in prætura M. Ambivius; ſub quo etiam Salome Herodis regis ſoror, vita decedens, Juliæ reliquit Jamniam omnemque toparchiam, & Phaſaëlidem in planitie & Archelaïdem, ubi magna palmarum copia quarum fructus erat præſtantiſſimus. Huic ſucceſſit Annius Rufus, quo prætore mortuus eſt Cæſar *Auguſtus*, ſecundus Romanorum imperator, cum ſeptem & quinquaginta annis imperaſſet, prætereaque ſex menſibus & duobus diebus (quo tempore per quatuordecim annos ei in imperio ſocius erat Antonius) vixiſſetque annos ſeptem & ſeptuaginta. Cæſari autem in imperium ſucceſſit Tiberius Nero, uxoris ejus Juliæ filius. Hic tertius Romanorum imperator, & ab eo poſt Annium Rufum prætor in Judæam miſſus eſt Valerius Gratus: qui Ananum pontificatu privavit, & eum Iſmaëli Phabi filio tribuit. atque hunc non multo poſt abdicavit, & id munus Eleazaro Anani pontificis filio commiſit. uno autem poſt anno, ſacerdotium huic ademptum Simoni Camithi filio tradidit: cumque is dignitatem non ultra anni *ſpatium* tenuiſſet, Joſephus, cui etiam Caïaphæ nomen fuit, ei ſucceſſit. Et Grato quidem, cum in Judæa annos undecim exegiſſet, his actis Romam reverſo, Pontius Pilatus ſucceſſit.

Ambivius Judææ procurator.
Salome moritur.
Annius Rufus procurator.
Auguſti obitus.
Tiberius Nero imperator.
Valerius Gratus procurator.
Iſmaël pontifex.
Simon pontifex.
Joſephus, Caiaphas dictus, fit pontifex.
Pontius Pilatus Judææ procurator.

3. Herodes autem tetrarcha, nam magna ei cum Tiberio amicitia interceſſerat, urbem ædificavit, ab ipſo Tiberiadem appellatam, in parte optima Galilææ poſitam, ad lacum Geneſareth. Thermæ autem non procul in vico ſunt, cui nomen Ammaus. Eamque convenæ habitarunt & quamplurimi ex Galilæa, coactique nonnulli è regione ſub illius imperio & per vim eò ad habitandum deducti, quidam etiam ex optimatibus. Quin & pauperes undique collectos ad incolendum admiſit, & nonnullos qui an liberi eſſent non conſtabat, illiſque numero multis magnas facultates & immunitates dedit, utque tenerentur adſtricti ad degendum in illo oppido, eorum domos *ſuis impenſis* exſtruxit eiſque agros è ſuis aſſignavit, quod ſciret habitationem eſſe Judaïcis legibus moribuſq; repugnantem, propterea quod, ad Tiberiadem collocandam, ſublata fuerant multa, quæ illic erant ſepulchra, cum lex noſtra hujuſmodi incolas pollutos pronunciet in ſeptem dies.

Tiberiadem ædificat Herodes.

4. Sub idem tempus etiam moritur Phrahates Parthorum rex, ex inſidiis illi à Phrahatace filio factis, hujuſmodi de cauſa. Phrahates, cum ei filii eſſent legitimi, ancillam Italici generis, cui nomen Thermuſa, quæ, cum aliis muneribus

Phrahates moritur.

[a] Vox ποιῦντω deeſt *Vat.* & *Hen. à pr. m.* [b] Ita ex conjectura. antea in libris erat, ὑ Ἁγιωτὸς ϑ' ἱερῦ ἤρξατο. in *Epiphanii* verſione, *per templi cunctas porticus & per totum fanum oſſa jaciunt mortuorum, & ex illo cœpit in templo cuſtodia major adhiberi.* [c] Verba iſta, μὴ πρότερον ἐπὶ τοιούτοις νομίζοντες, deſiderantur in *Cod. Busb.* relicta lacuna dimidii verſiculi. nec ea quidem agnoſcit *Epiphan.* [d] Ita cum *Epiphanio.* μειζόνως in *libris.* [e] Eo modo ſane legendum cum *Caſaubono*, vel Ἀμβιβίου. [f] Μῆνες ϛ'. una litera minus malit *Scalig.* in *Animadv. Euſeb.* p. 166. [g] Ita *Busb.* & *Zonar.* ἡμέραν *Cod. Vat.* ut & in *Editis Aliiſque.* [h] Ita cum *Caſaubono.* male antea πέμπτος. [i] Annæor *Euſeb.* & *Chron. Alex.* [k] Βαφὶ *Euſeb.* Βαφεὶ *Chron. Alex.* [l] Καμιθεὶ *Chron. Alex.* [m] Ita cum *Euſeb.* & *Niceph.* ὁ abeſt *Joſephi* libris. [n] Επτεκαίδεκα legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *mœnibus eam firmis fortibuſque circumdans.* [o] Ita *MSS.* & *Epiphan.* αὐτῷ abeſt *Editis.* [p] Εσιν in *Cod. Busb.* [q] *Al.* Εμμαοὺς. in nonnullis *MSS.* Αμμαθὺς. De *Emmaus* videſis *Eud. Cappelli* Spicileg. ad *Luc.* c. 24. v. 13. [r] Ita *MSS.* ἦν abeſt *Editis.* [s] Sic *Busb.* ἀπ' αὐτῷ *Hen.* ἀπ' αὐτῶν in *Editis Aliiſque.* [t] Επι πολλοῖς *Busb.* [u] Φραατάκτε *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Φραάτου *Busb.* & *Epiphan.* [x] Ita ex *Epiphanii* libris. Θιερμοῦσα in *Græcis.*

Thermuſæ dolo & inſidiis Phrahataces regnum occupat.

neribus ei à Julio Cæſare miſſa erat, primum quidem pro concubina habuit; captus vero formæ illius pulchritudine, aliquanto poſt tempore etiam filio ex ipſa Phrahatace ſuſcepto, eam in matrimonium duxit & honoravit. Illa quidem cum univerſa quæ diceret regi perſuaderet, & modis omnibus ageret ut Parthorum regnum filio adſtrueret, nihil ſe effecturam intellexit, niſi viam aliquam excogitaret ad ſubmovendos legitimos Phrahatis filios. Perſuaſit igitur marito ut filios legitimos Romam obſides mitteret. Et illi quidem, nam haud facile erat regi Thermuſæ voluntati morem non gerere, Romam mittuntur. Phrahataces autem, qui ſolus ad res adminiſtrandas educatus erat & *inſtitutus*, moleſtum ſibi reputabat & longum fore, donec regnum à patre traditum acciperet. quo fit ut inſidias patri paraverit, matre eum adjuvante, cum qua rumor erat eum ſtupri conſuetudinem habere. Itaque cum pro utroque in odium veniſſet, ſubditis inceſti cum matre flagitium nihilo minus parricidio habentibus, priuſquam magnis viribus auctus eſſet facta ſeditione regno pulſus eſt, atque ita interiit. Cum autem Parthorum nobiliſſimi in eo inter ſe conſenſiſſent, ſine rege rempublicam adminiſtrari non poſſe, & è *regio* Arſacidarum ſanguine eſſe debere qui regnarent (alios enim imperare haud fas eſſe, ſatiſque habere contumeliarum quas ſæpius & hucuſque pertulit regnum, ex nuptiis cum Italica concubina factis liberiſque inde ortis) Orodem per legatos acciverunt, ut qui è genere regio, quamvis alias populo inviſus culpæque affinis ob immanem ejus crudelitatem, quippe ingenio intractabili & ad iram proclivi. Igitur & hunc quidem, inita conjuratione, interemerunt, ut nonnulli tradunt, inter libationes & epulas, nam moris eſt omnibus gladios geſtare, ut vero plerique dicunt, cum ad venationem eum prolicuiſſent. Itaque legatione Romam miſſa, in regem petierunt unum ex obſidibus: mittiturque Vonones, cæteris fratribus prælatus. videbatur enim iſti fortunæ ſufficere, quam ei duo maxima in terris offerebant imperia, ſuum & externum. Sed brevi barbarorum animos ſubiit conſilii mutatio, ut qui natura infidi *verſatileſque*, præſertim cum factis ſuis indigna accipiant. dedignabantur enim facere quæ alienum mancipium imperaret, ita vocantes obſidem, & iſta appellatione exaggerantes ignominiam. non enim jure belli datum eſſe qui Parthis imperitaret, ſed, quod multo pejus, per pacis contumeliam. Confeſtim autem mittunt qui Artabanum accirent in Media regnantem, genere Arſacidem. Illi perſuadetur, & cum exercitu venit. Cui Vonones occurrit; & cum primum quidem plerique Parthorum ab ipſo ſtetiſſent, prælio Artabanus victus in Mediæ montes fugam capeſſit: & non multo poſt magno coacto exer-

Phrahataces regno pulſus.

Orodes, evocatus ad regnandum, non multo poſt occiditur.

Vonones Roma miſſus ad imperandum.

Qui cum Parthis diſpliceret, Artabanus accitur.

τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μετ' ἄλλων δωρεῶν ἀπεσταλμένη, τὸ μὲν πρῶτον παλλακίδι ἐχρῆτο· καταπλαγεὶς δὲ ταῖς πολλαῖς τῆς εὐμορφίας, προϊόντος χρόνου καὶ παιδὸς αὐτῇ ἐκ Φραατάκου γενομένου, γαμετήν τε ἀνθρωπον ἀποφαίνει καὶ τιμᾶσι. καὶ γὰρ ὅπῃ πᾶσιν οἷς εἶπεν πιθανὴ ἦν Βασιλεῖ γενέσθαι, καὶ αὐτοῦ ὄντα ἐκ αὐτῆς παιδὶ γενέσθαι τῶν Πάρθων ἡγεμονίαν, ἑώρα μὴ ἄλλος γνησιωμένου μὴ ἀποσκῆπτῃ αὐτῇ μηχανηθείσης τὸ γνήσιον τοῦ Φραάτου παίδων. πέμπει οὖν αὐτὸν ἐκπέμπειν εἰς Ῥώμην ἐφ' ὁμηρείαν τοὺς γνησίους παῖδας. καὶ ὅτοι μέν, ὁ γὰρ ἀντιφέρειν εὔπορον Φραάτῃ τοῖς Θερμούσης ἐπιτάγμασιν, ὅπῃ τὸ Ῥώμης ἐξεπέμποντο. Φραατάκης δὲ μόνος ὅπῃ τοῖς πρόσταγμασι τρεφόμενος, δεινὸν ἡγεῖτο καὶ ἅμα χρόνιον τοῦ πατρὸς διδόντος τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν. ὥστε ἐπιβουλεύει τῷ πατρὶ συμπράξει τῆς μητρός, ἣ δὴ καὶ συνήειαν λόγος. καὶ δι' ἀμφότερα μισηθείς, [b] ὡς δὲν ἦσαν τῆς πατροκτονίας τὸ μίσος τῆς μητρὸς ἐρωτικῶς πεπεμμένον τῶν ὑπηκόων, ταῖς πρώταις ἐπιβὰς τῶν πραγμάτων, καὶ ὅπως δύνασθαι συμφρονήσαντες δὲ οἱ γενναιότατοι Πάρθων, ὡς ἀβασιλεύτοις μὲν ἀμήχανον πολιτεύεσθαι, [c] οἱ δὲ βασιλεύοντες ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀρσακιδῶν, ὃ γὰρ ἐτέροις ἄρχειν νόμιμον, ἀπέχρη δὲ πολλάκις καὶ μέχρι νῦν πειθαρχεῖσθαι τὴν βασιλείαν ἐκ τε γάμων τῆς Ἰταλικῆς παλλακίδος καὶ γενέσεων, Ὀρώδην ἐκάλεσαν ἀποστέλλοντες, [d] ὃν δ' ἂν ἄλλως μὲν ἐπίφθονον ὄντα τῷ πλήθει καὶ ἐπαχθῆ καὶ ἐπαχθολὰς ὠμότητος, πάντα γὰρ ἦν σκαιὸς καὶ σπουδάστος εἰς ὀργήν, ἅτε δὴ ὢν ἐκ τοῦ γένους [e] Ἀρσακιδῶν. τοῦτον μὲν δὴ συσσάντες [f] ἀπεκτείνυσιν, ὡς μέν ἔνιοι φασιν, ἐν συνδείπνοις καὶ πανηγύρεσι, μαχαιροφορεῖν γὰρ ἔθος ἅπασιν, ὡς δὲ ὁ πλείων κατέχει λόγος, εἰς θήραν προσαγαγόντες. πρεσβεύσαντες δὲ εἰς Ῥώμην, ἠτοῦντο βασιλέα τῶν ὁμηρευόντων· καὶ πέμπεται Βωνώνης προκριθεὶς τῶν ἀδελφῶν. ἐδόκει γὰρ χωρεῖν τῇ τύχῃ, ᾧ ἅπαξ δύο μέγιστα τῶν ὑπὸ ἥλιον ἡγεμονίαν προσέφερεν, ἰδίᾳ καὶ ἀλλοτρία. ταχέως δὲ ἀνατροπὴ τοὺς βαρβάρους ἔπεισεν, ἅτε καὶ σφαλεροὺς φύσει ὄντας, πρός τε τὴν [g] ἀναξιοπάθειαν. ἀνδραπόδων γὰρ ἀλλοτρίων ποιησαμένους τὸ προσασσόμενον [h] οὐκ ἠξίουν, τὴν ὁμηρείαν ἀντὶ δουλείας ὀνομάζοντες, καὶ τῆς ὑπερβολῆς τὴν ἀδικίαν. ὃ γὰρ ἂν πολέμῳ δικαίῳ δεδόσθαι τὸν βασιλεύσοντα Πάρθοις, ἀλλὰ, ὃ τῷ παντὶ χεῖρον, εἰρήνης ὕβρει. ὅθεν χρῆμα δὴ ἐκάλουν Ἀρτάβανον Μηδείας βασιλεύοντα, γένος Ἀρσακιδῶν. πείθεται δὲ Ἀρτάβανος καὶ μετὰ στρατιᾶς ἔπεισιν. ὑπαντιάζει δὲ αὐτὸν Βωνώνης. καὶ τὸ μὲν πρῶτον συμφρονήσαντος ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Πάρθων, παραταξάμενος, [i] ἡττηθεὶς φεύγει πρὸς τὰς ὄρεις τῆς Μηδείας Ἀρτάβανος· καὶ μετ' οὐ πολὺ συναγαγὼν πολλὴν στρατιὰν,

a Σισσεῦ pro Ἰουλίου reponendum cenſet *Bucherius* in *Belgio Rom.* p. 12. b Ita cum *Cod. Buſb.* ἐρωτικῶς πεπεμμένων etiam habet *Vat.* ὃν δὲν ἦσαν ὡς τὸ πατροκτονίας τὸ μίσος, τὸ μητρὸς ἐρωτικῶς πεπεμμένων in *Editis*. c Οἱ δὲ βασιλεύοντες *Vat.* & *Hen.* in *Epiphanii* verſione, *caperunt inſpicere quiſnam illis ex genere Arſacidarum fieret imperator.* d In *Hen.* ὃν δ' ἂν ἄλλως. in *Vat.* ὃν δ' ἂν ἄλλως. unde reſcripſi ὃν δ' ἂν ἄλλως. in *Editis* ἢν ἢ κὴ ἄλλως, & mox ἐπίφθονος & ὑπαίτιος, pro quibus ἐπιφθονεῖ & ὑπαίτιον ſubſtitui è *Codd. Buſb.* & *Hen.* e Vocem Ἀρσακιδῶν inſertam dedi è *Cod Buſb.* f Ἀποκτείνυσιν *Hen.* & *Vat.* g Ἀξιοπάθειαν *Buſb.* Aliter legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *ſiquidem ſunt etiam natura mutabiles, manſuetudinem itaque ejus caperunt contemnere, indignum putantes ut ſervo ſubjicerentur alieno.* h Illud ἂν, ut ſenſus conſtaret, inſerui, favente *Epiphanio*, ut videre eſt ex ejus verſione jam allata. Si quis malit ἀπηξίουν, per me licet. i Νικᾷ κὴ φεύγει *Vat.* forſan pro νικᾶται κὴ φεύγει.

a Δόξης

γραπὰν, συμβάλλει τῷ Βονώνῃ, καὶ νικᾷ, καὶ Βονώνης εἰς Σελεύκειαν ἀφικπάζεται σὺν [a]ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν. Ἀρτάβανος δὲ πολλῇ τῇ προθυμίᾳ φόνου ἐργασάμενος, ὑπὲρ ἐκπλήξεως τ βαρβάρων, πρὸς Κτησιφῶντα μετὰ τῆς πλήθους ἀναχωρεῖ. καὶ κεῖνος μὲν [b]ἐβασίλευεν ἤδη [c]Πάρθοις. Βονώνης δὲ εἰς Ἀρμενίαν ὑφικπίπτει. καὶ καταρχὰς μὲν ἐφίετο τῆς χώρας, καὶ τοὺς Ρωμαίους ἐθεράπευεν. ὡς δὲ αὐτὸν Τιβέριος μὲν ἀπεῖπε, τούς τε τῶν ἀνανδρίᾳ καὶ τῇ Πάρθῳ τὰς ἀπειλὰς· ἀναθεσπεύει γὰρ δὴ πόλεμον ἀνατεινόμενος, μηχανὴ δὲ ἄλλη ἑτέρα βασιλείας ὁδεμία, καὶ γὰρ οἱ περὶ Νιφάτην δυνατοὶ τ Ἀρμενίων Ἀρταβάνῳ προσῆλθον· παραδίδωσιν αὐτὸν Σιλάνῳ τῷ τῆς Συρίας στρατηγῷ. καὶ κεῖνος μὲν κατὰ αἰδῶ τῆς τοῦ Ρώμῃ κομιδῆς οὐ Συρίᾳ παρεφυλάττετο· τῷ δὲ Ἀρμενίαν Ὀρώδῃ δίδωσιν Ἀρτάβανος, ἑνὶ τ ἑαυτοῦ παίδων.

ε'. Τελευτήσει δὲ καὶ ὁ τῆς Κομμαγηνῆς [d]βασιλεὺς Ἀντίοχος, [e]διέφερε δὲ τὸ πλῆθος τοῖς γνωρίμοις, καὶ πρεσβεύουσιν ἀφ' ἑκατέρου μέρους, οἱ μὲν δυνατοὶ μεταβάλλειν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας εἰς ἐπαρχίαν ἀξιοῦντες, ὁ πλῆθος δὲ βασιλεύεσθαι κατὰ πάτρια. ᾧ ψηφίζεται ἡ σύγκλητος Γερμανικοῦ πέμπειν διορθώσοντα τὰ κατ' ἀνατολήν, προσμαθομένης [f]αὐτῷ δὲ τύχης εὐκαιρίαν τοῦ θανάτου. ᾧ δὲ γενόμενος [g]κατ' ἀνατολὴν, ᾧ πάντα διορθώσας, ἀνῃρέθη φαρμάκῳ ὑπὸ Πίσωνος, καθὼς οἱ ἄλλοι δεδήλωνται.

citu cum Vonone congreditur, eumque ſuperat, ita ut Vonones cum paucis è ſuis equitibus in Seleuciam fugeret. Artabanus autem magna cæde graſſatus in fuſos fugatoſque, quod animis conſternati erant barbari, cum copiis ſuis Cteſiphontem ſe recipit. Et ille quidem jam Parthis imperabat. Vonones autem fuga in Armeniam dilapſus, & ſtatim quidem *ut eò venerat* regionis imperium affectavit, Romamque legatos miſit: ut vero repulſam paſſus eſt à Tiberio, & propter ipſius ignaviam & Parthi minas (nam per legatos ſe bellum illaturum minatur, via enim alia ad regnum conſervandum nulla erat, nam potentiores Armeniorum Niphatem accolentes Artabano ſe adjunxerunt) ſemet Silano Syriæ præſidi dedidit. Atque ille quidem eum utpote Romæ educatum reveritus apud ſe in Syria aſſervabat: Armeniam autem Orodi uni è filiis ſuis tradit Artabanus.

Venones ab Artabano fuſus fugatuſque.

Silano Syriæ præſidi ſe tradit.

5. Ea tempeſtate moritur etiam Antiochus Commagenæ rex: & contentio orta eſt inter plebejos & nobiles, ita ut utraque pars legationem Romam mitteret, proceribus quidem regnum in provinciæ formam redigi poſtulantibus, plebe vero patrio more regum imperio ſubjici. quapropter Germanicus ex Senatuſconſulto ad componendum Orientis ſtatum mittitur, fortuna occaſionem quærente illius exitio. Nam cum in Oriente eſſet, & res illic compoſuiſſet, Piſonis *miniſterio &* opera veneno ſublatus eſt; ſicuti alibi memoratum eſt.

ς'. ΚΕΦ. γ'. CAP. IV. IV.

Στάσις Ιουδαίων πρὸς Πόντιον Πιλάτον. περὶ Χριστοῦ. οἷά τε συνέβη Παυλίνῃ καὶ Ιουδαίοις ἐν Ρώμῃ.

Judæorum contra Pilatum ſeditio. de Chriſto. & quænam acciderunt Paulinæ & Judæis Romæ.

Πιλάτος δὲ, ὁ τ Ιουδαίας ἡγεμών, στρατιὰν ἐκ Καισαρείας ἀγαγὼν, καὶ μεθιδρύσας χειμαδίῳ ἐν Ιεροσολύμοις, ὅτι καταλύσῃ τ νόμων τ Ιουδαϊκῶν, [h]εἰσέφρησε προτομὰς Καίσαρος, αἳ [i]ταῖς σημαίαις προσῆσαν, εἰσαγόμενος εἰς τ πόλιν, εἰκόνων ποίησιν ἀπαγορεύοντος ἡμῖν τ νόμου. ᾧ διὰ τοῦτο οἱ πρότερον ἡγεμόνες ταῖς μὲν μὴ τοιούτοις κόσμοις σημείαις ἐποιοῦντο εἴσοδον τῇ πόλει. πρῶτος δὲ Πιλάτος, ἀγνοίᾳ τ ἀνθρώπων διὰ τὸ νύκτωρ γενέσθαι τὴν εἴσοδον, ἱδρύεται τὰς εἰκόνας φέρων [k]εἰς τὰ Ιεροσόλυμα. οἱ δὲ ἐπεὶ ἔγνωσαν τὸν πληθὺν παρῆσαν εἰς Καισάρειαν, ἱκετεύοντες ποιήσασθαι τὰς εἰκόνας. καὶ μὲν συγχωροῦντος διὰ τὸ [l]εἰς ὕβριν Καίσαρι φέρειν, ἐπεὶ πρὸ ἓξ ἡμερῶν λιπαροῦν, τὴν ἑβδόμην ἡμέραν οἱ ὅπλοις ἀφανῶς ἐπικαθίσας ὁ στρατιωτικὸν, αὐτὸς ὅτι ὁ βῆμα ἦκε· ὁ δὲ οἱ ᾧ σταδίῳ καλεσκόμενος, ὅθεν ἀπέκρυπτε τ ἐφεδρεύουσα στρατόν.

Pllatus autem Judææ prætor, cum exercitum è Samaria eduxiſſet & Hieroſolyma in hyberna tranſtuliſſet, ut Judaïcas leges aboleret, Cæſaris effigiem in militaribus ſignis *depictam* curavit intra urbem inferendam, cum lex imagines habere nos vetet. quam ob cauſam ejus deceſſores prætores ſoliti erant in urbem intrare cum ſignis quæ hujuſmodi carerent ornamentis. ſed Pilatus primus, ignorante populo, quippe noctu facto introitu, illatas imagines Hieroſolymis ſtatuit. Quam rem ubi populus reſcivit, magno agmine Cæſaream profecti ſunt, Pilatumque per multos dies orarunt, ut eas imagines aliò transferre vellet. illoque non concedente, utpote quod ea re Cæſari fieret contumelia, poſtquam illi eum urgere non deſinebant, die ſeptimo, cum milites occulte armaſſet, *ipſe* ſuggeſtum in circo factum conſcendit: quæ res collocatum in inſidiis exercitum tegebat. Cumque

Pilatus Cæſaris effigiem in urbem inferr.

Inde oritur tumultus.

a Λίγοις *Buſb.* forſan pro λόχοις. b Ita *Hen.* & *Vat.* ἐβασίλευεν in *aliis.* c Πάρθοις *Buſb.* d Vocem βασιλεὺς repoſui è *MSS.* & *Epiphanio.* e Διέφερε *Gall.* & *Buſb.* διέτριβε *Vat.* & *Hen.* f Ita è *MSS.* αὐτῷ in *Editis.* g Κατὰ τὴν ἀνατολὴν *Vat.* h Εἰσέφρησε *Buſb.* & *Gall.* forſan pro ἐφέρησε. ipſe, ſenſu ita poſtulante, mutavi εἰσφρῆσαι *Editorum Aliorumque* in εἰσέφερεν. *Lambecius* (in *Commentariorum* l. VIII. p. 19.) μεθιδρύσας pro καθιδρύσας reponit, & quæ ſequuntur hoc modo diſtinguit & interpretatur, χειμαδιῶσαι τὸ Ιερ. ἐ. κ. τ. ν. τ. Ιουδ. εἰσφρῆσαι, προτομὰς αἳ τ. σ. προσῆσαν εἰσαγόμενος εἰς τὴν πόλιν· εἰκόνων π. ἐπ. ᾧ τ. νόμ. ᾧ δ. τ. ἐ. π. ἡγ. τ. μ. μ. τ. κ. σ. ἐ. ἐ. τ. πόλιν· πρῶτος δὲ Π. *Cæterum Pilatus,* Judææ *procurator, exercitum Cæſarea adducens, eumque inſidioſe ſtudens cum everſione legum Judaicarum Hieroſolymis hybernatum immittere; utpote imagines Cæſaris, quæ militaribus ſignis adjunctæ erant, in urbem introducens (cum tamen noſtra lege cautum ſit, ne hujuſmodi faciamus imagines, ideoque omnes qui ante eum fuerunt procuratores cum ſignis militaribus abſque tali imaginum ornatu urbem ingreſſi fuerint) primus ille, ignaris omnibus, quia noctu introitus fieret, illatas imagines Hieroſolymis ſtatuit.* i Ita reſcripſi cum *Cod. Buſb.* τοῖς σημείοις in *Editis Aliiſque.* k Ὡς τὰ Ιεροσόλυμα *Buſb.* l Ita *Baſ. Buſb.* & *Hen. à ſecunda manu,* quo fere modo τοῦτο πρὸς πολλῶν ἀδικίαν σου εἶσον apud *Platonem.* Διὰ τὸ ὕβριν in *Ed. Gen.* διὰ τὸ μὴ εἰς ὕβριν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Legi poteſt, Διὰ τὸ ὕβριν Καίσαρι εἰσφέρειν.

a Καὶ

Cumque Judæi eadem rurſus ab eo flagitarent, ſignum militibus dedit, ut eos circumſiſterent, eiſque præſentem mortem minatus eſt, niſi quieti domum diſcederent. At illi humi procumbere, detectiſque cervicibus dicere, ſe longe mori malle, quam ut auderent quidquam contra legum ſapientiam committere. Atque *Pilatus imagines Cæſaris ſubmovet.* Pilatus, animorum conſtantiam & firmitatem in legibus conſervandis miratus, imagines è veſtigio Hieroſolymis Cæſaream referri juſſit.

Aquam Hierosolyma inducturus ſeditionem concitat. 2. Tentavit etiam *Pilatus* aquam derivare Hieroſolyma, idque ſacrarum pecuniarum impenſis, petito fontis capite ducenteſimo ab urbe ſtadio. Sed Judæis diſplicebat quod circa aquam fecerat: coïveruntque hominum multa millia, qui vociferarentur ut ab inſtituto deſiſteret; nonnullis etiam, id quod in turba promiſcua fieri ſolet, convicia & contumelias homini dicentibus. Itaque ille magnum militum numerum habitu Judaïco, qui occultas ſub veſte ſicas ferrent, miſit in locum unde poſſent circundare Judæos; deinde Judæis ut ſe inde reciperent imperavit. Cumque Judæi conviciis eum petere inciperent, ſignum quod convenerat militibus dat: illi vero longe atrocius, quam juſſerat Pilatus, quietos æque ac ſeditioſos caſtigarunt. Iſti autem de pertinacia nihil recedebant: adeo ut, inermibus inclementer acceptis ab armatis eos adorientibus, multi ex illis hoc modo perierint, alii ſaucii diſceſſerint. Atque ita compreſſa eſt *hæc* ſeditio.

Magna Judæorum ſtrages.

Illuſtre de Jeſu Chriſto teſtimonium. 3. Eo etiam tempore fuit Jeſus, vir ſapiens, ſi tamen virum eum appellare fas eſt. Fuit enim *mirabilium operum effector, magiſter hominum qui verum cum voluptate accipiunt: multoſque Judæos, multos item † Gentiles ad ſe *pellexit. Hic erat Chriſtus. quem cum Pilatus, ab hominum noſtrorum primis delatum, crucis ſupplicio addixiſſet, eum tamen amare non deſierunt, qui primum amaverant. Apparuit enim eis tertio die redivivus, divinis vatibus & hæc & mille alia de eo miranda effatis. atque ab eo denominata Chriſtianorum natio durat uſque ad hunc diem.

4. Circa eadem tempora etiam mali quiddam aliud Judæos perturbavit, Romæque accidit ut in fano Iſidis res ageretur, *ſumma* cum turpitudine conjuncta. Primum igitur facinus in Iſiacis commiſſum memorabo, ac tum

Sacra Iſidis fœdantur.

πάλιν δὲ τ῀ Ιουδαίων ἱκετείᾳ χραμένων, ἀπὸ συνθήματος ϖεισήσας τὺς γραπώτας, ἠπείλῃ θανάτῳ ὀπιθήσῃ ζημίᾳ ἐκ ϑ῀ ὀξέως, εἰ μὴ παυσάμθνοι θορυβεῖν ὅθι τὰ οἰκεῖα ἀπίοιεν. οἱ δὲ πρωεῖς ῥίψαντες ἑαυτύς, ἡ [a] γυμνᾶντες τὰς σφαγὰς, ἠδοιῇ [b] δεξαῖς τ῀ θανάτου ἔλεγον, ἢ τολμήσῃ τ῀ σοφίαν ϖαραβήσεσθαι τ῀ νόμων. καὶ Πιλάτος, θαυμάσας ὅ ὀχυρὸν αὐτῶν ὅθι φυλακῇ τ῀ νόμων, ϖροσέχρημα τὰς εἰκόνας ἐκ τ῀ Ιεροσολύμων ἐπανεκόμισεν εἰς Καισάρειαν.

β'. Ὑδάτων δὲ ἐπαγωγὴν εἰς τὰ Ιεροσόλυμα ἔπραξε, δαπάνῃ τ῀ ἱερῶν χρημάτων, ἀναλωθὲν τ῀ ἀρχὴν ὄρυγματος, ὅσον ἀπὸ διακοσίων σταδίων. οἱ δὲ, ὐκ ἠγάπων τοῖς ἀμφὶ τὸ ὕδωρ [c] γραμένοις, πολλαί τε μυριάδες ἀνθρώπων συνελθόντες καταβόων αὐτ῀, ϖαύσασθαι τ῀ ὅθι τοιούτοις ϖροθυμουμένου· τινὲς δὲ καὶ λοιδορίᾳ χρώμενοι [d] ὑβριζον εἰς τ῀ ἄνδρα, οἷα δὴ φιλεῖ ϖάσχειν ὄμιλος. ὁ δὲ, στολῇ τῇ ἐκείνων πολὺ πλήθος γραπτῶν [e] ἀμπεχόμενον, οἱ ἐφέροντο σκυτάλας ὑπὸ ταῖς στολαῖς, διακρύψας εἰς ὃ ϖροείλοιεν αὐτύς, αὐτὸς [f] ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν. τ῀ δὲ ὁρμηκότων εἰς τὸ λοιδορεῖν, ἀποδίδωσι τοῖς γραπτοῖς ὃ ϖροσυνέκειτο σημεῖον. οἱ δὲ καὶ πολὺ μειζόνως, ἢ ὅσ ἐπέταξε Πιλάτος, ἐχρῶντο πληγαῖς, τύς τε θορυβοῦντας ἐν ἴσῳ ϑ῀ μὴ κολάζοντες. οἱ δὲ εἰσέφεροι ὅ μαλακὸν ὑδὲν, ὥστε ἄοπλοι ληφθέντες ὑπ' ἀνδρῶν ἐκ ϖαρασκευῆς ὁπλιζομένων, πολλοὶ μὲ αὐτῷ ζώντι ϑ῀ ἀπέθνησκον, οἱ δὲ ϑ῀ τραυματίαι ἀνεχώρησαν. καὶ ὕτω ϖαύεται ἡ στάσις.

γ'. [g] Γίνε῀ δὲ [h] κτ' τοῦτον τ῀ χρόνον [i] Ιησοῦς, σοφὸς ἀνὴρ, [k] εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. ἦν ϑ῀ ϖαραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων [l] τ῀ ἡδονῇ ταληθῆ [m] δεχομένων· ϑ῀ πολλοὺς μὲ [n] Ιουδαίους, πολλοὺς δὲ [o] ϑ῀ ὅ Ελληνικ῀ ἐπηγάγετο. [p] ὁ Χριστὸς ὗτος ἦν. ϑ῀ αὐτὸν ἐνδείξῃ τ῀ πρώτων ἀνδρῶν ϖαρ' ἡμῖν, σταυρῷ ὑπιθεμένου Πιλάτου, ὐκ [q] ἐπαύσαντο οἵπερ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες. ἐφάνη ϑ῀ αὐτοῖς τρίτην [r] ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τ῀ θείων προφητ῀ [u] ζώντα τε ϑ῀ ἄλλα [x] μυρία θαυμάσια περὶ αὐτ῀ [y] εἰρηκότων. [z] εἰς ἔτι νυῦ τ῀ Χριστιανῶν [a] ἀπὸ τ῀δε [b] ὠνομασμένων ὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον.

δ'. Καὶ ὑπὸ [c] τὺς αὐτὺς χρόνους, ἕτερόν τι δεινὸν ἐθορύβ῀ τὺς Ιουδαίους, ϑ῀ περὶ ὅ ἱερὸν τ῀ Ισιδος ὅ ἐν Ρώμῃ πράξεις αἰσχιῶν ὐκ ἀπηλλαγμέναι συντυχάνουσι. ϑ῀ πρότερον ϑ῀ τ῀ Ισιακ῀ τολμήματος μνήμην ϖοιησάμενος, [d] ὅτι μεταδιδ῀

[a] Καὶ γυμνώμενοι ϖρὸς σφαγὰς Busb. [b] Ita MSS. δεξιᾷ in Editis [c] Χρωμένοις in aliquot MSS. [d] Ὑβρίζειν Vat. & Hen. 2 pr. m. [e] Αμπισχόμενον Busb. [f] Εκέλευεν Busb. [g] Γίνεται δὲ Busb. & MS. Iſidori Peluſiotæ Cæſareus, quod probat Lambecius, ita ut verborum ſenſus ſit, *Fuit porro circa hoc tempus* &c. Sic enim teſtimonium hoc de Chriſto cum præcedente narratione optime ac convenientiſſime connectitur. Tolerari tamen hîc poteſt etiam particula ϑ quia & hæc uſurpatur pro δὲ. [h] *Aliis* κατ' ἐκεῖνον τ῀ χρόνον, & κϑ τ῀ καιρὸν τοῦτον. [i] Ιησοῦς τις *Euſebio* in *Hiſt. Eccl.* l. 1. c. XI. [k] Verba illa, ὄγε ἀνδρα αὐτὸν λέγειν χρὴ, agnoſcunt noſtri *Codd* omnes, tam *Latini* quam *Græci*. Itaque *Voſſius* in *Chronol. S.* c. 17. (quod in uno ejus *exemplari Latino* deſiderentur) ſine ratione ſuſpicatur ab aliena manu acceſſiſſe. [l] Ita in *pleriſque libris*, & hîc loqui amat *Joſephus*, ut paulo ſupra, v. 5. & alibi. τ῀ σὺν ἡδονῇ *Busb.* & *Euſeb.* in H. E. τ῀ εὐ ἡδονῇ *Cedren.* omittuntur ab *Euſeb.* in *Dem Evangel.* [m] Σεβομένων *Euſeb.* in *D. E.* [n] Τῶν Ιουδαίων in *Euſeb. H. E. Nikeph.* & *Suid.* probante *Iſ. Voſſio.* τῶ Ιουδαικῶ *Euſeb* in *D. E.* [o] Ita *Busb Hen. Vat. Iſidor. Suid.* & *Zonar.* ϑ῀ Ελληνικῶ *Baſ.* & *Euſeb.* in *D. E.* ϑ῀ ἀπὸ ϑ῀ Ελλ. *Euſeb* in *H. E.* ϑ῀ ἀπὸ τῶ Ελληνισμῶ *Niceph.* quod cæteris præfert *Iſ. Voſſius.* πολλοὺς γὰρ ϑ῀ ἀπὸ Ελλήνων ἠγάγετο Χριστὸς *Niceph.* [p] Sc. ὁ λεγόμεν@ Χριστὸς. Sic enim *Pilatus* dixit, τὸν ἐν ποιήσει Ιησοῦν τ῀ λεγόμενον Χριστὸν. *Hieronymus* vertit, *& credebatur eſſe Chriſtus*, unde, ϑ῀ ἐπιστευτο εἶναι Χριστὸς à *Joſephi* manu fuiſſe exiſtimat *Voſſ.* [q] Εξεπαύσαντο *Euſeb.* in *H. E.* quem ſequitur *Voſſ.* [r] Οι τὸ πρῶτον *Busb.* & *Suid.* probante *Voſſio.* [s] Ita lego cum *Cod Busb.* & *Euſeb.* in *H. E.* & in *D. E.* aſſentiente *Voſſio.* cæteris deeſt αὐτὸν. [t] Vox ἔχων abeſt *Euſebio* in *D. E.* [u] Ita *Busb. Iſidor. Euſeb.* in *H. E.* & *D. E.* ζῶντα δ' ἄλλα &c. in *Editis Joſephi Aliiſque* ταῦτα ϑ῀ ἄλλα μαρτυρήσαντων ϖερὶ αὐτῦ θαυμάσια δ' εἰρηκότων *Cedren.* [x] Vocem μυρία omittendum cum nonnullis cenſet *Voſſius.* qui mox etiam cum illis mutato ordine legit ϖερὶ αὐτῦ θαυμάσια εἰρηκότων. [y] Προεφητεύσαν ſolus *Hen.* [z] Ita *Busb Euſeb.* in *H. E. Niceph.* & *Zonar.* εἰς τε νῦν in *Editis Joſephi Aliiſque.* ὀφθεὶς εἰς ἔτι νῦν *Euſeb.* in *D. E.* [a] Ἀπὸ τῶδε ϑ῀ χρόνου ὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον *Euſeb.* in *D. E.* cæteris omiſſis. Verum plura verba in ſuo codice habuiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *ſed & in hodiernum Chriſtianorum, qui ab ipſo nuncupati ſunt, & nomen perſeverat & genus.* [b] Ita *Hen.* & *Vat* ὀνομασμένων *Aliis.* [c] Τὺς ϑ῀ αὐτὺς *Busb.* [d] Οὕτως μεταγράφω τ῀ λ. *Busb.* ἅτως μεταδίδομι τ῀ λ. *Gall.* * Eſt qui vertit *incredibilium.* Sed (ut notavit *Lambecius*) differentiam eſſe inter παράδοξον & ἄπιστον liquet ex *Iſocrate* ad *Nicocleum*, ὃν οἷς ἔστι παράδοξον, ἔστι ἄπιστον &c. † Omnes *Ethnicos*, qui in Deum verum non credebant, cujuſcunque fuerint gentis, Judæi Ελλῆνας ſive Ελληνικὺς vocabant. * Sibi adjunxit, *Epiphan.*

[a] Παυλίνα

δι'ὧ τ' λόγον 'ὅτι τὰ κὸ τοῖς Ιυδ'αίοις γεγονότα. [a]Παυλίνα λιῦ τῷ 'ὅτι Ρώμης τοῦ γόνου τε ἀξιώματι [b]τῷ τε καθ' ἑαυτὴν 'ὑπερηφάνοις κόσμῳ ἀρετῆς 'ὅτι μέγα τοῦ εἶδος τῷ ὀνόματι, δυνάμις τε αὐτῆ χρημάτων λιῦ, καὶ γενεᾶ [c]τὴν ἄλλην εὐφυεστάτη [d]καὶ τῆς ὥρας ὁ ἦ μάλιστα ἀγάλλονται αἱ γυναῖκες, εἰς τὸ σωφρονεῖν ἀνέκειτο ἡ 'ὑπόδοσις δ' βίᾳ. ἐγεγάμητο δὲ Σατορνίνῳ, [e]ᾧ εἰς τὰ πάντα ἀνηρμοσμένῳ τῶν τοῦ αὐτὴν ἀξιολόγων. ζώστης ἐρᾷ Δέκιος Μοῦνδος, ἦ τότε ἱππέων ὁ ἀξιώματι μεγάλῳ· [f]καὶ μείζονος γὰρ ὕσης ἢ ὥστε ἀλῶναι δώρεις, ἀφ' ὧ [g]καὶ πεμφθέντων εἰς πλῆθος [h]τοῦ δεῖν, ὑπὸ μᾶλλον, ὥστε καὶ εἴκοσι μυριάδας δραχμῶν Ἀτθικῶν αὐτῆ δώσειν ὑποχεῖται εὐνῆς μιᾶς. καὶ μηδὲ ὡς 'ὑπεκλαμβάνης, ὃ φέρων τὴν ἀτυχίαν δ' ἔρωτος, ὁδεία σιτίων θάνατον 'ὑπεμᾶν αὐτῷ καλῶς ἔχειν [k]ὁπόμιζεν 'ὅτι Παυλίνῃ κακῶ δ' κατεληφότος. καὶ ὁ μὲν ἐπεψήφιζέ τε [l]τοιαύτῃ τελευτῇ, καὶ τοῦτο ἔδρασεν· οὐ [m]ἀπηλλάσσετο. λιῦ δὲ Ιδη παιδὶ ἀπελευθέρα τῷ Μούνδῳ, παντοίων ἴδρις κακῶν· [n]ἣ δεινῶς φέρουσα τὴν νεανίσκου [o]τὸ ψήφισμα τοῦ θανεῖν, ὃ γὰρ ἀφανὴς λιῦ ἀποτελούμενος, ἀνεγείρει τε αὐτὸν ἀφικομένη ἀφ' λόγου, πιθανή τε λιῦ ἐλπίδων τινῶν [p]ὑποθέσει ὡς ἀφαρπαχθησομένων ὁμιλιῶν τοῦς τὴν [q]Παυλίναν αὐτῷ. καὶ δεχομένου τὴν ἱκετείαν ἡδονῇ, πέντε μυριάδων δήσειν αὐτῇ [r]μόνον ἔλεγεν, [s]'ὅτι ἀλώσει τῆς γυναικός. καὶ ἡ μὲν 'ὅτι τούτοις ἀναγείρασα τὸν νεανίσκον, καὶ τὸ αὐτῆν λαβοῦσα ἀργύριον, οὐ ταὐτὰς αὐτὰς ὁδοὺς ἐτέλετο τοῖς προδιδαχουμένοις, ὁρῶσα τῆς γυναικὸς ὃ μηδαμῶς χρημάτων ἁλισκόμενον. εἰδυῖα δ' αὐτὴν θεραπεία τῆς Ισιδος σφόδρα ἐπιτηδείως, [t]τεχνᾶταί τι τοιόνδε. τῶν ἱερέων τινὶ ἀφικομένη [u]ἀφ' λόγων 'ὅτι πίστει μεγάλῃ, τὸ δὲ μέγιστον δόσει χρημάτων, τὸ μὲ παρὸν μυριάδων δυοῖν ᾗ [x]ἡμισείας, λαβόντος δ' ἔκδασιν τοῦ πράγματος ἑτέρᾳ τοσῷδε, ἀφανεῖ τοῦ νεανίσκου ᾧ ἔρωτα αὐτοῖς, κελεύουσα παντοίως 'ὅτι τῷ ληψομένῳ τὴν ἄνθρωπον ἀσφαλίσαι. ὁ δ' 'ὅτι [z]πλήθει τοῦ χρυσίου [a]προσχθέντες ἐπιχωροῦσι. καὶ αὐτῷ ὁ γεραίτατος ὡς τὴν Παυλίναν ὠσάμενος, γενομένην εἰσόδων, καταμόνας τε ἀφ' λόγων ἐλθεῖν ἠξίου. καὶ [b]συγχωρηθὲν, πομπὸς ἔλεγεν ἥκειν ἐπὸ τοῦ Ανούβιδος, ἔρωτι αὐτῆς ἁλισκόμενος τοῦ Θεοῦ, κελεύοντός τε ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν. τῇ δὲ ἑκτὸς ὁ λόγος λιῦ, καὶ ταῖς τε φίλαις ὑπερκαλλωπίζετο τῇ 'ὅτι [c]τούτοις ἀξιώσει τοῦ Ανούβιδος, καὶ φέρειν τοῦς ᾧ ἄνδρα, δεῖπνόν

demum orationem convertam ad ea perſequenda quæ apud Judæos evenerunt. Erat Romæ Paulina & natalium dignitate illuſtris, & ob ſtudium quod ipſe virtutis decori impenderat magni nominis, porroque divitiis affluens, & forma egregia, ea etiam ætate qua maxime lætitia geſtiunt mulieres, ac præter cætera vita ad pudicitiam compoſita. Nupta autem erat Saturnino, viro cum ipſa in omnibus quibus eminebat conferendo. Hujus amore correptus eſt Decius Mundus, vir magnæ inter equites *Romanos* dignitatis: qui, cum eam comperiſſet fruſtra muneribus ſolicitari, ut quæ ingentia ab eo miſſa rejecerat, tanto magis amore accendebatur; ita ut ei pro uno concubitu ducenta drachmarum Atticarum millia polliceretur. At cum *ea* nec hiſce animo flecti potuerit, illi, ſe amore deſtitui graviter ferenti, optimum viſum eſt, inedia mortem ſibi conſciſcere propter malum quod ei ex Paulina acciderat. Atque ita quidem ille vitam finire decreverat, nec ei mora quin id continuo faceret. Fuit autem Mundo paterna liberta, Ide nomine, omnium malarum artium perita: quæ, cum ei valde diſpliceret ut juvenis in obſtinato moriendi propoſito perſiſteret, nam palam erat ipſum ſe perditum ire, ad eum veniebat verbiſque afflictum excitabat, fidem ei faciens ſpem ingerendo fore ut Paulinæ complexibus potiretur. Illoque precibus libenter auſcultante, ſubjiciebat, ſibi tantum opus eſſe quinquaginta drachmarum millibus ad expugnandam mulieris pudicitiam. Et illa quidem, cum iſtis juvenis animum erexiſſet, quantumque petierat pecuniæ accepiſſet, alia ipſam aggreditur via, quam ii quorum opera uſus fuerat & miniſterio, quod mulierem videret majorem quam ut pecunia caperetur. Gnara enim eam vehementer addictam eſſe Iſidis cultui, tale quiddam comminiſcitur. Conventis aliquot ex ejus ſacerdotibus, verbiſque ultro citroque habitis, ubi fidem quam maxime ſolennem acceperat, &, quod efficaciſſimum, pecuniam oſtentaverat, in præſens viginti quinque millia, & altera totidem re perfecta, indicat eis amorem juvenis, rogans modis omnibus adniterentur ut ei mulieris copiam facerent. Illi autem, auri vi magna inducti, id facturos recipiunt. & illorum natu maximus propere ſe ad Paulinam contulit, atque intromiſſus petiit ut remotis arbitris cum ea colloqueretur. quo conceſſo, venire ſe ajebat miſſum ab Anubide, Deo quippe illius amore captо, jubenteque ut ad ſe veniret. Illi verba iſta grata erant & optata, ſeque apud familiares ſuas jactabat ob honorem quo eam dignabatur Anubis: marito quoque indicat, condi-

Paulina Romana fraude ſacerdotis Iſidis à Mundo ſtuprata.

Ide patris Mundi liberta.

Anubis Deus.

[a] Παυλίνα τις legiſſe videtur *Epiphan.* [b] Τὸν καθ' ἑαυτὴν ὑπερηφάνοντι κόσμον ἀρετῆς ἐπὶ μέγα σεμνῦσαι τῷ ὀνόματι· δυνάμεις τε in *Editis Aliiſque.* τῷ τε καθ' ἑαυτὴν ὑπερηφάνῳ κόσμῳ ἀρετῆς εἰς μέγα σεμνύουσα· δυνάμεις τε *Busb.* unde, quam minimum à veſtigiis vulgatæ lectionis recedendo, reſcripſi, ℭ τῷ καθ' ἑαυτὴν ὑπερηφάνῳ κόσμῳ ἀρετῆς &c. in *Epiphanii* verſione, *majorum dignitate præclara, ſtudio caſtitatis intenta, honeſtatis opinione perſpicua.* [c] Τῇ ὄψει *Busb.* & *Gall.* [d] Καὶ τῇ ἡλικίας *Zonar.* [e] Ita cum *Cod. Gall.* nec aliter *Busb.* niſi quod τῷ non agnoſcat. ᾧ εἰς τὰ πάντα ἀντισυμβάντι τῷ π. in *Editis Aliiſque.* [f] Καὶ μεῖζον γὰρ ὄντος ἀλῶναι δώροις *Vat.* & *Hen. à pr. m.* καὶ μείζων γὰρ ἦν ἢ ὥστε ἁλ. in *Editis Aliiſque.* ℭ μείζονι γὰρ ὄντος ἀλῶναι, *Busb.* omnibus perpenſis reſcripſi, ℭ μείζονος γὰρ ὄντος ἢ ὥστε ἁλ. [g] Καὶ πεμφθέντων *Busb.* [h] Υπερεδεῖν *Busb.* [i] Ἀτθικῶν pro αὐτῇ δώσειν habet *Busb.* Vocem Ἀτθικῶν etiam agnoſcit *Zonar.* atque *Epiphanius* vertit, *ut etiam viginti myriadas drachmarum Atticarum ſe daturum pro uno concubitu ſpoſponderet.* quibus factum eſt ut non dubitarim Ἀτθικῶν in textum recipere. [k] Ενόμιζεν *Busb.* & *Vat.* [l] Ita reſcripſi pro τοιούτῳ τελευτῇ. Si quis malit τοιούτῳ τέλει, non repugnabo. [m] Απηλλάσσετο in *libris* omnibus. [n] Αὕτη *Busb.* [o] Ita in *Editis.* τῷ ψηφίσματι in pleriſque *MSS.* [p] Υποχέσει *Busb.* [q] *Al.* Παυλίνῃ. [r] Μόνον *Busb. Hen.* & *Vat.* [ſ] Επὶ δίσι *Busb.* [t] Ita cum *Cod. Busb.* & *Epiphanio*, qui vertit, *tale aliquid machinatur.* τεχνᾶται τοιόνδε in *cæteris.* [u] Διαλίχθη *Busb.* [x] Ημισείᾳ *Busb.* unde pro ἥμισυ *Editorum* repoſui ἡμισείας. [y] Επλήσιασε τῇ ἀνθρώπῳ απ. *Busb.* [z] Ita cum *Cod. Busb.* πλησῇ in *cæteris.* [a] Θελχθέντες *Zonar.* [b] Συγχωρηθὲν *Busb.* [c] Τοιούτοις *Busb.*

ἃ τε αὐτῇ καὶ εὐνὴν ὃν Ἀνούβιδος εἰσηγγέλθαι. συνεχώρει δ' ἐκεῖνος, τὴν σωφροσύνην τὴν γυναικὸς ἐξεπιζήμιος. χωρεῖ οὖν εἰς τὸ τέμενος, καὶ δειπνήσασα, ὡς ὕπνου καιρὸς ἦν, κλεισθεισῶν τῶν θυρῶν ὑπὸ τῶν ἱερέων, ἔνδον ὁ τῷ ναῷ καὶ τὰ λύχνα ἀποδῶν ἦν, καὶ ὁ Μῦνδος, ὑποκέκρυπτο δὲ τῇδε, οὐκ ἠμάρτανεν ὁμιλιῶν τῶν πρὸς αὐτὴν· παννύχιόν τε αὐτοῦ διεκονήσαλο, ὑπελήφθη Θεὸν εἶ). καὶ ἀπελθόντος πρότερον ἢ κίνησιν ἄρξασθαι τῶν ἱερέων, οἱ τὸ ὄφθαλμὸν οὐκ ἠδεῖς, ἡ Παυλῖνα, πρωὶ εἰς τὸν ἄνδρα ἐλθοῦσα, τὴν ὀπτασίαν ἐκδιηγεῖται τοῦ Ἀνούβιδος, καὶ πρὸς τοὺς φίλους ἐπελαμπρύνετο λόγοις τοῖς ἐπ' αὐτῷ. οἱ δὲ, τὰ μὲν ἠπίστουν εἰς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ὁρῶντες· τὰ δ' ὑπὸ θαύματι καθίζαντο, οὐκ ἔχοντες ὡς χρὴ ἄπιζα αὐτὰ κεῖσθαι, ὁπότε εἰς τὴν σωφροσύνην καὶ ὃ ἀξίωμα ἀπίδοιεν αὐτῆς. τῇ δὲ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν θέξιν ὑπαντιάσας αὐτῷ ὁ Μῦνδος, "Παυλῖνα, φησὶν, ἀλλά μοι καὶ εἴκοσι μυριάδας δι-"σώσω, δυναμένη οἴκῳ προσθεῖναι τῷ ἑαυτῆς, ἀμοχο-"νεῖσθαί τε ἐφ' οἷς προσκαλύμμαι οὐκ ἐνέλιπες. ἃ "μέντοι εἰς Μῦνδον ὕβρει διεχρῶ μηδέν μοι μελῆσαι τῶν "ὀνομάτων, ἀλλὰ τὸ ἐκ τοῦ πράγματος ἡδονῆς, Ἀνούβιδος "ὄνομα ἐθέμην ἁμαρτῇ." καὶ ὁ μὲν ἀπῆει ταῦτα εἰπών· ἡ δὲ εἰς ἔννοιαν τότε πρῶτον ἐλθοῦσα τοῦ τολμήματος, προσπίπτουσά τε τῷ φίλῳ, καὶ τὰνδρὶ διλώσασα τοῦ παντὸς ὑποβολίματος τὸ μέγεθος, ἐδεῖτο μὴ προσθῆναι βοηθείας τυγχάνειν. ὁ δὲ τῷ αὐτοκράτορι ἐπισήμηνε τὸν πρᾶξιν. καὶ ὁ Τιβέριος, μαθόντως ἀκριβῶς αὐτῷ γενομένης ἐξετάσεως τῶν ἱερέων, ἐκείνους τε ἀνεσταύρωσε, καὶ τὸν Ἶδην ὀλέθρου γενομένην αἰτίαν, καὶ τὰ πάντα ἐφ' ὕβρει συνθεῖσαν τῆς γυναικός· τόν τε ναὸν καθεῖλε, καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἴσιδος εἰς θάλασσαν βαθυμὸν ἐκέλευσεν ἐμβαλεῖν. Μύνδῳ δὲ φυγῆς ἐτίμησεν, κώλυμα τοῦ μὴ μείζονος κολάζειν, τὸ μετὰ ἔρωτος αὐτῷ ἡμαρτῆσθαι τὰ ἡμαρτημένα, ἡγησάμενος. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἰσιδος τοῖς ἱερεῦσιν ὑβρισμένα, τοιαῦτα ἦν. ἐπάνειμι δὲ ὅθεν ἐπὶ τὴν ἀφήγησιν τοῦ ἐν Ῥώμῃ Ἰουδαίοις συντυχόντων, ὡς μοι καὶ προσήκειν ὁ λόγος.

Tiberius Isidis sacerdotes & Iden in crucem agit, Isidis templum evertit, & Mundum in exsilium ablegat.

V. *Judæi urbe Roma pulsi ob Fulviam pecunia emunctam.*

ε'. Ἦν ἀνὴρ Ἰουδαῖος, φυγὰς μὲν τὴν αὐτῆς, κατηγορίᾳ τε παραβάσεως νόμων τῶν πατρίων τῶν ἐπ' αὐτοῖς, προῆλθε δὲ εἰς τὰ πάντα. ὢν δὲ τότε ἐν τῇ Ῥώμῃ διατρίβοντος, προσεποιεῖτο μὲν ἐξηγεῖσθαι σοφίαν νόμων τὴν Μωϋσέως, προσποιούμενος τρεῖς ἄνδρας εἰς τὰ πάντα ὁμοτρόπους, τούτοις ὑποφοίνισσε Φουλβίαν, τὴν ἐν ἀξιώματι γυναικῶν τῶν τοῦ μιμεῖσθαι προσηλυθηκέναι τοῖς Ἰουδαϊκοῖς, πάθοσι πορφύραν τε καὶ χρυσίον εἰς τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερὸν διαπέμψασθαι. ἃ λαβόντες, ὅτι χρείας τοῖς οἰκείοις ἀναλώμασιν αὐτὰ

ε'.

a Κινήσεω *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Immo vero (inquit *Petitus* in *Animadv. in Edictus*, tom. IV. p. 196.) surrexisse jam oportuerat, ut aperirent ei discessuro fores. Adeo ut, cum moris illis fuerit summo mane Deam salutare, quas *salutationes* etiam *excitationes* appellabant, (ut constat ex *Arnobio*, l. VII.) non dubitem quin hanc *excitationem* appellet *Josephus* nostrum, & locus hoc modo reddendus sit, *cumque ille abiisset, antequam sacerdotes doli conscii excitationem earum caperent.* Verum ipse simplici verborum sensu retento, malui cum V. Cl. *J. Clerico* (in *Hesiodum*, p. 136) vocalem οὐκ ante ἤδεσαν inserere. b Ita *Bud.* Παυλῖνα πρωὶ ὡς τὸν in *Editis Aliisque.* c Ἀπελαμπρύνετο *Hen.* & *Vat.* d Illud εἰς supplevi è *Cod. Bud.* e Σαυτῆς *Bud.* nolui tamen in textum reponere, quòd *Budæus* exempla quamplurima afferat ἑαυτῆς positi pro σαυτῆς. f Προσκαλύμμαι *Bud.* g *Al.* Θύμβρην. h Μύνδῳ *Bud.* i Κώλυμα δὲ μείζονος κολάσεως *Bud.* k Προσπεπλήμμεθα habet *Bud.* l Τινῶν post νόμων addit *Bud.* m Καὶ δὴ τότε *Bud.* n Ὁμοιοτρόπους *Vat.* o Φλωΐσσε passim *Hen.* & *Vat.* p Καὶ τὸ χρυσίον *Bud.* q Vocula ἐν abest plerisque *MSS.* r Καὶ λαβόντες, ἀναλώσειν ταῦτα ἐπὶ χρείαις οἰκείαις ποιήσειν· ὃ δὲ Τιβέριος ζηλώσας ἐπὶ Σαυτερίνῃ δὲ τῇ Φυλλείᾳ ἀνδρὶ ἱππικῷ ζώσῃ πολλὰ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν τῆς Ῥώμης ἀπέλιπεν *Bud.*

a Ita

αὐτὰ ποιῆν), ἐφ' ὅτῳ καὶ τὸ τοῦτον ἡ αἴτησις ἐφάνετο. καὶ ὁ Τιβέριος, ἀποσημαίνει γὰρ πρὸς αὐτὸν φίλος ὢν Σατορνῖνος ὁ Φυλβίας ἀνὴρ [a]ὑπὸ τῆς γυναικὸς, κελεύει πᾶν ὃ Ιουδαϊκὸν τῆς Ρώμης [b]ἀπελαθῆναι. οἱ δὲ ὕπατοι, πεντακισχίλιους [c]ἀνθρώπους ἐξ αὐτῶν στρατολογήσαντες, ἔπεμψαν εἰς Σαρδὼ τὴν νῆσον· πλείους δὲ ὀκνοῦντας [d]μὴ θέλοντας στρατεύεσθαι, διὰ φυλακὴν τῶν πατρίων νόμων. καὶ [e]οἱ μὲν, διὰ κακίαν τοσούτων ἀνδρῶν, ἠλαύνοντο τῆς πόλεως.

derunt; quem in finem ea etiam ab initio poſtulaverant. Quo fit ut Tiberius, ei quippe rem indicaverat quo amico utebatur Saturninus Fulviæ maritus ex uxoris inſtigatione, juberet cunctos Judæos Roma pelli. Ex quibus conſules delectu habito quatuor millia militum in Sardiniam inſulam miſerunt: plurimos etiam, qui ut ſervarent patria inſtituta militiam detrectarunt, pœnis affecerunt. Atque ita, propter quatuor hominum nequitiam, Judæi ejecti ſunt è civitate.

ΚΕΦ. ε'.

Ὡς ἐθορύβων οἱ Σαμαρεῖς, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀπώλεσε Πιλάτος. ὡς κατηγορεῖται ὁ Πιλάτος, οἷά τε Οὐιτελλίῳ πεπραγμένα ἦν τοῖς Ιουδαίοις καὶ Παρθυαίοις.

CAP. V.

Quomodo tumultuabantur Samaritani, multoſque ex illis occidit Pilatus. utque Pilatus accuſatur, & quæ geſta erant à Vitellio apud Judæos & Parthos.

ΟΥΚ ἀπύλλαχθ δὲ θορύβου καὶ ὁ Σαμαρέων ἔθνος. συμφέρει γὰρ αὐτοῖς ἀνὴρ οὐ ὀλίγῳ τὸ ψεῦδος [f]πιθέμενος, [g]καὶ ἐφ' ἡδονῇ τὸ πλῆθος πανταχόθεν ζῶν τὰ πάντα, κελεύων ὅτι τὸ Γαριζεὶν ὄρος αὐτῷ συνελθεῖν, ὃ [h]ἁγιότατόν τι αὐτοῖς ὁρῶν ὑπάρχειν, ἰσχυρίζετό τε [i]τοῖς συμφυομένοις δείξειν τὰ ἱερὰ σκεύη τῆδε κατορωρυγμένα, [k]Μωϋσέως [l]τῆδε αὐτοῦ πεποιημένου κατάθεσιν. οἱ δὲ οὐδὲν ὅπλοις τε ἦσαν, πιθανὸν ἡγούμενοι τὸν λόγον, καὶ καθίσαντες ἔν τινι κώμῃ, Τιραθαβᾶ λέγεται, παρελάμβανον τοὺς ὁπισυλλεγομένους, ὡς μεγάλῳ πλήθει τῷ ἀνάβασιν εἰς τὸ ὄρος ποιησόμενοι. φθάνει δὲ Πιλάτος τὴν ἄνοδον αὐτῶν προκαταλαβόμενος [m]ἱππέων τε πομπῇ καὶ ὁπλιτῶν, οἳ συμβαλόντες τοῖς ἐν τῇ κώμῃ προσιοῦσιν, τροπῆς γενομένης, τοὺς μὲν ἔκτειναν, τοὺς δὲ εἰς φυγὴν τρέπουσι, ζωγρίᾳ τε πολλοὺς ἦγον, ὧν τοὺς κορυφαιοτάτους καὶ τοὺς ἐν τοῖς φεύγουσι δυνατωτάτους ἔκτεινε Πιλάτος.

INterea ne Samaritani quidem tumultu caruerunt. Concitat enim eos vir *quidam*, qui mentiri pro nihilo ducebat & omnia ad ineundam à plebe gratiam faciebat; jubens ut ſecum montem Garizim conſcenderent, montium apud eos ſanctitatis opinione celeberrimum, illiſque aſſeverabat, ſe oſtenſurum ipſis, ubi eò pervenirent, ſacra vaſa à Moyſe iſtic defoſſa atque recondita. Illi vero, quæ diceret veriſimilia eſſe credentes, *ſtatim* arma ſumpſerunt; & in vico quodam Tirathaba nomine conſedentes ſibi adjungebant quotquot ſeſe ad illos aggregarent, ut magno agmine montem aſcenderent. Sed Pilatus prior viam, qua iretur, occupat equitibus quos miſerat & peditibus: qui congreſſi cum illis qui in urbem convenerant, primo conflictu alios occiderunt, alios in fugam verterunt, & multos etiam captivos abduxerunt, quorum præcipuos, & potentiſſimos eorum quos in fuga ceperant, interfecit Pilatus.

Seditio Samaritana.

Seditioſi à Pilato ſuſi fugatique.

β'. Καταπέμπεται δὲ τῶνδε ὑπ' Ἰουδαίων, Σαμαρέων ἡ βουλὴ πρὸς Οὐιτέλλιον ὑπατικὸν ἄνδρα Συρίας τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντα, καὶ Πιλάτου κατηγόρους ἐπὶ τῇ σφαγῇ τῶν ἀπολωλότων. οὐ γὰρ ἐπὶ ἀποστάσει Ρωμαίων, ἀλλ' ἐπὶ ἀσφαλείᾳ τῆς Πιλάτου ὕβρεως, [n]εἰς τὴν Τιραθαβᾶ πρόφασιν γενέσθαι. καὶ Οὐιτέλλιος, Μάρκελλον τὸν αὐτοῦ φίλον ἐκπέμψας ἐπιμελητὴν τοῖς Ιουδαίοις γενησόμενον, Πιλάτον [o]κέλευσεν ἐπὶ Ρώμης ἀπιέναι, πρὸς ἃ κατηγορεῖται Ιουδαῖοι ὁ διδάξαντα τὸν αὐτοκράτορα. καὶ Πιλᾶτος, δέκα ἔτεσιν ἀρξάμενος ἐπὶ Ιουδαίας, εἰς Ρώμην ἠπείγετο, τοῖς Οὐιτελλίου πειθόμενος κελεύσμασι, [p]οὐκ ὄν ἀντιπεῖν. πρὶν δὲ ἢ τὴν Ρώμην προσχεῖν αὐτὸν, φθάνει Τιβέριος μεταστάς.

2. Sedato autem hoc Samaritanorum tumultu, ſenatus *eorum* mittunt ad Vitellium, virum conſularem & Syriæ præſidem, atque Pilatum cædis eorum qui interiêre accuſabant. non enim ut à Romanis deſciſcerent, ſed ut tutum à Pilati injuriis perfugium haberent, in Tirabatha ſeſe recepiſſe *dicebant*. Tum Vitellius, Marcello amico ſuo ad res Judæorum procurandos miſſo, Pilatum juſſit Romam proficiſci, ad objecta à Judæis *crimina* coram imperatore reſponſurum. Ita Pilatus, decem annis in Judææ provincia exactis, Romam properabat, Vitellii mandatis, quibus nihil contradicere audebat, obſequutus. At priuſquam Romam appelleret, deceſſit Tiberius.

Pilatus cædis accuſatus apud Vitellium & Romam miſſus.

Tiberius moritur.

γ'. Οὐιτέλλιος δὲ, εἰς τὴν Ιουδαίαν ἀφικόμενος, ἐπὶ Ιεροσολύμων ἀνῆλθε, καὶ διὰ αὐτοῖς ἑορτὴν· Πάσχα δὲ καλεῖται. δεχθεὶς δὲ μεγαλοπρεπῶς Οὐιτέλλιος, τὰ τέλη τῶν ὠνημένων καρπῶν ἀνῆκεν εἰς τὸ πᾶν τοῖς [q]ταύτην κατοικοῦσι, καὶ τὴν στολὴν ὃν ἀρχιερέως, καὶ τὰ πάντα αὐτοῦ κόσμον συνεχώρησεν ἐν τῷ ἱερῷ κείμενον ἔτι τοῖς ἱερεῦσιν ἔχειν τὴν ἐπιμέ-

VI.

Vitellius ab Hieroſolymitanis magnifice excipitur. Ejus erga Judæos liberalitas.

3. Vitellius autem in Judæam profectus, Hieroſolyma aſcendit, ea tempeſtate, qua feſtum ageretur quod Paſcha appellatur. Cumque à Judæis magnifice exceptus fuiſſet Vitellius, vectigal fructuum venalium Hieroſolymitanis in univerſum remiſit, & ſtolam pontificis cum omni ejus ornatu paſſus eſt in templo,

a Ita cum *Cod. Vat.* ὑπεκκύψει perperam in *cæteris*. b Ἀπελθεῖν *Busb.* c Ἀνδρας ἐξ αὐτῶν *Busb.* ἀνθρώπους in *MS.* quo uſus eſt *Petitus*. d Καὶ οἱ μὲν δὴ ἀφ' *Busb.* e Aliquid amplius in ſuo codice habuiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *vir quidam mentiri pro nihilo docens, Caphedon nomine*. f Καθ' ἡδονὴν *Busb.* g Ἁγιώτατον αὐτοῖς *Busb.* h Ita cum *Cod. Busb.* παραγενομένοις in *cæteris*. i Ita etiam apud *Epiphanium* & *Zonaram*. Verum Ὠζίνοις malit Cl. *Relandus* in *Diſſert.* de *monte Garizim*, p. 155. & *Diſſert. ſecunda de Nummis Samaritanis*, p. 45. & ex *Chronico Samaritano* recitat traditionem de arca & vaſis ſacris juſſu Dei in monte Garizim reconditis ſub pontificatu Oziæ, cujus mentio fit 1 *Chron.* c. 6. v. 6. quam hiſtoriam aliter narratam videre eſt, 2 *Macab.* c. 2. v. 4. id quod me monuit Cl. *Lowthius*. k Ἐκεῖ *Busb.* l Πέμψας ἱππεῖς καὶ ὁπλίτας *Busb.* m Εἰς τὴν κάμῳ Τιραθαβᾶ *Busb.* n Ἐκέλευσεν *Busb.* & *Zonar.* o Διηρώτα *Busb.* & *Hen. à pr. m.* p Οὐκ ἀντειπὼν *Gall.* q Ταύτῃ *Busb.*

a Forſan

plo, ut olim, à ſacerdotibus adſervari. ſed eo tempore in Antonia, quæ turris eſt ita nuncupata, depoſita erat hujuſmodi de cauſa. Pontificum quidam Hyrcanus, ejus nominis primus, (nam plures erant eo nomine appellati) cum turrim in vicinia templi exſtruxiſſet, illic maxima ex parte vitam agebat, & ſtolam, quæ in ejus cuſtodia erat, eo quod ſibi ſoli licebat eam induere, ibi depoſitam habebat, quandocunque privata veſte reſumpta in urbem iret. idemque filii ipſius eorumque filii facere conſueverunt. Herodes autem, regnum adeptus, & turrim hanc, loco opportuno ſitam, magno ſumptu inſtruxit, Antoniæ nomine ei indito ex Antonio qui ipſi erat amicus, & ſtolam, ita ut ibi reperta eſt, apud ſe retinuit; ratus populum ea de re nihil novi contra ſe moliturum. Deinceps vero ſimiliter ac Herodes faciebat Archelaus, filius ejus, qui ei in imperio ſucceſſit: cujus regnum cum Romani ſibimet aſſumpſiſſent, nacti ſunt ſtolam pontificiam, in domo ex lapide conſtructa repoſitam, ſacerdotum cuſtodumque ærarii ſigillo obſignatam, caſtelli præfecto quotidie eo in loco lucernam accendente. Septem vero ante feſtum diebus illis ab arcis præfecto tradebatur: cumque ea *purificata uſus fuiſſet pontifex, die proxima poſt ſolennitatem rurſus eam in domum reponebat, ubi antea condita erat. idque quotannis fiebat, tribus feſtis & jejunii die. Vitellius autem facit ut *ſtola*, prout mos patrius ferebat, ſervaretur, dato arcis præfecto in mandatis, ut nec inquireret in locum ubi reconderetur, nec ad diem attenderet quo eâ uti oporteret. Cumque iſta feciſſet ut à gente gratiam iniret, & Joſepho pontifici, cui etiam Caiaphæ nomen fuit, ſacerdotium abrogaſſet, Jonatham Anani pontificis filium in ejus locum ſubſtituit, ac deinde Antiochiam reverſus eſt.

Stola pontificia in turri Antonia olim depoſita.

Caiaphas pontifex in locum Jonathæ ſubſtitutus.

4. Tunc etiam Tiberius ad Vitellium literas mittit, cum mandatis ut amicitiam pangeret cum Artabano Parthorum rege. Eum enim territabat, quod inimicus eſſet & Armeniam occupaſſet, ne majora *imperio* damna inferret; eaque ſolum lege ejus amicitiæ credendum eſſe *monet*, ſi obſides illi traderentur, præcipue vero Artabani filius. Cum autem iſta Tiberius ad Vitellium ſcriberet, ille ingentis pecuniæ largitione Iberorum & Albanorum regibus perſuadet, ut ſine mora Artabano

Res à Vitellio geſtæ contra Artabanum.

λεως, καθότι καὶ πρότερον ἰδίᾳ αὐτοῖς ἐξουσία. τότε δὲ ὁ τῇ Αντωνίᾳ, φρύριον δ' ἔστιν ὕστερος λεγόμενον, ἡ ἀπόθεσις αὐτῆς ἰδίᾳ, διὰ τοιαύτην αἰτίαν. τῶν [a] ἱερέων τις Υρκανὸς, πολλῶν δὲ ὄντων οἱ τόδε ἐκαλέοντο τὸ ὄνομα, ὁ πρῶτος, ἐπεὶ πλησίον τῷ ἱερῷ βίον κατασκευασάμενος, ὑπ' αὐτῇ τὰ πολλὰ τὴν διαιταν εἶχεν [b] καὶ τὴν στολὴν, φύλαξ δι' ἰδίᾳ αὐτῆς, διὰ ὃ [c] ἐμόνῳ συγκεχωρῆσθαι δι' ἐξουσίαν, [d] αὐτὴ εἶχεν ἀποκειμένην, ὁπότε εἰς τὴν πόλιν καπιὼν, ἀναλαμβάνοι τὴν ἰδιωτικὴν. καὶ οἱ τῶν ἰδίων αὐτῷ αὐτὰ πράσσειν ἐπετήδευον, καὶ τέκνα ἐκείνων. Ηρῴδης δὲ βασιλεύσας, τὴν τε βίαν ταύτην, ὑπὸ ὑποπτεύων κειμένην, κατασκευάσας πολυτελῶς, Αντωνίαν καλεῖ [e] ὄνομα, τῷ Αντωνίῳ φίλῳ ὢν, καὶ τὴν στολὴν ὥσπερ καταλαμβάνει τηνδε κειμένην κατεῖχεν, πιστεύων ὁδὲν νεωτερίειν ἐπ' αὐτῷ [g] τὸν λαόν. δοῦναι δὲ ἔπραξαν ὅμοια τῷ Ηρῴδῃ, καὶ ὁ ὑποκαταστὰς αὐτῷ βασιλεὺς Αρχέλαος υἱὸς ὤν· ὑφ' Ρωμαίοις τε δὴ δεξάμενοι τὴν ἀρχὴν, ἐκράτουν τε στολῆς ὑφ' ἀρχιερέως, ἀποκειμένης ὑπ' οἴκῳ [h] λίθου οἰκοδομηθέντι ὑπὸ σφραγῖδι [i] τῶν τε ἱερέων καὶ τῶν [k] γαζοφυλάκων, ὑφ' ὑπάρχου ὃ ἐφ' ἡμέραν ἑκάστην λύχνον [k] ἅπτοντος. [l] ἐπεὶ δὲ ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς, ἀπεδίδοτο αὐτοῖς ὑπὸ ὑπάρχου· καὶ ἁγνισθείσῃ χρησάμενος ὁ ἀρχιερεὺς μιᾷ πάσαις τῆς ἑορτῆς ἡμέραις, ἀπετίθετο αὖθις εἰς τὸν οἶκον, [m] ἤπερ ἔκειτο πρότερον. καὶ τοῦτο ἐπράσσετο τρισὶν ἑορταῖς ἑκάστου [n] ἔτους καὶ τῇ νηστείᾳ. Οὐϊτέλλιος δὲ ὅτι τῷ ἡμετέρῳ πατρίῳ πιεῖ τὸν νόμον, ἵνα κείσοιτο μὴ πολυπραγμονεῖν ὑποσκήψας τῷ ὑπάρχῳ, καὶ ὁπότε δέοι χρῆσθαι, καὶ ταῦτα πράξας [o] ὅτι εὐσεβείᾳ τὸ ἔθνος, καὶ τὸν ἀρχιερέα Ιώσηπον [p] τὸν καὶ Καϊάφαν ὑποκλέψαι τὸν ἀπαλλάξας τὴν ἱερωσύνης, Ιωνάθην καθίστησιν Ανάνου τοῦ ἀρχιερέως υἱόν. ἐπ' Αντιοχείας δ' αὖθις ἐποιεῖτο τὴν ὁδόν.

δ'. Πέμπει δὲ καὶ Τιβέριος ὡς Οὐϊτέλλιον γράμματα, κελεύων αὐτῷ πρᾶσσειν φιλίαν πρὸς Αρτάβανον τὸν Πάρθων βασιλέα. ἐφόβει γὰρ αὐτὸν ἐχθρὸς ὢν, καὶ Αρμενίαν παρεσπασμένον, μὴ ὑπὲρ πλέον κακουργῇ· [q] πιστεύειν δὲ τῇ φιλίᾳ [r] μόνως ὁμήρων αὐτῷ διδομένων, μάλιστα δὲ τοῦ Αρταβάνου υἱέος. ταῦτα δὲ γράφων Τιβέριος πρὸς τὸν Οὐϊτέλλιον, [s] μεγάλων δόσεσι χρημάτων πείθει καὶ τὸν Ιβήρων καὶ τὸν [s] Αλβανῶν βασιλέα πολεμεῖν Αρταβάνῳ [u] μηδὲν ὑποδιάσαι.

a Forſan ἀρχιερέων legendum. b Codicem *Epiphanii* uno commate auctiorem fuiſſe ſuſpicor. vertit enim barbare, *in loco templi vicino tabernaculum conſtruxerat, & ibi ex maxima parte degebat, ubi etiam ſtolam pontificalem habuit, ac cuſtos ejus exſtabat, propterea quod eam ſoli licebat induere quando intrabat templum: cæterum quando in civitatem privatis indumentis utebatur* &c. Unde locus hoc modo refingi poteſt, ἡ τὴν στολὴν ταύτην εἶχεν ἀποκειμένην, φύλαξ δὲ ἦν αὐτῆς, ἀφ' ὃ τὸ μόνῳ συγκεχωρῆσθαι δι' ἐξουσίαν, ὁπότε εἰσίοι εἰς τὸν νεὼν, ὁπότε δ' εἰς τὴν πόλιν πάλιν. c Καὶ μόνῳ ἱερεῖ δεδόσθαι αὐτὴν, ταύτην εἶχεν ἀπόκειμ. Busb. d Ita Busb. ταύτην in cæteris. e Ονόματι Αντωνίᾳ φ. Busb. quo modo forſan *Epiphan.* qui vertit, *& Antoniam ex nomine Antonii, qui ei amicus erat.* f Ita Busb. & Euſeb. καπιὼν πιστεύων δὲ, ἐδὲν in Editis Aliiſque. g Τὸν λαὸν ἀφ' οὗπερ· ἔπραξαν δ' ὅμοια Busb. τὸν λαὸν ἐπράσσετο δ' ὅμοια Gall. τὸν λαὸν δι' αὐτήν. ἔπραξαν δ' ὅμοια Euſeb. in *Dem. Evangel* l. 8. p. 399. h Διῶν addidi è *Codd. MSS. Epiphanio*, & *Euſebio*. i Τῶν τε ἀρχιερέων malit *Petitus*. Paulo aliter *Epiphan.* qui vertit, *ſub ſigillo ſane pontificum & gazophylacis habebatur, à quo & cætera templi ornamenta & candelabrum quoque ſervabatur, quod tantum per dies feſtos ad uſum pontificum tradebatur. Tranſacta vero feſtivitate iterum in loco proprio reponenda reddebatur, & per tres mique feſtivitates ſingulis quibuſque annis & per jejunia dabatur atque reddebatur.* Obſervandum itaque *Epiphanium* non legiſſe ἐπὶ ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς, ſed tantum ἡμέρας τῆς ἑορτῆς, neque item agnoſcere τὸ ἁγνισθείσῃ. k Ανάπτοντος *Busb.* l Credibile eſt inquit *Petitus* (in *Animadv.* ἀπαθὲς, tom. IV. pag. 116.) non ſeptimo ante feſtum die, ſed pridie tantum feſti petitam fuiſſe ſtolam: unde reſcribendum cenſeo, ἔπραττε δὲ ἡμέρᾳ πρὸ τῆς ἑορτῆς. m Ita cum *Cod. Busb.* καὶ πρότερον. τοῦτο ἔπραττε τρισὶ ἑορταῖς. in *Editis Aliiſque.* n Iterum cum *Cod. Busb.* τῷ τὴν νηστείαν in *Editis.* τὴν νηστείαν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* ſi quis malit κατὰ τὴν νηστείαν, non repugnabo. Ex his intelligimus quibus diebus pontifex indutus eſſet ἀρχιερατικῇ στολῇ *pontificum ornamento*: nempe tribus illis Feſtis ſolennibus, *Paſchatis* ſcilicet, *Pentecoſtes*, & *Scenopegiæ*, itemque die *jejunii*, quam diem *Propitiationum* nominant. Videſis *Bonfrerium* in *Leviticum*, p. 648. & *Petitum* in *Animadv.* ἀπαθὲς, tom. 4. p. 96. o Vocula ὅτι abeſt quibuſdam *MSS.* p Ita *Busb. Epiphan. Euſeb.* & *Zonar.* Ιώσηπον Καϊάφαν in cæteris. q Πιστεύσειν τε *Busb.* forſan rectius. r Ita *Baſ. Busb.* & *Hen.* μόνος in cæteris. quod bene ferri poteſt. s Ita cum *Cod. Busb.* μεγάλαις in *Editis.* t Sic *Busb. Epiphan.* & *Tacitus* in *Annalium* l. 6. c. 33. Αλανῶν in *Editis Aliiſque.* u Μὴ ὑπόπτευσιν *Busb.* * Nam non niſi ea luſtrata, ut quæ penes impuros alienigenas fuiſſet, utebatur ſummus Pontifex.

a Ita

δοιάσαι. ⓘ δὲ αὐτοὶ μὲν ἀντεῖχον, [a] Σκύθας δὲ, δόσιν αὐτοῖς διδόντες ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ τὰς χώρας [b] τὰς Κασπίας ἀνοίξαντες, ἐπάγουσι τῷ Ἀρταβάνῳ. καὶ ἥτε Ἀρμενία ἀφήρητο αὖθις, καὶ πλαθείσης πολέμων τῆς Παρθυαίων γῆς, οἵτε ἄριστοι τῶν τῇδε ἐκτείνοντο ἀνδρῶν, ἀνάστατά τε ἦν αὐτοῖς τὰ πάντα, καὶ τοῦ βασιλέως ὁ υἱὸς ἐν τῶν τῶν μαχῶν [c] ἔπεσε μετὰ πολλῶν χιλιάδων στρατοῦ μυριάδων. καὶ αὐτὸν ⓜ πατέρα Ἀρτάβανον [d] Οὐιτέλλιος, πομπῇ χρημάτων εἰς τὰ συγγενεῖς [e] καὶ φίλους τοὺς ἐκείνου γενομένῃ, [f] ἐμέλλησε μὲν κτανεῖν ἀφ' ὧν τὰ δῶρα εἰληφότων. [g] αἰσθανόμενος δὲ τὴν ἐπιβουλὴν ὁ Ἀρτάβανος ἄφυκτον ἦσαν, ἀφ' ὧν τὰ ἐκ πολλῶν καὶ τῶν πρώτων ἀνδρῶν συντεθεῖσαι [h] μὴ ἀνεῦσθαι τὴν ὀπὴ πέρας ἐλθεῖν, καὶ νομίζων καὶ ὁπόσον αὐτῷ κεφαρῶς συνεσκεύασται, καὶ τόδε ἤδη ἐφαρμόσον ὀπὴ δόλῳ τὴν εὔνοιαν προσποιεῖσθαι, ἢ πείρας αὐτῷ γενομένης [i] μεταταξάσθαι πρὸς τοὺς προαφεστηκότας, ὀπὴ τῶν ἄνω [k] σατραπειῶν ἔσωζεν αὐτόν. καὶ πολλὴν μετὰ ταῦτα φρασὴν ἀθροίσας [l] Δαῶν τε καὶ Σακῶν, καὶ πολεμήσας τοὺς ἀνθεστηκότας, κατέσχε τὴν ἀρχήν.

ε'. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Τιβέριος ἠξίου φιλίαν αὐτῷ γενέσθαι πρὸς τὸν Ἀρτάβανον. ἐπεὶ δὲ κἀκεῖνος [m] προκληθεὶς, [n] ἀσμένως ἐδέχετο τὸν περὶ [o] αὐτῶν λόγον, ὀπὴ τὸν Εὐφράτην παρῆσαν, ὅτε Ἀρτάβανος τε ὁ Οὐιτέλλιος· καὶ ζεύξεως δὲ πολυτελοῦς γενομένης, κατὰ μέσον τὸν πόρον σκηνὴν ὀπάσκηψαν ἀφ' ἑκατέρου τοῦ πόρου πολυτελῆ. καὶ Ἀρτάβανος μετ' ὀλίγον πέμπει Τιβερίῳ ὅμηρον Δαρεῖον τὸν υἱὸν μετὰ πολλῶν δώρων, ἐν οἷς καὶ ἄνδρα ἐπάξιον ὁ μέγεθος, Ἰουδαῖον ὁ γένος [p] Ἐλεάζαρον ὄνομα, [q] ὃς διὰ τὸ μέγεθος Γίγας ἐπεκαλεῖτο. ὀπὴ τούτοις Οὐιτέλλιος μὲν ἐπ' Ἀντιοχείας ἦει, Ἀρτάβανος δὲ ὀπὴ τὴν Βαβυλωνίαν. Ἡρῴδης δὲ, βουλόμενος διὰ αὐτοῦ πρώτου γενέσθαι πύστιν Καίσαρι τῶν ὁμήρων τῆς λήψεως, ἐκπέμπει [r] γραμματοφόρους, τὰ πάντα ἀκριβῶς γράψας εἰς ἐπιστολήν, καὶ μηδὲν ὑπολιπόμενος ὀπὴ μηνύσῃ τῷ ὑπατικῷ. [s] πρὸς Οὐιτέλλιον δὲ ἐπιπεμφθεισῶν ἐπιστολῶν, καὶ τοῦ Καίσαρος ἐπισταλέντος πρὸς αὐτὸν ὡς δῆλα αὐτῷ γενοίτο, πρότερον πύστει περὶ αὐτῶν Ἡρῴδου προσηκόντος, παροξυνθεὶς ὁ Οὐιτέλλιος μεγάλως, καὶ πεποιθέναι τι μείζονες ἢ ἐπράχθη ὑπολαμβάνων, ἄδηλον τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἐκρυπτεν ὀργὴν, μέχρι δὴ καὶ μετῆλθε, Γαΐου τὴν ἀρχὴν παραληφότος.

ς'. Τότε δὲ καὶ Φίλιππος, Ἡρῴδου δὲ τοῦ ἀδελφὸς, πλούτῳ ⓜ βίου, [t] εἰκοστῷ μὲ ἑαυτῷ [u] τὸ Τιβερίου

bellum inferrent. At illi quidem huic repugnabant, Scythas vero, data illis facultate per provincias ſuas itineris faciundi, pyliſque Caſpiis patefactis, immiſerunt in Artabanum. Quo facto & Armeniam denuo Parthi amiſerunt, belloque per terram illorum pervadente, nobiliſſimi quique ejus gentis ceciderunt, regioque tota *ferro flammaque* vaſtata erat, atq; alicubi inter pugnandum filius regis cecidit cum multis copiarum millibus. Porro in eo fere erat Vitellius ut patrem quidem illius Artabanum, pecuniam ad cognatos ejus & amicos mittendo, perimeret, ope illorum qui munera acceperant. Ille vero cum intelligeret ſe inſidias effugere non poſſe, quod neceſſe erat ut quæ à multis viriſque primariis factæ eſſent ex illorum ſententia ſuccederent: cumque numerum iniret eorum qui ſibi adhærere profiterentur, & cogitaret etiam pleroſque ex illis *largitione* corruptos doloſe ſimulare benevolentiam, aut ſi periculum eorum faceret ad eos qui prius deſciverant tranſituros eſſe, *fuga* incolumis evaſit ad ſuperiores ſatrapias. Ac poſtea ex Dahis & Sacis magno coacto exercitu, & debellatis inimicis, imperium occupabat.

Armeniam amittunt Parthi.

Artabanus à Dahis & Sacis in imperium reſtituitur.

5. Iſtis auditis Tiberius juſſit ut Artabanus ſibi amicitia adjungeretur. Poſtquam autem ille invitatus ſermonem de ſe habitum lubenter accepit, ad Euphratem pervenerunt rex & Vitellius; junctoque fluvio in medio ponte obviam inter ſe facti ſunt, cum ſuis uterque ſatellitibus. Et cum de fœdere conveniſſent, Herodes tetrarcha convivio eos excepit, in medio ubi tranſiretur magnis ſumptibus erecto tentorio. Et non multo poſt Artabanus miſit Tiberio filium Darium obſidem cum multis muneribus: in quibus vir erat ſeptem cubitorum proceritate *ſpectandus*, genere Judæus, Eleazarus nomine, qui ex magnitudine Gigas cognominatus eſt. Poſt hæc Vitellius Antiochiam reverſus eſt, Artabanus in Babyloniam. Herodes autem, volens ut ipſe primus Cæſari nunciaret de impetratis obſidibus, tabellarios mittit cum literis, in quibus ſingula accurate perſcripſerat, adeo ut nihil reliqui eſſet quod ſignificaret legatus. Quo factum eſt, cum ipſe etiam miſiſſet literas, eique reſcripſiſſet Cæſar, ſe omnia, ut qui ex Herode ea prius inaudiviſſet, *jam ante* reſciviſſe, ut Vitellius vehementer perturbatus, ratuſque ſe graviorem, quam re vera erat, paſſum eſſe injuriam, iram in animo occultam gereret, uſque dum vindictam ſumeret, Cajo imperium adepto.

Artabanus Darium filium Tiberio dat obſidem.

Vitellius Herodi tetrarchæ infenſus.

6. Tunc etiam Philippus, qui Herodis frater erat, vita deceſſit, anno quidem Tiberii principatus

Philippus Herodis tetrarchæ frater diem obit.

a Ita lego cum *Epiphanii* libris, & ex auctoritate *Taciti*, qui dicit, *Hiberos locorum potentes Caſpia via Sarmatas* [*Scytharum gentem*] *in Armenios raptim effudiſſe.* Αλανοὺς aut Αλωνὰς in *Græcis Joſephi.* *b* Sic *Busb.* τὰς Κασπίας & mox πλαθείσης in *Editis Aliiſque.* *c* Ἔπεσεν *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* dein μὴ πολλῶ *rp.* Paulo aliter legiſſe viſus eſt *Epiphanius*, qui vertit, *atque ita devaſtatur Armenia, omniſque terra Parthorum hoſtibus impletur & cladibus. nam primi eorum paſſim ubique perimuntur, turbis & luctu cuncta complentur. filius etiam ipſius imperatoris in ea pugna perimitur cum exercitu numeroſo, nam multæ myriades ibi defecere Partherum.* *d* Οὐιτέλλιος δὲ πομπῇ *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* *e* Voculam τοὺς ante ἑαυτοῦ omittit *Gen.* *f* Ἐμέλλησε *Busb. Hen.* & *Vat.* *g* Αἰσθόμενος *Busb.* *h* Ita *Busb. Hen. Gall.* & *Vat.* δὴ ἀνεῖσθαι in *Editis.* *i* Ita *Hen.* & *Busb.* μεταπέμψασθαι *Baſ.* μεταπηξάσθαι *Gen.* quod ſane interpretamentum vocis μεταταξάσθαι, ut conſtat ex *Scholiis* in *Thucydidem*, p. 53. n. 26. *Edit Oxon.* *k* Sic & *Epiphan.* σατῶν *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* σατῶν *Busb.* *l* Δαχῶν *Busb Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* incertum quid legerit *Epiphan.* *m* Forſan συγκληθεὶς legendum. *n* Non, ut putavit *Joſephus*, ſub Tiberio, ſed ſub Cajo factum fuiſſe, ex *Suetonio* & *Dione* apparet. *Uſſerius* ad *A. M* 4040. Confer *Baſnagium* in *Annalibus Eccleſ.* p. 489. *o* Ita *Busb.* αὐτῶν in *cæteris.* *p* Ἀντλᾶ *Busb.* *q* Ita *Busb.* συμβατικῶν in *reliquis.* *r* Λάζαρον juxta *Epiphanii* libros. *ſ* Ita *Busb.* & *Epiphan.* Ἀφ' ὧν μέντοι τὸ μέγεθος γίγας ἐπωνομάσθη in *cæteris.* *t* Sic *Busb.* atque ita lego v. 39. πίστι utroque loco in *Editis Aliiſque.* *u* Γραμματοφόροι *Busb.* *x* Πρὸς Οὐιτέλλιον *Hen. 2 pr. m.* *y* Ita in *Græcis omnibus* & *Zonara.* εἰκοστῷ καὶ δευτέρῳ ἑαυτοῦ ex *Epiphanii* libris emendant *Scaliger* & *Petavius.* Ἐχάτῳ ἑαυτοῦ legendum eſſe contendit *Chr. Noldius* in *Hiſtoria Idumæa*, p. 277 & 278. Videſis *Langium* de *Annis Chriſti*, p. 349. & *Baſnagium* in *Annalibus Politico-Eccl.* p. 445. *z* Καὶ τὸ *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.*

principatus vigesimo, postquam vero ipse præfuisset Trachonitidi & Gaulanitidi atque etiam
Philippi elogium. Batanææ, anno trigesimo septimo. Vir suapte natura moderatus erga subditos, quietique ingenii; nam omnem vitam in sua ditione agebat. Quoties autem domo progrederetur, cum paucis delectis incedebat, atque in solio sedens unde jus diceret, quod dum iter faceret subsequebatur, si quis obviam factus ejus ope & auxilio egeret, sine mora & dilatione quà occursus erat posito throno, in eo *sublimis* sedens causam cognoscebat; & sontes pœnis afficiebat, aut iniquis criminibus irretitos solvebat. Diem obit supremum in Juliade, atque illatus in monumentum, quod jam ante sibi construxerat, magnifice sepultus est. Ejus autem principatum, nam sine *liberis deceſſit, cum sibi accepisset Tiberius, eum provinciæ Syriæ attribuit: tributa tamen quæ in Tetrarchia illius colligerentur, jussit in eadem adservari.

ἀρχῆς, ἠγησάμενος δὲ αὐτὸς ἐπὶ τε τραχωνίτιδος καὶ [a] Γαυλανίτιδος, καὶ δὲ Βαταναίαν ἔθνους πρὸς αὐτοῖς. μέτριον δὲ ἐν οἷς ἦρχεν ἐνδειχόμενος τὸ τρόπον καὶ ἀπεράγμονα· δίαιταν μὲν γὰρ τὸ πᾶν ἐν τῇ γῇ τῇ ἑαυτοῦ ἐποιεῖτο. πορεύοιτο δ' ἡνίκα αὐτοῦ ὀλίγοις τε ἐπιλέκτοις, καὶ δὲ θρόνου εἰς ὃν κρίνειν καθιζόμενος ἐν ταῖς ὁδοῖς ἑπομένου, ὁπότε τις ὑπαντιάσας ἐν χρείᾳ γένοιτο αὐτοῦ βοηθοῦντος, ἐφίστη εἰς ἀναβολάς· ἀλλ' ἐκ δὲ ὀξέως ἰσχύοντος δὲ θρόνου ἢ καὶ τύχοι γενομένης, καθιζόμενος ἠκροᾶτο· καὶ τιμωρίας τε ἐπέτιμα τοῖς ἀλοῦσιν, καὶ ἀφίει τοὺς ἀδίκως ἐν ἐγκλήματι γενομένους. τελευτᾷ δ' ἐν Ἰουλιάδι, καὶ αὐτῷ κομισθέντος ὅπου τὸ μνημεῖον, ὃ ἔτι πρότερον ᾠκοδόμησεν αὐτὸς, ταφαὶ γίνονται πολυτελεῖς. τὴν δ' ἀρχὴν, ἐπεὶ δὲ καὶ λείπει παῖδας, Τιβέριος μὲν Γαλιλαίων, προσθήκην ἐπαρχίας ποιεῖται τὴν Σύρων. τοὺς μέντοι φόρους ἐκέλευσε συλλεγομένους [b] ἐν τῇ τετραρχίᾳ ἐκείνου γενομένῃ καταπίπτειν.

VII. CAP. VI.

ΚΕΦ. ϛ'. ζ.

Herodes tetrarcha bellum movet contra Arabum regem, & profligatur: deque morte Joannis Baptistæ. Quo modo Vitellius Hierosolyma ascendit: nonnullaque de Agrippa, & Herodis magni posteris.

Πόλεμος Ἡρῴδου τοῦ τετράρχου πρὸς Ἀρέταν καὶ τὸν Ἀρεθᾶ βασιλέα, ἐξ ἧπερ· πρῶτον μὲν τοῦ θανάτου δὲ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. ὡς Οὐιτέλλιος εἰς Ἱεροσόλυμα ἀνῆκε· καί τινα περὶ Ἀγρίππα, ἐξ ὧν Ἡρῴδου δὲ μεγάλου ἀπογόνων.

Dissidium inter Aretam & Herodem. SUB id autem tempus inter se dissidebant Aretas rex Petræ & Herodes, hujusmodi de causa. Herodes tetrarcha uxorem duxerat Aretæ filiam, & cum ea jam longiuscule vixerat. Cum autem Romam proficisceretur, divertit ad fratrem, non tamen ex eadem matre, Herodem. nam Herodes ex Simonis pontificis filia natus erat. Ac Herodiadis hujus uxoris amore captus, quæ filia erat Aristobuli, utriusque illorum fratris, Agrippæque magni soror, ausus est cum ea de nuptiis sermones serere. Cui cum non displicerent, convenit inter eos, illam in ejus domum concessuram statim atque ipse Roma rediisset: insuper pactum erat ut Aretæ filiam ejiceret. Atque ille quidem Romam advehitur, postquam ista pepigisset. Ubi autem reverteretur, rebus Romæ perfectis, quarum gratia profectus est, uxor ejus, fama eorum quæ Herodiadi pactus fuerat ad ipsam perlata, antequam eam ille cuncta resciviſſe intelligeret, mitti petiit Machæruntem, *castellum* in confinio ditionis Herodis & Aretæ situm, de suo consilio nihil *ei* indicans. Atque Herodes mittendam curavit, ne quidem suspicans mulieri quidquam innotuisse. Illa vero, (nam aliquandiu ante miserat ad Machæruntem, tunc in patris sui ditione & potestate) omnibus ad iter ineundum ab Aretæ præfecto paratis, eò per-

Ἐν τούτῳ δὲ συνέβησαν Ἀρέτας τε ὁ [c] Πετραῖος βασιλεὺς καὶ Ἡρῴδης, ἀφ' οὗ τοιοῦτῳ αἰτίαι. Ἡρῴδης ὁ τετράρχης γαμεῖ τὴν Ἀρέτα θυγατέρα, καὶ συνῆν χρόνον ἤδη πολύν. φοιτῶντος δ' ὅτι Ῥώμης, καταγὲ ὁ [d] Ἡρῴδου ἀδελφὸς ὅντος ὁμομητρίου· ὃς δὲ τοῦ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς Ἡρῳδιὰς ἐγεγόνει. [e] ἐρασθεὶς δὲ Ἡρῳδιάδος τῆς τούτου γυναικὸς, θυγατρὶ δὲ τῷ Ἀριστοβούλου, καὶ τούτου ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἀγρίππου δὲ [f] ἀδελφῇ τοῦ μεγάλου, τολμᾷ λόγων ἅπτεσθαι περὶ γάμων. καὶ δεξαμένης, συνθήκαι γίνονται μετοικίσασθαι πρὸς αὐτὸν ὁπότε ἐκ Ῥώμης παραγένοιτο. ἐπὶ δὲ ταῖς συνθήκαις, ὥστε καὶ τὴν Ἀρέτα τὴν θυγατέρα ἐκβαλεῖν. καὶ ὁ μὲν εἰς τὴν Ῥώμην ἔπλει, ἐῶντα συνθέμενος. ἐπεὶ δὲ ἐπανεχώρει διαπραξάμενος ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐφ' ἅπερ ἐξῆλθε, ἡ γυνὴ, [g] πύστεως αὐτῇ τῶν πρὸς τὴν Ἡρῳδιάδα συνθηκῶν γενομένης, πρὶν [h] ἔκπυστος αὐτὸ γενέσθαι τὰ πάντα ἐκμαθοῦσα, κελεύει πέμπειν αὐτὴν ὅτι Μαχαιροῦντος· μεθόριον δὲ ὂν τῆς τε Ἀρέτα καὶ Ἡρῴδου ἀρχῆς· γνώμην οὐκ ἐκφαίνουσα τὴν ἑαυτῆς. καὶ Ἡρῴδης ἐξέπεμπε, μηδὲν ἠσθῆσθαι τὴν ἄνθρωπον προσδοκῶν. ἡ δὲ, προπαρασκευὴ γὰρ ἐκ πλείονος εἰς τὴν Μαχαιροῦντα, [i] τότε πατρὶ αὐτῆς ἐστειλε, πάντων εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ἡτοιμασμένων ὑπὸ δὲ στρατηγῷ Ἀρέτα, παρὰ

[a] Alibi Γαυλανιτιδος, & forsan rectius. Vide *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 13. p. 385. Est qui malit Αὐρανιτιδος. [b] Ἐν τῇ τετραρχίᾳ τῇ ἐκείνου *Vat. & Busb.* [c] Πετραίων βασιλεὺς *Euseb.* Ἀρεθᾶν βασιλεὺς *Niceph.* [d] Cui etiam nomen Philippus. Immo verissimum (ut inquit *Grotius* ad *Matt.* c. 14 v. 3) credo inter Herodis Magni filios, qui novem fuere, duos appellatos fuisse *Philippos*: sed horum alterum, qui natus erat ex Simonis pontificis filia, dictum fuisse *Philippum Herodem*, quomodo & iste de quo hæc narratur historia *Antipater* aut *Antipas Herodes* dicebatur; atque isto additamento *Philippum* hunc *minorem* distinctum ab altero *majore*, qui Trachonitidis fuit tetrarcha. Neque duos in tot liberûm numero dictos fuisse Philippos magis mirum videri debet, quam duos itidem eodem in numero dictos *Antipatros*: nam *Antipatri* & *Antipæ* idem est nomen. Videsis *Chr. Arnoldum* in *Historia Idumæa*, p. 201, 202, 203, 204. & p. 214, 215. *Montacutium* in *Originibus Eccl.* tom. 1. part. 2. p. 56, 57, 58. *Basnagium* in *Annalibus Politico-Eccl.* tom. 1. p. 446. & *Norisium* in *Paræneſi ad J. Harduinum*, p. 65. [e] Clarius aliquanto *Zonaras*, ἐρασθεὶς δὲ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς, θυγατρὸς Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀδελφῆς δὲ τοῦ μεγάλου Ἀγρίππου. [f] Ita *Hen.* & *Gall.* ἀδελφοῦ *Busb.* ἀδελφῆς in *Editis.* [g] Vide supra p. 803. v. 34. [h] Male in *libris* nonnullis ἔκπυστος. [i] Τῶν πατρὶ *Busb. & Hen.* [*] *Filiis* non *liberis* vertendum censet *Cellarius* (in *Dissert. de Joanne B.* p. 385.) quia hereditatis causa dixit, sive cur Tiberius ejus provinciam Syriæ adjecerit. Sed quid ita, si Herodias alterius Herodis Philippi fuerit uxor.

Herodes tetrarcha Herodiadem Herodis Philippi, fratris ejus, uxorem ducit.

a Ita

παρῶν, καὶ [a] ἀφορμᾶται εἰς τὴν Αρεβίαν κομιδῇ τῶν στρατηγῶν ἐκ βραδυτῆτος, παρῶν τε ὡς τὸν πατέρα ἡ τάχος, καὶ αὐτοῦ τὴν Ηρῴδου βούλησιν ἔφραζε. [aa] ὁ δὲ ἀρχὴν ἔχθρας ταύτην ποιησάμενος, ὡδί πως ὁρῶν ἐν τῇ γῇ τῇ [b] Γαμαλίτιδι, καὶ δυνάμεως ἑκατέρῳ συλλεγείσης, εἰς πόλεμον [c] καθίστανται, στρατηγοὺς ἀπεστάλκοτες ἀνθ' ἑαυτῶν. καὶ μάχης γενομένης, διεφθάρη πᾶς ὁ Ηρῴδου στρατὸς, προδοσίας αὐτοῦ γενομένης ὑπ' ἀνδρῶν φυγάδων, οἳ ὄντες ἐκ τῆς Φιλίππου τετραρχίας Ηρῴδῃ συνεστράτευον. ταῦτα Ηρῴδης γράφει πρὸς Τιβέριον. ὁ δὲ, ὀργῇ φέρων τὴν Αρέτα ἐπιχείρησιν, γράφει πρὸς Οὐιτέλλιον, πόλεμον ἐξενεγκεῖν, καὶ ἤτοι ζῶν ἐλόντα [d] ἀναγαγεῖν δεδεμένον, ἢ κτανόντα πέμπειν τὴν κεφαλὴν ἐπ' αὐτόν. καὶ Τιβέριος μὲν ταῦτα προστάσσειν ἐπέστελλε τῷ κατὰ Συρίαν στρατηγῷ.

Aretas Herodis exercitum cædit.

Tiberius Vitellio scribit ut Aretæ bellum inferat.

venit, atque inde in Arabiam properat ab uno præfecto ad alium advecta, & quam celerrime ad patrem venit, ipsique Herodis voluntatem aperuit. Inde autem ab eo inimicitiarum facto initio, accedente de finibus agri Gamaliticontentione, postquam utrique erant copiæ conscriptæ bellum inter eos conflatum est, qui vicem suam legatos suos miserunt. Commissoque prœlio, Herodes victus est & omnis ejus exercitus cæsus, quippe proditus à quibusdam profugis, qui cum essent ex Philippi tetrarchia merebant Herodis stipendia. Hæc Herodes Tiberio per literas significat. Ille vero, indigne ferens id quod aggressus est Aretas, scribit Vitellio, ut ei bellum inferat, & aut vivum captum in vinculis adducat, aut occisi caput ad ipsum mittat. Atque Syriæ quidem prætori, ut ista ageret, in mandatis dedit Tiberius.

Β'. Τισὶ δὲ τῶν Ιουδαίων ἐδόκει ὀλωλέναι τὴν Ηρῴδου στρατὸν ὑπὸ θεοῦ, καὶ μάλα δικαίως τιννυμένου κατὰ ποινὴν Ιωάννου [e] τοῦ ἐπικληθέντος Βαπτιστοῦ. κτείνει γὰρ τοῦτον Ηρῴδης, ἀγαθὸν ἄνδρα, [f] καὶ τοὺς Ιουδαίους κελεύοντα, ἀρετὴν ἐπασκοῦντας, καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους δικαιοσύνῃ καὶ πρὸς τὸν θεὸν εὐσεβείᾳ χρωμένους, βαπτισμῷ συνιέναι. οὕτω γὰρ καὶ τὴν βάπτισιν ἀποδεκτὴν αὐτοῦ φανεῖσθαι, μὴ ἐπί τινων ἁμαρτάδων παραιτήσει χρωμένων, ἀλλ' ἐφ' ἁγνείᾳ τοῦ σώματος, [g] ἅτε δὴ καὶ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνῃ προεκκεκαθαρμένης. καὶ τῶν ἄλλων συρρεομένων, καὶ γὰρ [h] ἥδεσθαι ἐπὶ πλεῖστον τῇ ἀκροάσει τοὺς λόγους, δείσας Ηρῴδης τὸ ἐπὶ τοσόνδε πιθανὸν αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις μὴ [i] ἐπὶ ἀποστάσει τινὶ [k] φέρῃ, πάντα γὰρ [l] ἐῴκεσαν συμβουλῇ τῇ ἐκείνου πράξοντες, πολὺ κρεῖττον ἡγεῖται, πρίν τι νεώτερον [m] ἐξ αὐτοῦ γενέσθαι, [n] πρόληψιν ἀναιρεῖν, ἢ μεταβολῆς γενομένης εἰς τὰ πράγματα ἐμπεσὼν μετανοεῖν. καὶ ὁ μὲν, ὑποψίᾳ τῇ Ηρῴδου, δέσμιος εἰς Μαχαιροῦντα πεμφθεὶς, τὸ προειρημένον φρούριον, ταύτῃ κτίννυται· [o] τοῖς δὲ Ιουδαίοις δόξαν ὅτι τιμωρίᾳ τῇ ἐκείνου ἐπῆλθεν ἐπὶ τῷ στρατεύματι γενέσθαι, τοῦ θεοῦ κακῶς Ηρῴδῃ βουλομένου.

Joannes Baptista ab Herode necatus.

2. Erant autem quidam è Judæis qui existimarent, Dei ira periisse exercitum Herodis, qui justas ob interfectum Joannem, cognomento Baptistam, pœnas dabat. Hunc enim Herodes necari jussit, cum esset vir bonus, Judæosque ad virtutis studium excitaret, præcipiens ut juste quidem inter se, erga Deum autem pie agentes ad lavacrum accederent. Deo enim ita acceptum iri lavacrum *ajebat*, cum eo non ad expiationem criminum uterentur, sed ad corporis munditiem, utpote mentibus jam ante per justitiam purificatis. Cumque multi ad eum undique confluerent (hujusmodi enim sermonibus mirum in modum elati erant) Herodes veritus ne tanta hominis auctoritas subditos ad defectionem impelleret (videbantur enim omnia de consilio ejus facturi esse) satius esse duxit, priusquam novi aliquid ex illo oriretur, illum è medio tollere, quam ut mutatione rerum facta, ipse in discrimen adductus pœnitentiam ageret. Atque ille quidem ob hanc Herodis suspicionem in vincula conjectus, missusque ad castellum Machæruntem, cujus supra meminimus, ibidem cæsus est: Judæi vero persuasum habebant in ultionem necis ejus deletum esse exercitum, Deo propterea Herodi infenso.

Vitellius in Aretam movet.

γ'. Οὐιτέλλιος δὲ παρασκευασάμενος ὡς εἰς πόλεμον τὸν πρὸς Αρέταν δυσὶ τάγμασιν ὁπλιτῶν, ὅσοι τε περὶ αὐτὰ φίλοι καὶ ἱππεῖς συμμαχοῦντες ἐκ τῶν ὑπὸ Ρωμαίοις βασιλειῶν ἀγόμενος ἦλθε τῆς Πέτρας ἐπὶ πέντε ἡμερῶν, καὶ ἔσχε Πτολεμαΐδα. ὁρμημένῳ δ' αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ιουδαίων ἄγειν διὰ στρατοῦ, προσπίπτουσιν ἄνδρες οἱ πρῶτοι παρηιτοῦντο ἀπὸ τοῦ τῆς χώρας ὁδόν. ἐν γὰρ αὐτοῖς εἶναι πάτριον, θεωρᾶν εἰκόνας εἰς αὐτὸν φερομένας. πολλὰς δ' εἶναι σημαίας ὑπερκειμένας. καὶ πεισθεὶς μεταβαλέσθαι τῆς γνώμης τὸ ὑπὲρ τοιούτοις προβουλεῦσαι, καὶ ἀπὸ τοῦ μεγάλου planitiem

Vitellius in Aretam movet.

a Ita cum *Cod. Busb.* & *Epiphan.* ἀφορμᾶτο in *Editis Aliisque* pro ἀφωρμᾶτο ut puto. aa Nisi dicamus nominativum pro genitivo absoluto more Attico poni, rectius forsan, οἱ δὲ ἀρ. ἐ. τοῦτο ποιησάμενοι. b Γαμαλιτικῇ *Gall.* Γαμαλικῇ juxta *Epiphanii* libros. c Iterum cum *Cod. Busb.* καθίσαντο in *cæteris.* d Αγαγεῖν *Busb.* e Τοῦ καλουμένου *Euseb.* in *Hist. Eccl.* f Ita cum *Cod. Busb.* & *Zonara.* nec aliter in *Eusebii Edit. nuperis.* nisi quod ἐπασκοῦντας pro ἐπασκοῦσιν habeant. καὶ τ. Ι. κ. ἀ. ἐπασκοῦσι, & dein χρωμένους in cæteris *Josephi* & *Eusebii* libris, ut & apud *Nicephorum.* g Οὕτω γὰρ δὴ καὶ *Gall. Euseb.* & *Niceph.* Verum *T. Faber* malit ἀπὸ δὴ τοῦ ψ. Vide *Epist.* 44. p. 133. h Ἡδεσθαι ἐπὶ πλεῖστον *mirifice delectabantur*, in *Eusebii* libris. i Επὶ τίνι *Busb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* k Ita *Busb. Gall. Niceph.* & *Zonar.* φέρῃ in *Editis Aliisque.* l Εοίκεσαν *Busb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* m Υπ' αὐτοῦ *Euseb.* & *Niceph.* n Ita cum *Eusebii* & *Nicephori* libris. προλαβὼν ἀναιρεῖν, ἢ μεταβολῆς γενομένης, μὴ εἰς τὰ πρ. in *Zonaræ* & *Josephi* libris, tam *Editis* quam *MSS.* o Τοῖς δ' Ιουδαίοις δόξαι ἐπὶ τ. τ. ἐ. τ. ἀλῶναι ἢ στρατὸν γενέσθαι, ἢ θεοῦ κακῶσαι Ηρῴδῃ θέλοντος *Busb.* atque ita *Zonaras*, nisi quod habeat δόξαν pro δόξαι.

a Ita

Vitellius honorifice ab Hieroſolymitanis excipitur.

planitiem copias ire juſſiſſet, & ipſe cum Herode tetrarcha atque amicis aſcendit Hieroſolyma, Deo, in feſto Judæis patrio quod inſtabat, ſacrificaturus. Quo tempore cum adfuiſſet, & honorifice à Judæorum populo excipe-retur,illic quidem triduum manſit, atq; interim Jonatham pontificatu abdicavit,& fratrem ejus

Theophilus pontifex.

Theophilum in eo collocavit: illic vero quarto poſtquam venerat die, cum literas, quæ Tiberii obitum ſignificarent, accepiſſet, populum juramento adegit ut Cajo faverent. Quin & milites ex itinere revocatos in ſua quemque hiberna dimiſit, quod non amplius ei eadem ac antea belli gerendi poteſtas eſſet, rerum ſumma ad Cajum delata. Fertur etiam Aretam, augurio acto quamprimum expeditionis Vitellii nuncium acceperit, dixiſſe; fieri non poſſe, ut iſte exercitus Petram adiret, brevi enim moriturum eſſe ducem, vel qui belligerare juſſiſſet, vel qui illius conſilio morem gerere properaret, vel eum contra quem paratus eſſet exercitus. Et quidem Vitellius Antiochiam ſe recepit. Agrippa autem Ariſtobuli filius, anno antequam Tiberius moreretur, Romam proficiſcitur, de re quadam cum imperatore tranſacturus, ſimulac poteſtas primum ei data eſſet. Volo itaque fuſius aliquanto & uberius agere de Herode, deque illius ſatu ortis diſſeminatiſque: & quia magni refert ad hiſtoriam illos percenſere, argumentoque eſt *certiſſimo* numen eſſe *aliquod*, quod nihil profit numeroſa ſoboles, neque ulla potentia quæ in hominibus dominatur, abſque pietate erga Deum: ſi quidem intra centum annos contigerit, ut Herodis poſteri, qui ſane permulti erant, fere omnes interierint. Accedit quod humano generi documento ſit, illorum perſpectam habere infelicitatem: præſertim ubi de Agrippa narrationem fecero, viro admiratione digniſſimo, qui ex vita privata, & præter omnium quibus notus erat exſpectationem, ad tantæ poteſtatis faſtigium provectus erat. Illorum quidem jam antea mentionem feci, nunc vero de illis agam accurate.

Herodis progenies ex Mariamne.

4. Herodi magno ex Mariamne Hyrcani filia natæ ſunt duæ filiæ. Altera quidem Salampſio, quæ nupſit Phaſaëlo conſobrino ſuo Phaſaëli filio fratris Herodis, dante illam patre: Cypros vero *altera* Antipatro & ipſa nupſit conſobrino, Herodis nepoti ex ſorore Salome. Et Phaſaëlus ex Salampſione genuit quinque liberos, Antipatrum, Herodem, Alexandrum, & filias Alexandram ac Cypron, quæ nupſit Agrippæ Ariſtobuli filio. Alexandram vero duxit quidem Timius Cyprius, vir nobilis, cujus in matrimonio ſine liberis defuncta eſt: Cypros vero Agrippæ duos filios peperit, & tres filias, Berenicen, Mariamnen, Druſillam. filii autem Agrippa & Druſus dicti ſunt. Ex his Druſus ante quam pubeſceret diem obit. Horum autem pater Agrippa cum aliis etiam

πεδίον κελεύσας χωρεῖν τὸ στρατόπεδον, αὐτὸς τε μετὰ Ἡρῴδου τοῦ τετράρχου καὶ τῶν φίλων εἰς Ἱεροσόλυμα ἀνῆει, θύσων τῷ Θεῷ, ἑορτῆς πατρίου τοῖς Ἰουδαίοις ἐνεστηκυίας· εἰς ἣν ἀπαντήσας καὶ δεχθεὶς ὑπὸ τοῦ τε Ἰουδαίων πλήθους εὐσεβεστάτως, τρεῖς μὲν ἡμέρας ταύτας ἀφατεβιῶ ποιεῖται, ὁ δὲ ἀπὸ Ἰωνάθιον τὸν ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενος ἐγχωρίζει τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Θεοφίλῳ· τῇ τεταρτῃ δὲ καὶ γραμμάτων αὐτῷ παραγενομένων ἃ ἐδήλου τὸν Τιβερίου τελευτὴν, ὥρκωσεν τὸν πλῆθος ἐπ' εὐνοίᾳ τῇ Γαΐου. ἀνεκάλει δὲ καὶ ὁ στρατεύσας ὅπη τὰ οἰκεῖα ἕκαστος χειμαδιοῦντος, πόλεμον οὐκ ἀφέρειν οὐκέτ' ὁμοίως δυνάμενος, ἀφ' ὅτου εἰς Γάϊον μεταπεπωκέναι τὰ πράγματα. ἐλέγετο δὲ καὶ Ἀρέταν οἰωνοσκοπησάμενον περὶ τῆς ἀγγελίας τῆς Οὐιτελλίου στρατείας φάναι, μηχανὴν οὐκ εἶναι τῷ στρατῷ τῆς ἐπὶ Πέτρας εἰσόδου· τεθνήξεσθαι γὰρ τῶν ἡγεμόνων, ἢ καὶ πολεμεῖν κελεύσαντα, ἢ τὸν γνώμῃ τῇ ἐκείνου ὡρμημένον ἀφικνεῖσθαι, ἢ ἐφ' ὃν γένοιτο ἡ παρασκευὴ τοῦ στρατεύματος. καὶ Οὐιτέλλιος μέν, ἐπ' Ἀντιοχείας ἀνεχώρησεν. Ἀγρίππας δὲ ὁ Ἀριστοβούλου υἱός, οἷα πω πρότερον ἢ τελευτῆσαι Τιβέριον, ἐπὶ Ρώμης ἄπεισι πράξων τι παρὰ τῷ αὐτοκράτορι, δυνάμεώς τινος αὐτῷ παραγενομένης. βούλομαι δὲ εἰπεῖν ἐπὶ μακρότερον περί τε Ἡρῴδου καὶ γένους αὐτοῦ ὡς ἐγένετο, ἅμα μὲν καὶ ἀφ' τὸ ἀνήκειν τῇ ἱστορίᾳ δεῖ αὐτοῦ λόγον, ἅμα δὲ καὶ παράσασιν ἔχειν τοῦ θείου, ὡς οὐδὲν ὠφελεῖ πλοῦτος, οὐδ' ἄλλη τις ἀλκὴ τῶν ἀνθρώποις ὑπαρτευγμένων, δίχα τοῦ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβεῖν· εἴγε οὗτος ἑκατὸν ἐτῶν ἐκόντων, σωζόντων πλὴν ὀλίγων, πολλοὶ δ' ἦσαν, ἀφαιρήσει τοὺς Ἡρῴδου ἀπογόνους. φέρε δ' ἄν τι καὶ περὶ σωφρονισμοῦ τοῦ ἀνθρωπείου γένους, τὸ τοῦ δυσχεραίνειν αὐτοῦ μαθεῖν· ἅμα δὲ καὶ τὴν Ἀγρίππου διηγήσασθαι θαύματος ἀξιώτατον γεγενημένον, ὃς ἐκ πάνυ ἰδιώτου, καὶ παρὰ πᾶσαν δόξαν τῶν εἰδότων αὐτὸν, ἐπὶ τοσόνδε ηὐξήθη δυνάμεως. εἰρήσεται μὲν οὖν καὶ πρότερον περὶ αὐτοῦ, λεχθήσεται δέ μοι καὶ νῦν ἀκριβῶς.

Ἡρῴδῃ τῷ μεγάλῳ θυγατέρες, ἐκ Μαριάμμης τῆς Ὑρκανοῦ θυγατρὸς, γίνονται δύο. Σαλαμψιὼ μὲν ἡ ἑτέρα, ἣ γαμεῖται Φασαήλῳ τῷ αὐτῆς ἀνεψιῷ, Φασαήλου παιδὶ ὄντι τοῦ Φασαήλου ἀδελφοῦ Ἡρῴδου, δεδωκότος αὐτὸν τῷ πατρός· Κύπρος δὲ Ἀντιπάτρῳ καὶ αὐτὴ ἀνεψιῷ, παιδὶ τῆς ἀδελφῆς Ἡρῴδου Σαλώμης. ᾗ Φασαήλῳ μὲν ἐκ Σαλαμψιοῦς γίνονται πέντε παῖδες, Ἀντίπατρος, Ἡρώδης, Ἀλέξανδρος, θυγατέρες δὲ Ἀλεξάνδρα καὶ Κύπρος, ἣν Ἀγρίππας γαμεῖ ὁ Ἀριστοβούλου. Ἀλεξάνδραν δὲ γαμεῖ μὲν Τίμιος Κύπριος, ἀνὴρ τῶν ἀξιολόγων, πρὸς ᾧ δὴ καὶ ἄπαιδος τελευτᾷ· Κύπρῳ δ' ἐξ Ἀγρίππα μὲν ἄρσενες γίνονται δύο, θυγατέρες δὲ τρεῖς, Βερενίκη, Μαριάμμη, Δρούσιλλα. Ἀγρίππας δὲ καὶ Δροῦσος τοῖς ἄρσεσιν ὀνόματα, ὧν ὁ Δροῦσος πρὶν ἥβησαι τελευτᾷ. ὁ δὲ πατὴρ τούτων Ἀγρίππας ἐτρέφετο

[a] μὴ

a Ita *Busb* τῶν Οὐιτελλίου στρατιωτῶν in *reliquis*. *b* Ἡ τοῦ κελεύσαντος, ἢ *Busb*. brevius aliquanto. *c* Πρέξαιτο *Hen. 2 pr. m. & Vat.* *d* Ἅμα δὲ καὶ ἀφ' τὸ π. *Busb*. plenius aliquanto quam ſolet, forſan ἐξηγήσεως ἕνεκα. *e* Εἴρηται μὲν οὖν μοι καὶ πρ. π. ἀ. λειφθήσεται δὲ καὶ νῦν *Busb*. *f* Τῆς Αλεξάνδρας Ε Αλεξάνδρας τῆς θυγατρὸς Υρκανοῦ *Busb*. *g* Ita cum *Cod. Busb*. antea erat Φασαήλου παιδὶ ὄντι τοῦ Φασαήλου ἀδελφοῦ δεδωκότος αὐτὸν τῷ πατρὸς, *Phaſaëli filio dante illam Phaſaëlo fratre patris*. *h* Ita in *Editis*. αὐτὴ in *Cod. Hen. & Busb*. *i* Ita ex veſtigiis corruptarum lectionum & lib. 1. *de Bello Jud.* c. 28. pro modulo reſtitui, τοῦδε πατρὸς τούτων Ἀγρίππας ἐτρέφετο μετὰ καὶ ἑτέρων ἀδελφῶν, Ἡρώδης τε καὶ Ἀριστόβουλος καὶ Βερνίκη. καὶ οἵδε παῖδες Ἡρῴδου, καὶ υἱὸς καὶ μιγάλου. *k* ℑ Βερνίκη in *Editis*.

[a] μὴ ἐ ἑτέρων ἀδελφῶν, Ηρώδε τε ἐ Αριστοβύλε. ἐκ Βερνίκης ἐ οἵδε παῖδες ἦσαν ἡέως Ηρώδε τοῦ μεγάλε· ἡ δὲ Βερνίκη Κοστοβάρε ἐ Σαλώμης παῖς ἦν Ηρώδε ἀδελφῆς. τούτες Αριστόβυλος νηπίες [b] ἔτι λιπὼν ὑπὸ τοῦ πατρὸς σὺν Αλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ, [c] καθάπερ εἰρήκαμεν. ἡβήσαντες δ' ἄγονται, Ηρώδης μὲν οὗτος, ὁ τοῦ Αγρίππα [d] ἀδελφὸς, Μαριάμμην θυγατέρα Ολυμπιάδος τῆς Ηρώδε [e] τοῦ βασιλέως θυγατρὸς, ἐ Ιωσήπε [f] τοῦ Ιωσήπε παιδὸς, ἀδελφὸς δ' ὢν τοῦ βασιλέως [g] Ηρώδε. ἴσχε δ' ἐξ αὐτῆς υἱὸν Αριστόβυλον. ὁ δὲ τρίτος τοῦ Αγρίππε ἀδελφὸς Αριστόβυλος γαμεῖ Ιωτάπην [h] Σαμψιγεράμε θυγατέρα τοῦ [i] Εμεσῶν βασιλέως. θυγάτηρ δὲ αὐτοῖς ἐγένετο χωρὶς, ὄνομα ἐ τῇδε Ιωτάπη. ἐ τοῖδε μὲν τὰ ἀρσενων τέκνα. Ηρωδιὰς δὲ αὐτῶν ἡ ἀδελφὴ [k] γήμασα Ηρώδην Ηρώδε τοῦ μεγάλε παιδί, ὃς γέγονεν ἐκ Μαριάμμης τῆς τοῦ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως, ἐ αὐτοῖς Σαλώμην τέκνον, μετ' ἐκεῖνα τὰς γονὰς Ηρωδιὰς, ὑπὸ συγχύσε φρονήσασα τὰ πατρίων, Ηρώδην γαμεῖται τοῦ ἀνδρὸς τῆς ὁμοπατρίῳ ἀδελφῷ, [l] διαζᾶσα ζῶντος. τὴν δὲ Γαλιλαίων τετραρχίαν εἶχεν οὗτος. ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτῆς Σαλώμη Φιλίππῳ γαμεῖται, Ηρώδε παιδὶ τῆς τετράρχη τῆς Τραχωνίτιδος. ἐ ἄπαιδος τελευτήσαντος, Αριστόβυλος αὐτὴν ἄγεται, Ηρώδε παῖς τοῦ Αγρίππε ἀδελφῶν. παῖδες δὲ ἐγένοντο αὐτοῖς τρεῖς, Ηρώδης, Αγρίππας, [m] Αριστόβυλος. τοῦτο μὲν δὴ ὅ Φασαήλε ἐ [n] Σαλαμψιῶς ἔστι γένος. Κύπρῳ δ' ἐξ Αντιπάτρε θυγάτηρ ἦν Κύπρος, ἐ αὐτὴν Αλεξᾶς [o] Σελκίας γαμεῖ τοῦ Αλεξᾶ· ἐ [p] αὐτοῖς θυγάτηρ ἦν Κύπρος. Ηρώδης δὲ ἐ Αλέξανδρος, ὓς ἀδελφοὺς ἔφην Αντιπάτρε, ἄτεκνοι τετελευτήκασιν. Αλεξάνδρῳ δὲ τοῦ Ηρώδε παιδὶ τοῦ βασιλέως, ὃν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀνῃρημένον, Αλέξανδρος ἐ Τιγράνης ἐγεννήσατο ἐκ τῆς Αρχελάε τοῦ Καππαδόκων βασιλέως θυγατρός. ἐ Τιγράνης μὲν [q] βασιλεύων Αρμενίας, καταστροφῶν αὐτῷ ὑπὸ Ρώμης γενομένων, ἄπαις τελευτᾷ. Αλεξάνδρῳ δὲ Τιγράνης ὁμώνυμος τοῦ ἀδελφῷ τοῦ παῖς, ἐ βασιλεὺς Αρμενίας ὑπὸ Νέρωνος ἐκπέμπεται· υἱός τε Αλέξανδρος αὐτῷ γίνεται. γαμεῖ δ' οὗτος Αντιόχε τοῦ Κομμαγηνῶν βασιλέως θυγατέρα Ιωτάπην· [r] νησιάδος τε τῆς ἐν Κιλικίᾳ Οὐεσπασιανὸς αὐτὸν ἴσχει βασιλέα. ἐ ὃ μὲν Αλεξάνδρε γένος, εὐθὺς ἅμα τῷ φυῆναι, τὴν θεραπείαν ἐκέλιπε τῶν Ιουδαίων ἐπιχωρίων, μεταλαξάμενοι πρὸς τὰ Ελλήνων πάτρια. ταῖς δὲ λοιπαῖς θυγατράσιν Ηρώδε τοῦ βασιλέως ἀτέκνοις τελευτᾶν συνέπεσεν. τῶν δὲ γενομένων Ηρώδε ἐπιγόνων ὃς κατελέξαμεν ὄντων, ἐν ᾧ χρόνῳ Αγρίππας ὁ μέγας τὴν βασιλείαν παρέλαβε, τούτων τέ μοι τοῦ γένους προδεδηλωμένου, διέξειμι λοιπὸν ὁπόσαι τε Αγρίππα τύχαι

fratribus educabatur, Herode & Ariſtobulo. nam & iſti filii erant *Ariſtobuli* filii Herodis magni ex Berenice: Berenice vero Coſtobari & Salomes ſororis Herodis filia erat. Hos Ariſtobulus infantulos reliquit, à patre cum Alexandro fratre occiſus, quemadmodum diximus. Poſtquam autem ex ephebis exceſſerant, uxores ducunt, Herodes hic, Agrippæ frater, Mariamnen filiam Olympiadis Herodis regis filiæ & Joſephi, filii Joſephi qui Herodis regis frater erat: & ex ea ſuſcepit filium Ariſtobulum. Tertius autem Agrippæ frater Ariſtobulus ducit Iotapen Sampſigerani Emeſorum regis filiam, & ipſis nata eſt filia ſurda, atque huic nomen Iotape. Et à maribus quidem hæc ſoboles erat. Herodias vero ſoror eorum nupſit Herodi Herodis magni filio, quem ſuſtulit ex Mariamne Simonis pontificis filia; illiſque genita eſt Salome, cujus poſt nativitatem Herodias, ut quæ in animum induxerat leges patrias violare, Herodi nupſit, viri ſui, à quo vivo diſceſſit, ex eodem patre fratri. Hic autem Galilææ tetrarchiam habebat. Ejus vero filia Salome nupta erat Philippo Herodis filio tetrarchiam habenti Trachonitidis. eoque fine liberis defuncto duxit eam Ariſtobulus filius Herodis, fratris Agrippæ: illi autem nati ſunt filii tres, Herodes, Agrippa, Ariſtobulus. Et hæc quidem eſt Phaſaëli & Salampſionis progenies. Cypros autem Antipatro filiam Cypron peperit; ipſamque duxit Alexas Selcias, Alexæ filius: atque illis filia erat Cypros. Herodes autem & Alexander, quos Antipatri fratres fuiſſe dixi, ſine prole deceſſerunt. Cæterum Alexander Herodis regis filius, qui à patre fuerat interemptus, Alexandrum & Tigranem filios ſuſcepit, ex filia Archelai Cappadocum regis. Et Tigranes quidem Armeniæ rex, dum Romæ accuſationem ſubiret, ſine liberis obiit. Alexandro autem Tigranes fratri cognominis naſcitur filius, qui à Nerone ad regnandum in Armenia mittitur: atque Alexandrum filium genuit. Ille vero Iotapen duxit, Antiochi Commagenorum regis filiam: & inſulæ in Cilicia rex à Veſpaſiano factus eſt. Et Alexandri quidem ſoboles fere ab utero deſeruit patria Judæorum inſtituta, ad ritus tranſiens moreſque Gentilium. Cæteris vero Herodis filiabus contigit, ut ſine prole decederent. Cum autem Herodis poſteri, quos percenſuimus, è medio non ſublati fuerint, eo tempore quo Agrippa magnus imperium adeptus eſt; cumque horum genus jam ante declaraverim, ſupereſt ut narrem quos in caſus fortuna Agrippam demiſerit,

Editis. τῷ δὲ πατρὶ τούτων Αγρίππᾳ ἐτέθειτο μὴ ἐ ἑτέρων ἀδελφῶν, Ηρώδης ὁ ἐ Αριστόβυλος ἐ ἀδελφὴ Ηρωδιὰς Αριστοβύλε ἐ οἵδε παῖδες τοῦ ἡέως Ηρώδε τοῦ μεγάλε. Βερνίκη ὁ Κοσ. *Busb.* in *Epiphanii* verſione, *Agrippa autem à patre enutriebatur. Herodes autem & Ariſtobulus, & Beronice, etiam hi quoque filii fuerunt Herodis majoris.* in *Gelenii* verſione, *cum horum patre etiam reliqui germani educabantur apud avum, Herodes & Ariſtobulus, ſimulque Bernice. Hi nepotes Herodis magni ex filio: Bernice vero neptis è Salome ſorore & Coſtobaro nata eſt.* Αριστόβυλος δὲ σὺν Βερνίκης τῇ Σαλώμης θυγατρὸς, Ηρώδης μὲν ἐ Αγρίππας ἐ Αριστόβυλος ἡοί, lib. 1. de *Bello Jud.* Vide etiam *Antiqq.* p. 750. v. 50. *a* Illa μὴ ἐ ἑτέρων omittit *Epiphan.* *b* Λείπεται θνήσκων *Busb.* *c* Ως ἤδη εἴρηται *Busb.* *d* Ita *Busb.* & *Epiphan.* ἡὸς in *Editis Aliiſque.* *e* Voculam τοῦ addidi e *Cod. Busb.* *f* Iſta τοῦ Ιωσήπε παιδὸς reſtitui è *Cod. Busb.* Τῷ Ιωσήπε abſque παιδὸς habent *Hen.* & *Vat.* Videſis *Chr. Noldium* in *Hiſtoria Idumæa*, p. 269. *g* Ηρώδε nobis ſuppeditant *Busb.* & *Epiphan.* Βασιλέως θυγατρὸς ἦεν *Hen.* & *Vat.* *h* Ita in *Græcis* omnibus *Joſephi.* Σιναμάμμε juxta *Epiphanium.* Σαμψιγέραμος Εμισηνῶν φυλάρχης apud *Strabonem*, l. 16. p. 753. Videſis *Reineſii Var. Lect.* p. 110. *i* Εμμισῶν *Busb.* ſic & *Emmeſa* apud *Plinium.* ΕΜΙΣΩΝ & ΕΜΙΣΕΝΩΝ in *nummis.* Τοῦ Εμεσηνῶν ἔθνους meminit *Strabo.* *k* Ita è *Cod. Busb.* & *Epiphan.* γήμαντα in *cæteris.* *l* Διαζᾶσα τοῦ πρώτου γαμετῆ ζῶντος *Busb.* forſan ἐξηγήσεως ἕνεκα. *m* Καὶ Αριστόβυλος ſolus *Busb.* *n* Ita *Gall.* Σαμψιῶς mendoſe in *cæteris.* *o* Ita *Busb.* & *Epiphan.* Ελκίας *Gall.* Σίλκιος in *Editis Aliiſque.* *p* Sic lego, favente *Epiphanio*, qui vertit, *Alexæ vero hujuſque mulieris filia, fuit item Cypros.* *q* Βασιλεῦσι *Hen.* & *Vat.* *r* Ita lego ex emendatione Cl. *Harduini*, (in *Nummis Antiquis illuſtratis*, p. 150.) quam approbat *H. Noriſius* in *Epochis Syro-Macedonum*, p. 135, 136. Ησιάδος τε τῆς ἐν Κ. in *Editis.* Ησιάδος τε abſunt quibuſdam *MSS.* relicta lacuna. in pleriſque *Epiphanii MSS.* *Leſidis Ciliciæ civitatis à Veſpaſiano rex conſtituitur*: in nonnullis *Iſtadis* vel *Yſiadis* &c. Ισιάδος τε τῆς ἐν Κιλ. *Petitus* in *Animadv.* ἀνεκδότους, tom. 1. p. 541. Utpote quod Iſſus urbs ſit Ciliciæ, Ισσικὸς voce omnes illas urbes ſignificari exiſtimans, quæ erant conventus Iſſici. *s* Καθεξῆς *Busb.*

miſerit, utque ex iis evaſerit, & ad maximam dignitatem & potentiam pervenerit.

σωέλθοιεν, ὥστε αὐτῷ ἀφάρασιν ποιησάμενος, ὅπῃ μέγιστον ἀξιώματός τε ἅμα καὶ ὀνόματος καὶ δυνάμεως.

VIII. CAP. VII.

Agrippa rex Romam mari proficiſcitur ad Tiberium Cæſarem, utque à liberto ſuo accuſatus in vincula conjicitur: & quo pacto poſt Tiberii exceſſum à Cajo ſolutus eſt, & rex factus eſt Philippi tetrarchiæ.

ΚΕΦ. ζ'. ν'.

Ἀγρίππας ὁ βασιλέως εἰς Ῥώμην πρὸς Τιβέριον Καίσαρα, καὶ ὡς κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀπελυθέρου ἐδέθη· καὶ ὃν τρόπον ἐλύθη ὑπὸ Γαΐου μετὰ τὸν Τιβερίου τελευτὴν, καὶ ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Φιλίππου τετραρχίας.

Agrippa Romæ degens ad inopiam redactus.

PAulo ante Herodis regis obitum, Agrippa Romæ degens, atq; convictore quotidiano & familiari uſus Druſo, Tiberii imperatoris filio, nactus eſt etiam Antoniæ, Druſi majoris conjugis, amicitiam; utpote quæ Berenicen matrem in honore habuerit, filiumq; dignitate augere voluerit. Cumque Agrippa natura eſſet magnanimus & munificus, quamdiu mater vixerit, voluntatem ſuam occultabat & diſſimulabat, quod noluerit ut mater ſibi hujuſmodi de cauſa iraſceretur. Poſtquam vero deceſſit Berenice, cum jam ſui eſſet arbitrii, facultates partim luxutioſe vivendo quotidie prodegit, partim immodica largitione profudit, maximos vero in libertos Cæſaris fecerat ſumptus, ſperans fore ut eorum opera adjuvaretur. Brevique ad inopiam redactus eſt, adeo ut non potuerit diutius Romæ commorari. acceſſit quod Tiberius filii ſui non ita pridem defuncti amicis interdixerat, ne in conſpectum ſuum venirent, ne ex illis viſis renovata filii memoria luctus ſuus redintegraretur.

HΡώδου δὲ βασιλέως ὀλίγον πρὸ τῆς τελευτῆς, Ἀγρίππας ὁ τῇ Ῥώμῃ διατρίβων, καὶ ὁμοδοφίας καὶ συνηθείας αὐτῷ πολλῆς γενομένης πρὸς Δρῦσον τὸν Τιβερίου τοῦ αὐτοκράτορος υἱόν, καὶ Ἀντωνίᾳ τῇ Δρούσου τοῦ μεγάλου γυναικί, εἰς φιλίαν ἀφίκετο, Βερενίκης τῆς μητρὸς τιμωμένης πρὸ αὐτῆς, καὶ προαγαγεῖν ἀξιωκίας τὸν υἱόν. φύσει δὲ μέγας ὢν Ἀγρίππας, καὶ δωρεᾶς πολυτελὴς, ζώσης μὲν τῆς μητρὸς, [a] ὐκ ἐξέφαινε τῆς ψυχῆς ὃ θέλον, διαδιδράσκειν αὐτῆς ἀξιωκὼς τὸ ὅπῃ τοιαύτης γενομένην ὀργήν. ἐπεὶ δ' ἡ Βερενίκη τελευτᾷ, γενόμενος ὅπῃ ἐφ' αὑτῷ τρόπῳ, τὰ μὲν εἰς πολυτέλειαν [b] τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης. [c] τὰ δὲ εἰς ὃ μὴ μέσῳ τῶν δωρεῶν προϊέμενον ἀναλῶσαι τῶν χρημάτων, τὰ πλεῖστα δ' εἰς τοὺς Καίσαρος ἀπελευθέρους ἐτέλεσε, ἐλπίδι πράξεως τῆς αὐτῷ. πενία τε ὁ ὀλίγῳ περὶ αὐτὸν ἦν, καὶ τοῦτ' ἦν κώλυμα τῆς ἐν Ῥώμῃ διαίτης. καὶ ὁ Τιβέριος τοῖς φίλοις τοῦ υἱέως τετελευτηκόσι ἀπιστῶν φοβᾶσθαι εἰς ὄψιν αὐτῷ, διὰ ὃ ἀνερεθίζεσθαι πρὸς ὃ λυπεῖσθαι μνημονεύων τοῦ παιδὸς θεωρίᾳ τῇ ἐκείνων.

In Judæam reverſus de nece ſibi conſciſcenda cogitat.

2. His itaque de cauſis conſcenſa navi in Judæam profectus eſt, male ſe habens, animoque dejectus & quod omnem ſuam pecuniam abſumpſerat, & nihil ei ſupererat unde ſolveret quod creditoribus debebat, qui & multi erant & motus ejus omnes obſervabant ne quà effugeret. Eò igitur redactus, ut quid ageret, neſciret, factorumque eum valde puderet, ſeceſſit in caſtellum quoddam apud Malatha Idumææ, & de manibus ſibi afferendis cogitabat. Subolet autem hoc Cypro uxori quod ille in animo agitabat, atque modis omnibus agebat ut eum ab hujuſmodi conſilio depelleret: ad ſororem quoque ejus Herodiadem ſcripſit, Herodi tetrarchæ nuptam, ſignificans, & quid rebus ita ſe habentibus Agrippa decreverit, & qua neceſſitate adactus eò devenerit: hortataque eſt eam ut pro jure cognationis afferret auxilium, maritumque ad idem faciendum perduceret, præſertim cum cerneret ipſam omnes vias perſequi quibus virum ſublevaret, idque cum opibus non adeo abundaret. Acceſſitus igitur à ſorore ejuſque marito, juſſus eſt habitare Tiberiade, aſſignata certa pecunia ut de victu caveretur, datoque ei in cumulum ædilitatis iſtius loci honore. Non tamen diu Herodes in ea voluntate perſtitit, quamvis ne ſic quidem ſatisfieret *Agrippæ* neceſſitatibus. Cum enim apud Tyrum convivium agerent, interque bibendum convicia *hinc inde* jacerenΒ'. Διὰ μὲν δὴ ταῦτα ὅπῃ τῆς Ἰουδαίας πλέων ὤρμητο κακοπραγῶν, καὶ τεταπεινωμένῳ ὀλέθρῳ τε ὢν εἶχε χρημάτων, καὶ ἀπορίᾳ τοῦ [d] ἀκτίσοντος τὰ χρέα τοῖς δανείσαις, πολλοῖς τε ὄσι καὶ ἀλεωρῶν ὑφ' ὧν τινα οὐκ ἐδίδοσαν. ὥστε ἀπορίᾳ τῶν ποιητέων, καὶ ἀσχολίᾳ τῇ ἐπ' αὐτοῖς, ὑποχωρήσας εἰς τινα πύργον ὃν [e] Μαλάθοις τῆς Ἰδουμαίας, ὑπ' ἀθυμίας [f] τοῦ μεταστήσοντος αὐτὸν ἐβουλεύετο. ἀφίσταται δ' αὐτῷ τῶν ἐπιτηδείων Κύπρος ἡ γυνὴ, παντοία τε λοιδορήσασα τὸν ὅπῃ τοιούτοις βουλεύμασιν. ἀποπέμπεται δὲ καὶ ὡς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Ἡρῳδάδα Ἡρώδῃ τῷ τετράρχῃ συνοικοῦσαν γράμματα, δηλοῦσα τό,τε ὅπῃ τοῖς τοιούτοις τοῦ Ἀγρίππου [g] προβουλεύσαιεν, καὶ τὴν ἀνάγκην [h] ἣ ἐπ' αὐτὰ ἐξήγαγεν. ἐκέλευέ τε συλλαβεῖν βοηθεῖν, [i] καὶ ὃ ἄνδρα πρὸς τοῦτο προθυμεῖσθαι, ἡγουμένην ὡς αὐτὴ παντοίως κουφίζοι ὃ ἄνδρα, καὶ ταῦτα οὐκ ἐξ ὁμοίων ἀφορμῶν. ὁ δὲ μεταπέμψαντες αὐτὸν, οἰκητήριον ἀπέδειξαν Τιβεριάδα, καί τι καὶ ἀργύριον ὥρισαν εἰς τὴν δίαιταν, ἀγορανομίᾳ τε τῆς Τιβεριάδος τιμήσαν. ὁ μὲν ὅπῃ πλεῖόν γε Ἡρῴδης ἐθέμενε τοῖς δεδογμένοις, χάριτι γε, οὐδ' ὡς ἀρκοῦντα ἦν. ἐν γὰρ Τύρῳ πότοις συνουσίαν ἔχοντο οἴνου τε γενομένων αὐτοῖς λοιδοριῶν, ἀνεκτὸν οὐκ ἠγησάμενος Ἀγρίππας,

Agrippam ad ſe accerſunt Herodes & Herodias, eique Tiberiadem ad habitandum dant.

Cypros uxor hæc de re ad Herodiadem ſcribit.

a Ita *Busb.* & *Gall.* ἐξεφαίνετο οὐκ ψυχῆς τὸ θέλον in *Editis Aliiſque.* b Sic cum *Cod. Busb.* τῆς εἰς καθ' ἡμέραν διαίτης. in *cæteris.* Forſan εἰς τὴν καθ' ἡμ. id eſt, εἰς τὰ τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης. c Iterum cum *Cod. Busb.* τὰ δ', οὐκ ἐν δωρεῶν τὸ μὴ μέτρῳ προϊέμενον ἀναλῶσαι in *Editis Aliiſque.* d Ἐκτίσας *Busb.* ὀκτίσοντος *Gall.* e Eo modo *Busb.* & forſan *Epiphanius*, qui habet, *Malathoes.* Μαλάθοις in *Editis Aliiſque.* Videſis Cl. *Relandum* in *Paleſtina S.* p. 885. f Τοῦ μεταστῆσαι *Busb.* g Προβούλευμα *Busb.* h Ἣν ἐπ' αὐτὸ ἐξήγαγεν *Busb.* ἣ ἐπ' αὐτὰ ἐξήγαγεν in *Editis Aliiſque.* i Illa, καὶ τὸν ἄνδρα πρὸς τοῦτο παρασκευάζειν, habui è *Cod. Busb.* Ἐν τῷ οἰκείῳ ἀνδρὶ πρὸς ἐπικουρίαν προσκαλεῖν *Zonar.*

Αγρίππας, τοῦ Ηρώδου τὰ ἐπονειδίσαντος εἰς ἀπορίαν καὶ τροφῆς ἀναγκαίας [a] μεταδοσιν, ὡς Φλάκκου τὸν ὑπατικὸν εἴσεσι, φίλον ὄντι Ρώμης τὰ μάλιστα αὐτῷ γεγονότα πρότερον, Συρίαν δὲ ὑπ' τότε διεῖπεν.

Herodes Agrippæ inopiam exprobat.

tur, atque Herodes inopiam Agrippæ exprobraſſet, quodque victum ei ſuppeditaret, ille hoc nullo modo ferendum eſſe ratus, ad Flaccum virum conſularem ſe contulit, qui tunc Syriam adminiſtrabat, cum quo ſibi Romæ jam ante magna interceſſerat amicitia.

γ'. Καὶ δεξαμένου Φλάκκου παρ' αὐτῷ [b] παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐκεῖ καὶ Αριστόβουλον, ὃς ἀδελφὸς ὢν Αγρίππου διάφορός τε ἦν. ὁ μὲν ἐβλάπτουλο ἔχθρᾳ τῇ πρὸς ἐκείνων, ὥστε μὴ φιλίᾳ τοῦ ὑπατικοῦ τὰ εἰκότα τιμὴν φέρεσθαι. ὁ μὲν ὅ,γε Αριστόβουλος ἀπ' οὐδενὸς τοῦ πρὸς τὸν Αγρίππαν δυσμενοῦς, μέχρι καὶ εἰς ἔχθραν αὐτὸν Φλάκκῳ καθίστησιν, αἰτίαν τοιαύτην ὑπὲρ τῆς δυσμενείας παραλαβών. Δαμασκηνοὶ Σιδονίοις περὶ ὅρων διάφοροι καθεστῶτες, μέλλοντος Φλάκκου περὶ τούτων ἀκροάσασθαι, μαθόντες τὸν Αγρίππαν ὡς παρ' αὐτῷ [c] μέγα δύναιτο, ἠξίουν μεῖδος τὸν αὐτοῦ γενέσθαι, ἀργυρίου τε πλεῖον ὡμολόγητο αὐτῷ. καὶ ὁ μὲν πάντα ὑπὲρ τῆς βοηθείας τῶν Δαμασκηνῶν ὥρμητο πράσσειν. Αριστόβουλος δὲ, ὁ γὰρ ἐλάνθανεν αὐτὸν ἡ ὁμολογία τῶν χρημάτων, καθηγεῖτο πρὸς τὸν Φλάκκον. καὶ βασανιζομένου γε παγγάλως ἐπεὶ [d] φανερὰ ἦν, ἐξωθεῖ τὸν Αγρίππαν φιλίας τὸν πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, εἰς ὑστάτην ἀπορίαν περιεστηκώς, εἰς Πτολεμαΐδα παρῆν, καὶ κατ' ὀλίγον τῆς ἀπορίας τῆς ἀλλαχόθεν διαπτῆναι γνώμην ἐποιεῖτο [e] ἐπὶ τῆς Ιταλίας πλεῖν. ἐνδεὴς δὲ χρημάτων ἀπορίᾳ, ἠξίου Μαρσύαν, ὅτε αὐτὸς ἀπελεύσεσθαι, πορίσαι γενέσθαι τὸν ἐπὶ τούτοις [f] μηχανῶν, δανεισάμενον παρά τινων. καὶ ὁ Μαρσύας [g] Πέτρον κελεύει, Βερενίκης ὅτε ἀπελεύσεσθαι τῆς Αγρίππου μητρὸς, ἀπελεύθερος δὲ [h] τὸ ἐκείνου δικαίως ὑποπαλῶντα τὸ Αντωνίας, αὐτῷ γὰρ παραχεῖν ἐπὶ γράμματι καὶ πίστει τῇ αὐτοῦ. ὁ δὲ, ἐπεκάλει γὰρ τῷ Αγρίππᾳ χρημάτων τινῶν ἀποστέρησιν, [i] ἀναγκάζει τὸν Μαρσύαν δύο μυριάδων Αττικῶν συμβόλαιον ποιησάμενον πεντακοσίας καὶ [k] δισχιλίας ἐλάσσονα λαμβάνειν. συνεχώρει δὲ ἐκεῖνος κατὰ ὃ μὴ τῆς εἰς ἄλλους ποιεῖν. εἰλημμένου δὲ τοῦ χρήματος τούτου, Αγρίππας εἰς Ανθηδόνα παραγενόμενος, καὶ λαβὼν ναῦν, [l] ἐπ' ἀναγωγαῖς ἦν. ἦν γὰρ Ερέννιος Καπίτων ὁ τῆς [m] Ιαμνίας ἐπίτροπος, πέμπει στρατιώτας, οἱ εἰσπράξοντες αὐτὸν ἀργυρίου τριάκοντα μυριάδας Θησαυρῷ τῷ Καίσαρος ὀφειλομένας ἐπὶ Ρώμης ὑπ' αὐτοῦ, ἀνάγκας τε ἐπέθεσαν τοῦ [n] μενοῦντος. καὶ τότε μὲν [o] πείσεσθαι τοῖς κελευομένοις παρῄνουν αὐτὸν, νυκτὸς δὲ ὀρθρευομένης, κόψας τὰ δεσμὰ, ᾤχετο ἐπ' Αλεξανδρείας πλέων. ἔνθα Αλεξάνδρου δεῖται τοῦ [p] Αλαβάρχου μυριάδας εἴκοσι [q] δάνεια αὐτῷ δοῦναι. ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν οὐκ ἂν ἔφη πιστεύειν, Κύπρῳ δὲ οὐκ ἠρνεῖτο, τιμῶ τε φιλανδρίαν αὐτῆς [r] καταπεπλησμένῳ, καὶ τιμῶ λοιπὴν ἅπασαν ἀρετήν. ἡ δὲ [s] ὑπισχνεῖτο, καὶ ὁ Αλέξανδρος, πέντε τάλαντα αὐτοῖς [t] ἐν τῇ Αλεξανδρείᾳ

Ad Flaccum ſe conſert Agrippa.

3. A Flacco autem benigne exceptus, apud eum vitam agebat, ibi quoque ſecum Ariſtobulum habentem, fratrem quidem Agrippæ, ab ipſo vero diſſentientem. non impediit tamen hæc ſimultas, quo minus uterque viri conſularis uteretur amicitia, eundemque ut par erat honorem ab eo referret. At vero Ariſtobulus nihil de ſuo in Agrippam odio remittebat, nec quieſcebat donec Flaccum ei infenſum reddiderat, faciens ut ex hujuſmodi cauſa offenſionem exciperet. Damaſceni, orta cum Sidoniis de finibus controverſia, cum litem dijudicaturus eſſet Flaccus, cognito quod Agrippa multum apud eum valeret, rogaverunt ut adeſſet ipſorum partibus, magnam ei pecuniæ vim polliciti. Et ille quidem omnia ſtudioſe agebat ut Damaſcenis auxilium ferret. Ariſtobulus autem, (nam ipſum non latebat pactum de pecunia) *fratrem* apud Flaccum detulit. Quod cum facta inquiſitione ita eſſe deprehenderet, ab amicitia ſua Agrippam repulit. Ille vero in extremam egeſtatem relapſus venit Ptolemaïda, &, quod nuſquam alibi haberet unde viveret, in Italiam navigare decrevit. Cum autem ipſum inhiberet pecuniarum inopia, juſſit Marſyam libertum ſuum, ut, omni arte in hujuſmodi neceſſitate adhibita, mutuam alicunde pecuniam ſumeret. Atque Marſyas adit Petrum, Berenices Agrippæ matris libertum, ejus vero teſtamenti jure Antoniæ ditionis factum, eumque hortatur ut pecuniam Agrippæ ſyngrapha fideque accepta daret mutuam. At ille, (nam Agrippam pecuniæ, quam retinuerat, inſimulabat) Marſyam compellit ſyngraphas dare de viginti millibus drachmarum Atticarum, cum bis mille & quingentis minus accepiſſet. id quod ille fecit, ut qui ita facere neceſſe haberet. Accepta itaque pecunia, cum ad Anthedonem perveniſſet, navemque nactus eſſet, in eo erat ut ſolveret. Quod ubi comperit Herennius Capito procurator Jamniæ, miſit *eò* milites exacturos argenti trecenta millia, quæ Cæſaris filio ab eo debebantur dum Romæ ageret; à quibus illic manere coactus eſt. Et tunc quidem ſe juſſa facturum eſſe ſimulabat; de nocte vero, præciſis retinaculis, Alexandriam navigavit. ubi ab Alexandro Alabarcha popoſcit ut ducenta argenti millia ei crederet. Ille vero non ipſi ſe crediturum dicebat: ſed Cypro **eadem poſtulanti* dare non recuſabat, ut qui conjugalem ejus amorem cæteraſque omnes virtutes obſtupeſceret. Illa autem cum fidejuberet, mox Alexander, quinque talentis Alexandriæ repræſentatis,

Ariſtobulus Flaccum ei infenſum reddit.

Metu Herennii Capitonis Alexandriam navigat.

Pecuniam ab Alexandro Alabarcha impetrat.

a Ita *Busb.* μεταδιδωσιν in *Editis Aliisque.* b Locum reſtitui ex *Epiphanio*, qui vertit, *retinuit ibi quoque Flaccus Ariſtobulum fratrem Agrippæ*; ὡσαυτωλφότ@ σὺν ᾧ Αριστοβούλῳ *Busb.* forſan pro Αριστοβούλου. in *Editis* παρακατεχηκότ@ αὐτὸν σὺν Αριστοβούλῳ. nullo plane ſenſu. c Μέγα δυνάσθαι *Busb.* μέγα δυνάσθ' ἂν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* d Sc. ὁμολογία. Eſt qui malit φανερὸν, ut ad πρᾶγμα referatur. e Εἰς Ιταλίαν *Busb.* f Δαπανῶν *Busb.* ſatis commode. g Ita *Busb.* & *Zonar.* πρῶτον in *reliquis.* h Μητρὸς ſubintelligendum. i Αναγκάζει τὸν Αγρίππαν Μαρσύαν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* k Καὶ χιλίας ἔλασσον *Busb.* l Ita cum *Cod. Busb.* quo modo apud *Philonem Alioſque.* τὸ ἀναγωγεῖς in *Editis Aliisque.* m Ιαμνείας *Busb.* n Μένον *Busb.* o Πείθεσθαι τοῖς κελευομένοις *Busb.* p Ἀλαβάρχου *Busb.* Αλαβάρχου in *cæteris* omnibus tam *Gr.* quam *Lat.* atque ita (non Αραβάρχου) ſcribendum eſſe docent *Boſius* in l. 2. *Epp. ad Atticum*, Ep. 17. & *Noldius* in *Hiſt. Idumæa*, p. 458. q Δάνειον *Busb.* r Τιθηπῶς *Busb.* ſ Ita *Hen.* & *Baſ.* ὑπισχνεῖτο *Busb.* ὑπισχνεῖτο τι *Cen.* t Επὶ τῇ Αλ. *Busb.* * Ita *Epiphan.*

ſentatis, promiſit ſe reliqua daturum eſſe ubi primum Dicæarchiam veniret, de illis metuens quod ſui profuſum noverat Agrippam. Et Cypros quidem, cum virum in Italiam navigaturum dimiſiſſet, ipſa cum liberis in Judæam reverſa eſt.

Agrippa in Italiam redit.

4. Agrippa vero Puteolos appulſus literas dat Tiberio Cæſari, qui *tum* ſeſe in Caprearum ſeceſſum abdiderat, veniſſe ſe officii cauſa illumque ut viſeret ſignificans, roganſque ut ſibi liceat in Capreas trajicere. Tiberius autem nil cunctatus & alia ad eum ſumma cum humanitate reſcripſit, & quod gauderet ipſum iterum ad ſe Capreas venire. Cumque ille adveniſſet, non minore alacritate, quam præ ſe tulerat literis, eum amplexus eſt & hoſpitio excepit. Poſtridie vero Cæſari allatis ab Herennio Capitone literis, quod Agrippa trecentis millibus mutuo ſumptis, nec ad conſtitutum tempus perſolutis, de reddendo admonitus, è locis ſuæ ditionis ſeſe fuga proripuiſſet, ita ut omnem ipſi pecuniam ab eo exigendi poteſtatem ademerit: cum iſtas legiſſet literas, ægerrime rem tulit Cæſar, & Agrippæ omnes ad ſe aditus præcludi juſſit, uſque dum debitum ſolveret. Ille nequaquam ira Cæſaris attonitus, ab Antonia Germanici & Claudii, qui poſtea Cæſar factus eſt, matre petiit mutuo trecenta millia, ne Cæſaris amicitiâ excideret. Illa vero, Berenices matris ejus memoria (iſtæ enim mulieres ſibi invicem perfamiliares erant) quodque ſimul ipſe educatus fuerat cum Claudio, argentum **quod poſtulabat* ei ſuppeditat; cumque *Agrippa* æs alienum exſolviſſet, patefactus eſt ei aditus ad Tiberii amicitiam. Deinde ipſi Tiberius Cæſar nepotem ſuum commendat, dato in mandatis ut eum foris egredientem comitaretur. Agrippa vero, quod benigne adeo exceptus fuerat ab Antonia, cœpit Cajum ſtudioſe colere, utpote nepotem illius, & in ſummo apud omnes honore ex illorum in patrem ejus benevolentia. Erat etiam Thallus quidam, genere Samarita, Cæſaris libertus. à quo decies centena millia mutuatus, & Antoniæ ſolvit quod ei debebat, & cum reliquum in ſumptus erogaſſet quibus Cajum demereretur, majore auctoritate apud ipſum pollebat.

Benigne à Tiberio excipitur.

Poſtea Tiberius, acceptis ab Herennio Capitone literis, Agrippæ omnem ad ſe aditum præcludit.

Ab Antonia pecuniam accipit Agrippa, & cum Tiberio in gratiam redit.

Cajum ſibi conciliare ſtudet.

5. Agrippa autem plurimum apud Cajum in gratia proficiente, quodam die dum una in curru geſtarentur & in ſermonem inciderent de Tiberio, accidit ut Agrippa (nam ſoli erant) *Deum* precaretur, ut Tiberius Cajo omnino digniori quamprimum imperio cederet. Has voces excipit Eutychus, Agrippæ libertus & auriga, & tum quidem ſilebat. Inſimulatus autem ab Agrippa, quod veſtem ei ſurripuerat (id quod revera factum erat) & ex fuga retractus, cum perductus eſſet ad Piſonem urbis præfectum, rogatus fugæ cauſam, ait ſe habere ſecreta quædam Cæſari enuncianda, quæ ſalu-

Agrippa, ab Eutycho liberto accuſatus, in cuſtodiam datur.

δύς, τὸ λοιπὸν ἐν [a] Δικαρχίᾳ [b] γενομένῳ παρέξειν ἐπαγγέλλεται, δεδιὼς τὸν Ἀγρίππαν τὸ εἰς τὰ ἀναλώματα ἕτοιμον. καὶ Κύπρος μὲν, ἀπαλλάξασα τὸν ἄνδρα, ὅπου τῆς Ἰταλίας [c] πλεύσοιμι, αὐτὴ μὲν τὰ τέκνα ὅπου Ἰουδαίας ἀνέζευξεν.

δ'. Ἀγρίππας δὲ, εἰς Ποτίολον κατελθὼν, ὅπερ ἐπολλὴν ὡς Τιβέριον Καίσαρα γεγράφει διατιθέμενον ἐν [d] Καπρέαις, παρουσίαν τε τὴν αὐτοῦ δηλῶν ὅπου θεραπείᾳ ἐν ὄψει τῇ ἐκείνου, καὶ ἀξιῶν ἔφεσιν αὐτῷ γενέσθαι εἰς Καπρέας παραβαλεῖν. Τιβέριος δὲ, ἡδὺν ἡγησάμενος, τά τε ἄλλα αὐτῷ γράφει φιλανθρωπίᾳ χρώμενος, [e] ἔπι τε χαίρειν ἀποσημαίνων ἐπὶ ᾧ σῶον ἐπανήκειν εἰς τὰς Καπρέας. ἐπεὶ δὲ ἀφικνεῖτο, μηδὲν ὑφελὼν ἔτι ἐν τοῖς γράμμασι προθύμως, ἠσπάζετό τε καὶ ἐξένιζε. τῇ δ' ἑξῆς [f] Καίσαρι γραμμάτων κατὰ Ἑρεννίου Καπίτωνος ἀφικομένων, ὅτι Ἀγρίππας μυριάδας τετρακοσίας δάνεισμα ποιησάμενος, καὶ πρὸς τὰς καταβολὰς ἐκλιπὼν χρόνον τε συγκείμενον ἀπαιτήσεως γενομένης, οἴχοιτο φυγὰς ἐκ τῶν ὑπ' αὐτῷ χωρίων, ἄκυρον αὐτὸν καθίστη τοῦ ἐπὶ τοῖς εἰσπραξομένοις ἐξουσίας· ἕως τοῦτο ἀναγκὴ τὸν ὅπερ Ἡρώδου [g] θυγατριδοῦν Καῖσαρ, καὶ ἀφόκλεισιν γενέσθαι τῷ Ἀγρίππᾳ κελεύει εἰσόδων τῶν πρὸς αὐτὸν, ἄχρι δὴ [h] καταβαλῇ τὸ χρέος. ὁ δὲ, μηδὲν τῇ ὀργῇ τοῦ Καίσαρος καταπλαγείς, Ἀντωνίας δεῖται, Γερμανικοῦ τε μήτρὸς καὶ Κλαυδίου τοῦ ὕστερον γενομένου Καίσαρος, δάνεισμα αὐτῷ δοθῆναι [i] τετρακοσίας μυριάδων, ἵνα φιλίας μὴ ἁμάρτοι τὰς πρὸς Τιβέριον. ἡ δὲ Βερνίκης τε μνήμην τοῦ μητρὸς αὐτοῦ, σφόδρα γὰρ ἀλλήλαις ἐχρῶντο [k] αἱ δὲ γυναῖκες, καὶ αὐτῷ ὁμοτροφίας πρὸς τοὺς ἀμφὶ Κλαύδιον γεγενημένης, δίδωσι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτῷ ἀποτίσαντι τὸ χρέος ἀνεπικώλυτος ἦν ἡ φιλία τοῦ Τιβερίου. αὖθις δὲ αὐτῷ Τιβέριος ὁ Καῖσαρ συνίσησιν ἰσωνὸν τοῦ υἱοῦ, κελεύων τὰ πάντα αὐτοῦ τοῖς ἐξόδοις παραλυγχάνειν. Ἀγρίππας δὲ φιλίᾳ δεχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίας, καὶ θεραπείαν τρέπεται τοῦ Γαΐου ἰσωνῶ τε ὄντος αὐτῇ, καὶ εὐνοίᾳ τοῦ πατρὸς εἰς τὰ πρῶτα τιμωμένου. καὶ [l] δή τις ἦν Θάλλος Σαμαρεὺς γένος, Καίσαρος δὲ ἀπελεύθερος. παρὰ τούτου δάνεισμα [m] μυριάδων ἑκατὸν εὑρόμενος, τῇ τε Ἀντωνίᾳ καταβάλλει ὃ ὀφλήθεν χρέος, καὶ τῶν λοιπῶν ᾧ ἀναλώμασι θεραπεύων τὸν Γαΐου, μᾶλλόν ἐν ἀξιώματι ἦν παρ' αὐτῷ.

ε'. Περιόντος δὲ [n] εἰς μέγα τῷ Ἀγρίππᾳ τῆς πρὸς Γαΐου φιλίας, [o] ἁμαξηλάτοις ποτὲ λόγου περὶ τοῦ Τιβερίου ἦν, καὶ τοῦ Ἀγρίππα καθ' εὐχὰς τραπομένου, μόνω δ' ἦσαν, ἢ τάχος Τιβέριον ὑπεκφάναι τῆς ἀρχῆς Γαΐῳ παραχωρεῖν ἀξιωτέρῳ τὰ πάντα ὄντι. τούτων ἀκροατὴς τῶν λόγων Εὔτυχος, Ἀγρίππου δ' ἡνίοχος, καὶ θυμοχρῆμα μὲν σιγῇ παρεδίδου. κλοπῆς δὲ ἱματίων αὐτοῦ ὑπ' Ἀγρίππου ὑπικαλυμμένης, καὶ ἀκριβῶς δὲ ἐκκλοφῇ, φυγὼν καὶ ληφθεὶς ἀγωγῆς αὖθις ὑπὸ Πίσωνα γενομένης, ὃς ἦν φύλαξ τοῦ πόλεως, ἐρομένου τὴν αἰτίαν τῆς φυγῆς, Καίσαρι, φησὶν, ἀπορρήτους ἔχειν λόγους εἰπεῖν ἐπ' ἀσφαλείᾳ τοῦ

a Ita contracte hîc loci, alibi Δικαιαρχία. b Γενόμενος παρέξειν ἐπιχάλκετο *Busb.* γενόμενος παρέξειν ἐπιχάλκεται *Hen.* c Illud malui quam Doricum πλευσούμενον, quod in *libris* exſtabat. d Καπραίαις in *libris* pleriſque. forſan pro Καπρίαις. e Ita *Busb.* ἔπι χ. in *cæteris* f Ita lego cum *Cod. Busb.* Καίσαρ γεγραμμάτων αὐτῷ π. in *Editis Aliiſque.* g Περιαλγεῖ τε *Busb.* quod non diſplicet. h Καταβαλεῖς *Busb.* i Τὰς τετρακοσίας μυριάδας *Busb.* k Αἱδὲ αἱ γυναῖκες *Busb.* l E *Cod. Busb.* ſcripſi, καὶ δή τις ἦν pro καὶ δὴ ἦν & pro ἄλλος ex conjectura repoſui Θάλλος, quem inter Tiberii Auguſti libertos fuiſſe conſtat ex *Gruteri Inſcriptionibus*, p. DXCIX. n. 7. Videſis *Indices* ad *Gruterum* & *Reineſium*. m Μυριάδας ἑκατὸν ὑράμβους *Busb.* n Ἐπὶ μέγα *Busb.* o Ita cum *Cod Busb.* ἁμαξυμβίοις π. λ. π. Τιβερίου in *Editis Aliiſque* p Illud € infertum dedi, auctoritate *Epiphanii.* * Ita *Epiphan.*

a Καὶ

ἡ σωτηρίας αὐτῷ φέροντας. ὥστε δήσας αὐτὸν ἔστελλεν εἰς τὰς Καπρέας· καὶ Τιβέριος τῷ αὐτῷ τρόπῳ χρώμενος, εἶχεν αὐτὸν δέσμιον, μελλητὴς εἰ καί τις ἑτέρων βασιλέων ἢ τυράννων γενόμενος. ὅτε γὰρ πρεσβείων ἐποδοχὰς οὐκ εὐθέως ἐποιεῖτο, ἠνιᾶσίν τι [a] ἢ ὀπλεύποις ὑπ' αὐτῷ σαλεῖσιν ὑδρηλία λῦσαι προσδοκῶν, ὁπότε μὴ φθάσειν πεπλανημένοι. ὅθεν καὶ δεσμωτῶν ἀκροάσεως ῥᾳθύμως λῦε. ὥστε καὶ τῶν φίλων ἐρωτώντων τὴν αἰτίαν αὐτὸν ὅ ὅτι τοιούτοις ὀλκῇ [b] χρώμενον, ἔφη, "τὰς μὲν πρεσβείας τέλεσθαι ὅπως μὴ ἀπαλλαγῆς αὐτὰς οὐκ εὐθέως γενομένης, ἕτεροι πρέσβεις ὀπιχειροτονηθέντες ἐπανίοιεν, ὄχλος τε αὐτῷ γίνοιτο ὅτι δοχῆς αὐτῶν καὶ πομπῆς [c] προκειμένῳ. τὰς δ' ἀρχὰς συγχωρεῖν [d] τοῖς ἅπαξ εἰς αὐτὰς ὑπ' αὐτῷ καταξίοις, αἰδοῦς προμηθείᾳ τῶν ὑπηκόων. φύσει μὲν γὰρ εἰς πᾶσαν ἡγεμονίαν [e] τὸ πλεονεκτεῖν. τὰς δὲ μὴ [f] παγίως, ἀλλ' εἰς ὀλίγον καὶ ἄδηλον ὁπότε ἀφαιρεθεῖεν, καὶ μειζόνως ὀξυτέρων ὄντι κλοπῆς τοὺς ἔχοντας. εἰ μὲν οὖν ἐφεστήκασιν εἰς πλέον αὐτοὺς, [g] ἄδην τῶν κλοπῶν ἔχειν ὑπὸ τοῦ πολλοὺς τῶν κεκερδημένων ἀμβλυτέρως ὃ λοιπὸν αὐτῆς χρωμένους. ὑπὸ δ' ὀπισθοχωρουμένης ὑπὸ τοῦ ὀξέως, ὑδαμῶς ἂν ἀρκέσαι τοὺς ἄθλα τοῖς ἄρχουσι [h] προκειμένους, ἀναστροφῆς αὐτοῖς [i] ὑ διδομένης χρόνων, οἷς οἷς πλήρεις ὦμεν προειληφότες γενόμενοι ὑποδιδοῖεν τῆς αὐθαδίας τῆς ὅτι τῷ λαμβάνειν, μᾶλλον τὸ πρὶν ὑπὸ χρόνου γενέσθαι μεταστῆναι. [k] παράδειγμά τε αὐτοῖς φησί. τραυματίᾳ τινὶ κειμένῳ μεγάλῃ κατὰ πλῆθος τὰς ὠτειλὰς [l] προσῆσαν· καί τις τῶν παρατυχόντων [m] οἰκτείρας αὐτοῦ τὴν δυσχέρειαν, καὶ νομίσας ἀδυναμίᾳ μὴ βοηθεῖν, οἷός τε ὢν ἀποσοβεῖν αὐτὰς παρεσκεύαζε. καὶ δομένου παύσασθαι τῶν ὅτι τοιοῦσδε, ὑπολαβὼν "εἴρετο τὴν αἰτίαν τῆς ἀπρομηθοῦς εἰς τὴν μᾶλλον αὐτῷ κακῶς τῶν ἐφεστηκότων. "μειζόνως γὰρ ἂν ἀδικήσῃ με, εἶπεν, ζωύτας ἀπαγαγών. τοῖς μέν γε ἤδη πλησθεῖσα τῆς αἵματος, [n] οὐκ ἔθ' ὁμοίως ἕπεται, ὄχλον μοι παρασχεῖν, ἀλλά πῃ καὶ ἀνίσχυσιν. οἱ δ' [o] ἀκραιφνεῖς παρεισρυέντες κατ' αὐτοῖς λιμῷ σπανισθῆσαι, καὶ τετρυμένον ἤδη παραλαμβάνουσαι, καὶ ὀλέθρῳ [p] παραδοῦναι. ἀφ' οὗδε οὖν καὐτὸς ὑπὸ πολλῶν τῶν κλοπῶν διεφθαρμένοις τοῖς ὑποτελέσιν [q] προμηθὴς εἰ), μὴ [r] συνεχὲς ἐξαποστέλλειν τοὺς ἡγησομένους, οἳ ἐν τεύχῳ μιᾶς ἐκπολεμῶσιν αὐτοὺς, φύσει πρὸς κέρδος ὁρμισθέντες σύμμαχον προσλαμβάνοντες τὴν ἐλπίδα τοῦ ταχέως [s] ἁρπασθῆναι τὴν ἐνθεν ἡδονήν." μαρτυρήσει δέ μοι τῷ λόγῳ, προῆν τὸ ὅτι τοιούτοις φύσεως, Τιβερίου τὸ ἔργον αὐτό. ἔτη

tis ejus intereſſent. quapropter ipſum in vincula conjectum Capreas mittebat: & Tiberius more ſuo vinctum ſervabat, quod cunctator, ſi quis alius aut rex aut tyrannus, factus eſſet. nam neque legationes ſine mora admittebat; neque curabat ut mitterentur qui præſidibus aut procuratoribus ab eo miſſis ſuccederent, niſi illi deceſſiſſent. unde fiebat ut vinctos quoque audire negligeret. Proinde, cum amici cauſam ipſam quærerent, cur adeo procraſtinaret, dicebat, "legationibus quidem ſe moras nectere, ne illis cito dimiſſis, alii mox creati ad ipſum denuo accedant legati, atque ita ſibi continuo incumbat negotium illos accipiendi ablegandique. Imperia autem illis, quibus ſemel ea dederat, diuturna eſſe ſinere, ut aliquo ſaltem pudore adhibito conſulatur ſubditis. ingenium enim omnium hominum in magiſtratu proclive eſſe ad avaritiam. qui vero haud perpetui ſunt, ſed ad breve tempus, ut incertum ſit quando illis auferatur poteſtas, majori aviditate ad rapinas ferri. itaque ſi diutius ea fruantur, furtorum ſatietate tandem expleti, ut qui ſatis ſuperque ſibi acquiſiverint, deinde tardiores fieri ad rapiendum. "cum autem ocyus illis ſuccedatur, nequaquam fore ut magiſtratibus ſufficiant qui illis in prædam expoſiti ſunt, tanto eis tempore haud conceſſo, in quo anteceſſores ſui ſpoliorum pleni de habendi cupiditate remitterent, quod revocati fuerant antequam ſatis diu magiſtratum obiiſſent. Ac *deinde exemplo* utebatur. Quodam vulnerato humi procumbente, magna vis muſcarum ulcera circumſedebat: ac viator, cum forte adeſſet, vicem ejus miſeratus eſt, languidiorem eſſe ratus quam ut illas arcere poſſet, propiuſque accedens parabat eas depellere. Orante autem *ſaucio*, ut hujuſmodi quid facere omitteret: *alter* ſubjiciens cauſam quærebat, cur ita liberari à præſenti moleſtia negligeret. "Cui ille, gravius me læſum ibis illas abigendo. nam hæ jam plenæ cruoris non perinde ac ante certatim agunt ut mihi moleſtiam faceſſant; ſed aliquantulum remiſſius inſtunt. Quod ſi *his depulſis* recentes & famelicæ convenerint, & *me* jam attritum acceperint, etiam ad interitum uſque exſugent. Has igitur ob cauſas & ipſum ſubditis ſuis, multis expilationibus male multatis, haud ita frequenter, unum poſt alium, rectores mittere, qui more muſcarum eos infeſtarent, præſertim cum natura propenſis ad lucrum inſuper ad cupiditatem augendam injiciatur metus, ne quæſtus ſibi adeo jucundus cito eripiatur." Huic quod dixi de ingenio Tiberii res ipſa teſtimonio eſt; quod, duobus

Tiberii tarditas & cunctatio.

a Καὶ ἐπιτε. παρ' αὐτῷ *Busb.* b Χρῆσθαι *Busb.* c Προκειμένῳ & mox αἰδῶς non agnoſcit *Busb.* d Τοῖς ἅπαξ ὑπ' αὐτῷ καταξίοις εἰς αὐτὰς *Busb.* e Ita, ut ellipſis ſit præpoſitionis ἐπί, in *libris noſtris* omnibus præter *Busb.* qui habet οἰκείαν ἢ πλ. quæ ſane conſtructio alibi quod ſciam non reperitur. Legi poteſt οἰκεῖον ἔχειν τὸ πλεονεκτεῖν, omiſſo εἶναι. aut potius, φύσει μὲν γὰρ πᾶσιν ἡγεμονίαν ἢ πλεονεκτεῖν ἐφιεσθαι. f E *Cod. Busb.* vocabulum παγίως reſtitui in locum ἢ παγείως, quod exiſtimo margini appoſitum ἐξηγήσεως ἕνεκα, & poſtea in textum irrepſiſſe. g Hîc loci ſtructura eſt perplexe compoſita, cujus complura exempla videre eſt apud *H. Steph.* in *Append. de Dial. Att.* p. 127. Alius forſan dixiſſet, ἄδην τῶν κλοπῶν ἔχουσι & mox αὐταῖς χρήσασθαι. h Προκειμένοις *Busb.* i Illud ὑ inſertum dedi è *Cod. Busb.* quod agnoviſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *quibus largitas temporis non eſt attributa.* dein poſt λαμβάνειν comma (quod in libris deerat) appoſui, ut ſequentia pendeant ab iſtis præcedentibus, ὑδαμῶς ἂν ἀρκέσαι τοὺς ἄθλα τοῖς ἄρχουσι προκειμένους. k Ita *Busb.* quo modo & *Epiphan.* qui vertit, *exemplum etiam eis proferebat.* in *Editis Aliiſque* παραδειγμά τι αὐτοῖς φησι τοιοῦτον ἔλεγεν, aut τοῦτο ἔλεγεν aut φησι redundante. forſan, ὡς φασι τοιοῦτον ἔλεγεν. l Προῆσσαν *Busb.* m Οἰκτίρας in *Editis.* οἰκτείρας αὐτὸν *Busb.* quod ſane mox poſtularet τὴν δυσχέρειαν. n Ηρτο *Busb.* & *Zonar.* o Καὶ ὡς μειζόνως γὰρ ἂν ἀδικήσῃς. & mox ταῖς μὲν γὰρ *Busb.* p Οὐκ ἐφ' ὁμοίως *Busb.* q Νεαλεῖς τῷ λιμῷπεσσαι *Zonar.* r Παραδιδοῖεν *Busb.* s Ita lego. προμηθὴς in *libris.* t Συνεχεῖς *Busb.* u Αφαιρεθησομένῳ τῷ σφίσι *Busb.*

duobus & viginti annis rerum potitus, Judæis duos duntaxat miſerit qui gentis *illius* res adminiſtrārent, Gratum ejuſque in præfectura ſucceſſorem Pilatum. nec talem ſe geſſit erga Judæos, aliumque in cæteros imperio ſubditos. Quin & vinctorum cauſas ſe ſerius aliquanto cognoſcere indicabat, ne capite damnati quibus premuntur malis leventur, id quod facinoroſi iſti nequaquam meriti ſunt; ſed ut angoribus præſentibus, dum diutius in cuſtodia morantur, major accedat calamitas.

Agrippa rogat Antoniam, efficeret ut Tiberius Eutychum audiret.

6. Atque ob hanc quidem cauſam Eutychus ad cognitionem non delatus eſt, ſed in vinculis ſervabatur: tempore vero aliquanto poſt Tiberius Capreis venit Tuſculanum, ſtadiis fere centum ab urbe diſſitum: & Agrippa rogavit Antoniam, efficeret ut tandem audiretur Eutychus, de quibus ipſum accuſaret. Erat autem Antonia magno in honore apud Tiberium, & cognationis gratia, Druſi enim fratris uxor fuerat,& propter pudicitiam: nam florente adhuc ætate vidua manſit, & ſecundas nuptias recuſavit,quamvis eam hortatus eſt Auguſtus ut alicui nuberet, vitamque ab omni probro intactam conſervavit. huc accedebat & privatum beneficium quo maxime devinxerat Tiberium. Magna enim conſpiratione in eum facta à Sejano, (amico viri Antoniæ, & maximam eo tempore poteſtatem habente, quod ipſi mandata erat prætorianorum militum præfectura) & multi è ſenatoribus cum libertis ſeſe ei adjunxerunt, & corruptus erat exercitus, atque conjuratio non mediocres acceperat vires, reſque Sejano *proculdubio* ſucceſſiſſet,niſi Antoniæ audacia ſapientiâ ſuperaſſet Sejani malitiam. quam primum enim intellexit quæ in Tiberium machinati ſunt,omnia ei accuratiſſime perſcripſit, traditiſque literis Pallanti ſervorum ſuorum fidiſſimo miſit eum Capreas ad Tiberium. Ille vero, re cognita, Sejanum occidit & hujuſce conſilii participes; & Antoniam, quam antea magni faciebat, majore in honore habuit, eique in omnibus confidit. Ab hac itaque Antonia rogatus Tiberius ut Eutychum examinaret, "ſi quidem, in-
"quit, mentitus fuerit quod Agrippa iſte dixe-
"rit, Eutychus pœnam ſatis gravem ſubiit,
"quam ipſe ei conſtitui; ſin vero quæſtione
"habita vera eſſe deprehendantur, *videndum*
"ne forte dum pœnas expetit à liberto, faciat
"ut ſupplicium in caput ſuum recidat." At vero Agrippa, cum iſta ei narraſſet Antonia, eo magis precibus contendebat ut res diſcuteretur. Atque Antonia (nam rogare non deſiit Agrippa, multuſque in eo erat) tempus opportunum nacta, (vehebatur enim Tiberius in lectica jacens, præcedente ipſius nepote Cajo una cum Agrippa, cum jam pranſi eſſent) juxta lecticam ambulans, petiit vocari Eutychum & examinari. Ille vero, "Deos, inquit, teſtor,
"Antonia, quod non ex mea ſententia, ſed
"precibus tuis coactus faciam quod facturus

Sejani conſpirationem Cæſari patefacit.

Antonia obtinet à Tiberio ut Eutychus audiretur.

γδ δύο τοὺς τοῖς εἴκοσιν αὐτοκράτωρ γενόμενος, δύο τοὺς πάντας Ιουδαίοις ἐξέπεμψε διοικήσοντας τὸ ἔθνος, Γρᾶτον τε, καὶ Πιλᾶτον, ὃς αὐτοῦ διεδέξατο τὴν ἡγεμονίαν. καὶ οὐκ ὀλίγα μὲν Ιουδαίων τοιοῦτος ἦν, ἕτερος δ' ὅτι τῶν λοιπῶν ὑπηκόων. ἀλλὰ καὶ τὸν δεσμωτοῦ τὴν [a]Ἀντωνολλοῦ τὴν ἀκροάσεως ἀπεσήμηνεν [b]ὑπὸ τῶν δικαιωθεῖσι μὲν θανάτου κύφισιν γενέσθαι τῶν ἐσχάτων κακῶν, αἰφνὶ δὲ μὴ ἐπ' ἀρετῇ τὸ ὅτι τοιούτοις τύχῃ συνελθεῖν· τελουμένοις δὲ ἀχθηδόνι τὴν ὑπακειμένη μείζονα προσφέρειν τὴν δυσχέραν.

ε'. [c]Διὰ μὲν δὴ ταῦτα καὶ Εὔτυχος ἀκροάσεώς τε οὐκ ἐτύγχανε, καὶ [d]δεσμοῖς ἐνέκειτο. χρόνου δὲ ἐγγενομένου, Τιβέριός τε ἐκ τῆς Καπρέων εἰς [e]Τυσκυλάνου προῆλαύνει, ὅσον ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν τῆς Ρώμης. καὶ ὁ Αγρίππας ἀξιοῖ τὴν Αντωνίαν διαπράξασθαι [f]τὸ γενέσθαι τῷ Εὐτύχῃ τὴν ἀκρόασιν ἐφ' οἷς ποτὲ τὴν κατηγορίαν ποιοῖτο αὐτοῦ. [g]τιμία δ' ἦν Αντωνία Τιβερίῳ εἰς τὰ πάντα, συγγενείας τε ἀξιώματι, δρῶσα γὰρ ἦν ἀδελφῆς τοῦ αὐτοῦ γυνὴ, καὶ ἀρετῇ τοῦ σώφρονος· νέα γὰρ χηρεύειν παρέμεινε, γάμῳ τε ἀπείπετο τὸν πρὸς ἕτερον, καὶ τὸν τοῦ Σεβαστοῦ [h]κελεύσαντος τινὶ γαμεῖσθαι, καὶ λοιδοριῶν ἀπηλλαγμένον διεσώσατο αὐτῆς τὸν βίον. ἰδία τε [i]εὐεργέτις ἦν εἰς τὰ μέγιστα τοῦ Τιβερίου. ὀπιθυλῆς γὰρ [k]μεγάλης συστάσης ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ Σηιάνου, φίλου τε ἀνδρὸς, καὶ δύναμιν ἐν ᾧ τότε μεγίστην ἔχοντος διὰ τὸ τῶν πραιτωριανῶν [l]ἡγεμονίαν αὐτῷ, καὶ τῆς τε βυλῆς οἱ πολλοὶ, καὶ τῶν ἀπελευθέρων προσέθεντο, καὶ τὸ στρατιωτικὸν διέφθαρτο, σφόδροπέ τε ἦν ὀπιθυλῆ ὅτι μέγα, καὶν ἐπίφορακτο Σηιάνῳ τὸ ἔργον, μὴ τῆς Αντωνίας τόλμῃ χρησαμένης σοφωτέρᾳ τῆς Σηιανοῦ κακουργίας. ἐπεὶ γὰρ μαθοῦσα ταῦτα ὅτι τῷ Τιβερίῳ [m]συγκέκμηκα, γράφει πρὸς αὐτὸν τὰ πάντα ἀκριβῶς, καὶ [n]Πάλαντι ὀπιθύσα τὰ γράμματα τῷ πιστοτάτῳ τῶν δούλων αὐτῆς, ἐκπέμπει πρὸς Τιβέριον εἰς τὰς Καπρέας. ὁ δὲ μαθὼν, τόν τε Σηιανὸν κτείνει, καὶ τοὺς συνεπιβύλους· τιμῶ τε Αντωνίαν, καὶ πρὶν ἀξιολόγως ἄγων, τιμιωτέραν τε ὑπελάμβανε καὶ πὶ τοῖς πᾶσι πίστιν. ὑπὸ δὴ ταύτης τῆς Αντωνίας ὁ Τιβέριος παρακαλούμενος ἐξετάσαι τὸν Εὔτυχον, "ἀλλ' εἰ μὲν καταψεύσεται, φησὶν "ὁ Τιβέριος, [o]ὅτι Αγρίππᾳ τὰ εἰρημένα, Εὔτυχος ἀρκεῖ-
"σαν κομίζεται παρ' αὐτοῦ τιμωρίαν τοῦ ὀπιτετιμηκα αὐ-
"τός· εἰ δὲ βασανιζομένου ἀληθῆ φανείη τὰ εἰρημένα, μή-
"πω κολάζειν πρῶτον τὸν ἀπελεύθερον [p]ἐπ' αὐτὸν μᾶλ-
"λον καλοῦντι τὸν δίκαιον." καὶ ὁ Αγρίππας ταῦτα φαμένης πρὸς αὐτὸν Αντωνίας, πολλῷ μᾶλλον ἐπέκειτο ἀξιῶν ἐξέτασιν γενέσθαι τοῦ πράγματος· καὶ ἡ Αντωνία, ἐν γὰρ ἀνήρ πολὺς ὢν ὁ Αγρίππας ἐπὶ τοιοῦδε δεῖσθαι, καιρὸν λαβοῦσα τοιοῦτον, ἠρωτᾶτο μὲν Τιβέριος ἐπὶ φορείου κείμενος, προϊόντων Γαΐου τοῦ ἐκείνης υἱωνοῦ καὶ Αγρίππα, ἅπερ ἄρτι δὴ [q]περιπατήσαντε τὸ φορείῳ, παρεκάλει καλεῖσθαί τε τὸν Εὔτυχον, καὶ ἐξετάζεσθαι. ὁ δὲ, "ἀλλ' [r]ἴσων μὲν,
"ἔφη, Αντωνία οἱ Θεοὶ ὅτι μὴ γνώμῃ τῇ ἐμαυτοῦ, ἀνάγκῃ
"δὲ τῆς σῆς προσκλήσεως ἐξαγόμενος, ποιήσω τὰ
"[s]προσ-

a Ἀντωνολλῶ *Busb.* *b* Ὑπὲρ τοῦ δικ. *Busb.* ὑπὸ τοῦ δ. *Gall.* *c* Διὰ μὲν δὴ ταῦτα καὶ Εὔτ. *Busb.* *d* Ita cum *Cod. Busb.* τὰ δεσμὰ ἠνείχετο in *Editis Aliisque.* *e* Iterum cum *Busb.* prout apud *Strabonem.* Τυσκολάνου in *Editis.* Τυσκωλάνου *Vat.* *f* Illud τὸ ἐ *Cod. Busb.* *g* Τιμία δ' ἦν αὐτοῦ Αντωνία Τιβερίῳ *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* *h* Κελεύοντος *Busb.* *i* Ita *Gall.* εὐεργέτης in *reliquis.* *k* Μεγίστης *Busb.* *l* Τῶν ἡγεμονίαν *Busb.* *m* Συνπέφθαρμαι *Busb.* *n* Ita *Gall.* nec aliter *Dio Caſſius.* Παλλαντα in *Editis Aliisque.* *o* Poſt Αγρίππᾳ ſupple ἐστὶ aut ſimile verbum. niſi malis ἐπὶ Αγρίππᾳ, cum ἐπὶ forſan pro ἐπὶ habeat *Busb.* *p* Ἐφ' ἑαυτὸν *Busb.* *q* Ἡδὺ περιπ. *Busb.* *r* Ἰσασιν εἶπον *Busb. Gall.* & *Zonar.*

"[a] περαιώμενα." Ταῦτα εἰπὼν κελεύει Μάκρωνα, "ὃς Σητιανῷ ἀμφάδυχος ἦν, † Εὔτυχον ἀγαγεῖν. [b] ἦ δ' ὅ, ἤδειν εἰς ἀναβολὰς παρ' ὑμῶν. Τιβέριος δ' αὐτὸν [c] ἤρετο, τί καὶ ἔχοι λέγειν κατ' ἀνδρὸς ἐλευθερίαν αὐτῷ παρεσχηκότος. ὁ δὲ φησὶν, "ὦ δέσποτα, [d] ἠρεμοῦντο μὲν "ἐφ' ἁμάξης, Γάϊός τε οὗτος καὶ Ἀγρίππας σὺν αὐτῷ, "ἐγὼ σφῶν ἐζόμην παρὰ τοῖν ποδοῖν, λόγων τε πολλῶν "ἀναχυκλουμένων, Ἀγρίππας φησὶ πρὸς Γάϊον, [e] εἰ "γὰρ ἀφίκοιτό ποτε ἡμέρα ἡ μεταξὺ ὁ γέρων οὗτος "[f] χειροτονοίη σε ἡγεμόνα τῆς οἰκουμένης. ἤδειν γὰρ ἡμῖν "Τιβέριον ὁ ἡμέτερος ἀνὴρ γένοιτ' ἂν ἐμποδὼν ἧττον σοῦ "τελευτῶν· καὶ ἥ τε οἰκουμένη γένοιτ' ἂν μακαρία, κἀ-"γὼ [g] πρὸς αὐτῆς." Τιβέριος δὲ πιστὰ ἡγησάμενος τὰ εἰρημένα, καὶ ἅμα μῆνιν ἀναφέρων τῷ Ἀγρίππᾳ παλαιὰν, διότι κελεύσαντος αὐτοῦ θεραπεύειν Τιβέριον [h] ἡμέτερον αὐτοῦ γεγονότα, καὶ Δρούσου παῖδα ὄντα, ὁ Ἀγρίππας οὐ πάνυ ἦγεν ἀμφιχρυσάμενος τὰς ἐντολὰς, καὶ πᾶς ὡς Γάϊον μετεκάλιζε, τοῦτον μὲν δὴ φησὶ Μάκρωνι δῆσον. Μάκρων δὲ τὸ μὲν ὑ σαφῶς ὅτινα ἂν πραξαίμεν ἐξεπιστάμενος, τὸ δὲ ὑπ' ἂν πρασδοκῶν [i] περὶ τοῦ Ἀγρίππα αὐτὸν [k] βουλεῦσαί τι τοιοῦτον, ἐπαυέτειχεν ἀκριβασόμενος τὰ εἰρημένα. [l] ἐπεὶ δὲ Καῖσαρ περιῳδεύσας ἵππόδρομον λαμβάνει Ἀγρίππαν ἑστηκότα, [m] καὶ μὲν δὴ φησὶ Μάκρων τοῦτον εἶπον δεῖσθαι. τοῦ δὲ ἐπανερομένου ὅντινα οὖν, Ἀγρίππαν γε εἶπεν. καὶ ὁ Ἀγρίππας τρέπεται μὲν κατὰ δέησιν, τοῦ τε παιδὸς ᾧ συνετέθραπτο μνημο-

"sum." Cum ista dixisset, Macroni, qui succesſerat Sejano, imperat Eutychum adducere. Et ille quidem sine mora aderat. Tiberius autem illum interrogabat, quidnam habeat quod diceret contra virum qui ipsum in libertatem vindicaverat? Cui ille, Domine, inquit, vehe- *Accusatio in Agrippam ab Eutycho instituta.*
"bantur in curru Cajus hic & Agrippa cum
"eo, atque ipse ad illorum pedes sedebam, &
"post verba aliquammulta ultro citroque ha-
"bita, Cajo dixit Agrippa, Utinam *tandem*
"veniat dies, quo senex iste decedens te prin-
"cipem orbis terrarum designet. nam Tibe-
"rius ejus nepos minime nobis impedimento
"erit, si à te tollatur: atque orbis *universus*
"felicitate fruetur, eritque ut ego ejusdem
"particeps fiam." Cum autem verba ista Tiberius credibilia existimasset, simulque ejus in animo vetus in Agrippam ira penitus insideret, quod, jussus ab eo Agrippa ut Tiberium nepotem suum Drusique filium coleret, ipsum contra quam mandaverat minus observasset, totumque se ad Cajum contulisset, ad Macronem versus inquit, huic sane injice vincula. At Macro, partim quod non satis intelligeret, quemnam vinciri juberet, partim quod non suspicaretur ipsum quidquam tale de Agrippa statuisse, cunctabatur donec certius sciret quæ dixerit *Tiberius*. Postquam autem Cæsar, cum in circo per orbem iviſſet, Agrippam stantem deprehendit, ædipol Macro, inquit, hunc jussi vinciri. Illo etiam tum requirente quemnam præciperet, Agrippam, inquit. Tum Agrippa ad preces convertitur, filium ei in memoriam revocans cum quo simul fuerat edu- *Agrippa in vincula conjectus.*
catus, & Tiberium cujus institutionis curam gesserat. nihil tamen proficiebat, sed ipsum, ita ut erat purpura amictum, vinctum agebant *satellites*. Atque tum, nam æstus vehemens erat, quod inter vescendum parum admodum vini suppeditaretur, gravis illi accendebatur sitis. fiebatque ut animi nonnihil discruciaretur, remque ferret * indigne. Conspicatus igitur quendam è Caji famulis, Thaumastum nomine, aquam in vase portantem, petiit *aliquantulum* ad bibendum. Illoque porrigente, cum bibisset, "certe, inquit, *quandoquidem*
"*hoc feceris*, tuo bono, ô puer, factum est
"quod mihi ministrasti. cum ex his vinculis
"effugero, nulla in me mora erit quin liberta-
"tem tibi à Cajo impetrem, qui mihi etiam
"vincto, prout antea cum dignitatis speciem
"habuerim, ministrare non gravatus es." Neque mentitus est cum ista diceret, sed gratiam ei reposuit. nam regnum adeptus Thaumastum quam diligentissime, à Cajo, ubi Cæsar factus esset, impetratum manumisit, & rerum suarum curatorem fecit; morienſque hunc filio suo Agrippæ & Berenices filiæ similiter ministraturum reliquit. isque in hoc honore ætate provecta obiit. Et hæc quidem postea contigerunt.

ζ. Ἀγρίππας δὲ τότε δεθεὶς εἱστήκει πρὸ τῆς βασιλείου, πρός τινι δένδρῳ κλιθεὶς ὑπὸ ἀθυμίας, με-

7. Tunc vero Agrippa, dum in vinculis teneretur, cum aliquammultis itidem vinctis ante regiam

[a] Περιχωμένα *Busb.* [b] Καὶ ὃς μὲν ἤδειν *Busb.* [c] Ἤρετο τί κἀ ἔχοι *Busb.* [d] Διωρῦντο *Busb.* ἐωρῶντο in *Editis Aliisque.* [e] Εἰ γὰρ *Zonar.* [f] Χειροτονήσειέ σε *Gall.* [g] Πρὸ αὐτῆς *Busb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* ἀπὸ τούτου ἐγὼ *Zonar.* quod *Wolfius* vertit, *atque ego in primis.* [h] Ὑιωνὸν *Busb.* [i] Ita *Busb.* περὶ τῶ Αγρ. in *cæteris.* [k] Προσυξαι τι τ. *Busb.* [l] Ἐπεὶ δ' ὁ Κ. *Busb.* [m] Καὶ μὲν δὴ *Busb.* [n] Περφυείδι *Gall.* [o] Ita *Busb* & *Gall.* ἐπιστῆναι in *Editis Aliisque.* [p] Καὶ τὸ ἀπὸς ἀξίαν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Ista in sua versione omittit *Gelenius*, at *Epiphanius* hoc modo vertit, *unde quoque anxius factus, præter decus atque dignitatem cæpit cuncta respicere, unde posset sibi invenire remedium, & conspiciens quendam ex famulis Caji &c.* [q] Προσλάμενον *Busb.* [r] Illud ὧν è *Cod. Busb.* [s] Ἀνέλιπες *Vat.* [t] Ita cum *Cod. Busb.* γεγενότα in *cæteris.* * *Vel*, non ex æquo.

[a] Τὸν

Quæ Germanus quidam prædixeris Agrippæ in carcere.

regiam ſtabat, præ languore *paululum* recli-
natus in arborem. Cumque ales quidam inſe-
diſſet arbori, in quam ſe rejecerat Agrippa,
(alitem hunc Romani bubonem appellant)
unus è vinctis *natione* Germanus, viſo alite,
quæſivit à milite quiſnam eſſet ille purpura-
tus. cognitoque eſſe Agrippam quidem no-
mine, Judæum vero origine, virumque ex ea
gente nobiliſſimum, rogavit militem, qui ei
vinculis copulatus erat, ut propius accederet
ut cum eo colloqueretur, velle enim ex eo
nonnulla de rebus patriis percontari. Quo im-
petrato, cum ei aſtaret, intercedente interpre-
te, "ô juvenis, inquit, te quidem contriſtat
"tanta ſubito facta mutatio, quæ tibi multam
"magnamque importavit calamitatem. nec
"facile meis verbis fidem habebis, quæ expli-
"cant quid Deus tibi providerit, ut è malis
"præſentibus effugias. Scito vero,(Deos meos
"patrios Deoſque hujus loci *præſides* teſtor,
"quorum voluntate in hæc vincula devenи-
"mus) me dicturum omnia, nihil ut auribus
"tuis darem petulanter loquendo, ſtudiove te
"vana ſpe lactandi. nam hujuſmodi prædictio-
"nes, ſi hallucinatus fuerit vates, revera *ali-*
"*cui* plus afferunt triſtitiæ,quam ſi nihil omni-
"no de illis accepiſſet. itaque æquum duxi
"vel cum meo periculo tibi patefacere quid
"Dii futurum eſſe prænunciant. Fieri *equi-*
"*dem* non poteſt quin tua brevi ventura ſit ex
"hiſce vinculis liberatio; dein ad ſummam
"dignitatem provectus eris & potentiam, &
"omnes beatum te prædicabunt quos tuæ jam
"ſortis miſeret, felicemque habiturus es exi-
"tum, liberis, qui tibi nati ſint, tuas relin-
"quens opes. Memento autem, cum iſtam
"volucrem denuo videris, te quinque poſt die-
"bus moriturum eſſe. Hæc quidem eventura
"ſunt quemadmodum Deus ſignificat, qui
"hunc tibi alitem mittere dignatus eſt. cum-
"que ipſe ea præſciverim, nefas eſſe putabam,
"tecum nolle iſta quæ intelligerem communi-
"care, ut de felicitate futura certior factus,
"leve eſſe exiſtimes quod hoc tempore patia-
"ris. Cum autem ad hanc felicitatem perve-
"neris, fac noſtri quoque memineris, ut cala-
"mitatem, cum qua nunc conflictamur, *tan-*
"*dem* effugiamus." Hoc Germani præſagium
tam videbatur Agrippæ ridiculum,quam poſtea
admiratione dignum eſt habitum. At Anto-
nia graviter ferens calamitatem Agrippæ, pau-
lo quidem difficilius eſſe ſentiebat de eo ver-
ba facere ad Tiberium, prætereaque nihil apud
ipſum precibus loci relictum eſſe: hoc vero à
Macrone aſſequebatur, ut milites viri eſſent
humaniores & modeſti, tam quibus curæ erat
excubias agere quam centurio qui illis præeſ-
ſet & ei *copularetur; utque lavacra ei quoti-
diana concederentur, & liceret libertis & ami-
cis eum adire, atque alia ei indulta eſſent quæ
ad corporis curam facerent. Ingreſſique ſunt

Agrippæ miſeriam in cuſtodia ſolatur Antonia.

μετὰ πολλῶν οἱ ἐδέδεντο. καὶ τινὰ ὀρνέου καθίσαντα ὑπὲρ τοῦ δένδρου ᾧ Ἀγρίππας προσεκέκλιτο, βύβωνα δὲ οἱ Ρωμαῖοι τὸν ὄρνιν τοῦτον καλοῦσι, τῶν δεσμωτῶν τις Γερμανὸς θεασάμενος, ἤρετο τὸν πρεσβύτερον, ὅστις εἴη ὁ ἐν τῇ πορφυρίδι. καὶ μαθὼν μὲν Ἀγρίππαν ὄνομα αὐτῷ, Ἰουδαῖον δὲ τὸ γένος, καὶ τῶν ἐκείνῃ ἀξιολογωτάτων, ἠξίωσε τὸν συνδεδεμένον αὐτῷ πρεσβύτερον, πλησίον ἐλθεῖν ἀφ' λόγων· βούλεσθαι γάρ τινα ἀμφὶ τῶν πατρίων ἔρεσθαι αὐτόν. καὶ τυχὼν, ἐπεὶ πλησίον ἵσταται, δι' ἑρμηνέως, "ὦ νεανία, φησὶ, κατα-
"χθῆ μέν σε τὸ αἰφνίδιον τῆς μεταβολῆς, πολλήν τε ὄ-
"τως καὶ ἀθεσίαν ἐπαγαγὸν τῷ τύχῃ. ἀπιστία δὲ
"σοι τῶν λόγων, οἱ ὅτι [b] φυγῇ κακοῦ τοῦ ἐφεστηκό-
"τος [c] διηγεῖτο τοῦ θείου τῷ προνοίαν. ἴσθι γε
"μὴν Θεοὺς τοὺς ἐμοὺς πατρῴους, καὶ τοὺς τῇδε ἐγχω-
"ρίους, οἷ τόνδε ἐφρουτάνευσαν ἡμῖν σήμερον, ἐπο-
"μνύμενος, λέξω τὰ πάντα, οὔτε ἡδονῇ [d] γλωσσάρ-
"γῳ διδοὺς ἐπ' αὐτοῖς λόγον, ὅτε ἀφαιρεῖς εὐθυ-
"μεῖν σε ἐσπουδακώς. αἱ γὰρ ὅτι τοιοῦσδε προαγο-
"ρεύσεις ὑστερικότος τοῦ ἀποδείξοντος, ἔργῳ χαλε-
"πωτέραν προσίθεσθαι τῷ ἀχθηδόνα, τοῦ μηδ' εἰ
"τῷ ἀκολὺ ἀκροάσασθαι αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐμὸν κιν-
"δυνεύοις ἀβασκαλλόμενος, δίκαιον ἡγησάμενος σοι ἀφα-
"σαφῆσαι τῷ προαγορεύσειν τῶν θεῶν. οὐκ ἔσθ' ὅπως
"οὐκ εὐθέως ἀπαλλαγή τέ σοι τῶνδε τῶν δεσμῶν παρέ-
"σαι, καὶ πρόσ[e] ὅτι μείζων ἀξιώματός τε καὶ
"δυνάμεως, ζηλωτός τε ἂν γένοιο πᾶσιν οἷς νῦν δι' οἵ-
"τινας τὰς τύχας σε λαμβάνουσιν· εὐδαίμων τε ἂν
"[e] παιδὸς τῷ τελευτῇ, [f] παισὶν οἷς εἶεν τὸν ὅλβον κατα-
"λειπόμενος. [g] μνημονεύειν δὲ ὁπότε εἰς αὖθις τὸν ὄρ-
"νιν θεάσαιο τοῦτον, πέντε ἡμέρας σοι τῷ τελευτῷ
"ἐσομένην. Ταῦτα πεπρόῤῥηται μὲν ἡμῖν ὑποσημαίνει
"σοι [h] τὸ θεῖον τὸ ἐξαποστεῖλαι τουτονὶ τὸν ὄρνιν. προ-
"γνώσῃ τε αὐτῷ σύνεσιν τὴν προγενομένην ὑποστερεῖν σε,
"ἄδικον ἡγησάμενον, ὅπως ὀφειλόμενος ἀγαθῶν μέλλοντος
"λυσιτελεῖν, ἐν ὀλίγῳ τὴν ἀχθηδόνα ὧν παρόντος πάθοις. μνή-
"μην δὲ [i] ποιεῖσθαι εἰς χεῖράς σε προσελθόντα ὧν εὐδαί-
"μονος, ᾗ ὧν καθ' ἡμᾶς διαφθειρομένων δυσχέραν ἢ ταυτῃ
"σώσεσθαι." ᾗ ὁ μὲν Γερμανὸς τοσάδε προφητῶν, εἰς τοσόνδε
ὤφλε γέλωτα ὑφ' Ἀγρίππα, ἐφ' ὅσον ἐν τοῖς ὕστερον [k] καλε-
φάνη θαυμάσαι ἄξιος. ἡ δὲ Ἀντωνία χαλεπῶς φέρουσα
[l] τὸν Ἀγρίππα τὴν δυσχέραν, [m] τὸ μὲν Τιβερίῳ περὶ αὐτῶν διαλέ-
γεσθαι, ἐργωδέστερον ἑώρα, ᾗ ἄλλως ἐπ' ἀπράκτοις γενησό-
μενον. εὑρίσκετο δ' αὐτῷ προσὼν Μάκρωνος, στρατιωτῶν τε
μετρίων ἀνδρῶν, οἳ παραφυλάξαι αὐτὸν ἐν φρουρίοις, ᾗ ἐκατο-
νταρχῶν ἐφεστηκότων τε ἐκείνοις ᾗ συνεῖναι ἐσομένων, λου-
τρά τε καθ' ἡμέραν συγχωρεῖσθαι, ᾗ ἀπελευθέρων ᾗ φίλων εἰσό-
δους, τήν τε ἄλλην ῥᾳστώνην ἣ τῷ σώματι γένοιτ' ἄν. εἰσιέναι
τε

a Τὸν διδυμέων *Vat.* & *Hen. à pr. m.* b Ἀποφυγῇ *Buſb.* c Διαιρεῖντο *Gall.* d Γλωσσάλγῳ *Buſb.* e Ita cum *Buſb. Vat.* & *Zonara.* ποσοῖς in *Editis Aliiſque.* f Παισὶν οἷς τὸν ὅλβον in *Editis.* παισὶν οἷς εἶεν τὸν ὅλβον *Vat.* Verum cum πᾶσιν οἷ εἶεν τὸν ὅλβον habeat *Buſb.* & *Epiphanius* in verſione ſua *divitias tuis filiis qui tibi nati fuerint relinques*: reſcribere non dubitarim, παισὶν οἷ εἶεν τὸν ὅλβον κατα-λειπόμενος. g Μνημόνευε *Buſb.* h Θεῖον τὸ ἐξαπ. *Vat.* & *Hen. à pr. m.* ᾗ Θεῖον τὸ *Buſb.* i Ποιεῖ εἰς χεῖρας σοι παρ. *Buſb.* k Καταφάνη τε θαύματος ἄξιον *Vat.* & *Hen. à pr. m.* ἐφάνη θαύματος ἄξιος *Buſb.* l Illa ᾗ Ἀχέρπα inſerui, auctoritate *Cod. Buſb.* & *Epiphanii.* m Τῷ μὲ Τιὸ. *Buſb.* * Is *ſcilicet* cui Agrippas in cuſtodiam traditus erat. nam eadem catena & militem & reum copulabat, teſte *Seneca*, Ep. 5. qua de re videſis *Briſſonium* de *Formulis*, l. 5. p. 474. *Edit. Francof.*

a Cum

τε ὡς αὐτὸν φίλος τε Σίλας, καὶ τ' ἀπελευθέρων Μαρσύας καὶ Στοιχὰς τροφὰς εἰσκομίζοντες ἃς ἔχαιρε, καὶ δι' ἐπιμελείας πάσης ἔχοντες, ἱματιά τε κομίζοντες ἐπὶ τοσαυτοῖσι τοῖς τόποις, ὁπότε νὺξ γένοιτο ὑπεστρώννυσαν αὐτῷ συμπράξει τῶν στρατιωτῶν, Μάκρωνος τοῦ στρατηγικοῦ. καὶ ταῦτα ἐπράσσετο ἐπὶ μῆνας ἕξ, καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀγρίππαν οὕτως εἶχε.

ad eum, Silas amicus, & è libertis Marſyas atque Stœchus, cibum ad comedendum afferentes quo delectabatur, omnemque erga ipſum officioſam ſedulitatem adhibentes. quin & ſtragula quaſi venalia apportantes, noctu ea ipſi ſubſternebant, militibus juſſu Macronis operam ſuam conferentibus. Atque hæc facta ſunt per ſex menſes, reſque Agrippæ ita ſe habebant.

η'. Τιβέριος δ' ἐπανελθὼν εἰς τὰς Καπρέας, ἐμαλακίζετο, τὰ μὲν πρῶτα μετρίως· ἐπιδόσης δ' εἰς τὸ μᾶλλον τῆς νόσου, πονηρὰς ἔχων [b] ἐπ' αὐτῷ τὰς ἐλπίδας, Εὔοδον, ὃς ἦν αὐτῷ τιμιώτατος τῶν ἀπελευθέρων, κελεύει τὰ τέκνα προσαγαγεῖν πρὸς αὐτόν· [c] χρῆζειν γὰρ ἀφικέσθαι, φησί, πρὸ λόγων πρὶν ἢ τελευτᾶν. ἦσαν δὲ αὐτῷ παῖδες γνήσιοι μὲν ὑπέτι, Δρῦσος γὰρ δή, ὁ μόνος αὐτῷ γεγονὼς, ἐτύγχανε τεθνεώς· υἱὸς δὲ τούτου κατέλειπτο Τιβέριος, ἐπικαλούμενος Γέμελλος, Γαΐου τε Γερμανικοῦ παῖς ἀδελφοῦ υἱὸς γεγονὼς, νεανίας τε ἤδη καὶ παιδείαν ἐκπεπονηκὼς ἐπὶ πλεῖστον, εὐνοίᾳ τε ὑπὲρ δήμου τιμώμενος, διὰ τὸν Γερμανικοῦ πατρὸς ἀρετήν. ἐπὶ μέγιστον γὰρ δή τινος ἦλθε τοῖς πολίταις τιμῆς, εὐσταθείᾳ τρόπου, ᾗ δεξιότητι ὁμιλεῖν ἀνεπαχθὴς ὤν, ᾗ τὰ ἀξίωσιν κλίνων [d] τῷ βούλεσθαι ἴσος πᾶσιν εἶ). ἐξ ὧν ὁ μόνοι ὁ δῆμος ᾗ ἡ βουλὴ μειζόνως ἦγον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑποτελῶν ἔθνῶν, οἱ μὲν ὁμιλητικότες ἁλισκόμενοι τῇ χάριτι τῆς ὁμιλίας, οἱ δὲ [e] πύσει τῆς ἐκείνου ἀφηγήσεως ἐκπλαγέντες. πένθος τε αὐτῷ τελεσθήσαντος πρώτοις πᾶσιν, ᾗ δεισιδαιμονίᾳ τῆς ἀρχῆς ἐπιψευδομένην τὴν συμφορὰν, λύπῃ δὲ ἀληθεῖ οἰκειουμένων, ἀφ' τὸ ἴδιον τυχεῖν ἑκάστοις τῶν μελάσεσιν αὐτῷ ὑπειλῆφθαι. ὅτε ἀνεπαχθὴς ὁμίλησε τοῖς ἀνθρώποις· ἐξ ὧν μέγα ὄφελος καὶ τῷ παιδὶ αὐτῷ πρὸς πᾶσι [g] κατελέλειπτο· τοῖς τε ἄλλοις καὶ μάλιστα τὸ στρατιωτικὸν ἦρτο, [h] αἱρετὸν ἀεὶ θέμενοι τὸ περὶ τῆς ἀρχῆς ἑκείνῳ περιγεγενημένης, εἰ δεήσοι καὶ τελευτᾶν.

8. Tiberius autem Capreas reverſus, primum quidem modice cœpit ægrotare, morbo vero ingraveſcente, cum de ſalute deſperaret, Euodum, quem ex omnibus libertis maximi faciebat, liberos ad ſe jubet adducere: ſe enim deſiderare, dicebat, ut eos ante obitum alloqueretur. Sui quidem non jam in vivis erant liberi, nam mortuus erat Druſus quem unicum habebat: verum filius hujus Tiberius ſupererat cognomine Gemellus, & Cajus Germanici fratris filius, jam adoleſcens, & doctrina liberaliter inſtitutus, & gratioſus apud populum ob Germanici patris virtutem. Hunc enim populus maximo in honore habuit, quod eſſet moribus bene temperatis, in alloquiis comis & affabilis, quodque princeps dignatione cum omnibus par eſſe voluerit. Quibus fiebat, ut tam ſenatus quam populus majorem in modum eum diligerent colerentque; atque etiam è ſingulis gentibus in provincias redactis, alii quidem ſuavitate ejus in congreſſu & colloquiis capti, alii vero, ubi auditione eorum narrationis ea acciperent. ipſoque mortuo luctum omnes ingentem prætulerunt, non * ex obſervantia in imperium ſimulate calamitatem lugentes, ſed ſincero mœrore eam ut ſuam deplorantes, quod unuſquiſque ejus mortem ſemetipſum propius attingere crediderit. Quæ res & filio ipſius plurimum profuerunt ad omnium benevolentiam conciliandam: interque alios maxime etiam milites adeo devincti tenebantur, ut in lucro deputarent vel mortem, ſi neceſſe eſſet, oppetere, modo ei imperium poſſent aſſerere.

De Tiberio Gemello & Cajo Germanici filio.

Germanicus populi deliciæ.

θ'. Ὁ δὲ Τιβέριος, Εὐόδῳ πρόσταγμα ποιησάμενος τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τὸν ἕω εἰσαγαγεῖν τοὺς παῖδας, εὐχῇ τοῖς πατρίοις θεοῖς σημεῖόν τι προφανὲς αὐτῷ δεῖξαι περὶ ᾗ ἡγεμονίαν διαδεξαμένῳ, αὐτόθεν μὲν πρὸ ἰδίᾳ τοῦ παιδὸς αὐτῷ καταλιπεῖν, μεῖζον δὲ δόξης τε καὶ βουλήσεως ᾗ αὐτῷ πεπιστευκὼς τοῦ Θεοῦ τὸ ἐπ' αὐτοῖς [k] ἐπιφανούμενον. οἰόμενος δ' ἂν αὐτῷ προσχήσειν ἐκεῖνον ἥξειν τῇ ἡγεμονίαν, ὃς ἂν τῇ ὑπὲρ ἀφίκοιτο πρὸς αὐτὸν πρότερος. ταῦτα διανοηθεὶς, πέμπει πρὸς ᾗ ἰσχυῇ τὸν παιδαγωγὸν, κελεύων ὑπὸ πρώτην [l] ὥραν ἄγειν τὸν [m] παῖδα πρὸς αὐτὸν, καταμελήσαντα πρατηγίας τὴν Θεὸν ὑπολαμβάνων. ὁ δ' ἀντιψηφίζεν αὐτῇ τῇ χειροβίᾳ. ὁ μὲν δὴ ταῦτ' ἐνθυμησάμενος, ἐπεὶ τάχιστα ἡμέρα ἦν, κελεύει τὸν Εὔοδον εἰσκαλεῖν τὸν παῖδα τὸν παρόντα πρότερον. ἐξελθὼν δ' ἐκεῖνος, καὶ τὸν Γάϊον προσ ᾗ δυσὶν καταλαβὼν ὁ γὰρ Τιβέριος

Augurium Tiberii de ſucceſſore.

9. Tunc autem Tiberius, cum Euodum juſſiſſet poſtridie filios ſummo mane ad ipſum adducere, Deos patrios precatur, ut eum qui in principatum ſucceſſurus eſſet, manifeſto aliquo indicio ſibi oſtenderent, id quidem modis omnibus agens ut nepoti ſuo imperium relinqueret, plus vero ſigno, quod Deus oſtenſurus eſſet, ſiſus, quam ſuæ ſententiæ aut voluntati. Auguriuin itaq; ei propoſitum erat, illi ceſſurum eſſe imperium qui ſequenti die ad ſe prior acceſſiſſet. Cum iſta ſecum reputaſſet, mittit ad nepotis ſui pædagogum, jubens ut prima luce puerum ad ipſum perduceret, †exiſtimans Deum inſuper habiturum eſſe imperatoris munus. Deus autem quod ille deſignavit irritum eſſe juſſit. Quippe cum is ita cogitaſſet, ubi illuxit, juſſit Euodum ut puerum qui prior adeſſet intro vocaret. Ille vero egreſſus, cum Cajum pro cubiculi foribus offendiſſet, (nam Tiberius nondum

a Cum ὁ στοιχὰς habeant *Codd. Gall.* & *Busb.* & *Stechens* occurrat in melioribus *Epiphanii* libris; placuit Στοιχὰς pro Σπυχὰς *Editorum* reſcribere. b Περὶ αὐτῷ *Busb.* c Χρῄζειν γὰρ ἀφικέσθαι σφίσι δ. λ. πρὶν τελευτᾶν *Busb.* d Ita lego cum *Cod. Busb.* ᾗ βούλεσθαι in *ceteris.* e Ita lego. πίστει in *libris.* f Μίγα ὄφελος ἀφ' τότων *Busb.* g Κατελείλειπτο *Hen.* h Αἱρετὸν ἀεὶ θέμενοι ᾗ θεὸν ᾗ *Vat.* & *Hen.* i Διαδεξομένῳ *Busb.* k Καταφανούμενον *Gall.* l Ἡμέραν *Busb.* & *Hen. d pr. m.* m Antea diſtinctum erat, παῖδα, ὃς αὐτὸν. * Quin & aliter verti poteſt, ſi τ' ἀρχῆς referatur ad συμφοράν. † Putans illa ſe numinis ſuperare ſententiam. *Epiphan.*

Cajus imperium præripit Tiberii nepoti.

nondum aderas, cibo ipſi tardiuſculè parato, atque Euodus plane neſciverat quid ſibi voluerit dominus) pater, inquit, te vocat, ſimulque eum introduxit. At Tiberius, ubi Caium aſpicit, tunc primum cogitare cœpit de Dei poteſtate, ſuumq; ſibi plane ereptum eſſe imperium, ut qui non amplius poſſet quod ſibi viſum eſt ſtatuere. Multis itaque & ſeipſum quidem deploravit, cui adempta erat poteſtas ratum faciendi quod jam ante decreverat, itemque Tiberium nepotem ſuum, ut qui ex augurio acto & omni de ſpe imperii deciderit, vitæq; diſcrimen adiret, quod foret ut ejus ſalus ab aliis iiſq; potentioribus penderet, qui non ferendum cenſebunt, ut vitam cum illis ageret, nihil ipſi profutura cognatione, quem metuet ſimul & odio habebit rerum dominus, partim quod proximus ſit imperio, partim quod pro incolumitate utque rerum potiatur inſidias contra tendere non deſinet. Erat autem Tiberius maxime addictus prædictionibus ex natalitiis; ad eas quæ feliciter evenerant vitam exigens, magis quam ii qui ſe totos huic rei dediderant: adeo ut Galbam aliquando ad ipſum venientem conſpicatus, ad quoſdam ei maxime neceſſarios dixerit, ecce homo qui Romanorum imperio aliquando erit honoratus. atque ille maxime omnium ex imperatoribus omni quod vel affine erat vaticinationibus credendum eſſe ratus, eo quod eum *aliquoties* non fefellerint, eas in rebus agendis adhibuit. Et tunc in anguſtiis erat propter eventum qui acciderat, graviter dolens ac ſi nepos jam exſtinctus eſſet, & ſemetipſum accuſans quod de venturis ſolicitus augurio uti voluiſſet. cum enim ſibi, à mœrore vacuo, liceret è vita excedere futurorum ignoratione, *jam* de ſe *plane* actum eſſe, ut qui moriturus eſſet cum præſenſione malorum quæ ſibi chariſſimis eventura erant. Quatuvis autem conturbatus erat, quod inopinato adeo alii, quam ipſe voluerit, imperii vices habituri ſint, Cajo tamen invitus & præter voluntatem dixit, "Fili, etſi Tiberius mihi te "genere propinquior ſit, ego tamen & meo "pte judicio & Deorum ſuffragiis tibi in ma"nus trado Romanorum imperium. te vero "oro atque obſecro, ne ei admotus obliviſca"ris aut meæ benevolentiæ, qui te in tantæ di"gnitatis faſtigium provexi, aut tuæ cum Ti"berio cognationis; ſed, intelligens quod Diis "volentibus & ſecundum eos tantorum bene"ficiorum tibi auctor fuerim, gratiam mihi "referas pro mea ad iſta propenſa voluntate, "Tiberiiique ut cognati rationem habeas: præ"tereaque ſcias, quod ſuperſtes Tiberius tibi "erit imperii ſimul & ſalutis propugnaculum, "interitus vero illius calamitatum origo. peri"culoſa enim ſolitudo in ejuſmodi rerum celſi"tudine conſtitutis; nec Dii inulta patientur "quæ præter jus faſque perpetrata legem de"leant alia agere præcipientem.". Iſta quidem

Tiberius genethliacis deditus.

Cajo imperium & Tiberium Genelii commendat.

ὁ περὶῶ μαντεύμ. τῆς τροφῆς αὐτῷ γιομένης, ᵃ ἦλθεν δ' ὁ Εὔοδος οὐδὲν ὧν ἐβούλετο ὁ δεσπότης· καλεῖ σε, φησὶν, ὁ πατὴρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτόν. Τιβέριος δ' ὡς ἤσθετο Γάϊον, τότε πρῶτον ᵇ εἰς ἐπίνοιαν ἐλθὼν τῆς θείας τ' ἐξουσίας, καὶ ἃ κατ' αὐτὸν ἡγεμονίαν παντελῶς ᶜ ἀφῃρημένην, ὑπερῆν οἷς ᵈ ψηφίσιτο δυνάμεως ἐκεῖθεν αὐτῷ μὴ παραγενομένης. πολλὰ δὴ ᵉ κατωλοφύρατο, αὐτὸν μὲ δ' ἐφ' οἷς προβουλεύσῃ κυρῖν ᶠ ἀφῃρημένον δ κράτος, Τιβέριον δὲ τ' ὑποπτεύοντα, ὡς τῆς τε Ρωμαίων ἀρχῆς ὁμῶς ἁμαρτοι καὶ τ σωτηρίας κεχωρημένον, ἁμὰ δ' ἐπ' ἄλλοις χρειοσύνοις δὲν ἀνεκτὸν ᵍ εἰσηγησαμένων τ' συναναστροφὴν ʰ κεῖσθαι τ σωτηρίαν, αὐτῷ δ' μὴ συγγενῆς ἀφελεῖν δυναμένῳ, φόβῳ τε καὶ μίσῳ δ' ἐφεστηκότος χρησομένῳ πρὸς αὐτὸν, τὰ μὲν ὡς προσηκόντως τῇ ἀρχῇ, τὰ δ' ὡς ἀντιπράττειν ὑπὲρ τε τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἀντιλήψεως τῶν πραγμάτων μὴ ἀφεσόμενον. ἦν δὲ καὶ γενεθλιαλογίᾳ Τιβέριος τὰ μάλιστα προσκείμενος, ⁱ κατὰ τὰ κατορθώματα αὐτῆς μειζόνως τῶν εἰς τόδε ἀνακειμένων ἐχόντως τὸν βίον ᵏ ἐξηγμένον. Γάλβαν οὖν ποτε ἰδόντα μόλον ὡς αὐτὸν εἰσιόντα, φησὶ πρὸς τοὺς ὑπιτιδεστάτους αὐτῷ, ὡς προγένοιτο ἀνὴρ τῇ Ρωμαίων ˡ ποτὲ πιμπόμενον ἡγεμονίᾳ. τά τε πάντα μαντείων ὁπόσοις ἐχόμενος πίθανὰ ἡγούμενον ἡγεμόνων μάλιστα ἀνὴρ ὕτος, ἔτι τῷ ἐπαληθεύοντα αὐτὸν ἐπὶ τοῖς προγεγονόσιν ἐχρῆτο αὐταῖς. καὶ τότε δὲ χαλεποῖς ἐῶ σκυτυχίαι τοῦ γεγονότος, ὡς ἐπ' ὀπολωλότι τῷ υἱεῖ τῷ παιδὸς ἀχθεινὸς ᵐ ἀφηπτήμενον, καὶ κατάμεμψιν αὐτῷ ποιούμενον, ὡσὰτω οἰόπονοι προμηθὲς. παρὸν γὰρ αὐτῷ λύτης ἀπηλλαγμένῳ τελευτᾶν ἀμαθίᾳ τῶν ἐσομένων, ἀφθείρεσθαι τῷ προγεγονότος τοῦ ἐσομένου δυσχερῶν τῷ φιλτάτων τελευτᾶν. καίτοι δὲ σκυτοπραγμένον τῇ τοῦ δόξαν τῆς ἀρχῆς εἰς ὃς ὅλε ἤθελον προσόδα, ἄκων τε καὶ μὴ βουλόμενον φησὶ γῶν πρὸς τὸν Γάϊον, "ὦ παῖ, καί σοι μοὶ συγγενεστέρου Τιβερίου ἢ κατὰ σὲ ὄντα, δόξῃ τε τῇ ἐμαυτῷ, καὶ ⁿ ᾧ "ὁμοψήφῳ ἐπ' αὐτῇ τ θεῶν, σοὶ φέρων ἐγχειρίζω τ Ρωμαίων ἡγεμονίαν. ᵒ ἀξιῶ δὲ σε μηδὲν ἀμνημονεῖν, ὁμοῖ"λησαι αὐτῇ, μήτε εὐνοίας τῆς ἐμῆς, ἃς εἰς τοσόνδε "σε ἀξιώματος καθίστημι μεγέθος, μήτε δ' πρὸς Τι"βέριον συγγενῆς, ἀλλ' ὀπιζόμενον, ὡς αὐτός τε τοῖς θεοῖς "καὶ μετ' αὐτὸς τοιῶνδε σοὶ καθαστήκω ἀγαθῶν πρε"πτὴς, ἀμείβεσθαί μοι δ ἐπ' αὐτοῖς προθύμου, καὶ ἅμα "Τιβερίου φροντίσαι δεῖ τὴν συγγένειαν· ἄλλως τε γι"νώσκων ὡς τεῖχος σοὶ καὶ τῆς ἀρχῆς ὁμῶς καὶ τῆς σωτη"ρίας πρεῖον γίνοιτο δὲ Τιβέριος, φεύγων δὲ τὸ δυσ"χὲς μεθιστάμενος. αἵ τε χαλεπωτάτους ὀπιπλήσσων τοῖς "εἰς τελευτὴν πραγμάτων ὄγκοι ᵖ καταπαύσει, ᵍ καὶ "θεοῖς ὐκ ἀτιμώρητα ὁπόσα παρὰ δίκην πραττόμενα ὁρᾷ "τις δ' ἡμᾶς ὃ ἑτέρως προέσεται παραχαλῶν." ταῦτα μὲ ὁ Τιβέ-

ᵃ Ita lego cum *Cod. Busb.* ſavente aliquantulum *Epiphanio.* antea erat, χαιμένης, ἦλθε δὲ ἀλλ' ὧν ἐβούλετο. ᵇ Εἰς ἔννοιαν *Busb.* ᶜ Ita diſtinxi, cum in *Editis* eſſet ἀφῃρημένον ἐπικυρῶν οἷς ψηφίσατο, δυνάμεως &c. ᵈ Ψηφίσατο *Gall.* ᵉ Ita *Busb.* & *Epiphan.* κατολοφυράμενον in *cæteris.* ᶠ Αφῃρημένῳ *Vat.* ᵍ Ita pro εἰσηγησαμένων vel εἰσηγησαμένῳ ut in *Editis Aliiſque.* ʰ Hoc modo diſtinxi. prius erat, κεῖσθαι, τῶν σωτηρίαν αὐτῷ δ μὴ &c. ⁱ Ita legendum cenſui levicula cum mutatione. antea erat, ἐν κατορθώμασι αὐτῆ μειζόνως τ. ἰ. τ. ἀ. ἐκόντων τ. β. ἐξηγμένον. nullo plane ſenſu. ᵏ Κατεξηνεγκότα *Vat.* & *Hen.* à pr. m. κατεξηνεγκὼν *Gall.* ˡ Sic *Busb.* ποτὲ πιμπόμενος in *Editis Aliiſque.* ᵐ Διακείμενος *Busb.* ⁿ Τῇ ὁμοψήφῳ *Busb.* ᵒ Αξιῶ τε σὲ μὴ ἀμνημονεῖν *Busb.*

ᵖ Ita lego. καπαίσειν in *libris.* ᵍ Οὐ γὰρ ἀτιμώρητα τοῖς θεοῖς *Busb.*

ὁ Τιβέριος ἔλεγεν, ὑμῖν μὲν πιθανὸς ὢν τῷ Γαΐῳ καὶ τῷ ὑποχουμένῳ· ἀλλὰ καταξαὶς εἰς τὴν ἀρχὴν, τόν τε Τιβέριον μαντείας [a] αἱρεῖται τὰς ἐκείνου, καὶ τὸν, ὑπὸ βουλῶν [b] ἐπ' αὐτὸν συντεθεισῶν, μετ' οὐ πολὺ τελευτᾷ.

Cajus Tiberium nepotem Tiberii tollit.

loquutus est Tiberius, haud tamen Cajo persuadebat, licet ita facturum recipiebat: sed in imperio collocatus, & Tiberium *Tiberii nepotem* juxta illius præsagium tollit, & ipse non multo post ex insidiis in semet structis interemptus est.

ι'. Τιβέριος δὲ [c] τότε μὲν Γάϊον ἀποδείξας ἀφόδρα τὰς ἡγεμονίας, ὀλίγας ὑπερθέσθαι ἡμέρας, ἔφασκε, καὶ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν [d] ἡμέρας τρεῖς καὶ πέντε μῆνας, πρὸς ἑαυτοῦ δυοῖν καὶ εἴκοσι. Γάιος δὲ ἦν αὐτοκράτωρ τέταρτος. [e] Ῥωμαῖοι μὲν δὴ, πύσει τῆς Τιβερίου τελευτῆς, εὐφραίνοντο μὲν τῷ ἀγαθῷ τῆς ἀγγελίας· ὑμῖν μὲν πιστεύειν γε θάρσος ἦν αὐτοῖς, ὑπὸ μὴ βούλεσθαι, [f] πρὸς πολλῶν γὰρ ἂν ἐτίμησαν χρημάτων τὸ ἐπαληθεῦσαν τοὺς λόγους, δέει δὲ μὴ ψεύδους τῆς ἀγγελίας γενομένης προεξαναλώσαντες ὑπὲρ ὧν ὑμῖν χάρματος, εἶτ' [g] ἀπόλοιντο ἀφθονίας αὐτοῖς γενομένης. πλεῖστα γὰρ ἀνὴρ εἷς ἅπας Ῥωμαίοις τοὺς εὐπατρίδας εἰργάσατο δεινὰ, δυσόργητος ὑπὲρ πᾶσιν ὤν, καὶ ἀνήκεστος εἰς τὸ ἐργάζεσθαι καταξαὶς, εἰ καὶ χρεὼς λόγου τὴν αἰτίαν ἐπανέλοιτο τοῦ μισεῖν, καὶ ὑπὲρ πᾶσι μὲν οἷς κείνοιεν ἐξαγριῶν φύσιν ἔχων, οἷς θάνατόν τε καὶ τὴν κυφοτάτην ἀναπηδεῖς τὴν ζημίαν. ὥστε ἡδονῇ τε ἐπ' αὐτοῖς λόγοις φέροντες τὴν ἀκρόασιν, εἰς ὅσον ἐβούλοντο ἀπολαύσασι χρῆσθαι ἐκεκώλυντο δείμασι κακῶν, ἃ προσωκεῖτο ψευσθεῖσι τῆς ἐλπίδος. Μαρσύας δὲ τοῦ Ἀγρίππου ὁ ἀπελεύθερος, πυθόμενος [h] Τιβερίου τὴν τελευτὴν, [i] ἔθει δρομαῖος [k] τῷ Ἀγρίππᾳ [l] ἀγγελιάμενος. καὶ καταλαβὼν ἐν ἐξόδοις ὄντα εἰς τὸ βαλανεῖον, συνθέσας πρὸς αὐτὸν, γλώσσῃ τῇ Ἑβραΐδι, [m] πέθηκεν ὁ λέων, φησίν. ὁ δὲ συνέσεώς τε τοῦ λόγου ποιησάμενος, καὶ χάρματι τῷ ἐπ' αὐτῷ προενεχθεὶς, "ἀλλά σοι "τὰ ἁπάντων καὶ τὰ ὅτι τῶνδε εὐαγγελίας χάριτες ἐν ἐμοὶ "παντοίαις "γένοιτ', μόνον ἂν ἀληθῆ τὰ λεγόμενα εἴη." καὶ ὁ ἑκατοντάρχης, ὅς γε τῇ φυλακῇ ἐφειστήκει τοῦ Ἀγρίππα, θεώμενος τὴν τε προθυμίαν μεθ' οἵας ὁ Μαρσύας ἀφίκετο, καὶ τὸ ἐκ τῶν λόγων χάρμα [o] Ἀγρίππα συνελθὸν, ἐπιστοπίσας τινὰ γενέσθαι τῶν λόγων, [p] ἤρετο σφᾶς περὶ τοῦ λόγου τοῦ ἐφεστηκότος. οἱ δὲ τέως μὲν παρέτρεπον, ἐγκειμένῳ δὲ ἀποσημαίνει ὁ Ἀγρίππας, ἤδη γὰρ φίλος ἦν, μηδὲν ὀκνιάσας. ὁ δὲ ἐκοινῶτό τε τῇ ἡδονῇ τοῦ λόγου, διὰ ὃ εἰς ἀγαθὰ τῷ Ἀγρίππᾳ φέρειν, προσέπιθέν τε αὐτῷ δεῖπνον. [q] εὐωχημένῳ δ' αὐτῷ, καὶ τοῦ πότου προϊόντος, παρῆν τις λέγων, ζῆν τε τὸν Τιβέριον, καὶ ὀλίγων ἡμερῶν ἐπανήξειν εἰς τὴν πόλιν. καὶ ὁ ἑκατοντάρχης δεινῶς θορυβηθεὶς τῷ λόγῳ, [r] ἀφ' ὃ εἰς θάνατον ἀνακείμενα παραχήνας, δεσμώτην τε καὶ ἐπ' ἀγγελίᾳ θανάτου Καίσαρος συνδιπτᾶσθαι μετὰ χάρματος,

Ex Tiberii morte magna populi lætitia.

10. At Tiberius, cum eo tempore Cajum principatus successorem declarasset, paucis diebus *huic rei* superstes vita decessit, postquam imperium tenuisset annos duos & viginti, ac præterea menses quinque & dies tres. Cajus autem quartus *Romanorum* erat imperator. Cumque Romanis quidem de morte Tiberii allatum esset, ex bono nuncio in sinu gaudebant, vix tamen ausi sunt inducere animum ut crederent, non quod id *magnopere* non vellent, nam verum esse quod nunciaretur vel ingenti pecunia redemptum irent; sed quod vererentur ne vano rumore ante tempus excitati gaudium suum proderent, deinde accusatione in eos instituta male perirent. Ille enim unus omnium patriciis Romanis mala quamplurima intulerat: homo ex qualibet re iracundia inflammatus, & qui ab ea exercenda cohiberi non potuit, etiamsi odii in aliquem temere causam arripuisset, & natura quidem proclivis ad sæviendum pro arbitrio, mortemque vel levissimorum supplicium constituens. adeo ut cum rumorem de eo sparsum libentissime audirent, lætitia perfrui quantum vellent inhibiti fuerint malorum metu, quæ frustrata spe ante oculos versabantur. Marsyas vero Agrippæ libertus, audita Tiberii morte, contento cursu Agrippæ nunciatum properabat; cumque ipsum forte offendisset in via quæ duceret in balneum, admoto ei capite, sermone Hebraïco, mortuus est, inquit, leo. Ille vero, cum probe norit quid sibi vellet istis verbis, & inde lætitia gestiret, "at tibi, inquit, tum "pro cæteris officiis, tum pro læto hoc nuncio, "gratias omnes & ago & habeo, modo vera sint "quæ nuncias." Tum centurio, qui præerat custodiæ Agripppæ; cum animadvertisset qua festinatione accederet Marsyas, & quantum gaudii ex illius verbis obortum esset Agrippæ, suspicatus sermonem illis fuisse de re nova, *protinus* eos interrogavit, de sermonibus quos inter se conferrent. Illi vero primum quidem diverticula quærebant, cum autem instaret *centurio*, Agrippa ei, ut qui jam amicus esset, sine mora omnia aperit. Atque ille ex iis voluptate cum eo communi fruebatur, quod in rem facerent Agrippæ; eique epulas apposuit. Cum autem iis adhiberetur, & meliuscule biberent, aderat quidam, nuncians Tiberium vivere, & eis paucos dies in urbem reversurum esse. Tunc centurio his verbis graviter turbatus, quod ea fecerat ex quibus vitæ discrimen adiret, ut qui morte Cæsaris audita hilariter cum vincto epularetur,

Marsyas Agrippæ Tiberii mortem nuncias.

Rumor it Tiberium adhuc vivere.

a Αἱρεῖται *Busb.* forsan αἱρεῖ ταῖς. *b* Ἐπ' αὐτοῦ *Busb.* *c* Illud τότε è *Cod. Busb.* & *Epiphan.* *d* Cn Acerronio Proculo & C. Pontio Nigrino Coss. mortem obiit XVII. Kal. Apr. (*Suet. Tib. c. 73. Tacit. Ann.* VI. 50.) seu potius VII. sive Martis die XXVI. quum post Augusti excessum imperasset annos XXII. menses VII. dies VII. ut refert *Dio* in fine libri 58. non menses V. dies III. ut hic loci. nec menses VI. dies III. ut in *lib. 2. de Bello.* *Usserius* in *Annalibus* ad A. M 4750. *Zonaras*, qui *Josephum* solet exscribere, habet μῆνας ἑπτὰ καὶ ἡμέρας ἴσας. Videsis *Pagi Criticam* ad *Baron.* p. 29. *e* Ῥωμαίοις ἧκε μὲν πύσις τῆς Τ. τ. εὐφραίνοντό τε τῷ ἀγαθῷ τ. ἀ. ὑ μὴ ἐπίστευον. ὑ τῷ μὴ β. *Busb.* *f* Illud πρὸς non agnoscit *Busb.* qui mox habet ἐτιμήσαντο, & dein ἐπαληθεῦσαν. *g* Ita *Busb.* ἀπόλοιντο in *cæteris.* *h* Τοῦ Τιβερίου *Busb.* *i* Ὡθεῖτο *Busb.* *k* Ita cum *Cod. Busb.* τὸν Ἀγρίππαν in *cæteris.* *l* Est qui malit ἀγγελιάμενος. nihil tamen mutare volui, licet simplex ἀγγελιάζομαι, à quo ἀγγελιάμαι, raro occurrat. *m* Familiare erat Judæis tyrannice dominantes appellare *Leones*, ut constat ex 2 *Tim.* c. 4. v. 17. *Esth.* c. 14. v. 13. & *Ezech.* c. 19. Videsis *Grotium* ad 2 *Tim.* c. 4. v. 17. & *L. Cappellum* in *Spicilegio* ad *Tim.* loco citato. *n* Illud ἂν è *Cod. Busb.* qui etiam γένοιτο habet. *o* Τῷ Ἀγρίππᾳ *Vat. p. Al.* εἶρετο. *q* Εὐωχημένων δ' αὐτῶν *Busb.* *r* Ὡς εἰς θάνατον ἀνακείμενα παραχάς *Busb.* *f* Αὐτοκράτορος συνδιατριβόμενος *Busb.*

Agrippa arctiorem in custodiam datur.

laretur, Agrippam lectulo deturbat, dicitque; "Tu me impune, ut existimasti, falles mentitus "mortem imperatoris, & non capite lues hanc "linguæ petulantiam?" His dictis, Agrippam, quem prius solverat, vinciri jubet, & accuratiorem ei quam antea custodiam adhibet. atque eam noctem Agrippa in his malis exegit: postridie vero rumor in urbe de Tiberii morte increbruit, nec ab ea divulganda jam refugerunt homines, quibusdam etiam *hac de causa* sacra facientibus; moxque allatæ sunt à Cajo literæ, alteræ ad senatum quibus Tiberii mortem significabat seque in *defuncti* imperium succesisse, alteræ ad Pisonem urbi præfectum, quæ & hoc ipsum nunciarunt, jusseruntque Agrippam è militum custodia in eas ædes transferri quas habitabat antequam vinciretur: adeo ut vacuus à timore in posterum illic ageret. nam in custodia quidem servabatur, ita tamen ut remissius haberetur viveretque. At Cajus, postquam Romam venit; perducto secum Tiberii corpore, more patrio magnifice eum sepelivit, voluitque eadem die Agrippam è vinculis dimisisse, nisi ei obstitisset Antonia, minime quidem ex odio in vinctum, sed ut decori quod ad Cajum attinet ratio haberetur: ne, si confestim solveret quem ille vinxerat, cum lætitia nuncium Tiberii mortis accepisse videretur. Veruntamen non multis post diebus, domum ad se accersitum tonderi, vestemque mutare jubet: imposito deinde in ejus caput diademate, tetrarchiæ, quæ Philippi fuerat, regem constituit, adjecta etiam Lysaniæ tetrarchia, & auream catenam pro ferrea ei dedit pari pondere. Marullum autem misit, qui equitum magister esset in Judæa.

Cajus senatui & Pisoni significat mortem Tiberii.

Cajus Agrippam vinculis solvit, regemque creat.

Agrippa in regnum suum navigat.

11. Anno autem Caji Cæsaris imperii secundo petiit Agrippa, id sibi concedi ut in regnum suum ejus ordinandi gratia navigaret, ea lege ut, cum omnia quo oportet modo composuisset, ad eum reverteretur. Et permittente imperatore patriam petebat, & præter exspectationem rex ab omnibus conspectus est, quantaque esset fortunæ potestas ostendebat hominibus, qui secum reputarent superiorem ejus egestatem præsentemque felicitatem. Et alii quidem beatum prædicabant, quod de spe sua non deciderit; alii vero vix poterant animum inducere, ut rem ita esse crederent.

ἀπωθεῖ τ Αγρίππαν ϑ κλινιδίῳ· χ, "ἤπυ, φησίν, λήσφν με "ὑπονοεῖς θάνατον ϑ αὐτοκράτορος κεκλῳσάμβνος, ἀλλ' ϑ "κεφαλῇ τῇ σῇ τῦτον [a] ἀναμαξάμβνος τ λόγον;" Ταῦτα εἰπὼν [b] κελεύει δῆσαι τ Αγρίππαν, λευκὼς πρότερον αὐτὸν, φυλακλώ τε ἀκριβεστέραι [c] αὖϑ ἢ πρότερον κεῖσϑαι· χ νύκτα μὲ ἐκείνην ὁ Αγρίππας ἐν τοιούτοις ἦν κακοῖς· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ λόγος τε [d] πλείων ἦν κτ' τ πόλιν ἰσχυροζόμβνος ὅτι τῇ τελευτῇ ϑ Τιβερίϑ, ἐθαῤῥῦν τε οἱ ἄνθρωποι φανερῶς ἤδη· ϑυλεῶν, καί τινες καὶ ϑυσίας ἐπετέλβν, ὅτι-
10 σολαί τε ἀφίκοντο πρὸς ϑ Γαΐϑ, ἡ μὲ πρὸς τ σύγκλητον ϑ Τιβερίϑ ἀφασαφοῦσα [e] τ τελβτὴν χ τ αὖϑ πρὸς ἀπάλλη-ψιν τ ἡγεμονίας γενομένην, ἡ δὲ πρὸς [f] Πίσωνα τ φύλακα τ πόλεως, τῦτό τε ἀγορεύσα, χ τ Αγρίππαν ἐκέλβσεν ἐκ ϑ σρατοπέδϑ μεταστῆσαι εἰς τ [g] οἰκίαν ἐν ᾗ
15 [i] πρότερον ἡ δεσμοφυλακὴ δίαιταν εἶχεν· [k] ὥστε τὸ λοιπὸν ἦγε τὰ πρὸς αὐτῆς. φυλακὴ μὲ γὰ χ τήρησις ἦν, μετ μέντοι ἀνέσεως τ εἰς τ δίαιταν. Γάϊος δ' ὡς [l] ὅτι Ρώμλω παρῆν, ἄγων ϑ Τιβερίϑ τὸ σῶμα, ταφάς τε αὖϑ ποιεῖται πολυτελεῖς νόμοις τοῖς πατρίοις, Αγρίππαν δὲ ἀυθημε-
20 ρὸν λύειν ὄντα πρόθυμον, κώλυμα Αντωνία ἦν, [m] ϑ τι μισῇ ὑπὸ πρὸς τ δεδεμένον, πρμηθεία δὲ ϑ Γαΐϑ εὐσεβεστῆς, μὴ δόξαι ἀπαρρίζω ἡδονῇ δεχομένϑ τ Τιβερίϑ μετάστασιν, ἄνδρα ὑπ' ἐκείνϑ δεδεμένον λύων ἐκ ϑ ὀξέως. διελθόντων μέντοι ϑ πολλῶν ἡμερῶν, μεταπεμψάμβνος αὐτὸν
25 εἰς τ οἶκον, ἀποκείρῃ τε αὐτὸν, χ μεταμφιέννυσιν· εἶτα δὲ διάδημα πρσιτίθησι τῇ κεφαλῇ, χ βασιλέα καθίστησιν αὐτὸν τ Φιλίππϑ τετραρχίας, [n] δωρησάμβνος αὐτῷ χ τ Αυσα-
νίϑ τετραρχίαν, ἀλλάττῃ τε τῇ σιδηρᾷ ἁλύσῳ χρυσῆν ἰσόσαθμον. ἱππαρχην δὲ Ρ'ὠμαίας ἐκπέμπει Μάρυλλον.

Agrippa in regnum suum navigat.

ια'. Δευτέρῳ δὲ ἔτει τ Γαΐϑ Καίσαρος ἡγεμονίας, Αγρίππας ἠξίϑ συγχώρησιν αὐτῷ γενέσϑαι πλεῦσαι πρὸς, τλύ τε ἀρχλὺ καταστήσασϑαι, χ τὰ ἄλλα εἰς δέον οἰκονομησαμβνῳ ἐπανιέναι. χ συγχωρησάντος ϑ αὐτοκράτορος παρῆν, πρὸ ἐλπίδας τε ὤφθη πᾶσι βασιλεύς, πολλήν τε τ τύχης ἐπεδείκνυεν ὅτι τοῖς ἀνθρώποις τ ἐξουσίαν τοῖς θεωρῦσιν οὐ λογισμῶν ἐποίας τε τ προτέρων χὰ τῦ τὸ παρόντι εὐδαίμονος. χὰ ὁ μὲ ἐμακάριζον ϑ μὴ ἁμαρτίᾳ [q] χρησαμβνϑ τ ἐλπίδων· ὁ δ' ὑπὸ ἀπιστίας πρὸς τῶν γεγονότων ἦσαν.

IX. **CAP. VIII.** ΚΕΦ. η'. ϑ'.

Quomodo Herodes tetrarcha in exsilium missus est.

Ὡς Ηρώδης τετράρχης ἐξωρίσθη.

Herodias Agrippæ fratris honoribus invidet.

HErodias autem Agrippæ soror, conjux Herodis tetrarchæ Galilææ atque Perææ, *invidebat fratri hanc potentiam, quod eum in celsiore honoris sede, quam maritum suum, collocatum cerneret, & quod *de provincia* quidem cum fuga discesserit, non

Ηρωδιὰς δ' ἡ ἀδελφὴ ϑ Αγρίππϑ, συνοικῦσα Ηρώδῃ, τετράρχῃ δὲ ὄντος τῦ Γαλιλαίας χὰ Περαίας, φθόνῳ τἀδελφῷ τλὺ ἐξουσίαν ἐδέχετο, ὁρῶσα τὸ πολὺ μείζονι ἀξιώματι γεγενημένον ἀνδρὸς τῆ αὐτῆς, ἀφ' ὃ φυγῇ μὲ τότε ποιήσασϑαι τ ἔξοδον, ἀφαλῦσαι

a Αναμαξόμενον *Gall.* *b* Κελεύει δῆσαι, αὐτὸν ἤδη λελυκὼς *Busb.* *c* Η πρότερον αὐτῆ καθίσταται *Vat. & Hen. à pr. m.* αὐτῆ ἢ πρ. καθιστᾷ *Busb.* *d* Πλειόνων *Busb.* *e* Θρυλεῖτο *Busb.* Ῥυμαῖοι *Gall.* *f* Τὸν Γάϊστον *Busb.* *g* Πείσωνα *Busb.* *h* Sic *Busb. & Epiphan.* οἰκείαν in *reliquis.* *i* Πρόσθεν ϑ δεσμοφυλακή *Busb.* *k* Ita *Vat. Busb. & Epiphan.* ὥστε in *Editis Aliisque.* *l* Επὶ Ρώμης *Busb.* *m* Ita etiam *Epiphan.* ὁ πμήσει τῇ πρὸς τ δ. *Vat. & Hen. à pr. m.* *n* Δωρησάμβνον retscribendum esse monuit Cl. *Petitus* in *Animadv.* ἀνεκδότους, tom. 3. p. 238. utpote quod Lysaniæ tetrarchiam non dederit Cajus, sed se daturum promiserit, id quod postea præstitit Claudius, ut constat ex l. 19. c. 4. Non tamen opus est quidquam in textu mutare, cum familiare sit huic auctori (id quod etiam in *Polybio* observavit Casaubonus) *aoristα* ponere pro *futuris.* *o* Ita quidem & *Epiphan.* forsan tamen ἐπιεχὲς legendum. *p* Εκ τ *Busb.* *q* Χρησαμβνϑ *Busb.* * Potestatem fratris ex invidia non ferebat, *Epiphan.*

a Ita

λῦσαι τὰ χρέα μὴ δυναίμενον, κἀθοδον δὲ μετ' ἀξιώματος, καὶ ὅπως πολλῆ σὺν εὐδαίμονος. [a] ἐλυπεῖτο δ' ὃν καὶ βαρέως ἔφερε [b] τῇ ὅτι τοσοῦτον μεταβολῇ, καὶ μάλιστα ὁπότε θεάσαιτο μὴ τὰ εἰωθότων ἀγαθῶν ἐπιφοιτῶντα τοῖς πλήθεσιν, [c] ὑπικρύπτεσθαι δὲ οὐκ ἠνείχετο τὴν δυσχέρειαν τοῦ φθόνου, ἀλλὰ τὸν ἄνδρα ἐξῆρε, κελεύουσα ὅτι ἡ Ρωμῆς πλεῖν ὅτι μνηστεία τὸν ἴσον. "ὃ "γὰρ ἀνεκτὸν εἶ), φησί, τὸ ζῆν, εἰ Ἀγρίππας Ἀριστοβούλου μὲν "υἱὸς ὢν, θανεῖν ὑπὸ πατρὸς κατηγωσμένου, πενίᾳ δὲ "ἀπόρῳ συνῶν, ὡς πλέως ὑπὸ ὀφειλετῶν ἀναλωθῆναι τὰ "ὑπ' ἐφ' ἡμέρας, φυγῇ δὲ τὸν δεδανεικότων τὸν πλοῦν πε- "ποιημένου, ἐπανελθόντα βασιλεύς, αὐτὸς δὲ γε ὢν "παῖς βασιλέως, καὶ τοῦ συγγενοῦς τῆς ἀρχῆς καλοῦντος "αὐτὸν ὅτι μεταποιήσει τῶν ἴσων, καθήζοιτο ἀγαπῶν ἐν "ἰδιωτείᾳ ζῆν βίον. Ἀλλ' εἰ καὶ πρότερόν γε, Ἡρῴδη, "μηδὲν ἐλύπει σε ὃ ἐν ἐλάσσονι τιμῇ πατρὸς ὢν γέγονας "(εἶ), νῦν γοῦν ὀρέχθητι συγγενοῦς ἀξιώματος· μηδὲ ὑπό- "μενε ἡσσᾶσθαι πρόχειρα τιμῆς ἀνδρί, πλοῦτον πλεονε- "κτικὸν τὸν σὸν, μηδὲ πενίαν ἀποφύγῃς τὴν ἐκείνου, τῆς "ἡμετέρας εὐπρεπείας ἀρετῇ μᾶλλον χρῆσθαι δυναμένῳ, "μηδὲ δουλεύειν ἀνεπαίσχυντον ἡγοῦ τὴν χθὲς καὶ πρώην "ἐλεῷ τῷ σῷ ζηλωθεῖσαν. Ἀλλ' ὅτι ἡ Ρώμης ἴσω- "μεν, καὶ μήτε πόνου φειδώ τις ἔστω, μήτε ἀργυρίου δα- "πάνης καὶ χρυσίου, ζῆλος τὸ μὴ ἐπ' ὀδαμινοῖς σὺ βελ- "τίοσιν γενέσθαι τιμῶ τήρησιν αὐτῶν ἀναλώσεως [d] ἢ ὅτι "κτήσει βασιλείας ἐσομένης.

valens debita diſſolvere, reverſus autem eſſet dignitate auctus, adeoque multa felicitate. Itaque dolebat, graviterque ferebat tantam *rerum* mutationem; maximeque cum illum vidiſſet regiis inſignibus ornatum per turbas invehi, non *amplius* ſuſtinuit *invidiæ ſuæ infelicitatem clam habere, ſed virum exſtimulavit ſuo hortatu ut Romam navigaret paremque honorem ambiret. "Sibi enim vitam non vi- "talem eſſe, dicebat, ſi Agrippa Ariſtobuli, à "patre morte multati, filius, & cum extrema "inopia conflictatus, ut omnino ei ad victum "quotidianum neceſſaria *ab aliis* ſuppedita- "rentur, poſtquam metu creditorum fugam "per mare capeſſiverat, cum regia dignitate re- "verteretur; ille vero, cum eſſet regis filius, & "cognatio cum imperio eum excitare deberet "ad eundem ſtatum ſibimet vindicandum, vita "privata contentus quieſceret. Atqui ſi antehac "nunquam tibi, Herodes, moleſtum fuerit infra "patrem è quo ortus es deprimi, nunc ſaltem di- "gnitatem tibi cognatam appete, neque ſuſti- "ne viro cedere te præunti in honore, quem "non puduit tuas aucupari divitias, neque fa- "cias ut illius egeſtas plus valere poteſtate vi- "deatur quam noſtra rerum omnia copia at- "que affluentia, neque non erubeſcendum exi- "ſtima illis inferiorem eſſe qui heri & nudiuſ- "tertius tua vixerant miſericordia. Sed Ro- "mam eamus, nec labori parcentes, nec auri "argentive impendiis, quod nequaquam me- "lius erit ea ſervare quam regno parando "prodigere.

Herodias maritum ſuum ad regnum petendum hortatur.

β'. Ὁ δὲ τέως μὲν ἀπεμάχετο ἀγαπῶν τὴν ἡσυχίαν, ὑπὸ τῆς Ρώμης τὸ ὄχλον δι' ὑποψίας λαμβάνων, ἀναδιδάσκειν τε αὐτὸν ἐπειρᾶτο. ἡ δ' ἐφ' ὅσον ἐξαναχωροῦντα ἑώρα μειζόνως ἐπίκειτο, κελεύουσα μὴ ἀνιέναι πάντα θεράσειν ὅτι τῆ βασιλείᾳ· καὶ πέρας οὐκ ἀνῆκεν, ἕως ἐξεκίνησεν αὐτὸν ὁμογνώμονα [e] αὐτῇ ἀκουσίως γενέσθαι, ἀφ' τὸ μὴ εἶ) ἄλλως [f] ἀποφυγεῖν αὐτῆς τὸ ὅτι τοιούτοις ψηφισάμενον. παρασκευασάμενός τε ὡς οἷόν πολυτελῶς, καὶ φειδοῦ μηδενὸς χρώμενος, ἀπήγετο ὅτι τῆς Ρώμης, ἅμα δὲ καὶ τὴν Ἡρωδιάδα ἀγόμενος. Ἀγρίππας δὲ, τὸν τε ἀφίξεσθαι αὐτὸν καὶ τὸν παρασκευὴν αἰσθανόμενος, καὶ αὐτὸς παρεσκευάζετο. ἐπεί τε ἀπεπλευκότας ἀκούει, πέμπει καὶ αὐτὸς ὅτι τῆς Ρώμης Φορτυνάτον αὐτῷ τῶν ἀπελευθέρων, δῶρά τε κομίζοντα τῷ βασιλεῖ, καὶ ὑποτολὰς ἔχοντα τοῦ Ἡρῴδου, τάδε καὶ αὐτὸν διδάξοντα εἰ χρείη τὸν Γάϊον. ὁ δὲ ἐπαναχθεὶς τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἡρῴδην, καὶ δεξιῷ χρησάμενος τῷ πλῷ, τοσόνδε ἀπελείπετο τοῦ Ἡρῴδου, ὥστε τὸν μὲν [g] συντυχεῖν Γαΐῳ, ὁ δὲ ὑπαταγεται, καὶ τὰς ὑποτολὰς ἀπεδίδου. καὶ παρεσπλῦσαι ἀμφοτέρω Δικαιαρχίαν, καὶ τὸν Γάϊον ὑπὸ Βαΐαις λαμβάνουσι· πολίσμιον δ' ἔστι καὶ τοῦτο τῆς Καμπανίας, [h] ὅσον ἀπὸ

2. Ille vero interim quidem repugnabat, otium & quietem diligens; † ſuſpectaſque habens res Romæ turbatas, conabatur etiam uxorem meliora edocere. Illa autem, in quantum ipſum videret *ab itinere* refugientem, vehementius inſtabat, jubens ut regnandi cauſa nihil intentatum relinqueret; nec prius deſtitit, quam Herodem, etiam invitum, in ſuam ſententiam pertraxiſſet, ut qui forte defugere non potuerit quod ipſi agere conſtitutum erat. Ac cum omnia, quoad liceret, magnificentiſſime præparaſſet, ut nihil ſumptibus parceret, Romam, Herodiadem ſecum ducens, navigabat. Agrippa vero, intellecto eorum conſilio & apparatu, & ipſe **ad idem iter* ſe parabat: & quamprimum eos ora ſolviſſe didicit, etiam ipſe Romam miſit Fortunatum, unum è libertis ſuis ad imperatorem cum muneribus & literis contra Herodem *ſcriptis*, utque iſtis de rebus Cajum ipſum *viva voce*, ſi opportune poſſet, certiorem faceret. Ille Herodem è portu ſubſequutus, & ſecunda navigatione uſus, ab Herode tantum modo à tergo relictus eſt, ut dum ille cum Cajo loqueretur, hic ipſe adveniret & literas *ei* redderet. Uterque etiam Dicæarchiam adpulit, & Cajum apud Bajas reperiunt. id autem oppidulum eſt Campaniæ, quinque

Fruſtra ei obnititur Herodes.

Tandem precibus Herodiadis victus cum ea Romam proficiſcitur.

Fortunatus Romam miſſus ab Agrippa ut Herodem accuſaret.

[a] Ita *Busb.* & *Epiphan.* ἐλυπεῖτο ᾗ καὶ in *cæteris.* [b] Τῇ αὐτῶ μεταβολῇ ſolus *Busb.* [c] Ἐπικρύπτεσθαί τε *Busb.* quæ lectio ſatis commoda. [d] In libris τὸ, tam *Editis* quam *MSS.* [e] Αὐτῆς *Busb.* [f] Ἀποφυγὼν *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* quod ſane mox poſtularet ᾗ ὅτι τοιούτοις ψηφισαμένου. in *Cod. Busb.* μὴ ἄσης ἄλλως ἀποφυγῆς αὐτῆς τὸ &c. [g] Ἐντυχάνειν *Busb.* [h] Ita cum *Cod. Busb.* ὅσον in *reliquis.* * Si quis malit aliter interpretari, nimirum quaſi ellipſis eſſet vocis ἴσως ante ᾗ φόνου, per me licet. † Moleſtiam Romæ declinans, *Epiphan.* * Etiam ipſe ſemetipſum præparat, *Epiphan.* ipſe quoque ſe accinxit ad reſiſtendum, *Gelen.* Ἀγρίππας ᾗ καὶ αὐτὸς ὡς τὸν Ῥωμῶν παρεσκευάζετο, *Zonaras*: ex quo illa *ad idem iter* inſerui. Agrippam animum mutaſſe exiſtimat *Noldius* in *Hiſt. Idumæa*, p. 263. quod non conſtat eum Romam profectum eſſe: illudque (in lib. 2. *de Bello*, c. 8.) ὑπολήψεται γὰρ αὐτῷ πατὴρ ὡς Ἀγρίππας, intelligendum eſſe per *literas* aut *legatos*. Hæc ille. Verum dubito, an ſtatim Herodem ſequi in animum induxerit Agrippa: quem aliquanto poſt, ubi omnia ad iter neceſſaria pro dignitate regia apparaverat, Romam ſe contuliſſe manifeſtum eſt ex cap. IX.

Cajus ad Bajas. que ferme ſtadia diſſitum à Dicæarchia. atque illic prætoria ſunt ſplendidiſſime inſtructa & apparata, quod imperatorum quiſq; ſuperiorem vincere ſtuduerit munificentia: calidaque lavacra ſuppeditat iſte locus, ſponte è terra ſcaturientia, quæ & utentibus proſunt ad inſtaurandam valetudinem, prætereaque ad vitæ delicias *plurimum* conferunt. Cajus autem, cum eodem tempore Herodem alloqueretur, in ipſum autem primum incidebat, & Agrippæ literas perlegeret, in Herodis accuſationem compoſitas (accuſabat autem eum & conſpirationis cum Sejano contra Tiberii imperium, & jam cum Artabano Partho adverſus Caji dominatum, atque hoc unum ad probanda ea quæ narraret afferebat, tantum armorum apparatum in ejus armamentariis eſſe repoſitum, qui ſatis erit inſtruendis virorum ſeptuaginta millibus) & iſto indicio commotus erat, & Herodem percontabatur, an vera eſſent quæ de armis nunciarentur. illoque arma ſe habere confitente (aliud enim dicere non poterat, ne veritati obloqueretur) *Cajus* credenda eſſe exiſtimans quæ ei de defectione objicerentur, ademptam illi tetrarchiam Agrippæ regno adjecit, itidemque pecuniam Agrippæ donavit, & Herodem perpetuo exſilio damnavit, Lugduno Galliæ oppido ei ad habitandum aſſignato. Cognito deinde ſororem Agrippæ eſſe Herodiadem, & pecuniam, quæ ad ipſam pertineret, *ei* conceſſit, &, ratus ipſam haud libenter fore calamitatis mariti participem, ipſi præſidio fore fratrem dicebat. At illa, "tu quidem, "imperator, magnifice admodum, ſicut dignitatem tuam decebat, iſta loquutus es, ſed "mihi, quo minus tui muneris gratia uterer, "impedimento eſt meus erga maritum amor, "cui in ſecunda fortuna cum fuerim ſocia, "non æquum eſſe cenſeo ut eum in adverſa "deſererem." At ille, ei quod tam elato eſſet animo vehementer iratus, ipſam quoque cum Herode *in exſilium* abegit, ejuſque facultates Agrippæ largitus eſt. Hanc ſane Herodiadi, quod fratri adeo inviderit, & Herodi, quod muliebris orationis vanitati fuerit obſequutus, pœnam intulit Deus. Cajus porro primo ac ſequenti *ſui principatus* anno *egregia* cum animi magnitudine res adminiſtrabat, atque moderate ſe gerens benevolentiam ſibi conciliabat tam apud Romanos quam cæteros ei ſubditos. Aliquanto autem poſt imperii magnitudine elatus more humano de ſe ſentire deſiit, ſemet Deum faciens; & in numinis contumeliam nihil non agere auſus eſt.

Agrippæ literis fidem habet Cajus.

Herodem & Herodiadem perpetuo exſilio multat.

Cajus ſub imperii initium præclare res gerit.

Poſtea divinos ſibi honores arrogat.

ϛαδίων πέντε τ Διχαιαρχίας κείμενον. βασίλειοί τε εἰσὶν οἰκήσεις αὐτόθι πολυτελέσι κεχρημέναι κατασκευαῖς, φιλοτιμηθέντος τ αὐτοκρατόρων ἑκάστου προγενομένου ὑπερβάλλεσθαι. λουτρά τε παρέχεται ὁ χωρίον θερμὰ γῆθεν αὐτόματα ἀνιόντα, ἀγαθὰ ὄντι τε ἰάσει τοῖς χρωμένοις, καὶ ἄλλως τῷ ἀνειμένῳ τῆς διαίτης συμφέροντα. Γάϊος δὲ ἅμα τε προσαγορεύων τ Ηρῴδην, [b] προτον δὲ αὐτῷ ὑπετύγχανεν, ἅμα τε τῶ Αγρίππα τὰς ὑπατολὰς [c]ὑπιὼν ὅτι τῇ κληρονομίᾳ τῇ ἐκείνου [d] συγκεκμένας· [e]κατηγόρει δὲ αὐτῷ ὁμολογίαν τε πρὸς Σηϊανον τὸν τ Τιβερίου ἀρχῆς, καὶ πρὸς Αρτάβανον τὸν Πάρθον ὅτι τῶ παρόντος τ Γαΐου ἀρχῆς, πρόδειγμά τε ἰδίῳ αὐτῷ ὧν λόγου μυρίασιν ἑπλοποιῶν ὁπλιτῶν ἀρκέσουσα κατασκευὴ ὑπὸ ταῖς Ηρῴδου ὁπλοθήκαις ὑποκειμένη· ἐκινεῖτό τε ὑπὸ τῶν εἰρημένων, καὶ ἤρετο τὸν Ηρῴδην, εἰ ἀληθὴς ὁ περὶ τῶν ὅπλων λόγος. τῶ δὲ, ὡς δὲ ἰδίῳ ἕτερα εἰπεῖν ἀφ' τὸ ἀντιφθέγξασθαι ἀλήθειαν, εἰπόντος τ εἰ) τὰ ὅπλα, πιστὰ ἡγούμενος τ εἰ) τὰ ὑπὸ τῇ ὑποψίαι κατηγορούμενα, τὸν τετραρχίαν ἀφελόμενος αὐτὸν, προσθήκην τῇ Αγρίππα βασιλείᾳ ποιεῖται, καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως τῷ Αγρίππα δίδωσιν, αὐτόν τε φυγῇ ἀϊδίῳ ἐζημίωσεν, ὑποδείξας οἰκητήριον αὐτῷ Λούγδουνον πόλιν τ Γαλλίας. Ηρωδιάδα δὲ μαθὼν Αγρίππα ἀδελφὴν οὖσαν, τά τε χρήματα ἐδίδου ὁπόσα ε ἐκείνη ἴδια ἦν, καὶ τῷ μὴ κοινωνεῖν νομίσας τῷ ἀνδρὶ τῆς συμφορᾶς, τεῖχον αὐτῇ τὸν ἀδελφὸν ἔλεγεν. ἡ δὲ "ἀλλὰ "σὺ μὲν αὐτοκράτωρ, εἶπεν, μεγαλοφρόνως τε καὶ ἀξιώ"ματι τῷ σεαυτῶ πρεπόντως ταῦτα λέγεις, κώλυμα "δέ μοι ἐστὶν χρῆσθαί σου τῇ χάριτι τῆς δωρεᾶς εἵνεκα ἡ "πρὸς τ γεγαμηκότα, ᾧ κοινωνόν με τῆς εὐδαιμονίας "γενομένῃ, ᾧ δίκαιον [h]ἐγκαταλιπεῖν ὅτι ταῖς τύχαις "καθημένου" ὁ δὲ [i]ὀργῇ τῶ μεγαλόφρονος αὐτὸν ποιησάμενος, σιωπῆλαυνε καὶ αὐτὸν τῷ Ηρῴδῃ, καὶ τ οὐσίαν αὐτῆς τῷ Αγρίππα [k]δίδωσιν. Ηρωδιάδι μὲν δὴ φθόνου τῶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν, καὶ Ηρῴδῃ γυναικείων ἀκροασαμένῳ κυφολογιῶν, δίκην ταύτην [l]ὕστερον ὁ Θεός. Γάϊος δὲ τ μὲν πρῶτον σεαυτὸν, καὶ τ ἐξῆς πάνυ μεγαλοφρόνως ἐχρῆτο τοῖς πράγμασι, καὶ μέτριον παρέχων αὐτὸν [m]εἰς εὔνοιαν προσῆγεν, ὥστε τε Ρωμαίοις αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσι. προῆει δ' ἐξίστατο τῶ [n]ἀνθρωπίνως φρονεῖν ὑπὸ μεγέθους τῆς ἀρχῆς ἐκθειάζων αὐτὸν, καὶ τὰ πάντα ἐπ' ἀτιμίᾳ τῶ θείω πολιτεύων ἦρτο.

X. CAP. IX. ΚΕΦ. θ'. ι'.

De legatione Judæorum ad Cajum. Utque Cajus Petronium in Syriam miſit, ut bellum inferret Judæis, niſi vellent ipſius ſtatuam recipere.

Περὶ πρεσβείας Ιουδαίων πρὸς Γάϊον. καὶ ὡς Γάϊος ἔπεμψε Πετρώνιον εἰς Συρίαν πολεμήσοντι Ιουδαίοις, ἐὰν μὴ θέλωσι δέχεσθαι αὐτῶ τὸν ἀνδριάντα.

Seditio Alexandriæ inter Judæos & Græcos.

ORta Alexandriæ ſeditione inter Judæos qui illic habitabant & Græcos, terni legati ex utraque factione lecti apud

ΚΑΙ δὴ γάϊος ἐν Αλεξανδρείᾳ γενομένης Ιουδαίων τε [o] οἱ οἰκοῦσι καὶ Ελλήνων, [p] τρεῖς ἀφ' ἑκατέρας [q] τῆς γάϊος πρεσβευταὶ αἱρεθέντες παρῆσαν

a Vide *Scholiaſten* ad *Thucydidem*, p. 4. n. 4. *Edit. Oxon.* b Ita in *Editis Aliiſque.* πρῶτος ϛ *Busb.* πρῶτόν τε *Hen.* c Επῆν *Busb.* d Ita ipſe diſtinxi. prius erat, *συγκαμφθείσας κατηγόρει* &c. dein ὁπλοθήκαις διατεταμένη εἰωθοῖτό τι. e Κατηγόρει τε αὐτῶ *Vat.* κατηγορεῖτας αὐτῶ *Hen.* f Γαλατίας *Busb.* g Εκείνης *Busb.* h Ita cum *Cod. Busb.* ἐγκαταλιπεῖν τὸ ἐπὶ ταῖς τύχαις καθημένου in *reliquis.* i Ita *Hen.* & *Vat.* forſan pro ὁ ϛ οὐ ἐσχῇ ᾧ μ. ἀ. ποιησάμενος. in *reliquis* ὀργῶ. Eſt qui reſcribendum cenſuit, ὁ ϛ ὀργῶ ᾧ μεγαλόφρονος αὐτῆς ποιησάμενος. k Δῶρον δίδωσιν *Busb.* l Απῆτησεν *Busb.* m Εἰς εὔνοιαν πάλιν *Busb.* n Ανθρωπίνως *Busb.* & *Gall.* o Τοῖς οἰκοῦσι *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 5. p Quinque legatos miſſos dicit *Philo* in *Legatione* ſub finem. q Illud τ ἐ *Cod. Busb.* & *Euſeb.*

a *Al.*

σαν ὡς τ Γάϊον. καὶ λῦ γὰρ τῶν Αλεξανδρέων πρέσβεων ἦν Απίων, ὃς πολλὰ εἰς τοὺς Ιουδαίους ἐβλασφήμησεν, ἄλλα τε λέγων, καὶ ὡς [a] τῦ Καίσαρος τιμῶν παρεωρῶεν. πάντων γὰρ [b] ὑπήκοοι τῇ Ρωμαίων ἀρχῇ κατεστελεῖς ἦσαν, βωμοὺς τῷ Γαΐῳ καὶ [c] νεὼς ἱδρυμένοις, καὶ τἄλλα πάσιν αὐτὸν ὥσπερ τοὺς θεοὺς δεχομένοις, μόνους τοῦτο ἄδοξον [d] ἡγεῖσθαι ἀνδριᾶσι τιμᾶν, καὶ ὄμνυσιν αὐτῷ [e] ὃ ὄνομα πορεύεσθαι. πολλὰ δὲ καὶ χαλεπὰ Απίωνος εἰρηκότος, ὑφ' ὧν ἠρθῆναι ἤλπιζε τ Γάϊον, καὶ εἰκὸς ἦν, Φίλων ὁ πρεσβεὺς τῶν Ιουδαίων τῆς πρεσβείας, ἀνὴρ τὰ πάντα ἔνδοξος, [g] Αλεξάνδρου τε τῦ [h] Αλαβάρχου ἀδελφὸς ὤν, καὶ φιλοσοφίας οὐκ ἄπειρος, οἷός τε ἦν ἐπ' ἀπολογίᾳ χρῆναι τῶν κατηγορημένων. ἀφικόμενος δ' αὐτὸν Γάϊος κελεύσας [i] ἐκποδὼν ἀπελθεῖν· [k] θεωρὸς τε ὤν, φανερὸς ἦν ἐργασόμενός τι δεινὸν αὐτός. ὁ δὲ Φίλων ἔξεσι θεμένος, καὶ φησὶ πρὸς τοὺς Ιουδαίους, οἱ πρὶ αὐτὸν ἦσαν· ὡς χρὴ χαίρειν, Γαΐῳ [l] λόγῳ μὲν αὐτοῖς ὠργισμένῳ, ἔργῳ δὲ ἤδη [m] τ Θεὸν ἀντιπαρεξάγοντος.

ια'. β'. Γάϊος δὲ οὐ δεινῶ φέρων εἰς τόσονδε ὑπὸ Ιουδαίων θεὸν ὠφθαι μόνον, πρεσβευτὴν ὅτι Συρίας ἐκπέμπεται. [n] Πετρώνιον, ἀφίστησιν [o] Ουιτελλίῳ τ ἀρχῆς, κελεύων χειρὶ πολλῇ [p] εἰσβάλλοντα εἰς τ Ιουδαίαν, εἰ μὲν ἑκόντας [q] δέξονται, ἵστᾶν αὐτῷ ἀνδριάντα ἐν τῷ ναῷ τ Θεῦ· εἰ δ' ἀγνωμοσύνῃ χρῷντο, πολέμῳ κρατήσαντα τοῦτο ποιεῖν. ὁ Πετρώνιος, Συρίαν καταλαβών, ἐπείγετο διακονεῖσθαι ταῖς [r] ἐπιστολαῖς τ Καίσαρος· συμμαχίαν δὲ πολεμεῖν. ὅσην ἡδύνατο ἀθροίσας, καὶ παρασκευασάμενος δυοῖν Ρωμαίων δυνάμεσιν ἄγων, [s] ὅτι Πτολεμαΐδος παρῆν· αὐτόθι χειμάζειν, ὡς τοῖς ἔαρ τ [t] πολεμεῖν οὐκ ἀφεξόμενος, τ τοῖς τ Γαΐου ἔγραφε κατὰ τ ἐπιταγθέντα. ὁ δὲ ἐπήνει τὴν προθυμίαν αὐτοῦ, τ δ' ἐκέλευεν μὴ ἀνιέναι, πολεμεῖν δὲ μὴ [u] πειθομένοις ἀθεταλμήνοις. Ιουδαίων δὲ πολλαὶ μυριάδες παρῆσαν εἰς τ Πετρώνιον εἰς Πτολεμαΐδα χῦ δίκας. [x] μὴ ὅτι κατὰ νόμους σφᾶς [y] ἐπαναλήζειν, καὶ παραβαίνειν τ πάτριον. [z] εἰ δὲ σοὶ πάντως προῄρηται τ [a] ἀνδριάντα φέρειν τ ἱερᾶν, ἡμᾶς αὐτοὺς πρότερον [b] μεταχειριζόμενος, ποίησε τὸ δεδογμένον. [c] τ γὰρ ἂν δυναίμεθα θεοῖσιν συγχωρεῖν τοιάσματα ἡμῖν ἀπηγορευμένα, [d] ἀξιόπιστά τε τ νομοθέτην καὶ προπάτορα τ ἡμετέρων, [e] εἰς ἀρετὴν ἀνήκειν [f] αὐτὰ κεχειροτονηκότων." Πετρώνιος δὲ, ὀργὴν λαβών, εἶπεν. "Αλλ' εἰ μὴ αὐτοκράτωρ "ὢν βεβούλημαι χρῆναι τοῖς ἐμαυτῦ, τοῖς δὲ προέσται "ἐπινοῦν, [g] κἀγὼ δίκαιος εἰμὶ ὑμῖν τοῖς μὲν ὁ λόγος ὅτος. "ἐμοὶ δὲ μοὶ Καίσαρος ἐπιτελοῦντι, πᾶσα ἀνάγκη διακονεῖσθαι τοῖς ἐκείνου προσταγθεῖσιν, ἀφ' τὸ εἰς

Cajum *imperatorem* aderant, atque unus ex Alexandrinorum legatis erat Apion quidam, qui multa acerbe & maliţioſe in Judæos dixit, tum alia eis objiciens, tum quod Cæſaris cultum aſpernarentur. Nam cum omnes qui Romano imperio ſubditi erant, aras ac templa Cajo ſtatuerent, prorſuſque in aliis ei tanquam Deo honorem haberent, ſolos, *ajebat*, Judæos turpe exiſtimare ſtatuas illi dedicare ac per nomen ejus jurare. Hæc & alia graviſſima Apion cum dixiſſet, quibus Cajum exaſperatum iri ſperabat, id quod veriſimile erat, Philo princeps legationis Judæorum, vir undecunque clariſſimus, Alexandrique Alabarchæ frater, & haudquaquam philoſophiæ imperitus, ad reſpondendum ejus criminationibus ſe parabat. Verum prohibitus eſt à Cajo, juſſuſque ut ab ipſius conſpectu ſecederet: tantaque erat *Cæſaris* iracundia, ut nemo dubitaret quin Judæos graviſſime eſſet mulctaturus. At Philo contumelia affectus diſceſſit, Judæiſque circumſtantibus dixit; bono ipſos animo eſſe oportere, quod Cajus verbis quidem ipſis ſuccenſeat, reipſa vero Deum ſibi hoſtem conſtituerit.

Apion & Philo legati ad Cajum.

Philo cum ignominia à Cajo dimiſſus.

XI. 2. Verum Cajus, indigne ferens à Judæis ſolis ita ſe deſpici, legatum in Syriam mittit Petronium, Vitellii in imperio ſucceſſorem, jubens ut cum magna manu in Judæam irrumpens, ſtatuam ejus, ſi ſponte quidem eam ſuſciperent, in templo Dei collocaret: ſin vero detrectarent, poſtquam eos viciſſet id ipſum faceret. Petronius, ſuſcepta Syriæ adminiſtratione, Cæſaris exſequi juſſa properabat: contractiſque quantum poterat auxiliis, & duabus Romanorum legionibus aſſumptis, Ptolemaïdem veniebat, ut illic hyberna ageret, ac ſi *primo* vere bellum geſturus eſſet; quodque decreverat Cajo per literas ſignificabat. Ille vero collaudata ejus alacritate, hortatus eſt eum ad agendum gnaviter, bellumque illis inferendum qui imperata non facerent. Judæorum autem multa millia Ptolemaïdem venerunt ad Petronium, orantium ne ad tranſgrediendum & patria inſtituta violanda cogerentur." Quod ſi, *inquiunt*, tibi omnino conſtitutum ſit, ſtatuam afferre & *in fano* collocare, nobiſmetipſis prius interfectis quæ tibi viſa ſunt perfice, nam, uſque dum vivimus, non eſt ut ea fieri patiamur quæ nobis vetita ſunt, & legiſlatoris autoritate & proavorum noſtrorum, qui ea ut vetarentur ad virtutem ſpectare ſuffragiis ſuis confirmarunt." Ad hæc Petronius ſubiratus reſpondit: "ſi ita facere cogitarem meapte auctoritate, meiſque ipſius conſiliis obſequutus, æqua & honeſta videretur veſtra poſtulatio. Nunc autem cum Cæſar iſta fieri juſſerit, neceſſe omnino habeo ejus decretis morem gerere, ne illis non ob-

Petronius in Syriam miſſus à Cajo, cum mandatis ut ſtatuam ejus in templo Dei erigeret.

Judæi Ptolemaïdem veniunt flagitium iſtud à ſe deprecaturi.

Petronii reſponſum ad Judæos.

"tem-

a *Al.* τ Καίσαρος τ. b Ουτι *Euſeb.* & *Niceph.* in *Hiſt. Eccl.* p. 142. c Ναὸς *Euſeb.* d Ita *Busb. Euſeb.* & *Niceph.* ἡγήσασθαι in *Editis Aliiſque.* e Τὸνομα *Niceph.* f Ἀναζῆναι *Busb.* g Ita *Busb. Euſeb.* & *Niceph.* Αλεξάνδρου ℨ in *Editis Aliiſque.* h Summus apud Judæos, in Alexandria jus civitatis habentes, magiſtratus, qui à *Philone* in *Flaccum* Γενάρχης dicitur. Videſis *Annott.* ad p. 809. v. 43. & *Valeſium* ad *Euſeb.* i *Al.* ὑπὸ πόδων. k Ita *MSS. Euſeb.* & *Niceph.* ἀφεὶ ὀργῆς male in *Editis.* l Ita *Joſephi* libri omnes, & *Niceph.* λόγῳ minus recte omittunt *Euſebii* codices. m Male ℨ Θεῦ apud *Nicephorum.* Videſis *Valeſium* ad *Euſebium.* n Publium Petronium, ut conſtat ex *Philone* in *Legatione ad Cajum* & ex *Antiquitatum* l. 19. c. 6. de quo plura apud *Uſserium* in *Annalibus*, p. 635. *Edit. Lond.* o Ουιτελλίῳ *Busb.* p Εμβαλεῖν *Busb.* & mox ἀ € δ. q Δέξωνται *Busb.* & *Gall.* r Ἐπιταλαῖς *Busb.* s Εἰς Πτολεμαΐδα παρὰ αὐτὰ χειμάσων *Busb.* t Πολεμεῖν ἐξιόντα *Busb.* cui lectioni in verſione adhæſi. u Ita *Hen.* & *Vat.* πειθομένοις in *reliquis.* x Sic *Busb.* & *Epiphan.* ἢ μηδὲ ἐπὶ in *caeteris.* y Καταπαλτεύειν *Busb.* z In libris μεταχειριζόμενος. verum ἀναχειρισάμενος habet *Zonaras.* a Οἷόν τε δυνάμεθα ἀξιοῦντες ἵστασθαι πρόγματα *Busb.* receptam lectionem agnoſcit *Epiphan.* b Poſt αὐτὰ vel ſubintelligendum ἐπιχειρήσωμεν, vel ſupplendum μὴ πρῶτοι, μὴ πρωτοφθῶμεν, aut ſimile quid. c Δίκαιόν ἐστι abſque καὶ *Busb. Vat.* & *Zonar.*

a Ἀπίωνα

Inſtant & urgent Judæi, ne ſtatua erigatur.

"temperando malum mihi graviſſimum accer- "ſam." Cui Judæi. "Quoniam itaque hæc "tua ſententia eſt, ô Petroni, nihil eorum quæ "Cajus præceperit omittendum eſſe, neque "par eſt ut nos contra legis interdictum quid- "quam faciamus, qui Dei benignitate freti & "majorum noſtrorum perpeſſionibus hucuſque "in obedientia perſeveravimus; neque erit ut "ſuſtineamus adeo nequiter agere, ut quæ "Deus, ſi ea obſervemus, ſtatuerit nobis in "bonum ceſſura eſſe, ea mortis metu tranſgre- "deremur. Verum quamlibet calamitatem per- "feremus, dummodo leges patriæ maneant in- "columes, ut qui certo ſcimus effugii ſpem illos "manere, quibus propoſitum eſt periculis ſeſe "objicere, quod Deus à nobis erit, ſi propter "ejus honorem gravia patiamur, & ancipitem "fortunæ aleam experiamur: ſin vero tibi pa- "reamus, magnum ignaviæ dedecus admiſſu- "ros eſſe, ut qui ex ea id nobis aſſumpſerimus "ut legem violaremus, ſimulque Deum nobis "vehementer iratum habituros, qui vel te ju- "dice non poteſt non eſſe Cajo præſtantior.

Petronius Tiberiadem proficiſcitur.

3. Tunc Petronius, cum ex verbis *illorum* perſpexiſſet quam obſtinato & pervicaci eſſent animo, neque ſine pugna fieri poſſe ut Cajo in ſtatua dedicanda operam ſuam præſtaret, ſed multam factam iri cædem, aſſumptis amicis & famulitio quod ſecum habuerat, Tiberiadem properabat, ea mente ut quo in ſtatu Judæorum res eſſent *melius* diſpiceret. Atque Judæi, ſecum reputantes magnum ſibi ex bello cum Romanis imminere periculum, multoque adhuc majus ex legibus violatis adituros eſſe, iterum ad multa millia occurrunt Petronio cum ad Tiberiadem veniſſet, ſupplicantes ne ſe ad ejuſmodi neceſſitatem adigeret, neve ſtatuæ erectione urbem pollueret. "Annon igi- "tur, inquit Petronius, bellum Cæſari illaturi "eſtis, neque *bellicos* ejus apparatus, neque "veſtram imbecillitatem expendentes?" At illi, "minime, inquiunt, bellum geſturi ſumus, "ſed moriemur citius quam ut contra legem "aliquid faciamus." ſimulque proni procumbentes, jugulóſque porrigentes, ad mortem oppetendam ſe paratos eſſe ajebant. Atque hæc per quadraginta dies *continuos* acta erant, ac ab humo colenda interim ceſſabant, idque cum ſementis faciundæ tempus eſſet: firmiterque permanebant in ſuſcepto conſilio propoſitoque moriendi deſiderio, antequam ſtatuam *in urbe* poſitam conſpecturi eſſent.

Tiberiadem ſe conferunt Judæi, vehementius cum Petronio agentes.

Petronio etiam ſupplicant Ariſtobulus & Helcias & Judæorum primores.

4. Cum autem res ita eſſent, Ariſtobulus Agrippæ regis frater, & Helcias *cognomine* Magnus, cum aliis iſtius familiæ optimatibus & primoribus Judæorum, Petronium adeunt, ei ſupplicantes, "ut, cum perſpectam haberet ob- "ſtinatam populi voluntatem, nihil furioſe mo- "veret quo eos in deſperationem ageret, quin "potius Cajo ſcriberet quemadmodum Judæi "nullis rationibus ad ſtatuam recipiendam ad- "duci poſſint; utque terræ cultura relicta ex "adverſo ſedeant, bellum quidem gerere recu-

"[a] ἀνήκεστοτέραν φέρειν ζημίαν τὴν παρακρούσασιν αὐτόν. "ἐπεὶ τοίνυν ὕπτιος φρονεῖς, ὦ Πετρώνιε, φασὶν οἱ Ἰουδαῖοι, "[b] ὡς μὴ ἂν ὑπερβαίημεν τοὺς Γαΐου παραλθεῖν, ὃν ἂν αὐ- "τοὶ παραβαίημεν τὸν νόμον τὸν πεφυλάχθαι, [c] Θεοῦ εὐ- "αθέντες ἀρετῇ καὶ προγόνων πόνοις τὴν ἡμετέραν εἰς τοῦ "ἀπαράβατοι μεμψηκότες, ὃν ἂν τολμήσαιμεν ὑπὲρ τοῦ- "σῶτον κακοὶ γενέσθαι, ὥστε ὁπόσα ἐκείνῳ δόξειε μὴ πρασ- "σόμενα ἀγαθὸν ῥοπὴν ἡμῖν φέρειν, [d] αὐτοὶ παραβαίνειν "ποτ' ἂν θάνατον φοβηθέντες. ὑπομενοῦμεν δὲ εἰς τύχας "ἰόντες, ὑπὲρ φυλακῆς τε πατρίου, καὶ κινδυνεύειν προθε- "μένοις ἐλπίδα ὑπαν ὑξεπισάμενοι κἂν παντελοῦς, διὰ "τὸ τὸν Θεὸν ὃ σπουδόμενον μᾶλλον ἡμῶν, ὑπὲρ τιμῆς τε τῆς ἐκεί- "νου τὰ δεινὰ ὑποδεχομένων, καὶ τὸ τύχης ὃ ἐπ' ἀμφό- "τερα φιλὸν τοῖς πράγμασι παρατυγχάνειν. ὑκ δὲ ὃν "σοὶ πείθεσθαι, πολλὴν μὲ λοιδορίαν ὃν ἀνάνδρου προσκτη- "σομένῳ, ὡς [e] δ' αὐτὸ παρέξασιν ὃν νόμον προασουσ- "μένοις, καὶ ἅμα πολλὴν ὀργὴν ὃν Θεοῦ, ὃς καὶ πρὸ σοῦ "δικαίη γένοιτο ἂν βελτίων Γαΐου.

γ'. Καὶ ὁ Πετρώνιος, ὑκ τὸν λόγον [f] θεασάμενος δυσκί- νητον αὐτοῦ τὸ φρονεῖν, καὶ μὴ ἂν ἀμαχὶ δυνάμενον αὐτὸν πρὸς πρόγνοιαν ἀφικέσθαι τοῦ Γαΐῳ τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἀνδριάντος, πολὺν δὲ ἔσεσθαι φόνον, τούς τε φίλους ἀναλα- βὼν, καὶ θεραπείαν ἣν παρ' αὐτοῦ εἶχε, τὴν Τιβεριάδος ἠπείγετο, χρῆζων καταυπόσαι τὸν Ἰουδαίων τὸ παρά- γμα ὡς ἔχει. καὶ Ἰουδαῖοι μέγαν ἡγούμενοι ὑκ τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου κίνδυνον, πολὺ μέζονα δὲ κρί- νοντες ὃν ὑκ τοῦ παρανομεῖν, αἷς πολλαὶ μυριά- δες ὑπαντίαζον Πετρώνιον εἰς τὴν Τιβεριάδα γενόμενον, καὶ ἱκετεία χρώμενοι μηδαμῶς εἰς ἀνάγκης τοιαύτας αὐτοὺς καθιστᾶν, μηδὲ μιαίνειν ἀνδριάντος ἀναθέσει τὴν πόλιν. "πολεμήσετε ἄρα Καίσαρι, Πετρώνιος ἔφη, "μήτε τὴν ἐκείνου παρασκευὴν λογιζόμενοι, μήτε τὴν "ὑμετέραν ἀσθένειαν;" οἱ δὲ, "ὑδαμῶς [h] πολεμήσο- "μεν, ἔφασαν, τεθνηξόμεθα δὲ πρότερον ἢ παραβῆναι "τοὺς νόμους." ὅτι τε τοὺ πρόσωπα κείμενοι, καὶ τοὺς σφαγὰς προδεικνύοντες, ἕτοιμοι [i] καὶ κτανεῖν ἔλεγον τοῦ. καὶ ὅλως ἐπρέσβευε ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα, καὶ τοῦ γεωργεῖν ἀπειρήκεσαν λοιπὸν ἦσαν, καὶ ὅλως τὸ ὥρας ὕσης πρὸς σπόρον. [k] πολλή τε ἦν προαίρεσις αὐ- τοῖς, καὶ τοῦ θνήσκειν ὁπλότιμος πρόθεσις, ἢ τὴν ἀνά- θεσιν τοῦ ἀνδριάντος ἰδέσθαι.

δ'. Ἐν τούτοις δὲ ὄντων [l] τῶν πραγμάτων, Ἀρι- στόβουλος ὁ Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς, καὶ Ἑλ- κίας ὁ μέγας, ἄλλοί τε ὧν κρίτοι τῆσδε τῆς οἰκίας, καὶ ὧν πρῶτοι σὺν αὐτοῖς, εἰσίασιν ὡς τὸν Πετρώνιον πα- ρακαλοῦντες αὐτὸν, "ἐπειδὴ τὴν πρόθυμίαν ὁρᾷ τῆς "πλήθους, μηδὲν εἰς ὑπόνοιαν [m] αὐτῆς παρανομίας, ἀλ- "λὰ χάριν πρὸς Γάϊον τὸ ἀνήκεστον αὐτοῦ πρὸς τὴν "ὑποδοχὴν τοῦ ἀνδριάντος, πῶς τε ὑποζύγιον τοῦ "γεωργεῖν ἀντικαθίζονται, πολεμεῖν μὲν βουλόμενοι

"ἀλλὰ

a Ἀνήκεστον *Busb.* *b* Ὡς ἂν τοὺς ὑπολοὺς τοῦ Γαΐου μὴ παρελθεῖν *Busb.* *c* Οὗ πεισθέντες *Vat.* & *Hen.* quo admiſſo, mox ὑπόνοιαν pro ὑπόνοιν legendum. *d* Αὐτοὶ *Vat.* & *Hen.* *e* Δι' αὐτὸν *Vat.* & *Hen.* *f* Γνοὺς δ' ὑπερ. ἀ. τ. φ. κ. μ. ἂν ἀμαχὶ κ' φύσι δῆλα *Busb.* omiſſis quæ ſequuntur, πολλὴν ἔ ἴσεσθαι φόνον. *g* Ita *Busb.* & *Epiphan.* ἡμετέραν in *Editis Aliiſque.* *h* Ita cum *Zonara.* πολεμήσωμεν, aut πολεμῆσαι μὲ in *Joſephi* libris. *i* Illud ἐ ἐ *Cod. Busb.* *k* Πολλή τε ἦν αὐτοῖς τοῦ θνήσκειν ἐπιθυμία, οἱ μὴ ἀν. τ. ἀν. ἰδέσθαι *Busb.* *l* Ita *Busb. Hen.* & *Vat.* τῶν abeſt *cæteris* *m* Αὐτοῖς *Busb.*

a As

"ἀλλὰ τὸ μηδ' ἂν δύνασθαι, θανεῖν δ' ἔχοντες ἡδονήν, τοῦ
"παθεῖναι τὰ νόμιμα αὐτοῖς, πῶς τι ἀσπόρου τῆς γῆς
"γενομένης λῃστείαν ἀναφύσαιντο, ἀδυναμίᾳ καταβολῆς
"τῶν φόρων. ἴσως γὰρ ἂν ὀπισθαδήσαντα τὸν Γάϊον μηδὲν
"ὠμὸν βουλεύσασθαι, μηδὲ ἐπ' ἀναιρέσει φρονῆσαι τοῦ ἔθνους.
"[b] ἐμμένοντος δὲ τῇ τότε βουλῇ τοῦ πολεμεῖν, τότε δὴ
"καὶ ὑμεῖς ἀπειλῆς ὑπὲρ τοιούτου." καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν
Ἀριστόβουλον ὅτι τούτοις τὸν Πετρώνιον παρεκάλουν. Πε-
τρώνιος δὲ, τοῦτο μὲν τῶν περὶ τὸν Ἀριστόβουλον παντοίως
ἐπικειμένων, ἀλλὰ τὸ ὑπὲρ μεγάλων πειθῆναι τιμὴ δέη-
σιν, καὶ πάσῃ μηχανῇ προσχρησαμένων εἰς τὰς ἱκετείας,
τοῦτο δὲ [c] καὶ τῶν Ἰουδαίων γεώμενος τὴν ἀντιπαράταξιν
τῆς γνώμης, καὶ δεινὸν ἡγούμενος τοσαῖσδε μυριάσιν
ἀνθρώποις, μανίᾳ τῇ Γαΐου ἀλισκομένοις, ἐπαγαγὼν
θάνατον, ὃ αἰτίαν τὸ πρὸς Θεὸν σεβάσμιον [d] ἔχειν, καὶ
μετὰ πονηρᾶς καὶ μετὰ ζῶντα βίον ἐλπίδος διατε-
θῆναι, πολὺ χρεῶδες ἡγεῖτο, [e] ὀπτείλαι τῷ Γαΐῳ ὃ
ἀνήκεστον αὐτῷ, [f] ὀργὴ φέρονται μὴ σὰ τῆς ὀξείας διδα-
χουμένου αὐτῷ ταῖς ὀπτολαῖς, τάχα μὲν [g] γὰρ καὶ πεί-
σειν, καὶ τῇ ὅ πρῶτον μανίᾳ τῆς γνώμης ὀπιμένοντα,
ἅψασθαι πολέμου τοῦ πρὸς αὐτούς· εἰ δ' ἄρα τι καὶ
κατ' αὐτῷ πρέποι τῆς ὀργῆς, καλῶς ἔχειν [h] τοῖς ἀρε-
τῆς μεταποιουμένοις, ὑπὲρ τοσῶνδε ἀνθρώπων πληθύος
τελευτᾶν. [i] ἔκλινε γὰν πιθανὸν ἡγεῖσθαι τῷ δεομένῳ
καὶ λόγου.

ε'. Συγκαλέσας δὲ εἰς τὴν Τιβεριάδα τοὺς Ἰουδαίους,
ἃ δὲ ἀφίκοντο πολλαὶ μυριάδες, καθεζὰς ἐπ' αὐτῆς
τινὸς τῶν ἐν τῷ παρόντι στρατιᾶς, ὃ γνώμης ἀπέφηνε
τῆς αὐτοῦ, τοῦ δὲ αὐτοκράτορος τῶν προσταγμάτων,
τὸν ὀργὴν ὁπόσην εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' ὃν τοῦ παραχρῆ-
μα ὑπενεχθῆναι τοῖς προστάγμασι τοῖς παρὰ τοῦ κρείττονος
καὶ λόγου.

"fantes, quippe quod eis vires deſint, lubentiſſime vero morituri, prius quam aliquid contra patria inſtituta admittant; atque ſemente omiſſa latrocinia commiſſuri ſint, quod nihil eis ſuppetat ad tributa ſolvenda. Fortaſſe enim Cajum de ſententia moveri poſſe, ut nihil ſævius ſtatuat, neque de gente evertenda, amplius cogitet. Quod ſi in eo conſilio perſiſtat ut bellum *nobis* inferat, tunc & ipſi licere ad rem aggredi." Et Ariſtobulus quidem & qui cum eo erant ad iſta Petronium adhortati ſunt. At Petronio, partim quidem Ariſtobulo cæteriſque vehementius inſtantibus, ut qui pro rebus magni momenti preces adhiberent, atque omni arte & ſtudio ſupplicationi incumberent, partim vero quod videret Judæorum in contrario propoſito conſtantiam, *indignumque duceret, tot hominum millia, dum Caji inſaniæ gratificatum iret, morte multando, vitio vertere pietatem & religionem erga Deum, ac deinceps magna cum ſolicitudine vitam agere, longe ſatius videbatur, ut per literas Cajo ſignificaret, quam grave foret ut ei ſuccenſeret, quod non ocius exſequutus fuerit quæ juſſerat, (forſan enim & ipſi quidem perſuaſurum eſſe) dein ſi in eadem ac antea permanſerit mentis inſania, ad bellum cum eis gerendum ſeſe accincturum; ſin vero iram ipſius in ſe convertat, decere virtutis cultores pro tanta hominum multitudine mortem non defugere. ſtatuit itaque ſupplicum orationi auſcultare.

Petronii reſponſum ad Ariſtobulum aliosque.

5. Cum autem Judæos ad Tiberiadem convocaſſet (qui etiam ad multa hominum millia eò veniebant) eiſque circundediſſet totum quem ſecum habuit exercitum, non ſuam voluntatem eſſe declarabat, ſed Cæſaris mandatum, ut ſine mora ſtatim in eos ira effunderetur, qui ea detrectare auſi fuerint quæ facere decreverat: quandoquidem ſibi conveniret, qui illius gratia & beneficio tantum honoris aſſequutus fuerat, ei obſequium præſtare." Haud "tamen *inquit* æquum eſſe arbitror, ut ſalutem "honoremq; meum non pro veſtra incolumitate, qui multi admodum eſtis, impendam, dum "operam veſtram legi adeo præſtanti addicitis, "pro qua utpote patria modis omnibus contendendum eſſe exiſtimatis. Mihique, ſumma "Dei auctoritate & potentia freto, religio erit "templum pati principum licentia profanari. "Cajo itaq; mittam, ut eum de veſtra voluntate "certiorem faciam, quantum poſſum cauſam "adjuvans, ne vos negligam paſſuros ob ea quæ "honeſte *vobiſmet* propoſuiſtis. Auxilioque ſit "Deus (illius enim poteſtas omni arte humana "& potentia ſuperior eſt) & ita pro imperio "faxit, ut & vos patrios ritus ſervetis, † nec "ille, humanis cupiditatibus modum tranſ"greſſus, etiam conſuetis honoribus excidat. "Quod

Illiſque pollicetur ſe Cajo ſcribere velle.

Petronius convocat Judæos ad Tiberiadem.

a Ἂν φύσαντο *Busb.* quod forſan rectius. b Ἐμμένοντος δὲ τῇ βουλῇ ἃ αὖθις ἔφη π. *Busb.* οἱ δ' ἐμμένοντι τῇ αὖθις τῇ ψήφῳ *Zonar.* c Illud καὶ è *Cod. Busb.* d Σχεῖν *Busb.* e Ita cum *Cod. Busb.* ὀπτείλαι in *Editis Aliisque.* f Ὀργὴν φέρονται *Vat.* g Illud γὰρ è *Cod. Busb.* h Sic *Busb.* τοὺς ἀρετῆς in *reliquis.* i Prius diſtinctum erat & lectum ad hunc modum, πιθανὸν ἡγεῖσθαι τῷ δεομένῳ, ἔκλινε πιθανὸν &c. Cum autem ſenſus mihi haud conſtare videretur, inſertam dedi voculam γῆν, plenamque diſtinctionem poſui poſt πιθανὸν. k Ita legendum cenſeo. Ἀλεξανδρέων in *Joſephi* libris. l Υπῆρχεν ὑποτεῖλαι Γαΐῳ γνώμας τι τοὺς αὐτῶν Ἀλεξανδρεῖς καὶ πῆ τὴ σωφροσύνης χρ. ὑπὲρ ὧν κατ' αὐτούς. dein v. 43. συμπράξειν μὲ τὸ Θεὸν ἤνυστο, & mox ἐμοὶ δὲ μηδὲν *Busb.* m Ita lego ex conjectura, cui anſam dedit pag. 824. v. 4. antea erat, nullo plane ſenſu, ὑπὲρ ὧν. καθ' ὑμᾶς πρὸς γνώμην πεποιημένοι εἰς σεβῆσθαι ἐγαθοῖς. *Epiphanius* vertit, *cauſam adjuvans & veſtrum in bono propoſitum.* n Ita *Busb.* τὴ αὐτῷ τὸ μηδὲν ἀνθρωπείοις πρὸς γνώμην βιαζόμενον πρὸν τὸ ἐς Θεὸν ἁμαρτεῖν in *Editis.* verum ἀνθρώπων pro οἷς θεῖον in omnibus *MSS.* * Sævum quoque ratus, ut multa millia hominum per ipſum darentur in mortem, ſi vellet Caij furiæ miniſtrare; ſimul etiam ſe Deum offenſurum, & cum peſſimis poſtea ſpebus advivere, *Epiphan.* † Et me tutari ut nec ab ipſis etiam excidam humanis honoribus, *Epiphan.*

"Quod ſi Cajus exacerbatus graviter mihi "ſuccenſeat & iraſcatur, quodvis diſcrimen ad- "ibo, omnemque feram calamitatem, quæ in "corpus animamque inciderit, ne vos totidem "numerò pro iis quæ honeſte facitis pereuntes "videam. Abite igitur quò ſuum quemque vo- "cat negotium, & agriculturæ *ſtrenue* incum- "bite. Ipſe autem Romam literas mitto: nec "quidquam, quod in rem veſtram ſit, tam per "me quam per amicos, agere recuſabo.

"εἰ δ' ἀκπικραινθεὶς Γάϊος εἰς ἐμὲ τρέψει ὃ ἀπήκειον ἐ "ὀργῆς, τλήσομαι πάντα κίνδυνον καὶ πᾶσαν ταλαιπω- "είαν σωτῆσαι τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ, ὑπὲρ ὧ μὴ "ὑμᾶς τοσόνδε ὄντας ὁπλίτας ὑπὸ ἄπρας ἀγαθῆς προέξεσι διολ- "λυμένους ὁρᾶν. ἄπιτε οὖν ὅπῃ ἔργα τοῦ αὐτοῦ ἕκα- "στοι, καὶ τῇ γῇ ὅπῃπονεῖτε. πέμψω δ' αὐτὸς ὅπῃ Ρώ- "μης, καὶ τὰ πάντα ὑπὲρ ὑμῶν δι' ἐμαυτοῦ καὶ τῶν φί- "λων οὐκ ἀποτραπήσομαι ἀφικνεῖσθαι.

Petronius hortatur Judæos, ad operam agriculturæ impendendam.

6. Cum iſta dixiſſet & Judæorum concionem dimiſiſſet, magiſtratus hortabatur, ut agrorum colendorum curam agerent, & alloquiis ſuis populum ad meliora ſperanda animarent. Et ille quidem multitudinem exhilarare properabat. Deus autem Petronio præſentiam ſuam declarabat, ſeque illi in omnibus adjutorem fore. Simul enim ac ille orationem finierat, quam habuit ad Judæos, Deus pluviam ingentem demiſit præter hominum exſpectationem, quod illa dies utpote ſerena admodum nullum pluviæ ſignum è cœlo dederit, ſiccitaſque magna per totum annum fecerit homines deſperare de aqua ſuperne deſcenſura, etiamſi cœlum nubibus obductum cernerent. Quapropter cum largus imber tunc præter ſolitum & opinionem ingrueret, ſpes facta eſt Judæis non irritam fore Petronii pro illis ſupplicationem. Quin & Petronius eo magis admiratione perculſus eſt, ubi ei perſpicuum erat Deum res Judæorum curare, clareque indicare ſe illis præſentem adeſſe, adeo ut qui revera aliter ſentire in animum induxerant, quidquam contradicere non valerent: id quod & inter alia quæ ſcripſerat Cajo ſignificabat. omnia autem accommodata erant ad ſuadendum, eumque modis omnibus hortandum, ne tam multa millia hominum, ut eos interficeret, ad inſaniam adigeret (non enim niſi bello compulſos à religione patria diſceſſuros) neve ſeipſum multaret reditibus ex ea gente accipiendis, & inſigni apud eam maledicto & contumeliæ ſeſe ſubjiceret in omne ævum. prætereaque Dei, qui illis præerat, poteſtatem, utpote manifeſtam, oſtendebat, quæque nihil dubium reliquit ad vim ejus demonſtrandam. Et in iſtis quidem totus erat Petronius.

Res Judæorum Cajo repræſentat.

ς'. Ταῦτα εἰπὼν καὶ ἀφαλύσας τ Ιουδαίων τ σύλ- λογον, προμηθεῖσθαι τ εἰς τὴν γεωργίαν ἠξίου τοὺς ἐν τέ- λει, καὶ καθομιλεῖν τ λαὸν ἐλπίσι χρηταῖς. καὶ ὁ μὲ εὐ- θυμεῖν ὃ πλῆθος ἔσπευδεν. ὁ Θεὸς δὲ [a] παρουσίαν ἐπεδέ- κνυε τῷ αὐτῷ Πετρωνίῳ, καὶ τῷ ὅπῃ τοῖς ὅλοις σύλ- ληψιν. ἅμα τε γὰρ ἐπαύετο ὃ λόγος, ὃν πρὸς τοὺς Ιου- δαίους εἶπε, καὶ αὐτίκα ὑετὸν ἠφίει μέγαν [b] παρ' ἐλπί- δα τοῖς ἀνθρώποις γενόμενον, ἀφ' ὃ ἐκείνῃ τῇ ἡμέ- ραν αἴθριον οὖσαν οὐδεὶς ὄμβρημα ἀπομαίνειν ἐκ τ πε- ρὶ τὸν ὑετὸν, [c] καὶ τὸ πᾶν ἔτος αὐχμῷ μεγάλῳ κατε- χόμενον, ἐπ' ἀπογνώσει ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ὕδατος ὃ ἄνωθεν, εἰ μὴ σύνεφός ποτε θεάσαιντο τ ὑρανόν. ὥστε δὴ τό- τε πολλῷ μᾶ παρὰ [d] ὃ εἰωθὸς μᾶ παρὰ τὸ ἑτέρως δόξαν ἀφι- γμένου ὕδατος, τοῖς τε Ιουδαίοις ἐλπὶς ἦν ὑδαμῶς ἀτυ- χήσειν Πετρώνιον ὑπὲρ αὐτῶν δεόμενοι. ὁ Πετρώνιος δὲ κατεπλήττετο μείζονας, ὁρῶν ἐναργῶς τ Θεὸν τ Ιουδαίων προμηθούμενον, καὶ πολλαὶ ἀποσημήναντα τῷ ὅπῃ- φάνειαν, ὡς μηδ' ἂν τοῖς ἔργῳ προθεμένοις ταναντία φρονεῖν ἰσχὺν ἀπολέξεως καταλελεῖφθαι· [e] ὡς δὲ καὶ πρὸς τ Γάϊον σὺν τοῖς λοιποῖς ὁπόσα ἔγραφεν. ἐπαγω- γὰ δ' ἦν τὰ πάντα καὶ παντοίως προκαλοῦντα μὴ τοσαύτας μυριάδας ἀνθρώπων ἀποτειν, ἃς [f] κτείνα, ᾗ γὰ δίκα γε πολέμῳ προσχωρήσειν ὃ νομίμων τ θρη- σκείας, προσόδῳ τε τῆς ἀπ' αὐτῶν ἀποστρεῖσθαι, καὶ τῷ προπάντων τῆς ἀρᾶς ὑποπίπτειν μέλλοντα αἰώ- να. καὶ ἄλλως θείᾳ τῷ προϊσχνοτος αὐτῷ τιμῇ [g] δύ- ναμιν ὡς ἀκραιφνῆ ἀπέφαινε, καὶ μηδὲν ἐνδιαιρον ὅπῃ δυνάμιν τιμῇ [h] αὐτῷ ὅπῃδείκνυσθαι καταλιπῶσαν. καὶ Πετρώνιος μὲν ἐν τούτοις ἦν.

Agrippæ apud Cajum gratia, cui convivium ſplendide parat & magnifice.

7. Rex autem Agrippa, qui tum forte Romæ verſabatur, magis magiſque apud Cajum amicitia proficiebat. Cumque aliquando eum convivio exciperet, idque magno ſtudio curaque ageret, ut cunctos & impenſis in epulas factis, & in omnibus ad delicias & voluptates apparandis ſuperaret, ita ut nemo è cæteris, immo nec ipſe Cajus de iſtis æquandis cogitarit, multo minus ſuperandis, (adeo ille univerſis epularum apparatu facile præſtitit, deſiderioque omnia Cæſari *ad*

ζ'. Ἀγρίππας δὲ ὁ βασιλεὺς, ἐτύγχανε γὰρ ὅπῃ Ρώμης διατρίβων, σφόδρα φιλίᾳ τῇ πρὸς τ Γάϊον μείζονος. καί ποτε προθεὶς δεῖπνον αὐτῷ, καὶ πρόνοιαν ἔχων πάντα, ὑπερβάλλεσθαι, τέλεσί τε τοῖς εἰς τὸ δεῖπνον, καὶ πρόσκλῃ τῶν εἰς ἡδονὴν φέροντος, ὡς μὴ ὅπως ἄν τινα τ λοιπῶν ἀλλὰ μηδ' αὐτὸν Γάϊον ποτε ἰσοδαῖναι θελήσαντα οὐχ ὅπως [i] ὑπερβαλέ- σθαι· τοσοῦτον ἀνὴρ τῇ προθυμίᾳ πάντας ὑπῆρ- ρεν, [k] καὶ τῷ τὰ πάντα Καίσαροι ἐκφερντίσαι παρα- σχεῖν·

a Ita *Busb.* & *Epiphanius*, qui vertit, *Deus autem ſuam manifeſtavit repente præſentiam.* παῤῥησίαν ἐπιδείκνυτο in *Editis.* παῤῥησίαν ἐπιδείκνυτο *Hen.* & *Vat.* b Μηδ' ὡ ἐλπίδι τίνι τοῖς ἀνθρ. *Busb.* c Τῇ γὰ πάντος ἔτους αὐ. μ. κατειχημένου, ὑπ' ἀνηρώτου ὄντι οἱ ἀνθρω- ποι ἔ ὕσαντο ὕδατος *Busb.* d Ita *Vat.* & *Hen.* ἀ *pr. m.* τῇ παρὰ τὸ ὑπροόδοκον in *Editis.* τῇ παρὰ τὴν αὐτῶν δόξαν *Busb.* e Voculam unam & alteram excidiſſe ſuſpicor. f Κτείνοιο *Gall.* unde pro ὁκτείνοι (tam in *Editis* quam cæteris *MSS.*) haud aliud mihi occurrebat præter κτείνοι Non dubito tamen quin hic locus in mendo cubet. Si quis malit ὑπτοεῖν ἀποτείνειν, aut ἀπονοθεύσας κτεί- νειν, per me licet. *Epiphanius* vertit, *poſtulans ne tanta hominum millia contemneres, quæ non poſſent ſine bello & ingenti cæde ad tranſgreſſionem ſuæ religionis impelli.* g Neque hic locus, ut puto, mendo vacat. nam δύναμιν aut hoc verſiculo aut in proxime ſequenti ſuſpectum habeo *Epiphanius* vertit, *ſuper hoc quoque virtutem divinam Judæis præbere præſidium. nam exploratum eſſe firmabat pro Judæis evidenter indicium.* At *Gelenius* hoc modo *id quoque adjecit quam carus ſit Deo populus, quamque manifeſtis ſignis declaret ſuam erga illos benevolentiam.* h Antea αὐτῆς. Forſan τὴν αὐτὼ, deleto δύναμιν. i *Al.* ὑπεραίρεσθαι. k In *Editis*, ἐ τῷ τὰ πάντα Καίσαρ ὐφορτίσαι π. quæ plane omiſerunt *Epiphan.* & *Gelen.* Unde, cum ὐφορτίσαι habeat *Hen.* & ὐφορτίσαι (forſan pro ὐφορτίσαι) *Gall.* reſcripſi, τῷ τῷ τὰ πάντα Καίσαρι ὐφορτίσαι παρασχεῖν.

ϕεῖν· [a] καὶ ὁ Γάϊος ἐκθαυμάσας τὴν τε ἀφθονίαν αὐτῆς καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν, ὡς ἐπ' ἀρετῇ τῇ αὐτοῦ βιάζοιτο καὶ ὑπὲρ δύναμιν τῶν χρημάτων εὐπορείᾳ χρῆσθαι, βουλόμενός τε μιμήσασθαι τὴν Ἀγρίππου φιλοτιμίαν ἐφ' ἡδονῇ τῇ αὐτῇ θερμαινόμενον, ἀνεμίμνησκε τοῦ οἴνου καὶ τὴν ἀφθονίαν εἰς τὸ ἱλαρώτερον ἐκτεταμένον, φησὶν ὁ συμποσίῳ, προσκαλούμενος εἰς πότον Ἀγρίππα, "καὶ πρότερον μέν "σοι τιμὴν σαυτὸν εἰδέναι ἢ ἐχρῆν [b] τὰ πρὸς ἐμὲ, καὶ "πολλὴν εὔνοιαν μετὰ κινδύνων [c] ἀποδεδειγμένον, οἷς "ἔστι Τιβερίου προθέσεις δι' αὐτὸν, ὑπολείπεις τε ἴσως "δὲ καὶ ὑπὲρ δυνάμιν [d] ἀρετῇ χρῆσθαι τῇ πρὸς "ἡμᾶς. ὅθεν, αἰσχρὸν γάρ ἡσσᾶσθαί με ἔστι τῆς σῆς "ἀφθονίας, ἀναλαβὲν βάλομαι τὰ ἐλλελειμένα πρό- "τερον. ὀλίγον γὰρ πᾶσι ὁπόσοι σοι δωρεῶν ἐχάρμην "ἀπεμοιρασάμην. ὃ δὲ πᾶσι, ὅσῳ σοι ῥοπὴν ἂν [e] προσθείη "τοῦ εὐδαίμονος, ἀφηκοήσεταί σου προθυμία τε "καὶ ἰσχύι." καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγεν, οἰόμενος [f] χιλίων τε πολλὰ αἰτήσασθαι, ἢ καί τινων πρόσοδος πόλεων. ὁ δὲ, καίτοι τὰ πάντα ἐφ' οἷς ἤτησε προσβασάμενος, οὐκ ἐφανέρου τὴν ἀφθονίαν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὀξέως ἀμείβεται Γάϊον, "ὅπως οὔτε πρό- "τερον κέρδος τὸ ἀπ' αὐτοῦ κερδανῶν προσδοκῶν τὰς "Τιβερίου σπουδὰς διεφθείρεν αὐτὸν, οὔτε νῦν φρά- "σειεν τι πρὸς εἰς χάριν τὴν ἐκείνου κερδῶν οἰκέτης ἔτι "τινι λήψεσθαι μεγάλα δὲ εἶναι τὰ προδεδωρημένα, "καὶ πραοτέρου τοῦ θράσει χρωμένου τὴν ἐλπίδων· καὶ "γὰρ εἰ τῆς σῆς ἐλάττονα δυνάμεως, τῆς γέ μου τῶν "εὐληφότος ἀφθονίας τε καὶ ἀξιώσεως μείζονα. καὶ ὁ Γάϊος, ἐκπλαγεὶς [g] τὴν ἀφθονίαν αὐτοῦ, πλεό- τοις ἐπέκειτο εἰπεῖν, [h] "ὅ,τι χαρίζοιτ' ἂν αὐτῷ παρα- σχόμενος. ὁ δὲ, "ἐπεὶ τοῦ, ὦ δέσποτα, προθυ- "μίᾳ τῇ σῇ δωρεῶν [i] μὲ ἄξιον ἀποφαίνεις, αἰτήσομαί "τῶν μὲν εἰς ὄλβον φερόντων οὐδὲν, ἀφ' ὧν μεγάλως "με διαθρέψειν, οἷς ἤδη παρέχεις· ὅ,τι δ' ἄν σοι "δόξαν προσποιῇ τοῦ εὐσεβοῦς, καὶ τὸ θεῖον σύμφα- "τον ἐφ' οἷς θελήσεις προκαλῶ, [k] καί μοι πρὸς εὐ- "κλείας γένοιτο τοῖς πεπυσμένοις, ὡς μηδ' "ἑνὸς ὧν χρησαμένου ἔστι τῆς σῆς ἐξουσίας ἀτυχεῖν "πώποτε γόνυ. ἀξιῶ γάρ σε τῷ ἀνδριάντι τὸν "ἀνάθεσιν, ἵν' ποιήσασθαι κελεύεις Πετρώνιον εἰς τὸ "Ἰουδαίων ἱερόν, μηκέτι πρόσω λογισμόν.

η'. Καὶ ὁ μὲν, καίπερ τοσοῦτον κίνδυνον τοῦτο ἡγούμενος· εἰ γὰρ μὴ πιθανὰ ἔφρασε Γάϊος, ἄλλο ἢ εἰς θάνατον ἔφερεν· ἀφ' ὧν μεγάλα νομίζειν τε καὶ εἶναι, κύβον ἀναρίπτειν ἐπ' αὐτοῖς ἡγεῖτο. Γάϊος δὲ ἅμα τῇ θρασύτητι τοῦ Ἀγρίππου σπουδασθείς, καὶ ἄλλως ἀπρεπὲς ὑπολαμβάνων, ὅτι τοσοῦδε μαρτύρων ψευδῶν γενέσθαι περὶ ὧν προθύμως ἐδιάζετο αἰτεῖσθαι Ἀγρίππαν, μετὰ τοῦ ὀξέως μετα-

luxum ſuppeditandi) tum Cajus animi ergo & magnificentiæ eum admiratus, ut qui etiam ſupra facultates ſumptibus immenſis ſibi placere contenderit, volenſque Agrippæ liberalitatem ad ſui oblectationem accommodatam æmulari, cum animus vino laxatus eſſet & ad multam hilaritatem traductus, dixit in convivio, ipſum ad bibendum invitante Agrippa, "& ipſe tibi jam antea conſcius eram honoris "quo me proſequutus es, & quantam mihi "benevolentiam oſtendiſti, etiamſi ex ea te "circumſteterint pericula à Tiberio intenta- "ta; & *jam* nihil omittis, quo mihi, fere ul- "tra quam poſſis, gratificeris. Quare, cum tur- "pe mihi ſit à te vinci tua erga me voluntate "& ſtudio, omnia quibus antea tibi deeram "jam adjecta eſſe volo. Quod ad munera at- "tinet quæ tibi dedi, ea levidenſia eſſe fateor: "id autem totum, quod tibi aliquid conferat ad "felicitatem complendam, alacriter & quoad "potero tibi ſuppeditabo." Et ille quidem iſta dicebat, ratus ampla latifundia poſtulaturum aut urbium aliquarum vectigalia. Is vero, quamvis ſibi decretum eſſet quid peteret, id tamen *in præſens* animo reticebat, & ſtatim "Cajo reſpondet, "quod neque prius, contra "quam mandaverat Cajus, illum coluerit, ut "qui lucri aliquid exſpectaret; neque jam in "ejus gratiam quidquam agere, ut inde vel "minimum lucri ſibi quæreret. abunde au- "tem magna eſſe priora ejus beneficia, & ul- "tra quam ſperaret quiſquam ſe paulo arro- "gantior: nam etſi minora eſſent quam quæ "dare potueras, mea tamen qui ea accepe- "rim exſpectatione & dignitate ſunt majora." Tum Cajus, eum propter animi continentiam admiratus, magis inſtabat ut diceret, quidnam à ſe datum iri voluerit? Cui ille, "quoniam "ex tua in me benevolentia, domine, præ te fers "me dignum haberi cui præterea aliquid largia- "ris, nihil quidem eorum quæ ad me locuple- "tandum attinent à te poſtulabo, quippe quod "tuæ gratiæ acceptum debeam ut iis rebus "præter cæteros excellam; illud vero te ro- "go, quod pietatis gloriam tibi conciliabit, fa- "cietque ut Deus tuæ voluntati faveat & ad- "jutor ſit, & mihi ad exiſtimationem pulchrum "erit apud eos qui fama id acceperint, ut qui "certum habuerim omnia propter tuam pote- "ſtatem impetraturum eſſe quorum opus mihi "fuerit. Oro igitur & obſecro te ut de ſtatuæ "dedicatione in Judæorum templo, mandata "Petronio, nolis amplius cogitare.

Cajus Agrippæ magnificentia delectatus.

Quicquid ab ipſo petieris, ſe ei daturum eſſe pollicetur.

Agrippa nihil aliud poſcit, quam ut mandatum, quod Petronio dederat, revocaret.

8. Et ille quidem licet hoc periculi plenum duceret, (nam quæ perſuaderi non poterant Cajo ea mortem certiſſimam poſtulanti afferebant) quod tamen ea *quæ peteret* magna exiſtimaret ut revera erant, fortunæ aleam in iſtis experiri ſtatuit. Cajus autem *ſimul* officioſa Agrippæ liberalitate *mirifice* captus, pudendumque eſſe ratus mendacii in iſtis, ad quæ petenda Agrippam ultro provocaverat, coram tot teſtibus argui, ac ſi ſtatim eum promiſſi

Annuit Agrippæ, haud tamen libenter.

a Ὡς τῷ Γαΐῳ ἐκθαυμάσαι *Busb.* & mox (v. 7.) φάναι pro φησὶν. b Illud τὰ deeſt *Busb.* c Ὑποδεδειγμένον *Busb.* d Fuit cum legendum eſſe ſuſpicarer ἀρετῆς χρῆσθ. e Ita è *Cod. Vat.* ἂν ἐμαρτυρεῖν *Baſ.* ἂν ἐμαρτυρεῖν in *aliis.* quin & χδ, quod antea ſequebatur προσκτήσεται, delendum eſſe volui, & paulo ante voculam δὲ inter τὸ & πᾶσι inſertum dedi. f Τῶν τε πόλεων τὰ προσόδους αἰτήσασθ. ἢ καί τινων *Vat.* τῶν τε πόλεων τὰ προσόδους αἰτήσασθ. *Flor. à pr. m.* τῶν τε πολλῶν τὰ προσόδους αἰτήσασθ. *Busb.* g Τῶν ἀρχιτελωνῶν *Busb.* h Ita *Busb.* ὅτι χαρίζοιτό τ' ἂν αὐτῷ in *Editis Aliiſque.* i Illud μὲ è *Cod. Busb.* ut & mox σὺ poſt αἰτήσομαι. k *Al.* χάριν σοῦ ὑπάρχειν γένηται. l Ita *Busb. Vat.* & *Zonar.* ἀξιῶ γάρ σε in *cæteris.*

Cajus, Agrippæ virtutem miratus, ſcribit ad Petronium, in Agrippæ gratiam.

promiſſi pœnituiſſet, ſimulque Agrippæ virtutem *egregiam* miratus, quod de imperio ſuo, aut amplioribus reditibus aut alia poteſtate augendo, parum ſolicitus, publicæ tranquillitatis curam ageret, pro legibus intercedendo & numine divino, poſtulatis annuit: ac ſcribit ad Petronium, eum collaudans, & quod exercitum collegerat, & ipſum per literas conſuluerat quid de Judæis faciendum cenſeret. "Cæ-
"terum nunc, *inquit*, ſi contigerit te jam ſta-
"tuam erexiſſe, ne tollatur: ſin vero nondum
"eam collocaſſes, ne quid amplius moleſtiæ
"ea de re tibi faceſſas; ſed exercitum volo di-
"mittas, diſcedaſque ad ea quæ primo tibi
"mandavi exſequenda. nihil enim mihi opus
"eſt ut ſtatua erigatur, Agrippæ gratificari cu-
"pienti, quem virum majoris facio quam ut
"ejus deſiderio & precibus quidquam denega-
"rem." Et hæc quidem Cajus ad Petronium ſcripſit, literis illius nondum lectis, quæ ſignificabant, Judæos ob ſtatuam illam ad ſeditionem concitatos. quin & ex voluntatis eorum indiciis palam erat eos minitari bellum adverſus Romanos. Itaque graviter dolens, quaſi id auſi fuiſſent ut experirentur ejus imperium, homo *ſcilicet* nihil turpe ducens, nullamque honeſti rationem habens, & in quemcunque pro arbitrio ira excandeſcens, cui nullam moderationem adhibuit, id ſibi in felicitatem cedere reputans ſi iracundiæ maxime indulgeret, *denuo* ſcribit Petronio *in hanc ſententiam.*

Non multo poſt ei literas dat acerbas & minarum plenas.

"Quandoquidem munera, quibuſcunque te
"donarent Judæi, meis mandatis prætuliſti, il-
"lis gratificari auſus alia quam juſſeram fa-
"ciendo, jubeo te, qui temet judicem conſti-
"tuiſti, quid tibi agendum ſit diſpicere, cum
"iræ meæ onus ſuſtinebis, poſtquam in te ex-
"emplum edam quod & præſentes & poſte-
"ros moneat, non negligenda eſſe imperato-
"ris mandata.

Quæ, poſtquam de Caji morte aliàs accepiſſet, ad eum perveniunt.

9. Has quidem literas ſcribit ad Petronium: eas tamen, dum in vivis eſſet Cæſar, non accepit Petronius, retardata eouſque perferentibus navigatione, ut aliæ literæ, quibus mortem Caji intellexerit, prius ad manus ejus venerint. Deus utique haud immemor futurus erat periculorum, quæ adierat Petronius in Judæorum gratiam Deique honorem. ſed cum Cajum è medio ſuſtuliſſet, illi infenſus quòd cultum *divinum* ſibimet arrogare fuerit auſus, Petronio mercedem perſolvere annituntur omnes tam Romæ quam per univerſum imperium, præcipue vero quotquot è ſenatoribus maxima erant dignitate, quod in eos iram ſuam effuderit Cajus. Et ille quidem moritur non multo poſt quam ad Petronium literas ſcripſerat, mortem ei denunciantes. Cauſam autem pro-

Caji obitus.

μέλω χρώμενος, ἅμα δὲ τῷ Ἀγρίππᾳ τιμῶ ἀρετὴν θαυμάσας, ὁ ὀλίγῳ αὔξειν τὴν οἰκείαν ἀρχὴν, ἤτοι φορολογίαις χρημάτων ἢ ἄλλῃ δυνάμει, [a]τὸ καινὸν τῆς εὐθυμίας [b]ὑπεμελῶτο, προσβάλλων τοὺς νόμους καὶ τὸ θεῖον, συγχωρεῖ· καὶ γράφει πρὸς τὸν Πετρώνιον, ἐκεῖνόν τε τῆς ἀθρόσεως τοῦ στρατεύματος ἐπαινῶν, καὶ τῷ πρὸς αὐτὸν περὶ αὐτοῦ ἀπαγγελκότος. "νῦν οὖν
"εἰ μὲν φθάνεις ἀνδριάντα ἑστακὼς, ἑστάτω· εἰ δὲ
"μήπω πεποίησαι τὴν ἀνάθεσιν, μηδὲν περαιτέρω πρα-
"χοπαθῆν. ἀλλὰ τόν τε στρατὸν ἀφίλυε, καὶ αὐτὸς
"ἐφ' ἃ τὸ πρῶτον σε ἔστειλα, ἄπιθι. [c]οὐδὲν γὰρ ὄφε-
"λός μοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀνδριάντος, Ἀγρίππα
"χαριζόμενος ἀνδρὶ παρ' ἐμοὶ τιμωμένῳ μειζόνως, ἢ
"ὥστε με χρεία τῆ ἐκείνου καὶ οἷς κελεύσειεν αἰτεῖ-
"σθαι." Γάιος μὲν δὴ ταῦτα γράφει πρὸς τὸν Πετρώνιον, πρότερον [d]ἢ ἐντυχεῖν τοῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς ἐμφανήσας ὅτι ἐπίστασία Ἰουδαίους κατὰ δίκας αὐτοὺς ἐπείγεσθαι. [e]μηδὲν καὶ ἕτερον ἐπισημαίνειν τὴν ἀφύλαιαν αὐτοῖς, ἀλλὰ πόλεμον ἄντικρυς Ῥωμαίοις ἀπειλεῖν. καὶ θερμαγήσας ὡς ὅτι πέρα τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ τετολμηκότων, ἀνὴρ ὅτι πᾶσιν ἥσσων μὲν τοῦ αἰσχροῦ, κρείσσων δὲ τοῦ βελτίστου, καὶ ἐφ' οἷς ποτε κείνειεν ὀργῆ χρῆσθαι πρὸς ὃν τιν' οὖν ἐπεγόμενος, παίδευσιν [f]αὐτῆ ὑφ' ἣν τιν' οὖν περιθείς, ἀλλ' ἐφ' ἡδονῆ πιθεὶς τῆ ἐκείνης τοῦ χρίσαι τοῦ εὐδαίμονος, [g]γράφει πρὸς τὸν Πετρώνιον. "ἐπειδὴ
"δῶρα ὁπόσα σοι Ἰουδαῖοι παρέσχον, σὺ μείζονι λό-
"γῳ τὸ ἐμοὶ πεποίησαι σὺ τολῶν, διακονεῖσθαι τὰ πάντα
"ἡδονῆ τῆ ἐκείνων ἀρθείς, ὅτι θαρσαίνει τὸ ἐμοὶ σὺ λο-
"λῶν, κελεύω σε, σαυτῷ κριτὴν γενόμενον, λογίσασθαι περὶ
"ὧν ποιητέον σοι ὑποτάξαι ὀργῆ τῆ ἐμῇ, ἐπεί τοι θρά-
"σεως [h]ποιοῖμ' ἂν σὲ τοῖς τε νῦν πᾶσι καὶ ὁπόσοι ὕστερον
"γένοιντ' ἂν, μηδαμῶς ἀκυρῶν αὐτοκράτορος ἀνδρὸς ἐντολάς.

Θ'. Ταῦτα μὲν γράφει Πετρωνίῳ τῷ ἐπιστολῇ, οὐ μὴν φθάνει γε ζῶντι Πετρωνίῳ δεξάμενος αὐτὰ, βραδυπλοίντος δὲ πλοῦ τοῖς φέρουσι εἰς τοσόνδε, ὥστε Πετρωνίῳ γεγραμμένα πρὸ αὐτῆς ἀφικέσθαι, δι' ὧν μαθὼν τὴν Γαΐου τελευτήν. Θεὸς γὰρ οὐκ ἀφ' ἁμυνομένου ἔμελλε Πετρωνίῳ, κινδύνων ὃς ἀνειλήφει ὅτι τῇ τοῦ Ἰουδαίων χάριτι, καὶ τιμῇ τῇ αὐτοῦ. ἀλλὰ τὸν Γαΐου ἀποσκευασάμενος [i]ὀργῆς ὧν ὅτι σεβασμῷ τοῦ αὐτοῦ πρόσθεν ἐτολμήσαμεν, τὸν μισθὸν χρεωλυτεῖν συνεργοῦ τῷ Πετρωνίῳ ἥ τε Ῥώμη, καὶ πᾶσα ἡ ἀρχὴ, μάλιστα δ' ὁπόσοι τὸ βουλῆς πρόσχημα ἀξιώματος, ἀφ' οὗ εἰς ἐκείνους ἀκράτῳ τῇ ὀργῇ χρησθαι τὸν Γάϊον. καὶ τελευτᾷ μὲν οὐ μετὰ πολὺ χρόνον, ἡ γράψαι τῷ Πετρωνίῳ τὸν ὅτι θανεῖν ἀνακαμένην ἐπιστολήν. τὴν δ' αἰτίαν

ἐξ

a Τῆ προτοῦ δ' ἰσῶς. *Hen. à pr. m.* *b* Ἐπιμελεῖται ὁ ὑπὲρ τῶν νόμων πρεσβεύων καὶ σωτηρίας *Busb.* *c* Οὐδὲν γὰρ ἔτι δίομαι *Busb. Hen.* & *Vat.* *d* Ita textum reſtituendum eſſe cenſui ex *Zonara*, qui hîc loci *Joſephi* verba exſcripſiſſe videtur. nec longe recedit *Busbequii* Cod. qui habet, φθάσειν ἢ ἐντυχεῖν ταῖς αὐτῶν ἐπιστολαῖς ἐμφανήσας ὑπὲρ ἐπίστασίαν τοὺς Ἰουδαίους κατὰ δίκας αὐτοὺς ἐπείγεσθαι. perperam in *Ediis Aliiſque*, φθάσαι ἢ ἐντυχεῖν ὑπὲρ ἐπίστασιν αὐτοὺς κατὰ δίκας ἐπείγεσθαι. A libris noſtris valde diſcrepat *Epiphanius*, qui vertit, *Hoc enim Agrippæ gratiæ conceſſum eſſe volo, viro honorabili mihi ſemper, ſed nunc amplius honorando. Et Cajus quidem talia ſcribit Petronio, antequam ſeditio major oriretur. nam ita jam mentes omnium tumebant, atque talia voluntatum eorum indicia monſtrabantur, ut ſi forte contrarium nuncium adveniret, parati eſſent apertum bellum gerere cum Romanis. Sed Cajus, cujus animus obnoxius erat turpitudini, alienus bono conſilio; & in omnibus quæ facienda decerneret, ira magis pertinax ad implendum moderari ſe nullo modo ſciens, ſed beatitudinem judicans, ſi omne quod ſibi eſſet voluptati perficeret, poſtea ſcribit Petronio* &c. *e* Μηδὲν δὲ ἕτερον *Busb.* & *Hen.* *f* Ita, monente Cl. *Lowthio*, legendum cenſui. antea erat αὐτῷ. *g* Γράφει αὖθις τῷ Πετρωνίῳ *Zonar.* In *Epiphanii* verſione, *poſtea ſcribit Petronio hujuſmodi verba.* *h* Ita cum *Cod. Busb.* antea erat, ἐπεί τοι παραδειγμα ποιοῖντο σε οἱ τε νῦν πάντες, καὶ ὁπόσοι &c. *Zonaras* habet παράδειγμα δὲ σὲ ποιήσομαι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα &c. *Epiphanius* vertit, *jubeo temetipſum judicem fieri, & exigere quid debeas pati, qui me ad tantum iracundiæ conciteſti, ut exemplum efficiare cunctis, & præſentibus & futuris, quo nullus audeat imperatoris mandata contemnere.* *i* Id eſt, δι' ὀργῆς.

a Illud

ἐξ ἧς τελευτᾷ, καὶ τ' ὀπίσω λῆς τ' πρόπον ἀφηγήσομαι περιόντος γ' λόγου. Πετρωνίῳ δὲ πρότερα μὲν παρὰ τῶν ἀμφαφῶσα γ' Γαΐου τὴν τελευτὴν ὀπίσω, μετ' ὀ πολὺ δὲ ἡ κελεύσασα αὐτὸν τελευτᾶν αὐτόχειρα. καὶ ἥδη τε τῇ σωτυχίᾳ γ' ὀλέθρου, ὡς τ' Γάϊον καταλαβεῖ, καὶ γ' Θεῶν τὴν πρόνοιαν ἐξεθαύμασεν, ὑδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' ἐκ γ' ἀξίου μισθὸν αὐτῷ πρῶτος τε τ' εἰς τ' ναὸν καὶ βοηθείας τ' Ιουδαίων σωτηρίας ἀπολαχόμενος. καὶ Πετρωνίῳ μὲ ὕστος [b]μὴ αὐτῷ ὀφθεὶς διαφεύχθη ῥᾳδίως ὁ κίνδυνος γ' θανεῖν.

pter quam ſublatus eſt *Cajus*, & quemadmodum inſtructæ erant in eum inſidiæ, in ſequentibus narrabo. Ad Petronium autem primùm perlatæ ſunt literæ Caji mortem ſignificantes, & non multo poſt ei redditæ ſunt iſtæ, quibus ſemet ſua manu interimere jubebatur. ſimulque lætatus eſt quod ita evenerit ut Cajus mortem oppeteret, Deique admiratus eſt providentiam, quod nulla interpoſita mora confeſtim ei præmium dederit pro honore à ſe templo habito, & auxilio Judæis lato. Et ita quidem Petronius è mortis periculo ipſi non præviſo facile evaſit.

Petronius, accepti Caji literis, Dei providentiæ obſtupeſcit.

ιϛ'. ΚΕΦ. ι'.

Τὰ συμβάντα τοῖς ἐν Βαβυλῶνι Ιουδαίοις, ὑπ' Ασινάου καὶ Ανιλαίου τῶν ἀδελφῶν.

CAP. X.

Quænam Judæis apud Babylonem acciderunt, ex factis Aſinæi & Anilæi fratrum.

XII.

Γίνεται δὲ [c]καὶ περὶ τοὺς ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ μάλιστα τὴν Βαβυλωνίαν οἰκοῦντας Ιουδαίους, συμφορὰ δεινὴ, καὶ ὁδημιᾶς ἧς πρὸς ἐλάσσων, φόνος τε αὐτῶν πολὺς, καὶ ὁπόσος ὐκ ἰσορημένος πρότερον. περὶ ὧν δὴ τὰ πάντα ἐπ' ἀκριβείας διηγησάμενος, ἐκθήσομαι καὶ τὰς αἰτίας, ἀφ' ὧν αὐτοῖς τὸ πάθος συνέτυχεν. [d]Νεαρδὰ τ' Βαβυλωνίας ὅτι πόλις, ἄλλως τε πολυανδροῦσα, καὶ χώραν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν ἔχουσα, ᾗ σὺν ἄλλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἀνθρώπων [e]ἀνάπλεων. ἔστι δὲ ᾗ πολεμίοις ὐκ εὐέμβολος, περιόδῳ τε γ' Εὐφράτου πᾶσαν αὐτὸν αὐτῇ ἀπολαμβάνοντος, καὶ κατασκευῇς τειχῶν. ἔστι δὲ καὶ Νίσιβις πόλις ἐπ' τ' αὐτὸν γ' ποταμῷ θεμένη. ὅθεν Ιουδαῖοι, τῇ φύσει τ' χωρίων πεποιθότες, [f]τό,τε δίδραχμον τῷ Θεῷ καταβάλλειν ὁ ἑκάστοις πάτριον ζημίᾳ κατεπήγετο, ᾗ ὁπόσα ἄλλα ἀναθήματα. ἐκρῶντο δὲ ὥσπερ [g]ταμείῳ ταῦτα τοῖς πόλεσιν. ὀτεῦθεν δὲ ὅτι Ιεροσολύμων [h]ἀνεπέμπετο ἡ χώρος, πολλαί τε μυριάδες ἀνθρώπων τὴν κομιδὴν τ' χρημάτων παρελάμβανον, δεδότες τὰς Παρθυαίων ἁρπαγὰς, ἐκποτελοῦσι ἐκείνοις τ' Βαβυλωνίας. καὶ ἦσαν γὰρ Ασινάιος καὶ Ανιλαῖος, Νεαρδάται μὲ ὄ γένος, ἀλλήλων δὲ ἀδελφοί. καὶ αὐτοὺς, πατρὸς δ' ὄντας ὀρφανοὺς, ἡ μήτηρ προσέταξεν ἐκῶν μαθήσῃ ποιήσεως. Οὐκ ὄντος ἀπρεπὲς τοῖς ἐγχωρίοις, ὥστε τοὺς ἄνδρας ταλασιουργεῖν παρ' αὐτοῖς. τούτοις ὁ τοῖς ἔργοις ἐφεστὼς, [i]παρ' ᾧ καὶ ἐμεμαθήκεσαν, βραδυτῆτα ἐπικαλέσας τ' ἀφίξεως, ἐκόλασε πληγαῖς. οἱ δ' ἐφ' ὕβρει τ' δικάσαντι λογιζόμενοι, καταπασάμενοι τ' ὅπλων πολλὰ ὁπόσα ἦν ὅτι τοῦς [k]οἰκίας φυλαττόμενα, ᾤχοντο εἴς τι χωρίον, ἀφορμὴν μὲν τοιαύτην ποιούμενοι, νομὰς δὲ ἀγαθὰς βουλόμενοι φυτεύειν φυκὸς, καὶ χιλῶν ὁπόσοι εἰς τ' χειμῶνα ἀποτίθενται. συνήεσάν τε ὡς αὐτοὺς τ' νεῶν ὡ ἀπορώτατοι, καὶ τύραννοι τοῖς ὅπλοις φερόμενοι στρατηγοί τε ἦσαν, καὶ τ' κακῶν ἡγεμόνες οὐκ ἐκωλύοντο τοῦ. [l]προελθόντες γὰρ

Judæorum in Meſopotamia & Babylonia calamitas unde orta.

Cæterum *ſub id tempus* Judæis in Meſopotamia, maximeque apud Babyloniam habitantibus, gravis incidit calamitas, & alia quacunque non minor; multaque facta eſt illorum cædes, quanta non antea in hiſtoria memoratur: de quibus accurate omnia expoſiturus, cladis illius cauſas prima ab origine repetam. Nearda urbs eſt Babyloniæ, & ex ſe populoſa, & fertilem amplamque regionem poſſidens, quæ cum aliis *plurimis* bonis etiam hominibus abundat: ad hæc non patet hoſtium aſſultibus, undique Euphrate & firmis muris circundata. porro & Niſibis urbs *intra fluminis ejuſdem ambitum poſita eſt. Quapropter Judæi freti locorum natura, & didrachmum, quod à ſingulis *Judæis* Deo pendi moris erat, ibi depoſuerunt, cæteramque votivam pecuniam. illis enim urbibus tanquam *communi* ærario utebantur: & inde Hieroſolyma ſuo tempore tranſmiſſa erat *pecunia*, multaque hominum millia eam deferendam in ſe recipiebant, metu Parthorum latrociniorum, quibus *tum* vectigalis erat Babylonia. Etenim *ex iſtis Judæis* erant Aſinæus & Anilæus, origine quidem Neardenſes, fratres vero germani. atque illis mater, nam patre erant orbati, id negotii dedit, ut velorum conficiendorum artem addiſcerent: id quod indigenis adeo non turpe erat, ut etiam viri lanificia exercerent. His *quadam die magiſter* qui operibus præerat, apud quem etiam artem didicerant, objecit quod tardiuſcule venerant, eoſque verberibus multavit. Illi vero caſtigationem ſibi contumeliæ eſſe exiſtimantes, cum arma omnia, quæ in ea domo adſervabantur, arripuiſſent, in locum quendam ſe conferebant, ubi fluvii divortium eſt, & magna eſſe ſolebat paſcuorum copia & ubertas fructuum, qui in hyemem poſſunt reponi. Atque ad eos mox confluxit juvenum quiſque egentiſſimus: quos cum armis inſtruxiſſent, & pro ducibus ſe gerebant, & haud ægre fiebat quin illis maleficiorum autores & principes ſe præberent. cum enim fa-*

Neardæ & Niſibis Judæorum gazophylacia.

Aſinæus & Anilæus Neardæ profugi.

Inopes & egeni ad eos ſe recipiunt.

---

a Ita ex conjectura. παραχώμενον in *libris*. *b* Iterum ex conjectura αὐτῷ ἰφθεὶς. antea perperam in *libris* omnibus μὴ ἀντοπισθεὶς. *c* Illud ᾗ è *Codd. Busb. & Vat.* *d* Νιρδὰ *Busb.* Νααρδὰ *Steph. Byzant.* Verum *e* & *a* apud Orientales facile permutantur, ut notavit *Berkelius*. *e* Ita lego, nec aliter forſan *Epiphan.* cujus verſionem adhibui. ἀνεπλέων in *libris* omnibus. qua lectione admiſſa, verba iſta, ᾗ σὺν ἄλλοις ἀγαθοῖς ἐ ἀνθρώπων ἀνεπλέων redundare videntur, ut quæ in margine olim appoſita fuerint, in interpretamentum τ', ἄλλως τε πολυανδροῦσα. *f* Ita cum *Cod. Busb.* τότε δίδραγμον τῷ Θεῷ καταβάλλειν ix. in *cæteris*. *g* Ταμιεῖον *Busb.* *h* Ανεπέμποντο *Busb.* *i* Ita *Busb. & Epiphan.* qui vertit, *apud quem etiam ipſam artem didicerant.* ᾧ ἐμεμαθήκεσαν παρ' αὐτῷ in *Editis Aliiſque*. *k* Ita *Busb. & Vat.* οἰκίαις in *reliquis*. *l* Προελθόντες *Busb.* * Ita placuit locum interpretari, quod certiſſimum ſit, Niſibin non *flumini Euphrati* appoſitam *fuiſſe*, prout vertit *Gelenius*, ſed amni Mygdonio, qui in Tigrim influit.

Asinæus & Anilæus, cum magnam ad se convisissent hominum multitudinem, rapta vivunt.

ti essent inexpugnabiles, & arcem sibi construxissent, ad pastores è suis dimittebant qui pecorum tributum illis imperarent, quantum satis esset in alimentum, adjicientes, se amicos illis futuros qui morem gererent, & ab hostibus undecunque ingruerent defensuros; sin imperata detrectarent, greges mactaturos. Illi vero, nam haud integrum eis erat quidquam aliud facere, mandatis obsequuti sunt, & oves quotquot poscerent mittendas curabant. Quo factum est, ut vires eorum augerentur, & potestatem haberent patrandi quodcunque illis, ex improviso alios adortis, allubesceret: atque adeo nemo illis obviam factus officiis eos demereri non studebat, congressurisque terrorem injiciebant. ita ut sermo de illis increbresceret & ad Parthorum regem perveniret.

Satrapa Babyloniæ die Sabbati eos adoriri statuit.

2. Satrapa autem Babyloniæ, postquam hæc intellexerit, eos ipso in ortu opprimere voluit, antequam malum ex illis latius serperet & dimanaret: collectoque quantum poterat è Parthis ac Babyloniis exercitu, versus eos cursu incitato ire contendit, eo animo ut repentina facta impressione eos adoriretur, priusquam aliquid eis nunciaretur de copiarum apparatu. Cum autem juxta paludem *quandam* assedisset, quietem agebat: atque postridie, erat autem Sabbatum quo Judæi ab omni opere feriantur, ratus non ausurum hostem sibi congredi, sed absque pugna captos vinctosque se abducturum, lento gressu procedebat, ut in eos ex improviso impetum faceret. Sed Asinæus, cum forte positis prope se armis cum sociis in otio desideret, "Viri, inquit, tinnitus equorum ad aures allapsus est, non qualis est in pascuis agentium, sed qui sessorem tergo vehant; & quoniam frænorum etiam sonitum me audire persuasum habeam, vereor ne hostes nos circumvenientes aggrediantur. verum procurrat aliquis speculatum, qui nobis quid immineat certo renunciet, atque utinam falsa reperiantur quæ diximus." Ac ille quidem ista loquutus est. & mox certi homines spectatum ibant, quid factum esset: celeriterque regressi, "neque te, *inquiunt*, conjectura fallit de iis quæ moliuntur hostes, neque illi amplius passuri sunt ut nos malefacta impune committeremus. ex insidiis circumventi sumus, pecorum ad instar mactandi, tanta equitum multitudine in nos incursante, manus à pugna abstinentes, quod ex legis patriæ interdicto necessitate adacti sumus ad quiescendum." Cæterum Asinæus non utique ex speculatoris sententia, quid fieri oporteret, decernebat, sed æquius esse ratus, ut, sumptis animis ex necessitate in quam inciderat, legem violarent, dum injuriam ulciscantur, etiam si mori certum est, quam ut nihil agendo morientes hostem *morte sua* exhilararent, & ipse arma corripit, eamque illis qui secum erant audaciam injiciebat, ut pari

Id quod suspicatus Asinæus quosdam exploratum mittit.

De Satrapæ incursu certior factus arma corripit.

ὅπλ τὸ ἅμαχον, καὶ καζασκυάσαντες ἀκρόπολιν, διέπεμπον πρὸς τὰς νόμους φόρου αὐτοῖς κελεύοντες καταβάλλειν τῶν βοσκημάτων, ἢ ἀρκοῦσα ἐπιτροφὴ γίνοιτ' ἂν, προσιόντες φιλίαι τε πειθομένοις, καὶ ἄμυναν τ' ἀλλαχόθεν ποθὲν πολεμίων, σφαγὰς δὲ τ' ποιμνίων ἀπειθοῦσιν. οἱ δὲ, ὡς γὰ ἦν ἕτερα πρὸς ταῦτα ποιεῖν, ἠκροῶντο, καὶ τ' προβάτων [a]ἔστελλον ὁπόσα κελευσθεῖεν. ὥστε δὴ καὶ πλείων αὐτοῖς [b]συνελέγετο ἰσχὺς, κύριοί τε ἦσαν ἐφ' οἷς βουλεύσαιεν ἐκ τοῦ ἐξέσης ἐλαύνοντες κακουργεῖν· θεραπεύειν τε αὐτοὺς ἤρτο πᾶς προστυγχάνων, καὶ ἦσαν φοβεροὶ καὶ τοῖς περιοικοῦσιν. ὥστε ἤδη προῦκοπε λόγος περὶ αὐτῶν καὶ πρὸς τὸν Πάρθων βασιλέως.

Β'. Ὁ δὲ τῆς Βαβυλωνίας σατράπης, μαθὼν ταῦτα, καὶ βουληθεὶς ὑπιφυομένης κωλύσαι, πρίν τι μεῖζον κακὸν ἐξ αὐτῶν ἀναφῆναι, συλλέξας στρατὸν ὅσον [c]ἐδύνατο πλεῖστον, καὶ Παρθυαίων καὶ τ' Βαβυλωνίων, ἤλασεν πρὸς αὐτούς, φθάσαι θέλων προσβαλὼν ἐξελεῖν πρὶν ἐξαγγελτὸς γενέσθαι καταβοήθειαν τοῖς στρατόν. [d]Προκαθίσας δὲ τὸ [e]ἕλος, ἡσύχαζεν· καὶ κατὰ τὸν ὑπῆρχον, ἦν δὲ σάββατον ἀργίας πάντος χρήματος Ἰουδαίοις ἡμέρα, οἰόμενος οὐ τολμήσειν ἀντιστατήσειν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ ἁμαχὶ λαβὼν ἄξειν δεδεμένους, κατὰ βραχὺ προσήει χρῆσιν αἰφνίδιον ποιεῖσθαι τῶν ὑπάντων. Ἀσιναῖος δὲ ἐτύγχανε σὺν τοῖς ἑτέροις καθεζόμενος, καὶ τὰ ὅπλα παρέκειτο αὐτοῖς, "ἄνδρες, φησὶν, χρεμετισμός μοι ἵππων προσέπεσεν, οὐ "φορβάδων, ἀλλ' οἵος γίνοιτο ἀνδρῶν αὐτοῖς ὑπισχνεῖται· "κότων· ἐπεὶ καί τινος ἀναχρύσεως αἰσθάνομαι χαλινῶν, "δέδια, μὴ ἐλπίσαντες ἡμᾶς ὡς πολέμιοι προσ- "ῶσιν. ἀλλά τις προσίτω κατόπιν, ἀσπασόμενος ἡμῶν "αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδείους ποιησόμενος. εἰ δὲ ὑπὲρ φαν- "δέσι μοι λελέχθαι τὰ εἰρημένα." καὶ ὁ μὲν ταῦτ' εἶπε, καὶ ᾠχοντό τινες [f]προσκοπήσοντες τὸ γινόμενον. καὶ [g]οἳ παρελθόντες, "καὶ [B]ὅτι αὐτὸς ψεύδη σαφῶς "εἰκάσαις ἂν τῶν προσιόντων τοὺς πολεμίους, [h]ὅτι "οὐδεὶς πλείονας ὑπιστρέφειν ἡμέλλομεν ἡμῖν δέκα. πε- "πειλήμμεθα δόλῳ, μηδὲν βοσκημάτων ἀφαρέσαντες, "τοσῶνδε ἵππων πλῆθος [i]ἐπελαυνόντων ἡμῖν δι' ἀπο- "είας χαρᾶς κεκρυμμένας, ἀφ' τὸ [k]κατεργάσασθαι σα- "φηνείσαν τῶν πατρίων εἰς τὸ ἀργεῖν." Ἀσιναῖος δὲ οὐκ ἄρα γνώμην τῆς κατασκόπου κρεῖττον ἔμελλε ὑπὲρ τοῦ ποιητέου, ἀλλὰ νομιμώτερον ἡγησάμενος τοῦ ἐπ' ἀπροφάτοις [l]πολεμίοις εὐφραίνειν τοὺς πολεμίους, τὸ ἀλκῆς δεξαμένους ὑστέρ τῆς ἀνάγκης, εἰς ἣν ἐνεπέπλακτο, παρέχεσθαι πρωτέραν ἀπολαμβάνοντας εἰ δέοι τελευτᾶν, αὐτός τε ἀναλαμβάνει τὰ ὅπλα, καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ θάρσος ἐνεποίει, [m]τ' ὑπὲρ τὰ

a Επεμπον *Busb.* *b* Συνέλεγεν *Busb.* *c* Ηδυνατο *Busb.* *d* Ita lego ex conjectura. προκαθίσας in *libris.* *e* *Epiphanius* vertit, *nemorosum locum, ibidem latitabat.* ἕλος *Hesychio.* πλησιαίτατος ἕ συμφυτος τοπος. Infra locum appellat ὕλην. *f* Προσσκεπτῶντας *Busb.* *g* Ita *Vat.* & *Hen.* ἕ ὅτι αὐτὸς ψεύδη σαφῶν εἰπας εἶναι τ' πρ. in *Editis Aliisque.* In *Epiphanii* versione, *neque tu, inquiunt, falleris, sed integre conjectasti quæ adversum nos geruntur,* quasi legisset, ἕ ὅτι αὐτὸς ψεύδῃ, φασὶν, ἀλλὰ σαφῶς εἶναι τ' πρ. Legi etiam potest, ἢ ὅτι αὐτὸς ψεύδῃ φασὶν εἶναι εἰκασὼς τ' πρ. *h* Sic legendum esse conjicio. ὅτι οὐδεὶς πλείονας ἐπιστρέψειν ἡμᾶς ὑμῖν ὑμῶν in *libris* omnibus. nihil de istis in sua versione *Epiphanius.* *i* Ita *Busb.* ἐπελαυνοντων in *cæteris.* *k* Ita in plerisque *MSS.* καθιέρωσ in *Editis* & *Cod. Vat.* *l* Τελευτῶν ὑφραίνειν *Busb.* & mox δεξάμενοι αὐτὸς ὑπὲρ τ' ἀν. *Busb.* & *Vat.* *m* Τῆς ἀεὶ τὸ ὁμοια *Busb.*

a Ita

τὰ ὅμοια [a] ἀρετῆς. ὁμόσε οὖν ἴασι τοῖς πολεμίοις, καὶ πολλοὺς κτείναντες αὐτοῖς, ἀφ' ὧν τὸ καταφρονοῦντας ὡς ὅτι τὰ ἕτοιμα χωρεῖν, εἰς φυγὴν τρέπονται [b] τὸ λοιπόν.

γ'. Ὁ δὲ τῶν Πάρθων βασιλεὺς, ἐπεὶ ἀφίκετο αὐτῷ ἡ ἀγγελία τῆς μάχης, ἐκπλαγεὶς τῷ τολμήματι τῷ τῶν ἀδελφῶν, ἐπεθύμησεν αὐτοῖς ἐλθεῖν ἀφ' ὅτε ὄψεως καὶ λόγων· καὶ πέμπει τῶν πιστοτάτων τῶν σωματοφυλάκων λέγοντα, "ὅτι βασιλεὺς Ἀρτά- "βανος, καίπερ ἠδικημένος ὑφ' ὑμῶν ὅτι χειρήσεως "αὐτῷ τῇ ἀρχῇ γενομένης, ὅμως ἐλάσσονι τιμῇ καθ' αὐ- "τὸν ὀργὴν τῆς ὑμετέρας ἀρετῆς ποιησάμενος, ἀπέ- "στειλέ με [c] δεξιάν τε καὶ πίστιν δώσοντα ὑμῖν, συχ- "ρῶν ἄδειάν τε καὶ ἀσυλίαν ὁδῶν, χρήζων ὅτι φιλίας "[d] προσχωρεῖν πρὸς αὐτὸν, δόλου τε καὶ ἀπάτης χωρὶς "δώρου τε δώσειν ὑπισχνεῖται ἐν τιμῇ, ἥτις ὑμῖν πρὸς "τὴν νῦν ὕσην ἀρετὴν μείζονα δυνάμει τὴν ἐκείνου ἀφε- "λεῖν." Ἀσιναῖος δὲ, αὐτὸς μὲν ἐκβάλλεται ὁδοὺς τὰς ἐκεῖ, τὸν ἀδελφὸν δὲ Ανιλαῖον ἐκπέμπει μετὰ δώρων ὁπόσα πείσαι λῦ. καὶ ὁ μὲν ᾤχετο, καὶ ἦσαν ἐπὶ γίνεται πρὸς βασιλέα. Ἀρτάβανος δὲ, ἐπεὶ ἤκατο τὸν Ανιλαῖον καταμόνας ἥκοντα, ἤρετο τὴν αἰτίαν τοῦ καὶ τὸν Ἀσιναῖον [e] ἐφυγηκότα. ἐπεὶ δὲ πυνθάνεται αὐτὸν δείσαντα ἐκ τῆς ἔλει ὑπομνῦσαν, ὅτι τε τοῦ πατρῴους θεοὺς ἐπώμνυτο, μηδὲν κακὸν [f] δράσειν αὐτούς, πίστει τῇ αὐτοῦ προσκεχωρηκότας καὶ τὸν [g] δεξιὰν ἐδίδου, ὅπερ μέγιστον παρὰ πᾶσι τοῖς ἐκείνῃ βαρβάροις πίστωμα τῆς φιλίας γίνεται τοῖς ὁμιλοῦσιν. ἐκ γὰρ ἂν ψεύσαιτό τις δεξιᾶς ἐπ' αὐτῇ δόσεως [h] γενομένης· οὐδὲ πιστεύειν ἐνδιάσειεν εἰ τοιαύτης ἀσφαλείας δόσις γένοιτο, οὐδὲ τὸ ἐπιορκία ἀδικήσειν καθιερωκότων. καὶ Ἀρτάβανος μὲν, [i] ταῦτα πράξας, ἐκπέμπει τὸν Ανιλαῖον, πείσοντα τὸν ἀδελφὸν ἐπανελθεῖν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς χρήζων [k] ὁσιώμασι τῇ ἀρετῇ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφῶν εἰς φιλίαν κτήσασθαι τῶν ἐκείνου σατραπειῶν, ἐν ἀποστάσει τε ὄντων καὶ ἀμφιοίᾳ ἔτι ἀποστησομένων μέλλων ἐλάσειν ἐπ' αὐτούς. ἐδεδίει γὰρ μὴ καὶ συνεχομένου πολέμῳ τῷ [l] ἐκείνῳ κατὰ χεῖρωσιν τῶν ἀφεστηκότων, αὐξηθῶσιν ὅτι μέγα οἱ περὶ τὸν Ἀσιναῖον καὶ τὴν Βαβυλωνίαν, ἤτοι γε [m] συστάντες ἐπ' ἀκροάσει τῇ αὐτῷ, ἢ καὶ τοῦτό γε [n] ἀτυχήσαντες τῶν παρόντων μείζονος ἐφαμάρτοιεν.

δ'. Ὁ μὲν δὴ, ταῦτα ἀφικνοῦμενος, ἐκπέμπει· ὁ δὲ Ανιλαῖος πεισθεὶς τῷ ἀδελφῷ, τήν τε ἄλλην προθυμίαν διαγόμενος τοῦ βασιλέως, καὶ ὅρκων ὃ γε μεγίστων ὀμόσας. [o] ὅτε δὴ ἐπείγοντο ὡς Ἀρτάβανον. ὁ δὲ ἡδονῇ αὐτοὺς δέχεται παραγενομένους, ἐθαύμαζέ τε τὸν Ἀσιναῖον τοῦ ἐν ταῖς πράξεσιν εὐψύχου, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐπῄνει ὡς ἐκ τοιούτου γεγονότα. καὶ τὸν μὲν Ἀσιναῖον ἐκέλευε θαρρεῖν, ὡς οὐδὲν ἐπιβουλεύσοντα· τὸν δὲ Ανιλαῖον ἐκέλευε τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν ἄγειν. ὁ δὲ ἐπείθετο, καὶ ἦγεν ἐπὶ τὸν βασιλέα.

cum fortitudine ſeſe gererent. pugnam itaque ineunt cum hoſtibus, multiſque cæſis, quod cum contemptu eorum venerant, quaſi victoriam in manibus haberent, reliquos in fugam conjiciunt.

3. Parthorum autem rex, ubi de pugna illa *certi aliquid* fama acceperat, admiratus fratrum audaciam, eos videndi & alloquendi deſiderio tenebatur; miſitque ad eos fideliſſimum è ſatellitibus *ſuis*, qui diceret, "regem Artaba- "num, quamvis à vobis injuria affectum, ut "qui in regnum ejus invaſeritis, virtuti tamen "veſtræ iram ſuam condonare, meque miſiſſe "dextram vobis fidemque daturum, ab ipſo "concedi, ut ab omni periculo immunes iter "faciatis, quod *magnopere* vellet vos amicitiæ "ergo ad illum adire, nihil doli fraudiſque mé- "tuentes: immo & dona *vobis* polliceri, & ho- "norem, qui ex illius potentia multum vobis "conferet ad præſentis virtutis incrementum." Tum Aſinæus ipſe quidem profectionem diſtulit, fratrem vero Anilæum miſit cum ejuſmodi muneribus quæ penes ipſum erant. Et ille quidem *recta* ibat, & *facile* ad regem admiſſus eſt. Artabanus autem, cum videret Anilæum ſolum ad ſe accedere, eum interrogabat quid cauſæ fuerit, quod Aſinæus non ſimul advenerit. Cum autem audiret illum præ metu ſe intra paluſtria continere, patrios Deos teſtabatur, ſe nihil eos læſum ire qui ſeſe ejus fidei commiſerant; dextramque ei protinus dabat, id quod apud omnes iſtius regionis barbaros fiduciam ingerit eos convenientibus. nemo enim fraudem adhibet, ubi dextra ab eo data fuerit; nec eſt ut quiſquam, cui injecta erat aliqua injuriæ ſuſpicio, *de fide* dubitet, qui iſtud auctoramentum acceperit. Et Artabanus quidem, cum iſta feciſſet, dimittit Anilæum, perſuaſurum fratri, ut cum eo reverſuro ad regem veniret. Iſta autem agebat rex, volens fratrum Judæorum virtute veluti fræno coërcere ejus ſatrapias, ne amicitiam cum eo & *ſocietatem* violent, ut quæ tum in eo eſſent ut deficerent, & *forſan* ad defectionem magis adhuc animis propenderent, ſi in illos expeditionem ſuſceptūrus eſſet. Verebatur enim, ne, dum ille in bello eo occuparetur, quo defectores in poteſtatem ſuam redigeret, Aſinæus & Babylonii magnum virium incrementum caperent, aut bellum conflaturi cum de iſtis audiverint, aut, ſi hoc facere nequeant, opportunitatem captaturi vicina omnia latius depopulandi.

Artabanus ad Aſinæum & Anilæum de ſocietate & amicitia ineunda mittit.

Anilæus, ex conſilio fratris, ſe ad Artabanum confert.

Benigne ab eo exceptus ad fratrem accerſendum dimittitur.

4. Et is quidem, cum in ejuſmodi mente & cogitatione verſaretur, *illum* dimittit. Anilæus autem perſuaſit fratri, & regis voluntatem erga eos & ſtudium prolixe commemorans, fidemq; jurejurando datam: ac proinde ad Artabanum properabant. Ille vero, ubi eò pervenerunt, læte admodum eos excipit, ſimulque mirabatur Aſinæum, quod tam magno animo

Aſinæus una cum Anilæo ad Artabanum proficiſcitur.

a Ita diſtinguo & lego cum *Cod. Busb.* in *Editis Aliiſque*, ἀρετῆς, ὁμόσε ἴασι &c. b Τὸν λοιπὸν *Busb.* c Δεξιὰς in quibuſdam *libris.* d Forſan προσχωρεῖν πρὸς αὐτόν. Vide v. 26. e Ita *Busb.* ἐφυγηκότα in *reliquis.* f Δράσειν *Busb.* g Hæc certiſſima fidei apud Perſas arrha eſt. Videſis *Commens.* in *Juſtinum*, l. XI. c. 15. ſub finem. h Γενομένης *Busb.* i Οὕτως ἐκπέμπει *Busb.* k Ἐσωμισμένον τὸν ἀρετὴν *Busb.* ὁσιωμισμένον τῇ ἀρετῇ *Suid.* qui locum hunc *Joſephi* verbis aliquot decurtatum affert in voce ὁσιωμισμένον. l Ἐκείνου *Vat.* m Συστάντων ἐπ' ἀκ. τῇ αὐτῶν, ἢ ἔτι τε γε ἀτυχήσαντες *Vat.* & *Hen.* n Ita reſcribendum cenſui, quamvis ἀτυχήσαντες habeant *libri* omnes. *Epiphanius* locum vertit ad hunc modum, *Agebat autem hæc, opus habens illis fratribus, pro tuenmine illius ſatrapiæ, eo quod in aliena regione facile poſſent ab imperio ſuo decedere, ni antequam tale aliquid contingeret, ipſe eos per amicitiam occuparet. timebat enim ne in Babylonia plurimi ſe Aſinæo conjungerent, & ille manu valida congregata, præſertim in illis locis tam munitiſſimis, facile ſe à Perſarum imperio defenſare.* o Οἱ μὲν ἀδελφοὶ ἐπείγοντο ὡς τὸν Αρτ. *Busb.* & mox ὡς μὲν ἡδονῇ.

a Τῷ

Asinæum miratur Artabanus.

mo res gereret, cum cerneret ipsum videri statura valde pusillum, primoque aspectu facere ut contemptui esset iis qui eum convenirent, ac si eum pro nihilo ducerent; porroq; ad amicos ajebat, quod animum præ se tulerit, longe corpore, si ei conferatur, majorem. cumq; inter bibendum eum ostènderet Abdagasi, uni è prætorianis præfectis, & qui vir esset ei indicabat, & quam strenue in acie dimicaret. Abdagase autem postulante, ut ei concederetur illum interficere, atque adeo pœnas tot injuriarum ab eo repetere, quas Parthorum imperio intulerat; "atqui non est, inquit rex, ut

Ejus saluti prospicit.

"hoc permittam in virum, qui meæ fidei se "credidit, præsertim cum dextram ei miserim, "operamque dederim ut jurejurando adhibito "ei fidem facerem. Quod si vir sis belli sciens "fortisque, nihil opus est ut meo perjurio uta- "ris ad injurias Parthorum imperio illatas ul- "ciscendas: revertentem itaque adortus, eum "viribus tuis per me licet opprimas, dum tuum "mihi lateat consilium." Mane deinde accito Asinæo, "Tempus tibi est, inquit, ad tuos "concedere, ô juvenis, etiam ne plures è du- "cibus meis qui mecum sunt ad te occiden- "dum irritentur, me ignaro nec opinante. "Tuæ autem fidei committo terram Babylo- "niam, ut eam tua cura tutam à latrociniis & "illæsam custodias. Æquum autem est ut te "mihi benignum habeam, qui fidem meam "tibi inviolatam præstiti, cum non de rebus "leviculis ageretur, sed quæ ad salutem tuam "spectabant & incolumitatem." Cum ista dixisset & Asinæum muneribus auxisset, sine mora ad suos eum dimittit. Ille vero domum

Muneribus auctum dimittit.

reversus, castella partim nova condidit, partim vetera munitionibus firmavit: brevique eò potentiæ crevit, quantam alius ante se nemo adeptus est, qui ex hujusmodi initiis rerum gubernaculo se admovere ausus est. Parthorum etiam duces, qui in vicinas provincias mittebantur, eum colebant & observabant: nam parva res meritisque suis levior *illis* visus est honos, quem à Babyloniis habuit. Erat autem in auctoritate *magna* & potestate, jamque omnia in Mesopotamia negotia ab illius nutu pendebant & arbitrio, ejusque felicitas per annos quindecim indies magis magisque augebatur.

Origo calamitatis quæ in fratres invasit.

5. Cæterum cum bonis omnibus florerent *affluerentque*, eis adhærere cœpit mali labes ex hujusmodi causa, postquam à virtute desciverant, qua in tantam provecti sunt potentiam, eamque in contumeliam verterant, à patriis moribus lapsi in voluptatum cupiditates. Cum forte veniret ad vicinam regionem administrandam Parthorum quidam dux, quem comitata est etiam uxor, quæ & cæteris dotibus laudes aliis præripuerat omnibus, præcipueque mirabili formæ elegantia, quæ ad hoc efficiendum maximo erat momento, ejus, sive quod aliquid de pulchritudine illius fama

Asinæus Parthicæ mulieris amore captus.

acceperat, sive oculos in eam conjecerat, amator simul & hostis extitit Asinæi frater Anilæus,

ἡμερῶν παντελὲς ὄντα· ὀφθῆναι βραχύ τε καὶ τοῖς τὰ πρῶτον ὄψει συνελθοῦσι δοῦναι καταφρήματος ἀφορμὰς, ὡς ὑδὲν κείνοιεν αὐτὸν, φησί τε πρὸς τοὺς φίλους, ὡς μείζονα πάντα τῷ δικαίῳ παρέχοιτο τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος. καί τε πότον δειπνοῦντι τὸν Ασιναῖον Αβδαγάσῃ [a]τῷ αὐτοῦ στρατοπεδαρχῶν, τό, τε ὄνομα ἀφεισαφεῖ, καὶ τὴν πᾶσαν ἀρετὴν ἣν [b]χρῶτο εἰς πόλεμον. ὃ δὲ Αβδαγάσου κελεύοντος συγχώρημα αὐτῷ γενέσθαι κτείναντα αὐτὸν ποινὴν ὑπολαβεῖν ὑπὲρ ὧν ὕβρισεν εἰς τὴν Παρθυαίων ἀρχήν, "Οὐκ ἂν, εἶ- "πεν ὁ βασιλεὺς, συγχώρημα δοίην ἐπ' ἀνδρὶ [c]πίστει τῇ "εἰς ἐμὲ πεφαρμάκοπι, καὶ προσέτι δεξιάν τε πέμψας, "καὶ θεῶν ὅρκοις πίστιν γενέσθαι κατασάσας. εἰ δὲ ἀνὴρ "τυγχάνεις, τὰ πολέμια ἀγαθὸς, μηδὲν ὀκνήσας χρή- "ζων τὴν ἐμὴν Παρθυαίων [d]ἀρχὴν σείειν τῷ ἀρχῷ προσή- "κοντι· ἐπαναχωρήσαντι γῆν ὀπίσω δοὺς νίκην "κράτει τῷ περὶ σὲ, καὶ μετ' ἀγνοίας τὴν ἐμὴν." Ἔσω- θεν δὲ μεταπεμψάμενος τὸν Ασιναῖον, "ὥρα σοι, φησὶν, ὦ "νεανία, χωρεῖν ὀπὶ τοὺς σαυτοῦ, καὶ μὴ πλείοσι τῶν "ἐμοὶ σὺν ἐμοὶ ἀγνοοῦσι καὶ μὴ προσδοκῶσι τὴν ὀργὴν ἐρεθίσειας, ὀπτχειρεῖν "σὺ τῇ σφαγῇ, καὶ δίκα γνώμης τῆς ἐμῆς. θεοὺς "καταθήκην δὲ σοὶ δίδωμι τὴν [e]Βαβυλωνίων γῆν, ἀλή- "θειάν τε, καὶ ἀπαθῆ κακῶν ἐσομένην ἐμοῦ τῶν "φρουρίων. ἄξιον δὲ μοὶ τυγχάνειν σοῦ χρηστοῦ ἀπε- "πίκλητον σοὶ παρασχόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν, ὐκ "ὀπὶ κύφοις, ἀλλ' ὀπὶ τοῖς εἰς σωτηρίαν ἀναπεμέ- "νοις." Ταῦτα εἰπὼν [f]καὶ δῶρα δούς, ὁπηνίκα ἐκπέμ- πει τὸν Ασιναῖον. ὁ δὲ εἰς τὴν οἰκείαν παραγενόμε- νος, φρούρια καταπευάζει, καὶ ὁπόσα [g]πρόσθεν ἰσχύσε, μέγας τε ὀλίγῳ ἐγένετο, καὶ [h]οἷος οὐκ ἄλλος τῶν πρόσθεν ἐκ τοιαύτης ἀφορμῆς ἄψασθαι πραγμάτων ἐτόλμησε πώποτε. Παρθυαίων τε αὐτὸν ἐθεράπευον οἱ ζῶντι καταπεμπόμε- νοι στρατηγοί· μικρὸν γὰρ ἐδόκει καὶ τῆς κατ' αὐτὸν [i]ἥκουσι ἀρετῆς ἢ ἐκ Βαβυλωνίων προῖσα τιμή. ἦν δὲ ὁ ἀξιώματι καὶ δυνάμει· πάντά τε ἤδη τὰ ὀπὶ τῆς Μεσοποταμίας πρὸς αὐτὸν ἦρτο πράγμα- τα, πρόσχοπός τε αὐτῷ ἡ εὐδαιμονία ὀπὶ ἔτη πεν- τεκαίδεκα.

ε'. Ἀκμαζόντων δὲ αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν, ἀρχὴ αὐ- τοὺς ὀπιλαμβάνει κακῶν ἐκ τοιᾶσδε αἰτίας, ἐκπε- σὸν τοῦ ἀρετοῦ, ἣ προύκοψαν ὀπὶ μέγα δυνάμενοι, ἐκτρέπουσιν εἰς ὕβριν ὀπὶ παραβάσει τῶν πατρίων ἔσω ὀπιθυμιῶν καὶ ἡδονῆς ἐμπεσόντες. τῶν Πάρθων τινὶ, στρατηγὸς δὲ ἀφίκετο τῶν ταύτῃ χωρίων, [k]ὃν δὲ καὶ εἶπετο γαμετὴ, πάντα ἄλλα καὶ εἰς τὸ ἐπαινεῖ- σθαι προενηνεγμένη πασῶν, καὶ μείζονα ῥοπὴν ἐπ' αὐ- τῷ λαμβάνουσα θαύματι τοῦ εὐπρεποῦς, ταύτης εἶπε ἀκοὴ τῆς εὐπρεπείας ἐκμαθὼν, εἴ τε καὶ ἄλ- λως αὐτόπτης γενόμενος Ανιλαῖος, ὁ τοῦ Ασιναίου ἀδελφὸς, [l]ἐρασθεὶς τ' ἐγένετο καὶ πολέμιος, τὸ μὲν ἔσω

a Τῷ αὐτοῦ στρατοπεδάρχῃ Busb. b Ita Busb. χρῶντο in reliquis. c Πίστει τῇ ἐμῇ Busb. d Eo modo Busb. ἀρχὴν in cæteris. e Βαβυλωνίαν γῆν Busb. f Καὶ δῶρα δόντα Busb. quæ lectio amplectenda, nisi ἐκπέμπει mox aut ἔστειλεν denotet. g Voculam ἦν post πρόσθεν inserit Busb. h Ita lego. οἷον in libris. i Forsan ἥκουσι. k Antea erat ᾧ δή. l Ita lego, antea erat, ἐρασθεὶς τε γεγένηται.

a Ἐκιχεφο-

ὑπὸ τῆ μὴ ἄλλως ἐλπίζειν ἐκπεφεύσεσθαι τὴν συμφοδον τῆς γυναικός, μὴ τὴν ἐξουσίαν ὡς ἐπ' αὐτῆ κτηθείση φοβηθῶσι, τὸ δὲ ὑπὸ τῆ δυσεπιθύμητον κέντρον τὴν ἐπιθυμίας. ἅμα τε οὖν πολέμιος ἐπ' αὐτοῖς ἀνὴρ [a] ἐκεχειροτόνητο, καὶ μάχης ἐπακὴν γενομένης [b] πεσόντος, ἀνηρημένην ἀλῦσα ἐγεγάμητο ἐφεξῆ. ἡ μὲν δὴ πολλὰ μεγάλων δυστυχιῶν Ανιλαίῳ τε ἅμα αὐτῷ καὶ Ασιναίῳ γυνὴ ἀφίκετο εἰς τὸ οἶκον αὐτῶν, ἀλλὰ σύν τινι μεγάλῳ κακῷ, ἀφ' οὗ τοιαύτην αἰτίαν. ἐπεὶ γὰρ τὸν ἀνδρὸς τεθνηκότος αὐχμάλωτος ἤγετο, ἀφιδρύματα τῶν θεῶν, ἅπερ τῷ ἀνδρὶ καὶ αὐτῆ πατρῷα ἦν· ἐπεχώρουν δὲ τοῖς ἐκείνη πᾶσιν ὅσα τε ὁπόσα τὰ οἰκίας ἔχειν σεβάσματα, καὶ ἴσον ὅτι ξένης συνεπάγεσθαι· [c] ἐφειμένης, καὶ ταύτην ὅπερ τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἔθος συνεπήγετο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον λελήθοτος αὐτῶν θρησκείαν ἐποιεῖτο· γαμετὴ δὲ ἀποδεχθεῖσα, ἤδη τρόπῳ τῷ αὐτῆς εἰωθότι, καὶ μᾶλλον οἷον νομίμων ὅτι περὶ ἀνδρὸς, ἐθεράπευεν αὐτούς. καὶ τὰ ἑταίρων οἱ μάλιστα πιμώμενοι πρὸς αὐτοῖς, ὃ μὲν πρῶτον ἐπίσκηπτον, ὡς ὑδαμῶς πρέποι Εβραϊκὰ, ἃ δὲ ὁπόσα νόμοις τοῖς αὐτῶν πρόσφορα, γυναῖκα ἀγνώμονος ἀλλόφυλον, καὶ προσβαίνουσαν θυσιῶν καὶ σεβασμῶν τὰ αὐτοῖς εἰωθότων τὴν ἀκρίβειαν. ὁρᾶν οὖν μὴ τὰ πολλὰ τῆ ἡδονῆ τοῦ σώματος συγχωρῶν ἀπολέσῃ τὴν ἀρχὴν [d] δι' εὐπρέπειαν, καὶ τὴν εἰς νεῶ τοῦ Θεοῦ προελθοῦσαν ἐξουσίαν. ἐπεὶ δὲ ἡδὲν ἐπέραινον, ἀλλὰ καί τινα αὐτῶν τὸν μάλιστα τιμώμενον, ὅτι παῤῥησίᾳ πλέονι χρήσαιτο, ἀπέκτεινε· καὶ ὁ μὲν κλεινόμενος [e] εὐνοίᾳ τῆ τῶν νόμων δι' ἐκτείνοντος αὐτὸν τιμωρείας ἐπηρέσατο αὐτῷ τε Ανιλαίῳ καὶ Ασιναίῳ, [f] καὶ πᾶσιν ἑταίροις ὁμοίαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπαχθεῖσι γενέσθαι πολλοῦ τινὸς, τοῖς μὲν, ὡς ἠγεμόσι παρανομιῶν γεγονόσι, τοῖς δὲ, ὅτι μὴ βοηθῶεν αὐτῷ τοιάδε πάσχοντι ἁμαρτόντι δι' ὃ ἐκδικεῖν τοῖς νόμοις· ἃ δὲ ἐβαρύνοντο μὲν, ἠνείχοντο δὲ, μιμνησθέντες οὐκ ἐξ ἄλλης αἰτίας, ἀλλ' ἰσχύϊ τῆ ἐκείνων, τῆ εὐδαιμονίᾳ συνελθόντες. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν θρησκείαν ἀκροῶνται [g] τῶν θεῶν τῶν Παρθυαίοις τιμωμένων, οὐκ ἔτι ἀνεκτὸν ἡγέμοσι τῷ Ανιλαίῳ τὸ ὑβρίζειν εἰς τοὺς νόμους, ὅτι τὸν Ασιναῖον ἐλθόντες καὶ πλέονες ἤδη κατιδόντες τὸν Ανιλαίου, φάμενοι καλῶς ἔχειν, εἰ μὴ πρότερον κατ' αὐτὸν ἐωρακότα τὸ ὠφελῆσαι, ἀλλὰ νῦν ἐπιστροφὴν ποιεῖσθαι τῶν γεγονότων, πρὶν ἢ τὴν ἁμαρτίαν ἐκείνῳ τε καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις γενέσθαι εἰς ὄλεθρον ἀνακεκμήλιον· τόν τε γάμον τῆς ἀνθρώπου λέγοντες ὃν μετ' αὐτῶν, ὅτι αὐτοῖς εἰωθόσι τεθεῖσθαι νόμων, καὶ τὴν θρησκείαν ἣν ἐπιτηδεύοι ἡ γυνὴ ἐπ' ἀπεμόσει τοῦ Θεοῦ τοῦ αὐτοῖς σεβασμὸν προέσεσθαι. ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ἤδη μὲν τὴν ἁμαρτάδα τοῦ ἀδελφοῦ μεγάλων αἰτίαν ὄντος κακῶν, ἢ ἐσομένην, ἢ μὴν ἀλλὰ ἢ ἠνείχετό γε εὐνοίᾳ τοῦ συγγενοῦς νικώμενος, ἢ συγγνώμῃ νέμων, ὡς ὑπὸ κρείττονος κακοῦ ἢ ἐπιθυμίας νικωμένῳ. ἐπεὶ δὲ πλείους τε

partim quidem quod nulla ei ſupereſſet ſpes potiundi muliere, niſi eam quaſi vi captam in poteſtatem ſuam redigeret, partim vero quod cupiditati ſuæ ſe reſiſtere non poſſe crediderit. Simul itaque ac maritus hoſtis illis declaratus fuiſſet, & pugna inita acie cecidiſſet, occiſi uxor captiva nupta erat amatori ſuo. non tamen ſine magnis calamitatibus, & ipſi Anilæo & Aſinæo importatis, in domum illorum ingreſſa eſt mulier, ſed cum magno illorum malo ex hujuſmodi cauſa. Poſtquam enim viro priore mortuo captiva duceretur, ſimulachra deorum ſibi maritoque ſuo gentilitia (moris enim eſt omnibus in illa regione & domi habere numina, ſecumque, cum peregre irent, geſtare) occultatabat, & atque ita patria conſuetudine ſecum aſportabat. & primo quidem ea clam omnibus colebat: cum autem facta eſſet uxor, ſuo priſtino more, iiſdemque quibus ſub priore marito aſſueverat ritibus, Deos venerata eſt. Tunc ſocii eorum, quos maximi faciebant, leviter eum primo reprehendebant, quod nequaquam ex inſtitutis Hebraïcis convenienterque illorum legibus ageret, in uxorem accipiendo mulierem alienigenam, & quæ ſacrificiorum cultuſque religioſi ritus illis accurate præſcriptos violaret. Videndum itaque ne dum nimium concedat corporis voluptati, à principatu excidat formæ cauſa, & à poteſtate quæ jam Dei auſpiciis eouſque proceſſerat. Poſtquam vero nihil proficiebant, acciditque ut quidam è ſuis, quem maximi faciebant, interficeretur, quod paulo liberius loquutus fuerit (qui & ipſe moriens ex ſuo in leges amore precatus eſt Deum ut vice interfectoris pœnas penderent Aſinæus ipſe & Anilæus, cunctique ſocii ſimili ab hoſtibus morte plecterentur, quod illi quidem ſcelerum auctores fuerint, hi vero auxilium ei non tulerint, talia patienti dum leges vindicatum iret) gravi dolore afficiebantur, patienter tamen ferebant, utpote ſibimet conſcii quod in univerſum illorum virtuti præſentem acceptam deberent felicitatem. Cum autem audirent de cultu deorum quos Parthi venerantur, contumeliam Anilæi in legem ſuam haud amplius tolerandam eſſe rati, factoque plurium concurſu ad Aſinæum, vociferabantur in Anilæum, dicentes, oportere eum, ſi prius parum potuit quid utile ſit diſpicere, nunc certe quod factum fuerit corrigere & emendare, antequam contigerit ut & ipſe & alli omnes peccati iſtius pœnas ſua pernicie luant; atque exprobrantes *ei* nuptias cum muliere *alienigena*, neque ex illorum conſuetudine neque receptis patriæ legibus congruenter factas, cultumque *deorum*, quem in Dei ab illis adorati opprobrium mulier illa inducere fatagit. Ille autem & ipſe probe novit, fratris peccatum magnorum malorum cauſam exſtitiſſe, porroque futurum eſſe; veruntamen tolerabat, benevolentiæ cedens ex cognatione ortæ, eique ignoſcens quod mala cupiditate ſe fortiori teneretur. Sed cum plurium indies concurſus

Nuptiæ Anilei & Parthicæ mulieris.

Anileo ob uxoris mores iraſcuntur ſocii.

Is à ſuis leviter reprehenſus quendam interficit.

Anileus apud Aſinæum accuſatur.

a Εκεχειροτόνητο πτιλίαν κτῆν ἢ μ. depravate in *Codd. Hen. Vat. & Gall.* b Eo modo diſtinguendum cenſui; & in verſione ἡ γυνὴ ſupplevi poſt ἀνηρημένου. prius abſque commate poſt πεσόντος lectum erat. c Ita *Busb.* ἐφειτίλυσαν in *cæteris* omnibus. d Hic ellipſin eſſe puto δι' ὑπερ aut ὑπερ. e Ita lego cum *Cod. Busb.* ὑπολίας τε τῶν νόμων ἢ κτ. in *Editis Aliiſque.* Forſan ὑπολίας τῶν νόμων, at ellipſis ſit vocularum ἀφ'. f Sic *Busb.* & *Epiphan.* Ἑπᾶσιν ἑτέροις in *reliquis.* g Illud τῶν è *Codd. MSS.*

concurſus ad eum fieret, majoreſque ederentur clamores, tunc demum de iſtis Anilæum alloquitur, & de anteactis eum objurgans, jubenſque ut in poſterum ita facere deſinat, mulieremque domum ad cognatos remittat. Nihil tamen hac admonitione profectum eſt. Mulier autem ſentiens ſui cauſa tumultuari populum, & verita ne Anilæo propter amorem ſui durius aliquid accideret, veneno, quod Aſinæo in cibis miſcuerat, hominem ſuſtulit: nec quidquam metuebat ex iis quæ perpetraverat, quod judicem habitura eſſet *virum* ipſam perdite amantem.

Aſinæus ab Anilæi uxore veneno ſublatus.

Anilæus in Mithridatem educit exercitum.

6. Cæterum Anilæus, cum imperium jam ſolus ſuſcepiſſet, exercitum educit in vicos Mithridatis, viri apud Parthos primarii, & qui Artabani regis filiam in matrimonium acceperat: eoſque magna præda abacta populatus eſt. & magna quidem pecuniæ & mancipiorum vis in illis reperta eſt, multaque pecora & alia quamplurima quæ ea habentibus vitam faciunt beatiorem. Mithridates vero, qui tum forte in ea erat regione, audita vicorum expugnatione, indigne ferens quod Anilæus, quem non ante laceſſiverat, ipſum injuria afficere cœperit, ſuamque in præſenti dignitatem inſuper habuerit, poſtquam tantum equitatus, quantum poterat, collegiſſet, & ex omnibus eos qui ætate florerent, Anilæo obviam ibat, quaſi cum eo acie congreſſurus. Cumque ad vicum quendam è ſuis perveniſſet, illic ſe continuit & quieſcebat, quaſi poſtridie pugnam initurus, utpote Sabbati die, quem fauſtum in otio agunt Judæi. Anilæus autem cum iſta reſciviſſet ex homine alienigena, Syro genere, alterius vici incola, qui & alia diligenter ei narrabat, & locum ubi Mithridates *cum ſuis* epulaturus eſſet, ſumpta tempeſtive cœna, nocte iter faciebat, eo animo ut Parthos omnium quæ agerentur ignaros adoriretur: & circa quartam vigiliam eos adortus, alios quidem dormientes interficit, alios vero in fugam vertit. Mithridatem autem *ipſum* cum vivum cepiſſet, ſecum abducebat, nudum aſino impoſitum, quæ apud Parthos graviſſima habetur contumelia. Cumque in ſylvam tali propoſito eum perduxiſſet, juberentque amici ut Mithridatem occideret, ille ad diverſa contendens eos perdocebat: "nequaquam è re ſua "eſſe ut Mithridatem occiderent, ut qui pri- "mæ eſſet dignitatis inter Parthos, majorique "in honore quod ex nuptiis arctiori neceſſi- "tudine cum rege conjungeretur. nunc enim "toleratu haud difficilia eſſe quæ fecerant, & "licet contumelia affectus fuerit Mithridates, "quòd tamen vitam conſervatam vobis acce- "ptam debuerit, non obliturum eſſe gratiam il- "lis referre qui hujuſmodi beneficium *ei* dede- "rint. Sin vero malorum graviſſimum patie- "tur, non conquieſcet rex, donec magnam Ju- "dæorum in Babylonia ſtragem ediderit, qui- "bus *ſane* ut parceretur bene ſe haberet, tam

Mithridatem captum abducit.

ὁσημέραι [a] συνεφέροντο, καὶ πλείους ἦσαν αἱ καταβοαί, τλωιχαῦτα δὴ φησὶ δεῖ αὐτῷ πρὸς Ανιλαῖον, τοῖς τε πρῶτον γεγονόσιν ὀπτιμᾶν, καὶ παύσασθαι ὃ λοιπὸν κελεύων τὴν ἄνθρωπον ἀποπεμψάμενον εἰς τὰς συγγενεῖς. ἐπαύετο δὲ ὐδὲν ἐκ τῶν λόγων. ἡ δὲ γυνὴ δεδιυῖα μὴ ὄρθ' ὅρα κατέχοντος τὰς λαὰς δι' αὐτὴν, διδαχῆα δὲ δεῖ ὅ Ανιλαῖος [b] μὴ καί τι παθοι ἔρωτι δ' πρὸς αὐτὴν, φάρμακον τῷ Ασιναίῳ δῦσα ἐν τοῖς σιτίοις, μαθοῦσα τὸν ἄνθρωπον, ἀδίκησαντα μὲν ὀλίγα ὀπὶ κριτῇ τῶν δεῖ αὐτὴν πρὸς ἐρασῆ γενομένῳ.

6. Ανιλαῖος δὲ, καταμόνας ἤδη τὴν ἡγεμονίαν πρὸς ἑαυτὸν, ἐξάγει στρατιὰν ὀπὶ τὰς Μιθριδάτου κώμας, ἀνδρὸς πρώτου ἐν τῇ Παρθυαίων, καὶ βασιλέως Αρταβάνου τὴν θυγατέρα γεγαμηκότος, ἀφ' ἧς λείας τε ἦγεν αὐτάς. καὶ πολλὰ μὲν χρήματα καὶ ἀνδράποδα εὐείσκετο, πολλά τε πρόβατα, ἄλλα τε πολλὰ ὁπόσα ὀπὶ πρὸς ὄλῃ τοῦ εὐδαίμονος ὠφελῆ τοῖς ἔχουσι. Μιθριδάτης δὲ, ἐτύγχανε γὰρ τῇδε [c] ὤν, ἐπεὶ ἀκούει τὴν κώμην τὴν ἄλωσιν, ἐν δεινῷ φέρων [d] ὁπότε μὲν πρόρξαντος ἀδικεῖν Ανιλαῖος ἄρξαιτο, καὶ παρόντος τοῦ ἀξιώματος ὑπερισθὼν, ἱππέας συναγαγὼν πλείστους ὅσους ἐδύνατο, καὶ τὴν πλείστων τὰς ἐν ἡλικίᾳ, παρὼν ὡς προσμίξων τοῖς δεῖ Ανιλαῖον. καὶ ἔν τινι κώμῃ τὴν αὐτὴν καταλαβὼν ἡσύχαζεν, ὡς τῇ ὑπιούσῃ [e] μαχησόμενος ἅμα τὸ εἶναι Σάββατον ἡμέραν τοῖς Ιουδαίοις ἐν ἀργίᾳ ἀγομένῳ. Ανιλαῖος δὲ ταῦτα πυθόμενος παρ' ἀνδρὸς Σύρου ἀλλοφύλου ἐξ ἑτέρας κώμης, τά τε ἄλλα φράζοντος ἀκριβῶς, καὶ τὸ χωρίον ἔνθα Μιθριδάτης ἤμελλε [f] διανυκτερεύσειν, δειπνοποιησάμενος καθ' ὥραν ἤλαυνε νυκτὸς ἀμαθέσι τῶν ποιουμένων χρήζων [g] τοῖς Παρθυαίοις ὀπιπτεῦσαι. καὶ δεῖ φυλακὴν πεπαρτίλου ὀπιπτεσών, τοὺς μὲν ἐπὶ κοιμωμένους ἀναιρεῖ, τοὺς δὲ εἰς φυγὴν [h] τρέπει. Μιθριδάτῃ δὲ ζωγρίᾳ λαβὼν, ἦγεν ὡς αὐτὸν ὀπὶ ὄιον γυμνὸν ἀναβιβάσας, ἥπερ ἀτιμιῶν μεγίστη νομίζεται παρὰ [i] Παρθυαίοις. κατάγων δὲ εἰς [k] τὴν ὕλλιν μετὰ τοιοῦτον ὁρίσματος, καὶ κελεύοντων τῶν φίλων ἀναιρεῖν Μιθριδάτῃ, ἀνεδίδασκεν αὐτοὺς ἀσεύδων αὐτὸς ὁπόσια· "μὴ γὰρ καλῶς ἔχειν ἀναιρεῖν ἄνδρα γέ- "νους τε ὄντα τοῦ πρώτου παρὰ Παρθυαίοις, καὶ "ὀπυιᾶ τῇ πρὸς βασιλέα μειζόνως τιμώ- "μενον. νῦν μὲν γὰρ ἀνεκτὰ εἶναι τὰ πεπραγμέ- "να· καὶ γὰρ [l] εἴτ' ὕβρεισε Μιθριδάτης, ἀλλ' οἴων "σωτηρία τῆς ψυχῆς [m] εὐεργετουμένων χάριτος "μνήσασθαι τοῖς τὰ τοιάδε δεδρακόσι. [n] πρᾶόν- "τος δὲ τι ἀνήκεστον, οὐκ ἀπρεμήσειν βασιλέα, [o] μὴ "οὐ μεγάλῳ σφαγῇ Ιουδαίων τὴν ἐν Βαβυλῶ- "νι [p] ποιησάμενον, ὧν φείδεσθαι καλῶς ἔχειν, ἀφ' τε "τῷ

a Συναπεφέροντο *Busb.* *b* Ita in *Editis.* μηκέτι *Busb.* *c* Voculam ὢν inſertum dedi ex *MSS.* *d* Οπ μὲν ἄρξαντος ἀδικεῖν Ανιλαῖος ἄρξατο *Busb.* *e* Μαχούμενος *Busb.* *f* Ita diſtinguo cum *Cod. Busb.* & *Epiphan.* διανυκτερεύσειν, καθ' ὥραν ἤλαυνε in *Editis Aliiſque.* *g* Τοῖς σύαντίοις *Busb.* & *Epiphan.* *h* Τρέπεται *Busb.* *i* Πάρθοις *Busb.* *k* Supra p. 828. τὸ ὕλλιν. *l* Εἰ εὐθύμησεν *Busb.* *m* Εὐεργετούμενον μεμνήσεσθαι χάριτος τοῖς τοιάδε π. *Busb.* *n* Ita lego & diſtinguo cum *Cod. Busb.* πρᾶόντος δὲ τι ἀνήκεστον ἐκ ἀπρεμήσειν βασιλέα in *Editis Aliiſque.* *o* Iterum cum *Cod. Busb.* non diſſentiente *Epiphanio.* perperam antea erat, μὴ δὲ. *p* Ποιησάμενον *Busb.* & mox, ἔχει, ἀφ' τε τῷ *c.*

"τὴν συγγένειαν, καὶ ἀφ' τὸ μὴ ἀναστροφὴν ἔναγ ἂν
"αὐτοῖς, πάσματός τινος γενομένου, [a]τῇ κατ' ἐκεί-
"νους ἀκμῇ πληθύι χρώμενον." καὶ ὁ μὲ ταῦτα ἀφι-
κνοῦμενος καὶ φράσας ὁ τῷ συλλόγῳ, πιθανὸς ἦν·
ἀφίεταί τε Μιθριδάτης. [b]ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν ὠνεί-
διζεν ἡ γυνὴ, εἰ μὴ προσυμήσεται βασιλέως τε γαμ-
βρὸς ὤν, καὶ ταύτῃ [c]τιμωρήσεται τοὺς ὑβρίσαντας
εἰς αὐτὸν προερώμενος, ἀγαπῶν δὲ τὴν σωτηρίαν με-
τὰ αἰσχμαλωσίας ὑπὸ Ἰουδαίων ἀνδρῶν [d]γενομέ-
νης. "καὶ νῦν ἐπανάδραμε τὴν ἀρετὴν, ἢ φεύς ἐπό-
"μνυμι τοὺς βασιλείους, ἢ μὴν προσλυθήσεσθαί σοι
"πρὸς σε ὑπὲρ γάμῳ κοινωνίας." ὁ δὲ αὖ, τοῦτο μὲν
τὴν ὀνειδῶν τὴν καθημέραν ἀχθηδόνα μὴ φέρων, τοῦ-
το δὲ τῆς γυναικὸς τὴν μεγαλοφροσύνην δεδιὼς
μὴ προλύσοιτο αὐτῷ τὸν γάμων, [e]ἄκων μὲν καὶ μὴ
βουλόμενος στυάγει γοῦν ὅρατον ὅσον ἠδύνατο πλεῖ-
στον, [f]καὶ ἐλαύνει, οὐκ ἀναμενῶν ὑπολαμβάνειν ἔτι
καὶ αὐτὸς τὴν σωτηρίαν, εἰ Παρθυαῖος ὢν ὑπὸ [g] Ἰου-
δαίων προσοῖτο ἀντιπολεμούντων.

ζ. [h]Ανιλαῖος δὲ, ὡς μανθάνει προστελάσοντα
δυνάμει πολλῇ Μιθριδάτην, ἄδοξον ἡγησάμενος
τὸ μένειν ὁ τοῖς ἕλεσιν, ἀλλὰ μὴ φθάσας ὑπαντιά-
ζειν τοῖς πολεμίοις, εὐτυχίᾳ τε τῇ πρόσθεν ἐλπίζων
ὁμοίαν προέξειν τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν τε τόλμησιν
καὶ εἰωθότι θαρρεῖν προσεσεσθαι ἐξῆγε τὴν δυνά-
μιν. πολλοί τε πρὸς τῷ οἰκείῳ στρατῷ προστεγό-
νεσαν αὐτῷ καθ' ἁρπαγὴν τῶν ἀλλοτρίων πραπισό-
μενοι, καὶ ὄψει πάλιν προσπλήξοντες τοὺς πολε-
μίους. προσῆσαν δὲ αὐτοῖς εἰς σταδίους ἐνενήκοντα, [i]καὶ
ἀφ' τῆς ἀνύδρου τῆς πορείας γενομένης, καὶ μεσημ-
βρίας [k]οὔσης, τότε προσῆν τὸ δίψος, καὶ Μιθρι-
δάτης ὑποφανεὶς [l]προσέβαλλε πεπαλαιπωρημένοις
ὑποπίπτειν τοῦ πιεῖν, καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὴν ὥραν φέρειν
τὰ ὅπλα μὴ δυναμένοις. τροπή τε οὖν ἦν τῶν μὲν
Ανιλαίου αὐχενὶ, ἀφ' τὸ ἀπειρροθυκότας ἀκρωτηρί-
ων προσφέρεσθαι, καὶ φόνος πολὺς, πολλαί τε μυ-
ριάδες ἔπεσον ἀνδρῶν. Ανιλαῖος δὲ καὶ ὅσον περὶ
αὐτὸν ἦν συνεσχὸς [m]ὑπὸ τῆς ὕλης ἐπανεχώρησεν
φυγῇ μεγάλῃ, νίκης τῆς ἐπ' αὐτοῖς χαρὰν Μιθρι-
δάτῃ παρεχηκότες. Ανιλαίῳ δὲ προσῆν πλῆθος
[n]ἄπειρον ἀνδρῶν πονηρῶν ὀ ὀλίγῳ τὴν σωτηρίαν ποιου-
μένων, ῥᾳστώνης χάριτι τῆς εἰς τὸ παρὸν, ὥστε ἀντα-
νίσωμα τὴν τούτων προσοδον γενέσθαι πλήθους τῶν
ἀπολωλότων. οὐ μὴν ὅμοιοί τε ἦσαν τοῖς πεπλακόσι
ἀφ' τὸ ἀμελέτητον. ὑ μὴν ἀλλὰ ἡ [o]τούτοις ὑπῆρχε τὰς
κώμας τῶν Βαβυλωνίων, ἀνάστατά τε τὴν πάντα ταῦ-
τα ὑπὸ τῆς Ανιλαίου ὕβρεως. καὶ Βαβυλώνιοι, καὶ οἱ ὅσοι
ὀ τῷ πολέμῳ, πέμπουσιν [p]εἰς τὰ Νεαρδὰ πρὸς τοὺς
ὀ αὐτῇ Ιουδαίους Ανιλαῖον ἐξαιτοῦμενοι. [q]ἡ μὴ δεξα-

"quod conſanguinei ſint, tam, quod nullum, *Mithridatem dimittit Anilæus.*
"erit vobis refugium, ſi res male ceciderint,
"cum ille juvenum illorum pleroſque in ſuam
"poteſtatem redegerit." Et cum ille quidem iſta cogitaſſet & in concione loquutus eſſet, ſuis ea perſuadebat; atque ita dimiſſus eſt Mithridates. Ipſum vero inde egreſſum conviciis excipiebat uxor, quod noluerit, cum & regis gener eſſet, atque adeo ſpretus & contemptus, eos perſequi qui injurias ei fecerant & contumelias, ſed contentus incolumitatis ſorte vivere maluerit, etiam poſtquam à Judæis ductus fuerat captivus. "Et nunc, in-
"quit, aut forti animo regredere, *aut per
"deos patrios juro me nuptiarum tecum ſo-
"cietatem dirempturam eſſe." Ille vero iterum (partim quod ægre ferret quotidianum opprobrium, partim quod veritus eſſet mulieris animum elatum nè cum eo divortium faceret) copias, non ſponte quidem neque volens, quantas potuit maximas, coëgit, & contra hoſtem proficiſcitur, non ferendam putans ſalutem *ſibi conceſſam*, ſi, cum Parthus eſſet, repulſam tulerit à Judæis adverſus eum bellum gerentibus. *Mithridates ab uxore impulſus ad bellum redintegrandum.*

7. Anilæus autem, audito Mithridatem in eo eſſe ut magnam militum vim contra ipſum duceret, inglorium ratus intra paluſtria ſe continere & non occupare illis obviam ire, ſimulque ex priori felicitate ſperans ſe hoſtes ſimiliter ac antea male multaturos, & audaciam *ſuis* audere jam aſſuetis non defuturam, copias eduxit. quin & multi præter ſuum exercitum ei ſeſe adjunxerunt, quaſi res alienas prædatum ituri eſſent, primoque aſpectu terrorem hoſtibus rurſus injecturi. At cum progreſſi eſſent uſque ad ſtadia nonaginta, facto itinere per loca arida ipſoque meridie, tunc eos & ſitis urgebat & Mithridates conſpectus in eos impreſſionem faciebat, potus inopia laborantes, & ob hoc ipſum & ſolis ardorem arma ferre non valentes. Itaque Anilæus cum ſuis turpem in fugam vertitur, quod viribus defectis res eſſet cum integris, multaque facta eſt cædes, & plurima hominum millia ceciderunt. Anilæus autem & quotquot circa eum erant fuga effuſiſſima in ſylvam ſe receperunt, facientes ut Mithridates exſultaret gaudio ex victoria ab illis reportata. Cæterum ad Anilæum confluxit ingens multitudo perditorum hominum, ſuam ſalutem parvi pendentium dummodo rerum aſperitate in præſens leventur, adeo ut incrementum quod ex illis ceperit occiſorum numerum adæquaverit: haud tamen conferendi erant cum iis qui acie ceciderant, quod rudes eſſent & inexercitati. Veruntamen cum illis impreſſionem faciebat in Babyloniorum vicos; atque iſthic vi & violentia Anilæi magna facta eſt rerum omnium vaſtatio. Tum Babylonii, cum iis qui bellum ſuſceperant, miſerunt Nearda ad Judæos qui illic erant, Anilæum *ſibi tradi* poſtulantes. Et cum dictis iſtis *Anilæus congreſſui cum Mithridate ſe parat.* *Anilæani à Mithridate fuſi fugaique.* *Anilæus in Babyloniorum vicos invadit.*

a In *Editis* τὸ κατ' ἀκ. verum τῇ vel τῷ legendum eſſe monuit Cl. *Lowthius.* atque τῇ prætuli, quod νε (forſan pro τῇ) habeant *Vat.* & *Hen. à pr. m.* b Ελθόντα *Busb.* c Τιμωρῶν τιμωρήσασθαι *Vat.* & *Hen. à pr. m.* d Γενομένην *Vat.* & *Hen. à pr. m.* e Ita *Baſ. Vat.* & *Hen.* ἄκων μὲν ἐκ βουλόμενος in *Edit. Gen.* quâ lectione admiſſa vertendum, *velit nolit.* f Καὶ ἤλασεν κ᾽ Ανιλαίου *Busb.* g Ιουδαίων ἐβουλοῦτο ἀντιπολεμοῦντων *Vat.* & *Hen. à pr. m.* h Ενταῦθα ὁ μεγὰς ἀστὴ. *Busb.* i Καὶ non agnoſcit *Busb.* & commode abeſſe poteſt. k Illud οὔσης ſupplevi è *Cod. Busb.* l Προσέβαλε *Busb.* m Ὑπὸ τῆς ὕλης *Busb.* n Ita *Gall.* ἄπορον aut ἄπορον in *Editis Aliiſque.* Ανιλαίῳ ὁ αὖθις προσῆν πλῆθος δι' ἀπορίαν ἀνδρῶν πονηρῶν *Zonar.* o Antea erat τοιούτοις, quod in τούτοις mutari juſſit Cl. *Lowthius.* p Ita ut ſupra p. 817. v. 19. Νεαρδὰ hîc loci in *libris.* q Forſan, ἡ μὴ δεξαμένους, & dein εἰς ἑαυτὸν πρόσκαλῶντο· * Aut deos teſtor, quibus curæ eſt regum dignitas, *Galen.*

Anilæum ex improviſo adoriuntur Babylonii, ipſumque interficiunt.

iſtis nollent auſcultare, (neque enim ſi id maxime vellent hominem dedere potuerunt) ad pacem ineundam eos invitabant: atque illi ſe etiam deſiderare dicebant ut de pace convenirent, mittuntque una cum Babyloniis certos homines, qui cum Anilæo hac de re agerent. Tum Babylonii, poſtquam omnia perſpexiſſent, & qualis eſſet locus, in quo caſtra poſuerat Anilæus, exploratum habuiſſent, eos crapula ſomnoque gravatos adorti, impune quotquot nacti ſunt ipſumque Anilæum inter cæteros interficiunt.

Judæi Babyloniâ Seleuciam migrant.

8. Babylonii autem gravi Anilæi metu liberati, (illis enim obſtabat quo minus ſuum in Judæos odium effunderent, nam perpetuo fere inter eos diſſidia erant ex legum diverſitate orta, & cuicunque parti forte animi creverint prior alteram injuriis laceſſebat) & tunc itaque occiſis qui cum Anilæo erant, in Judæos impetum faciunt. Illi vero graviter ferentes Babyloniorum injurias, cum neque aliquid poſſent contra illos in acie neque ſimul cum illis vivere ſuſtinerent, migrabant Seleuciam, urbem illius regionis præcipuam, à Seleuco Nicanoris filio conditam. eam autem habitant Macedonum multi, plurimique Græci: quin & Syri numero non pauci cum illis verſantur. In illam itaque ſe recipiunt Judæi, & per quinquennium nihil mali illis accidit. Sexto autem anno poſt priorem cladem, peſtis in eos graſſata eſt Babyloniæ, & ex urbe novæ factæ ſunt migrationes: &, quod in Seleuciam ſe contulerint, ſane major eos occupat calamitas, propter cauſam quam memorabo.

Seditio inter Græcos Syroſque in Seleucia.

9. Inter Græcos in Seleucia & Syros plerumq; gliſcebat ſeditio & diſcordia, ita tamen ut Græci ſuperiores fuerint. Tunc itaque cum Judæi qui eò venerant ſimul cum illis viverent, orta eſt ſeditio, & Syri vincebant, quod ab illis ſtarent Judæi, viri qui prompte pericula adeunt, ſeque aliis ad bellum gerendum libenter adjungunt. Atque Græci, ex ſeditione male habiti, cum cernerent ſe ex illa una re priorem auctoritatem recuperaturos eſſe, ſi poſſent Judæos Syroſque diſſociare, ſinguli cum Syris illis colloquuti ſunt, quibuſcum antea interceſſerat familiaritas, pacem & amicitiam *facturos eſſe* pollicentes. Illi vero libenter *iſtis* auſcultabant. Poſt verba igitur aliquot ultro citroque habita, primariis ex utraque parte viris de gratia ineunda agentibus, ſtatim reconciliatio facta eſt. Cumque conſenſiſſent, utrique non aliam certiorem amicitiæ teſſeram ſibi invicem daturos eſſe exiſtimabant, quam ut Judæos *communi* odio proſequerentur: eoſq; ex improviſo aggreſſi ſupra quinquaginta hominum millia occidunt. atque omnes perierunt,

Facta inter eos reconciliatione, Judæos odio proſequuntur, magnamque eorum ſtragem edunt.

μῦσοις τοῦτον τὸν λόγον, οἳ δὲ μάλιστα βουλόμενοι ἔκδοτον αὐτὸν λαβεῖν [a] δυνατὸν ἦν, τὴν εἰρήνην [b] προύκαλοῦντο. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ χρῆζειν ἔλεγον τοῦ ὅπως τὰ εἰρήνης συμβάσεται, καὶ πέμπουσι μετὰ τῶν Βαβυλωνίων ἄνδρας, [c] οἳ διαλέξονται περὶ τοῦ Ἀνιλαίου. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι [d] καιροπλίας αὐτοῖς γενομένης, μαθόντες τὸ χωρίον ἐν ᾧ ἱδρυμένος Ἀνιλαῖος ἦν, ὅπη πεσόντες κρύφα νυκτὸς μεθύσοι, καὶ καθ' ὕπνον πεπονημένοις, κτείνουσιν ἀδεῶς πάντας ὅσους ἐγκατέλαβον, καὶ Ἀνιλαῖον αὐτὸν ἀπέκλεισαν.

ι'. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἀπαλλαγέντες τοῦ Ἀνιλαίου βαρύτητος· ὀπισόμισμα γὰρ ἦν αὐτοῖς μίσος πρὸς Ἰουδαίους, [e] ἀεὶ γὰρ ὡς ἐπὶ πολὺ διαφοραὶ καθειστήκεσαν αἰτίᾳ τῆς διαστάσεως τῶν νόμων, καὶ ὁποτέρους συμβαίνοι διαφέρειν θατέρου ἀδικεῖσθαι ἦν τοῦτο. ἡνίκα τοίνυν ἐν ἀπολωλότων τῶν περὶ τὸν Ἀνιλαῖον, ἐπανῆλθον τοῖς Ἰουδαίοις. οἱ δὲ ὀλιγῷ πλήθοντες τοῦ ὑβρίζειν τοῖς ἐκ τῶν Βαβυλωνίων, καὶ μήτε ἀντιτάξασθαι μάχῃ δυνάμενοι μήτε ἀνεκτὸν ἡγούμενοι τοῦ συνοικεῖν, ᾤχοντο εἰς Σελεύκειαν τὴν ἐκείνῃ πόλιν ἀξιολογωτάτην, Σελεύκου κτίσαντος αὐτοῦ τοῦ Νικάνορος. οἰκοῦσι δὲ αὐτοῦ πολλοὶ τῶν Μακεδόνων, πλεῖστοι δὲ Ἕλληνες, ἔστι δὲ καὶ Σύρων οὐκ ὀλίγον τὸ ἐμπολιτευόμενον. εἰς μὲν δὴ ταῦτα καταφεύγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ὅτι πέντε ἔτη ἀπαθεῖς κακῶν ἦσαν. τῷ δὲ ἕκτῳ ἔτει μετὰ τὸ [f] προῆκτον, φθορὰ ὁ Βαβυλῶνι ἐγένετο αὐτοῖς, [g] καινὰ κτίσεις οὐκ ἀπὸ πόλεως καὶ δι' αὐτοῦ ἄφιξιν εἰς τὴν Σελεύκειαν, ὑποδέχεται [h] δὲ μείζων αὐτοὺς συμφορὰ δι' αἰτίαν ἣν ἀφηγήσομαι.

θ'. Σελευκέων τοῖς Ἕλλησι πρὸς τοὺς Σύρους ἀεὶ ὅτι πολὺ ὁ ζῆλος καὶ διχονοία· ὄξιν ὁ βίος, καὶ κρατοῦσιν οἱ Ἕλληνες. τότε οὖν συνοικοῦντων αὐτοῖς Ἰουδαίων γενομένων ἐξαναίζουσι, καὶ οἱ Σύροι καθυπέρτεροι ἦσαν ὁμολογίᾳ τῇ Ἰουδαίων πρὸς αὐτούς, φιλοκινδύνων τε ἀνδρῶν, καὶ πολεμεῖν προθύμως ὑποτεταγμένων. καὶ οἱ Ἕλληνες προαθυμοῦντο τῇ ζάσει, καὶ μίαν ὁρῶντες αὐτοῖς ἀφορμὴν ἅπασαν ἀναστώσασθαι τὸ πρότερον ἀξίωμα, εἰ δυνηθεῖεν πᾶσαν [i] ζωὴν λέγοντας Ἰουδαίους καὶ Σύρους, διελέγοντο ἕκαστος πρὸς τοὺς τῶν Σύρων τοὺς αὐτοῖς συνήθεις περὶ τὰ γενόμενα, εἰρήνην τε καὶ φιλίαν ὑποχυόμενοι. οἱ δὲ ἐπείθοντο ἄσμενοι. ἐγίνοντο οὖν ἀφ' ἑκατέρων λόγοι, καὶ τῶν πρώτων παρ' ἑτέρων ἀνδρῶν πραττόντων ὅπως διαλλαγὰς τάχιστα ἡ σύμβασις [k] ἐγένετο. ὁμονοήσαντές τε, μέγα τεκμήριον ἐκάτεροι [l] ἐνόουν παρ' ἀλλήλους πρᾶξαι τὸ πρὸς Ἰουδαίους ἔχθος, ὑπεσόντες [m] τε αἰφνίδιον αὐτοῖς, κτείνουσι μυριάδας ὑπὲρ πέντε ἀνδρῶν. ἀπώλοντό τε πάντες, πλὴν

a Δυνάμενος ἦν Busb. δεσποίνας Vat. & Hen. à pr. m. b Προσκαλοῦντο Vat. & Hen. à pr. m. c Ὧν ἦν ἀλκίμαχος Gall. d Καταστάσεως Busb. e Ante in Editis erat, καὶ Ἀνιλαῖον αὐτὸν ἀπέκτειναν· οἱ Βαβυλώνιοι ἦ ἀπαλλαγέντες τοῦ Ἀνιλαίου βαρύτητος, ἰσισόμισμα γὰρ ἦν αὐτῶν μίσος τοῦ πρὸς Ἰουδαίους, ἀεὶ γὰρ ὡς ἐπὶ πολὺ διαφοραὶ καθειστήκεσαν αἰτίᾳ τῆς διαστάσεως τῶν νόμων, καὶ ὁποτέρους συμβαίνοι διαφέρειν θατέρου ἀδικεῖσθαι ἦν τοῦτο. καὶ τότε ἦν ἐν ἀπολωλόσιν τοῦ περὶ τὸν Ἀνιλαῖον, ἐπανῆλθον τοῖς Ἰουδαίοις. οἱ δὲ ὀλιγῷ πλήθοντες τοῦ ὑβρίζειν τοῖς ἐκ τῶν Βαβυλωνίων. In eo discrepant Codd. MSS. quod ἀπέκτεινον desit Gall. & Ἀνιλαῖον αὐτὸν κατέλαβον οἱ Βαβυλώνιοι. οἱ δὲ ἀπαλλαγέντες habeat Busb. ἀπέκτεινον οἱ Βαβυλώνιοι. οἱ ἦ ἀπαλλ. Hen. & Vat. in quibus mox εἰ μὴ καὶ τότε ἦν ἀπολ. denique οἱ Βαβυλώνιοι omittit Busb. cujus auctoritate & ipse idem feci, totumque locum aliter quam prius diſtinctum dedi. Quo modo legerit *Epiphanius*, conjiciat cui libet ex ſequentibus, prout ille vertit, *ipſumque Anilæum obtruncant. Atque hoc modo Babylonii injuriis Anilæi & gravedine liberati ſunt. Impreſſio namque illis magno conſtabat odio, quod circa eos detinebatur. Nam pene ſemper inimicitias exercebant. Cauſa vero hujus iræ fuit lex eorum paterna quam ille oppugnabat: & propterea ſibi ſemper invicem æmulabantur: unde ſi eorum quiſquam opportunitatem invenerat, ab injuriis non parcebat. Tunc itaque hoc modo peremto Anilæo, cæpere Babylonii Judæis inſtare &c.* f Sc. κακῶν. g Ita lego. antea erat καὶ καινὰ κτίσεις οὐκ τ. π. Forſan malit aliquis, καὶ καινὰ κτίσεις, aut καινὰ κτίσεις οὐκ ἀπ' π. & mox δι' αὐτοῦ ἄφιξιν. h Illud δὲ aberat *Hen. à pr. m.* δὴ *Busb.* i Ὁμογνῶντας *Busb.* quod forſan interpretamentum ſit τοῦ ζῶν λέγοντας. k Ἐκτέλεσε *Busb.* l Ἐνόησαν ἀλλήλοις ἐξίειν πυρέχειν *Busb.* & *Epiphanius* vertit, *atque hoc modo invicem exhortantur ut cum Judæis bellum geram.* m Illud τε è *Cod. Busb.*

a Ita

πλὴν εἴ τινες ἐλέῳ φίλων ἢ γειτόνων ἐβιαιχωρήθεν αὐτοῖς ἔφυγον. [b] τούτοις δὲ ἐν εἰς Κτησιφῶντα ἀποχώρησις, πόλιν Ἑλληνίδα, καὶ τῇ Σελευκείᾳ πλησίον κειμένην, ἔνθα χειμάζει τε ὁ βασιλεὺς κατ' πᾶν ἔτος, [c] καὶ πλείστη τ' ἀποσκευὴ αὐτῷ τῇδε ἀπακειμένη τυγχάνει. [d] ἀσυνήθεια δὲ ἦν αὐτοῖς τ' ἱδρύσιν πεποιημένοις, τιμῆς δ' βασιλέως Σελευκέων μὴ πεφροντικότων. ἐφοβήθη δὲ καὶ πᾶν ὅ τῇδε Ἰουδαίων γένος τούς τε Βαβυλωνίους καὶ τοὺς Σελευκεῖς. ἐπειδὴ καὶ ὁπόσοι ἦν Σύρων ἐμπολιτεῦον τοῖς τόποις ζωτὸν ἔλεγον τοῖς Σελευκέοις ἐπὶ πολέμῳ δ' τοὺς Ἰουδαίους. καὶ συνελέγησ ὡς τὸ πολὺ εἴς τε τὰ [e] Νεαρδὰ καὶ τὴν Νίσιβιν, ὀχυρότητι τ' πόλεων κτώμενοι τ' ἀσφάλειαν, καὶ ἄλλως πληθὺς ἅπασα μαχίμων ἀνδρῶν κατοικεῖται. καὶ τὰ μὲ τ' Ἰουδαίους τοὺς ἐν Βαβυλωνίᾳ τοιαῦτα ἦν.

Τέλος δ' βιβλίου ὀκτωκαιδεκάτου.

præter eos qui amicorum aut vicinorum miſericordia evaſerunt. Illi autem Cteſiphonta migrarunt, urbem Græcam & Seleuciæ in vicinia ſitam, ubi rex quotannis hyemem agit, & impedimentorum ejus pars magna repoſita erat. Verum certam fidem ſtabilemque ſedem non invenerunt, Seleucenſibus de honore regis minime ſolicitis. Etenim Judæi omnes in eo loco terrore Babyloniorum & Seleucenſium perculſi erant, quippe quod Syri univerſi in ea regione conſpirarint cum Seleucenſibus ad bellum Judæis inferendum. unde factum eſt ut plerique Nearda ac Niſibin ſe receperint, in firmitate & munitionibus urbium *iſtarum* ſecuritatem *ſuam* reponentes: accedente quod viri bellicoſi univerſi illic habitarint. Atque ea quidem quæ ad Judæos in Babylonia ſpectabant, hujuſmodi erant.

Finis Libri decimi octavi.

a Eſt qui ἐπιχωρηθέντι malit. ἐ ἄλιθρος pro ἐπιχωρηθὲν habet *Buib.* b Sic *Buib.* τούτοις τε in *cæteris.* c Καὶ ἡ πλείστη *Buib.* d Ita reſcribendum cenſui, cum antea eſſet, ἀσύνητα ἦν αὐτοῖς τὴν ἱδρυσιν πεποιημένοις, τιμῆ τ' βασιλέως Σελευκέων πεφροντικότων. *Epiphanius* vertit, *nulla tamen jam eis vivendi ſpes ſuerat derelicta: nam etiam ibi omnis gens Judæorum terrore premebatur.* e Ita ut ſupra p. 827. v. 19. Νεάρδα aut Νεαρδὰν in *libris.*

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ, ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO DECIMONONO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

α'. [b] Ως Γάϊος Καῖσαρ, ἀπεσκληθεὶς ὑπὸ Κασσίου Χαιρέου, ἀνηρέθη.

1. *Quomodo Cajus Cæſar, inſidiis appetitus à Caſſio Chærea, interfectus eſt.*

β'. Ως Κλαύδιος ὁ θεῖος αὐτοῦ, βιασθεὶς ὑπὸ τ' στρατιωτῶν, τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν.

2. *Quomodo Claudius avunculus ejus, coactus à militibus, imperium ſuſcepit.*

γ'. Στάσις τ' βουλῆς καὶ δ' δήμου πρὸς αὐτὴν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας.

3. *Seditio coorta inter ſenatum populumque & Claudium militeſq; qui cum eo erant.*

δ'. Πρεσβεία δ' βασιλέως Ἀγρίππα πρὸς τὴν βουλὴν, [c] καὶ ὡς συνθέμενοι οἱ στρατιῶται οἱ μετὰ τῆς βουλῆς ἀπεχώρησαν πρὸς Κλαύδιον, καὶ κύριον αὐτὸν κατέστησαν τῶν πραγμάτων· ἡ δὲ βουλὴ μονωθεῖσα παρεκάλει Κλαύδιον αὖτῇ διαλλαγῆναι.

4. *Legatio regis Agrippæ ad ſenatum, utque milites qui cum ſenatu erant uno conſenſu diſceſſerunt ad Claudium, ſummamque rerum ei detulerunt: quo facto ſenatus derelictus Claudium obſecrabat ut cum illis in gratiam rediret.*

ε'. Ως Κλαύδιος Καῖσαρ ἀποδίδωσιν Ἀγρίππα τὴν πατρῴαν αὐτοῦ βασιλείαν ἅπασαν, πρεσβεῖα αὐτῷ δὲ τὴν Λυσανίου τετραρχίαν.

5. *Quomodo Claudius Cæſar reddidit Agrippæ omne regnum paternum; inſuper adjecta etiam Lyſaniæ tetrarchia.*

ϛ'. Προγράμματα [d] Κλαυδίου Καίσαρος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὲρ τ' ἐκεῖ Ἰουδαίων καὶ ἐν πάσῃ αὐτοῦ ἀρχῇ.

6. *Programma Claudii Cæſaris ad Alexandrinos de Judæis qui illic erant & in univerſo ejus imperio.*

ζ'. Ἀπόστολος Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως εἰς Ἰουδαίαν.

7. *Navigatio regis Agrippæ in Judæam.*

η'. Ἡ ὑπατικὴ Πετρωνίου τοῦ Συρίας ἡγεμόνος πρὸς Δωρίτας ὑπὲρ Ἰουδαίων.

8. *Literæ Publii Petronii præſidis Syriæ ad Doritas pro Judæis.*

θ'. Ως βασιλεύσας Ἀγρίππας, τὰ Ἱεροσολύμων τείχη πολυτελῆ καθιστοὺς ἀπὸ μείζονος ἔργου μείζονα ἔχει μεταξὺ πλοῦτήσας.

9. *Quomodo Agrippa rex Hieroſolymorum mœnia magnifice inſtaurans, morte præventus opus cui ſtuduerat imperfectum reliquit.*

ι'. Ὅσα ἔπραξε τρισὶν ἔτεσιν, ἄχρι τῆς πλοῦτης αὐτοῦ· καὶ ὃν τρόπον τὸν βίον κατέστρεψεν.

10. *Quæ geſſerit per tres annos uſque ad obitum, & quo modo vitam finierit.*

a Ita *MSS.* εἰς τὴν ἐπτακαιδεκάτην λόγον in *Editis.* b Titulos paulo aliter ac in *Editis* conſtituimus, nonnullos ſeparando qui antea conjuncti erant; idque auctoritate *Codd. MSS.* c Quæ ſequuntur uſque ad titulum proximum habuimus è *Codd. MSS.* d Ita *MSS.* τοῦ Καίσαρος in *Editis.*

Φ Λ. Ι Ω Σ Η Π Ο Υ
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον [a] ἔτη γ'. ἡμέρων ς'.

FLAVII JOSEPHI
ANTIQUITATUM JUDAICARUM
LIBER DECIMUS NONUS.

Continet hic liber tempus annorum III. *menſium* VI.

CAP. I.

Quomodo Cajus à Chærea cæſus eſt.

Caji tyrannis & ſæviția.

CAJUS autem non in Judæos ſolos qui Hieroſolymis erant, quique in vicinis regionibus degebant, violentiæ ejus inſaniam effundebat, ſed eam per terras omnes & maria graſſaturam immittebat, quam late Romanum patet imperium, atque infinitis malis illud replevit, quot quantaque non antea memoriæ prodita ſunt. At maxime factorum ejus immanitatem experta eſt Roma, cum nihilo magis eam in honore haberet, quam cæteras civitates: tum alios ejus cives agens ferenſque, tum maxime ſenatores, eoſque præcipue qui patricii erant & gloria majorum oculos omnium in ſe convertebant. Quin & innumera excogitabat contra eos qui equites vocabantur, & in civitate, quod dignitate & opibus florerent, pari erant in exiſtimatione cum ſenatoribus, utpote ex quorum ordine in ſenatum habebatur delectus; quos ignominia afficiebat & de gradu dejiciebat, & tam vita quam pecunia ſpoliabat, quippe quod plerumque evenerit cædes illorum fieri ut divitias auferret. Porro divinam majeſtatem ſibi aſſerebat, ipſique honores plus quam humanos tribui à ſubditis poſtulabat; Jovis etiam templum frequentans, quod Capitolium vocatur, adeoq; fanorum omnium apud illos celeberrimum eſt, Jovem fratrem *ſuum* appellare auſus eſt. Alia quoque agebat ſimiliter ac ſi plane inſanus fuiſſet, quando à Puteolis Campaniæ urbe ad Miſenum uſque, & ipſum Campaniæ oppidum maritimum, gravatus triremi trajicere, & alioqui ad ſe maris do-

Jovis fratrem ſe appellat.

ΚΕΦ. α'.

Ὡς Γάϊος ὑπὸ Χαιρέου ἀνῃρέθη.

ΓΑΙΟΣ δὲ οὐκ εἰς μόνους Ἰουδαίους τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ τοὺς ὁπόσοι τῇδε οἰκοῦσιν, ἐπεδείκνυτο τῆς ὕβρεως τὴν μανίαν, ἀλλὰ καθ' πάσης [b] ἐσομένης γῆς καὶ θαλάσσης ἔστελλεν αὐτὴν, ὁπόση Ῥωμαίοις ὑπακούει, μυρίων τε ἀνέπλησεν αὐτὴν κακῶν, ὁπόσα μὴ ἱστορῆσαι πρότερον. μάλιστα δὲ ἠδάνεσε γε δεινῶν τῶν προσοιομένων ἡ Ῥώμη, κατ' οὐδὲν αὐτὴν τιμωτέραν τῶν λοιπῶν πόλεων ἡγουμένου, ἀλλὰ τοὺς τε ἄλλους ἄρχοντας καὶ φέροντας, καὶ μάλιστα τὴν σύγκλητον, καὶ ὁπόσοι τούτων εὐπατρίδαι, καὶ προγόνων ὀπιφανείας τιμῶντες. μυρία τε εὑρίσκεν, καὶ κατὰ τῶν ἱππέων μὲν κεκλημένων, ἀξιώματι δὲ καὶ δυνάμει χρημάτων ὅμοια τοῖς συγκλητικοῖς ἔχοντας τῆς πόλεως ἀγομένων, ἀφ' τὸ ὀλίγα τούτων εἰς τὴν βουλὴν [c] εἰσὶ καταλήσεις, ὧν ἀπίμωσις ἦν καὶ μετάστασις, κτεινομένων τε καὶ τὰ χρήματα συλωμένων, ἀφ' τὸ καὶ τὰς σφαγὰς ὡς τὸ πολὺ ἐπ' ἀφαιρέσῃ τῶν χρημάτων αὐτοῖς συντυγχάνειν. ἐξεθείαζε δὲ ἑαυτὸν, καὶ τὰς τιμὰς οὐκέτ' ἀνθρωπίνως ἠξίου γίνεσθαι παρ' ἀπὸ τῶν ὑπηκόων αἰτῶν, εἰς τε τὸν Διὸς φοιτῶν τὸ ἱερὸν, ὃ [e] Καπετώλιον μὲν καλοῦσι, τιμῶσι δ' ἀρ' αὐτοῖς [d] ὄντι ἱερῶν, ἀδελφὸν ἐκάλυπτε προσαγορεύειν τὸν Δία. καὶ τἄλλα ἔπραττε μανίας οὐδὲν ἀπολελειμμένος, ἐπεὶ καὶ ἀπὸ Δικαιαρχίας τῆς πόλεως ἐν Καμπανίᾳ κειμένης εἰς [e] Μισηνοὺς, ἑτέραν πόλιν ὀπιθαλάσσιον, ἐν ἁμάξαις ἀφόδιον ἡγούμενος πλοίῳ περαιοῦν, ἢ ἄλλως ὀπιοῦν ἡγούμενος

a Sic *Baſ. Vat. Gall.* 1. 4. & *Epiphanii Codd.* aliquot. ἐτῶν γ'. μηνῶν ς'. ἡμερῶν ιθ'. *Voſſ.* & *Gall.* 2. 3. 5. & in nonnullis *Epiphanii* libris, *annorum* III. *dierum* VIII. *menſium* VI. aut *dierum* VII. *menſium* VI. *b* Vocem ἐσομένης non agnoſcit *Busb.* Forſan pro ea reponi debet οἰκουμένης, vel βασιλευομένης. *c* Ita *Busb.* Καπετώλιον in *reliquis*. *d* Est τ' ἱερῶν *Busb.* *e* Ita reſcripſi prout in aliis auctoribus probatiſſimis. *Μισηνοὺς* in *Joſephi* libris. De hoc trajectu videſis *Cluverium* in *Italia Antiq.* p. 1120. *f* Καὶ deeſt *Busb.*

a Inter-

μενος ἀπ' διαύτη ὅντι τ θαλάσσης ζωτὰ ϗ ὁποῖα καὶ ωδὸ γῆς ἀπαιτεῖν, ἀπ' ἄκρων ἐπ' ἄκρα [a] σταδίους τριάκοντα μέτρον τ θαλάσσης [b] ζεύξας, ϗ εἴσω τ κόλπον ἁπολαβὼν πᾶσαν, ἤλασεν ὀπὶ τῇ γεφύρᾳ ὅ ἅρμα. Θεῷ γὰρ ὄντι τοιαύτας ποιεῖσθαι καλῶς ἔχειν τὰς ὁδούς. τῶν τε ἱερῶν τ Ἑλληνικῶν οὐδὲν ἔτι ἀσύλητον [c] κατέλιπεν· ὁπόσα γραφῆς ἢ γλυφῆς ἐχόμενα, ϗ τὰς λοιπὰς κατασκευὰς ἀνδριάντων ϗ ἀναθημάτων ἄγεσθαι κελεύσας [d] πρὸς αὐτόν. "ϗ "γὰρ οἱ ἑτέρῳ τὰ καλὰ κεῖσθαι καλῶς ἔχειν, ἢ οἰκεῖ ὄντα καλ- "λίστῳ, τυγχάνειν δὲ τοῦτο ὄντι τ Ῥωμαίων πόλιν." ἐκόσμει τε τοῖς οἰκείοις ἀγομένοις τούς τε [e] οἰκίας ϗ τοὺς κήπους, ὁπόσαι τε ἀπ' κατακομαὶ [f] ἀφ' ἑσπέρας τ Ἰταλῶν. ἐπεὶ ϗ τ [g] Ὀλυμπάσι τιμώμενον Δία ὑπὸ τ Ἑλλήνων, ϗ ὄντως ὠνομασμένον Ὀλύμπιον, Φειδίου ὄ Ἀθηναίου πεποιηκότος, ἐτόλμησε κελεύσας εἰς τ Ῥώμην μεταφέρειν. ϗ μὴν ἔφραξέ γε, τ ἀρχιτεκτόνων φαμένων τοῖς Μέμμιον Ῥήγουλον, ὃς ἐπετέτακτο τῇ κινήσει ὄ Διός, ἁπολεῖσθαι τὸ ἔργον κινήσεως αὐτοῦ γεγενημένης. λέγεται δὲ τ Μέμμιον ἀφ' ἑαυτῶν, ϗ σημείων μειζόνων γεγενημένων ἢ ὡς ἄν τινα πιστὰ ἡγεῖσθαι, ὑποβαλέσθαι τ ἀναίρεσιν. καὶ γράφει τάδε πρὸς τ Γάϊον ἐπ' ἀπολογίᾳ ὅ ἐκλιπεῖν ἀδιακόντου τ ὑπηρεσίαν. ἁπολέσθαι τε ἂν τὸν αὐτὸν κινδύνῳ γενομένῳ, σώζεσθαι [h] φθάσαντος ἤδη Γαΐου τελευτῆσαι.

β'. Εἰς τοῦτο δὲ προῆλθε ὁ μανικὸν αὐτοῦ, ὥστε δή ϗ φυγατὸς αὐτοῦ γενομένης, ἀναιρούμενος ὅτι ὁ Καπιτώλιον ὅτι τοῖς γόνασι καθιδρύεται ὄ ἀγάλματος, κοινὸν αὐτοῦ τι καὶ τοῦ Διὸς γεγονέναι τὸ τέκνον [i] φάσκων, ϗ δύο χρεστονεῖν αὐτῆς πατέρας, ὁπότερον μείζονα φάμενος [k] ἐν μέσῳ καταλιμπάνειν. ϗ ταῦτα ἠνείχοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι. [l] ἐπέτρεψε δὲ ϗ τοῖς οἰκέταις κατηγορεῖας ποιεῖσθαι τ διαστοῦ ἐφ' οἷς ποτ' ἐθελήσειεν ἐγκλήμασι. δεινὰ δὲ πάντα ἦν ὁπόσα [m] μέλλοι γενέσθαι. ἀφ' ὅ χαίρει τε ϗ ὑπαγορεύσῃ τῇ ἐκείνου τὰ πολλὰ γίνεσθαι, ὥστε ἤδη ϗ Κλαυδίου ἐτόλμα ποιήσασθαι Πολυδεύκης ὁ δοῦλος κατηγορείαν, καὶ Γάϊος ἠνείχετ' πατρῴου ὄ αὐτοῦ δίκης θανάτου λεγομένης ἐπ' ἀκροάσει συνελθεῖν, ἐλπίδι ὄ ὠφελεθεῖν δύναμιν ἀνελεῖν αὐτόν. ϗ μὴν ἐξεγένετό γε αὐτῷ. [n] ἀναπεπλησμένος δὲ αὐτοῦ συκοφαντιῶν ϗ κακῶν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἧς ἐπῆρχε, καὶ πολλοὺ τ δορυφορείαν [o] ἐπηρμένου τοῖς διαστοῦσι, [p] βουλομένοις τὰ πολλὰ ἤδη συνίσασθαι, τ μὲν ἐπ' ἀμυνῇ ὧν πάθοιεν [q] ὀργὴν παυμένων, τ δὲ πρὶν ἐμπεσόντες κακῶν τυχεῖν μεγάλων πθημένων ὅ μεταχειρίσασθαι τ ἄνθρωπον. [r] ὅθεν δὴ τοῖς τε ἁπάντων νόμοις καὶ τῷ ἀσφαλεῖ μεγάλῳ συνήνεγκεν εὐδαιμονίας ῥοπὴν ὁ θάνατος αὐτοῦ, ἔθιεν τε ὄ ἡμετέρᾳ ὑδὲ εἰς ὀλίγον ἐξεγένετο

minum pertinere exiſtimans, ut ab eo eadem quæ à terra obſequia exigeret, ab uno promontorio ad alterum per triginta in mari ſtadia ponte juncto, intuſque ſinus omnis ſpatio comprehenſo, curru per pontem vectus eſt. ſibi enim utpote Deo convenire ejuſmodi itinera facere. Templorum quoque Græcorum nullum inſpoliatum relinquebat, quæcunque picturæ aliquid aut ſculpturæ haberent, reliquoſque ſtatuarum & donariorum apparatus ad ſe deportari jubens. "haud enim "decere, *ajebat*, ut quæ pulchra ſint alio in loco reponantur quam pulcherrimo, hunc autem eſſe urbem Romam." Inſuper rebus ad ſe illinc advectis domum ſuam exornabat & hortos, ut & alia ſua per Italiam diverſoria. quippe qui & Jovem à Græcis in urbe Olympiæ cultum, atque adeo Olympium cognominatum, Phidiæ Athenienſis opus, Romam transferri jubere auſus eſſet. quod tamen non ſucceſſit, architectis Memmio Regulo dicentibus, cui id negotii datum fuerat, infractum iri ſimulachrum ſi loco ſuo moveretur. Ajunt etiam Memmium propter iſta, editis etiam prodigiis ſupra quam cuique credibile eſt, ab eo tollendo deſiiſſe; quæ & ipſe ſcripſit ad Cajum, ut ſemet excuſaret quod mandatis ejus non fuerat obſequutus. cumque ille propterea ſummum vitæ diſcrimen adiret, evaſit, Cajo utpote morte prærepto.

2. Eo autem inſaniæ proceſſit; ut, cum filia ei nata eſſet, eam in Capitolium delatam in ſimulachri genua deponeret, communem ſibi cum Jove prolem eſſe dicens, duoſque ſe ei patres conſtituere, adjecto ſe in medio relinquere uter horum major ſit. Atque illum, hæc licet perpetrantem, tolerabant homines. Quin & ſervis permiſit dominos *ſuos* accuſare, & quæcunque vellent eis exprobrare crimina. Gravia autem erant omnia illis objicienda, quod pleraque eorum in ejus gratiam ejuſque hortatu illis crimini vertebantur: adeo ut in Claudium accuſationem inſtituere auſus fuerit Pollux ejus mancipium, & Cajus, cum capitis cauſa contra patruum diceretur, ad eam audiendam venire ſuſtinuerit, *ſperans ſibi datam iri poteſtatem ipſum tollendi. Propoſito tamen ſuo excidit. Cum autem totum ſuæ ditionis orbem calumniis malitiaque repleviſſet, ſervoſque in dominos magna poteſtate armaſſet, tum ſæpius in eum tendebantur inſidiæ: aliis quidem ei ſuccenſentibus ut acceptas injurias ulciſcerentur; aliis vero hominem interficere conſtituentibus, priuſquam ipſi in magnas calamitates inciderent. Proinde, ad leges omnium populorum eonſervandas & ſecuritatem, feliciter admodum cecidit illius mors, gentique noſtræ præcipue, cui parum aberat quin

Cajus Puteolos & Miſenum ponte jungit.

Græcorum templa ſpoliat.

Jovem Olympium Romam transferri jubet.

Jovi ſe æquat.

Servis dominos ſuos accuſare permittit.

Cajo ob hæc & alia flagitia ſtructæ inſidiæ.

[a] Intervallum erat *trium millium & ſexcentorum fere paſſuum* juxta *Suetonium*, in *Caligula*, c. 19. [b] Illud ζεύξας è *Cod. Buſb.* [c] Κατέλιπεν *Buſb.* [d] Παρ' αὐτοῦ *Buſb.* [e] Ita *Buſb.* οἰκείαν in *reliquis.* [f] Διὰ τ τῆς Ἰταλῶν γῆς *Buſb.* [g] Ita ſcribo, prout apud *Clementem Alexandrinum Alioſque.* cum antea eſſet Ολύμπιον. Si quis malit, leviori adhuc cum mutatione, Ολυμπίων, per me licet. Ολύμπιον legiſſe videtur *Epiphan.* omiſſis, quæ ſequuntur, ϗ ὅτι καὶ ἀνομασμένον Ολύμπιον. [h] Ita *Buſb.* φθάντος in *reliquis.* [i] Illud φάσκων è *Cod. Buſb.* [k] Sic *Buſb.* ἐν μέσῳ ϛ in *Editis Alliſque.* quod ſane poſtularet ut paulo ante legeretur ἐχ ὑπτέρων. [l] Ἐπιχείρησι *Buſb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* quomodo & *Epiphan.* qui vertit, *molitus eſt & ſervos ad accuſationem dominorum excitare* &c. [m] Μέλλει λέγειν *Buſb.* [n] Ἀναπεπλησμένος ϛ αὐτοῦ in *quibuſdam libris.* [o] In *Editione Baſileenſi* ſic diſtinguitur, ἐπηρμένου, τοῖς διαστοῦσι ἐπ. [p] Ἐπισυλλεῖς *Buſb.* [q] Ὀργὴν παυμένων *Vat.* & *Hen. à pr. m.* quod forſan rectius. [r] Ὅθεν ἐπειδὴ τοῖς τε *Vat.* & *Hen.* quod ferri poteſt, ſi commate diſtinguatur poſt παρεγενομένοις p. *ſeq.* v. 2. & ϛ poſt βούλομαι deleatur. Paulo aliter legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *Proinde quoniam corruptis legibus, & hominibus in afflictione conſtitutis, non parvum beatitudinis momentum mors illius hominis apportavit* &c. * *Sperans etiam ipſum, quo faciliorem potentiam adverſus cæteros adipiſceretur, exſtinguere*, vertit *Epiphan.* ac ſi plura verba in ſuo codice habuiſſet.

quia funditus perierit, niſi mors illum celeriter occupaſſet. Volo itaque ſingula de illius interitu narrando percenſere, præſertim quod & multum fidei afferat Dei potentiæ, & ſolatii illis qui in adverſis ſunt, & admonitionis iis qui perpetuam fore felicitatem putant, non autem in calamitatem tandem deſinere, niſi illi comes adjungatur virtus.

Conſpirationes in Cajum factæ.

3. Tribus quidem viis ad necem ei machinandam itum eſt, idque trium virorum fortium ductu & auſpiciis. Æmilius Regulus,

Ab Æmilio Regulo.

ex Corbuba Iberiæ oriundus, nonnullos ſecum conjunctos habebat, volens aut eorum opera

A Caſſio Chærea.

aut ſua manu Cajum tollere. Altera conjuratorum cohors conflata erat, duce Caſſio Chærea *prætorianorum* tribuno. Annius etiam

Ab Annio Minuciano.

Minucianus non parvæ præerat manui contra tyrannidem paratæ. Cauſa autem illis erat odii, quo impulſi in Cajum conſpirarunt; Regulo quidem, quod ſuapte natura iracundus fuerit, oderitque omnia injuſte perpetrata. nam fortis erat & animoſus, ingenioque liberali, ita ut ſua conſilia non diſſimularet. ea itaque cum multis communicavit, tum amicis, tum aliis, qui ſibi viſi ſunt ad res agendas acres ſtrenuique. At Minucianus partim quidem Lepidum ulciſcendi deſiderio, quem illi amiciſſimum & civem cum primis egregium Cajus occiderat, præſertim vero de ſe metuens, quod moris eſſet Cajo ira in omnes ſimiliter ad mortem uſque debacchari, ad rem aggrediendam ſe accingebat. Chæreas autem, quod eum valde puderet conviciorum in ipſum tanquam mollem & effeminatum à Cajo jactorum, quodque alioqui periculum adiret ex ſua erga Cajum amicitia & obſervantia, necem ejus fore facinus homine ingenuo non indignum exiſtimabat. Illis autem viſum eſt conſilium de re exſequenda cum omnibus communicare, qui injurias ſpectarent, eaſque inter ſe invicem flagrantes effugere deſiderarent, Cajo ſublato. Fortaſſe quidem fore ut res ex ſententia ſuccedat, pulchrum vero, ſi ſucceſſerit, tot viros bonos *ſecum conſentientes* habere, qui pro ſalute urbis & imperii expetunt etiam cum vitæ diſcrimine ad rem aggredi. At Caſſium ſuper omnia *ad facinus* ſtimulabat tum melioris famæ cupiditas, tum quod illi in proclivi foret Cajum interficere, cum ei utpote tribuno *prætoriano* liberior ad ipſum pateret aditus.

Ludis Circenſibus in populum ſævit Cajus.

4. Interea autem ludi agebantur Circenſes: cui ſpectaculo mirifice dediti ſunt Romani. Quin & magno ſtudio in Circum concurrunt; factoque ingenti agmine, moris eſt illis quicquid deſiderant ab imperatoribus flagitare. atque illi ejuſmodi petitionibus, quod eis contradicere haud æquum cenſeant, nunquam non concedunt. Tunc itaque ſumma contentione Cajo ſupplicabant, ut aliquid de tributis re-

μὴ ὂν ἀπολωλέναι, μὴ ταχέως αὐτῷ τελευτῆς ἐπιγενομένης. βούλομαι δὲ δι' ἀκριβείας τὰ πάντα περὶ αὐτῶ λόγον διελθεῖν, ἄλλως τε ἐπειδὴ καὶ πολλὴν ἔχει πίστιν ὁ θεῖος τῆς δυνάμεως, καὶ παραμυθίαν τοῖς ἐν τύχαις κειμένοις, καὶ σωφρονισμὸν τοῖς οἰομένοις ἀίδιον ἢ εὐτυχίαν, [a] ἀλλὰ μὴ δεῖ μάκιστον φέρειν κακὸν ἀρετῆς αὐτῇ μὴ παραγενομένης.

γ'. Οδοὺς μὲν τρεῖς ὁ θάνατος αὐτοῦ παρεσκευάζετο, καὶ τούτων ἑκάστης ἄνδρες ἀγαθοὶ τὴν ἡγεμονίαν εἶχον. Αἰμίλιός τε [b] Ῥήγουλος, ὢν Κορδύβης τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ γένος, συνεχές τινας, ἢ δι' ἐκείνου ἢ δι' αὐτοῦ προσλαμβάνων ἀεὶ ἄγοντα Γάϊον. ἑτέρα δὲ αὐτοῖς συνεκροτεῖτο, ἧς Χαιρέας Κάσσιος χιλίαρχος ἡγεμὼν ἦν. Μινουκιανὸς δὲ Ἄννιος οὐκ ὀλίγην μοῖραν τοῦ δεῖν τὴν τυραννίδα παρεσκευασμένην εἶχε. αἰτία δὲ αὐτοῖς μίσους τοῦ πρὸς Γάϊον συνελθεῖν, Ῥηγούλῳ μὲν τὸ δεῖν πᾶσιν ὀργίλον καὶ μίσει χρώμενον πρὸς τὰ μετὰ ἀδικίας ἐξαγόμενα. καὶ γὰρ ἦν τὴν φύσιν εὐθὺς καὶ ἐλεύθερον, ὑφ' ᾧ μηδὲν σχῆμα προσίεσθαι τοῦ βουλεύματος. πολλοῖς γοῦν ἀνεκοινώσατο, καὶ φίλοις, καὶ ἄλλοις δοκοῦσιν αὐτῷ δραστηρίοις. [d] Μινουκιανὸν δὲ τὰ μὲν Λεπίδου τε ἀδικίᾳ, φίλου γὰρ αὐτοῦ τὰ μάλιστα ὄντα τοῦτον καὶ τοῦ πολιτοῦ σὺν ὀλίγοις ἀναιρεῖ Γάϊος, καὶ ἄλλως φοβηθέντα περὶ αὐτῷ ἀφ' ὧν πᾶσιν ὁμοίως ὁ Γάϊον ὅτι θάνατον ἀνακεκίνηκεν ἐπαφιέναι τῇ ὀργῇ, ὅτι τῷ ἐγχείρησιν ἐλθεῖν. [e] Χαιρέαν δὲ αἰσχύνη φέρεσθαι ὀνείδη, τὰ εἰς τὴν ἀναισθησίαν ἐκ τοῦ Γαΐου προφερόμενα, καὶ ἄλλως τὸ ἐφ' ἡμέρᾳ καταδυνεύειν φιλίᾳ καὶ θεραπείᾳ, τῇ Γαΐου τελευτῇ οὐκ ἀπολαβόντες. ᾧ δὲ καὶ πᾶσι κοινῇ προσπεσεῖν τῇ ὅτι τῷ πράγματι σκέψιν, τῇ τε ὕβρει θαυμάσαντες, καὶ ὑπομοῦσιν αὐτῇ ἐπ' ἀλλήλων ἀκμάζουσαν ἀφαφυγεῖν ἠρημένοις ὑπὸ Γάϊον. ἴσως μὲν γὰρ ἂν κατορθῶσαι, καλὸν δὲ κατορθῶσι τηλικοῦτον ἀγαθῶν ὀφεῖν, ὑπὲρ σωτηρίας τῆς τε πόλεως καὶ τῆς ἡγεμονίας παθοῦσι καὶ μετὰ ὀλέθρου ἆθλα τῷ πράγματι. [f] ἔδοξε πάντα δὲ Χαιρέαν ἐπείγεσθαι, ὑπὸ ματός τε ὑπερβολῇ μείζονι, καὶ ἄλλως ἐκ τοῦ ἀδεέστερον [g] προσίεσθαι τῷ Γαΐῳ ἀφ' τῶν χιλιαρχίαν ῥᾳστώνης αὐτῷ κτείνειν ἐσομένης.

δ'. Ἐν τούτῳ δὲ ἱπποδρομίαι ἦσαν, καὶ συνεδάζετο γὰρ Ῥωμαίοις ἥδε ἡ θρησκεία ἐκπαλαι. σπεύδασι δὲ προθύμως εἰς τὸν ἱππόδρομον, καὶ ἐφ' οἷς χρῄζουσιν αἰτεῖσθαι τοὺς αὐτοκράτορας κατὰ πλῆθος συνελθόντες. οἱ δὲ, ἀναπλέκτους καὶ δήσεις κείναντες, οὐδαμῶς ἀχαριστοῦσιν. ἐκέλευον δὴ καὶ Γάϊον, [h] ἐνθύμῳ τῇ ἱκετείᾳ χρώμενοι, τῶν τελῶν ἐπανιέναι, καὶ

a Ἀλλὰ μὴ ἐπιφέρειν κακῶς *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* b Ita cum *Dione Aliiſque.* Ῥοῦγλος aut Ῥίγλος in *Joſephi* libris. c Ita lego. εἶγεν in *libris.* d Ita reſcripſi pro *Μανιλιανὸς*, & φοβηθεὶς τὰ περὶ αὐτοῦ. e Ita lego ex conjectura. antea erat, Χαιρέαν δὲ αἰσχύνη φέρεσθαι ὀνείδη τὰ ἐ. τ. ἀ. ὑ. τ. Γ. προσφερόμενα, καὶ ἄ. τὸ ἐφ' ἡμ. κ. φ. κ. θ. τ. Γ. τ. ἐ πανιλαβόντων ὑπολαμβάνουσι οἱ δὲ κ. π. π. προσθῆναι [προσπεσεῖν *Busb.*] τὰ ἐ. τ. πρ. ἐκ τοῦ τ ὑ. θ. κ. ἐπ. ἀλλήλων ἐπ' ἀλλ. ἀκ δ. ἀ τ. Γάϊον. ἴσως μ. γ. κατορθῶσαι, καλὸν δὲ κατ. τ. ἀ. χεῖν ἐπὶ σ. τῆς τε π. καὶ ὑ ὀργισθεῖς πᾶσιν, καὶ μ. ἀλ. ἄ. τ. πρ. in *Epiphanii* verſione, *Chereas vero confuſionem ſuam & Caji opprobria non ferebat, quibus eum arguebat, quod quaſi nihil in ſe fortitudinis haberet, inſuper etiam periculum ſibi per ſingulos dies imminere cernebat. Mortem quoque Caji omnes honeſtum opus & liberum excipere reputabant: cæteri vero cupiebant ſuper hoc habere commune conſilium; videntes tantas injurias, & exemplum prævium dari principatus cupientibus. Omnes ergo, ut tantis cladibus liberarentur, confidebant adverſus Cajum aliquid geri: decere namque ad talia negotia bonos viros accedere, pro ſalute pietatis & imperii macula auferenda, etiam cum ſuo diſcrimine.* f Hîc παρὰ inſertum dedi auctoritate *Cod. Hen.* & verſionis *Epiphanii.* g Προσίεσθαι *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* h Ἐνθύμῳ ἱκετείᾳ χρώμενοι *Busb.*

a Illa

καὶ [a]τῶν φόρων ὑπουφίζειν τι τοῦ ἐπαχθοῦς. ὁ δὲ οὐκ ἠνείχετο, καὶ πλέον τι τῇ βοῇ χρωμένων, ἄλλους ἄλλῃ ἀφαπέμψας, κελεύει τοὺς βοῶντας λαβεῖν τε, καὶ μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀνελεῖν τοσαγαγόντας. καὶ ὁ μὲν ἐκέλευε ταῦτα, καὶ οἷς τοσοῦτον ἐπέταχτο ἔπρασσον· πλεῖοί τε ἦσαν ἃ ὑπὸ τοιούτοις ἀπολλύοντες. [b]καὶ ὁ δῆμος ἑώρα μὲν, ἠνείχετο δὲ παυσάμενος τῆς βοῆς, ὀλίγῳ τινὶ ἕνεκα τῶν χρημάτων ὀφθαλμοῖς ἁρπασθέντων ὑπὸ τοιούτοις παραίτησιν [c]θάνατον αὐτοῖς φέρουσαι. ταῦτα Χαιρέαν [d]σπάραγμα μᾶλλον ἄπτεσθαί τε τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ παύειν κατὰ τῶν ἀνθρώπων ὠμηγερικότα τὸν Γάϊον. καὶ πολλάκις μὲν, καὶ τῶν δεῖπνων ἐπίασιν ἐμέλησεν ὑπεχερᾶν, οὐ μὴν ἀλλ' ἐπείχετο λογισμῷ, τὸ μὲν κτείνειν οὐκέτι σοδιαστὸν κακοικὸς, τὸ δὲ καιρὸν ἐπισκοπῶν, ὅπως μὴ εἰς κενὸν, ἀλλ' ὑπὸ καταφάξει τ βεβουλευμένων ταῖς χερσὶ χρῷτο.

ε'. Εβαρύνετο δὲ πολὺ ἤδη χρόνον, ὑφ' ἡδονῇ φέρων Γαΐου τὸν στρατηγοφιλοῦ. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν [e]ἴσα τε Γάϊος [f]ἐπιτραξόμενον τῶν τε φόρων, καὶ ἄλλα ὅσα καταβαλλόμενα εἰς τ Καίσαρος θησαυρὸν ἐφυστέρικεν τοῖς καιροῖς, [g]ἀφ' οὗ καὶ ὁ [h]διπλασιάσας τ δύναμιν αὐτῶν χρόνον ἔλεῖ πατέτας τῇ [i]ἐπιτράξει, πρόπω [k]ὃ αὐτῷ χρώμενος μᾶλλον ἢ τῇ Γαΐᾳ τροτράξει, ἀφ' οὗ τὸ φειδοῖ χρῆσθαι τοῖς τύχαις οἶκτον λαμβάνων τ [l]τότε τ ἐπιτραξιν, εἰς ὀργὴν τροκαλεῖτο τ Γάϊον, μαλακίαν ὑπικαλῶν αὐτῷ ὃ ὀλῇ συνάγεσθαι τὰ χρήματα. ἐν δὲ πάντι ἄλλα [m]ὕβριζεν εἰς αὐτὸν, ἐν ὁπότε ὃ σημεῖον [n]παρεῖχεν αὐτῷ ὃ τ ἡμέρας κατηκόσης εἰς αὐτὸν, θηλειά τε ἐδίδου τινόματα, ἐν ταῦτα αἰσχύνης ἀνάπλεα. ἐν ταῦτα ἔπρασσεν αὐτὸς οὐκ [o]ἀπηλλαγμένος ἐν τισιν τελεταῖς μυστηρίων, ἃς αὐτὸς [p]σκεύασε. στολὰς γὰρ ἐνδύμενος γυναικείας καὶ τινων ἀφιέσεις πλοκαμίδων ὑπνοῦν, ἄλλά τε ὁπόσα ὑπικαλύψασθαι θηλύτητα τ ὄψεως ἔμελλεν, αὐτὸς τὸν ὑπὲ τοιούτοις αἰσχύνην ἐτόλμα Χαιρέᾳ προσκαλεῖν. [q]Χαιρέας δὲ, καὶ ὁπότε μὲ προσλαμβάνοι τὸ σημεῖον, ὀργῇ παρείχετο, μειζόνως δὲ ὁπότε προσδιδοίη, γελώμενος ὑπὸ τ προσλαμβανόντων, ὥστε καὶ οἱ συγχιλίαρχοι, παιδιὰν ἐποιοῦντο αὐτόν. ὁπότε γὰρ αὐτὸς μέλλοι τὸ σημεῖον παρ' αὐτῷ ὃ Καίσαρος κομίζειν, προλέγόν τινα τῶν εἰωθότων φέρειν εἰς παιδιάν. διὰ ταῦτα δὲ αὐτῷ καὶ θάρσος παρέστατο κοινωνούς τινας προσλαμβάνειν, ὡς οὐκ ἐπ' ἀλόγοις ὀργῇ χρώμενον. [r]καὶ ἦν γὰρ [s]Πομπήδιος, συγκλητικὸς μὲν, τοῖς

mitteret, & quod grave erat & oneroſum in vectigalibus levius faceret. Ille vero haud *æquo animo poſtulata* ferebat, cumque majori uterentur vociferatione, aliis *ſatellitum* aliò miſſis clamatores comprehendi jubet, & abſque omni mora & cunctatione ad ſupplicium duci. Et ille quidem iſta imperabat, juſſa vero exſequebantur quibus id negotii datum erat; * plurimique hujuſmodi de cauſa interempti ſunt. Et iſta quidem populus videbat, atque ita tolerabat ut ſtatim à clamoribus ceſſarent, cum ſibi ante oculos verſaretur, ut morte multarentur, qui ejuſmodi pecuniæ exactionem à ſeſe deprecabantur. Hæc magis etiam Chæream incitabant ut ad inſidiandum Cajo aggrederetur, faciendumq; ut ab immani in homines ſævitia deſiſteret. Et ſæpe quidem cogitavit de ipſo etiam dum epulis accumberet adoriendo, quibuſdam tamen rationibus *ab iſto incæpto* inhibebatur, non quod de illo occidendo quidquam dubitarit, verum ut occaſionem adeo commodam arriperet, ut non vano conatu ſed ad perficienda quæ decreverant *vi & manibus* uteretur.

Chærea multis de cauſis in Cajum incitatus.

5. Jam multum temporis in militia *prætoriana* exegerat, ægre ferens quod *tamdiu* cum Cajo verſaretur. Poſtquam autem eum vectigalibus exigendis præfeciſſet Cajus, aliiſque quæ tempori non ſoluta fiſco Cæſaris debebantur, in iſtis, quod & duplo majora facta eſſent, exigendis dum moratur, ſuæ magis naturæ *bonitatique* obſequens quam Caji mandatis, quodque afflictæ fortunæ poſtularent ut moderatio adhiberetur, vicem illorum, à quibus exigenda erant tributa, miſeratus, concivit in ſe iram Cæſaris, mollitiem ipſi exprobrantis quod tardiuſcule colligeret pecuniam. Contumelias igitur illi & alias ingerebat, & quoties ei daret teſſeram pro eo die quo ille munus obiret, femineum aliquod idque valdè probroſum dabat vocabulum. Atque hæc faciebat, non alienus à probro in certis myſteriis celebrandis à ſe inſtitutis. nam cum veſtitum muliebrem ſibi induiſſet & cincinnos quoſdam capiti imponendos excogitaſſet, aliaque quæ vultum femineum mentirentur, ipſe non veritus eſt hujuſmodi probra Chæreæ objicere. At Chæreas, cum teſſeram quidem ab eo acciperet, ira commovebatur, magiſque adhuc cum eam *aliis* traderet, deriſui habitus ab iis qui eam accepturi erant; adeo ut cæteris tribunis ludibrium fieret. nam quoties illius eſſet teſſeram ab ipſo Cæſare afferre, prædicebant fore ut tale aliquod ludicrum, quale antea, afferret. Proptereaque ei fiducia accreſcebat ſibi ſocios adſciſcendi, ut qui non temere ad iram fuerit concitatus. Atque in his erat Pompedius, vir ordinis Senatorii, omnibus

Quam ob rem mollitiem ei exprobrat Cajus; & ſignum petenti Priapum aut Venerem dat.

Tardus in tribunis colligendis.

Conjurationis ſocios ſibimet quæris Chærea.

[a] Illa τ φέρων non agnoſcunt *Vat. Busb.* & *Hen. à pr. m.* quibus conſentit *Epiphanii* verſio. [b] Καὶ ὁ δῆμος ἑώρα μὲν, ἠνείχετο, παυσάμενος τ βοῆς, τὸν ὑπὲρ τ χρημάτων ὀφθέντες παρ. *Busb.* [c] Ita cum *Cod. Busb.* εἰς θάνατον αὐτοῖς φέρουσαι in *Editis Aliiſque.* Forſan, μὴ θάνατον αὐτὰς φέρουσαν. [d] Ἀνήσας *Busb.* [e] Ἴσα τε *Vat.* & *Hen. à pr. m.* σὺν τε *Busb* ἴσατον *Voſſ.* [f] Ἐπιτραξάμενον *Busb.* ἐπιτραξόμενος *Vat.* & *Hen. à pr. m.* [g] Ita lego cum Cl. *Lovithio*, & mox Ἀφ' ὃ δὲ τὸ φ. inſertis ᾗ & δὲ quæ aberant *Editis* & *MSS.* [h] Ἐπιδιπλασιάσας *Busb.* [i] Ita *Busb.* ἐπιτράξει in *cæteris.* [k] Τῷ αὐτῷ *Busb.* & *Voſſ.* [l] Sic *Busb.* & *Epiphan.* ὑπερίζον in *cæteris.* [m] Illud παρεῖχεν è *Cod. Busb.* [n] Scilicet, αἰσχύνῃ. [o] Ita lego & diſtinguo cum *Epiphanio.* prius erat, σύνιστατο, στολὰς ἐνδύμενος &c. [p] Malim ſane, Σκαφίῳ ᾗ. & mox ἀρχὴ παρέστατο. [q] Hîc ᾗ pro ᾗν ὃ γὰρ habet *Busb.* [r] Ita vel Πομπηδιὸς ſcribendum eſſe monet *Voſſius ad Patercul.* l. 2. c. 15. * Plurimis itaque hac cauſa morientibus, populus ſpectans clamare ceſſavit. Tunc omnibus ſuæ facultates in contemptu fuerunt, videntibus alios pro ſuis operibus ad mortem pervenire, *Epiphan.* † Aliiſque quæ Cæſaris erant inferenda theſauris, per illud omne tempus à rato negotio privabatur. in quo tamen majorem ſibi virtutem inſpiendi operis aggregabat, quod more ſuo magis rebus utebatur, quam Caji obediebat imperio: parcebat enim humilibus atque depreſſis. Unde ad iracundiam provoc. *Epiphan.*

Pompedius à Timidio accuſatur.

bus fere *reip.* honoribus perfunctus. Erat autem alias Epicureus, adeoque à negotiis abhorrens ac otii & quietis amans. Hunc accuſabat Timidius ejus inimicus, quod convicia in Cajum petulantius jactarit; & teſtem adhibebat Quintiliam, feminam ex iis quæ in ſcenam prodibant propter formæ venuſtatem quamplurimos amatores habentem, interq; eos Pompedium. Cum autem illa dedignaretur ſui amantem falſo, id quod erat, teſtimonio gravare in cauſa capitis, Timidius urgebat tormentis eam ſubjici. Tum Cajus, animo exaſperatus, Chæream jubet ſine mora & cunctatione torquere Quintiliam: ideo potiſſimum ei ſolitus cædes & quæſtiones injungere, quod putaret hæc exſecuturum inclementius, quo mollitiei notam effugeret. Quintilia porro, cum torquenda duceretur, conſciorum cujuſdam pedem inter eundum premebat, innuens ut fiduciam ſumeret, neve ad tormenta ipſius expaveſceret. ſe enim forti animo & invicto ea perlaturam. De illa quæſtionem habuit Chæreas acerrimam, non ſponte ſua ſed neceſſitate coactus: cumque illa ne tormentis quidem victa cederet, duxit eam in Caji conſpectum, ita corpore deformatam, ut nemo eam ſine doloris ſenſu aſpicere potuerit. Qua viſa, uti erat, cruciatuum acerbitate vexata, Cajus, animo nonnihil commotus, & ipſam & Pompedium crimine abſolvit: inſuper & Quintiliam pecunia donavit, *in læſi corporis ſolatium & *calamitatis levamen*, quod dolorem intolerabilem fortiter & animoſe pertuliſſet.

Quintiliam torquari jubet Cajus.

Cum nihil contra Pompedium fateretur, abſolvitur à Cajo una cum Pompedio.

Chæreæ de Caji ſæviitia queritur coram Clemente & Papinio.

6. Iſta Chæream vehementer angebant, ac ſi, quantum in ſe eſſet, cauſa malorum exſtitiſſet hominibus, quibus etiam conſolationem adhibere dignatus eſt Cajus: dicitq; Clementi & Papinio, quorum Papinius & ipſe tribunus erat, Clemens autem præfectus prætorio: "Nobis vero, ô Clemens, ſtudium non defuit omnia agendi quæ ad ſalutem imperatoris ſpectant. nam "ex iis qui contra imperium ejus conjurarunt, "alii noſtra cura & opera necati ſunt, alii tormentis adeo vexati, ut ipſi *Cajo* viſi fuerint "miſerabiles. †Annon interea mira cum virtute "educimus exercitum?" Tacente Clemente, quantumque ipſum puderet eorum quæ imperata erant vultus rubore præ ſe ferente, inſaniam tamen imperatoris verbis increpare haud æquum eſſe cenſente, ſi ſuam ſalutem reſpiceret, Chærea jam ſumpta fiducia, ad ipſum liberius & audacius loquitur, urbis & imperii calamitates numerando percenſens; "quodque "horum cauſa vulgi ſermonibus Cajus habere-"tur, ſin vero in rei veritatem inquiratur, ego,

Conſilium ſuum iis aperit.

"mi Clemens, & iſte Papinius, & ante nos tu, "Romanis & univerſo generi humano tor-"menta admovimus, Caji mandata exſequen-"do: noſtraque voluntate, cum penes nos fue-"rit facere ut deſineret à tantis in cives & ſub-"ditos injuriis, obſequium ei præſtamus pro

ἀρχὰς δὲ διελυλυθὼς ἡδὺν ἀπᾶσας. [2] Ἐπικούρειος δὲ ἄλλως, καὶ δι' αὐτὸ ἀπράγμων ὑπεσπόδυτὸ βίου. τοῦτον ὑπεδείκνυσι Τιμίδιος ἐχθρὸς ὤν, ὡς λοιδορίᾳ χρησάμενον ἀφειδῶς κατὰ τοῦ Γαΐου, μάρτυρα προσλαμβάνων Κυϊντιλίαν, γυναῖκα τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐπιφανείᾳ τε ὥρᾳ προεσπουδασμένων πολλοῖς τισὶν εἶναι, καὶ τῷ Πομπηδίῳ. καὶ τῆς ἀνθρώπου, ψεῦδος δὲ ἦν, δεινὸν ἡγουμένης μαρτυρίαν ἐπὶ θανάτῳ τοῦ ἐραστοῦ προσφέρειν, βασάνων ἐπῆγεν ὁ Τιμίδιος. καὶ Γάιος παροξυνόμενος κελεύει τὸν Χαιρέαν μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' εὐθέως βασανίζειν τὴν Κυϊντιλίαν, χρώμενος τῇ Χαιρέᾳ προσώπῳ τε τοῖς φοινικοῖ, καὶ ὁπόσα προβλώσεως δέοιτο, ὑπὸ τοῦ νομίζειν ὠμότερον λῃστεύσεσθαι, τὴν λοιδορίαν φεύγοντα τὴν μαλακίας. Κυϊντιλία δὲ, ἐπὶ τὴν βάσανον ἀγομένη, τῶν σωματοφυλάκων τινὸς ὑπεβαίνει τὸν πόδα, ἐπισημήνασα θαρσεῖν, καὶ μὴ τοὺς βασάνους αὐτῆς δεδιέναι· [b] δοίσειν γὰρ μετὰ ἀνδραγαθίας. βασανίζει τοιούτῳ ὡμῶς ὁ Χαιρέας, ἄκων μὲν, κατ' ἀνάγκας δὲ τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ μηδὲν ὀδύσασαν ἦγεν εἰς τὴν ὄψιν [c] τοῦ Γαΐου, λελωβημένην οὐκ εἰς [d] ἡδονὴν τοῖς θεωμένοις. καὶ ὁ Γάιος, παθών τι πρὸς τὴν ὄψιν τῆς Κυϊντιλίας δεινῶς ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων λελωβημένης, ἔγκλημα λοιπὸν ἦφιει καὶ αὐτῇ καὶ τῷ Πομπηδίῳ· ἀργυρίῳ δὲ καὶ χρημάτων δόσει τιμᾷ τὴν ὠμότητα ἐσομένην λώβης, ἣν ἐλελώβητο εἰς τὴν εὐπραγίαν τοῦ ἀφορήτου τὴ ἀλγηδόνων.

ϛ'. Ταῦτα δεινῶς ἤνιασε τὸν Χαιρέαν, ὃς αἴτιον ἀνθρώποις, ἐν ὑπὸ Γαΐου [e] παρηρείας ἀξίοις, κακῶν, ὅσον ἐπ' αὐτῷ γενόμενον· φησί τι πρὸς Κλήμεντά τε τὸν [f] Παπίνιον, ὧν Κλήμης μὲν ὁ τὸν τραλοπέδων, Παπίνιος δὲ ἐν αὐτὸς ἦν χιλιαρχῶν. "ἀλλ' ἐπὶ φυλακῇ γε, ὦ [g] Κλήμη, τὰ "πάντα ἐν αὐτοκράτορος ἡμῖν προέσται [h] ὐκ ἐλλέλειπται. "τὸ γὰρ συναμοκόπων αὐτῷ κατ' ἐξηγεμονίας προθυμίᾳ ἐν πό-"νοις τοὺς μὲν ἀπεκτείναμεν, τοὺς δὲ ἐπροβλώκαμεν ἐπὶ τοῦ-"τοῦτον, ὡς ἐλεεινοὺς καὶκείνῳ γενέσθαι. μὴ πόσης τι ἀρετῆς "ἡμῖν ἐξάγει τὰ στρατιῶν;" σιγήσαντος δὲ τοῦ Κλήμεντος, ἐν ὁ μὲν αἰσχύνη φέρειν τὰ προσαιτούμενα ἐν ὁ βλέμματι ἐν ἐρυθήματι παρισάντος, [i] λόγῳ δὲ αὖτε ἡ μανίαν ἐν αὐτοκράτορος προσκαλεῖν ἄδικον ἡγουμένου προνοίᾳ ἐν ἀσφαλῆ, Χαιρέας δὲ ἤδη θαρσῆ χρώμενος ἐν λόγοις ἦν κινδύνων ἀνειμένοις πρὸς αὐτὸν, τὰ κατέχοντα δηὰ τὴ πόλιν ἐν τὴ ἀρχὴν ἐπεξιών· "ἐν ὅπ λόγῳ μὲ εἴη Γάιος ὁ τὴ ἐπὶ τοιούτοις αἰ-"τίαν προστιθέμενος, τοῖς δὲ ταληθὲς ἐξετάζειν πφερομένοις, "ἐγώ τε, ὦ Κλήμη, ἐν ὑτοσὶ ὁ Παπίνιος, ἐν πρὸ ἡμῶν σύ, "ζώντας Ρωμαίοις τε ἐν ᾧ παντὶ [k] ἀνθρωπίνῳ τὰς πρέσβας "προσφερόμενοι, ἐν ἐπιτάγμασι τοῖς Γαΐου διακονούμενοι, "γνώμη τε τὴ αὐτῶν, παρὸν παύσαι τοσαύτη ἤδη χρώμε-"νον ὕβρει εἰς τε τοὺς πολίτας ἐν τοὺς ὑπηκόους, διακονούμεθα.

δορυφόροι

Chæreæ de Caji ſæviitia queritur coram Clemente & Papinio.

Conſilium ſuum iis aperit.

a In libris ἐπιτρέπων. *b* Οἴσειν *Busb.* *c* Τῷ Γαΐῳ *Busb.* *d* Ἡδοναῖς *Busb.* *e* In *Editis*, παρηρείας ἀξίους ὧν αἰτίας κακῶν τὸ ὅσον ἐπ' αὐτοῖς γενόμενον. Fuit cum legerem ὧν αἰτίας. Sed, re melius propenſa, voces ὧν αἰτίας, quaſi interpretamentum vocabuli αὐτῶν, in margine olim appoſitas, ejiciendas eſſe cenſui; & cum γενόμενον pro γενομένους habeat *Cod. Busb.* (qui illa ὧν αἰτίας κακῶν ὅσον ἐπ' αὐτοῖς omittit) locum ita refinxi prout in textu repræſentatum dedi. *f* Ita pro Παπίνιον reſcripſi. Καπίνιον *Busb.* *g* Sic *Busb.* Κλήμης in *cæteris.* *h* Οὐκ ἐλέλειπται *Busb.* & *Vat.* *i* Forſan τὸ ἐν αὐτῷ. αὐτοῖς *Hen. Voſſ.* & *Vat.* *k* Ἀνθρωπίνῳ *Hen.* & *Vat.* * Unde illi ſolatium eſſet, propter quod graviter erat debilitata tormentis. nam non ſolum ſanitas ejus corporis ex ſuppliciis rupta erat, ſed etiam pulchritudo deformata, *Epiphan.* † Hæccine ſunt noſtræ militiæ munia, *Golen.* Ita noſtram militiam cum nimia ſeveritate tractamus, *Epiphan.*

a Ita

"δορυφόροις καὶ δήμιοις καθηκόντως ἀντὶ στρατιωτῶν, καὶ
"τὰ ὅπλα ταύτη φέροντες οὐχ' ὑπὲρ ἐλευθερίας, οὐδὲ
"ἀρχῆς τῆ Ρωμαίων, ἀλλ' ὑπὲ σωτηρίας τοῦ δυναμένου
"τά τε σώματα αὐτῶν καὶ τὰ φονήματα, μαινόμενοι
"τὸ καθ' ἡμέραν αἵματι σφαγῆς καὶ βασάνων τῆς ἐκεί-
"νων, μέχρι δή τις καὶ καθ' ἡμῶν ἀφικοίτο τοιαῦ-
"τα Γαΐῳ. ὑ γὰ εὐνοίᾳ τι πολιτεύει ἀφ' ἡμῶν τοὺς
"ἡμᾶς, ἀλλ' ὑφορώμενος δὲ μᾶλλον. καὶ ἄλλως δ' πολλῶν
"τ' ἀπολλυμένων ἀπροσδόκητος· ὑ γὰ δὴ στήσεταί ποτε
"Γαΐῳ τοῦ τῆς ὀργῆς, ἀφ' ὃ μὴ δίκαιον, ἀλλ' ἡδονῆ
"πέρας αὐτῆς τυγχάνειν· σκόπει δὲ προσκεισόμεθα καὶ
"αὐτοὶ, δέον· καὶ τοῖς πᾶσι τὸ ἀνεπιβούλευτόν τε ὑ ἐλευ-
"θερον βεβαῖον, ὑ ἡμῖν κινδύνων ἀπαλλαγὰς ψηφίσασθαι.

7. Κλήμης δὲ τῷ μὲν ἀφάννου τῷ Χαιρέου [b]φανερὸς ἦν ἐπαινῶν, σιγᾶν δὲ ἐκέλευε, "μὴ καὶ φοι-
"τῶντος [c]εἰς πλείονας ὃ λόγος, καὶ ἀφανισμῶν ὑπό-
"σα κρύπτεσθαι καλῶς ἔχει, πρὶν τυχεῖν προάξαν-
"τας ἐκπύστου τοῦ ἐπιβουλεύματος γενομένου, κολα-
"σθῆναι· [d]χρόνῳ δὲ πᾶσι [e]καὶ τῇ ἀπ' αὐτῆς ἐλ-
"πίδι προδοθήσεται τὰ πάντα, ὡς προγενησομένης
"τινὸς αὐτοῖς ἐπικουρίας τυχάρους. [f]αὐτὸν μὲν γὰρ ἔτι τὸ
"γήρως ἀφεῖσθαι τῷ ὅτι τοιοῖσδε τόλμαν. τῶν μέν-
"τοιγε ὑπὸ σοῦ, Χαιρέα, συνεπρέπτων καὶ ῥηθέντων,
"ἀσφαλέστερα ἂν ἴσως [g]ἐπιθείμεν, εὐπρεπέστερα δὲ
"πῶς ἄν τις καὶ δυνατο." καὶ Κλήμης μὲν ὡς αὐ-
τὸν ἀναλύει, διὰ λογισμῶν τῶν τε ἀκριβεστέρων ὑ ὁπόσον
αὐτὸς εὑρήκει προφερόμενος. Χαιρέας δὲ δείσας ὡς Κορνή-
λιον Σαβῖνον ἠπείγετο, ὑ αὐτὸν μὲ χιλίαρχον ὄντα, ἀξιό-
λογον δὲ ἄλλως ἐξεπιτάμενος αὐτὸν, ὑ δ' ἐλευθέρᾳ ἐραστὴν,
[b]ὑ δι' αὐτὸ τῇ καθαιρέσει τ' στρατιᾶς πολεμίως διακείμενον,
χρήζων ἐκ δ' ὀξέως ἔχειν τ' ἐγνωσμένων ἐγχειρήσεως, ὑπ'
αὐτῷ καλὸν νομίσας εἶ) προσθεῖναι, ὑ δέη μὴ ὑπὸ Κλήμεν-
τος ἐκφοίτησις [k]γένοιτο αὐτῷ, ἄλλως τε τὰς μελλήσεις ὑ τ'
χρόνων τὰς ἀναβολὰς [l]πρὸς τ' ὑπερβαλλομένων πλήμενος.

8. Ἐπεὶ δὲ ἀσμένῳ καὶ τῷ Σαβίνῳ τὰ πάντα ἦν,
ἄτε καὶ αὐτῷ γνώμης μὴ ὑχ ὑστερούσης ἴσης, [m]ἀπο-
ρίας δὲ τοῦ ὅτινα εἰπὼν ἀσφαλῆ εἴη τὰ τοῦ
ἐκείνου στηρίσαι προδιδόντος, ἐπεί τε ἀνδρὸς πυκνόρη-
του, ὑ μόνον φέγειν ὧν πύθοιτο προσησομένου, ἀλλὰ
καὶ γνώμην φανερωτάτου τῷ αὐτῷ, πολλῷ μᾶλλον
ἤρτο, καὶ μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἐᾶται τ' Χαιρέου. πρέ-
ποντά τε εἶναι Μινουκιανὸν, αὐτοῖς μὲν ὑπερηφανούσῃ ἀρε-
τῆς καὶ τῷ ὁμοζήλῳ τοῦ μεγαλόφρονος συγγενῆ, [n]Γαΐῳ
δὲ ὑποπτον τῆς Λεπίδου πλουτῆς. πάνυ γὰρ δὴ φί-
λοι ἐγένοντο, Μινουκιανός τε καὶ Λέπιδος, καὶ δείσ-
ματι κινδύνων τῶν [o]καθ' αὑτούς. πᾶσι γὰρ τοῖς ἐν
τέλει φοβερὸς ἦν Γάϊος, ὡς ἐπ' αὐτῷ ἔκαστον, ὑ τοὺς
ὡς πλεῖστας τῇ μανίᾳ χρῆσθαι [p]μὴ ἀφισόμενος· [q]φοβεροὶ

7. Et Clemens quidem Chereæ ſententiam palam approbat laudatque, tacere autem jubebat, "ne ſermo in plures dimanaret, & di-
"vulgatis quæ ſilentio premi oporteret, ante-
"quam res perficiatur prodito conſilio & pa-
"tefactis inſidiis, ipſi ad ſupplicium rapiantur:
"tempori autem procedenti & ſpei in poſte-
"rum omnia permittenda, quaſi auxilium eis
"ex inopinato ſuppeditatura eſſet fortuna. Sui
"quidem non eſſe ob ætatem ingraveſcentem
"tale aliquid audere. verum iis, quæ tu, Chæ-
"rea, machinatus es & dixiſti, tutiora forſan
"poſſum ſuggerere, honeſtiora nemo quidem
"poteſt." Et Clemens quidem domum ſe re-
cepit, dum mente agitaret ea quæ audierat quæque ipſe dixerat, in contrarias partes diſtra-
ctus. Chærea autem ea de re ſolicitus, ad Cornelium Sabinum & ipſum tribunum properat, quem alioqui virum egregium eſſe noverat, & libertatis amantem, ideoque animo infenſo & inimico præſenti rerum ſtatui, quod vellet è veſtigio ad ea quæ decreverant exſequenda aggredi, opportunum eſſe ratus ipſi illa proponere, metuens etiam ne per Clementem proderentur, † ſecumq; inſuper reputans quantum temporis cunctando perdituri eſſent.

Quomodo Chæreæ conſilium approbat Clemens.

Corn. Sabinum adit Chærea.

8. Cum autem libenter Sabinus omnia acciperet, ut qui jam ante pari modo animatus, ideo tantum hactenus ſiluerat, quod neminem habuerit cum quo conſilium tuto communicaret; cumque in hominem incidiſſet, qui non modo reticere, quæ audiret, polliceretur, ſed & ſuam aperiret ſententiam, multo magis animo confirmatus erat, & Chæream orabat & obſecrabat, ne qua mora fieret. itaque *ambo* ad Minucianum ſe conferunt, eodem ac illi virtutis ſtudio accenſum, cognataque animi magnitudine illis ſimilem, Cajo vero ſuſpectum propter necem Lepidi. Magna etenim inter Minucianum & Lepidum interceſſerat amicitia, idque ex communi periculorum metu. Nam omnibus aliquem dignitatis gradum adeptis terribilis erat Cajus, ut qui in eorum ſingulos alioſque pro libitu ſævire non deſineret; ſibique

Ambo ad Minucianum ſe conferunt.

---

a Ita diſtinxi. antea erat, δ' ὑφορώμενος δὲ μᾶλλον, ὑ ἄλλως τ. π. τ. ἀ. ἀπροσδόκητος. ὑ γὰ δὴ στήσεταί π. Γ. τ. τ. ὁ. δ. σ. μὴ δίκαιον, ἀ. ἡ. π. ἀ. πυγχάνειν, σκόπει δ' π. κ. αὐτοὶ, δέον &c. b Φανερὸς Busb. c Εἰς πλείονας Busb. d Χρόνῳ δ' καὶ παλαιὸς Busb. e Ita Vat. & Voſſ. & τῇ ἐπ' αὐτῇ in Editis Aliiſque. Legi poteſt, & τῇ ἐπιοσῃ ἐλπίδι. f Αὐτὸς Busb. & mox malim, & ἐπὶ τοῖσδε τόλμαις. g Ἐπιθείμεν Busb. h Ita Voſſ. ὑ τῇ Busb. in Editis & ἀφ' τὸ τῇ κ. & mox ἀφικομένης. i Τῆς ἐγχειρήσεως Vat. & Busb. k Γένηται Busb. l Καὶ τ' ἐπ. Busb. ὡς deeſt Voſſ. m Sc. δ' ἀπορίας. n Ita Busb. Γαΐῳ in caeteris. o Sic Busb. καθ' αὑτὸν in reliquis. p Perperam μὴ ἀφισόμενος in libris. q Ita Voſſius, Busb. & Epiphanius. φοβεροὶ in caeteris. * Ad hæc enim cum perennium multam ſtragem fecerit, *Epiphan.* † Super hæc etiam dilationes temporum aliquid contrarium reputabat allaturas, *Epiphan.* Et omnem moram periculoſam exiſtimabat in tanto negotio, *Gelen.*

que invicem formidini erant quod ægre & iniquo animo res ferrent, quippe qui aperte quæ ſentirent inter ſe loqui, odiumque, quo Cajum proſequebantur, indicare non ſuſtinerent timore periculorum, cum & aliàs ſuum in Cajum odium mutuo intelligerent, atque adeo benevolentiam erga ſe invicem habere non recuſarent.

Sermones de Cajo tollendo ſeruntur Minucianus & Chæreæ.

9. Poſtquam autem conveniſſent & ſe mutuo ſalutaſſent (antea enim illis moris erat in congreſſibus primas deferre Minuciano, & ob dignitatis eminentiam, utpote civium nobiliſſimo, & quod omni laude cumulatus eſſet, præcipue vero cum ſermones ſererent) ille dicere orſus Chæream rogabat, quodnam ſignum ea die *ab imperatore* accepiſſet. Vulgatum enim erat per totam urbem quomodo Chæreæ ſoleret teſſeris dandis illudere. Ille vero, verborum ridiculum nihil moratus, gratias agebat Minuciano, quod tantum ei in hiſce fidei habuerit ut cum eo colloqui vellet: "& tu "mihi, inquit, libertatis ſignum da, gratiæque "tibi referantur, quod me magis, quam mea "fert natura, excitaſti, neque mihi pluribus "opus eſt verbis ad animum erigendum firmandumque, ſi tibi eadem, quæ mihi, placeant, & ejuſdem etiam antequam convenimus ſententiæ fuerimus. Uno quidem gladio accingor, ambobus vero ſufficiet. Age "itaque & ad opus aggrediamur: tuum ductum, ſi ita viſum fuerit, & imperium ſequar; aut ipſe præibo tuo fretus auxilio, tibique adjutori fidens. Ferro non egent, qui "rebus agendis fortem animum adhibent, à "quo etiam ferrum ſolet exacui. ipſe certe "totus feror in hoc negotium, nullo malorum "quæ poſſunt accidere metu ſolicitus. non "enim mihi vacat mei periculi rationem habere, dum patriæ vicem doleo, è ſumma libertate in ſervitutem datæ, legum vi & auctoritate ſublata, & omnibus imminente à "Cajo pernicie. Utinam autem dignus ſim, "qui apud te judicem tuam in iſtis merear fidem, quandoquidem aliter ac ipſe de illis "ſentire tibi non integrum ſit.

Chæreæ animos facit Minucianus.

10. Minucianus autem, cum obſervaſſet quò ferebant verba, libenti animo eum amplectebatur, & laudando ipſum amplexandoque audaciæ ejus ſtimulos addebat, atque ita cum votis eum precibuſque dimittebat. Affirmant etiam nonnulli eum hoc modo in iis quæ dixerat confirmaſſe *Minucianum*. Cum enim in curiam ingrederetur Chærea, vox cujuſdam è turba ad eum impellendum fertur emiſſa, jubens perficere quod agendum erat, juvante Deo: & primum quidem Chereæ obortam eſſe ſuſpicionem, ne ab aliquo conjuratorum proditus caperetur; tandem vero intellexiſſe adhortantis eſſe *verba*, ſive certo quodam,

τι ἀλλήλοις ἦσαν τῆς ὀπὶ τοῖς τοιούτοις ἀχθηδόνος, ἀλλαφεῖν μὴ ἀλλήλοις ἄνπιχρες τὴν ἀλγηδόνα καὶ μῖσος τὸ πρὸς Γάϊον φόβῳ τινὶ κινδύνων ἀφιέμενοι, [a] ἄλλως δὲ ἀμαθαινόμενοι δ' ἀλλήλων μίσος πρὸς Καίσαρα Γάϊον, καὶ [b] δι' αὐτὸ εὐνοίᾳ χρῆσθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους μὴ ἀπηλλαγμένοι.

θ'. [c] Γενομένης δὲ αὐτοῖς ἀξιόπιστος ἐπέντευξις συνέβαλλον, εἰωθότες καὶ πρότερον ὁπότε συνέλθοιεν τιμᾶν ἡγεῖσθαι Καίσαρα Μινουκιανὸν, ὑπεροχῇ τε ἀξιώματος, γενναιότατον γὰρ εἶν τῶν πολιτῶν, καὶ τῷ ὅτι πᾶσιν ἐπαινούμενον, μᾶλλον ἂν ἄπιστο τις [d] λόγῳ, φιλάσας καὶ κεῖνον εἴρετο Χαιρέαν, ὅ,τι καὶ σύνθημα δοίη σημεῖον τῆς ἡμέρας ἐκείνης. ἀοίδιμον γὰρ διὰ τῆς πόλεως εἶν ἡ εἰς Καίσαρα Χαιρέαν διὰ τῶν σημείων τῆς δόσεως πρασσομένη ὕβρις. ὁ δὲ, χάρματι τῷ λόγῳ μηδὲν μελλήσας, ἠμείβετο τῷ Μινουκιανῷ τὸ ὅτι τοιοῦσδε [e] πιστεῦσαι ὁμιλίᾳ χρήσασθαι πρὸς αὐτόν. "καὶ "σὺ μοὶ δίδως, εἶπε, σημεῖον ἐλευθερίας, χάρις δὲ σοὶ "[f] τῷ ἀναγείρειν με μείζονος ἢ ὡς εἰώθα ἐμαυτὸν ὁρμῆν, [g] οὐδέ μοι χρεία πλείονα ὅτι λόγων οἷς με χαρσύνειν, εἰ δὲ καὶ σοὶ δοκῇ, [h] γνώμης γε τῆς "αὐτῆς κοινωνοὶ καὶ πρότερον ἢ συνελθεῖν γεγόναμεν. "[i] καὶ ἓν μὲν ὑπόζωσμαι ξίφος, [k] ἀμφοῖν δ' ἂν ἀρκέσῃ. ὥστε ἴθι ἤδη ἔργων ἐχόμενα, ἡγεμών τ' ἴσθι, εἰ βούλοιο αὐτὸς, κελεύων με χωρεῖν, [l] ἢ καὶ προέσομαι "ὀπαδεία τῇ σῇ, [m] συμπράκτορός τε πίστιν. ὑ"δὲ ἀπειλία σιδήρου τοῖς τὰ ψυχὰ εἰς τὰ ἔργα "προσφερομένοις, δι' ὃ καὶ ὁ σίδηρος ἀκριβὲς "εἴωθεν ἔχειν. ὁρμητά τε εἰς τὸ πρόσω, ἐκ ἂν δὲ "αὐτὸς πάθοιμι ἐλπίδι προφερόμενος. ὃ γὰρ σχολὴ "κινδύνους μοι καταιδεῖν τοὺς ἐμαυτοῦ, δουλώσῃ τε πα"τρίδος ἐλευθεροτάτης ἐπαλγῶν, καὶ τῶν νόμων τῆς "ἀρετῆς ἀφηρημένης, τούς τε πάντας ἀνθρώπους ὀλέθρῳ "διὰ Γάϊον καταληφθέντας. ἄξιος δ' ἂν εἴην πρὸς "σοῦ δικασθῆναι πίστεως ὅτι τοιούτοις τυγχάνειν, ὅτι τοῦ "ἄμεινα φρονεῖν αὐτοῖς καὶ σὲ μὴ ἀπηλλάχθαι.

ι'. Μινουκιανὸς δὲ, τῷ ὁρμῇ τῶν λόγων θαρσάμενος, ἠσπάζετό τε ἀσμένως, καὶ [n] προσεπαίζατο τὴν τόλμαν αὐτοῦ, ἐπαινέσας τε καὶ ἀσπασάμενος, μετ' εὐχῶν [o] δὲ καὶ ἱκετείας [p] ἀπέλυετο. [q] καὶ ἰσχυρίζοντό τινες [r] ὕστερον βεβαιώσασθαι τὰ εἰρημένα. εἰσιόντος δὲ εἰς τὸ βουλευτήριον Χαιρέου, φωνή [r] λέγεται ἐκ τοῦ πλήθους γενέσθαι πρὸς ἐπ' ἐξορμήσει, κελεύοντος περαίνειν μὲν δὴ τὸ προκείμενον, καὶ προλαμβάνειν τὸ δαιμόνιον· καὶ Καίσαρα τὸ μὲν πρῶτον ὑπενδέχεσθαι, μὴ καὶ πρὸς τοῦ συνωμοτοῦ προδότης γενήσοιτο ἀλίσκοιτο, ᾧ τέλος συνέβη ὅτι προτροπῇ φέρῃ, εἴ τε παραγένοιτο

[a] Ἄλλως τε *Hen. Busb. & Vat.* [b] Ita cum *Cod. Busb.* δι' αὐτοῦ in *cæteris.* [c] Γενομένῃ ᾗ αὐτοῖς ἀξιόστεον *Busb.* [d] Ita lego & diſtinguo cum *Cod. Busb.* antea erat, λόγῳ φιλάσας, παῖ ὧν &c. [e] Suſtuli comma poſt πιστεῦσαι, auctoritate *Cod. Busb.* [f] Iterum ex *Cod. Busb.* τῷ ἀναγείρειν με μείζονος ἢ ὡς in *Editis Aliiſque.* τῷ ἀναγείρειν με μείζονος ἢ ὡς legendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.* [g] Οὐδέν μοι *Busb. & Hen. à pr. m.* [h] Γνώμης τε *Busb.* [i] Illud καὶ non agnoſcit *Busb.* & commode abeſſe poteſt. [k] Ἀμφοῖν δ' ἂς' ἀρκέσει *Busb.* [l] Ita lego. ἢ in *Ed. Baſ. Aliiſque.* [m] Eſt qui malit συμπράκτορα τε. [n] Προστρίβετο *Busb.* [o] Illud ᾗ abeſt *Busb.* & *Hen. à pr. m.* [p] Ita cum *Hen. à pr. m. Vat.* & *Epiphanio.* ἀπελύοντο in *Editis Aliiſque.* [q] Καὶ ſalvo ſenſu abeſſe poteſt, nec (niſi à *ſecunda manu*) habet *Hen.* [r] Ita lego ex conjectura. ὡς βεβαίων τὰ εἰρ. *Voſſ.* ὡς βεβαίως πάντα εἰρημένα in *cæteris.* [s] Vocem λέγεται adjeci è *Cod. Busb.* qui mox legit, κελεύων ἐπ' ἐξορμήσει, κελεύοντος πέραιν μ. δ. τ. προ. κ. προλαμβάνοντο τὸ δ. *Epiphanius* vertit, *vox cujuſdam de populo fertur emiſſa, quæ quaſi admoneret, dicens, perfice quod agendum eſt opitulante divinitate.*

a Ita

νέσῃ τ̃ συνειρακότων ἀντισημαίνοντός τινος, εἴτε δὴ καὶ θ̃ Θεῦ, ὃς ἐφορᾷ τὰ ἀνθρώπινα, ἀγεγιτος αὐτὸν [a] θαρρῆσαι. διειλήλυθει δὲ ἀφ' πολλῶν τὸ ἐπιβούλευμα, καὶ πάντες ἐν ὅπλοις παρῆσαν· οἱ μ̃ [b] τ̃ βουλευτ̃ὧ ὄντες, οἱ δὲ ἱππεῖς, καὶ ὁπόσοι θ̃ στρατιωτικῦ συνῄδεσαν. ὑδεὶς γὰρ ἦν ὃς μὴ τὸ εὐδαιμονίᾳ ἀπειθήσει τῷ Γαΐᾳ μεταίσασιν, καὶ [d] δι' αὐτὸ πάντες ἠπείγοντο, ὁποίῳ δύναιτό τις τρόπῳ, [e] μηδὲ ἐκὼν εἶ) τῆς ἐπὶ τοιούτοις ὑστερεῖν ἀρετῆς, ἀλλ' ὡς ἔχει τοῦθυμίας ἢ δυνάμεως, καὶ λόγοις καὶ δ' ἔργων, ἤρθ' ἐπὶ τυραννοκτονίᾳ. [ee] ἐπὶ δὲ ὁ Κάλλιστος· ἀπηλλάθησαν δὲ ὑπὸ Γαΐᾳ, πλεῖστά τε ἀνὴρ ἐς ὕστος ἐπὶ μέγιστον δυνάμεως ἀφικέσθ, καὶ σχεδὸν ἄλλο ἢ ἰσοτύραννον εἶχε τῷ δυνάμει, φόβῳ τε τ̃ πάντων καὶ μεγέθει χρημάτων, ἄφ' ἐγένετο αὐτῷ. δωροδοκώτατος γὰρ ὑπὸ καὶ ὑβριστικώτατος, παρ' ὅντινα οὖν ἐξουσίαν χρησάμενος ἔφθη τὸ εἰκός· καὶ ἄλλως τε τῷ Γαΐᾳ τῷ φύσιν ἐκπεπιεσμένῳ ἀνήκεστον ὖσαν, καὶ ἐφ' οἷς πισι κείνειεν ὑδαμῶς ἀνταπόσεσθαι χρωμένην, αὐτῷ τε πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας τῷ κινδυνεύειν αἰτίας, ὑχ ἥκιστα δὲ τὸ μέγεθ̃ τῶν χρημάτων. ὥστε δὴ καὶ Κλαύδιον ἐλπεσόπευε κρυπτῶς μεταχειρίζειν πρὸς αὐτὸν, ἐλπίδι τῷ κἂν εἰς ἐκεῖνον ἥξειν τῷ ἡγεμονίαν Γαΐᾳ μεταίσαντος, αὐτῷ τῷ ὑπάρξειν τῆς τιμῆς τῷ ἐφ' ὁμοίοις ἰσχυῷ, πρόχειρον ἦθμενος χάριν καὶ φιλανθρωπίας λόγον. ἐτόλμησε γῶν εἰπεῖν ὡς κελευσθεὶς ἀφ' χρήσαιτο φαρμάκῳ τ̃ Κλαύδιον, μυείας εὕρητο θ̃ χρήματος τὰς [g] ὑπερβολάς. [h] δοκῷ δέ μοι πρόνοιαν Κάλλιστος ὅπως ἦρα τῇ Κλαυδίᾳ τὸν λόγον τοῦτον. ἐπεὶ ὅτε Γαΐου ὁρμωμένου μεταχειρίσασθαι Κλαύδιον ἠνείχετο τ̃ Καλλίστ πρόφασιν, ὅτε Κάλλιστος, κελευσθεὶς πρ τῷ πρῆξιν εὐκτὸν [i] ὑπερέβαλεν, [k] ἢ χαλεπῶν εἰς τὸ διαστ̃ ὑπτιολάς, οὐκ ἂν ὁτ θ̃ πρόχρημα τ̃ μισθὸν ὁμολόγησε. ἀλλὰ δὴ [l] Κλαυδίῳ μέν τινι θείᾳ δυνάμει σώσασθ̃ ὁκ μανίαν τ̃ Γαΐᾳ, Κάλλιστον δὲ πρόνοιαν̃ χάριτος κτησάμενος μηδαμῶς ἐπ' αὐτ̃ γενομένης.

ια'. Τοῖς δ' ἀμφὶ τ̃ Χαιρέαν ὑπολαὶ τὸ καθ' ἡμέραν ἦσαν [m] ὀκνῷ τ̃ πολλῶν. ὁ γὰρ Χαιρέας [n] ἐκὼν θ̃ πρόσωπον ἀναβολὴν ἐποιεῖτο, πάντα καιρὸν ὑπιτήδειον τῇ πρόξει νομίζων. καὶ γὰρ εἰς τὸ Καπετώλιον ἀνιόντα, [o] κατὰ θυσίας ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς ὑπιτελουμένας ἐπὶ θ̃ Γαΐᾳ, παρῆν πολλάκις καιρός, καὶ ὑπὲρ τῆς βασιλικῆς ἱστάμενον καὶ δίκῃ χρυσίᾳ καὶ ἀργυρίᾳ χρήματα ἀφορίπτοντα ὅσα κατὰ κεφαλῆς, ὑψηλὸν δὲ ὄντ τόπος εἰς τ̃ ἀγορὰν φέρον, ὑπὸ τι τ̃ μυστηρίων ταῖς ποιήσεσι ἃ σιωπᾶται τότε. πάντων γὰρ αὐτὸν ἀπειρόπλων [p] ὡς προνοίᾳ τῷ ὁ αὐτοῖς εὐπρεπῶς [p] ἀναστροφησομένῳ, καὶ

suadentibus id conſciis, ſignum ex adverſo dante, ſive Deo, qui res mortalium intuetur, bono animo eſſe jubente. Multi autem jam participes facti erant inſidiarum, omneſque armati aderant, & ſenatores & equites, ſimulque militum quotquot erant conſcii. nemo enim erat qui non pro *magna* felicitate haberet Caji necem, atque adeo omnes, quocunque modo poſſent, ſtudioſe id agebant, ne quis in hoc facinore cæteris virtute cederet, ſed ſumma alacritate & pro ſua quiſq; virili ad tyrannicidium verbis factiſq; parati erant. Quin & Calliſtus *ſe eis adjunxit*: Caji enim libertus erat, vir unus qui, maxime omnium ad ſummam poteſtatem evectus, æquum fere cum tyranno habebat imperium, ex timore quem omnibus incuſſerat, & opum magnitudine quas ſibi comparaverat. nam munera quocunque modo acceperat, nec ullis abſtinuerat injuriis, præter fas & æquum omnes ſua poteſtate premens; ac præterea noverat Caji ingenium implacabile eſſe, adeoq; pertinax ut nunquam ab eo quod ſemel ſtatuerat in diverſum abiret, & ſe ob alia etiam multa in periculo eſſe *ſentiret*, non minime vero ob ingentem pecuniæ vim. Quo factum ut Claudium coleret, & clam ad eum tranſiret, ſperans, ſi ei cederet principatus, Cajo ſublato ſuam in iiſdem potentiam fore cauſam cur apud eum etiam in honore eſſet, ut qui jam ante eum demeruerit benevoli humanique animi officiis. nam jactare auſus eſt, quod juſſus à Cajo Claudium veneno tollere, id ipſum variis modis diſtulerit. Videtur autem mihi, Calliſtus de induſtria iſta finxiſſe, ut à Claudio gratiam iniret. quandoquidem nec Cajus, ſi Claudium perimere voluiſſet, Calliſti excuſationes *æquo animo* tuliſſet: nec Calliſtus juſſus *à Cajo* in re factu expetenda tergiverſatus fuiſſet; neque male agens, ac præter ea quæ dominus imperaverat, ſtatim meritas pœnas non ſuſtinuiſſet. Atque adeo Claudium quidem divinitus Caji furorem & inſaniam effugiſſe; Calliſtum vero finxiſſe beneficium à ſe collatum, ad quod ne minimum quidem contulit.

Conjuratorum numerus augetur.

Calliſtus ſemet illis adjungit.

Simulat ſe à Cajo juſſum veneno Claudium tollere.

11. Cæterum Chæreæ conatus indies differebantur *conſciorum* plerorumque ſegnicie. Nam ipſe invitus moram in re agenda ferebat, ut qui omne tempus facinori patrando opportunum eſſe duceret. *Etenim aggrediendi aſcendentem in Capitolium, ad mactandas pro ſalute filiæ victimas, ſæpe tempus oblatum erat, vel eum præcipitandi dum ſtaret in faſtigio baſilicæ (tectum autem ſublime eſt foro imminens) & nummos inde aureos & argenteos ſpargeret populo; vel opprimendi celebrantem arcana ſacra ab ipſo inſtituta. ipſum enim à nemine ſibi cavere, dum ſolicitus eſſet ut omnia in iis rite ſervatoque decoro fierent, minimeque

Chærea moræ impatiens.

a Ita *Busb.* θαρσῆσαι abeſt *cæteris.* b Articulum etiam τ̃ addidi è *Cod. Busb.* c Ος οὐκ ἠείδμεν *Busb.* d Ita *Busb.* δι' αὐτῦ in *cæteris.* e Ως μὴ ἑκὼν *Busb.* ee Ita diſtinguo & lego, ſola conjectura fretus; cum antea eſſet, ἐπεὶ ὁ Κάλλιστος, ἀπηλλάθησαν δὲ ὑπὸ Γαΐου, καὶ πλ. f Ὑποφέρουσ πυρὸν τινα ἐν χάρτῃ *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* g Ἀναβολὰς *Busb.* h Ita cum *Cod. Busb.* quo fere modo legendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.* δοκεῖν δ μοι προνοεῖσθαι in *Editis Aliiſque.* i Sic lego. ὑπολάμβανον in *Joſephi* libris tam *Editis* quam *MSS.* k Ita *Hen. 2 pr. m.* ἢ ab altera manu. quo modo, in *Editis* & *MSS.* niſi quod καὶ pro ἢ habeat *Busb.* omiſſis ὑπτιολάμβανον. l Ut aliquem ex loco, quem corruptum eſſe ſuſpicor, ſenſum elicerem, ita reſcripſi, cum antea eſſet, Κλαυδίῳ, μὲν ἐκ τινος θείας δυνάμεως χρόνου τ̃ Γαΐου, Κάλλιστος σωσασθ̃ &c. *Epiphanius* vertit, *ſed Claudium quidem divinitus à Caji veſania liberavit, Calliſtus autem pro commendatione finxit hanc gratiam, quæ ei nequaquam probabatur injuncta.* m Ita *Busb.* ἐκόντων πολλῶν perperam in *Editis Aliiſque.* ἐκόντων πολλῶν *Gall.* n Ἐκὼν εἶναι *Busb.* ἑκὼν εἶναι *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* o Ita *Busb.* ἐς τὰς θυσίας in *cæteris.* ἐς τὰς θυσίας legendum eſſe conjiciebat Cl. *Lowthius.* p Ita lego, potius quam ἀναστραφησόμενος, quod tamen in *libris* exſtat. * *Epiphanius* vertit, *nam dum Cajus in Capitolium aſcendiſſet, ut pro filia ſacrificaret, venit frequenter ad eum, & in imperialis loci culmine ſtantem, ac populo auri & argenti pecunias diſpergentem: dum hæc miniſteria gererentur, præcipitem ex eminenti loco cogitavit impellere, cum ſe à nullo videri putaret, nec inſidias feciſſe crederetur. Et licet non optata mors evenſſet, ipſi tamen acceſſiſſet audacia, ut præter ferrum perimeret.*

nimeque crederet quenquam contra ſe quidquam moliri. Sed ſi nihil indicio ſit, ſibi, quaſi à Diis, datam eſſe necis poteſtatem, ipſum tamen ita viribus valere ut vel abſque ferro Cajum conficeret. Adeo Chærea infenſus erat conjuratis, veritus ne tempus opportunum amitterent. Atque illi quidem ſentiebant eum juſtis de cauſis iraſci, atque è re ſua eſſe quod ille adeo feſtinaret. Veruntamen poſtulabant pauliſper deferri negotium, ne, ſi quid male ſuccederet, tota civitas turbaretur conſcios facinori perquirendo, ipſiſque Cajum aggreſſuris nihil proficeret fortitudo, omnibus ad illum aditibus majori cura præcluſis. Satius igitur eſſe, cum ſpectacula in palatio ederentur, ſeſe ad rem admovere: (celebrantur autem in honorem Cæſaris, qui primus poteſtatem populi in ſe tranſtulit; fixiſque prope regiam tuguriis eò ſpectatum veniunt patricii Romani cum liberis & uxoribus, necnon & ipſe Cæſar) facileque illis fore, tot hominum millibus in locum anguſtum concluſis, ipſum dum ingrederetur adortum ire, cum ne ſatellites quidem, ſi id magnopere vellent, ei auxilio eſſe poſſent.

Tandem decretum, dum ludi Palatini aguntur, Cajum tollere.

12. Chærea ergo *diem ex die* exſpectabat, cumque adeſſent ſpectacula, primo die ad rem aggredi conſtitutum erat. ſed fortuna, quæ moras interpoſuit, plus poterat quam conſilium, quod contra ipſum ceperant: cumque tres dies ſtati & ſolennes nihil agendo tererentur, vix die noviſſimo obtinuerunt ut res conficeretur. Itaque Chærea, convocatis qui conjuraverant, dicebat, "multum quidem elapſum eſt tempo-
"ris, quod nobis ſegniciem exprobrat in hone-
"ſtis conſiliis exſequendis: grave autem erit,
"ſi ex alicujus indicio in nihilum recidat quod
"ſuſcepimus, & Cajus inde exacerbatus magis
"etiam ſæviet *in univerſos*. An non videmus,
"quod nobis noſtriſque omnibus libertatem
"auferimus, & Caji tyrannidem in majus au-
"gemus; cum debeamus in poſterum nobiſ-
"met ſecuritatem parare, aliiſque felicitatem
"largiendo ad ſecula omnia ventura in admi-
"ratione eſſe & honore?" Cum autem illi contra iſta honeſte quidquam dicere non poſſent, neque *tamen* facinus palam approbarent, ſed quaſi obſtupefacti conticeſcerent, tum ille, "Quid, inquit, ô viri fortes, cunctamur & ter-
"giverſamur? Nonne videtis hunc eſſe ſpe-
"ctaculorum diem ultimum, & Cajum *ſtatim*
"*ab eo* navigaturum eſſe? comparavit enim
"ſe, ut navibus Alexandriam proficiſcatur, Æ-
"gypti viſendæ gratia. Pulchrum autem no-
"bis erit è manibus dimittere hominem pro-
"pudioſum, cum magnifica Romanorum oſten-
"tatione terra marique inceſſurum? Quomo-
"do vero non jure accuſemur, ut quos pudeat
"eorum quæ fient, ſi quis ipſum Ægyptius for-

Chærea conjuratis ſtimulos ſubdit.

ἀπογνώσει δ' ὁ ἐπιχειρήσει [a] τινὰ γενέσθαι πιστόν. εἰ δὲ [b] μηδὲν σημεῖον, ὡς ἀπὸ τῶν θεῶν, αὐτὸς δύναμαι δι' ἀνάτου διαπυθέσθαι, αὐτὸς δ' ἂν ἰσχὺν ἐγγενέσθαι, ἢ μὴ σιδηροφορούμενῳ διαχρήσασθαι τὸν Γάϊον. ὅτως δι' ὀργῆς ἦγε τοὺς συνωμότας ὁ Χαιρέας, δεδιὼς τὸν καιρὸν μὴ διαρρύεν. οἱ δ' ἐώρων μὲν νομίμως τε χρήζοντα καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς τοῖς αὐτῶν [c] ἐπιζημίωσιν. ἐμήνυον δ' ἠξίουν εἰς ὀλίγον γῆν ὑπερβολὴν χρήσασθαι, μὴ καὶ ὁ ἐπισφάλμασιν τῇ ἐπιχειρήσει συνελθόντος ταράξειεν τὴν πόλιν, ζητήσιν τῶν συνεργησάντων τῇ πράξει γεγονέναι, καὶ τοῖς αὐτοῖς μελλήσουσιν ἐπιχειρεῖν ἄπορον τὴν ἀνδραγαθίαν [d] ποιήσαιεν, φραξαμένου Γαΐου τοὺς αὐτοὺς μεζόνως. κελεύσαντος οὖν ἔχειν θεωρίαν τὸν ἐν Παλατίῳ ἐπιτελούμενον ἄπλεω τῶν χρημάτων· [e] ἄρτι δὲ ὅτε τιμὴν τῶν πράξεων μεταστησαμένου τὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου Καίσαρος εἰς αὐτὸν, μικρόν τε τοῦ τῶν βασιλέων κολοσσὸν πηκτῶν γενομένης, καὶ Ρωμαίων τε οἱ εὐπατρίδαι θεωρῶσιν ὁμοῦ παισὶ καὶ γυναιξὶ καὶ ὁ Καῖσαρ· ῥᾳστώνην τε αὐτοῖς ἔσεσθαι πολλῶν μυριάδων ἀνθρώπων εἰς ὀλίγον χωρίον [f] καθειργνυμένων, ὥστε εἰσιόντι τὴν ἐπιχείρησιν ποιήσασθαι, δυνάμενος τοῖς ὑπασπισταῖς, εἰ καί τινες προθυμοῖντο, μὴ [g] πεπιστευκότος αὐτοῖς βοηθεῖν.

ϛ'. Ηνείχετο δὲ Χαιρέας, καὶ τὴν θεωρίαν ἐπελθοῦσαν τῇ προτέρᾳ δεδογμένον ἅπτεσθαι τῆς πράξεως. ἰσχυρίζεται δ' ἐπὶ τῷ [h] κατ' ἐκείνου πρόβουλευκότος τὸ τῆς τύχης συγχωρῆσαι ὑπερβολάς· καὶ τὰς τρεῖς ὑπερβαλλομένας [i] τὰς νομίμους ἡμέρας, μόλις κατὰ τὸν τελευταῖον αὐτοῖς ἐπράχθη τὸ ἔργον. [k] Χαιρέας δὲ συγκαλέσας τοὺς συνωμότας, "πολὺς μὲν,
"ἔφη, καὶ ὁ παρελθὼν χρόνος [l] ὀνειδίζει τὸ ἐπι-
"μέλειαν ἡμῶν ὅτι τοῖς ὕστερον βουλευθεῖσι μετὰ ἀρε-
"τῆς· δεινὸν δὲ εἰ ἡ μιαιφονία γενομένη ἀμαυροῖ-
"ται ἡ πρᾶξις, καὶ Γαΐου ὑβριεῖ μείζονος. ἢ οὐχ
"ὁρῶμεν ὡς τῆς ἐλευθερίας ἀφαιρούμεθα ὁπόσα τῶν ἡμε-
"τέρων, καὶ προσθήκην τῇ Γαΐου τυραννίδι χαρίζό-
"μεθα, δίον αὐτοὺς τάδεις τὸ λοιπὸν εἶ), καὶ τοῖς
"ἄλλοις αἰτίαν τοῦ εὐδαίμονος βιοτεύειν [m] δι' αἰσ-
"χρὸν ἅπαντος τοῦ αἰῶνος ὀφθησόμεθα; δι' αἰσ-
"χύνης καὶ τιμῆς κεφαλῆς;" τῶν δὲ οὐδὲ ἀντειπεῖν ὡς [n] κολοῦσι δυναμένων, ὅτε τὴν πρᾶξιν ἄπικρος δεχομένων, σιγὴ δὲ καταπεπλημμένων, "τί φησιν, ὦ
"γενναῖοι, βραδύνομεν; ἢ οὐχ ὁρᾶτε τὴν σήμερον
"τῶν θεωρίων ὑστάτην ἡμέραν οὖσαν, καὶ Γάϊον ἀπ-
"πλευσούμενον; ὅτι γὰρ Ἀλεξανδρείας παρεσκεύα-
"σται πλεῖν κατὰ θεωρίαν τῆς Αἰγύπτου. καλὸν δὲ
"ὑμῖν προθέσθαι τῶν χειρῶν τὸ ὄνειδος, τῇ Ρω-
"μαίων μεγαλαυχίᾳ πομπεύσαντα βροτῶν καὶ θα-
"λάττης; πῶς δὲ οὐκ ἂν δικαίως κείμεθα αὐτοὺς
"αὐχοῦντες τῶν γεγονότων, εἴ τις οὖν [p] αὐτὸν Αἰγύπτιος

κτείνει,

[a] Sic *Busb.* τινὶ γνώσῃ πιστόν τινα in *cæteris.* [b] Locum hunc pro deploratiſſimo habeo, ut tamen ſenſum aliquem, licet languidum, inde elicerem, mutavi μηδὲν σήμειον, ὡς τῶν θεῶν αὐτὸς in μηδὲν σημεῖον, ὡς ἀπὸ τῶν θεῶν, αὐτός. [c] Ita *Gall.* ἐπιζημίωσιν in *Editis Aliiſque.* [d] Ποιήσαιντο inſertum dedi, ſenſu illud aut ſimile verbum poſtulante. [e] Paulo aliter legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *Hæc ſpectacula in palatio ob honorem Cæſaris, in parvo ejus rotundo templo, aguntur, qui primus &c.* [f] Καθειργνύων *Busb.* [g] Ita cum *Cod. Busb.* πεπιστευμένου αὐτοῖς βοηθεῖν. ἔχρην ἦ in *Editis Aliiſque.* [h] Sic *Busb.* κατ' ὀνείνου in *cæteris.* [i] Ita lego cum Cl. *Lowthio.* ταῖς νομιμοις ἡμέραις in *libris.* [k] Haud aliter *Busb.* Χαιρέας δὲ κελεύσας in *reliquis.* [l] Ita lego. ὀνειδίσαι τὸ νῦν in *Editis Aliiſque.* ὀνειδίζει τὸ *Busb.* [m] Ita *Hen.* niſi quod δ' αἰῶνος ἅπαντος pro ἅπαντος habeat. *Cæt.* ἅπαντος τ' αὖθις in *cæteris.* [n] Ita cum *Cod. Busb.* qui etiam ὡς ὐ omittit. Forſan τῶν ἦ ὐδὲ ἀντειπεῖν ὡς πάνυ κολοῖς δυναμένων. [o] Ἡμίεργον τολμήσαντα *Busb.* [p] Ita lego, favente *Epiphanio*, qui vertit, *nam quo modo non juſte erimus confuſioni obnoxii, ſi quis cum Ægyptius occidat, injuſtiſſimum ferens libertatis oppreſſæ.*

a Σωίψας

"κτείνειε, τῷ ὕβριν ὑχ ἡγησόμενος ἀναχετὸν τοῖς ἐλευ-
"θέροις γεγονόσιν. ἐγὼ μὲ οὖν οὐκέτι εἰς πλείονα ἀνέ-
"ξομαι τὰς [a]σκέψεις [b]ὑμῶν, χωρήσω δὲ τοῖς κινδύνοις
"[c]ὑμῶν σήμερον, ἡδονῇ φέρων πᾶν ὅ,τι καὶ γένοιτο ἐξ αὐ-
"τῶν, εἰ μὴ [d]ἐναβαλοίμην ἔνεφ εἴη. τί γὰρ δὴ
"καὶ γένοιτ' ἀνδρὶ φρόνημα ἔχοντι τούτου κρεῖττον, ἢ
"[e]Γάϊον ἄλλον τινὰ ἀναιρεῖν ἐμοῦ ζῶντος, καὶ ἐμὲ τῶν
"δεῖν τῆσδε ἀρετῆς ἀφῃρημένον.

ιγ'. Καὶ ὁ μὲ ταῦτα εἰπὼν, [f]αὐτός τε ὡρμᾶτο πρά-
ξων τὸ ἔργον, καὶ τοῖς λοιποῖς εὐεποίησε θάρσος, πᾶσί τε
ἦν ἕρως ἄπρακτος ἐγχειρήματος, μηδὲν ὑποβαλλομέ-
νοις. [g]ἕωθέν τε ὀπὶ τὸ παλατίου [h]ἦρτο τὸ ξίφος ὑπε-
ζωσμένος [i]ἱππικόν. ἔθος γὰρ τοῖς χιλιάρχοις τοῦτο, ἐζωσμέ-
νοις αἰτεῖν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος σημεῖον, ἡνίκα τε ἡ ἡμέρα
καθήκουσα εἰς αὐτὸν τὴν παραλήψεως τοῦ σημείου. ἄρτι τε
συμῄει [k]πλῆθος εἰς τὸ παλάτιον ὀπὶ προκαλέσηται θέας
πολλῷ θορύβῳ καὶ ὠθισμῷ, χαρᾷ φέροντος Γαΐου τ' ὀπὶ τοιοῦσ-
δε τῶν πολλῶν ἀσμένου καὶ συνεκκρίνοντος ὁδόν, ὅτε τῇ
συγκλήτῳ [m]χωρίον, ὅτε τοῖς ἱππεῦσι, φύρδιν δὲ [n]ἔζον-
το, καὶ τοῖς ἀνδράσιν αἱ γυναῖκες, καὶ τῷ δούλῳ [o]ἀναμε-
μιγμένον ὁ ἐλεύθερον. Γάϊος δὲ, πορεύσων αὐτὸς γενομέ-
νων, ἔθυε τῷ Σεβαστῷ Καίσαρι, ᾧ δὴ καὶ τὰ τῆς θεωρίας ἦν
ἕδρα καὶ πίπλοιος τῶν ἱερείων τινός, συνέβη [p]ἅμαξος τῶν [q]Ασπρή-
να τολμῶν ἑνὸς τῶν συγκλητικῶν ἀνάπλεων γενέσθαι. τοῦτο
Γαΐῳ γέλωτα μὲν παρέσχεν. ἦν δὲ ἄρα εἰς οἰωνὸν τῷ Ασπρήνα
φανερόν· ὀπισθοφάζει γὰρ τῷ Γαΐῳ. Γάϊον δὲ ἱστοροῦ-
σιν τῷδε φύσιν τε ἑαυτοῦ εὐπροσηγορώτατον γενέσθαι κατ'
ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καὶ δεξιότητι χρώμενον ὁμιλίας πάνθ'
ὅσ' ἦν οἷος ἐκπλῆξαι τοὺς θεωμένους. μετὰ δὲ τὴν
θυσίαν, ὀπὶ τῷ θεωρίαν τραπεὶς ἐκαθέζετο, καὶ περὶ αὐ-
τὸν τῶν [r]ἑταίρων οἱ ἀξιολογώτατοι. κατεσκεύαστο δὲ τὸ
θέατρον, πικτὸν δὲ ἐγένετο κατ' ἔκτισιν οἰκιαυτόν, τοιόνδε
τρόπον. θύρας ἔχει δύο φερούσας, τὴν μὲ εἰς ἄθριον, τὴν δὲ
εἰς στοὰν εἰσόδους καὶ ἐκποχωρήσεσιν, ὅπως μὴ ταραχθεῖεν οἱ
ἔνδον ἀπειλημμένοι. ὑπὲρ δὲ αὐτῆς τὴν καλύβης, ὑφάσμασι
διαφράσμασιν ἑτέροις ἀπειληφόσι ἐπαναστροφὴν τοῖς ἀν-
ταγωνισταῖς, καὶ ὁπόσα ἀκροάματα. συνκαθημένης δὲ τῆς
πληθύος, καὶ [s]τοῦ Χαιρέα σὺν τοῖς χιλιάρχοις ὑκ ἄποθεν τοῦ
Γαΐου, δεξιὸν δὲ τοῦ θεάτρου κέρως ὁ Καῖσαρ εἶχε, [t]Ουαλί-
νιός τις τῶν συγκλητικῶν ἀνὴρ ἐστρατηγηκὼς, ἤρετο [x]Κλύβιον
τὸν παρακαθεζόμενον αὐτῷ, καὶ τοῦτον ὑπατικὸν, [y]εἴ τις αὐτὸν
νεωτέρων πραγμάτων [z]τὸν ἀφίκοιτο [a]πύσις, περιμηνὴς γε-
νόμενος τοῦ μὴ ἐξάκουστος εἴη) τάδε λέγων. τοῦ δὲ φαμένου
μηδὲν πεπυσθαι. σήμερον τοιγαροῦν, ὦ Κλύβιε, τυραννοκτο-
νίας ἀγὼν [b]πρόκειται. καὶ ὁ Κλύβιος, "ὦ γενναῖε, φησὶ, [c]σίγα
μήτις ἄλλος Αχαιῶν μῦθον ἀκούσῃ. πολλῆς δὲ ὀπώρας ἐπι-
χωμένης τοῖς θεωροῖς, καὶ πολλῶν ὀρνέων ὁπόσα τῷ ἀσιτίᾳ

"te perimat, qui injuriarum inſaniam homini-
"bus liberis & ingenuis non ferendam exiſti-
"maverit. Ego ſane conſilia veſtra non am-
"plius morabor, ſed hodie paratus ſum me-
"met periculis objicere, lubentique animo
"ferre quicquid propterea evenerit; neque eſt
"ut ego, quodcunque ſit, rem procraſtinem.
"Enimvero quid forti & generoſo tam miſe-
"rabile, quàm ut alius me vivo Cajum occi-
"deret, mihique laudem iſtam præriperet?

13. Et ille quidem, his dictis, impetu ani- *Quænam acciderint, dum ſpectacula ederentur.*
mi ferebatur ad facinus patrandum, & reliquis fiduciam ingeneravit, ut omnes ſine dilatione rem aggredi cuperent; primaque luce ad palatium aderat gladio equeſtri ſuccinctus. nam moris erat tribunis, ut accincti ſignum peterent ab imperatore, & forte ea die vices ſignum accipiendi ad ipſum redierant. Et jam confluebat multitudo ad palatium magno tumultu, alio alium angente & premente, dum quiſque locum ſpectandi præripere nititur, magna voluptate hanc populi contentionem ſpectante Cajo: quòd nec ſenatoribus aſſignata eſſent loca, nec equitibus, ſed promiſcue ſederent, viri cum mulieribus, & ſervi confuſi cum ingenuis. Cajus autem, via ei patefacta & munita, *egreſſus* rem divinam faciebat Auguſto Cæſari, cujus in honorem ſpectacula edebantur; & cadente victima contigit cruore re- *Ominoſa res accidit Aſprenati.*
ſpergi togam ſenatoris cujuſdam Aſprenatis *nomine.* quod quidem à Cajo riſu excipitur, ipſi vero Aſprenati plane ominoſum accidit: ſimul enim cum Cajo cæſus eſt. Dicitur autem Cajum ea die magis quam natura ejus ferebat affabilem exſtitiſſe, eaque ſermonis comitate uſum eſſe ut omnibus miraculo fuerit. Sacro peracto ad ſpectacula ſe convertit, locumque ſuum in theatro occupabat; præcipuis ex amicis cinctus. Eo autem tempore exſtructum erat theatrum, ut quotannis fieri ſolebat, in hunc modum. Duo ei oſtia erant, quorum alterum exeuntibus ſub dium, alterum in porticum euntibus aut egredientibus patebat, ne turbarentur qui intus concluſi erant, & ut actores & muſici ex eodem tugurio, in quo & alterum ſeptis incluſum erat, exeuntes liberum regreſſum haberent. Conſidente itaque populo, & Chærea cum reliquis tribunis non procul à Cæſare, (dextrum enim theatri cornu Cæſar tenebat) Vatinius ordinis ſenatorii vir & prætorius, Cluvium & ipſum conſularem ſibi *forte* aſſidentem, ecquid rei novæ accepiſſet, interrogabat, ita tamen caute ut nemo vocem *ejus* exaudiret. quo dicente, nihil ſibi nunciatum eſſe, *Vatinius & Cluvius conſcii faciunt.*
hodie igitur, ὁ Cluvie, tyrannicidii fabula agenda eſt. Cui Cluvius, "Tace, ὁ vir fortis, ne quis
"Achivorum ſermonem *iſtum* audiat." Multis deinde in ſpectatores ſparſis miſſilibus, quæ pomis conſtabant & avibus propter raritatem ſummi

a Σκήψεις *Gall.* *b* Ita cum *Epiphan.* ἡμῶν in *Græcis* omnibus. *c* Mallem ἐμοῦ. *d* Εἰ πῃοὶη *Hen. à pr. m.* forſan itaque εἰ πῃοιῃ. ſi quis malit ὅ,τι ἐμοὶ ἔοικε, per me licet. *e* Ita lego cum Cl. *Lowthio*, ſenſu ita poſtulante. antea erat, Γάϊον ἀναιρεῖν ἐμοῦ ζῶντος, οὐ μὰ τὸν &c. *f* Αὐτὸς γὰ *Busb. Hen.* & *Vat.* *g* Sic *Busb.* & *Epiphan.* ἑωθὲν τε in *Editis Aliiſque.* *h* Vocem γίγνεται acceptam debemus *Codici Busb.* ἠτοίμαστο vel ἐπηρδίνατο, aut ſimile quid adjiciendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.* *i* Τῶν ἱππικῶν. ἔθος γὰρ δὴ τοῖς *Busb.* ἱππικομῶν pro ἱππικῶν habent *Hen.* & *Vat.* *k* Πληθὺς *Busb.* *l* Id eſt, παρ' ὁ, quod uſitatius. *m* Ita *Busb.* & *Hen.* χωρίων perperam in *reliquis.* *n* Ἐζοντο *Busb.* *o* Ἀναμὶξ *Busb.* *p* Ita *Busb.* ἅμματι in *ceteris.* *q* Ασπρίνα *Busb.* tam hic quàm infra. *r* Ἑτέρων *Busb.* *s* Δὲ *Busb.* *t* Ita *Busb.* Τοῦ Χαιρέα σ. τ. χιλιάρχους οὐκ ἄποθεν in *reliquis.* *u* Sic ſcribo. in *Græcis* Βαλίνιος. *Batibius* in *Latinis.* *x* In *libris* Κλαύιτον vel Κλαυίτον. *y* Εἰ δή τι αὐτοῦ ν. πρ. *Busb.* *z* Ita lego. ἀφίκοιτο *Busb.* ἐσαφίκοιτο in *ceteris.* *a* Sic lego. πύσις in *reliquis.* *b* Ita *Busb.* & *Voſſ.* προῄκοντας in *Editis Aliiſque.* *c* Ex *Homeri Iliad.* ξ'. v. 90. ubi legitur, Σίγα, μή τις τ' ἄλλος Αχαιῶν τῦτον ἀκούσῃ Μῦθον.

a Sic

ſummi pretii habitis, Cajo volupe erat videre certamina hac de cauſa inita, utque ſpectatores de iſtis ſibimet arripiendis contendebant. Hic etiam duo acciderunt quæ prodigiorum loco habita ſunt. Etenim mimus introducitur, in quo cruci affigitur latronum dux, & pantomimus fabulam introducit Cinyram, in qua Cinyras ipſe occiditur & filia ejus Myrrha; eratque multus ſanguis arte effuſus, tum circa cruci affixum, tum circa Cinyram. Conſtat etiam illum eundem fuiſſe diem, quo Philippum Amyntæ filium, in theatrum ingredientem, interemit Pauſanias ejus amicus. Cum autem Cajus dubitaret, permaneretne uſque ad finem ſpectaculi, quòd dies eſſet ultimus, an lotus & cibo ſumpto reverteretur, uti jam ante ſolebat, Minucianus, ſupra Cajum ſedens, veritus ne tempus è manibus re infecta elaberetur, ſurrexit, ubi Chæream egreſſum viderat, ut ire maturaret ad ipſum confirmandum. Ejus vero Cajus comiter apprehendens *togæ* laciniam, Quonam, inquit, abis, bone vir? Et ille quidem, Cæſarem quaſi reveritus, denuo reſedit: at ſuperante eum metu non multo poſt exſurrexit, Cajo eum ab egreſſu non prohibente, quod exire putaret ad requiſita naturæ. Aſprenas autem, qui & ipſe *conſilii* particeps erat, Cajum hortabatur ut clam excederet, quemadmodum ſolebat, ad lavandum & prandendum, & tum demum reverteretur; utpote quod decretæ rei exitum expediri vellet.

Cajo periculum portendituɾ.

Ad facinus ſe parant conjurati.

14. Et Chærea quidem atque ſui ſemet opportune diſpoſuerunt; eiſque incumbebat, locum, qui ſingulis obtigit, ne deſererent ſtrenue operam dare: & indignabantur moras necti, quodque in manibus erat differri, quod jam eſſet hora diei nona. Chæreæ itaque, Cajo cunctante *exire*, in animo erat *in theatrum* regredi, ipſumque *illic* ſedentem adoriri. Cæterum cogitatione præceperat hoc ſine multa equitum qui aderant ac ſenatorum cæde fieri non poſſe: quamvis autem id ſciret, *Cajum aggrediendi* deſiderio ardebat, æquum eſſe ratus non morari ejuſmodi cædem, quæ *caeterorum* omnium incolumitate & libertate rependeretur. Cumque jam in eo eſſent ut theatrum ingrederentur, ſubito ſtrepitu ſignificatur ſurrexiſſe Cajum. quo factum eſt ut ſeſe converterent conjurati, & turbam dimovebant, quaſi eam ægre ferret Cajus, re autem vera ſui in ſecuritatem, ut qui vellent eum nudare præſidiis atque ita cædem patrare. Præcedebant autem eum Claudius patruus, & Marcus Vinicius ſororis ejus maritus, ut & Valerius Aſiaticus; (quos etiam *loco* depellere, ſi maxime id voluiſſent, ex dignitatis reverentia non licebat) Cajus vero ipſe ſequeba-

τίμια τοῖς κτανθῆναι, ὁ Γάϊος ἡδονῇ τὰς περὶ [a] αὐτῆς ἐθεώρει μάχας, καὶ διαρπαγὰς οἰκήματων αὐτὰ τ' ἀγορᾶς. ἐνδαίδε καὶ σημεῖα μαντάνει δύο γενέσθαι. καὶ δὴ μῖμος εἰσάγεται καθ' ὃν ταυροῦται [b] λῃστῶν ἡγεμών, ὅ, τε ὀρχηστὴς δράμα εἰσάγει Κινύραν, ἐν ᾧ αὐτός τε ἐκτείνεται, [c] καὶ ἡ θυγατηρ Μύρρα, αἵμά τε ἅμα πολὺ, καὶ ὅ περὶ τ' ταυρωθέντα ἐκκεχυμένον, καὶ ὅ περὶ τ' Κινύραν. [d] ὁμολογεῖται δὲ καὶ τ' ἡμέραν ἐκείνην γενέσθαι ἐν ᾗ Φίλιππον τ' Ἀμύντα Μακεδόνων βασιλέα κτείνει Παυσανίας ἐς τ' ἑταίρων, εἰς τὸ θέατρον εἰσιόντα. Γαΐου δὲ διαδιάζοντος εἴτε μενεῖ εἰς τέλος τῆ θεωρίᾳ ἀφ' ὅ τελευταία ἐστὶ τ' ἡμέρα, εἴτε λουτρῷ χρησάμενος καὶ σίτῳ εἶτα ἐπανίοι καθαὶ καὶ πρότερον, Μινυκιανὸς ὑπὲρ Γαΐου καθεζόμενος, καὶ δεδιὼς μὴ [e] διαχυθείη τὰ τ' χαιρῶν εἰς κενὸν, ἐξαναστὰς ἐπεὶ δὴ καὶ Χαιρέαν ἐώρα προεξεληλυθότα, [f] ἠπείγετο παρασύειν αὐτὸν προελθών. λαμβάνεται δὲ αὐτῆς ὁ τολμῆς Γάϊος τ' φιλοφροσύνην δόξαν, καὶ ποῖ δὴ, φησὶν, ὦ μαχαῖρε; καὶ ὁ μὲν αἰδοῖ [g] δοκῆ τῶ Καίσαρος καθίζειν· χρείαν δ' ὁ φόβος λύει, ὀλίγον τε ἀφελιπὼν εἶτα διανίσεται. καὶ ὁ Γάϊος [h] ὡδὲν ἐμποδὼν λύει ἐξιόντι, δοκῶ ὅτι τι τ' ἀναπλέκτων ποιεῖται τὴν ἔξοδον. [i] Ἀσπρήνας δὲ, μετεῖχε δὲ καὶ αὐτὸς, παρῄνει ᾧ Γαΐῳ [k] καθὸ πρότερον ὑπεξελθόντι πρός τε λουτρῷ καὶ ἀείσῳ γενέσθαι, καὶ ἔπειτα δὲ εἰσελθεῖν, [l] χρήζειν ὅτι πέρας ἀχθῆναι τὰ ἐγνωσμένα.

ιδ'. [m] Καὶ ὁ μὲν περὶ τὸν Χαιρέαν ἔτασσον μὲν ἀλλήλους ἡ χρεὼς, καὶ ἐχρῆν ἕκαστον φαίνεσθαι ἢ προσαχθεὶς μὴ ἀπολιμπάνεσθαι ὅτι πονοῦντας. ἤχθοντο δὲ τῇ διατριβῇ, καὶ τῷ μέλλεσθαι τὰ οἰκεῖα χρεών. ἐπεὶ καὶ περὶ [n] τὴν ἐνάτην ὥραν ἤδη τὰ τ' ἡμέρας λύει, καὶ Χαιρέας, βεβουλευμένου Γαΐου, πρόθυμος λῦ ἐπεισελθὼν οἱ τῇ καθέδρᾳ προσπεσεῖν. προήδει μέντοι τοῦτο σὺν πολλῷ φόνῳ τῶν τε βουλευτῶν, καὶ ὁπόσοι τῶν ἱππέων παρῆσαν· [o] καιρῷ δὲ εἰδὼς, προθύμως ἦν, καλῶς ἔχειν ἡγούμενος, πᾶσιν ἀσφάλειαν καὶ ἐλευθερίαν ὠνούμενος οἰ ὀλίγῳ πίπτειν τὰ κατὰ τοὺς [p] ἀπολουμένους. καὶ δὴ τεταγμένοις [q] εἰς ὃ θεάτρου τὴν εἴσοδον, σημαίνεται Γαΐος ἐξαναστὰς, καὶ ὁρμὸς λῦ. ἀνέστρεφον δὲ καὶ οἱ συνωμόται, καὶ [r] ἀνωθοῦντο τὴν πληθὺν, λόγῳ μὲν ἀφ' τὸ δυσχεραίνειν τ' Γάϊον, ἔργῳ δὲ ἐπ' ἀδείας βουλόμενοι οἰ ἐρημίᾳ τῶν ἀμυνομένων καταστήσαντες αὐτὸν ἄπεσθαι τῆς σφαγῆς. προεξίεσαν δὲ Κλαύδιος μὲν ὁ πατρῶος αὐτοῦ, καὶ Μάρκος [s] Οὐϊνίκιος ὁ τῆς ἀδελφῆς ἀνὴρ, ἔπι δὲ [t] καὶ [u] Οὐαλέριος Ἀσιατικὸς, [x] οὓς οὐδὲ βουλομένοις ἀφαιρήσαιμ δύναμις λῦ αἰδοῖ τῆς ἀξιώσεως, ἔπετο δὲ αὐτὸς σὺν

Παύλῳ

a Sic lego. αὐτῆς in *Editis Aliiſque.* αὐτοῖς *Voſſ.* *b* Ita lego. in *libris* λαφθεὶς ἡγεμών. *Bulengerus* (l. *de Theatro*, in *Append.* p. 250.) legit λῃστὴς ἡγεμὼν, & vertit *latro princeps.* Intelligendus Laureolus, latronum anteſignanus, in crucem actus. Vide *Sueton.* in *Cajo*, c. 57. & *Petitum* ad *Leges Atticas*, p. 248. *c* Καὶ ἡ θυγατηρ Μύρρα legit *Petitus*, loco jam citato. Sed verius eſt (ſi *Joſephus* forſan in hiſtoria erraverit) excidiſſe verbum, quod ad Myrrham pertinebat, nimirum ὠδῖνα vel ἐδώδιμον. *d* Videſis *Uſſerium* in *Annalibus* ad A.M. 3668. & conſer *Petitum* in *Commen.* ad *Leges Attic.* p. 248. *e* Διαλυθείη *Busb.* *f* Ita *Busb.* ἐπειγετο θεραπεύειν in *reliquis.* *g* Δοκεῖν *Busb.* & mox καθίζειν. *h* Ita cum *Epiphanio.* id quod me monuit etiam Cl. *Lowthius.* ἐμποδὼν ἦν, ἄξιόν τι in *Editis Aliiſque.* *i* Ita cum *Busb.* & *Epiphan.* antea erat, Ἀμφοτέρους ὄν, καὶ αὐτὸς πως. *k* Sic lego. καθ' ὃ in *Editis Aliiſque.* καθ' ὃς *Hen. à pr. m.* forſan pro καθὼς. *l* Ita *Busb.* & *Gall.* χρῆζον in *reliquis.* *m* Οἱ μ. τ. χ. *Busb.* *n* Τὴν abeſt quibuſdam *libris*, ἐδόμην pro ἐνάτην juxta *Suetonium.* *o* Ita *Busb.* καιρῷ δὲ εἰδὼς in *Editis Aliiſque.* *p* Ἀπολυμένους *Busb.* *q* Ita lego cum Cl. *Lowthio.* ὡς τὸ θεατρον τὴν εἴσοδον in *libris.* *r* Ἀνωθοῦντο *Busb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* *ſ* Ita lego. *Minucianus* in *libris.* *t* Illud καὶ è *Cod. Busb.* *u* Ita legendum eſſe ſuadet *Epiphanius*, qui vertit, *Valerius Aſiaticus.* antea autem erat ἀνθυπατικὸς. Ex *Dione Caſſio* (ſub finem lib. LIX.) forſan legendum Οὐαλέριος Ἀσιατικὸς, ἀνὴρ ὑπατικὸς. *x* Ita lego pro οὓς, præeunte *Epiphanio*, qui vertit, *quos etiam ſi voluiſſent repellere* &c.

a Haud

Παύλῳ [a]Ἀρρωντίῳ. ἐπεὶ δὲ οὗτος ἐν τῷ βασιλείῳ, τὰς μὲν [b]εὐθείας ὁδοὺς λείπει, καθ' ἃς δὴ ἐφίκεσαν τῶν δήλων οἱ διαπεύσοντες αὐτόν, καὶ παρῆσαν οἱ περὶ Κλαύδιον· τρέπεται δὲ ἐπὶ γειτονικὸν ἱππικόν, καὶ ὅπῃ τόπον παρὰ λαγῳοῖς γενησόμενος, ἅμα καὶ παῖδας οἱ ἥκεσαν ἐκ τῆς Ἀσίας καταιδόμενος, πομπῆς αὐτῷ ἐκεῖθεν γενομένης ὅτι ὕμνους μυστηρίων ἃ ἐπετέλει, ἔνιοι δὲ καὶ πυρριχισμοὺς οἱ ἐν τοῖς διάτροις ἔσονται. ὑπαντιάζει δὲ αὐτὸν Χαιρέας, καὶ ᾔτησε σημεῖον. ὁ δὲ τὲ εἰς χλεύην ἀτακεμένων εἰπόντος, οὐδὲν ἐνδιάσας λοιδορίας τε ἐχρῆτο καὶ ὁ Γαΐῳ, καὶ ἀπασάμενος τὸ ξίφος ἐπάγει πληγὴν σφοδράν· ὁ μὲν γε ἰατὸς ἔφη. καίτοιγε φασί τινες τὸν Χαιρέα γενέσθαι τὸ μὴ μιᾷ πληγῇ διεργάσασθαι τὸν Γάϊον, ἀλλὰ τιμωρεῖσθαι μείζονως πλήθει τραυμάτων. ἐμοὶ δὲ ἀπίθανος ἔστω ὁ λόγος, ἀφ' τὸ μὴ ὑπολαμβάνειν ἐν ταῖσδε ταῖς πράξεσι λογισμῷ χρήσασθαι τὸν [d]φόβον. Χαιρέαν δὲ, ἐνὸς ὄντος ἐφεῖναι, πάντων ἥμισυ μοῖραν ἀφαιρεῖν, ἡδυλιῶ τῇ ὀργῇ χαριζόμενον μᾶλλον ἢ σὺν τῷ ἐξεῖναι ἀπαλλαγῆναι αὐτῷ τε καὶ τοῖς συνωμόταις κινδύνων, ἀφ' τὸ πολλὰς ἐν μηχαναῖς εἶναι γενέσθαι βοηθεῖν Γαΐῳ μὴ φθάσαντι τὴν ψυχὴν ἀφεῖναι. καίτοιγε Χαιρέᾳ λόγον ἂν γενέσθαι τῆς Γαΐου τιμωρίας, ἀλλὰ τὸν αὐτῷ καὶ τὸν φίλων, [e]ὅπου γε καὶ πρέξαντι καλῶς ἂν εἶχε σιγῇ χρησθῆναι τὰς ὀργὰς τῶν ἀμυνομένων, ἢ ὅπως ἄδηλον εἰ τύχοι καταρρῶν ἐπ' ἀλόγοις χρῆσθαι αὐτὸν τῷ ἀπολέσαι καὶ τὸν καιρόν. καὶ τάδε μὲν εἰκάζειν παρέστω τοῖς βουλομένοις, ἢ καὶ θέλοιεν. ὁ δὲ Γάϊος, ἀλγηδόνι τῆς πληγῆς [f]φερόμενος· μεσηγὺς γὰρ τοῦ τε ὤμου καὶ τοῦ τραχήλου φερόμενον τὸ ξίφος ἐπέσχεν ἡ κλεὶς πρόσωτέρω χωρεῖν· ὅτε ἀνεβόησεν ὑπ' ἐκπλήξεως, ὅτε ἐπεκαλέσατό τινας τῶν φίλων, εἴτε ἀπιστίᾳ εἴτε καὶ ἄλλως [g]ἀφρονήσει. γόνῳ δὲ χρησάμενος πρὸς τῆς ἀλγηδόνος [h]τὸ πρόσθεν εἰς τὸ πρόσθεν ἵστο φυγῇ. καὶ δεξάμενος αὐτὸν Κορνήλιος Σαβῖνος, τῷ ξιφίδιον ἤδη [i]προκατεφθασμένος, [k]ὡθεῖ κλιθέντα ὅπῃ γόνυ· πολλοὶ δὲ προσπίπτουσιν ἀφ' ἑνὸς [l]ἐγκελεύσματος ἔκπλεον τοῖς ξίφεσι, [m]ὥστε κελευσμός τε πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ὅπῃ τούτοις, ἦν. τελευταῖον δὲ Ἀχύλας ὁμολογεῖται διὰ ἁπάντων πληγῶν ἐπαγαγών, ἢ μεθίησιν αὐτὸν ἀκεφῶς. ἀταθεὶς δ' ἄν τις τῷ πράξαι Χαιρέᾳ. καὶ γὰρ εἰ σὺν πολλοῖς ἐπράχθη ὅ ἔργον ἀφ', ἀλλ' οὖν προθύμου τινὸς [n]ὑπεθυμήθη, τοιαῦτα ὡς πραχθείη προλαβὼν πολὺ τῶν ἁπάντων, [o]καὶ πρῶτος μὲν τολμηρῶς ἐξεπίτει τοῖς λοιποῖς. δεχομένων δὲ ὁμοῦ ὅπῃ τῷ φόνῳ λόγοι, ἀποράδας τινὰς ἤθροισε, καὶ τὰ πάντα φρονίμως συγκροτήσας, εἶθα γνωμῶν [p]εἰσηγήσῃ ὡς ἐχρῆν πολὺ χρείττων ἐγίνετο, καὶ λόγοις κεχωμίλησε χρη-

tur cum P. Arruntio. Cum autem intra regiam eſſet, de via recta decedit, ubi conſtituti erant famuli, quorum munus erat ipſi miniſtrare, & qua Claudius aliique præceſſerant; & in angiportum inſuetum deflectit, balneas petiturus, ſimulque pueros ſpectaturus, qui ex Aſia venerant, miſſi inde partim ut hymnos canerent in myſteriis quæ celebrabat, partim ut Pyrrhicam ſaltarent in theatris. Ipſi autem Chærea obviam venit, & ſignum petiit. Cumque ille probroſum quiddam & ridiculum daret, nihil moratus *Chærea* conviciis *Cajum* impetit, ſtrictoque gladio vehementem ei plagam inflixit, ſed non mortiferam. Sunt tamen qui dicunt, hoc à Chærea data opera factum eſſe, ut non uno ictu Cajum interimeret, ſed repetitis vulneribus magis eum excruciaret. At mihi parum credibile videtur quod afferunt, haud concedente timore in ejuſmodi rebus exſequendis rationem adhibere. Quod ſi ita exiſtimaſſet, Chæream profecto omnium ſtultiſſimum haberem, qui maluerit indulgere iracundiæ, quam celeriter ſemet & conjuratos è periculo eximere; maxime quando non deerant plurimæ viæ Cajo ſuccurrendi, niſi quam primum exhalaret animam. atque adeo Chæream rationem habuiſſe ſemetipſum & amicos æque ac Cajum affligendi, ſi, cum poſſet re bene geſta clam ſe *Cajum* ulciſcentium iræ ſubducere, nec in incerto eſſet an ex animi ſententia res ſuccederet, temere voluerit ſemet perdere ſimul & tempus. Et in iſtis quidem cuique ſuo uti atque frui judicio per me licet. At Cajus dolore ex vulnere cruciatus (nam enſi, inter humerum & collum impacto, obſtitit os juguli, ne altius penetraret) neque animo conſternatus exclamavit, neque amici cujuſpiam opem imploravit, ſive quod nemini ſatis fideret, ſive ea de re non cogitaret. Sed, cum gemitum expreſſiſſet angoris magnitudo, fuga ſe proripiebat ulterius. cumque eum excepiſſet Cornelius Sabinus, qui jam ante animo erat præparatus, inclinatum trudit in genua: atque multi circumſtantes, una cohortatione excitati, gladiis eum feriebant; atque adhortatio ad invicem erat, repete. In confeſſo autem eſt apud omnes, Aquilam extremum ei vulnus intuliſſe, feciſſeque ut confeſtim animam efflaret. Veruntamen Chærea cædis auctor merito exiſtimandus eſt. nam licet aliquammultos ad facinus patrandum ſibi adjunxerit; primus tamen illud excogitavit, & ante omnes quemadmodum res iſtæ gerendæ eſſent animo deſignavit, primuſque auſus eſt conſilium cum aliis communicare. Cum autem ſermonem probarent quem de cæde habuit, & diſperſos unum in locum congregavit, & omnibus bene ac ſapienter paratis, tum recta conſilia dando omnibus longe præſtabat, & ſcite admodum orationem ad ſuadendum accom-

Cajus trucidatur.

Aquila Cajo extremum ictum inflixit; at Chaerea cædis auctor.

a Haud aliter *Epiphan.* & *Dion Caſſius.* Παύλῳ Ἀγριππίνῳ, aut Τελεσπεσπεντίνῳ mendoſe admodum in *Joſephi* libris. b Ἐπ' εὐθείας *Bunb.* c Ita in *Editis.* ἐχεῖνο *Bunb.* & *Hen. 2 pr. m.* d Sic lego cum *Voſſ. Gall.* & *Epiphanio.* τὸν φονον in *Editis Aliiſque.* e Ita *Baſ.* & *Hen.* ὅπου δὲ in *ceteris.* f Περιφερόμενος *Voſſ.* g Ita *Vat. Voſſ. Hen. 2 pr. m.* & *Epiphanius*, qui vertit, *ſive incredulitate ſive imprudentia.* φρονήσει in *reliquis.* h Τὸ πρὸσθεν *Bunb. Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* i Προκατεσφαγμένος *Bunb.* & *Voſſ.* k Ὠθεῖ τὸν κλιθέντα *Voſſ.* l Ita *Bunb.* ἐκκελεύσματος in *ceteris.* m In *Editis Aliiſque*, πρόσκελευσμός τε τοῖς ἀλλήλοις καὶ πρὸς ὅρις αὐτοῖς ἦν. Verum τοῖς delevi auctoritate *Cod. Bunb.* reliqua ex conjectura mutavi. Forſan tamen legendum, ἐ ἴσως πρὸς αὐτοῖς ἦν. quod ſimplicius. Phraſis illa πρὸς ἐπὶ τούτοις occurrit in *Gloſſario veteri.* n Ἐνθυμήθη δεδιὼς μέντοι αὐτὸ ὡς πραχθείη προλαβεῖν *Gall.* ἐνθυμήθη εἶναι μέντοι αὐτὸ ὡς πραχθείη προλαβεῖν *Voſſ.* atque ita *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* niſi quod προλαβὸν habeat *Vat.* ὃς προλαβεῖν abſque πραχθείη *Hen.* o Αὐτὸς γὰρ πρῶτος. *Bunb.* p Ita lego. ἐνηγήσατο ἐχρῆν in *libris.*

accommodavit; ita ut & omnium animos ad audendum accenderit, &, cum tempus poſceret vim & manus adhiberi, tunc etiam primus conſpiciebatur incitari, & ad rem ſtrenue aggrediendam ferri, & Caji cædem facile aliis perficiendam dare, poſtquam vulnus fere lethale ab eo acceperiſſet. Adeo ut merito quicquid etiam à ſociis perpetratum fuerit, Chæreæ conſiliis, animi robori, fortique manuum operæ acceptum ferendum ſit.

Chærea cum ſociis in Germanici ædes ſe recipit.

15. Et Cajus quidem, hujuſmodi morte affectus, exanimis jacebat multis vulneribus confoſſus. At Chærea ſociique, cum ab illis peremptus fuiſſet Cajus, haud fieri poſſe animadvertebant ut incolumes eadem via rediirent, ſive attoniti magnitudine facinoris (non enim levis periculi res erat occidiſſe imperatorem, populo inſanienti gratum & acceptum, militibuſque de eo non ſine ſanguine inquiſituris) ſive quod anguſtæ eſſent viæ ubi patrata erat cædes, & magna ſervitiorum multitudo eas obſtruxiſſet, ut & milites qui ea die præſto erant ad cuſtodiam imperatoris. proinde alia via incedentes contulerunt ſe ad ædes Germanici, patris Caji quem tunc occiderant, (erant enim conjunctæ palatio, quod ita unum erat, ut tamen, ædificiis ab iis qui in imperio fuerant adauctum & ornatum, *varias* habuerit appellationes, aut ab eo qui partem aliquam abſolverit, aut ab eo qui partem aliquam ædificare inchoaverit) jamque elapſi è turbæ incurſu ſatis tuti erant pro tempore, dum adhuc in occulto eſſet quod imperatori acciderat. Primi autem Germani aliquid reſciverunt de Caji interitu. erant enim iſti ſatellites genti cognomines, è qua delecti ſunt qui legionem Celticam conſtituunt, homines gentis vitio proni ad iracundiam, id quod commune eſt illis cum cæteris barbaris, ut qui parum admodum conſilii rebus agendis adhibeant, at viribus pollentes feroceſque, & primos hoſtium impetus excipere ſoliti, in quamcunque partem incubuerint magnum ad victoriam momentum afferant. Iſti itaque, ubi aliquid de cæde Caji acceperant, vehementer indoluerunt, non ipſius virtutibus rem metientes ſed ſuis commodis, (quod magnam ab iis gratiam inierat Cajus crebris largitionibus conciliatam) ſtrictiſque gladiis perquirentes Cæſaris interfectores, per domos diſcurrebant duce Sabino, qui tribunus illis præerat, non ſua aut majorum virtute (nam gladiator fuerat) ſed corporis robore ad iſtam præfecturam evectus. Cumque illis, poſtquam Aſprenatem in fruſta concidiſſent, (quod in eum primum inciderant, cujus toga, ut jam ante diximus, cruore victimæ reſperſa, ſibi quod evenerat infauſtum fore portendebat) proxime occurriſſet Norbanus, civis cum primis no-

Germani Cæſaris ſatellites.

Legio Celtica.

Sabinus cum Germanis ſatellitibus Cæſaris interfectores quærit.

Aſprenas cæſus.

Norbanus.

ροῖς, ὡς ὑ τολμῶντας ἀνάγκασί τε τὺς πάντας, ὑπεύ τι κακὸς ἐλάμβανε χρεὼ χρῆσθαι, φάρσεται καὶ ζῶσα θεῖτός τε ὁρμήσας, καὶ ἀψάμενος ᵃ ἀρετῇ τῦ φόνου, καὶ τοῖς ἄλλοις εὐεπίβατον ἀνδρεῖον καὶ προτεθηπότα Γάϊον. ὅστε ἀν δικαίως καὶ ὁπόσα τοῖς λοιποῖς ἐυ πεπραγμένα, τῇ Χαιρέᾳ γνώμῃ τε καὶ ἀρετῇ προσήκειν καὶ πόνῳ τ χειρῶν.

ιε'. Καὶ Γάϊος μὲν, τοιύτῳ τρόπῳ χρησάμενος τῆς τελευτῆς, ὑπὸ τῦ πολλοῦ τῦ τραυμάτων ἐκψυχθεὶς ἔκειτο. Οἱ δὲ περὶ Χαιρέαν, ἐπειδὴ κατείργασο αὐτοῖς ἤδη Γάϊος, ὁδὺς μὲν ᵇ τὰς αὐτὰς ἰόντες σώζεσθαι αὐτοὺς ἀμήχανον ἐώρων, ἄνωθέν τε τῶν γεγονότων· ὑ γὰρ μικρὸν ἰσχὺν ἀνδροκτόνον ἀπηκόσι ὃ κινδύνευμα, ὑπό τε ἀνοίας τῦ δήμυ τιμώμενοι, καὶ ὄντα θεοφιλῆ, καὶ τῶν στρατιωτῶν μὴ ἀναμενὴ ποινομένων τ ζήτησιν αὐτῶ· ἄλλως τε φεῦγον ὑσῶν τ ὁδῶν καθ' ἃς ἔπραξαν τὸ ἔργον, καὶ μεγάλυ πλῆθος ἐμφράξαντος αὐτοῖς τ θεραπείας, ὑ ὁπόσοι τ στρατιωτῶν ἐπὶ φυλακῇ ὃ αὐτοκράτορος ἐκείνη παρῆσ τ ἡμέραν. ὁδύς τε ἑτέρας χωρῆσαι παρῆσ εἰς τ Γερμανικῶν μ αὐλίαν ὃ Γαΐυ παῖδος, ὃν τότε ἀπήρκεσ· συνημμένη δὲ ἐκείνη, διὰ τὸ ἓν τὸ βασίλειον ὂν, ἐπ' οἰκοδομίαις ἑκάστυ τ ὑ τῇ ἡγεμονίᾳ γεγονότων ἀσκηθὲν ἀπὸ μέρυς οἰκόμασι τ οἰκοδομησαμένων, ἢ καί τι μερῶν οἰκίσεως ἀρξάντων τ ἐπωνυμίαν φερούσης· ᶜ ὑ διεκπαιόντες ὃ πλῆθος τ ἐφόδυ ὑ ἀσφάλειαν τὸ παρὸν ἦσαν, ᵈ λανθάνοντος ἀκμὴν κακὸν ὃ τ αὐτοκράτορα παρειληφότος. φεύγοντες δὲ εἰς τὺς Γερμανὺς ἡ ἀγγελία ἀφίκετο τ Γαΐυ τελευτῆς. ὁμοφόροι δὲ ἦσαν ᵉ αὐτοὶ ὁμόσημοι τῷ ἔθνει, ἀφ' ὗ ᶠ κατελέχθησ, τὸ Κελτικὸν τάγμα καλούμενοι αὐτῶν. ἡμῶν δὲ χρῆσθαι πάτριον ὄξιν αὐτοῖς, ᵍ ὅτερ ὑ ἀνάσιον ἔν τισιν ἑτέροις Βαρβάροις, ʰ διὰ ὃ ἡσύχους λογισμὸν ὑπολαμβάνεσθαι τ πραυμένειαν, ῥωμαλέοις τε τοῖς σώμασι καὶ τῇ πρώτῃ ὁρμῇ συνιόντες τοῖς πολεμίοις, ⁱ ἢ ἂν ὁρμήσωσι μεγάλα κατορθῦντες. ὅτοι ἦν πυθόμενοι ὃ Γαΐυ τ σφαγὴν, ὑ φθαλησάντες διὰ ὃ μὴ ἀρετῇ κρίνειν ὑπὲρ τοῖς ὅλοις, ἀλλὰ συμφέρειν σφίσιν αὐτοῖς, μάλιστα δὲ αὐτοῖς προσφιλὴς ὢν Γάϊος δόσεσι χρημάτων ὃ εὔνους αὐτοῖς κτώμενος, ἀνασείσαντες τὰ ξίφη· προσῆκε δὲ αὐτῶν Σαβῖνος χιλιάρχων, ὑ δ' ἀρετὴν ὑ γενναιότητα προγόνων, μονομάχος ὢν πρίν, ἰσχυῖ δὲ σώματος τ ὑπὲρ τοιύτοις κινήσαντες ᵏ ἀρχὴν διεξῆσ τ οἰκίας ἀνερευνῶντες τὺς σφαγέας ὃ Καίσαρος. Ἀσπρῆνάν τε χειρουργήσαντα αὐτοῖς, διὰ ὃ ˡ πρώτῳ περιπεσεῖν, ὑ τ τολμῆ μιάναι ὃ αἷμα τ θυμῶν, ὡς μοι λέλεκται πρότερον, ὑκ ἐπ' ἀγαθῷ τ συνηυχίαν ἀπεσήμηνε ὃ γενόμενος, ᵐ δεύτερος Νορβανὸς ὑπηντίαζεν, ⁿ ἐν τοῖς γενναιοτάτοις

ᵃ Ἀρετῇ deeſt *Bunb.* forſan ἀρχῇ. ᵇ Ita lego ex *Epiphanio.* τυπώσας in *Græcis* omnibus. ᶜ Ita reſcripſi. ὑ δ' οἰκοδόμους ὃν τ πλῆθος τὴν ἔφοδον in *Editis.* ὑ διεκπαίοντες ὃ πλ. *Bunb.* ᵈ Brevius aliquanto in *Cod. Bunb.* λανθάνοντος ἀκμὴν ὃ χεῖρα ὃ αὐτοκράτορος. ᵉ Οὗτοι *Bunb.* & *Voſſ.* ᶠ Quoniam infra (p. 849. v. 2.) habeamus, τυπὰς αὐτοκρατόρως συνεχόμενος τ αὐτοκράτορα, legendum cenſui, κατελέχθησαν, τὸ Κελτικὸν τάγμα παρειλήφασι αὐτόν. Κατελέχοντο *Gall.* & *Voſſ.* κατέλεγον τ. in *Editis Aliiſque.* Forſan, ἀφ' ὗ κατελέχθην τὸ Κελτικὸν τάγμα καλούμενοι. ᵍ Οὐχ ὁ αὐτόνομ ex conjectura, quod ἄνομος αὐτόνομ ὄνομα habeant *Guil. Vin.* & *Hen. à pr. m.* Conſtat locum minime intellexiſſe *Epiphanium*, qui vertit, *erant autem armigeri, aquivocum gentis ſuæ Celticæ habentes tagma, quorum patria mos eſt imperabili uti furore, ſicut Hiſpanis & cæteris Barbaris.* ʰ Ita *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Διὰ τὸ in *Editis Aliiſque.* ⁱ Sic lego ſavente *Epiphanio.* ἢ ἂν ἐφιλονικῶσιν in *Editis.* ἢν ἂν ὁρμήσωσι in *MSS.* ᵏ Ἀρετὴν *Bunb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* Ἀνδρεῖαν ἀρετὴν *Voſſ.* ˡ Πρῶτον aut πρῶτος in aliquibus *MSS.* ᵐ Βάρβαρος Νορβανὸς *Hen. à pr. m.* & *Epiphan.* ⁿ Ita *Bunb. Gall.* & *Voſſ.* antea erat τὺς γενναιοτάτους abſque ἐν.

τάτοις τῶν πολιτῶν, καὶ πολλὰς αὐτοκελάτορας παρεχόμενον τῶν προπατόρων, καὶ μηδὲν ἀφ' ὑμῶν αὐτοῦ τιμὴ ἀξίωσιν, ἰσχύι προσπεσὼν ἀφαιρεῖται τὸ ξίφος [a] τῷ προκειμένῳ ὑπιόντων συμπλακείς, φανερός τε ἦν οὐκ ἀπεικαιμένως τεθνηξόμενος, μέχρι δὴ προσχεθεὶς πολλοῖς τῶν ὑπιφεσμένων ἔπεσεν ὑπὸ πλήθους [b] τραυμάτων. τρίτος δὲ Αντήιος, τῶν ἐκ τῆς [c] βουλῆς, σὺν ὀλίγοις ὑ τυχόντας τοῖς Γερμανοῖς καταπεσὼν ἢ προτέρων προπεσών, ὑπὸ δὲ φιλοθαμοσύνης καὶ ἡδονῆς τῆ αὐτόπτης γενέσθαι Γαΐῳ κειμένῳ, [d] μῖσος ἀνέφαινε πρὸς αὐτόν. ἔν γὰρ πατέρα τῷ Αντηίῳ, καὶ ὁμώνυμον, φυγάδα ἐλάσας, καὶ μὴ ἀρκεσθεὶς κτείνει στρατιώτας ἀποπέμψας. καὶ παρῆν μὲν αὐτὸς τάδε εὐφραινόμενος θεωρίᾳ τῆ νεκρῷ. θορυβουμένης δὲ τῆς οἰκίας, κρύπτειν αὐτὸν ἐνθυμησάμενος, ὑ λαφυγγάνει τῶν Γερμανῶν τὸ εἰς τιμὴ ἕρκυλαν ἀκριβεῖς, καὶ ὑπὸ τοῖς φόνοις ὁμοίως τῶν τε [e] αἰτίων καὶ μὴ ἐξαλοισσάντων. καὶ οἱ μὲν ζωὴν [f] τεθνήκασιν.

ις'. [g] Εἰς δὲ τὸ θέατρον ἐπεὶ ἀφίκετο ὁ λόγος περὶ τῆς Γαΐου τελευτῆς, ἔκπληξίς τε καὶ ἀπιστία λῶ. ὁ μὲν γὰρ καὶ πάνυ ἡδονῇ δεχόμενοι ὅλεθρον αὐτῷ, κἂν [h] τοῦ πολλῷ ἡγησάμενοι σφίσιν ἀγαθὸν συνελθεῖν, ὑπὸ δέους οὐ ἀπιστία ἦσαν. [i] εἰσὶ δὲ οἷς καὶ πάνυ ἀπ' ἐλπίδων λῶ, λαβὼ τὸ μὴ ἐθέλειν [k] τι τοιόνδε ὑπὸ Γαΐῳ γεγονέναι, μήτε ἀληθείᾳ προσίεσθαι, λαβὼ τὸ μὴ οἷόν τε [l] ἀνθρώπῳ ὑπὸ τοιᾶδε ἀρετῇ χρῆσθαι. [m] γύναια δ' ἐν τοῖς ζωῦτα καὶ παῖδες, ὁπόσοι τε δοῦλοι, καί τινες τῶν στρατιωτικῶν. ὁ μὲν λαβὼ τὸ μεθορεῖν, καὶ φόβου ἀλλ' ἢ σωτυριανοῦντες, καὶ διακονίᾳ [n] τῆς κατ' ἐκεῖνον ὕβρεως [o] ἐπαισθεσθέντες τοῖς κρατήσασι τῶν πολιτῶν, τιμῆς τε ἅμα καὶ ὠφελειῶν τυγχάνειν. ἡ δὲ αὖ γυναικωνῖτις, καὶ τὸ νεώτερον, ὥσπερ ὄχλος φιλῇ, θεωρίαις τε καὶ [p] μονομαχίαν δόσεσι καὶ τισιν [q] κρεαπωλίαις ἡδοναῖς [r] ἀνειλημμένοι· ἃ ἐπεφάνετο, λόγῳ μὲν ὑπὸ [s] θρασύτητος τῆς πληθύος, τὸ δὲ ἀληθὲς ἐκπεπλάνητο τῆς μανίας Γαΐου τιμὴ ὠμότητα. ὁ δὲ δοῦλοι λαβὼ ὃ οὐ [t] κατηγορίᾳ τε ἐν καὶ καταφρονήμασι τῶν [x] δεσποτῶν, ἀποστροφῆς τῷ ὑβρίζοντι αὐτοὺς ὕσης τῆς κατ' ἐκεῖνον ὑπουργίας. ῥᾴδιον γὰρ [y] ψευσαμένοις τε κατὰ τῶν κυρίων πεπίστευται, καὶ τὰ χρήματα ἐνδείξασιν αὐτῶν, ἅμα ἐλευθερίας τε ἐν καὶ πλουσίοις, μισθῷ τῶν κατηγορειῶν, [z] λαβὼ τὸ ἆθλα αὐτοῖς προκεῖσθαι τὰς ὀργὰς τῶν ὑσιῶν. τῶν δὲ εὐπατριδῶν, εἰ καί τισι πιστὸς ὁ λόγος φανείη, τοῖς μὲν ἐκ τῆ προειδέναι τιμὴ ὑπουργίᾳ, τοῖς δὲ ὑπὸ τῆ θέλειν εὐκτὸν ἡγουμένοις, στυγῆ παρεδίδοτο ἂ μόνον ὑπὸ τοῖς ἠγελμένοις χαρὰ ἀλλὰ καὶ ἡ δόξα τῆς ἀκροάσεως. οἱ

bilis, & qui inter majores ſuos permultos belli duces habuerit, nihilque ejus dignitatem reveriti eſſent, is, magnis viribus fretus, manibuſque cum eo qui primus ipſum adortus eſt conſertis gladium ei extorſit, & non inultus videbatur moriturus, donec, multis in eum irruentibus circumfuſus, plurimis vulneribus acceptis ceciderit. Tertius autem Antejus, ordinis ſenatorii vir, cum paucis non temere & fortuito, ſicuti priores, in Germanos incidit, ſed ſpectandi cupiditate *ductus*, utque lætitiam oculis ſuis caperet, Cajum proſtratum *exanimem* aſpiciendo, ſuum in eum odium oſtendebat. Anteji enim patrem, ejuſdem cum eo nominis, in exſilium egit *Cajus*, eoque non contentus, milites ad eum occidendum miſit. Et ea quidem de cauſa aderat, ut mortui ſpectaculo ſemet oblectaret. Cum autem turbata eſſet domus, & de ſe in latebras abdendo cogitarit, non effugit Germanos qui inveſtigarunt & perſcrutati ſunt omnia, & obvios quoſque fontes inſonteſque occidere furebant. Atque illi quidem ita interierunt. *Antejus interfectus.*

16. Cæterum poſtquam in theatrum rumor de morte Caji perlatus eſt, obſtupuerunt omnes, nunciatiſque fidem habere noluerunt. Alii quidem, etſi cum lætitia interitum ejus acciperent, & vel quodvis darent ut ſibi liceret eſſe adeo beatis, præ timore haud adducti erant ut crederent. Alii vero *rem confectam eſſe* plane diffidebant, & quod nollent tale quidquam Cajo acciditſſe, ne veritati quidem auſcultabant, rem nulla humana vi confici poſſe ſibimet perſuadentes. At iſti fere erant feminæ & pueri, aut mancipia, & nonnulli ex militibus. Hi quidem, utpote quod ejus ſtipendia merentes ſimul cum eo exercerent tyrannidem, ejuſque inſolentiæ miniſtri, & optimum quemque civium concutientes, honore ſimul & opibus auctiſſent. Mulieres vero & adoleſcentuli, deliniti captique mirifice, ut ſolet vulgus, ſpectaculis, muneribus gladiatoriis, & viſcerationibus: quæ facta erant editaque, verbo quidem ut iſta populum oblectarent, at re vera *ut inſanientem explerent Caji crudelitatem. Qui homines Caji necem iniquo animo tulerint.*

Servi autem propter licentiam datam dominos accuſandi & contemnendi, ut quibus refugere liceret ad ejus auxilium cum illos injuria affeciſſent. facile enim erat fidem impetrare improbe confictæ in dominos calumniæ, & indicata eorum pecunia non libertatem ſolum aſſequi, ſed & divitias ex accuſationis inſtitutæ mercede, octava bonorum parte illis in præmium aſſignata. Cæterum patricii, quibus rumor credibilis videbatur, partim quod de inſidiis aliquid præſciverant, partim quod vehementer id cupiebant optabantque, non ſolum gaudium occultabant quod ex nunciatis perciperent, ſed & ſe nihil audire ſimulabant. Hi quidem

a Iterum cum *Busb.* & *Voſſ.* τῷ προκείτων in *Editis Aliiſque.* b Τῶν προκειτων *Busb.* c Vocem ἀνὴρ poſt βουλῆς addit *Busb.* d Διὰ μίσος γὰρ ἐφέρετο πρὸς αὐτὸν, ὅτι τὸν π. *Busb.* e Ita *Busb.* αἰτιῶν in *reliquis.* f Ita *Gall.* πεθνήκασιν in *cæteris.* g Ὡς δὲ ἐς τὸ θέατρον *Busb.* h Πολλῷ ἡγ. *Voſſ.* verum τοῦ πολλῷ hîc eodem ſenſu ac τοῦ πλείονος & τοῦ πλείστου. i Εἰσὶ δ' οἳ πᾶν ὅσον ἀπ' ἐλπίδων ἦσαν *Busb.* k Τὸ ταὐτὸν τοῦ Γ. *Busb.* l Ἀνθρώπων *Vat.* & *Hen.* m Ita *Busb.* γύναια τε ἦν in *cæteris.* n Τῆς εἰκείνου ὕβρ. *Busb.* o Ὑπαπατεσθέντες *Busb.* p Μονομαχίαις ſolus *Busb.* q Videſis *Caſaubonum* ad *Suetonium* in *Julio Cæſare*, c. 38. r Ἐνειλημμένων ſolus *Busb.* ſ Ita *Gall. Voſſ. Busb.* & *Epiphan.* θρασείως in *Editis Aliiſque.* t Διὰ Γαΐῳ *Busb.* u Ita lego cum Cl. *Lowthio.* εὐσπλαγχνίᾳ in *libris.* x Ita diſtinguo. antea erat διαστοῦ δεσποτῶν, τῷ ὑβρ. y Ψευσαμένοις, & mox πιστεύσαι, dein ἐλευθέρως & πλουσίοις *Busb.* z Ita *Busb.* & *Voſſ.* λαβὼ τὰ in *Editis Aliiſque.* * *Ad ſatiandam ſuæ crudelitatis inſaniam*, Epiphan. τε *autem vera ſervientes crudelitati & inſaniæ principis*, Gelen.

quidem veriti, ne ſpe falſi ad pœnas cogerentur, ut qui animi ſui ſententiam aperire nimium feſtinarint: illi vero qui rem reſciverant, quod conſiliorum participes eſſent, eo magis clam omnia habuerunt, alii alios ignorantes, metuenteſque ne ſi quid dicerent alicui, cui expediebat diuturnam eſſe tyrannidem, Cajo vivente proditi ad ſupplicium deposcerentur. Nam & alius ſparſus erat rumor, Cajum quidem vulnera accepiſſe, non tamen mortuum eſſe, ſed adhuc vivere, eique à medicis curationem adhiberi. nemoque adeo fidus deprehenſus erat, cui quiſpiam dicere auderet quod ſentiret. ſive enim *Caji* amicus eſſet, ſuſpectæ erat fidei, ut qui tyrannidi faveret, ſive odio eum proſequeretur, id ipſum dictorum ejus fidem imminuebat, quod eum oderit. Alius etiam rumor ferebatur, qui patriciis ſpei ſolatium eripiebat, ipſum *ſcilicet*, periculum deſpicientem & de vulneribus curandis parum ſollicitum, in forum, ut ſe habebat ſanguine cruentatum, evaſiſſe, atque ibi concionari apud populum. Et hæc quidem temere efficta erant ab iis, quibus propoſitum erat tumultus excitare, & in utramque partem pro affectu audientium trahebantur: *haud tamen ſedes ſuas relinquebant, metu criminis primo foras exeuntibus impingendi. non enim ex animo quo exierint factum iri de illis judicium, ſed ex eo quem illis affingere vellent delatores & judices.

De morte Caji rumores diverſi.

Germani milites in theatrum veniunt.

17. Sed poſtquam turba Germanorum ſtrictis gladiis circumdederat theatrum, ſpectatores de vita quiſque ſua metuere cœperunt, & ad cujuſvis ingreſſum expaveſcebant, quaſi jam-jam *ferro* concidendi eſſent; hærebantque inopes conſilii, quod nec ſe in tuto eſſe crederent, ſi diutius in theatro morarentur. Atque adeo, cum irrumperent, clamor toto theatro tollitur, ſupplicantium militibus *ſeque excuſantium* ut qui omnium ignari eſſent, tam eorum quæ de ſeditione movenda, ſi qua mota fuerit, erant deliberata, quam eorum quæ patrata erant. illis itaque parcere deberent, nec pœnas aliorum audaciæ ab omni culpa vacuis reposcere, ſinerentque in facinoris, quodcunque commiſſum eſſet, auctores inquirere. Et illi quidem iſta, multoque plura cum ploratu & planctu Deum obteſtantes & implorantes dicebant, quæ præſentius periculum exprimeret, eoque modo ac quis in extremo vitæ diſcrimine aliquid proferret. Ad hæc frangitur militum ira; ipſoſque ſubpœnituit eorum quæ contra ſpectatores animo agitaverant: nam & *revera* crudele erat illud, ipſiſque licet irritatis *ita* videbatur, cum capita eorum qui cum Aſprenate cæſi erant aræ defixiſſent. quibus conſpectis, majorem in modum com-

μὲ δεδότες, μὴ καὶ ψευθεῖσιν ἐλπίδος [a] τιμωρίαν συνέλθοιεν, ὡς [b] προεξορμήσασιν ἀποφήναντι τῷ Διΐ τῷ ἑαυτῶν. ὃ δὲ ἐξεπιστάμθοι, διὰ τὸ τὴν ὀπθοβολῆς μεταλεῖν, μειζόνως ἐκρυπτον ἀλλήλων ἀγνοίᾳ, καὶ δεδότες μὴ πρὸς πνας ἐκπόντες, οἷς ἡ τυραννὶς ἐξῶσα [c] ὠφέλιμος ἦν, ζῶντος Γαΐου κολασθεῖεν ὀφθείσεως γενομένης. ἐπεὶ καὶ ἕτερος ἐπεφοιτήκει λόγος, ὠμιληκέναι μὲ [d] Γάϊον τραύμασιν, ὑ μὲν ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ζῶντα ὑπ' ἰατρικῆς ἐπιμελείας ἐπὶ τὴν ἴασιν ἔρχ). ἦν τε πιστὸς αὐτοῖς [e] ὑθείς, ᾧ καὶ θαρσήσας τὶς γνώμην ἀποφήναιτο τῷ αὐτῷ. ἢ γὰρ φίλος ὢν, ὕποπτος ἐγίνετο εὐνοίᾳ τὴν τυραννίδος· ἢ ὑ μίσει πρὸς ἐκεῖνον χρώμενος, τῷ πρὸς αὐτὸν ὠδαμόθεν εὐνοίᾳ χρωμένῳ [f] διαφθείρειν τὴν ὀπὶ τοῖς λεγομένοις πίστιν. ἐλέγετο δὲ ὑπὸ τινων, οἳ καὶ μάλιστα τοῖς εὐπατρίδαις ἠφάνιζον τὸ εὔθυμὸν τὴν ἐλπίδος, ὑ ἀμελείᾳ κινδύνων γεγονότα, καὶ ἄφεσιν [g] κομιδῆς τῶν τραυμάτων, ὥσπερ εἶχεν ἡματωμένον ὀπὶ τῆς ἀγορᾶς διεκπεσεῖν, καὶ ὑ δημοσίας ἕνεκ). καὶ ταῦθ' μὲ εἰκάζετο βουλήσει τῇ ἀλογίστῳ τῶν θεῶν προθυμένων, καὶ ἐπ' ἀμφότερα δόξῃ τὴν ἀκροάτων λαμβανόμενα· ὑ μὲν τοῦ γε [b] σπέσθαι ἐξέλιπον, δεδότες τοῦ ἐπενεχθησομένου προεξιῶσιν αἰτίαν. ὑ γὰρ [i] ἀφ' ἧς ἐξίοιεν βλάβοιεν γενήσεσθαι πρὸς αὐτοὺς τοῦ κρίσιν, ἀλλὰ ἀφ' ἧς [k] εἰκάζειν θελήσειαν [l] οἵ τε κατηγορήσαντες καὶ ὁ δικάζοντες.

ρζ'. Ἐπεὶ δὲ καὶ πλῆθος τῶν Γερμανῶν ἐπέσχε τὸ θέατρον [m] ἐσπασμένοις τοῖς ξίφη, πᾶσι τοῖς θεωμένοις ἐλπὶς ἦν [n] ὀλέθρου, καὶ πρὸς πᾶσαν ὕπνος εἴσοδον πλοία ἔσχεν αὐτοὺς ὡς αὐτίκα μάλα συγκοπήσοντο. ὁ ἀμηχανίοις [o] τε ἦσαν, ὅτε ἀπέραν θάρσος εἰσφερόμενοι, ὅτε ἀκινδύνων τοῦ Διΐ τὸν ὀπὶ τῷ θεάτρῳ πεπιστευκότες. ἐσπιπλόντων δὲ ἤδη, βοὴ τῷ θεάτρῳ ῥήγνυται καθ' ἱκετείαν τρεπομένη τῶν στρατιωτῶν, ὡς πάντων ἀγνοίας αὐτῷ γενομένης ὑ τῶν βουληθέντων [p] κατ' ἐπανάστασιν, εἰ δή τις καὶ γένοιτο ἐπανάστασις, καὶ τῶν γενησόντων. φείδεσθαι οὖν, καὶ μὴ τόλμης ἀλλοτρίας [q] μηδὲ τῶν ὑδὲν ὑ αἰτίᾳ γενομένων ὑπολαμβάνειν τιμωρίαν, παρέντας ὑ ἐρευνᾶν τῶν πεπραχότων, ὅ,τι καὶ πεπραγμένον εἴη, κελεῦσαι· καὶ οἱ μὲ ταῦτά τε καὶ περαιτέρω μετὰ δακρύων καὶ τύπων προσώπων ὀπιθειάζοντες καὶ πολιτόμενοι, ὁπόσα ἀπεδίδασκεν αὐτοὺς ὁ κίνδυνος ἐκτὸς πλησίον, ὑ ὡς ἄν τις ἀγωνιζόμενος περὶ τῆς ψυχῆς εἶπειεν τί, ἔλεγον. θραύεται δὲ πρὸς ταῦτα τῶν στρατιωτῶν ἡ ὀργὴ, καὶ [r] μετεμέλησεν αὐτοῖς τοῦ ὀπὶ τοῖς θεωμένοις βουλεύματος· ὠμόν τε γὰρ ἦν τοῦτο ὑ ἐ. κ. ἐξ. ἐδόκει, ὅτε τὰς κ. τ. π. τ. Α. ἐ. τ. βωμὸν ἀπρέπετο. [s]

[a] Τιμωρίαν in *Editis Aliiſque.* quod ſane συνέλθοι poſtularet. τιμωρίας in *Vat.* & *Hen.* quod in τιμωρίαν mutavi. in *Epiphanii* verſione, *metuentes ne pœnæ ſuccumberent.* [b] Ita *Voſſ.* προεξορμήσασιν in *reliquis.* [c] Ita diſtinxi. prius erat ὠφιλιμῶ ἦν ζῶντῶ Γαΐῳ, κολασθῆναι &c. [d] Γάϊον inſerui è *Cod. Busb.* & *Epiphan.* [e] In quibuſdam *MSS.* ὠδενὶ ὤν, vel ὠδενί ᾧ. Hic vulgatam lectionem retinui, vocula τὶς poſt θαρσήσας inſerta ex *Epiphanio*, id quod & Cl. *Lowthio* ſuboluit. [f] Διαφθείρειν *Voſſ.* [g] Ita *Busb.* κομιδὴ in *ceteris.* [h] Forſ. ἐξίοιεν ἴσ. [i] Ita placuit reſcribere, auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *quando non qua voluntate diſcederent accuſari poterant aut damnari; ſed quemadmodum vellent accuſatores aut judices.* antea erat, ἐφ' ἧς ἐξιοῖεν. [k] Ἐγκαλέζειν *Vat.* & *Hen.* ἀ pr. m. [l] Ita lego cum Cl. *Lowthio*, favente *Epiphanio* in verſione jam allata. [m] Ἐσπασμένοι *Busb.* [n] Ἀπολέζ *Busb.* [o] Ita *Busb.* & *Epiphan.* δὲ in *ceteris.* [p] Vocem κατὰ inſertam dedi, prout monuit Cl. *Lowthius.* Forſan tamen à *Joſepho* ſubintelligenda relicta erat. τοῖς ἐπαναστάσεσι *Vat.* [q] Παρ' αὐτῶν *Voſſ.* & mox ὠδὶ *Busb.* [r] Sic lego. ὄπιοίς τι in *Editis* & *MSS.* ὄπτω τι conjecerat Cl. *Lowthius.* [s] *Epiphanii* auctoritate ductus μετεμέλησεν reposui. antea erat μετεμελήσατο. [t] Ita *Voſſ.* ὅτε in *Editis Aliiſque.* [u] Ἀπρέπετο *Hen.* qua lectione admiſſa, locum hoc modo refingerem, ὠμὸν τι γὰρ ἦν τοῦτο καὶ ἐ. κ. ἐξ. ἐδόκει, ὅτε τὰς κ. τ. π. τ. Α. ἐ. τ. βωμὸν ἀπρέπετο. [v] Neque loca ſua cuſtodiæ relinquebant, *Epiphan.*

[a] Forſan

μθμοις. τοὺς δὲ μειζόνως ἔπαθον οἱ θεαταὶ, λογισμῷ τε ἀξιώσεως τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐλέῳ τῶν πάθους· ὥστε [a]παρ' ὀλίγον καὶ αὐτοῖς [b]ἥδειν ἐλλειπεστέρους τὸν τῶν κινδύνων ὁμιλήσαντας ἐπαναστασείας, ὧν ἄδηλον ἔτι τὸ συμφορὰν, εἴπερ εἰς τέλος φυλακῆς δύναιτ' ἄν. ὥστε, κἂν εἴ τινες τῶν τοιούτων μισάνθρωπον καὶ μὴ δίκαιον τὸν Γάϊον, ἀφαιρεῖσθαι τὸν ἐπ' αὐτοῦ εὐφροσυνῶν [c]καὶ τὸν χάρας, διὰ ὃ οὐ ῥοπὴν μέγα συναπολυμένου γενέσθαι, τὸ δὲ πιστὸν ὅτι θεῖόν τι μηδέποτε τότε ἐκλεῖπον [d]συνελθεῖν.

ιη'. Ἦν δὲ [e]Εὐάριστος Ἀρροῦντιος τῶν κηρυσσόντων τὰ πωλούμενα, καὶ δι' αὐτὸ φωνῆς τε μεγέθει χρώμενος, καὶ [f]χρήματα τοσοῦτον ἐμπεφορημένος ὅμοια τοῖς Ῥωμαίων πλουσιωτάτοις, δύναμίς τε αὐτοῦ ἣν ἐφ' οἷς ἐθελήσειε φέρουσιν τὴν πόλιν, ἔν τε τῷ τότε καὶ τοῖς ὕστερον. ὅτος ἀλγοῦντα αὐτὸν ὡς οἷόν τε πενθιμώτατον· καί τοι μισῶν τὸν [g]παρ' ὅντινα οὖν ἐχρῆτο τοὺς Γάϊον, ἀλλὰ μὴν χρείαν ἡ διδασκαλία τοῦ φόβου καὶ τὸ κρατηγία τοῦ κερδαινομένου τὴν σωτηρίαν τὸ εἰς ὃ παρὸν ἡδονῆς· πάντα κόσμον ἐπιτηδεύσας, ὡς ἄν τις ἐπὶ τοῖς τιμιωτάτοις παρεσκευάσατο ἀπολωλόσιν, [h]ἀποσημαίνει τοῦ Γαΐου τὸν θάνατον ἐπὶ τὸ θέατρον παρελθών, καὶ ἔπαυσε τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ πλέον ἀγνοίᾳ συμφερόντως τῶν γεγονότος. ἤδη δὲ τοῦ [i]σήλας Ἀρροῦντιος περιῶν, ἀνακαλῶν τοὺς Γερμανούς, καὶ οἱ χιλίαρχοι σὺν αὐτοῖς κελεύοντες καταπήλαι τὸ σίδηρον, καὶ ἀφανίζοντες Γαΐου τὸ τελευτήν. τοῦτο [k]καὶ σαφέστατα ἔσωσε τοὺς ἐν τῷ θεάτρῳ συνειλεγμένους, καὶ πάντας, [l]οἳ καὶ ὅπως οὖν τοῖς Γερμανοῖς ἐντύχοιεν. ἐλπίδος γὰρ αὐτοῖς [m]γενομένης, ἔμπυον κεῖσθαι τὸν Γάϊον, [n]οὐκ ἔστιν ὅτου κακοῦ ἂν ἀπέσχον. τοσοῦτον ἐπιείσθησαν αὐτοῖς εὐνοίας τὸ πρὸς αὐτὸν, ὡς καὶ μὴ ἐφ' ἑαυτοὺς ἀπολωμένου τὸ ψυχῆς κτήσασθαι τὸ ἀνεπιβούλευτον αὐτοῦ [o]τοσαύτῃ δυσχερείᾳ μὴ συνεσόμενον. [p]παύονται δὲ τῆς ὀργῆς μικρότερον εἰς τὴν τιμωρίαν, μαθήσεως σαφοῦς γενομένης αὐτοῖς ὅτι τῇ πλάτῃ [q]Γαΐου, ἀφ' ἧς τε ὁ εἰς ἀχρεῖον ὁρμὴν ἐξαίφνης ὁ τρόπος τοῦ εὐνοίας, ὡς ἀμείψασθαι αὐτοὺς ἀπολωλότος, καὶ δεῖν μὴ περαιτέρω τῆς ὕβρεως χρωμένων ὀργὴν γένοιτο τοῦ τὸ βουλῆς, ἔνθα εἰς ἐκείνην τρέπεται ὁ κράτος τοῦ ὀργιλοπαθέστατος ἄρχοντος. καὶ [r]εἰ μὴ Γερμανοὶ [s]εἰ καὶ μόλις, ἀλλ' ὅτι ἐπαύσαντο λύσης τὸ ὀργὴ Γαΐου τῷ θανάτῳ καταλαμβανομένης αὐτούς.

ιθ'. Χαιρέας δὲ, σφόδρα γὰρ [t]περὶ Μινυκιανῷ ἔδεισε μὴ ἀλλοφανεῖ μανίᾳ τῶν Γερμανῶν ἐπέσοιτο, ἕκαστόν τε τῶν θρασυτάτων [u]μετῄει, προμηθείας τὸ σωτηρίας αὐτῷ δεόμενος, καὶ μὴ ἀπολώλοι πολλὰ ἐξέτασιν ποιούμενος. καὶ Μινυκιανὸν μὲν καὶ Κλήμεντα, ἀνάγει γὰρ ὀπὶ τοῦτον, [u]μεθ' ἑτέρων, πολλῶν μεθ' ἑτέρων συγκλητικῶν διαμαρτύρηται τῇ θρά-

moti erant ſpectatores, cum & virorum dignitatem ſecum reputarent & eorum quæ paſſi ſunt miſeratione tenerentur: adeo ut parum abeſſet, quo minus præſentium periculorum metus illis incuteretur, quibus in incerto erat ſi quo tandem modo calamitatem evitare poſſent. Quo factum eſt, ut iis, qui Cajum libenter meritoque oderint, auferrentur lætitia & gaudium, quibus *alioqui* ex eo *mortuo* afficerentur: quod in eo fere erant ut vitam amitterent, nec ulla ejus conſervandæ ſpes fida & firma alicubi effulſit.

18. Erat autem *quidam* Euariſtus Arruntius rerum venalium præco, adeoque magna & canora voce, qui Romanorum ditiſſimos opibus æquabat, quique in quibuſcunque voluerit plurimum in civitate pollebat, tam eo tempore quam poſtea. Ille, cum ſeſe ad luctum quam maxime compoſuiſſet, (quamvis enim Cajo erat omnium infenſiſſimus, præſenti tamen voluptati præferebat ea quæ docuit timor, ſuggeſſitque aſtutia quærendi ſibimet incolumitatem) lugubri ſumpto apparatu, uti mos eſt in cariſſimorum deſiderio, in theatrum progreditur, mortemque Caji denunciat, non paſſus multitudinem diutius in ignoratione eorum verſari quæ acciderant. Deinde columnas etiam circuibat Arruntius, & milites inclamabat, ſimulque cum eo tribuni, jubentes gladios recondere, & Caji interitum eis ſignificantes. quæ res manifeſto ſalutem illis attulit qui in theatrum convenerant, cunctiſque qui in Germanos quomodocunque inciderent: nam dum ſpes illis facta erat Cajum adhuc vivere, à nullo abſtinebant maleficio. Tantum ſuperfuit illis erga ipſum benevolentiæ, ut contenti fuiſſent vel vitam ſuam amittere, ſi modo potuerint illum ab inſidiis immunem præſtitiſſe, & à gravi adeo calamitate liberaſſe. Cum autem certiores facti eſſent de morte Caji, ſtatim deferbuit impetus quo in vindictam ferebantur, tam quod minime in rem ſuam cederet ſui in illum animi promptitudinem oſtendiſſe, mortuo eo qui gratiam illis relaturus eſſet, quam quod timerent, ne in eos injurias facere pergentes animadvertatur à ſenatu, ſi ad ipſos ſumma rerum adminiſtratio perveniret. Atque adeo Germani quidem, licet ægre, à rabie ceſſarunt, quæ in eos invaſerat ex morte Caji.

Arruntius in theatro Caji interitum proclamat.

Germanorum militum rabies ſedata.

19. Cæterum Chærea, de Minuciano valde ſollicitus, ne periret in Germanos furentes incidens, & ſingulos militum adiens orabat eos atque obſecrabat, ut illius ſalutis rationem haberent, & ipſe diligenter inquirebat ne forte interiiſſet. Et Clemens quidem Minucianum, ad ipſum adductum, dimittit, cum multis aliis ſenatoribus facti juſtitiæ honeſtatique teſtimonium

Chærea de Minuciano ſollicitus.

a Forſan παρ' ὀλίγον in textum irrepſerit, utpote oræ appoſitum ad interpretamentum phraſeos ἐδὴν ἐλαττοῦσθαι. b Ἐλαττοῦσθαι τὸν κίνδυνον ἐν. *Busb.* c Illud καὶ inſertum dedi, & mox ante τότε delevi, ſenſu ita poſtulante, meque id monente Cl. *Lowthio.* d Ita *Voſſ.* παρελθεῖν in *cæteris.* e Ita reſcripſi. εὐάρεστος Ἀρούντιος in libris omnibus *Græcis Latiniſque.* Erit forſan qui malit, εὔ ἄρεστος aut εὐάρεστος facile princeps. f Sic *Herodiano* l. 1. c. 2. πλούτου ἐξοχαί. *Epiphanius* vertit, *indutus veſtibus diverſi coloris ad inſtar nobilium Romanorum*, ac ſi legiſſet, ἐσθῆσιν πολυχρόα ἐξοχαῖς πλήθους ὁμοῖα τοῖς Ῥωμαίων ἐπιφανεστάτων. g Παρόντων ἐν in *Editis Aliiſque.* παρ' ὃν τιν' ἂν *Busb.* h Θρόνων ἀποσημαίνει legit *Busb.* i Ita *Hen.* & *Epiphan.* qui vertit, *deinde ſtatuas etiam Arruntius & loca ſingula circuibat.* στήλας in *Editis Aliiſque.* εἰκόνας *Busb.* k Καὶ omittit *Busb.* & commode abeſſe poteſt. l Οἵαξ ἂν τοῖς *Busb.* οἳ καὶ ὅπως ἂν *Hen. Voſſ.* & *Vat.* m Οὐκ ἴσην *Vat.* & *Hen. à pr. m.* n Ita ex conjectura lego. antea erat καὶ τοσούτῃ δυσχερείᾳ συνεσόμενον. Si quis συνεχόμενον malit, per me licet. o Παύονται ἡ δὲ ὀργὴ τοῦ, μαθήσεως *Busb.* & *Hen.* p Γαΐου inſertum dedi, fretus auctoritate *Cod. Busb.* & *Epiphanii.* q Σωτηρίας *Vat.* & *Hen. à pr. m.* r Voculas εἰ μὴ non agnoſcunt *Hen. Vat.* & *Voſſ.* ſ Illa εἰ καὶ μόλις addidi è *Cod. Voſſ.* mox ἀπ' εἰ ϵ ϲπαῦσαν ἐπαύσαντο mendoſe in *Vat.* & *Hen. à pr. m.* t Ita lego. περὶ Μινυκιανῷ in *Editis* & *MSS.* u Μέτ᾽ εἰ πρ. in *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Antea, μεθήσει π. μ. ἀ. συγκλητικῶν δ.

nium perhibens, virtutique illorum qui illud in animum induxerant, idemque exſequi minime dubitarunt: "nam *ita* fere eſſe tyrannos *dicebat*, "ut ſe efferant voluptati habendo injuriarum "licentiam, haud vero inde felicem ſortiri vi- "tæ exitum, ut qui bonis omnibus inviſi in "ejuſmodi incidant calamitatem qualis Cajo "contigit, qui ante ſeditionem ortam confla- "tamq; conſpirationem ipſe ſibimet factus eſt "inſidiator, atque non ferendis injuriis legum- "que contemptu in cauſa erat aliis quod ex "amiciſſimis hoſtes evaſerint, & nunc qui- "dem eos haberi Caji interfectores, re autem "vera ipſum à ſemet peremptum jacere.

20. Tum vero etiam è ſedibus in theatro ſurrectum eſt, quique intus erant in acerbos inciderunt tumultus: utpote quod ſeſe foras proripere certatim feſtinarent. In cauſa autem *Alcyon medicus.* erat Alcyon medicus, correptus *à nonnullis* quaſi ut quoſdam vulneratos curaret, dimittenſque qui cum eo erant, ſpecie quidem ut ea peterent afferrentque quibus opus eſſet ad medicinam fauciis adhibendam, re autem vera ut ab imminente periculo *longius* abeſſent. At interea ſenatus in curiam convenit, populuſque in foro, ubi comitia haberi ſolebant, congregatur, & interfectores Cæſaris perquirere cœperunt; populus quidem acriter, ſenatus vero tantum in ſpeciem. Aderat autem & Valerius Aſiaticus, vir conſularis. is pro- *Valerii Aſiatici vox libera & honeſta.* greſſus in medium tumultuantium, & indignantium quod laterent qui imperatorem interfecerant, cum multi eum cupide interrogarent, quinam eſſet qui facinus patraverat, utinam ego, exclamat. Quin & conſules edictum propoſuerunt, Cajum *graviter* accuſantes, populumque qui aderat militeſque domum ſe recipere jubentes; dum populo quidem ſpem magnam remiſſionis *onerum* facerent, militibus vero præmiorum, ſi conſuetum ſervarent ordinem, ab omni maleficio abſtinentes. nam metus erat, ne, illis exaſperatis, clade aliqua urbs multaretur, ſi ad rapinas *faciendas* & templa ſpolianda ſe verterent. Jam enim convenerat omnis ſenatorum multitudo, maximeque ii qui cædi erant conſcii, magna cum audacia animique elatione, quaſi jam penes ipſos eſſet rerum ſumma.

ξει [a] συμμαρτυρῶν, ᾗ ἀρετλιὼ τοῖς ὀπτθυμημένοις καὶ πεῴασεν μὴ ἀποδιδεμιακόσι· "τυραννίδα γὰρ [b] εἰς ὀλί- "γοι μὲ ἐλθεῖν ἡδονῇ δ' ὑβρίζειν ἐπαρθείς, εὐτυχεῖς δὲ ὄκ "ἄρα ποιεῖσθ τὰς ἀπαλλαγὰς δ' βίᾳ, μίσει τ ἀρετῆς "πρὸς αὐτλιὼ χρωμένης, ἀλλὰ μὴ τοιαύτης δυσχίας, "ὁποίᾳ δὲ Γάϊον συνελθεῖν, πρὸ τ ἐπαναςάντων ᾗ συντε- "θνάναι τ' ὀλίθρον αὐτὸν ὀλίβυλον αὐτῷ γιόμενον, ᾗ δι- "δάξασθαι, οἷς [c] ὑβρίζειν ἀφόρητος ἦν ἀφαιρίζειν δ' νόμυ τ "πεῴνοιαν, πολέμῳ πεῴς αὐτὸν χρῆσθ τὸς φιλτάτυς, "καὶ τῷ λόγῳ μὲ εἶ) τύτυς οἱ ἀπρήξαι Γάϊον, ἔργῳ δὲ "αὐτὸν ὑφ' ἑαυτῦ κεῖσθαι διαλελότα.

κ'. Ἤδη δὲ καὶ ὁ θέατρον [d] ἐξανίςατο τ θάκων, καὶ ταραχὴ πάνυ πικρὰ ἐγένοιτο τ εἴσω. αἰτία δ' λῷ δ πεῴθύμως ἀφαιρεθομένυ τ θεατῶν [e] Ἀλκύων ὁ ἰατρὸς, συναρπασθεὶς ὡς ὅτι θεραπεία πᾶσι τραυμασι, ἐκπέμ- ψας δὲ τὺς συνόντας, λόγῳ μὲ ὡς ᾗ μετελευσομένυς ὑπό- σα εἰς τ ἴασιν τοῖς τραυματίαις πεῴσφορα, ὁ δὲ ἀληθὲς, ὡς ἀπίσωτο κινδύνυ δ' κατειληφότος. ἐν τύτῳ δὲ βυ- λῆς τε ἅμα συνόδος, καὶ ὁ δῆμος, ἦπερ καὶ εἰώθασιν ἐκ- κλησιάζειν ὅτι τ ἀγορᾶς καθαρᾶς, [f] ἐζητήσαν τ σφα- γέων τ Γαΐυ ἦσαν· ὁ μὲν δῆμος, καὶ πάνυ [g] σκθύμως, δοκεῖν δὲ καὶ ἡ βυλή. [h] καὶ λῷ γὰ Ασιατικὸς Οὐαλέ- ριος ὑπατικὸς ἀνὴρ, ἥτος [i] ὅτι τῶν δήμων καταρᾶς ἐρυ- βρίνετο, [k] καὶ ἐν δευτέῳ πθημένων ὅ ἐπι λανθάνων τ τ αὐτοκράτορα ἀπεκλαιότων, ἐπεὶ πεῴθύμως πάντες αὐ- τὸν ἤρετο, τίς ὁ πεῴξας τυγχάνει, εἴθε γὰ ἔγωγε, φησί. [l] καὶ πρόθυμον δὲ καὶ οἱ ὕπαῖοι ἀφίγραμμα, Γαΐυ μὲν κατηγορίας ποιύμενοι, κελεύοντες δὲ τῷ [m] τότε δήμῳ καὶ τοῖς στρατιώταις, ὅτι τὰ αὐτῷ ἀπείναι· τῷ μὲ δή- μῳ, πολλὴν ἀνέσεως ἐπαγγελλόμενοι ἐλπίδα, τῷ στρα- τιωτικῷ δὲ τιμῶν, εἰ σὺν κόσμῳ μείνειαν τῷ εἰωθότι, μηδὲν ὑβρίζειν ἐκβιαζόμενοι. δέος γὰ λῷ μὴ ἐκβιασάντων ἀπο- λαύσειε δ' κακῶ ἡ πόλις, κατ' ἁρπαγὰς αὐτῷ ᾗ συλή- σεις τ ἱερῶν [n] τρεπομένων. ἐφθάκει δὲ ἤδη τ βυλευτῷ ὅ πᾶν πλῆθος [o] συνειλεγμένον, καὶ μάλιςα ⓘ δ' Γαΐυ [p] συνόντες τ φόνυ, δεδίσει τε ἤδη χρώμενοι [q] ᾗ σὺν [r] φρο- νήματι μεγάλῳ ὄντες ὡς εἰς αὐτὺς ἀναχωρήσαν [s] ἤδη τ πεῳγμάτων.

II. CAP. II. ΚΕΦ. β'. β'.

Quomodo ſenatores pro populari republica contendebant, milites vero pro regio imperio. De cæde uxoris filiæque Caji, & de Caji ingenio & moribus.

Ὡς οἱ βυλευταὶ δημοκρατεῖσθαι ἔκρινον, οἱ δὲ στρατιῶται μοναρχεῖσθ. ὧδε σφαγὴς Γαΐυ γυναικὸς ᾗ θυγατρὸς· οἷός τε λῷ Γάϊος τὸ ἦθη.

Claudius è domo extractus. DUM ita ſe res haberent, repente Claudius è domo extrahitur. Milites enim eódem congreſſi, cum ul-

ΕΝ τύτῳ δ' ὅτων τ στρατῷ, ἁφίδιον ἁρπάζε) Κλαύδιος ἐκ τ οἰκίας. οἱ γὰ στρατιῶ), συνόδᾳ γενο- μένης

a Ita in *Editis Aliiſque.* μαρτυρῶν *Bunb. & Gall.*. b Εἰς ὀλίγον μὲν ἐλθεῖν legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *tyrannidem dicens ad nihilum fuiſſe perductam, eo quod injuriarum voluptate fuerit elevata.* Fuit cum legerem, οἷς ὀλιγοχρόνιον μὲ ἐλθεῖν, aut οἷς ὀλί- γον μὲ ἐνθεῖν, aut ἐνίοτον. c Ita *Voſſ.* ὑβρίζειν in *cæteris.* d Ἐξαναςὰς τ θυλάκων, ⓒ ταραχὴ πάνυ πικρὰ in *Editis Aliiſque.* ἐξανίςατο τ φυλάκων, ⓒ ἀρχὴ πάνυ πικρὰ ἐγένετο τ πᾶν ὅσον *Vat. & Hen. d pr. m.* & ſimili fere modo legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *jam ergo ſurgebant de theatro cuſtodiæ, quæ principio perniciosæ fuerant, quando omnes abſcedere feſtinabant.* Quæ cum parum ſibi conſtent, ignoſcat lector quod reſcripſerim, ἐξανίςατο τ ἴσιον. e Ita *Voſſ.* & *Epiphan.* Ἀρχίων in *cæteris.* f Ἐπὶ ζη- τήσει *Bunb.* g Ita in *pleriſque libris.* εὐθύμως in *Edit. Gen.* h Ἦν ὁ καὶ *Ar. Bunb.* i Ita *Bunb.* ἐπὶ τ δήμυ in *Editis Aliiſque.* quæ lectio mox poſtularet ἐρυβρίνετο. k Ita *Bunb.* καὶ δευτέῳ πθημένων τὸ ἐπιλανθάνον τ αὐτοκράτορα ἀπεκτονόντων, vel τ ἀπεκτο- νόντων. Quod bene ferri poteſt, ἀπεκτονόντων mutato in ἀπεκτονόντας, vel τὸς ἀπεκτονόντων, prout conjecerat Cl. *Lowthius.* δευτέ πθημένων τὸ ἐπιλανθανόντων τ αὐτοκράτορα ἀπεκτονόντων *Vat. & Hen.* l Illud καὶ abeſt *Bunb.* & *Voſſ.* m Τότε non agnoſcunt *Bunb.* & *Voſſ.* n Τρεπομένων ſolus *Bunb.* o Ita *Bunb.* & *Vat.* συνειλεγμένον in *cæteris.* p Perperam συνειλῆντες *Voſſ. Vat.* & *Hen. d pr. m.* q Κὰν in pleriſque *MSS.* r Ita in *Editis*, *Bunb.* & *Voſſ.* καθαρεύσμασι *Vat. Hen.* & *Epiphan.* ſ Sic *Bunb.* δὴ in *cæteris.* t Ita *Bunb.* δὴ in *reliquis.*

a Iterum

μένης [a] αὐτοῖς ἀλλήλοις, καὶ αὐτοῖς λόγοι δίττοις περὶ τῶν παντίων, εἶναι δημοκρατίαν ἀδύνατόν τε [b] ὂν ἐγκρατῆ τοσούδε ἄν που γενέσθαι πραγμάτων, ἐξαριθμήσαντί τε ὅτι ἐπ' ἀγαθῷ τῷ αὐτοῖς [c] γενήσεται ἡ ἀρχή, εἴτε τὸν [d] ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καταλήξοντα ἡ ἡγεμονίαν, εἰς πάντα λυσιτελῆ· αὐτοῖς εἰ μὴ ἡ συναρμοῦσα τὴν ἀρχῆς κατάστασιν ἔλαττον εἴη ἔχειν, ἀκρίτων ἔτι ὄντων τὴν παραγωγήν, ἡγεμόνα αἱρεῖσθαι Κλαύδιον, [cc] πατρικά τε ἄντα ὑπὸ πειθοῦς, καὶ τὴν εἰς τὴν βουλὴν συλλεγομένην εὐθὺς ὕπνος ὑπὸ [e] ἀξιολογώτερον, προγόνων τε ἀρετῇ, [f] καὶ τὴν κτῆσιν τὴν παιδείας μεμελετηκότα, [g] καὶ ξαλήντα εὐξυμφόρως πρόσωπόν τε τὸ αὐτοῦ, καὶ [h] ἀμείψασθαι δωρεᾶς. Ταῦτα διενοοῦντό τε, καὶ ἔπραξαν ὡς τοῦ θεοῦ χρῆμα. ἥρπασε μὲν δὴ Κλαύδιον [i] ἀπὸ τῆς φρατρικῆς. [i] Γναῖος δὲ Σέντιος Σατορνῖνος, καὶ τοι πεπυσμένος τὴν Κλαυδίου ἀρπαγήν, καὶ ὡς [k] βεβιασμένος τὴν [k] ἀρχὴν ἄκων μὲν δοκῶν, τὸ δὲ ἀληθὲς καὶ βουλόμενος τῇ αὐτῇ, καταστὰς ὅμως τῶν συγκλήτου, καὶ μηδὲν καταπλαγείς, [l] ἀλλ' ἥρως τε καὶ γενναίως ἀνδρῶσι παρεπόντως ποιοῦσι παραίνεσιν, τοιάδε λέγων.

β'. "Εἰ καὶ ἄπιστον, ὦ [m] ἄνδρες Ῥωμῖται, ἀφ' ὅτου "χρόνῳ πολλῷ ἦκεν ἀνέλπιστον ὄντα ἡμῖν, ἀλλ' οὖν "ἔχομεν γε ἐλευθερίαν τὴν ἀξίωσιν, ἄδηλον μὲν ἐφ' ὁπό- "σον [n] διατενοῦμεν, καὶ γνώμῃ θεῶν, οἳ ἐκάστοις αὐ- "τὴν, ὡμοίωσαν, [o] διαρκέσουσι δὲ ἐφικέσθαι, καὶ εἴπερ ἀφαι- "ρεθείημεν αὐτῆς, εὐδαιμονίᾳ συναγάγοιεν. ἐκεῖνα γὰρ ἡμῖν "μόνα δίκαια τοῖς ἀνθρώποις, ἃ τῇ τε ἡμῶν φύσει προσ- "τέτακται τοῖς ἄνθρασι, καὶ ὧνπερ ἡ ἐλευθερία "ἡμᾶς [p] ἐγκύσασα αὐτῆς· καὶ ἐπὶ μὲ ἐς πᾶν τὸ αἰῶνος "τὸ ἔθνος ἀξιωμάτων τὴν ἄδειαν αὐτῆς. ἀφαιρῶσι δ' "εἰ γένοιτο ἡ ἤδη ἡμέρα τοῖς τε παντέροις ἡμῶν, καὶ ὅσοι "γεηράκαμεν. αἰσὶν [q] ὑπολιπόμενοι τοῖς πρεσβυτέροις, [r] ἐὰν "τῇ ἀφαιρῶν αὐτῆς οἱ ἡμέτερα γεγένηται [s] μεμιγμένοι· "τοῖς δὲ νεωτέροις παράδειγμα ἀρετῆς [t] κεκοσμημένοις ἀξι- "ῶν ἀνδρᾶσι τοῦδε ἀφ' ὧν γεγόναμεν. νῦν δὲ [u] δὴ καὶ "ἡμῖν, ὡς τὴν ἄρτι ἔσχεν, οὐδὲν ἀνεργάστατον εἴη ἔτι "ζῆν μὴ ἀρετῆς, ἣ μόνη ἀκριβοῦσα τὸ ἀνθρώπειον δ "ἐλεύθερον. ἐγὼ γὰρ τὰ πολλὰ ἤδη ἐκεῖ ἀπεληλυθὼν, "εἰς δὲ ὄψιν [v] ἡμέτερος γεγόμην, εἴων κρεῖσσ τοὺς πολίτας

tro citroque de rebus gerendis fermonem habuiſſent, fieri non poſſe cotaperiebant, ut populus ſufficeret tot tantiſque negotiis ſuſtinendis, nec è re ſua fore ut penes ipſum eſſet imperium: & ſi quis eorum, ad quos redierat rerum ſumma, factus eſſet imperator, ſibi id magnum in malum cedere, ut qui nihil opis & auxilii eò contulerant. optimum itaque eſſe, cum nondum de rebus aliquid decerneretur, principem eligere Claudium, & defuncti patruum, & nemini eorum, qui in ſenatum conveneranr, dignitate non præferendum, ſive natalium claritatis, ſive inſtitutionis *ſuæ* ratio haberetur; quique factus imperator eos pro meritis honore afficeret & muneribus proſequeretur. Statim ac iſta in animum induxerant, ea perfecerunt. quippe Claudius quidem à militibus *paulo poſt* fuerat abreptus. At Cn. Sentius Saturninus, quamvis iſtud de Claudio fama acceperat, quódque imperium quaſi invitus quidem ſibi vindicarit, re autem vera ſponte & voluntate ſua, in ſenatorum tamen conſeſſu ſurrexit, nihilque attonitus hortationem, viris ingenuis & fortibus accommodatam, adhibet hujuſmodi verbis. *Militum pro Claudio ſtatus.*

2. "Etſi pro incredibili *habeatur*, Quirites, "utpote quòd præter omnium ſpem nobis oblatum ſit poſt tam longum temporis ſpatium, tamen libertatem, incertam quidem "quamdiu duratura ſit, & in deorum, quorum "munus eſt, poteſtate ſitam; ſed quæ ſatis "in ſe habet ad nos exhilarandum; & ſi de "ea deliberemus, nonnihil *tamen* ad felicitatem conferet. nam & una hora viris bonis & honeſtis ſufficit, ſi cum mente integra "acta ſit in patria libera, & legibus, quibus "olim floruit, adminiſtrata. De priore libertate, utpote ante me natum amiſſa, nihil memorabo: præſentis autem inſatiabili cupiditate flagrans, illos beatiſſimos exiſtimabo "quibus contigit in iſta gigni & inſtitui, proximumque poſt Deos *immortales* honorem "illis habendum, qui fecerunt, ut, ſeſo licet "& hac demum ætate, illam guſtaremus: atque utinam in perpetuum ſalva maneat & incolumis. Nobis autem, juvenibus æque ac ſenibus vel hæc dies ſufficiat. ſenioribus ævum habebitur, ſi bonorum libertatis particeps facti deceſſerint: junioribus vero documento erit virtutis, quæ viris iſtis in emolumentum ceſſit, à quibus prognati ſumus. "Nunc itaque & nobis in præſens nihil prius "eſſe debet & antiquius quam cum virtute vivere, quæ ſola hominibus libertatem parit "conſervatque. Ex iis enim quæ olim facta "erant auditione accepi, quibuſq; ipſe interfui "ſatis intellexi, quantum malorum in civitates "invexerint *Cn. Sentii Saturnini oratio contra Tyrannidem.*

[a] Iterum cum *Cod. Bunb.* αὐτοῖς in *Editis Aliiſque.* [b] Ὃν ἀρέτῃ *Bunb. & Voſſ.* [c] Sic *Bunb.* γενήσεται vel γενῆται in *ceteris.* [cc] Πατρικά τε in *libris.* [d] Τὸν ἐφ' ἑνὸς χρόνου *Vat. Voſſ. & Bunb.* [e] Ἀξιολογώτατον *Bunb.* omiſſis ἐδόκει ἢ τινος ὄντ. [f] Καὶ κατ' αὐτῶν τὴν π. *Vat. & Voſſ.* [g] Καταμηδὲν γὰρ αὐτοῦ. *Bunb.* [h] Ἀμείψασθαι *Bunb. & Hen.* [i] Sic lego. Γναῖος δὲ Σέντιος Σατορνῖνος in *Editis* omnibus. νιος ὢν ὁ Σέντιος *Gall.* νιος ὁ Σέντιος *Vat.* νιος ὢν ὁ Σατ. *Bunb.* [k] Ita *Bunb.* ἀρετῆς in *ceteris.* nullo plane ſenſu. [l] Eo modo *Bunb. & Vat.* ἀλλ' ἥρως τε γενναίως in *reliquis.* [m] Illud ἄνδρες à *Cod. Bunb.* [n] Διατενοῦμεν *Voſſ.* [o] Διαρκέσουσι δὲ ἐφικέσθαι μὲν αὐτῆς εὐδαιμονίᾳ συναγάγοιεν in *Editis Aliiſque.* [p] Sic *Voſſ.* ἐ in *reliquis*: & mox αὐθωμοσίαν *Gall.* [q] Καὶ ᾧ ὑμῖν ὑπολιπόμενοι *Voſſ. Vat. & Hen. à pr. m.* [r] Ita diſtinguo. prius erat, ἐὰν τοῦ τῇ ἀφαιρῶν ἡμέτερα. [s] Παραλαμβάνων in *Editis.* συνλαμβάνων *Hen. à pr. m.* παραλαμβάνων *Vat.* quod in textum recepi. [t] Ita cum *Cod. Voſſ.* μεμιγμένοις τὸ αἰδοῖς in *Editis Aliiſque.* [u] Ἐμοὶ δὲ ἡ *Hen. à pr. m.* [v] Μείζους *Hen.* [x] Γέγονεν *Vat. Voſſ. & Hen. à pr. m.* [y] Præteritum perfectum pro præſenti. de quo *M. Capell.* in *Append. ad Scr. al. de Dial. Act.* p. 142. [z] Ita ex conjectura. διὸν ὑπ. ὁ. ἐν ἡμ. γεγένηται μεμιγμένοι in *Editis & MSS.* [a] Ὑπολιπόμενοι τοῖς δὲ *Hen. à pr. m.* μεταμιῶν μέρος τι ἐν τοῖσδε *Vat.* [b] Ita, vel καθοσιώσας, legendum cenſui. κατασκευάσας ἀγαθὸν in *libris* omnibus. [c] Ἦλθ' *Voſſ.* [d] Fortaſſe ἀμείλικτον. [e] Ita ex *MSS.* εἶον in *Editis.*

"invehant tyrannides, omni virtuti obſtando,
"& magnanimis libertatem auferendo, homi-
"neſque ad adulationem & metum inſtituen-
"do, dum res non ex ſapienti legum cautione,
"ſed ſuo ex arbitrio adminiſtrant. Ex quo
"enim Julius Cæſar in animum induxit po-
"puli poteſtatem tollere, legumque ratione
"inſuper habita & violata, rempublicam per-
"turbavit, jure ſuperior factus, ſuiſque cupi-
"ditatibus ſerviens, nihil quicquam malorum
"eſt quo non attrita fuerit civitas, omnibus
"certatim id agentibus, qui ei in imperium
"ſucceſſerunt, ut patriam conſuetudinem abo-
"lerent, & urbem, quoad ejus fieri potuit,
"fortibus & generoſis civibus exhaurirent;
"quod exiſtimarent hoc ad ſuam facere ſecu-
"ritatem, ſi cum hominibus verſarentur vitio-
"ſis & flagitioſis, & eorum, qui virtute præ-
"ſtantiſſimi haberentur, non ſolum ſpiritus
"deprimerent, ſed & in univerſum eos exitio
"addicerent. Quorum omnium, etſi multi fue-
"rint numero & intolerandam oſtenderint mo-
"roſitatem in imperio exercendo, unus Cajus,
"hodie vita defunctus, plura quam cæteri
"omnes atrocia facinora edidit, non in cives
"ſolum ſuos, ſed etiam in cognatos pariter &
"amicos indomitam laxando iracundiam;
"omnibus ſine diſcrimine graviora etiam ma-
"la inferens, ut injuſtas pœnas exigeret, iræ
"immanitate efferatus in deos ſimiliter ac ho-
"mines. Tyrannis enim non ſatis eſt volu-
"ptatem ſibi acquirere, etiam cum injuriis
"conjunctam, neque fortunas *aliorum* vexare
"& uxores; ſed id præcipue in lucris ponunt,
"inimicorum totas *è vivorum numero* extur-
"bare familias. Omnes enim liberi pro inimicis
"habentur à tyrannis: quorum benevolentiam
"ne ii quidem ſibi conciliare poſſunt, qui patien-
"ter accipiunt quicquid perpeſſi ſunt. Etenim
"conſcii ſibi quam multis malis nonnullos op-
"preſſerint, utque illi magni animi deſpicien-
"tia & contemptione fortunam *adverſam* fe-
"runt, ipſi, ut quos ſua latere nequeant ma-
"leficia, ita demum ſecuritatem ſuſpicione
"vacuam ſibi pollicentur, ſi illos poſſint omni-
"no tollere. Itaque ejuſmodi malis levati, nul-
"lique poteſtati niſi quæ veſtra eſt obnoxii,
"quod genus adminiſtrationis reip. quam ma-
"xime valet & ad præſentem concordiam, &
"ad futuram incolumitatem, & ad propriam
"civitati bene conſtitutæ gloriam, debetis ſin-
"guli providere quod in commune conferat,
"aut è contra etiam, ſi cui diſpliceant quæ
"ante conſulta erant & proviſa, ſententiam
"proferre, idque ſine omni periculo; quod
"ejuſmodi dominus *vobis* non præſit, cui impu-
"ne licebit civitatem lædere, eoſque qui *libe-*
"*re* ſententiam dixerint arbitratu ſuo è me-
"dio tollere. Atque nuper tyrannidi nihil ma-

"ἀναπίμπλασιν αἱ τυραννίδες, καλύουσαι μὲ πᾶσαν ἀρε-
"τὴν, καὶ ὃ μεγαλόφρονος ἀφαιρούμεναι ὃ ἐλεύθερον,
"κολακείας δὲ καὶ φόβου διδάσκαλοι καθιςάμεναι, ἀφ' ὧ
"τὸ μὴ ὅτι σοφίᾳ τ νόμων, ἀλλ' ὅτι τῇ [a] ὁρμῇ τῶν
"ἐφεςηκότων [b] καταλείπει τὰ πράγματα. ἀφ' ὧ
"γὰρ Ἰούλιος Καῖσαρ φρονήσας ὅτι καταλύσει τῆς
"δημοκρατίας, καὶ ἀφαιρήσεται τὸ κόσμιον τῶν
"νόμων τὴν πολιτείαν [d] διετάραξε, [e] χρείαν μὲν τῆ
"δικῇ γενόμενος, ἧττον δὲ τῆ [f] καρδίαν ἐνδιδοὺς αὐ-
"τῇ κομᾶν τ, [g] οὐκ ἔστιν ὅ,τι τῶν κακῶν ὐ διέλιπε
"τὴν πόλιν, φιλονικήσαντες πρὸς ἀλλήλους ἅπαντων
"οἱ [h] ἐκείνῃ ἀφιγμένοι τῆς ἀρχῆς κατύχησαι, ἐπ' ἀφα-
"νισμῷ τοῦ πατρίου, καὶ ὡς ἂν μάλιςα τὸν πολιτικὸν
"ἐρημίαν τοῦ γενναίου [i] καταλείποιεν, ἀφ' ὃ ἄνεσθαι
"πρὸς ἀσφαλείας [ει] τῆς αὐτῶν τὸ κινδύνους ἀνδρα-
"σιν ὁμιλεῖν, καὶ τὸν ἀριτῇ πρόσχυσι πεπισευμένον ὐ
"μόνον ὑφαιρεῖν τι τοῦ αὐχήματος, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν
"[k] ὅτι ψηφίζεσθαι αὐτῶν τοῖς [l] ἀληθέσι. ὧν ἁπάντων,
"ἀριθμῷ τε πολλῶν ὄντων καὶ βαρύτητα ἀνύπισον ὅτι-
"δεξαμένων καθ' ἃ ἕκαςος ἦρξεν, εἷς ὢν ὁ Γάϊος ὃ
"σήμερον τεθνεὼς, [ll] πλέον τι πάντων δεινὰ [m] ἀπέδει-
"ξεν, ὐ μόνον εἰς τοὺς συμπολίτας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς
"συγγενεῖς καὶ φίλους ἀπαίδευτον τὸν ὀργὸν [n] ἐπαφιείς,
"ὁμοίως τοῖς ἄπασι καὶ μέζω κακὰ ὀνησόμενος
"ἀδίκως τὸν τιμωρίαν εἰσπράσσεσθαι, ὀργὸν ὁμοίως
"εἰς τε ἀνθρώπους ἐξαγριώσας καὶ θεούς. τυραννίδι γὰ
"ὐ [o] κερδαίνεσθαι τὸ ἡδὺ ὐδὲ μὴν ὕφεσις [p] ὀπορχή-
"των, ὐκ εἰς τὰ νόμιμα λελυπῆσθαι καὶ ταμιεύ-
"σιν, ἀλλὰ τὸ πᾶν κέρδος ὀκ τῇ πανοπλσίᾳ δυσχλυόμενον
"τὴν ἐχθρᾶν. ἐχθρὸν δὲ τυραννίδι πᾶν τὸ ἐλεύθε-
"ρον εἰς εὐνοιάν τι ὀκκαλεῖσθαι αὐτὸν, καὶ τοῖς οὐ
"ὀλίγων πεπεμένοις ὁπόσα πεπόνθασι, οὐκ ἔστι ὁμολο-
"γούμενοι γὰρ ὧν ἀναπλήσουσι κακῶν ἔστι ὡς, κατεῖ-
"νοι μεγαλοφρόνως καταφρονήματι χρῆσθαι πρὸς τὸν
"τύχην, αὐτοὶ λανθάνειν αὐτοὺς ὧν πρᾶξαι μὴ
"δυνάμενοι, μόνοις πιςεύσι κτήσασθαι δ' [q] ἀσφάλειαν
"τὸ ἀδικεῖν, εἰ παντελῶς αἱρεῖσθαι δυνηθεῖεν αὐτούς.
"τοιοῦτον δὴ κακῶν ἐπαγωγοὶ ὄντες, καὶ ὐπαντελῶς ἀλ-
"λήλοις κεκραγότες, αἵρεσθε πολιτείαν ἐγγυήσασθαι
"πρός τε ὃ παρὸν εὐτυχεῖν, καὶ τὸ αὖθις ἀνεπιβούλευ-
"τον, ὐ πρὸς δόξαν οἰκείαν τῇ ὀρθωμένῃ ὑ πόλεως,
"[r] δικαίοι τε ἐτε προποῆσαι ἰδίᾳ τὸ εἰς κοινὸν αὖ ὑ ἀφε-
"λιμον ἅπαντι, ἢ καὶ αἰτιατορήσασθαι γνώμην, οἷς
"μὴ ἀρέσκοιτο τὰ πρεσβευόμενα, ὐδαμῶς εἰς κίνδυνον
"[s] φέρουσαν, ἀφ' ὃ μὴ δικαιότιον [ει] ἢ ἐφεςηκότα, ᾧ
"ἀνεθήνοί τι βλάπτοιτο τὴν πόλιν, καὶ ἀνεκφάτοις μα-
"στιγῆσαθαι τοὺς ἐμποτας. ᾧ τέτροφε ὑ τυραννὶς

ὥδιον

a Sic lego, ſola fretus auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *eo quod principum voluntati cuncta ſubjiciuntur*. *b* Καταλιπὼν *Gall.* & *Voſſ.* *c* Ἀφ' ἃς *Bunb.* & mox βιασιφθορ, pro διαβιασιφθορος. & ἀνελπίσιον pro πολιτείαν. *d* Συντάραξε *Voſſ.* *e* συντάραξε *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* *f* Sic *MSS.* quo modo legendum eſſe monuit *Oudorius* ad *Mon. Eccl. Gr.* vol. 2. p. 610. antea erat χρείσιον. *g* Κατ' ἰδίαν frequentius occurrit. *g* Οὐκ ἔστιν ὅπως ὅτι *Bunb. Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* *h* Ἐκείσε & ἐκείσαι in *MSS.* *i* Καταλείπων *Vat.* *k* Ἐπιψηφίζειν *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* *l* Ita cum *Cod. Bunb.* antea erat, ὀλίγοις τ' ἀπάντων, ἀριθμῷ, & mox οἷς ὃν ὁ Γάϊος. *ll* Πλείω *Bunb.* *m* Ita *Bunb.* ἐπιδείξατο *Voſſ.* ἀπιδείξατο *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* ἀπιδείξας in *Editis.* *n* Sic lego, levicula cum mutatione, pro ἐπαφοις, quod ἀφοις habent *Bunb.* *o* Iterum ex conjectura. in *libris*, περδαίνεσθαι. *p* Forſan ὀπόχρη, ᾗ ὅτι οἷς καὶ χρ. *q* Ἀσύντον *Voſſ.* *r* Ita lego ex conjectura, δίκαιοί τε ἐστὶ προποῆσαι, ἀφ' ὃ εἰς κοινὸν αὖτ' ἰδίᾳ τὸν ὠφέλιμον ἅπαντῶ in *Editis* & *MSS.* *s* Sic legendum cenſui. φέρουσιν *Voſſ.* φέρειν in *Editis Aliiſque.*

a Επάλημα

"σδὲν πεάτιεσι, πλεὶ ἤτε ἀργία καὶ τὸ ᾳδὲς σδὲν τ̃
"οικείᾳ ἡλομβύων ἀνπλογίᾳ χρώμβνοι. ὧ γὸ εἰρλιύης
"ᾧ τιρπνᾧ ἡσυώμβμαι, καὶ μεμαθηκότες ἀνδραπόδων δὲ
"τρόπῳ ζ̃ην, ὁπόσοι τε τ̃ πόρραθεν [a]ἐπαίομεν συμφο-
"ρὰς ἀνηκέστυς, καηχά τε τ̃ πέλας ἐπείδομεν, φόβῳ ᾧ
"μετὰ ἀρετ̃ης τελυτᾶν μετὰ αἰοχύης τ̃ης ὑςάτης
"ἐσωμέιοντες τὰς τελυτάς. ᾳδ̃τον δὲ τοῖς [b]ἀρα-
"μβύοις ⓦ τύραννον πμὰς, ἅ̓ πνες μέγισα, ζμίτας
"εἰσενεγκε̃ν, μάλιςα δὲ Χαιρέᾳ τῷ Καισίῳ. σὺ γὰρ
"τοῖς θεοῖς εἷς ἀνὴρ ὤτος πρειςὴς ἡμ̃ν καὶ γνώμη καὶ χερσὶ
"τ̃ης ἐλευθερίας πέφηνε· ᾧ καλὸν μὴ ἀμνημονεῖν, ἀλλ'
"ὅπ τ̃ης τυραννίδος ὑμ̃ν ἐλευθερίας τ̃ης ἡμετέρας
"πρβεβυλδκότος τε ἅμα καὶ πρκεκισδωδκότος,
"ὅπ τ̃ης ἐλευθερίας ψηφίσαδαι τάς τε πμὰς, ᾳδ̃-
"τον τε ἀνεπιτάκτως τῦτο ἀναφήναδαι. [c]ἔργον δὲ κάλ-
"λιςον καὶ ἐλευθέρις ἀνδρᾶσιν πρέπον ἀμείβεδαι τὰς
"εὐεργέτας, οἷος δὲ καὶ ἀνὴρ ὤτος πρὶ ἡμᾶς πάντας
"γέγονεν, ὑδὲν πδαπλησίως Καισίῳ καὶ Βρύτῳ τοῖς
"Γαΐου Ἰύλιον ἀνηρηκόσιν· ἐπεί γε οἱ μὲν ςάσεως καὶ
"πολέμων ἐμφυλίων ἀρχὰς ἐπανερρίπισαν τ̃ῃ πόλει, ὧ-
"τος δὲ μ̃ῦ τ̃ης τυραννοκτονίας καὶ τ̃ ὀνπ̃ῦ δεινῶν
"ἀπήλλαξε τ̃ πόλιν.

γ'. Σέντι ⓒ μὲν τοιύτοις ἐχρ̃ητο τοῖς λόγοις, καὶ
τῶν βυλευτ̃ῶν ᾐδονῇ δεχομβύων, καὶ ὁπόσοι τ̃ῶν ἱππέων
παρ̃ησαν. ἀναπηδήσας δέ τις Τρεβέλλι ⓒ Μάξιμ ⓒ
πελαμβάνεται ⓦ δακτύλιου ᾧ Σεντί λίθ ⓒ δὲ εἰ-
κόνα Γαΐ ἐγλεγλυμμέν ⓒ ἐδεδμῦτο αὐτ̃ῳ· καὶ [d]ασυ-
δ̃ῇ τε λεγομβύων καὶ ὧν ἐπινόει πρᾶξει, ὅσῳ ᾤετο, ὸ
λήθῃ [e]γενότ ⓒ. καὶ ἡ μὲν γλυφὴ [f]κεκαρήγνυται.
πρεγελιλύθει δὲ ἡ νὺξ ἤδη μέγα, καὶ Χαιρέας δὲ ση-
μεῖον [g]αἰτ̃ῇ τοὺς ὑπάτυς· οἱ δὲ ἐλευθερίαν ἔδοσαν.
[h]ὸ θαύμαπι δὲ ἰδ̃ῖ αὐτοῖς, καὶ ὁμοίᾳ ἀπισίᾳ τὰ δρώ-
μβνα. [i]ἔτει γὰρ ἑκατοσῷ, μ̃ῦ ὸ τίλ δικπεραίαν ὅ
πρ̃ῶτον ἀφηρέθησαν, ἐπέτρεψεν ὅπ τοὺς ὑπάτυς σημεῖα
ἡ πρ̃ώδοσις. ὅτοι γὰρ, πρότερον ἡ τυραννηθ̃ναι τίλ
πόλιν, κύριοι τ̃ῶν στρατι ̃ῶν ἦσαν. Χαιρέας δὲ, τὸ ση-
μεῖον λαβών, παρεδίδ τ̃ῶν στρατι ̃ῶν τοῖς πρὸς τίλ
σύγκλητον συνεστκόσιν. ἦσαν δὲ εἰς τετάρας τέτα-
ρας, οἷς τὸ [k]ἀβασίλυτον πμώτερον τ̃ης τυραννίδ ⓒ πρό-
κειτο. καὶ οἵδε μὲν ἀπ̃ήσαν μετὰ τ̃ῶν χιλιάρχ̃ων, ἀνε-
χώρει δὲ ἤδη καὶ ὁ δ̃μ ⓒ, πρεχαρὴς καὶ ἐλπίδ ⓒ
καὶ φρονήματ ⓒ, ὅπ τῷ κτησαμβύῳ τίλ ἡγεμονίαν
αὐτοῖς, ὐκέτ ὅπ τῷ ἐφεστκότ. καὶ τὰ πάντα ἦν ὁ
Χαιρέας αὐτοῖς.

δ'. [l]Χαιρέας δὲ, ὸ δεινῶ πδέμβνος πρεῖσθαι [m]τὴν
τε γυναῖκα Γαΐ καὶ τίλ γενᾶῖκα, ἀλλὰ μὴ πανοικὶ
ⓦ ὄλεθρ αὐτῷ ἐπ' ὀλέθρῳ τ̃ πόλεως λειφθ̃ναι, ᾗ τ̃

"jus dedit incrementum, quam iſtorum ſegni-
"cies, qui contra voluntatem imperantium ne
"hiſcere quidem auſi ſunt. quietis enim dul-
"cedine deliniti, & mancipiorum more vivere
"aſſueti, quotquot *è nobis* longius disjuncto-
"rum calamitates non ferendas audivimus,
"propinquiorum mala vidimus, metu morien-
"di cum virtute etiam morti ſummo cum de-
"decore conjunctæ occumbentes. Ante omnia
"autem tyranni interfectoribus honores quam
"ampliſſimos habere *fas eſt*, præſertim vero
"Chæreæ Caſſio. Nam ille erat unus ſecundum
"deos qui conſilio manuque nobis libertatem
"peperit: cujus haud decet *vos* obliviſci, ſed
"& ei, ut qui ſub tyrannide ante omnes pro
"libertate veſtra conſilium ceperit, primuſq; in
"diſcrimen ſemet conjecerit, recuperata liber-
"tate honores decernere, idque primum ve-
"ſtro conceſſu juſſuque factum oſtendere.
"Opus enim pulcherrimum eſt, & quod vi-
"ros liberos *inprimis* decet, benefactoribus
"gratiam reponere: qualis & ille erga nos
"univerſos exſtitit, Caſſio & Bruto qui Cajum
"Julium peremerunt plane diſſimilis; quoniam
"iſti quidem ſemina diſcordiarum bellique ci-
"vilis in urbe ſeminarunt, ille vero cæſo ty-
"ranno malis etiam omnibus inde ortis civita-
"tem liberavit.

3. Sentius hujuſmodi orationem habuit, eique magna cum voluptate auſcultarunt & ſenatus & equitum quotquot aderant. Tum quidam Trebellius Maximus exſiliens annulum Sentio detrahit, in quo lapillus incluſus erat inſculptam habens Caji imaginem, quem ille, præ ſtudio dicendi, ut credebatur, faciendique quæ in animum induxerat, ſibi auferre oblitus eſt. Et ſculptura quidem è veſtigio fracta eſt. Cæterum cum in multam noctem res productæ eſſent, tum Chærea etiam à conſulibus ſignum petiit: atq; illi libertatem dederunt. Iſta autem, poſtquam facta eſſent, & præſentibus admirationi erant, & vix fidem invenerunt. nam, anno poſt centeſimo, quam illis primo ablata fuerit imperii poteſtas, ad conſules rediit ſignum dare: quippe illi, priuſquam regio dominatu teneretur civitas, in milites poteſtatem habebant. At Chærea, ubi ſignum acceperat, militibus tradidit qui à ſenatu ſtabant. erant autem numero ad quatuor cohortes, qui maluerunt eſſe ſine imperatore quam ſub tyrannide. Atque illi quidem cum ſuis tribunis abierunt: pauloque poſt etiam populus lætus admodum diſcedebat, cum ſpei plenus tum multum elatus, quod ſummam poteſtatem ſibimet acquiſiviſſet, nec amplius imperatori ſubeſſet. atque Chærea cum illis magna erat in gratia.

Annulus Sentio, oratione finita, detractus.

Fractus anaglyphus.

Tessera data à senatu, libertas.

4. Chærea autem indigne ferens Caji uxorem ſuperare & filiam, totamque ejus familiam non ad internecionem deletam eſſe, (utpote quod foret ut quiſquis ex illo reliquus eſſet, is in perniciem civitatis legumque ſuperesſet)

Chærea Lupum mittit, ut Caji uxorem filiamque interficeret.

a Επιθημβν *Voſſ.* & forſan *Epiphan.* qui vertit, *importabiles incurrentes aerumnas, & dein, etiam proximis malorum videbamur autores*; ac ſi legiſſet, ηκιῶν τι τοῖς πέλας αἴτιοι ἐδοκῦμεν. In *Editis Aliiſque*, ὁπόσοι τε ἐπαίομεν συμφορὰς ἀνηκέστυς, καηχᾶ τε τοῖς πέλας ἐπειδόμεν. Nam illa τ̃ πόρραθεν ex conjectura repoſui, & καηχᾶ τε τοῖς πέλας in καηχά τε τ̃ πέλας mutavi. *b* Ita *MSS.* ἀρβρίοις in *Editis*. *c* Ἔργον *Voſſ.* *d* Σπυδῇ τ̃ λεγ. *Voſſ.* *e* Ita lego. γεγονὸν in *libris*. *f* Κατέγνυται *Voſſ.* κατακέγνυται in *Editis Aliiſque*. *g* Ητοι *Busb.* *h* Ἐπ γὸ θαύματι τι ἦν *Busb.* *i* Ἐπ γὸ ἑκατοσῷ μ̃ῦ ὸ τὴν δημοκρατίαν τὸ πρῶτον ἀφηρέθησαν ἐπὶ τοὺς ὑπάτυς σημεῖα ἡ πρόδοσις in *Editis* & *MSS.* nullo plane ſenſu. Ἔτει γὸ ἑκατοσῷ μ̃ῦ ὸ τὴν δημοκρατίαν τὸ πρῶτον ἀφαιρεθῆναι ἐπὶ τοὺς ὑπ. &c. legendum eſſe monuit V. Cl. *Thomas Terry Gr. L. Profeſſor.* Quam ſane conjecturam acutiſſimam in *prioribus verbis* amplector, in *ſequentibus* vulgatam ſcripturam ſequor: ac deinde ἐπιστρέψαι inſertum dedi, auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *quia reversa viderentur ad conſules hæc poteſtas*. *k* Ita *Busb.* & *Epiphan.* βασιλυτὸν in *ceteris*. *l* Ὁ δ Χαιρέας *Busb.* *m* Ita cum *Cod. Busb.* τὴν γυν. in *reliquis*.

pereſſet) ac præterea perficere feſtinans quod in animo agitaverat, ſuumque in Cajum odium lætitia complere, mittit Julium Lupum, unum è tribunis, qui Caji uxorem filiamque perimeret. Lupo autem, Clementis quippe cognato, id genus officium demandarunt, ut tyranni cædis, licet in re hujuſmodi, particeps factus virtutis laude decoraretur à civibus, haud ſecus ac ſi conſiliis eorum omnibus interfuiſſet qui facinus excogitaverant. Quibuſdam autem è conjuratis immanitatis eſſe videbatur in mulierem ſævitiam exercere, quando Cajus magis ex ingenio ſuo quam illius impulſu omnia commiſerit, quæ in cauſa fuerant ut & civitas malis ipſam vexantibus ſuccumberet, & civium quoſque fortiſſimos & nobiliſſimos amitteret: alii contra ejuſmodi quæcunque decreta erant ipſi vitio vertebant, & omnino etiam omnium, quæ à Cajo patrata erant, malorum ipſam inſimulabant, ut quæ philtrum ei dederit, ut animum ejus ſibi obnoxium redderet, & ad amandum eum induceret ſibique devinciret: adeo ut, illo ad inſaniam adacto, ipſam omnia machinatam eſſe in fortunas Romanorum, orbiſque totius in illorum ditionem redacti. Cumque in eam ſententiam itum eſſet, ut morte plecteretur (nihil enim ipſi profuerunt qui *hoc ipſum* diſſuadebant) mittebatur Lupus: nec ulla erat mora tarditate ſua, quo minus imperata faciendi tempus quam primum arriperet, ne ſua culpa fieret ut quidquam omitteretur quod ſalutis communis intererat. Cumque ingrederetur in palatium, Cæſoniam Caji conjugem offendit juxta mariti cadaver humi proſtratum, & deſtitutum rebus omnibus quas moris eſt exhiberi mortuis, cruore vulnerum ipſamq; fœdatam, & miſerandum in modum afflictam, filia propter ipſam procumbente: nec in ejuſmodi luctu & mœrore aliud quidpiam exaudiebatur quam Caji accuſatio, quod ipſi, quæ toties eum præmonuerat, fidem non habuerit. Quæ verba & eo tempore in utramque partem accipiebantur, & nunc ambiguam etiam præ ſe ferunt ſententiam ea audientibus, quippe qui faciunt ut utrinque, prout volunt, propendeant. Nam alii quidem iſta hoc ſibi velle perhibuerunt, ac ſi conſuluiſſet ei ut ad ſaniorem mentem rediret, & in cives *ſuos* ſævire deſineret, ne *male* interiret ab illis ſuo more acceptus: aliis vero perſuaſum eſt, ipſam, cum rumor de conjuratoribus percrebreſceret, Cajum hortatam eſſe, ut omnibus, etiamſi nihil inique egiſſent, nulla mora interpoſita & è veſtigio interfectis, ſeſe extra periculi metum poneret. idque tum exprobratum illi, quaſi ad agendum ſegniori, poſtquam ab ipſa præmonitus fuiſſet. Atque iſta quidem ſunt quæ à Cæſonia dicta erant, quæque de ea ſentiebant *homines*. Illa vero, quamprimum Lupum advenientem conſpicit, oſtendebat ei Caji cadaver, & cum lachrymis

De Cæſonia uxore Caji diverſæ ſententia.

Cæſonia fortiter moritur.

νάμαι, ἄλλως τε προθύμως ἐσπουδακὼς τελειῶσαθαι τ αὐτῷ, καὶ πάνυ εὐφροσύνας μέσος ὁ περὶ Γαΐου, Ἰούλιον ἀκπέμπει Λοῦπον, ἵνα τ χιλιαρχῶν, κτείνοντα τὸν γυναῖκα Γαΐου καὶ τ θυγατέρα. Κλήθωλος δὲ ὅτι συγγενὴς τ Λούπῳ τὸν ὅτι τοιῶνδε ᵃ προθύμως λειτουργίας, ὅπως μεταχὼν καὶ ὅτι τούτοις τ τυραννοκτονίας ἀγαλλοῖτο ἀρετῇ περὶ τ πολιτικὴν, ὡς καὶ ὅ παντὸς ὑποβουλεύμαλος δόξαις κομπεῖν τ προῶτον σωθημένων. οἷοις δὲ τ σωματοφυλ καὶ ὠμὸν ἐδόκει τὸ ὅτι τῇ γυναικὶ θερμὸς χρησόμενον, ἀφ' ὅ Γαΐου φύσει τῇ αὐτῷ χρώμενον ᵇ ἢ συμβουλῇ τῇ ἐκείνης τὰ πάντα πράξαι, ἐξ ὧν τε πόλις ἀπηνθρώπευτο τοῖς κατειληφόσι κακοῖς, καὶ τ πολιτικὸν ὅ,τι καὶ ἄνδρας ἐλῶ ἀπώλετο. οἱ δὲ καὶ ᶜ τὸν μὲν ὅτι τούτοις ὠφελήθη αὐτῇ γνώμῃ, τὸ δὲ πᾶν καὶ τ ἐκεῖνο Γαΐῳ πεπραγμένον κακῷ ὠφελείᾳ ἢ αἰτίαν ᵈ ἐπέφερον, φάρμακον τῷ Γαΐῳ δόσαι οἰκοῖοι δήλωσιν καὶ ἐρώτων ἐπαγωγὰς ᵉ αὐτῇ ψηφιάμενον, ᶠ ὡς εἰς μανίαν μεταχαίνοντος, τὰ πάντα αὐτὸν εἰ) τ νεανικὴν ὅτι τὰς Ῥωμαίων τύχας καὶ τ ὑποτελύσης αὐτοῖς οἰκουμένης. ὑπὸ πόρρω κυρωθὲν ε ὥστε αὐτὸν τελευτᾶν, ὑδὲν γὸ οἱ ἀποστυγοῦντες οἷοί τε ὠφελεῖν ἦσαν, ἐστέλλετο ὁ Λοῦπος· ἐβραδύνετο δὲ ὑδὲν μελλήσει τῇ κατ' αὐτὸν, ὥστε μὴ ὑκ εἰς κρεῖττον διδασκοπαθ τοῖς ἀπειθαλκόσι, θέλων ἐπ' ὑδαμοῖς μεμπτὸς εἰ) τ ἐπ' ὠφελείᾳ ᾧ δόμῳ πονημένον. παρελθὼν δὲ ὅτι ᾧ βασιλεύς, καταλαμβάνει τ ᵇ Καισωνίαν, κλὶ δὲ ἰῶ τῷ Γαΐῳ, ᾧ διακεκαυμένῳ τῷ σώματι ᾧ ἀνδρὸς χαμαιπετεῖ, καὶ πάντων ὁ ⁱ ἀτυχίᾳ ὧν κατέκειτο ἀλ ὁ νόμ(ος) τοῖς μετασῶσιν, αἵματί τε ἀναπεφυρμένῳ ὰ τῶν τραυμάτων, καὶ πολλῷ τὸ ταλαιπωρίαν συμφερομένῳ, τῆς θυγατρὸς παρεῤῥιμμένης· ἠκούετό τε ὁ τοῖς τοιῶνδε ὑδὲν ἕτερον, ἢ ᵏ κατάμεμψις τῷ Γαΐῳ, ὡς ˡ πιθανὴ ὁ φόνος πολλάκις προμηνυθεῖσαν αὐτῷ. ἐπ' ἀμφότερα ᵐ αὐτὸς ὁ λόγ(ος) καὶ τότε εἰκάζετο, καὶ πῶ ἐφ' ἑαυτοῖς ποιοῦνται τὴ ἀθανοίᾳ τῶν ἀνθρωπ, ποὸς ὅ,τι θελήσειαν ῥοπὰς τοῖς αὐτῷ προτιθεμένοις. οἱ μὲν γὰρ ὑποπεμφθέντ ἔφασαν ὦ λόγον, ὡς συμβουλόμενος, ὑποφαίνοντα μανιῶν καὶ τοῦ εἰς τοὺς πολίτας ὠμοῦ, μετρίως καὶ μετὰ ἀρετῆς ἐξηγεῖσθαι τῶν προσταγμάτων, μὴ παρ' αὐτῶν ὑπολέσθαι πρόπω ᾧ αὐτῷ χρώμενον· οἱ δὲ, ὡς, λόγῳ τῷ περὶ τῶν συνωμοτῶν ὑπεροπτήσαντος, Γαΐῳ κελεύσει μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' ὡς τῷ ὀξέως πάντα μεταχειρισαμένου αὐτὸν, κἂν οὐ μηδὲν ἀδικοῖεν, τὸ ἀδεὲς κινδύνου καταστῆναι. καὶ τοῦτο εἰ) τὸ ἐπιπεπλῆχθαι, ὡς προμηνυτικίᾳ ἀμπράξαθαι μαλακῶς γεγονότ. καὶ τὰ μὲν λεχθέντα ὑπὸ τ Καισωνίας, καὶ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι περὶ αὐτῆς ἐφεῦρον ζῶντα ἰῶ. ἡ δὲ, ἐπεὶ θεᾶται τὸν προσόντα ᾧ Λοῦπον, τότε σῶμα ᾧ Γαΐου προὐδέκνυεν, καὶ ἄλυσιν ἐναπαρα-

a Πρόθυμος vel προθύμως in libris. b Hic μᾶλλον ſubaudiendum relinquitur, ut in locis aliquammultis *N. Fœderis*. c Τῶν μὲ & mox γνωμῶν in *Editis Aliiſque*. Τὸ μὲν & infra γνώμῃ *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* unde reſcripſi τὸν μὲν i. τ. i. ἀ. γνώμῳ. d Ita *Busb.* & *Vat.* ὑπέφερον in *cæteris*. e Αὐτῇ *Busb.* f Ita lego è *Cod. Busb.* ὡς deerat in *Editis Aliiſque*. g Ὡστε non agnoſcit *Busb.* & commode ſatis abeſſe poteſt. h Ita ſcribo ex *Dione Caſſio*. in *Joſephi* libris Κλαυδίαν vel Κλαυδίαν. i Sc. ἀτυχίᾳ. k Ita *Busb.* κατάμεμψιν in *Editis Aliiſque*. κατεμέμψατο *Vat.* l Iterum cum *Busb.* aſſentiente *Voſſ.* πιθανὸν in *Editis Aliiſque*. m Hic ὃ ἐστ(ὶ) ὁ λ. *Voſſ.* n Illud γὸ è *Cod. Voſſ.*

παρεκάλει μεθ' ὁλοφυρμῶν ἐς δακρύων. [a]ἐπεί τε τῇ διανοίᾳ μὴ σωφρονοῦντα ἑώρα τὸν Λῦπον, ἐς ὑποψίαν ὡς ὅτι πρᾶξιν ἄκ αὐτῷ κεχαρισμένην, γνωρίσασα [b]ἐφ' ὃ ἐλήλυθε, τὴν τε σφαγὴν ἐγύμνα καὶ πάνυ προθύμως, πολιασμένη ὁποῖα εἰκὸς τὰς ὕπω σαφῶς ἐν ἀπογνώσει τοῦ ζῆν γεγονότας, καὶ κελεύουσα μὴ μέλλειν ὅτι τελειώσει τὸ δρᾶμα ὃ ἐπ' [c]αὐτῆς συνέθεσαν. καὶ ἥδε μὲν εὐψύχως ζώσῃ τελευτᾷ ὑπὸ τοῦ Λύπου, καὶ ἐπ' αὐτῇ ὁ θυγάτριον. καὶ Λῦπος ζῶντα προσαγγέλλει ἐσπευδε τοῖς περὶ τὸν Χαιρέαν.

ε'. Γάϊος μὲν δή, τέταρτον ἑαυτὸν ἡγεμονεύσας Ρωμαίων [d]λείποντα πεντάμηνα μησὶν, οὕτω τελευτᾷ. ἀνὴρ, καὶ πρότερον ἢ τὴν ἀρχὴν συμπλῆξαι, σκαιός τε καὶ [e]κακοπραγίας εἰς τὸ ἄκρον ἀφιγμένος, ἡδονῇ τε ἡσσώμενος καὶ φίλος ἀμφιβολῆς. καὶ τὰ μὲν φοβερὰ καταπεπληγμένος, καὶ ἀφ' τοῦτο ἐφ' οἷς θαρσήσειε φονικώτατος· [f]τὰ δὲ ἐξουσίας ἐφ' ἑνὶ μόνῳ [g]πεπλάσθαι τῷ ὑβρίζειν εἰς ὃν ἥκιστα ἐχρῆν ἀλόγῳ μεγαλοψυχίᾳ χρώμενος, καὶ ποιητὴς ὢν τοῦ κτείνειν καὶ θανατοῦν. καὶ θεὸς μὲ δεῖν καὶ νομίζειν μείζων εἶναί τε καὶ δοκεῖν, ἡσσώμενος δὲ ἐπαίνων τοῦ πλήθους. καὶ πάντα ὅσα αἰσχρὰ κείνας ὁ νόμος ἀτιμίᾳ [h]τιμώτερα ἐνόμισεν ἀρετῆς. καὶ φιλίας [i]μὲν ἀμνήμων, εἰ καὶ πλείστη τε καὶ ἀφ' μεγίστων γένοιτο, οἷς [k]ποτὲ ὀργισθείη ὑπερπλήξειν κολάσεως καὶ ἐπ' ἐλαχίστοις, πολέμιον δὲ ἡγούμενος πᾶν τὸ ἀρετῇ συνερχόμενον, ἀναπίμπλασθαι ὅτι πᾶσιν οἷς κελεύσειε τὴν ὑπεροψίαν λαμβάνων· ὅθεν καὶ ἀδελφῆς γνησίας σωφρονεστάτης, ἐξ ἣ καὶ μάλιστα αὐτῷ φύναι ἔδοξε τοῖς πολίταις ἤρξατο σφοδρότερον τὸ μῖσος, ἀφ' τὸ πολλῶν χρόνων μὴ ἱστορημένον, εἰς τε ἀπιστίαν καὶ ἔχθραν τὴν πρὸς τὸ θεὸς τὸ προσκαλεῖν. ἔργον δὲ μέγα ἢ βασίλειον οὐδὲν αὐτῷ πεπραγμένον· εἴποι δ' ἄν τις, ἢ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν συνόντων καὶ αὖθις ἀνθρώποις ἐσόμενον, πλήν γε τῆς περὶ Ῥήγιον καὶ Σικελίαν [m]ὑπονοητὸς ὁ ὑποδοχὴ τῶν ἀπ' Αἰγύπτου σιτηγῶν πλοίων. τοῦτο δὲ ὁμολογουμένως μέγιστόν τε καὶ ὠφελιμώτατον τοῖς τε πλέουσιν· ἐμοὶ καὶ ὅτι τέλος γε ἀφίκετο, ἀλλ' ἡμίεργον ὑπὸ τοῦ ἀμβλυτέρου αὐτῷ ὑπνοῦν κατελείφθη. αἴτιον δ' ἦν ἡ περὶ τὰ ἀχρεῖα σπουδή, καὶ ὁ δαπανῶν εἰς ἡδονὰς, οὐ κατὰ μόνας ἔμελλον ὠφελεῖν αὐτῷ, ὑφαιρεῖν τοῖς ὅτι τοῖς κρείττοσιν ἀναμολογημένοις φιλοτιμίαν. ἄλλως δὲ ῥήτωρ τε ἄριστος, καὶ γλώσσῃ [n]τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Ῥωμαίοις πατρίῳ σφόδρα ἠσκημένος· συνίστη δὲ τοῦ παραχρῆμα, καὶ τοῖς ὑφ' ἑτέρων συντεθεῖσί τε καὶ δὲ πλέον προσυγκειμένοις ἀντεπὼν δὲ τοῦ ἐξέως, φαιδρῶς ἰδιαιτέρως δὲ μείζονι προσγέμα-

& lamentis orabat, ut propius accederet. Cumque eum vidiſſet mente attonitum, & quaſi ad aliquid agendum quod ſibi diſpliceret accedentem, facta ei cognitione qua de cauſa veniebat, prompte admodum jugulum nudabat, deſum hominumque fidem implorans, quemadmodum ii conſueverunt qui vitam in deſperatis planeque perditis habent, jubenſque ut perficere non moraretur quod in ipſam conſtituerant. Atque illa quidem forti & magno animo moritur hoc modo à Lupo occiſa, ac deinde filiola *ejus*. moxque Lupus, iſta ut nunciaret, ad Chæream properavit.

5. Cajus igitur, cum quatuor annos demptis quatuor menſibus Romanis imperaſſet, ita moritur. vir, etiam antequam imperium adeptus eſt, durus & vecors & ſumme maleficus; voluptatibus deditus, & fautor delatorum. iis quidem quæ terribilia erant obſtupeſcens, adeoq; in cædem paratiſſimus; poteſtatem vero habens in hoc ipſum, ut ſtolide ferox & elatus eos quos minime oportet injurioſe tractarit, & occidendo & contra leges agendo ſibimet quærens divitias. Et diis quidem & legibus ſuperior eſſe & haberi voluit, populi tamen aſſentationibus obnoxius. Quibuſcunque etiam lex, tanquam factu turpibus, notam inuſſit, ea omnia majoris æſtimavit quam virtutem. Et quidem amicorum immemor erat, ſummi licet fuerint & in maximis rebus ſpectati, quibus *forte* iraſceretur, pœnas vel ob leviſſima infligens, atque univerſos virtute præditos pro inimicis habebat; ac ad omnia quæ ſua juberet voluntas, indomita & effrenata ferebatur cupiditate: quo factum ut etiam cum ſorore germana ſtupri conſuetudinem haberet, unde & illi maxime apud cives vehementius conflari cœptum eſt odium, quod *ſimile quid*, longo tempore non conſpectum, & ægre fidem impetrarit, eoſque ad inimicitias cum flagitii auctore ſuſcipiendas excitarit. Opus autem ullum, *vere* magnum aut regium ab eo factum nemo memorare poteſt, quodve præſentis ſæculi & futuri hominibus in emolumentum cedat, præter receptacula ab ipſo cogitata circa Rhegium & Siciliam navibus frumentariis ex Ægypto venientibus. quod in confeſſo eſt apud omnes maximum eſſe opus & navigantibus utiliſſimum; haud tamen abſolutum, ſed imperfectum ab eo, dum ſegnius conſtruitur, relictum. in cauſa autem erat rerum inutilium ſtudium, & quod, dum pecuniam in voluptates ſibi ſoli profuturas inſumeret, in rebus ex confeſſo melioribus liberalis & munificus eſſe deſierit. At vero & orator erat optimus, utraque lingua tam Græca quam Latina valde exercitatus; & quicquid diceretur celeriter arripiebat, compoſitis ab aliis & non mediocriter accuratis ex tempore reſpondens, ita factus ut majori quam quiſ-

Caji elogium.

a Ita lego ex conjectura. ἐπεί τε τῇ διανοίᾳ σωφρονοῦντα ἑώρα τὸν Λῦπον, ἐς μηδὲν προσήκοντα δι ἐπὶ πρᾶξιν ἄκ αὐτῷ κεχαρισμένην in *Editis & MSS.* ἐπεί τε διανοίᾳ ἄκρα αὐτὸν σωφρονοῦντα ἑώρα τὸν Λῦπον, ἐς μηδὲν προσήκοντα ἄν ἐπὶ πρᾶξιν κεχαρισμένην ἄν legit V. Cl. *T. Tarv, Gr. L. Pr.* b Ἐφ' ὃν *Pa.* & *Hen. 2 pr. m.* forſan pro ἐφ' ὃ. c Ita *Bunb.* αὐτοῖς in *Editis Aliiſque.* d Vide *Caſaub.* ad *Sueton.* in *Caligula*, c. 59. & *Pagi* Criticam ad *Ann. Baronii* p. 34. e Κακοπραξίας *Bunb.* f Pro τὰ ſubſtitui δὲ, ut reſpondeat præcedenti μὲν. g Sic lego & diſtinguo cum *Cod. Bunb.* antea erat, πεπλάσθαι τῷ ὑβρίζειν &c. h Ita ex conjectura. τιμιώτερα ἐνόμισεν ἀρετῆς in *Editis & MSS.* τιμὴν ὠόμισεν. ἀρετῆς ἢ φ. legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *ſua credidit eſſe ornamenta: virtutis & amicitiarum immemor, quando contra hæc cum illatione ſupplicii frequenter exorſus eſt.* Eſt qui malit, ἐνίστιμῷ τιμῆς ὠόμισεν. ἀρ. i Illud μὲν inſertum dedi, quod mox ſequatur δὲ. k In libris τότε, & mox ὑπερπλῆξαι κολάσεως ἢ ἐλαχίστοις. l Ita *Bunb.* ὅπως τὸ in *ceteris.* m Mallem ὑπονοητὸς ὑποδοχήν. n Τὴν Ἑλλάδι *Bunb.* Videſis *Suetonium* in *Caligula*, c. 53.

quiſquam alius perſuadendi vi pollere videretur, tam ex ingenii felicitate, quam quod ad eam augendam multam exercitationem adhibuerit. nam neceſſe erat illi doctrinæ plurimum attendere, utpote filio nepotis ex fratre Tiberii, cui in imperium ſucceſſit, quod & ipſe, ad ſummam in ea gloria aſpirans, excellebat, pariterque ac ille eloquentiæ ſtudebat Cajus, viri neceſſitudine ſecum conjuncti & imperatoris voluntati morem gerens. Primaſque inter ſuæ ætatis Romanos agebat: nec tamen bona ex doctrina collecta quidquam ei proficiebant valebantque contra perniciem, quam ex licentia ſibimet acciverſit. adeo difficile eſt iis ſeſe moderari & regere, quibus ex poteſtate rationi reddendæ non obligata facile & expeditum eſt quidlibet agere. A principio, quod amicos ſibi adjunxerit ex optimis honeſtiſſimiſque, & eruditione & gloria præſtantiores fuerit æmulatus, magno ſtudio *à ſuis* colebatur: poſtea vero depoſita benevolentia quam erga ipſum habebant, quod inſolentius in eos debaccharetur, odioque ſuccreſcente, inſidiis ab illis interfectus eſt.

τι παρ' ὃν πρα οἷν γενόμενος, εὐκολίας τε εἰς αὐτὸ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἰς ἰσχὺν αὐτῇ [a]προελαβεῖν μελέτῃ τοῦ ὠφελεῖν. ἀδελφοῦ γὰρ παιδὸς ἦν γεγονὼς Τιβερίου, ᾧ καὶ ἀφόδυχος γίνεται, μέγα ἀνάγκασμα παιδείας ἀπέχεσθαι, ἀφ' οὗ καὶ [b]αὐτὸς εἰς τὰ θεῖα τὸν αὐτῇ καταρξῶν ἀφαρπάσας, καὶ συνεξηλοκέναι Γάϊος, συγγενῆς τε ἀνδρὸς καὶ ἡγεμὼν εἶχον ὀφειλάς. ἐπῄρτωσί τε τὴν κατ' αὐτὸν πολιτὴν, οὐ μέλον ἀπολεῖν οἷά τε ἐγένετο αὐτῷ τὰ ἐκ τῆς παιδείας συλλεγέντα ἀγαθὰ τοῖς [c]ἐπιλήπτοις ὀλιθρον αὐτῷ καὶ τῆς ἐξουσίας. ὅπως ἄρα δυνατόν ἐστιν ἡ ἀρετὴ τοῦ σωφρονεῖν, οἷς ἀνυπεύθυνον [d]τὸ πρᾶττειν ῥᾳστώνη πάρεστι. φίλους μὲν κεχρῆσθαι καὶ τὰ πάντα ἀξιολόγοις ἐπαινουμένοις τὸ κατ' ἀπαρχὰς, ἐπαύσατο δὲ παιδείας καὶ δόξης ζήλου τῶν χρειῶν, μέχρι δὴ τῷ θεωρεῖν τὴν ὑβρίζων [e]ἀπαμφιαθείσης εὐνοίας ἣν τοῖς αὐτὸν ἐχρήσαντο, [f]καὶ μίσους ἐπεφόρητο, ἐπ' αὐτῷ ἐπιβουλευθεὶς τελευτᾷ.

CAP. III.

Quo modo Claudius è domo extrahitur, & in caſtra aſportatur; atque ſenatus legatos ad eum mittit.

ΚΕΦ. γ'.

Ὡς Κλαύδιος ἁρπάζεται ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἄγεται· καὶ ὡς ἡ βουλὴ πρεσβείαν πρὸς αὐτὸν ἐκπέμπει.

Quo ſe recipit Claudius poſt cædem Caji.

CLaudius autem, cum de via, ut ſupra retuli, declinaſſet, qua incedebant qui cum Cajo erant, & turbata eſſet domus ex calamitate quam paſſa eſt morte Caji, de ſalute ſua anxius & ſollicitus, in locum quendam anguſtum deveniens ſemet occultabat, nihil quod ſibi periculo eſſet ſuſpectum habens, præter natalium claritatem. nam vitam privatam agens modeſte ſe geſſit, & præſentibus contentus erat, & ſtudio literarum, Græcarum præcipue, deditus, & modis omnibus turbarum inquietudinem devitans. Tunc autem, cum vulgus conſternatum eſſet animis, & tota regia militum furore compleretur, ſatelliteſq; ita ſe haberent ac ſi de pavore & confuſione privatorum participaſſent, illi qui prætoriani appellantur, totius exercitus pars integerrima, in deliberatione de rebus agendis erant. Quotquot autem aderant, Caji ſupplicium parvi pendentes, quod non immerito illud ei accidiſſe crediderint, id potiſſimum agebant, quo modo rebus ſuis optime conſulerent; præſertim cum Germani ab interfectoribus pœnas exigerent, ſuæ magis ut gratificarentur crudelitati, quam ut communi utilitati proſpicerent. Quæ omnia augebant trepidationem Caji de ſalute ſua ſolliciti, maxime eum videret Aſprenatis & cum eo ceſorum capita circumferri. quodam autem in loco ſtabat, in quem aſcenſus erat paucis gradibus, ut in obſcuritate deliteſceret. Quem ubi conſpexerat Gratus, unus è militibus qui regiam cuſtodiebant, non va-

Gratus ſortis incidit in Claudium, loco obſcuro latitantem.

ΚΛαύδιος δὲ, καθάπερ [g]ἀνώτερον ἔφην, [h]ἐπορρήξεως αὐτῷ [i]τῇ Γαΐου ὁδῷ γενομένης, καὶ ᾗ οἴκοι θορυβηθέντος πάθει τὸ Καίσαρος τελευτῆς, ὑπὸ ἀφυλάκτοις ὢν τοῖς σωτηρίας, εἴ τῳ φανερῷ κεκτημένος ἔκφυγεν αὐτὸν, ἀδημίαν κινδύνων αἰτίαν πλεῖστ' ἂν γενησόμενος ὑφορώμενος. μέτριον δὲ ἰδιώτης ὢν ἦγεν αὐτὸν, καὶ τοῖς [k]παροῦσιν ἀρκῶν [l]λίαν, παιδείᾳ τε σπουδῇ, καὶ μάλιστα τῇ Ἑλλήνων, καὶ παντὸς ἐς θόρυβον ἀνακειμένου παντοίως ἀπαλλάσσων αὐτόν. τότε δὲ πολλῆς κατηφείας ὄχλου, καὶ τοῦ βασιλείου παντὸς φρενιτικῆς μανίας ἀνάπλεω γεγονότος, καὶ δειλίας καὶ ἀταξίας ἰδιωτῶν οὐ μετειληφότων σωματοφυλάκων, [m]οἱ περὶ τὸ πρατώριον καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ τῶν στρατιῶν καθαρώτατον, ἐν βουλῇ περὶ τοῖς παροῦσιν ἦσαν. ὁπόσοι δὲ καὶ παρετύγχανον, τὴν μὲ Γαΐου τιμωρίαν ὀλίγου ποιούμενοι διὰ τὸ χεῖρον δόξειν αὐτῷ τὰς τύχας συνελθεῖν, πάνθ' περὶ αὐτοὺς ἀνεσκοπεῖτο μᾶλλον, ὅπῃ τρόπῳ ἔχοιεν καλῶς, καὶ τὴν Γερμανῶν τε ἐν τιμωρίαις τῶν σφαγέων ὄντων, ἀμύητος χαίρειν τὸ ἑαυτῷ μᾶλλον ἢ ᾗ συμφέροιτο τοῖς πᾶσιν. ὑφ' ὧν ἅπαντων ὁ Κλαύδιος ἐθορυβεῖτο, δείσας περὶ τῇ σωτηρίᾳ, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τῶν περὶ τῶν Ἀσπρηνᾶν ἐτεθέατο τὰς κεφαλὰς περιφερομένας. εἰσῆκει δὲ κατά τι προσβατὸν ὀλίγαις βαθμίσι χωρίον, ὑπεσκαλκώς πῃ κατ' αὐτὸν σκότῳ. καὶ Γράτος τῶν περὶ τὸν βασίλειον τις τῶν στρατιωτῶν θεασάμενος, καὶ ᾗ

[a] Ita lego. προελαβεῖν in *libris*. [b] Vide *Suetonium* in *Tiberio*, c. 70. & 71. [c] Sic *Bunb.* ἐπιλήπτοις in *Editis Aliiſque*. [d] Antea erat τὸ πρᾶσσειν. [e] Ita lego cum Cl. *Lonthio*. ἀπαμφιάσαι in *libris*. [f] Illud καὶ μίσους ἐπεφόρητο infortunatum dedi. [g] &c. p. 849. v. 3. [h] Ita *Bunb.* nec aliter, ut puto, *Epiphanius*, qui vertit, *interruptionis facta viarum*. Κατ' αἴξεως in *Editis Aliiſque*. [i] Τῶν σὺν Γαΐῳ ὁδῶν *Bunb.* [k] Sic lego cum Cl. V. *T. Turrio*, πᾶσιν ἀρκῶν in *libris*. [l] Illud ἦν è *Cod. Bunb.* [m] Videſis Cl. *Perizonium* de *Prætorio* contra *Rhodomanum*, p. 125.

a Illud

μὲν ἀκριβοσαμένῳ τὴν ὄψιν ἀμαθὴς ὢν ἀφ' ἑτέρου, τὸν δὲ ἄνθρωπον εἰς τὸν ἐπιβουλεύοντα κειτὴς εἰς μὴ ἀπιλλαξόμενον, προσήει τε ἐγγύτερον, καὶ ἐπιχωρεῖν ἠξιοῦτος ἐπέκειτο, καὶ καταλαβὼν ὑπογωρίζει, [a]καὶ [b]Γερμανικὸς μέν ἐστος, φησὶ πρὸς τοὺς ἑπομένους, καὶ [c]ποιήσωμεν τοῦτον ἡγεμόνα φοβούμενοι. Κλαύδιος δὲ ἐφ' ἁρπαγῇ παρισκευασμένους ὁρῶν, καὶ δείσας [d]μὴ κἀπὶ φόνον ἐπιθαίη τῷ Γαΐῳ, φοβεῖν ἠξίου ἑαυτὸν ἀπαραχθῆς [e]ἀπάμυνον [f]αὐτοῖς ἐπιπηδῶν, καὶ ὑπ' ἀφρονεστέρων γενόμενος. ὁ δὲ Γρᾶτος μειδιάσας, ὑπανίστατο τὴν δεξιάν, καὶ, "ταπεινῶς, φησὶ, μυρολογήσομαι σοὶ τὰ "συντετμημένα, δέον σε μεγαλοφρονεῖν περὶ τὴν ἡγεμονίαν, "ἣν οἱ θεοὶ Γαΐου ἀφῃρημένου τῇ σῇ [g]συνεχώρησαν ἀρε"τῇ, προόντως τὰ οἰκειότατα λαβόντες. ἀλλ' ἴθι καὶ τὸ "προσῆκον ἐπιλάμβανε τοῦ θρόνου." [h]ἀνεβάστασε δὲ αὐτὸν ὁ πάνυ βαρὺν τοῖς ποσὶ δυνάμενον, ἐπί τε φόβῳ καὶ χάρματος τῷ ἐφημένῳ.

β'. Συνεφέροντο δὲ περὶ τὸν Γρᾶτον ἤδη καὶ πλείους τῶν σωματοφυλάκων, καὶ θεωροῦντες τὸν Κλαύδιον ἀγόμενον [i]ὑπερφοβουμένους, δόξῃ δ' ὅτι κόλασιν ἕλκει τὸν ὅτι τοιούσδε ζημιῶν, ὡς ἄνδρα ἀπεράσμενα ἀφ' βίου τὸν παντὸς, καὶ κινδύνους δή τι μετρίους ὅτι τῆς Γαΐου ἀρχῆς ὠμηλικότα· τινὲς δὲ καὶ τοῖς ὑπάτοις [k]ἐπιτρέπειν κρίσιν ἠξίουν περὶ αὐτοῦ. καὶ πλείονες δὲ φανερωτέρῳ συνεφέροντο, φυγαί τε ἦσαν δὲ ὁμίλου, καὶ [l]προόδου ἀπορία τῷ Κλαυδίῳ δι' ἀσθένειαν τοῦ σώματος· ἐπεὶ καὶ οἱ φοροῦντες αὐτὸν φέροντες περὶ τὴ ἁρπαγὴν αὐτῷ [m]παραγινομένης φυγῆς ἔστεζαν αὐτὸς, ἀπ' ἐλπίδος ἡμῶν τὴν σωτηρίαν τοῦ δεσπότου. οἱ δὲ ἐφυλακεῖτο δὲ τὸν παλατῖνον γενομένους· προῆτο δὲ ἐκαλεῖτο ἡ Ρωμύλου πόλεως τοῦτο προσηγόρευσεν ὁ περὶ αὐτῆς λόγος· καὶ ἤδη τοῦ δημοσίου ἀναπλαμβανομένου, πολὺ πλείων ἡ ὑπαφοίτησις ἐπὶ τὸν στρατιωτικὸν, χαρᾷ τὴν ὄψιν [n]δεχομένων τὸν Κλαύδιον, περί πλείστου τε ἐπὶ αὐτοῖς αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄνθρωπον, [o]οἰκείᾳ τῇ τοῦ Γερμανικοῦ. ἀδελφὸς δὲ ἐπὶ αὐτῷ, ὅτι μέγα πᾶσι τοῖς ὠμηλικόσι καταλειπόμενος κλέος ὁ αὐτός. ἀναλογισμός τε αὐτὸς εἰσῄει τῆς τε πλεονεξίας τῶν ἐν τῇ συγκλήτῳ δυναστευόντων, καὶ ὅπως ὅτι ἐπὶ ἀρχῆς ἡμάρτηκε αὐτῇ. τινὲς δὲ καὶ τὸ ἀμήχανον τοῦ πράγματος κατιόντι, καὶ πάλιν εἰς ἑνὸς ἀρχὴν μεθιστάμενον τὸν ὅλον κινδύνους αὐτοῖς φέρειν ἀφ' τοῦ κτησαμένου τὴν ἀρχὴν, [p]ἐφ' ᾧ ἐπιτύχοιεν καὶ αὐτοῖς τῇ αὐτῶν λαβόντα Κλαύδιον, μνησθέντα τε χάριτος αὐτοῖς ἀποδιδόντα τιμὰς, ἢ ὅτι τοιούτοις γένοιτο ἂν ἀρχῆσαι.

γ'. Ταῦτα πρός τε ἀλλήλους, καὶ δι' ἑαυτῶν διῄεσαν, καὶ τοῖς ἀεὶ προσπίπτουσι διηγοῦντο. ὁ δὲ

lens ſatis accurate faciem ejus noſcere præ tenebris, hominem tamen eſſe exiſtimans qui *illis* inſidias locaret, propius acceſſit, ac cum illum rogaret Claudius ut recederet inſtare cœpit; atque apprehenſum eum agnovit, & ſequentibus dixit, & hic quidem Germanicus eſt, agite, eum conſtituamus imperatorem. Tum Claudius, ubi eos animadvertit ad ipſum extrahendum paratos, veritusque ne ſimiliter ac Cajus morte plecteretur, obſecrabat ut ſibi parceretur, illis in memoriam revocans, ut vitam aliis quam minime moleſtus egiſſet, illoque impradente & *invito* accidiſſet quod factum erat. ad quæ Gratus ſubridens, dextra prehenſum ſic alloquitur, "Humiliter adeo loqui de"ſine, cum te magno elatoque animo cogita"re oporteat de imperio, quod dii Cajo abla"tum tuæ conceſſere virtuti, orbis terrarum "commoda reſpicientes. age vero, & proa"vorum ſolium tibimet vindica." Suſtinebat autem ipſum, præ meta ſimul ac gaudio, ex iis quæ dicta erant, labentem.

2. Tunc autem ad Gratum jam coacti erant multi è ſatellitibus; & Claudium abductum vidente, triſtem præ ſe ferebant vultum, exiſtimantes eum rapi ad ſupplicium ob nuperas damni injurias, cum & à negotiis turbiſque per totam vitam abhorruerit, & Cajo imperante in magnis verſatus fuerit periculis: quidam etiam cenſebant, conſules decere judicium de illis ferre. Cumq; plures ad eos aggregati eſſent milites, & multitudo *inermis* fuga dilapſa eſt, & Claudio progrediendi difficultas erat propter virium imbecillitatem: nam lecticarii ejus, dum ipſe rapitur, oblata fugæ facultate, ſe periculo eripuerant, de ſalute domini deſperantes. Cum autem perveniſſent in aream *palatii (quem quidem urbis Romanæ locum primum habitatum eſſe tradant qui de ejus originibus ſcripſerunt) & jam attentarent curam reipublicæ, multo major fit militum concurſus, Claudium oculis ſuis intueri geſtientium; magnoque tenebantur deſiderio illum conſtituendi imperatorem, ex ſua erga Germanicum benevolentia. nam frater erat illius, qui ſui gloriam ad ſummam auctam iis omnibus reliquerat quibuſcum verſatus fuerat. Illis etiam in mentem veniebat, quanta erant aviditate qui in ſenatu dominabantur; quæque admiſerant & perpetraverant dum imperio potirentur. Inſuper, dum ad rei difficultatem attendebant, ſecum cogitabant, illis, ſi rerum ſumma iterum in unius poteſtatem deveniret, periculum eſſe ab alio quocunque imperium occupaturo, præter Claudium, qui, cum ipſorum conceſſu & benevolentia principatum acceperit, recordatione beneficii etiam honorem hujuſmodi meritis parem illis retribuet.

Ad Claudium latebris extractum concurſus militum.

3. Ita & inter ſe ſolique ſecum differebant, eademque ad obvios quoſque proferebant. qui, cum

a Illud καὶ è *Cod. Bud.* b Germanici cognomen Druſo poſteriſque ejus à ſenatu datum, meminerat *Suetonius* in *Claudio* c. 1. c Ita *Gall.* ποιήσωμεν in *reliquis.* d Sic lego, favente *Epiphanio*, qui vertit, *ne propter Cajum ipſe quoque moreretur.* antea erat, μὴ κἀγὼ φονεύσωσιν τὸν Γαΐον. e Ἀπαμύνων αὐτοῖς καὶ τῇ ἀσφ. *Bud.* f Ita lego. αὐτοὺς in *libris.* g Συνεχώρησαν *Bud.* h Ita etiam legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *ſuppeditabatque eum.* Eſt tamen qui malit ἐπεκάμψεν. i Illud ὑπερφοβουμένους inſerui è *Cod. Bud.* k Ἐπιτρέπειν ἠξίουν τὸν κρίνειν τὸν ἐπ' αὐτῷ *Bud.* l Sic *Bud.* προόδου δύναμις τῷ Κλαυδίῳ *Editi Aliique.* m Nolui aliquid in textu mutare. licet valde mihi placuerit conjectura acutiſſima V. Cl. *T. Tarvii, Gr. L. Profeſſoris,* ἀεὶ τὴν ἀρτιγλυφὴν αὐτῷ παρεχῆς χαιρούσης, φυγῇ ἔστεζεν αὐτούς. n Eo modo *Bud.* δεχομένους in *Editis Aliiſque.* o Iterum cum *Cod. Bud.* οἰκείᾳ τε in *reliquis.* p Ita lego ex conjectura. antea erat, ἢ πάλιν εἰς ἑνὸς ἀρχὴν μεθιστάμενον τὸν ὅλον κινδύνους αὐτοῖς φέρειν ἀφ' τοῦ κτησαμένου τὴν ἀρχὴν μεθιστάμενον τὸν ὅλον, πρὸς ἐπιτυχόντα ἢ ἑνοῖς τῇ αὐτῶν λαβόντα κλ. q Errat *Joſephus*, ut videtur. nam in caſtra ſtatim delatum eſſe narrat *Suetonius* in *Claudio*, c. 10. *Caſaub.*

Claudius rapiuur ad imperium.

cum iſta audirent, libenter in eorum ſententiam conceſſerunt, & armatis cinctum ſublimem in caſtra perferebant, ne quid eis feſtinantibus impedimento eſſet. Interea autem orta eſt diſſenſio inter populum ſenatumque: dum illi priſtinam appetunt dignitatem, & inductam à tyrannorum inſolentia ſervitatem effugere cupiunt, cum per tempus liceret; contraque populus, hanc felicitatem eis invidens, & fœnum eorum cupiditatibus imperatoriam poteſtatem eſſe intelligens, ſibique *adverſus potentiorum injurias* perfugium, Claudii raptu gaudebat, quòd exiſtimaret ab ipſo facto imperatore ſublatum iri diſſenſionem civilem, illi non diſſimilem futuram quæ ſub Pompejo exarſit. Senatus porro, cognito quod milites Claudium in caſtra tranſportaverant, ſui ordinis viros *dignitate* præſtantes ad eum mittunt, qui

Senatus legatos ad Claudium mittit.

monerent, "ne ad imperium adipiſcendum "vim ullam adhiberet, ſed ſenatui cederet, è "tot *tantiſque* viris unus, futuruſve ex illis, "legibuſque concedens providere quod ad rei- "publicæ ordinem magni interſit, & in me- "moriam revocans mala quæ civitati intule- "runt priores tyranni, quæque ſub Cajo etiam "ipſe cum eis pericula pertulerat; neque, cum "oderit tyrannidis ſævitiam, quam alii inſo- "lenter exercebant, ipſe ſponte ſua auderet "in patriam debacchari. quapropter ſi *ſena- "tui* motem gerat, oſtenditque ſe prioris vi- "tæ quieti cum virtute conjunctæ firmiter ad- "hærere, fore ut maximis cumuletur honori- "bus à liberis civibus, & optimi viri exiſtima- "tionem ſibi pariat, qui non gravetur ſub le- "gibus per vices nunc præeſſe aliis nunc ſub- "jici. Quod ſi ab illis deſciſcere voluerit, me- "liora non edoctus ex Caji interitu, per illos "non licebit. nam & non exiguam militum "manum ab illis ſtare, & armorum ſupereſſe "copiam, ſervitiorumque multitudinem, quo- "rum opera in promptu ſit. Sed hoc præci- "pue ſpem illis facere, & fortunam & deos "non alios eſſe adjuturos, quam qui pro re- "cto & honeſto contendunt certantque. ta- "les autem iſtos eſſe qui pro patriæ liberta- "te pugnant.

Veranius & Brocchus legati.

4. Et quidem legati, Veranius & Brocchus tribuni plebis, hujuſcemodi verba habuerunt: procumbenteſque ad ejus genua ſuppliciter orabant, ne in bellum & calamitates urbem conjiceret. Et cum viderent eum ſeptum magna frequentia militum, *ſentirentque* cum ejus copiis conſulares minime conferendas eſſe, adjecerunt; "ſi concupiſceret imperium, *debere* "à ſenatu datum accipere. melioribus enim "auſpiciis & majori cum felicitate eo uſurum "eſſe, cui contigerit ut dantium benevolen- "tiæ acceptum referat.

πυθανόμενοι τοῦ θύμου ἐδέχοντο τ' ἀσπλησιν, συμφερόξαντές τε καὶ ἀναλείσαντες ἤγον ὅλῃ τῇ φαλαπτῷ φορείῳ ἀναβαστάσαντες, ὡς μὴ ἐμποδίζοιτο αὐτοῖς ἡ ἔπειξις. [a] διεπέπυσαντο δὲ αἱ γνῶμαι τῆ τε δήμου καὶ τῶν ἐκ τῆς βουλῆς. Ὁ μὲν ἀξιώματός τε τοῦ [b] πρότερον ὀρεγόμενοι, καὶ δουλείαν ἐπακτὸν αὐτοῖς ὕβρει τῶν τυράννων γινομένην φιλοτιμούμενοι ἀποδιδράσκειν, χεῖρον [c] φρονοῦσι. ὁ δὲ δῆμος φόβῳ τε τοῦ ἐκείνου καθιστάμενος, καὶ τῶν πλεονεξιῶν αὐτῆς ὀλιγόμισμα τὰς αὐθεκράτορας εἰδὼς, καὶ αὖ καταφυγὴν, ἔχαιρε [d] τῇ Κλαυδίου ἁρπαγῇ, φάσιν τε ἔμφυλον, ὁποία καὶ ὅτε Πομπηίου γένοιτο, ἀπαλλάξειν αὐτοὺς ὑπολαμβανομένην τοῦτον αὐτοκράτορα καθιστάμενον. γνόντα δὲ ἡ βουλὴ τὸν Κλαύδιον ὑπὸ τοῦ φρατιατοῦ ἀφιγμένον εἰς τὸ στρατόπεδον, πέμπει τοὺς ἀκείνου [e] ἄνδρας ἀρετῇ τοὺς ἐξ αὐτοῦ προύχοντας, οἱ διδάξειαν "[f] μηδὲν ὅλῃ καθίζειν τῆς ἀρχῆς βιάζεσθαι, παραχωρεῖν δὲ τῇ συγκλήτῳ, τοσῶνδε ἀνδρῶν ἕνα ὄντα, "[g] ἢ ἐσόμενον, καὶ τῷ νόμῳ προχωροῦντα τοῦ ὅλῃ τοῖς κοινοῖς κόσμῳ τὸν πρότερον, μνημονεύοντα [h] ὧν τε οἱ "πρότερον τύραννοι κακώσαντα τὴν πόλιν, καὶ ὧν ὑπὸ "Γαΐου καὶ αὐτὸς κινδυνεύσειε σὺν αὐτοῖς, μηδὲ μι- "σήσαντα τὴν βαρύτητα τῆς τυραννίδος, ὑφ' ἑτέ- "ρων προαιρούμενος τῆς ὕβρεως, αὐτὸν ἐθελῆσαι ὅλῃ "παρρησίᾳ χαρᾶσθαι τῆς πατρίδος. καὶ σωθομένῳ μὲ, "καὶ τοῦ πρότερον ἀπράγμονος τὴν ἀρετὴν ὅλῃ "δεικνυμένῳ βέβαιον, τιμάς τε ὑπάρξειν αὖ ἐκ τοῦ ἐλευ- "θέρου ὑμνηθεῖσιν τῶν πολιτῶν, καὶ ὀλιγωρήσει ἕ νόμος "τὸ μέγας ἄρχοντά τε καὶ ἀρχόμενον κερδαίνειν ἕκαστον "ἀρετῆς. εἰ δὲ ὑποπτεύοιτο, μηδὲν ὅτι ἡ Γαΐου τελευ- "τῆς συφορωτιζόμενος, ἕ τι γε [i] αὐτοὶ ὀλιγωρήσωσιν. τῆς "τε γὰρ [k] πολὺ τοῦ συνεργικὸς αὐτοῖς, ὅπλων "τε εὐπορίαν, καὶ πληθὺν οἰκετῶν [k] οἷς χρήσαιτο αὐτοί. "μέγα δὲ μέρος [l] τιμῶσι ἐλπίδα εἶναι, καὶ ἡ τύχη, τὸν "τε θεὸν ὅτι ἄλλοις συμμαχεῖν, ἀλλὰ τοῖς μὴ ἀρε- "τῆς καὶ ἕ καλῆ τὸν ἀγῶνας ποιουμένοις. εἶναι δὲ [m] τοιού- "τους οἱ ἂν περὶ ἐλευθερίας μάχωνται ἡ πατρίδος.

Δ'. Καὶ Ὁ μὲ προσβευταὶ, Οὐηράνιος καὶ [n] Βρόκχος, δήμαρχοι δὲ ἦσαν ἀμφότεροι, τοιοῦδε ἐχρῶντο τοῖς λόγοις· καὶ καθικέτευον τοῖς γόνασιν αὐτοῦ προπεσόντες, μηδαμῶς πολέμοις καὶ κακοῖς ἐμβαλεῖν τὴ πόλιν. προϊόντες δὲ πλησίον τοῦ Κλαύδιον περφραγμένον, καὶ ὃ μηδὲν τοὺς ὑπάτους ὄντας συγκείσθαι τῇ προὸς αὐτὸν, [o] ἐπῆγον, "εἰ δὲ ἀρχῆς ὀρέγοιτο, παρὰ τῆς βουλῆς δέχεσθαι "δεδομένην. αἰσιώτερον γὰρ καὶ εὐδαιμονέστερον χρῆσθαι τὴ μὴ "μὴ ὕβρεως, ἀλλ' εὐνοίᾳ τὴ δεδόντων παραλαμβάνοντα.

a Διεπύθοντο Bunb. b Πρεσβῦ Bunb. c Ita lego. φαρίχου in Editis & MSS. d Τῇ Κλαυδίου τῇ ἁρπαγῇ Bunb. e Ita Bunb. & Epiphan. ἄνδρας αἱρετοὺς ἐξ αὐτῶν in Editis Aliiſque. ἄνδρας ἀρετῇ τοὺς ἐξ αὐτῶν, οἱ δ. Vat. f Iterum cum Cod. Bunb. & Epiphan. μὴ δὲν in ceteris. g Ἐσούμενον Bunb. Hoc modo diſtinxiſſe videtur Epiphanii codex. παραχωρεῖ δὲ τῇ συγκλήτῳ τοσῶνδε ἕνα ὄντα, ἢ ἐσόμενον, vertit, ſed magis ut ſenatui tantorum virorum unus cederet. h Ita Bunb. ὧν οἱ πρ. in reliquis. i Αὐτὸς Bunb. αὐτοῖς Hen. à pr. m. αὐτὸς à ſecunda. k Ita lego. οἱ χρήσοιτο αὐτοῖς in libris. l Τίνων ἐλπίδα εἶναι Bunb. m Ita lego. τοὺς in libris. n Βρόκχος legendum cenſui. Verum Βρόγχος & Βρίχος & Βρῶχος in Græcis. Juxta Epiphanii libros Βρόκκος aut Βράκκιος. in ora exemplaris Caſauboni appingitur Brutus, ac ſi Βροῦτος legiſſet. o Ita Bunb. in ceteris deeſt vox ἐπῆγον, leguntque ἦγε ἀρχῆς. in Epiphanii verſione, ſuadebantque ſimul, ut ſe appeteret principatum &c.

γ'. ΚΕΦ. δ'. CAP. IV. III.

Οἷα πέπραχεν ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας ὑπὲρ τῶ Κλαυδίυ· καὶ ὡς Κλαύδιος, τὴν ἀρχὴν καταλαβών, τοὺς Γαΐυ φονέας ἀναιρεῖσθαι κελεύει.

Quænam acta erant à rege Agrippa in gratiam Claudii: & quomodo Claudius, imperium adeptus, Caji interfectores necari juſſit.

ΚΛαύδιος δὲ, ἐπίσατο γὰρ μὴ' οἵας αὐθαδείας [a] ἀποσταλεῖεν, καὶ πρὸς ὃ παρὼν γνώμη τῇ αὐτῇ, ὅτι τὸ μετριώτερον [b] ἐπέτρεπε, ἐφ' ἑαυτὸν ἀλλὰ καὶ τῷ [c] περὶ αὐτῷ φόβῳ ἀγόμενος, ἅμα μὲ θάρσει [d] τῶ στρατιωτῶν, ἅμα δὲ Ἀγρίππα τῶ βασιλέως, κελεύοντος μὴ πρίεσθαι τῶ χειρῶν τηλικαύτην ἀρχὴν ἥκουσαν αὐτόματον. [e] ὡς, πρόξας μὲ ἐφ' ὧ περὶ Γάϊον οἷς εἰκὸς ἄνδρα ὑπ' αὐτῶ ἀφ' ἡμῶν τιμῆς ἠγμένον· [f] καὶ γὰρ τὸ νεκρὸν [g] περιέπλεξε τῶ Γαΐυ, καὶ ἀναθέμενος ὅπῃ κλίνης, καὶ περιστείλας ἐκ τῶν ὑποδεχομένων, εἰς τοὺς σωματοφύλακας [h] ὑπεχώρει, ζῆν μὲ τὸν Γάϊον [i] ἀπαγγέλλων, [k] κακοπαθοῦντα δὲ ὑπὸ τραυμάτων ἰατροὺς μεταλθεῖν λέγων· πυθόμενος δὲ τῶ Κλαυδίυ τὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγὴν, ὠθεῖτο πρὸς αὐτὸν, καὶ καταλαβὼν τεταραγμένον, καὶ οἷον τε ἐκχωρεῖν τῇ συγκλήτῳ, ἀνήγειρεν ἀνειλημμένον κελεύων τῆς ἡγεμονίας. Ταῦτα δὲ πρὸς τὸν Κλαύδιον εἰπὼν προσεχώρει πρὸς αὐτὸν, καὶ μεταχαλύπτει αὐτὸν τὸ βύλης, [l] χειραμένῳ μέσῃ τὴ κεφαλῆ, [m] ὡς ὑπὸ σωφροσύνης, γινομένης ἀναλύσεως αὐτῇ, παρὼν, καὶ ἤρετο τοὺς βυλευτὰς τί [n] πάσχοι Κλαύδιος. τῶν δὲ [o] τά τε ὄντα φαμένων, καὶ προσαπειλούντων ἤν τινα γνώμην ἔχει [p] περὶ τοῖς ὅλοις, τελευτᾷν μὲν ὑπὲρ ὧν κατ' ἐκεῖνον εὐκλεῶς ἕτοιμος εἶη τοῖς λόγοις, σκοπεῖν δὲ ἐκάλυε [q] περὶ ᾧ συμφέροντι, πᾶν ὅ,τι καὶ εἰς ἡδονὴν φέροι [r] ὑπεξελομένους. χρείαν γὰρ εἶ) [s] τὸ ἀρχῆς μεταποιεμένοις, καὶ ὅπλων, ἐφ' οἷς στρατιωτῶν οἱ φρόξαιντο αὐτοῖς, μὴ καὶ ἀποδράσκοιεν καταστάντες εἰς τὰδὲ σφαλεῖεν. ὑποχριναμένης δὲ τὸ βυλῆς, ὅπλων τε εὐπορίαν, καὶ χρήματα εἰσοίσειν, ἐφ' στρατιᾶς [t] ὅ μέν τι αὐτοῖς εἶ) συνεχὴς, [u] τὸ δὲ συγκροτήσειν ἐλευθερώστως ἅπαν γενομένης. εἰπὲ μὲ, ὦ βυλὴ, φησὶν ὁ Ἀγρίππας ὑποτυχών, πρόνοιαν ὁπόσα θυμὸς ὑμῖν. λεκτέον δὲ ἡδὲν ὑποδιάσαντί μοι, ἀφ' τὸ ὅπῃ σωτηρία φέρειν τὸν λόγον. "ἴστε δὴ στρατὸν, "ὃς ὑπὲρ Κλαυδίυ μαχεῖται, πλήθει χρόνῳ ὁπλιτεύειν "μεμελετηκότα· τὰ δὲ ἡμέτερα, συγκλύδων ἀνθρώπων "πλῆθος ἔσαν ἐφ' τῶ δόξαν τὸ ἀγαθείας ἀπηλλαγμέ- "νων, [w] δυσκρίτως· πρὸς δὲ τεχνίτας [x] μαχόμενα "προαγαγόντες ἄνδρας, μηδὲ ὅπως [y] αὐτῶσι τὰ ξίφη εἰ- "δότας. ὥστε μοι [z] δοκεῖ πέμπειν ὡς Κλαύδιον πείσον- "τας καταπίεσθαι τὸ ἀρχὴν, προσθοῦναι τε ἕτοιμος εἶμι.

Β'. Καὶ ὁ μὲ ταῦτα εἶπεν, ἐφ' συγκαθημένων, πομφθεὶς σὺν ἑτέροις τὴν τε παρεσχὴν τὸ βυλῆς διηγεῖται τῷ μάσας πρὸς τὸ Κλαύδιον, εἰδίδασκέ τε ἡμερικώτερον [a] ἀποκρίνεσθαι,

ΚΛαύδιος δὲ, ἐπίσατο γὰρ μὴ' οἵας αὐθαδείας [a] ἀποσταλεῖεν, καὶ πρὸς ὃ παρὼν γνώμη τῇ αὐτῇ, ὅτι τὸ μετριώτερον [b] ἐπέτρεπε, ἐφ' ἑαυτὸν ἀλλὰ καὶ τῷ [c] περὶ αὐτῷ φόβῳ ἀγόμενος, ἅμα μὲ θάρσει [d] τῶ στρατιωτῶν, ἅμα δὲ Ἀγρίππα τῶ βασιλέως, κελεύοντος μὴ πρίεσθαι τῶ χειρῶν τηλικαύτην ἀρχὴν ἥκουσαν αὐτόματον. [e] ὡς, πρόξας μὲ ἐφ' ὧ περὶ Γάϊον οἷς εἰκὸς ἄνδρα ὑπ' αὐτῶ ἀφ' ἡμῶν τιμῆς ἠγμένον· [f] καὶ γὰρ τὸ νεκρὸν [g] περιέπλεξε τῶ Γαΐυ, καὶ ἀναθέμενος ὅπῃ κλίνης, καὶ περιστείλας ἐκ τῶν ὑποδεχομένων, εἰς τοὺς σωματοφύλακας [h] ὑπεχώρει, ζῆν μὲ τὸν Γάϊον [i] ἀπαγγέλλων, [k] κακοπαθοῦντα δὲ ὑπὸ τραυμάτων ἰατροὺς μεταλθεῖν λέγων· πυθόμενος δὲ τῶ Κλαυδίυ τὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγὴν, ὠθεῖτο πρὸς αὐτὸν, καὶ καταλαβὼν τεταραγμένον, καὶ οἷον τε ἐκχωρεῖν τῇ συγκλήτῳ, ἀνήγειρεν ἀνειλημμένον κελεύων τῆς ἡγεμονίας. Ταῦτα δὲ πρὸς τὸν Κλαύδιον εἰπὼν προσεχώρει πρὸς αὐτὸν, καὶ μεταχαλύπτει αὐτὸν τὸ βυλῆς, [l] χειραμένῳ μέσῃ τὴ κεφαλῆ, [m] ὡς ὑπὸ σωφροσύνης, γινομένης ἀναλύσεως αὐτῇ, παρὼν, καὶ ἤρετο τοὺς βυλευτὰς τί [n] πάσχοι Κλαύδιος. τῶν δὲ [o] τά τε ὄντα φαμένων, καὶ προσαπειλούντων ἤν τινα γνώμην ἔχει [p] περὶ τοῖς ὅλοις, τελευτᾷν μὲν ὑπὲρ ὧν κατ' ἐκεῖνον εὐκλεῶς ἕτοιμος εἶη τοῖς λόγοις, σκοπεῖν δὲ ἐκάλυε [q] περὶ ᾧ συμφέροντι, πᾶν ὅ,τι καὶ εἰς ἡδονὴν φέροι [r] ὑπεξελομένους. χρείαν γὰρ εἶ) [s] τὸ ἀρχῆς μεταποιεμένοις, καὶ ὅπλων, ἐφ' οἷς στρατιωτῶν οἱ φρόξαιντο αὐτοῖς, μὴ καὶ ἀποδράσκοιεν καταστάντες εἰς τὰδὲ σφαλεῖεν. ὑποχριναμένης δὲ τὸ βυλῆς, ὅπλων τε εὐπορίαν, καὶ χρήματα εἰσοίσειν, ἐφ' στρατιᾶς [t] ὅ μέν τι αὐτοῖς εἶ) συνεχὴς, [u] τὸ δὲ συγκροτήσειν ἐλευθερώστως ἅπαν γενομένης. εἰπὲ μὲ, ὦ βυλὴ, φησὶν ὁ Ἀγρίππας ὑποτυχών, πρόνοιαν ὁπόσα θυμὸς ὑμῖν. λεκτέον δὲ ἡδὲν ὑποδιάσαντί μοι, ἀφ' τὸ ὅπῃ σωτηρία φέρειν τὸν λόγον. "ἴστε δὴ στρατὸν, "ὃς ὑπὲρ Κλαυδίυ μαχεῖται, πλήθει χρόνῳ ὁπλιτεύειν "μεμελετηκότα· τὰ δὲ ἡμέτερα, συγκλύδων ἀνθρώπων "πλῆθος ἔσαν ἐφ' τῶ δόξαν τὸ ἀγαθείας ἀπηλλαγμέ- "νων, [w] δυσκρίτως· πρὸς δὲ τεχνίτας [x] μαχόμενα "προαγαγόντες ἄνδρας, μηδὲ ὅπως [y] αὐτῶσι τὰ ξίφη εἰ- "δότας. ὥστε μοι [z] δοκεῖ πέμπειν ὡς Κλαύδιον πείσον- "τας καταπίεσθαι τὸ ἀρχὴν, προσθοῦναι τε ἕτοιμος εἶμι.

Β'. Καὶ ὁ μὲ ταῦτα εἶπεν, ἐφ' συγκαθημένων, πομφθεὶς σὺν ἑτέροις τὴν τε παρεσχὴν τὸ βυλῆς διηγεῖται τῷ μάσας πρὸς τὸ Κλαύδιον, εἰδίδασκέ τε ἡμερικώτερον [a] ἀποκρίνεσθαι,

Claudius autem, ut qui non neſcivetit qua arrogantia miſſi erant legati, ex illorum etiam conſilio ad moderatiora converſus eſt in præſens; non tamen ita quin ſe ex metu recolligeret, partim quidem audacia militum *animatus*, partim vero Agrippæ regis, hortantis, ne tantum imperium ultro oblatum è manibus dimitteret. qui, omnibus quidem Cajo præſtitis, prout deceret hominem ab ipſo honoratum, (nam & Cajum mortuum complexus eſt, & collocatum in lectulo operuit quoad ejus fieri potuit, dein ad ſatellites ſe recepit, nuncians Cajum quidem vivere, vulneribus vero cruciato medicos accerſere dicens) cum audiret raptum eſſe à militibus Claudium, properabat ad eum; quem cum turbatum offendiſſet & in eo fere ut ſenatui cederet, confirmabat eum, & hortabatur ut imperium capeſſeret. Ubi autem iſta Claudio dixerat, eodem, unde digreſſus erat, revertebatur; & accitus à ſenatu, delibuto capillo, quaſi poſt compotationem finitam, aderat, & ex ſenatoribus quæſivit quid de Claudio factum ſit. Quibus id quod erat dicentibus, ac præterea illius ſententiam de ſumma rerum rogantibus: ſe quidem ajebat, pro ſenatus dignitate mori non recuſare, diſpicere tamen ſuadebat, quid è re ſua eſſet, procul habentes favorem & gratiam. imperium enim ſibimet vindicantibus opus eſſe armis, atque militibus qui illa induant, ne ab iſtis imparati *in pericula* labantur. Senatu autem reſpondente, ſibi armorum abunde eſſe, pecuniamque collaturos, & exercitum non ſolum jamjam conflatum habere, ſed & novum ſe delectum habituros manumittendo ſervos: Agrippa ſubjiciens, utinam, inquit, ô ſenatus, res vobis ſuccedat ex animi ſententia. Verum non dubitanter mihi dicendum, quoniam in ſalutem veſtram futura eſt oratio. "Scitote "igitur milites qui à Claudio ſtabunt veteranos eſſe, & in re militari longo tempore exercitatos; noſtros autem, utpote ex convenis & ſervitiorum turba quibus inexſpectato data eſt libertas, *novos* fore & intractabiles; "& contra belli ſcientes peritoſque in aciem "rudes educemus, & qui gladium ſtringere neſciunt. quapropter mihi *optimum* videtur "mitti ad Claudium qui ei ſuadeant ut imperium deponat: & ad legationem *iſtam* obeundam ipſe paratus ſum.

Claudius benigne legatis reſpondet.

Agrippa, poſtquam Caji cadaver curaſſet, ad Claudium ſe confert.

Agrippæ, à ſenatu acciti, conſilium.

2. Atque ille quidem ita loquutus eſt, eiſque aſſentientibus, cum aliis miſſus & Claudio ſeorſum trepidationem ſenatus indicat, autorque erat ut more imperatorio reſponderet, &

Agrippa cum aliis à ſenatu ad Claudium miſſus.

a Ita lego. ἀποστείλεαν in *Editis Aliiſque.* b Sic *Busb.* περιπόμφ@· in *cæteris.* c Ita lego. αὖθις αὐτὸς in *libris.* d Sic cum *MSS.* τῷ in *Editis.* e Illud ὡς ex *MSS.* f Καὶ γὰρ τὸ νεκρὸν &c. in parentheſim inclusi g Ita lego. αὐτόνων in *Editis & MSS.* Eſt qui malit αὐτόνυκτον. h Επιχώρει *Voſſ.* i Επαγγέλλων *Voſſ.* k Ita *Busb.* κακοπαθοῦντα ἢ ἀ. τρ. ἰατροὺς μεθιέναι λέγων in *Editis Aliiſque.* l Ita lego. χειραμένῳ· in *libris.* m Hoc modo lego & diſtinguo. antea erat, ὡς ὑπὸ σωφροσύνης γινομένης ἀναλύσεως αὐτῇ. n Sic *Busb.* & *Voſſ.* πασχοι in *Editis Aliiſque.* o Iterum cum *Cod. Busb.* τά τ' ὄντα φ. κ. προσαπειλούντων τινα in *cæteris.* p Περὶ τοὺς ὅλους *Voſſ.* q Περὶ ᾧ συμφέροντος *Busb.* r Ita *Busb.* & *Voſſ.* ὑπεξελόμενοι in *Aliis.* s Τοῖς ἀρχῆς *Voſſ.* t Eo modo *Busb.* τὸ μέντοι αὐτῶν in *Editis Aliiſque.* u Ita *Busb.* δυσκρίτως in *Editis Aliiſque.* x Sic *Busb. Voſſ.* & *Gall.* μαχόμεθα in *cæteris.* y Ita lego. αὐτῶσι *Voſſ.* αὐτῶν in *cæteris* omnibus præter *Busb.* qui αὐτόνων habet, forſan pro αὐτόνυκτον. z Δοκεῖ *Busb.* a Αποκρίνασθ *Busb. Hen.* & *Vat.*

a Ita

Claudii responſio ad legatos.

& ex dignitate ſua & poteſtatis amplitudine. Dicebat itaque Claudius, "ſe minime mirari, "ſenatum ægre ferre principis dominatum, "quòd attritus fuerit priorum crudelitate, qui "ad imperii majeſtatem evecti erant. nunc "vero meliorum temporum moderationem "deguſtaturos eſſe, ipſo ad reip. gubernacula "ſedente; cum nomine tantum penes ipſum "foret imperium, re autem vera omnibus ſe- "cum commune. Illis itaque convenire ipſi "non diffidere, qui illorum in conſpectu mul- "ta & varia obiit negotia" Et legati quidem, ubi verba iſta auditione acceperant, dimiſſi ſunt. At Claudius exercitum ad ſe congregatum alloquebatur, militiæ ſacramento illos ad fidem ſibi ſervandam obligans: donatque viritim corporis cuſtodes quinis drachmarum millibus, & duces illorum ſimili ad proportionem numero; parique ratione aliis exercitibus, ubicunque eſſent, daturum ſe promittit.

Sacramentum à militibus exigit.

Senatus à conſulibus convocatus.

3. Conſules autem ſenatum convocabant in Jovis Victoris ædem, cum *multa* adhuc nox eſſet. quorum alii quidem in urbe ſeſe occultabant, animo vacillantes ubi aliquid *de concione* audiverint: alii vero in prædia ſua ruſtica conceſſerunt, providentes quónam res evaſura eſſet cum de libertate deſperarint; longe fatius eſſe exiſtimantes, in ſervitute, ab omni periculo vacua, vitam agere inertem & otioſam, quam cum paterna dignitate in ambiguo hærere de ſalute. Veruntamen haud plures quam centum convenerunt: cumque de iis, quæ in manibus erant, deliberarent, derepente ſublatus eſt clamor militum, qui ab illis ſtabant, poſtulantium ut ſenatus imperatorem rei militaris peritum eligeret, & multorum dominatu non perditum iret principatum: & quam maxime potuerunt palam faciebant, non univerſis ſed uni *alicui* imperium deferendum eſſe; illis autem permittere ut diſpicerent, quis tanta præfectura dignus ſit. adeo ut res ſenatus multo magis inter ſe contrariæ eſſent, & quod de libertate glorioſa excideret, & valde metueret Claudium. non tamen deerant qui dominatum affectarent, & propter majorum gloriam & cognationem ex nuptiis. Nam & Marcus Minucianus erat, qui, & ſua nobilitate illuſtris, & in matrimonio habens Caji ſororem Juliam, ſumma rerum potiundi cupiditate tenebatur; eumque reprimebant conſules, aliam ex alia cauſationem nectentes. Valerium etiam Aſiaticum Minucianus, unus ex interfectoribus Caji, ab ejuſmodi cogitatione inhibebat. Fuiſſetque cædes quanta vix unquam alias edita, ſi illis, qui principatum appetebant, facta fuiſſet poteſtas contendendi cum Claudio. Quin & præſto erant & gladiatores inſigni numero, & milites qui in urbe excubias agebant, remigeſque qui in caſtra confluebant; adeo ut ex iis, qui imperium ambiebant, alii quidem, ut urbi parceretur, alii vero, metu de ſe, à conatu deſtiterint.

Milites imperatorem à ſenatu poſtulant.

Nonnulli à ſenatoribus dignitatem iſtam expetunt.

τῷ ἀξιώματι τ ἐξουσίας χρώμενον. ἔλεγεν οὖν Κλαύδιος, "ὑ θαυμάζειν ἡ βουλὴ ἡδονῇ μὴ φέρυς ἄρχεσθαι, "ἀφ' ὅ ὠμότητι πεπρύσθαι τ [a] πρότερον· ὅτι ὅ ἡγεμο- "νεύειν καθαρεύοντα. γεύσεσι δὲ αὐτὺς, ὑπεικείᾳ [b] τῇ "καθ' αὐτὸν, μετρίαν χαρᾶν, οἰόμενοι μὴ μόνῳ τ ἀρχῆς ἴσο- "μέτρυς [c] αὐτῷ, ἔργῳ δὲ [d] κοινῆς πᾶσι πρυκειμένης εἰς "μέσον. ἀφ' πολλῶν δὲ ὑ ποικίλων [e] εὐδυκόπ πρα- "γμάτων, οἷ ὄψει τῇ ἐκείνου, καλῶς ἔχειν μὴ ἀπιστεῖν." καὶ ὁ μὲν πρέσβεις, τοιαῦτα ἀκροάσει λόγων [f] καθαμε- λητέντες, ἐξεπέμποντο. Κλαύδιος δὲ τῷ στρατῷ συλ- λεχθέντι διελέγετο, ὅρκυς λαμβάνων, ἢ μὴν ἐμμένειν πίσει τῇ πρὸς αὐτὸν, καὶ διαρεῖται τὺς σωματοφύ- λακας [g] πεντακισχιλίας δραχμὰς κατὰ ἕκαστον ἄν- δρα, τοῖς τε ἡγεμόσιν αὐτῶν ἀνάλογον τοῦ ἀρι- θμοῦ, καὶ τοῖς ὅπου ποτὲ στρατοπέδοις ἐπιτρέψειν τὰ ὅμοια.

γ'. Συνεκάλουν δὲ ὁ ὕπατοι τὴν βουλὴν εἰς ὅ ἱερὸν τῦ νικηφόρυ Διός, ἔτι δὲ νὺξ ἦν. τῶν δὲ οἱ μὲ, ὀ τῇ πόλει κλείοντες ἑαυτύς, ἐνδιάζον πρὸς τὴν ἀκρόασιν· τοῖς δὲ ὅτι τῶν ἰδίων ἀγρῶν ἐγεγόνεισαν ἔξο- δοι, προσοραμένοις ἢ χωρήσει τὸ πᾶν ὀ ἀπογνώσει τῦ ἐλευθέρυ [b] γενησόμενον, ὑ πολὺ κρεῖττον ὀ ἀκινδύνῳ δ' δου- λεύειν ὑπειληφότες ἀβιοτεῖν ἀργίᾳ τῦ πονεῖν, ἢ κτώ- μενοι ὅ ἀξίωμα τ πατέρων μετὰ τῆς συντρεχείας ἀμφί- βολα καταςῆναι. συνελέγησ δὲ ὅμως ἑκατὸν ὑ πλείυς, καὶ ἀβουλευομένων μετὰ τῶν ὀ χερσὶν, αἰφνίδιον αἴ- ρεται βοὴ τῦ συνεσηκότος αὐτοῖς στρατιωτικῦ, [i] στρατη- γικὸν αὐτοκράτορα κελεύοντων τὴν βουλὴν ἑλέσθαι, καὶ μὴ φθείρειν πολυαρχίᾳ τὴν ἡγεμονίαν· καὶ τὸ μὲν καθ' ἑαυτὺς ἀπεφαίνοντο περὶ ὅ μὴ πᾶσιν, ἀλλ' ἑνὶ τ ἀρχὴν ἐφίσμον εἶ· ὁρᾶν δὲ ἐκείνους ὑπηρέπειν, ὅστις [k] τοσαύ- της πρασίας ἄξιος. [l] ὥστε ὀλιγοπία τὰ τῶν συγκλη- τικῶν ἦν πολὺ πλέον, [m] δι' ἁμαρτίαν μ τῦ κατὰ τ ἀλήθειαν αἰτήματος, φόβῳ δὲ τῦ Κλαυδίυ. ὑ μὴν ἀλλ' ἦσαν ὁ ἐφιέμενοι, γένυς τε ἀξιώματι καὶ οἰκειό- τητι γάμυ. καὶ γὰρ [n] Μινυκιανὸς Μάρκος, [o] καὶ τῷ καθ' αὐτὸν γοναιότητι ἀξιόλογος ὢν, καὶ ἀδελφιδῦς Γαΐυ γεγαμηκὼς Ἰυλίαν, πρόθυμός τε ἦν ἁπτεσθαι τῶν πραγμάτων, καὶ κατεῖχον ὁ ὕπαλοι πρό- φασιν ὀκ πρόφασιν ἀναρτῶντες. Οὐαλέριόν τε Ἀσιατικὸν Μινυκιανὸς ὀκ τ Γαΐυ σφαγέα ἀνεῖρε τοιῦτον ἄρανδρον. ἐγεγόνει δ' ἂν φόνος ὅ τις ὀλάνων, [p] ὅπλοις κοσμηθέντων τὸν ὀπθυμέντων τῆς ἡγεμονίας ὥστε ἁπ- τάξασθαι Κλαυδίῳ. ἄλλως τε καὶ ὁ μονομάχοι, πλῆ- θος δὲ ἦν αὐτῷ ἀξιόλογον, καὶ τῶν στρατιωτῷ οἱ κυκλοφυλακοῦντες ὅτι τ πόλεως, ἐρέται τε ὁπόσοι συνέρ- ρεον εἰς ὅ στρατόπεδον· ὥστε τ μετέπιπτον τὸν ἀρχεῖν, οἱ μὲν φειδοῖ τ πόλεως, οἱ δὲ καὶ φόβῳ τῷ ὑπὲρ αὐ- τῷ ἀπέσησαν.

δ'. Ὑπὸ

a Ita *Bunb.* πρότερον in *Editis Aliiſque.* b Τῶν κατ' αὐτὸν *Bunb.* c Illud αὐτῷ è *Cod. Bunb.* d Ita *Bunb.* κοινῇ in *reliquis.* e Ita lego. εὐδιόρθωτον αἷ. in *libris.* f Συγκαθομολογηθέντες *Bunb.* g *Sc.* Viginti HS. millia. *Suetonius* habet tantum *quina dena HS.* Vide *Scaligerum* de re *Nummaria*, p. 86. h Ita cum *Cod. Bunb.* & mox κρεῖττον. γεγονὸν & κρεῖττον in *Editis Aliiſque.* i Ita lego, ſavente *Epiphanio*, qui vertit, *pecuniam ut militaris imperator eligeretur.* στρατηγὸν in *Editis & MSS.* k Τοσαύτην *Bunb.* l Ita etiam *Epiphan.* ὥστε ὀ ὀλιγωρίᾳ τοὶ τ *Bunb.* m Καὶ διαμαρτίᾳ τ κ. τ. λ. αἰτήματος, ᾗ φόβῳ τ Κλ. *Bunb.* n Μινυκιανὸν Μάρ- κον — ἀξιόλογον ὄντα — γεγαμηκότα — πρόθυμον ὄντα ἀν. τ. στρατηγείαν κατεῖχον *Bunb.* & *Voſſ.* o Ita lego. καὶ τὸ καθ' αὐτὸν in *Editis* omnibus & *MSS.* præter *Gall.* qui habet καὶ καθ' αὐτόν. p Συγκεκροθέντων *Bunb.*

a Παι-

δ'. Ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἡμέρας καὶ Χαιρέας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παρελθόντες, ὡς ἐπεχείρησαν λόγων ἦσαν πρὸς τοὺς στρατιώτας. τῶν δὲ τὸ πλῆθος ὡς ὁρᾷ [a]σιωπᾶν, αὐτοὺς ταῖς χερσὶ, καὶ ὅ εἰπεῖν οἷός τε ἦν ἄρχεσθαι, ἀνεθορύβησε, [b]μὴ ἐφεῖς μέν ὅτι εἰπεῖν, ἅπαξ δὲ ὁρμᾶσθαι πάντας ὅτι τὸ μοναρχεῖσθαι. ἡ δὲ ἠνίασε μάλιστα, ὡς οὐκ ἀνεξόμενοι [c]τὰς τρίβας. τῇ συγκλήτῳ δὲ ἀπορία ἄρχειν τε καὶ ὅν ἀρχθεῖεν ἂν τρόπον, ἢ τι [d]δεδιέναι αὐτοὺς τὴν στρατιὰν, καὶ τὸν Γαΐου σφαγέων συγχωρεῖν τοῖς στρατιώταις οὐκ ἐφιέντων. [e]οἱ τοιούτοις δὲ οὖσιν, Χαιρέας τὸν ὀργὴν οὐκ ἀνασχόμενος πρὸς τὴν αἴτησιν τοῦ αὐτοκράτορος, δώσειν ἐπηγγέλλετο στρατηγὸν, εἴ τις αὐτῷ σημεῖον τῶν ἀπὸ [f]Εὐτύχου κομίσειεν. ἦν δὲ ὁ Εὔτυχος οὗτος, ἡνιόχου τοῦ χαλκῆ Πρασίνου, φιλαυτόδαπος Γαΐῳ, καὶ περὶ τὰς οἰκοδομὰς τῶν στάσεων τοῦ περὶ ἑαυτὸν ἱππικοῦ τὸ στρατιωτικὸν ἐτρίβετο, ἀτίμοις ἐργασίαις ὑπεκκαύσας. εἰς ἅπερ ὁ Χαιρέας ὠνείδιζεν αὐτοὺς, καὶ ἔτερα πολλὰ τοιαῦτα, τὸν τε κεφαλὴν κομεῖν τὸν Κλαυδίου. δεινὸν γὰρ εἰ μετὰ μανίαν τοσαύτην δώσουσι τὴν ἡγεμονίαν. οἱ μὲν διετάπησάν γε ὑπὸ τοῦ λόγου, ἀλλὰ ἀσπασάμενοί τε τὰς μαχαίρας, καὶ τὰ σημεῖα αἰρόμενοι ᾔεσαν ὡς τὸν Κλαύδιον, κοινωνήσοντες τοῖς ὁμιλοῦσιν αὐτῷ. καταλείπεται δὲ ἔτι σύγκλητος [g]ἐπ' ἐρημίας τῶν ἀμυνόντων, καὶ οἱ ὕπατοι μηδὲν ἰδιωτῶν διαφέροντες. ἔκπληξίς τε καὶ κατήφεια ἦν, οὐδὲ ὅπου χρήσαιντο αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις εἰδότων διὰ τὸ ἀπηρεθίσθαι τὸν Κλαύδιον ἐπ' αὐτοῖς· ἀλλήλοις τε ἐλοιδοροῦντο, καὶ μεταμελὸς ἦν αὐτοῖς· ὁ Σαβῖνος, εἷς τῶν Γαΐου σφαγέων, σφάζειν πρότερον αὐτὸν ἐπείλει παρελθὼν εἰς μέσους, ἢ Κλαύδιον ἄρχοντα φίσεσθαι, καὶ δυσκραπάλαι ἐπόψεσθαι καταλαβόντα· τόν τε Χαιρέαν εἰς φιλοψυχίαν ἐπέπληττεν, εἰ καταφρονήσας Γαΐου πρῶτος ἀγαθὸν ὑπολαμβάνοι τὸ ζῆν, τῆς ἐλευθερίας οὐδὲ ὅπως ἀποδοθήσεσθαι δυναμένης τῇ πατρίδι. Χαιρέας δὲ περὶ μὲν τοῦ θήσειν σώσιμον οὐδὲν ἔφη φρονεῖν ἑλέσθαι, βουλεύεσθαι μέντοι ἀφαιρεῖσθαι ἀφίνοιαν τὸν Κλαυδίου.

ε'. Καὶ οἱ μὲν [h]ἐν τοιούτοις ἦσαν. ὅτι δὲ ὁ στρατόπεδος [i]πᾶς παντάχοθεν ὠθεῖτο ἐπὶ θεραπείαν τοῦ Κλαυδίου· ὁ τε ὑπάτων ὁ ἕτερος Κόϊντος [k]Πομπώνιος δι' αἰτίας ἣν ἔφην στρατιωτικῷ μᾶλλον ὡς [l]ἐπ' ἐλευθερίαν τοῦ συγκλήτου παρακαλῶν, [m]ὥρμησάν τε ἀσπασάμενοι τὰ ξίφη, κἂν ἐπέφραξε αὐτοῖς, μὴ Κλαυδίου διακεκωλυκότος. ἐδυσχέραινε δὲ ἀπορῶν τὸ ὕπατον ἐξαρπάσας ὁ κινδύνου. τὸν δὲ συγκλητικὸν ὁ ἐν σὺν ἔφην Κοίντῳ ὁμοίας ἐδέχετο τιμῆς. τινὲς δὲ καὶ πληγὰς ἔλαβον αὐτῶν, ἀναθυμούμενοι τῆς πρὸς αὐτὸν ὑποδύσεως, Ἀπώνιος δὲ τραυματίας ἀπεχώρει, διὰ τὸ κίνδυνος περὶ πάντας αὐτούς. καὶ Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς, προσελθὼν τῷ Κλαυδίῳ, ἀξιοῖ τοῖς

4. Cum autem diluculo in senatum venissent Chærea sociique, aggressi sunt orationem habere ad milites. quos cum universi viderent manu illis silentium indicere, & in eo esse ut loquendi initium facerent, tumultum movere cœperunt, nec passi sunt eos quidquam dicere; quod omnes unius imperio subesse magnopere expeterent: namque imperatorem sibi dari postulabant, ut qui vel minimam moram ægre laturi essent. Senatus autem dubitabat, & quo modo regeret aut imperio regeretur, & militibus eorum auctoritatem defugientibus, & Caji interfectoribus amplissimum ordinem militari insolentiæ cedere non patientibus. Cumq; ita se res haberent, Chærea, accensus in iram, quod imperatorem peterent *milites*, daturum se promisit ducem, si quis signum ei afferret ab Eutycho. erat autem Eutychus iste factionis Prasinæ ut appellabatur auriga, Cajo devotissimus, quique in stabulis equitio ejus exstruendis milites attriverat, viles ab ipsis operas exigendo. quas res & illis exprobrabat Chærea, atque alia multa hujuscemodi, seque Claudii caput allaturum *minabatur*. indignum enim esse *ajebat*, si post insanum stulto imperium committant. At illi, verbis ejus nihil moti, strictis gladiis & sublatis signis se proripiebant ad Claudium, adjuncturi se his qui fidem ei jurejurando dederant. ita senatus desertus est à suis propugnatoribus, & consules ferme in privatorum ordinem redacti: quin & consternatio erat ubique & mœstitia, nemine sciente quid de se factum foret, Claudio in eos irritato; aliique in alios convicia jactabant, & ipsos *vehementer* pœnitebat. Tum Sabinus, unus è Caji interfectoribus, in medium progressus, se prius mortem sibimet consciscere edicebat, quam passurum ut Claudius fiat imperator, visurumque civitatem servitute oppressam; simulque Chæream increpabat, quod nimio vitæ amore teneretur, si is, qui primus Cajum contemptui habuit, vitam *jam* vitalem esse existimaret, cum fieri non possit ut vel hac via patria in libertatem restituatur. Chærea autem nihil sibi minus in animo esse dicebat, quam ut de morte appetenda dubitaret, statuere tamen prius Claudii mentem explorare.

Chærea militibus iratus.

Opprobrium in eos jacis.

Senatus desertus à militibus.

Sabini mina.

5. Et illi quidem in his erant. In castris autem undique festinatur ad obsequium Claudio præstandum: & consulum alteri Q. Pomponio, *cum eòdem veniret*, crimini milites objiciebant præcipue quod senatum ad libertatem *asserendam* hortatus fuerat, atque impetum *in eum* fecerunt strictis gladiis; cædemque perpetrassent, nisi Claudius eos cohibuisset. Is consulem periculo ereptum suo lateri assidere jubet: senatoribus vero qui cum Quinto non idem habitus est honos. nam & quidam illorum plagas accipiebant, repulsi dum illum salutatum irent, & Aponius vulneratus discedebat, omnesque in periculo versabantur. Tum rex Agrippa Claudium adiit, eumque obsecrat

Consulum alter multisque è senatoribus male tractantur à militibus.

a Παύσασθαι Voss. b Μὴ ἐφέντας ὥστε εἰπεῖν Voss. c Τῆς τρίβου Bunb. d Sic lego. δεδιέναι αὐτῶν in Editis & MSS. e Ἐν τοιούτοις ὧν τῶν συγκλήτων ὄντων Bunb. f Est qui conjicit hunc esse eum, cui libros quatuor priores *Fabularum* inscripsit *Phædrus*. g Ἐν ἐρημίᾳ Bunb. h Ἐν τοιοῦτοι Bunb. i Illud πᾶς è Cod. Bunb. k Ita lego. Πομπηίῳ in Editis & MSS. l Ita cum Cod. Bunb. ἐπ' ἐλευθερίαν in Editis Aliisque. m Iterum cum Cod. Bunb. ὁμόσαντες ἀσπασάμενοι ξίφη in Editis Aliisque.

Agrippa ſuadet Claudio ut militi ſe erga ſenatores geret.

crat ut mitius ſe erga ſenatores geſeret: quippe, ſi male ab eo acciperetur ſenatus, non habiturum eſſe alios quibus imperaret. Perſuadetur Claudius, & ſenatum convocat in palatium, quò ipſe per *mediam* urbem lectica delatus eſt, deducentibus eum militibus multa ſane cum vexatione populi. nam Chærea & Sabinus, *duo* ex interfectoribus Caji, in conſpectum omnium proceſſerant, cum cautum eſſet, ne ipſi in publicum prodirent, edicto Pollionis, quem Claudius paullo ante corporis cuſtodibus præfecerat. At Claudius, poſtquam ad palatium rex veniret, convocatis amicis, mittebat eos in ſuffragia de Chærea. Illis quidem facinus ſplendidum eſſe videbatur, perfidiæ tamen auctorem accuſabant, & jure merito pœnam ei infligendam cenſebant, ut aliis in poſterum terroti ſit. Agebatur itaque Chæreæ ad ſupplicium, & una cum eo Lupus multique alii Romanorum. Dicitur autem Chærea magno animo tuliſſe calamitatem, non ſolum ex eo quod ne oris quidem colorem mutaverit, ſed & ex iis quæ Lupo ſe lachrymis dedenti exprobrârit. Lupo ſane, cum veſtem deponeret, querenti de frigore, *ille* dicebat, non oportere unquam contra quam lupi ſolent algeſcere. cumque eum ſpectatum ſequeretur hominum multitudo, ubi ventum eſt ad locum, interrogabat militem, num exercitatus eſſet ad cædes, aut *tum* primum haberet gladium, jubebatque eum afferri quo ipſe Cajum peremerat. Uno autem ictu feliciter interiit: at Lupus non adeo commode è vita exiit præ timiditate, ictibus ſcilicet repetitis, quod parum fortiter collum porrexerit.

In Chæream & Lupum alioſque animadvertitur.

Sabinus ſibi ipſi manus infert.

6. Paucis poſt diebus, quando *ſolennia* inſtarent parentalia, & populus Romanus ſuorum quiſque manibus libamina afferrent, Chæream etiam feris honorarunt in ignem conjectis, ipſum obſecrantes ut propitius illis non iraſceretur, quod animo fuiſſent in eum ingrato. Et Chæreæ quidem contigit, ut hoc modo vitam finiret. Sabinus autem, non ſolum abſolutus à Claudio, verum etiam permiſſus eandem quam ante præfecturam gerere, iniquum ratus ut à fide conjuratis data deſciſceret, ſeipſum interimit gladio incumbens, capulo tenus per vulnus adacto *in corpus*.

συγκλητικοῖς ἡπιώτερον χρήσηται. γενομένης γάρ τινος χαρᾶς περὶ τῇ βουλῇ, ὅτι οὐκ ἔξεστιν αὐτῇ ἄρχειν ἑτέρων. πείθεται δὲ Κλαύδιος, καὶ συγκαλεῖ τὴν βουλὴν ὅτι δὲ παλατῖνα διὰ τῆς πόλεως φερόμενος, ὠθισμένου αὐτὸν δορυφορικῇ σὺν πολλῇ πάνυ κακώσει τῆς πληθύος. προελθὼν δὲ τὴν Γαΐου σφαγὴν εἰς ὃ φανερώτερον Χαιρέας καὶ Σαβῖνος, εἰρόμενοι τὴν αἰτίαν Πολλίωνος, ὃν μικρῷ πρότερον Κλαύδιος στρατηγὸν ἥρητο τοῦ σωματοφυλακίου. Κλαύδιος δὲ, ἐπεὶ τάχιστα εἰς τὸ παλάτιον ἀφικνεῖται, συναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, ψῆφον ἀνεδίδου περὶ Χαιρέᾳ. τοῖς δὲ ὃ μὲν ἔργον λαμπρὸν εἶδεν, ἀπιστίαν δὲ ἐπεκάλει τῷ πεπραχότι, καὶ αὐτῷ τιμωρίαν ὅτι βέλτιον δίκαιον ἡγοῦντο ἐπ' ὀπτεσπῇ τοῦ μέλλοντος χρόνου. ἀπήγελο οὖν Χαιρέας ὅτι θανάτῳ, καὶ σὺν αὐτῷ Λοῦπός τε καὶ Ρωμιλίων πολίτης. λέγεται δὲ Χαιρέαν μεγαλοφρόνως ἐνεγκεῖν τὴν συμφοράν, ὃ μόνον δὲ κατ' αὐτὸν ἀμεταπλώτῳ τοῦ χειμαλος, ἀλλὰ καὶ οἷς ἀνεδίδου Λοῦπον εἰς δάκρυα ἐκπεπταμένον. ὑποτιθεμένου γέ τοι τοῦ Λούπου, καὶ ὃ ῥίγος αἰτιωμένου, φησὶν, ὡς οὐκ ἂν ὀναπία τοῦ λύκου ποτέ ῥίγος. πλήθους τε ἀνθρώπων ἑπομένου κατὰ θέαν, ὡς ἦκεν ὅτι ὃ χειλίαρχος, ἤρετο τὸν στρατιώτην, εἰ μελέτης αὐτῷ γεγόνοιεν αἱ σφαγαί, ἢ πρῶτον ἔχοι ὃ ξίφος. καὶ ὀπέλθε κομίζειν ᾧ Γάϊον μεταχειρίσαιτο αὐτός. θήσει δὲ εὐδαιμόνως μιᾶς πληγῆς αὐτῷ γενομένης. Λοῦπος δὲ ὁ πάνυ δεξιῶς ὑπεξῆλθεν ἀθυμίᾳ, ἢ πληγῶν πλειόνων γενομένων, ἀφ' ὃ μαλακῶς τὸ πάχηλον ἐδιοικεῖν.

ϛ'. Ὀλίγαις δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐναγισμῶν ἐπιτελουμένων, Ρωμαίων ὁ πλῆθος τοῖς αὐτῷ ἐπιφέροντες, καὶ Χαιρέαν μοίραις ἐτίμησαν εἰς τὸ πῦρ πηλφθέντες, ἵλεων καὶ ἄμωμον εἶ τῆς εἰς αὐτὸν ἀχαριστίας ἐξιλεώμενοι. καὶ Χαιρέᾳ μὲν τοιαύτη τελευτὴ τοῦ βίου συνέτυχε. Σαβῖνον δὲ, Κλαυδίου μὲν μόνον τῆς αἰτίας ἀφελόντος αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν ἣν εἶχεν ἐφιέντος, ἄδικον ἡγεῖτο τὴν ἐκλειπίαν τῆς πρὸς τοὺς συνωμοκότας πίστεως, σφάζει τε ἑαυτὸν ἐπισπεύσας τῷ ξίφει, μέχρι δὲ καὶ τῆς κώπης διὰ τραύματος συνελθεῖν.

IV. CAP. V. ΚΕΦ. ε'.

Quomodo Claudius reddidit Agrippæ paternum regnum, ejuſque imperium amplificavit: utque edicta propoſuit in Judæorum gratiam.

Ὡς Κλαύδιος ἀπέδωκεν Ἀγρίππᾳ τὴν πατρῴαν βασιλείαν, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ἐπηύξησεν· καὶ εἰς Ἰουδαίους πρόσταγμα προτίθεται ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων.

Claudii erga Agrippam benignitas & liberalitas.

CLaudius autem, cum è medio ſine mora ſuſtuliſſet milites omnes, quos ſuſpectos habuit, edictum propoſuit, quo & Agrippæ imperium, quod ei dederat Cajus, confirmabat, & regem *verbis quam ampliſſimis* laudabat. quin & adjiciebat quicquid Judææ & Samariæ *olim* ad ejus avi Herodis regnum pertinebat. Atque hæc quidem quaſi cognationis jure ei debita reſtituit. quin & Abilam, quæ Lyſaniæ fuerat, & quæcunque

Κλαύδιος δὲ, ὃ πραπτικῶν πάνυ ὄν, τὴν ὑποπτίαν ἐκ τοῦ ὀξέως ἀποσκευασάμενος, διάγραμμα προτίθει, τήν τε ἀρχὴν Ἀγρίππᾳ βεβαιῶν, ἣν ὁ Γάϊος παρέλαβε, καὶ δι' ἐγκωμίων ἄγων ὃν βασιλέα. προσετίθει δὲ αὐτῷ ποιεῖται πᾶσαν τὴν ὑπὸ Ἡρώδου βασιλευθεῖσαν, ὃς ἦν πάππος οὗτος, Ἰουδαίαν καὶ Σαμάρειαν. καὶ ταῦτα μὲν ὡς ὀφειλόμενα τῇ οἰκειότητι τοῦ γένους ἀπέδωκε. [k] Ἀβίλαν δὲ τὴν Λυσανίου, ἣ ὁπόσα ὁ

[a] Quorſum ὑποπτίαν dicit? an id populo diſplicuiſſe credendum? contrarium huic ſupra dictum. Fuit cum legerem ἀξιόπιστον, deſiderio. Sed locum poſſe commodum ſenſum recipere exiſtimo, ſi ϐ ſequens accipiatur pro γάρ. [b] Εἰς τὸ φανερὸν Bunb. [c] Ita Bunb. ἤρητο in Editis Aliiſque. [d] Sic Bunb. & Epiſtan. In ceteris deeſt Χαιρέας. [e] Mallem λύκου ἀπέσυρτο. [f] Ita Bunb. μελέτην Vat. μελήσαιεν in Editis Aliiſque. [g] Διαχειρίσαιτο Bunb. [h] Τὰ αὐτῶν Bunb. [i] Ἀπολύοντος Bunb. [k] Ita ſcribo. Ἀβίλαν in Joſephi libris. Ἄβυλα, ἰπιλήθιον Λυσανίου Ptol. & apud Lucam (c. 3. v. 1.) extat memoria Λυσανίου Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, quod ab Ἄβυλα non Ἄβιλα,

a Ly-

τὸ τῷ Λιβάνῳ ὄρει, ὃν τῇ αὐτῷ προσετίθει, ὄρκιά τε αὐτῷ τίμνεται πρὸς τὸ Ἀγρίππαν ἐπὶ τοῦ ἀγορᾶς μέσης τῇ Ῥωμαίων πόλει. Ἀντίοχον δὲ ᾧ ἦν ἔχει βασιλείαν ἀφειλόμενον, Κιλικίας μέρει τινὶ καὶ Κομμαγηνῇ δωρεῖται. λύει δὲ καὶ Ἀλέξανδρον [a] Λυσίμαχον τὸν [b] Ἀλαβάρχου, φίλον ἀρχαῖον αὐτῷ γεγονότα, καὶ Ἀντωνίαν αὐτῷ ἐπιτροπεύσασαν τὴν μητέρα, ὀργῇ τῇ Γαΐου δεδεμένον· ᾧ αὐτῷ υἱὸς Βερνίκιλλαν τὴν Ἀγρίππα γαμεῖ θυγατέρα. ᾧ ζώντων μὲν, τελευτᾷ δὲ Μάρκος [c] ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου υἱός, παρθένον λαβὼν, ἀδελφῷ ᾧ αὐτῷ Ἀγρίππᾳ Ἡρῴδῃ δίδωσι, Χαλκίδος αὐτὸν τὴν βασιλείαν [d] εἰ αἰτησάμενος παρὰ Κλαυδίου.

β'. Στασιάζει δὲ κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον [e] Ἰουδαίων τὰ πρὸς Ἕλληνας ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως. πολυτήσαντος γὰρ τοῦ Γαΐου τὸ Ἰουδαίων [f] ἔθνος ἐπὶ [g] τῆς ἀρχῆς τὸν ἐκείνου τεταπεινωμένον, καὶ δεινῶς ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρέων [h] βιαζόμενον, ἀνεθάρσησε· καὶ οἱ ὅπλοις εὐθέως ἦν. καὶ Κλαύδιος ἐπιστέλλει τῷ [i] ὑπαρχοντι τότ' [k] τῆς Αἰγύπτου, ὥσπερ φασὶ καταπῦλαι. πέμπει δὲ καὶ ἀφήγραμμα, προσεκλησάμενος αὐτοὺς Ἀγρίππᾳ τε καὶ Ἡρῴδῃ τῷ βασιλέσι, εἰς τε [l] Ἀλεξάνδρειαν καὶ Συρίαν, γεγραμμένον τοῦτον τὸν τρόπον· "ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ, "ΣΕΒΑΣΤΟΣ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕ- "ΓΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ, ΛΕΓΕΙ "Ἐπειδὴ ἀνέκαθεν τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἰουδαίους, Ἀλεξαν- "δρεῖς λεγομένους, συγκατῳκισθείσας τοῖς τρώτοις εὐθὺ "κτίσεως Ἀλεξανδρεῦσι, καὶ ἴσης πολιτείας τυγχάνοντας τῆς βα- "σιλέων τετυχότας, καθὼς φανερὸν ἐγένετο ἐκ τῶν γραμ- "μάτων τῶν παρ' αὐτοῖς, καὶ τῶν διαταγμάτων, καὶ μὴ "τὸ τῇ μητρὶ πόλει Ἀλεξάνδρειαν ὑπὸ Σεβα- "στοῦ ὑπαρχθῆναι, [m] πεφυλάχθαι αὐτοῖς τὰ δίκαια "ὑπὸ τῶν πεμφθέντων ἐπάρχων τε Ἀφροδισίου χρόνου, "μηδεμίαν τε ἀμφισβήτησιν περὶ τούτων γενομένου τῶν "δικαίων αὐτοῖς ἅμα καθ' ὃν καιρὸν Ἀκύλας ἦν ὁ "Ἀλεξάνδρειαν, καὶ τελευτήσαντος Ἰουδαίων ἐθνάρ- "χην τὸν Σεβαστὸν μὴ κεκωλυκέναι ἐθνάρχας γίνεσθαι, "βουλόμενον ὑπομένειν ἐκείνους ἐμμένοντας τοῖς ἰδίοις "ἔθεσι, καὶ μὴ παραβαίνειν ἀναγκαζομένους τὰ πάτρια "θρησκείαν, Ἀλεξανδρεῖς δὲ ὑπερθῆναι τε τὸν παρ' αὐ- "τοῖς Ἰουδαίων ἐθνάρχην Γαΐου Καίσαρος χρόνοις, ᾧ ἀφ' ὑ "πολλὴν ὑπόνοιαν καὶ ὕβριν, ὅτι μὴ θεὸν "ἠθέλησε Ἰουδαίων ἔθνος τὰ πάτρια θρησκείαν καὶ θεὸν "προσαγορεύειν αὐτὸν, ταπεινώσαντος αὐτούς· [p] βού- "λημα μηδὲν ἀφ' τοῦ Γαΐου ὕβρεσθαι τῶν δι- "καίων τῷ Ἰουδαίων ἔθνει ὑπερπλησθέναι, φυλάσσειν δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ [q] πρότερον δικαιώματα, ὑμνεῖσθαι τοῖς [r] ἰδίοις ἔθεσι, ἀμφοτέροις δὲ διακελεύομαι τοῖς μέρεσιν, πλείστην ποιήσασθαι προνοίαν, ὅπως μηδεμία παραχὴ γένηται μὴ ὁ προτεθῆναί μου ὁ ἀφήγραμμα.

γ'. Τὸ μὲν οὖν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων ἀφήγραμμα τοῦτον ἦν ὃν τρόπον γεγραμμέ-

erant in monte Libano, de ſuo adjungebat: fœduſque ab eo ictum eſt cum Agrippa in medio urbis Romanæ foro. Antiochum etiam, cum ei regnum quod habuerat abſtuliſſet, parte quadam Ciliciæ & Commagena donavit. Inſuper & *vinculis* abſolvit Alexandrum Lyſimachum Alabarcham, cum quo vetus ei interceſſerat amicitia, quiq; *olim* ſuæ matris Antoniæ procurator fuerat, quem Cajus iratus vinxerat: cujus filius Bernicen Agrippæ filiam duxit uxorem. & hanc quidem Agrippa (nam moritur Marcus Alexandri filius) virginem ſibi vendicans, Herodi fratri ſuo collocavit, impetrato illi regno Chalcidis à Claudio.

Antiochus Commagenæ rex.

Alexander Lyſimachus Alabarcha.

Herodes frater Agrippa.

2. Per idem autem tempus inter Judæos & Græcos exorta eſt ſeditio in urbe Alexandria. Cajo enim mortuo, Judæorum gens, ſub ejus imperio graviter oppreſſa, & multis injuriis ab Alexandrinis affecta, cœpit animos reſumere: moxque ad arma ventum eſt. Tum Claudius per epiſtolam mandat præſidi Ægypti, ut ſeditionem illam compeſceret. quin & edictum, ſupplicantibus ei regibus Agrippa & Herode, mittit in Alexandriam & Syriam, ſcriptum in hanc ſententiam. "TIBERIUS "CLAUDIUS CÆSAR, AUG. GERMA- "NICUS, PONTIFEX MAXIMUS, TRIB. "POT. EDICIT. Quoniam jam olim cogni- "tum habuimus Judæos, qui in Alexandria "ſunt & Alexandrini appellantur, ſtatim ab "urbe condita una cum Alexandrinis habita- "tum miſſos, & civitatis jus ex æquo à regi- "bus conſequutos eſſe, id quod palam eſt ex "reſcriptis eorum pariter & edictis, & poſt- "quam imperio noſtro per Auguſtum ſubje- "cta fuiſſet Alexandria, ſua illis integra man- "ſiſſe jura, conſervata per miſſos illò diver- "ſis temporibus præſides, nullamque de illo "jure controverſiam motam fuiſſe, etiam quan- "do Aquila præerat Alexandriæ, & cum mor- "tuus eſſet Judæorum ethnarcha, Auguſtum "non vetuiſſe alios deinceps ethnarchas fieri, "volentem eorum quemque ſubjici, ita tamen "ut ſuis uterentur inſtitutis, nec cogerentur pa- "triam religionem violare; Alexandrinos au- "tem excitari *contigit* in Judæos, una cum il- "lis habitantes, eo tempore quo Cajus Cæſar "rerum potiretur, qui ex vehementi inſania "& dementia, quod noluerit gens Judæorum "quidquam contra patriam religionem facere "ipſumque Deum appellare, eos *mirum in "modum* depreſſerat: volo *itaque* nihil pro- "pter Caji amentiam illis detractum iri, quod "Judæorum genti fuerit conceſſum, ſed jura "quibus olim gaudebant illis ſarta tecta ma- "nere, patriis in moribus & inſtitutis perſe- "verantibus; jubeoque ex utraque parte mo- "dis omnibus cavendum eſſe, ne ulla movea- "tur ſeditio poſtquam edictum *hoc* meum fue- "rit publicatum.

Seditio Alexandriæ inter Judæos & Græcos.

Claudii pro Alexandrinis Judæis edictum.

3. Et hoc quidem edictum, in gratiam Judæorum Alexandriam miſſum, ita ſe habuiſſe accepimus,

a Λυσίμαχον deeſt *Voſſ.* agnoſcitur ab *Epiphanio*, qui tamen videtur Ἀλέξανδρον in ſuo *Codice* non habuiſſe. Vide *Uſſerium* in *Annalibus* V. T. ad A. M. 1039. p. 623. b De *Alabarcha* videſis *Fullerum in Miſcell.* l. 4. c. 16. p. 581. & quæ annotavimus ad p. 809. & 821. c Τῶ Λυσιμάχου υἱὸς *Bunb.* d Illud εἰ τὸν non agnoſcit *Bunb.* e Ἰουδαίων *Bunb.* f Γενος *Bunb.* g Illud τῆς è *Cod. Bunb.* h Υπερβιάζον *Voſſ.* i Eſt qui malit ὑπαρχῶντι. k Ita *Vat.* τῶν deeſt *reliquis.* l ΥΠΑΤΟΣ poſt ΕΞΟΥΣΙΑΣ adjicit *Bunb.* non ita *Græci* cæteri & *Epiphan.* m Πεφυλάχθαι *Vat.* n Poſt θρησκείαν iſta quæ ſequuntur, ἴσης πολιτείας τοῖς ἄλλοις Ἀλεξανδρεῦσι τυγχάνοντας ἐνίκησεν, adjicit *Bunb.* Verum deerant *Epiphanii* codicibus *noſtriſque* reliquis. o Ἐπιτρεπομένου ſolus *Bunb.* p Βούλημα ἐν μηδὲν *Bunb.* q Πρότερον *Bunb.* r Ita *Voſſ.* Ἰουδαίοις in *Editis Aliiſque.*

cepimus; quod vero in reliquum terrarum orbem, hujuſmodi erat. "TIBERIUS CLAUDIUS CÆSAR, AUG. GERMANICUS, "PONTIFEX MAX. TRIB. POTEST. "COS. CREATUS ITERUM, EDICIT. "Quandoquidem me ſupplices rogarint Agrippa & Herodes reges mihi amiciſſimi, ut permitterem etiam Judæis in omni imperio Romano degentibus jura eadem ſervare & habere quæ Alexandrinis conceſſa, libenter eorum precibus annui, nec ſolum iis qui à me petierunt hoc indulſi, verum & ipſos pro quibus rogatus ſum dignos *hoc beneficio* judicavi, propter fidem & amicitiam Romanis præſtitam; juſtiſſimum etiam cenſens, nullam, ne Græcarum quidem, urbem juribus illis privandam, quoniam & ſub Divo Auguſto eis erant ſervata: proinde æquum eſſe arbitror ut Judæi etiam per univerſum noſtrum imperium patrios mores ſine impedimento aliquo ſervent, quos etiam nunc moneo ut hac noſtra gratia contenti modeſtius ſe gerant, nec religiones aliarum gentium contemnant, ſed leges ſuas cuſtodiant: voloque ut hoc meum edictum præſides civitatum atque coloniarum & municipiorum, tam intra Italiam quam extra, uti etiam reges & principes per miniſtros ſuos tranſcriptum habeant, & in hujuſmodi loco poſitum intra triginta dies, unde de plano recte legi poſſit,

Claudii pro Judæis per orbem Romanum edictum.

τον· ὃ δὲ εἰς ἅπαλλο οἰκυμένην ἔχει ὧδε. "ΤΙΒΕΡΙΟΣ "ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ, ΣΕΒΑΣΤΟΣ, ΓΕΡΜΑ- "ΝΙΚΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕΓΙΣΤΟΣ, ΔΗΜΑΡΧΙ- "ΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ, ΥΠΑΤΟΣ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗ- "ΘΕΙΣ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ, ΛΕΓΕΙ. Αἰτησαμένων με "[a] βασιλέων Αγρίππα καὶ Ηρώδου τῶν φιλτάτων μοι, ὅπως "συγχωρήσαιμι τοῖς αὐτοῖ δίκαια καὶ τοῖς ὑπὸ "[b] Ρωμαίοις ἡγεμονίαι Ιουδαίοις φυλάσσειν, καθὰ καὶ τοῖς "ὑπὸ Αλεξανδρέας, ἤδιστα συνεχώρησα, καὶ μέσον τοῦτο [c] τοῖς "αἰτησαμένοις με χαριζόμενος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς, ὑπὲρ ὧν "παρεκλήθην ἀξίους κρίνας, διὰ τὴν τοῖς Ρωμαίοις πίστιν "καὶ φιλίαν, μᾶλλον δὲ δίκαιον κρίνων, μηδεμίαν μηδὲ Ελ- "λενίδα πόλιν τῶν δικαίων τούτων ἀποτυγχάνειν, ἐπειδὴ "καὶ ὅτε ὁ Θεὸς Σεβαστὸς αὐτοὺς ἐτίμησεν· καλῶς "ἂν ἔχοι καὶ Ιουδαίους τοὺς ὑπὲρ [d] ἡμᾶς κόσμου "τοὺς πάτρια ἔθη ἀνεπικωλύτως φυλάσσειν, οἷς καὶ τοῖς "ἔθνεσι τῶν παραγγέλλω μου χάριτι τῇ φιλανθρωπίᾳ ὑπηκό- "φεροι χρῆσθαι, καὶ μὴ τοὺς τῶν ἄλλων ἐθνῶν θεσμοὺς ἀμυνίας ἕξιν "ἡγεῖσθαι, τοὺς ἰδίους δὲ νόμους φυλάσσειν, τοῦτό μου ὃ διά- "ταγμα τοὺς ἄρχοντας τῶν πόλεων καὶ τῶν κωλωνιῶν καὶ μυνι- "κιπίων, τῶν ὑπὸ τῇ Ιταλίᾳ καὶ τῶν ἐκτὸς, βασιλεῖς τε καὶ δυ- "νάστας διὰ τῶν ἰδίων ταμιευτῶν ἐγγράψασθαι βύβλοις, ἐκ- "κείμενόν τε ἔχειν, ὡς ἔλαττον ἡμερῶν τριάκοντα, [e] ὅθεν "ἐξεπιτήδες καλῶς ἀναγινωσθῆναι δύνασθαι.

V. CAP. VI. ΚΕΦ. ς'.

Quænam Hieroſolymis acta erant ab Agrippa poſt reditum ejus in Judæam: & quæ Petronius ad Doritas pro Judæis ſcripſit.

Οἷα ὑπὸ Αγρίππα εἰς Ιουδαίαν ὑποστρέψαντος ἐπράχθη ἐν Ιεροσολύμοις· καὶ ἃ τὸ Πετρώνιος πρὸς Δωρίτας ὑπὲρ Ιουδαίων ἔγραψεν.

Agrippam in regnum ſuum remittit Claudius.

HIS igitur edictis, in Alexandriam & totum terrarum orbem miſſis, oſtendit Claudius Cæſar qua erat erga Judæos voluntate: moxque Agrippam, regnum * curaturum, ſplendidioribus auctum honoribus dimiſit, cum per literas provinciarum præſidibus & procuratoribus mandaſſet ut amice cum & benevole exciperent. Ille vero, id quod veriſimile erat homini facere cui proſpere omnia ceſſerunt, cum *magna* celeritate reverſus eſt: cumque Hieroſolyma perveniſſet, victimas pro gratiarum actione immolavit, ita ut nihil à lege præſcriptum omiſerit. unde & multos Nazireos tonderi præcepit; & catenam auream, quam ei dederat Cajus, pondere parem illi ferreæ quæ regias manus vinxerat, in triſtis fortunæ monumentum ejuſdemque in melius mutatæ teſtimonium, intra conſeptum templi ſupra gazophylacium ſuſpendit, ut documento eſſet, & maxima poſſe concidere, Deumque ſolere ea quæ ceciderant erigere. omnibus enim oſtendebat catenæ dedicatio, quod regi Agrippæ levicula de cauſa in vincti conditionem mutata fuerit priſtina dignitas; paulo-que poſt vinculis laxatus in regem evaſerit

Quænam poſt reditum præſtiterit Agrippa.

Τούτοις μὲν δὴ τοῖς διαταύγμασιν, εἰς Αλεξάνδρειάν τε καὶ τὴν ἄλλην οἰκουμένην πᾶσαν ἀποσταλεῖσιν, ἐδήλωσεν ὡς περὶ Ιουδαίων ἔχει γνώμην Κλαύδιος Καῖσαρ· αὐτίκα δὲ Αγρίππαν, κομισάμενον τὴν βασιλείαν, ὅτι τιμῆς λαμπροτέραις [f] ἐξέπεμψε, τοῖς ὅτι τὴν ἐπαρχιῶν ἡγεμόσι καὶ τοῖς ὑπιτρόποις διὰ γραμμάτων ὑπισύλας [g] ἐφόδιον ἄγειν. ὁ δὲ, ὡς εἰκὸς ἦν τῷ ὅτι κρείττοσι τύχης ἀπερχόμενον, μετὰ τάχους ὑπέστρεψεν· εἰς Ιεροσόλυμα δὲ ἐλθὼν, χαριστήρια ἐξεπλήρωσε θυσίας, [h] ὑδὲν τῶν νόμων ὑπολιπών. διὸ [i] καὶ Ναζιραίων ξυρᾶσθαι διέταξε μάλα συχνούς, τήν τε χρυσῆν ἅλυσιν τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ Γαΐου ἰσόσταθμον τῇ σιδηρᾷ, ἣ τὰς * ἡγεμονίδας χεῖρας ἐδέδη, τὸ γνώριμον εἰς τύχης ὑπόμνημα, καὶ τὸ ὅτι τῷ κρείττῳ μαρτυρίαν μεταβολῆς, τὸ ἱερὸν οὗτος ἀνεκρέμασε περιβόλων ὑπὲρ τὸ γαζοφυλάκιον, ἵν' ᾖ δεῖγμα, καὶ ὅτι τὰ μεγάλα δύναιτό ποτε πεσεῖν, καὶ ὅτι τὸ θεῖον ἐγείρειν τὰ πεπτωκότα. πᾶσι γὰρ τοῦτο ὁ περίζευξις τῆς ἀλύσεως ἀνάθεσις, ὅτι βασιλεὺς Αγρίππας ἀπὸ μικρᾶς αἰτίας εἰς δεσμωτικὸν ἀπέδυ ὁ πρὶν ἀξίωμα· καὶ μετ' ὀλίγον τῆς πέδης λυθείς, εἰς βασιλέα τὸ

παλαι

a Ita Bunb. & Epiſtom. βασιλέων in Editis Aliiſque. b Sic Bunb. Romanos in ceteris. c Αὐτοῦς Bunb. d Ita Vat. ἀφ' ἡμῶν in Editis Aliiſque. e Hæc formula (inquit Salmaſius de Helleniſt. l. 1. c. 8.) Romanos in imperio, ut notiſſima, edictis hujuſmodi ſubſcribi ſolebat, literis ſuis tantum initialibus ad hunc modum, U. D. P. R. L. P. *Unde de plano recte legi poſſit.* f Ἐξέπεμψεν Bunb. g Ἐφόδιον τοῦτο ἄγειν Vat. & Vſſ. h Οὐδὲν τῶν νόμων ὑπολιπών Bunb. ὑπολιπὼν habet Voſſ. i Ναζιραίων τοὺς ξυρᾶσθαι διέταξε, τήν τε χρυσ. Bunb. k Ηρωφίνιος Bunb. l. Forſ. τὸ ἀρχαῖον Bunb. & Gall. m Ἐν ἄκρῳ δείκνυται Bunb. * Al. recipiuntur.

a Ita

πάλαι λαμπρότερον ἠγέρθη. Δι' ταῦτα οἰκεῖοθαι ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ πᾶσιν ὀλισθαίνειν τὰ μεγάλα, καὶ τοὺς κλιθέντας δυνάτας εὐφυεστέρους πάλιν λαβεῖν ἔστιν.

2. Cum itaque omnia, quæ ad cultum Dei pertinerent, rite præstitisset Agrippa, Theophilum quidem Anani filium submovit à summo sacerdotio; & Boëthi filium Simonem, cognomine Cantheram, in ejus locum substituit. Erant autem Simoni fratres duo & Boëthus pater, cujus filiam Herodes rex uxorem duxerat, quemadmodum supra declaravimus. Tam igitur ipse quam pater & fratres pontificatum adeptus est, uti etiam Simonis Oniæ filii tres, sub imperio Macedonum, quod in superioribus memoravimus.

Simon Cantheras pontifex factus vice Theophili.

Β'. Ἐπειδὴ δ' ὁ θρησκεύσας [a] τὸν Θεὸν Ἀγρίππας, Θεόφιλον μὲν τὸν Ἀνάνου τὸν ἀρχιερωσύνης μετέστησεν· τῷ δὲ Βοηθοῦ Σίμωνι, τούτῳ [b] Καντηρᾶς ἐπίκλησις ἦν, τὸν ἐκείνου προστίθεται τιμήν. δύο δὲ ἦσαν ἀδελφοὶ τῷ Σίμωνι καὶ πατὴρ Βοηθὸς, ὃν τῇ θυγατρὶ βασιλεὺς συνῴκησεν Ἡρώδης, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται. σὺν τοῖς ἀδελφοῖς δὲ τὴν ἱερωσύνην ἔσχεν ὁ Σίμων, ᾗ καὶ ὁ πατὴρ, καθὰ καὶ πρότερον ἔσχαν οἱ Σίμωνος [c] Ὀνίου παῖδες τρεῖς ὄντες· ὅτε δὲ τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν, ὑφ' οἷς τοὺς προγόνους γεγράφαμεν παρέδομεν.

3. Cum autem res pontificatus ita constituisset rex, Hierosolymitis deinde amoris ipsorum & benevolentiæ gratiam retulit. nam remisit eis tributum quod pro singulis ædibus pendebatur, quod pulchrum esse duceret, se non pati ab illis amore & benevolentia superari. Silam autem omnibus *suis* copiis præfecit, quem multorum laborum socium & participem habuerat. At paulo admodum post Doritæ *quidem* juvenes, sanctitati anteponentes audaciam *suam*, ita facti à natura ut projectæ essent temeritatis, statuam Cæsaris in synagoga Judæorum posuerunt. id quod Agrippam magnopere irritabat. nam idem effecerant, ac si patriam legem sublatum iissent. Quare sine mora Publium Petronium convenit, qui tum Syriæ præses erat, & in Dorienſium quosdam accusationem instituit. Ille vero non minus segre ferens hoc facinus (nam & ipse pro flagitio habuit quod contra leges factum erat) Dorienſibus, qui defecerant, asperius scripsit in hæc verba. PUBLIUS PETRONIUS, LEGATUS TIBERII CLAUDII CÆS. AUG. GERMANICI, MAGISTRATIBUS DORIENSIUM EDICIT. Quoniam vestrum quidam eò insolentiæ processerunt, ut, cum edictum propositum fuerit à Claudio Cæsare Augusto Germanico, quo Judæi suis legibus vivere permittuntur, id non egeritis ut ei obsequium præstaretis, sed omnia è contra feceritis, prohibentes Judæos conventus suos agere, in ejusmodi loco Cæsaris statuam collocando; qua re & maleficium admittitis non solum in Judæos, sed & in imperatorem, cujus statua rectius in proprio templo poneretur quam in alieno, idque in loco ubi cœtus celebrantur, cum à natura justum sit ut sui quisque loci sit dominus prout decrevit Cæsar, (nam ridiculum esset mea decreta commemorare post imperatoris edictum, quo Judæis permisit uti suis patrios mores *& institutis*, ac præterea sancivit ut civitatis jus ex æquo cum Græcis obtineant) eos quidem, qui talia contra Augusti edictum ausi sunt,

Agrippæ in Hierosolymitas benignitas.

Doritarum audax facinus.

γ'. Καταγηράσαντος δὲ τοῦ περὶ τὰς ἀρχιερείας [d] ὄντος ὁ βασιλεὺς, τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἠμείψατο τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας. ἀφῆκε γὰρ αὐτοῖς τὰ ὑπὲρ ἑκάστης οἰκίας, ὃ καλὸν πρόσοδος ἀπεδύετο τοῖς ἡγεμονεύσι φορεῖν. ἔπαρχον δὲ ἀπέδειξε πάντως ὃν φιλοῦμεν Σίλαν, ἄνδρα πολλῶν αὐτῷ πόνων συμμεταδόντα. πάντα πᾶσι δὲ ὀλίγου χρόνου διελθόντος, Δωρίται νεανίσκοι τὸ ἀσύστατον προπηδήσαντες τόλμαν, [e] καὶ πεφυκότες εἰς ἀβουλίαν ἀφικνεῖσθαι, Καίσαρος ἀνδριάντα κομίσαντες εἰς τὴν τῶν Ἰουδαίων συναγωγὴν ἀνέστησαν. τοῦτο σφόδρα τὸν Ἀγρίππαν παρῆκεν. καταλύειν γὰρ τὸ πατρίων αὐτῷ νόμων ἐδόκει. ἀμελητὶ δὴ τοῦ Πούπλιον Πετρώνιον, ἡγεμόνα δὲ τῆς Συρίας ὄντα τότε, καλέσας τὸν Δωριτῶν. ὁ δὲ οὐχ ἧττον ὀλίγου τὸ πραχθὲν χαλεπήνας, καὶ γὰρ αὐτὸς ἔκρινεν ἀσέβημα εἶναι τὸ ἀνόμημα ἀβέβαιον, τοῖς ἀποστᾶσι τῶν Δωριτῶν σὺν ὀργῇ τάδε ἔγραψε. "ΠΟΥΠΛΙΟΣ ΠΕΤΡΩΝΙΟΣ ΠΡΕΣ-
"ΒΕΥΤΗΣ ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ,
"ΣΕΒΑΣΤΟΥ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ, ΔΩΡΙΕΩΝ ΤΟΙΣ
"ΠΡΩΤΟΙΣ ΔΕΓΕΙ. Ἐπειδὴ τοσαύτην τόλμαν ἀπο-
"νοίας τινὲς ἐχρήσαντο ἐξ ὑμῶν, [h] ὥστε μηδὲ, ἃ ὁ προ-
"τεθεὶς ὁ Διάταγμα Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ
"Γερμανικοῦ περὶ τῆς ἀφέσεως Ἰουδαίους φυλάσσειν τὰ πά-
"τρια, πειθῆναι ὑμᾶς αὐτοῖς, τοὐναντίον δὲ πάντα
"πεπρᾶχθαι, συναγωγὴν Ἰουδαίων κωλύοντας, ἐν ᾗ ὁ
"μεταθεὶς ἐν αὐτῇ τὸν Καίσαρος ἀνδριάντα, οὐδενομίαν
"ὑμῖν, ὡς εἰς μόνους Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὃν
"ὁ ἀνδριὰς [i] βέλτιον ἐν ᾧ ἰδίῳ νεῷ, ἢ ἐν ἀλλοτρίῳ ἐτέθη.
"ἐν ᾧ γὰρ ἐν ᾧ ἡ συναγωγῆς τόπῳ, [k] τῇ φύσει δικαίως
"ὄντος ἑνὸς ἑκάστου τὸν ἴδιον τόπον κυριεύειν κτλ. ὁ Καί-
"σαρος κρίνας· ἐμοῦ γὰρ ἐπιτάγματος μιμήσα-
"σθαι γελοῖον ἦν μετὰ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος διάταγμα ὃ
"βεβηκέναι Ἰουδαίους τοῖς ἰδίοις ἔθεσι χρῆσθαι, ἐπὶ μέν-
"τοι καὶ συμπολιτεύεσθαι τοῖς Ἕλλησι κεκελευκότος·
"τοὺς μὴ φυλάξαντας ὁ Διάταγμα τοῦ Σεβαστοῦ τριακοντα-

Petronii contra Doritas edictum. VI.

a Ita cum *Busb.* & *Voss.* τῷ Θεῷ in *Editis Aliisque.* b Ita *Busb.* & *Zonar.* Καντήρας in *caeteris.* c Ὀνίου *Busb.* d Ita *Busb.* ὄντος in *Graecis reliquis.* Οὕτως ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας legisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *Rex igitur Agrippa hoc modo sacerdotes instituens.* e Ἐπιπροσθοῦντας *Gall.* & *Voss.* in *margine.* f Ita *Busb.* & *Voss.* nec aliter forsan *Epiphan.* qui vertit, *cum natura viderentur audaces.* καὶ γὰρ εἰσὶ πεφυκότες in *Editis Aliisque.* g Κατηγορεῖ *Zonar.* h Ita *Voss.* ὥστε ἀφ' ὧν π. in *Editis Aliisque.* quæ lectio ferri potest, si mox legatur, μὴ πειθῆναι. i Iterum cum *Cod. Voss.* βελτίων in *reliquis.* k Sic lego. Τῇ φύσει δικαίως ὄντος in *Editis & MSS.* Si quis malit, τῇ φύσει δικαίῳ ὄντι, per me licet. l Σεβαστοῦ Καίσαρος Κλαυδίου τοὺς πολεμοῦντας, ὡς τῶν Ἰουδαίων συναγωγὰς μεταδιώκοντας τὰ πάτρια, ὁ *Busb.* Ista vero, utpote nec agnita ab *Epiphanio* nec ab aliis, in textum recipere nolui.

"ſunt, ita ut & ipſi indigne ea ferant qui ex "primoribus illorum eſſe videntur, non ſuo "ex conſilio ſed populi furore facta eſſe aſ- "ſeverantes, jubeo per centurionem Vitellium "Proculum ad me adduci factorum rationem "reddituros, primos vero magiſtratuum hor- "tor, ut fontes (niſi exiſtimari velint injuriam ſua voluntate illatam eſſe) centurioni "indicent, operam dantes ne qua turbæ aut "rixæ præbeatur occaſio, (quam quidam mihi "captare videntur ex iſtiuſmodi rebus) utpote "quod nihil mihi cariſſimoque regi Agrippæ "curæ magis ſit, quam ne Judæorum gens oc- "caſionem arripiens, ſemet defendendi præ- "textu congregetur, & ad inſaniam uſque tu- "multuetur. Quo autem certius cognoſcatis "Auguſti de toto hoc negotio mentem & ſen- "tentiam, quæ ille non ita pridem Alexan- "driæ edixerit hiſce adjunxi, quæque licet "omnibus nota eſſe videantur, cariſſimus rex "Agrippa pro tribunali mihi recitavit, cum con- "tendiſſet Judæos privari non debere Auguſti "beneficio. Quamobrem edico, ut in poſte- "rum nullam quæratis ſeditionum turbarumve "occaſionem, ſed liberum ſit unicuique ſuo "more rituque Deum colere.

4. Atque ita quidem proviſum eſt à Petronio, ut quicquid errati fuerit admiſſum corrigeretur, & deinceps *caveretur* ne tale quidpiam Judæi paterentur. Tunc autem rex Agrippa pontificatum Simoni Cantheræ ereptum Jonathæ Anani filio reſtitutum ibat, hunc ipſum honore digniorem eſſe præ ſe ferens. Illi vero haud gratum videbatur, ut tanta augeretur dignitate. eam itaque recuſabat, hujuſcemodi uſus oratione. "Equidem gaudeo, "ô Rex, quod adeo me honorandum eſſe vo- "luiſti, mecum grato animo recolens digni- "tatem qua ſponte tua & voluntate me coho- "neſtas, etſi me Deus pontificatu plane indi- "gnum judicavit. Mihi autem ſatis eſt, ſemel "induiſſe ſacras veſtes. tunc enim ſancte ma- "gis eas accepi, quam nunc recepturus ſum. "Tum vero, ſi modo vis ut *alicui* me digniori "deferatur honos, à me edoceri ne graveris. Eſt "mihi frater, ab omni & in Deum & adver- "ſum te, Rex, peccato immunis. hunc tibi "commendo, ut qui par ſit iſti dignitati." His verbis rex delectatus, Jonatham quidem præterit, Matthiæ vero, ex fratris ejus conſilio, pontificatum dedit: nec ita multo poſt Petronio, in Syria adminiſtranda, ſucceſſit Marſus.

Pontificatus Simoni Cantheræ ademptus, Jonathæ offertur.

Is honorem recuſat.

Matthias fit pontifex.

"τολμηκόταν, ἐφ' ᾧ ἡ αὐτοὶ ἠγανάκτηϛ οἱ δοκοῦντες αὐ- "τῶν ἐξέχειν, ὑ τῇ ἰδίᾳ θεραιρίσῃ γενεσθαι λέγοντες, "ἀλλὰ τῇ ὅ πλήθυς ὁρμῇ, ὑπὸ ἑκατοντάρχυ Πρόκλυ "Οὐϊτελλίυ ἐκέλευσα ἐπ' ἐμὲ ἀναχθῆναι τ πεφαγμέ- "νων λόγον [a] ἀποδώσοντας, τοῖς δὲ θρώτοις ἄρχυσι πα- "ραιτῶ, εἰ μὴ βέλοι) δοκεῖν χρ' τ αὐτῶν θεραίρεσιν γε- "γενῆσθαι ὅ ἀδίκημα, ὅπως ἔξω τὺς αἰτίυς ὅ ἑκατοντάρ- "χῃ, μηδεμιᾶς ςάσεως μηδὲ μάχης ἐσόντας ἀφορμὴν γε- "νέσθαι, ἵν' ὦ δοκῶσί μοι θρεύεσθαι διὰ τ τοιῦτον ἔργον, "ὑ ἐμοῦ ὑ ὅ τιμιωτάτυ μοι βασιλέως Ἀγρίππα ὑδενὸς "μᾶλλον θροτιμῶμαι, ἢ ἵνα μὴ ἀφορμῆς [b] δραξάμενοι ὅ "τ Ἰουδαίαν ἔθνος, [c] ὑπὸ τ ἀμειμίας θροφάσεως συναθροι- "σθέν, εἰς ἀπόνοιαν [d] χωρῇ. ἵνα δὲ γνωεμώτερον ᾖ, τί ὑ ὁ "Σεβαςὸς θεὶ ὅλυ ὅ πράγμαϛος ἐφρόντισε, τὰ ἐν Ἀλεξαν- "δρείᾳ αὐῷ διατάγματα θεσπισθέντα θροσέθηκα, ἀναῤ, "εἰ καὶ γνώριμα πᾶσιν ἔϛι) δοκῇ, τότε καὶ ὀλί τῆ βέ- "μαιον ἀνέγνω ὁ τιμιώτατός μοι βασιλεὺς Ἀγρίππας, "διχμολογησάμενος θεὶ ὅ μὴ δεῖν αὐτὺς ἀφαιρεῖσθαι "τ ὅ Σεβαςῦ δωρεᾶς. εἰς τι ὖν ὅ λοιπὸν, θρομηχάνως, "μηδεμίαν θρόφασιν ςάσεως μηδὲ παραχῆς ζητεῖν, "ἀλλὰ ἑκάςυς τὰ ἴδια θρησκεύειν ἔθη.

δ'. Πετρώνιο μὲν οὖν ὅτα θρύτιόησατο, διορθώ- σεως μὲν ὅ θρομηθὲν ἤδη τυχεῖν, γενήσεσθαι δὲ θρο- πλήσιον μηδὲν εἰς αὐτύς. Ἀγρίππας δὲ ὁ βασιλεὺς "ἀφείλετό μ τὸν ἱερωσύνην [e] Καντηρᾶν Σίμωνα, Ἰω- "νάθῃ δὲ πάλιν ἐπ' αὐτὸν ἦγε τ [f] Ἀνάνυ, τῶν ἀξιώ- "τερον τ τιμῆς ὁμολογῶν εἶ). τῷ δὲ οὐκ ἀσμενιῶν ἐφά- "νη, τὸν τοσαύτην ὑποδέξεσθαι τιμήν. παρῃτεῖτο γοῦν "ταῦτα λέγων. "Σοὶ μ οὖν, ὦ βασιλεῦ, τοσμενίᾳ θρο- "χαίρω, ὅλῃ ψυχῆς ἔχων τοῦτ' ὅ μοι γέρας σῇ [g] δίδως "βελήσει, εἰ καὶ θρὸς θεὸν με τῆς ἀρχιερωσύνης ἄξιον "ἔκρινεν ὁ Θεός. ἅπαξ δὲ [h] ὑφάνθαι νομίσαι ἱερὰν ἀρ- "χιμ. τότε γὰρ αὐτὸν ἠμφιασάμην ὁσιότερον, ἢ νῦν "ὑποληψομ. σὺ δέ, εἰ [i] βέλῃ θρὸς ἀξιότερον ἐμοῦ νῦν "τὸ γέρας λαβεῖν, διδάχθητι. πάσης καὶ θρὸς θεὸν "θεὸν ἁμαρτίας καὶ θρὸς σὲ, βασιλεῦ, καθαρὸς ἀδελ- "φόν' ὄν μοι. θρέποντός τῇ τιμῇ τοῦτον συνίσημι." τού- τοις ὁ βασιλεὺς ἡσθεὶς τοῖς λόγοις, θρὸς Ἰωνάθην μὲν [k] ἔτι, γνώμῃ δὲ ὅ ἀδελφοῦ αὐῷ Ματθίᾳ τὸν ἱερω- σύνην ἔδωκε, καὶ μετ' ὀ πολὺ, Πετρώνιο μὲν Μάρ- σος διεδέξατο, καὶ διῆπε Συρίαν.

VII. CAP. VII. ΚΕΦ. ζ. ζ.

De Sila, & cur ei ſuccenſuit rex Agrippa. Quomodo Agrippa cœpit Hieroſolymis murum circundare, quæque in Berytios contulit beneficia.

Περὶ δὲ Σίλα, καθ' ὅ τί ἠγανάκτησε θρὸς αὐτὸν ὁ βασι- λεὺς Ἀγρίππας. ὡς Ἀγρίππας θρεβάλλετο ἤρ- ξατο τοῖς Ἱεροσολύμοις τεῖχος, καὶ ὡς Βηρυτίυς εὐηρ- γέτησεν.

Silas Agrippæ in adverſus ſocius.

Σίλας δὲ ὁ ὅ βασιλέως ἵππαρχος, ἐπεὶ διὰ πάσης [l] αὐτῷ τύχης ἐγεγόνει πιϛὸς, θόδενα κίνδυνον αὐτῷ ποτὲ κοινωνῶν ἀπηράθη, ἀλλὰ καὶ τὰς σφαλερωτάτυς [m] ὑποδὺς πολλάκις πόνυς, πεποιθότως

[a] Παραπεμῶντας δὲ τὸς μέτρι Ἰουδαίυς, ἀλλὰ καὶ οἷς ἦ αὐτομολήσοντα, post ἀποδώσοντας adjicit *Bunb.* [b] Ita *Bunb.* δραξάμενοι in *ceteris.* [c] Τοῖς τῇ ἀμειμίᾳ σοφίσμα *Bunb.* & *Voſſ.* [d] Χωρεῖν *Bunb.* [e] Καθηρᾶ in *Edit. Baſ.* Verum aut Καθήρου aut Καθηρᾶν legendum cum *Cod. Bunb.* [f] Ἀνανίᾳ ſolus *Bunb.* [g] Ita cum *Cod. Bunb.* δίδωσι in *reliquis.* δίδοτε legendum eſſe conjecerat Cl. *Lewbium.* [h] Ἐφῆς *Bunb.* & *Voſſ.* [i] Βέλει *Bunb.* [k] Ἡγάσατο δ' γνώμῃ, τὸν ἀδελφὸν δ' αὐτῷ *Bunb.* [l] Λίνῳ *Bunb.* [m] Τοὺς ὑπὲρ αὐτῷ πολ- λάκις

λῶ ἀνάπλεως, προσάγει τὸν Ἀγρίππαν ἰσοτιμίας βεβαίαν φιλίας ἕνεκεν τοῦτον προκατακλίνεται τῷ Βασιλεῖ παῤῥησίας δὲ ἐν πάσῃ ὁμιλίᾳ ἦν. καὶ ταῖς φιλοφρονήσεσιν ἐπίτηδες φορτικὸς, συμπλέων ἑαυτὸν ἀμέτρως, καὶ παλλακῆς τῷ βασιλεῖ τὰ τυγχανέτω τῆς τύχης ἄγαν εἰς ἀνάμνησιν, ἵνα τοῦ ἑαυτῆ ποτὲ φρονήσεως σωφρονίσῃ. ἐπὶ τούτοις δ' ἦν αὐτῷ χάρις, ἃς ὑπὲρ αὐτοῦ κόμας, πολλὰ διεξιών. τότε οὖν τὸ πλεονάζον ἀνιαρὸν ἐδόκει, διὰ προσώπου ὁ βασιλεὺς ἐδέχετο τοῦτο ἀπεμέμετρον παῤῥησίαν τὰληθές. ἐπ' ἡδεῖαν γὰρ αἰ τῶν ἀδόξων χάριτες ἀναμνήσεις· εὐήθης δὲ ὁ ἀνεπιτήδ[a] ἃ ποτε ὠφέλησε προφέρειν. τέλος γοῦν ἀπέθετο σφόδρα ὁ Σίλας τὸν βασιλέως θυμὸν, καὶ ὀργῇ πλέον ἢ λογισμῷ δίδους, ἐκ τῆς ἐπαρχίας μόνον μετέστησε Σίλαν, ἀλλὰ καὶ παρέδωκε δεσμούμενον εἰς τοῦ ἑαυτοῦ πατρίδα πέμψας. χρόνῳ δὲ τὸν θυμὸν ἐμελλωθη, καὶ λογισμοῖς εἰλικρινέσι τοῦ περὶ ταῦτ' ἐσχε κρίσιν ἐφῆκεν, ὡς τῷ λαμβάνειν [c]ὅσους ὑπὲρ ἐκείνου πόνους ἐκεῖνος ἀνήλω. ἡμέραν οὖν ἑορτάζων αὐτοῦ γενέθλιον, ὅτε πᾶσιν ὧν ἦρχεν εὐφροσύνης κατῆρξατο βάλειν, ὁ Σίλας ἀνεκάλει παραυτίκα, συνέστιον αὐτῷ ποιούμενον. [d]τῷ δὲ τρόπῳ ἐλευθερίας ὢν, ἐδόκει προσειληφέναι δικαίαν αἰτίαν ὀργῆς, ὡς οὐκ [e]ἀπεκρύπτετο πρὸς τοὺς μετιόντας αὐτὸν, λέγων, "Οὐκ οἶδα ὁ βασιλεὺς τίνι ἀναγκαῖ με, "τίνι μετὰ μικροὺς [f]ἀπολουμένων; οὐδὲ γὰρ τοῦ "προτέρου μοι χάριν τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας ἐτήρησεν, "ἀπεσύλησε δὲ ὑβρίσας. ἢ πεπαῦσθαι νενόμικέ "με τῆς παῤῥησίας, ὡς ἀπὸ [h]ποιοῦ συνειδότος "ἔχων [i]νῦν βούσομαι μᾶλλον, ὅσων αὐτὸν ἐξελυσά- "μην δεινῶν, ὅσους ἤνεγκα πόνους, ἐκείνῳ [k]χαρι- "ζόμενος σωτηρίαν τε καὶ τιμὰς, ἃν γέρας ἠνεγκά- "μην δεσμὰ καὶ [l]σκότιον εἱρκτήν. οὐκ ἐγώ πο- "τε τούτων λήσομαι. πάχα κἀμοὶ τοῦ τῆς ἀει- "σείας συνεπίσεται μνήμαν καὶ μεταναγάσασα τῆς "σαρκὸς ἡ ψυχή." ταῦτα ἀνεβόα, καὶ διετίθετο τῷ βασιλεῖ λέγειν [m]αὐτά. ὁ δὲ ὡς ἀνιάτως ἔφερε λεγόμενα, πάλιν εἴασεν ὀφθῆναι.

β'. Τὰ δὲ τῶν Ἱεροσολύμων τύχη, τὰ περὶ τοῦ χαρίεντα πόλιν, δημοσίαις ἀναλώμασι δαπάναις, [n]τὴ μὲν εὐρυχώρους εἰς πλάτος, τῇ δὲ εἰς ὕψος ἐξαίρων· καὶ ἐξειργάσατο ταῦτα πάσης ἀνθρωπίνης χειρὸς κρείττονα βίας, εἰ μὴ [o]Μάρσος ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν Κλαυδίῳ Καίσαρι διὰ γραμμάτων ἐδήλωσε τὸ προσπόμενον. καὶ νεωτερισμόν τινα Κλαύδιος ὑποπτεύσας, ἐπέστειλε Ἀγρίππᾳ μετὰ σπουδῆς παύσασθαι τῆς τῶν τειχῶν ἐξοικοδομήσεως· ὁ δὲ ἀπειθῆ οὐκ ἔκρινεν.

γ'. Ἐπῳκει δὲ ὁ βασιλεὺς οὗτος εὐεργετικὸς ὢν δεήσεως, καὶ μεγαλοφρονήσας ἔθνη φιλότιμος, ὁ δ) ἐπιεικὴς, καὶ μεγαλοφρονήσας ἔθνη φιλότιμος,

nitebatur, ſecum cogitans honorem ſibi tribui debere amicitiæ ſuæ conſtantiæ parem. quapropter regi in omnibus æquari volebat, & quotieſcunque cum eo eſſet ſumma utebatur dicendi libertate: & in familiaribus colloquiis moleſtus erat, ſeſe immodice extollens, & regi ſæpiuſcule triſtia fortunæ in memoriam revocans, ut oſtenderet quo eſſet eo tempore in illum animo ſtudioque: tum & frequens erat in memorando, quot labores pro eo pertuleriſ. Itaque cum in iſtis nimius fuerit, regi ea exprobrare videbatur; adeo ut hominis effrenem libertatem infeſte & iniquo animo tulerit rex. nam res injucunda eſt temporis inglorie acti recordatio: & inſipientis eſt perpetuo dicere, quot & quas olim alicui dederit beneficia. Tandem igitur Silas regis animum adeo vehementer irritavit, ut ille, iræ magis quam rationi obſequens, non ſolum militiæ præfecturam Silæ ademerit, verum etiam in vincula conjecerit & in patriam ſuam ablegarit. Tempore autem ira mitigata eſt, & rationem à præjudiciis liberam in conſilium de homine adhibuit *rex*, ſecum animo reputans, quantum ille laborum pro ſe pertuliſſet. Itaque cum diem celebraret natalem, quo omnibus qui ſub ejus erant imperio læta convivia agitabantur, Silam quamprimum revocari jubet, ſecum epulis accubiturum. Is autem, cum liberiori uteretur ingenio, ſe juſtam iraſcendi cauſam nactum eſſe exiſtimabat, quam non celabat eos qui ipſum accerſerent, dicens, "Ad "quem me honorem vocat rex è veſtigio per- "iturum? neque enim priora meæ in ipſum "benevolentiæ præmia diuturna eſſe paſſus eſt, "ſed me illis ſpoliavit cum contumelia. num "me loquendi libertatem amiſiſſe cenſet? quâ, "certo quodam conſcio, fretus, nunc magis "clamabo, è quibus eum calamitatibus eripue- "rim, quos labores pro ejus ſalute & dignita- "te adierim: pro quibus *officiis* me vinculis "& obſcuro carcere remuneratus eſt. Ego cer- "te horum nunquam obliviſcar. immo forſan, "cum è vita migravero, mihi manebit præ- "clare factorum memoria." Hæc vociferabatur, jubebatque ut eadem regi referrent. Ille vero, cum inſanabili eum ingenio eſſe videret, in cuſtodia reliquit.

Silas Agrippam offendit, & in patriam vinctus mittitur.

Recuſat cum Agrippa in gratiam redire.

2. Tum autem Hieroſolymorum muros, ſpectantes ad novam civitatem, publicis ſumptibus muniebat, partim eos in latitudinem augendo, partimque in altitudinem extollendo: & feciſſet eos adverſus omnem humanam vim inexpugnabiles, niſi Marſus Syriæ præſes Claudio Cæſari molimen *regis* per literas ſignificaſſet. Quo factum ut Claudius, ſuſpicatus aliquid innovatum iri, Agrippæ mandarit ſtatim ut à mœnibus ædificandis deſiſteret: atque ille non committendum eſſe cenſuit ut dicto non audiret.

Agrippa ab Hieroſolymis muniendis deſiſtit, ita volente Claudio.

3. Erat autem rex iſte à natura ita factus, ut muneribus ſtuderet eſſe beneficus, & populos liberalitate demereri magnopere deſideraret,

Agrippæ elogium.

λάσεως πόνους εἰς κινδύνους Bunb. atque ita forſan Epiphan. qui vertit, *ſed cum eo manifeſtis in laboribus & neceſſitatibus ſuccubuerat.* a Illud τίνι è Cod. Bunb. Zonara & Epiphan. b Ita Bunb. & Voſſ. ἐπὶ ἔργοις in Editis Aliiſque. c Ὅσους ἐκεῖνος ὑπὲρ ἐκείνου πόνους ἐκτήσατο εἰς κινδύνους Bunb. d Ita ipſe diſtinguo. τῷ δὲ, τρόπον ἐλευθερίας ὤν, ἐδόκει in Editis. τῷ δὲ, τρόπῳ ἐλευθερίου ὢν Bunb. fortaſſe pro ἐπὶ, τρόπῳ &c. τῷ ζ τρόπῳ ἐλευθερίου Gall. τρόπων γὰρ ἐλευθερίων ὢν Voſſ. e Ἀνεῖχετο Bunb. f Sic MSS. & Zonar. Δεκαπολίτων in Editis. g Μὴ deeſt Bunb. & Vat. h Ita lego. ποίου in libris. Eſt qui ἐμοῦ malit. i Vocalem νῦν inſerui è Cod. Bunb. & Zonar. k Περιχάρῳ Bunb. περιέχων Zonar. l Al. σκότιον. m Αὐτὰ adjectum eſſe volui è Cod. Bunb. n Ita lego. antea erat, τὴ μὲν & mox τὴ δὲ. o Sc. Vibius Marſus.

a Ita

Comparatio Agrippæ & Herodis Magni F.

ret, & large effuſeque ſumptus faciendo ſibi pararet nominis celebritatem, dando voluptatem capiens, gaudenſque ita vitam agere ut ab omnibus prædicaretur; Herodis, qui ante eum regnaverat, moribus plane diſſimilis. Nam huic natura erat prona ad ultionem & in ea inexorabilis, ut qui in vexandis quos habebat exoſos modum nullum ſervaret, quique adeo fateretur majorem ſibi ad Græcos quam ad Judæos eſſe adjunctionem: quippe alienigenarum urbes pecuniæ largitione decorabat. aliis balnea & theatra, atque aliis templa & porticus exſtruebat; at Judæorum ne ullam quidem urbem vel minimo cohoneſtavit ornatu, donove aliquo memorabili *dignatus eſt*. Agrippa contra miti erat ingenio, in univerſos ex æquo beneficus. in exteros omnes humanus erat, &, cum illis munificentiam ſuam oſtenderet, popularibus ſuis *cujuſque ratione habita benignus, magiſque dolens vicem illorum *in adverſis*. Quapropter libenter & aſſidue Hieroſolymis degebat, & patriorum inſtitutorum cuſtos erat religioſus. adeoque ſeipſum in omnibus mundum purumque ſervabat; neque diem unquam unum intermittebat, quin rem ſacram ex lege faceret.

Simon quidam Agrippam criminatur.

4. Ex eo factum ut Hieroſolymitanus quidam indigena, nomine Simon, qui legis peritus habebatur, multitudine in concionem vocata cum rex Cæſaream profectus eſſet, auſus fuerit eum accuſare, quaſi non ſanctus eſſet, mereretur que arceri ab omni in templum aditu, qui non niſi †indigenis pateret. Per literas igitur regi ſignificatur ab urbis præfecto, quod hujuſmodi verba ad populum feciſſet Simon. Rex autem illum accerſit, ſibique proxime (nam eo tempore in theatro ſedebat) collocari juſſit; moxque ſedata voce & placida, dic mihi, inquit, num quid hîc agitur contra leges? Ille vero, cum nihil haberet quod diceret, *præteritorum* veniam rogabat.

Rex ei veniam dat.

Tum rex magis quam quiſquam opinaretur ei reconciliatus erat, ut qui clementiam magis quam iram regibus convenire exiſtimarit, noritque ſummos viros plus decere lenitatem quam excandeſcentiam. Itaq; Simonem, etiam munere quodam auctum ornatumque, dimiſit.

Agrippæ in Berytios munificentia.

5. Cum autem multa multis exſtruxiſſet, Berytios eximie honoravit. theatrum enim illis exædificavit, quod elegantia & pulchritudine *aliis* multis præſtabat; ut & amphitheatrum ſumptuoſum & magnificum, & ad hæc balneas & porticus, in nullo opere ſumptibus parcendo quidquam aut ſplendori ejus aut magnitudini detrahens. In iis autem magnifice conſecrandis profuſus erat, exhibitis in theatro quidem ſpectaculis, traductiſque *eò* muſicorum omne genus certaminibus, & quæcunque variam delectationem afferrent; in amphitheatro vero gladiatorum numero animi magnitudinem oſtendebat, ubi etiam catervatim

καὶ πολλοῖς ἀθρόως δαπανήμασιν ἀνιχὰς αὐτὸν εἰς ὀπτασίαν, ἡδόμενον τῷ χαρίζεσθαι, καὶ τῷ βιοῦν εὐφημίας χάριν, κατ' ὀλίγον Ἡρῴδῃ τῷ πρὸ ἑαυτοῦ βασιλεῖ καὶ τόπου συμφερόμενον. ἐκείνῳ γὰρ πρὸν ἦν ὀξὺ καὶ τιμωρίαν ἀπότομον, καὶ κατὰ τῶν ἀπηχθημένων ἀταμίευτον, Ἕλλησι πλέον ἢ Ἰουδαίοις οἰκείως ἔχειν ὁμολογούμενον. ἀλλοφύλων γέ τοι πόλεις ἐσέμνυνε δώροις χρημάτων, βαλανείοις, θεάτροις τε ἄλλοτε κατασκευαῖς. ἔστιν οἷς ναοὺς ἀνέστησε, τοὺς ἄλλους· ἀλλ' Ἰουδαίων ὁδεμίαν πόλιν οὐδὲ ὀλίγης ὀπτικοῦς ἠξίωσεν, οὐδὲ δώρου ἀξίας μνημονεῦσαι. τοιαῦτα δὲ ὁ τρόπος Ἀγρίππα, καὶ πρὸς πάντας τὸ εὐεργετικὸν ὅμοιον. τοῖς ἀλλοεθνέσιν ἦν φιλάνθρωπος, κἀκείνοις ἐπιδεικνύμενος τὸ φιλόδωρον, τοῖς ὁμοφύλοις ἀναλόγως χρηστὸς, καὶ συμπαθὴς μᾶλλον. ᵇ ἡδεῖα γοῦν αὐτῷ δίαιτα καὶ συνεχὴς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἦν, καὶ τὰ πάτρια καθαρῶς ἐτήρει. διὰ πάσης γοῦν αὐτὸν ἦγεν ἁγνείας, οὐδὲ ἡμέραν τὶς παρῴδησεν αὐτῷ ᶜ τῆς νομίμης χρεώσας θυσίας.

δ'. Καί τις ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀνὴρ ὀπτεύειος ᵈ ἐξακριβάζειν δοκῶν τὰ νόμιμα, Σίμων ὄνομα τούτῳ, πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν ἀλίσας, ᵉ τυνικάδε βασιλέως εἰς Καισάρειαν ἐκδεδημηκότος, ἐτόλμησεν αὐτῷ κατεπεῖν, ὡς οὐχ ὅσιος εἴη, δυσμὰς δ' ἂν εἴργοιτο τοῦ ναοῦ ὁ εἰσόδου, παρεσκεύασε τοῖς ἐγγενέσι δηλῶται μὲν δὴ διὰ γραμμάτων ὑπὸ τοῦ τραπεζοῦ πόλεως τῷ βασιλεῖ δημηγορήσας Σίμων ταῦτα. μεταπέμπεται δὲ αὐτὸν ὁ ᶠβασιλεύς, καὶ καθίζετο γὰρ ἐν τῷ θεάτρῳ τότε, καθεσθῆναι παρ' αὐτὸν ἐκέλευσεν. ῥῆμά τι καὶ παρέσης, εἶπέ μοι, φησὶν, τί τὸ σοὶ δὲ γινομένων ἐστὶ παράνομον; ὁ δὲ, εἰπεῖν ἔχων ὃ δεῖ, τυχεῖν ἐδέετο συγγνώμης. ᵍ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῷ ἡ προσδόκησέ τις διαλλάττετο, τῷ παραύτικα κείνων βασιλικωτέραν ὀργῆς, καὶ πρέπειν εἰδὼς τοῖς μεγάθεσι θυμῷ πλέον ὀπιείκειαν. ἢ Σίμωνα γοῦν, καὶ δωρεᾶς τινος ἀξιώσας, ἀπεπέμψατο.

ε'. Πολλοῖς δὲ κατασκευάσας πολλὰ, Βηρυτίοις ἐξαιρέτως ἐτίμησε. θέατρον γὰρ αὐτοῖς κατεσκεύασε, πολυτελείᾳ τε καὶ κάλλει πολλῶν ἀμφιέσαι, ʰ ἀμφιθέατρόν τε πολλῶν ἀναλωμάτων, βαλανεῖά τε περὶ τούτοις, καὶ στοὰς, οὐδενὶ τῶν ἔργων γενότητι δαπανημάτων ἢ τῷ κάλλει ἀδικήσας ἢ τῷ μέγεθος. ἐπεδαψιλεύσατο δὲ αὐτῷ τῷ καθιέρωσιν μεγαλοπρεπῶς, τῷ μὲν θεάτρῳ θεωρίας ὀπτικῶν, πάνθ' ὅσα μουσικῆς ἔργα παρέχων, καὶ ποικίλης παντοίας τέρψεως, τῷ δὲ ἀμφιθεάτρῳ πλήθει μονομάχων τῷ αὐτῷ δεινὸν μεγαλόνοιαν, ἔνθα καὶ τῷ κατὰ πλῆθος

a Ita *Busb.* ὁμολογούμενον in *Editis Aliisque.* b Ἰδίᾳ *Voſſ.* c Ita lego cum *Cod. Busb.* τὰ νόμιμα in *Editis Aliisque.* forſan pro κατὰ τὰ νόμιμα. Eſt qui τὰ νόμιμα delenda eſſe cenſet, quod mox (v.22.) occurrant. d Ἐξακριβοῦν *Vat.* e Ita *Busb.* τυνίκα ζ in *Editis Aliisque.* f Βασιλεὺς, καθίζετο δ' ὁ τῷ θεάτρῳ τότε, ᾧ καθεσθῆναι &c. *Busb.* g Ita cum *Cod. Busb.* ut μᾶλλον (aut θᾶττον) ſubaudiendum relinquatur, prout p.856. v.10. atque ita forſan *Epiphan.* qui vertit, *tunc rex circa eum magis placatus quam ab aliquo crederetur* &c. ἀλλὰ βασιλεὺς αὐτὸν ἢ ὤφθη. in *Editis Aliisque.* ᾧ ὁ βασιλεὺς παρὰ προσδοκίαν διαλάττεται αὐτῷ *Zonar.* h Ita cum *Cod. Busb.* ἀμφιθέατρον δὲ π. ἀν. βαλανεῖα στοὰς τ. in *cæteris.* * Pro modo, *Epiphan.* † Ἐγγενέσι lego pro ὑγιαίνοντι, ut opprobrium ſit in Agrippam jactum, quod Alienigena fuerit.

a Illud

ϑος ἀντίταξιν βυληθεὶς γενέσθαι τ̃ ϑεωμένων τέρψα, ἐπιλεκτοσίους ἄνδρας ἐπιλεκτοσίοις μαχουμένους ἔπεμψε, κακούργους ὅσους εἶχεν ἐπιτάξας εἰς τοῦτο τοῦ σχ̃ῆμα, ἵνα ⓐ μὲν κολασθῶσι, τὸ πολέμου δὲ ἔργον γένηται τέρψις εἰρήνης. τούτους μὲν δὴ πάντας συνδιέφθειρεν.

commiſſis pugnatoribus ſpectatores oblectare volens, duas cohortes emiſit ſeptingentorum quamque hominum qui prælio congrederentur, maleficis quotcunque habuit in hoc ipſum deſignatis, ut ipſi quidem pœna afficerentur, quod vero bello geritur in pacis voluptatem verteretur. atque ita quidem hos omnes ſimul exitio dedit.

ΚΕΦ. η'.

Ὅσα μ̃ὲν τοῦτο ἔπραξεν Ἀγρίππας ἄχρι τ̃ πλούτου αὐτ̃ὸ καὶ ὃν τρόπον τ̃ βίον κατέστρεψεν.

ΕΝ Βηρυτῷ δὲ πλείσας τὰς θεωρημένας, μετῆλθεν εἰς Τιβεριάδα πόλιν τ̃ Γαλιλαίας. ἰδ̃ὼν δὲ ἄρα τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσι θεόβλεπτος. ἦκε γοῦν παρ' αὐτὸν Κομμαγηνῆς [a] μ̃ὲ βασιλεὺς Ἀντίοχος, [b] Ἐμεσσῶν δὲ Σαμψιγέραμος, καὶ Κότυς, τ̃ μικρᾶς Ἀρμενίας ἔθνος ἐβασίλευσε, καὶ [c] Πολέμων τοῦ Πόντου κεκτημένος δυναστείαν, Ἡρώδης τε [d] ἔτος ἀδελφὸς ἰδ̃ὼ αὐτ̃ῷ, ἦρχε δὲ τ̃ Χαλκίδος. ὡμίλησε δὲ πᾶσι κατὰ τὰς ὑποδοχὰς ἣ φιλοφρονήσεις, ὡς μάλιστα [e] ἀγαθείξας φρονήσεως ὕψος, καὶ ἀφ' τοῦτό γε δοκεῖν δικαίως [f] τ̃ῇ τ̃ βασιλέων παρουσίᾳ τετιμῆσθ. ἀλλὰ δ, τούτων ἀφαστεβόντων ἔτι παρ' αὐτ̃ῷ, Μάρσος ὁ τ̃ Συρίας ἡγεμὼν παρεγένετο. ὃς Ῥωμαίους οὖν τιμητικὸν τηρῶν, ὑπαντησόμενος αὐτ̃ῷ τ̃ης πόλεως ἀπωτέρω [g] σταδίους ἐπὶ τ̃ ϑεῶν ἦλθεν ὁ βασιλεύς. τοῦτο δὲ ἄρα ἔμελλε τ̃ [h] θεὸς τ̃ Μάρσον ἀρχὴ γενήσεσθ ἀφορᾶς, [i] ὅτι συγκαθεζομένους ὅτι τ̃ ἀπίνης ἐπήγετο τοὺς ἄλλους βασιλέας. Μάρσῳ δ' ἡ τούτων ὁμόνοια, καὶ μέχρι τοσοῦδε φιλία θεὸς ἀλλήλους ὑποπτεύθη, συμφέρειν οὐχ ὑπολαμβάνοντι Ῥωμαίοις δυναστῶν τοσούτων συμφόνησιν. εὐθὺς οὖν ἐκάστῳ τ̃ ὑπηκόων τινὰς πέμπων ἐπέστελλεν ὅτι τὰ ἑαυτοῦ δίκαια μελλήσεως ἀπέρχεσθ. ταῦτα Ἀγρίππας ἀναιρῶς ἐξεδέχετο, καὶ Μάρσῳ μ̃ὲ ἐκ τούτου ἀφορᾶς ἦν. τ̃ ἀρχιερωσύνην δὲ Ματθίαν ἀφελόμενος, ἀντ' αὐτοῦ κατέστησεν ἀρχιερέα [k] Ἐλιωναῖον τ̃ οὗ Κανθηρᾶ παῖδα.

Β'. Τρίτον δὲ ἔτος ἀπ' βασιλεύοντι τ̃ ὅλης Ἰουδαίας πεπλήρωτο, καὶ παρ̃ὴν εἰς πόλιν Καισάρειαν, ἣ [l] πρότερον Στράτωνος πύργος ἐκαλεῖτο. συνεπλῆ δὲ ἐνταῦθα θεωρίας εἰς τ̃ Καίσαρος τιμήν, ὑπὲρ τ̃ ἐκείνου σωτηρίας ἑορτήν τινα ταύτην ὁπτιζόμενος. καὶ παρ' αὐτὰ ἤθροιστο τ̃ πλ̃ῆ τ̃ ἐπαρχίας [m] εἰ τινὲς καὶ πεφοιτηκότων εἰς ἀξίαν πλ̃ῆθος. δευτέρᾳ [n] δὲ τ̃ θεωρίων ἡμέρᾳ τολμᾷ [o] ἐνδυσάμενος ἐξ ἀργύρου πεποιημένην πᾶσαν, ὡς θαυμάσιον [p] ὑφὴν εἶ), παρῆλθεν εἰς ὃ θέατρον ἀρχομένης ἡμέρας. ἔνθα τ̃ῆς θεάτρου τ̃ ἡλιακ̃ῶν ἀκτίνων [q] ὑποβολ̃ῆς ὁ ἄργυρος καταυγασθεὶς

CAP. VIII.

Quæ deinceps geſſerit Agrippa uſque ad obitum; & quo modo vitam finierit.

ISTIS autem, quæ jam memoravimus, apud Berytum celebratis, in Tiberiadem Galilææ urbem migravit. Et quidem ex hiſce magna erat in admiratione apud alios reges. Ad eum igitur veniebat Antiochus Commagenæ rex, & Emeſorum Sampſigeramus, & Cotys qui in Armenia minori imperitabat, & Polemon qui Ponti regnum tenebat, & Herodes frater ejus idemque Chalcidis rex. Hos autem omnes ita hoſpitali menſa multaque hilaritate excepit, ut quam maxime animi ſapientis altitudinem oſtenderit, adeoque non immerito videretur *illuſtri* regum præſentia cohoneſtari. Verumenimvero, dum illi adhuc apud eum morarentur, Marſus Syriæ præſes ſupervenit. Servans igitur debitam Romanis reverentiam, ex urbe uſque ad ſeptimum lapidem illi obviam proceſſit rex. Accidit autem ut hoc ſimultatis cum Marſo initium factum eſſet, quod alios reges eodem cum eo curru vectos ſecum adduxerit. Nam Marſus ſuſpectam habuit illorum concordiam, & quod tanta invicem conjuncti eſſent amicitia; exiſtimans tot virorum potentium conſenſum haud è re eſſe Romanorum. Mox itaque, certis quibuſdam è neceſſariis ſuis ad ſingulos miſſis, imperavit ut ſine mora domum quiſque ſuam diſcederet. Iſta Agrippa ægre accipiebat, & ex eo quidem tempore inter ſe diſſentiebant. Matthiæ autem pontificatu adempto, vice ejus Elionæum Cantheræ filium pontificem conſtituit.

Agrippa Tiberiade reges aliquos magnifice excipit.

Marſus eos diſcedere jubet: unde ei Agrippa inſenſuit.

Elionæus pontifex.

2. Tertius jam annus effluxerat, ex quo totius Judææ regno potiebatur, cum in urbem Cæſaream ingreſſus eſt, quæ antea Stratonis turris vocabatur. Illic autem in honorem Cæſaris ſpectacula edebat, cum intelligeret pro illius ſalute hos feſtos dies inſtitutos fuiſſe. Ad quam feſtivitatem frequens numerus eorum, qui honore inter ſuos ac dignitate pollebant, ex tota provincia confluxerat. Secundo autem ſpectaculorum die, veſte indutus tota ex argento admirabili opere contexta, proceſſit in theatrum primo diluculo. Ibi argentum, primis ſolarium radiorum ictibus illuſtratum, mirum

Agrippa Cæſareæ edit ſpectacula.

Veſte ſplendida indutus theatrum ingreditur.

in

a Illud μ̃ὲ ut & ϑ poſt Ἐμεσσῶν deſumpſi è *Cod. Busb.* b Ita lego ex libro XVIII. p. 807. v. 11. & ex *Strabone*, l. XVI. p. 753. *Edit. Pariſ.* antea erat Δαμψιγέραμος Σαμψιγιεραμ⊕. at in melioribus *Epiphanii* exemplaribus, *Emeſorum Sampſigeramus.* c Hic eſt Polemon, cujus meminit *Eutropius*, quo concedente Romanis, Pontus provincia facta eſt. Vide *Scaligeri* Animadverſ. ad *Euſebium*, p. 180. d Ὃς ἀδελφὸς ἦν αὐτοῦ *Busb.* e Ita *Busb.* Ἀγαθείξας, nullo plane ſenſu, in *Editis Aliiſque.* f Sic placuit reſcribere. antea in *Editis* τ̃ ϑ βασιλέως παρουσίας τιν. in uno *MS.* τ̃ῇ τ̃ βασιλέως παρουσίᾳ, in altero τ̃ῇ ϑ βασιλέως παρουσίᾳ τετιμῆσθ. g Sic *Busb.* σταδίους in *aliis.* h Ita *Busb.* ϑεὸς Μάρσον in *ceteris.* i Illud ὅτι ex ingenio, in reliquis ſequor *Cod. Busb.* συγκαθεζομένους ἐπὶ τ̃ ἵππου, ἐπηγγέλλετο τοὺς in *Editis Aliiſque.* ἐπῆγε *Voſſ.* & *Gall.* qui in *ceteris* cum *Editis* conſentiunt. k Ita lego, partim ex *Epiphanii* verſione, partim ex auctoritate *MSS.* nonnihil favente *Joſepho* in ſuperioribus, p. 867. v. 7. & p. 868. v. 29. Ἀλιωναῖον τ̃ ϑ Κιθαίου in *Editis Aliiſque.* Ἐλιωναῖον τ̃ ϑ Κιθαίρου *Busb.* Ἡλιωναῖον τ̃ ϑ Καθηρᾶ in ora *Cod. Voſſ.* Ἐλιωναῖον τ̃ ϑ Κιθαίρου *Gall.* Ἐλιωναῖον τ̃ ϑ Κιθαίρου *Zonar.* in *Epiphanii* verſione *Elionæum Cantheræ natum.* l Τὸ πρότερον habet *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 10. & *Niceph.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 13. m Ὅσοι οὐ τίλει ſolus *Busb.* n Ita *Busb.* & *Euſeb.* δὴ in *Editis Aliiſque.* o Ἐνδὺς *Busb.* & *Voſſ.* p Τὸν ὑφὼ ſolus *Busb.* q Ἐπιτολ̃ῆς *Busb.* & *Zonar.*

in modum refplendefcebat, metuendum quiddam atque horrendum oculos in id defigentibus incutiens. Moxque adulatores, vocibus ne ipfi quidem bono futuris, alii aliunde ac-
Agrippæ ut Deo acclamatur. clamare, Deum appellantes, dicentefque, "propitius nobis efto, & licet hactenus te velut hominem reveriti fumus, in pofterum ve-
"ro fe eum mortali forte majorem habitu-
"ros." At rex neque illos objurgavit, neque impiam eorum adulationem rejecit. Poft pau-
Confpecto bubone mortem fibi inftare intelligit. lulum vero oculis in altum fublatis, fupra caput bubonem funiculo cuidam infidentem confpexit: & ftatim hunc malorum effe nuncium intellexit, qui & antea bonorum *nuncius* fuerat, moxque cordicitus dolebat. accefferunt autem ventris cruciatus, etiam à principio vehementiffimi. Converfis itaque ad amicos oculis, "Ecce, inquit, Deus ego veftèr cogor
"nunc è vita difcedere, fati neceffitate vo-
"ces mihi *improbe* affictas *falfi* protinus co-
"arguente; & qui immortalis appellabor à
"vobis, jam rapior ad mortem. Sed ferenda
"eft fati conditio, quandoquidem fic Deo vi-
"fum eft. neque enim male & abjecte vixi-
"mus, fed in eo fplendore quem homines bea-
"tiffimum exiftimant. Hæc cum diceret, augefcente interim vi doloris torquebatur. Ocyus igitur in palatium delatus erat, rumorque continuo per urbem fparfus eft, regem in eo fere effe ut vitam relinquat. Statim autem
Populus de Agrippæ falute admodum follicitus. plebs omnis cum uxoribus & liberis, ftratis ciliciis more patrio fedens, Deum pro falute regis obfecrabat. atque *loca* omnia ejulatu & lamentis plena erant. Rex vero in excelfo quodam folario decumbens, cum eos humi proftratos ex alto profpiceret, ne ipfe quidem temperabat à lachrymis. Tandem continuis per quinque dies ventris doloribus confectus vitam finivit, annum agens ætatis quartum & quinquageffimum, regni vero feptimum. Quatuor namque fub Cajo Cæfare annis regnaverat, Philippi quidem tetrarchia potitus per triennium, quarto vero Herodis quoque *tetrarchia* adjuncta, tribus porro reliquis fub Clau-
Mors ejus. dii Cæfaris imperio exactis; in quibus & imperitabat prædictis *regionibus*, ac præterea Judæam accipicbat, Samariamque & Cæfaream. Quammaximos ex illis reditus percepit, ad MCC. *drachmarum* myriadas: multas tamen ab aliis mutuatus eft. nam cum in dando munificus effet, impenfis non fufficiebant reditus: quod liberalitatem, nulla adhibita parfimonia, exerceret.

θαυμασίως ἀπέστιλβε, μαρμάρου τι φοβερὸν καὶ τοῖς εἰς αὐτὸν ἀτενίζουσι φρικῶδες. εὐθὺς δὲ οἱ κόλακες τὰς, ὑδὲ ἐκείνῳ [a] πρὸς ἀγαθῆ, ἄλλος ἄλλοθεν [b] φωνὰς ἀνεβόων, Θεὸν προσαγορεύοντες, "εὐμενής τε εἴης, ὁπιλέγοντες, εἰ καὶ "μέχρι νῦν ὡς ἄνθρωπον ἐφοβήθημεν, ἀλλὰ τοιγαροῦν "[c] κρεῖττονά σε θνητῆς φύσεως ὁμολογήσομεν." Οὐκ ἐπέπληξε τούτοις ὁ βασιλεὺς, οὐδὲ τὴν κολακείαν ἀπεβδύσαν ἀπεδείψατο. [d] ἀνακύψας [e] δ' οὖν μετ' ὀλίγον [f] τὴν βύβωνα τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ὑπερκαθεζόμενον εἶδεν ὄπι χοινίου τινός. [g] ἄγγελόν τε τοῦτον εὐθὺς ἐνόησεν κακῶν εἶναι, [h] καὶ ποτε τῶν ἀγαθῶν [i] γενόμενον, καὶ διακάρδιον ἔσχεν ὀδύνην. [k] ἄθρει δὲ ἀπὸ τῆς κοιλίας [l] προσέφυσεν ἄλγημα, μετὰ σφοδρότητος ἀρξάμενον. ἀναθεωρῶν οὖν πρὸς τοὺς φίλους, "ὁ Θεὸς ὑμῖν ἐγὼ, φησὶν, "ἤδη καταστρέφειν ὀφείλομαι τὸν βίον, παραχρῆμα τὴν εὐ-"μαρμύρους τὰς ἄρτι μου κατεψευσμένας φωνὰς ἐλέγχω-"σης. [m] καὶ ὁ κληθεὶς ἀθάνατος ὑφ' ὑμῶν, ἤδη [n] θανῶν ἁπά-"γομαι. δεκτέον δὲ τὸ προφωνέν, ἡ Θεὸς [o] βεβούλη. καὶ "γὰ βεβιώκαμεν ὐδαμῆ φαύλως, ἀλλ' ὀπὶ τὸ μακαριζο-"μένης λαμπρότητος." [p] Ταῦτα λέγων ὀπαίσθη τὴν ὀδύνης κατεπονεῖτο. μὴ ταχυδὴς δὲ εἰς ὃ βασίλειον [q] ἐκομίσθη, καὶ [r] διῆξε λόγος εἰς πάντας, [s] ὡς ἔχοι δὴ τεθνάναι παντάπασι μετ' ὀλίγον. ἡ πληθὺς δὲ [t] αὐτίκα σὺν γυναιξὶ καὶ παι-σὶν [u] ὀπὶ σάκκων καθεσθεῖσα ἐπ πατρίῳ νόμῳ τὸν Θεὸν [x] ἱκέ-τευεν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως. [y] οἰμωγῆς δὲ πάντα ἦν [z] ἀνάπλεα καὶ θρήνων. ὁ δὲ ὑψηλῷ δὲ ὁ βασιλεὺς δωματίῳ κατακείμενος, καὶ [a] κάτω βλέπων αὐτοὺς πρηνεῖς προσπίπτοντας, ἄδακρυς ὐδὲ αὐτὸς [b] ἔμενε. συνεχῶς δὲ ἐφ' ἡμέρας πέντε τῷ τοῦ γαστρὸς ἀλγήματι διεργασθεὶς τὸν βίον κατέτρεψεν, ἀπὸ γενέσεως ἄγων πεντηκοστὸν ἔτος καὶ τέ-ταρτον, τὴν βασιλείας δὲ ἕβδομον. [c] τέτταρας μὲν οὖν ὀπὶ Γαΐου Καίσαρος ἐβασίλευσεν αὐτὸς, τὴν Φιλίππου μὲν τετραρχίας εἰς τριετίαν ἄρξας, τῷ τετάρτῳ δὲ καὶ τὴν Ἡρῴδου προσειληφὼς, τρεῖς δὲ ὀπιλαβὼν [d] ὀπὶ τῆς Κλαυδίου Καίσαρος αὐτοκρατορείας, ἐν οἷς τῶν τε προειρημένων ἐβασίλευσε, καὶ τὴν Ἰουδαίαν προσέλα-βε, Σαμάρειάν τε καὶ Καισάρειαν. προσωδύσατο δὲ ὅπ[ερ] [e] πλείστας αὐτῷ [f] προσφορὰς, μυριάσιας ὀπὶ χι-λίους μυριάδας. [g] πολλὰς μὲν τοι προσεδανείσατο. ᾧ δὲ φιλόδωρος ἦν, δανειστέρα τὴν προσόψιν ἀπέλιπεν. ἰῶ δὲ ἀφειδὴς αὐτῷ ὁ φιλότιμος.

γ'. Αγρι-

a Πρὸς ἀγαθῆ τοῖς ἀληθείας ἄλλ. *Gall.* & *Voſſ.* b Vocem φωνὰς, quæ deerat in *Editis*, inſertam dedi ex *Euſebio* & *Nicephoro*. c Θνητῆς φύσεως κρείττονά γε ὁμολογήσομεν *Niceph.* d Ἀνακύψας μικρὸν, τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ὑπερκαθεζόμενον εἶδεν ἄγγελον· τοῦτον ὡδὲ ὁρῶσαν κακῶν εἶναι αἴτιον τὴν καὶ πρὸ τῶν ἀγαθῶν γενόμενον *Euſeb.* contra mentem *Joſephi*, locique ſenſum. Sed fortaſſe (ut notavit *Valeſius*) verebatur *Euſebius*, ne *Joſephum* & *Lucam* parum inter ſe conſentire lectores judicarent, ſi quem *Lucas* angelum dixerat, *Joſephus* bubonem dicere videretur. quaſi vero non utrumque fieri potuerat, ut & bubo ſupra caput Agrippæ, & ex alia parte angelus eidem appareret. e Ita *Busb.* & *Niceph.* in *reliquis* vel ἢ vel ἴν omittitur. f Τὸν βύβωνα τὴν ἄρτι *Busb.* & *Niceph.* g Ita *Busb.* & *Zonar.* τὸ deeſt in *Editis Aliiſque*. h Vide lib. 18. c. 7. p. 814. Vide etiam quæ hac de re contra *Joſephum* affert *Antonius Van-Dale* in libro de *Orig.* & *Progreſſu Idololatriæ*, c. 7. p. 137. i Μανθάνω *Zonar.* k Ἄθρει in *pleriſque*. l Προσέφυσεν *Busb.* & *Gall.* m Ita cum *Busb.* & *Niceph.* καὶ deeſt *reliquis*. n Θεῶν ἐπάγομαι in *Editis*. Θανεῖν ἐπάγομαι *Voſſ.* & *Niceph.* Θανεῖν ἐπείγομαι *Busb.* & *Gall.* o Βέλτιον *Busb.* p Ταῦθ' ἅμα *Busb. Voſſ.* & *Niceph.* ταῦτα δὲ *Zonar.* q Ita *Busb. Voſſ. Euſeb.* & *Niceph.* ἐξεκομίσθη *Niceph.* ἐνεκομίσθη *Zonar.* διεκομίσθη in *Editis Aliiſque*. r Διῆλθε *Euſeb.* ſ Ita *Baſ. Busb. Vat. Euſeb.* & *Niceph.* ὡς ἔχοι τεθνάναι in *Edit. Gen.* quod non improbat *Valeſius*, ut ἔχοι poſitum ſit pro μέλλοι: licet magis probet ὡς ἔχοι τεθνάναι. quod exſtat in aliquibus *Euſebii* codicibus. Si articulus retineatur, ἔχειν ſcribendum eſſe contendit, aut certe ſubaudiendum eſſe ἀνάγκλω. Hac de re aliorum eſto judicium. t Αὐτίκα πᾶσα ſolus *Niceph.* u Ita *Busb.* & *Niceph.* quo modo LXXII. ἐπὶ σάκκου ἐκαθέζω ἐπὶ τῆς γῆς *Jonæ* c. 3. v. 6. ἐπὶ σάκκου *Voſſ.* ἐπὶ σάκκων *Niceph.* ἐπὶ σάκκῳ in *Editis Aliiſque*. ut & apud *Euſeb.* x Ἱκέτευον *Busb. Euſeb.* & *Niceph.* y Οἰμωγῆς τε κ. *Niceph.* z Ἀνάπλεα in codicibus *Euſeb.* a Κάτω δὲ βλέπων *Busb.* b Διέμεν *Voſſ.* c Quatuor ſub Cajo, demptis tribus vel quatuor menſibus, neque enim quatuor integros annos in imperio exegit ipſe Cajus; & tres ſub Claudio tribus itidem aut quatuor menſibus additis. *Uſſerius* in *Annalibus* V.T. p. 647. *Edit. Lond.* d. Illud ὀπὶ cum Cl. *Lowthio* adjectum eſſe volui. e Ita *Busb.* πλείστας in *ceteris*. f Πρὸς εἰσφορὰς *Busb.* g Ita *Voſſ.* & *Busb.* πολλὰ in *Editis Aliiſque*.

a Illud

γ'. Ἀγριππίνης γὰρ μὴ τοῖς πλήθεσι τὸ ἐκπεσὸν αὐτῆς, συμφρονήσαντες Ἡρῴδης τε ὁ τοῦ Χαλκίδος δυναστεύων, καὶ Ἑλκίας ὁ ἵππαρχος καὶ φίλος τοῦ βασιλέως, Λείστωνα ἔπεμψαν, [a] τῶν ὑπηρετῶν τῶν θανατηφόρων, καὶ Σίλαν, ἐχθροὺς δὴ καὶ αὐτοῖς, ἀπόφαξαι, ὡς δὴ τοῦ βασιλέως τοῦτο κελεύσαντος.

3. Cæterum priuſquam rumor in vulgus emanaret, quod animam efflaſſet *rex*; Herodes dynaſta Chalcidis, & Helcias equitum magiſter regiſque amicus, uno conſenſu miſerant Ariſtonem, miniſtrorum fideliſſimum, & Silam cui inimici erant occidendum curarunt, quaſi rex id juſſiſſet. *Herodis Chalcidis dynaſta & Helciæ Silam interficiunt.*

ΚΕΦ. Θ'.

Οἷα ἐπεφέρθη μετὰ τὴν τελευτὴν Ἀγρίππα. καὶ ὡς Κλαύδιος, λαβὼν τὴν τοῦ Ἀγρίππα νεωτέρου ἀμαθίαν, ἀπέστειλε Κάσπιον Φάδον τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς βασιλείας ἁπάσης ἐπιτροπεύοντα.

CAP. IX.

Quænam acta erant poſt mortem Agrippæ. & quomodo Claudius, quòd rerum imperitus eſſet Agrippa junior, Cuſpium Fadum ad Judæam totumque regnum procurandum miſit.

Ἀγρίππας μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς [b] τρόπῳ τοιούτῳ χαλέπτρεψε τὸν βίον· γόνου δὲ αὐτοῦ καταλέλειπτο υἱὸς μὲν Ἀγρίππας, ἄγων ἔτος ἑπταχαιδέκατον, τρεῖς δὲ θυγατέρες, ὧν ἡ μὲν Ἡρῴδῃ [c] τοῦ παιδὸς ἀδελφῷ γεγαμημένη Βερνίκη, ὃ ἐκκαιδέκατον ἔτος ἐγεγόνει. παρθένοι δὲ ἦσαν αἱ δύο, Μαριάμμη τε καὶ [d] Δρούσιλλα, δεκαετὴς μὲν ἡ ἑτέρα, ἑξαετὴς δὲ Δρούσιλλα· [e] καθωμολόγηντο δὲ ὑπὸ τοῦ παιδὸς τοὺς γάμους, Ἰουλίῳ μὲν Ἀρχελάῳ τοῦ Χελκίου παιδὶ Μαριάμμην, Δρούσιλλα δὲ Ἐπιφανεῖ, τοῦ δὲ τοῦ Κομμαγηνῶν βασιλέως [g] Ἀντιόχου υἱὸς ἦν ὕστερος. ἀλλὰ γὰρ ὅτε ἐγνώσθη τὸν βίον ἐκλιπὼν Ἀγρίππας, Καισαρεῖς τε καὶ Σεβαστηνοί, τὴν εὐποιΐαν αὐτοῦ λαθόμενοι, [h] τὰ τῶν δυσμενεστάτων ἐπῆνεσαν. βλασφημίας τε γὰρ ἀπερρίπτουν εἰς τὸν κλαυσόμενον ἀφρενεῖς λέγοντες, καὶ ὅσοι στρατευόμενοι τότε ἔτυχον, συχνοὶ δὲ ἦσαν, οἴκαδε ἀπῆλθον, καὶ [i] τὰς ἀνδριάντας τοῦ βασιλέως θυγατέρων [k] ἁρπάσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἐκόμισαν εἰς τοὺς πόρνεια, καὶ στήσαντες ὑπὲρ τῶν στεγῶν ὡς δυνατὸν ἦν ἐφύβριζον, ἀσχημοσύνας δυσηκόους δρῶντες. [l] ἔν τε τοῖς δημοσίοις καθαιρούμενοι τόποις, παιδιᾶς ἑστιάσεις ἐπετέλουν, στεφανούμενοι, καὶ μυριζόμενοι, καὶ ἀσπένδοντες τῷ Χάροντι, προπόσεις τῆς τοῦ βασιλέως ἐκπώσεις ἀλλήλοις ἀντιδιδόντες. ἀμνήμονες δὲ ἦσαν οὐχ Ἀγρίππα μόνον χρησαμένου πολλαῖς εἰς αὐτοὺς φιλοτιμίαις, καὶ τοῦ πάππου δὲ Ἡρῴδου, [m] ὅτι τὰς πόλεις ἐκεῖνος αὐτοῖς ἔκτισε, [n] λιμένας τε καὶ ναοὺς κατεσκεύασε λαμπροῖς δαπανήμασιν.

Agrippæ progenies.

Et quidem Agrippa rex hoc modo vitam finivit: de genere autem ſuo reliquit filium Agrippam, annos natum XVII. & tres filias, quarum una Bernice annorum ſexdecim nupta erat Herodi ejus patruo. duæ autem virgines erant, Mariamne & Druſilla; Mariamne quidem decennis, Druſilla vero ſexennis: erantque à patre deſponſatæ, Mariamne Julio Archelao Chelciæ filio, Druſilla Epiphani Antiochi Commagenorum regis filio. Poſtquam autem cognitum eſt exceſſiſſe Agrippam, Cæſarenſes & Sebaſteni, beneficiorum ejus obliti, pro inimiciſſimis ſeſe geſſerunt. nam & convicia dictu turpia in defunctum jactabant; & milites, qui tunc forte multi aderant, domum ejus adibant, & filiarum regis ſtatuas abreptas unanimiter in lupanaria deportarunt, & collocatas ſuper tectis modis omnibus ludibrio habuerunt, turpiora quam quæ dici poſſunt patrantes. Quin & locis publicis diſcumbentes magnâ frequentiâ convivia agebant, coronis redimiti & unguentis delibuti, libantes interim Charonti, & ſibi invicem propinantes *præ gaudio* quod rex animam egiſſet. Atque ita immemores erant non ſolum Agrippæ, qui multa erga eos uſus eſt liberalitate; ſed & avi ejus Herodis, qui & ipſe urbes illis exſtruxit, portuſque fecit & templa ædificavit ſumptibus ſuis ſplendide & magnifice. *Cæſarenſes & Sebaſteni in Agrippam defunctum contumelioſi.*

β'. Ὁ δὲ τοῦ τεθνεῶτος υἱὸς Ἀγρίππας ὑπὸ Ῥώμης ἦν ὑπὸ τῷ χρόνῳ τούτῳ, τρεφόμενος παρὰ Κλαυδίῳ Καίσαρι. πυθόμενός γε μὴν Καῖσαρ ὅτι τέθνηκε μὲν Ἀγρίππας, Σεβαστηνοὶ δὲ καὶ Καισαρεῖς ὑβρίκασιν εἰς αὐτόν, ἐπ' ἐκείνῳ μὲν ἤλγησεν· ὅτι δὲ τοὺς ἀχαριστήσαντας ὠργίσθη. πέμπει οὖν εὐθέως ὁρμητὸν τὸν νεώτερον Ἀγρίππαν τῶν πατρῴων βασιλείαν ὑποδεξόμενον, ἅμα βουλόμενος ἐμπεδῶσαι τοὺς ὀμωμοσμένους ὅρκους. ἀλλὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ φίλων οἱ πολὺ παρ' αὐτῷ δυνάμενοι ἀπέτρεψαν, σφαλερὸν εἶναι λέγοντες, κομιδῇ νέῳ καὶ τοῖς παιδὸς ἐκδεδομένοις χρόνοις ὑπερέχειν [p] βασιλείας τηλικοῦτον μέγεθος, ᾧ μὴ δυνατὸν τὰς τῆς διοικήσεως φροντίδας ὑπενεγκεῖν, καὶ τελείῳ δ' εἶναι βαρὺ βάσταγμα

2. Defuncti autem filius Agrippa eò tempore Romæ erat, apud Claudium Cæſarem educatus. Atqui Cæſar, cum auditione accepiſſet mortuum eſſe Agrippam, quodque Sebaſteni & Cæſarenſes contumelioſi in eum exſtitiſſent, illius quidem cauſa indoluit, ingratis autem hominibus *vehementer* iratus eſt. Itaque in animo habuit Agrippam juniorem è veſtigio mittere ut in regnum ſuccederet, volens etiam fidem jurejurando datam confirmare. Sed liberti & amici, qui plurimum apud eum poterant, diſſuaſerunt; periculoſum eſſe dicentes adoleſcentulo admodum, & qui nondum ex ephebis exceſſerat, tantæ magnitudinis regnum committere, qui haud ferendo erat adminiſtrationis curas, cum & adulto grave onus ſit imperii *Agrippa, Agrippæ filius.* *Claudius de eo in patris regnum mittendo cogitat.* *Diſſuadent amici.*

a Illud τῶν è *Cod. Busb.* b Τῷ τρόπῳ τούτῳ *Busb.* c Τῷ πατρὸς *Busb.* d Δρουσίλα *Busb.* nec aliter *Photius* in *Cod.* 238. *fol.* 796. e Καθωμολόγητο *Busb.* & *Vat.* f Ἰουλίῳ non agnoſcunt *Epiphanii* codices. & Ἀρχελάῳ habet *Busb.* g Illud Ἀντιόχου inſertum dedimus auctoritate *Cod. Busb.* & *Epiphanii.* h Ita *Voſſ.* & *Busb.* τὰ in *reliquis.* i *Photius* (*Cod.* 238. *fol.* 976.) ipſas Agrippæ filias ſic raptas fuiſſe dicit. k *Al.* ἁρπάσαντες ὁμοθυμαδὸν, ἐκόμισαν. l Ἐπὶ τῶν τοίχων δ. *Busb.* m Ὃς καὶ πόλεις αὐτοῖς ἔκτισε *Busb.* n Vide *Antiquitatum* lib. 15. c. 9. & 10. & lib. 1. de *Bello Jud.* c. 16. o Multo aliter legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *Et commocatis amicis inſcivit, quod deliberaverat ſuper commendato ſuæ fidei puero, interrogans quid & ipſis videretur utrum cogitata de hoc manere vel non deberentur. Qui, perſpecto Cæſaris animo, prudentius aliquid conſiliati ſunt, collaudantes quidem benignitatis ejus propoſitum, voluntatem autem ejus incautam eſſe dicentes, ut puero, qui nec infantiles annos exceſſerat &c.* p Βασιλείαν *Busb.* nec βασιλείας nec βασιλείαν agnoſcit *Voſſ.*

Vice Agrippæ mittitur Fadus procurator.

imperii moles. Eos igitur Cæſar veriſimilia loqui exiſtimavit. adeoque Cuſpium Fadum miſit, qui Judææ totiuſque regni præſes eſſet; defuncto hoc honoris tribuens, ne Marſum, cum quo Agrippæ erant inimicitiæ, in regnum ejus induceret. Ei autem decretum erat in primis Fado mandare, ut Cæſarenſes & Sebaſtenos ob injurias caſtigaret defuncto illatas, factaſque filiabus ejus adhuc viventibus contumelias; alam vero Cæſarenſium & Sebaſtenorum & quinque cohortes in Pontum trajici juſſit, ut ibidem militarent: militumque è Romanis legionibus, quæ in Syria erant, totidem numero delectum haberi, qui locum eorum ſupplerent. Haud tamen ex juſſu illius migrarunt. Miſſa enim legatione flexerunt Claudium, atque id aſſequuti ſunt ut in Judæa manerent: qui in temporibus ſequentibus maximarum calamitatum Judæis initium fuerunt, jactis ab illis belli ſub Floro ſeminibus. Unde Veſpaſianus, cum Judæam viciſſet, ut paulo poſt dicemus, eos è provincia eduxit.

Ei mandatum ut pœnas exigeret à Cæſarenſibus & Sebaſtenis.

Belli Judaïci ſemina ſub Floro jacta.

βασιλέαν. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ εἰκότα λέγειν ὁ Καῖσαρ. ἔπαρχον οὖν τῆς Ιουδαίας καὶ τῆς ἁπάσης βασιλείας ἀπέστειλε Κύασπον Φάδον, ᾧ κεκοινωμένῳ διὰ τὴν τιμὴν ὃ μὲν Μάρσον ἐπαγαγεῖν [a] εἰς βασιλείαν αὐτῷ διάφορον. ἐγένετο δὲ τοῦτο πάντων ὅπλων Φάδῳ, Καισαρεῦσι καὶ Σεβαστηνοῖς ὅπλα πλῆξαι τὰ εἰς τὸ κεκοινωμένον ὕβρεως καὶ παροινίας εἰς τὰς ἔτι ζώσας, τὰ δὲ ἄλλα δὲ τῷ Καισαρέων καὶ τῷ Σεβαστηνῶν, καὶ τὰς πέντε σπείρας εἰς Πόντον μεταγαγεῖν, ἵνα ἐκεῖ στρατεύοιντο. τὰ δὲ ἐκ Συρίας Ρωμαϊκῶν τάγματα ὅπλίζαι στρατιώτας κατ' ἀριθμὸν, καὶ τοὺς ἐκείνων ἀναπληρῶσαι τόπον. οἱ μὲν οὐ κελευσθέντες μετέστησαν. πρεσβευσάμενοι γὰρ Κλαύδιον ἀπεμειλίξαντο, καὶ μένειν [b] ὅτι τῆς Ιουδαίας ἐπέτυχον [c] οἱ καὶ τοῖς ὕστερον χρόνοις τὰ μέγιστα Ιουδαίοις ἐγένοντο συμφορῶν ἀρχὴ, ὅ τε Φλώρου πολέμου σπέρματα [d] βαλόντες. ὅθεν Οὐεσπασιανὸς κρατήσας, ὡς μετ' ὀλίγον ἐροῦμεν, [e] ἐξήγαγεν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς.

Finis Libri decimi noni.

Τέλος τοῦ βιβλίου δεκάτου καὶ ἐνάτου.

a Εἰς τὸ βασίλειον αὐτοῦ, ἵνα διάφορον τοῦτον ἐγένετο. οἱ δὲ πάντων ὅπλων ἐκίνησε *Bunb.* & *Gall.* b Τοῖς Ιουδαίοις *Bunb.* c Οἱ καὶ τ. λ. χ. τ. μ. l. ἐγένετο *Bunb.* d Λαβόντες *Bunb.* λαβόντος in *Editis Aliisque.* ipſe vero βαλόντες prætuli. e Ἐξέβαλεν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς *Bunb.* quod ſuſpicor eſſe interpretamentum vulgatæ lectionis.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΕΙΚΟΣΤΗ

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO VIGESIMO HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ HÆC CONTINENTUR.

1. *Quomodo Claudius Cæſar poſt Agrippæ mortem Fadum in Syriam miſit, ut res procuraret.*
2. *Diſſidium inter Philadelphenſes & Judæos Perææ incolas de Miæ vici finibus: utque Fadus, multis Philadelphenſium ab iſtis occiſis, vehementer iratus, tres primores Judæorum in Peræa comprehenſos interfecit.*
3. *Quomodo Tholomæus latronum princeps, dum popularetur Arabas, captus & ad Fadum adductus perimitur.*
4. *Quomodo Fadus & Caſſius Longinus Syriæ præſes, cum aſcendiſſent in Hieroſolyma, juſſerunt primores Judæorum in caſtellum Antoniam deponere tunicam talarem & ſtolam pontificiam, ut eſſet in Romanorum poteſtate quemadmodum olim fuerat.*
5. *Judæorum hac de re ſupplicatio ad Fadum & Longinum, eos rogantium, ut legatos ſibi liceat ad Claudium Cæſarem mittere de ſacra ſtola ſervanda.*
6. *Ut Fadus, datis obſidibus, illis annuit.*

α'. [a] Ως Κλαύδιος Καῖσαρ μετὰ τὸν Ἀγρίππα τελευτὴν Φάδον ἔπεμψεν εἰς Ιουδαίαν, ἐπίτροπον [b] πραγμάτων ἐσόμενον.

β'. Στάσις Φιλαδελφέων πρὸς τοὺς ἐν τῇ Περαίᾳ κατοικοῦντας Ιουδαίους περὶ ὅρων κώμης Μιάς· ἧς ὄντος τούτων πολλῶν ἀναιρεθέντων Φιλαδελφηνῶν, Φάδος ἀγανακτήσας, τοὺς ἐν Περαίᾳ Ιουδαίων τοὺς πρώτους τρεῖς ἄνδρας λαβὼν ἀπέκτεινεν.

γ'. [c] Ως Θολομαῖος ὁ ἀρχιλῃστὴς, τοὺς Ἄραβας λῃστεύων, ληφθεὶς καὶ ἐπὶ Φάδον ἀχθεὶς ἀνῃρέθη.

δ'. Ως Φάδος καὶ Κάσσιος Λογγῖνος ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν, ἀναβάντες εἰς Ἱεροσόλυμα, τοῖς πρώτοις τῶν Ιουδαίων ἐκέλευσαν τὸν ποδήρη [χιτῶνα] καὶ τὴν ἱερὰν στολὴν ἐν τῇ Ἀντωνίᾳ καθίστασθαι, [κειμένην] ὑπὸ τῇ Ῥωμαίων ἐξουσίᾳ, καθὰ καὶ πρότερον ἦν.

ε'. [d] Παράκλησις [e] ἐπὶ τούτῳ τῶν Ιουδαίων πρὸς Φάδον καὶ Λογγῖνον, αἰτιώντων αὐτοὺς δωρεὰν πέμψαι πρεσβείαν πρὸς Καίσαρα Κλαύδιον περὶ τούτου.

ς'. Ως Φάδος, λαβὼν ὁμήρους, ἐπέτρεψεν.

ζ'. Ως

a Ita *Vat.* & *Gall.* in *Editis Aliisque* deeſt hoc ſummarium. b Illa πραγμάτων ἐσόμενον ſolus agnoſcit *Gall.* c Hoc ſummarium debemus *Cod. Gall.* d Ita *Gall.* παρακλήσεις ἐπὶ τ minus recte in *Cod. Bunb.* e Ita reſcripſi. ἐπὶ τούτῳ in *libris.*

ζ'. Ως Κλαύδιος Καῖσαρ, ωδ ηκληθεὶς ὑπ' Αγρίππα τ νεωτέρυ, συνεχώρησε τοῖς Ιυδαίοις τὰ αἰτήματα, καὶ πρὸς Φάδον ἔγραψε περὶ τύτων.

η'. Οτι τρόπον Ελένη τ Αδιαβηνῶν βασιλὶς, καὶ οἱ παῖδες αὐτῆς Μονόβαζος καὶ Ιζάτης ἐς τὸ πᾶν γένος αὐτῶν ἐζήλωσαν τὰ Ιυδαίων ἔθη.

θ'. Ως Τιβέριος Αλέξανδρος, ἐπίτροπος εἰς Ιυδαίαν ἐλθὼν, τὰς ὑπὸ Ιούδα τ Γαλιλαίυ τ ὄχλον ἀπατῶντας ἐκόλασεν.

ι'. Περὶ τ λιμ τ γενομένυ κατὰ τὴν χώραν.

ια'. Κυμάνυ ἄφιξις εἰς τὴν Ιυδαίαν, ἐπιτρόπυ πεμφθέντος ὑπὸ Καίσαρος.

ιβ'. Ως Ηρώδυ τελευτήσαντος τ Χαλκίδος βασιλέως, Αγρίππας ὁ νεώτερος τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, δόντος αὐτῷ Κλαυδίυ Καίσαρος.

ιγ'. Ως ἐπὶ τύ Κυμάνυ πολλοὶ τ Ιυδαίων κατὰ τὸ ἱερὸν ἀπώλοντο.

ιδ'. Στάσις Ιυδαίων πρὸς Σαμαρεῖς, καὶ ὡς πολλοὶ διεφθάρησαν τ Σαμαρειτῶν.

ιε'. Ως [a]Οὐμμίδιος Κυαδράτος ὁ τ Συρίας ἡγεμὼν, ἀκέσας ταῦτα καὶ ἀναβὰς εἰς Ιυδαίαν, τὰς πρώτυς τ Ιυδαίων καὶ Σαμαρειτῶν ἐκέλευσεν εἰς Ρώμην ἀναβῆναι, ὁμοίως καὶ Κύμανον τ ἐπίτροπον, καὶ Κέλερα τὸν χιλίαρχον, λόγον ὑφέξοντας Κλαυδίῳ Καίσαρι πρὸς τ πεπραγμένων· τινὰς δὲ τ Ιυδαίων αὐτὸς ἐκόλασεν.

ιε'. Ως Κλαύδιος ἀκέσας αὐτῶν, τὰς μὲν Ιυδαίυς τ αἰτίας ἀπέλυσε, ωδηκληθεὶς ὑπὸ τ βασιλέως Αγρίππα, Κύμανον δὲ ἐξώρισε, Κέλερα δὲ τ χιλίαρχον, καὶ τὰς πρώτυς τ Σαμαρειτῶν ἐκόλασεν.

ιζ'. Οτι τρόπον, Κλαυδίυ τελευτήσαντος, Νέρων τὴν ἀρχὴν διεδέξατο.

ιη'. Ως Φῆλιξ, ἐπίτροπος πεμφθεὶς, καὶ καταλαβὼν τὴν χώραν κεκακωμένην ὑπὸ τ λῃστῶν, πρυνόησε τ, διαφθείρας αὐτὰς, εἰρήνην ἐν τῇ χώρᾳ κατασῆσαι, τ δὲ πρῶτον τ λῃστῶν Ελεάζαρον ὄνομα δήσας εἰς Ρώμην ἀπέπεμψεν.

ιθ'. Ως ἐπιδημήσαντος Αἰγυπτίυ γόητος, καὶ πολλῶν Ιυδαίων ὑπ' αὐτὸ πλανηθέντων, Φῆλιξ, ἐπελθὼν αὐτοῖς, πολλὰς ἀπέκτεινεν.

κ'. Ως στασιάζοντας Ιυδαίων τὰς πρώτυς ἐν Καισαρείᾳ πρὸς τὸν Σύρυς Φῆλιξ ὁ ἐπίτροπος ἔπαυσεν.

κα'. Ως Πορκίου Φήστυ πεμφθέντος εἰς τὴν Ιυδαίαν ἐπιτρόπυ, συνέβη κακωθῆναι τὴν χώραν ὑπὸ τ [b]Σικαρίων. περὶ ὧν βραχὺ ἔσωθεν ἱερῶ, καὶ ὃν τρόπον ὕβρισαν αὐτὴν οἱ Ιυδαῖοι.

κβ'. Ως Φῆστος, ἀχαναχτήσας ἐπὶ τύτῳ, τὰς πρώτυς τ Ιυδαίων εἰς Ρώμην ἔπεμψε πρὸς Νέρωνα, πείσοντας αὐτὸν περὶ τ πεπραγμένων.

κγ'. Ως, τελευτήσαντος Φήστυ ἐν τῇ Ιυδαίᾳ, Αλβῖνος ἦλθε διάδοχος.

κδ'. Ως ἐπὶ τύτυ ἐπαύσαντο οἱ Σικάριοι τὴν χώραν κακοποιοῦντες.

κε'. Ως Φλῶρος, ἐλθὼν Αλβίνῳ διάδοχος, τοσαῦτα διέθηκε τὰς Ιυδαίυς κακὰ, ὡς ἀναγκάσαι αὐτὰς ἐφ' ὅπλα χωρῆσαι.

7. *Quomodo Claudius Cæsar, supplicante ei Agrippa juniore, cessit Judæorum precibus, & ad Fadum de illis scripsit.*

8. *Quemadmodum Helena Adiabenorum regina, ejusque filii Monobazus & Izates cum tota illorum progenie Judæorum religionem amplexi sunt.*

9. *Quomodo Tiberius Alexander, cum procurator in Judæam venisset, animadvertit in Judæ Galilæi filios, populum decipientes.*

10. *De fame quæ regionem pervaserat.*

11. *Cumani, procuratoris à Cæsare missi, in Judæam adventus.*

12. *Quomodo Agrippa junior, mortuo Herode Chalcidis rege, imperium accepit beneficio Claudii Cæsaris.*

13. *Quomodo sub Cumano plurimi Judæorum circa templum oppressi sunt.*

14. *Dissensio inter Samaritas & Judæos, atque ut multi Samaritarum occisi sunt.*

15. *Quomodo Ummidius Quadratus Syriæ præses, cum ista audisset & in Judæam ascendisset, primores Judæorum & Samaritarum Romam proficisci jussit; simulque Cumanum procuratorem & Celerem tribunum, factorum rationem Claudio Cæsari reddituros: Judæorum autem quosdam ipse supplicio affecit.*

16. *Quomodo Claudius, illis auditis, Judæos quidem crimine absolvit, eò adductus precibus regis Agrippæ; Cumanum vero in exsilium egit, & per Celerem tribunum à primoribus Samaritarum pœnas exegit.*

17. *Quemadmodum Claudio mortuo Nero in imperium successit.*

18. *Quomodo Felix procurator in Judæam missus, cum regionem offendisset latronibus vexatam, illis peremptis pacem stabiliendam curavit; principem autem latronum, nomine Eleazarum, vinctum Romam misit.*

19. *Quomodo Felix, cum impostor Ægyptius apud Judæos ageret, multosque illorum decepisset, eruptionem in eos fecit, plurimosque eorum occidit.*

20. *Quemadmodum Felix procurator seditionem, inter primos Judæorum & Syros Cæsareæ ortam, compressit.*

21. *Quî contigit Judæam à Sicariis afflictam esse, Porcio Festo in regionem misso procuratore. De porticu exterioris templi, & quomodo ipsam in altum exstruxerunt Judæi.*

22. *Quomodo Festus, cum hanc rem ægre tulisset, primores Judæorum Romam ad Neronem misit, qui omnia recte facta esse ei persuaderent.*

23. *Quomodo Albinus Festo, in Judæa mortuo, successurus veniebat.*

24. *Quomodo sub eo Sicarii regionem infestare desierunt.*

25. *Quemadmodum Florus, factus Albini successor, tot malis afflixit Judæos, ut eos ad arma sumenda compulerit.*

a Ita lego cum Cl. *Noriso* (in *Diss.* III. de *Epochis Syro-Macedonum*, p. 183. *Ed. Lipsi.*) & Cl. *Pagio* in *Critica* ad *Annales Baronii* p. 37. *Νομίδιος* in *Editis Aliisque. Μόδιος Gall.* & *Vat.* b Ita distinxi post *Σικαρίων*, cum antea nulla esset distinctio aut in *Editis* aut in *MSS.*

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν κβ'.

FLAVII JOSEPHI
ANTIQUITATUM JUDAICARUM
LIBER VIGESIMUS.

Continet hic liber tempus annorum XXII.

CAP. I.

Philadelphenſium & Judæorum diſſidium, deque ſtola pontificia.

Caſſius Longinus Syriæ præfet.

EXSTINCTO autem rege Agrippa, quemadmodum in ſuperiore libro narravimus, Caſſium Longinum in locum Marſi ſucceſſurum mittit Claudius Cæſar, memoriæ regis hoc ipſum tribuens; à quo dum viveret ſæpe per literas rogatus fuerat, ut nollet Marſum amplius rebus Syriæ *adminiſtrandis* præeſſe. At vero Fadus, ubi procurator in Judæam veniebat, offendit Judæos Peræam habitantes ſeditionem moviſſe contra Philadelphenſes de vici, Miæ nomine, finibus, referti viris bellicoſiſſimis. immo Perææ incolæ, inſciis primoribus illorum, arma ſumpſerant, multoſque Philadelphenſium occiderant. Iſta Fadum, ubi de iis aliquid reſciverat, valde commoverunt, quod integram illi cauſam non reſervaſſent, ſi putarent ſibi factam à Philadelphenſibus injuriam, ſed temere ad arma concurriſſent. Comprehenſis itaque tribus illorum primoribus, qui & ſeditionis auctores erant, imperavit ut in vincula conjicerentur. deinde horum quidem unum, Annibam nomine, interfici juſſit: Amaramum vero & Eleazarum ambos exſilio multavit. Quin & Tholomæus latronum princeps, qui multa mala Idumæis & Arabibus intulerat, non multo poſt vinctus ad eum adductus ſupplicio afficitur: atque exinde Judæa omnis latrociniis perpurgata eſt diligentia & cura

Lis magna inter Philadelphenſes & Judæos, atque inde ſeditio.

Seditionis auctores pœna afficiuntur.

ΚΕΦ. α'.

Στάσις φιλαδελφέων πρὸς Ιουδαίους, καὶ ὡς ἐπὶ τὴν ἀρχιερέως στολῆς.

ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΟΣ δὲ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα, καθὼς ἐν τῇ περὶ τούτου ἀπηγήλαμεν βίβλῳ, πέμπει Μάρσῳ διάδοχον Κλαύδιος Καῖσαρ [b] Κάσσιον Λογγῖνον, [c] μνήμην τοῦ βασιλέως τοῦτο χαριζόμενος, πολλὰ διὰ γραμμάτων ὑπ' αὐτοῦ θεραπευθεὶς ἀξιωθείς, μηκέτι Μάρσου τὴν τῆς Συρίας πραγμάτων προϊσταμένου. [d] Φάδος δέ, ὡς εἰς τὴν Ιουδαίαν ἐπίτροπος ἀφίκετο, καταλαμβάνει στασιάσαντας [e] τοὺς εἰς τὴν Περαίαν κατοικοῦντας Ιουδαίους [f] πρὸς Φιλαδελφηνοὺς περὶ ὅρων κώμης [g] Μιᾶς λεγομένης, πολεμικοῖς ἀνδράσιν ἀνάπλεων. οἱ δὲ τῆς Περαίας, χωρὶς γνώμης [h] τῶν πρώτων κατ' αὐτοὺς ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, πολλοὺς τῶν Φιλαδελφηνῶν διαφθείρουσι. ταῦτα πυθόμενον [i] τὸν Φάδον σφόδρα παρώξυνεν, ὅτι μὴ τὸ κρίσιν αὐτοῦ παραλείπειν, ἐπὶ τοῦτο τῶν Φιλαδελφέων ὑπόμοιον ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' [k] ἀδίκως ἐφ' ὅπλα χωρήσειεν. λαβὼν οὖν τρεῖς τοὺς πρώτους αὐτῶν, τόν τε καὶ τὸν [l] γάσιαν αἰτίους, δῆσαι προσέταξεν· εἶτα τὸν μὲν αὐτῶν ἀνεῖλεν· Ἀννίβας δὲ ἦν ὄνομα τούτῳ. [l] Ἀμαράμῳ δὲ τῷ Ἐλεαζάρῳ τοῖς δυσὶ φυγὴν ἐπέβαλεν. ἀναιρεῖται δὲ τῷ [m] Θολομαίῳ [n] ὁ ἀρχληστής, μετὰ πολὺν χρόνον ἀχθεὶς [o] δέσμιος ἐπ' αὐτόν, ἀφορμὴν μέγιστα κακῶν [p] τοῖς Ιδουμαίοις τε καὶ τοῖς Ἄραψι. ἐκαθάρθη τε λῃστείων ἅπασα [q] τότε τοῦτον ἡ Ἰουδαία, φερούσης τῆς προνοίας τῆς

Φάδου

[a] Sic *Baſ. Gen.* & aliquot *Codd. MSS. Græci.* in *Græcis* reliquis & *Latinis* omnibus καί. Videſis *Voſſii Chronol. S. c.* 19. p. 161. [b] Hac de re velim conſulas *Pighium* in *Annalibus* tom. 3. p. 573. *Uſſerium* in *Annalibus V.T.* p. 648. & *Pagium* in *Critica* ad *Baronium*, Vol. 1. p. 37. col. 1. [c] Μνήμην τῆς Ε *Voſſ.* [d] Φάδος δὲ εἰς τὴν Ιουδαίαν ὁ. ἀ. καταλαμβάνει ſolus *Busb.* [e] Ita & *D. Matthæus*, c. 4. v. 13. κατοικήσας εἰς Καπερναούμ. Verum τὴν τὴν Περαίαν κατοικοῦντας habet *Cod. Busb.* [f] Περὶ τὴν Φιλ. *Busb.* [g] Forſan Ζιᾶς legendum; nam *Euſebius* (in voce Ζὴφ) dicit, *hodie villam Ziam oſtendi in quintodecimo lapide Philadelphiæ contra occidentem. Relandus* in *Paleſt. ill.* p. 897. [h] Τῶν ἀρχόντων ἀνδρῶν τινὲς αὐτοῖς *Busb.* [i] Articulum omittit *Busb.* [k] Ἀδίκως non agnoſcit *Voſſ.* [l] Ἀμερίῳ *Busb.* [m] Θολομαῖῳ *Busb.* & *Voſſ.* in margine. [n] Ita diſtinguo cum *Cod. Busb.* antea erat, ὁ ἀρχληστὴς μετ' ὀλίγον χρόνον, ἀχθεὶς &c. [o] Δέσμιος abeſt *Vat.* [p] Τῶν τῶν Ιδουμαίων κατοικούντων καὶ τῶν *Busb.* [q] Ἐστοῦν Ιουδαία *Voſſ.* ἐστοῦν ἤτοι Ιουδαία καὶ Λεγαῖα *Busb.*

a Τῶν

Φάδ᾽ῳ. ὃς δὴ καὶ τότε μεταπεμψάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς πρώτους [a] Ἱεροσολυμιτῶν, [b] ἐπὶ τὴν κέλευσιν ἔχων αὐτοκράτορος, παρήνεσεν αὐτοῖς τὴν ποδήρη χιτῶνα, καὶ τὴν ἱερὰν στολὴν ἣν φορεῖν μόνος ὁ ἀρχιερεὺς εἰθὸς ἔχει, εἰς τὴν Ἀντωνίαν, ἥπερ ἐστὶ [c] φρούριον, καταθέσθαι, κειμένην ὑπὸ τῇ Ρωμαίων ἐξουσίᾳ, καθὰ δὴ καὶ πρότερον ἦν. οἱ δὲ ἀντιλέγειν μὲν [e] οὐκ ἐτόλμων, παρεκάλουν δὲ ὅμως τόν τε Φάδον, [f] καὶ τὸν Λογγῖνον· ἀφίκετο γὰρ καὶ [g] οὗτος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πολλὴν ἐπαγόμενος δύναμιν, φόβῳ μὴ τὰ νεωτερίζειν ἀναπείσῃ· τέλος μὲν αὐτοῖς ἐπιτρέψαι πρέσβεις ἂς Καίσαρα πέμψαι, τὰς αἰτησομένους παρ᾽ αὐτοῦ τὴν ἱερὰν στολὴν καὶ τὴν αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχειν, ἕως δὲ περιμεῖναι, [i] ἕως ἂν γνῶσι, τί περὶ ταῦτα Κλαύδιος [k] ἀποκρίναιτο. οἱ δὲ ἐπιτρέψειν αὐτοῖς ἔφασαν ἀποστεῖλαι τὰς πρέσβεις, [l] εἰ λάβοιεν τοὺς παῖδας ὁμηρεύσοντας. ὑπακουσάντων δὲ ἑτοίμως ἐκείνων καὶ [m] δόντων, ἐξεπέμφθησαν οἱ πρέσβεις. παραγενομένων δὲ εἰς τὴν Ῥώμην αὐτοῖς, γνοὺς ὁ νεώτερος Ἀγρίππας, ὁ τοῦ τετελευτηκότος παῖς, καθ᾽ ἣν ἦκουσιν αἰτίαν· ἐτύγχανε δὲ ὢν παρὰ Κλαυδίῳ Καίσαρι, καθὼς καὶ πρότερον εἴπομεν· παρεκάλει τὸν Καίσαρα συγχωρῆσαι τοῖς Ἰουδαίοις ἄρα ἀξιοῦν περὶ τῆς ἱερᾶς στολῆς, καὶ Φάδῳ περὶ [n] τούτων ἀποστεῖλαι.

Fadi. Is dein, accitis ſtatim pontificibus & Hieroſolymitarum proceribus, prout ipſi in mandatis dederat imperator, admonuit eos, ut tunicam talarem & ſtolam ſacram, quam ſolum pontificem ſummum geſtare moris erat, in Antoniam caſtellum reponerent, ut in Romanorum poteſtate eſſet quemadmodum & olim erat. Illi refragari quidem non audebant, rogabant tamen Fadum & Longinum (nam & ille Hieroſolyma venerat, magnis copiis ſecum adductis, metuens ne quæ injunxerat Fadus Judæorum vulgus ad res novas moliendas impellerent) primum ut legatos ad Cæſarem ſibi liceret mittere, ab eo petituros ut ſacram ſtolam in ſua poteſtate haberent; deinde ut manerent pauliſper dum certiores facti eſſent, quid ad iſta Claudius reſponderet. Illi vero ſe permiſſuros eſſe dixerunt ut legatos mitterent, modo liberos eorum pro obſidibus acciperent. Cum autem Judæi alacriter dicto ſibi audiſſent, & liberos dediſſent, protinus miſſi ſunt legati. Ubi vero Romam pervenerunt, Agrippa junior defuncti filius, qui tum forte apud Claudium Cæſarem agebat, ut jam ante diximus, cum cauſam adventus eorum cognoviſſet, rogavit Cæſarem, ut Judæorum precibus de ſacra ſtola annuere non gravaretur, utque mandata de iſtis quæ *obnixè* petierunt ad Fadum mitteret.

Fadus à Judæis poſtulat, ut ſtola pontificia in Romanorum poteſtate ſit.

Legati ea de re Romam miſſi.

Judæorum legatiis favet Agrippa junior.

β'. Καλέσας δὲ Κλαύδιος τοὺς πρέσβεις, ἔφη ταῦτα συγχωρεῖν, καὶ ἐκέλευεν αὐτοὺς Ἀγρίππᾳ χάριν εἰδέναι· ταῦτα δὲ ἐκείνου ποιεῖν [o] ἀξιώσαντος· ἔπι τε ταῖς ἀποκρίσεσι, τοιαύτην [p] ἐπιστολὴν ἔδωκε. "ΚΛΑΥΔΙΟΣ "ΚΑΙΣΑΡ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ, [q] ΔΗΜΑΡΧΙΚΗΣ "ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ, ΥΠΑΤΟΣ ΑΠΟ- "ΔΕΔΕΙΓΜΕΝΟΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ, ΑΥΤΟ- "ΚΡΑΤΩΡ ΤΟ ΔΕΚΑΤΟΝ, ΠΑΤΗΡ ΠΑΤΡΙ- "ΔΟΣ, ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΩΝ ΑΡΧΟΥΣΙ, ΒΟΥΛΗ, "ΔΗΜΩ, ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΠΑΝΤΙ ΕΘΝΕΙ ΧΑΙΡΕΙΝ. "Ἀγρίππα τοῦ ἐμοῦ, ὃν ἐγὼ ἔθρεψα καὶ ἔχω σὺν ἐμαυτῷ "εὐσεβέσταιον ὄντα, παρακαλούντος μοι τοὺς ὑμετέρους "πρέσβεις, εὐχαριστηρίας ἐφ᾽ ἧ πεποίημαι τοὺς ἕνους [r] ὑμῶν "κηδεμονίας, καὶ αἰτησαμένων ἀσμένως καὶ φιλοτίμως τὴν "ἱερὰν ἐσθῆτα, [s] καὶ τὸ τέρμιον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν εἶναι, "συγχωρῶ, καθὼς ὁ κράτιστος καί μοι πιστότατος Οὐϊ- "τέλλιος ἐποίησε. συγκατατίθεμαι δὲ τῇ γνώμῃ ταύτῃ, "ὅπως καὶ ἀφ᾽ ὁ ἐμαυτῷ εὐσεβὲς, καὶ τὸ βέλτιστον ἡγά- "σθην [t] καὶ τὰ πάτρια θρησκεύειν. ἔπειτα εἰδὼς ὅτι καὶ "αὐτὸς βασιλεὺς Ἡρῴδης καὶ Ἀριστόβουλος ὁ νεώτερος, ὧν τὴν πρὸς "ἐμαυτὸν εὐσέβειαν καὶ τὴν περὶ [x] ὑμᾶς γνώσκω σπουδὴν, "[y] πάνυ χαρίσομαι ταῦτα ποιήσας, ὅτι ὃς ἐστί μοι πλεῖστα "δίκαια φιλίας κρατήσας ὕλας καὶ μοὶ τιμίως. ἔγραψα

Judæorum legatis ſalutem dicebat ſe iſta eis concedere, illiſque præcipiebat ut Agrippæ gratias haberent, (ſe enim iſta facere ad illius interceſſionem) &, præter reſponſa quæ illis reddidit, hujuſmodi epiſtolam miſit. "CLAUDIUS CÆSAR, GER- "MANICUS, TRIB. POT. V. CONSUL "DESIGNATUS IV. IMPERATOR X. "PATER PATRIÆ, HIEROSOLYMITA- "RUM MAGISTRATIBUS, SENATUI, "POPULO, TOTI JUDÆORUM GEN- "TI S. Quoniam Agrippa meus, alumnus "meus & quem mecum habeo utpote pien- "tiſſimum, veſtros legatos ad me adduxit, "gratias agentes pro mea de gente veſtra cu- "ra & providentia, & enixe certatimque pre- "catos, ut ſtolam ſacram atque coronam in ve- "ſtra poteſtate habeatis, concedo *quod petitis*, "quemadmodum vir optimus & mihi cariſſi- "mus Vitellius fecerat. Huic autem veſtræ "voluntati obſequutus ſum, inprimis quod id "mihi mea ſuaſerit pietas, quodque voluerim "ut omnes Deum patrio ritu venerentur: dein "quod noverim me ita faciendo magnam ab "ipſo rege Herode & juniore Ariſtobulo, quo- "rum in me pietatem & erga vos ſtudium per- "ſpectum habeo, gratiam initurum eſſe, qui- "buſcum, viris optimis & mihi cariſſimis, "multis officiis mihi interceſſit amicitia. De "iſtis

Claudius Judæorum precibus annuit.

Claudii ad Judæos epiſtola.

a Τῶν Ἱεροσολυμιτῶν *Busb.* b Illa καὶ τὴν κέλευσιν ἔχων αὐτοκράτορος desunt *Vat. & Voſſ.* c Τὸ φρούριον *Busb.* d Vide lib. xv. cap. ult. p. 702. e Τοῖς μὲν ἐπὶ ἐμοῦ ἀντιλέγειν οὐκ ἐτόλμων ſolus *Busb.* f Καὶ Λογγῖνον τὸν ἐπὶ Λυκίας ἐπίτροπον ſolus *Busb.* g Αὐτὸς *Vat. & Voſſ.* h Τὸ μὲν διὰ τοὺς στρ. Φ.τ.π.τ.ι.ι. ἀναγκαιότερον *Busb.* i Ἀχρὶς ἂν γνῶσι *Gall.* k Ita *Voſſ.* ἀποκρίνοιτο in *Editis Aliiſque.* l Εἰ λαβοῦσι αὐτῶν τοὺς π. *Voſſ.* m Δόντων αὐτῶν· ὁ γὰρ σύμπας τῶν ἐπιόντων δῆμος ὧν· ἐξεπέμφθησαν *Gall.* n Τούτων ἐπιστεῖλαι. σφοδρῶς δὲ ἐπεκρίνατο τῇ παρακλήσει τοῦ Καίσαρος ὁ Ἀγρίππας, παλαιὸς *Gall.* ἐπιστεῖλαι habet *Voſſ.* o Ἠξιώσαντο poſt ἐξέσεσιν addit *Voſſ.* p Ἐπιστολὴν πρώτην Φάδῳ τοῖς αὐτοῦ ἐδωκεν *Gall.* in *Epiphanii* verſione, *quamobrem hujuſmodi ad Fadum miſſa epiſtolam.* q Ita diſtinguo cum Cl. *Petavio*, lib. xi. de *Doct. Temp.* c. 12. antea erat, δημαρχικῆς ἐξουσίας, τὸ πέμπτον ὕπατος ἀποδεδειγμένος, τὸ τέταρτον αὐτοκράτωρ, τὸ δέκατον πατὴρ πατρίδος. nec aliter legiſſe videtur *Epiphan.* adeo vetus eſt hoc interpunctionis mendum. r Ὑμῶν εὐεργεσίας· καὶ αὐτοκρατορικὴν πρόνοιαν *Gall.* s Καὶ τὸ τέρμιον, τοῦτο πόλεις, καὶ τὸν ἄπυρον στέφανον *Gall.* t Vide lib. xv. p. 702. u Κατὰ τ. π. θρησκεύειν ὑμᾶς *Voſſ.* x Ita lego cum *Epiphanii* libris. ἡμᾶς in *Græcis.* y Πάνυ χαρίσομαι non agnoſcunt *Voſſ. & Vat.*

a In

"istis autem scripsi & Cuspio Fado procura-
"tori. Nomina literas deferentium hæc sunt:
"Cornelius Ceronis, Tryphon Theudionis, Do-
"rotheus Nathanaëlis, Joannes Joannis *filius*.
"Datæ quarto Kalendas Julias, Rufo & Pom-
"pejo Sylvano *suffectis* consulibus.

"δεῖ τύπων ὑ Κυαπίῳ Φάδῳ ϖ ἐμῷ ὑπηρέτῃ. οἱ
"τὰ γράμματα κομίζοντες, [a] Κορνήλιος Κέρωνος, Τρύ-
"φων Θευδίωνος, Δωρόθεος Ναθαναήλε, Ἰωάννης Ἰωάννε.
"ἐγράφη ϖὸ τεσσάρων καλανδῶν [b] Ἰουλίε [c] ὅτι ὑπάτων
"Ῥούφε καὶ Πομπηίε Σιλβανῦ.

Herodes Chalcidis dynaſta jus in templum & pontifices impetrat à Claudio.

3. Quin & Herodes (Agrippæ quidem defuncti frater, cui vero illo tempore commissus erat Chalcidis principatus) petiit à Claudio Cæsare templi potestatem sacræque pecuniæ, ut & jus creandi summos pontifices; atque hæc omnia *à Cæsare* impetravit: adeo etiam ut ab illo omnibus ejus posteris ea potestas usque ad belli exitum manserit. Igitur & Herodes à sacerdotio submovit Cantheram ita appellatum, fecitque ut Josephus Cami filius ejus in locum & honorem succederet.

Josephus Cami filius pontifex.

γ'. Ἠτήσατο δὲ ὁ Ἡρώδης, ὁ ἀδελφὸς μὲ Ἀγρίππε
ϖ τετελευτηκότος, Χαλκίδος δὲ τ ἀρχὴν ϗ τ ϖρόνον
ἐκεῖνον πεπιστευμένος, Κλαύδιον Καίσαρα τὸν ἐξουσίαν
[d] ϖ ϖερὶ, καὶ τ ἱερῶν χρημάτων, καὶ τ τ ἀρχιερέων χειρο-
τονίαν, πάντων τε ἐπέτυχεν· ἐξ [e] ὁμοίου τε πᾶσι τοῖς
ἀπογόνοις αὐτ παρέμεινεν ἡ ἐξουσία μέχρι τ ϖ πολέμε
τελευτῆς. καὶ δὴ ὁ Ἡρώδης μεθίστησι τ ἀρχιερωσύνης τ
ὀνομαλύθυον Καινθηρᾶν, Ἰωσήπῳ τῷ ϖ [f] Καμεὶ αὐτ
ὁμοίως τ ἀρχιδωχὴν τ πηῆς ϖαραχώρησε.

II. CAP. II. ΚΕΦ. β'. β'.

Quo pacto Helena Adiabenorum regina ejusque filius Izates religionem Judaïcam amplexi sunt: & quomodo Helena, magna fame Hierosolymis grassante, frumentum egenis distribuit.

Ον τρόπον Ελένη τ Αδιαβηνῶν βασιλὶς ϗ ὁ παῖς αὐτῆς
Ἰζάτης ἐζήλωσαν τὰ Ἰουδαίων ἔθη· καὶ ὡς Ελένη, λι-
μοῦ μεγάλε ἐν Ἱεροσολύμοις γενομένε, σῖτον τοῖς ἀπορου-
μένοις διένειμεν.

Monobazo & Helenæ Adiabenorum regibus nascitur Izates.

PER idem tempus Adiabenorum regina Helena, & filius ejus Izates, religionem Judaïcam amplexi sunt, ex hujusmodi causa. Monobazus Adiabenorum rex, cognomento Bazæus, Helenæ sororis amore captus eo processit ut matrimonio eam sibi jungeret: nec multo post gravidam reddidit. Aliquando autem cum eo dormiens, manu super ventre illius requiescente, sopitus audire vocem visus est, quæ manum de utero tollere juberet, ne infantulum in eo gestatum læderet, qui Dei providentia ortum habuit finemque felicem consequuturus est. Ea voce turbatus, statimque experrectus à somno, uxori ista *quæ audisset* narrat, filiumque natum Izaten nomine vocavit. Erat autem ipsi Monobazus eo grandior ætate, quem ex Helena susceperat; aliique filii ex aliis uxoribus. hunc tamen, ac si unicus illi exstitisset, omni sua benevolentia non dissimulanter impertiit. Qua re fiebat ut puero invideretur à fratribus ex eodem patre: atque inde excitatum est odium, omnibus vicem suam dolentibus, quod Izaten illis prætulerit pater. Ista quamvis satis pater intelligeret, illis tamen ignoscebat, quasi non ex malitia ita animo affecti essent, sed à patre scilicet illorum unusquisque diligi vellet. Izaten vero (nam de eo valde metuebat, ne à fratribus odio habitus *mali* aliquid pateretur)

Izati invidetur à fratribus natu grandioribus.

Κατὰ τοῦτον δὲ τ καιρὸν τ Αδιαβηνῶν [g] βασιλὶς
Ελένη ϗ ὁ παῖς αὐτῆς Ἰζάτης [h] εἰς τὰ Ἰουδαίων
ἔθη τ βίον μετέβαλλον, διὰ τοιαύτην αἰτίαν.
Μονόβαζος ὁ τ Αδιαβηνῶν βασιλεὺς, ᾧ ϗ [i] Βαζαῖος ὀνό-
κλησις ἦν, τ ἀδελφῆς Ελένης ἀλγὶς [k] ἔρωτι τῇ ϖρὸς
γάμε κοινωνίᾳ ἄγεται, ϗ κατέσησεν ἐγκύμονα. συγκα-
θεύδων δέ ποτε τῇ γαστρὶ τ γυναικὸς τ χεῖρα ϖεφυκὼς
παύσας, ὑπνῶσαν καθύπνωσε, φωνῆς τινος ἔδοξεν αὐτῷ,
κελευούσης αἴρειν ἀπὸ τ ϖαιδὸς τὴν χεῖρα, καὶ μὴ θλί-
βειν ὃ ἐν αὐτῇ βρέφος, Θεᾶ ϖρονοίᾳ καὶ ἀρχῆς τυχὸν
καὶ τέλους εὐτυχοῦς τυγχάνον. ταραχθεὶς οὖν [l] ϖρὸς τ
φωνῆς, [l] εὐθὺς διεγερθεὶς, ἔφρασε τῇ γυναικὶ ταῦτα, [m] ϗ
γενόμενον τ υἱὸν Ἰζάτην ἐπικαλεῖται. ἦν δὲ αὐτῷ Μονόβα-
ζος τούτου ϖρεσβύτερος ὢν τ Ελένης γενόμενος, ἄλλοι τε
παῖδες ἐξ ἑτέρων γυναικῶν. τ μέντοι ϖᾶσιν εὔνοιαν εἶχεν
εἰς [n] μονογενῆ τ Ἰζάτην ἔχων [o] φανερῶς ἦν. φθόνος δὲ τού-
τοις ὑπῆρχε ϖαιδὶ ϖροσ τ ὁμοπατρίαν ἀδελφῶν ἐφύετο, καὶ
τούτου μίσος ἤυξετο, λυπουμένων ἀπάντων, ὅτι τ Ἰζάτην αὐ-
τοῖς ὁ πατὴρ ϖροτιμᾷ. ταῦτα δὲ καὶ ϖερ σαφῶς αἰσθανό-
μενος ὁ πατὴρ, ἐκείνοις μὲ συνεγίνωσκεν, ὡς μὴ διὰ κακίαν
αὐτὸ πάσχοιεν, ἀλλ' [p] ἤτοι παρὰ ϖατρὸς [q] αὐτοῖς ἕκαστον
[r] ἀξιᾶν εὐνοίας τυγχάνειν. [s] τ δὲ Ἰζάτην σφόδρα γὰρ ἐδεδοίκει [s] ϖερὶ αὐτῷ μὴ μισούμενος ὑπὸ τ ἀδελφῶν πάθοι τι
πολλὰ

---

a In *Epiphanii* libris, ita efferuntur, *Cornelius Leo, Tryphon Theodionis, Dorotheus Nathelis, Joannes Jovis panis.* *b* Vocem *Julii* insertam dedi ex *Epiphanio*; cujus in libris plerisque XIII *Kalendas Julii*, in nonnullis *Junii*. *c* Ita *Voss.* & *Gall.* ὑπάτε in *cæteris*. *d* Sic *Voss.* & *Vat.* ϗ πᾶ perperam in *reliquis*. *e* Ita locum verto cum Cl. *Seldeno* lib. 1. *de Success. in Pontif.* c. XI. à *Gelenio* vertitur, *potestatem in templum & sacrum ærarium, jusque eligendorum summorum pontificum. Impetravitque hæc omnia, ita ut etiam posteris ejus idem jus manserit usque ad belli exitum.* quod, inquit *Seldenus*, intelligere omnino nequeo. Nam pontificum creatio post ejus excessum ad Agrippam juniorem Regem ejus ex fratre nepotem attinuit, ut in sequentibus videre est: & posteri Herodis illius fuere filii tres, *Aristobulus, Bernicianus, Hyrcanus*, quorum nemo pontificem omnino creavit. Locus itaque ita vertendus, ut posteris manserit potestas in templum & ærarium; ita ut de jure pontificis eligendi, qua posteros saltem spectat, neutiquam sit capiendus. Verum ne sic quidem omnia plana erunt. Ipse olim lectum fuisse suspicor, *μ. τῆς τῦ πολέμε πολιτῶς, πλὴν τ ἀρχιερωσύνης.* *f* Hic *Voss. Busb. Gall. Zonaram & Epiphanium* sequor. Καμεὶ in *Editis Aliisque*. *g* *Talmud Hierosolymitanum* (ad *Succa*, c. 1. & *Nazir*, c. 3.) egregie hanc historiam illustrat. *h* Ita rem exprimit *Zonaras*, *ὡς τὰ Ἰουδαίων τὸν ἀμφ' αὐτὰ μετέβαλον νόμιμα.* *i* Sic *MSS.* Βαζίως in *Editis*. *k* Ἔρωτι ϖρὸς γάμου κοινωνίαν ἄγεται *Busb.* *l* Καὶ διεγερθεὶς *Busb.* *m* Καὶ γὰρ ὑὸν *Vat.* γενόμενον deest *Busb.* *n* Μονοβαζῦ Ἰζάτλε *Vat.* & *Busb.* *o* Φανερὸς *Voss.* *p* Ita *Vat.* & *Voss.* ἀπ' ἢ παρὰ τ. π. in *Editis Aliisque*. *q* Sic *Vat.* αὐτὸν in *cæteris*. *r* Ita lego. ἀξιᾶν in *Editis* & *MSS.* παρὰ τοῖς αὐτῦ ὑιοῖς ἀξιᾶν vel ἀξιῶν conjecerat Cl. *Lowthius*. nec aliter forsan *Epiphanius*, qui vertit, *sed quoniam singuli fuerunt patris habere desiderabant.* *s* Τὸν ϗ ναοίκον σφ. *Voss.* τ ϗ ναοίκον σφ. *Gall.* *t* Περὶ αὐτῷ *Busb.* σφόδρα ἰδίδιτο παρ' αὐτῦ *Gall.* * *Magis ad verbum*, vitam instituerunt ex legibus Judæorum.

a Αὐτὸ-

πολλὰ δωρησάμενος, πρὸς [a] Αβεννήεργον ἐκπέμπει τὸν Σπασίνου χάρακος βασιλέα, [b] ὃν καὶ παπθέμενος ἐκείνῳ τὸν παῖδος σωτηρίαν. ὁ δὲ Αβεννήεργος, [c] ἀσμένως δέχεται τὸν νεανίαν, καὶ ἅμα πολλῆς ἄγων εὐνοίας, γαμβρὸν μὲν αὐτοῦ τὸν θυγατέρα, [d] Σάμαχος δὲ ᾧ ὄνομα ταύτῃ, δίδωσι. δωρεῖται δὲ [e] χώραν, ἐξ ἧς μεγάλας λήψοιτο προσόδους.

γ'. Μονόβαζος δὲ, ἤδη γηραιὸς ὢν, καὶ τὸν ζῆν ὀλίγον αὐτοῦ τὸν λοιπὸν ὁρῶν χρόνον, ἠθέλησεν εἰς ὄψιν ἀφικέσθαι τῷ παιδὶ πρὸ τοῦ τελευτῆσαι. μεταπεμψάμενος οὖν αὐτὸν, ἀσπάζεται φιλοφρονέστατα, καὶ χώραν δίδωσι [f] Καρρῶν λεγομένην. φέρειν δὲ ἡ γῆ πλεῖστον τὸ ἄμωμον ἀγαθή. ἔστι [g] δ' ἐν αὐτῇ καὶ τὰ λείψανα τῆς λάρνακος, [h] ἧς Νῶχος ἐκ τῆς ἐπομβρίας διασωθεὶς λόγος ἔχει, καὶ μέχρι νῦν ταῦτα τοῖς ἰδεῖν βουλομένοις ὑποδείκνυται. διέτριβεν οὖν ὁ Ιζάτης ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, μέχρι τελευτῆς τοῦ πατρός. ἧς δὲ ἐξέλιπεν ἡμέρας τὸν βίον ὁ Μονόβαζος, ἡ βασιλὶς Ελένη μεταπέμπεται [i] πάντας τοὺς μεγιστᾶνας, καὶ τοὺς βασιλείας σατράπας, καὶ τοὺς τῶν δυνάμεων πεπιστευμένους. οἷς ἀφικομένοις, "ὅτι μὲν ὁ ἐμὸς "ἀνὴρ, εἶπε, τοῖς βασιλείας αὐτοῦ διάδοχον Ιζάτην ἠξίου γε- "νέσθαι, καὶ τοῦτον ἄξιον ἔκρινεν, [k] οὐδὲ ὑμᾶς λεληθέναι δοκῶ, "θεμένους δὲ ὅμως καὶ τὴν ὑμετέραν κρίσιν. μακάριος γὰρ "ἂν ὁ πρὸ ἑνὸς, [l] ἀλλὰ πλειόνων καὶ θελόντων τὴν ἀρχὴν λαμ- "βάνων." ἡ μὲν ταῦτα εἶπεν, ὅτι πεῖρα τοῦ [m] φρονοῖεν οἱ [n] συγκληθέντες. οἱ δὲ ἀκούσαντες, πρῶτον μὲν προσεκύνησαν τὴν βασιλίδα, καθὼς ἔθος ἦν αὐτοῖς· εἶτα, ἔφασαν, "τὴν μὲν "βασιλέως γνώμην βεβαίαν, καὶ ὑπακούσαντας χαίροντες Ιζά- "τῃ δικαίως ὑπὸ τοῦ πατρὸς προκριθέντι τῶν ἀδελφῶν πᾶσι τοῖς "εὐχαῖς τὸ ἀπάντων. βούλεσθαί τε, φασὶ, προαποκτεῖναι "πρῶτον αὐτοῦ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ συγγενεῖς, ὑπὲρ τοῦ τὴν ἀρχὴν "Ιζάτῃ μετ' ἀσφαλείας καταστῆσαι. φοβερὸν γὰρ ἐκείνων "καθαιρεθέντων πάντα τὸν φόβον, τὸν ὑπὸ μίσους τοῦ παρ' αὐ- "τῶν καὶ φθόνου γινόμενον." πρὸς ταῦτα ἡ Ελένη χάριν μὲν αὐτοῖς ὡμολόγει τοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν Ιζάτην εὐνοίας ἔχειν, παρεκάλει δὲ ὅμως ὑπομεῖναι τὸν μὲν τὸν ἀναιρέσιμον τῶν ἀδελφῶν γνώμην, μέχρι ἂν Ιζάτης παραγένηται συνόδου μάλιστα πιστεύει. οἱ δὲ ἐπεὶ ἀνελεῖν συμβουλεύσαντες οὐκ ἔπεισε, [o] ἀλλὰ φυλάσσειν αὐτοὺς δεσμίους παρῄνει μέχρι τὸν ἐκείνου παρουσίας ὑπὲρ ἀσφαλείας τὸν ἑαυτῆς. συνεβούλευεν δὲ αὐτῇ μεταξὺ [p] προστήσασθαί τινα τῆς ἀρχῆς ὑπότροπον, ᾧ μάλιστα πιστεύει. πείθεται τούτοις ἡ Ελένη, καὶ καθίστησι τὸν πρεσβύτατον παῖδα Μονόβαζον βασιλέα, δεδεῖσα τὸ διάδημα, καὶ δοῦσα [q] σημαντῆρα τοῦ πατρὸς δακτύλιον, τιμῆ τε [r] σαμψηρὰν ὀνομαζομένην παρ'

cum multa ei donaſſet, miſit ad Abennerigum Spaſinæ caſtri regem, cui ſalutem pueri commendatam eſſe voluit. Abennerigus autem libenter excepit adoleſcentulum, atque illum ſingulari complexus benevolentia, filiam ſuam, cui nomen erat Samacho, ei in matrimonium dedit, donavitque provincia, unde luculentos reditus perciperet.

Izates miſſus ad Abennerigum.

Filiam ejus in uxorem duxit.

3. Atqui Monobazus jam admodum ſenex, cum videret ſibi non multum vitæ ſpatium ſupereſſe, in conſpectum filii venire, antequam moreretur, deſideravit. Itaque cum illum acciviſſet, ſumma benevolentia eum excepit, eique regionem Carras dictam attribuit. Ea autem eſt terra amomi feraciſſima. ibi etiam ſunt arcæ illius reliquiæ in qua Nochus diluvium evaſiſſe fertur, & etiamnum iſtæ videre *eas* volentibus oſtenduntur. In hac igitur regione commorabatur Izates, uſque dum mortem oppeteret pater. Qua autem die vita exceſſit Monobazus, Helena regina accivit magnates & regni ſatrapas & copiarum præfectos. Cumque illi veniſſent, "Non vos, inquit, latere ar- "bitror, quod maritus meus Izaten ipſi in re- "gnum ſuccedere optaverit, illumque *eo homo-* "*re* dignum exiſtimaverit: attamen veſtrum "quoque *ſuper hac re* judicium exſpecto. "Beatus enim eſt, non qui ab uno, ſed *qui* "à pluribus iiſque volentibus regnum accepe- "rit." Illa quidem iſta dixit, ut experiretur quænam eſſet ſententia eorum qui convocati erant. Illi autem, hiſce auditis, primum quidem pro more ſuo reginam adoraverunt, deinde vero ajebant, "ſe regis judicium firmatum ire, "ſeque ultro Izati, recte à patre & ex votis "omnium fratribus prælato, parituros eſſe." prætereaque dicebant, "ſe velle & fratres & "cognatos ejus in primis occidendos eſſe, ut "ſecure regnum teneret Izates. illis enim per- "emptis, omnem ſublatum iri metum, qui ex "illorum in ipſum odio & invidia oriretur." Ad hæc Helena gratias quidem illis agebat, pro ſua in illam & Izaten benevolentia; ſimulque obſecrabat ut ſententiam de nece fratrum differrent, donec Izates veniſſet ac eandem comprobaſſet. Illi vero, qui auctores ipſi fuerant ut occiderentur, cum ei non perſuaſiſſent, interim monebant eos in vinculis habendos eſſe uſque dum ille adeſſet, ſui *præſertim* in ſecuritatem. inſuper ei conſulebant, ut interea aliquem, cui maxime fideret, regni procuratorem conſtitueret. Iſtis paruit Helena, & filium natu maximum Monobazum proregem fecit, impoſito ei diademate, datoque annulo patris ſigillo, ſimulque ſampſera, ut ipſi vocant;

Arcis Noëi reliquiæ ubi ſervantur.

Monobazi obitus.

Izates Monobazo in regnum ſuccedit.

Frater ejus Monobazus prorex.

a Αβιννήεργον *Voſſ.* Σαβινήεργον *Gall.* Σ forſan attracto ex præcedente vocula ὡς. Eſt tamen qui Αβουλαννήεμον legendum cenſet, nomine iſto apud Arabas uſitato, ut conſtat ex *Elmacino* in *Hiſt. Saracen.* ſub finem. b Καταστήσαντος & καταστήσαν in aliquot *MSS.* c Ασμενὸς τε *Voſſ.* d Συμαχὼ, vel Συμαχὼς in *MSS. Gr.* in *Epiphanii* verſione *Amachos* dicitur. e Χώραν αὐτῷ *Voſſ.* f Ita cum *Cod. Voſſ.* favente aliquantulum *Busb.* (qui habet Καρίων facili lapſu pro Καρρῶν) ut & *Epiphanio*, cujus in libris *Charrorum* vel *Carrorum.* nec dubito quin locus hic ſit Καρρῶν τῆς Μεσοποταμίας, *Joſepho* alibi (ſc. p. 21. v. 9. & p. 39. v. 24.) Χαρρῶν. Videſis *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* vol. 2. p. 444. Verum in *Editis Joſephi Aliiſque* Καρδυαίων, quod *Bochartus* (poſt *Fullerum* in *Miſcell. Sacr.* l. 1. c. 4.) corruptum eſſe ſuſpicatur ex Chaldæo *Kardon*, ut montes Καρδυαῖοι intelligantur, qui à *Joſepho* memorantur, p. 22. v. *uls.* Adiſis *Bochartum* in *Geogr. Sacr.* l. 1. c. 3. g Ita *Busb. Gall.* & *Voſſ.* ἡ αὐτῇ in *cæteris.* h Ita lego. ἣν Νῶχος in *Editis* & *MSS.* i Πάντας, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας, *Voſſ.* k Οὐδαμοῦ λεληθέναι *Busb.* l Ἀλλὰ πλειόνων πλειόνων *Busb.* & *Voſſ.* m Ita *Voſſ.* φρονεῖν in *Editis Aliiſque.* n Μαθησομένη poſt συγκληθέντες addit *Voſſ.* o Εφασαν *Voſſ.* & *Busb.* p Ita *Busb.* παρακαλεῖ in *reliquis.* q Sic *Busb. Voſſ.* & *Gall.* σωδοκιμάσει in *Editis Aliiſque.* r Vocem ἀλλὰ non agnoſcit *Voſſ.* s Προστήσασθαί τινα ſolus *Busb.* t Sc. Symbolum poteſtatis. Vide *Kirchmannum* de *Annulis*, c. 22. u Σαμψηρὰν *Voſſ.* Σαμψῆρα, σφράγισμα βασιλικὸν *Suid.* Eſt qui vocem iſtam à Perſico *Shamſhir* deducit. *Fullerus* (in *Miſcell.* S. l. 1. c. 17. p. 121.) à Syriaca voce quæ *Saphſiras* pronunciatur. *Reineſius* (in *Var. Lect.* l. 1. c. 25. p. 114.) dicit, quod Σάμψα Arabibus *ſol* eſt, ex Hebr. *ſchæmæſch* pro quo & *ſchamſcha* efferunt. unde Adiabenos exiſtimat, ſceptrum ſeu inſigne regium denominaſſe, quod in cuſpide ſolis ſpeciem, ex auro vel alia quavis materia effictam, haberet.

cant; juſſitque eum rempublicam ipſis adminiſtrare, donec frater adveniret. Is autem celeriter venit, audito patris obitu, & Monobazo fratri ultro cedenti in principatum ſucceſſit.

Monobazus regno Izati reducis cedit.

4. Cæterum eo tempore, quo Izates apud Spaſinæ caſtrum agebat, Judæus quidam mercator, nomine Ananias, qui in domum mulierum regiarum ingredi ſolebat, eas in religione erga Deum, quæ Judæis patria eſt, inſtituebat: atq; adeo, cum illarum opera Izati innotuiſſet, ipſum quoque in eandem opinionem pertraxit; accitumque à patre in Adiabenen comitatus eſt, multa prece & obſecratione eò adductus. Forte autem acciderat, ut etiam Helena, ab alio quodam Judæo inſtituta, ad eorum leges tranſiret. Atqui Izates, cum regno in eum devoluto Adiabenen veniret, & fratres alioſque cognatos in vinculis conſpexiſſet, ægre rem ferebat. & cum occidere hos aut conſtrictos ſervare nefas duceret, memoreſque injuriarum non vinctos ſecum habere periculoſum eſſe exiſtimaret, eorum nonnullos cum liberis Romam ad Claudium Cæſarem obſides miſit, alioſque ad Artabanum Parthum ſimili de cauſa relegavit.

Izates religionem Judaïcam amplectitur.

Et Helena.

Izates fratres ad Claudium & Artabanum mittit.

5. Cognito deinde matrem ſuam Judæorum moribus & ritibus valde delectari, & ipſe iiſdem penitius imbui properavit. Cumque arbitraretur ſe non eſſe verum perfectumque Judæum niſi circumcideretur, & hoc obire paratus erat. quod poſtquam mater reſcivit, impedire nitebatur, periculum ſibi conflaturum eſſe dictitans: "regem enim eſſe, multumque "à ſe alienaturum eſſe ſubditorum animos cum "audiverint eum mores peregrinos & à ſuis ab"horrentes affectare; neq; ullo pacto laturos Ju"dæum in eos regnare." Et illa quidem iſta dicebat, & aliquantiſper eum cohibuit. Is vero quæ eloquuta eſt cum Anania communicabat. qui cum matris ſententiam comprobaſſet, ſimulque ei denunciaſſet ſe eum relicturum eſſe niſi pareret, ab eo diſcedit. "timere enim ſe, aje"bat, ne, re palam facta & divulgata, ſuppli"cii periculum adiret, ut qui horum auctor "fuerit, regemque docuerit quæ parum ei ho"neſta erant & decora. Poſſe enim illum, "ajebat, etiam ſine circumciſione numen co"lere, ſi plane decreverit patria Judæorum inſti"tuta ſequi. hoc *enim* eſſe magis proprium *Ju*"*dæis* quam circumciſionem. Cumque dixiſſet, Deum etiam ei veniam daturum, ſi rem non feciſſet, quod neceſſitati paruerit, & à ſubditis periculum metuerit; verbis quidem illius ſe perſuaderi ſinit rex. Aliquanto autem poſt, cum nequaquam ſuum deſiderium abjeciſſet, alius quidam Judæus è Galilæa profectus, Eleazarus nomine, qui legum patriarum peritus admodum videbatur, ipſum ad rem perficiendam impulit. Poſtquam enim ingreſſus eum ſalutaſſet, atque legem Moyſaïcam legentem deprehendiſſet, "neſcis, inquit, "ὁ Rex, quantam injuriam legi, atque adeo

Ab iſta re diſſuadetur.

Izati tandem perſuadet Eleazarus ut circumcideretur.

αὐτοῖς, διοικεῖν τε [a] τούτοις τὴ βασιλείαν παρήνεσε μέχρι τοῦ ἀδελφοῦ παρουσίας. ἦκε δὲ οὗτος ταχέως, ἀκούσας τὸν πατρὸς τελευτὴν, καὶ ἀγαδέχε τὸν ἀδελφὸν Μονόβαζον [b] ὑπερεχόμενα τὴ ἀρχῆς αὐτῷ.

δ'. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν ὁ Ἰζάτης ἐν τῷ Σπασίνου χάρακι διέτριβεν, Ἰουδαῖός τις ἔμπορος, Ἀνανίας ὄνομα, πρὸς τὰς γυναῖκας εἰσιὼν τοῦ βασιλέως, ἐδίδασκεν αὐτὰς τὸν Θεὸν εὐσεβεῖν, ὡς Ἰουδαίας πάτριον ἦν· καὶ δὴ δι' αὐτοῦ εἰς γνῶσιν ἀφικόμενος τοῦ Ἰζάτη, καὶ ἐκεῖνον ὁμοίως σπουδάσαι πεισε, μεταπεμψάντι τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὴ Ἀδιαβηνὴν συνεξῆλθε καὶ πολλὴν ὑπακούσας δέησιν. [c] συνεβεβήκει δὲ [d] καὶ τὴ Ἑλένῃ, ὁμοίως ὑφ' ἑτέρου τινὸς Ἰουδαίου διδαχθεῖσῃ, εἰς τοὺς ἐκείνων [e] μεταπεκομίσθαι νόμους. ὁ δὲ Ἰζάτης, ὡς παρέλαβε τὴ βασιλείαν, ἀφικόμενος εἰς τὴ Ἀδιαβηνὴν, καὶ θεασάμενος [f] τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς δεδεμένους, ἐδυσχέραινεν ᾧ γεγονότι. καὶ τὸ μὲ ἀνελεῖν ἢ φυλάττειν δεδεμένους ἀσεβὲς ἡγούμενος, τὸ δὲ μνησικακοῦντας ἔχειν σὺν αὐτῷ μὴ δεδεμένους σφαλερὸν εἰ) νομίζων, τοὺς μὲ ὁμηρεύσοντας μὴ τέκνων εἰς τὴ Ῥώμην ἐξέπεμψε Κλαυδίῳ Καίσαρι, τοὺς δὲ πρὸς Ἀρτάβανον τὸν Πάρθον ἐφ' ὁμοίαις προφάσεσιν ἀπέστειλεν.

ε'. [g] Πυθόμενος δὲ τὴ μητέρα τὴ ἑαυτοῦ πάνυ χαίρειν τοῖς Ἰουδαίων ἔθεσι, ἔσπευσε καὶ αὐτὸς εἰς ὅμοια μεταπίπτειν. νομίζων τε μὴ ἂν εἰ) βεβαίως Ἰουδαῖος, εἰ μὴ [h] περιτέμνοιτο, πράττειν ἕτοιμος. μαθοῦσα δὲ ἡ μήτηρ κωλύειν ἐπειρᾶτο, ὑποφέρειν αὐτὸν κίνδυνον λέγουσα "βασιλέα δὲ εἰ), καὶ καταστήσειν εἰς πολλὴν δυσμένειαν τοὺς ὑπηκόους, μαθόντας, ὅτι ξένων ἐπιθυμήσειε καὶ "ἀλλοτρίων αὐτοῖς ἐθῶν, ὑκ ἀνέξεσθαί τε βασιλεύον"τα αὐτῶν Ἰουδαίων." καὶ ἡ μὲν ταῦτα ἔλεγεν, καὶ [i] τέως ἐκώλυεν. ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀνανίαν τοὺς λόγους ἀνέφερεν. τῷ δὲ τῇ μητρὶ [k] συμφάσκοντα, καὶ σπουδαπειλήσαντος εἰ μὴ πείθοι [l] καταλιπεῖν αὐτὸν, ἄπεισι. "διδοικέναι γάρ, ἔλεγε, μὴ τῷ πράγματος ἐκδήλου "πᾶσι γενομένου κινδυνεύσειε τιμωρίαν ὑποσχεῖν, ὡς "αὐτὸς αἴτιος τούτου, καὶ διδάσκαλος τῷ βασιλεῖ "ἀθεμίτων ἔργων γενόμενος. δυνάμενον δὲ αὐτὸν, ἔφη, "καὶ χωρὶς τῆς περιτομῆς τὸ θεῖον σέβειν, εἴγε πάντως "κεκρικε ζηλῶν τὰ πάτρια τῶ Ἰουδαίων. τοῦτο γὰ εἰ) κυ"ριώτερον τῷ περιτέμνεσθαι". συγγνώμην δὲ ἔχειν αὐτῷ καὶ τὸν Θεὸν φήσαντος, μὴ πράξαντι τὸ ἔργον δι' ἀνάγκην καὶ τὸν ὑπηκόων φόβον, ἐπείσθη μὲν [m] τούτῳ τότε τοῖς λόγοις ὁ βασιλεύς. μετὰ ταῦτα δὲ, τὴν γὰρ ὁπλησίαν οὐκ ἐξεβεβλήκει παντάπασιν, Ἰουδαῖός τις ἕτερος ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἀφικόμενος, Ἐλεάζαρος ὄνομα, πάνυ περὶ τὰ πάτρια δοκῶν ἀκριβὴς εἰ), παρετήρησε πράξαι τοῦτο. ἐπεὶ γὰρ εἰσῆλθεν ἀσπασόμενος αὐτὸν, καὶ κατέλαβε τὸν Μωϋσέως νόμον ἀναγινώσκοντα, "λανθάνεις, εἶπεν, ὦ "βασιλεῦ, τὰ μέγιστα τοὺς νόμους, καὶ δι' αὐτοῦ τὸν "Θεὸν

[a] Τούτοις deeſt *Bunb.* & *Voſſ.* [b] Eo modo *Bunb.* & *Gall.* ὑπερεχόντος in *reliquis*. [c] Ita *Voſſ.* συμβεβήκει in *cæteris*. [d] Nonnullis deeſt vocula καί. [e] Ita *Voſſ.* & *Bunb.* μεταπεσμῶσ in *cæteris*. [f] Τοὺς τε ἀδελφοὺς *Voſſ.* [g] Ita *Gen.* πεπυσμένος in *Edit. Baſ.* & *MSS.* πεπυσμένος ἦν πάνυ τοῖς Ἰουδαίων ἔθεσι *Vat.* & *Voſſ.* [h] Sic lego. σεβιτέμνοιτο in *Editis* & *MSS.* σεβιτέμνετο τῷ σώματι habet *Voſſ.* [i] Πιστεύων *Voſſ.* [k] Συμπίπτοντα *Voſſ.* συμπεπτωκότα *Vat.* [l] Καταλιπὼν ἅπαντα in tribus *MSS.* [m] Τούτῳ deeſt *Voſſ.*

[a] Ita

" Θεὸν ἀδικῶν. ὑ γὰρ [a] ἀναγινώσκειν σὲ δεῖ [b] μόνον αὐτὰ,
" ἀλλὰ καὶ ποιῆσαι πρότερον τὰ προσταττόμενα πειθόμενον ὑπ' αὐ-
" τῶν. μέχρι τίνος ἀπειάτμητος μένεις; ἀλλ' εἰ [c] μή-
" πω τοῖς περὶ τούτου νόμοις ἐνέγνως, ἵν' εἰδῇς τίς ὄφις ἡ
" ἀσέβεια, νῦν ἀνάγνωθι." ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς,
ὐκ ὑπερέβαλέτο τὴν πρᾶξιν, μεταστὰς δὲ εἰς ἕτερον οἴ-
κημα, καὶ τὸν ἰατρὸν εἰσκαλεσάμενος, ὃ προσετάχθη ἐτέλε-
σε καὶ μεταπεμψάμενος τὴν τε μητέρα, καὶ τὸν διδάσκαλον
Ανανίαν, ἐσήμανεν [e] αὐτὸν πεπραχέναι τοῦργον. τοὺς δὲ
ἔκπληξις εὐθὺς ἔλαβε καὶ φόβος ὑπὲρ μέτρου, μὴ, τῆς
πράξεως εἰς ἔλεγχον ἐλθούσης, κινδυνεύσειε μὲν ὁ βασιλεὺς
τὴν ἀρχὴν ἀποβαλεῖν, ὐκ [f] ἀναχωμένων τὸν ὑπηκόων ἄρχειν
αὐτοῖς ἄνδρα, [g] τὸν παρ' ἑτέροις ζηλωτὴν ὄντ· κινδυνεύ-
σειαν δὲ καὶ αὐτοὶ, τὴν αἰτίας [h] ἐπ' αὐτοῖς ἐνεχθείσης. Θεὸς
δὲ ἐῶ ὁ κωλύσων ἄρα τοὺς ἐκείνων φόβους ἐλθεῖν [i] ὅπῃ ὅ
τέλος. πολλοῖς γὰρ αὐτῶν τε τὴν Κάτλου πρεσπεσοῦσα κιν-
δύνοις, καὶ παῖδας τοὺς ἐκείνου διέσωσεν, ἐξ ἀμηχάνων πόρον
εἰς σωτηρίαν προσαγαγὼν, ὅπως δ' ἐκείνοις ὅτι τοῖς εἰς αὐτὸν ἀπο-
βλέπουσι, καὶ μόνῳ πεπιστευκόσι, ὁ χαρπὸς ὐκ ἀπόλλυται ὁ
τῆς εὐσεβείας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἀπαγγελοῦμεν.

ε'. Ελένη δὲ, ἡ τοῦ βασιλέως μήτηρ, ὁρῶσα τὰ μὲν κατὰ
τὴν βασιλείαν εἰρηνεύομενα, τὸν δὲ υἱὸν αὐτῆς μακάριον,
καὶ πᾶσι ζηλωτὸν καὶ τοῖς [k] ἄλλοθι ἀφ' ὧν ὐκ Θεοῦ
προνοίαν, ἐπιθυμίαν ἔσχεν εἰς τὴν Ιεροσολυμιτῶν πόλιν ἀφι-
κομένη, τὸ πάσιν ἀνθρώποις θεοδότου ἱερὸν τοῦ Θεοῦ προσ-
κυνήσαι, καὶ χαριστηρίους θυσίας προσενεγκεῖν· ἐν ἔτοῖ τε τοῦ
παιδὸς ἐπιτρέψαι. τοῦ δὲ πάνυ προθύμως τῇ μητρὶ παρα-
κελεύσαντος καταπλεύσαι, καὶ πολλὴν προθυμίαν τὴν εἰς τὴν
ἀποστολὴν ἐπιμελουμένου, καὶ χρήματα [l] πλεῖστα δόντος,
καταβαίνει εἰς τὴν Ιεροσολυμιτῶν πόλιν, προπέμποντος ἐπι-
πολὺ τοῦ παιδός. ἧς δὲ αὐτῆς ἡ ἄφιξις πάνυ συμφέρουσα
τοῖς Ιεροσολυμίταις. [m] λιμοῦ γὰρ αὐτῶν τὴν πόλιν κατὰ τὸν
καιρὸν ἐκεῖνον πιέζοντος, καὶ πολλῶν ὑπ' ἀσθενείας ἀπαλλυ-
μένων φθειρομένων, ἡ [n] βασίλισσα Ελένη πέμπει τινὰς τῶν
ἑαυτῆς, τοὺς μὲν εἰς τὴν Αλεξάνδρειαν, [o] πολυτελῆ σῖτον ἀπο-
σομένους χρημάτων, τοὺς δὲ εἰς Κύπρον ἰκανὰν φόρτον σύκων
τοὺς. οἱ δὲ πάλιν ἦλθον ταχέως κομίζοντες, τοῖς ἀπορου-
μένοις διένειμε τροφὴν, καὶ μεγίστην αὐτῆς μνήμην τὴν εὐ-
ποιΐας ταύτης εἰς τὸ πᾶν ἡμῶν ἔθνος καταλέλοιπε. πυ-
θόμενος δὲ καὶ ὁ παῖς αὐτῆς Ιζάτης τὰ περὶ τὴν λιμὸν,
ἔπεμψε πολλὰ χρήματα τοῖς προύχουσι τῶν [p] Ιεροσολυμι-
τῶν. ἀλλὰ γὰρ ἃ [q] τούτοις τοῖς βασιλεῦσιν εἰς τὴν πόλιν
ἡμῶν ἠγαθὰ [r] πεποίηται, μετὰ ταῦτα [s] δηλώσομεν.

" Deo *ipſi* facias. nec enim ſatis eſt eam le-
" gere, ſed in primis te facere oportet quæ ab
" illa præcepta ſunt. quouſque tandem incir-
" cumciſus manebis? Si nondum legiſti le-
" gem quæ circumciſionem injungit, nunc cer-
" te lege ut ſcias qua in impietate verſaris."
Cum iſta audiſſet rex, non amplius rem diſtu- *Izates circumci-ditur.*
lit; ſed in aliud ſe recipiens cubiculum, me-
dico accito, quod mandatum erat exſequeba-
tur: deinde accerſita matre & præceptore Ana-
nia, eis ſignificavit actum eſſe quod voluit. Illos
autem continuo ſtupor ac metus non media-
cris corripuit, ne, ſi rei indicium in vulgus ema-
naret, regni amittendi in periculo eſſet, non la-
turis ſubditis ut in eos vir regnaret, morum *quis*
inter alios *obtinent* ſtudioſus: & ne ipſi etiam
diſcrimen adirent, quaſi illorum culpa factum
eſſet. Sed Deus obſtitit quo minus eveniret quod
illi metuerant. nam & ipſum Izaten in multis
verſatum periculis, ejuſque liberos incolumes
ſervavit, ex dubiis & deſperatis viam *eis* expe-
diens ad ſalutem, oſtendenſque quod Deum
aſpectantes eique uni fidentes pietatis fructu
non defraudantur. Sed de *iſtis* quidem poſt-
ea narrabimus.

6. Helena autem regis mater, cum videret *Helena Hieroſo-lyma proficiſci-tur.*
omnia in regno pacata eſſe & tranquilla, fi-
liumque ſuum beatum, & apud univerſos etiam
exteros in admiratione ex Dei providentia, in
Hieroſolymitarum urbem proficiſcendi deſide-
rio tenebatur, ut templum Dei omnium ho-
minum ſermone celebratum adoraret, & vi-
ctimas pro gratiarum actione offerret: filium-
que orabat ut *eò iret* permitteret. Cum autem
ille libenter admodum matri ſupplicanti an-
nuiſſet, & magnos apparatus ad eam profectio-
nem feciſſet, multaque pecunia eam inſtru-
xiſſet, deſcendit ad Hieroſolymitarum urbem,
filio longe eam deducente. Ejus autem ad- *Et, fame Hieroſolymis graſſante, egenis cibos diſtribuit.*
ventu nihil opportunius potuit accidere Hie-
roſolymitis. nam fame ipſorum urbem per id
tempus premente, multiſque alimentorum in-
opia pereuntibus, Helena regina è ſuis alios
quidem miſit Alexandriam, qui vim magnam
tritici coëmerent, alios vero in Cyprum qui
caricarum ſarcinas advehi curarent. Ubi vero
reverſi ſunt, celeriter illis apportatis, cibos
egenis diſtribuit: atque ex hac beneficentia
maximam ſui memoriam apud gentem no-
ſtram univerſam reliquit. Quin & filius ejus *Izates etiam pecuniam mittit.*
Izates, fame iſta audita, principibus Hieroſo-
lymitanis multum pecuniæ miſit. Sed enim
horum regum beneficia, quibus civitatem no-
ſtram affecerunt, poſtea declarabimus.

a Ita *Buſb. Voſſ.* & *Zonaras*. γινώσκειν in *cæteris*. *b* Λέγεις μόνον, ἀλλὰ *Buſb.* *c* Ita *Voſſ.* & *Epiphan.*: μὴ δὲ in *cæteris*. *d* Εὐσέβεια *Buſb.* quo modo legerit *Epiphanius*, incertum: utpote qui vertit, *ſed ſi nondum eas hoc legiſti legem: ne ſciam, quamobrem hoc geratur, vel nunc lege*. *e* Αὐτοῖς *Buſb.* *f* Ἀναχωμένων *Buſb.* *g* Τὸν παρ' ἑτ. *Buſb.* *h* Ἐπ' αὐτοῖς ἢ πεπραγότων ἐπιχθόνιος *Voſſ.* *i* Ἐπὶ τέλος *Buſb.* *k* Ἀλλοίθιον *Voſſ.* ἄλλοις ἰθνικοῖς *Gall.* *l* In ora *Cod. Voſſ.* ἐν. τὰ πλεῖστα. *m* Hæc eſt fames quam prædixit Agabus, *Act.* XI. quæ accidit, Claudio conſule IV. deſignato, & non altera illa Claudio II. & L. Vitellio Cæſare coſſ. *Sulpic.* ad *Euſeb.* p. 174. Paulo infra *Joſephus* (ſc. p. 886. v. 32.) poſtquam dixerat Cuſpio Fado procuratori ſucceſſiſſe Tiberium Alexandrum, ſtatim ſubjungit, ἐπὶ τούτοις γὰρ τοῖς μέγαν λιμὸν κατὰ τὴν Ἰουδαίαν συνέβη γενέσθαι, i. e. *horum procuratorum temporibus* &c. Ex quibus conſtat famem illam pluribus annis duraſſe, quippe quæ ſub duobus illis procuratoribus ſævierit. Miſſus autem eſt in Judæam Fadus poſt obitum Agrippæ regis, i. e. anno quarto Claudii exeunte. Ita fames illa ab Agabo prædicta anno V. & VI. Claudii contigit. *Valeſ.* ad *Euſeb.* l. 2. c. 12. *n* Βασιλὶς *Voſſ.* *o* Πολλῶν *Buſb.* & *Zonar.* *p* Τῶν Ἰερουσολυμιτῶν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς διατεθέντα πολλὰ τῶν δὲ ἐν τῷ λιμῷ σωθέντων ἐπιλειπόντων. ἀλλὰ &c. *Gall.* *q* Illud τούτοις è *Cod. Buſb.* & *Voſſ.* idemque in ſuo codice habuiſſe videtur *Epiphan.* *r* Πεπραγμένα, ἢ ἐστι τούτοις ὅσα τούτοις πρὸς συνεπέλαβον, μετὰ ταῦτα δ. *Gall.* *s* Ubi memoravit? nihil tale, niſi obiter memoratum occurrit. Donorum Heleneæ & Monobazi mentio facta eſt in *Cod. Jonæ*, edito cura Cl. *Sheringhami*, p. 66.

CAP. III.

Quomodo Artabanus rex Parthorum, insidias illorum veritus, ad Izaten se recipit; iterumque in regnum illius ope restituitur: & quomodo Bardanes ejus filius bellum indixit Izati.

Artabanus fugit ad Izaten.

PArthorum autem rex Artabanus, cum intelligeret sibi à satrapis compositas *esse* insidias, nec tutum putaret apud eos diutius manere, decrevit ad Izaten se conferre; eo animo ut viam ad salutem ex illo inveniret, & si fieri posset etiam reditum in principatum. Itaque ad eum venit, cognatis & domesticis circiter mille numero secum adductis, & Izaten convenit in itinere, cum & ipse illum probe nosset, & Izati plane ignotus esset. Cumque propius adstaret, primum quidem more patrio eum adoravit; deinde, "O "Rex, inquit, ne me despicias famulum tuum, "neque contemnas supplicem. nam ex mu- "tata fortuna depressus, & ex rege in privati "conditionem redactus, tua ope indigeo. Re- "spice igitur fortunæ instabilitatem, atque me- "cum tibi commune esse existima tuæ saluti "providere: nam si me inultum esse patiaris, "multi etiam in alios reges fient audaciores." Ille quidem ista lachrymans dicebat, capiteque demisso. Izates autem, quamprimum nomen ejus audivit, viditque supplicem sibi adstare Artabanum, equo desiluit, ac, "Bono, in- *Izates Artabanum consolatur, eique auxilium pollicetur.* "quit, animo esto, ô Rex, nec præsenti tur- "beris calamitate quasi immedicabili: brevi "enim mutationem habitura est tua mœstitia, "invenieseque amicum & socium meliorem "quam forte sperare poteras. Aut enim in "Parthorum regnum te reducam, aut meo tibi "cedam.

Eum omnibus officiis prosequitur.

2. Hæc loquutus Artabanum in equum sustulit, & ipse pedes sequutus est, hunc ei tanquam regi majori honorem tribuens. Cum autem hoc vidisset Artabanus, molestè rem tulit, & per præsentem fortunam honoremque juravit, nisi & ille equum iterum conscendisset atque anteiret *se quoque* descensurum. Tum ille ei obsequutus in equum insiluit: eoque in regiam perducto omnem honorem ei habuit, in consessibus & conviviis primum ei locum concedens, nec ad præsentem ejus statum respiciens sed ad pristinam dignitatem, animoque secum reputans commune esse omnium hominum adversam quandoque subire fortunam. Scripsit etiam ad Parthos, ut persuaderet eis Artabanum recipere, fidem suam dextra & jurejurando dans, eum anteactorum memoriam oblivione deleturum, seque ipsum sequestrem fore *promittens*. Cum autem Parthi se quidem eum velle recipere non negarent, sed in potestate sua nequaquam esse dicerent, utpote alteri credito imperio, (nam *quidam erat*

Ad Parthos scribit, & ut suum regem reciperent, suadet.

ΚΕΦ. γ'.

Ως ὁ τ Πάρθων βασιλεὺς Ἀρτάβανος, τὰς αὐτῶν ἐπιβουλὰς δεδοικὼς, πρὸς Ἰζάτην ἀπαίρει, κ πάλιν δι' αὐτὸ εἰς τὴν ἀρχὴν καθίσαι. κ ὡς Βαρδάνης ὁ παῖς ἐκείνου πόλεμον πρὸς Ἰζάτην κατήγγειλεν.

Ὁ δὲ τ Πάρθων βασιλεὺς [a] Ἀρτάβανος, αἰσθόμενος [b] τὰς σατράπας ἐπιβουλὴν εἰς αὐτὸν συντεθειμένας, μένειν παρ' αὐτοῖς ἀσφαλὲς οὐχ ὁρῶν, ἦλθε πρὸς Ἰζάτην ἀπαίρων, πόρον παρ' αὐτοῦ βουλόμενος σωτηρίας εὑρέσθαι, κ κάθοδον εἰς τ ἀρχὴν εἰ δυνηθείη. κ δὴ ἀφικνεῖται [c] εἰς αὐτὸν συγγενῶν τε κ οἰκετῶν περὶ χιλίους τ ἀριθμὸν ἑπομένους, συντυχάντι τε ᾧ Ἰζάτῃ κατ' ὁδὸν, [d] αὐτός τε σαφῶς ἐκεῖνον ἐπίστατο, [e] κ' ὑπ' Ἰζάτου κ γνωσθέντος. κ πλησίον προσελθὼν, πρῶτον μὲν κατὰ πάτριον προσεκύνησεν [f] αὐτὸν, εἶτα, "Βασιλεῦ, "φησὶ, μὴ περίδῃς με τ σὸν οἰκέτην, μηδὲ ὑφορᾶσθαι "σῆς δεομένου. ταπεινὸς γὰρ ἐκ μεταβολῆς γενόμενος, κ "ἐκ βασιλείου ἰδιώτης, τ σῆς ἐπικουρίας χρήζω. βλέ- "ψον οὖν εἰς ὃ τ τύχης ἄγαπον, [g] κ κοινὸν [h] ἡγοῦ) νόμισον "κ ὑπὲρ σαυτοῦ προθύμως ἐμοῦ γὰρ ἀνεκδικήτου προσ- "φλήτου, ἴσον) θρασύτερος [h] πολλοὶ κατὰ τ ἄλλων βα- "σιλέων." ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε δακρύων, κ τῇ κεφαλῇ κάτω νεύων. ὁ δὲ Ἰζάτης, ὡς ἤκουσε τάνομα, κ εἶδεν ἱκέτην αὐτῷ [i] παρεζῶντα τ Ἀρτάβανον, κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ ἵππου [k] ὀξέως, κ "θάρσησον, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, μη- "δὲ σὲ συγχείτω ὃ παρὸν εἰς ἀνίκητον· ταχεῖα γὰρ "ἔσῃ ἡ τ λύπης ἡ [m] μεταβολή. [n] φίλον δὲ κ σύμμαχον "εὑρήσεις κρείττω τ ἐλπίδος. ἢ γὰρ εἰς τ Πάρθων σε κα- "θήσω βασιλείαν πάλιν, ἢ τ ἐμῆς ὀκήσομαι.

β'. Ταῦτα εἰπὼν, ἀνεβίβαζεν ὅπῃ τ ἵππου [o] τ Ἀρτάβανον, παρείπετο δὲ [p] αὐτὸς πεζὸς, τιμὴν ὑπονέμων [q] ταυτηνὶ, ὡς ἂν μείζονι βασιλεῖ. θαυμάσας δὲ ὁ Ἀρτάβανος, βαρέως ἤνεγκε, κ τ ἐφεστῶσαν αὐτῷ τύχην κ τιμὴν [r] ἐπιμόσασθαι καθέσθαι, μὴ ἐκείνου πάλιν ἀναβάντος κ προηγουμένου. ὁ δὲ πεισθεὶς, ὅπῃ ᾧ ἵππον [s] ἦλατο· κ ἀγαγὼν αὐτὸν [t] εἰς τὰ βασίλεια, πᾶσαν τιμὴν ἀπένειμεν ἔν τε συνεδρίαις κ ταῖς περὶ τὰς ἑστιάσεις παρακλίσεσιν, οὐκ εἰς ὃ παρὸν αὐτῷ [u] τῆς τύχης ἀποβλέπων, ἀλλ' εἰς τὸ πρότερον ἀξίωμα, [x] κ τι λογισμῷ [y] δίδους ὡς κοιναὶ τοῖς ἀνθρώποις αἱ μεταβολαὶ τῆς τύχης. χάριν τε πρὸς τὸν Πάρθους, πείθων αὐτὸν ᾧ Ἀρτάβανον ὑποδέξασθαι, πίστιν παρτείνων τῆς τῶν πεπραγμένων ἀμνηστίας δεξιὰν κ ὅρκους, κ μεσιτείαν τὸν αὐτοῦ. τῶν δὲ Πάρθων δέξασθαι μὲν αὐτὸν ἤθελον οὐκ ἀρνουμένων, μὴ δύνασθαι δὲ λεγόντων διὰ τὸν ἄρχοντα ἕτερον [z] πεπιστευκέναι. [a] Κινάμῳ δὲ τῷ ὄνομα

[a] Ita Voss. & hic & alibi Ἀρταβάνης in cæteris. [b] Τὰς αὐτοῦ σατράπας Voss. [c] Illa ὡς αὐτὸν ἐ Cod. Voss. in Epiphanii versione, venit ad regem Izatem. [d] Αὐτός τε Ἀρτάβανος Gall. [e] Ὑπ' Ἰζάτου ᾗ ὑ γνωσθέντος, πλησίον προσελθὼν Voss. [f] Αὐτὸν Voss. [g] Καὶ κοινὸν εἶναι τὸν συμφορὰν τὸν ἐμὸν νόμισον ᾗ ὑπὲρ σωτηρίας ἡγοῦ Voss. καὶ κοινὸν εἶναι τὸν συμφορὰν νόμισον καὶ τὸν ἐμὸν ὑπὲρ σωτηρίας προθύμως Gall. [h] Καὶ πολλοὶ Voss. [i] Παρεζῶντα ᾗ προτιθέμενον Voss. [k] Illud ὀξέως è Cod. Voss. & Epiphan. [l] Τῆς λύπης παρούσης solus Voss. [m] Μεταβολὴ τῇ ἐπαναγωγῇ τ χρηστέρων. φίλον ᾗ μοι καὶ Gall. [n] Ita Voss. & Epiphan. φίλον δὲ ᾗ σ. in cæteris. [o] Articulum supplevi è Cod. Voss. [p] Καὶ αὐτὸς Busb. [q] Ταύτην μᾶλλον Voss. [r] Ἐπιμόσατο ἢ μὴν καταβῆναι Busb. [s] Ἥλατο Busb. [t] Εἰς τὸν βασιλείων Vat. & Voss. [u] Τῆς τύχης ἀπέπεμψε, ἀλλ' εἰς τὸ πρότερον ἐφ' ἑαυτῷ ἀξίωμα Gall. [x] Καὶ τι τῷ λογισμῷ Voss. [y] Διδοὺς τὸ μέλλον πιστὸν, ὡς Gall. [z] Πεπιστευκέναι τ βασιλείαν Gall. [a] Κινάμῳ paſſim Vat. & Κυνάμωρος Busb.

[a] Ita

μα ϕ παρειληφότ· καὶ διδοικέναι μὴ ϛάσις αὐτὸς ἐκ τούτου καταλάβῃ, μαθὼν ἡ προαίρεσιν αὐτοῦ ὁ Κίνναμος ζωΰτλιν, αὐτὸς γράφει τῷ Ἀρταβάνῳ· τέθραπται γὰρ ὑπ' αὐτῷ, καὶ φύσει δὲ ἦν καλὸς καὶ ἀγαθός· παρακαλῶν [a] αὐτὸν πιστεύσαντα προσγενέσθαι τοῖς ἀρχαῖς ἐπληφόμενον ἡ αὐτῷ. καὶ ὁ Ἀρταβανος πιστεύσας παρῆν. ὑπήντα δὲ [b] αὐτῷ ὁ Κίνναμος, καὶ προσκυνήσας, βασιλέα τε προσαγορεύσας, ἐπέθηκεν αὐτῷ τῇ κεφαλῇ ὃ ἀφῄρητο ἀφελὼν τὸ ἑαυτοῦ.

γ'. Καὶ Ἀρταβανος ὑπὸ [c] δι' Ἰζάτου πάλιν εἰς τοὺς ἀρχαῖς καθίσταται, πρότερον αὐτῆς ἐκπεσὼν ἀφ' τῆς μεγίστας. οὐκ ἐγένετο μὴν ἀμνήμων τῶν εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν, [d] ἀλλὰ δωρεῖται τὸν Ἰζάτην τοῖς μεγίσταις τιμαῖς παρ' αὐτοῖς. τοῦτο τε γὰρ πάρεσχεν [e] ὀρθὴν ἐπάρασθαι αὐτῷ φορεῖν, καὶ ὅπου [f] χρυσῆς κλίνης καθεύδειν, ἅπερ μόνοις ἐστὶ [g] γέρας καὶ σημεῖον τῶν Πάρθων βασιλέων. ἔδωκε δὲ καὶ χώραν πολλὴν αὐτῷ [h] καταθυμίαν, ἣν τῶν [i] Ἀρμενίων βασιλέως ἀπετεμόμενος. [k] Νίσιβις δέ ἐστιν ὄνομα τῇ γῇ· καὶ οἱ αὐτῇ πρότερον Μακεδόνες ἔκτισαντο πόλιν Ἀντιόχειαν, ἣν [l] Μυγδονίαν προσηγόρευσε. ταύταις μὲν δὴ τιμαῖς ὁ Ἰζάτης ὑπὸ τοῦ τῶν Πάρθων βασιλέως ἐτιμήθη.

γ'. Μετ' οὐ πολὺ δὲ χρόνον Ἀρτάβανος τελευτᾷ, τὴν βασιλείαν τῷ παιδὶ Οὐαρδάνῃ καταλιπών. οὗτος δή, πρὸς Ἰζάτην ἀφικόμενος, [m] ἔπειθεν αὐτὸν, μέλλων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἐκφέρειν, συστρατεύειν καὶ συμμαχίαν ἑτοιμάζειν. ὁ μὲν ἔπειθεν. ὁ δὲ Ἰζάτης, τὴν Ῥωμαίων δύναμίν τε καὶ τύχην ὑπερᾴμενος, ἀδυνάτοις αὐτὸν ἐνόμιζεν ὑπερχειρεῖν. [n] ἔτι δὲ πεπομφὼς πέντε μὲν τοὺς ἀριθμὸν υἱοὺς, τὴν δὲ ἡλικίαν νέους, γλῶτταν τε παρ' ἡμῖν πατρίου καὶ παιδείαν ἀκριβῶς μαθησομένους, τὴν τε μητέρα προσκυνῆσαν ὃ μέγιστον, ὡς προεῖπον, ὀκνηρότερος ἦν, καὶ τὸν [p] Οὐαρδάνην ἐκώλυε, συνεχῶς διηγούμενος τὰς Ῥωμαίων δυνάμεις τε καὶ προθέσεις, ἀφ' τούτων φόβον αὐτὸν φοβήσειν, καὶ πείσειν ὑπομεῖναι τὸν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν. παρεξωθεὶς δὲ ὅτι τούτοις ὁ Πάρθος, πόλεμον αὐτοῖς πρὸς Ἰζάτην κατήγγειλεν. ὁ μὲν ἔλαθεν τόδε γ' ὅτι τούτῳ στρατείαν ὄνησιν, ὁ Θεὸς τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ πάσας ἐματαίωσε. μαθόντες δὲ οἱ Πάρθοι τὴν ἀφάνειαν Οὐαρδάνου, ὡς ὅτι Ῥωμαίοις [q] στρατεύειν ἐκεῖνον, αὐτὸν μὲ ἀναιροῦσι, τὴν ἀρχὴν δὲ τῷ ἀδελφῷ [r] Γοτάρζῃ παρέδωκε. καὶ τοῦτον δὲ, μετ' οὐ πολὺ χρόνον ἐξ ὑποβολῆς τελευτήσαντα, διαδέχεται [s] Οὐολογάσης ὁ ἀδελφός· ὃς δὴ καὶ [t] τοῖς ὁμοπατρίοις δυσὶν ἀδελφοῖς δυναστείας ὑπέστησε, Πακόρῳ μὲ τῷ πρεσβυτέρῳ τὴν Μηδίαν, [u] Τιριδάτῃ δὲ τῷ νεωτέρῳ τὴν Ἀρμενίαν.

Cinnamus nomine *qui* regnum ſuſceperat) ſeque metuere ne inde oriretur ſeditio; Cinnamus, hac illorum voluntate intellecta, ipſe ad Artabanum ſcripſit (nam ejus alumnus fuerat, quin & ingenio erat bono honeſtoque) obſecrans ut fide ipſi habita adveniret, regnum ſuum recepturus. Atque Artabanus, ejus promiſſis fretus & innixus, rediit. Cinnamus autem ei obviam ibat, &, cum eum ſalutaſſet regemque appellaſſet, diadema ſuo capiti detractum illius impoſuit. *Cinnamus Artabano regnum reſtituit.*

3. Atque ita Artabanus Izatis opera ſuum in regnum reſtitutus eſt, è quo per proceres ſuos jam ante exciderat. Verum illius erga ipſum meritorum non erat immemor: ſed Izaten maximis, ut apud ipſos, remuneratus eſt honoribus. nam & tiaram rectam ei geſtare permiſit, & in aureo lecto dormire, quæ honoris inſignia conceſſa ſunt ſolis Parthorum regibus. quin & regionem ei donavit amplam & fertilem, ademptam ditioni regis Armeniæ. Terræ autem nomen eſt Niſibis: & in ea olim Macedones urbem Antiochiam condiderunt, quam Mygdoniam appellarunt. His itaque honoribus Izates à Parthorum rege cohoneſtatus eſt. *Izates ab Artabano maximis honoribus & donis affectus.*

3. Non multo autem poſt moritur Artabanus, regno filio ſuo Bardani relicto. Is ſane, adito Izate, ei ſuadebat ut cum ipſo, bellum Romanis illaturo, in ejuſdem ſocietatem veniret, & auxilia pararet. Non tamen ei perſuadebat. Nam Izates, ut qui probe noverat Romanorum potentiam & fortunam, cenſebat illum ea aggredi quæ fieri non poterant. Inſuper autem, cum filios quinque numero & ætate juvenes miſiſſet, ut linguam noſtram vernaculam & patriam diſciplinam diligenter addiſcerent, ſimulque matrem ad templum (uti jam diximus) adorandum, ſegnior erat *ad bellum*, idque agebat ut Bardanem inhiberet, perpetuo ei enarrando quibus erant Romani viribus & quas res geſſerant, fore ratus ut iſtis eum deterreret bellumque gerendi cupiditatem reſtingueret. At Parthus, hiſce irritatus, continuo bellum Izati denunciavit. ex hac tamen in eum expeditione nihil proficiebat, Deo faciente ut ſpes ejus omnis in nihilum recideret. Nam Parthi, ubi voluntatem ejus rei Bardanis intellexerant, quodque Romanis bellum inferre ſtatuerat, ipſum quidem de medio tollunt, fratri vero ejus Gotarzi regnum detulerunt. quin & huic, non multo poſt per inſidias ſublato, Vologaſes *ejus* frater ſuccedit: qui duobus fratribus, eodem ſecum patre genitis, ſuæ ditionis omnia credidit, Pacoro quidem grandiori natu Mediam; Tiridati vero minori Armeniam. *Izates ſtudet eum deterrere à bello Romanis inferendo.* *Quam ob rem Izati bellum indicit.* *Bardane cæſo, Gotarzi regnum defertur.* *Illi, inſidiis ſublato, ſuccedit Vologaſes.*

a Ita *Busb.* αὐτῷ in *Editis Aliisque.* b Sic *Busb.* & *Voſſ.* αὐτὸν in *ceteris.* c Δι' ἑξαετοῦς χρόνου πάλιν *Vat.* & *Busb.* χρόνῳ ἑξαετεῖ εἰς τὴν ἀρχὴν *Zonar.* d Ἀλλ' ἀντιδωρεῖται *Voſſ.* e *Sc.* apice ſeu cono in ſublime erecto. Reliquorum tiaræ deorſum vergebant, & in frontem deducebantur. Solis regibus tiaram elatam rectamque geſtandi jus olim fuiſſe, conſtat ex *Xenophonte* aliiſque Auctoribus, quos adducit *Briſſonius* lib. 1. *de Regno Perſarum*, p. 8. *Edit. Pariſ.* f Hac de re videſis *Briſſonium*, p. 68. g Γέρας καὶ σημεῖα *Busb.* & *Vat.* γέρα καὶ σημεῖα *Voſſ.* h Ita *Voſſ.* & *Vat.* ἐγκαθιδρυθὲν *Busb.* καὶ deeſt *reliquis.* i Ἀρμενίων αὐτῶν βασιλέως λέγει. *Gall.* τοῦ δὲ Ἀρμ. βασιλέως *Busb.* k *Al.* Νίσιος. l Μυγδονίαν legendum conjicit Ill. *Spanhemius* ad *Julianum*, p. 190. ἐπὶ Μυγδονίου *Vat.* & *Voſſ.* Αὐτὴ δὲ Μυγδὼν ποταμῶν κάλλιστος τὸν αὐτὸν ἐσχήκει φίλον, ὅθεν γε καὶ Ἀντιόχου βασιλέως ἐπωνύμῳ. ipſi *Mygdonius* fluviorum pulcherrimus nomen ſuum communicat, & etiam à rege *Antiocho* cognomen accepit. ita *Julianus* in *Orat. prima.* adde *Strabonem* l. 16. p. 747. & *Polyb.* l. 5. p. 395. m Ἧξεν *Busb.* n Ἔτι γὰρ *Voſſ.* o Illud ϛ inſerui, quòd id poſtulare videretur μὲ in v. 28. p Videlis Cl. *Olearium* ad *Philoſtratum*, c. 21. n. 4. q Στρατεύσειν *Busb.* r Ita cum *Tacito* (*Annalium* lib X.) reſcribere viſum eſt. Κοτιάρῃ in pleriſque *Joſephi* libris *Editis* & *MSS.* Ἰκοτιάρῃ *Busb.* & *Zonar.* ſ In hac voce exprimenda nummos ſequutus ſum, in quibus Οὐολογάσης aut Βολογάσης. in pleriſque *Flavii* libris Οὐολογάσης. nec aliter apud *Tacitum.* Οὐολογαίσης ſolus *Vat.* t Τοῖς δυσὶν αὐτῷ ἀδελφοῖς δυναστείαν μεγάλην ἐπέστησεν *Busb.* u Τηριδάτῃ in *Editis* & *MSS.*

CAP. III.

Quomodo Arabes contra Izaten ex ſubditorum proditione bellum geſſerunt: utque Izates Dei providentia ex manibus eorum evaſit.

Monobazus frater Izatis Judaïcæ religioni ſe addicit.

REgis autem frater Monobazus & cognati, cum viderent Izaten ex ſua in Deum pietate omnium hominum beatiſſimum evaſiſſe, deſiderio & ipſi tenebantur patrios mores ritusque relinquendi & Judaïcis utendi. Atqui id quod fecerant *ſtatim* deprehenſum eſt, factumque ægre tulerunt magnates, non tamen iracundia efferebantur, ſed eam diſſimulando tempus opportunum quærebant, ſtudentes pœnas ab illis repetere. Scribunt igitur Abiæ regi Arabum, ſe magnam pecuniæ vim ei daturos promittentes, ſi contra regem illorum vellet expeditionem ſuſcipere; quin & polliciti ſunt ſe primo ſtatim conflictu regem relicturos. eſſe enim ſibi animum pœnas de eo ſumere, quod mores ſuos odio habuerit; fideque ſua ſibi invicem jurejurando obligata, ne moras necteret obſecrabant. Paret itaque Arabs, magnoque adducto exercitu adverſus Izaten contendit. Tunc ubi primum prælio congreſſuri erant, antequam ad manus ventum eſſet, Izaten ex compoſito omnes ſui deſerunt, quaſi * panico terrore correpti; cumque hoſtibus terga vertiſſent, diffugiebant. Non tamen Izates animo erat conſternatus: ſed gnarus proditionem factam eſſe à magnatibus, ipſe quoque intra caſtra ſeſe recepit; cumque de *fugæ* cauſa inquiſiviſſet, ut comperit eos pepegiſſe cum Arabe, auctores quidem *ſceleris* ſupplicio afficit; poſtridie vero manibus conſertis, plurimos occidit, & *reliquos* omnes coëgit in fugam ſe conjicere. Regem autem ipſum perſequens, in caſtellum compulit Arſamum vocatum, idemque valide oppugnatum vi cepit. cumque omnem in ea prædam, quæ multa erat, diripuiſſet, in Adiabenen reverſus eſt, Abia vivo in poteſtatem ejus non redacto; quippe qui undique comprehenſus ſeipſum interfecerat.

Inde contra Izaten belli ſocietas cum Abia Arabe initur.

Izates à ſuis in prælio deſeritur.

In proditores animadvertit, Arabes fundit fugatque.

Vologaſes, Adiabenorum ſuaſu, Izati bellum denunciat.

2. Poſtquam autem magnates Adiabenorum primis auſis excidiſſent, à Deo in manus ſui regis traditi, ne ſic quidem quieſcebant, ſed denuo ſcribunt Vologaſi, (ille enim Parthorum rex erat) rogantes *eum*, ut, Izate interfecto, dynaſten alium quempiam, genere Parthum, ſibi præficeret. exoſum enim ſuum regem ajebant; utpote quod patrias leges abrogaret, & alienarum deſiderio teneretur. His auditis Parthus ad bellum *inferendum* excitatus eſt; & cum nullam haberet juſtam quam prætexeret *bellandi* occaſionem, miſit honores repetitum quos pater ipſius ei conceſſerat, & ſi *reddere* recuſaret bellum ei denunciabat. Izates, ubi iſta au-

ΚΕΦ. γ'.

Ὡς Ἀραβες ἐπολέμησαν Ἰζάτῃ ἐκ προδοσίας τ οἰκείων· καὶ ὡς Ἰζάτης κατὰ θεὸν πρόνοιαν ἐκ τ χειρῶν αὐτῶν ἐσώθη.

Ὁ δὲ τ βασιλέως ἀδελφὸς Μονόβαζος καὶ οἱ συγγενεῖς, θεωροῦντες τ Ἰζάτην [a] πρὸς τ θεὸν εὐσεβείᾳ ζηλωτὸν παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις γεγενημένον, ἔχοι ὀπτῆμίαν καὶ αὐτοὶ, τὰ πάτρια καταλιπόντες, ἔθεσι χρῆσθαι τοῖς Ἰουδαίων. [b] ἧς δὲ προῆξις αὐτῷ κατάφωρος τοῖς ὑπηκόοις, καὶ ἐπὶ τούτῳ χαλεπήναντες οἱ μεγιστᾶνες [c] ἠ φέρουσι μὲν τ ὀργὴν, κρύπτειν δὲ ἔχοντες, καιρὸν ὀπτηδεῖον ἐζήτουν δίκαιον εἰσπράξασθαι [d] ἀπεύδοντες παρ' αὐτῷ. καὶ δὴ γράφουσι πρὸς Ἀβίαν τ Ἀράβων βασιλέα, χρήματα πολλὰ δώσειν ὑπισχνούμενοι, [e] στρατεύσαι κελεύσαντι κατ' τοῦ παρ' αὐτοῖς βασιλέως. ὑπισχνέλλοντο δὲ καὶ τοῦ τόλμαν συμβουλεύσειν ἐξαλαλεῖψαι τὸν βασιλέα. ἤλπιζον γὰρ αὐτὸν πεμφθήσεσθαι, [f] μισήσειν τὰ παρ' αὐτοῖς ἔθη· καὶ ὅρκοις τοῦ πρὸς ἀλλήλους ὡδωσάμενοι πίστιν, [g] ἀπεύδειν παρεκάλουν. πείθεται δὲ ὁ Ἄραψ, καὶ πολλοῦ ἐπαγόμενος δύναμιν, [h] ἦκεν ὅπι τ Ἰζάτου. μαθόντες δὲ τ πρότερα συμβολὴν, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, κατέλειπον τ Ἰζάτην ἐκ στρατεύματος πάντες ὡς [i] πικρᾷ δέματι κατεχεθέντες, καὶ τὸ νῶτα τοῖς πολεμίοις ἐπιδόντες, ἔφευγον. ὁ μὲν ὁ Ἰζάτης [k] κατέπλαγη, τὴν αἰτίαν δὲ πρόδοσίαν [l] ὑπὸ τ μεγιστάνων γεγενῆσθαι, καὶ αὐτὸς εἰς ὃ στρατόπεδον ὑπεχώρησε, καὶ τ αἰτίαν ζητήσας, ὡς ἔμαθε συντεταγμένους πρὸς τ Ἄραβα, τοὺς μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, τῇ δὲ ὕστερον συμβολῇ, πλείονας μὲν ἀπέκτεινε, πάντας δὲ φυγεῖν [m] ἐπάγκασεν. αὐτὸς δὲ τ βασιλέα διώκει [n] εἰς τι φρούριον συνήλασεν Ἀρσαμείαν καλούμενον, καὶ προσπαλαίσμενος κρατεῖ· ὃ φρούριον [o] ἁρπάσας δὲ τὴν σὺν αὐτῷ λείαν πᾶσαν, πολλὴν δὲ οὖσαν, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀδιαβηνὴν, τ Ἀβίαν ἐν καλαλαβὼν ζῶντα· ἑαυτὸν γὰρ ἀνεῖλεν.

β'. Ἀπυτυχόντες δὲ οἱ τ Ἀδιαβηνῶν μεγιστᾶνες τ προδοσίαν διαχειρίσαντες, ἐκδιδόντες αὐτοὺς [p] τοῦ θεοῦ τῷ βασιλεῖ, οὐδ' ὡς ἠρέμουν, ἀλλὰ γράφουσι πάλιν Οὐολογάσῃ, βασιλεῦσι δὲ Πάρθων ἔθος ἦν, ἐκβαλεῖν ἀπειλοῦντες ἀπολεῖσθαι μὲν τ Ἰζάτην, [q] κατασῆσαι δὲ αὐτοῖς ἕτερον βασιλέα, ὃς ἦν γένει Πάρθος. μισεῖν γὰρ ἔλεγον τ ἑαυτῶν βασιλέα, καταλύοντα μὲν τὰ πάτρια, ξένοις δὲ ἐμοῦσιν ἤθεσι χαίροντα. ταῦτα ἀκούσας ὁ Πάρθος, ἐπήρθη πρὸς τ πόλεμον ὡς παρορμὴν δίκαιαν μεγάλην ἔχων ἀφορμὴν, τὰς ὑπὸ τ πατρὸς αὐτῷ δοθείσας τιμὰς [r] ἐπεμφεν ἀπαιτῶν, ἀπρήξαντι δὲ πόλεμον κατήγγελλεν. παράστ δὲ τοῦ

[a] Διὰ τοῦ πρὸς Θεὸν εὐσεβείαν ἡ τὴν ἐπὶ πᾶσιν αὐτῷ τ ἰδέαν μετάνοιαν ζηλωτὸν *Basil.* [b] Καὶ τὸ ἔθνος εἰς πίστιν ἐξήνεγκεν. γίνεται δ' ἡ πρ. *Basil.* ἡ τὴν ἔφοδον εἰς ἔθνος ἐξήνεγκεν. γίνεται δ' ἡ πρ. *Zonar.* [c] Οὐκ ἐφαίνετο μὲν τὸν ὀργὴν *Voſſ.* ἡ ἐχθίλως ἀλλοτρίως εἶχον μὲν τὴν μνήδα, κατὰ τοῦ &c. *Basil.* in *Epiphanii* verſione, *in hoc proceres indignari iram quidem retinebant, exſpectabant opportunum tempus* &c. [d] Σπεύδοντες omittit *Basil.* [e] Στρατεύσασθαι *Basil.* & *Voſſ.* [f] Καταλείψαντα τὰ πάτρια αὐτῶν *Basil.* [g] Σπεύδειν παρῆσε πρ. *Basil.* [h] Ἦκεν ἐπὶ τ Ἰζάτην μηδὲν μελλήσας. ἀφίστη δὲ τ πολίτων στρατιὰ πρὸ *Basil.* [i] Πάντες ὡς ἐπὶ σωδίσμῳ τινὶ ἀφορμήσαντες δεῖν γίσθαι videtur *Epiphan.* qui vertit, *velut ante vinculi funiculo.* [k] Καταπλαγὴ τὸ δῆμα *Voſſ.* [l] Ita cum *MSS.* ἐναγκαζει in *Editis.* [m] Εἰς τὸ φρ. *Basil.* [n] Διαφησίσας τι *Voſſ.* [o] Ἁρπάσας, αὖθις ἐς χεῖρας συγκλασθὴ τ Ἰζάτῃ *Voſſ.* & *Gall.* [p] Κατασῆσαι *Basil. Voſſ.* & *Gall.* [q] Κἂν τοῦ γ. *Vat.* ἡ τοῦ γ. *Voſſ.* [r] Τὰ πάσχα αὐτοῖς *Voſſ.* [s] Δικαίαν *Vat.* [t] Sic è *MSS.* antea erat ἔπεμψεν, & mox κατήγγελλεν. * Vide *Politianum* in *Miſcell.* c. 28. & *Barthium* in *Statium*, p. 1296.

τῇ ψυχῇ ὑχὶ μετρίως ὁ Ιζάτης, ὡς ἤκουσε ζώτα, καταγνῶσιν μὴ φέρειν αὐτῷ νομίσας ὃ τῶν δωρεῶν ἐξίσασθαι δοκεῖν ἀλλὰ φόβου τοῦτο θεράξας. εἰδὼς δὲ ὅτι καὶ ἀπολαβὼν ὁ Πάρθος τὰς τιμὰς, ὐκ ἂν ἠρεμήσειεν, ἔκρινεν ὑπηρέτῃ τῷ κηδεμόνι Θεῷ τὸ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς κίνδυνον· καὶ τοῦτον μέγιστον ἡγησάμενος ἔχειν σύμμαχον, καταπήγνυ μὲν τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἴς τι τῶν φρουρίων ἀσφαλέστατον, σῖτον δὲ πάντα εἰς τὰς βάρεις, καὶ ἐμπίπρησι τόν τε χόρτον καὶ τὰς νομάς. ζώτα δὲ παρεγενήθη, ἐξεδέχετο τὰς πολεμίους. παραγενομένου δὲ τοῦ [b] Πάρθου μετὰ πολλῆς δυνάμεως πεζῶν τε καὶ ἱππέων θαῦμα ἐλπίδος, ὥστε συντόνως, βαλλομένου τε χάρακα πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ τὴν Αδιαβηνὴν καὶ τὴν Μηδίαν ὁρίζοντι, πύθεται καὶ ὁ Ιζάτης ὃ στρατόπεδον οὐκ ἄπωθεν, ἔχων περὶ αὐτὸν ἱππεῖς ὡς ἀριθμὸν ἑξακισχιλίους. ἀφικνεῖται δὲ πρὸς τὸν Ιζάτην ἄγγελος παρὰ τοῦ Πάρθου πεμφθείς, ὃς τῷ Πάρθου δυνάμει ὅσον τίς ἐστιν ἤγγελλεν, ἀπὸ Εὐφράτου ποταμοῦ μέχρι Βάκτρων τὰς ὅρους αὐτῆς πιθήμενος, καὶ τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς βασιλέας καταλέγων. ἐπείλει δὲ δώσειν αὐτὸν δίκας, ἀχάριστον περὶ δεσπότας τοὺς ἑαυτοῦ γενόμενον, καὶ ῥύεσθαι τοῦ βασιλέως αὐτὸν χειρῶν μὲν τοῦ Θεοῦ οὐ σθένειν δυνήσεσθαι. ζώτα δὲ ἀγγέλου φράσαντος, ὁ Ιζάτης εἰδέναι μὲν τὴν Πάρθων δύναμιν ἔφη πολὺ τῆς αὐτῆς διαφέρουσαν, γινώσκειν δ' οὖν ἔτι μᾶλλον ἀνθρώπων πάντων ἔλεγεν κρείσσω τὸν Θεόν. καὶ τοιαύτῃ δὲ τῇ ἀποκρίσει, ὅτι τῇ ἱκετείᾳ ἐτρέπετο τῷ Θεῷ, χαμαί τε ῥίψας αὐτὸν, καὶ κατὰ τῆς κεφαλῆς κταιρχώσας, μετὰ [c] γυναικὸς καὶ τέκνων ἐπήρευεν, ἀναβοῶν τὸν Θεὸν καὶ λέγων, "εἰ μὲν μάτην, ὦ δέσποτα κύριε, τῆς σῆς ἐγνώμην χρηστότητος, τῶν πάντων δὲ δικαίως μόνον καὶ πρῶτον ἡγησάμενος κύριον, ἐλήλυθα σύμμαχος, οὐχ ὑπὲρ ἐμοῦ μόνον ἀμυνόμενος τοὺς πολεμίους, ἀλλ' ὅπως καὶ τῆς σῆς δυνάμεως καταπτολμήσασιν, [d] ἃ μεγαλορρήμονα γλώσσαν ἐπαφιέναι ἢ πεφεικασιν." ὁ μὲν ζώτα ἐποτνιᾶτο δακρύων, καὶ ὀδυρόμενος. ἐπήκοος δὲ ὁ Θεὸς ἐγένετο, καὶ κατ' ἐκείνην εὐθὺ [e] τὴν νύκτα δεξάμενος Οὐολογάσης ὑποσολὰς ἐν αἷς ἐγέγραπτο, Δαῶν καὶ Σακῶν χεῖρα μεγάλην καταφρονήσας αὐτοῦ ἡ ἀποδημίας ὑπερατενισάμην διαπράξειν [f] Παρθυαίων, ἄφρακτος ἀνέζευξεν εἰς τὰ πίσω. καὶ ὁ Ιζάτης ὕπω τοῦ Θεοῦ προνοίαν τὰς ἀπειλὰς τοῦ Πάρθου ἀφεύγει.

γ'. Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον, πενηκοστὸν μὲν καὶ πέμπτον ἀπὸ γενέσεως πληρώσας ἔτος, τέταρτον δὲ [g] πρὸς εἰκοστὸν διανύσας, [h] θνήσκει καταλιπὼν παῖδας ἄρρενας εἴκοσι τέσσαρας [i] καὶ θυγατέρας εἴκοσι τέσσαρας· τῷ μὲν διαδοχὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀδελφὸν Μονόβαζον ἐκέλευε παραλαβεῖν, ἀμειβόμενος αὐτὸν, ὅτι τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ, μὴ τοῦ παντὸς αὐτοῦ θανάτου, πιστῶς φυλάξειν αὐτοῦ [k] δυναστείαν. ἡ δὲ μήτηρ Ελένη, τοῦ παιδὸς θάνατον ἀκούσασα, τὴν

divit, vehementer animo perturbatur, ſibi quidem opprobrio eſſe ratus ab iis decedere quæ dono acceperat, quod ex timore hoc feciſſe videretur. Pro comperto autem habito, Parthum ne quidem poſt honores receptos quieturum eſſe, decrevit Deo curatori ſemet committere dum vitæ diſcrimen adiret: atque hunc maximum adjutorem habere arbitratus, liberos & uxores in caſtellum quoddam munitiſſimum concludit, frumentumque in arces *deportat*, ac deinde fœnum & pabulum flammis abſumit. adeoque iſtis in anteceſſum paratis, hoſtium adventum exſpectabat. Cum autem Parthus cum magnis peditum equitumque copiis celerius quam crederetur adeſſet, (magna enim fecerat itinera) caſtraque poſuiſſet ad fluvium qui Adiabenen à Media dirimit; Izates quoque non longe inde caſtra metatus eſt, militibus ad ſex millia numero ſecum adductis. *Rebus ita ſe habentibus*, ad Izaten venit nuncius à Partho miſſus, qui Parthi vires, quantæ illæ eſſent, numerando percenſeret, ab Euphrate fluvio uſque ad Bactrorum fines, quique dictitaret quot reges illis ſubjicerentur. Inſuper minitabatur, fore ut ſupplicium lueret, quod erga dominos ſuos ingratus exſtitiſſet; ac ne Deum quidem, quem coleret, poſſe eum regis è manibus eripere. Cum iſta retuliſſet nuncius, dicebat Izates, ſe quidem noſſe Parthorum potentiam ſua longe ſuperiorem: adhuc vero certius ſcire ajebat, Deum hominibus univerſis potentiorem eſſe. atque ejuſmodi dato reſponſo, ad ſupplicandum Deo ſe convertebat; & humi proſtratus, caputque cineribus fœdatus, cum uxoribus & liberis jejunabat, Deum invocans dicenſque, "O Domine qui omnibus dominaris, ſi non "fruſtra me tuæ bonitati dediderim, ſed te "merito omnium ſolum & primum habuerim "dominum, veni in auxilium, non tam mei "in gratiam hoſtes ulciſcens, quam quod auſi "fuerint contra tuam potentiam ſeſe extolle-"re, & linguam magniloquam *in te* laxare "non horruerint." Et ille quidem cum lachrymis & lamentatione ita Deo ſupplicabat: atque Deus *eum de cælo* exaudiebat, adeo ut illa ſtatim nocte Vologaſes literis acceptis (in quibus ſcriptum erat, *Dahas & Sacas, contempta ejus dum peregre abeſſet poteſtate, cum magnis copiis expeditionem feciſſe, & Parthiam vaſtare & populari) *cum exercitu* retro ſe *ad ſuos* re infecta receperit. Atque ita Izates Dei providentia Parthi minas effugit.

Izates ad bellum contra Vologaſen ſe comparat.

Vologaſis minæ ſuperbæ.

Izatis ad Deum preces.

Vologaſes re infecta diſcedit.

3. Non multo autem poſt, anno ætatis quinquageſimo quinto exacto, regnique quarto ſupra vigeſimum, moritur, filiis maſculis viginti quatuor relictis quatuorque & viginti filiabus; cæterum ut ſucceſſionem in regnum ſibi vindicaret Monobazus, præcipiebat, referens ei gratiam ob regnum ſibi, domo profecto, poſt patris ipſius obitum bona fide conſervatum. Helena autem mater, ubi de filii morte inaudivit, eam

Izates moritur, ſucceſſore relicto Monobazo.

a Εἰς τὰ τῆς φρουρίων ἀσφαλίστατα *Voſſ.* & *Epiphan.* b Παρθυαίων βασιλείας *Voſſ.* c Ita ex *Cod. Bunb.* & v. 7. γυναικὸς in *Editis Aliiſque.* d Illa, ἃ μεγαλορρήμονα γλῶσσαν ἐπαφιέναι ἢ πεφεικασιν, omittunt *Voſſ.* & *Vat.* e Poſt τὴν νύκτα in ora *Cod. Voſſ.* ἣν ζώτα ἐκεῖνος ἐδέετο. f Τὴν Παρθυαίων *Bunb.* g Πρὸς εἰκοστῷ *Bunb.* h Illud θνήσκει inſerui è *Cod. Voſſ.* καταριᾶται τοῦ βίου poſt ἄρρενας τέσσαρας adjicit *Bunb.* i Ita cum *Cod. Gall.* & *Epiphanio*, qui vertit, *relinquens filios maſculos viginti quatuor, & filias viginti quatuor, vita privatus eſt, ſucceſſionemque* &c. ℓ θυγατέρας τοσαύτας *Bunb.* κ θυγατέρας abſque τοσαύτας aut ἄρρενας τέσσαρας habet *Voſſ.* in *Editis Aliiſque* deſunt ἄρρενας τέσσαρας. k Βασιλείαν *Bunb.* * Dacas *in Vat. Interpr.* & Δαιῶν *in Græcis.* Sed vide *Strabonem*, l. XI. p. 511. *Edit. Pariſ.*

a Em-

eam quidem graviter tulit, ut verisimile erat *laturam esse* matrem pientissimo filio orbatam: ex eo tamen consolationem habebat, quod audierit successionem in filium suum natu majorem devolutam esse, adeoque ad ipsum properabat: reversaque in Adiabenen, non diu superstes filio Izati vixit. Monobazus autem ossa ejus & fratris sui, Hierosolyma missa, in pyramidibus sepeliri jussit, quas (numero tres tribusque stadiis ab urbe Hierosolymitana dissitas) mater exstruxerat. Sed postea quidem narrabimus quae Monobazus vitae suae tempore gesserit.

Helenae mors.

Izates & Helena ubi sepulti.

βαρέως φ̃ ἤνεγκεν, ὡς εἰκὸς μητέρα τελευτήσειν εὐσεβεστάτου παιδὸς, εὐθυμίαν δὲ ὅμως εἶχεν ἐπ' ἀδελφὴν ἀνήσασα εἰς τὴν διαδοχὴν αὐτῆς υἱὸν ὄντα, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔσπευδεν. ἀπαντωμένη δὲ εἰς τὴν Ἀδιαβηνὴν, ἐν πόλει Ἰζάτῃ τῷ παιδὶ χρόνον [a]ἐπεβίωσεν. ὁ δὲ Μονόβαζος τά τε ἐκείνης ὀστᾶ, καὶ τὰ τοῦ ἀδελφοῦ πέμψας εἰς Ιεροσόλυμα θάψαι προσέταξεν ἐν τοῖς [b]πυραμίσιν, ἃς ἡ μήτηρ κατεσκεύαζε, πρὸς τῷ ἀριθμῷ τρία στάδια τῶν Ιεροσολυμιτῶν πόλεως ἀπεχούσας. Ἀλλὰ Μονόβαζος μὲν ὁ βασιλεὺς ὅσα κατ' τὸν ζῶντος χρόνον ἔπραξεν, ὕστερον [c]ἐπαγγελοῦμεν.

CAP. IV.

De Theuda & Judæ Galilæi filiis: & cujusmodi calamitas Judæos Hierosolymis ipso Paschæ die afflixit.

Fado Judæam procurante, populum decipit Theudas.

FAdo autem Judæam procurante, prælitiator quidam nomine Theudas ingenti hominum multitudini persuasit, ut asportatis opibus *ducem* se ad Jordanem usque fluvium sequerentur. Quippe se prophetam esse ajebat, diremptisque imperio suo aquis fluminis, facilem se transitum ipsis praestiturum dicebat. & hujusmodi sermonibus plurimos decepit. Non tamen eos passus est Fadus quidquam ex sua vesania consequi; sed emisit adversus eos equitum turmam, quae, ex improviso illos adorta, multos occidit, multosque vivos comprehendit. Ipse etiam Theudas ab iisdem captus est, ejusque caput praecidunt & Hierosolyma deportant. Atque adeo haec sunt quae Judaeis acciderunt dum Cuspius Fadus erat procurator.

Theudas captus & occisus.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ Θευδᾶ καὶ τῶν Ἰούδα Γαλιλαίου υἱῶν· καὶ οἷα τὰς ἐν Ιεροσολύμοις Ιουδαίοις συμφορὰ μετῆλθεν ἐν τῇ τοῦ Πάσχα ἡμέρᾳ.

ΦΑδου δὲ τὴν Ιουδαίας ἐπιτροπεύοντος, γόης τις ἀνὴρ, [d]Θευδᾶς [e]ὀνόματι, πείθει τὸ πλεῖστον ὄχλον, ἀναλαβόντα τὰς κτήσεις ἕπεσθαι πρὸς τὸν Ιορδάνην ποταμὸν αὐτῷ. προφήτης γὰρ ἔλεγεν εἶναι, καὶ προστάγματι τὸν ποταμὸν σχίσας, [f]δίοδον ἔφη παρέξειν αὐτοῖς ῥᾳδίαν. καὶ ταῦτα [g]λέγων πολλοὺς ἠπάτησεν. οὐ μὴν εἴασεν αὐτοὺς τὴν ἀφροσύνης ὄναθαι Φάδος, ἀλλ' ἐξέπεμψεν ἵλην ἱππέων ἐπ' αὐτούς, [h]ἥτις, ἀπροσδόκητος ἐπιπεσοῦσα, [i]πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε, πολλοὺς δὲ ζωντας ἔλαβεν· [k]αὐτὸν τε τὸν Θευδᾶν ζωγρήσαντες [l]ἀποτέμνουσι τὴν κεφαλήν, καὶ κομίζουσιν εἰς Ιεροσόλυμα. τὰ μὲν δὴ συμβάντα τοῖς Ιουδαίοις κατὰ τὸν Κυαστοῦ Φάδου τὴν ἐπιτροπῆς χρόνους, ταῦτα ἐγένετο.

Theudas captus & occisus.

III. 2. Fado autem successit Tiberius Alexander, *ejus* Alexandri filius, qui Alabarcha fuerat Alexandriæ, omnium in ea urbe suo tempore & genere & divitiis primus, qui pietate etiam in Deum filio Alexandro praestitit. nam ille in patriis moribus & institutis non permansit. Horum igitur *procuratorum* temporibus evenit ut magna fames Judæam affligeret; quando etiam Helena regina frumentum, grandi pecunia ex Ægypto coëmptum, egenis distribuit, ut *paulo* ante dicebam. Praeterea autem & filii Judæ Galilæi interempti sunt, (qui populum ad defectionem sollicitabat, dum Quirinus censum ageret in Judæa, prout in superioribus indicavimus) Jacobus *scilicet* & Simon, quos cruci bus suffigendos esse jussit Alexander. Herodes autem rex Chalcidis, cum Josepho Camydi filio pontificatum abrogasset, facit ut ei in honorem succederet Ananias Nebedæi filius. Tiberio etiam Alexandro qui succederet, ve-

Tiberius Alexander Judææ procurator.

Fames in Judæa.

Jacobus & Simon Judæ Galilæi filii crucis supplicio affecti.

Ananias pontifex.

Β'. Ἦλθε δὲ Φάδῳ Τιβέριος Ἀλέξανδρος διάδοχος, γ'. [m]Ἀλεξάνδρου παῖς θ' ὁ [n]ἀλαβαρχήσαντος τὸν Ἀλεξάνδρειαν, [o]γένει τε καὶ πλούτῳ πρωτεύσαντος τὸν καθ' αὐτὸν, ὃς δύπερνα καὶ τῇ πρὸς τὸ Θεὸν εὐσεβείᾳ θ' παιδὸς Ἀλεξάνδρου. τοῖς γὰρ πατρίοις οὐκ [p]ἐνέμεινε θεσμοῖς. [q]ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ τὸν μέγαν λιμὸν κατὰ τὴν Ιουδαίαν συνέβη γενέσθαι· καθ' ὃν καὶ ἡ [r]βασίλισσα Ἑλένη, πολλῶν χρημάτων ὠνησαμένη σῖτον ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, διένειμε τοῖς ἀπορουμένοις, ὡς [s]προεῖπον. πρὸς τούτοις δὲ καὶ οἱ παῖδες Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου ἀνῃρέθησαν, καὶ τὸν λαὸν ἀποστήσαντος, Κυρηνίου τῆς Ιουδαίας τιμητοῦ ὄντος, ὡς [t]ὀπίσω τοῖς πρὸ τούτων ἐδηλώσαμεν, Ἰάκωβος καὶ Σίμων, οὓς ἀναστανρῶσαι προσέταξεν ὁ Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ τῆς Χαλκίδος βασιλεὺς Ηρώδης, μεθιστὰς τὴν ἀρχιερωσύνης Ἰώσηπον τὸν [x]Καμύδου, τὴν διαδοχὴν τῆς τιμῆς Ανανίᾳ τῷ τοῦ [y]Νεβεδαίου δίδωσιν. Τιβερίῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ Κύμανος ἀφίκετο

a Ἐπεβίωσεν, ἀλλὰ τοῦ μὲν τὴν τοῦ τῆς λύπης ἀλγήματι πεζομαχίαν, τοῦ δὲ ἀπέψυξεν. ὁ δὲ *Voss.* & *Gall.* *b* Στήλαις ἃ τοῖς πυραμίσιν τὴν Αἰλίαν *Eusebio* in *Historia Ecclesiastica*, lib. 2. cap. XII. & *Nicephoro Callisto* in *Hist. Eccl.* l. 2. c. XI. Vide *Valesium* in *Euseb.* l. 2. c. 12. *c* Ἀπαγγελοῦμεν *Voss.* *d* Aut dicendum duos fuisse *Theudas* cum *Grotio* (ad *Matt.* c. 24. v. 5.) *Aliisque*; aut *Theudam* illum *Josephi* esse *Theudam* de quo *Gamaliel*; atque *Josephum* circa tempora ejus errasse. *Lightfoot* in *Horis Hebr.* ad *Acta*, p. 11. Verum in *S. Literis* existimat *L. Bos* (ad *Acta*, c. 5. v. 36.) interitus *Judæ* & *Theudæ* impostorum non enarrari eo quo contigerunt temporis ordine, sed retro à proximis & noviſſimis temporibus progrediendo ad ulteriora tempora & antiquiora. Videsis *Valesium* ad *Euseb.* l. 2. c. XI. *Lud. Cappellum* in *Spicilegio* ad *Act.* c. 5. v. 36. *Pearsonii* opera Posthuma, p. 29. & *Simonem* in *Bibl. Crit.* c. 2. sub finem. *e* Τὸ ὄνομα *Euseb.* in *Hist. Eccl.* l. 2. c. XII. ὄνομα *Niceph.* in *Hist. Eccl.* l. 2. c. XI. *f* Δίοδον ἴχνος ἴφη π. *Gall.* & *Voss.* *g* Λέγων γὰρ διεσπασμένος τὸν ἑαυτῷ πυρσοδίωκεν. *h* μὲν εἷς *Voss.* solus *Gall.* *h* Ἧς ἱππεῖς ἀπροσδόκητος αὐτοῖς *Euseb.* *i* Πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε *Bush.* *k* Αὐτὸν ὃν *Voss.* *l* Ἀποτέμνουσι αὐτοῦ τὴν κ. *Euseb.* τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ *Bush.* *m* Vide pag. 809. v. 43. *n* Vide *Annot.* ad p. 809. & 821. & præterea *Fullerum* in *Miscell. S.* lib. IV. c. 16. *Turnebum* in *Adverſ.* l. 27. c. 25. *Voſſii* Etymolog. p. 16. *Cappellum* in *Hiſt. Apoſtol.* p. 118. *Gyraldum* in *Dialogo* XXIX. & *Theſ. Crit.* tom. 2. p. 450. *o* Ita *Voſſ.* & *Epiphan.* γένει τε deſunt *cæteris.* *p* Ἐνέμεινεν *Bush.* *q* Ita cum *Epiphanio.* ἐπὶ τούτοις γε καὶ *Euſeb.* l. 2. c. 12. ἐπὶ τούτοις δὲ τῷ *Voſſ.* ἐπὶ τούτῳ δὲ ᾧ *Bush.* ἐπὶ τούτοις δὲ τῷ in *Editis Aliisque.* *r* Βασιλὶς *Bush.* ut ſupra p. 879. v. 16. *ſ* *Sc.* p. 881. v. 37. *t* Lib. 18. p. 792. v. 3. Γαυλανίτης dicitur. Vide *Annot.* ad locum, & *Lud. Cappellum* in *Spicilegio* ad *Act.* c. 5. v. 36. *u* *Sc.* Lib. 18. cap. 1. *x* In *Græcis* corrupte Κιμυδοῦ & Κιμυδοῦ. quin & Κιμυδὴ habet *Zonar.* in *Epiphanii* libris, *remoto à pontificatu Joſeph ſucceſſionem* &c. Vide *Seldenum* lib. 1. de *Succeſſ. in Pontif.* c. XI. *y* Νεδεσαίου *Bush.*

a Από

ἀφίκετο διάδοχος, ᾧ τελευτᾷ τὸν βίον Ηρώδης ὁ τοῦ μεγάλου Βασιλέως Αγρίππα ἀδελφὸς, ὀγδόῳ τοῦ Κλαυδίου Καίσαρος ἄρχης ἔτει, καταλιπὼν τρεῖς υἱοὺς, Αριστόβουλον μὲν, [a]ὑπὸ τοῦ πρώτης ἀνδρὸς τεχθέντα γυναικὸς, ἐκ Βερνίκης δὲ τοῦ τάδελφοῦ θυγατέρος Βερνικίαιον καὶ Υρκανόν· τὴν δὲ ἀρχὴν αὐτῶν Κλαύδιος Καῖσαρ Αγρίππᾳ τῷ νεωτέρῳ δίδωσι.

γ'. Στάσεως δὲ ἐμπεσούσης τῇ τῶν Ιεροσολυμιτῶν πόλει, Κυμανὸς τὰ κατὰ τὴν Ιουδαίαν πράγματα διοικοῦντος, ἐφθάρησαν ὑπὸ ταύτης πολλοὶ τῶν Ιουδαίων. ᾗ πρέπει ἀφηγήσομαι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ταῦτα συνέβη. [b]Τὸ Πάσχα προσαγορευομένης ἑορτῆς συστάσης, καθ' ἣν ἔθος ἐστὶν ἡμῖν ἄζυμα προσφέρειν, πολλοῦ καὶ παντοδαπὸν πλῆθος συναχθέντος ἐπὶ τὴν ἑορτὴν, φοβηθεὶς ὁ Κύμανος μὴ νεώτερόν τι πρὸς τούτοις πραγθείη, κελεύει τοῦ στρατιωτικοῦ μίαν τάξιν ἀναλαβοῦσαν τὰ ὅπλα ἐπὶ τῶν ἱερῶν κιόνων ἑστάναι καταστελλοῦντας τὸ νεωτερισμὸν, εἴ ἄρα τις γένοιτο. τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ τοῦ Ιουδαίας ἐπιτροπεύσαντες εἰ τοῖς ἑορταῖς ἐποίουν. τετάρτη δὲ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς στρατιώτης τις ἀναπαλύψας ἐπεδείκνυε τοῖς πολλοῖς τὰ αἰδοῖα· καὶ πρὸς τοῦτο [c]θεασάμενοι ὀργὴ καὶ θυμὸς οὐκ ἐαυτοὺς [d]ὑβρίζεσθαι λεγόντων, ἀλλὰ τὸν Θεὸν ἠσεβῆσθαι. τινὲς δὲ τῶν θρασυτέρων τὸν Κύμανον ἐβλασφήμουν, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ στρατιώτου [e]καθίσασθαι λέγοντες. Κύμανος δὲ ἀκούσας, ᾗ αὐτὸς ἦν μετρίως [f]ἐρεθίζεσθαι πρὸς τὰς βλασφημίας. παρήνει μέντοι παῦσασθαι νεωτέρου θορυβοῦντας, πρᾶγμ', μηδὲ φάσεως ἀξίαπεῖν [g]τὴν ἑορτήν. μὴ πείθων δὲ, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πλεῖον βλασφημοῦντες, κελεύει ὁ στρατηγὸς [h]πᾶν, παντοπλίαν ἀναλαβόντας, ἥκειν εἰς τὴν Αντωνίαν, [i]φρούριον δὲ τοῦτο, καθάπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, ὑπικείμενον τῷ ἱερῷ. προσαγομένους δὲ τοὺς στρατιώτας τὸ πλῆθος, ᾗ φοβηθὲν, φεύγειν ὥρμησε· [k]τῶν δ' ἐξόδων στενῶν ὄντων, διώκεσθαι νομίζοντες ὑπὸ τῶν πολεμίων, ᾗ συνωθούμενοι κατὰ τὴν φυγὴν, [l]πολλοὺς ὑπ' ἀλλήλων ἐν τοῖς στενοῖς θλιβομένους διέφθειρον. [m]δύο γοῦν μυριάδες ἐξηριθμήθησαν τῶν κατὰ τὴν φυγὴν φθαρέντων. πένθος δὲ ἦν ὅλοις τοῖς ἐπὶ τὴν ἑορτὴν, ᾗ πάντες, ἐκλαθόμενοι τῶν εὐχῶν ᾗ τῶν θυσιῶν, ὅτι θρήνους ᾗ κλαυθμοὺς ἐξάπιοσε. [n]τοιαῦτα μὲν ἑνὸς ἀσέλγεια στρατιώτου πάθη γένεσι παρεσκεύασεν.

δ'. Οὔπω δὲ αὐτοῖς [o]τὸ πρῶτον πένθος ἐπέπαυτο, ᾗ κακὸν ἄλλο [p]προσέπιπτε· τῶν γὰρ ἐφεξῆς τινὲς τῶν νεωτερισμῷ τινες, κατὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν ὡς ἑκατὸν σταδίων ἀπούσην τῆς πόλεως, [q]Στεφάνου Καίσαρος δοῦλοι ὁδοιπορήσαντα λῃστεύσαντες, ἅπασαν αὐτοῦ τὴν κτῆσιν διαρπάζουσιν. ἀκούσας δὲ ὁ παραχθὲν ὁ Κύμανος, οὓς πέμπει στρατιώτας, κελεύσας αὐτοῖς τὰς πλησίον [r]κώμας ἁρπάσαι, τοὺς δὲ ὑπηρετήσαντας αὐτοῖς [s]δῆσαι, ἐπ' αὐτὸν [t]ἄγειν.

niebat Cumanus, & Herodes, Agrippæ Magni regis frater, à vita diſceſſit, anno Claudii imperii octavo, tribus filiis relictis, Ariſtobulo quidem, quem ex prima uxore *Mariamne* ſuſceperat, Bereniciano vero & Hyrcano ex Berenice fratris filia: ejuſque principatum Claudius Cæſar in juniorem Agrippam confert. *Cumanus procurator.* *Herodes Agrippæ M. frater moritur.*

3. Cum autem in Hieroſolymitarum civitate conflaretur ſeditio, Cumano res Judææ adminiſtrante, ea Judæorum multis exitio erat. Sed primum mihi explicanda eſt cauſa, cur iſta acciderint. Cum inſtaret feſtum quod Paſcha appellatur, quo nobis mos eſt panibus non fermentatis veſci, & magna vis hominum undique ad hanc celebritatem conveniſſet, veritus Cumanus, ne quid novi ab eis moveretur, juſſit militum cohortem unam ſumptis armis ſtare ad templi porticus, ut ſedarent tumultum ſi quis exoriretur. id quod feſtorum ſolennitate facere conſueverunt & alii ante eum Judææ procuratores. Quarta vero feſtivitatis die miles quidam oſtendit populo nudata genitalia. ad quod *ſpectaculum* cum oculos advertiſſent, *graviter* ſuccenſebant & iraſcebantur; non ſe contumelia affici vociferantes, ſed Deum nefarie dedecorari. & quidam fortius animati in Cumanum jactabant convicia, dicentes, militem *petulantem* ab eo fuiſſe ſummiſſum. Cumanus autem, cum iſta audiſſet, & ipſe non mediocriter eorum maledictis irritatus eſt; attamen eos rogabat ut res novas moliendi cupiditatem reprimerent, nec feſti tempore ſeditionem concitarent. cumque illis non perſuaderet (magis enim eum conviciis urgebant) jubet omnem exercitum ſumptis armis in Antoniam convenire, caſtellum ut ſupra diximus templo imminens. Multitudo autem, ad militum, ubi advenerant, conſpectum, metu perculſa, in fugam propere ſe conjicit: cumque anguſti eſſent viarum exitus, rati à tergo hoſtem inſequi, contruſique inter fugiendum, multi mutua compreſſione interibant. Viginti itaque millia exſtinctorum in illo tumultu numerata ſunt: atque in luctum deinceps verſa erat feſtivitas, adeo ut omnes, ſacrificiorum & orationum obliti, lamentationi & ejulatibus ſe dederint. tantas quidem calamitates *Judæis* intulit unius militis petulantia. *Paſchæ feſtum.* *Miles ſeditionem concitat.* *Multi Judæorum pereunt.*

4. At nondum primus hic luctus deſierat, cum aliud ingruebat malum. Quidam enim eorum *qui rebus novandis ſtudebant, in publica via centeſimo ab urbe ſtadio, Stephanum Cæſaris ſervum iter facientem latronum more aggreſſi, omnia quæ ſecum habuit ei eripiunt. Quod ubi factum audivit Cumanus, confeſtim *eò* miſit milites, juſſos ut vicos *loco* propinquos diriperent, & ex illis nobiliſſimos quoſque in vinculis ad ſe adducerent. Cum *Stephanus Cæſaris ſervus pecuniis multatur.* *Quam ob rem vicos diripi jubet Cumanus.*

a Ἀπὸ τοῦ *Bud.* b Τῆς Πάσχα δὲ παλουμένης *Bud.* & mox πολλῆς πάντοθεν πλήθους συναχθείσης, dein μὲν ἀζύμων προσφορὰν π ποιεῖσθαι τ. c Τῶν ἀνομημένων *Bud.* d Υβρίσθαι *Bud.* e Καθῆσθαι *Bud.* & *Gall.* f Ηρέθιζε *Vat.* g Καὶ παροξυσμὸς. μὴ π. *Bud.* h Illud πᾶν è *Codd. MSS.* i Τὸ τῷ ἱερῷ φέρειν ὑπωκοδόμητον *Bud.* & *Zonar.* cæteris omiſſis. k Τῶν δὲ ἐξόδων στενῶν ὄντων è αὖτε ὑφίεσθαι *Gall.* l Ita lego cum *Cod. Bud.* συνωθούμενοι κατὰ τὴν φυγὴν, πολλοὶ ὑπ' ἀλλήλων συνθλιβόμενοι è συμπατούμενοι διεφθείροντο *Zonar.* πολλοὺς ἀλλήλων οὐ τοῖς στενοῖς θλιβομένους διέφθειρον in *Editis Aliiſque.* m Δύο δὲ μυριάδες ἠριθμήθησαν *Bud.* ὑπὲρ τὰς μυρίους in lib. 2. *de Bello Jud.* ὑπὲρ τετρακισμυρίους in ſuo Codice habuiſſe videtur *Ruffinus.* eundem numerum *Euſebio* (tum in *Chronico* tum in *Eccl. Hiſt.*) & *Oroſio* retinentibus. n Ita *Bud.* & *Epiphan.* τοιοῦτον & mox πάθημα in *Editis Aliiſque.* o Πένθος τοῦτο ᾗ ὁ θεὸς ἦν. *Bud.* p Τῷ προτέρῳ προσεπιγίνεται ſolus *Bud.* q Στεφάνου τινὸς τῶν Κ. *Bud.* & *Zonar.* atque ita in lib. 2. de *Bello Jud.* r Κώμας *Bud.* & *Zonar.* ſ Ita *Bud.* δῆσαντες in *Editis Aliiſque.* δεσμεύειν *Zonar.* t Ἀγαγεῖν *Bud.* & *Zonar.* *Qui ex illa turba fugientes evaſerant, *Epiphan.* & *Gelan.* τοὺς μετὰ τῶν πονηρευσαμένων ἀνδρῶν in *Zonara.*

Miles legis Moysaïcæ libros discerpit.

Cum autem fieret vastatio, miles quidam, leges Moysaïcas, in vico quodam repositas nactus, omnium in conspectu eas discerpsit, additis conviciis multisque ludibriis. Judæi autem, istis auditis factoque magno concursu, Cæsaream descenderunt, (illic enim agebat Cumanus) supplicantes, ut non ipsos, sed Deum, cujus leges indigne habitæ erant, vindicatum iret. sibi enim non ferendam esse vitam, patriis legibus tot contumeliis oneratis. Tum Cumanus, veritus ne multitudo denuo res novas moliretur, de amicorum consilio militem, qui legibus contumeliam fecerat, securi percussit; atque ita tumultum sedavit, eum in eo esset ut iterum accenderetur.

Idem securi percussus.

[a] Τῆς δὲ παρθήνου τὸ χωρίον ὑπὸ τῶν παρθίνων τραπιτῶν γαμένης, ἀποδαλὸς τις ἐξ αὐτῶν νεανίας τὰς Μωϋσέως νόμους ἐν τινι κώμῃ λαβὼν κειμένους, διασκομίσας εἰς τὸ πάντων ὄψιν, [b] διέχωσεν, ὑβρίλαστημῶν καὶ πολλὰ [c] κακολογῶν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, ταῦτα ἀκούσαντες καὶ πολλοὶ συνδραμόντες, καταβαίνουσιν εἰς Καισάρειαν, ὡς δὲ [d] ἐτύγχανεν ὁ Κύμανος ὤν, [e] ἱκετεύοντες μὴ αὐτοὺς ἀλλὰ τὸν Θεὸν, ὑφ' οὗ οἱ νόμοι κατεδείσθησαν, ἀδικῆσαι. ζῆν γὰρ οὐκ ἐπιτρέπειν τὸ πατρῷον αὐτοῖς ὑπὸ τοσούτων ἐνυβρισμένον. καὶ ὁ Κύμανος, δείσας μὴ πάλιν νεωτερίσειε ὁ πλῆθος, συμβαλόμενος καὶ τοὺς φίλους, τὸν ἐνυβρίσαντα τοῖς νόμοις στρατιώτην πελεκίσας, ἔπαυσε τὸν ὄχλον καὶ δευτέρᾳ μέλλοντας ἐξάπτεσθαι.

V. CAP. V.

ΚΕΦ. ε'.

Quomodo seditio in Judæos invasit & Samaritas: & quo pacto litem dirimit Claudius.

Ὡς στάσις ἐνέπεσεν Ἰουδαίοις τε Σαμαρείταις· καὶ ὡς Κλαύδιος τὴν ἀμφισβήτησιν διαλύει.

Dissidium inter Samaritas & Judæos.

PORRO inter Samaritas & Judæos ortæ sunt inimicitiæ hujusmodi de causa. Mos erat Galilæis, in diebus festis Hierosolyma euntibus, per regionem Samariæ iter facere. Atque tum ipsis, cum in itinere essent, quidam è vico, cui nomen Ginæa, (quæ sita est in confiniis Samariæ & Magni campi) prælio congressi, multos eorum perimunt. Primores autem Galilæorum, ubi facinus audiverant, Cumanum adibant, ipsumque rogabant ut occisorum necem ulciscereturet. Ille vero, à Samaritis data pecunia persuasus, eorum nullam rationem habuit. Tunc Galilæi, hac de re indignati,

Judæi à Galilæis ad arma conciti contra Samaritas.

Judæorum multitudinem ad arma conciverunt, & ad libertatem suam defendendam. Servitutem enim etiam ex se quidem acerbam esse dicebant; cum injuriis vero conjunctam, omnino intolerabilem. Cum autem magistratus lenire eos & compescere conarentur, polliceranturque se Cumano persuasuros, ut pœnas de cædis auctoribus sumeret, illis quidem non auscultabant, sed armis correptis, & in auxilium

Eleazarus latro.

advocato Eleazaro Dinæi filio, (ille enim erat latro qui multis jam annis in montibus degerat) vicos aliquot Samaritarum diripiunt & incendunt. Cumanus autem, ubi ad eum fama rei pervenerat, assumpta Sebastenorum ala cum quatuor peditum cohortibus, armatisque etiam

Cumanus contra Judæos profectus magnam eorum stragem edit.

Samaritanis, contra Judæos proficiscitur; eosque assequutus, multos quidem illorum perimit, plurimos autem vivos cepit. Tum vero Hierosolymitarum primi genere pariter ac honore, ut viderunt ad quam calamitatum magnitudinem ventum erat, saccos induti, capitibusque cinere repletis, modis omnibus seditiosos obsecrabant & hortabantur, ut, ob oculos positis patria diruenda & templo flammis

Γινῆ δὲ καὶ Σαμαρείταις πρὸς Ἰουδαίους ἔχθρα, δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἔθος ἦν τοῖς Γαλιλαίοις τὰς ἑορτὰς εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν παραγινομένοις, ὁδεύειν διὰ τῆς Σαμαρέων [g] χώρας. καὶ τότε [h] κατ' ὁδὸν αὐτοῖς κώμης [i] Γινάας λεγομένης, [k] τῆς ἐν μεθορίῳ κειμένης Σαμαρείας τε καὶ τοῦ Μεγάλου πεδίου, πρὸς συμβάλλουσι μάχῃ, πολλοὺς αὐτῶν ἀναιροῦσι. πυθόμενοι δὲ τὰ πραχθέντα τῶν Γαλιλαίων οἱ πρῶτοι, πρὸς Κύμανον ἀφίκοντο, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν μετεῖναι [l] τῆς ἀνημυρίας τοῦτον. ὁ δὲ, [m] χρήμασι πεισθεὶς ὑπὸ τῶν Σαμαρέων, ἀλυσιτέλησεν. ἀγανακτήσαντες δὲ ὅτι τούτῳ Γαλιλαῖοι, ὁ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἔπεισον [n] ἐφ' ὅπλα χωρῆσαι, καὶ τὴν ἐλευθερίας ἀντίληψιν. ἀγαθὸν γὰρ καθ' αὑτὸ μὲν πικρὰν ἔλεσιν εἶναι, καὶ ἐφ' ὕβρει δὲ παντὶ παντὸς ἀφόρητον. τὸν δὲ οὐ τέλει καταπραΰνειν [o] αὐτοὺς πειρωμένων, καὶ πείσαντι τὸν Κύμανον ἐπαγγελλομένων δίκας [p] εἰσπράξειν ὧν ὑπὸ τῶν ἀνηκόων, ἐκείνοις μὲν ὀργίσθη, ἀναλαβόντες δὲ τὰ ὅπλα, καὶ βοηθεῖν Ἐλεάζαρον τὸν Δεναίου παρακαλέσαντες· λῃστὴς δὲ οὗτος ἦν ἔτη πολλὰ τὰ διατρίβων ἐν ὄρει πεποιημένος· κώμας πολλὰς τῶν Σαμαρέων ἐμπρήσαντες διαρπάζουσι. Κύμανος δὲ, τῶν παρόντων εἰς αὐτὸν ἀφικομένων, ἀναλαβὼν τὴν τῶν Σεβαστηνῶν [q] ἴλην, καὶ πεζῶν τέσσαρα τάγματα, τούς τε [r] Σαμαρείτας καθοπλίσας, ἐξῆλθεν ὅπλα τοὺς Ἰουδαίους, καὶ συλλαβὼν πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, πλείους δὲ ζωντας ἔλαβεν. οἱ δὲ παρόντες τὴν τιμὴν καὶ [s] γένος τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, ὡς εἶδον εἰς οἷ κακῶν μέγεθος ἦκον, μετενδυσάμενοι σάκκους, καὶ σποδῷ τὰς κεφαλὰς ἀναπλήσαντες, παντοίοις τοὺς [t] ἀφεστῶτας παρεκάλουν καὶ πείθοντες πρὸ ὀφθαλμῶν [u] ἡμέρας κατασκαφησομένην μὲν αὐτῶν τὴν πατρίδα, ὁ δὲ ἱερὸν

a Τῆς δὲ παρθήνου τὸ χωρίον ὑπὸ τῶν παρθίνων τραπιτῶν γαμένης, ἀποδαλὸς τις ἐξ αὐτῶν νεανίας τὰς Μ. τ. Ἰ. τοῦ κ. λ. σκορπίους καμένους *Busb.* atque ex eodem forsan codice *Zonar.* qui habet, τῆς γὰρ χωρίου εἰσίων παρθήνου γαμένης, νεανίας τις τῶν τραπιτῶν θεσσὼς καὶ ἀποδαλὼν τοῦ Μωϋσέως σύγγραμμα ἐν τοῦ κάμου σκορπίους καμένους. b Ἀναβὰς διέχυσεν *Busb.* c Καὶ ἀκρατῶς καθόλου τῶν ποιητῶν post κατασκευῶν addunt *Busb.* & *Gall.* d Ἐτυχανόλυς *Busb.* e Ἱκετεύοντες & ὑφ' ὧν ἀναπεμφθέντων αὐτοὺς *Gall.* f In Cod. *Busb.* Ἀναπεμφθέν & ἀμῶν. forsan pro ἀμῶν. g Ita distinxi. antea erat χώρας, καὶ τότε &c. Vide *Luc.* c. 17. v. 11. & *Joan.* c. 4. v. 4. h Sic *Busb.* cæteri. in reliquis. i Ita (pro Ναΐς *Editorum Alterumque*) rescripsi ex lib. 2. *de Bello Jud.* ubi idem locus describitur his verbis, ἐν Σκυθοπόλει πρὸς τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης Γιναίας ὀνομαζομένης &c. & ab hac lectione non longe discedit Γιναῖαι Codd. *Busb.* & *Gall.* & Γινᾶς *Epiphan.* k Illa, τῷ ἐν μεθορίῳ κειμένης supplevi è Cod. *Busb.* & τῶν pro δὲ ex eodem post Σαμαρείας rescripsi. Magnum sane facit *Epiphanius*, qui locum vertit ad hunc modum, *Domo ergo aliquando iser haberent per victum nomine Ginæi, inter Samariam & campum maximum constitutum.* Vide *Grotium* ad *Luc.* c. 7. v. 11. l Τῶν ἀδίκων ἀνημυρίων τῶν φίνων *Busb.* m Χρήμασι πολλοῖς δόντος Φλώρου τὸν τῶν Σαμαρέων κακοῦντα μᾶλλον ἀεὶ ἔθνος, τὸν ἐπίδικον ἀπολογούμενον *Busb.* n Ἐφ' ὅπλα & φίνας χωρῆσαι *Busb.* o Αὐτὸς, καὶ πειθόντων ἐλεῖν τοὺς παρόντας τῶν Σαμαρέων *Busb.* & *Gall.* p Εἰσπράξειν *Busb.* q Supra ἴλαν, r Σαμαρεῖς *Busb.* s Ita *Busb.* γένος in *Editis Aliisque.* t Sic *Gall. Zonar.* & *Epiphan.* ἀφεστῶτας in *Editis Aliisque.* u Comma post ἡμέρας sustuli, verum ἥρθαι legisse videtur *Epiphan.*

a Οχυρὸς

ἱερὸν πυρπολησόμενον, αὐτὸς δὲ ἡ γυναικὶ σὺν τέκνοις ἀνδραποδισμὸν ἰσομένης, μεταβάλλ τ λογισμὸν, καὶ ὅπλα ῥίψαντας ἠρεμεῖν εἰς ὃ λοιπὸν, ἀποχωρήσαντας εἰς τὰ αὐτῶν. ταῦτα δὲ εἰπόντες, ἔπεισ. ἡ οἱ μὲ διελύθησ, οἱ λῃσταὶ δὲ ὀπὶ τὺς [a]ἐχυρὺς τόπυς πάλιν ἀπῆλθον. [b]ἐξ ἐκείνυ δὲ ἡ σύμπασα Ιυδαία λῃστηρίων [c]ἐπλήσθη.

Judæa latronibus vexata.

Β'. Σαμαρέων δὲ οἱ πρῶτοι, πρὸς [d]Οὐμμίδιον Κυαδράτον τῆς Συρίας προστηκότα, κατὰ ἣν καιρὸν ἐκεῖνον ὁ Τύρυ τυγχάνοντα, παραγινόμενοι, κατηγόρυν τῶν Ιυδαίων, ὡς τὰς κώμας αὐτῶν ἐμπρήσειαν καὶ ἁρπάσειαν. καὶ, "εἰ μὲ ὃν αὐτοὶ πεπόνθασιν, ὑχ "ὕτως ἀγανακτεῖν, ἔφασκον, ὡς ὅτι Ρωμαίων κατα- "φρονήσειαν, ἐφ' ὃς κριτὰς ἐχρῆν αὐτὺς εἶναι [e]ἠδι- "κῆσθαι πρότερον, [f]ἢ νυῦ, ὡς ὐχ ἐχόντων ἡγεμό- "νας Ρωμαίυς, καταφρονεῖν. ἥκειν οὖν ἐπ' αὐτὸν ἐκ- "δικίας τευξόμενοι." Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Σαμαρεῖς κατηγόρυν. Ιυδαῖοι δὲ καὶ τῆς στάσεως καὶ τῆς μάχης αἰτίυς γενέσθαι Σαμαρεῖς ἔφασαν, πρὸ πάντων δὲ Κύμανον δώρυις ἐπ' αὐτῶν φθαρέντα, καὶ παρασιωπήσαντα τὴν ἀνηρημένων φόνον. καὶ Κυαδράτος ἀκούσας ὠργίσθη τῷ κρίσει, εἰπὼν [g]ἀποφανεῖσθαι ἐπειδὰν εἰς τὴν Ιυδαίαν παραγενόμενος ἀκριβέστερον ἐπιγνῶ τὸ ἀλήθειαν. καὶ ὁ μὲν ἀπῆσαν ἄπρακτοι. μετ' ὀ πολὺ δὲ χρόνον ὁ Κυαδράτος ἦκεν εἰς Σαμάρειαν, ἔνθα [h]ἀκούσας αὐτῶν τῆς ταραχῆς ὑπάλαβε γενομένην Σαμαρέων. ὡς δὲ καὶ [i]Ιυδαίων τινὰς νεωτερίσαντας ἔμαθεν, ἀνεσταύρωσεν οὓς Κύμανος ἔλαβεν αἰχμαλώτυς. κἀκεῖθεν εἰς κώμην τινὰ παραγινόμενος [k]Λύδδαν λεγομένην, πόλεως τὸ μέγεθος οὐκ ἀποδέουσαν, καθίσας ὀπὶ βήματος καὶ δεύτερον τῶν Σαμαρέων ἀκούσας, διδάσκεται παρά τινος Σαμαρέως, ὄνομα Δόρτος, καὶ τινες σὺν αὐτῷ νεωτερισταὶ, τέσσαρες μὲν ἀριθμὸν, πεῖσαι δὲ ὄχλον ὀπὶ τῇ Ρωμαίων ἀποστάσει. κἀκείνυς μὲν ὁ Κυαδράτος ἀνελεῖν προσέταξεν· τὺς δὲ περὶ Ανανίαν τὸν ἀρχιερέα, καὶ [m]Φραατηλὸν Ανανου υἱὸς, εἰς Ρώμην ἀπέπεμψε, περὶ τῶν πεπραγμένων λόγον ὑφέξοντας Κλαυδίῳ Καίσαρι. κελεύει δὲ καὶ τοῖς τῶν Σαμαρέων πρώτοις, καὶ τοῖς Ιυδαίων, [n]Κυμάνῳ τε ὀπιτρόπῳ, καὶ Κέλερι, χιλίαρχος [o]δ' ἦν οὗτος, [p]ἐπ' Ιταλίας ἀπεσταλμένοις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, κριθησομένυς [q]ἐπ' αὐτῷ περὶ τῶν πρὸς ἀλλήλυς ζητήσεων. αὐτὸς δὲ, δείσας μὴ ὁ πλῆθος τῶν Ιυδαίων [r]πάλιν νεωτερίσῃ, εἰς τὸν τῶν Ιεροσολυμιτῶν πόλιν ἀφικνεῖτο· κα-

2. At Samaritarum primates Ummidium Quadratum Syriæ præsidem, tunc Tyri degentem, adibant, & Judæos accusabant; quod vicos eorum diripuerint ac incenderint. &, "non tam se ægre ferre propriam injuriam, "dicebant, quam quod Romanos contempse- "rint, ad quos judices, si quid damni acce- "pissent, oporteret eos potius provocare, quam "nunc, quasi à Romanis imperio non rege- "rentur, incursiones facere. quamobrem ad "ipsum se venire, *ab eo* hoc demum impetra- "turos ut vindicarentur." Et quidem hujusmodi accusationem instituebant Samaritani. Judæi vero & seditionis & pugnæ auctores Samaritas exstitisse ajebant, & ante omnia Cumanum ab illis muneribus corruptum, adeoque interfectorum cædem occultasse & dissimulasse. Et Quadratus, cum ista audivisset, judicium distulit, dicens se *ea de re* pronunciaturum esse, postquam in Judæam venerit, & veritatem accurate magis perspectam habuerit. Et illi quidem re infecta discesserunt. Non multo autem post Quadratus Samariam venit, ubi omnibus auditis, in ea erat sententia ut Samaritanos turbarum auctores fuisse existimaret. Quamprimum vero Judæos quosdam res novas molitos esse intellexit, captos à Cumano in cruces egit. Atque inde profectus in vicum cui nomen Lydda, civitati magnitudine non cedentem, cum pro tribunali sedisset iterumque Samaritanorum causam audisset, à Samarita quodam edoctus est, certum Judæorum primatem nomine Dortum, nonnullosque cum eo novis rebus studentes, quatuor numero, populum, ut à Romanis deficerent, sollicitasse. Et illos quidem Quadratus occidi imperavit: Ananiam vero pontificem & Ananum *templi* prætorem vinctos Romam misit, factorum rationem Claudio Cæsari reddituros. Porroque Samaritarum & Judæorum primores, & Cumanum procuratorem, & Celerem (is autem tribunus erat) jubet in Italiam ad imperatorem discedere, illius judicio sistendos de iis quas inter se haberent controversiis. At ipse, veritus ne novi aliquid moliretur populus Judaïcus, in Hierosolymitarum urbem se confert; ipsamque pacatam depre-

Samaritæ apud Ummidium Quadratum Judæos accusant.

Judæi accusationem diluunt.

Samaritas seditionis reos pronunciat Quadratus.

Dortus aliique supplicio affecti.

Ananias & Ananus, Cumanus & Celer cum aliis Romam missi.

a Οχυρὰς *Busb.* b Ἐξ οὗπερ καὶ σ. *Busb.* c Επλησθη *Busb.* d Ita lego (frustra pro *Numidio* contendente *Ryckio* ad *Tacitum*, p. 176.) auctoritate *Vet. Inscriptionum*, quas affert Cl. *Norisius* in *Diss.* III. *de Epochis Syro-Macedonum*, p. 183. *Ed. Lipsi.* antea erat *Νομίδιον*. Videsis *Salmasium* ad *Aug. Hist. Scriptores*, p. 42. *Reinesium* in *Ep.* XXI. & *Pagium* in *Critica* ad *Annales Baronii* p. 37. e Sic *Busb.* ἠδίκει in *cæteris*. f Νῦν ὡς *Busb.* & *Epiphan.* Vulgatam tamen lectionem servavi, ut quæ bene ferri possit, voce μᾶλλον subintellecta. g Ita cum *Cod. Busb.* ἀποφανεῖσθαι in *Editis Aliisque*. h' Δὴ ἀκούσας *Busb.* Ἀκούσας αὖτ. τ. τ. ἐπίλαβε γεγονέναι Σαμαρέων ὡς τῶν Ιυδαίων ὕς τινας ποτ. *Vat.* in *Epiphanii* versione, *ubi auctores seditionis audiens, & quosdam Samaritanorum ac Judæorum indisciplinatos inveniens* &c. Forsan legendum ἐπίλαβε γεγονέναι Σαμαρεῖς. Σαμαρέων δὲ τῶν Ιυδαίων &c. ut in *Cod. Vat.* i Ιυδαίους *Busb.* k Ita lego cum *Cod. Busb.* assentiente *Epiphanii* versione. in *Editis Aliisque* Λύδδαν, sine λεγομένην. Videsis *Relandum* in *Palæstina S.* p. 878. & *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 3. l Ita in *Ed. Bas.* & plerisque *MSS.* nec aliter in *Epiphanii* libris. Δόρτος in *Ed. Gen.* Δόρτος *Busb.* m Vide *Bessonum* in *Canticum Canticorum*, p. 315. & *Grotium* ad *Matt.* c. 26. v. 45. n Κυμάνῳ τε τῷ ἐπιτρ. *Busb.* & *Vat.* o Ita cum *Busb.* ὃν decrat *reliquis*. p In *Editis* & *MSS.* ἐπὶ τ' βίας, non adeo, ut mihi videtur, recte. in lib. 2. de *Bello Jud.* ubi eadem res narratur, παρεγένετο ὡς τὸν Κυμάνου τὸν Κίλικα τῶν χιλιάρχων ἐπὶ Ρώμης πλοῖν. unde, cum Cl. *Lowthio*, ἐπ' Ἰταλίας rescripsi. Aliud quiddam in suo codice habuisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *justisque Cumano & Celeri tribuno, & violentiarum inhibitori, ut ad imperatorem pergerent.* q Ἐπ' αὐτῷ *Busb.* r Illud πάλιν è *Cod. Busb.* & *Epiphan.*

deprehendit *& tranquillam*, feſtumque patrium Deo *conſecratum* agentem. Credidit itaque nihil ab iis novatum iri, illiſque in feſtivitate relictis Antiochiam ſe recepit.

Magna contentio Romæ inter Judæos & Samaritas.

3. Cumanus autem & Samaritanorum primores, Romam miſſi, diem ab imperatore ſibi conſtitutum accipiunt, quo cauſam acturi eſſent de rebus inter ſe controverſis. Summoque ſtudio pro Cumano & Samaritis contendebant Cæſaris liberti & amici: & Judæos ſane viciſſent, niſi Agrippa junior, qui eo tempore Romæ erat, cum intelligeret Hieroſolymitarum proceres non mediocriter laborare, multis precibus imploraſſet Agrippinam imperatoris uxorem, ut marito perſuaderet, ubi cauſam cognoſceret, à defectionis auctoribus convenienter ſuæ juſtitiæ pœnas exigere. Claudius igitur his precibus in anteceſſum inſtructus & paratus, quæque dicerent utrinque auditis, ut comperit Samaritas malorum duces auctoreſque exſtitiſſe, eos quidem qui ad ipſum aſcenderant occidi juſſit, Cumanum vero in exſilium egit, atque Celerem tribunum Hieroſolyma duci præcepit, & omnium in conſpectu per totam urbem trahi adeoque enecari.

Agrippa ab Agrippina precibus obtinet, ut Claudius æquo animo Judæos audiret.

Cumanus in exſilium pulſus.

Celer morte punitus.

Καλαμβάνῃ δὲ αὐτὴν εἰρηνευομένην, ᾗ [a] πάτριον ἑορτὴν τῷ Θεῷ τελοῦσι. πιθεύσας δὲ μηδέν νεωτερισμὸν παρ' αὐτῶν [b] γενήσεσθαι, καταλιπὼν ἑορτάζοντας [c] ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν.

γ'. Οἱ δὲ Κύμανον δὲ καὶ τοὺς πρώτους τῶν Σαμαρέων, ἀναπεμφθέντας εἰς Ῥώμην, λαμβάνουσι πρὸς τοῦ αὐτοκράτορος ἡμέραν, καθ' ἣν δεῖ τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητήσεων λέγειν ἔμελλον. σπουδὴ δὲ μεγίστη τοῦ Κουμάνου καὶ τοῖς Σαμαρεῦσιν ἦν, μᾶλλον δὲ τοῦ Καίσαρος ἀπελευθέροις καὶ φίλοις· καὶ [d] μὴ γένοιτο τοῦ Ἰουδαίοις, εἰ μὴ περ Ἀγρίππας ὁ νεώτερος, ὢν τῇ Ῥώμῃ τυγχάνων, καταπεπτωκόσιν ἰδὼν τοὺς τῶν Ἰουδαίων πρώτους, ἐδεήθη πολλὰ τοῦ αὐτοκράτορος γυναικὸς Ἀγριππίνης, πεῖσαι τὸν ἄνδρα, [e] δικάσαντα πρεπόντως τῇ αὐτοῦ δικαιοσύνῃ, τιμωρήσασθαι τοὺς αἰτίους τοῦ ἀποστάσεως. καὶ Κλαύδιος τῇ δεήσει ταύτῃ προευπιθείς, καὶ ἀγαγόμενος, ὡς εὗρε τῶν κακῶν ἀρχηγοὺς τοὺς Σαμαρεῖς γενομένους, τοὺς μὲν ἀναβάντας πρὸς αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀναιρεθῆναι, τῷ Κυμάνῳ δὲ φυγὴν ἐπέβαλε, Κέλερα δὲ τὸν χιλίαρχον ἐκέλευσεν ἄγοντας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πάντων ὁρώντων ὅλην τὴν πόλιν πᾶσαν συρθῆναι, ἕως ἀποκτείναι.

CAP. VI.

ΚΕΦ. ς'.

Felix Judææ procurator. De Agrippa juniore, ejuſque filiabus.

φήλικος Ἰουδαίας ἐπίτροπος. περὶ Ἀγρίππα τοῦ νεωτέρου καὶ τῶν αὐτοῦ θυγατέρων.

Felix Judææ procurator.

CLaudius deinde miſit Felicem Pallantis fratrem, ut rebus in Judæa præeſſet. atque, imperii ſui anno duodecimo completo, Agrippam donavit Philippi tetrarchia & Batanæa, eique in auctarium dedit Trachonitidem una cum Abila, (iſta autem fuerat Lyſaniæ tetrarchia) Chalcidem vero ei abſtulit, cum dynaſtiam illam tenuiſſet quadriennio. Agrippa autem, iſtis muneribus à Cæſare auctus, Azizo Emeſorum regi, cum circumcidi annuiſſet, Druſillam ſororem in matrimonium collocavit. nam Epiphanes Antiochi regis filius ejus nuptias recuſaverat, ut qui Judæorum religionem ſua relicta amplecti noluerit, licet ita ſe facturum eſſe puellæ patri olim promiſerat. Porroque Mariamnen nuptui dedit Archelao Helciæ filio, cui jam ante ab Agrippa patre deſponſata fuerat; illiſque nata eſt filia Berenice nomine.

Claudii in Agrippam munificentia.

Druſilla nupta Azizo.

Mariamne Archelao.

Πέμπει δὲ καὶ [f] Κλαύδιος Φήλικα [g] Πάλλαντος ἀδελφὸν τοῦ κατ' [h] Ἰουδαίαν πραγμάτων. ἡ δὲ ἀρχὴ [h] δωδέκατον ἔτος ἤδη πεπληρωκὼς, δωρεῖται τὸν Ἀγρίππαν τῇ Φιλίππου τετραρχίᾳ, καὶ Βαταναίᾳ, προσθεὶς αὐτῷ [i] τὴν Τραχωνίτιν σὺν [k] Ἀβίλᾳ· [l] Λυσανίου δὲ αὕτη ἐγγόνει τετραρχία. τὴν Χαλκίδα δ' αὐτὸν ἀφαιρεῖται, δυναστεύσαντα ταύτης ἔτη τέσσαρα. λαβὼν δὲ τὴν δωρεὰν παρὰ τοῦ Καίσαρος Ἀγρίππας, ἐκδίδωσι τοῦ γάμου Ἀζίζῳ τῷ Ἐμεσῶν βασιλεῖ, περιτέμνεσθαι θελήσαντι, Δρούσιλλαν τὴν ἀδελφήν. Ἐπιφανὴς γὰρ ὁ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως παῖς παρῃτήσατο τὸν γάμον, μὴ βουληθεὶς εἰς τὰ Ἰουδαίων ἔθη [m] μεταβαλεῖν, κἀκεῖνο τοῦτο ποιήσειν προϋποθόμενος αὐτῆς τῷ πατρί. καὶ Μαριάμμην δὲ ἐξέδωκεν Ἀρχελάῳ τῷ Ἑλκίου παιδὶ, πρότερον ὑπὸ Ἀγρίππα τοῦ πατρὸς ἁρμοσθεῖσ' αὐτῷ· καὶ ἦν θυγάτηρ [n] αὐτοῖς ὄνομα Βερνίκη.

Felix nititur Druſillam à marito abducere.

2. Non multo autem poſt connubium Druſillæ Azizique diſſolutum eſt, hujuſmodi de cauſa. Felix, quo tempore procurator erat Judææ, cum *forte* Druſillam conſpexiſſet, (namque omnes pulchritudine excellebat) mulieris deſiderio tenebatur; & ex amicis ſuis Judæum, nomine Simonem, genere Cyprium, qui ſe ma-

β'. Διαλύονται δὲ τῇ Δρουσίλλῃ πρὸς τὸν Ἀζίζον οἱ γάμοι, μετ' οὐ πολὺν χρόνον, τοιαύτης ἐμπεσούσης αἰτίας. καθ' ὃν καιρὸν τὴν Ἰουδαίας ἐπετρόπευσε Φῆλιξ, θεασάμενος ταύτην, καὶ δι' ἐκείνην κάλλει πασῶν διαφέρουσαν, λαμβάνει τὸν γυναικὸς ἐπιθυμίᾳ, καὶ ὁ Σίμωνα ὀνόματι, τῶν ἑαυτοῦ φίλων, [p] Ἰουδαῖον, Κύπριον δὲ γένει, μάγον τὴν ἐπι-

σκηπτό-

[a] Τὴν τοῦ Ἀζύμου ἑορτὴν in lib. 2. *de Bello Jud.* [b] Γενήσεσθαι ſolus *Busb.* [c] Ὑπεστρεψεν *Busb.* [d] Ita *Busb.* & *Gall.* Ἐγένοντο in *Editis Aliiſque.* [e] Sic lego cum *Busb.* & *Vat.* Δικάσαντα in *Editis Aliiſque* tam *Latinis* quam *Græcis.* [f] Ita *Busb.* & *Epiphan.* Κλαύδιον in *cæteris.* [g] Ita in *Joſephi* libris pleriſque & *Auctoribus Lat.* Παλλαντος *Busb.* & *Dioni Caſſio.* [h] Δεκατον juxta *Epiphanii* libros. [i] Tetrarchia Philippi his conſtituebatur & conſtabat regionibus, Trachonitide, Batanæa, Auranitide, Gaulanitide, Paneade, atque illa quæ eſt περὶ Ιαμνίαν Galilææ parte: itaque nihil opus erat memorare Batanæam aut Trachonitidem. reſcribo, δωρεῖται τὸν Ἀγρίππαν τῇ Φιλίππου τετραρχίᾳ, προσθεὶς αὐτῷ τὴν Τραχωνίτιν σὺν Ἀβίλᾳ. Peſſime in *Animadv. Ecclaſticas* Tom. 3. p. 241. [k] Ita ſcribo pro Αζίλᾳ in *Editis Aliiſque.* Αβίλᾳ *Busb.* Supra quidem (p. 864. v. 48.) Αζιλα pluraliter. Sed vocabulum eſſe numeri utriuſque notavit Cl. *Cellarius* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 12. p. 269. Videſis *Berkelium* ad *Stephanum* v. Αβίλη, & *Relandum* in *Paleſtina* S. p. 525. [l] Λυσανίου δ' αὐτὴ ἐγγόνει *Busb.* [m] Ita *Busb.* & *Gall.* μεταλαβεῖν in *cæteris.* [n] Iterum cum *Busb.* nec aliter legiſſe videtur *Epiphan.* αὐτῆς in *Editis.* [o] Forte eſt Simon ille Magus de quo *AA.* 8. 9. non diverſum eſſe contendit *Sam. Baſnagius* in *Exercitt. Hiſt. Crit.* contra *Baronium*, ad ann. XXXV. n. XX. [p] Ita *Busb.* & *Epiphan.* Ιουδαίον in *Editis Aliiſque.*

a Πέμπτον

σκηπτόμενον, [a] πέμπων πρὸς αὐτὸν, ἵνα δὴ τὸν ἄνδρα καταλιπὼν ἀπὸ [b] γάμου, μακαρίαν ποιήσειν ἐπαγγελλόμενος, μὴ ὑποφαινήσας αὐτόν. ἡ δὲ κακῶς ποιοῦσα, καὶ φυγεῖν τὸν ἐκ τῆς ἀδελφῆς Βερενίκης βουλομένη φθόνον, ἀφ' ᾧ δὴ τὸ κάλλος παρ' ἐκείνης οὐκ ὀλίγοις ἐβλάπτετο, παρασκευὴν ποιεῖται τὰ πάτρια νόμιμα παρεῖδεν, καὶ τῷ Φήλικι γήμασθαι. τεκοῦσα δὲ ἐξ αὐτοῦ παῖδα προσηγόρευσεν Ἀγρίππαν. Ἀλλ' ὃν μὲν τρόπον ὁ νεανίας ἐκεῖνος σὺν [c] τῇ γυναικὶ καὶ τῷ ἐκπύρωσιν ὄρους Βεσουΐου ἐπὶ Τίτου Καίσαρος χρόνων ἠφανίσθη, μὴ ταῦτα διηλώσω.

γ'. Βερενίκη δὲ μετὰ τὸν Ἡρῴδου τελευτὴν, ὃς αὐτῆς ἀνὴρ καὶ θεῖος ἐγεγόνει, πολὺν χρόνον ἐπιμηρεύσασα, φήμης ἐπισχούσης ὅτι ταδελφῷ συνοικεῖ, πείθει Πολέμωνα, [d] Κιλικίας δὲ τότε βασιλεύς, περιτεμόμενον ἄγαν πρὸς γάμον αὐτὸν, ὅπως δὴ ἐλέγχειν ᾖ τὰς ψευδεῖς ταύτας διαβολάς. καὶ ὁ Πολέμων ἐπείσθη μάλιστα διὰ τὸν πλοῦτον αὐτῆς. ὃ μὲν δὴ πολὺν συνέμεινεν ὁ γάμος, ἀλλὰ Βερενίκη δι' ἀκολασίαν, ὡς ἔφασαν, καταλείπει τὸν Πολέμωνα. ὁ δὲ ἅμα τῷ τε γάμῳ καὶ τοῖς ἔθεσι τῶν Ἰουδαίων ἐμμένειν ἀπήλλαχτο. τῷ αὐτῷ δὲ χρόνῳ καὶ Μαριάμμη, παραιτησαμένη τὸν Ἀρχέλαον, συνῴκησε Δημητρίῳ, τῷ τὸ Ἀλεξανδρείᾳ Ἰουδαίων πρωτεύοντι γένει τε καὶ πλούτῳ· τότε δὴ καὶ τὴν ἀλαβαρχίαν αὐτὸς ἔσχε. γενόμενον δ' αὐτῇ παιδίον ἐξ ἐκείνου Ἀγρίππινον προσηγόρευσεν. ἀλλὰ περὶ μὲν ἑκάστου τούτων μετ' ἀκριβείας ὕστερον ἀπαγγελοῦμεν.

gum esse simulabat, ad eam mittens, suadere nitebatur ut relicto marito ei nuberet, beatam facturum esse pollicens, si ipsum non fastidiret. Atque illa, haud recte faciens, volensque effugere sororis Berenices invidiam (nam propter pulchritudinem *suam* non leviter ab ea læsa erat) ut contra patria instituta ageret, & Felici nuberet, se persuaderi sinit. cumque ex eo peperisset filium, Agrippam nomine vocavit. Sed quemadmodum is juvenis cum muliere ista perierit, cum inflammaretur mons Vesuvius tempore Titi Cæsaris, postea declarabo.

Drusilla nupta Felici.

Pariseque ei filium Agrippam.

3. Porro Berenice post Herodis obitum, qui ipsius maritus fuerat idemque patruus, cum longum tempus in viduitate egisset, fama percrebrescente, quod cum fratre suo coiret, suadet Polemoni (ille enim Ciliciæ rex erat) ut circumcisus eam in matrimonium duceret: nam hoc pacto existimabat se redarguturam esse mendacia & calumnias. eique obsequutus est Polemon, maxime propter illius divitias. Id tamen conjugium non diu irruptum mansit: sed Berenice ob *libidinis* intemperantiam, ut ferebatur, deserit Polemonem. Ille vero, solutis nuptiis, in moribus & institutis Judæorum perseverare desiit. Eodem autem tempore etiam Mariamne, cum repudiasset Archelaum, nupsit Demetrio, primo inter Alexandrinos Judæos genere pariter ac opibus: tunc etiam & ipse Alabarchiam tenebat. cumque filius ei natus esset ex illo, Agrippinum appellavit. Sed de horum singulis postea accurate magis narrandi locus erat.

Berenice Herodis vidua Polemonis nuptias ambit.

Postea Polemonem deserit.

Mariamne, repudiato Archelao, Demetrio nubit.

ΚΕΦ. ζ'.

Οὗ τρόπου, Κλαυδίου τελευτήσαντος, Νέρων τὴν ἀρχὴν διεδέξατο· ἃ τε ὠμοτάτως ἔπραξεν. περὶ λῃστῶν, σικαρίων, καὶ γοήτων, τῶν Ἰουδαίας ἐπιτροπευόντων Φήλικος καὶ Φήστου.

CAP. VII.

Quemadmodum Claudio mortuo Nero in imperium successit: & quæ crudelissime patravit. De latronibus, sicariis, & impostoribus, sub Felice & Festo Judææ procuratoribus.

Τελευτᾷ δὲ Κλαύδιος Καῖσαρ, βασιλεύσας [e] ἔτη δεκατρία, [g] μῆνας ὀκτὼ πρὸς ἡμέραις εἴκοσι· καὶ λόγος ὑπὸ τῆς γυναικὸς Ἀγριππίνης φαρμάκοις ἀνῃρῆσθαι. ταύτης πατὴρ μὲν ἦν Γερμανικὸς [h] Καίσαρος ἀδελφὸς, ἀνὴρ δὲ [i] Δομέτιος Ἀηνόβαρβος ὁ τῶν ἐπισήμων καὶ τῆς Ῥωμαίων πόλεως. ὃν τελευτήσαντος, χήρᾳ αὐτῷ οὔσῃ πολὺν χρόνον Κλαύδιος ἄγεται πρὸς γάμον, ἐπαγομένην καὶ παῖδα Δομέτιον ὁμώνυμον τῷ πατρί. προσαιρήσεται δὲ τὴν γυναῖκα Μεσσαλίναν διὰ ζηλοτυπίαν, ἐξ ἧς αὐτῷ παῖδες [k] ἐγεγόνεισαν Βρεττανικὸς καὶ Ὀκταουία. [l] ἣν δὲ καὶ αὐτῷ Ἀντωνία πρεσβυτάτη τῶν ἀδελφῶν, ἣν ἐκ Πετινῆς τῆς πρώτης γυναικὸς ἔσχε. καὶ δὴ τὴν Ὀκταουίαν ἥρμοσε τῷ Νέ-

Cæterum moritur Claudius Cæsar, cum annos tredecim imperasset, menses octo, & dies insuper viginti: ferebantque nonnulli quod ab Agrippina uxore veneno sublatus fuerit. Hujus mulieris pater quidem erat Germanicus Cæsaris frater, maritus vero Domitius Aënobarbus, è viris in urbe Roma illustribus. illo autem defuncto, eam, cum vidua diu mansisset, Claudius in matrimonium duxit, filium adducentem *in familiam* patri cognominem Domitium. Messalinam enim uxorem ob zelotypiam *ante* sustulerat, ex qua Britannicum & Octaviam liberos susceperat. Erat autem ei & Antonia filia natu maxima, quam ex priore uxore Petina habuit. Atq; Octaviam protinus Neroni collocavit.

Obitus Claudii Cæsaris.

Claudii uxores & liberi.

---

a Πέμπων πρὸς αὐτὸν, ἵνα δὴ τὸν ἄνδρα καταλιπὼν in *Cod. Busb.* *b* *Tacitus* (in *Hist.* lib. 5. cap. 9.) Drusillam statuit *Antonii & Cleopatræ neptem.* quo modo autem cum *Actis & Josepho* concilietur, laborant eruditi. Dici solet à plerisque Drusillam Judæam, sororem Agrippæ regis, aliam esse à Drusilla, Felicis uxore altera, Jubæ quidem Mauritaniæ regis filia, Antonii & Cleopatræ nepte. Videsis *Casaubonum* ad *Suetonium* in *Claudio*, cap. 28. *Simsonum* ad *Annum Christi* LIV. Ep. XLVIII. inter *Reinesii* Epp. & *Petavium* ad *Tacitum*, in *Hist.* lib. 5. cap. 9. *c* Τῇ γυναικὶ, sc. Βερενίκῃ. ut ita intelligam facit *Zonaras*, hisce verbis, λέγεται ἡ γυνὴ σὺν τῷ παιδὶ νεανίᾳ γεγαμηκότι ἀφανισθῆναι κατὰ τὸ Βέσουιον ὄρος, πυρφόρου ὄν, ἐπὶ τούτου μᾶλλον ἐκπυρωθέν. *Epiphanius* vertit, *juvenis iste cum uxore* &c. nec aliter *Gelenius*. *d* Ita & *Zonaras Græcisque Aliis*. Quin & Ὄρος Βίσιον dicitur, & Βεσούιον, & Οὐεσούιον, & Οὐεσούιον. Vide *Cluverium* in *Italia Antiqua*, p. 1157. *e* *Lucius* juxta libros *Epiphanii*. *f* Ita & *Dio*, l. 61. p. 688. Videsis *Casaubonum* ad *Suetonium* in *Claudio*, c. 45. *g* Καὶ μῆνας ὀκτὼ πρὸς ἡμέραις εἴκοσι. *Busb.* *h* In *Busb.* ὁ Καίσαρος ἀδ. *i* Δομίτιος *Dioni Aliisque.* *k* Ita *Busb.* ἐγεγόνεσαν in *cæteris.* *l* Locum hunc mendosum esse deprehenderunt duo viri eruditissimi, *Ryckius & Aldrichius*. Ipse emendatum dedi ex *Epiphanio*, qui vertit, *Messalinam peremit uxorem, ex qua liberos habuerat Britannicum & Octaviam. Erat autem ei & Antonia filia senior, quam ex prima uxore nomine Petina habuerat.* antea erat, Βρεττανικὸς καὶ Ὀκταουίου καὶ Ὀκταουία, ἣ καὶ πρεσβυτάτη. Confer *Suetonium* in *Claudio*, c. 27.

locavit. id enim nomen ei dedit Cæſar poſteaquam in filium adoptaſſet.

Nero imperator. 2. Agrippina autem verita ne Britannicus, cum adultus eſſet, à patre principatum acciperet, ſuoque filio volens imperium ire præreptum, quæ Claudio necem afferrent, ut fama erat, *ipſa* confecit, atque illico mittit Burrhum militiæ præfectum, & cum eo tribunos & libertos qui plurimum auctoritate valebant, qui Neronem in caſtra *prætoriana* abducerent, ipſumque imperatorem ſalutarent. Nero autem, hoc modo principatum adeptus, *Tyrannorum crudeliſſimus.* Britannicum quidem clam pleriſque veneno ſuſtulit, palam vero matrem ſuam non multo poſt *ferro* peremit; hanc illi vicem referens, non ſolum quod eum genuerit, verumetiam quod illius artibus Romanorum imperium acceperit. Quin & Octaviam uxorem ſuam occidit, multoſque viros illuſtres, quaſi in ipſum compoſuiſſent inſidias.

Joſephus carpit Romanos hiſtoricos. 3. Sed de his quidem plura dicere ſupersedeo. nam multi *admodum* Neronis hiſtoriam conſcripſerunt: quorum aliqui in gratiam ejus, ut bene de ſe meriti, veritatem neglexerunt; alii vero, ex odio & inimicitiis ſibi cum eo ſuſceptis, inverecunde adeo debachati ſunt in eum mendaciis, ut digni ſint qui uno hoc crimine condemnentur. Etſi non mihi ſubit eos mirari de Nerone mentitos, quando ne res quidem ab anteceſſoribus ejus geſtas memoriæ mandantes hiſtoriæ veritatem retinuerunt, licet in eos nullum odium habuerint, cum longo poſt eos tempore vixerint. Verum iſtis, qui nullam veritatis rationem habent, liceat pro lubitu ſcribere: nam hujuſmodi licentia delectari videntur. At nobis, *Veritatem profitetur.* quibus propoſitum eſt veritati unice litare, quæ ab opere noſtro aliena ſunt paucis admodum attingere viſum eſt: quæ vero Judæis, popularibus noſtris, contigerunt, ea non perfunctorie narramus, ut quos non piget & calamitates noſtras & delicta *omnibus* declarare. Itaque ad res noſtras narrandas revertar.

Azizo ſuccedit Soëmus 4. Primo imperii Neronis anno, Azizo rege Emeſorum defuncto, Soëmus frater ei in principatum ſucceſſit. Armeniæ autem minoris præfecturam Ariſtobulus, Herodis regis *Ariſtobulus Herodis regis Chalcidis filius.* Chalcidis filius, à Nerone accepit. quin & Agrippæ donavit Cæſar partem quandam Galilææ, Tiberiadem & Taricheas, ejus imperio *Agrippæ ditio ampliatur.* patere juſſas: prætereaque Juliada Perææ urbem, & vicos quatuordecim ejus in vicinia poſitos.

VI. *Felix caſtigat latrones.* 5. Cæterum res Judaïcæ indies in deterius prolapſæ ſunt. nam regio iterum latronibus repleta eſt, & impoſtoribus qui multitudinem ſeducebant. Sed horum quidem multos, ſimul cum latronibus quotidie captos, Felix ſuſtulit: inſuper & Eleazarum Dinæi filium, qui latronum agmen collegerat, ex inſidiis vivum

---

ραπι. [a] τοῦτο γὰρ ὕστερον αὐτὸν ἐκάλεσεν εἰσποιησάμενος [b] υἱὸν ὁ Καῖσαρ.

β'. Δεδιυῖα δὲ ἡ Ἀγριππῖνα, μὴ ὁ Βρεττανικὸς ἀνδραθεὶς αὐτὸς μὲν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τὴν ἀρχὴν παραλάβοι, τὰ δὲ αὐτῆς παιδὶ περιαρπάσας βουλομένῳ τὴν ἡγεμονίαν, τό τε δὴ τὴν θάνατον τοῦ Κλαυδίου, καθάπερ ἦν λόγος, διατράξαιτο, καὶ παραχρῆμα πέμπει τὸν τριτυμῖ ἔπαρχον Βοῦρρον, καὶ σὺν αὐτῷ τοὺς χιλιάρχους, τό τε ἀπελευθέρων τοὺς πλεῖστα δυναμένους, ἀπάξουσιας εἰς τὴν παρεμβολὴν τὴν Νέρωνα, καὶ προσαγορεύσουσιας αὐτὸν αὐτοκράτορα. Νέρων δὲ, τὴν ἀρχὴν ὅπως παραλαβών, Βρεττανικὸν μὲν ἀθλίως τοῖς πολλοῖς ἀναιρεῖ διὰ φαρμάκων, φανερῶς δὲ ὅτι εἰς μακρὰν τὴν μητέρα τὴν ἑαυτοῦ φονεύει· ταύτην ἀμοιβὴν ἀποτίσας αὐτῇ, οὐ μόνον τὸ γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὰς ἐκείνης μηχανὰς τὴν Ρωμαίων ἡγεμονίαν παραλαβεῖν. κλείνει δὲ καὶ τὴν Ὀκταυίαν τὴν συνώκει, πολλούς τε ἐπιφανεῖς ἄνδρας ὡς ἐπ' αὐτὸν ἐπιβουλὰς συνιδόντας.

γ'. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τοιαῦτ', [c] εἰῶ πλείω γράφειν. πολλοὶ γὰρ τὰ περὶ Νέρωνα συγγεγράφασιν ἱστορίαν. ὧν οἱ μὲν, ἀφ' χάριν, εὖ πεποιηκότες ἐκεῖνον αὐτοί, τὴν ἀλήθειαν ἠμέλησαν· οἱ δὲ, ἀφ' μῖσος καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπέχθειαν, ὅτοις ἀναιδῶς ἐπεπαρώνησε τοῖς ψεύσμασιν, ὡς ἀξίους [d] αὐτοὺς εἶναι καταγνώσεως. καὶ θαυμάζειν οὐκ ἔστιν μοι τοὺς περὶ Νέρωνος ψευσαμένους, ὅτι μηδὲ τὰ πρὸ αὐτοῦ γενόμενα γράφοντες τὴν ἀλήθειαν τῆς ἱστορίας τετηρήκασιν, καί τοι πρὸς ἐκείνους αὐτοῖς πολὺ μῖσος ἦν, ἅτε μετ' αὐτοὺς πολλῷ χρόνῳ γενόμενοις. ἀλλὰ γὰρ τοῖς μὲν προγενομένοις τῆς ἀληθείας ἐξέστω χάριν εἰς ἅπαντα τοῦτο γὰρ μάλιστ' ἐοίκασιν. ἡμεῖς δὲ, σκοπὸν τιθέμενοι τὴν ἀλήθειαν προθήσομαι, τὰ μὲν ἀπηρτημένα τῆς παρεμπεσούσης ἡμῖν παρασκευῆς ἐπ' ὀλίγον μνήμης ἀξιώσομεν· τὰ δὲ ἡμῖν τοῖς Ἰουδαίοις συμπεσόντα διηγήσομαι τῶν παρέργων, μήτε τὰς συμφορὰς μήτε τὰς ἁμαρτίας ἀφανίζειν ὀκνοῦντες. ἐπαινέσω τοίνυν ὅτι τὴν τῶν οἰκείων πραγμάτων διήγησιν.

δ'. Τῷ γὰρ πρώτῳ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς ἔτει τελευτήσαντος τοῦ Ἐμέσων βασιλέως Ἀζίζου, [e] Σόαιμος ἀδελφὸς τὴν ἀρχὴν παραδέχεται. τὴν δὲ τῆς μοίρας Ἀρμενίας περιστάσην Ἀριστόβουλος, Ἡρώδου τοῦ Χαλκίδος βασιλέως παῖς, ὑπὸ Νέρωνος ἐγχειρίζεται. [f] ᾧ τῆς Ἀγρίππαι [g] δὲ δωρεῖται μοίρας τινὰ τῆς Γαλιλαίας ὁ Καῖσαρ, Τιβεριάδα καὶ [h] Ταριχέας, ὑπακούειν αὐτῷ κελεύσας· δίδωσι δὲ καὶ [i] Ἰουλιάδα πόλιν τῆς Περαίας, καὶ κώμας τὰς περὶ αὐτὴν [k] τεσσαρεσκαίδεκα.

ε'. Τὰ δὲ κατ' τῆς Ἰουδαίων παράσταζε πρὸς ὃ χεῖρον ἀεὶ τῆς ὑπάρξεως ἐλάμβανε. λῃστήριον γὰρ ἡ χώρα πάλιν ἀνεπλήσθη καὶ γοήτων ἀνθρώπων, οἱ τὸ ὄχλον ἀπάτων. ἀλλὰ τούτων μὲν ὁ Φῆλιξ πολλοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν σὺν τοῖς λῃσταῖς λαμβάνων ἀπῄρει, καὶ Ἐλεάζαρον δὲ τὸν Δειναίου παῖδα, τὸν συγκεκροτηκότα τὸν λῃστῶν ὅ συνταγμα, δι' ἐνέδρας εἶλε ζῶντα.

---

a Sic *Busb.* atque ita, vel ὅτως ἢ ὕστερον αὐτὸν, *Epiphan.* qui vertit, *ſic enim eum poſtea vocitavit, cum Cæſar eum filium adoptaſſet.* (Nero enim, qui antea dictus erat *L. Domitius Ænobarbus*, poſtquam Claudius eum adoptaſſet, appellabatur *Nero Claudius Cæſar Druſus Germanicus*) τοῦτο γὰρ ὕστερον αὐτῷ in *Bibliis Alüiſque.* *b* Αὐτὸν *Busb.* & *Zonar.* Forſan, ὧν ἀσπασάμενος αὐτὸν. *c* Οἱ πλείω, pro εἰῶ πλείω γράφειν, in *Cod. Busb.* *d* Αὐτοὺς abeſt *Vat.* & commode abeſſe poteſt. *e* Vocem Σόαιμος inſertam dedi è *Cod. Busb.* ὁμὸς ἀδελφὸς in *Cod. Vat.* Σοαίμου meminit *Dion Caſſius*, l. 59. p. 649. & *Sohæmum* memorat *Tacitus* in *Hiſt.* l. 12. p. 13. *f* Καὶ τῇ Ἀγρίππᾳ διδόμενον μοῖραν τινα *Busb.* *g* Δὲ abeſt *Vat.* *h* Ταριχείας *Busb.* Vocem non agnoſcit *Epiphanius*, qui hoc modo locum vertit, *ſed Agrippæ donavit Cæſar partem quandam Galilææ Tiberiadis tetrarchiæ, præcipiens &c.* *i* Λυλίδα πόλιν *Busb.* *k* Διηρτισμένας *Busb.* *l* κώμας τὰς περὶ αὐτὴν διηρθρωμένας apud *Photium* in *Bibliotheca*, Cod. 238. p. 978.

a St.

ζωντα. πέμπει γὰρ αὐτὸς τοξοτείας ὑπὲρ ⸀ μισθὸν πείσαντας κακὸν, κελεύει τοὺς αὐτὸν ἀφικέσθαι, καὶ δήσαντας ἀπέπεμπεν εἰς Ῥώμην. ἔχων δὲ ἀπηχθῶς τοὺς [a] τ ἀρχιερέα τ Ἰωνάθην ὁ Φῆλιξ, ἅτε ὃ πολλάκις ὑπ' αὐτῦ νουθετηθεὶς τοῦ ⸀ κρείττονας τοῖς ἔργοις ποιεῖσθαι τ καὶ τ Ἰουδαίων τὰ πράγματα, ἵνα μὴ καὶ μέμψιν αὐτὸς ὀφλοίη τοῖς πλήθεσιν, αἰτησάμενος ἐλθεῖν παρὰ ⸀ Καίσαρος πέμψειεν τ Ἰουδαίοις ἐπίτροπον, τοιαῦτα ἐπενόει δι' ἧς μάλιστα τὴν τ συνεχῶς ἐχλπεὶν αὐτῦ [b] γενόμενον. βαρὺ γὰρ τοῖς ἀδικεῖν ἐθέλουσι τὸ συνεχῶς [c] νουθετεῖσθαι. καὶ δὴ ἅτε τοιαύτης τὸ αἰτίας ὁ Φῆλιξ τ πιστοῦται τ Ἰωνάθην φίλον, Ἱεροσολυμίτην ὄντα γένος, [d] Δωρὰν ὀνόματι πείθει, [e] πολλὰ χρήματα δώσειν ὑπισχνούμενος, ἐπάξεσθαι τῦ Ἰωνάθην τὺς λῃστὰς ἀναιρήσοντας. καὶ ἐκεῖνος ὑπακούσας ἐμηχανήσατο διὰ τ λῃστῶν τοιαῦτα τοῦτον τὸν τρόπον τ φόνον. [f] ἀνέβησάν τινες εἰς αὐτὴν εἰς τ πόλιν, ὡς τοῦ σεμνοῦ ὄντες τ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἐσθῆτας [g] ἔχοντες ξιφίδια, καὶ συναναμιχθέντες [h] τῷ Ἰωνάθῃ κτείνουσιν αὐτόν. ἀνεκδικήτου δὲ τοῦ φόνου μεμενηκότος, μὴ πάσης τὸ λοιπὸν ἀδείας ἀναβαίνοντες εἰς τὰς ἑορτὰς οἱ λῃσταὶ, καὶ τ σίδηρον ὁμοίως κεκρυμμένον ἔχοντες, συναναμιγνύμενοι τοῖς πλήθεσιν, [i] ἀνῄρουν μέν τινας ἑαυτῶν ἐχθροὺς, ὡς δὲ, ὅτι χρήμασιν ἄλλοις ὑπηρετοῦντες, οὐ μόνον κτ τ ἄλλην πόλιν, ἀλλὰ καὶ κτ τὸ ἱερὸν οὐκ ὤκνουν. καὶ γὰρ οὐδὲ σφάττειν ἐτόλμων, ὥστε τοῦτο δοκοῦντες ἀσεβεῖν. [k] ἀφ' οὗ τοῦτο ὅμως καὶ τ Θεὸν μισήσαντα τὸν τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν ἐποτραφῆναι μὲ ἡμᾶς τὴν πόλιν. ὁ δὲ ἱερὸν, ὃν ἐπὶ καθαρὸν οἰκητήριον αὐτῷ κατεσκεύασε, Ῥωμαίους ἐπαγαγεῖν ἡμῖν, [l] καὶ τῇ πόλει καθάρσιον πῦρ καὶ δουλείαν ὀφειλέσαι σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, σωφρονήσαντας ταῖς συμφοραῖς [m] βουλόμενον ἡμᾶς.

cepit: nam fide ei data, quod nihil mali paſſurus eſſet, pellexit eum ut ad ſe veniret, moxque vinctum Romam mittendum curabat. Cum autem Felix odio haberet Jonathan pontificem, ut qui eum ſæpe admonuerit de rebus Judaïcis melius adminiſtrandis, ne ipſe, qui eum à Cæſare in Judæam procuratorem mittendum petierat, populi querelis appeteretur, rationem excogitabat ipſum è medio tollendi qui factus eſt ſibi continuò moleſtus. nam frequens admonitio gravis eſt iis quibus in animo eſt injuſtè agere. Itaque hujuſmodi de cauſa Felix amicum Jonathæ fidiſſimum, genere Hieroſolymitam, Doram nomine, hortatur & ſuadet multum pecuniæ promittendo, ut Jonathæ latrones immitteret qui ipſum interficerent. atque ille ei obſequutus, hoc modo per latrones necem pontifici machinatus eſt. Quidam eorum, quaſi Deum adoraturi, in urbem aſcenderunt, ſub veſtibus ſicis ſuccincti; atq; Jonathæ famulitio permiſti ipſum occidunt. Cum autem inulta manſiſſet cædes, in poſterum latrones *ſine omni metu in feſtivitatibus aſcendunt, ferrumque ſimiliter ac antea occultatum habentes, turbæ immiſti, partim è ſuis inimicis quoſdam perimunt, partim aliorum, aliis pecuniâ operam ſuam præſtantes, idque non modo in urbe reliqua, ſed ipſo etiam in templo nonnullos. nam & illic cædem facere non verebantur, quaſi ita agendo nihil pietatem læderent. Hanc ob cauſam arbitror etiam Deum, impietatis illorum odio, averſatum eſſe urbem, &, cum templum non amplius ſibi purum domicilium exiſtimarit, Romanos in nos adduxiſſe, urbique ignem purificantem injeciſſe & nobis cum uxoribus & liberis ſervitutem, eo animo ut nos calamitatibus edocti ad ſanam mentem rediremus.

Eleazarus latro captus & Romam miſſus.

Jonathas pontifex Felici inviſus.

Sicarius à Felice ſummiſſus eum perimit.

Latronum & ſicariorum audacia.

Unde Hieroſolymorum excidium?

6. Et quidem ex iis quæ patrarunt latrones, fiebat ut urbs nefariis ejuſmodi facinoribus repleretur. Impoſtores vero & fallaciis pleni homines ſuadebant multitudini, ut ipſos in ſolitudinem ſequerentur. ſe enim ipſis oſtenſuros dicebant manifeſta prodigia & ſigna, quæ Dei cura & providentia evenirent. multique, fidem habentes, dementiæ ſuæ pœnas pertulerunt. Eos quippe retractos Felix ſupplicio affecit. Eodem autem tempore quidam ex Ægypto venit Hieroſolyma, ſe vatem eſſe ſimulans, ſuadenſque plebejæ turbæ, ut ſecum montem Olivarum aſcenderet, qui è regione urbis ſitus quinque abeſt ſtadia. inde enim ipſis ſe monſtrare velle dicebat, quomodo ſuo juſſu corruerent Hieroſolymorum muri, per quos ipſis aditum ſe patefacturum eſſe promittebat. Felix vero, ut iſta audivit, jubet milites arma arripere; cumque multis equitibus

Impoſtores & magi per Judæam.

Ægyptius pſeudo-propheta.

ϛ'. Τὰ μὲν οὖν τ λῃστῶν ἔργα τοιαύτης ἀνοσιότητος ἐπλήρωσε τὴν πόλιν. οἱ δὲ γόητες καὶ ἀπατεῶνες ἄνθρωποι τ ὄχλον ἔπειθον αὐτοῖς εἰς τὴν ἐρημίαν ἕπεσθαι· δεῖξειν γὰρ ἔφασαν ἀφανῆ τέρατα καὶ σημεῖα, κατὰ τὴν τ Θεοῦ πρόνοιαν γενόμενα. καὶ πολλοὶ πειθόμενοι, τ ἀφεστώσης [n] τιμωρίας ὑπέσχον. ἀναχθέντας δὲ αὐτοὺς Φῆλιξ ἐκόλασεν. ἀφικνεῖται δὲ τις εἰς Αἴγυπτον κατὰ τοῦτον τ καιρὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πρόφητης εἶναι λέγων, καὶ συμβουλεύων τῷ δημοτικῷ πλήθει σὺν αὐτῷ τοὺς ὅρους τοῦ προσαγορευομένου Ἐλαιῶν ἔρχεσθαι, ὃ καὶ τ πόλεως ἀντίκειται σταδίους πέντε μάλιστα· [o] πέντε γὰρ, ἔφασκεν, αὐτοῖς ἐκεῖθεν ἐπιδείξειν, ὡς, κελεύσαντος αὐτῦ, [p] πίπτοι τὸ τῶν Ἱεροσολύμων τεῖχος, δι' ὧν τὴν εἴσοδον αὐτοῖς παρέξειν ἐπηγγέλλετο. Φῆλιξ δὲ, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, κελεύει τοὺς στρατιώτας ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα, καὶ, μὴ πολλῶν ἱπ-

6. Et quidem ex iis quæ patrarunt latrones, fiebat ut urbs nefariis ejuſmodi facinoribus repleretur. Impoſtores vero & fallaciis pleni homines ſuadebant multitudini, ut ipſos in ſolitudinem ſequerentur. ſe enim ipſis oſtenſuros dicebant manifeſta prodigia & ſigna, quæ Dei cura & providentia evenirent. multique, fidem habentes, dementiæ ſuæ pœnas pertulerunt. Eos quippe retractos Felix ſupplicio affecit. Eodem autem tempore quidam ex Ægypto venit Hieroſolyma, ſe vatem eſſe ſimulans, ſuadenſque plebejæ turbæ, ut ſecum montem Olivarum aſcenderet, qui è regione urbis ſitus quinque abeſt ſtadia. inde enim ipſis ſe monſtrare velle dicebat, quomodo ſuo juſſu corruerent Hieroſolymorum muri, per quos ipſis aditum ſe patefacturum eſſe promittebat. Felix vero, ut iſta audivit, jubet milites arma arripere; cumque multis equitibus

Impoſtores & magi per Judæam.

Ægyptius pſeudo-propheta.

[a] Sc. ὅτι ἐκ τ ἀρχιερέων. In *Cod. Busb.* καὶ ἐκ τ ἀρχ. Forſan ἐκ τ *Asmonæi*, inquit *Grotius* ad *Act.* 23. v. 1. [b] Ita *Busb.* γενόμενον in *cæteris.* [c] Νουθετῶν *Busb. & Gall.* [d] Ita *Busb.* Δώρου in *Editis Aliiſque.* Ἰάσονα ἐνόμιζον juxta *Epiphanium.* [e] Vocabulum ποικὰ debemus *Cod. Busb. & Epiphanio.* [f] Ἀνέβαινον γάρ τινες τ λῃστῶν ſolus *Busb.* [g] Φέροντες *Busb.* [h] Τῷ πλήθει, τυναναμιγνύμενοι juxta *Epiphan. & Zonaram.* [i] Ἀνῄρουν ὡς τ ἑαυτῶν *Busb.* [k] Διὰ τὰ εἰς Ἰάκωβον, τ ἀδελφὸν Ἰησοῦ, τ λεγόμενον Χριστοῦ, πεπραγμένα, ſi fides *Origeni* in hæc verba *Joſephum* (lapſu forſan μεμφομένῳ) citanti. [l] Καὶ τὴν πόλιν κατήφισεν τὸ πῦρ καὶ δουλείαν ἐπιτρέπει *Busb.* [m] Βουλόμενος *Busb.* [n] Τιμωρίαν *Busb.* [o] Ita in *Joſephi* libris omnibus (quos vidimus) tam *Editis* quam *MSS.* tam *Gr.* quam *Lat.* Locum tamen in mendo eubare ſibi perſuadent *Grotius* ad *Act.* c. 1. v. 12. & *Waſerus* de *Ann. Menſ. Hebr.* l. 1. c. 12. quod mons *Olivæi* ſpatio itineris Sabbatici (quod octo ſtadiorum erat) Hieroſolymis abeſſe dicatur *Act.* c. 1. v. 22. Verum (ne quid dicam de *Theophylacto* & *Chryſoſtomo* qui ἐντεῦθεν pro πέντε in *Joſepho* legiſſe præ ſe ferunt, aut de *Voigtio* qui in *Codice Wratiſlavienſi* ἐντεῦθεν reperiri dicit) facile cum *Joſepho* conciliari poteſt *Lucas*: utpote quod primus pes montis ab urbe ſtadiis quinque abfuerit: at Chriſtus aſcenſurus ſcanderit ulterius per tria ſtadia. Videſis l. 6. de *Bello Jud.* c. 3. *Druſium* in *Obſervat.* l. 3. *Gerhardum* in *Harmonia Evang.* c. 144. *Lightfootum* in *Centuria Chronogr. ad Matt.* c. 40. & *Relandum* in *Paleſtina* S. p. 449. [p] Illud ἔφασκεν è *Cod. Busb.* & *Epiphan.* [q] Ita *Busb.* πέντε τοι in *reliquis.* [r] Sic *Busb. Var.* & *Epiphan.* Ἱεροσολυμιτῶν in *Editis Aliiſque.* [ſ] Τοῖς στρατιώταις *Busb.* * *Al.* cum omni fiducia.

Felix Ægyptium ejusque comites adoritur.

bus & peditibus ſtipatus Hieroſolymis eruptionem feciſſet, invadit Ægyptium & qui ab eo ſtabant: ac quadringentos quidem ipſorum occidit, ducentos vero vivos cepit; Ægyptius autem ipſe è pugna elapſus *ſtatim* è conſpectu evanuit. Rurſum vero latrones populum ad bellum Romanis inferendum concitabant, illis nequaquam parendum eſſe dictitantes, & ſibi non aſſentientium vicos incendebant & diripiebant.

πέων τε καὶ πεζῶν ὁρμήσας ἀπὸ τ Ιερσολύμων τοῦσ-
βάλλει τοῖς περὶ τ Αἰγύπτιον· καὶ τετρακοσίους μ̄ [a] αὐ-
τῶν ἀνεῖλε, διακοσίους δὲ ζῶντας ἔλαβεν. ὁ δὲ Αἰγύ-
πτιος αὐτὸς [b] διαδράσας ἐκ τῆς μάχης ἀφανὴς ἐγέ-
νετο. πάλιν δὲ ἡ λῃσικὴ τ δῆμον εἰς τὸν τοῦ Ρω-
μαίους πόλεμον ἠρέθιζον, μηδὲν ὑπακούειν αὐτοῖς [c] λέ-
γοντες, καὶ τὰς τῶν ἀπειθούντων κώμας ἐμπιπρῶντες
[d] διήρπαζον.

Magna Cæſareæ inter Judæos & Syros rixa.

7. Quin & inter Judæos, Cæſaream incolentes, & Syros, qui in ea erant, orta eſt ſeditio, de jure civitatis ex æquo participando. Nam Judæi quidem primas ſibi deferri volebant, quod rex illorum Herodes, Cæſareæ conditor, genere fuerit Judæus. Syri vero quæ ad Herodem quidem ſpectabant non inficiabantur, ſed ajebant urbem antea Stratonis turrim appellatam, & tunc Judæorum neminem in urbe ſedes habuiſſe. Cum iſta audiſſent provinciæ præſides, ſeditionis ex utraque parte auctoribus prehenſis, verberibus eos affecerunt, atque ita tumultum ad breve tempus repreſſerunt. Rurſus enim Judæi, qui in urbe erant, opibus freti atque adeo contemptui habentes Syros, conviciis eos inceſſebant, hoc modo illos ſe provocaturos eſſe exſpectantes. Iſti vero, divitiis quidem inferiores, animis tamen elati, quod maxima illorum pars, qui per ea loca ſub Romanis ſtipendia mererent, Cæſarenſes eſſent & Sebaſteni, aliquantiſper & ipſi verborum contumelias in Judæos regerebant. Inde eò ventum eſt ut alteri in alteros lapides jacerent, donec eveniret multos utrinque vulneratos cecidiſſe. victoria tamen penes Judæos erat. Felix autem, ut vidit contentionem parum admodum ab aperto bello differre, proſiliens obſecrabat Judæos ut quieſcerent: cumque non parerent, milites armis inſtructos in eos immiſit, & multos quidem illorum occidit, plures vero vivos comprehendit; nonnullaſque eorum qui in urbe erant domos divitiis refertas diripiendas conceſſit militibus. Sed qui moderatiores inter Judæos erant & dignitate præſtantes, de ſe ſuiſque ſolliciti, Felicem rogarunt, ut milites tuba revocaret eiſque de cætero parceret, & locum daret pœnitentiæ ob ea in quibus deliquerant. Atque Felix flexus eſt *eorum precibus*.

In apertam pugnam erumpit.

Seditioſi à Felice caſtigantur.

ζ'. Γίνεται δὲ καὶ τ Καισάρειαν οἰκούντων Ιουδαίων
στάσις πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Σύρους περὶ ἰσοπολιτείας. οἱ
μὲν γὰρ Ιουδαῖοι πρωτεύειν ἠξίουν, [e] διότι ὁ τὴν τ
Καισαρείας Ηρώδην αὐτῶν βασιλέα γεγονέναι [f] τὸ γέ-
νος Ιουδαῖον. Σύροι δὲ τὰ μὲν περὶ τὸν Ηρώδην ὡμο-
λόγουν, ἔφασαν δὲ τὴν Καισάρειαν Στράτωνος πύρ-
γον τὸ πρότερον καλεῖσθαι, καὶ τότε μηδένα γεγονέναι
τῆς πόλεως τῶν Ιουδαίων οἰκήτορα. ταῦτα ἀκούσαντες
οἱ τῆς χώρας ἔπαρχοι, λαβόντες ἀμφοτέρωθεν τοὺς αἰ-
τίους τῆς στάσεως, πληγαῖς ἐκόλασαν, καὶ τὴν παρα-
χρῆμα ὕπτιο κατέσειλαν πρὸς ὀλίγον. πάλιν γὰρ οἱ
κατὰ τὴν πόλιν Ιουδαῖοι τῷ πλούτῳ θαῤῥοῦντες, καὶ
διὰ τοῦτο καταφρονοῦντες τῶν Σύρων, ἐβλασφήμουν εἰς
αὐτοὺς ἐρεθίσειν προσδοκῶντες. οἱ δὲ χρήμασι μὲν ἠτ-
τώμενοι, μέγα δὲ φρονοῦντες ὅτι τῷ τοὺς πλείστους τῶν
ἐπὶ Ρωμαίοις ἐκείσε στρατευομένων Καισαρεῖς εἶ καὶ
Σεβαστηνούς, μάχεσθαι μέν πῃ καὶ αὐτοὶ τοὺς Ιουδαίους
λόγῳ ὕβριζον. εἶτα λίθοις ἀλλήλους ἔβαλλον, ἕως πολ-
λοὺς [g] παραμφότερα τραυματίαι τε καὶ πεσεῖν συνέβη.
νικῶσί γε μὴν Ιουδαῖοι. Φῆλιξ δὲ, ὡς ἐθάσατο φιλονει-
κίαν οὐ πολέμῳ πρόπῳ γινομένην, προπηδήσας, παύ-
σασθαι τοὺς Ιουδαίους παρεκάλει· μὴ πειθομένοις δὲ τοὺς
στρατώτας ὁπλίσας ἐπαφίησι, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν
ἀνεῖλε, πλείους δὲ ζῶντας ἔλαβεν, οἰκίας δὲ πολλὰς τῶν
ἐν τῇ πόλει πολλῶν παίνυ χρημάτων γεμούσας διαρ-
πάζειν ἐφῆκεν τοῖς στρατώταις. ἡ δὲ τ Ιουδαίων ὀπλί-
σεσι, καὶ προσῄσσοντες κατὰ τὸν ἀξίωσιν, δείσαντες
περὶ ἑαυτῶν, παρεκάλουν τὸν Φῆλικα τοὺς στρατώ-
τας [h] ἀνακαλέσθαι τῇ σάλπιγγι, καὶ φείσασθαι τὸ λοι-
πὸν αὐτῶν, δῶναί τε μετάνοιαν ὑπὲ τοῖς πεπραγμέ-
νοις. καὶ Φῆλιξ ἐπείθη.

Seditio inter pontifices & ſacerdotes.

8 Sub idem tempus Agrippa rex pontificatum confert in Iſmaëlum, qui Phabi erat filius. Orta eſt autem & *ingens* ſeditio pontificum adverſus ſacerdotes primoreſque plebis Hieroſolymitanæ: adeo ut ſinguli illorum, collecta manu perditorum hominum noviſque rebus ſtudentium ductores ſe *palam* ferrent: congreſſique *interdum* conviciis & lapidibus ſe mutuo impeterent. cum interim nemo eſſet qui eos objurgaret: ſed tanquam in civitate omni rectore deſtituta hæc licentius agerentur. Tanta porro pontificibus inceſſit im-

Iſmaëlus pontifex.

η'. Κατὰ τοῦτον τ χρόνον ὁ βασιλεὺς Αγρίππας δί-
δωσι τ ἀρχιερωσύνην Ισμαήλῳ [i] Φαβῆ παῖς ὄντος τῷ. ἐξά-
πινῆ δὲ ἡ τοῖς [k] ἀρχιερεῦσι στάσις πρὸς τοὺς ἱερεῖς, ἡ τῶν
πρώτων δ πλήθους τ Ιερσολυμιτῶν, [l] ἕκαστός τε αὐτῶν,
τίφος ἀνθρώποις τ θρασυτάτοις καὶ νεωτερισταῖς ἑαυτῷ
[m] ποιήσας, ἡγεμὼν ἦν· ἡ συῤῥάσσοντες ἀκαιρολόγως τε
ἀλλήλους, καὶ λίθοις ἔβαλλον. ὁ δὲ ὀπλιτάρχης ἦν [n] ὑ-
δείς· ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσατεύτῳ πόλῃ ζῶντα ἐπράσσετο
μετ' ἐξουσίας. τοσαύτη δὲ τοὺς ἀρχιερεῖς κατέλαβεν ἀναί-
δεια

[a] Αὐτῶν deeſt *Busb.* [b] Διαδρὰς *Busb.* [c] Θέλοντες *Busb.* [d] Διέφθειρον *Busb.* [e] Ita cum *Cod. Busb.* διότι τ in *cæteris.* [f] Τῷ γένει *Busb.* [g] Παῖ ἀμφοτέρων *Busb.* [h] Ἀναμαλέσασθαι & mox φείσασθαι *Busb.* & *Gall.* [i] Φαιῆ *Gall.* Φάνι *Niceph. Call.* in *Epiphanii* verſione, *Iſmaëli filio Siab.* [k] Ἀρχιερεῦσι nomine non tantum eos intelligi volo, qui maximo pontificatu aut fungebantur aut functi erant, eorumque vicarios, ſed alios quoque principes XXIV. ſacerdotalium familiarum, ut loquuntur LXXII. *Paralip.* c. 24. v. 16. Vide *Grotium* ad *Matt.* c. 2. v. 4. [l] Ἐξάπινα τὴν ἡ τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοὺς ἱ. κ. τ. π. τ. πλ. τ. Ιερσολυμιτῶν ἴχθρα τις καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀλλότριος, ἕκαστός τε αὐτῶν πλῆθος ἀν. τ. ἰδ. κ. ν. π. ἡγεμὼν καὶ ἑκάστου στάσεως ἦν *Busb.* [m] Ποιήσας, καὶ καθ' ἑαυτὸν συναγείρας ἡγεμὼν καὶ ἑκάστου στάσεως ἦν *Gall.* [n] Οὐδὲ εἷς *Busb. Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 20. & *Niceph.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 26.

a Επι-

δια καὶ τάλμα, ὡς τε καὶ πέμπειν δούλους ἐτάλμων ὅτι τὰς ἀλῶνας, τὰς ληφομένας τοῖς ἱερεῦσιν [a] ὀφειλομένας δεκάτας. καὶ συνέβαινε τοὺς ἐπορημένους τῶν ἱερέων [b] ὑπ' ἀσθενείας τελευτᾶν. ὥστε ἐκράτει ἡ δεινὴ πάντος ἡ τῶν ζηλοτύπων βία.

ζ'. θ'. Παρεῖχε δὲ Φῆστος ἀφορμὰς Φήλικι πεμφθέντος ὑπὸ Νέρωνος, οἱ πρωτεύοντες τῶν Καισαρέων κατηγόρουν Ἰουδαίων, εἰς τὴν Ῥώμην ἀναβαίνουσι, Φήλικος κατηγορήσοντες· καὶ πάντως ἂν ἐδίδουσι τιμωρίαν τῶν εἰς Ἰουδαίους ἀδικημάτων, [c] εἰ μὴ πολλὰ αὐτοῦ ὁ Νέρων τὰδελφῷ Πάλλαντι χαριζόμενος συνεχώρησεν, μάλιστα δὲ τότε ἀφ' ἡμῶν ἔχων ὀνείδη. [d] καὶ τῶν Καισαρείας δὲ οἱ πρῶτοι δύο Σύροι [e] Βῦρρον παιδαγωγὸν ὄντα τοῦ Νέρωνος, πείθουσι τὸν τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιστολῶν ἐπιμελούμενον· πείθουσι πολλοῖς χρήμασιν αἰτήσασθαι χάριν Νέρωνος αὐτοῖς ἐπιστολὴν ἀκυρωτικὴν τῆς Ἰουδαίων [f] πρὸς αὐτοὺς ἰσοπολιτείας. καὶ Βῦρρος τὴν αἰτησάμενος χάριν ἐπέτυχε γραφῆναι τὴν ἐπιστολήν. αὕτη δ' ἔθνει ἡμῶν τῷ μὴ ταῦτα κακῶν τὰς αἰτίας παρέσχεν. πυθόμενοι γὰρ [b] οἱ κατὰ τὴν Καισάρειαν Ἰουδαῖοι τὰ γραφέντα πρὸς τοὺς Σύρους, ζήλωσιν μᾶλλον εἶχον, μέχρι δὴ τοῦ πολέμου ἐξῆψαν.

ι'. Ἀφικομένου δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν Φήστου, συνέβαινε τὴν Ἰουδαίαν ὑπὸ τῶν λῃστῶν κακοῦσθαι, τὴν κώμην ἅπασαν ἐμπιπραμένων τε καὶ διαρπαζομένων. καὶ οἱ Σικάριοι δὲ καλούμενοι, λῃσταί δ' εἰσὶν ὅτου, πότε μάλιστα [i] ἐπλήθυνον, χρώμενοι ξιφιδίοις παραπλησίοις μὲν τὸ μέγεθος τοῖς τῶν Περσῶν [k] ἀκινάκαις, κεκαμπύλοις δὲ καὶ [l] παραπλησίοις τοῖς τῶν Ῥωμαίων σίκαις καλουμέναις, ἀφ' ὧν καὶ τῇ παρασκευῇ οἱ λῃστεύοντες ἕλαβον πολλὰς ἀναιρήσεις. ἀναμιγνύμενοι γὰρ ταῖς ἑορταῖς, καθὼς καὶ τὸ πρότερον ἐποίουν, ᾗ πλήθει [m] τῶν πανταχόθεν εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τῇ εὐσεβείᾳ [n] συρρεόντων, ὃς βουληθεῖεν ῥᾳδίως ἀπέσφαττον. πολλάκις δὲ καὶ μεθ' ὅπλων ὑπὸ τοὺς κώμας τῶν ἐχθρῶν [o] ἀφικόμενοι, διήρπαζον καὶ ἐνεπίμπρασαν. πέμπει δὲ Φῆστος ἴλαμ τινὰ καὶ πεζικὴν ὑπὸ τοὺς ἀπατηθέντας ὑπό τινος ἀνθρώπου γόητος, σωτηρίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλομένου καὶ παύλαν κακῶν, εἰ βουληθεῖεν ἕπεσθαι μέχρι τῆς ἐρημίας αὐτοῦ. καὶ αὐτόν τε ἔκτεινον τὸν ἀπατήσαντα, καὶ τοὺς ἀκολουθήσαντας διέφθειραν οἱ πεμφθέντες.

ια'. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας οἰκοδομήσατο μεγάλου ἀξιόλογον οἴκημα, ἐν ᾧ βασιλεύων ἐν Ἱεροσολύμοις, πλησίον τοῦ ξυστοῦ. [p] ὃ δὲ βασίλειον ἐγεγόνει πάλαι ὑπὸ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων, ἐφ' ὑψηλοῦ δὲ τόπου κείμενον τοῖς [q] κατοπτεύειν ἀπ' αὐτοῦ βουλομένοις τὴν πόλιν ὅτι πρεπωδέστατον παρεῖχε θέαν· ἧς ἐφιέμενος ὁ βασιλεὺς ἐκεῖθεν ἀφοράσει καλλικείμενος τὰ κατ' ὀλίγον πραττόμενα. ζῶντα δὲ θεασάμενοι τῶν Ἱεροσολυμιτῶν οἱ πρῶτοι, δεινῶς ἐχαλέπαι-

pudentia & audacia, ut non vererentur servos suos ad areas mittere, qui decimas sacerdotibus debitas raperent *agerentque*. Unde accidit ut ex sacerdotibus nonnulli, quibus res familiaris angustior, præ alimentorum inopia mortem oppeterent. ita factiosorum violentia jus fasque omne penitus opprimebat. *Sacerdotum clades.*

9. Porcio autem Festo, qui Felici succederet, à Nerone misso, primores Judæorum Cæsaream incolentium Romam ascendunt, & accusationem contra Felicem instituunt: dedissetque omnino pœnas injuriarum, quibus Judæos affecerat, nisi Nero fratris Pallantis, qui tum maxime apud eum in honore erat, precibus supplicibus multa indulsisset. Quin & duo primores Syrorum, qui Cæsareæ erant, Burro (ille enim Neronis erat magister, idemque ei à Græcis epistolis) ingenti pecuniæ vi persuadent, ut illorum in gratiam literas à Nerone impetraret, quibus Judæis adimeretur jus civitatis illis cum Syris commune. Atque Burrus, cum imperatori supplicasset, id obtinuit ut hujusmodi epistola scriberetur. unde mala, quæ gentem nostram postea afflixerunt, ortum habuere. Judæi enim Cæsarenses, ubi cognoverunt quæ scripta erant ad Syros, eo magis in seditionibus perstabant, donec bellum exarsit. VII. *Porcius Festus Judææ procurator.* *Felix Romæ accusatur.* *Jus civitatis Cæsarensis Judæis ademptum.*

10. Cum autem Festus in Judæam venisset, accidebat ut Judæa à latronibus vexaretur, qui vicos omnes incendebant & diripiebant. Et tunc quidem ii qui Sicarii appellati erant (isti enim latronum genus) ad maximum numerum excreverant, ensiculis parvis utentes, magnitudine haud multum à Persarum acinace diversis, sed incurvis *paululum inflexisque*, quales sunt quæ Romanis appellantur sicæ; unde & nomen ipsis latronibus, multa cæde grassantibus, inditum est. nam festis diebus, ut jam ante diximus, turbæ permisti, undique in urbem religionis ergo confluenti, quotquot voluerint nullo negotio trucidabant. non raro etiam armati in inimicorum vicos irruebant, direptisque ignem admovebant. Quin & Festus equestres pedestresque copias contra eos misit, qui decepti erant ab homine quodam præstigiatore, salutem ipsis pollicente & malorum cessationem, si se usque ad desertum sequi vellent; atque ipsum deceptorem, pariter ac eos qui illum comitati sunt, interfecerunt milites ab eo missi. *Judæi à latronibus & Sicariis vexati.* *Festus præstigiatorem opprimit.*

11. Sub idem autem tempus rex Agrippa ædificium magnitudine insigni exstruxit prope xystum, in regia Hierosolymitana *Herodiana*, quæ olim fuerat Asamonæi filiorum regia: cumque in loco eminenti situm esset, inde amœnissimus prospectus patebat urbem aspectare volentibus. cujus rei cupidus rex, è triclinio, cum illic decumberet, quicquid in templo ageretur spectabat. Illa ubi viderunt Hierosolymitanorum proceres, vehementer succensebant. *Domum ab Agrippa exstructam ægre ferunt Judæi.*

a Ἐνοφειλομένους Busb. b Ὑπὸ ἀσθενείας ἀπορουμένους ζημιοῦν Euseb. & Niceph. c Εἰ μὴ γὰρ αὐτῷ ὁ Νέρων συνεχώρησε τὰδελφῷ Παύλαν ποιοῦσι παρακαλέσαντι· μάλιστα γὰρ τότε ἀφ' ἡμῶν ἄχθη οἰκεῖον. Busb. d Καὶ οἱ ἐν Καισαρείᾳ γὰρ Σύροι Zonar. e οἱ ἐν τῇ Καισαρείᾳ τῶν πρώτων Σύροι Gall. Voss. & Epiphan. f Ita rescripsi pro Βύρρου, voce sane mendosa, quæ in Josephi libros (Gr. & Lat.) dudum irrepserat. g Ἔπεισι γραφῆναι Busb. h Οἱ γὰρ τὴν Καισάρειαν οἰκοῦντες Ἰουδαῖοι τὰ παρὰ τοῦ Νέρωνος γεγραμμένα Busb. i Ἐπλήθυνον Busb. k Vide Fullerum in Miscell. S. l. 2. c. 3. p. 165. Druſium de tribus Sectis, p. 119. Nic. Abramum in Ciceronis Orat. vol. 2. p. 107. Relandum in Diſſ. VIII. de Veteris Linguæ Perſicæ reliquiis. & Burtonum de Lingua Perſica, p. 64. l Mallem (cum Cod. Busb.) ὁμοίους, quod vox παραπλησίους paulo ante occurrat. ὁμοιοῦσι γὰρ ὁμοίους τοῖς τῶν P. Zonar. m Illud τῶν inserui è Cod. Busb. n Συῤῥέοντα Busb. & Voss. o Ἀφικνούμενοι Busb. & Voss. p Ita Busb. & Epiphan. qui vertit, quod palatium factum esse olim à filiis Asamonæi. antea erat, τότε βασίλειον ἐγεγόνει τοῦ Ἀσαμωναίου παιδὸς. q Ἐποπτεύειν ὑπὸ Busb.

Murum altum ædificant Judæi.

bant. neque enim patria conſuetudo aut lex noſtra ferebat, ut quæ in templo gererentur, & maxime cum res ſacra fieret, aliquis *præter ſacerdotes* aſpiceret. Quam ob rem altum parietem excitabant ſuper exedram, quæ erat in interiore templo ad ſolem occiduum verſa. Iſte autem *ita* exædificatus non ſolum proſpectum è regio triclinio intercipiebat, ſed & è porticu occidentali extra templum ſita, ubi Romani * propter templum feſtis diebus excubias agebant. Iſta ægre tulerunt & rex Agrippa, & maxime Feſtus præſes, eiſque præcepit ut murus dirueretur. Illi vero rogarunt, ut liceret ſibi legatos ea de re ad Neronem mittere: vitam enim diutius non ferendam eſſe, parte aliqua templi diruta. Cumque Feſtus, id permiſiſſet, ad Neronem de ſuis ablegarunt decem primores, & Iſmaëlum pontificem, & Helchiam ſacri ærarii cuſtodem. Nero autem cum eos audiviſſet, non ſolum quod factum erat eis ignoſcebat, verumetiam conceſſit ut ſtaret maneretque ædificium; gratificatus in hoc uxori ſuæ Poppææ, quæ (femina utpote religioſa) ei Judæorum in gratiam ſupplicaverat. quæ *porro* decem quidem *viros* abire juſſit, Helchiam vero & Iſmaëlum apud ſe *tanquam* † obſides retinuit. At rex, ubi iſta reſcivit, pontificatum detulit Joſepho cognomine Cabi, Simonis *olim* pontificis filio.

Quem, contra quam voluerunt Agrippa & Feſtus, manſurum ſtatuit Nero.

Joſephus Cabi ponitifex.

τον. ὑ γὸ ἰδ πάτριον θόδὲ νόμιμον ἡμῖν, τὰ χῳ ὅ ἱερεὺς ὁρώμενα κατοπθόεθαι, καὶ μάλιςα τὰς ἱερυργίας. τοίχου οὖν ἐγείρουσι ὑπὲρ τῆς ἐξέδρας ὑψηλὸν, ἥτις ἰδ ὁ τῷ ἔσωθεν ἱερῷ τετραμμένη πρὸς δύσιν. ὑ μόνον δὲ τῆ βασιλικῆ τρικλίνῳ τὴν ἄποψιν ὅτ@ οἰκοδομηθεὶς ἀπετέμνετο, ἀλλὰ καὶ τῆς δυτικῆς ςοᾶς τῆς κατὰ ὅ ἱερὸν ἔξωθεν ὕσης, ἔνθα τὰς φυλακὰς οἱ Ρωμαῖοι τὰις ἑορταῖς ἐποιοῦντο πρὸ τὸ ἱερόν. ὅπὶ τούτοις [a] ἠγανάκτησαν ὅ,τι βασιλεὺς Αγρίππας, μάλιςα δὲ Φῆςος ὁ ἔπαρχος, καὶ προσέταξεν αὐτοῖς καθελεῖν. οἱ δὲ παρεκάλεσαν ἐξουσίαν αὐτοῖς δοῦναι πρεσβεῦσαι περὶ τούτου πρὸς Νέρωνα· ζὴν γὰρ ὐχ ὑπομένειν, καθαιρεθέντ@ πιὸς μέρους τὸ ἱερόν. συγχωρήσαντος δὲ τῷ Φήςῳ, πέμπουσιν ἐξ αὐτῶν πρὸς Νέρωνα [b] τοὺς προόντας δέκα, καὶ Ισμάηλον τ ἀρχιερέα, καὶ Ελκίαν τ γαζοφύλακα. Νέρων δὲ ἀσπάσας αὐτοὺς, ὑ μόνον συνέγνω περὶ ὧν πραχθέντος, ἀλλὰ καὶ συνεχώρησεν ὅπως ἐᾷν τὴν οἰκοδομίαν, τῇ γυναικὶ [c] Ποππαίᾳ, ἱκετεύσῃ δ [d] ἰδ, ὑπὲρ τ Ιουδαίων δεηθείσῃ χαριζόμενος. ἢ τοῖς μ δέκα προέταξεν ἀπιέναι, τ δὲ Ελκίαν ὐ τ Ισμάηλον ὁμηρεύσαντα, κρ' ἑαυτῷ κατέχει. ὁ δὲ βασιλεὺς, ταῦτα ὡς ἐπύθετο, δίδωσι τ ἀρχιερωσύνην Ιωσήπῳ ῷ Σίμωνος παιδὶ ἀρχιερέως, ὀνομαζομένῳ δὲ [e] Καβί.

VIII. CAP. VIII. ΚΕΦ. η'. η'.

De Albino, quo procuratore interficitur Jacobus: deque ædificiis Agrippæ.

Περὶ Αλβίνου, ὃ ἐπιτροπεύοντος ἀναιρεῖται Ιάκωβος· οἷά τε ὠκοδόμησεν Αγρίππας.

Albinus Judææ procurator.

CÆſar autem, audita Feſti morte, Albinum in Judæam miſit præſidem. Cæterum rex Joſepho quidem pontificatum abſtulit, Anani vero filio, ipſique Anano vocato, conceſſit, ut in iſtum principatum ſuccederet. At ſeniorem hunc Ananum ajunt feliciſſimum exſtitiſſe. nam quinque filios habuit, hiſque omnibus contigit Deo in pontificatu miniſtraſſe, cum & ipſe in primis ea dignitate in tempus longiſſimum functus eſſet: id quod nulli unquam apud nos pontifici contigit. Interea Ananus junior, quem pontificatum accepiſſe jam diximus, ferox erat ingenio & inſigniter audax; ſectam etiam Sadducæorum ſequebatur, qui præ cæteris Judæis in judiciis acerbi & immites, quemadmodum antea indicavimus. Talis igitur cum eſſet Ananus, opportunum ſibi tempus adeſſe ratus, eo quod Feſtus quidem vita ceſſiſſet, Albinus vero adhuc in itinere eſſet, concilium judicum cogit; inductoque in judicium fratre *illius* Jeſu, qui dicebatur Chriſtus (Jacobus ei nomen

Ananus, Anani filius, pontifex.

Jacobus, frater Chriſti, lapidatur.

Ἔμπει δὲ Καῖσαρ Αλβῖνον εἰς τ Ιουδαίαν ἔπαρχον, Φήςου τὸν τελευτὴν πυθόμενος. [f] ὁ δὲ βασιλεὺς ἀφείλετο μ τ Ιώσηπον τ [g] ἀρχιερωσύνην, [h] ῷ δὲ Ανάνου παιδὶ, καὶ αὐτῷ Ανάνῳ λεγομένῳ, τ πρεσβυτάτην τ ἀρχῆς ἔδωκε. τοῦτον δὲ φασὶ τ πρεσβύτατον Ανανον εὐτυχέςατον γενέσθ. πέντε γὸ ἔσχε παῖδας, καὶ τούτους πάντας συνέβη ἀρχιερατεύσαι ῷ Θεῷ, αὐτὸς ὑ [i] πρότερον τ τιμῆς ὅτι τελεύτον ἐπολαύσας· ὅπερ ὑδενὶ συνέβη τ παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων. ὁ δὲ νεώτερος Ανανου, ὃν τ ἀρχιερωσύνην [k] ἔφαμεν παρειληφέναι, θρασὺς ἰδ τ τρόπον, ὑ τολμητὴς διαφερόντως· αἵρεσιν δὲ μετὴ τ Σαδδουκαίων, οἵπερ εἰσι περὶ τὰς κρίσεις ὠμοὶ πρὸς πάντας τοὺς Ιουδαίους, καθὼς ἤδη δεδηλώκαμεν. [l] ἅτε δὴ ὃν τοιοῦτος ὢν ὁ Ανανος, νομίσας ἔχειν καιρὸν ὁπιτήδειον, διὰ τὸ τεθνάναι μ Φῆςον, Αλβῖνον δὲ ἔτι κατ' τ ὁδὸν ὑπάρχειν, καθίζει συνέδριον κριτῶν· ὑ προσαγαγὼν εἰς αὐτὸ [m] τ ἀδελφὸν Ιησοῦ τ λεγομένου Χριςοῦ, Ιάκωβος ὄνομα αὐτῷ, καὶ

---

a Ηγανάκτησαν ὅ,τι β. Αγρ. τὸ μάλιςα Busb. b Δύο ἀπ' τ πρώτων Zonar. de ſuis primatibus decem, ut vertit Epiphan. Videſis Cl. Vitringam de Decem-viris etiopis, p.205. c Ita ex nummis. Ποππῆς aut Ποππαίας in Joſephi libris. d Ho αὐτῷ Busb. e Ita Busb. & Voſſ. Καῖσι in ceteris Gr. in Epiphanii libris Gaddis aut Gadis. f Ο δὲ Αγρίππας ἀφ. Busb. g Ita Busb. & Epiphan. ἱερωσύνῃ in Editis Aliiſque. h Nicephorus (in Eccl. Hiſt. l. 2. c. 4.) hunc Ananum eundem eſſe dicit cum Anania illo, qui Paulum colaphis cædi juſſit, Act. c. 23. v. 2. Sed eum longe falli oſtendit Valeſius ad Euſeb. l. 2. c. 23. i Ita Busb. & Gall. πρότερος in Editis Aliiſque. k Ἔφαμεν Euſeb. in Hiſt. Eccl. l. 2. c. 23. Niceph. in H. E. l. 2. c. 38. & Syncell. p. 339. l Απὸ δὴ τούτου Ανανο@ Sync. m Illa de Jacobo, Jeſu, qui Chriſtus dicebatur, fratre (licet agnita ab Euſebio (in Eccl. Hiſt. l. 2. c. 24.) Aliiſque eum ſequutis, diſertimque à Photio in Bibl. cod. 238. p. 978.) pro mero adſumento male feriati Chriſtiani habentur à nonnullis. quam recte κρητηρίων eſto judicium. Quod vero attinet ad iſta, τοῦτα συμβέβηκεν Ιουδαίοις κ' ὀνείδεσιν Ιακώβου τ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ιησοῦ τ λεγομένου Χριςοῦ, ὑπειλήφ διαμένοντα αὐτὸν ὅσοι Ιουδαῖοι ἀκίνητοι, quæ, tanquam à Joſepho prolata in Antiquitatum libris, affert Origines (l. 1. contra Celſum p. 33. & in Comment. ad Matt. p. 233.) & ex eo, ut puto, Euſebius Aliiſque; veriſimile eſt ea referri debere μυμησικῷ ἁμαρτήμαν Origenis, ut conſtare videtur ex ipſo Flavio, paulo ſupra, p. 893. Certe nullibi (quod ſciam) locum habere potuerunt in Antiquitatibus; ut quæ non agant de Hieroſolymorum Excidio. * Sc. ad omnes tumultus arcendos. † Obſequii nempe Judæorum.

τινας ἑτέρους, [a]ὡς καθ' ἑαυτοὺς κατηγορίαν ποιησάμενος, [b]παρέδωκε λευσθησομένους. ὅσοι δὲ ἐδόκουν ἐπιεικέστατοι τῶν κατὰ τὴν πόλιν εἶναι, καὶ [c]τὰ περὶ τὰς νόμους ἀκριβεῖς, βαρέως ἤνεγκαν ἐπὶ τούτῳ. καὶ πέμπουσι πρὸς τὸν βασιλέα κρύφα καλοῦντες αὐτὸν ἐπιστεῖλαι τῷ Ἀνάνῳ, μηκέτι τοιαῦτα πράσσειν μηδὲ γὰρ τὸ πρῶτον ὀρθῶς αὐτὸν πεποιηκέναι. τινὲς δὲ αὐτῶν [d]καὶ τῶν Ἀλβίνου ὑπαντιάζουσι ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ὁδοιποροῦντα, καὶ διδάσκουσιν ὡς οὐκ ἐξὸν ἦν Ἀνάνῳ χωρὶς τῆς [e]ἐκείνου γνώμης καθίσαι συνέδριον. Ἀλβῖνος δὲ, πεισθεὶς τοῖς λεγομένοις, γράφει μετ' ὀργῆς τῷ Ἀνάνῳ, λήψεσθαι παρ' αὐτοῦ δίκας ἀπειλῶν. [f]καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ἀφ' οὗ τοῦτο τὸν ἀρχιερωσύνην [g]ἀφῄρηται αὐτὸν ἄρξαντα μῆνας τρεῖς, Ἰησοῦν τὸν [h]Δαμναίου κατέστησεν.

β'. Ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν ὁ Ἀλβῖνος εἰς τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, πᾶσαν [i]εἰσπέμψας σπουδὴν καὶ πρόνοιαν, ὑπὲρ τοῦ τὴν χώραν εἰρηνεύεσθαι, πολλοὺς τῶν σικαρίων ἀφανίζει. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς [k]Ἀνανίας, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐπὶ μέγα προκόπτε δόξης, ἐν τῆς πρὸς τῶν πολιτῶν εὐνοίας τε καὶ τιμῆς ἠξιοῦτο λαμπρῶς. ἦν δὲ χρημάτων πορικὸς· καθ' ἡμέραν οὖν Ἀλβῖνον καὶ ἀρχιερέα δώροις ἐθεράπευεν. ἔτι δὲ οἰκέτας πάνυ μοχθηροὺς οἱ, συναναστρεφόμενοι τοῖς θρασυτάτοις, ἐπὶ τὰς ἅλωνας πορευόμενοι τὰς τῶν ἱερέων δεκάτας ἐλάμβανον βιαζόμενοι, καὶ τοὺς μὴ διδόντας οὐκ ἀπέλγοντο τύπτειν. οἵ τε ἀρχιερεῖς ὅμοια τοῖς ἐκείνου δούλοις ἔπραττον, μηδενὸς κωλύειν δυναμένου. καὶ τῶν ἱερέων τοὺς πάλαι τῶν δεκάτας λαμβανόντας τότε συνέβαινε θνήσκειν, τροφῆς ἀπορίᾳ.

γ'. Πάλιν δὲ ὁ σικάριοι [l]κατὰ τὴν ἑορτὴν, ὀκτώσκιον γὰρ αὕτη, ἀφ' ἑσπέρας εἰς τὴν πόλιν παρελθόντες, συλλαμβάνουσι ζῶντα τὸν γραμματέα τοῦ στρατηγοῦντος Ἐλεαζάρου παῖς δὲ ἦν οὗτος Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως· καὶ δήσαντες ἀπήγαγον. εἶτα πέμψαντες πρὸς τὸν Ἀνανίαν, ἀπολύειν ἔφασαν τὸν γραμματέα τοὺς αὐτῶν, εἰ πείσειε τὸν Ἀλβῖνον δέκα δεσμώτας τοὺς ἐξ αὐτῶν ληφθέντας ἀπολύσαι. καὶ ὁ [m]Ἀνανίας, ἀφ' οὗ τὸν ἀπάγχιλον πείσας τὸν Ἀλβῖνον, τῆς ἀξιώσεως ἐπέτυχε. τοῦτο μείζονα κακῶν ἦρξεν. ὁ γὰρ λῃσταὶ πάντας ἐπεμηχανῶντο τῶν Ἀνανίου τινὰς συλλαβεῖν οἰκείων, καὶ συνεχῶς ζωγροῦντες οὐκ ἀπέλυον, πρὶν ἢ τινας τῶν σικαρίων ἀπολάβοιεν. γενόμενοί τε πάλιν ἀριθμοὶ οὐκ ὀλίγοι, ἀναθαρρήσαντες, τὴν χώραν ἅπασαν ἐκάκουν.

δ'. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, λαβὼν τὴν Φιλίππου καλουμένην Καισάρειαν κατασκευάσας, εἰς τὸν Νέρωνος τιμὴν, Νερωνιάδα προσηγόρευσεν. ἔχων δὲ

3. Rursum etiam sicarii dum festum agerentur; quod tum supervenerat, nocte urbem ingressi, vivum comprehendunt scribam Eleazari templi praefecti (ille enim erat Anani pontificis filius) vinctumque abduxerunt. Deinde, nuncio ad Ananiam misso, dixerunt, se scribam *velle* ad ipsum remittere, si Albino persuaderet, ut decem ex illis, quos captos vinctosque habebat, ipse dimitteret. Atque Ananias, id cum Albino necessitate coactus persuasisset, voti compos factus est. unde majores ortae sunt calamitates. Nam id modis omnibus agebant, ut aliquem è necessariis atque amicis Ananiae deprehenderent: cumque frequenter eos vivos caperent, non prius dimittebant quam è sicariis aliquot reciperent. Itaque, ubi rursus eis magnus accrevit numerus, fiducia resumpta totam regionem infestabant.

Sicariorum audacia.

4. Sub idem autem tempus rex Agrippa, cum Caesaream quae Philippi dicebatur aedificiis auxisset, in Neronis honorem *eam* Neroniada appellavit. insuper & theatrum apud Bery-

Ob Jacobi necem Ananum apud Albinum accusans Judaei.

Jesus Damnaei filius, pontifex.

Sacerdotum decimae vi abreptae.

Caesarea Philippi ab Agrippa Neronias dicta.

[a] Ὡς κατὰ συνήγορον. *Sync.* [b] Παραδίδωσι κατὰ δικαστηρίους *Sync.* Alia, tanquam ex *Hegesippo*, de morte *Jacobi* tradit *Eusebius* in loco jam laudato: quae cum *Josepho* conciliare non tentabimus, utpote vel fabulosa omnia (ut dicit *Scaliger* ad *Eusebium* n. MMLXXVII.) vel (prout fatetur *Petavius* in *Epiphan.* ad *Haeres.* LXXVIII.) quaedam falsa & subabsurda, genuinis *Hegesippi* additis, complectentia. [c] Illud τὰ infertum dedi auctoritate *Eusebii*, *Niceph.* & *Sync.* [d] Καὶ τῶν Ἀλβίνου ὁ. l. v. A. ὁδοιποροῦντα *Bush.* [e] Αὐτοῦ γε, *Eusebii* & *Niceph.* αὐτῶν perperam *Syncella.* [f] Βασιλεὺς ὁ Ἀγρ. solus *Eusebius.* [g] Ἀφῃρέθη αὐτὸν ἀρξάντων *Eusebius* & *Niceph.* [h] Ita *Bush. Gall.* & *Niceph.* Δαμναίου *Eusebius.* Ex *Epiphanii* libris incertum utrum Δαμναίου an Δαμναίου legerit. Δαμναῖος in *Elisis*, nec aliter apud *Photium.* Ἰωσῆν τὸν ἱερατεῖον *Syncell.* [i] Εἰσπέμψας *Bush.* [k] Sc. Nebedaei filius. *Usserius* ad *A. M.* 4066. Vide *Gataherum* in *Adversar. Miscell.* p. 78. [l] Ἐορτὴν γὰρ ἐσκήνουν *Bush.* [m] Ἀνανίου solus *Bush.* * Nam locuples erat, *Epiphan.*

Berytus ab Agrippa ornamentis auctæ.

Berytios, magnis ſumptibus exſtructum, annuis ſpectaculis donavit, multis *pecuniæ* myriadibus *in hanc uſum* impenſis. Porroque frumentum dedit populo, & oleum diſtribuit: immo & urbem per omnem ſtatuas diſpoſuit, & imaginibus ad antiqua *clarorum* artificum archetypa expreſſis eam ornavit; & omnia fere ſui regni ornamenta in eam civitatem tranſtulit. quo factum eſt ut odium ei apud ſubditos conflaretur, quòd ſublatis quæ illorum erant *univerſis* externam urbem excoleret. Quin & rex, pontificatum adimens Jeſu Damnæi filio, fecit ut Jeſus Gamalielis filius ei in *honorem iſtum* ſuccederet: ac propterea inter eos mutuo orta eſt diſſenſio. nam cum hominum audaciſſimorum cohortem utrinque collegiſſent, ſæpe à conviciis eò deventum eſt ut lapides in ſe invicem jacerent. **ſed inter alios eminebat Ananias ex amplis facultatibus largitione plurimos ſibi concilians. Coſtobarus quoque & Saulus ſuam quiſque ſceleratorum multitudinem coëgerant; orti quidem genere regio, & propter cognationem Agrippæ in magna *apud populum* gratia: vehementes autem & violenti & ad infirmiores ſpoliandos prompti paratique. Atque ex illo maxime tempore accidit, ut civitas noſtra *malis ſuis* laboraret, rebus omnibus in deterius ruentibus.

Jesus Gamalielis filius, pontifex.

Quæ Judæis præſtiterit Albinus ante ejus diſceſſum.

5. Albinus vero, cum didiciſſet Geſſium Florum ſibi ſucceſſorem venire, *grati* aliquid videri volens Judæis præſtitiſſe, vinctis productis, eos, qui manifeſte necem meruerant, occidi juſſit: qui vero levioribus de cauſis in carcerem conjecti erant, eos accepta pecunia dimiſit. atque ita quidem carcer vinctis *maleficis* vacuus eſt factus, regia vero *tota* latronibus repleta eſt.

Levitis cantoribus ſtolam lineam geſtare permittit Agrippa.

6. Interea Levitarum (nam & illi in tribum redacti) quotquot erant hymnorum cantores regem orabant, ut coacto ſynedrio eis æque ac ſacerdotibus ſtolam lineam geſtare concederet. illius enim regni temporibus convenire dicebant, ut novi aliquid inſtitueret in perpetuam ſui memoriam. neque fruſtra fuit eorum poſtulatio. Nam rex, cum conſenſu eorum qui in ſynedrium venerant, hymnorum cantoribus id *privilegii* indulſit; ut, priori veſte depoſita, lineâ, quam voluerant, uterentur.

Aliiſque hymnos ſacros ediſcere.

Cumq; alia pars tribus *ejuſdem* in templi miniſteriis occupata eſſet, illis etiam permiſit, prout eum rogabant, ut hymnos *canendos* ediſcerent. Illa autem omnia facta erant contra quam patria ferebant inſtituta: quibus violatis fieri non potuit quin meritæ luendæ eſſent pœnæ.

Id agit populus, ut Agrippam ad orientalem porticum inſtaurandam moveat.

7. Jam illo tempore abſolutum erat templi ædificium. Populus igitur cum in otio eſſe animadverteret opifices, ultra octodecim millia, atque mercedem deſideraturos eſſe, cum jam antea victus illis ſuppeditaretur ex iis in quibus circa templum elaborarunt; nolletque *ſacram* pecuniam repoſitam habere metu Romanorum, ſimulque operariorum rationem ha-

ρυτίους δὲ ἡ πατρὶς, ἀπὸ πολλῶν χρημάτων κατασκευασμένον, ταῖς κατ' ἔτος ἡμέραις ἐδωρεῖτο, πολλὰς εἰς τοῦτο μυριάδας ἀναλίσκων. σῖτον γὰρ ἐδίδου τῷ δήμῳ, καὶ ἔλαιον διένειμε. καὶ τῷ πᾶσαν δὲ πόλιν ἀνδριάντων ἀναθέσεσι, καὶ ταῖς τῶν ἀρχαίων ἀποτύποις εἰκόσιν ἐκόσμει. καὶ μικρῷ δεῖν πάντα ὅσα τῆς βασιλείας κόσμον ἐκτήσατο μετήνεγκεν. μῖσος οὖν αὐτῷ παρὰ τοῖς ὑπηκόοις ἤυξετο, ἅμα τὸ περιαιρήμενον τὰ ἐκείνων ξένην πόλιν κοσμεῖν. λαμβάνει δὲ καὶ Ἰησοῦς, ὁ τοῦ Γαμαλιὴλ, τὴν ἀρχιερωσύνης παρὰ τοῦ βασιλέως, Ἰησοῦ ἀφελομένου τὸν [b] Δαμναίου· καὶ ἀφ' τούτου στάσις αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους ἐγίνετο. συστήματα γὰρ τῶν θρασυτάτων ποιησάμενοι, πολλάκις μέχρι λίθων βολῆς ἀπὸ τῶν βλασφημιῶν ἐξέπιπτον. ὑπῆρχε δὲ Ἀνανίας τῷ πλούτῳ περισπούδαστος τοὺς λαμβάνειν ἑτοίμους. Κοστόβαρος δὲ καὶ [c] Σαῦλος, αὐτοὶ καθ' αὑτοὺς μοχθηρὸν πλῆθος συνῆγον, γένους μὲν ὄντες βασιλικοῦ, καὶ ἀφ' τὴν πρὸς Ἀγρίππαν συγγένειαν εὐνοίας τυγχάνοντες, βίαιοι δὲ καὶ ἁρπάζειν τὰ τῶν ἀσθενεστέρων ἕτοιμοι. ἐξ ἐκείνου μάλιστα τοῦ καιροῦ συνέβη τὴν πόλιν ἡμῶν νοσεῖν, περισπᾶσθαι πάντων ἐπὶ τὸ χεῖρον.

ε'. Ὡς δὲ ἦκουσεν Ἀλβῖνος ἀφ' ὑπάτου Γέσσιον Φλῶρον ἀφιξόμενος, βουλόμενος δοκεῖν τι τοῖς Ἰεροσολύμιταις παρέχειν, περισαγαγὼν τοὺς δεσμώτας, ὅσοι ἦσαν [d] αὐτῶν περὶ θάνατον ἁλῶναι ἄξιοι, τούτους προσέταξεν ἀναιρεῖσθαι· τοὺς δὲ ἐκ μικρᾶς καὶ τυχούσης αἰτίας εἰς τὴν ἀρχὴν καταπεσόντας, χρήματα λαμβάνων αὐτὸς ἀπέλυε. διὸ δὴ καὶ ἡ μὲν φυλακὴ τῶν δεσμωτῶν [e] ἐκενώθη, ἡ χώρα δὲ λῃστῶν ἐπλήσθη.

ς'. Τῶν δὲ Λευιτῶν, φυλὴ δ' ἐστὶν αὕτη, [f] ὅσοιπερ ἦσαν ὑμνῳδοὶ, πείθουσι τὸν βασιλέα, καθίσαντα συνέδριον, φορεῖν αὐτοῖς ἐπίσης τοῖς ἱερεῦσιν ἐπιτρέψαι λινοῦν στολήν. πρέπειν γὰρ αὐτῷ τοῖς [g] τὰ ἀρχῆς χρήσιμα ἔφασκον, ἀφ' ὧν μνημονευθήσεται χρηστοῦ. καὶ τῆς ἀξιώσεως οὐ διήμαρτον. ὁ γὰρ βασιλεὺς μετὰ γνώμης τοῦ εἰς τὸ συνέδριον [h] ἐπισχόμενον, συνεχώρησε τοῖς ὑμνῳδοῖς, ἐπιδημίους τῷ προτέρῳ ἐσθῆτα φορεῖν λινοῦν οἵαν ἠθέλησαν. μέσους δὲ πως τῆς φυλῆς λειτουργοῦντος κατὰ τὸ ἱερὸν, καὶ τούτοις ἐπέτρεψε τοὺς ὕμνους ἀσκεῖν ἃς παρεκάλουν. πάντα δὲ ἐναντία ταῦτα τοῖς πατρίοις, ἃ τοῦ θεσπίσαι οὐκ οἰκεῖον μὴ ὑχὶ δίκας ὑποσχεῖν.

ζ'. [k] Ἤδη δὲ τότε καὶ τὸ ἱερὸν [l] ἐπετέλεσε. βλέπων οὖν ὁ δῆμος ἀργήσαντας τοὺς τεχνίτας, ὑπὲρ μυρίους καὶ ὀκταχιλίους ὄντας, καὶ μισθοφορὰν οὐδεμίαν ἐσομένους ἀφ' τοῦ τοῖς προφοῖς ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν ἐργασίας [m] πορίζεσθαι, καὶ χρήματα μὲ ἀπόθετα ἀφ' τῶν [n] Ῥωμαίων φόβου ἔχειν ἐθέλων, προσούμενος δὲ τὸν τεχνιτῶν,

[a] Εἰς ξύλου *Vat.* [b] Δαμναίου in *Editis.* [c] Ita ex *Epiphanii* codicibus. Σαλωλος aut Σαλῶλος in *Græcis.* [d] Αὐτῶν *Bunb.* & *Vat.* [e] Ἐκενώθη *Vat.* [f] Ita cum *Cod. Vat.* ἴσον οἱονεὶ in *Editis Aliiſque.* [g] Illud τὰ è *MSS.* [h] Ἀφιγμένον *Bunb.* & *Gall.* [i] Νόμως *Bunb.* [k] Ἤδη ἦν τότε *Vat.* [l] Hac de re agit *Scaliger* in lib. de *Emend. Temp.* p. 499. ut & *Langius* de *Annis Chriſti*, p. 344. *Lud. Cappellus* in *Spicileg.* ad *Joannem*, c. 1. v. 20. & *Uſſerius* in *Annalibus* ad A. M. 3987. [m] Κομιζοιτο *Bunb.* [n] Τῶν Ῥωμαίων *Bunb.* * Ita cum *Gelenio.* Ananias autem præcellebat eos, quando divitiis ſuis paratos accipere pecunias redimebat, *Epiphan.*

χιτῶν, καὶ εἰς τούτους ἀναλῶσι τοὺς θησαυροὺς βυλόμενος· καὶ γὰρ εἴ μίαν τις ἡμέρας ἐργάσαιτο, τὸν μισθὸν ὑπὲρ ζώντος εὐθέως ἐλάμβανεν· ἔπειθον δὲ βασιλέα τοῦτο ἀναλίσκειν καὶ ἀνεγείρειν. ἦν δὲ ἡ τοῦ ἱεροῦ μὲν ἔξωθεν ἰσχὺς, καμάρᾳ δὲ οὐ φέρουσι βαθείᾳ, πεντακοσίων πηχῶν τοὺς τοίχους ἔσχησε, σὺν λίθοις δὲ τετραγώνοις κατεσκεύασται καὶ λευκῷ πάνυ. ὁ μὲν μῆκος ἑκάστου λίθος, πήχεις εἴκοσι· τὸ δὲ ὕψος ἕξ. ἦρχε Σολομῶνος τοῦ βασιλέως τοῦτο μὲν ἀναμάσαι τὸ σύμπαν ἱερόν. ὁ βασιλεὺς δὲ, ἐπεπίστευτο γὰρ ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρος τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ, λογισάμενος πάντα μὲν ἦρχε τὸν καθαίρεσιν εἶναι ῥᾴδιαν, δυσχερῆ δὲ τὴν κατασκευήν· ὅτι δὲ τοῦ ζῶντος ἐπιμελέστερον, χρόνῳ τε γὰρ καὶ πολλῶν χρημάτων εἰς τοῦτο δεήσειν· ἐπῄνεσέ μὲν τοῦτο βουλόμενος, κατεπράυνε δὲ λευκῷ λίθῳ τὴν πόλιν οὐκ ἐκώλυσεν. Ἰησοῦν δὲ τὸν τοῦ [b] Γαμαλιὴλ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενος, ἔδωκεν αὐτὸν Ματθίᾳ τῷ Θεοφίλου, καθ' ὃν καὶ ὁ πρὸς Ρωμαίους [c] πόλεμος Ἰουδαίοις ἔλαβε τὴν ἀρχήν.

bens, theſauros in iſtos expendere cuperet: (nam, ſi quis unam diei horam operatus eſſet, mercedem pro ea ſtatim accipiebat) regem hortantur ſuadentque, ut orientalem portam inſtauraret. Erat autem porticus exterioris templi, profundæ valli imminens, proinde ſubnixa muris quadringentorum cubitorum, & ſaxis quadratis conſtructa valde candidis. Longitudo quidem cujuſq; ſaxi erat cubitorum viginti, altitudo vero ſex. Opus Solomonis regis, qui primus integrum templum exſtruxit. Rex autem (nam à Claudio Cæſare ei demandata erat templi cura) cum ſecum reputaſſet, facile eſſe vel quodcunque opus demoliri, inſtaurationem vero rem arduam *fore*, præſertimque ejuſmodi porticus (utpote quod hoc opus deſideraret tempus longum multumque pecuniæ) illorum quidam petitioni minime conceſſit: urbem vero candido lapide ſterni non prohibuit. Cum autem Jeſu Gamalielis filio pontificatum abſtuliſſet, eundem Matthiæ Theophili filio dedit: quo pontifice bellum inter Romanos & Judæos coortum eſt.

Porticus orientalis deſcriptio.

Eam inſtaurare recuſat Agrippa.

Matthiæ Theophili filius, pontifex.

ΚΕΦ. θ'.

Τῶν ἀρχιερέων ἀπαρίθμησις.

Ἀναγκαῖον δὲ εἶναι νομίζω, καὶ τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ [d] προσήκειν διηγήσασθαι περὶ τῶν ἀρχιερέων, πῶς τε [e] ἀρξάμενοι, καὶ πόσοι γενόμενοι, μέχρι τοῦ πολέμου τελευτῶσι. πρῶτον μὲν δὴ πάντων λέγουσιν Ἀαρῶνα τὸν Μωϋσέως ἀδελφὸν ἀρχιερατεῦσαι τῷ Θεῷ, τελευτήσαντος δὲ ἐκείνου διαδέξασθαι τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἀπ' ἐκείνων τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν διαμεῖναι τὴν τιμὴν ἅπασιν. ὅθεν καὶ πατρίου ὄντος μηδένα τοῦ Θεοῦ τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνειν, ἢ τὸν ἐξ αἵματος τοῦ Ἀαρῶνος, ἑτέρου δὲ [f] τινος γένους ὄντ' ἂν βασιλεύοντα τύχῃ τοῦδε διαβεβλῆσθαι τὴν ἀρχιερωσύνης. ἐγένοντο δὴ πάντες τὸν ἀριθμὸν, ἀπὸ Ἀαρῶνος, ὡς ἔφαμεν, τοῦ πρώτου γενομένου μέχρι [g] Φανάσου, τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον ὑπὸ τῶν στασιαστῶν ἀναδεχθέντος ἀρχιερέως, [h] πρὸς οἷς ὀγδοήκοντα. ἐκ τούτου δὲ τοῦ χρόνου τοῦ Μωϋσέως κατὰ τὴν ἔρημον σκηνῆς ἱδρυσις, ἣν Μωϋσῆς τῷ Θεῷ κατεσκεύασε, μέχρι τῆς εἰς Ἰουδαίαν ἀφίξεως, ἐν ᾗ Σολομὼν ὁ βασιλεὺς τῷ Θεῷ τὸν ναὸν ᾠκοδόμησε, πρεσβύτεροι [k] τεσσαρεσκαίδεκα. ὃ δὲ πρῶτον ἕως τοῦ βίου τελευτῆς τὰς ἀρχιερωσύνας εἶχεν, ὕστερον δὲ ὑπὸ παρὰ ζώντων διεδέχοντο. οἱ τοίνυν τεσσαρεσκαίδεκα οὗτοι, τῶν δύο παίδων Ἀαρῶνος ὄντες ἔγγονοι, [m] τὴν διαδοχὴν τοῦ τιμίου παρελάμβανον. ἐγένετο δὲ [n] αὐτοῖς ἀριστοκρατικὴ μὲν ἡ πρώτη πολιτεία, μετὰ ταύτην δὲ μοναρχία, βασιλέων δὲ τρίτη. τὸν δὲ τοῦτοις ἀριθμὸν ὃν ἦρξαν οἱ τεσσαρεσκαίδεκα, ἀφ' ἧς ἡμέρας οἱ πατέρες ἡμῶν ἐξέλιπον Αἴγυπτον Μωϋσέως ἄγοντος, μέχρι τοῦ ναοῦ κατασκευῆς, ὃν Σολομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἔτη ἐγεφύρωσεν, ἔτη [o] διακόσια τετταράκοντα καὶ τοῖς ἑξακοσίοις. μετὰ δὲ τοὺς

CAP. IX.

Summorum pontificum enumeratio.

JAM vero neceſſarium eſſe exiſtimo, & huic hiſtoriæ in primis convenire, *paucula* narrare de pontificibus; quæ fuerit eorum origo, & quibus conceſſum hunc honorem accipere, & quot uſque ad finem hujus belli fuerint. Et primum quidem omnium Aaronem, fratrem Moyſis, Deo in ſummo ſacerdotio miniſtraſſe ajunt, illique defuncto ſucceſſiſſe mox filios, ac deinde illorum poſteris omnibus hunc honorem conſtitiſſe. unde etiam ex patrio inſtituto, neminem Dei pontificem fieri, niſi ex Aaronis ſanguine; nec licere alicui alterius generis, ne ſi rex quidem fuerit, pontificatui admoveri. Fuerunt igitur univerſi ab Aarone, omnium (ſicut diximus) primo, uſque ad Phanaſum, qui tempore belli à ſeditioſis conſtitutus eſt pontifex, numero LXXXIII. Ex iſtis dum tabernaculum in ſolitudine Moyſis temporibus ſteterit, quod Deo exſtruxit Moyſes *& adornavit*, uſque dum in Judæam ventum eſt, ubi Solomon rex Deo templum erexit, pontificatum geſſerunt XIII. nam à principio pontificatum habuerunt quamdiu vixerint: poſtea vero etiam viventibus ſuccedebatur. Itaque hi XIII. cum eſſent duorum Aaronis filiorum poſteri, ex ſucceſſione honorem *iſtum* accipiebant. Erat autem prima quidem eorum adminiſtratio Ariſtocratica, poſt hanc autem Monarchia, tertia vero Regum. At numerus annorum, dum ipſi XIII. imperio potiti ſunt, (ex quo die patres noſtri ductu Moyſis Ægyptum reliquerunt uſq; ad templum conditum quod Solomon rex Hieroſolymis condidit,) aſſurgit ad DCXII. Poſt illos autem

Recenſio ſummorum pontificum.

Confer lib. X. c. VIII. p. 449.

a Vide lib. 8. c. 2. *b* Ita *Bud.* & *Zonar.* Γαμαλιήλου in *Edicis Aliiſqui.* *c* Πόλεμος τοῖς Ἰουδαίοις ἔλαβε τὴν ἀρχὴν, καὶὶ ἐπὶ μέγα προέκοψαν *Bud.* *d* Προσῆκεν *Bud.* *e* Ἤρξατο, & ἦσαν ἕξ ἐπὶ τριάκοντα *Bud.* *f* Illud τις è *Cod. Bud.* *g* Φανίου *Bud.* Φανεου *Gall.* in *Epiphanii* verſione, *Phinaſum* aut *Dinaſum.* *h* De numeris in hoc capite videſis *L. Cappellum* ſatis differentem in *Chronologia Sacra*, p. 274. &c. *i* Ὅτι Σολ. *Bud.* & *Gall.* *k* Δεκατρεῖς *Bud.* & *Gall.* *l* Ἐπὶ τοῦ βίου τελ. *Vat.* *m* Κατὰ διαδοχὰς *Bud.* *n* Ita vertit *Gelenius*, quaſi ἐπ' αὐτῶν legiſſet; *Bud* his [*pontificibus*] *primo penes optimates adminiſtratio fuit reipublicæ poſt ad monarchas, poſtremo ad reges tranſiit. Epiphanius* αὐτῶν ſumpſit pro *Hebræorum* gente, adeoque vertit, *Fuit autem Hebræorum reſp. primo quidem ſub populi poteſtate* (quaſi legiſſet δημοκρατικὴ) *poſt hoc autem ſub unius poteſtate fuit, tertio vero ſub Regibus.* Vide *Seldenum* in libro *de Synedriis*, c. 15. p. 647. *o* Alibi ſc. l. VIII. c. 12. DLXXXXII. numerat. Sed hîc (notante *Voſſio* in *Chronol.*

autem pontifices XIII. pontificatum tenuerunt XIIX. qui à tempore Solomonis regis Hieroſolymis ſibi invicem ſucceſſerunt, uſq; dum Nabuchodonoſor Babyloniorum rex, contra urbem expeditione facta, templum cremarit, & gentem noſtram Babylonem abduxerit, & *Joſadacen pontificem captivum fecerit. Tempus autem illorum pontificatus annorum erat ECCCCLXVI. menſium VI. dierum X. cum *utique* Judæi jam ſub regibus eſſent. Poſt tempus vero annorum ſeptuaginta, ex quo *gentis* excidium à Babyloniis factum eſt, Cyrus Perſarum rex Judæos è Babylone in patriam ſuam remiſit, templumque denuo condere *iis* conceſſit. Tunc itaque Jeſus Joſedeci *filius*, *unus* è captivis qui reverſi ſunt, pontificatum accipit. Atque is poſterique ejus, quindecim univerſi, uſque ad regem Antiochum Eupatora, liberi populi ſtatum rexerunt, per annos CCCCXII. primuſque Antiochus ille, quem memoravimus, & dux ejus Lyſias Oniam, cognomento Menelaum, pontificatu privant, quippe Bereæ interfectum; filioque ejus ſucceſſionis jure depulſo, Jacimum faciunt pontificem, ex genere quidem Aaronis, ſed non ex Oniæ domo. quamobrem Onias, Oniæ defuncti patruelis, ejuſdem cum patre nominis, in Ægyptum profectus, conciliátaque ſibi Ptolemæi Philometoris & Cleopatræ conjugis ejus amicitia, perſuaſit eis ut in Heliopolitica præfectura Deo templum Hieroſolymitano ſimile ædificandum curarent, ipſumque pontificem conſtituerent. Sed de illo quidem templo in Ægypto exſtructo ſæpius diximus. At Jacimus, cum triennio pontificatum tenuiſſet, obiit. ei autem nemo *ſtatim* ſucceſſit: ſed per ſeptennium civitas manſit pontifice deſtituta. Rurſum vero poſteri filiorum Aſamonæi (poſtquam illis mandata eſſet gentis præfectura, & bellum contra Macedones geſſiſſent) Jonathan pontificem creant, qui ſeptem annis *rebus ſacris* præerat. Illo autem dolo è vivis ſublato, & inſidiis ei à Tryphone ſtructis, ſicuti jam ſupra alicubi memoravimus, pontificatum obtinet frater ejus Simon. Cui, cum ſacerdotium teniſſet anno amplius quam frater, dolo generi oppreſſo inter epulas, ſuccedit filius nomine Hyrcanus. At Hyrcanus, per XXX. annos, honore potitus, *ſummus* in ſenectute moritur, ſucceſſione Judæ relicta, qui & Ariſtobulus dictus eſt. Hunc autem, imperium una cum ſacerdotio adeptum, (nam Judas primus ſibi coronam impoſuit quam uno anno geſſit.) morbo extinctum in hæreditate excipit frater Alexander. Alexan-

Conſer p. 450.

P. 468.

P. 476.

P. 531. 547.

P. 548. 562.

P. 550, & p. 555.

P. 576.

P. 577.

P. 581.

P. 588.

P. 590.

τεσσαράκοντα ἀρχιερεῖς ἐκείνους, δέκα ϗ ὀκτὼ τ̄ ἀρχιερωσύνην ἔσχον, ἀπὸ Σολομῶνος βασιλέως τοῦ Ἱεροσολύμοις αὐτῶν διαδεξάμενοι, [a] μέχρις οὗ Ναβυχοδονόσορ ὁ τ̄ Βαβυλωνίων βασιλεὺς, στρατεύσας τῇ πόλει, τ̄ μὲν ναὸν ἐνέπρησε, τὸ δὲ ἔθνος ἡμῶν εἰς Βαβυλῶνα [b] μετέστησε, ϗ τ̄ ἀρχιερέα Ἰωσεδάκην αἰχμάλωτον ἔλαβε. τοῦτον χρόνος τ̄ [c] ἀρχιερωσύνης τεσσαρακοσίων ἑξήκοντα ἔξ ἐτῶν ἦν, μηνῶν ἕξ, ἡμερῶν δέκα, ἡνίκα βασιλευομένων Ἰουδαίων. μετὰ δὲ χρόνον ἐτῶν ἀλίγων [d] ἑβδομήκοντα τ̄ ὑπὸ Βαβυλωνίων γενομένης, Κῦρος ὁ [e] Περσῶν βασιλεὺς ἀπέλυσε τοὺς ἐκ Βαβυλῶνος Ἰουδαίους ἐπὶ τ̄ οἰκείαν γῆν πάλιν, ϗ συνεχώρησε τ̄ ναὸν ἀνεγεῖραι. τότε δὲ τ̄ ὑποστρέψαντα [f] ἀρχιερέα Ἰησοῦν ὁ Ἰωσεδὲκ, τ̄ ἀρχιερωσύνην λαμβάνει. [g] οὗτος δὲ καὶ οἱ ἔκγονοι αὐτοῦ, πενταεκαίδεκα ἅπαντες, μέχρι βασιλέως Ἀντιόχου τ̄ Εὐπάτορος [h] ἐπολιτεύσατο δημοκρατικῶς ἔτη [i] τριακόσια δεκατέσσαρα. πρῶτος δὲ Ἀντίοχος ὁ ϖεφημισμένος ϗ ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Λυσίας τ̄ Ὀνίαν, τ̄ Μενέλαος βασιλεῦσι, παύσει τ̄ ἀρχιερωσύνης, ἀνελόντες αὐτὸν ἐν Βεροίᾳ, ϗ [l] τ̄ παῖδα τ̄ διαδοχῆς ἀπελάσαντες [m] καθιᾶσιν [n] Ἰάκιμον ἀρχιερέα, γένους μὲν τ̄ Ἀαρῶνος, [o] οὐκ οἴκου δὲ τ̄ οἰκίας ταύτης. διὰ τοῦτο δὲ ϗ [p] ὁ Ὀνίας, ὁ τ̄ τετελευτηκότος Ὀνίου ἀδελφὸς, ὁμώνυμος τ̄ πατρὶ, παραγενόμενος εἰς Αἴγυπτον, ϗ διὰ φιλίας ἀφικόμενος Πτολεμαίῳ τῷ Φιλομήτορι ϗ Κλεοπάτρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, πείθει τούτους [q] Ἡλιοπολίτην νόμον ἱδρυμένους τ̄ Θεῷ ναὸν, παραπλήσιον τ̄ ἐν Ἱεροσολύμοις, αὐτὸν ἀρχιερέα καθιστᾶσαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τ̄ ἱερᾶ τ̄ καθεστηκυίας ἐν Αἰγύπτῳ πολλάκις ἐδηλώσαμεν. ὁ δὲ Ἰάκιμος, ἔτη τρία τ̄ ἀρχιερωσύνην καθέξων, ἐτελεύτησεν. διεδέξατο δὲ τὸν θεῖον αὐτοῦ, ἀλλ' διετέλεσεν ἡ πόλις ἐνιαυτὸν ἐπὶ χρὸς ἀρχιερέως τυχοῦσα. πάλιν δὲ οἱ τ̄ Ἀσαμωναίου παῖδων ἔκγονοι, τ̄ προσαποστᾶσι τ̄ ἔθνους πεισθέντες, ϗ πολεμήσαντες Μακεδόσι, Ἰωνάθην ἀρχιερέα καθιζᾶσιν, ὃς ἦρξεν σὺν αὐτοῖς ἐπὶ. πελευτήσαντος δὲ ἐξ ὑποβολῆς αὐτοῦ, ϗ στέφος τ̄ ὑπὸ Τρύφωνος μηχανηθέντος, ὡς ἀνωτέρω πῦ προειρήκαμεν, λαμβάνει τ̄ ἀρχιερωσύνην Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. καὶ τοῦτον δὲ, δόλῳ ϖρὸς συμπόσιον ὑπ' τ̄ γαμβροῦ ἀναφθαρέντα, διαδέχεται παῖς Ὑρκανὸς ὄνομα, καταλαβὼν τὴν ἀρχιερωσύνην πλείονα τ̄ ἀδελφοῦ χρόνον ἐνιαυτῷ. τελευτᾷ δ' ὁ ἔτεσι τ̄ πᾶσι Ὑρκανὸς διπλασίοις τελευτᾷ γηραιὸς, Ἰούδᾳ τῷ ϗ Ἀριστοβούλῳ κληθέντι τ̄ διαδοχὴν καταλιπών. κληρονομεῖ δὲ ϗ τοῦτον [r] ἀδελφὸς Ἀλέξανδρος, ὑπὸ νόσου βιοτελευτήσαντα, τ̄ ἱερωσύνην δὲ καταλαβόντα μὴ βασιλέως· ϗ δ διάδημα περιθέσθαι πρῶτος Ἰούδας ἐνιαυτὸν ἕνα. βασιλεύ-

σας

Chronologia Sacra, pag. 170.) addit XX. inter quorum *Eleli* & judicaturam *Samuelis* elapſos quo admiſſo non opus eſt emendatione S. *Petiti*. qui (in *Animadv. ἀσκηθ.* tom. I. p. 267.) legit, τὰ ἐνιαύσια δύο ϖῶς τοῖς πεντήκοντα. *a Μέχρι Ναβ. Vat. μέχρι Ναβουχοδονόσορος Bunt.* *b Μετῳκισμένον Gall.* *c* Ita *Bunt. & Epiphan.* ἱερωσύνης ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων ἑξήκοντα ἓξ ex Hb. X. & *Joſephi* calculis ſcribit *Petitus*, p. 476. *e Τῶν Περσῶν Bunt.* *f Αἰχμαλώτων, οὓς ὁ τ̄ αἰχμαλωτισθέντος Ἰωσεδὲκ παῖς Ἰησοῦς ὁμώνυμος τῷ ἀρχιερεῖ ἦγε. Gall. & Bunt.* *g* Ὁ τοῦ οἱ ἔκγ. ἀ. π. ἐπολιτεύσατο *Bunt.* *h* Ἐπολιτεύσαντο δὲ δημοκρ. *Bunt. & Gall.* *i* Τεσσαράκοντα solus *Bunt.* Conſer, ſi lubet, *L. Cappellum* in *Chronol. S.* 278. & *Jac. Cappellum* in *Hiſt. Sacr. & Exot.* ad *A. M.* 3814. *k* Vide l. X. c. 15. *l* Aliquid deeſſe videtur. Certe per τ̄ παῖδα intelligendus eſt Oniæ III. filius. *m* Καθιστῶσι Ἰακίμου *ἱερέα Bunt.* & mox ἐτέλει ἐπὶ & καθιστῶν. *n Al. Ἀλκίμου.* *o* Οὐ τ̄ αὐτῆς ϛ οἰκίας, *ſed non de recta linea*, (ut vertit *Scaliger*) apud *Photium* in *Bibl.* Cod. 238. p. 978. *p* Ita lego ex *Epiphanio*, qui vertit, *Properans & Onias, defuncti fratruelis, & nomen referens patris* &c. Antea erat ὁ Ἀνανίας cum in *Græcis omnibus* præter *Bunt.* (qui habet ὁ ναυάρχης) tum apud *Photium.* *q* Ἡλιουπολίτην *Bunt.* *r* Διονυσίου *Photius.* *ſ* Ita lego & diſtinguo, maxima ex parte auctoritate nixus *codicis Bunt.* in quo, διεδέξατο παῖς Ὑρκανὸς τὴν ἀρχιερωσύνην πλείονα Ἐνιαυτοῦ δὲ ἐχρόνισε. τελευτᾷ δ' ὁ ἔτεσι τ̄ πᾶσι ὁ Ὑρκανὸς διπλασίοις &c. Antea erat in *Editis*, διεδέξατο παῖς Ὑρκανὸς ὅμοια. ἐνιαυτοχρόνησε τὴν ἱερωσύνην πλείονα τοῦ ἀδελφοῦ χρόνον ὀκτὼ ἐτῶν τελευτᾷ ὁ ἔτεσι τ̄ πᾶσι Ὑρκανὸς διπλασίοις &c. Quin & τελευτᾷ δ' ὁ ἔτεσι habet *Gall.* *t* Ita cum *Cod. Vat.* ἀδελφὸς Ἀλέξανδρος βασιλεὺς *Bunt.* in *Editis Aldina* deerat Ἀλέξανδρος. *u Joſephus*, l. 10. p. 450.

a Διὸν

σας δὲ ὁ Αλέξανδρος καὶ ἱεραπεύσας ἔτη εἰκοσιεπτὰ, καταφθείρει τὸν βίον, Αλεξάνδρᾳ τῇ γυναικὶ καταλιπὼν τὴν ἀρχιερατευσόμενον ὃν ἐπιτρέψαι. ἡ δὲ τὸν μὲν ἀρχιερωσύνην Υρκανῷ δίδωσιν, [a]αὐτὴ δὲ, τὴν βασιλείαν ἐνέα ἔτη κατασχοῦσα, πλαυτᾷ τὸν βίον· τὸν ἴσον δὲ χρόνον τὸν ἀρχιερωσύνῃ ὁ παῖς αὐτῆς Υρκανὸς ἔσχεν. μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς πολεμήσας πρὸς αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς Αριστόβουλος, καὶ νικήσας, ἀφαιρεῖται μὲν ἐκεῖνον τὴν ἀρχὴν, αὐτὸς δὲ [b]ἐβασίλευσε καὶ ἱεράτευσε τῷ Θεῷ. ἔτει δὲ τρίτῳ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ μησὶ τοῖς ἴσοις, Πομπήϊος ἐλθὼν, καὶ τὴν τῶν Ιεροσολυμιτῶν πόλιν χειρὶ κράτος ἑλὼν, αὐτὸν μὲν εἰς Ρώμην μετὰ τέκνων δήσας ἔπεμψε· τῷ δὲ Υρκανῷ πάλιν τὴν ἀρχιερωσύνην ἀποδοὺς, τὴν μὲν ὕβριν ἔθνους περιτασίαν ἐπέτρεψε, διάδημα δὲ φορεῖν ἐκώλυσεν. ἦρξε δὲ περὶ τοῖς οἰνέα τοῖς περάτοις ὁ Υρκανὸς [c]πέντε καὶ εἴκοσι. [d]Βαρζαφάρνης δὲ καὶ Πάκορος, οἱ τὸν Παρθυαίων δυνάσται, διαβάντες τὸν Εὐφράτην, καὶ πολεμήσαντες Υρκανῷ, αὐτὸν μὲν ζωγρίᾳ παρέλαβον, τὸν Αριστόβουλον δὲ υἱὸν Αντίγονον κατέστησε βασιλέα. τρία δὲ ἔτη καὶ τρεῖς μῆνας ἄρξαντα τοῦτον Σόσιός τε καὶ Ηρώδης ἐξεπολιόρκησε. Αντώνιος δὲ ἀνεῖλεν εἰς τὴν Αντιόχειαν ἀναχθέντα. τὴν δὲ βασιλείαν Ηρώδης παρὰ Ρωμαίων ἐγχειρισθεὶς, οὐκέτι τοὺς ἐκ τοῦ Ασαμωναίου [e]γένους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ πόθεν ἀσήμους, καὶ [f]μόνον ἐξ ἱερέων ὄντι, πλὴν ἑνὸς Αριστοβούλου τὴν τιμὴν ἀπένεμε. τὴν δὲ Αριστοβούλου Υρκανοῦ τοῦ ὑπὸ Πάρθων ληφθέντος υἱωνὸν ὄντα καταστήσας ἀρχιερέα, τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ συνῴκησε Μαριάμμην, τὴν τοῦ πλήθους πρὸς ἑαυτὸν ἵμερόν τε εὔνοιαν, διὰ τὸν Υρκανοῦ μνήμην. εἶτα, φοβηθεὶς μὴ πρὸς τὸν Αριστόβουλον πάντες ἀποκλίνωσιν, ἀνεῖλεν αὐτὸν, ὁ Ισχὺν πυνθάνεται μηχανησάμενος κολυμβῶντα, καθὼς ἤδη [g]δεδηλώκαμεν. μετὰ τοῦτον ὑκέτι τοῖς ἐκγόνοις τὸν Ασαμωναίου παιδὶ τὴν ἀρχιερωσύνην ἐπίστευσεν. ἔταξε δὲ ὅμοια τῷ Ηρώδῃ, [h]περὶ τὴν καταστάσεως τῶν ἱερέων, Αρχέλαός τε ὁ παῖς αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦτον τὴν ἀρχὴν Ρωμαῖοι τὴν Ιουδαίων κατελάβοντες. εἰσὶν οὖν [i]οἱ ἀπὸ τοῦ Ηρώδου χρόνων ἀρχιερατεύσαντες μέχρι τῆς ἡμέρας, [k]ἣ δὴ καὶ ναὸν καὶ τὴν πόλιν Τίτος ἑλὼν ἐπυρπόλησεν, οἱ πάντες [l]εἰκοσιοκτώ· χρόνος δὲ τούτων ἔτη πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἑπτά. καί τινες μὲν αὐτῶν ἐπολιτεύσαντο ὅτε τὴν Ηρώδου [m]βασιλεύοντος, καὶ ὅτε Αρχελάου τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. μετὰ δὲ τούτων τελευτὴν, [n]ἀριστοκρατία μὲν ἦν ἡ πολιτεία, τὸν δὲ πρεσβείου τοῦ ἔθνους οἱ ἀρχιερεῖς παρέσχοντο. πρὸς μὲν οὖν τὴν ἀρχιερέων ἐκφυὰ ἔχοντα.

der autem, cum imperium simul & sacerdotium per XXVII. annos tenuisset, vita decedit, relicta Alexandræ uxori potestate eum assignandi qui pontificatum gereret. Atque illa quidem Hyrcano *suo filio* pontificatum dat; illa vero cum regnum novennio administrasset, vitam finivit: totidemque annis filius ipsius Hyrcanus sacerdotium habebat. nam post matris obitum contra ipsum bellum movit Aristobulus frater, & victo quidem pontificatum ademit, ipse vero regnavit Deoque in pontificatu ministravit. Cæterum cum tertio regni hujus anno, totidem præterea mensibus elapsis, venisset Pompejus, & Hierosolymitarum urbem vi expugnasset, ipsum cum liberis vinctum Romam misit; & Hyrcano in pontificatum restituto, gentis quidem præfecturam ei permisit, diademate vero uti prohibuit. Atque Hyrcanus præter IX. primos annos imperavit XXIV. Barzapharnes autem & Pacorus, Parthorum dynastæ, trajecto Euphrate & bello Hyrcano illato, ipsum quidem vivum ceperunt, Antigonum vero Aristobuli filium regem constituerunt. Hunc ipsum, cum tres annos totidemque menses imperasset, Sosius & Herodes obsidione expugnarunt; abductumque Antiochiam morte affecit Antonius. Herodes autem à Romanis accepto regno, non amplius ex Asamonæi genere creavit pontifices; sed obscuris quibusdam, & à sacerdotibus tantummodo oriundis, præter unum Aristobulum, hunc honorem tribuebat. Aristobulum namque Hyrcani à Parthis capti nepotem cum pontificem declarasset, sororem ejus Mariamnen in uxorem duxit; quippe qui multitudinis erga seipsum captaret benevolentiam, propter Hyrcani memoriam. Deinde veritus ne omnes ad Aristobulum desciscerent, ipsum Hiericunte de medio sustulit, necem ei ita machinatus, ut dum nataret suffocaretur, sicuti jam ante declaravimus. Post hunc non amplius ex Asamonæi prole oriundis pontificatum commisit. Herodem etiam in constitutione pontificum imitatus est filius ejus Archelaus; & post hunc Romani, qui Judæorum regnum occuparunt. Sunt igitur qui ab Herodis temporibus pontificatum gessertunt, usque ad diem quo Titus templum & civitatem captam flammis vastavit, in universum XXVIII. tempusque illorum pontificatuum anni CV. Et horum quidem aliqui sub Herode rege & filii ejus Archelao res administrarunt: istis autem defunctis administratio quidem erat Aristocratica, gentis vero præfectura pontificibus commissa erat. Atque de pontificibus hæc dicta sufficiant.

*Conser pag. 600.
P. 607.
P. 608.
P. 613.
P. 615.
P. 658, & 662.
P. 661.
P. 663.
P. 665.
P. 666.

a Αὐτὴ *Busb.* *b* Ita *Busb.* & *Epiphan.* qui vertit, *& Dei pontifex fuit.* ἐβασίλευσε καὶ ἱεράτευσε δ' ἔθνους in *Editis Aliisque.* *c* Vide *Usserium* in *Annalibus* p. 437. *Edit. Lond.* *d* Βαρζαούανης *Vat.* & *Busb.* Βαζαούαφρης *Gall.* *e* Γένους ἔτι ὃ ὄντων οἱ καλούμενοι Μακκαβαῖοι· καθίστησιν *Euseb.* & *Cyrill.* *f* Ita in *Josephi* libris, tum *Græcis* tum *Latinis.* Verum *Eusebius* (in *Demonstr. Evang.* l. 8. p. 398.) & *Cyrillus Alexandrinus* (in *Comment.* in *Danielem*, p. 662.) καὶ μόνον ἐξ ἱερέων ὄντι habent. Quo de loco videsis *Casaubonum* in *Exerc.* c. *Baronium*, p. 52. *Edit. Lond.* *g* Εἰρήκαμεν *Busb.* *h* Επὶ τῇ καταστάσει τῶν ἱερέων *Busb.* περὶ τῶν Ιουδαίων ἀρχιερέων *Cyrill.* *i* Οἱ νῦν Ηε *Busb.* *k* Ita lego. ἣν δὴ καὶ ναὸν & τὴν πόλιν Τίτος ἑλὼν π. *Busb.* ἣς εἰς τὸν ν.κ.τ.π.Τ. ἑλὼν in *Editis Aliisque.* *l* Sc. si excludatur *Phanasus* ultimus, qui à Zelotis seditiosis sub finem belli electus est, quique propterea inter pontifices non videtur numerandus. *L. Cappellus* in *Chronologia Sacra*, p. 279. *m* Βασιλεύοντος *Busb.* *n* Vide *Cuneringium* de *Rep. Hebr.* c. 73.

CAP.

IX. CAP. X.

De Floro procuratore, qui Judæos cogebat bellum Romanis inferre. Peroratio.

Florus Judææ procurator.

GEssius autem Florus, qui missus est à Nerone ut Albino succederet, plurimis Judæos replevit calamitatibus. Hic genere erat Clazomenius, secumque Cleopatram conjugem adduxit, per quam, utpote Poppææ Neronis uxoris amicam, & nihil ab ipso improbitate differentem, rerum *in Judæa* administrationem adeptus est. Ita autem nequiter & violenter potestate sua abusus est, ut, propter insignem ejus maleficentiam, Al-

Pejor Albino.

binum, tanquam de illis egregie meritum, celebrarint Judæi. nam ille nequitiam suam occultare studuit, & solicite cavebat ne omnibus notus esset & manifestus: Gessius autem Florus, quasi ad malitiam ostentandam missus, ex suis in gentem nostram injuriis pompam agebat *& triumphabat*; nihil sibi ad rapinarum omne genus summamque supplicii iniquitatem reliquum faciens. Erat enim durus quidem & ad misericordiam flecti nescius, cupiditatisque in re lucri inexplebilis, ut qui nullum inter parva & magna discrimen faceret, sed & cum latronibus participaret. Multi enim quæstum istum exercebant, spei pleni nihil ab ipso de incolumitate sua metuendum, quod secum prædarum partes haberet. adeoque nullus erat injuriarum modus; ut miseri Judæi, cum ferre non valerent vastationes à latronibus factas, cogerentur omnes suis sedibus relictis fugam capessere, tanquam ubicunque apud exteros melius vitam acturi. Denique

Belli Judaïci causa.

quid multis? Florus erat, qui nos eo adegit, ut bellum Romanis inferremus, satius esse existimantes ut semel universi quam paulatim periremus. Et quidem coeptum est *hoc* bellum anno secundo administrationis Flori, duodecimo vero Neronis imperii: quo tempore quanta vel coacti fecimus, vel perpessi sustinuimus, sat accurate intelligere possunt, qui legere voluerint libros à nobis de Bello Judaïco conscriptos.

Peroratio.

2. Atque hîc finem dicendi faciam de Antiquitatibus *nostris*, * post quas exorsus sum libros quos de Bello scripsi. Complectuntur autem Antiquitates rerum traditionem à primo homine nato usque ad annum Neronis imperii XII. quæ *scilicet* nobis Judæis acciderunt & in Ægypto & Syria & Palæstina, & quas clades ab Assyriis & *Babyloniis* accepimus, & quibus modis nos vexarunt & attriverunt Persæ & Macedones, & post eos Romani. Atque omnia, ut ego arbitror, exsequutus sum accurate. Quin & operam dedi ut observarem summorum pontificum recensionem, quot per bis mille annos exstiterunt. Porroque ut reges sibi invicem successerint, absque errore tradidi; quas res illi gesserint, & quomodo remp. administrarint *insuper* narrans, ut & monarcharum potentiam, prout in

ΚΕΦ. ί'. 9'.

Περὶ Φλώρου ἐπιτρόπου, ὃς τὰς Ἰουδαίους ἐπὶ τὸν πρὸς τοὺς Ρωμαίους πόλεμον ἀφεῖλετο. Ἐπίλογος.

ΓΕσσιος δὲ Φλῶρος, ὁ πεμφθεὶς Ἀλβίνῳ διάδοχος ὑπὸ Νέρωνος, πολλῶν [a] ἀνέπλησε κακῶν Ἰουδαίους. Κλαζομένιος δὲ ἦν ὁ γένος οὗτος, ἐπήγετο δὲ Κλεοπάτραν γυναῖκα, δι' ἣν φίλην ἔσχ[b] Ποππαίας ἡ Νέρωνος γυναικός, καὶ παρείας μηδὲν αὐτῷ διαφέρουσ, ἐπὶ ἀρχῆς ἐπέτυχεν. Ὅπου δὲ πρὸς τὴν ἐξουσίαν ἐγένετο κακὸς καὶ βίαιος, ὥστε, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν κακῶν, Ἀλβῖνον ἐπήνεσαν οἱ εὐεργέτην Ἰουδαῖοι. ἐκεῖνος μὲν γὰρ [c] ἐπεσκέπτετο τὴν παρεῖαν, καὶ τὴν μὴ παντάπασι κατάφορον [d] ἔλαθεν· Γέσσιος δὲ Φλῶρος, καθάπερ εἰς ἐπίδειξιν παρείας πεμφθεὶς, τοῖς εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀδικήμασιν ἐπόμπευε, μήτε ἁρπαγῆς ἀδικήματος μηδενὸς πρόπαν μήτε ἀδίκου κολάσεως. διὰ γὰρ [e] ἀπληστίαν [f] μὲν πρὸς ἔλεον, παντὸς δὲ κέρδους ἄπληστος, ὥστε μηδὲ τὰ πλεῖστα τῶν ὀλίγων διέφερεν, ἀλλὰ καὶ λῃστὰς συνωμότησεν. ἀδεῶς γὰρ οἱ πολλοὶ τοῦτο ἐπραττον, ἐχέγγυον παρ' ἐκείνου τὴν συνεργίαν ἔχειν πεπεισμένοι. καὶ τοῦτο μέτριον οὐκ ἦν. ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς Ἰουδαῖοι, μὴ δυνάμενοι τὰς [g] ἀπὸ τῶν λῃστῶν γινομένας προφάσεις ὑπομένειν, ἠναγκάζοντο τῶν ἰδίων [g] ἐξανιστάμενοι ἁπάντων φεύγειν ἅπαντας, ὡς κρεῖττον [h] ἐπιδημοῦντας τοῖς ἀλλοφύλοις καταπαύσοντες. καὶ τί δεῖ πλείω λέγειν; ὃν γὰρ τρόπον τοὺς Ρωμαίους πόλεμον ὁ καταναγκάσας ἡμᾶς ἄρασθαι, Φλῶρος ἦν, κρεῖττον [i] ἡγησάμενοι ἅπαξ ὀλέσθαι ἢ κατ' ὀλίγον ἀπολέσθαι. καὶ δὴ τῷ ἀρχομένῳ ἔτει τῆς ὑπατείας Φλώρου, δωδεκάτῳ δὲ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς. ἀλλ' ὅσα μὲ [k] δρᾶν ἠναγκάσθημεν, ἢ παθεῖν ὑπεμείναμεν, ἀκριβῶς μὲν γνῶναι πάρεστι τοῖς βουλομένοις ὀντυχεῖν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου βίβλοις γεγραμμένοις.

Β'. Παύσεται δὲ ὀρθῶς μοι τὰ τῆς ἀρχαιολογίας, μέχρι τοῦ καὶ τὸν πόλεμον ἠρξάμην γεγράφειν. περιέχει δὲ αὕτη τὸν ἀπὸ πρώτης γενέσεως ἀνθρώπου παραδόσιν, μέχρι ἔτους δωδεκάτου τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας, τῶν ἡμῖν συμβεβηκότων τοῖς Ἰουδαίοις κατά τε τὸν Αἴγυπτον καὶ Συρίαν καὶ Παλαιστίνην, ὅσα τε πεπόνθαμεν ὑπὸ Ἀσσυρίων τε καὶ Βαβυλωνίων, πῖά τε Πέρσαι καὶ Μακεδόνες [l] ἀφ' ἡμᾶς, καὶ μετ' ἐκείνους [m] Ρωμαῖοι. πάντα γὰρ ἀκριβῶς μετὰ ἀκριβείας διεξεταζόντων. τριῶν δὲ περιόδων καὶ τῆς [n] τῶν ἀρχιερέων ἀναγραφῆς, τῆς [o] ὑπὲρ δισχιλίων ἔτεσι γινομένων. ἀπλανῆ δὲ παρέσχημαι καὶ τὴν περὶ τοὺς βασιλεῖς ἀριθμητικὴν, τάς τε πράξεις αὐτῶν καὶ τὰς πολιτείας ἀπαγγέλλων, μοναρχῶν τε δυνάστειας, ὡς αὐ ἱεραὶ

a Ἐπίπλησε *Busb.* b Male in *libris* Ποπαίας. c Ἐπεμέλετο *Busb.* ἐπεῖχετο *Zonar.* d Λανθάνω *Gall.* & in *Epiphanii* versione *inflexibilis.* e Illud μὲν è *Cod. Busb.* f Ita *Busb.* ὑπὸ in *reliquis.* g Sic *Gall.* & *Busb.* ἐξιστάμενοι in *ceteris.* h Ἐπὶ τοῦ δῆμου *Busb.* i Ita *Busb.* ἡγούμενος in *Editis Aliisque.* k Δρᾶν deest *Vat.* l Δεινὰ δεινῶ. *Busb.* m Ρωμαῖοι τὸ ὕστατον *Busb.* Vide *Vossii Chronol. S. c.* 20. p. 170 n Ἐν ἀρχ. ὅλως ἔτους *Gall.* * Sc. ubi illæ desinunt, cœpi aliquot abhinc annis de Bello Judaïco scribere.

ἱεραὶ βίβλοι θεῖ πάντων ἔχουσι τὴν ἀναγραφήν. τοῦτο γὰρ ποιήσειν ὑπεσχόμην τὴν [a]ἰσοδείαν. λέγω δὲ θαρρήσας ἤδη ἀφ' ἧς τὴν προθέσιν [b]συντέλειαν, ὅτι μηδεὶς ἂν ἕτερος ἡδυνήθη θελήσας, μήτε Ἰουδαῖος, μήτε ἀλλόφυλος, τὴν πραγματείαν ταύτην ὕστερος ἀκριβῶς εἰς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν. ἐγὼ γὰρ ὁμολογήσω τοῖς ἐμοεθνέσι πλεῖστον αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐπιχώριον παιδείαν ἀφεφέρειν· καὶ τῶν Ἑλληνικῶν δὲ [c]γραμμάτων ἐπεθύμησα μεταλαβεῖν, τὴν γραμματικὴν ἐμπειρίαν ἀναλαβὼν, τὴν δὲ θεῖ τὴν προφορὰν ἀκέβειαν [d]πάτριος ἐκώλυσε συνήθεια. παρ' ἡμῖν γὰρ οὐκ ἐκείνης [e]ἀποδέχονται τὸς πολλῶν ἐθνῶν ἀφέλκτον ἐκμαθόντας, ἀφ' τὸ κοινὸν [f]τοῦτο οὐκ ἐλεύθερον μόνον τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκετῶν [g]τοῖς θέλουσιν· μόνοις δὲ σοφίαν μαρτυρῶσι τοῖς τὰ νόμιμα σαφῶς ἐπιστάμενοις, καὶ τὴν τῶν ἱερῶν γραμμάτων δύναμιν ἑρμηνεῦσαι δυναμένοις. ἀφ' οὗ πολλῶν ποτε ἀρξάντων θεῖ τὴν ἄσκησιν ταύτην, μόλις πρὸς δύο, ἢ τρεῖς, κατώρθωσαι, καὶ τῶν πόνων τὴν ἐπιχαρπίαν αὐτοὺς ἔλαβον. ἴσως δὲ οὐκ ἂν ἐπίφθονον [h]γένοιτο, περὶ καὶ γένους τοῦμοῦ, καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον θαυμάσιόν τινα διεξελθεῖν, ἕως ἔχω ζῶντας, ἢ τοὺς ἐλέγξοντας, ἢ τοὺς μαρτυρήσοντας. ἐπὶ τούτοις δὲ καταπαύσω τὴν ἀρχαιολογίαν, βίβλους μὲν ἔχουσι πεντεκαιδεκάτην, ἐξ δὲ μυριάσι [i]στίχων· καὶ τὸ θεῖον ἐπιτρέπῃ, κατὰ ταὐτὰ πάλιν τοῦ τε πολέμου καὶ τῶν συμβεβηκότων ἡμῖν, μέχρι τῆς νῦν ἐνεστώσης ἡμέρας, [k]ἥτις ἐστὶ τεσσαρεσκαιδεκάτου μὲν ἔτους τῆς Δομετιανοῦ Καίσαρος ἀρχῆς, ἐμοὶ δὲ ἀπὸ γενέσεως πεντηκοστοῦ καὶ ἕκτου. θεώρημα δὲ συγγράψαι, [l]τὰς ἡμετέρας δόξας τῶν Ἰουδαίων, ὡς πάσαρσι βίβλοις περὶ Θεοῦ καὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν νόμων, ἀφ' τί κατ' αὐτὸς τὰ μὲν ἔξεστιν ἡμῖν ποιεῖν, τὰ δὲ κεκώλυται.

sacris libris omnia perſcripta reperiuntur. id quod facere polliciti ſumus, ſtatim ab initio hiſtoriæ. Confidenter autem dico, opere, quod inſtitui, jam ad finem perducto; quod nemo alius, etiamſi *id maxime* voluerit, neque Judæus, neque alienigena, potuerit commiſſa huic operi accurate adeo Græcis hominibus enunciare. nam populares meos confitentes habeo, quod illis in patria diſciplina plurimum præſtiterim: Græcarum etiam literarum ſtudio, poſtquam Grammatices elementa didiciſſem, memet addixi, quamvis exquiſitam pronunciandi rationem aſſequi per patriam conſuetudinem mihi non licuit. Nullo enim in honore ſunt apud noſtrates, qui multarum gentium linguis loqui didicerunt, eo quod ingenuorum infimis hujuſmodi ſtudium cum ſervis quibuſcunque commune eſſe arbitrantur: illoſque ſolos ſapientes haberi volunt, qui legum ſcientiam conſequuti ſunt, & in ſacris literis rerum verborumque vim ſcite interpretari poſſunt. Quare cum multi operam ſtudiumque ſuum in hac exercitatione poſuerint, vix duo quidem aut tres ad ſummum profecerunt, ſtatimque laborum fructum ceperunt. Fortaſſe autem res erit non invidioſa, ſi de meo etiam genere, deque iis quæ in vita mea geſſi, pauca enarravero, dum adhuc ſuperſunt, qui aut vera dicenti poſſunt teſtimonium perhibere, aut falſa redarguere. Hîc itaque finem imponam Antiquitatibus, libris quidem viginti, verſibus autem ſexaginta millibus comprehenſis; atque, ſi Deus permiſerit, iterum, breviter omnia percurrendo, memorabo & bellum *Romanorum cum Judæis*, & quæ nobis evenerunt in diem uſque hodiernum, qui incidit in annum quidem imperii Domitiani Cæſaris XIII. meæ autem ætatis LVI. Propoſitum etiam mihi eſt quatuor libros conſcribere de Deo deque ejus ſubſtantia, ex opinione Judæorum quam ipſi à majoribus acceperunt; item de legibus, cur earum præcepto quædam nobis permiſſa ſunt, quædam vetita.

Joſephus in Ebræis Græciſque literis verſatiſſimus.

Librorum nonnullorum, quos Joſephus ſcripſerit, aut ſcribere propoſuerit, recenſio.

* *

a Ὁ δὲ ποιήσειν poſt ἰσοδείαν adjicit *Busb.* b Ἀπεκφαλαίωσιν & συντέλειαν *Gall.* & *Busb.* c Καὶ ποικίλων μαθημάτων poſt γραμμάτων addit *Busb.* ἢ ποικίλων μαθημάτων πολλὰ ποιούμενος ἐπιτήδευσιν *Gall.* d Hac de re videſis *Seldenum* ſuſe differentem in l. 2. de *Synedriis*, c. 9. p. 399. e Ἀποδέχονται ἢ ὑπερμήκεις ἐφέλκοντες τὰς πολλὰς *Gall.* f Ita *Busb.* τοῦτο μὲν οὐκ ἐλεύθερον τοῖς in *Editis Aliiſque.* Legi poteſt τοῦτο ἢ μὲν ἐλ. g Illud τοῖς inſertum dedi è *Cod. Busb.* ut & mox τὸ ante ἱερῶν. h Γένοιτο, ὑφ' ἑαυτὸν τοῖς πολλοῖς φασίοντες ἢ ἀφεῖ *Gall.* i Solebant Græci veteres orationis partes per στίχους, ſeu *verſiculos*, diſtinguere. στίχος autem non integram periodum complectebatur, ſed ejuſmodi particulam, quæ diſtinctum ſenſum in ſe contineret; unde στίχων numerus in immenſum exſurgebat. Sed hac de re videſis Cl. *Millium* in *Prolegomenis* ad N. T. p. 100. & *D. Bern. de Montfaucon* in *Palæographia Græca*, l. 1. p. 28. k *Scaliger* erroris arguit *Joſephum*, qui (p. 904.) ſe natum dicit anno primo Caji, atque opus ſuum abſolviſſe anno XIII Domitiani. atque uno anno minus dixiſſe *Joſephum* exiſtimat, & LVII annos debuiſſe numerare. In quo fruſtra eſt. Cajus enim iniit anno Chriſti XXXVII, Januarii XXIV; Domitiani vero XIII cœpit anno Chriſti XCIII, ex die XIV Septemb. Fingamus natum eſſe *Joſephum* anno ipſo XXXVII Chriſti, Decembri menſe, vel anno XXXVIII ineunte Januario, cum adhuc Caji primus laberetur, annus ipſius LVI incipiet, ab Decembri menſe anni XCII, poſt initium anni XII Domitiani. Quare ut ſcribendi finem fecerit Octobri menſe anni XCIII, id acciderit anno vitæ ſuæ LVI, Domitiani vero XIII. *Pearſ.* ad *Epiphan.* p. 386. l Ita lego ex *Euſebio* in *Eccl. Hiſt.* l. 3. c. 10. idemque firmare videtur *Nicoph.* in *Eccl. Hiſt.* l. 2. c. 18. hiſce verbis, ἐμφανῆ τὴν τούτων συγγραφὴν βιβλίοις εἴκοσι θεῖ θεοῦ, ἧς περὶ τὰ ἑαυτοῦ αὐτῷ, ἢ θεῖ νόμων, ἀφ' ἃ κατ' αὐτὸς τὰ μὲν ἔξεστιν ἀρχαῖοις, τὰ δὲ κεκώλυται. Antea erat in *Joſephi* libris, ἐκ τῶν ἡμῶν. In *Epiphanii* verſione, ad hunc modum; *Propoſui quoque vobis conſcribere etiam noſtras, id eſt Judæorum ſectas, in quatuor libris de Deo ejuſque ſubſtantia; & de Legibus &c.* * Soli huic *Antiquitatum* libro non apponitur ΤΕΛΟΣ in *Græcis.* quod libellus qui eum excipit, *de Vita Joſephi* inſcriptus, *pars* ejus fuerit, aut *epilogus* ad libros *Antiquitatum.* Videſis quæ annotantur ad pag. ſequentem.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises ici volontairement.

DISSERTATIO

CL. V.

CHRISTOPHERI CELLARII;

QUA

FLAVII JOSEPHI

DE HERODIBUS HISTORIA

A Νοθείας ſuſpicione contra Gl. V.

JOANNEM HARDUINUM

JUSTIS VINDICIIS ADSERITUR,

ET NUMMIS ANTIQUIS CONCILIATUR.

DE Herodibus diſſerturi principio indicamus, cujus fide in enarratione innitamur. Is *Flavius Joſephus* eſt, Judæorum hiſtoriæ auctor locupletiſſimus; cui tantum antiqui, recentes, & medii tribuerunt, ut nemini hiſtoricorum plus potuerint. Quantum enim eſt, quod Hieronymus illum epiſt. XXII. ad Euſtochium cap. XV. cum optimo comparat, dum *Livium Græcum* appellat? hoc eſt eum, cujus in condenda hiſtoria ingenium, induſtriam, & fidem non minus omnes mirentur, quam T. Livii Patavini, *cujus viſendi cauſa Gaditanum quemdam ab ultimo terrarum orbe veniſſe, ſtatimque, ut viderat, abiiſſe*, cum Plinius lib. II. epiſt. III. tum idem Hieronymus epiſt. CIII. cap. I. referunt. Euſebio, probatiſſimo & ipſi auctori, H. E. lib. III. cap. IX. Joſephus eſt ἄξιος πιστεύεσθαι, *dignus cui fides habeatur*: & ut unum tantummodo ex recentioribus, ſed facile principem, adjungamus, magno Scaligero prolegom. Emend. Temp. idem φιλαλήθεστατος, *veritatis ſtudioſiſſimus* non immerito cenſetur.

II. Quanto igitur laus eſt illuſtrior, ab laudatis viris, non interrupto conſenſu, laudari: tanto major admiratio ſubit, quod clariſſimus vir, & tam Plinio illuſtrato, quam urbium & populorum ex nummis geographia eximiam laudem doctrinæ conſequutus *Joannes Harduinus*, Proluſione Chronologiæ ex nummis reſtitutæ Lutetiæ nuper excuſa, in tantum derogat de Joſephi auctoritate, ut pro inepte ficto & ſuppoſititio auctore habeat, ad id nummorum, ut ait, fide inductus, qui paſſim Flavianis narrationibus in Herodiadum hiſtoria adverſentur. Nos ut omnino magni antiquos nummos facimus, & ex iis multa in hiſtoriis & chronologia emendari cenſemus; ita commoveri nondum poſſumus, ut præ hiſce nummis, quos Harduinus producit, omnis antiquitatis & memoriæ in Joſepho conſenſionem negligamus, aut penitus eluſam illam contemni vel everti patiamur. Quanta igitur fieri induſtria poteſt, doctiſſimi viri nummos & rationes quibus nititur, ita exponemus omnium conſpectui, adjecta veritati conſona interpretatione, ut & nummis genuinis ſua fides, & Joſephi ſimul hiſtoriæ ſua intemerata conſtet auctoritas.

III. Nota eſt Joſephi de Herodum familia traditio à doctis omnibus huc uſque magno conſenſu approbata, & in Antiqua noſtra Hiſtoria, locis ubique ex Joſepho ſignificatis, breviter repetita. Scilicet Herodem, Antipatri filium, illuſtri genere proſelytorum Idumææ ortum, ſummam rerum in Palæſtina à patre acceptam (is autem Cæſari Julio debuerat) Antigoni Haſmonæorum ultimi, quem Parthi juvabant, invaſione amiſiſſe, ſed brevi poſt Antonii ope cum titulo Regis recepiſſe, atque ita ſatis multos annos totam Palæſtinam, quæ inter Syriam, Arabiam & Ægyptum patet, Auguſti Cæſaris auſpiciis, qui confirmaverat regnum, ſevero imperio tenuiſſe. Hujus filium Archelaum, quum IX annos Judææ & Samariæ imperitaſſet Ethnarchæ nomine, in Galliam relegatum eſſe, & ex poſſeſſione ejus provinciam Romanam factam, quam procuratores Cæſaris rexerint: reliquos filios, Herodem Antipam & Philippum, utrumque ſuæ tetrarchiæ præfuiſſe, illum quidem Galilææ & Perææ; hunc Iturææ & Trachonitidi; & hoc mortuo; illo itidem relegato, Agrippam, primi Herodis ex interfecto filio Ariſtobulo nepotem, Claudii Cæſaris favore totum avitum regnum, ſublata provinciæ forma recepiſſe, ſed hoc poſt paucos annos exſtincto Judæam iterum provinciam factam, filium vero, Agrippam minorem, Chalcidenæ regulum, deinde Abilenes & Philippi tetrarchiæ exſtitiſſe.

IV. Ab his diſſentit non una ratione Harduinus. Primum ait, Herodem per Julium Cæſarem ingreſſum dominationem eſſe: nec illum totam Palæſtinam, ſed tantum Judæam & Samariam rexiſſe: in eodemque regno, cum regio etiam titulo, Archelaum patri ſucceſſiſſe: Galilæam autem cum cæteris partibus ſub poteſtate Zenodori tetrarchæ fuiſſe, cui vivo patre, Herodes, Herodis filius, Philippus frater ejus, uterque tetrarcha, ſed diviſa poſſeſſione, ſucceſſerint. Et hunc tetrarcham Herodem, Baptiſtæ interfectorem, non Judæum, nec proſelytum, ſed gentilem, poſtea regem factum, eundem eſſe qui Jacobum ſuſtule-

rit, & Petrum conjecerit in vincula, eumque perperam ſub Agrippæ nomine à tetrarcha diſtingui. Neque Judæam poſtquam ſemel à morte Archelai (nam & hujus exſilium negat) provinciæ formam induerit, unquam rurſus regni habitum, ut Joſephus prodit, recepiſſe. Et quæ reliquæ de hiſce rebus paradoxæ opiniones ſunt. Singula ordinatim examinabimus.

V. Vir celeberrimus de initio dominationis Herodis ita ſentit pag. 24. *Judæa Herodi data eſt hanc, ut nunc videtur, ob cauſſam: Erat Julius Cæſar dictator in magno ære alieno Herodis, ut conjicere eſt ex illa Tullii voce ad Atticum lib.* VI. Epiſt. I. SED HEUS TU! JAMNE A CÆSARE PER HERODEM TALENTA ATTICA QUINQUAGINTA EXTORSISTIS? Mira res, ne dicam, ridicula. Scripta epiſtola in Aſia eſt à ptoconſule Cicerone, quum Cæſar adhuc in Gallia eſſet. Quo pacto igitur ad illum Herodis Idumæi pecunia? qui ante Alexandrinum bellum ne notus quidem Cæſari fuit. Præterea variatis ſcripturis vexatus ita locus eſt, ut quidam non *Herodem*, ſed *Orodem* legant: quidam pro *jamne vos* monſtroſe *Genuarios*; unde ſunt, quæ *Genuævos*, quod nomen Allobrogum civitatis eſt, exſculpant. Quam clarior explicatiorque eſt Joſephi hiſtoria, Antipatrum, Herodis patrem, Hyrcani regis amicum, in Peluſiaca expugnatione, & in prœliis cæteris egregiam Cæſari operam in Ægypto præſtitiſſe, à quo id præmium laboris acceperit, ut Hyrcano regi in gerenda republica adjungeretur, aut ſolus illam adminiſtraret, atque iſte, quod ſimul pontifex erat, rebus ſacris magis quam civilibus præeſſet. Vide Joſeph. lib. I. de Bello cap. XVIII.

VI. Nunc fines regno Herodis conſtituendi ſunt. Patre ſuperſtite præfectus Galilææ erat, unde in amicitiam Sexti Cæſaris, Syriæ proconſulis, venit. Sed patre, Malichi fraude, hoc eſt veneno, ſublato, incidit Antigoni bellum, Parthorum auxilio geſtum, quo Hyrcanus rex captivus abductus, Phaſaëlus, Herodis frater, in carcere ſe interfecit; ipſe Herodes ægre evaſit in Italiam: ubi rex ab ſenatu Romano, Antonii ope, declaratus, aliquamdiu de regno cum Antigono certavit, donec ille Romanis armis & Soſio duce oppreſſus captuſque & ſecuri percuſſus fuit. Sic Herodes in totum regnum Haſmonæorum venit, cujus pars etiam Galilæa & vicinæ regiones erant. Vir contra clariſſimus Jo. Harduinus pag. 24. *Herodis ethnarchiam regiamque poteſtatem ad Judæam tantummodo cum Samaria pertinuiſſe* contendit.

VII. Argumenta, quibus perſuaſus eſt, fere hæc ſunt: primum, quia Lucæ 1. comm. 5. vocetur βασιλεὺς τ῀ Ιυδαίας tantum *Judææ rex*. At ſi arcte ſumitur *Judæa*, neque Samariæ imperitavit, quod contra Harduinum eſt: ſin laxe, tam Galilæam & Peræam, quam Samariam comprehendit. Deinde objicit Archelai ſucceſſionem in his duabus tantum partibus, qui tamen Matth. cap. 2. comm. 22. dicatur ἀντὶ τ῀ πατρὸς, *pro parente ſuo regnaſſe*, quæ formula integram hereditatem à patre filio relictam ſignificet. Verum eſt, ſignificat id, quod vult vir clariſſimus, niſi teſtamentum interveniat, aut ſuperioris domini, qui Auguſtus erat, alia diſpoſitio: quibus duæ tantum ex quatuor regni partibus majori filio ceſſerunt: reliquæ fratribus tetrarchis Antipæ & Philippo. Etiam illud putat, pag. 26. Herodis regnum coarctare, quod nullas urbes in Galilæa, fidei erga Romanos & reverentiæ monimenta, condiderit, ſicut alibi Cæſaream & Sebaſten. At nec in Idumæa condidit, & ſi accurate loquimur, nec in ipſa Judæa, quia Cæſarea, ut ex Act. Apoſt. 12. comm. 19. apparet, extra limitem Judææ fuit. Sufficit aliquibus regni locis condidiſſe: in ſingulis partibus ædificare neceſſarium non erat.

VIII. Tandem illud, tanquam præcipuum urget, quod Herodis temporibus Galilæa Zenodori tetrarchæ fuiſſet, à quo Herodis filii vel adfinitate vel alio titulo acceperint, non autem ex paterna hereditate. Id credit fide nummi unius alteriuſque, qui Octaviani vultum præferant, & in poſtica vultum Zenodori ſine diademate, cum inſcriptione ΖΗΝΟΔΩΡΟΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗ .... ΓΗ ..... & in altero, ΖΗΝΟΔΩΡΟΥ ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ .... detritis literis cæteris, ut legi nequeant. Priore annus Græcorum ita expreſſus conſpicitur, L. ΒΠΣ, id eſt CLXXXII. Sed quid inde conficitur ad minuendos Herodiaci regni fines? Joſephus Antiq. Jud. lib. XV. cap. 9. Zenodoro Trachonitidem cum vicinis partibus adſignat, eaſque diſerte à Galilæa diſtinguit, quas. Auguſtus poſt mortem Zenodori donaverit Herodi. Id quod & Dio Caſſius confirmat lib. LIV. pag. 526. ſub urbis annum DCCXXXIV. τῷ Ηρῴδῃ Ζηνοδώρου τινὸς τετραρχίαν ἔδωκεν, *Herodi Zenodori cujuſdam tetrarchiam donavit* Auguſtus. Hæc tetrarchia fere illa erat, quam poſtea Philippus ex paterna hereditate accepit, Paneadem etiam, quod Joſephus addit, complexa: ſed tota extra Galilæam. Hardninus autem p. 30. *Eo*, inquit, *animus ut credam inclinat, Galilææ ſimul tetrarcham fuiſſe* Zenodorum. Quoniam vero nihil præter inclinationem ſuam, hoc eſt conjecturam, adfert; nos potiori jure, id eſt regni Haſmonæi, in quo Herodes ſucceſſit, adſeveramus, extra Zenodori hujus poſſeſſiones Galilæam exſtitiſſe. Quod de *vultu* obvertit, inſueto in nummis Judaicis, contra ipſum auctorem invertimus; quia Galilæa ubique ab Judæis habitata erat, uti pernotum eſt ex evangeliis; nummi vultum præferentes, ut Zenodori ſunt, ad Galilææ dominum non poſſunt pertinere. Unum, antequam ad reliqua pergamus, de Herode non prætereundum eſt, poſt patris mortem, ſed ante bellum Parthicum, *tetrarcham* ab Antonio, quemadmodum & Phaſaëlus frater, conſtitutum fuiſſe, quod Joſephus tradit l. XIV. c. 13. p. 642. Hyrcano autem capto, & exſtincto fratre Phaſaëlo, *ethnarchæ* nomen ſibi uſurpaſſe, quod nos vir illuſtriſſimus & princeps in his literis, *Ezechiel Spanhemius* docet de Præſt. & Uſu Numiſm. pag. 447. producto nummo, cui inſcriptum eſt ΗΡΩΔΟΥ ΕΘΝΑΡ .... quem is pro ſummo judicio ſuo non alium, quam primum Herodem cenſet fuiſſe, antequam regium nomen ab Romanis impetraret.

IX. Nunc de *Archelao* diſquiremus, quem Joſephus ἐθνάρχην, *Ethnarchæ* honores, non regios, ab Auguſto accepiſſe refert l. XVII. Antiq. cap. 13. ipſumque antequam poſſeſſionem Auguſtus confirmaret, φειδομένου τ῀ βασιλείου ὀνόματος, *regio nomine abſtinuiſſe*. (ibidem cap. XI.) quod illud unice à Cæſaris auctoritate & adſenſu penderet. Harduinus autem æque regem, ac patrem, fuiſſe ſibi perſuaſum habet, quia Matth. cap. 2. comm. 22. βασιλεύειν *regnaſſe* dicatur, & in locum patris ſucceſſiſſe. Quis vero neſcit, ſacros ſcriptores ſæpe cum vulgo loqui, cui Judaico præſertim, etiam minores principes *reges* dicuntur, quemadmodum Herodes alter in una eademque hiſtoria à Matthæo cap. XIV ineunte, & Luca cap. IX. comm. 7. recte & ex Romanorum genio & decreto, τετράρχης *tetrarcha*; à Marco autem cap. VI. comm. 14. βασιλεὺς *rex*, populari loquendi modo, appellatur. Succeſſit in locum quidem patris Archelaus, ſed ex parte, quæ ibidem ad Judæam (ὅπου τ῀ Ιυδαίας) reſtricta eſt: non in toto regno: neque in nomen etiam regium, quod non hereditarium erat, ſed Romanorum liberalitate concedendum.

X. In annis etiam Archelai, & exitu non levis eſt diſſenſus. Joſephus ait extremo lib. XVII. Archelaum

πατρὸ

δεκάτῳ ἔτει τῆ ἀρχῆς, *decimo principatus anno*, id eſt exacto nono imperii, accuſatum à ſuis & Viennam Galliæ ab Auguſto relegatum eſſe. In re conſentit Dio Caſſius lib. LV. p.567. Ηρώδης ὁ Παλαιστὶνὸς, αἰτίαν πρὸς τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, ὑπὸ τὰς Ἄλπεις ὑπερωρίσθη, *Herodes*, inquit, *Palæſtinus à fratribus accuſatus trans Alpes relegatus eſt.* Quod is octavo ante mortem Auguſti anno, qui & Chriſti ætatis ferme octavus erat, contigiſſe, per conſules annorum ſingulorum enumerat. Ex Joſephi autem calculo non ante undecimum annum Chriſti poteſt accidiſſe. Quod Harduino p 38. videtur cum ſacro codice pugnare, quo *Chriſtus dominus dicatur, ante annum ætatis duodecimum, ſingulis annis templum frequentaſſe, id quod poſt annum ætatis fere octavum intelligendum videtur: ut ſaltem per annos quatuor ante id tempus in templum ſe contuliſſe credatur, quod adire Archelao vivo, quem fugerat, noluiſſet.* Quod vix ex Lucæ contextu (cap.II.) probaveris, ubi κατὰ τὸ ἔθος, non ad Chriſtum puerum, ſed ad parentes vel ad feſtos dies eorumque ritus referendum eſt, niſi ex verbis comm.44. νομίσαντες ἐν τῆ συνοδίᾳ εἶναι, quod multi interpretes faciunt, idem velimus colligere. Cui opinioni non repugnamus, nec vero ex eo firmiter, quod Archelaum fugerit, probari credimus, vivente illo in templum non veniſſe. Ex Ægypto reverſi cum puero parentes non tam Archelaum, ut Herodis filium, refugerunt (ſic enim nec ſe filio alteri credidiſſent Galilææ imperanti) ſed proditionem exhabitationis loco in Bethlehemitico agro, timuerunt.

XI. Sed de annis faciliores ſumus, quum numeris, præſertim per notas ſcriptis, perfacile aliquid erroris adlabi poſſit. Nulli genuini nummi, ab Archelao percuſſi, ſuperant, ex quibus decidi controverſia poſſit: id ſolum ex nummo, quem Harduinus oſtendit, clarum probatumque videtur ante annum XXXIX receptæ Aſiæ, ſeu pugnæ Actiacæ ſublatum Archelaum fuiſſe. Is enim nummus *ſpica*, fertilitatis ſymbolo, & *Palma*, Judææ gloria, inſignitus non alius quam KAICAPOC nomen habet, & anni notam ΛΘ, ex quo conjicitur, in Judæa jam provincia cuſum eſſe, non in regno, aut ethnarchia. Quoquo autem anno Archelai imperium ceſſavit, de modo ceſſationis major eſt controverſia. Joſepho is relegatus eſt: Harduino ſine herede obiit. Quod vero, ut ſupra diximus, Joſepho, Dio Caſſius conſentit, qui communi nomine *Herodem* vocat, quem alii *Archelaum*, ut in Antipa quoque & Agrippa conſuevit fieri; huic receptæ ſententiæ eo conſtantius inhæremus, quo propius ad illam etiam Judæi accedunt. Ben Gorion enim cap. LXI. extremo: ויחי מקץ ה׳ ימים עלה על ארקילאום חיל הרומיים ויאסרהו שר ההיל בנחשתים וישלחהו אל רומי וימת שם *Poſt quintum diem* (à ſomnio Archelai) *adſcendit contra Archelaum exercitus Romanorum, cujus dux illum catenis conſtrinxit, miſitque Romam ubi mortuus eſt.* Conſentit auctor in deportatione, licet modi & loci definitione aberret.

XII. Sed graviſſima lis, ut prædiximus, de *Herode* tetrarcha eſt, & *Agrippa* rege, quos diſtinguit Joſephus ut filium Herodis, Baptiſtæ interfectorem, Antipam ſingulari nomine, eundemque tetrarcham Galilææ, non regem, in Galliam à C. Cæſare relegatum: & alterum Agrippam Herodem, Herodis magni ex Ariſtobulo, quem interfecerat, nepotem, à Caio Cæſare tetrarchiis Philippi & Lyſaniæ, ac regio nomine ornatum, poſtea etiam tetrarchia Antipæ à Claudio Judææ quoque & Samariæ regionibus auctum ſed brevis imperii regem, vix tertio Claudii expleto anno fataliter peremptum. Harduino autem unus idemque eſt Herodes longo tempore tetrarcha, tandem etiam rex, atque ſic idem qui Baptiſtam & Jacobum, Joannis fratrem, interfecit. Quam ſententiam nunc noſtrum eſt diligentius examinare.

XIII. Primum in eo Harduinus eſt, ut tetrarcham Herodem, non Judæum, nec proſelytum, ſed gentilem fuiſſe perſuadeat p. 54. ſeq. At vero qui natus eſt Judæo patre, & ea gente oriundus, quæ tota ante nonaginta annos proſelytorum lege Judæis adſcripta fuerat, & qui præfuit genti Judaicæ, ut Galilæi erant: ac quotannis ad ſacra Judæorum profectus Hieroſolymam eſt, & Joannem Baptiſtam libenter audivit; hunc Judæis ritibus initiatum fuiſſe negabimus? Natus is erat Herode rege, Judaiſmi obſervatore, ut præter Joſephum vel ex Auguſti joco apud Macrobium lib. II. Saturn. cap. IV. *Melius eſt Herodis porcum eſſe quam filium*, apparet. Non exſtat in Scripturis ſanctis, tetrarcham hunc regis Herodis filium eſſe, quod Joſephus adfirmat; ſed ſi Joſepho non credemus, evincit vetus inſcriptio, à diligentiſſimo viro Jac. Sponio Miſcell. Erud. Antiq. f. 338. in lucem producta: HPΩΔΗΝ HPΩΔΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΟΝ ΤΕΤΡΑΡΧΗΝ &c. Nec illa ætate Idumæi, unde Genus Herodes ducebat, proſelyti, ſed Judæi erant, à longo tempore in Judaiſmum recepti, adeo ut Scaliger ad Euſeb. Animadverſ. p. 165. probet, Herodem majorem proſelyti abnepotem exſtitiſſe. Quæ ſatis confirmant, non ita tetrarcham, ut Ἕλλωνα *Græci*, Joann. XII. verſ. 20. quod Harduinus credit, Hieroſolymam ſacrorum cauſſa profectum, ſed tanquam Judæum & Judaica ſacra pleniſſime profeſſum. quod autem p. 56. ex illicito conjugio, cum fratris uxore inito, & ab Joanne improbato, contra Judaïſmum tetrarchæ argumentum petit, nobis plane contrarium videtur; nec dignum, cui multis verbis reſpondeamus.

XIV. Deinde ex nummo & numero annorum tetrarchiæ Joſephum falſitatis incuſat. Is ita ſcalptus Græcis literis eſt: HPΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ. ΜΓ. & in altera facie ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ, ΓΕΡΜ. ΣΕΒ. ſive ut eminentiſſimus vir Hen. Noris, ſingulari diſſertatione *de Nummo Herodis Antipæ*, æri inciſum expreſſit, in anticæ laurea ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ. ΓΕΡ. .... ΝΙΚΩ: in poſtica circa palmam HPΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ, cum anni literis ΜΓ. Ex quo conſtare videtur ſub Caio Caligula XLIII annum tetrarchiæ Herodem egiſſe. Sed nec hoc Joſephi hiſtoriæ repugnat, qui non ſub alio quam Caio principe, relegatum tetrarcham dixit, & poſtremo quidem illius anno. Vide Antiq. Jud. lib. XVIII. cap. 9. Et laudatus Noriſius pro docta ſua computandi ratione ita calculum diſponit, ut hinc XLIII tetrarchiæ annus cum ultimo Caligulæ bene conveniat. Quod ſi vero aliam & vulgarem rationem numerus tetrarchiæ excedere videatur; non inconveniens erit dicere, Antipam à vivo patre, ſeu aliquot ante mortem annis, Galilææ fuiſſe præfectum, ſicut ipſe pater Herodes ab Antipatro parente ſuo, adhuc ſuperſtite & principatum tenente, ut ſupra diximus, eidem Galilææ præpoſitus fuerat. Hæc ſatis tuendo calculo ſunt, ſi utique non alia æra, quam tetrarchiæ acceptæ, intelligenda ſit.

XV. Ad hæc unum eſſe tetrarcham & regem ex communi nomine *Herodis* Harduinus putat, quum Scriptura neque *Antipæ*, neque *Agrippæ*, majoris, nempe, nomen habeat. Sed nihil proficit. Etiamſi enim diſcriminationis nomina, quæ Joſephus pandit, Scriptura non uſurpaverit: habet tamen alios diſcernendi ſatis claros characteres, dum v. gr. Act. XII & XIII, utroque ineunte capite, alterum Herodem *regem*, alterum *tetrarcham* nominat, qui ſane diverſi honores & munia ſunt. Et quoties alii ſcriptores *Antiochos*, *Ptolemæos* nominant, non appoſito, quo differant in-

vicem, ullo cognomine? Juſtinus quidem Martyr. Dial. contra Tryph. p. 330. Herodem quoque Herodis, ſub quo natus Chriſtus eſt, filium, βασιλέα *regem*, vocat, ſed dum βασιλέα Ιυδαίων *Judæorum regem*, & ἀληδοχον *ſucceſſorem patris* appellat, ſatis imperitiam hiſtoricarum rerum prodidit.

XVI. Ad alium itaque nummum p. 48. vir clariſſimus provocat, in quo ſcriptum eſt ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ..... ΤΑΙΟΣ: & in altera parte ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Γ, *Rex Herodes Philoclaudius & Claudio Cæſari Auguſto, ann. III.* Quid cogit vero, ut de Herode Herodis filio hæc intelligamus, aut quid impedit, quo minus cum ſummo viro, quem iterum honoris cauſſa nominamus, Ez. Spanhemio, pag. 443. de Agrippa Majore interpretemur? Is ſane, Joſepho teſte lib. XIX extremo, tres annos vixit in auctо ſibi à Claudio regno, in cujus beneficii profeſſionem *Philoclaudius* cenſeri voluit, & aliquot regni ſui urbes, ut Gabam, Tiberiadem, *Claudias* appellavit, quod ſupra laudatus Henricus Noris in Epoch. Syro Maced. pag. 389 & 463 itidem ex nummis declaravit. Quo & illum nummum referendum putamus, quem Lucas Holſteinius, Germanorum quondam inter Italos decus in Steph. Byz. pag. 154 ex Barberina Gaza oſtendit, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔΗΣ, & in averſa. ΚΛΑΥΔΙΑ ΚΑΙΣΑΡΙΑ. *Rex Herodes, Claudia Cæſaria.*

XVII. Hic eſt ille Herodes, Joſepho *Agrippa major* cognominatus: cujus mentio facta eſt XII. cap. Apoſtol. Actuum. Quod ſi Joſephi teſtimonium pro more ſpreverit vir doctiſſimus Harduinus; nequaquam tamen contemni licebit antiquiſſimi interpretis Syri ſuffragium, qui, ut omnem ſcrupulum eximeret, non tam interpretem quam paraphraſtam egit, dubitabilem locum cap. XII. comm. I. ſumma perſpicuitate ita interpretatus, ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܐܓܪܦܣ. *Herodes rex, qui cognominatur Agrippas.* Quid clarius dici potuiſſet, & quidem in tanta antiquitate, qua vix majorem habere poſſumus? Sic omnes codices ferunt, nec quidquam variantis lectionis obſervatum unquam eſt, unde de novitate aut interpolatione conjici fortaſſis poſſit.

XVIII. Quum ergo vir clariſſimus nihil ex nummis adferat, quo recepta ex Joſepho de Herodibus ſententia evertatur; utique in ea perſtantes, Act. XII Herodem Agrippam, Ariſtobuli filium, cui Claudius Cæſar avitum regnum donaverat, intelligendum eſſe cenſemus. Hinc à Tiberio, cui maledixerat, in vincula conjectus, à Caio Cæſare ſolutus & rex tetrarchiæ Philippi & Lyſaniæ factus, poſt tertium annum ab eodem tetrarchæ Herodis poſſeſſionem accepit: mox à Claudio Samariam quoque & Judæam, ut ſic omnem Palæſtinam ſive Iſraëlis terram, per triennium, ad fatalem uſque mortis pœnam, ab Joſepho non minus quam à S. Luca (licet ab illo obſcurius) notatam, poſſederit. Vide Antiq. Jud. lib. XIX extr. & Dion. Caſſ. lib. LIX. p. 645. & LX. p. 670.

XIX. Accedit egregium ab hoſte teſtimonium, Juſto nempe Tiberienſi, Galilæo, cui graves inimicitiæ cum Joſepho æquali ſuo interceſſerunt, nihilominus cum iſto in Herodum diſtinctione conſentiente. Ex ejus chronico Photius Biblioth. cod. XXXIII hæc excerpſit: Ἀρχὴ δ' ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ εἰς τὴν τελευτὴν Ἀγρίππα τοῦ μεγάλου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρῴδου ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίοις βασιλεύσαντος, ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ὀγδόῳ Κλαυδίου, ἐτελεύτα δὲ ὀγδόῳ Νέρωνος, ἔτη χιλίων ὑπὸ Ὀλυμπιονίκου. τελευτᾷ δ' ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ. Hoc eſt, in Herodum regnatrice familia ſeptimum ac ultimum fuiſſe Agrippam minorem, qui ſub Claudio regnare cœperit, vita exceſſerit anno tertio Trajani. Bene autem hic numerus cum Joſepho convenit, cui I. eſt *Herodes Magnus*: II. *Archelaus*: III. *Philippus*: IV. *Antipas*: V. *Agrippas major*: VI. *Herodes Chalcidicus*: VII. *Agrippa minor.*

XX. Negat Harduinus Herodem Actuum Apoſtolicorum Judææ imperaſſe, aut provinciam Romanam rurſus regnum fieri potuiſſe. At quot exempla in Aſia ſunt, Ciliciæ, Ponti, Syriæ Commagenæ, ubi, provinciæ formulis abrogatis, regna reſtituta ſunt? Ex Tabulis, Hiſtoriæ Antiquæ noſtræ ſubjectis, omnia clariſſime dilucent. Sed Hieroſolymæ forſan hoſpes fuit, ut tetrarcha Herodes, cui vinctum Servatorem Pilatus ſubmiſit. Apoſtolos itaque tanquam Galilæos, ad Galilææ principem, forte præſentem, procurator Cæſaris remiſit, præſertim in cauſſa non civili, ſed religionis Judaicæ. Ita ſentit & interpretatur ſæpe laudatus Harduinus p. 55. Verum haudquaquam hæc ſufficiunt ad ſenſum Lucæ interpretandum. Si hoſpes tantum fuit; unde poteſtatem ſupplicii in milites præſidis Romani habet, neglectæ cuſtodiæ reos? nam XIX commate ejuſdem capitis, ἐκέλευσε ἀπαχθῆναι, *duci ad ſupplicium* & ſecuri feriri *juſſit*, quod Latini etiam ſimpliciter *duci* dicunt. Plinius de Chriſtianis ad Trajanum epiſtola, *perſeverantes duci juſſi.* Vide quæ ibi adnotavimus. Syrus interpres rurſus perſpicue,

ܗܘ ܐܫܠܡ ܠܗܘܢ ܕܢܬܩܛܠܘܢ ܘܦܩܕ ܕܢܗܘܘܢ ܡܩܛܠܝܢ.

condemnavit illos cuſtodes, & præcepit interfici. Addo: ſi hoſpes tantum fuit, cur Hieroſolymis Cæſaream diſceſſit, & διατρίβειν *habitavit* ibidem tanquam in regia ſua? Quando autem provincia erat Judæa, non Galilæi principis, ſed præſidis Romani ſedes Cæſarea erat, uti ex Felicis & Feſti hiſtoria longe eſt clariſſimum.

XXI. Ipſe nummus, quo Harduinus gloriatur, inſcriptus ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΦΙΛΟΚΛΑΥΔΙΟΣ *Rex magnus Agrippa Claudii amicus*, pro Joſephi ſententia cum primis facit. Si enim *magnus rex* ille fuit, uti fuit, nummo præferente, omnino ſequi oportet, ut majores poſſeſſiones, quàm geminam tetrarchiam, ab Harduino ipſi tributam, Galilææ & Philippi, (vide pag. 65.) tenuerit, quæ vix *regis* aut *reguli* nomine, ne dicam *magni*, dignæ habebantur. Joſepho autem hic Agrippa amplioris regni, aviti nempe, ſeu totius Palæſtinæ dominus laudatur, à quo minus ambitioſus ille titulus abhorret.

XXII. Diximus ſupra de religione Herodis illius tetrarchæ: à quo diverſum Herodem regem eſſe, Act. XII. memoratum, quum demonſtraverimus, de ejus etiam religione deſpicere nonnullum in hiſtoria pretium erit. Harduinus, cui unus eſt terrarcha & rex, eodem loco negat, qui Jacobum occiderit, Judæum fuiſſe. *Nec proſelytum*, inquit, p. 55. *neque Judæum fuiſſe, Lucas aperte declarat; qui eum non ſtudio religionis impulſum, ſed* QUIA PLACERET JUDÆIS, *bellum Chriſtianis indixiſſe narrat.* Anne vero Judæi non ſunt, qui *Judæis ſtudent placere*? Sic neque Romani fuiſſent, qui *populares* dicebantur effuſis patrimoniis, ut populo placerent, ejus favorem ſibi & ſtudium populi conciliantes: nec ex imperatoribus Romani, qui ob eandem cauſſam *civiliſſime*, ut Eutropius ait, ſeſe in imperio geſſerunt.

XXIII. Hujus Agrippæ frater fuit *Herodes rex Chalcidenſis*, Joſepho auctore lib. II. de Bello Jud. pag. 1071.) cujus nummum Petrus Seguinus, vir hujus ſtudii peritiſſimus, produxit, ita ſignatum in laurea: ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Ε. id eſt, *Claudio Cæſari Auguſto anno V.* & in averſa parte, ſenili capiti, & faſcia regali præcincto circumſcriptum: ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ..... ΤΑΙΟΣ, *Rex Herodes* φιλοκλαύδιος, Harduinus contra pag. 58. *Quid ſi non tantum nullus Herodes Chalcidicus, ſed neque regnum Chalcis ullum fuit?*

Ita

Ita facillime cenſet præjudicio occupatus, falſa omnia eſſe, quæ ex ſola Joſephi hiſtoria promuntur. Hic vero Herodem, Agrippæ fratrem, lib. 19. p. 873. dicit ὁ Χαλκίδος δυναστεύσαντα, *Chalcidis dynaſtam*: & lib. 11. de Bello c. 11. de eodem, ἤρξε ὁ Χαλκίδος, *regnabat in Chalcide*. Immo *rex* à Claudio appellatus in epiſt. apud Joſeph. lib. xx. cap. 1. Momentum quæſtionis ex eo pendet, an quinto Claudii anno ſuperfuerit Herodes Agrippa, quod vero ſimile non eſt, etiam contra Euſebium, qui in Chronicis *quarto* imperii anno interiiſſe dicit, quod laudat & approbat Scaliger Animadverſ. pag. 189. Quid? quod Dio Caſſius, incorrupta fide Auctor, lib. LX. pag. 670. de Claudio Cæſare: ἀδελφῷ μὲν τῷ Ἡρῴδῃ δυναστείαν τινὰ ἔδωκε, *fratri* (majoris Agrippæ) *principatum quemdam dedit*, quem Joſephus lib. XIX. cap. 5. nominatim ſignificat non alium quam *Chalcidicum* fuiſſe. Nondum ergo ſatis rationis eſt, ut ab Joſepho & Euſebio refugiamus, quibus cum bene etiam Dio, ut cognovimus jam, concordat.

XXIV. Filius *Agrippa* ſupereſt in Actibus Apoſtolorum cap. 30. cum ſorore *Berenice* memoratus. Hic Romæ apud Claudium erat ſeptemdecim annorum adoleſcens, quum de morte patris nuntius adferretur. Cui ſucceſſorem hunc Claudius conſtituiſſet, niſi amici admonuiſſent, periculoſum eſſe limitaneum regnum, ut Judaicum erat, puero regi committere. Rurſus itaque in provinciæ formam Judæa cum cæteris Agrippæ poſſeſſionibus redacta, Cuſpio Fado miſſo, qui præſes ordinaret regeretque. Vide Joſephum extremo lib. xx. Negat Harduinus, Judæam iterum provinciam factam, quæ nunquam ceſſaverit, poſtquam ſemel facta ſub Auguſto fuerat. Reſpondimus ſupra ſectione 19. exemplis regionum in Aſia, quæ ex Romanis provinciis regna, & rurſus provinciæ facta fuerant. Nunc Taciti ſuffragium accedat ex lib. v. Hiſt. cap. 9. *Claudius defunctis regibus, aut ad modicum redactis, Judæam provinciam equitibus Romanis aut libertis permiſit.*

XXV. Nec vero Agrippa, Agrippæ filius, regno caruit, ſed id non ſtatim poſt mortem patris conſequutus eſt. Joſephus Scaliger in Euſeb. p. 189. *Non ſtatim, ait, ab obitu patris regnum illi traditum, ſed nomine Cæſaris tamdiu adminiſtratum, quoad Rex tutelæ ſuæ fieret.* Idem paucis interjectis ad Taciti verba annali XII. c. XXIII. ITURAEI ET JUDAEI, DEFUNCTIS REGIBUS SOHEMO ATQUE AGRIPPA, PROVINCIAE SYRIAE ADDITI, *Intelligendum*, inquit, *Ituræos Syriæ perpetuo additos fuiſſe: Judæos autem, quoad Agrippa Junior ad tutelam ſuam perveniret. Sed quinquennio poſt obitum Agrippæ ſenioris hoc contigiſſe quis credat, niſi qui in ratione temporum, & hiſtoria externa, Corn. Tacitum non ſemel, neque leviter peccaſſe meminerit?* Malim aliter ſcripſiſſet vir maximæ dignitatis. Bene enim inter Tacitum atque Joſephum convenit. Mors Agrippæ majoris, ut ſupra ex Joſepho & Euſebio oſtenſum, in annum IV. Claudii incidit. Minor Agrippa, XVII annorum puer, non ſucceſſit patri, cujus regnum provinciæ formam ſubiit, aut Syriacæ provinciæ adjectum fuit. Nono imperii anno ineunte, hoc eſt C. Pompejo & Q. Verannio Coss. in Chalcidico regno, Herodi patruo haud dubie tum morituro, Agrippam, Agrippæ filium, imperator Claudius ſuffecit: ſed quadriennio poſt, hoc eſt imperii ſui duodecimo anno, dempta Chalcide, eidem Philippi & Lyſaniæ tetrarchias, hoc eſt Trachonitidem, Batanæam, & Abilenam donavit, quum interea Judæa, Samaria & Galilæa, ac reliqua ejuſdem juris, à præſide Romano uſque ad excidium urbis regerentur. Vide Joſephum lib. xx. c. 5. &c. Diu præfuit regno ſuo Agrippa, per 1 annos, ab IX Claudii ad III Trajani, Photius enim patriarcha, Cod. XXXIII Bibliothecæ, ex Juſto Tiberienſi, qui æqualis Joſepho fuit, verbis ſupra adlegatis hæc recenſet: Ἀρχέται ὁ ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει ὁ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἑβδόμου μὲν τοῦ ἀπ' οἰκίας Ἡρῴδου ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν. ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ὅτε Κλαυδίου, ἠυξήθη ὅτε Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ. Hoc eſt: *Incipit* (Juſtus) *hiſtoriam à Moſe: deſinit in morte Agrippæ, ſeptimi illius è familia Herodis, & ultimi inter Judæorum reges. Qui regnum ſub Claudio accepit, quod auctum à Nerone eſt, magiſque à Veſpaſiano. Mortuus anno tertio Trajani.* Multa numiſmata hujus regis ſuperſunt cum Veſpaſiani, Titi, Domitiani iconibus percuſſa, quæ ſummus patronus noſter Ez. Spanhemius de Præſt. & Uſu numiſm. p. 864. oſtendit, quorum illud, quod cum Veſpaſiani effigie eſt, in poſtica habet ETOT KΘ. BA. ΑΓΡΙΠΠΑ *anno* XXIX *regis Agrippa*, quod ſatis argumentum eſt longævæ dominationis.

XXVI. Hæc de Herodibus eorumque ordine & ſucceſſione. Quod reliquum eorum eſt, quæ contra Joſephum Harduinus urget, nunc vindicandum nobis ſumimus. Cujus fidem ille ut omnibus ſuſpectam faciat, primum objicit, *Antipæ* nomen, quod Joſepho debemus, in nummis & inſcriptione ſupra n. XIII. adducta non apparere. At vero ſi valeret, etiam *Archelai* nomen ſuſpectum foret, quod, ut ipſe Harduinus fatetur, in nummis non occurrit, & pro illo *Herodes* apud Caſſium invenitur. Quale autem ſit *Antipæ* nomen, Gorionides cap. 63. ineunte oſtendit. qui אנטיפטר, *Antipatrum*, Græco nomine appellat, ex quo fit *Antipas*, ſicut ex Harpocrates *Harpocras* apud Plinium lib. x. epiſt. v. Pergit Harduinus Joſepho falſitatem objicere, dum Herodem Antipam modo in Galliam, modo in Hiſpaniam relegatum dicat. Sed & hæc perfacile conciliari poſſunt, quum in Galliam primum, deinde ut gravior pœna eſſet, in Hiſpaniam uſque, atque ſic longiſſime à patria, abduci potuerit. In Hiſpaniam miſſum fuiſſe Gorionides quoque cap. LXIII, & Rabbi Ganz. pag. 36. confirmant, ספרד locum exſilii nominantes, quæ Judæis Hiſpania eſt. Ad hæc ex eo etiam ſuſpectum vult Joſephum reddere p. 51, quod Claudium in imperio capeſſendo ab Agrippa, qui forte Romæ erat, adjutum ſcribat, quum non pronum ad fidem ſit, ditionis barbaræ regulum conſiliorum ſenatus arbitrum fuiſſe. Sed & heic non deeſt, qui Joſephi fidem tueatur, Dio Caſſius lib. LX. p. 670. de Claudio: τὸν Ἀγρίππαν τὸν Παλαιστίνῃ, συμπεξάρτι οἱ τὴν ἡγεμονίαν ἔσχε, δὸ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὢν τὰς ἀρχὰς ἐσεσπούξησε, *Agrippæ Palæſtino, qui eum in potiundo principatu adjuverat, regnum auxit.*

XXVII. Alia via vir clariſſimus Joſephum adgreditur, templi Hieroſolymitani novam ſtructuram, quam ille lib. XV. cap. XI. Herodi tribuit, *confictam* in magnificentiæ prædicationem eſſe, pag. 32. objiciens. Non autem confictam eſſe illam templi inſtaurationem, etiam ex divino ſcriptore Joann. cap. II. comm. 20, non obſcure probatur. Illi enim XLVI anni οἰκοδομήσεως, ad Zorobabelis templum, quod quadriennio perfectum fuit (Eſdræ VI, 15.) referri non poſſunt. Neque cum provincia Judæa eſſet, ceſſavit templum renovari, nec vero auſpiciis Romani illud præſidis fiebat. Cæſares enim principi cuidam Judaici generis hanc ſacrorum & templi curam permiſere, ut, Agrippa majore ſublato, Claudius Herodi fratri, Chalcidenſi regulo, conceſſit, Joſeph. lib. xx cap. I & III, quod jus poſtmodum Agrippæ minori manſit, uſque ad templi & urbis everſionem. Vide ibidem cap. VII, & cum primis cap. VIII. f. 899, ubi de Agrippa rege dicitur, ἐπιτρέψαντο ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρος τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ, *templi curam ei Claudius Cæ-*

ſar

ſar concrediderat; quamvis neque Herodi illi, nec Agrippæ juniori in Judæam vel Hieroſolyma quidquam juris fuerit, quod omne penes præſidem ſeu procuratorem erat.

XXVIII. Aliud crimen Joſepho Harduinus impingit, ex quo conſtare putat, auctoriali Palæſtinam non fuiſſe conſpectam. quia lib. xv. cap. XIII Cæſaream Palæſtinæ ἐν τῇ Φοινίκῃ in *Phœnice*, poſuiſſet. Novum crimen & ante inauditum, cujus ſi reus Joſephus agendus eſt, ante hunc princeps geographorum Strabo quoque condemnari debet. Hic enim lib. XVI. pag. 520. *Jam Cæleſyria peragrata*, ἐπὶ τὰ Φοινίκων μέτωμεν, *in Phœnicen tranſimus*. Recenſitis urbibus, tandem claudit, p. 523. hiſce verbis, Τοιαύτη μὲν ἡ Φοινίκη *Hactenus de Phœnicia*. Medio ſermone & in mediis Phœnices urbibus infit: Μετὰ τὴν Ακκὼ, Στράτωνος πύργος καλούμενον ἔχων, *poſt Acen* (quæ Ptolemaïs eſt) *Stratonis turris, navale habens*. Hæc autem ipſa Cæſarea. Plinius lib. v. cap. XIII *Stratonis turris, eadem Cæſarea, ab Herode rege condita*. Quo jure nunc Joſephus accuſatur, qui idem ſenſit quod Strabo, quod alii geographorum hiſtoricorumque? quibuſdam longior in auſtrum Phœnicia procurrit, licet aliis anguſtiori limite definiatur. Livius lib. XXXV. cap. XIII. *Antiochus rex. ea hyeme Raphiæ in Phœnice Ptolemæo regi Ægypti filiæ in matrimonium data, - - extremo jam hiemis Epheſum pervenit*. Raphia autem prope Ægypti fines ad mare eſt.

XXIX. Tandem etiam de *Haſmonæorum regno*, Joſephum Harduinus ſubleſtæ fidei inſimulat. At vero diu ante Joſephum Strabo lib. XVI. p. 524. in Syriæ & Judææ enarratione, πρῶτος ἀνὸ ἱερέως ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα Αλέξανδρος, *primus pro pontifice ſe regem fecit Alexander*, qui & Jamnæus erat, Hyrcani & Ariſtobuli pater: quod ſatis ad *fabulam*, quam objicit Harduinus, diluendam eſt, licet in eo corrigendus Strabo ſit, quod Alexander hic non primus fuerat, qui diademate & regis titulo uteretur, ſed frater ejus Ariſtobulus eodem honore anteceſſit. Ad hoc, credo, inductus eſt vir clariſſimus, quod nummos forſan Haſmonæorum regum non repererat. Sed ſic multæ & præſtantiſſimæ partes hiſtoriarum negandæ forent. v. gr. Imperium Trapezuntinum, quod per CCL annos ſtetit, ab Alexio Comneno conditum, quum Conſtantinopolis in Latinorum poteſtatem veniſſet; ex nummis adhuc illuſtrari nondum potuit, nec peritiſſimi viri eos videre ſe meminerunt. Nec vero propterea fabula eſt quod Nicetas, Gregoras, Paullus Venetus, Chalcocondyles de illo narraverunt.

XXX. Denique in foro quoque Grammaticorum Harduinus reum Joſephum facit: *Taceo*, inquit, p. 64, *de Joſephi ſolœco*, Αγίππα, *quod etiam in Codd. MSS. legitur, pro* Αγείππα, *ut nummi exhibent ipſius Agrippæ, quicum vixiſſe vult videri*. Sed bona verba, quæſo. Solœcum non eſt, quo optimi Græcitatis ſcriptores uſi ſunt. Gemina forma gignendi caſus in his nominibus eſt, & Αγείππα quidem, Act. Apoſt. XXV. 23. & apud Xiphilinum Veſpaſiano tam Stephani editione p. 222. quam Sylburgii p. 322. reperitur, nec vero ſolœca eſt altera in α terminata, qua Plutarchus in Antonio p. 946. Dio Caſſius ineunte lib. LII, Appianus Alexandrinus B. Civ. lib. V, & elegantiorum imitator Zonaras in Auguſto, uſi ſunt. Hoſne ergo ſolœciſmi accuſabit Harduinus? Nec in aliis propriis, in ας finitis, inuſitatum eſt. v. gr. Αἰνείου Ἀρέτα Μαικήνα. Theodorus Gaza, Iſagog. lib. I. p. 4. κλίνεται Αἰνείας, Αἰνείου & nummus ab Andr. Morellio, ſagaciſſimo antiquitatis ſcrutatore, in Specim. Tab. XXIII nuper productus: ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΕΤΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ: & ipſe Dio Caſſius d. l. μετὰ τὴν Ἀγείππα τὴν Μαικήνα. Neque alterius formæ, quam ſolam Harduinus Græcam putat ignarus fuit Joſephus noſter, quod vel uno exemplo ſatis ſit oſtendiſſe. Lib. XIV. Antiquit. cap II. pag. 469. Πύπτα, τὰ βασίλεια Ἀρέτα.

XXXI. Supereſt, quod infantium cædem de induſtria præterierit, *ne legiſſe ſacras Novi Teſtamenti literas videretur*: p. 36. Etiam Scaligero in Euſeb. Animadverſ. p. 176. *mirum eſt, tam belluinæ crudelitatis exemplum ab Joſepho præteritum eſſe, qui tanta diligentia, reliqua ſævitiæ Herodianæ facinora perſequitur*. Miramur ipſimet; nec vero id ſatis putamus eſſe ad fraudem ſcribentis, quo Harduinus refert, evincendam. Fieri enim alia de cauſa potuit, & ſi qua culpa eſt in Nicolaum Damaſcenum potius, quam Joſephum, illa rejicienda. Iſte enim haud dubie præteriit, quia vivente Herode ſcripſit, cujus amicus & orator ad Auguſtum fuit; quem dum preſſe, uti non diffitetur, Joſephus inſequutus eſt; forte accidit, quod aliis pluribus accidiſſe novimus, ut non dedita opera, ſed partim memoriæ lapſu, partim tenaci præeuntis perſequutione, deteſtabile factum effugerit animum, memoriam, & manum ſcribentis.

* * *

CL. V. Jo. Harduinus pag. 39. ῥοδίας ſcriptores accuſat, qui Romanos *imperatores* vocant βασιλέας, & *imperium* illorum βασιλείαν. Eſto, exoſa Latina fuiſſe vocabula *regnum* & *rex*: Græca tamen mitius fuerunt, nec invitis Romanis, habita. Herodianus lib. I. cap. II. de Marco imperatore, βασιλεύοντι Μάρκῳ: & cap. VII de Commodo τῷ βασιλέως ἀρίζειν; ac ibidem de Fauſtina auguſta, βασίλισσα. Et ante Herodianum Pauſanias Phoc. cap. XVI. Βασιλὶς Αὔγουστος: & Dionyſius Perieg. v. 1052.

Αὐσονίη βασιλῆος, ———

Auguſtum Cæſarem, ſub quo ſcripſit, deſignans: ac Diodorus Siculus ecloga libri XXXV. ΙΜΠΕΡΑΤΩΡΑ αὐτὸν ἀναγορεύειν καὶ καλεῖν, ὅ ἐστι βασιλέα. Non eſt itaque quod cum Harduino τὸ βασιλέα ὑπερέχοντα I Petri II. comm. 14. de Polemone malimus, quam cum Grotio de Romano imperatore, interpretari. Sequiori ævo ita βασιλέως vocem ſibi Conſtantinopolitani vindicarunt, ut cæteros reges, etiam ipſos Germanicos imperatores, ægre βασιλέας, ſed tantum ῥῆγας (à ῥῆξ, *rex*) appellaverint. Exempla proſtant paſſim in Hiſtoria Byzantina.

IN-

INDEX PRIMUS,

VOCUM GRÆCARUM.

A.

Ἀ Βασάνιστος 261
ἀβάσπαστος 978
ἄβεβλητον 1177
ἄβλητον 172
ἀβοσκήτους 157
ἄβρωτος 205
ἀγαγεῖν βουλὴν 46
ἄγγαροι 490
ἄγειν μείζονας πολὰς 815
ἀγέννητος 288
—— ψυχῆς 163
ἀγέννητος 1000
ἀγήρατος 1269
ἄγηρω 475
—— μήμη 272
ἄγια 1102
ἄγιον ὕδωρ 569
ἀγγελὶς 179
ἀγγεῖα 905, 1357
ἀγγίζειν 46, 183, 427, 1359
ἀγγαμονεῖν 85, 671, 737, 741, 757
ἀγγαμίαι 744
ἀγγαμοσύνη 202, 524, 821, 915, 921
ἀγνώμων ἀξίωσις 1068
ἀγόμενον ἄγειν 634
ἀγοχοικία rus 303
ἀγυρτικὴ λεγομένη 1118
ἄγχος 212
ἀγχόνη 309
ἀγχώμαλον 1270
ἀγωγὴ ὑδῶν 508
ἀγωνία 268, 434, 1166
ἀγωνίων 397, 943
ἀγωνίζεσθαι 416
ἀγωνίζομαι 275
ἀγώνισμα 567, 983, 992, 997, 1028. *Vide Cas. in Comment. ad Polyb. p. 47. Edit. Par. in 8vo.*
ἀγωνίσματα 688
ἀγωνίων 254
ἀγωνοθετῶν 754, 1269
ἀδακρυτὶ 190
ἀδὰς 856
ἄδεια 186, 179
ἀδίαιτον 159
ἀδηρίτους 1119
ἀδιαλείπτον 837
ἀδιαλείπτως 1164
ἀδιάλλακτον 307
ἀδικῶν *laedere* 870
ἀδίκητον 1103
ἀδικήτους 995, 1126
ἄδολος 187
ἀδοξῶν 954, 970, 1088, 1190, 1243
ἀδρόσια 58
ἀδρότερα τάγματα 1107
ἀδυσώπητον 1272
ἀδυσωπόκητος 141, 461
ἀέννα 125
ἀέτωμα 109
ἀζύλωτον 1314
ἄϊδρεις 103
ἀϊδρεῖς ἄψαυς 586
ἀϊδιανατίζειν 793
ἀΐδιμον 906, 1275
ἄϊδισμα 1314
ἀϊδετῶν 663
ἀϊδροίζειν εἰς ἐκκλησίαν 131
ἀϊδρίας 289, 577
ἄϊδρμα 528, 1177
αἰδῶς 954, 27
Aidiones 358
αἰδρία 103
αἴδριον 107
αἴδριος 1008
αἰδριώτατος 695
αἰκία 26. αἰκία βασάνων 1141
αἰκίαι σεσαγκτε 461
αἰκίαν αἰκισάμενος 285
αἰκίζειν 581
αἰκιζόμενος 300, 533
αἰκισάμενος 300
αἷμασιὰ 150
αἶξαι 143, 1325
αἰρῆται 817
αἱρεπίσαι 1061
αἱροσύτιον 578
αἰχμὴν 167, 168
αἰχμαλώμενος ἑμαυτὸν 2
αἰτιάζεσθαι 397
αἰσχρῶς 809, 810, 812
αἰσχρέμενος 311, 359
ἀκατάσχετος 1071
ἀκαταφρόνητος 422
ἀκαπαστίακτος 1019
ἀκέραιον 163
ἀκέραιος πόλις 184
ἀκήρυκτος πόλεμος 989
ἀκιπάκις 895
ἀκμαὶ 372, 1168
ἀκμαῖος 1316
ἀκμαιότατον τῆ σραπᾶς 295
ἀκμὴ ἡλικίας 289
—— διρας 996
—— χειμῶνος 990
ἀκμὴν adhuc 848
ἀκμητὶ 994
ἀκοσιότητος 142, 1152
ἀκοπᾶν 1022
ἀκολασία 891
ἄκολος 1245
ἀκοντίζειν 254
ἀκοσμῶν 290
ἄκοσμος φυγὴ 251
ἀκόσμως 138
ἀκραιφνῆς 811
ἀκραιφνὴς 4, 811, 833
—— ἀρετὴ 4
ἀκρασία 1082
—— ἀφροδισίων 360
—— παιδῶν 958
—— χοιρῶν 1220
ἄκρατον 272, 590, 1066, 1089, 1229
ἄκρατος ὑγιεία 760
—— ὑγιὴ 196, 765, 826
ἀκρατόφορος 1256
ἀκρατὸς 212, 338, 1000, 1163
ἀκελεῦν 1040
ἄκριτον πλῆθος 1147
ἄκριτος δίκαιοσις 1219
ἀκροάματα 845
ἀκροβολισμοὶ 646, 943
ἄκροι 639
ἀκροτομῶσαι 1067
ἀκρότομοι λίθοι 342
ἀκρατέλεια 381, 408
ἀκροτελεύτειν 1357
ἀκυρῶν 826, 895, 1393
ἀλαβαρχεῖν 886
ἀλαβάρχης 821. *Videsis Commentatores ad Cic. in Epp. ad Att. l. 2. ep. 17.*
ἀλαβαρχία 891
ἀλαλαγμὸς 1136
ἀλαλάξοντες 251
ἀλαζονεία 749
ἀλαζὼς 1033
ἀλγεπότης 253
ἄλγημα 872
ἀλεεινὸν 1147
ἀλεξῶν *ex recto* ἀλεξὶ 124. vide *Budæi Lexicon.*
ἀλεσθὰ 808
ἄλη 133
ἀλιαδίαις 943
ἄλιπος 211
ἀλίτης 104
—— βίος 374
ἀλίζειν ἐκκλησίαν 870
ἀλιτήριοι 65, 142, 1300
ἀλιτήριον 412, 494
ἀλιτήριος 1020
ἀλληλοφθορία 763
ἀλλόγλωσσοι 15
ἀλλόκοτον 491
ἀλλοφωνία 16
ἀλόγιστοι 1168
—— τολμαὶ 1296
ἀλόγιστος ἡδονὴ 360. ἐν ἀλογίστῳ 1140
ἀλύοντες 666
ἀλυσιδωτὸν 318
ἄλων 289
ἄλως 171
ἀλῶσιμος 926
ἅλωσις 210
ἁμαδία 132
ἁμαῖραι 1256
ἁμαρτάδες 123
ἁμαρτὰς 831
ἁμαρτῶν 28, 400
ἁμαρτήμενοι τὰς ὄψεις 370
ἁμαίρωσις 400
ἁμαχητὶ 369
ἄμαχος 672
ἀμβλυώττειν 869
ἀμέθυσος 114
ἀμέλγειν ἀφροδίτης 349
ἀμέλγεσθαί τινα τόπων 521
ἀμέλος 1094, 1189
ἀμελλητὶ 867
ἀμεριμνία 1037
ἀμετάγνωστον 737
ἀμετακίνητος σεσαίρωσις 2
ἀμετάπλωτον ἀγῶνος 864
ἀμίχανα 131
—— πρὸς 371
ἀμηχανεῖν 8, 233
ἀμηχανία 197
ἀμηχάνητος 41
ἄμιλλαι 864
ἄμιλλα 1251
ἀμιλλώμενοι ἀλλήλοις 118
ἀμυξία ἐλαίης 583
ἀμιδὶ 35
ἀμνησία 304
ἀμοιρῶν 366
ἄμοιρος 125
ἄμοιρος γῆς 169
ἄμυνα 232, 1068, 1073
ἀμύνεσθαι 212
ἀμύνειν αὐτῷ 57
ἀμύνη *auxilium* 1076
ἀμύνης χαριεὶς 961
ἀμφαγνυμένων 1205
ἀμφίεσον 713
ἀμφίζωλοι 862
ἀμφίκυρτος 1221
ἀνὰ 358
ἀναβῶν 379
ἀναβλύειν 104
ἀναβολαὶ 757
ἀναγιγνώσκειν 137
ἀνάγκασμα 795
ἀνάγκη vis 343
ἀναγκαῖος 1359
ἀναγωγὴ 809
ἀναδόσεως ὑδάτων 1309
ἀνάδυσις 1035
ἀναζεύγνυμι 309
ἀναζυγὴ 778
ἀναζωπυρῶν 365, 415, 494
ἀναζωπύρησις 541
ἀναιδεύω 1290
ἀναιρεῖ 194
ἀναίρεσις 198
ἀναιδητῶν 487, 1172
ἀναιμεῖζεσθαι 413
ἀναιμόδοτος 1002
ἀναισχυντομυθία διάλεκτος 141
ἀναλυτικὸν σημαίνειν 318
ἀναστατὶ 1077
—— βούλεσθαι 180
ἀνακόπτειν 872, 976
ἀνακρατῶσαι 529
ἀνακτᾶς 408, 494
—— δύσεις 668
ἀνακόπτειν 872, 1289

ἀναμι-

INDEX PRIMUS,

ἀναλαμβάνειν σφέλμαΐα 1125
ἀναλήμματα 1343
ἀναλημπῆρες 345
ἀναλισκμᾶν 390
ἀναλογιζόμενος 174
ἀνάλογον 862,1010,1013
ἀναλογῶν 248
ἀναλόγως 658,870,1264
ἀναμάττειν 732
ἀναμαχέσασθαι 292
ἀναμάχεσθ 574
ἀναμβώων χωρὸς 1123
ἀναμίξ 476
ἀναμιξάμβωος 818
ἀναμφίλεκτος 143
ἀνανεύμω 994
ἀνανεύειν 1156
ἀναπέωσις 413,541
ἀναπνευστικὸν 480
ἀναπροσεῖν 1231
ἀναπταγώνισον 1301
ἀνάπτλεκτα 846,857
ἀναπτλέκτον 94
ἀναπτέξαντος 1345
ἀναξισμῶνον 342
ἀναξιοπάθεια 664
ἀναξυεὶς 112
ἀναπαλαίειν 1162
ἀναπαρεὶς 738
ἀναπεδύειν 613
ἀναπίμπλαται 138
ἀνάπλεα 839
ἀναπνέειν 404
ἀναπνοαὶ 1063
ἀναπολεῖν μνήμη 477
ἀναπολεῖσθαι 573
ἀναπολόγητον 1373
ἀναπόσβεστον 1349
ἀνάπυστα 755
ἀναριπῆν κύδος 825
ἀνάρπασον 622
ἀναξέιπίζεσθαι 1076
ἀναξέιπῆν κίνδυνον 1175
ἀναρτᾶν 309,862
ἀνάσσας 1348
ἀνάσασις 1285
ἀνάσατα 803
ἀνάσατοι 44,470
ἀνάσημα 360, 460,
—— ἁλικίας 77
ἀναστραφεὶς 679
ἀναστραφησόμω 843
ἀναστῆλαι 768
ἀνασώζειν 204
ἀνάτασις 981,1290
ἀνάφανδον 931,683,713, 1172, 1176, 1181
ἀναχαιτίζειν 1087, 1242
ἀνὰ χεῖρα 517
ἀνδραποδίαι 2
ἀνδρίζεσθ 1263
ἀνδρόμω 212
ἀνδρωθεὶς 892
ἀνεγκωμίαστον 156
ἀνέδω 958, 967, 1012, 1037, 1082, 1106, 1219, 1270, 1290
ἀνέζευξεν εἰς 181
ἀνειδεὶς 961
ἀνειλόμβοι 972, 1162, 1219
ἀνείμβων ὁ πλοῦτος 820
ἀνειμβίω 352
ἀνεῖναι 463
ἀνεῖσθαι 115
ἀνείσφορον 504,579
ἀνέκαθεν 865
ἀνεμέσητον 139,236
ἀνενδοιαστὸν 777
ἀνευγκῶν 638, 984
—— ἐκ τραυμάτων 568
ἀνευνθητον 674
ἀνιξέλεγκτον 135
ἀνιξισμένον 578
ἀνιξικακία 1172
ἀνεπαυτίατος 171
ἀνεπαχθὴς 815, 859
ἀνεπηρέασον 700
ἀνεπίδατος 115
ἀνεπιβουλητὸν 841
ἀνεπίκλητον 830
ἀνεπικωλύτως 866
ἀνεπίμικτοι 162,165
ἀνεπίχετος 1323
ἀνεπιτάκτως 855
ἀνέργαστος σῖτος 1245
ἀνεριδίζεσθ 138
ἀνεξέροίζειν 1139
ἄνεσις 818
ἀνέστος 133
ἀνέτοιμοι 914
ἀνευφήμει 1110, 1167, 1168
ἀνήδονον 754
ἀνήκεστον 742
—— πάθος 964,1073
ἀνήκεστος 817
ἀνήκεστοι συμφοραὶ 3
ἀνήνυτον 1010,1071,1097
ἀνηρτῆσθαι 1376
ἄνθεμις 515
ἀνθρικιὰ 1402
ἄνθραξ 114
ἀνθυποκρίνεσθαι 1034
ἀνιαρῶς διετέθω 941
ἀνιάτους 869
—— ἔχειν 196
ἀνιμᾶν 52
ἀνισόρροποι 1086
ἀνίσχειν 811
ἀνοδία 1167
ἀνοίκειος 689
ἀνομβεία 609
ἀνόμημα 368
ἀνόητος 945,1015
ἀνόσια ζῶα 1184
ἀνοχὴ 975
ἀνταγωνιστὴς 285
ἀνταίρειν χεῖρας 1321
ἀνταναπλεῖος 359
ἀντανίσωμα 833
ἀντίδειξα 3
ἀντειπὼν 2
ἀντιφοδίζεσθ 691
ἀντίχεσθαι ἐλευθερίας 888
ἀντιχόμβοι αὐτῶν 1183
ἀντέχειν 360
ἀντβασιλδεύειν 1189
ἀντβλέπειν 225,1384
ἀντβαλεῖν 314
ἀντβάλλω 1181
ἀντγκαταλλαξάμω 1133
ἀντγκαταλλάσσειν 441
ἀντκρύειν 54,282
ἄντκρυς contra 826
ἀντίλημψις 1172
ἀντμέτωποι 1215
ἀντίπαλον 1094,1321
ἀντπαράσασις 1385
ἀντπολαταξάμβοι 1002
ἀντπαριξάγειν 821
ἀντπαρηγορεῖν 992
ἀντπειρασᾶν 1132
ἀντπνεύειν 1337
ἀντπροφέρειν 305
ἀντπροιεῖσθαι 139,1325
ἀντποίνοις 156
ἀντπροσώσωτον 1216
ἀντπρωτορεύειν 1398
ἀντῤῥησις 1361
ἀντῤῥητικὸς 1361
ἀντρσόμβος 799
ἀντίστασμα 843,753
ἀντσασπώτατοι 608
ἀντφιλονεικεῖν 86, 1189
ἀντίψυχον 1410
ἄντυξ 344
ἀνυπώδυνος 1016
ἀνύποιστον 854
ἀνύποπτον 283
ἀνυπόστατος 420,971,1011, 1232, 1240
ἀνυπόσυλον 713
ἀνυποπίμωτον 746
ἀνυποπιμώτους 679,734
ἀνύσιμον 1225
ἀνυστικώτατοι 999
ἀνυτικώτερον 1239
ἀνωδεῖν 1129
ἀνωμαλία 1386
ἀνώμαλον 966,1265
ἀνώμαλος τιμὴ 1014
ἀξιόχρια ἁμαρτήματα 1063
ἀξιόχρεως μάρτυς 192
ἀξίωσις 153,432
ἀξιῶω *jubeo* 42
ἀξιαφηγητότατον 703
ἀξιολόγως 351
ἀξιόμαχοι 400,423,966
ἀξιοπίστως 1021
ἀοίδιμος 842
ἀπαγγελία λόγων 152
ἀπαγορεύειν 53, 206, 591, 856
ἀπαμαρεῖν 493
ἀπακοτᾶν 239
ἀπαλλαγὴ 153
ἀπαλλοτρῖν 135
ἀπαμβλύνειν 1141, 1194
ἀπάνθρωποι 349
ἀπαντικρὺ 1308
ἀπδέχεσθαι 822
ἀπαράιτητος 169, 1382
ἀπαραιτήτως 4
ἀπαρέλλακτον 465
ἀπδραμιλλητὸν 359
ἀπαρασκιάσοι 172
ἀπδασκεύως 672
ἀπαράσκευος 1135
ἀπαρίγχωρητον 687
ἀπαρηγόρητος συμφορὰ 294
ἀπαξένησασον 1184
ἄπαρσις 773
ἀπαρτίζειν 351
ἀπαρπδῆναι 522
ἀπάρχειν 533
ἀπάρχεσθ 593
ἀπαρχὴ. κατ' ἀπαρχὰς 858
ἀπασραπῆν 1308
ἀπατεὼν 365,893,1075, 1374,1376
ἀπαυδαδίζεσθ 1221
ἀπαυδαδίζεσθ 1221
—— ἀπαυτομολεῖν 1405
ἀπεγνωκὼς 1254
ἀπειδῆν 1082
ἀπειλητὴς 979
ἀπειπῆν 448
ἀπείρατος 1084, 1122
ἀπερικότης 225, 556, 1123
ἀπειρογάλως 272, 625
ἄπειρον. ἐπὶ τὸ ἄπειρον συνελθεῖν 110
ἄπεκδυς 270
ἀπελέγχειν 1085
ἀπ' ἐλπίδων 849
ἀπεμπολᾶν 470
ἀπερείδεσθαι 1113
ἀπδέπυκτον 113
ἀπδέσκεπτον 1163
ἀπεξῶσις 1407
ἀπερυθριᾶν 764
ἀπέχεσθαι ἐξ ἀνθρώπων 190
ἀπήχθεσ 1372
ἀπηχθάνισθ 1242
ἀπηχθανόμβοι 477, 585, 570
ἀπηχθῶς ἀμφιέρβωος 105
ἀπήχω *fero* 1033
ἀπιωσμένοι 738
ἀπιωσμένον 120
ἀπιστεῖς 494,1065
ἀπίστη 871
ἀπιστημβία 892
ἀπιστοσμβόον τελέως 110
ἁπλᾶς 1077, 1266
ἁπλότης 154
ἁπλότης 1236
ἀποβάλλεσθ 171
ἀποβιῶσθαι εἰς ἀρετῆς λόγον 3
ἀπόγεια 809
ἀπογίνεσθ ἐξ ἀνθρώπων 178
ἀπογινώσκειν 89,130
ἀπόγνωσις 187,844
ἀπογραφὴ 510
ἀποδασμὸς 20
ἀποδειλιάζειν 324
ἀποδειλιῶντες 1319
ἀποδεῖν *ligare* 165
ἀποδέχεσθ 271,279
ἀπόδημος ἀγαθῶν 68
ἀποδοχὴ 272
ἀποδύρεσθ 270
ἀποδύσεσθ 1014
ἀπόδυσις 532
ἀποθέσιμα 724
ἀπόθετα 898
ἀποθησαυρίζειν 1304
ἀποθλίβειν 241
ἀποθρύπτειν 1135
ἀποκαραδοκεῖν 1137
ἀπόκρημν 994,1165
ἀποκρύειν 1004
ἀπολαμβάνειν 109
ἀπολαμβάνεσθαί τινῶ 88
ἄπολις 133
ἀπολογισμὸς 712
ἀπολέμβον 792
ἀπολυτῶν 1077
ἀπομάχεσθ 561
ἀπομαχόμω 110
ἀπομειλίπτειν 874, 982
ἀπομεμιμημβόν 114
ἀπομερίζειν 144, 274
ἀπομίμησις 115
ἀπομνημονεύειν 982
ἀπομοῖρα 274
ἀπονητὶ 1187
ἀπονοεῖν 426
ἀπονοσθεὶς 174
ἀπόνως 342,346
ἀποπάλλειν 1228
ἀποπατεῖν 1063

ἀπο-

ὑποπτεύειν 684
ἄποπλον 597, 653
ἄποπτ@ 695
ὑπερῆν γνώμης 46
ὑπέρθυτον 349
ἄποορον τ᾽ ἀξηνοίας 356
ὑπόξηξις 858
ἀποξήντα ἀξηνοίας 305
ὑπόξηντον 2
ὑποξέω ξ 1007
ὑποσείομαι 1386
ὑποσκάζειν 826, 864, 1097
ὑποσκάζειν τ᾽ γάνυς 60
ὑποσκάζων 960, 979, 1017, 1175
ὑποσκάζεσθαι ἐγκλήματα 1035
ὑποσκευὴ 184, 543, 556, 796, 1071
ὑποσκίπτειν 322
ὑποσκοπῶν 769
ὑποσοβεῖν 57
ὑποστάτης 471
ὑποσύλευν 872
ὑπόσολ 881, 930
ὑπόσολ@ 783
ὑποσραφῆναι 893
ὑποτροπὴ 849, 1070
ὑποσφίγγων 112
ὑποτάσσων 1123
ὑπότερροι 1216
ὑποτίμησις 794
ὑποτινύειν 171
ὑποτίσων 187
ὑποτολμᾶν 202
ὑποτομὰς 94
ὑπότομον κριμνῶν 103
ὑπότομ@ 870, 1129
ἄποτον 94
ὑποτρέσειν 872
ὑποτρόπαι@ 1386
ὑποτροπὴ 779
ὑποτροπίασμος 12, 123
ὑποτυγχάνειν 866
ὑποτυμπανίζεσθαι 1344
ὑπότυπος 898
ὑπόφασις 57, 911
ὑποφορτίζειν 975
ὑποφορτίσασθαι 988
ὑποφράττειν 596
ὑποχεφολονεῖν 233, 1051
ὑποχρώντως 350
ὑποχώρησις 845
ὑπὸ ψεύδεσθαι 1170
ὑπὸ ψηφίζεσθαι 980
ὑπὸ ψυχθεὶς 848
ὑπραγμόνως 591
ὑπραγμοσύνη 8
ὑπρέγμων 600
ὕπρακτοι 889, 932, 1069
ὕπρακλος 433, 915
ὑπράκτως 566
ὑπρομηθὴς 811
ὑπρονόητος φορὰ 466
ὑπροσδὴς 348
ὑπροσάτευτοι 466, 894
ὑπροσάτευτον 566
ὑραφὸς 640
ὑργὴ φάμμος 1068
ὑργία 125, 828, 1067
ὑργὸς σιδηρος 1316
ὑργυείζειν 991
ὑργυρίζεσθ 1024
ὕρδευσις 94
ὕρδιν ἀφανίζειν 427, 934, 941
ὑρειμάνι@ 1087, 1263
ὑρεσθεὶς 403
ὑρθεὶς 826
ὑρθῆναι 821
ὑρθρέμβολα 1401
ὑρισεῖον 624
ὕρκυς 250, 1271
ὑρμαπλάτης 230
ὑρμοδίως 4
ὑρμόζειν 890, 1155
ὑρμονία 1195
ὑρμονίως 344
ὑρμὸς 10
ὕρπρα 1348
ὑρπαγέντες ὑφ᾽ ἡδονῆς 226
ὕρπαγμα 486
ὕρπαξ 345
ὕρπη 652
ὑρπηδὼν 112
ὑρτάβα 521
ὑρτόκνις 225
ὑρτίως 1178
ὑρχαγὸς κακῶν 306
ὑρχὴν prorsus 133
—— ᾗ ὑρχὴν prorsus 13, 684
ὑρχιστράτηγ@ 257
ὑρωγὰ 768
ὑσύλγεια 368, 887
ὑσύλγης τόπ@ 563
ὑσήμαντος 1265
ὑσυμαίνειν 254
ὕσκιπτος 1035
—— ἐλπὶς 1215
ὑσκέπτως 664
ὑσπόπως 50, 1121
ὑσμινίσας 76
ὑσμινισὸν 868
ὑσπιδίσκαι 1229
ὑστάλεον 97
ὑσὴ 420
ὑστρατήγητοι 1073, 1169
ὑσυλλόγιστον 147, 425
—— πλῆ@ 356
ὑσύμφυλον 491
ὑσωύοπτον 736, 1307
ὑσφαλίζεσθαι 458
ὑσχάλλειν 1131, 1153
ὑσχολεῖν 324, 1138
ὕτακτος γυμνασία 1114
ὑταλαίπωρον 125
ὑταμίευτον 870, 1163, 1271
ὑταρακλίσιας 697
ὑταρόχως 624
ὕτευκτ@ 902, 1244
ὑτενὴς 1323
ὑτενίζειν 872, 1252
ὑπθάστευτος 1285
ὑπμία 165
ὕτον@ 979, 1020, 1126, 1251, 1261
ὕτοπ@ 716
ὑτρέμιον κατάσημα 684
ὑτρεμεῖν 726
ὑτρεμήσειν 832
ὑτρεμοῦντες 1122
ὕτρεωτον 474
ὑτρύπτως 1323
ὕτρεσον 1321
ὑτρύτως 487
ὑπυγία 856
αὐθάδως 26
αὐθέντης 1073
αὐθήμερον & αὐθημερινὸν 122, 1140
αὐθιγενὴς 1364
αὐθις 125, 128
αυθις *postea* 426
αὖθις ἄνθρωποι 857
αὖθις. ἐν τοῖς αὖθις χρόνοις 105
αὖθις ἐσόμενοι 143. οἱ αὖθις ibid.
αὔλειον 1110
αὐλὴ 27, 326, 449
αὐλίζωδς 1122
αὐλίζοντες 1124
αὖσι 1277
αὖος τῷ δέει 1004
αὐτανδρος 1002, 1098, 1098, 1139, 1178, 1182
αὐτεξέσι@ 155
αὐτεξουσιότης 1394
αὐτοκέλευστος 754
αὐτοκρατοεὶς 794
αὐτοκράτωρ 119
—— λογισμὸς 206
αὐτομάτη φήμη 1149
αὐτοματισμὸς 466
αὐτομάτως 125, 128, 141, 142, 181
αὐτονυκτὶ 775
αὐτοπελὴς 620
αὐτουργία 1384
αὐτόχειρ 257, 531
—— ἐκείνε 656
αὐτοφίλαυτος 204
αὐτοχειρία 737
ἀφ᾽ ἅματ@ 1001
ἀφαιρέματα 632
ἀφαλλόμβυος 913
ἀφανίζειν 13, 210, 251, 291, 398, 406, 538
ἀφανίζωδς 176
—— ἐξ ἀνθρώπων 396
ἀφανίσαι 155
ἀφανισμὸς 9, 73
ἀφελὴς 128
ἀφετήρια 1232, 1261
ἀφετήριον ὄργανον 1124
ἀφήγημα 1406
ἀφηγεῖσθαι 1065, 1071
—— τ᾽ ὅλων 1094
ἀφήγησις 175
—— πραγμάτων 983
ἀφηνιάζειν 1189
ἀφηνιάζεσθαι 1169
ἀφιᾶσιν 124
ἀφιδρύματα 831
ἀφιερῶσθαι 118
ἀφιερόω 484
ἀφίημι ἀξίωσιν 304
ἀφιππάζεσθαι 672
ἄφιππον χωρίον 672
ἀφῖχθε 154
ἀφροδισιὰς 1058
ἀφοσία γῆς 291
ἀφορμαὶ 575, 979, 1024, 1240, 1243
ἀφορμαὶ *opes* 602
ἀφορμαὶ 979
—— βίε 530
ἀφορμὴ 96, 603, 1023
—— σωτηρίας 94
ἀφορολόγητον 1365
ἄφορτις 850
ἀφύξατος 1375
ἀφωνία 402, 638
ἀχανὴς 494, 1066
ἀχαεισεῖν 1090
ἀχάτης 114
ἀχλύειν 381
ἄχρηστ@ 1228
ἀχώρειστοι 427
ἄψις vel ἀψὶς 344
ἄωρον 1197

B.

Βάδην 250
βάδ@ 341, 344
βαθμοὶ τολμημάτων 1172
βαλάνε μύρε 62
βάλλειν 138
βάμμα 113, 114
βαπτίζειν 666
βαπτίζωδς 419, 1169
βαπτίζεσθαι 905
βαπτόμφαλ@ 1012
βάεις 464, 479, 658, 885, 928
βαρυήδεια 1172
βάσις 228
βασιλειᾶν 954, 960
βασιλιᾶν 1199
βασιλευόμβοι 231
βασιλίζειν 26
βασιλικώτατ@ 234
βάσιμ@ 109
βασκαίνειν 945
βασκανία 126, 458
βάσκαν@ 233
βάσκανος 980
βάσαγμα 248, 873
βασάζειν 249, 619
βασάζειν *exportare* 533
βασάζειν *tollere* 440
βατὸς τόπ@ 115
βδέλλα 97
βήρυλλ@ 114
βιάζεσθαι βέλεσιν 305
—— σωφρονεῖν 152
βλάσησις 515
βλασφημία 266
βλασφημεῖν 249, 250, 390
—— πικρῶς 407
βοτὰ 85
βόεαλοι 338
βυβῶνες 1363
βυβωνιάζειν 1363
βυκολεῖν 1322
βυτὶς 115
βραδεύειν 229, 248, 393, 1251, 1270, 1309, 1315
—— δίκαια 206
—— εὐνομίαν 103
—— σωτηρίαν 1177
βραδεύεσθαι 981
βραδυόμβυον 14, 141
βραδύτατοι παθεῖν 1125
βραδυτὴς 288
βρασμοὶ 1003
βρασυόμβυον 1137
βρέπεσθαι 1280
βραχεῖ τέτων πλέον 528
βρείθειν 1265
βρείθ@ 1138
βρεχετὴρ 112, 113
βρύειν 562
βυκλινδὸν πλέγμα 75
βύζλω 1139, 1284
βύδιον 590
βυθὸς 5
βαμολογία 1361

Γ.

Γαλαθηνὸς 228
γαληνότης 1027
γάλλοι 172
γαλόχους 76
γαστρὶ 1079
γαυρὸς 104
γεγυμνωμένος 1348
γεγωνὸς ἐκβοᾶν 140
γήϊον 1223,1228,1269
γειτνιακὴ συνήθεια 87
γειτνίασις 1299
γειτονία 1301
γενάρχης 32
γενεαὶ 1100
γέρρα 1130
γηφῶν 180
γηροκομεῖν 315
γηροκομία 219,303
γηροκόμος 32
γλαυμοὶ 108,109
γλιχόμενος 625,1323
γλυκὺς 699
γλωσσόκομον 225
γνήσιοι 955
γνήσιος *legitimus* 35
γνωρίζειν 347
γνώριμοι 74, 1067, 1068, 1073, 1074, 1102, 1110, 1111
γνωριμώτατος 904
γνωσιμαχεῖν 198,571
γόης 1374,1376
γογγύζοι 1291
γοργὸς τοῖς ὄψεσι 247
γυναικομανεῖν 1012
γυναικωνῖτις 753,849
γωνιὰς 1125

Δ.

Δαιμονᾶν 1075,1323
δαιμόνια 247,1308
δαιμονιζόμενος 339
δαιμόνιον 254,1035
—— τέρας 997
δαιμόνιος ὁρμὴ 1197
—— φαντασία 590, 1302, 1318
—— φαντασία 1153
—— συμφορὰ 1002
δαίμων 1033,1037
δαίνυσθαι 241,1291
δακτυλιὼν 1291
δακτυλίθραι 1401
δακτύλιος σημαντὴρ 1042
δάκρυτος 176
δάκτυλος. v. *Le Moyne* ad *Barnab.* p.620
δαπανᾶν πυρὶ 160
δασμὸς 225
δασμολογεῖν 1284,1337
δασύλλιστον ἢ μάτην 203
δαυλούμενος 1176
δείκηλον 1066, 1068
δενδρᾶν 1403, 1405
δῆλα ὑψία 93
δημᾶν 173
δείμασθαι 8, 150
δεινότης λόγων 1
δεισιδαιμονία 133, 437, 968, 1066, 1072, 1089
δεισιδαιμονία *religio* 866
δεκαμοιρία φλαυτῶν 115
δηλάζοντες 1096,1102
δήλεσος 1389
Δηλφικὴ τράπεζα 110
δηξαιμὶ 380
δηξιαὶ 1160. δηξιαὶ πῆναι 1166. ὅτι δηξιὰς φερεσθαι 957, 1140. ὅτι δηξιαῖς 781
δηξιότης 396
—— λόγων 396
δηξιώματα 712
δηξίωσις 709
δηξιώτερον 348
δῆπτος 295
διαΐζειν 55, 641, 1202
διαΐτωσα 1301
διαντεύειν 104
διαντικὰς 1189
δίειν 117, 121, 122
διαλύσεια φάρμακα 989
διαμαγαία 372
διαμαγῶν 304, 908
δῆμος 841, 921
δημοτελὴς 212
δημοτικὸς 119, 363, 615
δημοτικὸς *popularis* 923, 1174
δημοσίωσιν 940
δημόσιος 167
διαβασανίζειν 210
διάβροχον 404
διάβρωσις 1328
διαγγελία 1144
διάγειν ἀπὸ 444
διάγνοια 775
διάγνωσις *cognitio* 668
διαγραφὴ 328
διαδιδράσκειν 847
διαδορατίζόμενοι 1220
διάδρασιν ποιεῖν 757
διάδρασις 808
διάδυσις δρασμοῦ 1142
διαδωρεῖν 1291
διάζευξις 489
διαζώζεσθαι 625
διάζωμα 112
διάθεσις 257, 264, 955, 964
διαθήσειν 360
δίαιτα 128,229,364,458, 352,395
δίαιτα βίου 584
—— ἐγκλημάτων 102
—— πολιτικὴ 694
δίαιται 1385
διαιτᾶν κρίσεις 620
διαίτητὴς 102
διαλαλύτειν 1034
διαλέξθαι 872
διαλεσθῆναι 275,278,669
διάλυσις 111,113
διαλύσεως ὑφασμῶν 112
διαμυδιάειν 275
διαμιλείειν 1191
διανοεῖν 333
διανοεῖσθαι 462
διανοητίζεσθαι 1174
διανόρθωσις 301
διανοσμεῖν 229
—— δώματα 385
διανύσμενος 9
διανύειν 889
διαχρημίζειν 961
διαχρίειν 957
διαχρολίζεσθαι 1189
διαχρέειν 990
—— νόσον 967
διαχρύεσθαι 1005, 1017, 1020, 1147, 1179
διαχωνυίζειν 863
διαλαμβάνειν 340,1230
διαλείματα 44,1261
διαλείπειν 1033
διάλιθος 1021
διαλλακὴς 44,982
διαλύεσθαι 965
—— μέμφεις 195
διαμαχεῖν 1292
διαμάχης 155
διαμελίζειν 121
διάμετρος 187
διαμισεῖν 1184
διαμώμενος 85,94
διανασαὶ 861
διανθίζειν 352
διανύσας 994
διαπαίζειν 1236
διαπαλαίειν 45
διαπαρεξιέναι 446
διαπιπτονημὸς σοφία 356
διαπλεῖν 511,1085
διαπιστεύειν 1296
διαπύσιοι βοαὶ 1079
διαπύσιος 1048,1283
διαπλύειν 23,426,1394
διαρκεῖν 1308
διαξέειν χαμὰς 844
διασαφεῖν 214,940
διασέλλειν 1216
διασύρειν 235
διασφαλὴς 518
διάταξις πολιτεύματος 2
διαταρρύειν 967
διατείνειν 658
διατείχισμα 1227
διατίθεμαι 268
διατίθεσθαι ξένον 28
διατμᾶν 584
διάτορος 432
διαυγὴ 1085
διαφέρειν 1266
διατύπωσις 115
διαυγαδὴς 220
διαυγὴς 98
διαυγέστερον 515
διαφθείρειν ἢ ἀφάνιζειν 420, 425
διαφορὰ 904,991
διάφοροι *inimici* 1075, 1223
διάφορον 510
—— μεγέθει οἴκημα 895
διάφορος 931,1002
διαφόρως ἔχει 871
διαφορώτατα ἁπάντων 1063
διαφορώταλοι 650
διάφραγμα 845
διαφυλάττειν 849
διαχάσκειν ὕλαν 1038
διαχλεύειν 426
διάχυσις 689
διεκπαίειν 1118, 1153, 1155, 1161, 1164, 1191, 1215, 1216
διεκπεσεῖν 69,656,1271, 1310
διεκπεσόντες 848,1153
διεκπίπτειν 646, 1280, 1310
διελάσαι 275
διελαύνειν ξίφει 1097
διενεχθῆν 397
διεξελαύνειν 1305
διεξέρχειν πᾶσιν 148. ἐν βασιλείᾳ *ibid.*
διεξοδικώτερον 956
διέπειν 1390
διεργάζεσθαι 847,1141
διεργασθεὶς 872
διευπρεπεῖν 251
διευλογεῖν 1252
διηθήσας 56
διημερεύειν 766
διηνθισμένον 113
διϊκνεῖσθαι τὰ σωμάτων 565
διϊσάμενοι 1093,1230
δικαιόδοτος 791
δικαιολογεῖν 173,868
δικαιολογεῖσθαι 612,1110
δικαιολογία 641, 697, 970,1314
δικαιώματα 1304
δικαίωσις 827
διοδεύειν 1140,1146
διοικήσεις βασιλείας 1042
διοίκησις *ditio* 697
δι' ὅχλου εἶναι 1075
διπλοῖς 245
δίστεγος 1227
δισυχία *vel* δισυχία 344
δίψια ὕδατα 1345
διώκειν *sequi* 366
διωλύγιον 1310
διωρία 1239
δολερὸν 214
δολιώταλος 1175
δολοφρονηθεὶς 421
δόμησις 1008, 1090
δόμος *ordo* 469, 479
δόξαν 144
δόξαν παρέχειν *videri* 27
δορίκλητον 157,1194
δορυφορεῖν τινα 1006
δορυβόλα 420
δυλοκρατία 837,863
δοτὴρ 37
δράγμα 50,124
δράκα 124
δραματουργᾶν 1016
δρασμὸς 991. δρασμὸν παρασχεῖν 141
δράσσειν 669. δρασσόμενος 1145
δρασήειος 65
—— ἀνὴρ 279,396,404, 779,983
δρομάδες κάμηλοι 274
δρύφακτος 596,707,1130, 1226,1269
δωματεῖον 302
δυσαλωτοὶ 1138,1008
δυσαναλῶσοὶ 1138
δυσανασχήτων 297
δυσαντίλεκτον 831
δυσαποδίδακτον 710
δυσάρεστοι 138
δύσαρκτον 1057
δυσαυξεῖς 94
δυσδιάθετος 1312
δυσδοίκητον 1089
δύσελπις διακείμενος 183
δυσελπιστῶντες 161
δυσέμβολον 751
δυσεμβολώταλον 616
δυσερίντατα 995
δυσήνυστον 1251
δυσανατῶντες 1162,1179, 1240, 1252, 1266
δυσκατάλυτοι 1174

δυσμαχώτατον 297
δυσμένεια 257,569
δυσμεταχείριστον 971
δυσπαραίτητον 721
δυσπειθὴς 138
δυσπρέπεια 113
δυστεκνὸς 324
δυσπάλαιστον 1181
δυσπραξία 715
δυσχωρία 655,780
δυσωπῶν 523, 960, 971, 1145, 1186
δυσωπεῖσθαι 990
δυσώπημα 1021
δυσωπῆσαι 538,732
δωροδοκία 651

E.

Εγγαστρίμυθος 269
ἐγγενὴς 870
ἐγγεάφως 1025
ἐγγύη 145
ἔγκαρσιον πιεῖν 353
ἐγκαθεζόμενοι 254
ἐγκαθεῖρξαι 179
ἐγκάθετοι 1281
ἐγκαλεῖν αὐτοῖς ἀπάτης 185
ἐγκαλλωπίζεσθαι 799
ἐγκάρσιος 695
ἐγκέλευσον 1048
ἐγκειρισμύθος 331
ἐγκειρισμύθοι ἀρχαὶ 209
ἐγκρατῶς ἄρχειν 603
ἐγκρίνεσθαι 1062
ἐγκύμων 26, 878
ἔγκυος 296
ἐγχειρεῖν 211,214
ἐγχειρίζεσθαι 338
ἐγχειρίζειν ἑαυτὸν *tradere seipsum* 1344
ἐγχειριδεὶς 901
ἐγχώσας 346
ἔδνα 252
ἐδώδιμον 45,1195
ἐθελοκακεῖν 173
ἐθελοντὴς 486
ἔθιμον 1262,1267
ἐθνικὴ φωνὴ 511
ἐθνοπλάκτης 1399
εἰδία 703
εἴδωλα 1327
εἰκαῖα χερμὰς 1224
—— ψαμμὸς 1068
εἰκῆ 1184
εἰκῇ τύπῳ 1068
εἰκῇ 1191
εἰκὸς 1317
εἴλη 888,916,925
εἰλικρινὴς λογισμὸς 869
εἰρᾶσθαι 283
εἰρηνύμυθον 112
εἰρεσιώνη 123. v. Cas. cum Bar. p. 448.
εἰρηνεύεσθαι 491,897
εἰρωνεία 1180,1185
εἰρωνεύεσθαι 980,1080
εἰς ἅπαν 349
εἰσαφεῖναι 1253
εἴσδοσις 511 in *Var. Lect.*
εἰσηγεῖσθαι ὑπεῖαν 932
εἰσηγουμένων ἄλλων 126
εἰσκύπτειν 703
εἰσπεράξασθαι 155
εἴσπραξις χρεῶν 1092
εἰσπράττειν αὐτὸν δίκην 306
εἰσπράττεσθαι δίκας 918
εἰσπράττεσθαι δίκην ὑπὲρ 408
ἑκατοντόμαχοι 592
ἐκβλύσαι 94
ἐκβοηθεῖν 1153
ἐκβραδῦναι 419,1148
ἐκγοητεύειν 982
ἐκδεικνύμενοι 1065
ἐκδεινῶν μεῖζόν ως 761
ἐκδιαιτᾶν 1314,1396
ἐκδιαιτώμενος εἰς πηφῶν 1015
ἐκδιδύσκω 1078
ἐκδικεῖσθαι 267
ἐκδίκησις 254
ἐκδικία 838
ἔκδοσις 511
ἔκδοτος 268
ἐκδυσωπεῖν 670
ἐκεχειρία 5, 1089, 1123, 1219
ἐκθειάζων 818
ἔκθεσμος 1397
ἐκθορὼν 997
ἐκθύμως 852,1074
ἐκκαρύσσειν 1090,1112
ἐκκλέπτειν 1142
ἐκκλησιάζειν 232,372
ἐκκοιτοῦντες 1269
ἐκκριθεὶς 1063
ἔκκρισις 125,1063
ἔκκριτος 1208,1084
ἐκκροτήσας 228
ἐκκρύειν 964
ἐκκρύεσθαι 762
ἔκλαμπος 1216
ἐκλεκτία 864
ἐκλιπαρήσαντες 210
ἐκλυθεὶς 984
ἐκλυσᾶν 601
ἔκλυτον 318,1002
ἐκμαιὰς 360
ἐκμελιχθεὶς 1200
ἐκμαμαξημύθος 111
ἐκνεύσας 289
ἐκνικᾶσθαι 569
ἐκπαρεμβόλως 1310
ἐκπεπολεμωμένον 570
ἐκπεφευγέναι 183
ἐκπεφευγὼς 145
ἐκπεφοδεῖν 111,753
ἐκπίζειν 127
ἐκπικραίνεσθαι 824
ἐκπικραινόμενοι 202
ἔκπλους 280
ἐκπλοῦς 253,821
—— ποιεῖν 463
—— ποιεῖσθαι 576
—— ἑαυτὸν ποιεῖν 443
ἐκπολεμοῦς 149,547,582, 1147,1155
ἐκπολιτεύειν 1395
ἐκπεπτῶς 99,150
ἐκπυρσεύειν 1205, 1224, 1318
ἐκπύρωσις 891
ἐκπυρῶται 1198
ἔκπυστος 804
ἐκρήσειν ὀργὴν 980
ἐκριπίζειν 1079
ἐκριπίζεσθαι 1084
ἐκριπιδίτης 962
ἐκσείω 1101,1103,1191
ἐκσεσυάζεσθαι 1190
ἔκσπονδοι 1091
ἐκσπουδάζομαι τῷ λόγῳ 929
ἐκ συνθήματος 1066
ἐκ συντάγματος 1066
ἐκταφρεύειν 1215
ἐκτίμειν 1388
ἐκτενῶς 1271
ἐκτίνειν χάριν 437
ἐκτομία 172
ἐκτόπως 1062,1183
ἐκτρέπεσθαι 27
ἐκτύπωμα 1229
ἐκφαυλίζειν 115,214,238, 253
ἐκφαυλισμὸς 120
ἔκφαυλον 127
ἐκφοβεῖν 1019
ἐκφοίτησις 841
ἐκφροντίζειν 853
ἔκφρων 255, 1026
ἐκφύσαντες 515
ἔκφυσις 515
ἐκχαλκεύειν 115
ἐλασία 78,210
ἔλασις 441
ἔλασμα 503
ἐλάτη 344
ἐλαύνεσθαι 85
ἔλεγχος 1034,1037,1038, 1040
ἐλεπόλεις 1103,1127
ἐλήλατο 110
ἔληξ 114
ἐλλαμπύνεσθαι 800
ἐλπὶς metus 850. ἀπ' ἐλπίδος 859
ἐλπὶς δυσχρότερος 1261
ἔλυτρον 115
ἐμβατεύειν 81
ἐμβιβρονημύθος 1281
ἐμβολαὶ χώρας 984
ἐμβολὴ 1235,1236
ἐμβολὴ aditus 1216
ἔμμυτον αἷμα 1308
ἔμμυος 1228
ἐμπαροινεῖν 261,764,892, 1334
ἐμπεδῶν 873
ἐμπείρως ἔχειν 432
ἐμπεριπλέοντες 1155
ἐμπερονᾶν 1297
ἐμπίπλαδς 165
ἐμπιπτάντες 894
ἐμπίπτουσιν 986
ἐμπόδιον 1023
ἐμπολιτεύειν 780
ἐμπορεύειν 1022
ἐμφάνεια 233,704
ἔμφασιν δίδοται 1078
—— παρέχειν 1175
ἐμφρὼν 107,110,114
ἐμφυλοχωρῶν 69
ἐμφορέμενος 233,338
ἔμφρικος 1102,1114
ἐμφωλεύειν 994, 1038
ἐναγὴς 306,421
ἐναγισμὸς 958,959,1267
ἐναγισμοὶ 864,572
ἐναγόμενος κλοπῆς 63
ἔναγχος 236
ἐναποκάμνειν 1126
ἐνάρετος 1266
ἐνάριθμος 354
ἐναυλίζειν 975
ἐνδαίνυσθαι 840, 1059, 1168
ἔνδεκτος 40
ἔνδειξις 798,850
ἐνδελεχισμὸς 477, 958, 1266
ἐνδῦσαι ἀραῖς 152
ἐνδιαιτᾶσθαι 131
ἐνδιασίμως 738
ἐνδόμησις 695
ἐνδὺς 1068
ἔνδρος ναύμασιν ὑλίτων 354
ἐνδυτὸν θώρακος 1229
ἐνειλήματα 516
ἐνειλινδεῖσθαι 1201
ἐνεπέρπωσε 116
ἐνεργεῖσθαι 675
ἐνεργὸς 1121,1199
ἐνεξεταμυθος 120
ἐνεστάναι 121
ἐνευδοκιμεῖν 1332
ἐνεχυριάζειν 169
ἐνήλατον 352
ἐνημέρημα 676
ἐνήσκηται τῷ ὕψει 114
ἐνηχεῖν 402
ἐνθαλυπτάδων 1201
ἔνθυς 1143
ἐνθυμεῖδς μείζονα 983
ἐνθύμημα 932
ἐνιαύσιον πεδίον 410
ἔννοιαν λαβόντες 1101
ἐνομβρία 379
ἔνοχοι πίσεις 432
ἐνὸς 1130
ἐνπορπίω 1229
ἐνράσσειν 211
ἐνσοφιεῖς 212
ἐνσκήπτειν 156, 299, 322
ἐνσκήπτει νόσον 964
ἐνσόμισμα 829
ἔνταξις 692
ἐντεκμήζειν φρυᾶς 420
ἐντεταμύθως 479
ἔντευξις 668
ἐντομὴ 115
ἐντρεσεῖν 342
ἐντρεπόντες 1321
ἐντρέπεσθαι 1240
ἐντρεφόμενος 854
ἐντροπὴ 54,146,647,699, 1280
ἐντυπεῖν 1060
ἐνύδρισμα 924
ἔνυδρον 145
ἐξαγγελτὸς 828
Ἐξαχειαίνειν 768
Ἐξαχειοῦν 765, 767, 781, 817
ἐξαχειόμενος 101
ἐξαχεῖν 665, 817, 1008, 1178
ἐξάδειν 247,254
ἐξάδυλφος 906
ἐξαθριαδὸν 1154,1195
ἐξαίρεσις 162
ἐξαίρετα 331
ἐξαίρετον 157, 181, 1007
ἐξαίρετος 509,1061
ἐξαρέτως 2,870,1176
ἐξαίσιοι βοαὶ 1071
—— πίσται 1264
ἐξαχολυθεῖν 368
ἐξάμυσος 162
ἐξαχειδάζειν 870
ἐξαχρεῖν 1160
ἐξαχρεῖσθαι 961
ἐξαλλάπτειν 707
ἐξαπίνας 1002
ἐξαπιναῖος ὄνειρος 1126

INDEX PRIMUS,

ἐξ ἀπάτης 581,995
ἄξαφθορον 127
ἔξαρνος 183
ἐξαρπάζειν κινδυνῶν 251
ἐξαυδᾶ, ᾷς, ᾷ, ζειν, ᾶσθαι 698
ἐξ αὐτῆς *statim* 295
ἐξαφανίζειν 133,264,350
ἐξαφανίζεσθαι 248
ἐξαφανίσαι 405
ἐξεγγίονος 751
ἐξέδρα 352,1214
ἐξεφαντοῦσθαι 667,683
ἐξελλιμίζειν 17
ἐξεπιπλῆξε 866
ἐξεργασία 956
ἐξερημοῦσθαι 1199
ἐξεσμένον 342,346
ἐξευμανίζειν 1395
ἐξευτελίζειν 236,793
ἐξηγεῖσθαι πραγμάτων 856
ἐξηλχωτα 86
ἐξημερῶσαι 1392
ἔξοκημένος 111
ἐξιδιώσασθαι 156,736
ἐξικατεύειν 126
ἐξιππάσασθαι 398
ἐξίσατας κλήσεως 128
ἐξισορεῖν 131
ἐξοκέλλειν 762,1179,1188
ἐξολόθρευσις 492
ἐξομαλίζειν 1128
ἐξορκεῖν 412
ἐξορχίζειν 73
ἔξοχωσις 339
ἐξυβρίζειν 127,229
ἐξυβρίζειν εἰς τὴν τύχην 1067, 1074
ἐξυβρίζεις εἰς 26
ἐξυπερτᾶν 562
ἐξωκέλλειν εἰς σκυμνὴν 1075
ἐξώλεις 192,1173
ἐξώλης 1036
ἑορτάζειν ἀνάκτεσιν 541
—— γάμους 490
—— γενέθλιον 869
—— συνοικησίαν 485
ἐπαγγελία 211
ἐπαγγελία *narratio* 955
ἐπάγγελμα 1332
ἐπαγωγὸν 1389
ἐπαινεῖν τοῖς εἰρ. 140
ἐπαλαζονεύεσθαι 1097,1170
ἐπαλαλάζειν 1337,1161
ἐπαλιθεύειν 1314
ἐπαλληλιμμένον 779
ἐπάλληλος 1213
ἐπάλξεις 1130,1223
ἐπαμύνειν 992
ἐπαναχύπλω 1034
ἐπαναξηραίνω 855
ἐπανασεύομαι 849
ἐπανασῶσθαι 851
ἐπανατείχειν 833
ἐπανήκεσον 930
ἐπάνω χρημάτων 463
ἐπαρᾶσθαί τινι τὸν Θεὸν 401
ἐπάρατος 306
ἐπαρκεῖν 672,676
ἐπάρχεσθαι 338
ἐπαυδᾶν 1398
ἐπαυδαδίζειν 1131
ἐπαύλεις 1053
ἔπαυλις 1103
ἐπαυρίζων 1008
ἔπειξις 860
ἐπειρωτᾶν 964
ἐπειρωνεύομαι 1253
ἐπείσακτοι γάμοι 360
ἐπεγχεῖναι 239
ἐπελαφρύνειν 932
ἐπελπίζειν 591,681
ἐπέμμηνος 1291
ἐπεπήγει 220
ἐπερεθόμην 432
ἐπερώσας 275
ἐπερρεισμένος 402
ἐπεξῳδίω κεχρημένος 2
ἐπήτειος 121
ἐπεσμημένη 144
ἐπήκοον 202, 332, 419, 1145
ἐπήκοος 323, 419, 1145
—— γίνεσθαι 350
ἐπήλυδες 351,548
ἔπηλυς βίος 374
—— λέων 1156
ἐπήρεια 597,663
ἐπῆσαν 114
ἐπηφάνθρα 501,1317,1324
ἐπηφέλλειν 679,1011
ἐπηφαπίζειν 1024
ἐπηφάπριοι μάχαιραι 1136
ἐπήφατον 115,199,763
ἐπήφιες 817,1042
ἐπηφιόω 284
ἐπηφοινδεῖν 1165
ἐπηφολαὶ 1225
ἐπηφόλιμον 254
ἐπηφολὴ 298, 502, 647, 960, 1041
ἐπηφορίδειν 1133, 1135, 1233
ἐπηφωμίτης 1359
ἐπηχαμία 500,751
ἐπηχελῶν 983
ἐπιδαφιλεύειν 870
ἐπιδεξιόκη 774
ἐπιδικαιονδωτεύειν 648
ἐπιδικάζεσθαι ἀρχῆς 853
ἐπιδικάσιμον 139
ἐπίδοξος 595
ἐπιδραπόμην 728
ἐπιδρομὴ 566
ἐπεικεῖς λόγοι 382
ἐπεικὴς τὸ ἦθος 395
ἐπεικῶς 988
ἐπεικῶς ὑψηλὸν 1009
ἐπιδεικάζειν 90, 151, 850, 1041
ἐπιδειάσας 348
ἐπίδημα 110
ἐπὶ χαρᾷ 1171
ἐπικαρτία 944,983,1264
ἐπικαρπολογούμενοι 1393
ἐπικάρσιοι 1317
ἐπικαταπεδῶντες 1155
ἐπικατασείω 959
ἐπικείμενοι ἄρτοι 345
—— σεσωπεῖον 1016
ἐπικιχαλκευωμένος 107,108
ἐπίκμεον 536
ἐπίκλην 900
ἐπικλίνει 26
ἐπικλινὴ χαρία 185
ἐπικυρικὸν 621
ἐπικυφίζειν 262
ἐπικυφίζεσθαι 819
ἐπίκριτοι 1125
ἐπικροτεῖν 658
ἐπικυμαίνειν 141
ἐπιλῆδον 59
ἐπιλογὴ 1359
ἐπιλογισμὸς 697,995
ἐπίμαχον 613,999
ἐπιμελητὴς 327
ἐπιμιξία 162,728
ἐπινικια 543
ἐπινίκιον 1307
ἐπίορκος 914
ἐπίπεδον 113, 582, 1227, 1315
ἐπιπλῆξις κολάσεως 857
ἐπιπλήτειν 894
ἐπιπλήτειν τινὶ 872,874
ἐπίπλων 121
ἐπιπολάζειν 85
ἐπιπολαίως φλυαρᾶς 1126
ἐπιπολαίως . 1135
ἐπίσαγδον 54,970,1021
ἐπίσαγδον ποιεῖν 244
—— δίφθυος 140
ἐπισεξαγολογούμενοι 1393
ἐπισάττειν 31,266
ἐπισείειν 981
ἐπισημαινόμενοι 1364
ἐπισήδειν 359
ἐπίσημοι ἡμέραι 109
ἐπισημότατος 126
ἐπίσηνος 1358
ἐπίσπασμὸς 1124
ἐπισκευάζεσθαι 666
ἐπισκήπτειν 764
ἐπίσκηψις 801
ἐπίσκοπος 533
ἐπίσκοτῶν 203,1230,1238
ἐπισυέρχεσθαι 1124
ἐπισχῶ 417
ἐπίσχεσις 745,746
ἐπισχέλλειν 612
ἐπισχενάζειν 911
ἐπισχημίζειν 778
ἐπιστίμισμα 860
ἐπιστρατεύειν 954
ἐπιστρέφεσθαί τινι 603
ἐπιστροφὴ 563,780,851
ἐπισωαινεῖν 185
ἐπισφαλὲς 184
ἐπισφαλέστερος 254
ἐπισφαλῶς 195,198
ἐπισφαλῶς 257
ἐπίτασις νόσου 1039
—— ὀδυνῶν 872
ἐπιτάφιοι ἔπαινοι 279
ἐπιτάφιος θρῆνος 283
ἐπιτείχισμα 1013
ἐπιτεκνόω 237
ἐπίτελὲς 348
ἐπίτευγμα 1125
ἐπιτηδευτὴς βίου ἁπλ. 843
ἐπιτηδείως ἔχειν πρὸς 149
ἐπίτηδες 184,297
ἐπιτήδευσις 113,160
ἐπίτιμον 170, 636, 995, 1033,1380
ἐπιτιμᾶσθαι 139
ἐπιτροπεύειν 135,697,865, 1296
ἐπίτροπος 424
ἐπιφάνεια 261, 521, 701, 1304
ἐπιφάνεια θεοῦ 400
ἐπιφανὴς 907
ἐπιφθέγμισμα 1303
ἐπίφθονος 540
ἐπιφυτᾶν 850
ἐπιφοίτησις 753
ἐπιφροσύνη 701
ἐπίφυλλις 165
ἐπιχλευάζειν 1185
ἐπιχώννυσθαι 1163
ἐπιχωριάζειν 34
ἐπιψηφίζειν 854,999
ἐπολιδαύειν 1138
ἐπομβρία 19,104
ἐπώμυμαι 236
ἐπιφθαλμίαν 43
ἐπῳδαὶ 339
ἐπωμὶς 113 bis. 346
ἐπώνυμα 710
ἐπώνυμοι ἡμέραι 573
ἐρανίζων 51
ἐράσμιος 866
ἐργάζεσθαι κακὸν αὐτόν 310, 327
ἐργαλεῖον 235,343,1123
ἐργολαβεῖν 1022,1079
ἐρίζειν 157
ἐρεσία 208,975,1161
ἔρευνα 1094
ἐρίννυς 1275
ἔρμαιον 165,970,1187
ἔσοπτρον 515
ἐσπερισμένως 204
ἑστίασις 232,352
ἔστιν ὅς 854
ἑταίρα 111
ἑταρίτη 290
ἑταπαί 935
ἑταιρία 252
ἑταιρικὸν 616
ἑπιπρογαμοσύνη 466
ἑτοιμασία 432
εὐαγγελία 1205,1208
εὐαγγελίζειν 181
εὐαγγελίζων 312,1154
εὐαρέστησις 535
εὐαρμοσία 110
εὔγναμον 68,779,1180
εὐγναμονεῖν 776
εὐγναμόνως 413
εὐγνώμων λογισμὸς 36
εὐδαιμονίζειν 1322
εὐδιαθέτως 1124
εὐδοκιμεῖν 308,680
εὐδοκίμησις 625
εὐέμβολος 827
εὐεπίστατον 848
εὐεργεία 712
εὐεργία 253
εὐετηρία 59,1300
εὐθανατήσαντες 402
εὐθυία 309,1166,1276
—— καρπῶν 1194
εὔζωμος 115
εὐήθως 589
εὐημερία 681
εὐθυμεῖν 318
εὐθυμέμβολος 692
εὐθυμία 93,826
εὐκαιρία ἐντεύξεως 737
εὐκαρδίως 546,1321
εὐκατέργαστοι 274
εὐκολία 858
εὐκρασία ἀέρος 354
εὐκρατος ἁρμόσασθαι 1154
εὐκταῖον 40,312,769
εὐκτὸν 849
εὐλάβεια 494
εὐλαβεῖσθαι 39, 1048, 1395
εὐλαβὴς 249,585
εὐλογεῖν 329
εὐλογεῖσθαι 1243
εὐλογία 477
εὐλογιστία 1397,1401

εὐμα-

εὐμαρὴς 252,329
εὐμεγέθη 246
εὐνοϊκῶς ἔχειν 313
εὐνομία 229,1007,1396
εὐναχίζειν 436
εὐοδεῖν 438
εὐπαιδία 211
εὐπαρακολούθητον 1298
εὐπεδέλογιστος 155
εὐπείθεια 1107,1221
εὐπίτεια 1231
εὐπιτὴς 1166
εὐπιΐα 873
εὐπορεῖν 130
εὔπορος 588
εὐπραξία 840
εὐπρέπεια 153,138
—— καρπῶν 131
εὐπρεπὴς 246
εὐπροσήγορος 845
εὔροια κατορθωμάτων 1197
εὐσεβεῖν 1372
εὐσέβεια πρὸς 815
εὐσταθεῖν 674
εὐσταλὴς 1380
—— ἁπλοῦς 147
εὐσύχως 523
εὐσωμοτέρου 961,1150
εὐσωμοπλὸς 1129
εὐσήμοτος 907
εὐσχολῶν 340
εὐταξία 1063,1102
εὐτέλεια 205
εὐτολμία 259
εὐτονεῖν 1191,1256,1280
εὐτονία 1123
εὔτονον 1152
εὐτόνως 1191
εὐτρεπὴς 212,415
εὐτρεπίζειν 371,426,539, 620
εὐτρεπίζειδς 930
εὐτρεπισθέντα 1322
εὐφημέμφ 1202
εὐφὼνὸς ὁμιλεῖν 138
—— ᾠδαῖοις 354
εὐχρηςία 14
ἐφαπλὶς 116
ἔφεδρος 714
ἐφέσιμον 862
ἐφέσιος 43
ἐφήδεται 1361
ἐφημερὶς 327,904
ἐφήδησαν 142
ἔφθη λαβεῖν 2
ἐφίελις 115
ἐφικτὸν 219
ἐφικτὸν αὐτῷ 192
ἐφόδια 1035,1274
ἐφόδιον 1015,1167,1265
ἐφορμεῖν 990
ἐφάγγυον 851,902
ἔχειν τ πεθνᾶναι 872
ἐχεμυθεῖν 1015
ἐχυρότης 186
ἑωλότερον 1187

Z.

Ζάγλη 164
ζευγματῆρες 527
ζηλοτυπεῖν 317
ζηλοτυπειδὴς 526
ζηλοτυπία 330
ζηλωτὸς 289,881
ζηλωτὸς ἦν 360
ζηλωτότερον 252
ζωγρεῖν 1290
ζωγρία 901
ζωμὸς 582

H.

Ηγεμονικώτατος 1296
ἤγυμα 640
ἤγυμαι 847
ἠγλαϊσμένον 116
ἡδέως ἔχειν 285,413
ἡδυπάθεια 1393
ἡθολογεῖν 1407
ἠμίβροτοι 1322
ἡμίβλητον 703
ἠπειρωδῆναι 90
ἠρεμεῖν 135,227,906
ἦρτο 815,830
ἠσυχότης ἀρετὴ 132
ἠσυχάζειν 298
ἡδὰδς γυναικὸς 670

Θ.

Θακεύειν 1063
Θάλειαι εὐφροσύναι 869
Θαλπόμενοι ἐλπίδι 1176
Θανατικοὶ 1125
Θανατῶν 1133
Θαυμάτιον 220
Θειάζειν 768
Θεασμὸς 1075,1114
Θεοσδέστερον 999
Θεμιστευόμενον 1353
Θεμιτὸν 1292
Θεοκλυτεῖται 81
Θεόκλυτος 26
Θεόκριτος 41
Θεοσέβεια 2
Θεοφιλεῖς 14
Θεοφιλὲς *deo charum* 47 415
Θεραπαινὶς 290,308
Θεραπεία 294,1015
Θεραπεία *famulitium* 645
Θήγεται 1228
Θήκη 370
Θηλυκὴ ἄξονα *in architectonicis* 108,109
Θηλύνειν 172
Θηρίκλεια χρύσια 470
Θητεύειν 355
Θητεῦσαι 41
Θόλος 347
Θορυβέω 1178,1184
Θραῦσμα 209
Θρέμματα 427,426,469
Θρησκευόμενον 1101
Θρῆνος 150, 346, 596, 1009
Θρίγκωμα 701
Θροεῖν 850
Θρυλεῖν 818
Θρυπτόμενοι βαθίσμασιν 1201
Θυέσκη 120
Θύματα 388
Θυμελικοὶ 688
Θυμηδία 1300
Θυμιᾶν 118
Θυμιάμενον 125,995
Θυμᾶται 982
Θύμενα 117
Θυρεὸς 358
Θύρωμα 351
Θύπτοι 113,114,1229
Θυσιαστὸν ἔργον 1229
Θύται 517
Θύωμα 117
Θωράκια 1093,1224

I.

Ἰάσπις 114
ἰαπτίνη 922
ἰδία 358, 177, 1154
ἰδιότροπον 509
ἰδιοτέμεον 119
ἰδιοτυπεῖν 334
ἰδιῶτης 370
ἴδρις 799
ἱδρύσθαι 8
ἱερὰ γράμματα 1229
ἱερεῖα 119
—— καίειν 13
ἱερεῖον 82, 329
ἱεροδοῦλος 481
ἱερὸν 393
ἱεροποιΐαι 635
ἱεροπρεπὴ 503
ἱεροπρεπῶς 459,1343
ἱεροψαλτὴς 522
ἱερώματα 16,44
ἱερωμένον 500
ἱκμὰς 94
ἵλη 874
—— ἱππέων 407
ἱλυακούμενον 7,1134
ἵμερος 1005
ἴνιον 115
ἰσοδολώτατος 761
ἱππάζειν ἄριστοι 211
ἱππήλατον 654
ἱππότης 291
ἵππων 738
ἶρις 117
ἶς 1274
ἰσοπάλιδς 1405
ἰσοπολιτεία 894
ἰσόπυρον 363
ἰσορεῖν *videre* 28
ἰσορεῖν 141,142,350,762, 1265
ἰσόρησα *vidi.* Dale de Idol.
ἱστορία 179. καθ' ἱστορίαν 1149,1795
ἰχὰς 881
ἰχνογραφημοσύνη 1348
ἰτέα 123
ἄγξ 1064
ἰχὼρ 85

K.

Καθαγιάζειν 122
καθαγνιδιούμενον 121
καθαγνίζειν 485
καθάγιοι 161
καθαριδῆναι 1392
καθαροποιεῖν 121
καθάρσιον πῦρ 893
καθαρῶς 803
καθέδρα 194
καθειργνύντες 106
καθεδόντες 651
καθήκει 296
καθήρχει 129
καθήρασις 31,720
καθημᾶν 180,254
καθιερώμενοι εἰς ἀπολογίαν 143
καθιστάναι 719
καθόλου 1242
καθομιλεῖν 824,862
καθομολογεῖν 873
καθοσιοῦν 116, 987, 1188
καθυμνεῖν 1034
καθύπνωσε 878
καθυφίεδς 229
καιροδοξεῖν 742
καιροσκοπεῖν 1275
καιρογεῖν 515
κάκωσις 817
κάκιστος 1266
κακίων 406
κακιώτατα 1180
κακοπλία 1372
κακοφυλακεῖν 1268
κακοφυλακτεῖν 714
κακοδαιμονᾶν 1011
κακοήθεια 263
κακοήθως 294
κακοπαθεῖν 459
κακοπραγία 138,596
κακοτροπία 751
καλαμαῖδς 165
κάλαμος 117
καλλιγραφεῖν 1383
καλλιερεῖν 348,426,427, 522,1307
καλλονὴ 515
καλλωπισμὸς 161
κάλπη 1394
καλύβη πηλὸς 844
κάλυξ 114,115
καλώδιον 52,107,214
κάμακες 107
καμὰξ 107
κατὰ 57
κατάλοια 1335
καταδυκεῖν 775,825,1182, 1213,1269
κατατομεῖν 250,998
κατεβαρῦντες 58
κάτος 202
καρὸν 266,1033
καρπὸς χερὸς 943
καρτερεύειν 320
καρτερικὸν 1262
καρωδὴς 250,1254
κατασιῶπαι 133,226
κατασοᾶν 1147
κατασολὰ *initium* 1091
κατασυλᾶν 494
κατασύρμη 1166
κατασύρμαι *cum Dativo* 1172
κατασύζειν 352
κατασυλλίζειν 103
κατασυρὸς 253,401
κατάσυρσις 1262
κατάσυρμαι 1371
κατασύρεσις 755
κατασωρίζειν 285
κατασωρίζειδς 155,432
κατασφενδόνειν 1140
κατασύστερον 351
κατάδυσις 113
κατασυκίζειν 10, 62, 315, 1180
κατασπασάμενος 170
κατασπασθῆναι 1146
κατασίκη 1183
κατάσικος 183
κατασύσσειν 1142
κατασύγγραμμα 309,655
κατασύρμενος 905

καταχύνειν κεφαλὴν ἀσοδῷ 885
καταωρεῖδαι 1033
καταιντεῖν 638
καταχειρτομεῖν 935, 888, 1272
κατάκλεις 112
κατακλίματα 693
κατάκλισις 170
κλακοντίζειν 198, 400
κατάκοπος 552
κατακράτος 100
κατακριμνίζεσθαι 240
κλακρημνῶται 114
κατακρίνειν 132
κατάκριτος 1038
κατακύπτειν 1071
καταλέγειν αὐτῶν 867
καταλέσαντες 132
καταλευσθεὶς 137, 161, 389
καταληψεως νόμος 1168
καταλιμπάνειν 113
καταλλάκτης 133
καταλογεῖν 527
καταλοχίζειν 508
καταλύσας 930
κατάλυσις 315, 1027
καταμαλακίζεσθαι 244
καταμελίζεσθαι 266
καταμελεῖν 815
καταμησάμενος 1109
καταμῦναι 799
καταμωμῶοι 1082
κατάνδυσις 775, 776
καταπόνησις 945
καταπομπεύσας 1000
κάπαντες 146, 1131
καταπτοαλεῖν 970, 988, 1028
—— πνα 961
καταπτλεῖν 347
καταπτλέμβοι μύροις 1201
—— καλαπτοδολεῖν 1221
καταπάσας 127
καταπειθὴς 54, 83, 473
καταπέλται 1123, 1401
καταπῆγες 1281
καταπεθεὶς 419
καταποθῆναι 86
καταποντίζειν 446
καταποντῶν 655
καταραὼ νεον 132, 888
καταρρόδος 1094
καταπίνειν 1162, 1219
καταπίνω 479
καταράκτης 402
καταρβόμβοι 490
καταρήγνυται 855
καταξηγῆται ὄμβρον 381
καταστάσας χειρὶ 371
καταστάζειν 1315
κατάσκοποι 131
καταστωθρωπάζειν 486
καταστρίζεσθαι 280, 389
καταστρχόμενος 1167
καταστωδόμενοι 890
κατασταλεὶς 179
κατάστασις 1335
καταστέλλειν 624, 971, 905
καταστέλλειν ταραχὴν 894, 887
—— τὰ στάσιν 865
καταστελλεσθαι 714
καταστένω 117
κατάστημα ἱερὸν 959
καταστολὴ 1061
καταστρέφειν 899
καταστρέφειν βίον 127
καταστρέφειν δύματα 1003
καταστροφὴ τ τέλος 689
καταστρίγγιδαι 112
καταστιδίζω 1147
κατασωτεύειν 1177
καταταχεῖν 735
κατατείνειν 1038
καταφανὴς 1236
καταφιλεῖν 317
κατάφορτος 916
κατάφρακτοι 1239
καταφρονεῖν 89, 384, 400, 403, 406, 433, 565, 918
καταφρόνησις 78
κατάφυτος 164
καταφορ 205, 574, 649, 884
—— γίνεσθαι 75
κατ' χεῖρα 309
καταχωνδεύειν 1255
καταχωνύμβοι 1264
καταχώννυσθαι 1161
κατειλύμβοι 1139
κατεντεῖν αὐτῷ 870
κατείργεσθαι 828
κατεωνεύεσθαι 699, 1169, 1315
κατεπλάγη τὰς &c. 147
κατεπήχεται 1002
κατεχάζεσθαι 278
κατεδαιμονίζειν 1042
κατευχὰς preces 517
κατηγυνυμβος 1362
κατήφεια 600
κατηφεῖν 441, 929
κατηφιάν 105
κατηχεῖν 940
κατηχαίνεσθαι 300
κατηχούμβυον 58
κατοικτίζομβος 1236
κατοιχόμενος 873
κατόπιν 107, 108, 1199
κατοπεύεσθαι 109
κάτοπτον 109, 1269
κατοχὴ 62
κατωμεδῶν 1141
καῦμα 1140
κάχλιξ 180
καψηφίζεσθαι 89
κειμήλια 651
κεκλῆσθαι 1184
κεκοινώνηκεν ὅτι τοῦτον φυσιολογίας 3
κερδαίνειν 52
κέρμα 1079
κεφάλαιον summa 422
κεχυμβύον 347
κηδεύειν 232, 331
—— νεκρὸν 126
κηδημονικὸς 977
κηδημονικῶς 491
κηλὶς 373
κηπεία 1215
κινάμενος 117
κιννύρα 290
κιτύρα 247, 248, 319, 358
κιονόκρανα 107
κίστεια 596
κλαυθὼν 959, 1127, 1260, 1283
κλεῖσις 517
κλοτεῖ 228
κλῆρος γῆς 465
κλύδων 419
κλὼν 115
κλωσὶ 162
—— βύσσος 112
κοινολογεῖν 157
κοινολογεῖσθαι 305
κοινωθεὶς 110
κοινωνικεῖν 300
κοιτὶς 75
κολλυεῖς 290
κολυμβητὴς 76
κόμαι 87
κομιδὴ 850
κομπάζειν 1272
κόμπος 1279
κονίαμα 161
κοπωθεὶς 63
κορδᾶν 145
κορυάνδρ 97
κόρος 338, 1194 bis, 1201
κορυφαῖος 1118
κορυφάμβος 1271
κοσμίστης 669
κόρισις 766
κυρισμὸς 168
κυρολογία 64, 820
κόχλυ αἷμα 116
κραδαίνεσθαι 108, 1301
κράδη 123
κρατεῖν λογισμῷ 240
κραπιτεύοντα 962
κραπνάμενος 756
κραυργεῖν 593
κρηπὶς 107, 515
κριθεὶς πολλῶν μάχαις 292
κρίμαι 107
κρίμνος 134
κροταλίζειν 411
κρότος 326, 929
κρυθρόχαυλος 344
κρῦμα 289
κύκλωπρον 765
κυμαγωγίαι 695
κύμβαλα 289
κυνικὴ ἄσκησις 265
κυριοκτόνος 285
κύτος 344, 349
κωκύειν 1084
κωκυτὸς 1132, 1137, 1182
κωμῆται 226

Λ.

Λαβὶς 345
λάβρος 381, 1040, 1181
λαγάνον 290
λαγαρὸν 112
λαγὼν 112
λαμαργία 1392
λακίζεσθαι 53
λάκκος 52, 320, 321, 463
λαλιαὶ 1061
λαμπηδὼν 119
λαοπλάνοι 365
λαπάρα 655
λαῦραι 695
λαῦρον 381 in Var. Lect.
λαφυραγωγεῖν 598
λαχανεία 1199
λεβηρὶς ὄφεως 112
λέβητες 1402
λεπτυνεῖν 1402
λεπτὸν ἄξιον 1125
λειτουργία 145, 721, 856, 957
λειτουργῆντες χτ ἢ λατρείαν 1091
λελυθότας 137
λεπίδες 108
λεπτουργία 109
λευχειμονεῖν 1060
λῆμα 1153
λῆμμα 911, 991
λῆξις 1159
λιβέλλωτος 111, 125
λίγαρ, λιγύριον 114, 1229
λιθεία ὕλη 341
λιθοβόλα 1123
λιθοβόλοι μηχαναὶ 1232
λιμνάζειν 12
λιμώττειν 616
λίτεος 116
λιπαρὰ δίκαι 150
λιπαρεῖν 349
λιπαρὸν γῆρας 333
λιπαρῶς 231
—— δίκαις 315, 334
—— ἐγκείμαι 8
—— ἐγλεῖς 905
λιπερνῆντες 58
λιποτυμεῖν 390
λιτὸς 1228
λιτότης 524
λοφιῶντες 58
λιχμᾶν 389
λοιδόρες 657, 1178
λοιδόρω 161
λόγοι 1282
λόγον 346
λογικὴν 174
λοξοποιεῖν 999, 1013, 1178
λοιπὸν 289
λυπὴ 292, 344
λυχνόμβυα 1064
λυγμὸς 1268
λύγος 490
λυμαίνεσθαι 1199
—— ἀλήθειαν 1
—— πρὸ σώφρονα 110
λυμαντόβοι τὰ σώματα 533
λυμεὼν 1024, 1071, 1078
λύμη 1362
—— ἐρωτικὴ 763, 1384
—— σωμάτων 1390
λυόμβυος ὑπὸ οἴνου 274
λυπρὰ ἐρημία 1304
λυσσᾶν 1071
λύσσα 851
λυχνοκαΐα 1372
λωποδυσία 1170
λωφᾶν 303
λωφήσαντος χειμῶνος 998

M.

Μαγεῖαι 83, 84
μάζα 205
μαίανδρος 515
μανῆδαι 74
μαχαίλλη 235
μακρὸς, ἐκ εἰς μακρὰν 263
μαλακίζεσθαι 815
μαλακιδόντες 272, 274
μανιώδης 212, 1163
μαραινόμενος 1280
μαρμαίρειν 872
μασᾶν 1274
μασοὶ 1309
ματαίζειν 1272
μάχιμον 99, 148
μεγαλαυχία 143
μεγαλεῖον 339, 679, 1375
μεγα-

μεγαλειότης 348
μεγαλόνοια 870, 1006, 1008
μεγαλόνους 1230
μεγαλοξέμων γλῶσσα 885
μεγαλόπολις 192,272
μεγαλυχία 511
μεγαλόφρον 1106
μεγαλοφροπῆσαι 869
μεγαλοφρόνως 1005
μεγιστᾶνες 472,879,915
μεθ' ἡμέραν 1167
μεθύσαι 942
μεῖζον λόγε 681
μειζόνως 183,683
μειλικτήρια 1242
μειλικτήριοι σπονδαὶ 1194
μειλίσσειν 975
μειλίσσω 1118
μειλίχιος 694
μελαμβόειον 1148
μελανειμονεῖν 1179
μελέται *exercitationes* 1125
μεμελλημένως 1261
μεμυθότως 726
μεσιδιάρχης 538
μεσιδιαρχία 682
μεσίχμιον 1213,1265
μεσημβρίζων 284
μεσίτευα 882
μεσιτεύειν 304
μεσίτης 153
μεσολαβεῖν 1214
μεσοπύργια 599
μεταβαλλόμενος εἰς τὸ ἡμερώτερον 209
μεταβαλλεῖν 437
μεταγενέστεροι 1063,1212
μεταγωγῶν 472
μεταμέλῳ χρώμενος 826
μεταγωγὴ 510
μεταδιδῷ 799
μεταδοκεῖν 618
μεταδόσεν 147,208
μεταδόμενοι 202
μεταιχμιάζων 842
μεταιχμίσεις 1265
μεταπομίζειν 172
μετακοσμήσειν 22
μετάλλεια 999
μεταλλεύειν 657, 779, 1297
μετέμελε 61
μετανάστης 1242
μεταξὺ γῆς 241
μεταξὺ δὲ ταῦτα λέγουσιν 417
μεταξὺ pro μὴ aut μετέπειτα 1070
μεταξὺ πίνων 494
μεταπαιδεύσις 1393
μεταπείθεσθαι 929
μεταπείθειν 356
μεταπείσειν 927,928,966
μεταπέμπος 211,232
μεταπίπλειν 751
μεταπορεύσις 264
μετάπλασις 783
μεταξεῖν 966
μετάρσια 5, 14
μετάρσιος 14,250
μετάστασις 756, 768, 818
μεταστὰς 127
μεταστῆναι 811
μεταχῶν 399
μεταχμιατίζειν 313
μεταταξαῖς 185,803,807
μεταφερόμενος 106
μετάφρενον 113,122
μὴ χεῖρας 926
μεταχειρίζειν 285
μεταχειρίζως 634,821
μετεῖναι 888
μετελθὼν 141
μετέρχως 130,214,419, 803
μετίεως 815,1149,1197
μετίω 1166
μετιὼν ὅπλοις 191
μετοικεῖν 1097,1098
μετουσία 51,904
μετοχετεύειν 1392
μετρεῖως 523,1131
μέτριον 483,1027,1077, 1080
μετριότης 509
μήκων 115
μηλόβοτος 191
μηνιῶν 348
μηνυτὸν 163
μιαιφόνος 306
μιγάδες 993,1122
μικρόλογος 35 989
μικρολογόμενος 859
μιλτοδοτεῖν 611
μισοπονηρῶν 586
μνησία 819
μνησῶνες Ἀθηναῖοι 208
μνησὴρ 766
μνησικακεῖν 567,1166
μνησικακήσας αὐτῷ τὸ 444
ἐν μοίρᾳ πολέμε 1166
—— ἀνδραπόδων 1189
μολιβδὶς 1232
μολύνω 106
μονόλιθος 578
μονομαχῆσαι 249
μονότροπος 1108
μονοτρόπως 322,1246
μονοφαγία 1392
μόνωσις 54,184,220
μοχλεύεσθαι 188
μυδῶντες 1156
μυεῖν μεμυκότας 1208
μυέω 1387
μυθεῖσθαι *narrare* 1195, 1199,1373
μῶσος 57,590,796
μυσήριον κακίας 1016
μυστοφοὶ 117
μυχαίτατον 376
μύω 108
μυωπίζόμενος 301

N.

Νάζλα 319,358
νάγμα 1008
νάϊσσοι 364
νάκος 1132
ναρκᾶν 1289
ναρκᾶν 365,367
νάσσεσθαι 998
ναὸς 1008,1290,1291
ναῦς *recto plurali* 358
νάϊζιν 1397
ναυσιδίεσθαι 666,1179
ναυικὸν 580
νεαρὸς 191
νεμεσᾶν 98,601,1264
νεμεσῶσα 433
νεμέσων 1011,1015
νενομισμένον εἰς θυσίας 144
νεογνὸς 440
νεοδμάτων 347
νεοδμὸς βόσας 1130
νεοπηγὲς 1134
νεοσύστατος 1063
νεύειν 346
νέφος 86
νεωκορεῖν 1242
νεώκορος 1242
νεωτερίζειν 143,161,417
νεωτερικὸς 746
νεωτερισμὸς 190,191,414
νεωτερισὴς 917
νεωτεροποιΐαν 652
νηδὺς 406,878
νῆμα 113
νηπιότης 39
νηφάλιος 128
νίφοντος 1229
νιφετὸς 994
νιφετώδης 109
νοθεύσας 166
νομὴ 1271
νομιζόμενα 133
νοσηλιδὶς 685,1164
νοσηλία 170,1359
νοσεῖσθαι 212
νοσιμώτερον 1194
νοσφίζεσθαι 170
νοτερὸν 93,94
νότος 4
νυκτερεύειν 257
νυμφοστόλος 214
νυσσόμενος 1157,1261
νύσσειν 1141
νωθὴς 979

Ξ.

Ξαινόμενος 6,1282
ξενία 195
ξενίαι 719
ξενίζεσθαι 6. ξενιζόμενος 5
ξενίων μεταλαμβάνειν 366
ξενιτεύειν 746
ξενῶνες 1225
ξέσις 341
ξιφήρης 972,998
ξυλεία 1124
ξύλωσις 110,211
ξυσὸς 318

O.

Οβελὸς 1228
ὄγκος 1327
—— εὐγενείας 1183
—— σχεσμάτων 815
ὀδεύειν 862
ὁδωδᾶν 284
ὁδυρτικὸν 667
οἶκος 746,981
οἰκέτης τις 212
—— ἢ γένος 864
οἰκετία 356,510
οἰκετικὸν 1123
οἰκοδεσπότης 1373
οἰκονομεῖν βίον 3
—— ἐλπίδα 744
οἶος 150,264
οἷός τε ἦν *vehementer cupiebat* 23
οἰστρηλασία 1393
οἶστρος 1300
ὀκταίνω 1169, 1254, 1285
ὀκλάζειν 150,1143
ὄκνος 848
ὀλιγανδρακτάμενος 488
ὀλιγεσὸς 459,1344
ὀλιγόστιος 195
ὀλίθημα γῆς 698
ὀλκὴ 117
ὁλοκαυτεῖν 118
ὁλοκληρὸς 146
ὁλομελεῖ 120
ὅλος ἢ πάσης ἦν 961
ὁμαρδεῖν 56
ὁμήρευμα 39
ὁμιλεῖν κυνδυίοις 859
—— ἄδυτω 304
—— τραύμασιν 850
ὁμογνωμονεῖν 502
ὁμοθυμαδὸν 873
ὁμολογία 1166
ὁμολογοῦντες *sponsores* 525
ὁμόσπορος 120
ὁμότεχνος 379
ὁμοτράπεζος 294
ὁμόφρων 1357
ὅμως *fere* 344
ὄνδος 1256
ὀνομάζωδις 481
ὄνυξ 114
ὀξυβελεῖς 1103, 1123, 1232,1317
ὀξυόρροπος 1020
ὀπωπίκα 830
ὀπωδοφυλακεῖν 654
ὄπλησις 100
ὁπλιτικὸν 199
ὀποδάλσαμον 356,393
ὄργανον 1072
ὄρθια 166
ὀρεγνύμενον 749
ὅρισμα 832
ὀρκομοσίαι 1356
ὁρμητήριον 579
ὁρμώμενος 202
ὀροφὴ 346
ὄρπηξ 96
ὄρυγμα ὑπόνομον 308
ὀρφανία 1027
ὀρφανὴ γονέων 489
ὁσημέραι 315,356
ὁσία τιμὴ 425
ὅσον ἐλίσσε 219,1199
ὀσὸς χάρις 30
ὀρὰ 1160
ὀρατία 1101
ὀρατοὶ 1127
ὀχ ὅτι γε 349
ὄφλειν 893
ὀχεῖον 162
ὀχλαγωγὸς 1361
ὀψίγονος 1133
ὄψις 515

Π.

Πάθημα 85
παιδοκράτεια 1405
παιδοκρατεία 1405
παιανίζειν 1289
παιδιὰ 326
παιδοπαιδὸς 168
παίδωσις 754
παίζόμενον 1171
παιόνιον νοσημάτων 1309
παλαιστικὸν 344
πα-

INDEX PRIMUS,

παλαίωσις 1041
παλιγγενεσία 475
παλίμπους 1162
παλινδρομεῖν 1261
παλλακὴ 29,206,287
παλλακὶς 288
παλτοὶ 997
παλτὸν 653,655
πάμφυλον 1396
πανδοκεύειν 127
πανικὸν δεῖμα 1234
πανοικὶ 144
πανοπλίας 570,887
παντελὲς 228
παντευχία 100,1394
παραβάλλεσθαι 1145,1255, 1263,1359
παραβαλλόμενος 998
παραβαλώτερος 1164
παράβασις 1191
παραβιάζεσθαι 569
παράβολος 1004
παραβόλου ἔργον 252
παράβολος 271,647
παράβλωσις 275,1168
—— θράσεως 867
παραβολώτατος ἀγωνιστὴς 978
παράδεισος 325,359
παραδόξον θεᾶς 144
παραδὸς αἰῶνι 1009
παράδυσις 1130,1261
παραθέμενος 548
παράθεσις 940
παραιτεῖν 663
παραιτεῖσθαι 23,180,181
παραιτήσασθαι 301
παραίτησις 123
παραίτιον 447,669,1175
παρακαταβολὴ 784
παρακατάθηκη 1144
παρακεκλημένων 37
παρακμάζειν 726
παρακοπὴ φρενῶν 1021
παρακύπτεσθαι 244
παρακρατεῖν 666,1035
παρακρεμᾶσθαι 823
παρακρεστῶν 1004, 1161, 1171,1174*
παρακρεστεῖσθαι 1152
παρακρύειν 174
παρακρύπτεσθαι 6,7,432
παρακωλὴ 775
παράλογον 259,435
—— ἐκ παραλόγου 672
παραλόγως 1163
παραλογώταλα 1103
παραμιλλᾶν 1314
παραμονὴ 212
παραλίσκειν 1255
παράπαλαμα 1183
παραπεπλακέναι 865
παρὰ πίστιν 3
παραπολαύειν 1084
παραπομπὴ 557
παραπετᾶν 889
παραπονδεῖος 294,610
παραπονδηθεὶς 934
παρασάλπις 1226
παρασὰς 344
παράσημα 961,963,1069, 1132,1216,1236
—— ψυχῆς 1074,1097, 1174,1265
παρασημαίνω 274,298
παράσημος 400
παρασύρειν 274
παρατάξαμενος 1129
παράταξις 937,939,966, 967, 978, 998, 1096, 1123,1177,1181
παρατείνεσθαι 1185
παρατίθεσθαι εἰς αὐτὸ 142
παρ' αὐτῶν 401
παραφανεὶς 1101
παραφθέγγεσθαι 1238
παραφροσύνη 618
παραφυάδες 1392
παραφύεσθαι 968
παραχαράσσειν 211,1024
παραχαράττειν 692,694
παρεγγυᾶν 212
παρεγχειρεῖν 119
παρεδρεῖσα χεὶρ 366
παρειδὴ 365
παρεισμένος 220,608
παρεισφθειρὰς 1165,1169
παρεῖται 318
παρεξέρχεσθαι 1216
πάρεσις 566
παρευδοκιμεῖν 366,1332
παρευδοκιμεῖς 525
παρῳδεῖσθαι 715,726
παρῳδία 1194
παρῴδιον γῆ 5
παρίσας 1169
πάρεσις 139
παρορᾶν 870,1245
πάρρησια 323
παρρησιᾶν 220,602
παρωνία 778,789,860
παρύχομαι 1168
παροξυνόμενος 282
παρορμᾶν 132
παρορύσσειν 294
παροχὴ 771
παρόψεσθαι 350
παῤῥησία 160, 162, 280, 421,664
παῤῥησιαστὴς 1080
παρωθούμενος 737
παρωξυμμένον 138
πάσσοντας ἁλσὶν 121
πασσὰς 109
πασσάλευον 1202
πατρικὰ 232,327
πατρὶς 162
παύειν αὐτὸς τὰς χεῖρας 863
παῦλα κακῶν 895
παῦλη 14
παύειν cessare facio 414
παχύνω 1027
πεδὰς 269
πεῖρα 113,114
πειθαρχία 243,1296
πειθήνιος 577,1003,1125
πειρατήρια 612
πειρατίζειν 888
πεῖσις 685
πεπαρωμένα 1266
πεπίδες 189
πεποιημένον 123
πεποίθησις 10,99
πεποιμένον ξύλα 108
πεπραγμένως 1309
πεπρωμένη 441
περαίνεται ἡ βελὴ 1201
περιγκωνίζειν 1398
περιαγωγαὶ 1125
περιαγωγὴ 344
περιαθρήσας 1042
περιαιρεῖς 856
περιαιρῶ 76
περιαλγεῖν 155,222,281, 848
περιαλγὴς 301, 371, 441, 1039,1310
περιάπτειν 534
περιβάλλειν συμφορᾶς 3
περιβας 319
περίβλεπτον 163,212,1302
περιβοητὸν 247
περιβολὴ λόγων 2
περίβολος 107,354
περιγραμμένος 112
περιγράσσοντες 1155
περιγίνεσθαι τῆ εὐκλείᾳ 301
περιγράφειν 115
περιγραφὴ 115
περιδρομὴ 903
περιδύειν exuere 255,278, 406
περιδύειν 599,619
περιδύσει 425
περιδύσεις 967
περιεῖναι 756
περικηπώτατον 1392
περιλάσαντες 1168
περιλαύειν 1119,1200
περιλήλατο 110,111
περιλόμενος 321 cum dupl. accus.
περιμηχὸν 768
περιμηχθεὶς 807
περιξέσθαι 1224
περίπειν 438,757,1147, 1384
περίπεσθαι 1149
περιπρᾶξις 518
περιργία 1362
περισπαμένως 1016
περίσχοις 1132
περισσὸς 689
περισσὸν 1027
περίστασιν 148
περίστασθαι 6,155,1219
περίσχει 1120
περικομπᾶν 1020
περικρατῆν 473
περιμαχητὸν 104,772,793, 1313
περιμένειν 934
περιξαίνεσθαι 1148
περιοδύειν 116,757
περίοικοι 956
περιολισθαίνειν 1130
περιολκὴ 679
περιὸν 151,176
περιοπλὶς 236
περίοπλον 578,1134
περίοπλος τόπος 1084
περιορᾶν 137,1325
περιουσία 955, 961, 1132
περιοχὴ 1227
περιπαθεῖν 669
περιπαθὴς 664,1400
περιπείρειν 1139,1191
περιπέτεια 2,694
περιπέτειαι παρέλογοι 2
περιπλακὶς 334
περιπτυγὲς 322
περιπόθητος 746
περιποιεῖν εἰς τὸ φανερὸν 779
περιπλόων 718,1323
περιῤῥαντήριον 107
περιῤῥεῖν 114
περισπουδαστὸς 1308
περιστύειν 749
περιστύλωσις 513
περιτὸς 1132
περιτὸν 779
περιτέλλειν 19,755,861
περιτίθειν 281
—— εἰς κινδύνους 524
πέρσαι 1225,1230
περισυριγίζειν 752
πέρυλον 1010
περισφίγγεσθαι 113
περιχθεὶς 446,849
περισώζεται 143
περιῤῥητὶ 658,1145,1383
περιττολογία 619
περιτυχεῖν 279,1383
περιυβρισμένος 130
περιφάνεια 108
περιφανῶς 1400
πέρφερος 940
περιφρανεῖν 1398
πέρφυγες 1401
περιχαράσσω 278
περιφορεῖσθαι 402
περιφράσαι 228
περιωθέω 754,834
περιωσμένος 809
πέρνις 110,114
πεῤῥοβόλα 420,1130
πεῤῥόβολοι 972,1317
πεύκη 358
πεφαλιάχειν 1399
πέφραμα 254
πεφράσθω 12
πέφασιν 1154
πέφυξ 97
πηδαιὸς 591
πηδαύπτης 919
πηδαύπτης 1176
πήδικοι 358
πήλημα 347
πηλὸς 122,123
—— ἱερᾶς 245
πήμελὶς 121
πήπλαστα 130
πίστεύσεως 755
πίστις 1254
πίσυρσμαι 435,1175
πίσωμα 61
πισσοκάμινος 245,256
πλάνοι 1075
πλὲξ ἐείκ 308
πλάστιγξ 1133
πλαστογραφία 909
πλαταγώνιον 115
πλέγμα βύβλινον 75
πληκτὰ ἀγγεῖα 409
πλειοτηχεῖν 1101
πλειονέκτημα 1186
—— μεγέθους 148
—— ὕψους 1173
πλειοτηχούμενοι 1261
πλειονεξία 186,283,1173
πλωδύειν 359
πλωθὼρα 789
πλῆμνη 344
πλησιάζειν 28, 316, 333, 490
πλινθεία 84
πλινθίον 565
πνιγώδης 1147
ποδήρης 345
—— χιτὼν 877
ποδῆρης 345
ποδονιπτεῖν 339
ποικιλογεῖν 1256
ποικίλλειν 1176
πολέμαρχος 1124,1143

πολε-

πολεμεῖν πρὸς 396
πολεμιστήριον 771
πολεμιστὴς ἄκρος 247
πολεμόμφυοι 425,433
πολίδριον 819
πολιτεία 937
πολιτεύειν 35
πολιτεύειν 617,905
πολίτης 416
πολιτοχαρεῖν 1386
πολυάνδριον 1213,1268
πολυανδρῶν 827
πολυανθρωπία 15
πολυθρέμματος 265
πολυμερῶς 346
πολυπραγμονεῖν 8, 35, 81, 149, 179, 509, 931, 935
πολυπρόσωπος 1028
πολυπροσώπως 714
πολυφωνία 15
πομπεύειν 404, 902, 1078
πομπὴ *deductio* 28
πομπὸς *deductor* 39
πονόμυοι 531
πορευτὸς 180
πορθμεῖον 180
ποιεῖσθαι 721
ποιητικὸς 897
πόρος 153, 592
πόστις 571
πόσσων 1109
πότε 310, 311
ποτνιώμενος 769, 850
πότε προσλαίνοντες 212
πραγματεύεσθαι 155
πραγματικὴ πόλις 1344
πρακτικὸν 603
πρεσβεύσαντος 767
πρεσβεῖον 48, 608, 1014, 1015
πρηνεὶς 127
πρηστὴρ 395
προαγαγὼν ἀξίωμα 808
προάγγελμα 964
προαγόρευσις 822
προαίρεσις βίου 699
προαλίζειν 1137
προανέχειν 1166
προβάλλεσθαι 1062, 1177
προβλῆσιμβρία 163
πρόβλημα 781
προβλῆτες 1405
προβουλεύσαι 808
πρόβυλοι 140, 239
προγλωσσίλαος 161
προδυσωπῆσαι 1080
προεισηγμένα 854
προενδημεῖν 86
προεξαιρεῖν 1129
προεξοδεύειν 1304
προέσθαι 1174
προεσυσκεπτόμενος 885
προεσυσκεπτοί 890
προηγμένως 1022
προήκων 121
προθυραυλεῖν 1118
προθυσμία 126, 527, 671, 704, 1112
προθυσμία 689. in *Var. Lect.*
προθυτιάζειν 441
προθυμιωμένον vel προθυμένον 118
προϊσάμενοι 202
προκαθίσεως 689
προκαθωσιῶσις 745
προκάλυμμα 1219
προκληδονιζόμενος 1117
πρόκλησις 252
προκοιτῆντες 1182, 1264
προκομίζειν 439
προκοπὴ ὁπὶ τὸ χεῖρον 143
προκόπτουσα νὺξ 1181
προκυμαία 1008
προκύμματα 695
προκύπτειν 1317
προλοχίζεσθαι 208
προλοχίσας ἐνέδρας 183
προμαχεῖν 593
προμαχόμενοι 592
προμαχῶντες 1223, 1224
προμιστυπίδιον 703
προμήθεια 160, 646, 789
προμηθεῖσθαι 607
προμηθὴς 81, 845, 1019, 1025
προνομεύειν 594, 1197
προνομὴ 148
προνομία 40
προξενεῖν 712, 1014, 1054
προόδου 864
προπετῶς 167
προπλασμὸς 294
προπίπτειν εἰς δάκρυα 212
προπολεμεῖν 1180
προπορεῖν 147
προπύλαια 274, 297
προσβλέπειν 350, 376, 406, 491, 1322
προσαγανακτεῖν 160
πρὸς ἀκριβείας 86
προσαγλαΐζειν 1226
προσαδυμεῖν 1163
προσαναχωριδεῖς 913
προσανέχειν 1165
—— τῇ γνώμῃ 3
προσπατεῖν 265, 690, 1103, 1129, 1228
προσαπολεῖν 1267
προσάπτειν 869
προσαποδλίβειν δύρᾳ 401
προσαποσυλάζειν 1184
προσαρκεῖν 667
προσαρκεῖσθαι 1125
προσαυλάζειν 515
προσβασις 408
προσβατὸν βαθμοῖς 858
προσβέβηκεν 1161
προσδεδεμένοι 194
προσδιαφθειρόμενοι 1190
προσεισφοραὶ 770
προσεῖμενοι 280
προσενέγκαι 257
προσεξαγριαίνειν 85
προσεξάπτειν 625
προσεξεργάζειν 237
προσεπιταλαιπωρᾶν 147
προσεπικατατείνων 1402
προσεῤῥαμμένον 113
προσίῤῥαπται 113
προσίσθαι 139
προσευχαὶ 638
προσευχὴ 931, 932, 983
προσηνέγκατο ῥοφῶ 220
προσηνὴς 363, 387, 493, 1154
προσηνωμένον 344
προιδάλπειν 1172
προσίως 209
προσίσασθαι 980, 1013, 1185
προσίτα 994
προσοίχει 1120
προσοῖτον 1130
προσοκλάζειν ξυπὸ 1216
προσοκείμενός τινι *studiosus alicujus* 774
προσοικοιτωμένων 113
προσολλύναι 342
προσορύειν 567, 600, 1023
προσόρυσμα 1023
προσορυῆντα 569
προσορυῆσαι κάμπτειν 1121
προσοχωπεῖν 250
προσπαρεῖν 515, 569, 657, 1220
προστογοποιεῖν 1002
προσπυστᾶν 306
προσπλεύσαι 674
προσποικοι 960
προσπιμπλᾶσθαι 997
προσπόσις 301
προσπατεῖσθαι 842
προσπολεμόμενοι 1351
προσπολεμεῖσθαι 1178
προσρέειν 240
προσρύσις 229, 901
προστατεῖσθαι 233
προστάτης 1004
προστερνίζειν 77
προστοῖσθαι 290
προσφέρειν 167, 335
προσφερὴς 227
προσφιλόμενοι 349
προσφυεῖς 110
προσφυοὶ 110
προσφυχὸν 205
προσφυχὸν 232
προσφατος 37
προσφέρειν 271
προσφέρεσθαι 56, 634, 887
προσφερὴς ῥοπῆς 1245
—— οἶνον 145
προσφερὴς 114
προσφερόμενοι 515
προσφιλεῖς 162
προσφιλῆς *charus* 36
προσφιλοτεχνῶν 50
προσφυὴς 108
προχειλίζειν 1149
προχεῖσμα 794
προχοπὰ ἱλαρὰ 1287
πρυτάνεια 166
πρυτάνισμα 1011
πρυτανεύειν 36
πρυτανῶν 1013
πρυτανὶ 352, 797, 1040, 1133
πρὸ ᾗ αὐχένος 446
προχείρισις 154
προχοπὴ 163
πρύξενοι 1157
πρῦλος 999
πρῦσις 1334
προφαντὸν 815
προφασίζειν 45, 185
προφυλακὴ 574
πρυτανοῦσα 192
πρωτόλια 166
πλαίειν 288
πλαῖσμα 300, 1261
πλίσαντες 124
πλοῖα 1358
πύελον 1041
πυρπολεῖν 304, 413, 901, 1382
πυρπολημένον 889

P.

Ῥάδδωσις 515
ῥάδος 690
ῥαδιεργεῖν 939
ῥάμμα 113
ῥαπίζειν 389
ῥαῳσύνη 844
ῥάψαι 1240
ῥιψοκινδυνῶ 1301
ῥόδιον 1271
ῥοῖαι 344
ῥοιζὸς 1135, 1153
ῥῖνες 111
ῥομβωτὸν πλέγμα 515
ῥομφαία 156, 259
ῥοπὴ 319, 1146
—— ἀγαθῆ 822
ῥυὰξ 1125
ῥύμη 295, 310
ῥυπαίνειν ἢ αὐχμεῖν 1351
ῥύσιος 1268
ῥύσια 740, 741
ῥύσιον 989, 1001

Σ.

Σάββασιν pro σαββάτοις 932
σάββατον 1363
σαββάτωσις *vox Ægyptiaca* 1363
σαββῶ *vox Ægyptiaca* 1363
σαθρὸν 1022
σαλίον 63
σάλπιγξ 283
σαλεύειν 272, 1113
σάλος 310, 1317
σαμψαρὰ 879
σανδαλα 168
σανίδων ἐπιβολαὶ 171
σάπφειρος 114
σαρδόνυξ 114
σαπρὰπαις 272, 538
σαυρωτῆρες 107
σβέσμος 104, 826, 831, 1172
σβεσιυόμφον 1354
σβόμβος 968
σεπαὶ 114
σεσημάσης 285, 368, 380
σημάδαλις 122, 345
σημεῖον 522
σημυτόμβος 1307
σιαγόνες 1252
σημαῖαι 1066
σημαῖαι *signa* 1121
σημαίνειν 511
σημαντὴρ 497, 879
σιδηρεῖτις 115
σεσομάσης, v. σεσημ.
σιτοδοὶ 338
σκαιότης 382
σκαλὶς 1063
σπέρμα 1018, 1020, 1112, 1175
σπαπαῖρια 177
σπάτλη 781, 1216, 1232
σκευάζειν κλίνην 254
σκευοφόρα 1033
σκεύωρημα 1327
σκευωρέμβος 738
σκηνὶς 803
σκόπελος 255
σκηνὴ παγεργοπάτη 1108

σκῆψις

σκῆψις 303
σκληραγωγεῖν 905
σκληρυχέα 363
σκόρπιος 363
σκότειος 869
σκοπελιᾶν 703
σκυδρωπάζειν 474
σκυδρωπὸς 256,334
σκυδρωπὸς ἐλπὶς 524
σκυτάλη 798
σκυταλίδες 108,111
σκυταλὶς διπλῆ 115
σκύφος 63
σμάραγδος 114
σμήχεσθαι 1060
σμίλαξ 515
σμύρνη 117
σοβαρὸς 1289
—— τὸ σοβαρὸν 1035
σοφίζεσθαι 1134,1167
σπαθήσας 1023
σπάνει 400
σπανίζειν 649
—— αὐτῶν 379
σπαράσσειν 1108, 1101, 1114
σπεῖρα 344,855
σπειραδὸν 82
σπλάδες 1148
σπῦρος 590
σπυρὶς 492
σπυρὶς 347
σπυρὶς 265
σπυρῶν ἄξιος 182
στάδιον circus 936
στάδιος ſtatio 994
στακτὴ 62
σταθὲς 1133
σταλαγώτατος 1016
σταλτοὶ 110
στερεοτυπέμενοι 175
στεφανούμενος 1172
στέρρος ἡ ψύχη 119
στεφανίτης φόρος 522
στίμμι 112
στοιχεῖα 1271,1281
στόμα 275
στόμα λιμενικὸν 361
στολισμὸς 868
στραγγάλη 247,745
στράτευμα 569
στρατεύσιμος ἡλικία 88
στρατοπεδεύεσθαι 998
στρατηγεῖν τι 305,307
στρατηγία ſtratagema 921
στρατηγικὸν ἢ γνώμης 1187
στρατηγικῶς 1083
στρατήγιον 1124
στρατηγὸς præſes 62
στρατοπέμπτος 390
στρατολογεῖν 1026,1242
στρόβιλος 840,1334
στροβιλέμενοι 1322
στρόβιλωσις 840
στροβιλωτίκεια 1401
στρυπὸν 498
—— χρύσεον 461
στρόφιγξις 108
στρῶσις 1316
συγγένεια 901
—— ἀδῶν 1197
συζυγομανεῖν 1082
συγκαθωπισμένα 710
συγκατατιγεῖν 303
συγκέφαλον 167,187
σύγκλυδες 795,861,1213, 1246
συγκρίνειν 565
συγκροτεῖν στρατιωτικὸν 595
συγκροτεῖσθαι 1174
συγκρύειν 1170,1179
συγχαρπικὴ vel συγχάρπη 1205
συγχεῖν τὰ νόμιμα 369
συγχεόμενοι 666
σύγχυσις 404
συκοφαντεῖν 909,955,1365
συκοφάντημα 741
συκοφαντῶν 445
σύλλογος. ℣ συλλόγη διλιῶν 105
συλλόγη διχολιᾶσθαι 105
συμβαλὼν αὐτοῖς εἰς μάχην 243
συμβαλὼν εἰς μάχην 255
συμβατικοὶ λόγοι 803
συμβίωσις 253
συμβολαὶ 1098
συμβόλαιον 3, 597, 809, 937,1092
συμβολὴ 288, 289, 389, 1162
συμβολὴ congreſſus 424
συμβολὴ juncture 515, 516
συμβολιὰ ποιεῖσθαι 203
συμβολία 219,372
σύμμικτοι λίθοι 540
συμμονωθῆναι 753
συμμονωθεὶς 102
συμμορία 202
συμπαθὴς 870
συμπαθῶς ἔχειν 312
συμπανηγυρίζειν 426
συμπαρεπφθείρεσθαι 1169
συμπείθειν 184
συμπέσοντος ℣ θεῦ 292
συμπιεινοσῶν 106
συμπεριπατοῦσα 411
συμπεριπολῶν 1362
συμποιεῖζων 174
συμπόσια 352
συμπροθυμέμενος 132
συμφέρομαι 230
συμφερόμενος ℣ πρόπον 870
συμφέρων. ἐπισυμφέροντί τινος 1027
συμφιλοκαλεῖν 2,501
συμφορὰ 750
συμφρονεῖν 280
—— αὐτῷ 796
συμφρόνησις 871
συμφρύγειν 1394
συμφυγὼν αὐτῷ 549
συμφυρέντες 1063
συμφυόμενος 26
σύμφυτον 703
συναγωγὴ 1299
συναγωνίζεσθαι 508
συναινεῖν 117
συναντὴρ 112
συναλίζειν 347
συναλοᾶν 1153
συναρασροῦν 839
συναυδρώμομαι 1013
συναπολῶν 1168
συναπονοεῖν 197
συνάπτειν 186,208
συνάπτειν πολέμους 556
συνάπτεσθαι ℣ χεῖρα 411
συναρέασιν 1148
συναπαίζειν 1162
συναφεῖς τάξεις 1125
συνβλάθητος εἰς ὀργὴν 796
συνβλαπτᾶσθαι 126
συνβλαίτωσις 5
συνβλαπτόμενος αὐτῇ τὰ σπάρα 298
συνβλαπτεῖσθαι 1146
συνβλοδίζειν 147
συνβλυζόμενα 121
συνεδρεύσεις 595,1175
συνειδὸς conſcientia 28
συνειλεῖσθαι 1191,1219
συνεῖναι 410
συνείχετο 477
συνεκδραμεῖν 197
συνεκστρατεύειν 320
συνελαύνειν 1102,1103
συνελαύνειν 1119
συνέλευσις 108
συνελθεῖν 817, 849, 852, 857,858,864
συνεξαγοίκειν 1216
συνεπαλαλάζειν 1182
συνεπαρθησεῖσθαι 954
συνεπιδημεῖν 225
συνεργία 239
συνεξεζαμμένον 114
συνεστραμμένον 148
συνιτῶς 341
συνέχει 222,284
συνεχισμοὶ 1176
συνήδεσθαι 386
συνήθης 271
συνιθίζοντες 621
συνθετηζόμμοι 1201
συνθεσκῶν 668
συνιδεῖν πρόγματα 282
συνιζάνειν 202,1317
συνιζάνων 701
συνίζησι γῆ 142
συνιστάναι 262
συνίστων 283
συνίστως 1033
συνοῦσας πρὸς αὐτὸν 817
σύντροια 964
σύντρες 941
συνοδία 258,1108
συνοικῆσαι συγατέρα τινὶ 198
συνοκλάζειν 1136
συνοφάω 1175
συνουσία 655,861
συνουσιασμὸς 1393
συνουσιαστὴς 1345
σύνταγμα militum 963
σύνταγμα ſodalitium 1019
συντάγματα 620,1231
συνταξις 521,1148
συνταξις penſio 945
—— συντάξεις 1232
συντελῶντες 1230
συντεταγμένω ἐπιστολὴ 1138,142
συντόμως πορεύειν 1176
σύντονος 87
σύντονος 989,1176
—— πάθος 669
—— τροπὴ 1122
—— φυγὴ 969
συντόνως 885,1111
συντόνως ὁδεύειν 932
συντονώτερον 1118,1254
συνωδῆν 1191
συνωδόμοι 887
σύεργξ 141
συρρέοντες 894
συρρηγὶς 953
συρρήγνυσθαι 986, 1139, 1216,1265
συσπαδιῆσα ἐπιβολὴ 915
συσκηνῶν 205
συσπειραδέντες 1181
σύσσιτος 244
συστέλλω 1052
συστέλλω μάχεσθαι 1092
σωτασιασαὶ 609
συσραφέντες 498,1139
συσραφῆναι 202
συσρέφειν 801
σφαῖρα γυμνεῖν 798
σφάγιον 1292
σφαλερὸν 212,228
σφαλερὸν πόνου 868
σφάλλεσθαι 1152
σφενδονᾶν 147
σφενδονίσεσθαι 156
σφῆνες 1401
σχολάζειν 1114,1149
σχολάζειν 198, 1113, 1319
σχῆμα δυλείας 128
σχοινία 386,515
σχοινίων βατζίων 515
σχολαῖος 1302,1303
σῶρα 91
σωφρονεῖν modeſte ſe gerere 26
σωφρονίζειν 1098, 1091, 1140,1149.
σωφρονικὸν 980
σωφρονισμὸς 773,1048
σωφρονισὴς 780

T.

Τάγμα 612,655
ταχτικὸς 593
ταλαιπορία 1315
ταλαιπωρέμβμον 613
ταλαιπαῖοι 1232
ταλαιεργεῖν 827
ταμεύειν 498
ταμιεύσεσθαι 640, 1131, 1168
ταμιεύμβμοι 1278, 1297
ταμιεῖον 1179
τάξις 309
—— οἱ δεῖ ℣ τάξεως 516
ταρσὸς 347
τάχος. τὸ τάχος pro κατὰ τὸ τάχος 556
τειχήρης 181
τεκνῶσαι παῖδας 74
τελαμὼν 115
τέλειον 1181
—— διπλύμβμοι 130
τελεσφορεῖν 19, 127, 1406
τελεταὶ μυσηρίων 839
τέλμα 561,1155
τελματώδης 943
τεμάχισμα 166,793
τένοντες 164
τένων 1160
τερέσιον 435
—— σῆμα 461
τερατεία 1037
τερατεύεσθαι 1023
τερατουίδεσθαι 1274
τερατηρία 83
τερέσιος 62
τερπωλὴ 611
τεχνητὸν 845
τεχνιτεύειν 211,1191
τηνανίζειν 301

πηγανίζειν 253
πηγανισὸν 290
πήγανον 1401
πῆλις ἐφδὴ 1138
πημελεῖν 58,63
πήρα ὁρδὴ 882
πήχεως ἢ γνώμων 916
πιδωεῖν 420
πιμᾶν 127,269
πιμπὶς 1313
πιμπικὸν 871
πίμπλημι αὐτὴ 755
πιμπρήσειν 961
πιμπρία 754
πιμπρία *auxilium* 601
πιτάνη ὅμοιον 82
πίτδη 127
τοκετὸς 29
τόνος 1271,1313
τονέω 1022, 1165, 1261
τυπάζω 114
τορεία 342 & τορεύειν *ibid.*
πραγὸν 1160
πραγῶς 257,655
πραγύτερον 515
πραυματίας 251
πραχηλίζω 1187
πρίγλυφον 351
πριγκὸς 913
πριστίζων 25
πρίσις 1228
πρισοιχεὶ 1066
πρισοιχία 114,352
πρίχωσις 36
πριώρυφος 582
πρόπον τοῦ πορροῦ 533
Φρεῖον 1036
Φρυαντῆρες 1401
πρυλλίον 120
πρυχῖνες 184
πυμβωρυχῶντες 1252
πυραννεῖον 1171,1224
πυραννιῶν 1197
πύρσεις 1224
πυφὸω 1094
πύχαι 820
πυχαῖον 42

T.

Τδρεία 1124
ὑλεργὸς 340
ὑμιὼ 516
ὑμνοῦντες θεὸν 289
ὑμνωδὸς 327
ὕννις 235
ὑπάγειν 219
ὑπάγως 320
—— λόγοις 549
ὑπαγορεύειν 104,160
ὑπαγόρευσις 758
ὑπαίθριος 1139
ὕπαιθρον 6,256,346,1011
ὕπαιθρος αὐλίζειν 38
ὑπάντησις 503
ὑπαντάζειν 165,543. *cum accus.* 26, 774, 783, 1164
ὑπασπισὴς 209
ὕπατος πιμὴ 1302
ὑπαχθέντες 209
ὑπειδόμως 283,360
ὑπειρᾴζιος 1013
ὑπέκθεσις 1189
ὑπεκλύειν 1317
ὑπεξίσταται 253
ὑπεραιρετῶς 111,115
ὑπεραπίζειν τινὸς 503
ὑπεραπιστρία 1408
ὑπερβασία 87
ὑπερβιάζεσθαι 419
ὑπερβολὴ 713
ὑπερβολὴ *dilatio* 812
—— ἀπολέλοιπεν 187
ὑπέργηρως 192
ὑπερδέξιοι 779, 1100, 1202
ὑπερδικεῖν 225
ὑπὲρ ἑξακισχίλιοι 753
ὑπεραφραινόμως 1296
ὑπερεύχεος 478
ὑπερέχειν αὐτῶν ἢ δεξιὰν 228
ὑπερηφανεῖν 140,230,1004
ὑπερηφανεύειν 168
ὑπερήφανος νόμων 164
ὑπέρθεσις 920, 1167
ὑπέρθυρα 1226
ὑπεριδὼν πρὸς ὀργὴν 1102
ὑπερίζανε 103
ὑπερίσαος 1245
ὑπείσατα 253
ὑπερκρατεῖν 251
ὑπερκύπτειν 539
ὑπερλαμπρύνεσθαι 1062
ὑπερμαχεῖν 132
ὑπέρογκος 1151,1152
ὑπερόειον 172
ὑπερόχειν 12
ὑπερὸν 233, 393, 1172
ὑπεραθεῖν 284, 1071, 1269
ὑπερπαίειν 1359
ὑπερπὴ 78
ὑπερτείνειν ὀδύνμίαν 149
ὑπέρτρος 45,237
ὑπέρχεως 201,970
ὑπερῷον 918
ὑπεσαλμὸν 1048
ὑπεύθυνοι 283
ὑπηρετικὸς 67
ὑπόντες 968
ὑπιὼν 1016
ὑπόβασις 344
ὑποβολὴ 932
ὑποβλέφειν ὀφθαλμὼς 1201
—— ἐλπίδα 599
ὑποδέστερον 382
ὑπόδεγμα 1089
ὑπόδικος 911
ὑποδοχὴ 340,871
ὑποδραμεῖν χαρὰς 282
ὑποδρομὴ καύματος 142
ὑποδύως κίνδυνον 689
ὑποδύομαι 109
ὑποδύσεως 1135
ὑποδύτης 1229
ὑποζεύγνυμι 1372
ὑποθέως 106
ὑπόθεσις 526, 707, 726, 843,904,1020
ὑποθῆκαι 930
ὑποθήκη 102, 204, 350, 600,933
—— θεῶν 107
ὑποθωπεύων 380
ὑποικεῖν 762,1026
ὑποκαταπλίνως 869
ὑποκρυξάμενος 106
ὑπολογισμὸς 693
ὑπολῦσαι αὐτὸν 219
ὑπομάσιος 1275
ὑπομνητὸς 768
ὑπονήψαντες 1231
ὑποροεῖν αὐτῶν 399
ὑπονόμοις ὀρύγμασιν 243
ὑπόνομοι 204,235,240
ὑπόνομος *adjective* 308
ὑπόζυλος 111
ὑπόπειρα 190
ὑποπεπληχότες 1236
ὑποπεπωκότες 1241
ὑποπίπτειν 1215
ὑποπίπτων 1215,1219
ὑπόπωνδος 639,1094
ὑποσεσαλαδεῖς 858
ὑπόστασις 641, 794, 1329
ὑποστέλλειν 1163
—— αἰσθημόνως 1013
ὑποστόλιδος 58,931,1132, 1142,1162
ὑποσολὴ 712,1077
ὑποστράτηγος 172,175
ὑποσύρεσθαι 1138
ὑποτελεῖς βασιλείας 944
ὑποτέμνεσθαι 1323
—— τὸ φῶς 1137
ὑποτίμησις 4
ὑποτοποτασμοὶ 757
ὑπόπτομος 228
ὑποτυχὼν 204
ὕπτιος 256
ὑπτιγεῖν 31,94,340,1323
ὑπτρία 681,725,1323
ὕπτριοι εἰρήνης 1062
ὑποφθέγγεσθαι 1119
ὑποχείριον 214,437
ὑποχώρησις 115
ὑπτιάζεσθαι 1138,1228
ὑπτιάομαι 701
ὑπτιοτοπεῖν 758
ὑπώρεια 185
ὑπώρειος 1007
ὕσπληξ 1124
ὑστερίζειν 989
ὑφαντὰ 100,109
ὑφ' ἓν 516
ὑφηγημόνων ἄλλων 125
ὑφηγήσασθαι 1375
ὑφήγησις 504
ὑφισάμενοι 1064
ὑφίσασθαι *polliceri* 528
ὕφορμος 694

Φ.

Φαιδρύνειν 39
φάκελλος 208
φάλαγξ ἀφηλυθεῖσα 138
φανερὸι τ' τόπων 915
φάντασμα 45,204
φαραγγώδης 197
—— τόπος 394
φαρμακὸς 407
φαρμάπειν 978
φάρσος 109,362
φάσματα 1327
φᾶναὶ 338
φᾶνώματα 342,346,1126
φειδὼ 957
—— ποιεῖσθαι 13
φερνὴ 523
φερόμμοι τὰ φερόντα 393
φέρω *cum dativo* 229
φεράνυμον 36,1066
φευγαδευόμμοι 549
φεύγειν 1364
φημίζειν 1013
φθάνω 321
—— λαβεῖν 2
φθάρματα 1246
φθάσαι 316,362
φθασείαν ληφθέντες 184
φθείρεσθαι 1197
φθῆναι 416
φθλιὰ 351
φιλαίπον 691
φιλάνθρωπα 635
φιλανθρωπία 294
φιλαρχία 601
φίλαρχος 603
φιλαύπος 96
φιλοδέασποτος 1173
φιλόδηλοι 1173
φιλοζοβγλις 538
φιλοζωΐαν 577
φιλοθαμοσύνη 849
φιλοκαλεῖν 156,691
φιλοκάλως 508
φιλονεικία 731
φιλόνεικος 676,677
φιλοσορία 360,669
φιλόσοργον 489
φιλόσοργος 312,489
φιλοσόργως ἀφηκείμμοι 284
—— ἔχειν 153
φιλοτεχνεῖν 343
φιλοτέχνως 317,358
φιλοτησία 64
φιλοτιμεῖσθαι 107,118,212
φιλοτιμία 265, 271
φιλοτιμιαὶ νεανικαὶ 731
φιλοτιμεῖν ἔεσν 980
φιλότιμον 1007,1008
φιλοφρονεῖν 285,366
φιλοφρονεῖως 195,232,488, 666, 1005, 1034, 1067,1147
φιλοφρόνησις 576,871,978, 987,1021
φιλοφρονέμωλος 712
φιλόφρονος 149,271,361, 363,404,504,587
—— ἀπαίζεως 333
φιλοφροσυνῶν 846,1147
φιλοχρηματία 586
φίλτρον 242
φιμέμμοι 1214,1393
φιμόω 1012
φλεγμονὴ 1012
φλιὴ 211
φλογωδέστατος 142
φλυαρήματα 1371
φόβοι 435
φοιτίζειν 116
φοινικτὸν 146
φοιτᾶν εἰς συνουσίαν 127
φολιδωτὸς 515
φονᾶν 1001,1019,1139, 1144,1186
φονικὸς 1276
φορᾶδην 860
φόρειον 812
φορολογεῖν 982
—— γῆν 471
φορολογεῖως 1087
φορτικὸς 269
φρατρία 124,183
φρατριαὶ 87
φρενοβλάβεια 1026, 1036, 1058, 1075, 1290
φρενῆρης 305
φρίκη 1256,1268
φρικωδέστατον 931
φρόνημα 979

INDEX PRIMUS, &c.

φρόνημα βασιλικὸν 589
φρονηματιδεὶς 417
φρονηματοπάθητες 205
φρονήματος μεσὸς 1033
φροντίζειν 583,592
φρύδι 1322
φρυγανισμὸς 1199
φυγαδεύειν 1041
φυγαδεύεσθαι 434, 1024, 1197
φυλακὴ 123
φύλαρχοι 114
φύλον 603,619
φύρδην 845
φύρειν 236
φύρων δάκρυσι 918
φωλεύειν 652
φῶρες 1016
φώριον 669

X.

χαλαρὸν 113
χαλκεύω 114
χαλκήργημα 344
χαμαίζηλοι 94
χαμαιπετεῖ 857
χαράδρα 205,994
χαράκωμα 257,317,987, 1232
χαράττειν βιβλία 939
χαρακώματα 1130
χαρισήρια θύειν 101,123, 1365
χαρισήριοι θυσίαι 435
χαρισήριον 225,232
χαρισηείως εὐχὰς ποιεῖν 419
χάριτι 858
χάρμα λόγου 842
χαυνωθεὶς 420
χειμαδίζειν 806
χειμάδιος 611
χειμάζεσθαι 1189
χειμὼν 237
χείρ. μὴ χεῖρας 321
χειρίζομαι 579
χειρὶς 113
χειρόδωτος χιτὼν 301
χειροηθεὶς 79
χειροποίητος 1316
χειροτονεῖν 559
χειρουργεῖν 51
χελώνιον 145
χέρμα 997,1155
χερμὰς 1092,1130
χερνῆτις 271
χηρεύειν 870
χηρεύουσα γυναῖκες 164
χηρίων 302
χθαμαλὸς 1216,1222
χθαμαλῶν 1127
χιλὸν 827
χλαμὺς 182
χλιδὴ 253
χλιαίνεται 1195
χορηγὸς ἀγαθῶν 271
χῦν 32
χρεία 1106
χρεωλυτεῖν 826
χρεὼν 330,376,389,390
χρεὼν *indecl.* 1256
χρεὼν *fatum* 989
χρεῶσαι 128
χρηματίζειν 472, 503, 1098
χρηματίζοντα ὑπ' αὐτῆ 561
χρηματίζων τὰ δίκαια 374
χρηματισάμενος 737
χρηματίσας 590
χρυσόλιθος 114
χώα 345
χωλὸς 344,370. *χωλοῦ ibid.*
χωνεύω 111
χωνὺς 1309

Ψ.

ψαλίδες 695
ψαλμὸς 289
ψαύειν 1315
ψαφαρὰ 93,94
ψαφαρὸς 381
ψευδοδοξεῖν 399
ψευδοπολίχνιον 1200
ψηλαφηθεὶς 584
ψίλωσις χρημάτων 783
ψύγμα 1016
ψυχοξέραγῶν 30

Ω.

Ωθισμὸς 1082
ὠκύμορον 474
ὠμοφορεῖ 112
ὠπάμμοι 198
ὠτειλαὶ 811,1186
ὠφέλεια 459,1343

IN-

INDEX SECUNDUS,

Regionum, Urbium, Locorumque.

A.

ABaris. *v.* Avaris.
Abaris *m. al.* Abarim. 176.
Abela. *al.* Abel 382
Abella 864
Abellana 376
Abelmachea 317
Abeſarus 267
Abila 1192
—— Peræa 159,178
—— *quæ* Lyſaniæ fuerat 864, 890
Abrami habitatio 22
Abuma [Ruma *S. Liberis*] 442
Acaron 188
Accaron 194, 196, 225, 228, 395
Ace [*quæ &* Acco & Ptolemais] 244.428
Acedaſa 960
Achabare 922
Achabarorum petra 1106
Acra 545, 959, 1221, 1231
Acrabatena 541
Acrabatene, *toparchia* 1106, 1114, 1120, 1121
Acrabatta 1121
Actipus 188
Actium 1004
Adaſa 550, 960
Addida 577, 599
Adiabene 880, 885, 1089, 1101
Adiabeni 878
Adida 1196
Adora 578, 584, 599
Adoraim 367
Adullama 259
Ægyptii 18
Ægyptus, deſcribitur 1204
Ælana 356
Æoles *olim* Eliſæi 17
Æta 214
Æthiopes 18
—— finitimi Ægyptiis 78
—— occidentales 18
Afra *urbs* 33
Africa 33
Agaba 602
Agalla 609
Agrippias, *olim* Anthedon 965, 1009
Agrippium *caſtellum* 1007
Ahion 376
Ailath 423
Ain. *v.* Nain
Aina 182
Ainitæ 182
Alani 1313
Albani 802
Alexandri monumentum 1235
Alexandriæ portus 1204
Alexandrina *palus* 1155
Alexandrium, *arx* 601, 616, 617, 652, 708, 745, 970, 974
Alizæi. *v.* Eliſæi.
Alurus *vicus* 1198
Amalacitæ 98, 416
Amalecitis *regio* 49
Amanus *m.* 16, 18
Amatha 441, 780
Amathæi 188
Amathe 19, 131, 293, 355
Amatha, Epiphania 188 *in notis*
Amathine 19
Amathritis *regio* 574
Amathus *caſtellum* 965
Amathus 594, 596, 617, 975
Amerutha. *v.* Meroth
Ammanitæ 28
Ammanitis *regio* 148, 210
Ammata 280
Ammaus 795, 981, 1106, 1160, 1121, 1311
Amoræa 178, 188
Amoritis 147, 148, 157
Amorrhæi 19
Ampheca. *v.* Apheca.
Amygdalum ſtagnum 1248
Anani monumentum 1251
Anathoth 445
Anna. *v.* Aina.
Anoche, *urbs* 8
Anthedon 594, 599, 616, 682, 965, 975, 1006, 1009, 1095
Antiochi *phalanx* vel *vallis* 599, 967
Antiochia *ad* Daphnen 752
—— Mygdonia *quæ &* Niſibis, 883
—— Syriæ metropolis 764, 1119
Antipatris 497, 966, 720, 1101
Antonia, *turris* 586, 589, 690, 703, 802, 968, 1007, 1222
Anuath *vicus* 1121
Apamenſes 1097
Apamia 580, 636, 981, 1001
Apamiæ *arx* 611
Apheca 221, 315, 386
Apheci turris 1101
Apherima 569
Aphra *vel* Afra *urbs* 33
Aphtha *vicus* 1171
Apobaterion 12
Apollinis *fanum* Gazæ 595
—— *templum* Romæ 783
Apollonia 599, 975
Arabes proxime Æthiopiam 405
Aradii 642
Aradus *inſ.* 19
Aradus *urbs* 595
Aramæi 20
Aramatha [vel Rabatha, vel Ramoth] 388, 389, 406
Araſamus 320
Araſea *templum* 434
Arbela 551, 652
Arbela *vicus* 934
Arbelorum *ſpelunca* 922
Arcæa 1303
Arce, *quæ &* Actipus 188, 338
—— in Arabia, *poſtea* Petra 146
—— in Libano 19, 188
—— maritima 338
Archelaïs 788
Areceme, *Græcis* Patra 157
Arethuſa 615, 973
Aria 20
Arimanon. i. e. Ramoth 158
Arithæi 188
Aramatha. *v.* Ramoth
Armenia 12, 13, 20, 602
—— minor 871
Arnon *fl.* 147, 148
Arpha *vicus* 1122
Arſamus *arx* 884
Arſane *vel* Tharſane 776
Arucæi 188
Aruma *v.* Abuma
Arura *locus* 259
Arus *vicus* 1055
Aſcalon 188, 194, 199, 225, 251, 523, 565, 977, 1010, 1095
Aſcalonitæ, Palæſtini 214
Aſchanaxi 17
Aſiongaber 356
Aſochis 924, 927, 965
Aſophèus 592
Aſor *campus* 572
Aſorus 202, 203, 358
Aſphaltitis *lacus* 24, 127, 393, 677, 1193, 1195
Aſphar *lacus* 556
Aſſyria 23
Aſſyrii *unde* 19
Aſtabari 18
Aſtaborus *fl.* 79
Aſtapus *fl.* 79
Aſtartes *fanum* 275
Athone 609
Avaris 1338, 1352, 1355, 1358
Aulon. *v.* Campus *magnus.*
Auranitis 696, 783
Auza 378
Aza *m.* 552
Azara. *v.* Jeſraëla.
Azeca 248, 367
Azora 422
Azotus 188, 194, 224, 225, 539, 544, 565, 566, 615, 616, 783, 973

B.

Baaras *vallis* 1308
Babel 16
Babylon 15
Babylon Ægypti, *olim* Letopolis 87
Babylon *urbs Chaldæorum* 16
Babylonii 18
Babylonii *in Batanæa* 922
Baca *vicus* 120
Bachures 308
Bactriani 20
Bactrorum *fines* 885
Bajæ 819
Bala 253
Balaneotæ 1010
Baleth 354
Baris *m.* 13
Baris *dicta* Antonia.
Barſube 229
Baſca *urbs* 578
Baſelus *torrens* 274
Batanæa 413, 696, 783, 804, 890, 909, 922, 1097, 1121
Batanæa, *toparchia* 752
Bataneas 158
Bathecor. *v.* Bethezob
Bathyra 752
Bauris 306
Bedriacum 1200
Belſephon 87, 302
Belus *fl.* 1068
Bemeſelis 966
Berenice 356
Bercea 547
Berothæ 186
Berſabe 1120
Berſabec 381, 412, 1106
Berſobe 922
Berſubæ 29
Berytii 870, 871
Berytus 741, 742, 743, 909, 939, 1205, 1298
Beſara 915, 916
Besbius *m.* Veſuvius 891
Beſemoth 1192
Beſira 282
Betaris 1193
Betchora 354
Bethalaga 557
Betharamathus 1054
Betharamptha. *al.* Julias 797
Bethela 188, 194, 197, 229, 232, 238, 364, 373, 1200
Bethella 556
Bethennabris 1191
Bethezob 1274
Bethleem 320, 367
Bethleeme 211, 217, 246, 247, 256
Bethleemes toparchia 337
Bethlema 194, 197, 211, 217
Bethleme 281
Bethleptephorum toparchia 1193
Bethmaus 910, 911
Bethoma 597
Bethora 185, 1104
Bethoron 550, 556, 1101, 1104
Bethſaida *dicta* Julias 794
Bethſame 226
Bethſana, *vel* Bethſane, i. e. Scythopolis 543, 188, 576
Bethſemara 417
Bethſo *locus* 1222
Bethſuma 275, 276
Bethſur 367
Bethſura 275, 276, 542, 545, 546, 559, 572, 959
Bethzacharia 545, 959
Bethzetho 541, 551
Bettæa 292
Bezeca 199
Bezedel *vicus* 1119
Bezetha 1102, 1222, 1223
Bochures. *v.* Bachures
Borceos *vicus* 1121
Borſippeni 1344
Borſippus 1344
Boſceth 438
Boſor 542
Boſora 158
Boſorra 542
Boſporus 708
Botrys 378
Britannia 1088, 1117
Brixellum 1200
Bubaſtitis *fl.* 1337
Byblus 1070
Byzantium 708

C.

Cabrothabæ 130
Cædeſa. *v.* Cedeſa
Cæle-Syria 454
Cœna 262
Cœnopolis 1102, 1251
—— inferior 1251
Cœron 879
Cæſarea 707, 894, 909
Cæſarea *Auguſta* 719
Cæſareæ ſitus & conſtructio 694
Cæſarea maritima 964, 1147, 1149, 1297, 1298
Cæſarea ad Paneadem 794
Cæſarea Philippi 897, 911, 1149, 1297
Cæſarea *antea* Stratonis turris 605, 694, 871
Cæſareenſis portus 1008
Cæſarium *caſtellum* 1007
Callirrhoë 1041
Callirrhoënſes thermæ 768
Camon 209
Campus magnus 188. 337, 543, 690, 924, 925
Campus regius 25
Cana 672, 912, 914, 943

INDEX SECUNDUS,

Cana *vicus* 599,967,997
Canatha 672 *in Var. Lect.*
Canatha *urbs* Cœle-Syriæ 1002
Capernaum. v. Capharnaum.
Capharabis 1200
Capharecchо 922,1106
Capharnaum 1155
Capharſaba 720
Capharſalama 549
Caphartaba 1193
Caphethra 1200
Cappadoces *olim* Moſocheni 17
Cappadocia 708
Capreæ 810,812
Carchameſa. v. Charchameſa
Cariathiarim 227,289
Carmelus *m.* 188,338,380, 381,599,643,986,1120
Carnaim 543
Carræ, ubi ſervantur arcæ Noëi reliquiæ 879
Caſii Jovis templum 1208
Caſtra 309, 310, 315, 330 v. Manalis
Caſtra Dei, *locus* 44
Caſtra Judæorum 621,978
Cedaſa Tyriorum 1095
Cedeſa 186, 189,572, 1095
Cedron 335, 1216, 1231, 1251
Cedronis vallis 412,1222
Celenderis 758,759
Cepharitæ 182
Cepharnome 943
Chabarzaba 598
Chabolo *vicus* 925,926,927
Chabolo *in Ptolemaidis finibus* 925
Chabulon 353,1120
Chalcidica 1311
Chalcis 611,865
Chalcis *ſub Libano* 621,977
Chaldæi 20,22
Chananæa 18,22,38
Charchameſa 442
Charra *urbs* 34,39
Caſphoma 542
Chebron 23, 32, 35, 46, 48, 72,131,189, 193,215,279, 281, 282, 283, 285, 304, 368,544,1199,1200
—— urbium antiquiſſima
Chephorini 19
Cheſlæmi 19
Chethima *inf.* 17
Chettæi 19
Chidonis area 289
Chius 708
Choramus. v. Bauris
Chuſæi 18
Chutha *regio* 429
Chuthæi 454,470,478,500, 583
—— Samaritæ 478
Chuthus *fl.* 428
Chuthus *locus* 427
Cicerum *domus* 1251
Cilicia 17,865
Cilicum *vallis* 599
Cilla 262
Citium 17
Cittæi 428
Coi 594
Colles quibus urbs inædificata erat 1221
Coluber 1315
Commagena 865,1311
Coos 708
Cophene *fl.* 20
Coptos 1204
Corduba Iberiæ 838
Cordyæi *montes* 12
Coreæ 616,970
Corræa 228
Cos *inf.* 619
Cremona 1207
Cteſiphon 797,835
Cyanei *ſcopuli* 708
Cydoeſſa Tyriorum *vicus* 1167
Cydyſa 422
Cypros *caſtellum* 1007,1009
—— *turris* 720
Cyprus olim *Chethima* 17
Cyprus *locus* 720
Cyrene 619,945
Cyzicus 585

D.

Daæ, *vel* Dahæ 885
Dabaritta 1109
—— *vicus* 935
Dabariteni 916
Dagon *arx* 581,961
Dahi 803
Damaſcus *urbs* 20,188,291, 1001
Dan *apud fontes Jordanis* 364
Danus *fons Jordanis* 24
Daphne 642
—— ad Antiochiam 985, 997
Dathema 541
Decapolis Syriæ 937
Dei facies, *locus* 45
Delium 612
Delta 621,978,1099
Dianæ templum 544
Dicæarchia 786,820,905
Diglath 6
Dion 503,599
Diolpolis 970,1001
Dium 615
Δουῶν ἀγορὰ 1102
Dora 188,580,615,616,907, 960,973,1008,1371
Dora *urbs Phœniciæ* 907,1371
Doreon 962
Doritæ *vel Dorienſes in Syria* 867
Druſus *turris* 695
Drymi 643
Drymus 986

E.

Ecbatana 464,479,909
Ecdippa 188
Ecron v. Acaron
Elamæi 19
Elaphantine 1204
Eleuſa 719,739
Eleutherus *fl.* 565,575,670, 1001
Elis 94
Eliſæi 17
Elom 368
Elymaïs *regio* 544
Emalſema 437
Emaus 556,637,782
Emma 265
Emmaus. v. Ammaus
Emeſa 807,871,890, 1311
Enemimi 19
Engaddæ 1121
Engaddi *urbs* 393
Engedini 263
Epheſus 708
Ephraim *urbs* 1200
Ephran 206
Ephrathanus *ager* 46
Ephron 543
Epiphania, i. e. Amathe 19
Erebinthorum œcos 1251
Eroge *locus* 421
Eſebonitis. *al.* Eſthmonitis 690
Eſcon 36
Eſemoth 130
Eſſa 599
Eſſabon 599
Eſſebonitis 531,1905
Eſſenorum porta 1222
Etame. *al.* Eita 367
Ethan 359
Eudæi 19
Evilæi 18
Euphrates 5,6,19
Euxinus *pontus* 419

F.

Fullonis monumentum 1222

G.

Gaba 115,195,197,238,376, 1095,1120
Gaba, *al.* Gabala 690
Gabala 899
Gabalitæ 416
Gabao 279,1101,1103
Gabaon 239,306
Gabaonitæ 182,185
Gabara 916
Gabara *quot ſtadiis à Sogana* 930
Gabareni 908
Gabaroth 908,926
Gabatha 192,232,234,373, 376,557
Gabathona *urbs* 376
Gabath Saul 1215
Gadara 188,539,594,596, 599, 615, 617,682,783, 965, 973,975, 1006,1095, 1097
Gadara *metropolis* Perææ 1190
—— *pagus* Galaaditidis 596
Gadareni 908
Gadarenſes 696,697,1097
Gadaris 1120
Gadira 17
Gætuli *olim* Evilæi 18
Galaaditis regio 198,276, 279, 389, 412, 542, 543, 578
Galadena *regio* 44,52,388
Galadena *terra* 148,151,388, 422
Galadeni 234,596
Galades *collis* 44
Galaditæ Arabes 590
Galatæ Gomarenſes 17
Galatia 551
Galbaath 255
Galgala 182, 184, 185, 186, 232, 236, 238, 239, 243, 244,246,315
Galilæa 338, 353, 422, 572, 697
Galilææ duæ 1120
Galilæa *ſuperior* 186,188
Galilæa toparchia 560
Galilæarum deſcriptio 1120
Gamala 791, 908, 943, 975, 1106,1107,1159,1160
Gamala *caſtellum* 599, 908, 910,915,921,922,967
Gamaliticus ager 805
Gamalitis *regio* 1121
Ganges 6
Garelime 942
Garizim 583
Garizim *m.* 801
Garizin 534,962
Garizin *m.* 207,501,504,505
Garizitanum templum 531
Garſis *urbs* Galilææ 1299
Gath. v. Gitta
Gaulana 158,599,965,967
Gaulanitis 599
Gaulanitis regio 148,338, 922,1121
Gaza 19,188,194,215,225, 427, 502, 571, 595, 599, 615, 616, 682, 783, 965, 973,1006,1095,1208
Gazara. v. Gadara
Gazara 289,354, 557, 579, 584
Gelboë 270
Gella. v. Gethla
Gennabara 1193
Gennath *porta* 1222
Genneſar 1106
Genneſar *regio* 1155
Genneſara 572
Genneſariticus lacus 794,795
Genneſaritis *lacus* 188
Gennezar *lacus* 1154
Geon 6
Gerara 374
Gerara *urbs* 28,36
Geraſa 967,1095,1121,1196
Geraſenorum montes 599
Gergeſæi 19
Geſſuritæ 281
Geſura 302,303
Gethla 267
Getta 188,225,228,248,251
Gibalus *m* 174
Gigantum *vallis* 288
Gihon *fons* 325,326
Ginea 888,1121
Ginnabris 1193
Gitta. v. Getta
Gitta 258, 268, 414, 420, 427
Gitta *caſtellum* 886
Gittha 996
Giſchala 908,911,922,1107, 1159,1165
Gobolitis 49,98
Gomoreenſes 17
Gophna 637, 982, 1121, 1215, 1268
Gophnitica *toparchia* 959, 1200
Gophnitices toparchiæ 1106
Gordyæi. v. Cordyæi
Græci *unde* 17
Granicus *fl.* 501

H.

Hare. v. Saris
Hebræi *unde dicti* 20
Hebron 23
Hebron. v. Cedron
Hebroniorum urbs 26
Helenæ monumentum 1215, 1222
—— Regia 1231
Heliopolis 547,611,958, 1362
Henochia. v. Anoche.
Heptaſtadium 517
Heracleopolis 1208
Herodia *urbs* 646
Herodion 708,1121
Herodis monumentum 1251
Heroum urbs 71
Hierichuns. v. Jericho.
Hieroſolyma 1359
—— deſcribitur 1221,1222, 1223,1224, &c.
Hippene 1120
Hippeni 1097
Hippica turris 1222
Hippos *urbs* 682,785, 972, 1006,1057,1095
Homonœa 932
Hyrcani 1313
Hyrcania *vel* Hyrcaniuma 601, 698, 708,770, 974, 975

I.

Jabata *urbs* 437
Jabiſſus *urbs* 275,279
Jamnia 783, 922, 973, 975, 1193
Jamnith 1106
Japha 922, 926, 931, 1106, 1139
—— Jotapatæ finitima 1139
Jardes *ſaltus* 1310
Jazorus *urbs* 541
Iberes 602
Iberi 802
Iberi *olim* Thobeli 17
Iberia 551
Idumæa 48, 188, 293, 381, 1121
Idumæi 416
Jebuſæi 19,286
Jericho *vel* Hierichuns 178
—— deſcribitur 149, 971, 1001
—— & regio circumcirca 1193
—— ejuſque fons 1194
Jeruſolymæ. v. Hieroſolyma
Jeſraela 381,408
Indicus oceanus 19
Joannis *pontificis* monumentum 1231
Joppe 419, 477, 565, 579, 584, 599, 615, 682, 785, 960, 967, 973, 992, 1121, 1147
—— deſcripta 1148
Jordanes *fl.* 24,148
Jordanes minor 199,364
Jordanis fons verus 1154
Jordanis *fontes* 188, 1007, 1121

1121
Jotapata 922,927,1106
Jovis Caſii templum 1208
Ipan 367
Iſacharis 188
Iſana 373
Iſanæ *vicus* 656
Iſara *urbs* 389
Iſmaelitæ 52
Ita 420. in *Var. Lect.*
Itabyrium *m.* 203, 1159, 1106. inter Campum magnum & Scythopolim 1163
Itabyrius *m.* 338, 599, 922
Iturea 590
Judadæi 18
Judæa 18
Judæa *ſuperior* 188
Judææ *proprie dictæ* deſcriptio 1121
Julias Parææ *urbs* 892
Julias *urbs* 1155
Julias *al.* Betharamphtha 794
Julias 1122,1192
Izaræ (aut Jeſraëlæ) fons 390
Izari urbs 382

L.

Labatha 293
Labimi 19
Labina 405
Lachis 367
Lachiſa 418
Laodicea 983.1010
Latopolis 87
Lemba 599
Leontopolis 562,563
Lesbus 708
Letopolis 87
Leuce 1317
Libanus 602,909,997
Libanus *m.* 131, 186, 188, 199,338,355,865,1121
Libna. *v.* Lobana.
Libya 19,33
Livias 609
Lobana 441
Ludi 20
Ludiemi 19
Lugdunum Galliæ 820
Lycus *fl.* 583
Lydda 569,637,1101,1121, 1193
Lydi 20
Lyſias *caſtellum* 611
Lyſſa 609

M.

Maacha 295
Mabortha *olim* Sichem, *i. e.* Neapolis 1193
Machæruns *caſt.* 601, 616, 617, 804, 974, 976, 1192, 1307
Machærus 1121,1122
Machida 185
Machma 238,239,558
Machon 292
Macrones 1046
Madæi 17
Madiana *urbs* 80
Madianitæ 149
Magdala *caſtellum* 915
Mageddo 408
Magedo 354
Magnus campus 310, 690, 915,916,1109,1121,1122, *v.* Campus magnus
Magogæ, Scythæ 17
Malatha 808
Malla 542
Mambræ lex 27
Manalis 279
Mandra 453
Maniathe 210
Maon 263
Mar *locus* 93
Mareſa 367,374
Mariamne *turris* 1093,1224
Mariſſa 544,599,609,615, 616,962,963,965
Marmaritæ 1088
Maſada 639, 645, 649, 650, 651,679,1093,1094,1189, 1313,1317
Maſada *caſtellum* 984,988, 1313
Maſadæ deſcriptio 1315
Maſpatha 451,452
Maſpha 376
Maſphate (quæ alibi Maſphahe) 227
Maſphathe 210,233
Maſſagetæ 470
Maſtheron *anguſtiæ* 264
Materiæ forum 1102
Mauri 18
Maxilla, *locus* 214,215,320
Mazaca 17
Medaba 556, 557, 562, 583, 599,609
Medi 17
Melamborea, *locus* 1148
Melitina 1297
Memnonis monumentum 1068
Memphis 78, 355, 524, 978
Mende 441
Mendeſius *νόμος* 1208
Meroë 79
Meroth 922,1120
Meſanæi 20
Meſopotamia 38,39
Meſtræi 18
Meſtre, Ægyptus 18
Mia *vicus* 876
Micha 295
Minyas *m.* 13
Miſenum 836
Mitylene 708
Moabitæ Arabes 596
Moabitis 147,217,1121
Modim 534,535,551,578
Modin 958
Monobazi regia 1231
Mons ferreus 1193
Mopſueſtia 595
Morius *m.* 31
Moſocheni 17
Muliebres turres *v.* turres.
Mygdonia 883
Mylia 1205,1302,1304

N.

Naballo 609
Nabatæi 542,610,612,976
Nabatæi Arabes 556
Nabatena *regio* 30
Nain 1197,1198
Nais 888
Nais *urbs* 8
Narbatena toparchia 1100
Neapolis *olim* Sichem & Mabortha 1193
Neara 787
Nearda 827,833
Nedemi 19
Neronias 897
Nicopolis 720,1208
Nilus 6
Nini *urbs* (*al.* Ninus) 19, 419,422,443
Ninive 419,422,423
Niphates 797
Niſibis 827,883
Noba 258,259

O.

Oaſis 1363
Octaviæ porticus 1305
Odolla 367
Ogyges *ilex* 26
Olivarum *mons* 305, 893, 1216,1251
Olurus *vicus.* *v.* Alurus.
Ommatos. *v.* Ammata.
Oniæ regio 621,978
Ophla 1231
Ophlas 1222
Ophre 33
Ormiza 1002
Oronaæ 599,609
Oronnæ area, *locus* 322,323
Oryba 609
Oſtracine 1208
Ozæ percuſſio 289

P.

Palæ-tyrus 428
Palæſtina 19
Palæſtini 186
Palmira 354
Paneas 794
Panias 697
Panium 1007,1154
Panium, *ſpecus* 698
Pannonia 1205,1304
Paphlagones *olim* Rhyphathæi 17
Paphlagonia 708
Papyron 970
Parthenius *fl.* 1346
Pella 599,611,615,967,970, 973,1095,1121
Peluſium 224,434,976,977, 1004,1208
Peræa 560,876,892
—— ejus deſcriptio 112, 1121
Periſtereonos petra 125
Petra 98,157,805
Petra magna in Arabia 417
Petra *oppidum* 969
Petræa 804
Phanuel 364
Phanuelus *locus* 45
Pharuna *vallis* 1197
Pharanx 36,130
Pharathon 211,556
Pharus *inſ.* & *turris* 1204
Phaſaëlis 783
Phaſaëlis *regio* 770
Phaſaëlis *urbs* 1009
Phaſaëlitæ 1010
Phaſaëlus *turris* 720,778, 1093,1224
Phetroſimi 19
Phiala 1154
Phicola 523
Philadelphene 1121
Philadelphia 970,1004,1095, 1121
Philiſtini 19
Phiſon 5
Phœnice 19
Phora 6
Phryges 17
Piſcina Solomonis 1222
—— ſerpentium. *v.* Serpentium.
Planctus, *locus* 288
Platana 742
Plinthine 1204
Pſephina, *turris* 1222

R.

Rabatha, *v.* Azamatha.
Raëpta 735
Ragaba 599
Rahmæi 18
Ramathon, *urbs* 375
Ramoth, *i. e.* Aramatha.
Raphanææ 1303
Raphia 594, 599, 616, 965, 975,1208
Raphidim 97
Raphon 543
Reblatha 448,450
Recema 157
Renga 269
Reſſa 646,650
Rhegines 17
Rhinocolura 599,647,1208
Rhinocurura 990
Rhiphathæi 17
Rhoa, *rupes* 198
Rooboth 36
Rubrum mare 6
Ruma 1135
Rydda 609

S.

Saab 1134
Saba, *regia* 79
Sabacheni 18
Sabacti 18
Sabæi 18
Sabatheni 18
Sabbaticus amnis 1303
Sacæ 803,885
Saira 48
Saïtes nomos 1337
Salem 45
Salamis 1106
Sallis urbecula 1119
Samæa 962
Samechonitis. *v.* Semechonitis.
Samaræi 19
Samaria 599, 615, 616, 682 1006,1120,1121
Samaria toparchia 560
—— Sebaſte *dicta* 685,690, 962
Samarienſis regionis deſcriptio 1121
Samaris 1120
Samaritæ 429,454,564,531
Samaritæ, origine Chuthæi 478
Samaritis 292
Samega 583
Samoſata 654,996,1311
Sampho, *vicus* 1055
Samus 708
Sancaria 376,377
Sapha, *locus* 503
Saphetha 374
Sapphora 617
Saraim 367
Saraſa 216
Sardinia 801
Sarephtha 378
Saris *urbs* 259
Sarmatæ 1302
Sarpha 320
Saxum *præſidii* 228
Scala Tyriorum 571,1068
Scenæ *locus* 45
Scopus 1102, 1103, 1216, 1219
Scythæ 17,803,1302
Scythopolis 188, 275, 576, 586, 599, 615, 616, 962, 970, 973, 975,1095,1116, 1120
Scythopolis urbs maxima vicina Tiberiadi 1150
Scythopolis (ſive *Bethſane*) 543
Scythopolitæ 526
Sebaſte 690, 707, 745, 783, 1095
Sebaſte, *i. e.* Samaria 585
Sebaſtus portus 759
Sebee 211
Sebonitis 1095
Secela 267
Selamis 922
Seleucia 599, 834, 922, 967, 1107,1160
Selo 198,199
Semareon 376,377
Semaron, *Græcis* Samano 376
Semechonitis *lacus* 202,1160
Semega 962
Sennaar *campus* 15,16
Sennabris 1150
Seph 1106
Sepphoris 657,780,782,794, 907,975,994,1100,1120
Sepulchrum Rachelæ 232
Serpentium piſcina 1219
Serritæ 269
Sibmonitis. *v.* *Sibonitis.*
Sibonitis 1121
Sicella 269,273,274,278
Sicima 46,50,173,186,189, 192,206,207,583,962,966
Sicimitæ 244,504
Sicimum 45
Sidon 19, 26, 188, 338, 428, 502,541
Sidonii Sicima incolentes 534
Sidonis campus magnus 199
Sigo 922,1106
Silbonitis. *v.* Sibonitis.
Siloa 1084,1222,1231,1251
Siluus 186, 187, 196, 198, 199,220,370

INDEX SECUNDUS, &c.

Simonias *vicus* 915
Sinai 19
Sinæus *mons* 81
Sirias terra 9
Sitenna 36
Soba 248
Socho 367
Sochus 248
Sodoma 28
Sodomitica terra 1195
Sodomiticus *lacus* 188
Sodomorum urbs 23
Soganæi 908
Sogane 1107,1160
Sogane 930. xx *ſtadiis à Gabaris.*
Soganni 922
Solyma 387
—— *urbs* 25
—— *vicus* 922
Somorron 1193
Sophaces 23
Sophene 291,361
Spaſini charax 20,879
Spinarum *vallis* 1215
Stratonis turris, *al.* Cæſarea 589, 590, 599, 615, 682, 783,892,964,1006,1008
Struthia piſcina 1248
Succoth 45
Suna 270
Suſa 465,488,490,492,493
Sycaminus 592
Syene 1204
Sylva Libani, *domus* 358
Synope in *Ponto* 708
Syri 20
—— Tranſeuphratenſes 295
Syria 18
Syria Palæſtina 369

T.

Tanaïs 16
Tanis *urbs* 23,1208
Tarichææ 620,892,976,1075, 1106,1109
Tarichæarum *litus & deſcriptio* 1151
Tarichææ xxx *ſtadiis* à Tiberiade 919
Tarichæata 919
Tarentum 758
Tarſicum mare 358
Tarſus 17
—— Ciliciæ 419
Taurus *m.* 502
Techoa 556
Telithon 599
Templum Jovis Capitolini 1306
—— Pacis 1307
Terebinthus 1199
Thadamor 354
Thamna 192, 213, 214,637, 1121
Thamnæ, toparchia 1106
Thamnatha 556
Thamnitica toparchia 1193
Thapſa 421
Thambaſa 609
Tharſa 375,376
Tharſenſes 17
Tharſus 17
Thebæ 209,297
Thebaïs 505
Thecoa 394
Thecoë 367,1198
Thella 1120
Thermodon *fl.* 1346
Thermæ Ammaunitinæ 795
Therſa. v. Tharſa
Thesbona 378
Theſſa 988
Thires 17
Thmuis 1208
Thobeli 17
Thraces *montes* 17
Threſſa 646 v. Reſſa.
Thygrammæi 17
Tiberias 795, 808, 871, 892, 907,1075,1106
Tiberiadis lacus 1122,1193
Tiberias quomodo ſita 938
Tigris 6
Tirathaba *vicus* 801
Titanum *vallis.* v. Gigantum.
Trachon 602,696,697,1006
Trachonitæ 719,909
Trachonitarum regio 915
Trachonitis 20,783,804,890 1121
Tripolis 548,586
Trogloditica regio 33
Turres muliebres 1215,1219
Turris Joannis 1273
—— Pſephina 1215,1223
Tuſculanum 812
Tyrii 908
Tyriorum ſcala 1068
Tyropæon *vallis* 1222
Tyrus 343,502,541,1120
—— *caſtellum* 531

U.

Valatha 752
Vallis Antiochi 599,967
—— Ciliciæ 394
—— gratiarum actionis 394
—— Hierichuntis 720
—— Spinarum 1215
Ulatha 697
Ure *urbs* 21

X.

Xaloth 926,1120
Xyſtus 1084,1222,1273

Z.

Zabulon. v. Chabulon.
bulon 1099
Z... 599
Zebeca. v. Bezeca.
Zephyrion *pr.* 1014
Zeugma 1303
Zia 876 in *Var. Lect.*
Zipha 367
Ziphene 262
Zipheni 262
Zoara 609,1195
Zohor 28
Ζῶρα 188. in *Var. Lect.*

IN-

INDEX TERTIUS,

Hominum, Rerumque memorabilium.

A.

Aaron 83. fit Pontifex 116. filii ejus 117. ejuſque mors 146. Abaſſamus 477.
Abbarus rex Tyriorum 1344.
Abdaſtratus Tyriorum rex 1341.
Abdemon Tyrius 354.
Abdemonus 1340,1341.
Abdenago 455.
Abdon ſucceſſit Eloni 211.
Abelus 7. ejus ſacrificium 25.
Abenerus 279, 280. Neri filius 330. Saulî cognatus 232, 278. Iſraëlitas Davidi conciliat 282. occiſus 283.
Abennerigus Spaſini Caſtrorum rex 879.
Abeſace virgo 324. Davidis ſautrix 325.
Abeſalomus 288. ob fratris cædem in Geſuram fugit 302. revocatur Joabi ſtratagemate 303. inſurgit contra Davidem 304. eum perſequitur 309. ejus exercitus fuſus fugatuſque 310. crinibus in arbore ſuſpenſus 311. à Joabo transfixus interiit *ibid.*
Abeſſæus 298,306,310,316. Joabi frater 279,284,314,320.
Abia 311. filius Roboami 368. ſuccedit patri 370. vincit Iſraëlitas 372.
Abias rex Arabum 884.
Abiatharus fil. Achimelechi 260. ſervatus Davidem adit 261. pontifex 273,293,305,318,325. ſacerdotio abdicatur 334.
Abibalus Tyriorum rex 1340,1341.
Abigæa 266. nupta Davidi 267.
Abigæa, mater Ameſtæ 309.
Abigail. *v.* Abigæa.
Abilamarodochus 460.
Abimaëlus 20.
Abimelechus tyrannidem occupat 206. urbe pellitur à Sicimitis 207. quos omnes poſtea delet 208. fruſto molæ perit 209.
Abinadabus 226,337.
Abiramus 137.
Abiſæus 267. *v.* Abeſſæus.
Abius filius Aaronis 117.
Abramus vel Abrahamus filius Tharri 20. relinquit Chaldeam 21. in Cananæam ſe confert *ibid.* ejus habitatio in terra Damaſcena 22. colonarum deducendarum auctor 33. Ægyptios inſtituit in artibus mathematicis 23. terram cum Loto dividit 23. filium ei pollicetur Deus 25. profligat Aſſyrios 24. moritur 35.
Abſalomus. *v.* Abeſalomus.
Acenceres Ægypti rex 1339.
Acenchres Ægypti Regina 1339.
Achabus rex Iſraëlitarum 377. ab Elia increpitus 383. pugnat cum Adado, eumque vincit 384. eique vitam concedit 386. poſtea interfectus à Syris 390. ejus filii 288,408.
Acharus (*al.* Achan) furti reus 182. pœnas luit 183.
Achazes rex 424,425.
Achias *vates* 361,370. ejus vaticinium 440.
Achiala 419.
Achiba 436.
Achilaus 318.
Achilus 293.
Achima uxor Davidis 268.
Achimanus 315.
Achimas filius Sadoci 305, 311, 312. pontifex 450.
Achimilechus pontif. interficitur juſſu Saulî 260.
Achinadabus 338.
Achis. *v.* Anchus.
Achitobus 334.
Achitophelus, fautor Abeſalomi 305. malum conſilium dat 307. ſemetipſum ſuſpendit 309.
Achronius 483.
Achratheus 492.
Acme 1039. ejus literæ ad Antipatrum & Herodem 764. ejus mors 769.
Acmon Araphæ filius, ex gigantum genere, Davidem aggreditur 318. ab Abeſſæo interficitur 319.
Actiaca pugna 671,676,1001. VII. anno Herodis 672.
Ada uxor Lamechi 8.
Adadus Damaſci & Syrorum rex 291.
Adadi filius Syrorum rex obſidet Samariam 383. iterum 400. in languorem incidit 403.
Adamus creatus 5. Adami lapſus 6.
Aderus Idumæus 361.
Adonias regnum affectat 325. ad aram fugit 326. Abiſacen ſibi poſtulat 333. repulſam patitur 334. occiditur *ibid.*
Adonibezechus rex Hieroſolymorum 192. capitur & mutilatur & Hieroſolymis moritur *ibid.*
Adoramus 292,318,341.
Adramelechus 434.
Adrazarus 361. rex Sophenes 291.
Æbutius decurio 915.
Ægiſtha uxor Davidis 325.
Ægypti reges per 1300 annos ad Solomonem uſque Pharaones dicti 354, 355. Ægyptii ſapientia præcellere crediti 338. Ægyptiis non licitum paſcua curare 69. ſacrorum & templorum multitudo in Ægypto *ibid.*
Ægyptii unde didicerunt artes mathematicas 23. eorum ἱερογραμματεῖς 73.
Ægyptius Pſeudopropheta 893, 1075. à Felice fuſus fugatuſque 1076.
Ægyptus unde denominata 1339.
Ælius Gallus 693.
Æmilius Regulus 838.
Æneas, *vulgo* Aretas, ſuccedit Obodæ 736.
Ænigmata ſibi invicem proponunt reges, Solomon & Hiromus 353.
Ærea vaſa potiora argenteis 483.
Æſopus 669.
Æthiopiæ merces, ſimiæ, mancipia 357. Æthiopibus vicini Arabes 409.
Æzelus 20.
Agagus rex Amalecitarum 243. interficitur 246.
Agar cum Iſmaële pulſa ab Abramo 30.
Aggæus *vates* 479, 480.
Agones athletici quinquennales, item μουσικοὶ γυμνικοὶ Cæſarei ab Herode inſtituti 687,1009. Cæſarea abſoluta 719.
Agrippa (Marcus) ejus erga Judæos benignitas 520. magnifice ab Herode excipitur 708. multa cum gratia vicifim Herode excipit apud Sinopem 708. in Judæam advenit 707. ejus in Boſporum expeditio 708. Judæorum immunitates confirmat 712. ejus epiſtola ad Epheſios pro Judæis 723. ad Cyrenenſes *ibid.*
Agrippa (Claudius) ejus progenies & mors 1071.
Agrippa magnus 752. Herodis filius *ibid.*
Agrippa filius Ariſtobuli 806. ejus fortuna varia 808,810. in vincula conjicitur 813. ei futura felicitas prædicitur 814. ſolvitur & donatur duabus tetrarchiis 818. rex creatur *ibid.* grata facit 824, 825. Romæ ejus magnificentia 824. à Senatu ad Claudium miſſus 861. quæ ſuaſerit Claudio 864. in regnum remittitur 866. ei reſtituitur à Claudio omne fere regnum Herodis M. qui Agrippæ πάππος 864. ejus elogium 869. ejus in Berytios munificentia 870. ei ut Deo acclamatur 872. ejus (qui in *actis* Herodes) mors φίλαυτος 872. reges aliquot magnifice excipit 871. Cæſareæ edit ſpectacula, veſte ſplendida indutus 871. *vide Act.* cap. XII. patri Agrippæ non ſuccedit in regno 872, 873, 874. Agrippæ filius patrui regno poſtea donatur 1072. parte maxima Judææ donatur 887,890, 892. ſc. tetrarchiis Philippi & Lyſaniæ 890. ex Felice & Druſilla 891. regis literæ de hiſtoria Joſephi 939,940. Ariſtobuli filius ex Bernice Salomes filia 1027. rex à Judæis lapide perculſus 1161. vinctus à Tiberio 1067. ejus mors 1071. filius Agrippæ ex Cypride 1071. (Fonteius) 1302.
Aicamus 451.
Ain capta 284.
Aina oppugnata 182. expugnata 185.
Alani 1313.
Albinus Judææ procurator 896, 1077, 1282.
Alcimus (ſive Jacimus) P.M. 547. Judam apud Demetrium criminatur 548, 549. moritur 550.
Alcyon medicus 852.
Alexander Alabarcha 809, 886.
Alexander Alexandri ex Glaphyra fil. 1027.
Alexander Antiochi Epiphanis fil. 558. Balas nominatur *ibid.* ejus literæ ad Jonathan 559. contra Demetrium proficiſcitur & cum eo pugnat 561. nuptias ambit Ptolemæi filiæ 564. moritur 568.
Alexander & Ariſtobulus Herodis filii in carcerem conjecti 738. juſſu patris ſtrangulati 745, 1026.
Alexander filius Alexandri ab Herode interempti 807.
Alexander fil. Ariſtobuli 615,616,976. turbat Syriam 618. bellum parat contra Romanos 974. à Sabinio ſuperatur *ibid.* turbas concitat 976. juſſu Pompeji occiſus 620,622,977.
Alexander frater Ariſtobuli ei ſuccedit 965. ejus mors 967. ejus filii Hyrcanus & Ariſtobulus 968.
Alexander Herodis fil. ejus oratio coram Cæſare 718. ejus ſoror una nuptum datur Antipatro Sororis Herodis filio 751. altera Phaſaëlæ fratris Herodis filiæ *ibid.*
Alexander Jannæus Judæorum rex 596. in eum mota ſeditio *ib.* expeditionem facit in Ptolemaïdem 591. ob crudelitatem Θρασίδας dictus 597. triennio integro quartana laborans moritur 599. ejus filii Hyrcanus & Ariſtobulus 600,968.
Alexander Lyſimachus Alabarcha 865.
Alexander M. patri Philippo ſuccedit 501. ſuperat Darium *ib.* victoriis peragrat Aſiam *ib.* legatos mittit Hieroſolyma 502. accedit Hieroſolyma 503. ejus ſomnium *ib.* nomen Dei laminæ pontificali inſcriptum adorat *ib.* templum ingreditur 504. Judæis dat privilegia *ibid.* ei Pamphylium mare ceſſit è via 91. ejus ſcutum ac thoraces in Dianæ templo in Elymaïde ſervata 544. obit, ejuſque regnum di-

divisum 507.
Alexander Phasaëli & Salampsionis fil. 806.
Alexander (Tiberius) Fado succedit 886. procurator Judææ 1071. procurator Ægypti 1081, 1099. totius militiæ præfectus 1204, 1205, 1277.
Alexander Zebinæus rex Syriæ victus ab Antiocho Grypo 585. diem supremum obit *ibid.*
Alexandra regnum administrat 600. morbo corripitur 602. moritur 603. ejus elogium *ibid.*
Alexandra Hyrcani filia, Alexandri Aristobuli regis filii conjux, mater Aristobuli & Mariamnes 663. scribit ad Cleopatram 663. picturas filii filiæque suasu Dellii ad Antonium mittit 663. ficte reconciliatur Herodi 664. fugam adornat in Ægyptum 665.
Alexandra Herodi suspecta 665. luget mortem Aristobuli 666. insidias Herodis filiique necem Cleopatræ significat 667. in custodiam data 669.
Alexandra indigne se gerit erga Mariamnem 684. Herodis jussu interficitur 685.
Alexandra Alexandri Jannæi uxor regnum occupat 967. moritur 969.
Alexandra Phasaëli & Salampsionis filia 806. nupta Timio Cyprio *ibid.*
Alexandræ reginæ mors 603.
Alexandræ matris Mariamnes inhumanitas 684. ejus supplicium 685.
Alexas 750, 1029.
Alexas Salomes maritus 1042.
Alexas Selcias 807.
Alisfragmuthosis Ægypti rex 1338.
Aliturus, Judæus 905.
Altare holocautomatum 111.
Amadathes 490, 498.
Amalecitæ adoriuntur Israëlitas 98. victi & spoliati 100.
Amanes 490. Judæis infestus 491. ejus edictum contra Judæos *ibid.* parat crucem Mardochæo 494. Mardochæum honorare cogitur 495. apud regem accusatur 496. ejus edictum rescinditur 497. crucis supplicio plectitur *ibid.*
Amanis in Judæos conspiratio 490.
Amarames pater Moysis 74.
Amaramus 876.
Amarinus fit rex 376.
Amasias Judææ rex 414, 416. Joabo bellum infert 417. à Joabo victus 418. moritur *ibid.*
Amasias dux 423.
Amasias alter 438.
Amathius 19.
Ambivius (M.) Judææ procurator 795.
Amenophis Ægypti rex 1338, 1339, 1352, 1353, 1354, 1358.
Amessa 309.
Amessa dux 313, 316. à Joabo interficitur 316.
Amessa Jethranæ 330.
Amesses Ægypti regina 1338.
Aminadabus 226, 477.
Aminadabus Sauli fil. 275.
Amitala 441.
Ammonius 566. cæsus 567.
Ammoritis regio trans Jordanem conceditur Gadis ac Rubeli tribubus integris dimidiæque Manassitidi 157.
Amnos *al.* Amnon, filius Davidis 288. 300. Thamaram deperit *ibid.*
Amnon stuprat Thamaram 301. occiditur ab Absalamo 302.
Amosus Judææ rex 437, 438.
Amphitheatrum prope Hierosolyma, in campo, ab Herode M. exstructum 687. amphitheatrales venationes *ibid.*
Amphitheatrum Hierichunte 770.
Amraphelus 24.
Anacharis dux Assyriorum 432.
Ananelus fit pontifex 663. ei abrogatur pontificatus 664. restituitur 666.
Ananias Nebedæi fil. fit Pontifex 886. Romam missus vinctus 889. ejus cædes 1094. cum fratre Ezechia interfectus *ibid.*
Ananias P. 1074, 1090. ejusque filius Ananus 1074.
Ananias 481.
Ananias P. Masambali fil. 1253.
Ananias 586, 587, 593, 594.
Anani fil. Ananus 1171. ejus elogium 1170. ejus concio 1172. fuga ad Titum 1276.
Ananus P. M. 794. privatur pontificatu 795. pontifex 1183. P. M. 1170. ejus mors 1183.
Ananus Anani fil. pontifex 896. accusatur 897.
Ananus è Simonis satellitibus 1276.
Ananus templi prætor 889.
Anathus Jonathæ fil. 1102.
Anchus Gittæ rex 268, 269.
Andreas satellitum præfectus 509, 512, 1365.
Andromachus regia Herodis pulsus 730.
Andronicus Messalami fil. 563.
Angariæ Judæis remittuntur 560.
Angeli Dei cum Mulieribus consuescunt 10.
Anilæus 827, 828, 829, 830, 831. ejus cædes 834.
Anna 220.
Anni ratio duplex apud Hebræos 11.
Annibas 876.
Annius (L.) capit Gerasa 1196.
Annius Minucianus 838, 841.
Annius Rufus procurator 795.
Annus Sabaticus 587, 657, 661, 671.
Anochus 8, 11.
Antejus cæsus 849.
Antigonus post Alexandri obitum Asia potitur 507. ejus classis à Ptolemæo fugata 515.
Antigonus Aristobuli fil. 615, 618. aculat Hyrcanum & Antipatrum 622, 978. vincitur ab Herode 639. ambit regnum Judææ 643. in Judæam reductus 646. rex constituitur à Parthis 646, 989. Hyrcanum auribus, Phasaelum vita privat, *ibid.* Socio se dedit 658. vinctus ducitur ad Antonium 659. primus regum à Romanis securi percussus 661, 1000.
Antigonus frater Aristobuli, Hyrcani filius, Samariæ obsidioni præficitur 586. fratri charus 588. ei necem Regina aliique machinantur 589, 963. occisus *ibid.*
Antigonus qui ante Herodem regnaverat 759.
Antiocheni deficiunt à Demetrio 567. eorum odium in Judæos 520.
Antiochiæ incendium 1300.
Antiochus Commagenes rex 797, 865, 871, 1248, 1311.
Antiochus Cyzicenus 585, 591. Samaritis opem ferens, vincitur 586, 962. occiditur 595, 962.
Antiochus Dionysius Syr. rex in Judæos expeditionem facit 598, 966. prælio occumbit 599, 967.
Antiochus Epiphanes expeditionem facit in Ægyptum 532. Hierosolyma capit & templum depeculatur 532, 957, 958, 1291. sævit in Judæos 532, 533, 958. in Persidem proficiscitur 538. decernit Judæos delere si reversus fuerit è Perside 537. responsum ad Samaritas 534. ejus flagitia 582. moritur 544. Philippum regni curatorem constituit 545.
Antiochus Eupator Judæam invadit 545. cum Juda congreditur 546. fœdus facit cum Judæis 547. fidem datam violat *ibid.* interficitur 548, 959.
Antiochus Grypus 331, 585. ejus mors 595.
Antiochus Magnus 520. ejus literæ & programmata in Judæorum gratiam 521, 522. filiam Cleopatram Ptolemæo nuptum dat *ibid.*
Antiochus Philometor 591.
Antiochus pius Cyziceni fil. Seleuco bellum infert 595. occiditur *ibid.*
Antiochus pius Demetrii fr. oppugnat Hierosolyma 582. obsidionem solvit 583. expeditionem facit contra Parthos & in prælio cadit *ibid.*
Antiochus Seleuci nepos (*al.* Alexandri fil.) vulgo Θεὸς 520. adolescens rex coronatur & cum Jonatha amicitiam init 571. à Tryphone sublatus 579, 960.
Antiochus Seleuci fr. prœlio cadit 596.
Antiochus Soter, fr. Demetrii, patris Grypi 585. Tryphonem bello petit 580.
Antipas Herodis fil. ex Malthace Samaritana 751, 1028. tetrarcha Galilææ 770, 785, 1042. it Romam 774, 1049. quænam ei reliquit Herodes 770. quænam ei data à Cæsare 785. rex declaratur ab Herode 1039. vinctus & cæsus 1170.
Antipater Herodis fil. 639. Romam mittitur ad Cæsarem 714, 1030, 1034, 1035. ibi literis Herodem patrem incendit adversus fratres 715. in Mariamnes filios insidias struit 714, 1013, 1016. ejus callidtas 725. turbas movet 608. revocatur ab Herode 714. domum redit 758. cum patre res Judæorum administrat 749. fratribus sublatis omnibus invisus *ibid.* patri necem machinatur 750. de se sollicitus 1035. judicio sistitur coram Varro 759, 1036. se defendit 763, 1037. in vincula conjicitur 764, 1039. ejus cædes 770, 1042.
Antipater Jasonis fil. 575.
Antipater Idumæus, pater Herodis M. qui prius Antipas, turbas movet 608. legatus missus ad Aretam 616. ejus ἀγωνία 621. auctor Hyrcano ut ad Aretam se reciperet 969. Phasaëli mandat Hierosolyma 624, 979. Herodi Galilæam *ibid.* Cæsarem demereri studet 621, 622, 977, 978. ab eo honoribus augetur. & civitate donatur *ibid.* se defendit contra Antigonum 622. Judææ totius instituitur procurator 622, 624, 979. magno apud Judæos in honore 625. veneno sublatus 637, 983.
Antipater Phasaëli & Salampsionis fil. 806.
Antipater Salomes fil. Archelaum accusat 775, 1032.
Antipater quidam Samaritanus 757, 1032.
Antipater sororis Herodis fil. 751.
Antipatri uxor & liberi 620.
Antipatri uxor Arabissa, Cypros 620.
Antipatris à Vespasiano capta 1193.
Antiphilus 757, 1033. ejus literæ ad Antipatrum 764.
Antonia filia Claudii ex Petina 1074.
Antonia mater Claudii, uxor Drusi, Agrippæ dat mutuo pecuniam 819. ejus elogium 812.
Antonia turris 963, capitur 1265.
Antonius centurio 1118, 1119, 1141.
Antonius (L.) Marci fil. litteras ad Sardianos mittit in Judæorum gratiam 633.
Antonius (M.) ejus Ἀμυσία 616, 974. præclare se gerit in Syria 616. ejus & P. Dolabellæ decretum pro Judæis 631. venit in Asiam victo Bruto 639, 640. ejus epistolæ ad Hyrcanum P. M. 640. ad Tyrios 641. Cleopatram deperit 642. Herodem & Phasaelum accusatos absolvit & tetrarchos constituit *ibid.* accusatores supplicio affici jubet *ibid.* summum erga Herodem studium 648. moritur Athenis 652, 994. ejus luxuria 663. elogium 975.
Antonius Primus 1206.
Anubis Deus 799.
Apachnas Ægypti rex 1337.
Apame 474.
Apion pro Græcis legatus ad Cajum 821.
Apollinis templum in palatio 1056.
Apollodotus Gazæorum dux 594. interimitur 595.
Apollonius Alexandri fil. 584.
Apollonius Daus 565. Jonathan ad bellum provocat *ibid.* vincitur 566.
Apollonius 534. Samariæ præfectus 537.
Aponius 863.
Apoptus Ægypti rex 1337.
Apsalomus 1094.
Apsanes ab excessu Jephtes Hebræos rexit 211.
Aqua Deo libatum à Davide 319.
Aquila aurea, supra templi portam collocata,

locata, dejicitur 766,1040.
Aquila Draconem unguibus tenens, in ſigillo Lacedæmoniorum regis 530.
Aquilius 847.
Ara Hieroſolymitana è lapidibus non ſectis 1228,1348.
Ara ſuffitus 111.
Arabes circumcidunt liberos ab anno XIII 28.
Arabum magna clades 676.
Aramus 20.
Aranes pater Loti 21.
Araſca templum 434.
Arates rex Syrorum 423,424.
Arca Dei capta à Palæſtinis 224. reducta ad Iſraëlitas 226.
Arca Hieroſolyma deportata 289. in domo Obedami excipitur *ibid.*
Arca Noei ubi ſubſtitit 12. reliquiæ Arcæ 879.
Arca ſacra 110.
Arcæus 19.
Archelaus Cappadocum rex ad Herodem venit 732, 1019. ab eo deducitur Antiochiam uſque 733. Pheroram Herodi reconciliat 733, 1021.
Archelaus Herodis fil. 751, 758, 1028, 1033. ei ut regi acclamatur mortuo Herode 771,1042. ejus ad populum allocutio 771, 1047. tumultum ſedare nititur 772, 773, 774. Romam ſe confert 774, 1049. ubi accuſatur à Judæorum legatis 784,1056. in exilium pellitur 1059. ejus ſomnium *ibid.* ſit ethnarcha dimidii regni Herodis 785. Glaphyram in uxorem ducit 788,1056. relegatus Viennam *ibid.*
Archelaus Helicæ fil. 809,873.
Archelaus Magdati fil. 1276.
Archelaus ſocer Alexandri 739.
Aremmantus 448.
Aretas Arabum rex 595, 608, 609, 741, 742, 969, 1030. expeditionem facit in Hieroſolyma contra Ariſtobulum 609. ſuccedit Obodæ 736. Hyrcano ſuppeditat auxilia 970. cum Antipatro Syllæum accuſat apud Cæſarem 755.
Aretas Cœle-Syriæ rex 598,667. in Judæam expeditionem facit 599.
Aretas Petræus 782,804,805.
Arietis Romani deſcriptio 1133.
Ariochus 456.
Arion 527,528.
Ariſtæus 512,1365. ejus ad Ptolemæum oratio 509.
Ariſtobulus Agrippæ regis fr. ducit Jotapen 807. Judæorum cauſam agit apud Petronium 822.
Ariſtobulus Alexandri Jannæi fil. homo navus & audax 600. cum aliis de Phariſæis queritur 601. Alexandræ convicia facit *ibid.* de regno occupando cogitat 602, 603. ejus cum Hyrcano de regno bellum 607. cum Hyrcano fœdus 608. ſit rex 969. vitem auream mittit Pompejo 611. à Pompejo captivus una cum liberis Romam ducitur 615,617,973. ejus in adverſis conſtantia 617. Roma in Judæam profugit *ibid.* à Pompejanis veneno ſublatus 620.
Ariſtobulus Herodis fil. 695. ducit uxorem 707. in carcerem conjectus 738. accuſatus à patre Beryti damnatur 743. ſtrangulatur 745, 1026. ejus ſoboles 621, 750, 1027.
Ariſtobulus fil. Herodis regis Chalcidis 892,1311.
Ariſtobulus Hyrcani fil. 586. ex pontificibus primus rex Judæorum 588. φιλέλλην appellatus *ibid.* ejus mors 590. Ariſtobuli filia ſpondetur ab Herode Antipatri filio 751. filia altera Herodi Herodis filio *ibid.*
Ariſtobulus fil. Joſephi & Mariamnes 807.
Ariſtobulus Ariſtobuli fil. puer pulcherrimus 665. ab Herode fit pontifex 664. ejus fraude occiſus 666, 1012.
Ariſtobulus Ariſtobuli Herodis M. filii, ex Berenice filius 807.
Ariſtocratia inſtituta in Judæa 975.
Ariuchus 24.
Arius Lacedæmonum rex 530,573. ejus epiſtola ad Oniam P. M. 530.
Armais Ægypti rex 1339.
Armamentum Davidis in templo 410.
Armenia ab Antonio debellata 671.
Armeſſes Ægypti rex 1339.
Arophæus 334.
Arphaxades 20.
Aruntius Euariſtus 851.
Arruntius P. 847.
Arſaces rex Parthorum 575,583.
Artabanus rex Mediæ 796, 797, 802, 803, 829, 830.
Artabanus Parthorum rex fugit ad Izaten 882. & benigne ab eo excipitur *ibid.* moritur 883.
Artabazes Tigranis filius ab Antonio Cleopatræ donatus 1001.
Artaxerxes 488, 489. edictum 491,497.
Artaxias 671.
Artorii calliditas 1273.
Arudæus 19.
Aſael 279,280. occiſus 283.
Aſamonæa familia deſinit 659.
Aſamonæorum potentia everſa *ibid.*
Aſanus rex Hieroſolymorum 373. à Damaſcenorum rege auxilium petit 375.
Aſchalanitarum contumacia 525.
Aſchanaxus 17.
Aſchanes 455.
Aſerimus Tyriorum rex 1341.
Aſinæus 827,828,829,830,831 &c.
Aſini caput, de illo mendacium 1368.
Aſochæus rex Ægyptiorum 1292.
Aſprenas 845. cæſus 848.
Aſſis Ægypti rex 1337.
Aſſyriorum imperium everſum 435.
Aſtartes fanum 275, 1341. Tyriorum rex *ibid.*
Aſtronomiæ perdiſcendæ cauſa primi hominum mille prope annos vixerunt 14. è Caldæa in Ægyptum & ab Ægyptiis ad Græcos tranſit 23.
Aſuras 19.
Aſyli jus certis urbibus 158.
Athenienſium pſephiſma in honorem Hyrcani 623.
Athenion 552. ejus perfidia 672,1002.
Athletica certamina in honorem Cæſaris Hieroſolymis ab Herode inſtituta 687,1009.
Athronges opilio regnum affectat 780, 1054. cum fratribus victus 781.
Atratinus 648.
Auguſtus in Syriam venit 697. ejus literæ ad Herodem 742. cogit concilium ſuper regno Judææ 775. ejus edictum & literæ in gratiam Judæorum 722, 723. in Herodem irritatur 735. ei reconciliatur ope Nicolai Dam. 740. Herodis regnum & facultates pro arbitrio dividit 1056. ejus obitus 795,1065.
Axioramus P. M. 450.
Azaelus Syrorum rex 382,404. Judæorum fines populatur 414. moritur 416.
Azarias P. M. 450, 455. male pugnat 543.
Azarias vates 374.
Azavus 21.
Azermothes 20.
Azizus rex Emeſorum 890, 892. circumciſus 891. Druſillam ducit *ibid.*
Azotii ob arcam Dei plagis percutiuntur 224.
Azotus capta 566.
Azymorum feſtum 124,1189. Hieroſolymis diu intermiſſum 425. dictum φάσκα 609,773,793,867, 1218.

B.

Baal rex Ammanitarum 451,452.
Baal rex Tyriorum 1344.
Baaras planta 1308.
Babæ filii à Coſtobaro ſervati 687. poſtea interfecti *ibid.*
Babylon à Cyro capta 462.
Babylonis exſtructio 1343. eam non conditam à Semiramide, Græcos docet Beroſus *ibid.*
Bacchides 548, 551. Judæos aggreditur 556. ſævit in Judæos 958.
Badezorus Tyriorum rex 1341.
Bæon Ægypti rex 1337.
Bagathous 490,495.
Bagoas ſpado 753,754.
Bagoſes Judæis infeſtus 500.
Balachus Moabitarum rex 149,150.
Baladas rex Babyloniorum 435.
Balamus vates 149,150. ejus Aſina *ib.*
Balas 24. *v.* Alexander.
Balatorus rex Tyriorum 1344.
Baleazarus rex Tyriorum 1341.
Balenorum rex 24.
Balſamum 149,971. ad Hierichuntem 670.
Balſemus 471.
Baltaſarus *i. e.* Naboandelus 460. viſio ei oblata *ibid.*
Baltazarius 455.
Banacates 338.
Banaias genere ſacerdos, vir fortis 320, 321.
Banaiàs copiis Solomonis præficitur 335.
Banajas Achili fil. 338.
Banajas Joadæ fil. 293,315,328.
Banaothas 284.
Banus eremita, Joſephi præceptor 905.
Barachias 424.
Baracus hortante Debora cum Siſera dimicat 203.
Bardanes Parthorum rex 883. moritur *ibid.*
Baris exſtructa 464.
Barnabazus 490.
Barſas 24.
Baruchus 443,451,454.
Barzapharnes Parthorum Satrapa 646, 986.
Baſanes Iſraëlitarum rex 375. moritur 376.
Baſanis inſidiis perit Nadarbus 373.
Baſima filia Solomonis 338.
Baſſus. *v.* Ventidius.
Baſſus (Cecilius) 981.
Baſſus (Lucilius) obſidet Machæruntem 1309. legatus in Judæam miſſus 1307,1311.
Bathuelus 21.
Bathyllus 1033.
Bathyllus Antipatri libertus 758.
Batus menſura 341.
Bauxus 21.
Beethſabe 296,325.
Bel Tyriorum Deus 377.
Beli templum 459.
Belli leges apud Judæos &c. 1382, 1383.
Bellum Judaicum unde initium ducebat 1078,1079,1080,1083,1091.
Benjamin tribus reſtituta in integrum 199.
Benjamitæ bello adorti Gabaonitas cladem magnam accipiunt 194, 195, 197,198.
Berenice Agrippæ filia 806, 865, 873, 1071.
Berenice Agrippæ mater moritur 808.
Berenice Archelai & Mariamnes filia 890. Herodis vidua Polemoni nupta 891. eum deſerit *ibid.*
Berenice Salomes filia, uxor Ariſtobuli 707.
Berenice ſoror Agrippæ vitæ diſcrimen adit 1081.
Berenicianus Herodis ex fratris filia Berenice filius 1071.
Beryti habitum concilium ad litem diſceptandam inter Herodem & filios 742.
Berzelæus 309,315.
Beſalelus & Eliabus architecti ſacri 106, 118.
Boazus 217. ejus in Rutham benignitas 218. in uxorem eam accipit 219.
Bobelon 481.
Boccias Joſephi fil. 334.
Bocchoris Ægyptiorum rex 1359.
Britannia 1284.
Britannicus Claudii ex Meſſalina fil. 1074.
Brocchus trib. mil. 860.
Buccinæ inventum & figura 129.
Burrus Neroni ab Epiſtolis 895.

C.

Cadmus Milesius, scriptor 1330.
Cæcilius Bassus interfector Sexti Cæsaris 636,981.
Cæcinna 1206. ad Vespasianum missus 1207.
Cæsar (C.J.) bellum in Ægypto gerit 621. ejus decreta pro Judæis 628, 629,630. à Bruto occisus 636,982.
Cæsareæ descriptio 694. portus 694, 695.
Cælennius Pætus rector Syriæ 1311.
Cæsonia uxor Caii 856. fortiter moritur 857.
Cais 7. fratrem interficit *ibid.* punitur 8. Naida condit *ibid.*
Caius Agrippæ & Juliæ fil. 774, 775, 1050
Caius factus imperator 816,817,1067. Tiberium Tiberii nepotem tollit 817, 1067. ejus crudelitas *ibid.* quomodo se gerit in imperio 820. contra voluntatem Judæorum statuam suam erigi jubet 820,821,822. Agrippæ precibus annuit 825. literæ ad Petronium 826. sævit in Judæos 836. Jovi se æquat 837. in eum conspiratur 838. conjuratorum numerus 843. ejus obitus 826,847,1069. ejus elogium 857.
Caligæ clavis suffixæ 1266.
Callæa 750.
Callimander 586.
Callinicus Antiochi fil. 1312.
Calliſtus Caii libertus 843.
Cambyses succedit Cyro 470. post sexennium obit 471.
Camuelus 21.
Candelabrum sacrum 111.
Canistra in capite ferendi mos, unde 57.
Canthera à pontificatu submotus 878.
Capellus Antylli filius 911.
Capito Centurio 1080.
Capitolium finis pompæ triumphalis 1306.
Captivi Judæorum quot occisi, quot superstites 1291. & quinam servati ad triumphum 1304.
Captivitas duorum tribuum & decem 454.
Careas 451.
Carmina Hexametra 91.
Carus Herodis pusio 753.
Cassander post Alexandrum occupat Macedoniam 507.
Cassius Longinus, Syriæ præses 702, 876. eum demerentur Herodes & Antipater 637,982. Parthis repressis in Judæam tendit 620,976. in campis Philippicis victus 639.
Castoris Judæi versutia 1236.
Castrametationis Hebræorum forma 129.
Castrare homines aut animalia Hebræis vetitum 171.
Catapultarum vis 1135.
Catulli calumnia in Judæos 1327. ejus mors & vindicta divina 1328.
Catulus rector Pentapolis Lybiæ 1327.
Celadus 787, 1058.
Celenderis 1034.
Celer *trib.* 889, 890. ejus supplicium 1074.
Celtica legio 848.
Cendebæus, Antiochi exercitus dux 580,960.
Cerealis (Petilius) 1302.
Cerealis (Sextus) dux Romanorum, contra Samaritas missus 1140. Chebronem it 1200. in consilium vocatus super templo 1277. impressionem facit in templum 1269.
Cestius (Gallus) Syriæ præses 925, 1078. cogit exercitum in Judæos 1099. urbem ingreditur 1102. ejus odium in Judæos 1103.
Chæreas (Cassius) 838. in Cajum incitatus 839. conjurationis socios sibi quærit 839. ad supplicium ducitur 864.
Chæreæ virtus 847.
Chætura. *v.* Chatura.
Chagiras 1249.
Chalamas rex 295.
Chalceus 339.
Chalebus speculator Chananææ 132, 193.
Chamas 14. ejus Prosopia 18.
Chanaanus *ibid.*
Chananææ terræ descriptio & divisio 188, 189.
Chananæi tribum Daniticam premunt 199.
Chananæis, Deo invito, parcitur 194.
Chananæis à Judæ & Simeonis tribubus bellum indicitur 193.
Chananæorum terra 187.
Chares 1161. moritur 1164.
Charra 21.
Chatura altera Abrami uxor 33.
Chazadus 21.
Chebron Ægypti rex 1338.
Chebron antiquior Memphide 1199.
Chebron vi capta 193.
Chelbes rex Tyriorum 1344.
Chelcius 586,587,593,594.
Chellio 217.
Chethimus 17.
Chodollamorus 24.
Chosbias Madianitis 154.
Christus & Christiani 798.
Chusarthes rex Assyriorum subigit Israelitas 200.
Chusi 305,306,307,308,311.
Chuthæi unde & quales 429. in Samariam migrant 454, 470. impediunt templi instaurationem 478.
Cinnamus 883,888.
Circumcisionis institutio 26. Judæi soli circumcisi è Palæstinis 1345. Arabes circumcidunt ab anno ætatis XII. 28.
Classicus 1301.
Claudius Cæsar 853,858. latitans rapitur ad imperium 858,859,1069, 1070. ei favent milites 863. ejus erga Agrippam liberalitas 864, 865, 1071. pro Judæis edictum 865, 866. ejus epistola ad Judæorum principes 877. moritur 891, 1074. ejus uxores & liberi *ibid.*
Clemens 840.
Cleopatra Antiochi filia nupta Ptolemæo 523.
Cleopatra uxor Demetrii secundi 579. eadem Antiocho Soteri nupta 579, 580.
Cleopatra uxor Flori 902.
Cleopatra Hierosolymitana uxor Herodis 751,1028.
Cleopatra uxor Ptol. Philometoris 562, 1365,1366. contra Ptolemæum Lathyrum arma movet 593. Ptolemaidem capit 594. cum Alexandra societatem init *ibid.*
Cleopatra obviam fit Antonio in Cilicia 642. ejus insana avaritia 669, 1001. scelera *ibid.* Arsinoen sororem ope Antonii interficit *ibid.* Arabiæ & Judææ partem ab Antonio impetrat 670. sollicitat Herodem ad *συνουσίαν ibid.* eum ad Ægyptum deducit 671.
Cleopatra (Selene) à Tigrane obsessa 602,968.
Clitus Tiberiade seditionis auctor 921. sibi manum alteram amputat jussu Josephi 921,1113.
Cluvius 845.
Collega (Cneus) 1300.
Columba arcâ emissa 12.
Concio Herodis ad exercitum 673. ad populum 700,719.
Concio Moysis ad Coren & populum 138. ejusdem morituri concio ad populum 159.
Conjuratio in Herodem 689.
Convivium funebre apud Judæos 1047.
Coponius Judææ procurator 791,794, 1060.
Coracinus piscis 1155.
Corbonas sacer thesaurus 1066.
Core, numen Idumæorum 685.
Core seditionem movet 137.
Cores & socii absumpti 143.
Corinthus quidam 755.
Corinthus genere Arabs 1030.
Corn. Faustus Syllæ fil. 614,972.
Cornelius Longi frater 1273.
Corona pontificis 114.
Corvus arca emissus 12.
Corus *mensura* 134.
Costobarus 1018.
Costobarus latronum dux 898.
Costobarus Idumæus Salomes maritus 686.
Coturnicum in Israëlitarum castris magna copia 96.
Coturnicum copia data seditiosis Hebræis 130.
Cotylas. *v.* Zeno.
Cotys Armeniæ minoris rex 871.
Crassus Syriæ præses succedit Gabinio 618. sacram pecuniam depeculatur 618,976. in Judæam venit *ibid.* ejus avaritia 616. Euphrate trajecto perit 620,976.
Creatio mundi 4,5.
Cumanus Judææ procurator 887,888, 889,1072,1073,1074.
Cuspius Fadus Judææ ἐπάρχου 702,874, 877.
Custodes à Romanis appositi templo 887.
Cypris Agrippæ regis uxor 1071.
Cypros uxor Antipatri ex qua liberos quatuor sustulit 620,976.
Cypros Antipatri & Cypri filia 807. nupta Alexæ Selciæ *ibid.*
Cypros Agrippæ uxor 808,809.
Cypros Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia nupsit Antipatro Salomes filio 806.
Cypros Phasaëli & Salampsionis filia nupta Agrippæ Aristobuli filio *ibid.*
Cyrenius. *v.* Quirinius.
Cyrenæi Lacedæmone oriundi 1088.
Cyrus Persarum rex 461,462. de templo instaurando cogitat 468. Judæos Hierosolyma remittit & vasa templi 469. ejus edictum 469. moritur 470.
Cyrus Xerxis fil. Græcis Artaxerxes fit rex 488. ejus epistola 481.

D.

Dæmonia 1308.
Dagon Azotiorum Deus 224.
Dagonis templum crematum 566. ejus forma 565.
Damascus capta 424.
Damascus capta à Romanis 610.
Dana urbs condita 200.
Danielus Propheta 455,456. somnium enuntiat Nabuchodonosori, & interpretatur 456,457. atque inde valde honoratur *ibid.* ejus cognati in medias flammas conjiciuntur 458. scripturam in pariete explicat 461,462. in Mediam deportatur 463. in eum conspiratur *ibid.* in leonum speluncam conjicitur *ibid.* turrim ædificat Ecbatanis 464. ejus vaticinia qualia 465. visio de ariete & hirco 465, 466. vaticinium de Judæorum interitu sub Romanis 465. de excidio templi sub Macedonibus 539.
Dardanus 339.
Darius Artabani fil. 803.
Darius rex Medorum 461,462.
Darius fil. Hystaspis regnat 471. convivium apparat splendidum 472. problemata proponit *ibid.* dat literas Zorobabelo de templo instaurando 475. inquiri jubet in Cyri commentarios de exstructione templi 479. templum ædificari imperat *ibid.* ejus edictum *ibid.*
Dathamnes 137.
Davides rex 247. ejus genus 219. *ejus stirps* 249. vitæ discrimen adit ex gigante 249, 250, 318, 319. inungitur à Samuele 247. Saulum bacchantem fidibus pulsandis mitigat *ibid.* apud Saulum in honore 248. postea ei invidetur 251. ejus & Jonathæ amor 253, 256. ejus & Sauli per Jonatham reconciliatio 253. eum interficere postea nititur Saulus 254. ejus fuga 258, 259, 268. bis Saulo parcit 262, 263, 268. Gittenſium regi auxilium promittit 269. Amalecitas persequitur 273. eosque fundit 274. laudationes funebres in gratiam Sau-

li & Jonathæ componit 279. rex Judæ fit *ibid.* ab univerſis Iſraelitis rex creatur 285. Hieroſolyma expugnat 286. Jebuſæos ejicit 287. plures ducit uxores *ibid.* & liberos procreat undecim 288. Paleſtinos vincit *ibid.* arcam deportat Hieroſolyma 289. à Michala uxore reprehenditur 290. templum ædificare ſtatuit *ibid.* ejus victoriæ 291. ejus benignitas erga Memphiboſthum 293. Beethſabes amore irretitus 296. Uriam interfici curat 296,297. ideoque à Nathane reprehenditur 298. populum numerari jubet 321. peſtem præ cæteris malis eligit 322. Beethſaben in uxorem accipit 298. ejus filius ex Beethſabe moritur 299. luctus ex Abeſalomo 312. multa parat in ſtructuram templi 323,324. Solomonem hortatur ad templi exſtructionem 324,328. ſacerdotes & Levitas in claſſes dividit 327. moritur 331. magnifice ſepelitur 331,583. ejus ſepulchrum poſtea apertum 331,724,725,961. ejus in monumento theſauri 724.
Debora vates 202.
Declas 20.
Decreta Romanorum 623. Athenienſium *ibid.* C. J. Cæſaris 628.
Decreta varia in gratiam Judæorum 628,629 &c.
Decretum Athenienſium in honorem Antipatri 623.
Defunctorum cura apud Judæos 1381.
Dei preſentia in tabernaculo 118.
Dellius 650,663,992.
Demetrius Alexandriæ Alabarcha 891.
Demetrius Demetrii fil. amicitiam cum Jonatha init, & Alexandrum vincit 564,565,566.
Demetrius Eucærus, quartus Antiochi Grypi filius, conſtituitur rex Syriæ apud Damaſcum 596. à Judæis in auxilium accerſitus 597. Alexandrum bello petit & ſuperat 597, 598, 966. contra fratrem Philippum pugnans captivus ducitur ad Parthos 598. moritur *ibid.*
Demetrius Gadarenſis, Pompeii libertus. ejus in gratiam Gadara inſtaurata à Pompeio 615, 973.
Demetrius Nicator 568. ejus literæ ad Jonatham in Judæorum gratiam *ibid.* fit inviſus militibus 569. & Antiochenſibus 570. Jonathæ fidem fallit *ibid.* ab Antiocho victus in Ciliciam ſe recepit 571. ab Arſace capitur 575. Tryphonis in eum perfidia 579. prœlio victus ad Cleopatram uxorem confugit 585. inde Tyrum profectus obit *ibid.*
Demetrius Phalereus Bibliothecæ Ptolemaicæ præfectus 508,1365. ejus ad regem ſupplex libellus 511. ducit LXXII. ſeniores ultra heptaſtadium ad legem interpretandam 517,518.
Demetrius Seleuci filius fit rex Syriæ 548. Antiochum regem occidit *ibid.* Bacchidem mittit contra Judæos *ibid.* & Nicanorem 549. ejus ingenium quale 558. ejus literæ ad Jonatham 560. occiditur 560,561.
Demoteles 573.
Dianæ templum in Perſide 543,544.
Dianæ agreſtis templum 562,563.
Dido Tyriorum regina 1341.
Dies præter ſolitum producta 185.
Diluvium 10, 11, 12.
Dina Jacobi filia 45.
Dioclerus 337.
Diodorus Jaſonis fil. 584.
Diodotus, qui & Tryphon 569.
Dionyſius Tripolita tyrannus 611.
Diophantus literarum ſimulator 738, 1024.
Divortii libellum an liceat uxori mittere ad maritum? 686. Divortiorum cauſæ 166.
Doecus Syrus 260.
Dolabellæ literæ ad Epheſios pro Judæis 631.
Doleſus 1190.
Domitia benigna Joſepho 946.
Domitianus Veſpaſiani fil. urbis Romæ præfectus 1204. benignus Joſepho 946. imperii procurator 1208. contra Germanos expeditionem facit 1302.
Domitius Sabinus 1238.
Domus ſaltus Libani 356.
Doris prima Herodis uxor 639.
Doris uxor Herodis mater Antipatri 751,1028. è regia ejicitur 1032.
Doritæ 897. contra eos edictum Petronii *ibid.*
Dorotheus 517.
Dorthus *Judæus* 889.
Doſitheus Judæus, ejus perfidia 677, 1365.
Dracontos leges 1331.
Druſilla Agrippæ ex Cypro filia 806, 1071.
Druſilla ſoror Agrippæ nupta Azizo Emeſorum regi 809. poſtea Felici 891.
Druſus Agrippæ fil. ex Cypro 806.
Druſus Tiberii fil. 815.
Duratio legum Judaicarum 1383.

E.

Ebalus 20.
Eban filius Davidis 288.
Ebutius centurio 1128.
Ebutius decurio occiditur 1162.
Echarampſaris 448.
Ecnibalus rex Tyriorum 1344.
Edictum Artaxerxis 491. Auguſti pro Judæis 722. Claudii 865,866. Cyri 469. Darii 479. Petronii contra Doritas 867.
Eglon rex Moabitarum in ſervitutem redigit Iſraëlitas 201. occiditur *ibid.*
Ehudes à Moabitis liberat Iſraëlitas 201. à populo principatum accipit 202.
Eiraës 20.
Elamus 19.
Elanus ſuccedit Baſani 376.
Elcanes 219, 220.
Elcias P. M. 450.
Elcias magnus 822.
Eleazari domus 327.
Eleazari Judæi laus 1134.
Eleazarus Aaronis fil. 117.
Eleazarus Anan. P. fil. 795,1091,1106.
Eleazarus Dinæi filius 888, 892, 893, 1073.
Eleazarus Dodeiæ fil. 320.
Eleazarus ejector dæmonum 339.
Eleazarus Joazari frater, pontifex 787. deponitur 788.
Eleazarus Judæ ſ. dictus Aaron 535,546. ab Elephanto opprimitur 546,959.
Eleazarus latronum princeps 876,1313. captus & Romam miſſus 893,1075. ejus ad ſuos oratio 1318, 1319.
Eleazarus Moyſis fil. 83.
Eleazarus P. M. 2, 146, 511, 787. ejus literæ ad Ptolemæum 512, vita defunctus 192, 523.
Eleazarus ſacri theſauri cuſtos 619.
Eleazarus Samææ fil. ejus ſtrenuitas 1134.
Eleazarus Simonis fil. 1105,1176,1177, 1211, 1219, 1276.
Eleazarus Simonis ſocius moritur 1198.
Eleazarus templi prætor 897,1091.
Eleazarus, vir fortis, captus à Rufo 1309.
Eleutheri equites 987.
Eli pontifex 334.
Eli præfuit Iſraëlitis poſt obitum Samſonis 217. ejus filii nequiſſimi 219.
Elia 424.
Eliabi opera in tabernaculo 106, 118.
Eliacias pontifex 438.
Eliacimus 432.
Eliacimus *alter* 442.
Elias de pluvia Achabum monet 381.
Elias vates 378. quid præſtitit viduæ Sarephthanæ *ib.* Achabum adit 379. ejus juſſu necantur falſi vates 381. ignem de cœlo devocat 395. ex hominum conſpectu ſublatus 396.
Eliæ epiſtolæ ad Joramum 405.
Eliaſibus pontifex 484, 485. moritur 500.
Elien filius Davidis 288.
Elimelechus 217.
Elionæus Cantheræ filius fit pontifex 871.
Eliphale filius Davidis 288.
Eliſæus Saphatæ fil. 347,382,383. ejus miracula 398,399. ejus mors 415.
Eliſſæus vates medetur fonti prope Hierichuntem 1194.
Eliſſæus vates moritur 415. ejus laus *ibid.*
Elix *vel* Felix 639.
Elmodadus 20.
Elon poſt Apſamen imperium aſſumpſit 211.
Elpis Herodis uxor 751, 1028.
Elthemus *dux* 1004.
Elulæus rex Tyriorum 428.
Elyſas 17.
Emnos filius Davidis 288.
Ennaphen filius Davidis *ibid.*
Enuerus 25.
Enochus & Elias ἀφανεῖς facti 396.
Enoſus filius Sethi 11.
Epaphroditus quis? 2.
Epaphroditus ſummus Joſephi amicus 946.
Epheſiorum decretum pro Judæis 635.
Ephodes 113,114.
Epicrates 586.
Epicuriorum reprehenſio 466.
Epiphanes regis Commagenes fil. 873, 890,1312.
Epiſtola Jonathæ pontificis ad Lacedæmonios 573. Philadelphi pro libertate Judæorum 509. Philadelphi ad Eleazarum pontificem 512. Eleazari ad Philadelpum *ibid.* Salomonis & Hiromi Tyriorum regis 339. Xerxis Perſarum regis ad Eſdram 481. Artaxerxis ad Satrapas 490. Antiochi ad Ptolemæi Epiphanem 520. Samaritanorum ad Antiochum cum ΘΕΟΥ appellatione 533. Alexandri Balæ ad Jonatham cum fratris titulo 559. Antiochi M. ad Ptolemæum Epiphanem 518. Demetrii ad Jonatham & Judæos 584. Oniæ ad Ptolemæum & Cleopatram Ægypti reges 562. Ptolemæi & Cleopatræ ad Oniam 562. Julii Cæſaris ad magiſtratus Romanorum pro Judæis 629. M. Antonii ad Tyrios 641. Ἐπωδαὶ à Salome compoſitæ contra morbos 338.
Erica 424.
Eſaias *vates* 427, 433, 436. ejus laus *ibid.* ejus prædictio de Aſſyriis 433. ejus vaticinium de templo Oniæ 1326.
Eſavus *dictus* Adomus 48. ejus nativitas 36.
Eſcholes 25.
Eſdras 481. dolet populum externorum affinitati addictum eſſe 483. legem populo recitat 485. moritur *ibid.*
Eſſenes 113,114,120. ejus fulgor quando ceſſavit *ibid.*
Eſſeni (ſive Eſſæi) ab Herode in honore habiti 699. eorum mores deſcribuntur 793,1060,1061,1062,1063,1064, 1065.
Eſther 489. ducta in matrimonium à rege 490. Judæorum ſuſcipit patrocinium 492,493. regem & Amanem ad convivium invitat 494.
Ethanus 339.
Ethi Gittæus 305,310.
Ethnarcha Judæorum Alexandriæ 865.
Eva facta 5. ejus lapſus 6.
Euarachus Cous 737,1024.
Evariſtus Arruntius 851.
Evilas 18.
Evilates 20.
Evilmaradonchus 1344.
Euodus Tiberii libertus 815.
Eupolemus Joannis fil. 551.
Euricles Lacedæmonius Herodis filios calumniatur 736,737,1021,1022. in patriam reverſus dat pœnas 1024.
Eutychus Agrippæ libertus 810,812.
Eutychus auriga Caii Cæſ. 863.
Exploratores à Moyſe in terram Chananæorum miſſi 131.
Exploratores miſſi à Jeſu in Hierichuntem 178. res ſingulas fideliter narrant 179.

Exſecra-

Exſecrationes & benedictiones è montibus Garizim & Gebal 174,186.
Ezechiel. *v.* Jezechiel.
Ezechias latronum princeps 625, 979, 1035.
Ezecias rex 425. ejus ad populum pia oratio 425,426. templum luſtrat *ibid.* paſchatis feſtum magnifice celebrat *ibid.* Palæſtinis bellum infert 427. ſe tuetur contra Senacheribum 432, 433. ex eo convaleſcit 435. moritur 436.

F.

Fabatas Cæſaris ſervus 755. ejus procurator 1030.
Fabius 639.
Fabius centurio 614,972.
Fabius Damaſci præfectus 984.
Factiones tres Hieroſolymis 1211,1213.
Fadus (Cuſpius) Judææ procurator 874, 876,877,1071.
Fœdus inter Antiochum M. & Ptolemæum 523.
Fames 691.
Fames imperante Claudio 134.
Fames Hieroſolymis atrox 1245,1252, 1274.
Fames ob Sauli in Gabaonitas ſævitiam 318.
Fames Samariæ 586.
Fames in Judæa, & ex ea peſtis 691,881, 886.
Fannius prætor Rom. 584.
Fannii conſulis decretum pro Judæis 632.
Felix *vel* Elix 639,984.
Felix frater Pallantis 1074. Judææ procurator 1075,890,892. ſeditioſos caſtigat 894. accuſatur Romæ 895.
Feſta Hebræorum 122,123,124.
Feſtus (Porcius) Judææ procurator 895, 1077. moritur 896.
Flaccus (Norbanus) procos. 723.
Flaccus Syriæ præſes 809.
Florus (Geſſius) Judææ procurator 794, 874. belli Judaici auctor 898, 901, 902,906, 1077, 1079. urbem diripit 1080. victus *ibid.* calumniatur Judæos apud Ceſtium 1083.
Fons prope Hierichuntem 1194. ei medetur Eliſſæus vates *ibid.* ejus miranda vis 1195.
Fonteii Agrippæ cædes 1302.
Fronto (Æternius) 1277, 1290.
Frugi (Titus) 1277.
Fulvia, femina nobilis, à Judæo pecunia emuncta 800.
Furius centurio 614,972.
Furti pœna 706.

G.

Gaalæ præſidio ſe contra Abimelechum tuentur 207.
Gaamus 21.
Gabaonitæ 184. quomodo cum Jeſu paciſcuntur *ibid.* & fraudem luunt 185. vindicantur 318.
Gabaonitas accuſat Levita ſtupratæ uxoris 195, 196.
Gabares 338.
Gabaris *ibid.*
Gabinius 611, 613, 971. miſſus in Syriam 616. Syriæ præſes 974.
Gadara capta à Veſpaſiano 1190.
Gadareni capti & cæſi 1127.
Gaddis *v.* Joannes.
Gadus *vates* 321,322.
Galadenorum regina 596.
Galba 816. Neroni ſuccedit 1196. ex inſidiis occiditur 1196,1197.
Galilæa tota venit in poteſtatem Romanorum 1168.
Galli 1087.
Galli Satellites 1006.
Gallicanus 1142.
Gallus Ælius 693.
Gallus (Ceſtius) Syriæ præſes 9.
Gallus centurio 1162.
Gallus Rubrius 1302.
Gamala obſidentur 1160.
Garizitanum templum dirutum 584.
Gatherus 20.
Gaza capta & diruta 595.
Gazæi à Jonatha male multati 571.
Gedeon quo ſtratagemate hoſtes vincit, & Iſraëlitas ab eorum dominatu liberat 204,205. ejus mors 206.
Gemellus 730,815,816.
Gentilium dii non deridendi 1385.
Gentium diſperſio 16.
Gera pater Ehudis 201.
Geraſtratus rex Tyriorum 1344.
Germani deſcribuntur 1087. Romanis ſerviunt 1284. rebellant 1301.
Germani cujuſdam prædictio Agrippæ in carcere 814.
Germani ſatellites 848.
Germanici domus 848.
Germanicus pater Caligulæ 815.
Germanicus in orientem miſſus 797. à Piſone ſublatus *ibid.*
Geſſius (Florus) *v.* Florus.
Gigantes 193,319.
Glaphyra Archelai Cappadocum regis fil. nubit Alexandro Herodis fil. 707. odio proſequitur Salomen 726,727, 1017. ejus ſuperbia *ibid.* ejus planctus ob vincula mariti 739. occiſo marito remittitur ad patrem cum dote 750. nubit Judæ regi Libyæ, dein Archelao regi Judææ 788,789,1059. ejus ſomnium & mors *ibid.*
Goliathus ex urbe Gitta, vir immanis 248. Iſraëlitas ad ſingulare certamen provocat *ibid.* à Davide dejicitur 250.
Gomarus, Gomarenſes 17.
Gorgias Jamniæ præfectus cum ſuis in fugam conjicitur 539. poſtea rem proſpere gerit 543.
Gorion Joſephi fil. & Simeon Gamalielis hortantur multitudinem ut facinoroſos adorirentur 1171. morte plectitur 1186.
Gratus (militum præfectus) 812. Simonem interficit 779, 780, 1053. obviam fit Varo 1055. incidit in Claudium 858, 859.

H.

Hæmanus 339.
Halicarnaſſenſium decretum pro Judæis 635.
Heberus 20.
Hebræorum, invito Moyſe, cum Chananæis pugna 135.
Hecatontomachi 592.
Helcias *magnus* 822.
Helcias ſacri ærarii cuſtos 896.
Helena Adiabenorum regina Judaicam religionem amplectitur 878. Hieroſolyma ſe confert 886. ubi ſepulta *ibid.*
Hemaon 339.
Henochus. *v.* Anochus.
Herculis templum 1341.
Herennius Capito 809,810.
Hermæus rex Ægypti 1352.
Herodes rex Antipatri filius 620,976. ejus ætas cum rebus admoveretur 624. Galilææ fit præfectus, Ezechiamque cum aliis prædonibus afficit ſupplicio 624, 625, 979. ob eorum cædem exoſus in judicium vocatur, & dicit cauſam 626. effugit *ibid.* ad Sextum Cæſarem proficiſcitur & præficitur Cœle-Syriæ 627. ſtat à Caſſio & Bruto 637. fit Syriæ procurator *ibid.* & 983. Romanorum benevolentiam captat & aſſequitur *ibid.* Malichum trucidat 638. Antigonum Ariſtobuli vincit & ex Judæa pellit 639. M. Antonium corrumpit 640. accuſatus tetrarcha conſtituitur 642. ſtrenue pugnat *ibid.* & 986. ſibi à Parthis cavet & elabitur ex inſidiis 645, 988. quænam ei in fuga acciderunt *ibid.* in Ægyptum venit, & Rhodum poſtea Romamque 647,648,990. ſuaſu Antonii à ſenatu Roman. declaratur rex Judææ 648,649,991. ex Italia navigat, & pugnat contra Antigonum 649. Joppen capit & Hieroſolyma oppugnat 650, 992. Sepphorim occupat 651. in Galilæa hoſtes ſuperat 652. & latrones *ibid.* Antonium adit cum auxiliis ad Samoſata 654. ab eoque honorifice excipitur *ibid.* magno periculo mirum in modum liberatur 655,656. Pappum ſuperat *ibid.* Mariamnem uxorem ducit, *ibid.* & 999. Hieroſolyma expugnat & Antigonum capit 657,658,999,1000. & ad Antonium ducit 659. ſuos promovet & Antigonianos interficit 661. queritur de Alexandra 664. Ariſtobulo inſidias ſtruit 666. eumque occidit *ibid.* ad cauſam dicendam ab Antonio evocatus 667. flectit Antonium 668. Joſephum fratrem necari jubet 669. à Cleopatra ad ſtuprum ſollicitatur 670. ejus conſilium occidendæ Cleopatræ *ibid.* juſſu Antonii Arabes infeſtat 672,1001. prælio ſuperat Arabas *ibid.* bellum Aretæ infert, *ibid.* ejus oratio 1002. ejus præſentia animi in ſe excuſando apud Cæſarem 679,1005. Cæſarem in Ægyptum deducit 680,1006. & ſplendide excipit *ibid.* ei regnum confirmatur à Cæſare *ibid.* multis à Cæſare donatur 682,1006. fanum Hieroſolymitanum inſtaurat 680,699,1006. multaque magnifice exſtruit 1007 &c. concio ad milites 673. Hyrcanum occidit 678. quomodo amicitiam Antonii excularit apud Cæſarem, & regnum ab eo obtinuerit 679,1005. mandatum ejus de occidenda Mariamne, ſi quid ſibi accideret 667. Mariamnem uxorem interficit 684. ex Mariamnes nece perturbatur 684. in morbum divinitus immiſſum incidit 685,768. morbus ejus deſcribitur 1041. à patriis moribus recedit, & ad omnia mala inclinat 687,688, &c. theatra ædificat & ſpectacula exhibet 688,1010,1011. contra eum conſpiratur 689. fugit in Ægyptum 690. exſtruit templum Samariæ 691. & regiam Hieroſolymis 693. & caſtellum magnificum 60 circiter ſtadia ab Hieroſolymis *ibid.* ejus nuptiæ cum Mariamne altera *ib.* fami urgenti ſuccurrit 692. quomodo ſubditos in officio continuerit 693,694. ejus mores *ibid.* Cæſaream condit & à Cæſare muneratur 695. filios Romam mittit *ibid.* exſtruit templum Cæſari & tributorum partem ſubditis remittit & conventicula populi prohibet & Eſſenos magnificat 697,698. templum novum ædificat Hieroſolymis ſumptuoſiſſ. 700. quod deſcribitur 701. legem ſtatuit de furibus novam 706. navigat ad Cæſ. & reductis Roma liberis dat uxores, Agrippamque honorat 707, 708. ejus apud Agrippam gratia 709. quartam tributorum partem ſuis remittit 712. ipſius familia domeſticis agitatur diſſidiis 713. Antipatrum in gratiam recepit 714. Aquileiam venit 715. filios ſuos apud Cæſ. accuſat *ibid.* & 1013. cum filiis redit in gratiam 718. quinquennale certamen celebrat, arces condit 719,989. oppida varia, templum Pythium ædificat, & ludos Olympiacos inſtaurat 720, 721, 1010. ejus ingenium deſcribitur *ibid.* pecuniis deſtitutus Davidis ſepulchrum recludit 724. omnes conjunctos habet ſuſpectos 726, 727. à Syllæo inique accuſatur apud Cæſarem 735. Herodis in filios immanitas 742. quos accuſat in concilio Berytenſi *ibid.* Nicolaum interrogat quid Romæ ſentirent de filiis 743. filios Alexandrum & Ariſtobulum ſtrangulat 745. liberis ipſorum proſpicit 750. Herodis progenies *ibid.* uxores & liberi 751, 806. Herodes Mariamnes filiis ſponſalia curat 751, 1017. poſtea mutat 1028. Antipatrum mittit ad Cæſarem 754,1030. comperit ſibi venenum ab Antipatro paratum 755,1031. eaque de re quæſtionem habet *ibid.* Antipatrum damnatum in vincula conjicit 764. ejus in ſenio amarulentia 765. morbo cruciatur 768,1041. ſumme crudelis *ibid.* ejus mandatum de occidendis

iis quos in circum occluſerat 768. negligitur *ibid.* teſtamentum conficit 765, 1039. manus ſibi inferre conatur 770, 1041, 1042. teſtamentum rurſus mutat *ibid.* ſub mortem liberaliſſimus & crudeliſſimus 768. teſtamento mutato moritur ac funeratur 770, 771, 1042. teſtamentum ejus legitur *ibid.* teſtamento ejus confirmato quantum filiis ipſius patrimonium ſuperfuerit 785.
Herodes Herodis fil. urbes ædificat in honorem Cæſaris 794, 1066. tetrarcha fit *ibid.* literas mittit ad Cæſarem 803. tenet tetrarchas Galilææ & Perææ 819, 1065. exilio multatur 820, 1067.
Herodes frater Herodis tetrarchæ, non ex eadem matre 804.
Herodis Ariſtobuli fil. ex Berenice Salomes filia 807, 1027.
Herodes Herodis fil. ex Mariamne pontificis filia 751, 754, 1028, 1030. è teſtamento Herodis expunctus 1033.
Herodes Herodis fil. ex Cleopatra 751, 754, 1028.
Herodes Agrippæ frater & Chalcidis rex 871, 873. ducit Mariamnem 807. à Claudio impetrat jus in templum & pontifices 878. ejus mors 865, 887, 1071. progenies *ibid.*
Herodes Phaſaeli & Salampſionis fil. 806.
Herodes Polemonis fr. Chalcidis rex 871.
Herodias Ariſtobuli filia ex Berenice Salomes filia 804, 1027.
Herodias, Agrippæ ſoror, & conjux Herodis tetrarchæ, honoribus invidet Agrippæ 818, 1067. maritum in exſilio comitatur 819, 820, 1067.
Herodias nupta Herodi, Herodis M. filio ex Mariamne Simonis P. filia 807. poſtea alteri Herodi nupſit mariti prioris fratri 807, 808.
Hezechias rex Jud. 425.
Hiaramus Tyriorum rex Davidis amicus 287.
Hieremias propheta 441. ejus epicedium in Joſiam *ibid.* ejus vaticinium contra Hieroſolyma 442, 444, 445. accuſatur 443. abſolvitur *ibid.* ejus liber comburitur *ibid.* comprehenditur & in carcerem conjicitur 445, 446.
Hierichons. *v.* Jericho.
Hieroboamus Joaſi fil. regnat in Iſraëlitas 418. bellum infert Syris *ibid.* moritur 419.
Hieroboamus Nabathæi fil. in Solomonem conſpirat 361. decem tribuum rex creatur 364. vitulas facit aureas *ibid.* ejus manus aret 365. ejus contra Abiam expeditio 371. moritur 373.
Hieroſolyma capta 287. unde nomen *ibid.* obſeſſa a Babyloniis 446. capta 448. capta ab Herode 658. capta à Ptolemæo Lagi 508. quoties capta 1292. ſolo æquata 1295. eorum primus conditor 1292. Hieroſolyma incenduntur 1290.
Hieroſolymorum rex & alii quatuor reges contra Gabaonitas bellum movent 185. à Jeſu profligantur 186.
Hieroſolymorum urbis deſcriptio 613, 1221, 1222, 1223, 1224, 1349.
Hin, menſura Hebr. 117.
Hiramus legatos mittit ad Solomonem 339. & literas 340.
Hiromus rex Tyri 1340, 1341, 1345.
Hiſpani 1087.
Hiſtorici munus 607.
Hophnis filius Eli 219. moritur 221.
Hoſtia humana 398.
Hyrcanus Alexandri Jannæi filius conſtituitur pontifex 600, 968. fœderatur fratri, & otioſam vitam elegit 608, 609, 968, 969. ejus ingenium quale, & cur fugerit ad Aretam *ibid.* Scauri amicitiam fruſtra ambit 610, 611. diſceptat apud Pompeium cum fratre *ibid.* redditur ei pontificatus 615. confirmatur ei pontificatus à Cæſare 622, 978, 979. honoratur ab exteris gentibus 623. honoribus ab Julio Cæſ. afficitur 628. capitur & amputantur auriculæ ejus 646, 662, 689. à Parthis dimiſſus ad Herodem revertitur, à quo perfide tractatur 662. occiditur 678. quali fortuna per omnem vitam fuerit agitatus *ibid.*
Hyrcanus primus ejus nominis pontifex 802.
Hyrcanus (qui & Joannes) quomodo à Ptolemæo tractatus & Antiocho Eupatore 581, 961. geſta ipſius *ibid.* ejus felicitas 585, 586, 962.
Hyrcanus Joſephi Tobiæ filius 526. callidum ejus commentum 527. ad Ptolemæum mittitur, benigneque ab eo excipitur 528. & honoratur *ibid.* ejus geſta & mors 531.
Hyrcanus Simonis Matthiæ filius effugit Ptolemæi inſidias, & principatu potitur 581. oppugnatur ab Antiocho Sotere 582. pacem ab eo redimit CCC talentis, Davidiſque theſaurum tribus millibus talentorum imminuit 583. urbes ab hoſtibus ablatas recuperat, pacemque cum Rom. init. *ibid.* in Syriam expeditionem facit, *ibid.* Samariam obſidet & radicitus tollit, cumque Deo colloquitur 585, 586. ejus mors & elogium 588. ſomnium de filiis quale aliquando habuerit 591.
Hyſtaſpes 471.

L

Jabeſus 421.
Jabinus rex Chananæorum ſubjugat Iſraelitas 202.
Jabiſus Galaditidis urbs everſa 198.
Jacimus (ſive Alcimus) 547, 752.
Jacobus natus 36. ejus lucta 45. de Rachele paciſcitur 40. ejus clandeſtinus abitus à Labano 42. filii 41, 46. ejus liberi quibuſcum venit in Ægyptum 70. ejus lachrymæ Benjaminem in Ægyptum mittentis 62. ejus & Eſavi ἀπάντησις 45.
Jacobus frater J. Chr. lapidatur 896, 897.
Jacobus Soſæ fil. 1177, 1230, 1288.
Jacobus Idumæus patriæ proditor 1198.
Jadelphas 21.
Jaddus, Joannis fil. P.M. 500. Alexandrum parat excipere 503. moritur 505.
Jadon vates 365. à leone occiſus 366.
Jaires rem Hebraicam adminiſtrat 209.
Jale, mulier Cenites, Siſarem occidit 203.
Jalus Moyſis nepos 329.
Jamblichus dynaſta 621, 977.
Janias Ægypti rex 1337.
Japhetus 14. ejus filii quas terras poſſiderunt 16.
Jarades 8, 11.
Jardes ſaltus obſeſſus 1310.
Jaſon, qui & Jeſus 531.
Jaſon Eleazari fil. 551.
Jazielus vates 393.
Ide liberta 799. in crucem acta 800.
Idumæi 541, 1176, 1180, 1181, 1182, 1314. tranſitum negant Iſraëlitis 145.
Idumæi Semi-Judæi 650.
Idumæi fiunt Judæi 584.
Jebar filius Davidis 288.
Jeboſtus (vel Jeboſthus) creatur rex 279. inſidiis perit. 284, 285.
Jede mater Joſiæ 438.
Jehu Nemeſſi filius 382. rex Iſraëlitarum declaratur 406. res ab eo geſtæ 407, 408. Baalis ſacerdotes interfici curavit 410. moritur 413.
Jehu vates 375.
Jenaë filius Davidis 288.
Jephthes, dux Iſraëlitarum, regem Ammanitarum profligat 210. filiam ex voto temerario mactat *ibid.* Ephraëmitas magna clade afficit 211.
Jeraſa 422.
Jeroboamus. *v.* Hieroboamus.
Jericho capta 181. ejus inſtaurator diris devotus 182.
Jeſſæus Achimæi fil. 320.
Jeſſæus filius Obedæ 246. pater Davidis 247.
Jeſus P. M. 1177. 1183.
Jeſu Chriſti elogium 798.
Jeſu Phabetis filio pontificatus abrogatur 693.
Jeſu plebeji clamor & mors 1282.
Jeſus. *v.* Joſua.
Jeſus (ſive Jaſon) P.M. 531.
Jeſus Tiberiadis præfectus 917.
Jeſus pontificatu abdicatus 665.
Jeſus Sapphiræ filius 910, 917, 1106, 1109.
Jeſus Gamalielis filius, pontifex 898.
Jeſus poſt Ananum pontificum natu maximus 1177. ejus ad Idumæos concio 1178, 1179.
Jeſus filius Damnæi P M, 897.
Jeſus Gamalæ filius 923, 924.
Jeſus filius Naveni 132. Moyſis ſucceſſor 157. dux Iſraëlitarum contra Amalecitas 99. copias Jordani admovet 178. coram Moyſe vaticinatur 174. de tellure dimetienda deliberat 186, 187. ejus concio ad pop. Tranſjordanianum 189. 190. ejus obitus 192.
Jeſus Saphati filius, latronum princeps 914, 1150.
Jeſus Thebuthi fil. 1288.
Jeſus Joſodeci fil. 476.
Jeſus ſacerdos 1288.
Jethro Madianita 193.
Jezanias 451.
Jezebela uxor Achabi 377. à canibus diſcerpta 408.
Jezecielus 441, 443, 444, 449.
Imagines, ſeu effigies æreas boum nefas Judæis effingere 359. imagines erigere aut animantium effigies conſecrare vetitum Judæis 765.
Impoſtores per Judæam 893.
Infanticidium in Ægypto 74.
Joabus dux 279. conſpirat cum Adonia 325, 330.
Joachazus Judææ rex 442. in Ægypto moritur *ibid.*
Joacimus P.M. 481, 485.
Joacimus Judææ rex 43, 442. à Babyloniis deficit *ibid.* interficitur *ibid.*
Joadas 438.
Joannes, *al.* Hyrcanus Ptolemæum adoritur 961. aperit Davidis ſepulchrum *ibid.* ejus mors & elogium 962.
Joannes Baptiſta ab Herode necatus 805.
Joannes dictus Gaddis frater Jonathæ interficitur 556.
Joannes Levi filius Giſchalorum inſtaurator 908, 1107, 1314. Joſephi inimicus 912, 916, 1108. affectat tyrannidem 1175, 1189.
Joannes Soſæ fil. 1177.
Joannes Eſſæus 1106, 1118.
Joannes Judæ fil. P.M. 500. fratrem in templo interficit *ibid.*
Joannes qui & Hyrcanus 581.
Joannes dux Idumæorum moritur 1234.
Joannes Eliaſibi fil. 484.
Joannes Careæ fil. 451. perſequitur Iſmaelum 453.
Joaſus Joazi fil. Iſraelitarum rex 415.
Joaſus è ſtirpe regia ſervatus 410. rex Judææ creatur 411. moritur 414.
Joathamus 334. Sicimitis apologum edit 207.
Joazarus Boethi filius P.M. 767, 791, 792. pontificatu privatur 787, 794.
Joazus Jehu fil. 413. Iſraelitarum rex 414.
Jobabus 20.
Jobelus 8.
Jobus arcem Hieroſolymitarum capit 287.
Jodamus 285.
Jodaus pontifex 410.
Jonadabus vetus amicus Jehu 409.
Jonas vates 418, 419.
Jonathas Anani fil. 868. pontificatum oblatum reſpuit *ibid.* ejus geſta 1074. à ſicariis peremptus 1075.
Jonathas dictus Apphus 535.
Jonathas Aſamonæi fil. Antiochi Epiph. filio reconciliatur 960. inſidiis Typhonis capitur & interficitur *ibid.*
Jonathas Dorcadis fil. 1170.
Jonathas Sauli fil. præſidium Palæſti-

norum adoritur, cæditque 239. Saulo Davidem reconciliat 253. ejus & Davidis conſultatio de noſcitando Sauli erga Davidem animo 256. cadit in pugna contra Palæſtinos 275.
Jonathas quidam Sadducæus Hyrcanum in Phariſæos irritat 587.
Jonathas quidam provocat ad ſingulare certamen Romanos 1272. à Priſco ſagitta interficitur *ibid.*
Jonathas alter 300,302.
Jonathas fil. Abiathari 305, 326.
Jonathas Samæ fil. ſternit hominem ſex cubitorum 319.
Jonathas Sicariorum princeps capitur 1327.
Jonathas P. à Felice perimitur 893.
Jonathas poſt Judam principatum ſuſcipit 555,556. cum Simone Nabatæos opprimit 557. cum Bacchide ſocietatem init 558. redit Hieroſolyma & cultum Dei reſtituit 559. mittit qui cum Romanis & Spartanis amicitiam renovent 573. obviam it Demetrii ducibus eoſque ſuperat 572. ejus Literæ ad Lacedæmonios 573. interficitur 578.
Joppe diruta 1148.
Joppe capta à Romanis 1100.
Joramus P M. 450.
Joramus *rex* Iſraelitarum 396. ejus in Moabitas expeditio *ibid.* moritur 405,406,407.
Jordanis fluvii trajectus plane mirandus 180.
Joſadochus P. M. 450.
Joſaphatus Achili filius 293.
Joſaphatus rex bonus & pius 387,393. ei Deus ignoſcit ob ſocietatem cum Achabo 392. ejus claſſis naufragium 394. mors 398.
Joſephus Zachariæ fil. 543.
Joſephus Antipatri fil. 620,976.
Joſephus Cabi fil. P.M. 896. privatur pontificatu *ibid.*
Joſephus Cami fil. fit pontifex 878. pontificatu privatur 886.
Joſephus, Caiaphas dictus, fit pontifex 795. pontificatu privatur 802.
Joſephus Madicaſtræ filius ſeditionem concitat Gamalis 922.
Joſephus Dalæi fil. 1280.
Joſephus Ellemi fil. vicarius pontifex in diem 767.
Joſephus Archelai ſobrinus 1055.
Joſephus quæſtor 679.
Joſephus Gorionis fil. 1105,1114.
Joſephus avunculus Herodis 667. arcanum de Mariamne detegit, & necatur *ibid.*
Joſephus frater Herodis 688.
Joſephus Salomes maritus ſecretum de Mariamne occidenda prodit 1012. in Idumæam miſſus 651,993. ejus mors 655,656.
Joſephus Joſephi, Herodis fratris filius 807.
Joſephi fratris Herodis caſus 996.
Joſephus Tobiæ fil. Oniam avunculum objurgat 523. legationem ſuſcipit ad Ptolemæum 524. ei vectigalia addicit Ptolemæus 525. Syriam ire contendit ad vectigalia exigenda *ibid.* ejus opes & liberi 526. Solymis fratris filiam ducit ex qua natus Hyrcanus 526. moitur 530.
Joſephi Jacobi fil. viſiones 49,50. ejus venditio 52. ejus continentia 54. in carcerem conjicitur 50. inde liberatur 57. fratres agnoſcit 60. eos tentat 63. fratribus ſe aperit 67,68. ejus mors 72.
Joſephus Matthiæ fil. utrique Galilææ præficitur 1106. ejus periculum Tarichæis 1109. ſtratagemate ſe recipit Tiberiadem 1112. magno iterum in periculo 1254. ejus mater luget filium ut mortuum *ibid.* ejus concio ad Tarichæenſes 918. ejus ſtratagema 918,920,926,930,933,936,1131, 1132 &c. ex inſidiis evadit 918. Tiberiada petit 920. mirabile ejus ſomnium 924. Tarichæas ſe confert 931,934. lapide perculſus in ſummum ipſius vitæ periculum venit 1254. pater ejus vinctus ſervatur 1253. ejus pietas in patriam 1287. à muliere proditus 1142. Nicanori ſe tradit 1142, 1143. ejus ad ſuos oratio 1144. in vitæ periculo 1145. ejus conſilium de ſortibus adhibendis *ibid.* ad Veſpaſianum adducitur 1146. ejus ad Veſpaſianum allocutio *ibid.* in honore apud Veſpaſianum & Titum 1147. vinculis ſolutus 1205,1206. facit orationem ad Judæos 1267. hortatur obſeſſos ad deditionem 1240. accuſatur conjurationis 1327. a Veſpaſiano in honore habitus 944, 946. & à Tito *ibid.* & à Domitiano & Domitia 946 ejus uxores tres prædiis donantur à Tito 945. à Veſpaſiano terras in Judæa accipit *ibid.* ejus honores *ibid.* & liberi ex ſtirpe Aſmonæorum *ibid.* ejus genus 904. in Hebræis Græciſque literis verſatiſſimus 903, 904. Phariſæus ſectâ 905. Romam proficiſcitur *ibid.* Galilææ præficitur 906. Sephoritas metu liberat 907. in Galilæa manet 910. ejus moderatio & continentia 912. ejus in ſcribendo propoſitum 607. ejus ſtudium in hiſtoria ſcribenda *ibid.* alia opera pollicetur 4. promittit librum περὶ ὑθῶν ἐ αἰτῶν 161. quo tempore ſcripſit antiquitates 903. quando natus 904. quæ ſcribere propoſuit 903, ejus legatio 907. ejus ἀρχιερωσύνη in Galilæa 412. ei fides in hiſtoria habenda 1334. Veſpaſianum & Titum alioſque appellat *ibid.*
Joſias rex, ejuſque pietas 438, 439, 440. moritur 441.
Joſua. *v.* Jeſus.
Joſuæ concio 189. ejus mors 192.
Joſua à Moyſe deſtinatus ſucceſſor 157.
Joſua Siæ fil. pontifex 788.
Joſue 99,132,174.
Joſobetha 410.
Joſodecus P. M. 476.
Jotapatenorum cædes urbe capta 1141, 1142.
Jothamus rex Judææ 422. ejus obitus 423.
Jothamus P. M. 450.
Jovanus 17.
Jovis Ἐλλωΐου templum in monte Garizim 533.
Jovis Victoris ædes 862.
Jovis Olympii templum 1340.
Irenæus orator 774,1049.
Iris 14.
Iſaacus 26.
Iſaias vates 427. ejus laus 436.
Iſidis templum everti jubet Tiberius 800.
Iſidis ſacra fædantur 798,800.
Iſmael 26.
Iſmael Phæbi fil. P.M. 795,894.
Iſmaelus inſidiatur Godoliæ 451. eumque interficit 452.
Iſraelitarum recenſio 129. eorum ſtudium in Deum fatiſcit 194.
Iſraelitæ tranſlati in Mediam 428. in captivitatem ducti 427.
Iſtobus rex 295.
Iſus P.M. 450.
Ithamarus fil. Aaronis 117. ejus domus 327,334.
Ithobalus rex Tyriorum 377,378,1341, 1344.
Jubalas 8.
Jubilæus annus 128,581,626,629,961.
Juctas 20.
Jucundi συναφορία in Alexandrum 730.
Jucundus 938,1028.
Jucundus (Æmilius) 1103.
Jucundus ἱππάρχης 1079.
Judadas 18.
Judææ deſcriptio Geographica 1120, 1121,1122.
Judæa ſero admodum Græcis cognita 1335. tota ſubacta & pacata 1324. ejus facta tributaria 615.
Judæi recti ab optimatibus 617,975. de ſacerdotum nuptiis ſollicita 1332, 1333.
Judæi Alexandriæ æquo jure cum Græcis permiſſu Alexandri M. 1098.
Judæi Antiocheni 1298. eorum periculum *ibid.*
Judæi Babylonii 909.
Judæi occiſi Cæſareæ 1095.
Judæi Scythopolitani miſere cæſi 109.
Judæi de ſacerdotio inter ſe diſcordant 531.
Judæi Sabbato pugnare nolentes occiduntur 535.
Judæi militant Alexandro 504. tranſlati in Ægyptum 508.
Judæi Roma pulſi 800,801.
Judæi cupiunt redigi in formam provinciæ & Syriæ adjungi 784.
Judæi benevole excepti à Seleuco Nicatore 519. à Veſpaſiano & Tito 520. à M. Agrippa *ibid.* ab Antiocho Magno 521.
Judæi in hippodromum concluſi ab Herode, à Salome & Alexa dimiſſi 771.
Judæi quinam ita dicti 487.
Judæi Ethnarchæ filius apud Antiochiam patrem defert 1299.
Judæorum cognatio cum Lacedæmoniis 530,571,572. Judæi pro ſalute & victoria Laconum vota nuncupant 573.
Judæorum regiminis forma 480.
Judæorum nuptiæ 1380,1388.
Judæorum Synagogæ 1299.
Judæorum privilegia ſub imperio Rom. 709.
Judæorum legatio ad Cæſarem contra Archelaum 783.
Judæorum Aſianorum legatio ad Cæſarem 722.
Judæorum cædes magna 834, 1097, 1321.
Judæorum in Meſopotamia & Babylonia calamitas 827. & in Antiochia 1299.
Judaici belli initium 902.
Judas Eſſenus propheta 589.
Judas Eſſæus 964.
Judas Galilæus quartæ ſectæ auctor 794, 886,1060.
Judas Jairi filius perit 1311.
Judas Aminadabi fil. 477.
Judas Gaulonita, è Gamalis ortus 792.
Judas Matthiæ ſucceſſor 459.
Judas Maccabæus 535, 959. cum hoſtibus congreſſurus ſuos hortatur 538. victoriamque reportat 539. venit Hieroſolyma 540. templum reſtaurat *ibid.* principatum occupat 538. templum luſtrat, & ſacra inſtaurat 540. Idumæos alioſque ulciſcitur 541. arcem Hieroſol. oppugnat 545. fit pontifex 550. cum Romanis ſocietatem init 551. præliatur contra Bacchidem 552. occumbit 552,960.
Judas Chapſæi fil. 572.
Judas Sariphæi fil. 766.
Judas Sepphonei fil. 1040.
Judas Libyæ rex 789.
Judas Eliaſibi fil. fit pontifex 500.
Judas filius Ezechiæ 1053.
Judas Ezechiæ archileſtæ fil. 780.
Judices Hieroſolymis è ſacerdotibus, Levitis, & primatibus populi 392. in majoribus controverſiis ex aliis etiam adlecti *ibid.*
Judices ſenatus in Syria & in Phœnicia 470.
Juelus P. M. 450.
Julia, quæ Livia 720.
Julia uxor Auguſti 750.
Julia ſoror Caii 862.
Juliani Bithyni ſortitudo 1265 1266.
Julii Cæſaris literæ ad Sidonios & decretum in gratiam Judæorum 628. alia à C. Cæſare decreta *ibid.*
Julii Antonii pro Judæis ad Epheſios reſcriptum 723.
Julius Lupus 856.
Julius legionis Rom. dux 668.
Jupiter Hellenius, ejuſque templum 534.
Jupiter Olympius, ejuſque ſtatua 837.
Juſtus Joſephi filius 945.
Juſtus hiſtoricus 937, 938. quando hiſtoriam ſuam edidit 939.
Juſtus Piſti filius populum irritat 907. ejus elogium 908.

Juſtus damnatus à Veſpaſiano, ſervatus ab Agrippa 944.
Izates Helenæ fil. religionem Judaicam amplectitur 878, 880. circumciditur 881, 882. victor hoſtium 884. Monobazo in regnum ſuccedit 879. moritur 885.
Izatæ filii obſeſſi Hieroſolymis 1286.

L.

Labanus Bathueli fil 21. ejus fraus 40, 41.
Laboroſoarchodus 1344.
Laboſordachus 460.
Lacedæmonii è poſteris Abrahami 530.
Lamechus 8,11.
Laodice Galadenorum regina 596.
Laodicenſium literæ ad C. Rabilium pro Judæis 633.
Laſthenes Cretenſis 564,568.
Latrones in ſpeluncis expugnati 994, 995.
Leges variæ Hebræis datæ 127 &c.
Legis divinæ ſummarium 105.
Legis tabulæ 106.
Leges Moyſaicæ 126,159 &c. recitatæ à pontifice 162.
Legis interpretatio penes VII. apud Perſas 489.
Legis Moyſaicæ verſio in Græcam linguam ſub Ptolemæo Philadelpho Ægyptiorum rege 2,508,515,518.
L. Lentuli decretum pro Judæis 632, 633.
Lepidus à Caio occiſus 841.
Lepidus (Larcius) 1277.
Leproſi extra urbem habitabant, lege Samaritanorum 401,420.
Leproſorum in fame conſilium 402.
Levitæ uxor ſtuprata à Gabaonitis 195.
Levitica tribus 125.
Levitis & ſacerdotibus quænam conceſſit Deus 144.
Levitarum urbes *ibid.*
Lex data in monte 105.
Lex Dei triumphata 1306. in palatio repetita 1307.
Lex Judæorum de filiis contumacibus 743.
Liber legis repertus 439.
Liberius Maximus Judæam regit 1311.
Libri ſacri apud Judæos XXII. 1333.
Libys 18.
Ligniferii feſtum 1092.
Linguarum varietas 15.
Litteræ Græcorum an à Cadmo & Phœnicibus advectæ 1330.
Livia, *Joſepho* Julia 720.
Longi fortitudo 1273.
Longini fortitudo egregia 1236.
Longinus tribunus 1103.
Longinus (Caſſius) Syriæ præſes 876, 877.
Lotus 21,24. ejus uxor 28.
Lucilius Baſſus legatus 1307. *v.* Baſſus.
Lucullus 602.
Ludi Palatini 844.
Ludi Olympiaci ab Herode inſtaurati 720,721.
Ludi gentiles Hieroſolymis inſtituti ab Herode 688.
Ludi ad celebrandum natalem fratris à Tito editi 1298.
Lupi ſupplicium 864.
Lupus (Julius) 856.
Lupus præſes Alexandriæ 1325.
Lychnuchus facer 111.
Lycurgus 1383.
Lydas 20.
Lydda incenſa 1100.
Lyſanias Ptolemæi filius interficitur 670, 986.
Lyſias exercitûs Antiochi imperator contra Judæos colligit milites 538. interficitur 548.
Lyſimachus poſt obitum Alexandri Helleſpontum obtinet 507.

M.

Maccabæorum hiſtoria 534,535.
Machæna uxor Roboami 368.
Machæras 653,654,655,995,996.
Machæruntes dedunt ſe pro ſalute Eleazari 1310.
Machas 21.
Machinæ Rom. 1232,1234.
Machinarum Romanorum vis 1135, 1138.
Machirus 389.
Macro 813,815.
Madæi 17.
Mades *ibid.*
Madianitæ vincunt Iſraelitas & duro imperio premunt 203.
Madianitis bellum infert Moyſes 156. & victoriam reportat 157.
Madianiticæ mulieres corrumpunt Iſraelitas 152,153.
Magogæ 17.
Magoges *ibid.*
Magi 1075.
Malaelus 11.
Malchus (*al.* Malichus) Arabum rex 569,647,990.
Malichus 616,974,982,983. Antipatro ſtruit inſidias, quem poſtea interficit 637. veneno tollit Antipatrum *ibid.* egregius ſimulator 638. aſtutia tamen Herodis occiditur 638,984.
Mallo 217.
Malthace mater Archelai obit 777,
Malthace Samaritis Herodis uxor 1028.
Maluelas 11.
Mambras 25.
Manaemus 421.
Manahemus Eſſenus 699.
Manahemus Judæi Galilæi filius 1093, 1094.
Manaſſes 436.
Manaſſes fit pontifex 523.
Manaſſes fr. Jaddi Sanaballetis filiam in uxorem ducit 500,501,502.
Manaſſes rex Judææ 436. in captivitatem abductus 437. in regnum remittitur & moritur *ibid.*
Manlius (L.) Lucii fil. 584.
Manna de cœlo 96. quid vocula ſignificat 97.
Mannæus Lazari fil. 1256.
Manoches 212.
Marcœothus 334.
Marcellus Judææ procurator 801.
Marcus (*al.* Murcus) Syriæ præſes. ſuccedit Sexto Cæſari in præfectura Syriæ 636,981,982.
Mardochæus patruus Eſtheris magno in honore 489, 490, 498. ejus luctus 492.
Margenus Tyriorum rex 1341.
Maria, femina nobilis, filium comedit 1274,1275.
Mariamne Agrippæ filia ex Cypride 373,806,1071.
Mariamne Alexandri, Ariſtobuli filii, filia, Hyrcani ex filia neptis, Herodi deſponſata 639, 985. fit infenſa Herodi 681, 682,1011. ejus ingenium quale 682. capite damnatur 684. ejus elogium *ibid.*
Mariamne (Joſephi Olympiadis filia) Herodis uxor 807, 1028. ejus filii ſtrangulati 1026.
Mariamne nupta Archelao 890. repudiatur 1059. poſtea Demetrio nubit 891.
Mariamne, ſoror Moyſis, obit 145.
Maris diviſio 90.
Marion Tyriorum tyrannus 639,989.
Marſus Syriæ præſes 868,869,871.
Marſyas Agrippæ libertus 809,815,817.
Marnelus 8.
Marullus 818.
Mattathias Aſamonæi fil. pater Maccabæorum 534. Antiocho non obſequitur 535. Judæos ſabbatis pugnare docet 535,536. alios ad legis defenſionem animat *ibid.* moritur *ibid.*
Mattathias Abſalomi fil. 572.
Matthes. *v.* Simon.
Matthias ſit P. M. 868.
Matthias κυρτός. 904.
Matthias Margalothi fil. 766. cum aliis comburitur 768.
Matthias, Theophili filius, pontifex 757, 758, 892, 899. pontificatu privatur 767,871.
Matthias Margali fil. 1040.
Matthias Joſephi pater 904.
Matthias qui Simonem accerſivit capitis damnatur 1253.
Matthias Boethi fil. 1253.
Mathuſalas 8,11.
Maximus (Liberius) procurator Judææ 1310.
Maximus (Trebellius) 855.
Mechærus 653,655.
Megaſſarus 1249.
Meirus Belgæ fil. 1280.
Mela legatus ab Archelao 739.
Melcha 21.
Melchiſidecus convivio excipit Abramum 24,25.
Melchiſus Sauli fil. 275.
Melchus rex Arabum 647.
Memphiboſthus filius Jonathæ 293. ei benefacit Davides 293,314,315.
Menaimus Judæ Galilææ filius 1093. occiſus 1094.
Menedemus philoſophus 517.
Menelaus (*al.* Onias) P. M. 531,546, 547.
Menſa aurea à Ptolemæo fabricata 513, 514. cum crateribus & phialis 515.
Menſa ſacra in ſacrario ſacerdotum 110.
Mephramuthoſis Ægypti rex 1339.
Mephres Ægypti rex 1338.
Merbalus rex Tyriorum 1345.
Meſas 20.
Meſſalas 648.
Meſſalina uxor Claudii 891,1074.
Meſtraimi filii quas terras poſſederunt 18.
Metilius dux Romanorum 1094,1095.
Michæas vates 386,388,443. in carcerem conjicitur 389.
Micha filius Memphiboſthi 294.
Michala filia Sauli nuptum datur Davidi 252. conſulit ſaluti Davidis, fallitque Sauli nuncios 254. reſtituitur Davidi 281.
Minæus condit Memphim 355.
Minucianus (Annius) 838,841.
Minucianus (M.) 862.
Miſaates 455.
Miſaëlus 455.
Miſan rex Moabitarum 396.
Mithridates 469.
Mithridates Pergamenus 621,977. Cæſari in Ægypto opem fert *ibid.*
Mithridates Sinaces Parthorum rex 598.
Mithridates Artabani filiam ducit 832. Anilæum cum ſuis fundit fugatque 833. capitur ab Anilæo 832. dimittitur 833. ejus expeditio in Judæam *ibid.*
Mithridates obit, à Pharnace peremptus 613,971.
Modius Æquiculus 910,915,921.
Monobazus Adiabenorum rex, cognomento Bazæus 878,1101. ejus obitus 879.
Monobazus frater Izatis ſit prorex 879. moritur 885.
Moſochus 17.
Moyſes, qualis vir fuerit 3. ejus nativitas 74. quomodo ſervatus 76. cur ſic vocatus *ibid.* adoptatur à regina 77. educatur in ſpem regni *ibid.* diadema regium pedibus calcat *ibid.* præficitur exercitui Ægyptiorum & Æthiopas bello vincit 78. ducit Tharbin uxorem 79. fugit Ægyptios 80. Raguelis filiabus opitulatur contra paſtores, ex quibus unam ducit uxorem *ibid.* conſpicatur rubum ardentem in Sina 81. confirmatur ei liberatio Iſraëlitarum 82. edit miracula, nomen Dei cognoſcit, redit in Ægyptum *ibid.* edit prodigia apud Pharaothen 83,84,85. educit Iſraelitas ex Ægypto, & quantus eorum numerus 88. cujus ætatis fuerit cum eos educeret *ibid.* oratio ejus ad Deum pietatis ac fidei plena 90. traducit eos per mare rubrum incolumes *ibid.* aquam amaram facit potabilem 94. coturnices & manna impetrat à Deo 96. ex petra aquam elicit 97. cum Amalecitis pugnat 1000. decem præceptorum tabulas à Deo acceptas populo exhibet 103,104 &c. quadraginta diebus in Sina detinetur *ibid.* de eo ſuſpicio Hebræorum in monte

monte diutius morante *ibid.* Aaroni fratri ſacerdotium confert 116. dedicato templo victimas offert 118. in tabernaculo Deum conſulit 120. tribum Leviticam Deo dedicat 125. cenſet omnes tribus præter Leviticam, & ordinat profectioni belloque neceſſaria 129. mittit exploratores in Chananæam 131. Coræ factionem compeſcit 138. Moyſis juſtitia 140. ejus precatio ad Deum 140, 141. luſtrat populum 145. Sichonem & Ogem reges delet 147. Madionitas cum ſuis regibus cædit 156, 157. Jeſum ſibi deſignat ſucceſſorem *ibid.* moriturus quid ſuis prædixerit 159. carmen Hexametrum Hebræis recitat 173. quas leges præſcripſerit 126,159 &c. jurejurando adſtringit populum ad legum cuſtodiam 174. exhortatur Joſuam ut in Chananæos exercitum ducat 175. moriturus addit animos Joſuæ, totique genti benedicit 175. nube circundatus diſparuit 176. moritur & lugetur triginta diebus à populo *ibid.* ejus elogium *ibid.* ejus libri in templo reconditi 437. fabuloſe dicitur fuiſſe leproſus 126. ſumma ejus auctoritas 132. ejus V. librorum ſcopus 1333. Moyſes apud Manethonem prius Oſarſiphus ſacerdos Oſireos Dei Heliopolitani dictus 1354. Ægyptiis vir divinus habitus 1357. ejus tempora quibus vixit deſcripta 1373. ejus virtus & geſta 1375,1376.

Muchæus 489.

Mucianus Syriæ præſes 519,1162,1196, 1205, 1206.

Mundus (Decius) ſtuprat Paulinam Saturnini uxorem 799. in exſilium pellitur 800.

Mures Azotiorum agrum vaſtant 224.

Mures aurei 225.

Murcus. *v.* Marcus.

Muſcarum Deus Μυῖα apud Accaronem 394,395.

Muſica inſtrumenta κινύρα, νάβλα, κύμβαλον, & eorum forma 319.

Myſianum bellum 1302.

Mytgonus rex Tyriorum 1344.

N.

Naamas filia Lamechi 9.

Naamis uxor Elimelechi 217.

Naaſes rex Ammanitarum 294. ejus expeditio in Judæos 234.

Nabadus. *v.* Nadabus.

Nabadus & Abius flammis abſumpti 119.

Nabal inhumanus 265.

Naboandelus 460.

Nabonnidus 1344.

Nabopollaſſarus rex 1342.

Naboſaris 448.

Naboth 383.

Nabuchodonoſorus rex Babylonis 1342, 1343. magnam Syriæ partem ſubigit 442. Judæis tributa imperat *ibid.* Hieroſolyma depopulatur 443, 447, 448. ejus ſomnium 456. ejus ſtatua aurea 458. ejus cum beſtiis victus *ibid.* moritur *ibid.*

Nabuthus Jezebelæ dolis interfectus 382.

Nabuzardanes templum diripit & incendit 449. poſtea quæ fecit 451.

Nacebus dux Arabum 735,741.

Nachores 20.

Nadabus 117. rex poſt Hieroboam 373,

Nahumus vates 22. ejus de Ninive prædictiones 423.

Nathan filius Davidis 288.

Nathanus vates 290,298,325.

Navigia. Hebræorum in Pontum & Thraciam ſub Achabi filio 394.

Naum vates 422.

Nazaræi 144,145.

Naziræi 866.

Neapolitanus 916,1083,1084.

Nebrodes 15,18.

Nechao rex Ægyptiorum 440,441. victus à Nabuchodonoſoro 442.

Neemias 485. ejus in patriam pietas 486. populum hortatur ad mœnia ædificanda 487. ejus obitus & elogium 488.

Nephanus 319.

Nergelearus 448.

Nerias P. M. 450.

Nerigliſſoorus 1344.

Nero factus imperator 892, 1074. tyrannorum crudeliſſimus 892. ejus cædes 1196.

Netiras Galilæus 1135.

Nicanor 517,534,1142,1143.

Nicanor, amicus Titi, ſagitta percuſſus 123.

Nicanor à Demetrio contra Judæam miſſus 549. ſuperat Judæ milites *ibid.* poſtea vincitur & occiditur 550,551, 558.

Nicaſo in matrimonium data Manaſſi 500.

Nicaule 355.

Νικητήρια ſingulis annis à Judæis celebrata, in memoriam devicti à Juda Nicanoris 550.

Nico maxima ἱλαστήρια 1234.

Nicolaus Damaſcenus Judæorum patrocinium ſuſcipit 520. & agit apud M. Agrippam 709. ab Herode miſſus ad Auguſtum 736. revertitur 743. ejus pro Archelao oratio apud Auguſtum 776,784,1051. Antipatri crimina exaggerat 760,761,762,1038. Archelaum coram Cæſare excuſat 784. pro Archelao adverſariis reſpondet 1051, 1057. ejus frater Ptolemæus 1048, 1049.

Niger Peraita 1101, 1106, 1118, 1186. ejus mira evaſio 1119.

Nigliſarus 460.

Nilus *fl.* 6.

Nimrodus *v.* Nebrodes.

Noarus 1097,1098.

Noeus 10. arca ſervatus *ibid.* Deo ſupplicat poſt diluvium 13. ejus precibus annuit Deus *ibid.* leges Noeo datæ 14. Noeus inebriatus 19. ejus ſtemma 11. obitus 14.

Nomus Heliopolites, ubi Memphis 1326.

Nooma mater Roboami 362.

Norbani Flacci literæ pro Judæis ad Sardianos 723.

Norbanus cæſus 849.

Noſta 443.

Numenius Antiochi fil. 573.

O.

Obedamus domo ſua arcam excipit 289.

Obedas rex Arabum 597,728,965.

Obedas vates 424.

Obedias 370.

Obimus filius Hieroboami 370.

Ochozias rex 390,395. moritur 396, 407.

Octavia Claudii ex Meſſalina filia 1074.

Odeas P. M. 450.

Oëus rex Marianitarum 157.

Oſellius 987.

Og rex 148. ferreus ejus lectus *ibid.*

Oges Galadenæ & Gaulanitidis rex ſuperatur 148.

Olda vates 439.

Oleum in ſacris Hebræorum 121.

Oleo non præparato à Tribulibus nefas uti Judæis 519,1108.

Olympii Jovis ſimulachrum 837.

Olympias Herodis filia ex Samaritana 751.

Olympias Herodis filia ex Malthace nupta Joſepho Herodis fratris filio 1028.

Olympus Romam mittitur 739, 742, 1025.

Onias & Doſitheus Judæi duces liberaverunt Alexandriam 1365.

Onias Jaddi fil. patri in pontificatum ſuccedit 505.

Onias Jeſus fil. fit pontifex 665.

Onias Oniæ fil. templum in Ægypto ædificat Hieroſolymitano ſimile 562, 563. ejus literæ ad Ptolemæum Philometorem, & Cleopatram *ibid.* Ptolemæi ad eum reſponſio *ibid.*

Onias Oniæ fil. pontifex, quanta mala fecerit Hieroſolymis propter Tobiæ filios civitate ejectos 531, 958. in Ægyptum fugit, ibique urbem & ſanum condit *ibid.*

Oniæ templum in Ægypto diruitur 1325.

Onias Simonis fil. fit pontifex 523, 530. ejus mors *ibid.*

Onias (qui & Menelaus) pontifex 547.

Onias, vir juſtus & Deo charus, qui pluviam precibus impetrarat, lapidibus obruitur 609,610.

Opheites 20.

Ophellius 644,987.

Opobalſamum 357,613.

Oraculum 1283. alterum *ibid.*

Oraculum de futuro urbis & templi excidio 1188,1266.

Oraculum de venturo Meſſia, ad Veſpaſianum traductum 1205,1283.

Orebus rex Madianitarum 206.

Organa bellica 1232.

Orodes 796.

Oronna Jebuſæus 287. ejus area 322. locus ubi Iſaacus erat immolandus, & ubi conditum eſt templum 323.

Orpha 217.

Orus Ægypti rex 1339.

Oſarſiph ſacerdos Heliopol. 1355,1357.

Oſeas rex 425, vivus captus 427.

Otho declaratus imperator 1196. ſemet interficit 1200.

Ozas ob tactam arcam, à Deo occiſus 289.

Ozias, Amaſiæ fil. regnum Judæ patre mortuo capit 418. ejus laus & res ab eo geſtæ 420. in templum ad ſuffiendum ingreditur *ibid.* ob uſurpatum ſacerdotale munus lepra afficitur 421.

P.

Pacis templum ædificatum 1307.

Pacorus Mediæ rex 883. conjugem & concubinas, captas ab Alanis, centum talentis redemit 1313.

Pacorus Parthorum rex Syriam obtinet 643. inſidiatur Hyrcano & Phaſaelo 644. contra Judæos pergit 986. in urbem admittitur 987. occiditur 653.

Pætus (Cæſennius) Syriæ præſes 1311. ejus in Commagenam expeditio *ibid.*

Papinius 840.

Pappus ab Antigono dux mittitur in Samariam 655,656,997,998.

Palatium Romæ 859.

Pallas 107,812.

Pallas Herodis uxor 751,1028.

Pallas frater Felicis 895,1074.

Pannychis concubina 1021.

Paradiſi deſcriptio 5.

Paradiſus penſilis conditus 1343.

Paraſceue 124.

de Parentum honore apud Judæos 138, 1382.

Parthi Syriam obtinent & Antigonum ſtabilire conantur in Judæa 986. in Judæam expeditionem faciunt 643. Hieroſolyma oppugnant *ib.* ſanum & urbem occupant *ibid.* perfide agunt 643,645,987.

Paſcha 124,373,609,773, 1294. ejus celebrandi modus 1291.

Paulina à Mundo ſtuprata 799.

Paulinus 1142.

Paulinus Lupo in adminiſtratione Alexandriæ ſuccedit 1326. templum Oniæ ſpoliat *ibid.*

Pauſanias Ceraſtæ fil. Philippi Maced. interfector 501.

Pedanius 1025,1271.

Pegmata 1306.

Pentecoſte 124,778.

Peræa, tota capta 1192.

Pergamenorum decretum pro Judæis 634.

Perſarum οἱ ἐπτὰ εἶκοσι 471. penes VII. Perſas legum interpretatio 489.

Perſarum veſtis regia 493.

Peſtis ſævit in Iſraelitas 322. Davidis ex pœnitentia ceſſat *ibid.*

Peſtis in Judæa 685.

Petilius Cerealis procos. Germanos ad ſobrieta-

ſobrietatem coegit 1302.
Petina uxor Claudii 891,1074.
Petronius Hieroſolyma miſſus à Caio 1068,1069.
Petronius præfectus Ægypti 691,692. Herodi frumentum ſuppeditat in fame 692,693.
Petronius Syriæ præfectus 892,893.
Petronii (Publii) contra Doritas edictum 867.
Phaceas rex Iſraelitarum 422. Judæis cladem infert 423. moritur 425.
Phædra Herodis uxor 751,1028.
Phalecus 20,137.
Phalion frater Antipatri 610,970.
Phalna filius Davidis 288.
Phannias Samuelis filius fit pontifex 1171.
Pharaones cur dicti Ægyptiorum reges 355.
Pharitæi. v. Sectæ, 587,588,793,1068. ſectæ Stoicorum ſimiles 648,905. eorum potentia 753,968. & auctoritas ſub Alexandra Regina 600,601. dominantur Alexandræ per novennium 968. nolunt ſacramentum præſtare Cæſari 753. multantur *ibid.* invident Hyrcano 587. eorum traditiones non ſcriptæ in libro legis 574, 586,588. circa patrias leges cæteris accuratiores 922. mites ad pœnas 586. Judaica plebs à parte Phariſæorum 588.
Pharnaces Mithridatis fil. 613.
Phaſaelus Antipatri fil. 620,976,751, 1028. quo modo vitam finivit 646, 662,989.
Pheldas 21.
Pheles Tyriorum rex 1341.
Pheltias Lyſi fil. 267,281.
Phenanna 220.
Pheroras Antipatri fil. ex uxore Cypro, quam ex nobili quadam Arabiæ familia duxerat 620, 976. accuſat Herodis filios 726,1017. infenſus Mariamnes filiis 726, 1018. Herodis iram concitat 733. culpam in Salomen rejicit *ibid.* amicitiam init cum Antipatro 752. odio habetur Herodi 754. regia pulſus moritur 755,756.
Pheroræ uxor mulctam pro Pharitæis ſolvit 753. ejus cum aliis feminis ſodalitium *ibid.* 1029. ſe de tecto præcipitat 757,1032.
Pheroræ liberti uxorem ejus veneficii accuſant 755,756. illius confeſſio 757.
Phideas P.M. 450.
Philippio Ptolemæi Mennæi fil. Ariſtobuli filiam ducit uxorem 621. & à patre interficitur *ibid.* 977.
Philippo Archelai fratri quænam reliquit Herodes 770. quænam data à Cæſare 785,1056.
Philippus Galilæus 1135.
Philippus tetrarcha Gaulonitidis 770, 785, 1065.
Philippus Jacimi fil. 752,908,921,1092, 1105.
Philippus Herodis tetrarchæ frater diem obit 803. ejus elogium 804.
Philippus Herodis filius ex Cleopatra 705,751,752,758,1028,1033.
Philippus frater Archelai 1056.
Philippus Syriæ rex 596,598.
Philippus ἐπίτροπος regni 545.
Philippus rex Maced. moritur 501.
Philo pro Judæis legatus ad Cajum 821.
Philoſtephanus 593.
Phineas Cluſothi fil. 1177.
Phinees 155. ejus concio ad Transjordanianos 191. ejus ad ſtirpem redit honos pontificalis 334.
Phineeſes, filius Eleazari, lancea tranſfigit Zambriam & Chosbiam 155. copias Hebræas ducit contra Madianitas 156. fit pontifex 192.
Phineeſes fil. Eli 219. ſacerdotio fungitur 221. moritur *ibid.*
Phraates Parthorum rex 662. moritur 795.
Phrahataces 795,796.
Phruræi dies 499.
Phullus rex Aſſyriæ 422.
Phutes conditor Libyæ 18.
Pilatus (Pontius) Judææ procurator movet tumultus 797,1066. magnamque Judæorum ſtragem edit 798, 1067. & Samaritanorum 801. Cæſaris effigiem in urbem infert *ibid.* cædis accuſatur *ibid.*
Pileus pontificis 114.
Piſo urbis præfectus 810.
Pitholaus 616,617,620,974,975,976.
Placidi & Joſephi velitationes circa Ptolemaïda 925.
Placidus 944, 1128, 1141, 1164, 1191.
Plato 1383. poëtas è rep. excludendas eſſe cenſuit 1386.
Polemon rex Ciliciæ 891.
Polemon rex Ponti 871.
Politia Judæorum poſt reditum à captivitate qualis 480.
Pollio Phariſæus 661,698.
Pompedius 839,840.
Pompeia uxor Neronis 896.
Q. Pompeius coſ. 863. Syria peragrata, Damaſcum venit 611, 970. Hieroſolyma contendit 612,971. eique traditur urbs 613,972. templum expugnat cum magna Judæorum cæde 614,973. in ſanctum ſanctorum ingreditur *ibid.* ſacris abſtinet *ibid.* Hyrcanum & Ariſtobulum audit de regno diſceptantes 612,974. judex in lite Hyrcani & Ariſtobuli Hyrcano favet, & in Ariſtobulum copias movet *ibid.* in Epirum fugit 620.
Pontificatus ex una familia in aliam transfertur 222.
Pontificatus Oniæ in Heliopolitana Præfectura 547,586,899.
Pontificatus interregnum per quadriennium 559.
Pontificatus Hebræorum perpetuus, niſi ſub Epiphane, Ariſtobulo, & deinde ſub Herode 664.
Pontifex nullus, niſi è ſanguine Aaronis 899. à captiva matre natus pontifex non potuit eſſe 586.
Pontifex, prophetæ & ſenatus decernunt, de quibus judices civitatum neſciverunt pronuntiare 162.
Pontifex Max. dictus Ἀναβαθμός 112.
Pontificis partes & officia 1380.
Pontificis vicarius, qui vices ejus ægrotantis obit, etiam Ἀρχιερεὺς dictus 500.
Pontifices Hieroſolymis uno tempore plures 1200,1252,1268.
Pontifices ſecundum genus electi 1380.
Pontificum ſucceſſiones à ſeditioſis ſublatæ 1170.
Pontificum eligendorum jus Herodi Chalcidenſi Dynaſtæ à Claudio datum, quod manſit ejus poſteris, uſque ad initium belli Judaici 877.
Pontificum ſummorum ſeries 450, 899, 900.
Pontificalis veſtis cuſtodia 876.
Pontificis M. veſtimenta 1229.
Pontius v. Pilatus.
Poplas 1049.
Poppæa Neronis uxor 896,902,905.
Porcius v. Feſtus Judææ procurator 895.
Præcepta à Moſe, duabus tabulis conſcripta, nefas totidem verbis evulgare 103. manu Dei ſcripta 105.
Primogenituræ jus, πρωτοτόκιον 48.
Primus (Antonius) 1196. contra Vitellium proficiſcitur 1206,1207.
Priſcus quidam Jonathan ſagitta tranſfigit 1272.
Priſcus (Tyrannius) 1102,1103.
Privilegia Judæis conceſſa ab Alexandro M. 1364.
Proculus Vitellius 868.
Prophetæ ſuppoſiti à tyrannis Judæorum 1281.
Prophetæ, excepto Daniele, calamitates prædicunt 465.
Prophetis quantum tribuendum 389.
Prophetiæ Eſaiæ complementum 562.
Prophetiæ Jeremiæ & Ezechielis ἐκβασιοφανεῖς conciliatæ 448,507.
Proſeucha Judæorum 931.
Pſeudalexander 786,787,1058.
Ptolemæus 732 738.
Ptolemæus frater Nic. Damaſceni 774, 1049.
Ptolemæus Epiphanes 520,531.
Ptolemæus Euergetes (*al.* Philopator) 520,523,1365.
Ptolemæus Jamblichi fil. 621,977.
Ptolemæus Lathurus 586, 965. regno pulſus 591. fœdus init cum Alexandro 592. idemque frangit *ibid.* ejus crudelitas *ibid.* ejus Hecatontomachi *ibid.* Alexandri copias ſuperat 593.
Ptolemæus Lagi filius (Soter dictus) Ægyptum tenet poſt obitum Alexandri 507,508. Hieroſolyma per fraudem occupat, & Judæos multos in Ægyptum abducit *ibid.*
Ptolemæus Philadelphus ſecundus Ægypti rex 2,1365. legem Moyſis tranſferendam curat ex conſilio Demetrii 508, 509. manumittit Judæos 510. ſcribit Eleazaro Judæorum pontifici 511. munificus in donariis parandis 513,518.
Ptolemæus Philometor 531, 532, 564, 1365. cum Cleopatra permittit Oniæ templum ſtruere, miſſis ad eum literis 562. expeditionem facit in Syriam 566. in Syriam vehit, cui per Ammonium inſidiæ ſtructæ ab Alexandro *ibid.* dirimit affinitatem cum Alexandro rege Syriæ, & cum Demetrio contrahit 567. moritur 568.
Ptolemæus Mennæi filius 591,602,611, 639,967,986. dynaſta Chalcidis 621. Alexandram in matrimonium accipit 621,977.
Ptolemæus Simonis interfector 581. & Hyrcani fratrum matriſque 581,961.
Ptolemæus regis Herodis procurator 725,916.
Ptolemæus Phyſcon 531, 585, 1365, 1366.
Ptolemæus Sextus 958.
Pudens cum Jonatha congreditur & interficitur 1272.
Pugna navalis ad Tarichæas 1151.
Purpurea veſte uſi Chaldæorum reges 461. item Perſarum Reges 495.
Purpuræ geſtandæ jus Joſepho à Pharaone conceſſum 59.
Pygmalion Tyriorum rex 1341.
Pythium templum ab Herode exſtructum 721.

Q.

Quadratus. v. Ummidius.
Quintiliæ fortitudo 839,840.
Quintilius Varus, Syriæ præfectus. v. Varus.
Quirinius ad Syriam cenſendam miſſus 789,791,1313.

R.

Raazarus Solomonis hoſtis 361.
Rabeſacus 474.
Rachab 182.
Rachaba Hierichuntina 179. conſervata 181.
Rachelis pulchritudo 40. furatur Idola parentis 43. ejus aſtutia 44.
Ragavus Phaleci fil. 20.
Ragmus 18.
Raguelus ſocer Moyſis 101, 244. ejus conſilium de populo ordinando 101, 102.
Rameſſes Ægypti rex 1339,1352,1353.
Rapſaces dux 432. ejus ad Hieroſolymitanos oratio *ibid.*
Rathotis Ægypti rex 1339.
Rathymus 470.
Rationale 113,114,120.
Rebecca Bathueli filia 21. petitur in connubium Iſaaco 33. parit geminos 36. fallit maritum 37.
Recemus rex Madianitarum 157.
Reditus annui octo millia talentorum è vectigalibus Cœles-Syriæ, Phœnices, Judææ ac Samariæ 525.
Regem non decet factorum rationem reddere 668.
Reges ex ſtirpe Davidis quot 449.
Regia Solomonis 351.
Regina Ægypti & Æthiopiæ venit ad Solomonem 356. revertitur in patriam 357.

Regulus (Æmilius) 858.
Rhodus inſtaurata ab Herode 647.
Riphathes 17.
Robees rex Madianitarum 157.
Roboamus filius Solomonis 304. patri in regnum ſuccedit 362. ſtulte reſpondet populo juvenum conſilium ſequutus 363. ab eo deficiunt decem tribus 364. oppida condit munitque 367. moritur 370.
Romanorum exercitus deſcriptio 1123, 1124,1125,1127.
Romanorum S. C.um pro Judæis 584, 623.
Romelia 422.
Roxane Herodis filia ex Phædra 751, 1028.
Rubrius Gallus 1302.
Rufus 779, 1053, 1055. capit Eleazarum 1309.
Rufus (Terentius) Hieroſolymis relictus 1298.
Ruma 21.
Ruta miræ magnitudinis 1308.
Rutha ad ſpicas legendum in agros Boazi egreditur 217.

S.

Sabathes 18,318.
Sabbæus 563.
Sabbaticus fluvius 1303.
Sabbatico anno nefas Judæis ſerere 660.
Sabbatum & Sabbo 1363.
Sabbatum 5.
Sabbatum aliis omiſſis in diſcendis patriis ritibus ac legibus tranſigitur 710.
Sabbati obſervatio tollitur 1299.
Sabbati ſexta hora appetente pro more ſolito prandium ſumunt Judæi 932.
Sabbato cædes facta Romanorum à ſeditioſis Judæis 1094.
Sabbata violare addacti Judæi ab Antiocho Epiphane 1299.
Sabbatis non licuit iter facere 583. nec arma movere, aut de pace tractare 1166. non licuit veſperi Sabbati, aut etiam Sabbato in magna neceſſitate arma capere 919.
Sabbatis Judæorum, hoſtes illos adorti ſunt 535.
Sabbatis vel contra hoſtes pugnare Judæis autor Matthias 535. item Jonathas 555. inferentes vim hoſtes repellere Sabbatis, non autem adoriri hoſtes, licitum 613,828,1088.
Sabactes 18.
Sabæus fil. Bochoriæ 316, 317. ei caput abſcinditur 318.
Sabas 18.
Sabbion Alexandræ conſilium Herodi narrat 665.
Sabecus dux 295.
Sabinus Syriæ præſes 774,1049. accuſat Archelaum 775,1050. Judæis fit moleſtus 778,779,1051.
Sabinus, unus è Caji interfectoribus 863. ſibiipſi manus infert 864.
Sabinus, à Vitellio deficiens, Capitolium occupat 1207. à Vitellio interficitur *ibid.*
Sabinus, natione Syrus, vir fortiſſimus 1264.
Sabinus (Domitius) unus è tribunis 1141,1238.
Sacerdos, non ἀλάβαρχος, altare conſcendere, aut templum ingredi vetitus 126,128.
Sacerdoti vetitum uxorem ducere, quæ quæſtum faceret, item ſervam, captivam, cauponariam, aut quæ a viro diverterat 126.
Sacerdotes alii aliis ſuccedentes, ad ſacrificia veniebant 1372.
Sacerdotes Jezabelis cultris ac lanceolis corpora ſua incidentes 379.
Sacerdotium apud Judæos, magnæ nobilitatis ſignum 1317.
Sacerdotum præmia 144.
Sacerdotum nuptiæ cum mulieribus ejuſdem tribus 1332.
Sacerdotum oppida, decimæ, & quæ ſacrificiorum victimæ, aut partes iis cedant 171. eorum munera 1380.
Sacerdotis ſacrificaturi veſtis 112. & Pontificis Max. 113.
Sacerdotales familiæ XXIV. 1317.
Sacerdotales familiæ duæ ab Aarone 222.
Sacerdotibus, Levitis, immunitas ab omnibus tributis conceſſa à Xerxe 481.
Sacerdotibus tantum ex Aaronis genere licitum ſuffitum in templo dare 420.
Sacerdotibus ſtolam ſacram indutis, nefas vinum bibere 126,128.
de Sacerdotibus Judæorum, necnon *de* partibus & officiis eorum fuſius agitur 1357,1371,1372,1378,1380.
Sacrificium Abelis è lacte & primogenitis τῶν βοσκημάτων 7.
Sacrificium aliud privatum, aliud publicum 121,122 *&c.*
Sacrificium ὁλοκαύτωμα quomodo peractum *ibid.* ſacrificium gratiarum actionis quomodo *ibid.* ſacrificium pro peccatis *ibid.* ſacrificium è porcis à Judæorum religione alienum 532.
Sacrificia pro recuperanda valetudine 122.
Sacrificia ſolemnibus diebus à Judæis durante obſidione non omitti, optat Titus 1265,1266. eadem ſacrificiorum aſſiduitas, ſeu συνεχισμὸς diebus ſolemnibus 477,957.
Sacrificia pro ſalute Cæſaris, in templo quotidie peracta 1068. eadem omiſſa à ſeditioſis Judæis 1090.
Sacrificia Hebræorum communi privatorum ſumptu pro ſalute Impp. 1366.
Sacrificia alienigenarum priſcis Judæorum inſtitutis recepta 1091. eadem prohibita à ſeditioſis 1217. ſacrificantes domi Hebræi pro privatis epulis, ſacerdotibus, quæ cogebantur offerre 144. Hebræorum legibus vetitum ſpectare, quid agatur in templo & in ſacrificiis 895. Judæis vetitum de ſacrificio guſtare, antequam victimas in templo immolaſſent 527.
Sacrum vinum & ſacrum oleum Hieroſolymis à ſacerdotibus ſervata ad ſacrificia, à ſeditioſis effuſa 1255.
Sadducæi fatum negantes 573. Phariſæorum ſectæ contrarii 586. dicunt ſibi νόμους quæ ſcripta in libris legis 588,589. eorum traditiones *ibid.* & 1065.
Sadducus Phariſæus concitat populum ad ſeditionem 792.
Sadocus P. M. 286,293,305,318,325, 334,450,792.
Sadraces 481.
Salathielus 476.
Sal in ruinis vaſtatæ urbis ſemi-natus 208.
Salampſio, Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia, nupſit Phaſaëlo Phaſaëli fratris Herodis filio 806.
Salatis Ægypti rex 1337.
Salmana dux Madianitarum 206.
Salmanaſares rex Aſſyriorum 427. Iſraëlitas in Mediam & Perſidem tranſfert *ibid.* Syriam invadit 428.
Salephus 20.
Sales 20.
Salome, quæ & Alexandra, uxor Ariſtobuli, ſolvit vinculis fratres mariti defuncti, & Alexandrum Jannæum regem creat 590,591.
Salome moritur 1065. quænam reliquit Juliæ Auguſti conjugi *ibid.* ejus redditus annui erant ſexaginta talenta 1057.
Salome Antipatri filia, ſoror Herodis 620,976. contra maritum ſuum Joſephum criminationem protulit 668. alteri marito Coſtobaro repudium mittit 686. odium exercet in Herodis filios & eorum uxores 707,713, 1018,1024. accuſatur Herodi 727. ſe purgat 728. ejus & Syllæi amores *ibid.* eam, ut Alexæ nuberet, compellit Herodes 750. aperit Herodi conſpirationem Antipatri & Pheroræ 753,1029. quænam ei relicta ab Herode 770. quænam accepit à Cæſare 785.
Salome Herodis filia ex Elpide 751, 1028.
Salome filia Herodis, Herodis M. filii & Herodiadis 807. nupta Philippo tetrarchæ Trachonitidis *ibid.* poſtea Ariſtobulo filio Herodis, fratris Agrippæ *ibid.*
Samacho 879.
Samaralla 644,662,987.
Samaria ædificata & unde nomen habet 377.
Samariæ fames quâ mater filium comedit 400,401.
Samaria obſeſſa & mire liberata 402. funditus diruta ab Hyrcano 586,962.
Samaritæ 504, 523. eorum ortus & ingenium *ibid.* templum in monte Garizim exſtruunt 505. templum polluunt 794. fiunt Judæis infeſti 480, 481, 888. cum Judæis contendunt 563. eorum epiſtola ad Antiochum 534.
Sambaba 481.
Sameas diſcipulus Pollionis 626,661, 698. ejus oratio contra Herodem 626. qui poſtea apud eum magno in honore *ibid.*
Sampſigeramus Emeſorum rex 807,871.
Sampſon naſcitur 212. Palæſtinam ſibi uxorem petit 213. ſtrangulat leonem *ibid.* ænigma proponit apud epulas nuptiales *ibid.* ſegetes Palæſtinorum incendit 214. traditur Palæſtinis *ibid.* aſini maxilla hoſtes ſerit 215. portas urbis Gaza evehit *ibid.* Dalilam deperit *ibid.* ab illa proditus, oculis effoſſis, in carcerem conjicitur 216. ruina domus involvitur *ibid.*
Samuelus naſcitur & Deo ſacratur 220. eum alloquitur Deus *ibid.* Palæſtinorum victor 227,228. Saulo minatur regni amiſſionem 239. Davidem inungit 247.
Samuelus ab inferis exitus Saulo futura prædicit 270,271.
Samueli filii judicum nequiſſimi 229. is regis petitione offenditur *ibid.* populo jus regis exponit 230,233. moritur 265.
Sanaballetes (*al.* Sanballetes) 500,584. ad Alexandrum ſe confert 502. moritur 503.
Sanagarus Anathi fil. Ehudi ſuccedit 201,202.
Sanctum Sanctorum 108.
Saphan ſcriba 438.
Saphates 338.
Sapinnius 732.
Sapphora uxor Moyſis 101.
Sarabaſanes 469,478,479,481.
Saramala. *v.* Samaralla.
Saraſarus 434.
Sarra uxor Abrami 22. cum Abramo it Ægyptum *ibid.* rex eam deperit 23, 32.
Sardianorum decretum pro Judæis 635.
Sarcas P. M. 450, 451.
Sareptarum vidua 378.
Sarmatarum irruptio 1302.
Saruia 267, 309.
Saturninus (Cn. Sentius) verba facit contra tyrannidem 853.
Saturninus Syriæ præſes 724,741,743, 749,750,755,759,1025.
Saulus filius Ciſæ 231. aſinas quærens venit ad Samuelum *ibid.* cum Samuelo epulatur 232. lenticula olei caput ejus perfundit Samuelus *ibid.* rex creatur 233. Galadenis auxilium promittit contra Ammanitas ſpondetque victoriam 235. nova potitur inauguratione 236. Palæſtinos aggreditur & victoriam reportat 240. ejus bella genuſque 242. cum Amalecitis bellum gerit 243. Aggo regi aliiſque parcit, præcepti Dei immemor *ibid.* qua ex re Deum offendit 244. regnique amiſſionem ei prænunciat Samuelus 245. Sauli crudele facinus 261. à Deo deſertus ventriloquum conſulit 270. ejus mors 275.
Saulus latronum dux 898.
Scaurus Syriæ præſes 970,973,974. in Syriam miſſus 610. Hieroſolyma ab obſidione liberat *ibid.* ejus expeditio in

HOM. RERUMQ. MEMORAB.

in Arabiam 616.
Scenopegia feſtum 123,347,476,665.
Scopas dux victus ab Antiocho 520.
Scripturæ publicæ antiquæ apud Tyrios 1340.
Sebas Ili fil. 320.
Sectæ apud Judæos quænam 574,792, 793,905,1060,1065.
Seditio inter pontifices & ſacerdotes 894.
Seditio Coræ & plebis contra Moyſen 136.
Seditio inter Hebræos 132. Sedata à Jeſu & Chalebo *ibid.*
Seditio Cæſareæ inter Judæos & Syros 894.
Sedecias falſus vates 389.
Sedecias Judææ rex 444. à Babyloniis deficit 445. accerſit Hieremiam 447. Babylonem ducitur 449. moritur 450.
Sedraches 455.
Sejani mors 812.
Selene regina dicta Cleopatra 602.
Seleucus poſt obitum Alexandri Babylone potitur 507.
Seleucus vulgo Nicator 519. benignus Judæis *ibid.*
Seleucus Soter Antiochi Magni fil. 530.
Seleucus filius Antiochi Grypi 595. ejus interitus 596.
Sella uxor Lamechi 8.
Sellumus 421.
Semegarus 448.
Semei filius Geræ 306,314,330. occiditur juſſu Solomonis 335.
Semelius 471.
Sempronius (C.) Caji fil. 584.
Semus 14. ejus poſteri 19.
Senabares 24.
Senacheribus bello adoritur Ezechiam 431. moritur 434.
Senatus conſultum Romanorum de Judæis 551. de fœdere cum Judæis renovando 623. aliud 633.
Senius Gallus Syriæ præſes 907.
Sepphoris cremata 782. capta à Joſepho 940.
Septimus annus 546.
Septimi diei initium tuba ſignificatum 1203.
Septuaginta ſeniores quo modo à Ptolemæo excepti 516,517.
Serebæus 476.
Seron Cœle-Syriæ dux 537.
Serpens mulctatur voce ac pedibus 7.
Serugus 20.
Servilis (P.) literæ ad Mileſios pro Judæis 624.
Sethon rex Ægypti 1352,1353.
Sethoſis Ægypti rex 1339.
Sethus filius Adami 9,11.
Sextus Cæſar procurator Syriæ 625, 626. interficitur 636,980,981.
Sibas 294.
Sibas Sauli libertus 306,314,315.
Sicarii fuga ſe recipiunt Alexandriam 1324. tormentis adigi nequeunt ut Cæſarem dominum agnoſcunt 1325.
Sichon Amorrhæus devictus 147.
Sicima habitat Jeſus 186,192.
Sicimitæ 505.
Sicimitis affinis Raguelus 244.
Siclus quid 117.
Sidonius 19.
Signa Romanorum cum imaginibus Cæſaris 797.
Signa quæ præceſſerunt deſtructionem Hieroſolymorum 1281.
Signis militaribus ſacrificandi mos 1283
Silanus Syriæ præſes 797.
Silas Tiberiadis prætor 913,931.
Silas Judæus 611.
Silas Agrippæ in adverſis ſocius 815, 867,868,869. Agrippam offendit *ibid.* occiditur 873.
Silas Babylonius 1101,1118.
Silo 649,650,651,652.
Silon 991,992,993.
Silva (Fulvius) legatus 1313,1315.
Silva (Claudius) obſidet Maſadam 1316, 1317.
Silunte collocatur tabernaculum ſacrum 186.
Simeon Gamalielis fil. 1171.
Simon Boethi filius fit pontifex 693. ejus filiam deperit Herodes *ibid.* pontificatu abdicatur 757.
Simon Camithi fil. P. M. 795.
Simon Cantheras P. M. 867. deponitur 868.
Simon Cathlæ filius 1177,1230.
Simon Juſtus cognominatus frater Eleazari 523. fit P. M. 512,579. à genero ſuo ſublatus 581.
Simon Oniæ fil. P. M. moritur 530.
Simon Eſſæus vates 788,1059.
Simon Gioræ fil. 1101. pugnam cum Zelotis committit 1197,1198. occupat Idumæam 1199. capitur 1297. ſupplicio afficitur 1306,1307.
Simon Judæ frater hoſtes vincit 542. venit in Galilæam *ibid.* dux Judæorum 551.
Simon tyrannus captus, & triumpho reſervatus 1298.
Simon Jonathæ frater 577. ejus ad ſuos oratio *ibid.* factus eſt pontifex 960. ex inſidiis Ptolemæi perit 961.
Simon Abſalomi fil. 577.
Simon Arini fil. 1230.
Simon Doſithei fil. 584.
Simonis, ducis Idumæorum, ad Jeſu orationem reſponſio 1180.
Simon Joſephi συμπαιφύλαξ 917.
Simon Hieroſolymitanus 870.
Simon Magus 891.
Simon dictus Matthes 535.
Simon Pharitæus 922.
Simon Pſellus 904.
Simon quidam diadema ſibi imponit 780,1053.
Simon Sauli filius 1096,1097.
Simon quidam Agrippam criminatur 870.
Simonides, Joſephi fil. qui & Agrippa 945.
Siphar 309.
Siſa ſcriba (*al.* Suſa) 293,318.
Sitares tributa imperat Iſraëlitis 202. à Jale occiditur 203.
Siſines 469,478,479.
Sobacchis Chettæus 319.
Sodomitæ vincuntur ab Aſſyriis 24.
Soemus tetrarcha 755,909.
Soemus Azizo fratri ſuccedit 892.
Soemus rex Emeſæ 1312.
Soemus Ituræus 679. ad Herodis mandata enuncianda adductus 681,682. ab Herode occiſus 683.
Solomon filius Davidis 288. promittitur Davidi 290. naſcitur 300. inungitur & rex ſaluratur 326. iterum rex creatur 329. Pharaonis filiam ducit 336. duarum meretricum litem dijudicat *ibid.* ejus potentia 338. libri ab eo compoſiti *ibid.* ejus literæ ad Hiramum 340. templum ædificat 341. poſt templum exſtructum Deum alloquitur & populum 348. & ſacra facit 349. regiam ædificat 251. Tyrii regis ænigmata explicat 353. munit Hieroſolyma & varias urbes condit 354. Chananæorum reliquiis tributa imperat 355. Claſſem ædificat 356. quam diteſcit 358. inſanit in feminas 359. moritur 362.
Solopades 158.
Solyma 287.
Sophonias P. ſecundarius 450.
Solibius Tarentinus 509.
Solius Syriæ præſes 654,657. juſſu Antonii adjuvat Herodem in bello contra Antigonum 658,997. capit Antigonum 659,1000.
Souba rex 295.
Soudeas P.M. 450.
de Spartanis 1384.
Spolia Barbarica circa templum Herodis adfixa 702.
Sponſa apud Hebræos, calceum futuri conjugis ſolvere, & in faciem ſpuere ſolita 218.
Sponſalia mutat Herodes precibus Antipatri flexus 751.
Stœchus Agrippæ libertus 815.
Stephanus Cæſaris ſervus 887,1072.
Straton Bereæ tyrannus 598.
Stola pontificia ubi depoſita 702,802, 877.
Suffitum dare in templo, ſolis ſacerdotibus è genere Aaronis licitum 421.
Sures rex Madianitarum 157.
Suſa *v.* Siſa.
Suſacus rex Ægyptiorum 292,362,368. capit Hieroſolyma & templum ſpoliat 369.
Sylla 943.
Syllæus apud Cæſarem accuſatur à Nicolao Damaſceno 740. capitis damnatur 741.
Syllæus Arabs Obodæ regis procurator 728,1018,1924. Romam venit 734, 1030. accuſat Herodem apud Auguſtum 735. in conjugium petit Salomen 728. ejus cum Salome nuptiæ ob diverſitatem religionum impediuntur 729. ejus nequitia 755,1030.
Symoborus 24.
Syrorum in Judæos odium 965.
Syrus rex Meſopotamitarum 295.

T.

Tabæus 21.
Tabernaculorum feſtum ἑορτὴ τοῖς Ἑβραίοις ἁγιωτάτη & μεγίστη 347. maximæ apud Judæos celebritatis 665. per VII dies illud celebrandi Hyrcano ab Antiocho Pio, cum eo bellum gerente, facultas data 582. per XIV dies celebratum, exſtructo à Solomone templo 349. in hoc feſto mos Judæis ramos palmarum & citriorum geſtare, unde in Alexandrum pontificem & regem citria à multitudine conjecta 596. mos σκηνοπηγίας καὶ τὸ ἱερόν, circa templum tentoria collocare 1283.
Tabernaculum exſtructum 106. ejus deſcriptio 107, &c. ejus luſtratio ſive purificatio 117.
Tangana 481.
Tavaus 21.
Telonia Alexandrina annuatim potentioribus Syriæ aut Phœniciæ oppidis vendebantur ab Ægypti rege 524.
Templum in monte Garizim exſtructum 501,502.
Templum ad Panium 698.
Templum bovis aureæ 1160.
Templorum multitudo & diverſitas in Ægypto 562,563.
Templa Gentilium non eſſe ſpolianda, neque dona tollenda 161.
Templum Athenis Populi & Gratiarum 623.
Templum Beli Babylone 458.
Templum ſplendidum Samariæ ab Herode exſtructum 690. templi Herodis deſcriptio 701,703.
Templum in monte Garizim Samaritarum ſimile Hieroſolymitano 501, 502.
Templum in Hellopolitana præfectura exſtructum, ſimile templo Hieroſolymitano 547,562,586,899.
Templum Dianæ in Elymaide 543. & Dagonis Azoti 565. & Apollinis Gazæ 594.
Templi Hieroſolymitani deſcriptio 341, 342, 1225, 1226, &c. ejus dedicatio 348,1006, &c.
Templum Hieroſolymitanum poſt captivitatem ſub Zorobabele reſtauratur 469. ab eo ædificando Judæi prohibiti 470. templum illud juſſu Darii Hyſtaſpæ ædificatum 471. abſolutum intra ſeptennium 479,480. idem ab Antiocho Epiphane ſpoliatum 532. idem à Pompejo expugnatum, qui illud ingreſſus, vidit, quæ videri nefas, ſed nihil inde abſtulit 615,973.
Templum incenditur invito Tito 1278. eadem die, qua Solomonis templum à Babyloniis combuſtum 1279.
Templi ſanctuarium Titus ingreditur 1278.
Templum Hieroſolymitanum Samaritis & aliis gentibus ad adorandum patebat 478. armamentarium Davidis in templo 410. decem millia drachmarum de templo perſoluta Syriæ regibus 560. Danielis vaticinium de excidio templi ſub Macedonibus completum

pletum 537. mulieribus interiora templi nefas ingredi 703.
Tephrhæus Galilæus 1249.
Terebinthus antiquiſſima mundo coæva 1199.
Terentius Rufus 1298.
Teridates rex Armeniæ 883,1313.
Tero miles 744,1025,1026. accuſatur à Tryphone 745.
Terræ hiatus quo abſorpti ſunt ſeditioſi 142.
Terræ-motus ingens in Judæa 673.
Teſtudinis genus 1136.
Tethmoſis Ægypti rex 1338,1352,1353.
Τετραρχίαι 567,568.
Thabnæus 376.
Thadalus 24.
Thænus rex Amathes 293.
Thamara filia Davidis 288,300. Roboamo nupta 311.
Thannus 284.
Tharàta dux Aſſyriorum 432.
Tharrus 20.
Thaumaſtus 813.
Theatrum & Amphitheatrum Hieroſolymis ab Herode erectum 687,1009. item Cæſareæ 695.
Theglaphalaſſar rex Aſſyriorum 422.
Themaſius 474.
Theodeſtes 490,495.
Theodorus Zenonis fil. 594,965.
Theodoſius 563.
Theophilus Anani filius P. M. ſubmotus 867.
Theophilus, Jonathæ frater, pontifex 806.
Thermæ calidæ trans Jordanem 768.
Thermus Rom. legatus 1365.
Thermuſa 796,797.
Theudas 886. v. *Bezam* ad *Act.* c. 5.
Theudion frater Davidis 756,757,
Thiras 17.
Thmoſis Ægypti rex 1339.
Thobelus 7,8.
Tholomæus Soemi fil. 621,977.
Tholomæus latronum princeps 876.
Thummoſis Ægypti rex 1338.
Thygrammes 17.
Tiberius Alexander Judææ procurator 885.
Tiberius Alexander præfectus Alexandriæ 1098, 1214. tradit Ægyptum Veſpaſiano 1205.
Tiberius Nero imp. 795,1065,1066. genethliacis deditus 816. ejus ingenium quale 811. ejus augurium de ſucceſſore 815. moritur 817,1067.
Tigranes 602,671,807,968,1027.
Timæus Ægypti rex 1337.
Timidius 840.
Timius Cyprius 806.
Timotheus 541. cum ſuis profligatur 543.
Tiridates Armeniæ rex 883.
Titius Syriæ præſes 733.
Titus in Alexandriam miſſus 1117, 1118. magnas copias ad Veſpaſianum ducit 1122. ejus pietas in patrem 1135. Jotapata capit 1139. ejus erga Joſephum captum clementia 1146. miſſus contra Tarichæatas 1151. ejus ἀγοστία ad Tarichæas 1153. ejus concio ad milites *ibid.* Romam mittitur cum rege Agrippa ad Galbam ſalutandum 1197. ejus exercitûs ordo 1215. Hieroſolyma venit & in periculum incidit *ibid.* ejus fortitudo egregia 1216,1218. ejus ſtudium conſervandæ urbis 1239. & templi 1269,1277 &c. Hieroſolymis ſolo æquatis gratias agit exercitui ac præmia dividit 1295,1296. milites ſuos hortatur 1262,1263. ejus pietas 1297. ejus μακροθυμία in Judæos 1285. movetur miſericordia Hieroſolyma deſoluta intuitus 1304. imperator ſalutatur veteri more 1283. alloquitur tyrannos Judæorum 1284. fatetur ſe Dei virtute urbem cepiſſe 1290. Beryti ludos edit 1303. Antiochiam venit *ibid.* & Romam 1304. quoſnam ad triumphum decorandum Romam adducebat *ibid.* ejus approbatio hiſtoriæ Joſephi 939. ejus teſtimonium de hiſtoria Joſephi *ibid.* ejus erga Joſephum beneficentia 945.
Tobiæ filii civitate expulſi 958.
Toparchiæ tres, Samaria, Joppe, Galilæa 568.
Trabs aurea in templo à Craſſo ſublata 619.
Trachonitarum rebellio 733, 735.
Traditiones Phariſæorum non ſcriptæ in libro legis 587.
Trajanus decimæ legionis dux 1130, 1150.
Tributum in ſingula capita penderi à Judæis ſolitum Syriæ Regibus 559. decem millia drachmarum de templo perſoluta regi Syriæ 560. tributum CCC. talentorum de univerſa Judæa & tribus Toparchiis, Samaria, Joppe, & Galilæa ſolum exactum 568. à tributis immunitas Judæis conceſſa 578. tributum de ſuo pontifices Hebræorum Ægyptiorum, regi perſolvunt 523.
Tribuum ſortes 188.
Triumphalis porta Romæ 1305. ejus apparatûs deſcriptio *ibid.*
Triumphantes, Romæ ubi & quomodo excipiebantur *ibid.*
Trophæa erecta offendunt Judæos 688.
Tryphon tyrannus Antiochum puerum reducit in Syriam 570,960. erga Demetrium perfidus 575,576. Jonathæ inſidiatur 576. irruptionem facit in Judæam 577. perfidia aggreditur Simonem 578. Jonatham interficit *ibid.* & Antiochum cui tutor erat 579. ei regnum defertur 580. paulo poſt occiditur *ibid.*
Tryphon, regis ἄθυμμα 528.
Tryphonis tonſoris συκοφαντία 745,1025, 1026.
Turris in Sennaar exſtruitur 15.
Tyranni συκοφαντία in Alexandrum 738, 1023.
Tyrannius Priſcus 1202.
Tyri conditus 341.
Tyriorum deus Baal 410. eorum ſcripturæ publicæ & antiquæ 1336. eorum ἀρχεῖα 428. Jovis Olympii apud Tyrios templum 1340.
Tyrus dicta turris ab Hyrcano exſtructa 530.

V.

Vacca rufa 146.
Vaccarum aurearum cultus apud Iſraëlitas 410.
Valerianus decurio 1150.
Valerius Gratus procurator 795.
Valerius Aſiaticus 846,852,862.
Vardanes v. Bardanes.
Varro Syriæ præſes 696,2006.
Varus (Quintilius) Syriæ præſes 759, 763, 774, 909, 1035, 1051. cogit copias ut opem ferat Sabino 781, 1054. in ſeditioſos animadvertit 782. Hieroſolyma venit ad compeſcendos motus Judæorum 777.
Vaſte regina 488,489.
Vaticinium de captu Hieroſol. 1188.
Vaticinium alterum 1283.
Vatinius 845.
Velum 115.
Ventidius (Baſſus) dux Romanorum 649,650. corrumpitur ab Antigono 649,991. mittitur ad Parthos Syria arcendos *ibid.* cæſo Pacoro, Parthos debellat 652,653,994.
Ventriloqua Saulæ ſolatium adhibet 271. ejus laus *ibid.*
Veranius trib. mil. 860.
Verſio Bibliorum 518,1365.
Veſpaſianus v. Titus.
Veſpaſiani & Titi erga Judæos benignitas 520.
Veſtes ſacerdotales 112,113,1229.
Veſtis virginalis 301.
Victimæ non immolandæ ad crapulam 380.
Victimæ ad holocauſta, bos, agnus, & hœdus, iique annui & maſculi 121.
Victimam eodem die natam cum genetrice mactari vetitum, itemque alias, non niſi octavo à partu die 122.
Vindex cum aliis à Nerone deficit 1192.
Vinicius (Marcus) 846.
Vipſanius (M.) Agrippa venit in Syriam 696.
Virga Aaronis 143.
Vitellius Syriæ præſes 702,1301,1302. à Judæis magnifice exceptus 801,806. ejus in regem Petræ expeditio 805. in Artabanum miſſus 802. in Aretam movet 805. poſt Othonem imperator & interfectus 1196,1200,1207.
Vitellius Proculus 868.
Vitis aurea in templo Herodis 700, 701,1227.
Vitis aurea Hieroſolymis Romam miſſa à Pompejo 571. ab Ariſtobulo ad Pompejum *ibid.*
Umbraculorum feſtum. v. *Tabernaculorum* feſtum.
Ummidius Syriæ præſes 889,1073.
Vologeſus rex Parthorum 883. Izati bellum denunciat 884,1303,1312.
Volumnius 734,743. procurator & σπεκουλάτωρ 1025.
Vonones 796,797.
Votum Jephtæ de mactanda filia, nec legitimum, nec Deo gratum 209.
Vox audita in templo, *diſcedamus hinc* 1282.
Ures rex Madianitarum 157,337.
Uria interfectus 297.
Urias P. M. 450.
Uſus 20.
Uxus 21.

X.

Xanthicus menſis 11.
Xerxes ſuccedit Dario 481. ejus literæ ad Eſdram 481,482.
Ξυλοφορία feſtum Judæorum 107.

Z.

Zabelus Arabum dynaſta 568.
Zabidus Idumæus 1371.
Zabuda 442.
Zacharias rex Iſraëlitarum 419,421.
Zacharias vates 414,479,480.
Zacharias Baruchi filius 1184. in medio templi trucidatur 1185.
Zacharias Phaaleci filius 1176.
Zacharias fil. Amaſiæ 424.
Zamares 376. ejus mors *ibid.*
Zamaris Judæus è Babylone 752.
Zambrias 154. ejus contra Moyſen oratio *ibid.*
Zaræus Æthiops 373. contra Aſanum expeditionem facit 374.
Zebinas. v. Alexander.
Zebulus proditor 208.
Zebus rex Madianitarum 206.
Zelotæ 1171, 1175, 1182, 1188, 1314.
Zeno, Cotylas dictus, Philadelphiæ tyrannus 581,961.
Zenodorus 696. moritur 697,1006.
Zeuxis 522.
Zimri homo ſeditioſus 154.
Zizus Arabs 598.
Zodmielus 477.
Zoilus tyrannus 591.
Zorobabelus 469,472.

IN-

INDEX QUARTUS,

SCRIPTORUM.

A.

ACuſilaus 14. Argivus 1330,1331.
Agatharchides 1349, 1350.
Cnidius 508.
—— ὁ τοῦ Ἀγαθάρχου ἀκροατὴς *ibid.*
Alexander Polyhiſtor 33.
Anacharſis 1388.
Anaxagoras 1377. Clazom. 1387.
Antiochus 1331.
Apion Grammat. 1361,1362,1363, &c.
—— rerum Ægyptiacarum tertio 1362.
Apollodorus 1369.
Apollonius Molon 1386,1387. Molonis F. 1368,1374.
Argolicorum ſcriptores 1331.
Ariphanes *v.* Ariſtophanes.
Ariſtophanes, rectius forſan Ariphanes, 1350.
Ariſtoteles 1346,1347.
Aſinius 622.
Aſſidon auctores 1331.

B.

Beroſus 22, 436. Chaldæus 12,1342. Rerum Chaldaicarum Auctor 14, 434. In tertio Hiſt. Chaldaicæ libro 459. In tertio Chaldaicorum libro 1343.

C.

Cadmus Mileſius 1330.
Callias 1331.
Caſtor Chronologus 1347,1369.
Chæremon 1357,1358.
Choerilus 1346.
Clearchus libro primo de ſomno 1346, 1347.
Cleodemus *v.* Malchus.
Conon 1350.

D.

Demetrius Phalereus 1351,1365.
Diagoras Melius 1387.
Diocles in ſecundo rerum Perſicarum 460.
Dius hiſtoricus 353,354,1340.

E.

Ephorus 14,1331,1336.
Euhemerus 1350.
Eupolemus 1351.

H.

Hecatæus Abderita 14, 22,511, 1348, 1349,1350,1365.
—— ejus liber de Judæis 1347,1350.
Hellanicus 14,1331.
Hermippus in primo de Pythagora libro 1345.
Hermogenes 1350.
Herodis commentarii 678.
Herodotus 355,368,369, 1331, 1336, 1345,1374. in ſecundo Hiſt. libro 434.
Heſiodus 14,1331.
Heſtiæus 14,16.
Hieronymus Ægyptius 13,14.
—— ὁ τῆς Ἀλεξάνδρου 1350.
Homerus 1375.

J.

Juſtus hiſtoricus 937,939, & alibi.

L.

T. Livius 614.
Lyſimachus 1359,1362,1363,1374.

M.

Malchus 33.
Manetho Ægyptius 14,1336,1337,1338, 1340, 1352, 1354, 1356, 1357, 1358, 1362.
Megaſthenes in quarto Rerum Indicarum 460,1343.
Menander Epheſius 353,378,428,1341.
Menedemus 517.
Meſſala 642.
Mnaſeas 13,1350.
Mochus 14.
Molon 1362. *v.* Apollonius.
Moyſes 5.

N.

Nicolaus Damaſcenus 13, 14, 583, 593, 608,614,618,725.
—— in quarto Hiſtoriarum libro 22, 292.

P.

Pherecydes Syrius 1331.
Philiſtus 1331.
Philo ſenior 1351.
Philoſtratus in Indicis & Phœniciis 460.
—— in Hiſtoriis 1343.
Plato 1377, 1386.
Polybius Megalopolitanus 521, 544, 1369.
—— Hiſtoriarum XVI. 521.
Polycrates 1351.
Poſidonius 1368.
Protagoras 1387.
Pythagoras 1331,1345,1377.

S.

Sibylla 16.
Strabo Cappadox 587, 590, 593, 611, 614,618,619,622,661,1369.

T.

Thales 1331.
Theodectes poëta 518.
Theodorus 1350.
Theophilus 1350.
Theophraſtus de legibus 1345.
Theopompus 518,1351.
Thucydides 1331, 1336.
Timæus 1331,1351.
Timagenes 590,593,1369.
Tripolitici auctor 1351.

Z.

Zopyrion 1350.

ADDENDA ET EMENDANDA
IN *JOSEPHO.*

T. *Textum notat*, V. *Verſionem*, N. *Notas*, M. *Marginem.* v. *Verſum.*

PAG. 3 *n.* 18. Rotius lege *ἀναπέμψων.* Ibid. v. ult. *ἀμφοτ.* Pag. 4. 30. lege *πρ.* 10. 25. genus. 13. 16. adde in Verſione, *incenſis victimis.* 14. 4. V. tempeſtates. Ibid. 45. Chamas. 21. 47. in Not. f. 444. 23. 50. Not. o. 28. Pag. 27. verſ. ult. *ἀνθῆναι.* 32. 29. ſurriſerit] Vide Cl. *Fabricii* Cod. Apocr. V. T. p. 366. 32. v. pen. Not. l. leg. p. 23, 215. 42. 29. *ἀναίρειν* melius. 48. 21. *σφοδρόν* nullum. 51. in Marginibus appone *γ'* ex una parte, & ex altera III. 57 31. Vide *Caſaub.* contra *Baron.* p. 613. 58. 7. *μηδίων.* 73. 5. in Chebrone] *Joſephum* contra *S. Bochart.* defendit *Fr. Spanhem.* in Hiſt. Jobi c. 11. 83. 22. *ἀφροσυνάριος*] Vide *Heſych.* 87. 19. *Παίχα*] Vid. *Caſaub.* c. *Baron.* p. 462. p. 180. *n.* 42. *Φάχα* dicitur. 87. 54. Letopolitæ. 90. 6. *ὦ.* 91. 21. Vide *Relandi* Paleſtin. p. 277. 91. 19. *ἐξαμαγς.* vertitur *Senariis.* minus recte ut conſtat ex lib. VII. *c.* 5. 16. Edit. *Baſ.* p. 92. ex Cod. *Pat.* lege in Summario libri ſect. 9. *ἀπὸ κατακλύσου ἕως μυρίων ἐτῶν M.* 93. 20. *μόις.* 104. 29. *ἐπαγγείλ.* 105. 8. Vid. ad Belli l. 1. c. 33. §. 2. 110. 34. Vid. *Reland.* de Spoliis Templi Hieroſol. p. 89. §. 5. 14. Illa centum minæ conficiunt talentum, adeoque neceſſe eſt ut talentum valeat 450 lib. Monetæ *Angliæ.* Vid. *Prideaux* in Præf. ad Connex. p. 19. pr. Vol. III. 26. lychnuchum. 117. 17. lychnuchi. Ibid. v. 23. Drachmas] i. e. quater novem denarios Mon. *Ang.* Videſis *Prid.* Præf. ad pr. Vol. p. 17. 120. 12. effulgebat ſplendor] V. *Phil. Jud.* de *Monarchia* l. 2. *Chryſoſt.* Hom. 37. adverſus Judæos, & *Auguſtin.* l. 2. Quæſt. ſup. Exodum. adde *Prideauxii* Connex. Hiſt. V. & N. T. part. 1. p. 154. &c. Ibid. 18. ducentis] Vid. *Caſaub.* c. *Baron.* p. 231. 129. 31. *Ενρ*] cum grano ſalis accipiendum; quod *Moyſes* non inuenerit, ſed à Deo didicerit *Joſue* buccinæ confectionem. Vide Diſſertat. *Joan. D'outrein* de Tubis Argenteis, pag. 88. ad finem libri tertii Vide *Reland.* Palæſt. Sacr. pag. 277. 146. 46. Vide *Relandum* ubi ſupra pag. 57. 189. 26. eſt". 203. v. 29. in M. occiſus. 215. 25. *κατάμεσον*] Vide *Suid.* in voce. Ibid. 36. *ἐνεχρυσώσεν*] Vid. *Suidam* in voc. Ibid. 42. *Δύναμις.* Videſis eundem *Suid.* 229. 31. *Μαυφαμί*, alibi *Μαυφαλή.* 269. 34. Anchus. 277. pro *γ'. ὡς πολεμήσας*, lege *δ'. ὡς πολεμήσας*, *n. s.* & pro *δ'. ἐν Δαυίδης*, lege *γ'. ἐν Δαυίδης*, *n. s.* mutatis ſc. loco & ordine. 279. 28. Jabiſh. 317. 15. Aneſſam. 320. 40. *ἡ μιδίν*] Vid. *L. de Maccab.* p. 1394. 335. 39. *φυγάδ.* 337. 43. *Βαθλάμης*] Eſt qui malit *Βαθλαμῆς.* 338. 6. *συναιῶν* Ib. 32. *θηλέως.* 339. 4. *χαλκίας*] Legendum forſan ex 3 Regum IV. 31. *Χαλκηδόνος & Δαρδανῶν ἀπὸ Μάλεω.* Ibid. in V. Ehanus] *Aſaph* & Ethan Davidis *ψαλμῳδοὶ* memorati 1 Chron. XV. 19. Ibid. 8. arboris] Vid. *Caſaub.* c. *Baron.* p. 647. Ibid. 14. Remoto annulo] Vid. *Fabric.* Pſeudepigr. V. T. p. 1054. & *Barrichium* contra *Covringium* p. 21. Ibid. 48. N. *e. πανηγυρίαις*] Vid. *Huet.* in D. E. p. 190. 340. 1. *Σολομών*] Hæ literæ Solomonis & Hirami habentur apud *Euſebium* in P. E. IX. 33, 34. Ex *Eupolemo* deſcriptæ erant; ſuis verbis hic exſcripſit *Joſephus.* Ibid. 23. *χιδίων*] *ἴσ. χιδίας.* 342. 1. *συμφώνης.* ib. N. f. *ἐμεῖναν.* 343. 9. *ἀλώνων.* 344. 14. *αὐξοῦ.* 345. 24. *τῷ τῷ*] *ἴσ. ἐξ οὗ μίαν τῷ τῶν Μωϋσέως σκηνὴν ἀνήγαγεν εἰς τὸν ναόν.* 346. 26.] Vid. *L'Empereur* in Cod. Middoth, p. 5. 347. 32. *ἀνίφορον*] Eſt qui malit *ἀνίφειν.* 348. 1, &c. *γεγράπται τὸ ἀργυροῦν* —— paulum aliter diſtingue & verſionem corrige. *καὶ ἐξ οὐρανῦ ἀρχαίων γεγράπται τὸ ἀργυροῦν εἰδέναι* —— *& ex iis quæ tibimet conſtituiſti intelligimus cælum & aërem & terram & mare* ——. Sic melius & ſenſui & Grammaticæ conſulitur. Cl. *Ibbetſonus.* 350. 3. *Ἀβρεθρίνους*] *ἴσ. Ἀβρεθρῶνος*, ut jungatur cum voce *Ἀβιούδου.* Ib 47. *ἀνωδῦ πυρόψωλος*] Verterem, *immunem fineret*, niſi *fineres* extaret verſu ſuperiore; quomodo *Tacitus* Ann. III. 38. *injurias inultas ſinere.* Verti etiam poteſt, *neque populum* —— *impunitum* vel *inultum* prætermitteret. ea eſt enim vis verbi *πυρόψωλος.* *Ibbetſon.* 352. in Not. *a.* Antea *Ἀπίλαιον*, Ita *Samb.* —— 353. 19. defuncto autem Abibalo] Conſer cum iſtis *Joſephum* contra Apionem, *Theophilum* ad Autol. p. 255. Edit. *Oxon. Syncellum* p. 182. & *Scaligerum* in Vett. Fragmentis, p. 5. Ibid. 20. *παρ' αὐτῦ*] illa deſunt apud Scaligerum. Ib. 21. *ἄρσενος.* Ib. 24. *ἐν τῳ*] *ἔτους ſc.* Ib. 25. *Λιθόσου*] *κέδρινα ξύλα ſc.* Ib. 26. *τῷ ναῷ*] *καινὰς τοῖς ſc.* 357. 31. *καὶ τοῦ ὄρ.* —— *L.* Ibid. 39. *ἐπιμέντοι*] *ἐπιμαντῆρας οὖν α. π. τ. οἱ. i. σκ. ἅπαξ ὀπύειν* legiſſe videtur *Gelenius*, qui vertit, *libentius quam illa poteret largiens.* 364. v. penult. *ἤρχεν.* 369. 34. *ἀνθρώπους.* 370. 47. pro *τι* leg. *σι.* 371. 25. *φυλαν.* 371. 4. *τύμῳ.* 372. 6. *τύμῳ.* 376. 1. *διώρυσσεν.* Ibid. *x.* ult. V. Samareon. 378. 12. *τοιχίσεων.* Ib 23. *σκοδρὰπασιν.* 379. 23. *ὑρὼν.* 380. 17. *τύτων* legit Vet. Interpres. 381. 4. *μίσχειν.* 382. 18. *πλαδίοντες*] *ἴσ. αὐτῦ πλ.* 383. 19. in V. nudis pedibus] Vid. *Bynæum* de Calceis Hebræorum l. 2. c. 4. Ibid. v. 27. pro *Abalus* lege *Adalus.* 408. 33. *ἀνδρώνων*] *ἴσ. ἀδρώνων L.* 424. in M. pro *Iſraëlitas* lege *Damaſcenos.* 426. 15. *ἐπιμείνων.* 427. 43, *ἐπαγαν.* Ib. 34. *πεδιάλων.* 428. v. 30. *ὑψηλὸν μετά.* 435. 13. *ἐπὶ τῶν, χρυσὸν δὲ* —— *αὐτῷ* —— *σκοδρὰπασι*] Ex Edit. *Baſ.* levicula cum mutatione lego *ἐπὶ τῶν. χρυσὸν δὲ αὖθις αὐτῷ ἐδὼ σκοδρὰπασιν, ἐδὲ οἱ φίλοι* —— *de ejus vita deſperarunt medici, neque vel minima ſpes amicis ſupererat.* Ita unius literæ interpoſitione Grammaticæ leges ſervantur; & à veteri lectione vix receditur. *Ibbetſon.* 441. ad finem N. *r.* adde, & *J. A. Fabricium de* Pſeudepigraphis, p. 1117. 449. 29, 35. *ἐνδιαίτημα.* 450. N. *a.* ad finem adde, & *Joannis Poenſenii* in Epiſt. ad *Dedwellum.* 453. 35. in V. l. *Careæ.* 457. 31. *βασιλεῖς.* 459. 14. V. Nebuchodon. Vid. *Scalig.* in Prolegomenis ad lib. de E. T. p. 13. & notis ad Fragmenta Gr. p. 9. Ibid. 18. V. pro *eundem* l. *quibuſdam.* 460. 13. Iberiam] Fabulosa iſta videntur *C. L' Empereur.* Ib. 35. Naboandelus] Vid. eundem *L'Empereur* in Dan. p. 90. 464. 9. *ἐπιστάντος τῷ βασιλεῖ*] Lege *ἐπιστάντος Θ'*, quod proprie dicitur de Janitoribus, & aliis ad fores auſcultantibus, & reſponſa reddentibus iis qui adveniunt Act. XII. 13. ubi vid. Interpretes. *Ibbetſon.* Ibid. v. 20. *σκοπεῖσθαι*] Verbo *Epiphanii σκοπεῖσθαι* exprimit. Cæteris tamen, me judice, præferenda eſt lectio *Vat. σκοπεῖσθαι*, illis animum adverterent: neque quidem contemnenda prior lectio *σκοπεῖσθαι*, ſi pro *αὐτοῖς* legatur *αὐτοὺς.* certe *σκοπεῖσθαι* rejicienda. *Idem.* Ib. 36. in V. Turrim] Vid. *Prideaux* part. I. p. 163. & D. *Hunnius* in D. E. p. 224. 471. 15. in Marg. adde *γ'.* & ex adverſo III. Ib. v. ult. M. pone *δ'.* IV. 490. 42. V. Analecitam] Vid. Huet. D. E. p. 176. 498. 19. *ἐφεξῆς.* 400. 10. *διμοιρίαι.* 501. 35. V. Sanaballeti. 503. 4. *Ἰαδδοῦς*] Hic putatur eſſe *Jaddua* F. Jonathanis nominatus Nehemiæ XII. 11. Ib. N. g. Poſt *Vat.* adde, *& recte.* 508. 38. *τὸν τῶν τόπων*] Nihil præter Pentateuchum tunc Græce verſum fuiſſe ex iſtis colligunt viri docti. & certe Græcus cæterorum librorum ſtylus arguit, eos, qui Ptol. Philadelphi rogatu Pentateuchum Moſis interpretati ſunt, reliquos libros ſacros non convertiſſe. *Pat.* Var. Lect. IV. 9. 509. 35. *ἐτύμων.* 520. 39. *τάνυσι.* 524. 18. *σκοτόδινον.* Ibid. 44. *σκότους.* 526. v. ult. *τῦ πάθους*, ita recte *Baſ. Ibbetſon.* 530. 13. *Ονίας*] Epiſtolæ hujus fit mentio in 1 Maccab. c. 12. v. 7. Vid. tamen *J. Scaliger.* in *Iſag.* l. 3. p. 332. & in *Euſeb.* p. 128. Ibid. 24. *ἴσ. τύπου.* 533. 3. Vid. *Reland.* de Spoliis Templi Hieroſ. p. 19. 535. 12. *τῶν ἀναγκαίων*] Male vertitur *doctrina.* De Mattathiæ enim *doctrina* nihil, de *liberis* multum habet Joſephus: neque unquam *ἀναγκαῖα* ad doctrinam, ad liberos ſemper refertur. *Ἐπιτηδεύσεως* certe (id enim eſt *ἀναγκαῖα*) in magna parte felicitatis ponit *Ariſtoteles*; & apud Judæos potiſſimum honorifica fœcunditas, infamis ſterilitas. non numerum autem ſolummodo, ſed & indolem liberorum complectitur *ἀναγκαῖα*, ſive *ἐπιτήδευσις*, *πόνος* (*ſc.*) *ὧν ἕ πολὺ ἐν ἀγαθῷ*, ut ait *Ariſtot.* Rhetor. I. 22. Ed. *Sturm. Ibbetſon.* 547. 45. V. Heliopolitana] *Joſephum* de Onia erroris arguit D. *Hieronymus* in Comment. in Iſaiam, p. 132. Edit. *Bened.* 558. 20. *ἐκτίσας ψυ*] Verſ. *convertit.* potius *effudit. Ibbet.* 562. 4. *Ονίου*] De Onia vid. Hieronym. in Iſaiam, p. 182. Ed. *Ben.* 564. 30. *αὐτοῖς*] Vocem hanc in T. receptam minime oportuit; cum ſine dubio *αὐτὸν* vera ſit lectio, quæ in omnibus excepto *Hen.* habetur. firmant multa Joſephi loca. v. p. 598. v. 37. p. 671. appoſitiſſime etiam ad hunc locum p. 680. v. 26. *διαφανεῖς μόνοι, ὑπὲρ δυνάμεων αὐτὸν τι τῷ τὸν φίλον* —— neque unquam; quod ſcio, aliter, niſi forſan p. 694. v. 72. *ὃν ἐκρίνας ἐδωρῆτο*; ubi tamen ſi ejuſdem *Hen.* auctoritate legatur *αὐτὸν*, ſibi conſtabit *Joſephus. Ibbetſon.* 568. 27. *οὖν*] Negationem retinet & Textus Maccab. L. 1. c. 23. quidam tollunt 569. v. 39. *ἐπεξελθὼν*] *ἐπεξελθὼν* eſt *perſequi*, *ulciſci*, *punire*, qui ſenſus huic loco optime convenit. *Ibbetſon.* 573. N. *. leg. prop. IV. c. 8. §. 10. &c. 575. in Argum. Marg. pro *Demetrium* leg. *Antiochum. Ibbet.* 571. 2. in V. quam regi acceptam deberet] potius, quam *munus à rege* acceptam deberet. *Idem.* 588. 7. V. *tradidiſſe*] Vel, *ex patrum conſtituta traditione.* Ib. v. ult. levicula mutatio neſcio quomodo commodiorem reddit ſenſum. *ὁ γέρων ἐδόκει μείζονι δὴ, τῇ χρεοῦ* —. *Ibbetſon.* 589. v. penult *πεφεύγοτα*] Editorum *ἐφεύγοτα* multum antepono huic lectioni, quæ forſan ex v. 44. irrepſit. Hominem prophetam male habuit, quod Antigonum *ſuperſtitem* i. e. *ἐφεύξε*, nec, ut prædixerat, fato functum videret. 590. 46. *Λεωνοῦλα.* 595. 9. *σκοτεινόγεως.* 598. 32. *ἡ ἄκρα φύλαξ, ἡ Δαμασκηνῶν παραδύτ Θ'* —— vel corrigenda diſtinctio —— *φύλαξ τῆ Δαμασκηνῶν, παραδύτ Θ'* —— vel, quod verius puto, legendum —— *ἡ ἄκρα φύλαξ Δαμασκηνῶν, παραδ* —. *Ibbetſon.* 599. N. *. *Manaim* etiam in lib. *de Bello.* 603. 18.

V.

ADDENDA & EMENDANDA.

V. quæ. 607.20. V. centeſimæ] Vid. *Caſaub.* c. *Baron.* p.155. 615. 38. V. ſublataque —] *Al.* & regnum, quod prius ſacerdotalis generis hominibus conferebatur, Honor plebeiorum virorum factum eſt. Herodis ſcilicet & ejus poſterorum. Vide Cl. Cleric. in Proleg. ad Hiſt. Eccleſ. p. 21. 618. 3. ἐπανίεχεται —— ſi vertas *redire*, ἐπανέρχονται cum cæteris legendum. *Ibbeſon.* 620 45. V. Melle conditum] Mellis natura eſt, ut corpora non ſinat computreſcere. *Plin. Nat. Hiſt.* XIV. 13. 622. v. penult. *Hyreano*] In libro *de Bello Jud.* 1°. Antipatro hoc conceſſit. 623. 13. σύμβολον δ' συμμαχίας χαρακτῆρα] Iſta delenda cenſet *Scaliger*. 624. 38 V. lege le *ſolum* accingebat. Ibid. 43. quindecim] Quid mirum (inquit *Noldius* p. 59] cum etiam infra eam ætatem, *Alexander Severus*, adhuc puer, in imperio, &c. Vide *Prideaux*. 634 18. Περγαμ. ἰσ. Λαοδικ. ——. 635.13. V. acta Publica] Vide *Grotium* in 1 Maccab. c. 12. & *Huet.* in D. E. p. 96. 639. v. 2. pro *Elix* lege *Felix*, & mox *Felicem*. 643. 20. ὀρθ. 644.7. V. lege, *legatus iret*. 645. 6. V. filiæ] dele, ſi lubet. 647. 9. ἀπαλλαχθεὶς —— verſ. *repulſus*. potius *recedens, diſcedens*. 649.13 Γαΐου] Κυΐου legendum eſſe oſtendit *Toinardus* in Proleg. ad *Harm. E.* p. 9. 650. 4. V. Ventidius. Ibid. 47. V. privari. Ibid. v. pen. *Antigonus*] Vide p. 992. 651. 27. quarum. 655.43. V. ex ſupervacaneo] tanquam viribus ſuperiorem. 657. pone in M. ιή. & ex adverſ. XXVIII. 663. v. 35. πίμπων ὁ π —— Quid ſi mutata paulum diſtinctione legatur, πίμπων ὁ παῖδα, ἑαυτὸν ὑπεξαιρούμενος ἀφανισθεὶς, ἀ μὴ —— *ne mitteret puerum, honeſtatis gratia audens, niſi* —— 670. 20. παραπιμψασα. 671. in M. pro *Antonius Cleopatr.* lege *Herodes* ——. 680. 40. ἀναπίπτοντα] an ἐξεπίζοντα prout in *de Bello*. 686. 36. Vide *Grotium* ad Matth c. 5. v. 31. 659. 9. V. *leg.* latitudine. Ibid. 19. l. placidiſſimo. Ibid. 39. διὰ δεκαετῆ] Scr. διὰ δεκαετοῦς χρόνου. Vide ad l. XV. c. 5. 696. 9. Ζωΐλῳ] Hic forſan ille eſt cujus meminit *Strabo* l. 16. p 756. Ed. *Pariſ.* Ibid. 10. V. reditus. Ibid. v. 14. lege πλησιόχωρος. 697. 32. Rectius *Hen.* ἰππίῳ. 698. 15. πηγαῖ] Vide *Noldium* p. 274. & *Reland.* in P. S. 922. P. 699. v. 29. ὁ ἀπ' αὐτῶν ὀργῆς ἐπ—] Verſ. *de te pœnas ob iſta ſumet*, potius *pœnæ ob iſta te monebunt*. vel totam periodum ſic verterem — *Hæc autem Deum non latere, pœnæ ob iſta ſub vitæ finem in te immiſſæ monebunt*. dele itaque comma poſt βίᾳ. *Ibbet.* 707.19. ὕστερ] ἴσ. ὕστερ. Ib. v. 43. Vide *Philonem Jud.* in Legatione ad Caium, p. 1033. 709. 35. παῤῥησίᾳ. 710. 10. πανθῶν ἡλίου ὑποδύοντος. *Gall.* Ibid. 20. βασιλῶν —— ἀλλ —— *G.* Ibid. 39. pro ὁ, *G.* leg. καὶ. Ibid. v. ult. ἐπάνυμος ἢ ἐπώνυμος. 711. 1. pro ἢ *G.* hab. καὶ. Ibid. 7. ἀεργὸν] ἀοργὸν. Ibid. N. l. ἀπαμειβόμενον *G.* Ibid. ἐμὲ Edd. præfert *Ibbeſon.* 714. 41. Poſt ἐπ' εἰσόμενον *G.* addit μὲν. Ib. 44. V. Poſt] L. Poſtquam annos X. res Aſiæ adminiſtraſſet. Ib. T. Ἀχίωνα ſ. ἰὼν *G.* Ibid. N. n. Vide *Caſaub.* c. *Baron.* p. 136. 715.40. ἀλάστορα *Gall.* Ibid. 42. μῆνες deeſt *Gall.* Ibid. N. d. leg. Ita *Vat.* & *Gall.* 716. 28. χαιδᾷ] χαιρώνᾳ *Gall.* 717. 2. in M. adde, *Alexandri Oratio*. Ibid. 15. κολωνίαν *Gall.* 718. 4. αὐτομάτως. 719. v. ult. Σαδδουκ] ἡ μετακριθεῖσα ὑπὸ τῶν μετεσπαδέλλων εἰς τὸν ἐπὶ Ἀλεξάνδρᾳ Καππάδοκα ἐπώνυμον ἢ σεσημείωται Σαδδουκ. *Philo* in Legat. ad Caium, 1034. 720.2. εἰσφέρειν. Ibid. N. g. Vide quæ habet *Caſaub.* ad *Damon.* p. 291. 722.43. ἐπιστας. Ib. v. ult. σαββατεῖον] σαββατεῖον videtur Synagoga eſſe, in quam viri & feminæ communiter in Sabbatis (unde nomen ſuum habet) ſolebant convenire; διδασκάλια vero ſcholæ publicæ, in quibus ſapientiæ ſtudioſi eruditebantur & exercebantur. *Vitringa* de Synagog. 725. 9 V. Nam cum] *Nam cum vivente illo & regnante ſcriberet, regique, cujus gratiam magni faciebat, obſecutus eſt, eaque tantum attigit, quæ ad ipſius gloriam pertinerent* — *Gron.* in Epiſt. p.49. Ibid.33. ὕπαιμον. 729.11. εἰσὶ τύποι ἴσως] *fidam non manſuram* vertit *Noldius* in *Hiſt. Idum.* p. 121, 122. qui negat puellam hanc Herode prognatam. Ib.36. ἀπαγορεύειν] Non de *abdicante* dici poſſe ἀπαγορεύειν, niſi addito ἀρχῆς vel tale quid. verto itaque, *monitos, Herodem omnem vitæ longioris ſpem abjeciſſe, utpote ætate provectum*, &c. multo autem facilius fluereet ſenſus ſi legeretur, ἐπεὶ δὲ πεπαυκότα τῆς γήρᾳ, ἐ παρακίλευμας ——. *Ibbeſon.* Ibid. 13. ἀφόδων. 730. 12. V. itabant. 731. 17. ἀνὸ σπουδῆ. 734. 35. ἡ. 735. 12. ἄρχα, atque ita *Busb. Ibbeſon.* 737. 45. Μαναμβῶ. 739. 23. Γλαφύρᾳ. 744. 2,30. πεῖ πνεῦ. Ibid. 31. ἄκυρ. Ibid. 48. τὸ δὲ ἀπαιδευτον ἰδίωτικὸν ἢ κακῶς] Verto, *rerum enim imperitia mala decori magiſtra*, ut ſumatur γυμνικῶς —— Si ad Teronem —— referatur, ſic potius, —— *prò rerum enim imperitia à decoro deflexit*. doctiſſ. *Ibbeſonus*. 745. 27. τριακοίους] Verſ. *triginta*: verum τριακόσιοι eſt *trecenti*. Ibid. in M. pro *Tryphon* leg. *Tyron*. 750. 1. βουθεῖται. Ib. v. 21. ἦτος ὡς μήτρῳ] Verſ. *avus maternus*, ſed ἦτος eſt *avunculus* non *avus*, vel potius nomen generale & patruum & avunculum complectens. Vid. Juſt. Inſtit. L. III. Tit. VI. §. 3. *Ibbeſon.* 751. 22 V. Matrem] Sc. *Doridem*. Vid. etiam *Petit.* tom. 4. 121. Ibid. 24. ἀνεψιὰ —— Sororis filia è *Zonara*, qui per ἐξαδέλφῃ exponit. Verum per ἐξαδέλφῃ videtur intelligi non *ſororis filia* ſed *conſobrina*, vel *patruelis* quo ſenſu interpretatur *Phrynich. Ibbeſon.* 753. 12. ὕστατον] ἐμφύτου in primo de *Bello*. Ibid. v. 29. Sic diſtingue φιλίᾳ σχέσεσι, μὴ ——. Ib. 38. *Feminæ*] Gynæceum pompe Herodis. Ib.38. V. *cauti, & ad aperte bellandum* —— *prompti*, quæ non bene conveniunt; cauti enim aperta vi fere abſtinent, niſi commoda ſe obtulerit occaſio. Totam periodum ſic verto. *Homines regibus reſiſtendum maxime validi, circumſpecti utpote, data etiam occaſione ad aperte bellandum la-*

dendumque prompti. *Ibbeſon.* Ibid. v. 4. V. credebantur enim — *fuiſſe ſcire ex afflatu divino*, fortaſſe, *eis autem conceſſa eſſe futuri cognitio ex afflatu divino*, qui ſenſus verbi πνεύματος frequens D. Paulo. Sic Rom. III. 2. ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ, & alibi. *Idem.* 755. 44. ἀναδύ. 757. 7. V. *ne in minimam* — potius *nec in minimam*. *Id.* 758. in Mar. pro *Theophilum* leg. *Matthiam*. Ib.20. V. comparatis] & comparabat. vid. l. 1. de *Bello*. 759.24.V. leg. *Varium omnia audiverum*. Ib.v.45. αὐτὸς ἀλοφύρατο ——. V. *de filiis ſuis conqueri aggreditur, per quos ſee infortunia perpeſſus*; potius, *ſuam ipſius in liberis procreandis fortunam deflevit, per quos ſee calamitates perpeſſus* ——. *Ibbeſon.* 762. 27. Idem V. Cl. τὸ *æſtuosus* improbat. 763. 39. V. nulli. 765. 29. ἐπήγετο] Lege ἐπείγετο cum *Busb. Ibbeſon.* 766. 10.V. — nam] Leg. *nam propter audaciam ipſius, & eorum effectionem, quæ lex vetabat, cum alia ei contigiſſe, quibus præter communem hominum morem vexatus fuerat, tum etiam hunc morbum*. Ib. 10. T. αὐτῶν] αὐτῷ ἢ ἀπ' ἐκ. *Caſaub.* Ibid. 31. μυστήρια. 768. 12. μέσον ſpatium inter umbilicum & pubem —, quod aliter ὑπογάστριον dicitur *Pollux*. Onom. l. 2. §. 170. 769 v. ult. περιλείψαντες. 770. 30. ἐπίσης συγγενεῖς] *Epiphan. Joſephi* ſic verba vertit, *aiſſe autem de cæteris ſuis conſanguineis atque cognatis*, unde ſuſpicatur *Caſaub.* (in Exerc. c. *Baron.* p. 282. Edit. *Lond.*) legendum eſſe, ἐπίσης ὡς ἁπάντες ἢ συγγενεῖς ἦσαν αὐτῷ. *quicunque ſanguine juncti erant aut cognatione*. Phraſis ὡς ἁπαξ occurrit apud *Origenem* c. *Celſum* p 35. Ed. *Cant.* Ibid.39,40. ἦσαν, περίεσαν. 771.31. αὐτῶν] ἐπ' αὐτοῖς ſupplet *Caſaub.* 772.14. ἐ πᾶς —] ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ ἔκγονοι ἐτέθησαν. *Caſaub.* Ibid. 39. ἐπίδελα. Ibid. N. i. — ἦσαν ἢ ἔτυχε. malit *Caſaub.* 773. 7. ἀπολλ.] ἀπολλὰς αἰσχρῶς ἢ. *Idem.* Ib. 26. Παῖχα. Ibid. v. 29. ὡς] ὧν *Caſaub.* Ibid. v. pen. V. leg. *pauci vulnerati effugerunt*. 775. v. 25, 26. ἀδικοῦντα τὰ Καίσαρος Ἀγρίππα περὶ αὐτῶ ἐν χαρᾷ —. Emendationem licet non reprehendam, verſionem tamen minus probo. an Ἀγρίππα *ignoro* ſignificet, mihi non compertum; certe ex analogia idem quod Ἀγρίππαν, i. e. *dijudico, cognoſco, inquiro, ſtatuo* ſignificat, quem ſenſum poſtulat hic locus: ſic igitur verte, *Injuriam facit Cæſari, in cauſæ ipſius cognitione*, vel *examine, jam verſato*. Injuria erat, judicio nondum finito, auctoritatem ad ſe, non pertinentem arripere. *Ibbeſon.* Ibid. v. 39. πείθεις τε τῇ ἐπὶ ἢ π.] Legendum ſine dubio ἢ ἐπὶ τῇ πατρί. *Idem.* 777. 4, 5. ἀδίκως δ' ὁ, τι μὴ ἐ μὴ γνώμης] Senſus videtur eſſe, *dihil enim eorum eſſe quæ injuſtitiæ inſimulantur, quin ipſis auctoribus ſit factum*. *Idem.* 780.31. μὴ ταχέως ἐπιτροπῆς χαρακτῆρα] Verto, *niſi maturæ curæ fuiſſet adhibita*. ἐπιτροπὴ enim non ſolum eſt *animadverſio*, ſed ſæpius *cura*. *Ni mature ſubvenisſet fortuna*, diceret *Tacitus*. *Idem.* 785.19,20. *date, ei* — reddebant. Ib. 37. pro *auri* leg. *argenti*. Ibid. ad finem N. f. adde, Vide etiam *Caſaub.* c. *Baron.* p. 239, 240. Ibid. v. 37. μνησικλῆν] Lege μνησιδίου cum *Bmb.* 781. N. d. vide etiam *Caſaub.* c. *Baron.* p. 218. 789. 29. V. Cæterum] Potius, *ea regione quæ ſub Archelai ditione — fuerat vectigali Syriæ contributa, mittitur Quirinus à Cæſare, vir Conſularis, tributi conſtitutionem cenſu habito taxaturus, & ipſum Archelai venditurus domum*. Hac de vide *Poſtini* Spicilegium Evangel. §. XXIV. 790. In lib. 18. Summario. n. 11. leg. Herodes Tetrarcha. 791. in M. p. *Quirinus* leg. *Quirinius*, & p. etiam 754. Ibid. 7. V. per — omnes] *al.* percurrit omnes magiſtratus, ut fuerit etiam Conſul. Ibid. v. 9. διαπεδίνης] Vide *Huet.* in D. E. p.392. 792. 32. τοῖς συναλδῶσιν] an, *hominibus cum ſeditione concitatis*? vel *in eandem ſeditionem coeuntibus*. Ibid. 33. ἐπιστατικῶ. Ibid. 34. V. *Sadducæi*. 793 2. V. ratio] *doctrina eorum, vel ſecta*. Ibid. v. 9. ἀκούσας] ἀκούειν malit *Joan. Clericus* in Prolegom. ad Hiſt. Eccleſ. p. 7. Ibid. v. 14. τῇ δ' αἱρεῖ] Vide ejuſdem *Clerici* Proleg. p. 11. Ibid. v. 24. V. virtuti tribuunt] lege, *præclarum ducunt*. Ibid. v. 34. V. Sacra] Vertendum, *in ſeipſis ſacrificia peragunt*, i. e. ſeſe ipſos Deo vovebant & confecrabant, & hoc eſt quod *Philo* dicit p. 676. *ſumma religione Deo ſervitum, non mactando victimas, ſed ſuas mentes componendo ad ſanctimoniam*. Vide *Cuperum* in Epiſt. ad *D'ouvr.* ſub finem Differt. *D'ouvr.* de *Clangore Evangelii* p. 394. Vide etiam *Petit.* in Var. Lect. p. 203. 795. N. n. *Epiphan.* quibus accedit *Tacitus*. 796. v. pen. τὸν ὄρον, lege τὸν ἄρον & verte *ad fines*, ſi *montis* vertas τὸ ὄρος legendum. *Ibbeſonus*. 792. 32. V. Cæſaris Effigiem] Vide *Niceph. Calliſt.* p. 149. Ibid. 34. V. pro *habere* lege *facere*. 798.17. ἀναπλῆσαι] Verſ. *ſicas*. ſed *haſtes* vel *clavas* potius ſignificat vox Græca. *Ibbeſonus*. Ibid.v.30. Verſ. *paliexis*. Melius *Epiphanius, ſibi adjunxit*. *Idem*. Ibid. in N. ſæpe Κελεὶς mendoſe pro Χελεὶς. 499. 10. ἀλῶνας. 802. in M. *Jonathas Pontifex, in locum Caiphæ ſubſtitutus*. Ibid. v. 12. ἐπιτιθέμενοι] τίνων addit *Caſaub.* Ibid. v. 14. ὥσπερ] τὸν ἀρχιερατικὸν λαμπρόπον τὸν ϛ . . . . πυρίνου ὑπὸν πανοπλίζων δι' αὐτοῦ. ἐπτακτὸν ϛ ὅμ. *Caſ.* ex *Euſ.* in D. E. l. 8. 803. N. y. Vide *Caſaub.* c. *Baron.* p. 155. 805. 3. Juxta Cod. Regium vet. verſionis, *trigeſimo ſecundo*. ſed à vulgata ſcriptura ſtat ratio temporum. 805.30. μιξοβαλῆς. 806. 44. Ἀεννεβύλλ. 807. 11. V. Sampſigerami. 818. 14. — σεσαγαγεῖν. Ibid. v. 18. lege διώνυμος, τοῦ —. 809. 38. V. pro *filio* leg. *fiſco*. 819. 46. V. Berenice. 815. 44. καθαμαλιστὰς φρυγίας ἢ Θεὸν ὑπολαμβάνων — hujus loci verſionem non aſſequor. itaque & mihi lubet experiri. verto, *ſperans fore ut in hoc ejus artificio connivuerus Deus*. ad verbum, *ut hoc ejus artificium negligeret Deus*, i. e. *huic ſe non interponeret, nec impediret, quo minus optatum haberet eventum*. ut φρυγία ſumatur pro φρυγανισμῷ. *Ibbeſonus*. 816. 17. κ' συναθροίζεται —] Verſ. *ad eas quæ feliciter evenerant vitam exigens*, quæ perſpicuum non fundunt ſenſum. videtur etiam

ADDENDA & EMENDANDA.

prior lectio levicula cum mutatione defendi poſſe. ἢ τοῦτο θάῤῥος αὐτῇ, μᾶλλον δ' ὡς τάνδ' ἀναπεμφθὲν ἰκέτευε, ἐξηγμένος. Sic lego mutato ſolum τάδε in τάνδ', & verto, *illius virtutes proſixius etiam iis, qui ad hoc vitæ genus ſe ſponte contulerant, laudans & extollens.* neſcio tamen an ἐξηγμένος in ἐξηρμένῳ non ſit mutandum. *Ibbetſon.* 817. 21. κρίνουσι] videtur κρίνουσι legi debere. *Idem.* 818. 9. Ἰρυλέων] lege Ἰρυλλέων cum *Gall. Id.* 819. 22. Δημοκάπωνος. Ibid. N. v. 4. φόνου. 822. 39 ὥραι ἄσαι *Joſephus* in hac narratione quædam habet contraria iis quæ tradit *Philo*, p. 1028. *J. Clericus.* 824. v. ult. Καίσαρος. 825. 46. ἀναμαρτησίαν] ἴσ. ἀναμαρτησίαν. 828 35. σωφρὸς. 829. 56. εἰ δὲ δικαίου τι ἀσῶν —] verſionem paululum immutatam vellem: *ut quæ tum in eo eſſent ut deficerent, & quod putaret res ad defectionem ſpectare, in illos jam expeditionem ſuſcepturus eſſet. Ibbet.* 832. 35. ἄνω] Vide *Suidam* voc. ἀνω. 833. 1. ἀναφυλίω.] Vide *Suidam* voc. ἀναφυλάλιον. ἴσ. ἀνάφυλίω refugium, Vid. p. 849. v. 38. Ibid. 8. ἀγαπᾶν. 834. 36. τοῦτον. 835. Κτησιφῶντα] Videſis *Strabonem.* 840. N. v. 2. perpenſa. 841. 11. σωτοὶ. 842. 12. V. ſereret. Ibid. T. 11. ἐπιφυομένῳ. 844. 44. vel ἡμῖν legendum, vel corrigenda verſio. *Ibbetſon.* 845. 19. ἔζωντο. 849. 39. ῥᾴδιον. 862. 43. ἡμερονίαν. 863. 7. τριῶν. 865, 8, 9. ἢ Γοῦτλα μὲν, πολλοῖς δὲ Μάρκος —— Verſ. *& hanc quidem Agrippa (nam moritur Marcus Alexandri filius) virginem ſibi vendicans.* Sed ſic diſtinguendum, ἢ τοῦτλα μὲν, πολλοῖς δὲ Μάρκος ὁ Ἀλεξάνδρου ὑὸς παῤθένον λιποῦν, ἀδελφῷ —— (*nam moritur Marcus Alexandri F. qui virginem duxerat*) *Uſſerius* quidem ad annum Chriſti 41. p. 641. cum verſione facit, & ait Marcum, cui deſponſa fuit Berenice, ante nuptias defunctum. verum ſola *Joſephi* auctoritate nititur, cujus verbis vim facit; cum expreſſe dicat *Joſephus* verſu ſuperiore — αὐτῇ ὑὸς Βερενίκην — γαμεῖ. *Ibbetſon.* 870. 47. Vide *Lipſium*, vol. 3 p. 898. 873. 26. ἐπὶ τοῦ τείχους] V. *ſuper tectis.* verum τεῖχος Græcis etiam eſt lupanar, πορνεῖον (vide *Valeſ.* in *Euſ.* H. E. II. 13.) quo ſenſu hic ſumi videtur. *Ibbetſon.* 878. 13. V. Cantheram] veriſimile Simonem Cantheræ fuiſſe reſtitutum. 879. M. n. 3. pro *arcis* lege *arcæ.* 881. 33. πεζότερον] potius πεζότερον. *Ibbetſon.* 884. 25. μισγεσίων. 985. 40. ἐπιφερομένην. 899 4. T. ἀναπολιλῶ] νόον malint nonnulli. vide *Grotium* ad Joh X. 22. Ibid. 4. V. porticum. Ibid. 20. Confer *Hegeſippum* II. 13. p. 294. Ed. *Colon.* 900. 7. πτερικοῖον] πτερικοῖον Vet. Interp. 901. 24. ἀλλὰ πᾶσι — vide *Euſeb.* l. 8. D. E. Ibid. 30 φοῦδις] δεδιὼς *Euſeb.* Ib. 35. ἰερέων] Ἀρχιερέων *Euſeb.* Ibid. 35, 36. τὸν ἀρχιὸν] τὸν Ἰουδαίων βασιλέων *Euſeb.* 903 31. κατὰ] Ita *Voſſ.* 907. 28. πυραμοειδῶς] annotatum ad hoc verbum dele. 922. M. n. 2. pro *Gamalæ* lege *Gamalis.* Ibid. v. 38. σπανδὸν. 928. 4. πρέσσειν. 932. 38. ἐρημίαν. 935. 16. ὑπερτικῶς — lege ὑπερτικῶς. longe aliud ſignificat ὑπερτικῶς, quam quod vulgo convenit. *Ibbetſonus.* Ibid. 31. ἐπιπολάμενοι. 940. 45. ὁρμέντες. 954 M. n. 1, pro *Latine* lege *Græce.* Ibid. 5. συνθήμαλον] συνθυμηθὲν *Caſ.* Ibid. 32, 33. ἐπιφανεσαμένους.] φιλοφρονησάμενος *Id.* Ibid. 45. αὐτοῖς] Legit *Lowthius*, αὐτοὶ ἀδεξίων. 955. 13. λίχμιον] λιχμῶν *Caſ.* Ibid. 32. V. tantum illis] *tantum eorum viribus cedunt, quantum inſtituto. L.* Ibid. 34. V. cum] *ubi etiam illud ipſum quod interfuiſſem rebus geſtis, præclari operis ſpem faciebat. L.* Ibid. 38. σωσιγένου] σωσιγένη malit *Caſ.* 956. v. ult. λιπαδείκνυται] αἰ. ἀδείκνυται. *Id.* 959. 21. ἐπιπεῖς] ἐπιπίων *Id.* Ibid. 38. πλὼ δ' δυῶν *Id.* Ibid. 43. Γοφνικὸ *Id.* 960. 27. ἐπιδίμιον *Id.* Ibid. 29. V. ſatiare] *exorare* vel *flectere.* Ibid. 30. Καδαῖον *Caſaub.* 961. 12. ὑπὸ *Id.* Ibid. 29. poſt μητρὸς *idem* addit αὐτῇ. Ibid. 42. *Id.* legit ὑφηλόφρονα. 963. v. 1. ἐπιπέμπει *Id.* Ibid. μὴ πλειστοι ἐδημιήσαν ἐν ἔτει *Idem.* 965. 23. Agrippias. 966. 21. παράδοξον *Caſ.* Ibid. 36. πανσοφὴς *Idem.* 967. 10. ἀνάπτυσις *Id.* 972. 15. εἶχεν *Idem.* Ibid. 35. περὶ τὸ βωμὸν *Id.* 974. 14, 15. οἱ ὁ Αρπῦ] ὃ χαίψας *Caſ.* Ibid. 15. τύτῳ *Id.* Ibid. 24. V. nili *Gab.*] *niſi Gabinius in Syriam miſſus, ut Scauro ſuccederet. Joſephum* hallucinari putat *Caſ.* c. *Baron.* p. 132. ut apparet ex *Appiano* & ratione temporum. 976. 5. pro ἀπὸ — *Caſ.* legit αὐτὸ. Ib. v. 8. ὃς ὑπερ. malit *Lowthius*, & ad Gabinium refert. 978. 14. V. ille] *hoſtes enim ſibi oppoſitos devicit lævum cornu tenens. L.* 681. V. 34. Marcus] *advenit ex Italia Sexto Succeſſor Marcus.* Ibid. N. v. 22. poſt p. 120. adde, & p. 133. 982. 18. ὑοῖς αὐτῦ *Caſ.* 984. 24. V. Erat] Potius, *Erat autem Herodes quidem apud Fabium Damaſci Præfectum.* Sic p. 639. v. 4. ὁ Δαμασκῷ ἐφεστηκὼς Damaſci præfectum. 985. 41. poſt πεζάρχους *Caſ.* addit τελμῶσι. Ib. 47. ἵππους] *Caſ.* ἱππάρους. 986. 7. Vide *Pagi* Critic. vol. 1. p. 219. & *Noldium* p. 234. 987. 18. τὰς ἐπιτελὰς *Caſ.* Ibid. ἐπαλον *Idem.* Ibid. 40. pro Παφλὼν *Idem* leg. πάντων. 988. 9. V. filia Mariamne] Potius erat Mariamnes mater. Confer lib. 14. Antt. c. 13. n. 6. ea Alexandra vocabatur. v. lib. 15. c. 6. n. 5. Ibid. 8. T. ἀσεβῆ ἢ *Caſaub.* Ibid. 39 δὲν *Idem.* 992. 14. V. * & quidem] Et quidem oppidum Maſada propoſitum his erat, certamen omnium maxime neceſſarium. *Caſ.* ad *Polyb.* p. 47. *Joſephus* eleganter operis faciendi vel facti ſummam appellare ſolet ἀγωνισμὸν. *Ibid.* v. ult. lege *de mœnibus.* 993. M. n. 4. pro *Judæam* lege *Idumæam* 994. v. ult. an ἀναχωρεῖν. *ad ipſum ſe recipere.* 997. 16. πέμποντες *Caſ.* 999. 20. ἐπιδείκνυτο *Id.* Ibid. 28. Θεοδίσιρον] ἴσ. Θεοδίσιρον, q. Deiformiorem. 1001. 26. κτημάτων *Caſ.* Ib. 43. Vide *Stanleium* ad *Æſchylum*, p. 850. 1004. 26. ὤφθη *Caſ.* 1007. 23. ἀσεβῆσαι *Id.* Ibid 23. Vide p. 698. 1008. 33. V. appellentibus diverſoria] *ad rerum advectarum receptaculum.* Cl. *Lowthius.* 1043. in ſummario lib. I II. n. 2. Δὲ τὸν αὐτὸν *Vat.* Ib. n. 3. ἐπιστρατεῖ *Vat.* 1044. n. 8. ἐπὶ Καίσαρα *Vat.* Ib. n. 12. ἐπαχάγοντες *Vat.* ἐ Φαρισαίων *Id.* Ib. n. 15. σὺν ἰδίοις *Idem.* Ib. n. 18 ἐκφέρειν τὸν ὅλον. 1045. n. 20. V. circiter decies mille. Ib. n. 22. τῇ ϛ Αχ. *Vat.* 1046. v. 3. Ἰωσηφοπάνατον συμβολον *Vat.* Ib. n. 29 ἐκκρέασαντο V. Ib. n. 31. κατ' Αλεξάνδρου. Ibid. n. 33. V. *Cæſarenſes.* Ib. T. ἀσὲς χάριτας *Vat.* Ib. n. 41. ἑαυτῶν *Vat. Id.* ibid. ἄλλως τι. 1063. 17. τις ἑκάτερον] Inter τις & ἑκάτερον ſ. intercidiſſe exiſtimat *Petitus* in *Var. Lect.* p. 204 *ſc. invitis ſex è novem qui adſunt.* 1077. 16. ἐπιτασσειν *Caſ.* 1087 N. v. 3. pro *eis Iſtrum* lege *trans Iſtrum.* 1088. 27. V. octo menſibus] Vide *Lipſium* de Magnitudine Rom. II. 10. Ib. 45. V. pendit. 1095. N. v. 2. Γεσσῖτα *Bod.* quod forſan rectum. vide *Relandum* in Palæſtin. S. p. 199. 1096. 30. Σκυθοπολίτης. Ibid. 31. V. diſſimulantes] Forte, *ineſcanes illorum fidem.* 1097. 33. V. audaciſſimos] *audaciores — è medio — formidandos autem carcere detinebant.* 1100. 27. V. Ceſtius Gallum] an *Ceſtium Gallum*? 1103. 10, 11. Vide *Savilii* Notas ad *Tacitum*, p. 115. Ed. *Ang.* 1104. 26. V. *Bethora.* 1105. ἰώσηπος ὁ Γωρίωνος] Inde forſan conflatus Hiſtoricus. 1116. n. 23 ἀσεβήσειν in MSS. ſubaud. πόλιν. 1119 44. τρίτον ἀδελφὸν] Vide *Ph. Barterii* Pithanæ Diatrib. 2. p. 147. 1127. 35. Γωρὶν] *Caſ.* lege Γάδαρα. 1139. 22. V. *magna multitudine* concluſi. 1140. 39. ἢ ἐσθίειν] illa ἢ ἐσθίειν deleri jubet *Toinardus.* 1150 2. μισγεσ. 1154. 19. ἐπιλαθόμενοι. 1158. 17. Δὲ μίσους] Forſan Δὲ μίσους. 1183. 38. V. quidem. 1184. 39. ἐπιτάσσοντο. 1185. 10. Δὲφθείρων τὸν Ζαχαῖον] Vide *Huet.* in D. E. p. 253. 1186. 22. Γωρίων] *Baſ. Ed.* habet Γωρίαν. 1195. 23. ἀνέωγεν] ἀνέωγεν *Baſ.* 1203. 24. V. vociferabantur. 1214. 24. V. poſt ſeptum] *Al.* à tergo ſepti (interioris) contra exhedram occidentalem, qua ſolum parte erigi poterant; reliquæ enim partes gradibus erant à longinquo occupatæ. Vide App. ad Bibl. Polyglott. p. 31. 1226. 29. οἱ πᾶς ϛ μιᾷξὲ —] *Sic verſendum, Porticus autem poſt portas —.* Vide Appar ad B. Polyg. ubi ſupra. 1266. 7. τὸ δὲ — ἀναδήμασθαι] Videſis *Baldwinum* de Calceis Antiquis c. 13. & *Nigronum* de Caliga. c. 4. 1283. 20. λόγῳ τ' χάριτος] haud facile, inquit *Huetius*, intelligas utrum dictio αὐτῶν — dictioni χάριτος an voci τις adjungenda Sit. Dem. Evang. pr. VIII. §. XXII. 1291. 18. ἰμάφυλοι] *Contribules.* Judæi nim. licet non indigenæ; ſed multi ex aliis regionibus, *Helleniſtæ. Barlovius.* 1298. n. 37. V. dele *illic.* 1307. 30. Οὐιτελλιανοῦ] ἴσ. Οὐιτελλιανοὺς. 1308. 33. αὖτα φλογὶ —] Videſis *Lambecium* in Comment. de Biblioth. *Vindob.* l. 2. c. 7. p. 566. 1318. 35. ἐσθλὸν] ἐπόδλον. 1329. 9. βλασφημίας. 1330. 41. V. pro Homerica, lege Homeri. 1334. 43. V. pro *& Rex ipſe*, leg. *idemque rex.* 1346. 14, 15. Ἔθνους ἡμῶν] fallitur *Joſ.* de Judæis enim non loquitur. *Barlovius.* Vide & *Cumanum.* 1350. 2. Συρίαν. 1389 15. vide *Tertull.* Apol. c. 16. 1399. 43. Quid ſi μείζον πάθοι Ελαίζαρ. 1407. 27. Ἰωμησίτου] Nonnemo legit Ἰωμησσῶν. Ib. 35. ἐναγωνισμένη] Quidam legend. conjicit ἐναγωνιζόμενοι. 1408. 33. παρθένος] alludit forte ad Gen. 22. & Hiſtoriam de immolando Iſaaco. 1409. 24. γυναικὸς] F. γυναίκας. Ibid. 50. Ὡς ἴλεῳ — ἔα —. Anonymus ex conjectura ad oram Ed. *Baſ.* in Bibl. Coll. Reg. Oxon. Alicubi male *inquiebat & inquiit*, pro *inquit*, occurrunt; quæ mihi vel correctori ad Grammatices leges parum attendenti exciderunt.

P. 555. v. 10. ἐπιφὴν τοῖς Ἰουδαίοις, *adhæſere Judæis*, i. e. eos urſere, & infectati ſunt. Sic דבק Hebræis. in vernacula etiam lingua ſimilis locutio. *Ibbetſon.* P. 733. in Summario Capitis IX. lege, ἢ ὡς Ἡρώδης, ἐρχομένου αὐτῷ Καίσαρος, ἴγνω ὡς Ῥώμην Νικόλαον ἀποστέλλων. *Usque Herodes, iratum habens Cæſarem, Nicolaum Romam mittere decrevit.*

SUB-

SUBSCRIBERS
To *JOSEPHUS.*

Thoſe with an Aſterisk before their Names ſubſcribed for the large Paper.

A.

ACTON (Edward) LL. B. Rector of Langton in the Iſle of Purbeck.
Adams (Fitz-Herbert) D. D. Rector of Lincoln College Oxon. deceaſed.
Adams (Sam.) M. A. late Fellow of Exeter Coll. Oxon.
Adderly (Rob.) D. D. Fellow of All-Souls College Oxon. deceaſed.
Mr. Aldworth near Wantage in Berks.
Mr. Allen, Fellow of Merton College.
Allen (Tho.) Rector of Murſton in Kent.
Allyn (Richard) B. D. Rector of Staughton and Moulden in the County of Bedford.
Alſop (Ant.) B. D. Rector of Brightwell in Berks.
Dr. Altham, late Canon of Chriſt-Church.
* Dr. Alſton, deceaſed.
Anderton (John) M. A. of Univerſity Coll. Oxon.
Andrews (Henry) M. A. Rector of Shafton.
* Dr. Arbuthnot.
Archer (Edmund) D.D. Arch-Deacon of Taunton.
Aſheton (Ralph) Eſquire.
Atkinſon (Arthur) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Atkinſon (Will.) M. A. Fellow of Queens College Oxon.
ATTERBURY (FRANCIS) Lord Biſhop of ROCHESTER.

B.

Mr. Backſhell, Fellow of New College.
* Bacon (Thomas) of Catley in Cambridgeſhire Eſq; 2 Copies.
Ball (Thomas) M. A. Fellow of Trin. Coll. Oxon.
Ballam (John) M. A. Fellow of Wadham Coll.
Mr. Ballard, Fellow of C.C.C. Oxon.
Banner (Richard) of Bermingham M. A.
Mr. Barker.
Barneby (Edmund) M. A. of Wadham College Oxon.
Mr. Barton, Fellow of New College.
Baynes (Ben.) M. A. Fellow of Univerſity College.
Mr. Bean of Merton College Oxon.
Bear (John) B. D. Rector of Shermanbury in Suſſex.
Berriman (Will.) M. A. late of Oriel Coll. Oxon.
Betham (Rob.) M. A. Rector of Silcheſter in Hampſhire. deceaſed.
Mr. Big, Fellow of New College Oxon.
The Rev. Mr. Biddell, Fellow of New College Oxon.
Bird (William) Eſq;
Bolton (Robert) M. A. of Wadham Coll. Oxon.
Bourchier (Roger) M. A. Fellow of Worceſter College Oxon.
Mr. Bourne, Chaplain of C.C.C. Oxon.
Bowerbank (Chriſtopher) M. A. Fellow of Queen's College Oxon.
Mr. Bradley of Worceſter College Oxon.
Bradſhaw (William) M. A. late Fellow of New College Oxon.
Brathwaite (Tho.) D.LL. Warden of Wincheſter.
Brereton (Tho.) B.D. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Brent (Charles) M. A. Student of Chriſt-Church Oxon.
* Bridges (John) of Barton near Kettering in Northamptonſhire Eſq;
Bridges (Marſhal) B. D. Chancellor of Wells.
Dr. Broderick, Prebendary of Weſtminſter.
Bromewich (Tho.) M.A. Vice-Principal of St. Mary Hall.
Mr. Brook.
Brooke (Legh) M. A. Fellow of Brazen-Noſe College Oxon.
* Brome (William) of Ewithington near Hereford Gent. 2 Copies.
Browne (John) M. A. Fellow of Univerſity College Oxon.
BRUGES (JAMES) Duke of CHANDOS.
Bryant (James) B. A. Chaplain of New-College Oxon.
Burrow (Robert) M. A. late Fellow-Commoner of Queens Coll. Oxon.
Burbridge (John) Schoolmaſter of Aynhoe in Northamptonſhire.
Dr. Burſcough, late Fellow of Wadham College.
Dr. Burton, Canon of Chriſt-Church.
Burton (John) M. A. Fellow of New-College.
Mr. Burton of Oriel College Oxon.
Dr. Bynnes of Stafford.

C.

Capel (Will.) M. A. Rector of Milton-Bryan in Bedfordſhire.
Mr. Cart.

Mr. Cary of Oriel College.
Carter (George) D. D. Provoſt of Oriel.
* Cartwright (Tho.) of Aynhoe in Northamptonſhire Eſq;
Chambers (Cuthbert) B. D. Fellow of Magdalen College. deceaſed.
Chandler (John) M.A. of Wadham Coll. and Junior Proctor.
* Charlett (Arthur) D. D. Maſter of Univerſity College.
Charlton (Charles) M.D.
* CHETWIND (WALTER) Lord CHETWIND.
* Dr. Chetwood Dean of Glouceſter.
Dr. Clark.
* Clarke (The Honourable George) Eſq;
* Dr. Clavering, Canon of Chriſt Church, and Prof. of Hebr.
Clymer (Tho.) M.A. Fellow of Worceſter Coll.
* Cobb (John) D. LL. Warden of New Coll.
Collins (Edward) B. LL. Fellow Commoner of Queens College Oxon.
Collins (Tho.) B.D. of Magdalen CollegeOxon.
The Lord COLRAINE.
Mr. Fr. Cornwallis.
The Rev. Mr. Counſell.
Mr. Cranley of Winchester.
Mr. Craſter of C. C. C. Oxon.
* Mr. Aſheley Creſſener, Vicar of Eaſtry in Kent.
* CREW (NATHANAEL) Lord Biſhop of DURHAM, and Lord CREW.
Crownfield (Henry) B. A. of Queens College Cambridge.

D.

Davies (John) D. D. and D. LL. Preſident of Queens College Cambridge.
The Revd. Mr. Davis Rector of Kingland in Herefordſhire.
Davys (John) M.A. late of Hart-Hall in Oxon.
Dr. Dawſon of Windſor.
Delaune (Will.) D. D. Preſident of St. John Baptiſt's College Oxon. and Margaret Profeſſor.
* Deniſon (Will.) B. D. Fellow of Univerſity College.
Dingley (Will.) B.D. late Fellow of C.C.C.Oxon.
DIGBY (WILLIAM) Lord DIGBY.
The Revd. Mr. Dobſon, Fellow of New College.
* Dr. Dolben, Prebendary of Durham.
* Dormer (James) Brigadier.
* Drake (Mountague Gerrard) Eſq;
* Mr. Thomas Duncomb of Hart-Hall.
* Dunſter (Tho.) D. D. Warden of Wadham Coll. deceaſed.
* The Lord Viſcount DUPLIN.
Dyer (Richard) M. A. Fellow of Oriel College.

E.

Mr. Fr. Edmunds of New College.
Elliotſon (Joſ.) M.A. Fellow of Queens College Oxon.
Elliſon (Cuthbert) B. D. Fellow of C.C.C. Oxon. deceaſed.
Elliſon (Nathanael) D. D. Vicar of New-Caſtle.
Mr. Ellis of Iſtleworth.
Dr. Eyre, Prebendary of Winchester.

F.

Fairfax (Charles) M.A. late of Chriſt Ch. Oxon.
Farington (Laurence) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Fenton (Tho.) M.A. Student of Chriſt Church, 2 Copies.
Feuillerade (Peter) Rector of Bygrave in Hertfordſhire.
Dr. Fiddes, 2 Copies.
Fletcher (John) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
* FOLEY (THOMAS) Lord FOLEY.
* Mr. Juſtice Forteſcue-Aland.
Frank (Tho.) M. A. Arch-Deacon of Bedford.
* Freind (John) M. D. R. S. S.
Freind (Rob.) D. D. Maſter of Weſtminſter.
Frewin (Richard) M. D. Oxon.

G.

Gale (Roger) Eſq;
Gardiner (Charles) B.D. Fellow of C.C.C. Oxon.
GASTRELL (FRANCIS) Lord Biſhop of CHESTER.
Dr. Geddes of Sarum.
Gibbons (William) M. D. 2 Copies.
GIBSON (EDMUND) Lord Biſhop of LINCOLN.
Gibſon (John) D. D. Provoſt of Queens Coll. Oxon. and Prebendary of Lincoln.
Girdler (Tho.) D. D. Fellow of Wadham Coll. Oxon.
Goodwin (Tho.) D.D. of Magdalen Coll. Oxon. deceaſed.
Dr. Gouch, Vice-Chancellor of Cambridge.
Graves (George) of Mickleton in Glouceſterſhire, Eſq;
Green (Edward) Surgeon.
Green (Sam.) M.A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Green (Stephen) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Green (Thomas) D.D. Archdeacon of Canterbury.
Greenway (George) M. A. Rector of Kympton in Hampſhire.
Gregory (Henry) M.A. Student of Chriſt Church.
Mr. Grou Fellow-Commoner of Oriel College.

H.

* Hales (John) of the Inner Temple Eſq;
Hammond (John) D.D. Canon of Chriſt-Church Oxon.
Hannes (Will.) M. A. of Magdalen College. Oxon.
* HARCOURT (SIMON) Lord HARCOURT.
* Harcourt (The Honourable Simon) Eſq;
* HARLEY (ROBERT) Earl of OXFORD and Earl MORTIMER.
* The Lord Harley.
* Harley (Tho.) Eſq;
Harrington (Edward) M. A. of Wadham Coll.
* Harwar (Joſeph) D. D. Preſident of Magd. Coll. Oxon.
Mr. James Haskoll.

* HA-

* HASTINGS (THEOPHILUS) Earl of HUNTINGTON.
Mr. Haſtings of St. John's College Oxon.
* Haywood (Tho.) D. D. Fellow of St. John Baptiſt's College Oxon.
Healy (Richard) M. A. of C. C. C. Oxon.
Herne (Tho.) M. A. Fellow of Merton Coll. Oxon.
Dr. Hickes, deceaſed, 6 Copies.
Hill (John) B. D. Fellow of Queens College Oxon.
Hill (Sam.) Eſq; Member of Parliament for Lichfield.
Hodgſon (John) M. A. Fellow of Univerſity College Oxon.
Holland (John) D. D. Warden of Merton Coll. Oxon.
The Rev. Mr. Fr. Holland Rector of Sutton-Veney in Wilts.
Mr. Hollier.
Mr. Richard Hollier.
Holloway (Benj.) B. LL. Vicar of Willington in Bedfordſhire.
Holme (George) D. D. Rector of Hedley in Hampſhire, late Fellow of Queens Coll. Oxon.
* HOUGH (JOHN) Lord Biſhop of WORCESTER.
Mr. Howard of Trinity College near Dublin 6 Copies.
Hudſon (George) D. D. Rector of Stanmer in Middleſex, and Chaplain to his Grace the Duke of CHANDOS.
Mr. Huddesford, Chaplain of All-Souls Coll. Oxon.
Hutchinſon (Michael) D. D. Miniſter of Hammerſmith; and Rector of Newnham in Hants.
Hunt (Joſeph) M. A. Fellow of Baliol College Oxon. 6 Copies.
Hurman (Stephen) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon. deceaſed.

J.

Jackſon (Laurence) M. A. Fellow of Sidney College in Cambridge.
Mr. Ibbaker.
Ibbetſon (Richard) D. D. Rector of Lambeth and Chaplain to his Grace of CANTERBURY.
Dr. Ibbot.
* Mr. John Imber of Trinity Hall in Cambridge.
* Innys (John) Bookſeller in London 36 Copies ſmall, and 6 large.
Jones (William) B. D. Fellow of Jeſus Coll. Oxon.
Jones (Henry) Bookſeller in Oxford.
* Joy (James) of Weſtminſter Eſq; two Copies, one large, one ſmall.
Iſted (Tho.) Eſq;

K.

* Keck (Robert) of the Inner Temple Eſq; deceaſed.
Keil (John) M. D. Savilian Profeſſor of Aſtronomy in Oxon.
KENNETT (WHITE) Lord Biſhop of PETERBOROUGH, 2 Copies.
Mr. Kidby of Baliol College Oxon.
The Lord Biſhop of KILDARE.
King (John) of the Univerſity of Oxford Gent.
King (Sir Peter) Lord Chief Juſtice.
Dr. King of Chriſt Church. Oxon. deceaſed.
Knight (James) M. A. Prebendary of Wells.

L.

Lake (Gilbert) B. D. Vicar of Chippenham in Wilts.
Lancaſter (Sam.) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Langbaine (William) M. A. Fellow of New College Oxon.
The Rev. Mr. Lavington, Fellow of New Coll. Oxon.
Dr. Layfield, deceaſed.
Layng (Henry) D. D. Arch-Deacon of Wells.
Lee (Theophilus) M. A. of C. C. C. Oxon.
Mr. Legh.
Leigh (Tho.) M. A. Fellow of Brazen-Noſe Coll. Oxon.
Mr. Levet, Fellow of All-Souls College Oxon.
The Rev. Mr. Levit, Fellow of New College Oxon.
Le Warner (Henry) Eſq;
The Library of All-Souls Coll. Oxon.
Library of Chriſt Church Oxon.
Library of C. C. C. Oxon.
Library of Jeſus College Oxon.
* Library of St. John Baptiſts Coll. Oxon.
Library of New College Oxon.
Library of Sidney College in Cambridge.
Library of Trinity College in Cambridge.
Library of Wadham College Oxon.
Library at Wincheſter.
Long (John) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon.
Lord (John) M. A. Rector of Todington in Bedfordſhire.
Loveling (Ben.) M. A. Rector of Pangbourne in Berks.
Lowth (William) B. D. Prebendary of Wincheſter.
Lupton (William) D. D. Preacher at Lincoln's Inn and Prebendary of Durham.

M.

* Dr. Maunder.
Maunder (Henry) B. LL. of St. John's Coll.
Martin (James) M. A. Chaplain of New College Oxon.
Martin (William) B. D. Fellow of Merton Coll. Oxon.
Maſters (William) Eſq.
* MASHAM (SAMUEL) Lord MASHAM.
Mather (John) D. D. Preſident of C. C. C. Oxon.
* Mead (Samuel) Eſq; 2 Copies.
Mear (John) M. A. Fellow of Brazen-Noſe College Oxon.
Millart (Roger) Eſq;
Mr. Jeremiah Milles Vicar of Dulo in Cornwall.
Mr. Mordaunt, Gentleman-Commoner of New College Oxon.
* Moſtyn (Richard) Eſq:

Mould (Bernard) M. A. Fellow of Wadham College Oxon.
Dr. Muſgrave of Exeter 6 Copies.
Mytton (William) M. A. of Wadham College Oxon.

N.

Needham (Peter) B. D. late Fellow of St. John's College Cambridge.
Nevile (Cavendiſh) M. A. Fellow of Univerſity College Oxon.
Newton (Richard) D.D. Principal of Hart Hall. Oxon.
Dr. Newey.
Nicolſon (Jeremiah) M. A. late Fellow of Queens Coll. Oxon.
NICOLSON (WILLIAM) Lord Biſhop of LONDON-DERRY.
Noble (William) M. A. Fellow of Queens College Oxon.

O.

Oxenham (William) Eſq; Gentleman Commoner of Wadham College Oxon.

P.

The Rev. Mr. Paley.
Panting (Mat.) D. D. Maſter of Pembroke Coll. Oxon.
* Palmer (Thomas) Eſq;
* Parker (William) Eſq;
Parry (George) M.A. Fellow of Oriel Coll. Oxon.
Perkins (Ralph) D. LL. Prebendary of Ely, Rector of Stretham, and late Fellow of Queens College in Cambride.
Mr. Pennecke Ch. of Exeter.
Phipps (Sir Conſtantine) Knt.
Phipps (William) D. LL.
Peiſley (Antony) Bookſeller in Oxon. 6. Copies.
Porter (Thomas) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon.
POTTER (JOHN) D. D. Lord Biſhop of OXFORD.
Pound (James) B. D. Rector of Wanſted in Eſſex.
* Primroſe (Daniel) D. LL. Fellow of St. John's College in Oxon.
Dr. Prat.
Pudſey (Alexander) D.D. Fellow of Magdalen College Oxon.
Pulleyn (Joſeph) M.A. Vice-Principal of Magdalen Hall Oxon. deceaſed.

Q.

The Duke of QUEENSBERRY.

R.

Rayner (John) M. A. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Reading (William) M. A.
Randall (Peter) M. A. Fellow of Oriel College Oxon.
Reynell (Carew) M. A. Fellow of C. C. C. Oxon.
Rhodes (Benjamin) of Flitwick in the County of Bedford Eſq;
* Richards (Edward) of Compton in Berkſhire Eſq;
Richardſon (James) M.A. Schoolmaſter at black-Heath.
Rivers (Thomas) D. LL. Prebendary of Wincheſter.
Rogers (John) M. A. Fellow of Oriel College Oxon.
Rogers (Robert) M. A. Rector of Abbot's Combe and Rympton in the County of Somerſet.
Mr. Roult, B.A. Scholar of Wadham College.
Ruſſel (John) M. A. Fellow of Merton College Oxon. 3 Copies.
Rye (George) D.D. Rector of Iſlip, and Chaplain to JAMES E. of DERBY.

S.

Salmon (John) M. A. Fellow of Oriel College Oxon. deceaſed.
Mr. William Salmon of Wells.
Dr. Savage.
Sare (Richard) Bookſeller in London. 7 Copies.
The Rev. Mr. Scott.
Sandys (Edwin) M.D. Profeſſor of Botany.
* Sebright (Sir Thomas) Baronet.
The Rev. Mr. Peter Senhouſe, Rector of Linton.
* Sheldon (Edward) of Weſton in Warwickſhire.
Sheldon (William) Eſq;
* Shippen (Rob.) D.D. Vice-Chancellor of Oxon. 2 Copies, one large, one ſmall.
The Rev. Mr. Sill.
Mr. Silveſter, Fellow of New College Oxon.
* Sloan (Sir Hans) Baronet, 2 Copies, one large, one ſmall.
Smalbrooke (Richard) D. D. Preb. of Hereford.
SMALDRIDGE (GEORGE) Lord Biſhop of BRISTOL, deceaſed.
Mr. Smith of Ratcliffe Street Briſtol.
Mr. Smith of C. C. C. Oxon.
Mr. John Smith. of Hart-Hall, Civilian.
Smith (Joſhua) M.A. Miniſter of Aldermanbury.
Dr. Snape, Provoſt of Kings Coll. Camb.
* SOMERS (JOHN) Lord SOMERS. deceaſed. 2 Copies.
* SPENCER (CHARLES) E. of SUNDERLAND. 2 Copies.
Spincks (Nathanael) M.A. 6 Copies.
Spry (John) M. A. Fellow of C. C. C. Oxon.
Standfaſt (William) B. M. of Univerſity Coll. 3 Copies.
Mr. Staple.
Mr. Stephens of C.C.C Oxon.
Stephens (Lewis) M.A. of Chriſt Church Oxon.
Stephens (Richard) of Wincheſter M. D.
Steadman (Joſeph) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Stirpin (John) M. A.
* Stratford (William) D. D. Canon of Chriſt Church Oxon.

Mr.

Mr. Streat of Merton College Oxon.
Dr. Stuart of St. John's College Oxon.
Sturgeſſe (John) M. A. Chaplain to the Lord Biſhop of NORWICH.
Swift (Jonathan) D. D. Dean of Dublin.
Sydenham (Sir Philip) Baronet.

T.

Mr. Talbot Treaſurer of Sarum.
Dr. Tanner, Chancellor of Norwich, 3 Copies.
Taylor (Brook) D. LL. R. S. S.
*TENISON (THOMAS) AB. of CANTERBURY, deceaſed.
*Terry (Thomas) D.D. Canon of Chriſt Church, and Profeſſor of Greek.
Tickell (Thomas) Eſq;
Tilly (William) D. D. Rector of Aldbury in Oxfordſhire.
Tilſon (Friderick) Eſq;
Mr. Tilliſon.
Mr. Jacob Tiwelen, 3 Copies.
The Rev. Mr. Tomlinſon, Rector of Whickle near New-Caſtle.
Thomſon (John) M. A. Miniſter of Maidenhead in Berks.
Tonkin (Thomas) Eſq;
Topham (Richard) Eſq;
Tottenham (John) M. A. of Lincoln College Oxon.
Trapp (Joſeph) M. A.
TRIMNELL (CHARLES) Lord Biſhop of NORWICH.
Triſtram (Thomas) M. A. Scholar of Pembroke College Oxon.
Troughear (Thomas) M. A. Fellow of Queens College Oxon.
Troutbeck (John) M. A. of Wellingborough in Northamptonſhire.
Dr. Turner Preſident of C.C.C. Oxon. deceaſed.

V.

Veſey (William) B. D. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Voyce (Henry) M. A. Rector of Broughton in Buckinghamſhire.
Mr. John Urry, Student of Chriſt Church Oxon. deceaſed.

W.

Mr. Wainwright, Student of Chriſt Church Oxon.
*WAKE (WILLIAM) Lord Archbiſhop of CANTERBURY.
Wallis (John) B. D. Fellow of Magdalen Coll. Oxon.
Mr. Walwyn of Maidſton.
Waſſe (Joſeph) M. A. Rector of Aynhoe in Northamptonſhire.
Wats (William) D. D. Fellow of Lincoln Coll. and Prebendary of Durham.
Watkinſon (Joſ.) M. A. Fellow of Merton College Oxon.
Waugh (John) D.D. Rector of St. Peters Cornhill, and Prebendary of Lincoln.
Mr. Webb of Univerſity College Oxon.
Weekeſy (Tho.) M.A. of Oriel College Oxon.
Whaley (Nathanael) M.A. late Fellow of Wadham Coll. Oxon.
White (John) M. A. Student of Chriſt Church Oxon.
Dr. Wickart, Dean of Wincheſter.
Dr. David Wilkins.
William (Jeffrey) M.A.
Williams (Paul) M. A. Rector of Madely in Herefordſhire.
Whiteſide (John) M. A. Chaplain of Chriſt Church, and Keeper of the Muſeum in Oxford.
Dr. Woodroffe of Wincheſter.
Wootton (Sam.) of Englebourne in the County of Devon Eſq;
Dr. Worth of Dublin.
Worth (John) of Penryn in Cornwall, Eſq;
The Rev. Mr. Henry Wright of Oakham in Rutlandſhire.
Wright (Nathanael) M.A. of Inglefield in Berks.
Mr. Samuel Wright.
The Rev. Mr. Wroughton Rector of St. Swithins.
WYNNE (JOHN) Lord Biſhop of St. ASAPH.

Y.

Young (William) M. A.

Subſcribers Omitted:

Mr. Joſhua Bays.
Mr. Simon Browne.
Dr. Edmund Calamy.
Mr. Cleve, Scholar of St. John's College Oxon.
Mr. John Evans.
Mr. Benjamin Groſvenor.
Mr. William Harris.
Holdſworth (Winch) D. D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.
Mr. Saunders, B. A. of St. John's College Oxon.
Smith (Mat.) D.D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.
Spencer (John) M.A. Scholar of Wadham College Oxon.
Wiles (Moſes) D.D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.

FINIS.